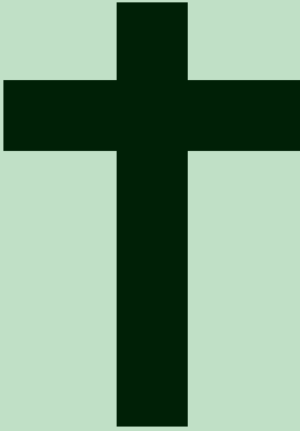

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da

Contents

MATIE	1
MAKI	70
LUKI	113
ZAAN	186
KLEZA MU	239
ROME MU	308
KORENTI □LWA MI	339
KORENTI PLE MI	369
GALASI MU	389
EFEZI MU	400
FILIPU MU	411
KOLCSI MU	419
TESALONIKI □LWA MI	426
TESALONIKI PLE MI	432
TIMOTE □LWA MI	436
TIMOTE PLE MI	445
TITI	451
FILEMO	455
EBRE MU	457
ZAKI	480
PIERI □LWA MI	488
PIERI PLE MI	497
ZAAN □LWA MI	503
ZAAN PLE MI	511
ZAAN YAGA MI	513
ZUDI	515
-YRE ZI YELE 'SEWE	518

MATIE -JAN 'NRALE- 'LA YƆNDIA- ZESU BA ZAYI'

Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ngblo

-Dele -yaa Matie 'le ɛɛ? -O -yaa Matie sii 'ezin- Alife gbe Levi (Maki 2.14; Luki 5.27). -E -yaa Zesu a -klanlɛnɛ vu ta plɛ 'ɛ do 'le. Yaa klele -li 'waati 'la ba Zesu a -klanlɛnɛ mu 'ɛ do 'le, -e -yaa Romɛ mu a -bhleŋgbe -gbɛnɛ 'ɛ 'bhe a 'nisrakun mu 'ɛ do -la -le. 'Bhe 'waati 'ɛ ba, 'ke Zuufu mi do -yaa kle Romɛ mu a 'nisrakun mi 'le, 'bhe nɛnɛnɛ- Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'bhe ye 'bhii -za 'yoo- kle mi -gbɛnɛ do. 'Mu 'yaa- 'bhe mafinyanwo, -amasɔyi Romɛ mu 'ɛ 'yaa- -o -sɔnnii' mu gbalaan 'gbu -la -le. 'Dun, 'yee- Matie 'yrenklaa- Zesu ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'a -siila dɔɔ -e nu kle 'bhe a -klanlɛnɛ mu 'ɛ do 'le.

Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔndia- Zuufu Zesu 'yi mu -la 'kaama- Matie Mɛzan Zesu Krisi kun 'bhii- Mɛɛ Daan mi -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -a 'kpee ma 'ezin-, Zuufu mu 'ɛ 'yri 'yaa- -o -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la 'nule- ta, 'yee- Zesu -le 'bhe 'le. Matie Zesu Krisi zrɔn 'zi -kɔɔ' ni -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi 'bhii- Izraeli mu -Bhee mi -Bhleŋgbe. Zesu 'yaa- 'ke -Bhleŋgbe Davidi 'srɛ mu 'ɛ do 'le 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa -lɛjanwoa 'elwale -sɔ gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- bhe. 'Bhɛla- -zayile, -ya -siila -bhleŋgbe Davidi 'pegee Abraamu 'Nranɛ-. Zuufu mu a -Waanbhaa' -lɛegblaanya 'ɛ ma, waa -yaa sɔ 'yee -Waanbhaa' 'siile -a 'tɔ -zeze 'gbu 'ɛ ma. 'Bhɛla- -zayile, 'ke Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ɛ 'le, -ya pe dɔɔ: <Laanima -Bhleŋgbeya>. -E 'bhe 'siigbeya -glɔɔn 'ɛ [k]paa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ɛ ma gaan mia do bhe vu.

'Yee- Matie a -Jan 'Nrale- 'lɛɛ- 'yi jan ngblo mu 'ɛ 'mu -le -ge:

1. 'Kee- san -a -lɛ [l]wa mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ yizie mi 'ɛ ma, Matie -o Zesu zrɔn 'zi 'bhii- Zuufu mu a -Bhleŋgbe: -ya -gbɔɔ 'pegee -a -taa mu dayrɛ 'ɛ 'yipia- 'ke 'bhe ge 'tɛnlɛ- -a yale 'ɛ ma.
2. 'Kee- san -a -lɛ 'soo mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ 'srwaplɛ- mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleŋgbe 'ɛ -yaa' -bhleŋgbe 'yaaza- 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.
3. 'Kee- san -a -lɛ 'srwaa- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ vu ta plɛ mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke 'sɛŋ -glɔɔn 'la 'bhe 'yaa- Zesu 'kɔɔ 'bhɛɛ- 'le, 'bhɛɛ- Zuufu mu 'ɛ -banɔgoza 'ɛ -a -yi.
4. -A -lɛ vu ta yaga mi 'ɛ 'yi, Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'pegee 'bhe a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la -le.
5. 'Kee- san -a -lɛ vu ta yizie mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhe yaga mi 'ɛ ma, Matie -Bhleŋgbe Zesu a yewogbeya 'ɛ 'yipia-, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'ɛ -banɔgoza 'ɛ -a -yi.
6. 'Kee- san -a -lɛ mia do bhe yizie 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhe 'soo mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleŋgbe Zesu a -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu 'pegee a nu gbɛ plɛ mi 'ɛ 'mu -la -le.
7. 'Kee- san -a -lɛ mia do bhe 'srwado- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ boolazi mi 'ɛ ma, -a -lɛ mia do bhe 'srwaa- 'ɛ, Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'lɛwlaa- 'ke Zesu dɛza 'ɛ mɛɛ mu 'kɔɔ 'bhe 'le, 'bhe 'pegee -ya bweza gale ba, 'bhɛɛ- -a geza 'ɛ lafle' 'yi 'mu 'kpen 'yigɔnna.

Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Zesu -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ -daanna wlan -lɛ 'soo -la -le:

1. Zesu -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ -daanna -o 'taawo- gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- -Waanbhaa' a -Bhleŋgbeya 'ɛ ba zayi'. (Matie 5-7).
2. -O -Waanbhaa' a -Bhleŋgbeya 'ɛ ma -Jan 'Nrale- 'ɛ wo gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- (Matie 10.5-42).

3. Zesu laanima -Bhleggbeya -wa 'ε ba janwoa- -gɔɔn mu 'yi (Matie 13).
4. Zesu -janwoa -za 'yɔɔ- 'pegee -za 'yɔɔ- -sroma 'yanza- ba zayi' (Matie 18).
5. Zesu -janwoa 'drunyan 'leyanza 'pegee bhaaplɛɲ mu 'kitikanza 'ε ba zayi' (Matie 24-25).

ZESU 'YAYRE- 'PEGEE -A MATRUN BHLA ZI

*Zesu -gbɔɔ mu
(Luki 3.23-38)*

- 1 Zesu Krisi -gbɔɔ mu 'ε 'wole- -gɛ. Zesu -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'le. 'Bhɛɛ- e -yaa 'ke Abraamu 'tronkala 'le.
- 2 Abraamu Izaki -yaa; Izaki Zakɔbu -yaa; 'bhɛɛ- Zakɔbu Zuda 'pegee 'bhe nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ε 'yaa-.
- 3 Zuda Faresi 'pegee Zera -yaa -a na Tamaa ta; Faresi Esrɔn -yaa; 'bhɛɛ- Esrɔn Ramu -yaa;
- 4 Aramu Aminadabu -yaa; 'bhɛɛ- Aminadabu Naason -yaa; Naason Salimɔ -yaa.
- 5 Salimɔ Boazi -yaa Raabu ta; Boazi Obɛdi -yaa Ruti ta; 'bhɛɛ- Obɛdi Izai 'yaa-;
- 6 Izai -bhlegbe Davidi 'yaa-; 'bhɛɛ- Davidi Salomɔ 'yaa- le 'la 'bhe -yaa 'elwale -sɔ Uri 'na 'le 'bhe ta.
- 7 Salomɔ Roboamu -yaa; 'bhɛɛ- Roboamu Abia -yaa; Abia Azafi -yaa.
- 8 Aza Zozafati 'yaa-; 'bhɛɛ- Zozafati Zoramu 'yaa-; Zoramu Oziasi -yaa;
- 9 Oziasi Zoatamu -yaa; 'bhɛɛ- Zoatamu Akazi -yaa; Akazi Ezekiasi -yaa;
- 10 Ezekiasi Manase 'yaa-; 'bhɛɛ- Manase Amɔ 'yaa-; Amɔ Zoziasi -yaa;
- 11 Zoziasi ɔkla Zekoniasi 'pegee 'bhe nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ε dɛ 'le; 'bhe ɔkla -o -ja Izraeli mu 'ε 'le luya 'yi Babiloni 'waati 'la ba 'bhɛɛ- ba.
- 12 Izraeli mu 'ε dale blaɛn luya 'yi Babiloni, 'ke Zekoniasi Salatieli 'yale-; 'bhɛɛ- Salatieli Zorobabeli 'yaa-;
- 13 Zorobabeli Abiudi 'yaa-; 'bhɛɛ- Abiubi Eliakimu 'yaa-; Eliakimu Azɔɔ -yaa;
- 14 Azɔɔ Sadɔki -yaa; 'bhɛɛ- Sadɔki Akimu -yaa; Akimu Eliudi -yaa;
- 15 Eliudi Eleazaa 'yaa-; 'Bhɛɛ- Eleazaa Matani 'yaa-; Matani Zakɔbu -yaa;
- 16 Zakɔbu Zozɛfu -yaa; 'bhɛɛ- Zozɛfu ɔkla 'ke Mari ɔnɔɔ 'le. Mari ɔkla 'ke Zesu nɛɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o Zesu 'tɔkpa- Krisi: 'Bhe 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan makwan-.
- 17 'Kee- san *Abraamu ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- Davidi ma, 'flan vu ta yizie -le -o plɛɲ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san Davidi ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Izraeli mu 'ε gele ma luya 'yi Babiloni, 'flan vu ta yizie -le -o plɛɲ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san 'bhe 'waati 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Zesu Krisi 'yale- ma, 'bhe ɔkla 'ezin- 'flan vu ta yizie.

*Zesu Krisi 'yaza-
(Luki 2.1-7)*

- 18 Zesu Krisi -yaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. Zozɛfu dɔle -yaa Zesu nɛɛ Mari zi. 'Sani- -o nu 'fɛ klele do 'waati 'la ba, 'ke Mari kpɛ 'sile Lii 'Wɛɲ 'ε -glooya' 'ε 'le.
- 19 'Bhe ya 'ε 'yi, -a -nɔɔ Zozɛfu 'laa -yaa -a zi 'bhii- 'bhe 'a 'tɔsiɛ- mɔkpɛn' 'yɛɛ ma kpataakpa, -amasɔyi 'bhe 'yaa- 'ke mɛɛ wlan do 'le. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'bhe 'a 'ledulale dɔɔ 'bhe bheleya gole- -a ma gaanyi'.

20 'Bhe 'yaa- 'bhe 'kpeeledan 'zi bhla 'la ba 'bhe -za 'e ma, 'bheε- 'bhe 'yaa- yi pla -yrekpa' do, 'ke gbin do 'klale 'bhe 'yre ba. 'Bheε- 'ke -Waanbhaa' a -mlεkε' do 'a 'pele 'bhe ni gbin 'e na dɔɔ: «Davidi 'nranε- Zozefu, 'yaa -gblaanle' Mari 'sile- ma 'e 'na 'le; -amasroyi -a kpele -o 'ke -ne 'la 'le bhe, 'bhe da 'zi Lii 'Wen' 'ε -glɔɔya' 'ε 'bheε- ba.

21 -E nu -a yale 'ke -ne 'gwlaan- do 'le, 'bheε- 'e nu 'bhe 'tokpalε Zesu, 'bhe 'yi -le dɔɔ Mεε -Bhee Mi, -amasroyi 'yele- nu -a 'si mu 'ε gole waa -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi.»

22 'Bhe -za mu 'lεε- 'kpen □kla, 'kooko- Mεεzan -jan 'la □kpa a -lεla' janwo mi Ezai 'lii 'elwale gban -sɔ 'bhe 'lεsɔ-.

23 'Bhe -jan 'ε 'bhe -le -ge: -*Ka 'ka 'yrekpa doo! -Gblanε 'la 'ke yaa 'gwlaan- do, -e nu kpe 'sile-, 'bheε- -e nu -a yale 'ke -ne 'gwlaan- do 'le. -O nu 'bhe 'tokpalε Emanueli.*» ('Bhe 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' -o -kɔɔ' ba.)

24 Zozefu bwele, Mεεzan a -mlεkε' 'ε 'bhe -jan 'la □woa -a ni 'kee- 'bhe 'yizaklele. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kee- Mari 'sile -a na 'le.

25 'Dun- Zozefu 'pegee Mari 'laa 'fε klele do 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bhe 'ne 'gwlaan- 'ε 'yale- ma. Zozefu -ne 'ε 'tokpa a -Zesu.

2

-Zadɔ' mu -o Zesu malrɔkpa zii'

1 Zesu □yaa Betelemu, Zude 'kleen 'ε 'yi -wa 'ne do ta 'waati 'la ba, 'ke -bhleŋgbe Erɔdi 'yaale- -o Izraeli mu 'ε 'wiiŋ-. -A yale blaŋ, 'ke -zadɔ' mu -lεdɔ' dale- -yretεbhe -wlenyre' □nɔɔ, 'bheε- 'ke -o nule- Zeruzalemu. -O -yaa lafle' 'yi mleklenne mu 'ε 'taawogbeyaa 'ε 'bheε- daan.

2 -O bhɔle Zeruzalemu, 'ke -o mεε mu -lɔrɔkpale dɔɔ: «-O -ne 'la 'yaa- 'bheε- 'kee- nu klele 'ke Zuufu mu a -bhleŋgbe 'le -yoo 'naa εε? 'Wa -tɔmasie mleklenne do -ya -yretεbhe -wlenyre' □nɔɔ, 'bhela- -yile 'o □nwa -a gbayre nɔɔ-.»

3 -Bhleŋgbe Erɔdi 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'yee- 'pegee Zeruzalemu mu 'ε 'kpen zrubatedole.

4 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -lεε mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε 'kpen 'siile, 'bheε- 'kee- 'mu -lɔrɔkpale dɔɔ: «-Waanbhaa' Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la -yaa' -janwoa, -e nu yale yre 'ε -dela nɔɔ- εε?»

5 'Bhe klele 'tε, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «-E nu yale Betelemu, Zude 'kleen 'ε 'yi -wa 'ne do ta. -Amasroyi -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do -jan 'lεε- yɔɔndia- -a ba zayi' 'elwale gban -sɔ dɔɔ:

6 <*Bhi Betelemu -wa 'la -yoo Zude 'kleen 'ε 'yi bhe! 'Yoo- 'ke Zude 'kleen 'ε 'yi -wa mu 'ε 'kpen ba -wa 'fientronne 'le 'de! -Amasroyi 'e ba mi do nu klele -kunlii do 'le, 'bheε- 'bhe -le nu 'an Izraeli 'si mu 'ε 'lεdɔle zi -irele' ta 'bhii- -bhlaa gooba mi do -yaa' -bhlaa mu 'ε 'lεdɔɔ- gɔnε- 'la gbεεn-.*»

7 'Bhe klele 'tε, 'ke Erɔdi 'woo- -zadɔ' mu 'ε 'siile gaanyi', 'bheε- 'ke -yoo -lɔrɔkpale mleklεn- 'ε 'pwela- 'waati 'la ba 'bhe ma. 'Bheε- 'ke -o 'bhe 'waati 'ε 'pele 'a ni.

8 'Bhe blaŋ, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka ge 'yee- -ne 'ε malrɔkpa kplankplan Betelemu; 'ke 'kaa □ya, -ka nu 'ŋ 'kpeelekan, 'kooko- 'mi 'gbu ge 'ezin- -a gbale.»

9 -O yanle -bhleŋgbe Erɔdi 'wojan- 'ε malele, 'ke -o gele-. -O -yaa 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'ke -o -yrekpale 'yee- mleklεn- do 'kpɔ 'la -wa □ya 'elwale -yretεbhe -wlenyre' □nɔɔ 'bhe ma. 'Bhe dɔle -yaa -o trala. 'Dun- 'bhe 'bhɔle- -ne 'yientenne 'ε 'yaa- 'fε 'la □la 'bhe trala, 'ke 'bhe dulale.

10 'Bhe klele 'tε, -o -yrekpale mleklεn- 'ε ma 'ke -o zru 'kpaale 'egbenele.

11 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -o wlale- 'bhe 'fe 'e □la, 'bhe- 'ke -o -ne 'yientenne 'e 'yele -a nεε Mari 'koo. 'Bhe klele 'te, 'ke -woo 'kpo zenle- 'tre ma, 'bhe- 'ke -o -ne 'yientenne 'e gbale-. 'Bhe blaana, 'ke -woo ta 'kwe mu 'e 'liigole, 'bhe- 'ke -o glaana 'mu nale- 'bhe ni: -Can 'pegee -lasikloo -gblen 'nrале-gloon ple: ansansi 'pegee miri.

12 'Bhe blaana, 'ke -Waanbhaa' -o 'kpeelekanle gbin na 'kaa waa niinale -o -zanta' Erōdi ba 'ezin-. 'Bhela -zayile, -o niina- bhla 'e zi -o ba 'kleen 'e 'yi, -o zi -bhεeke' □sia.

Zozefu 'pegee -a na Mari blasaan- 'bhe- -o -ja Ezipu 'kleen 'e 'yi

13 -Zado' mu 'e gele blaana, 'ke Mεεzan a -mleke' do 'pwele- Zozefu ba 'ezin- gbin na, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dōo: «'E 'wlen-, -ne 'yientenne 'e 'pegee -a nεε 'kun, 'bhe- -ka blasaan- 'ke 'ka ge Ezipu 'kleen 'e 'yi; bo -a □noo ye -so 'foke 'mi 'a □pia 'e ni 'e nu yi 'la 'le, 'bhe- 'ka nu. -Amasroyi Erōdi nu -ne 'yientenne 'e ziglinle -a de zayi'.»

14 'Bhe klele 'te, Zozefu bwele-, 'kee- -ne 'e 'pegee -a nεε 'kunle, 'bhe- 'ke -o gele- Ezipu 'kleen 'e 'yi -bi 'e zi.

15 -E □bwa Ezipu 'kleen 'e 'yi, 'ke 'bhe ge 'tenle- Erōdi gale ma. 'Bhe -za 'e Mεεzan -lela' janwo mi Oze -jan 'la □woa 'bhe 'leswa□. 'Bhe -jan 'e 'yaa-dōo: «'Mi 'η gbe 'e 'siila- 'kaa -e go Ezipu 'kleen 'e 'yi.'»

-Ne -bebe dεyre

16 Erōdi 'a 'yele 'bhii- zado' mu 'e -dawli' □kpa a -a gbe ta, 'ke -ya zrupliile 'egbenele. -Ayile 'kee- mεε mu winbole 'kaa 'mu ge Betelemu -wa 'e 'pegee 'bhe kpe ma -wa mu 'e ta, 'koko- -ne 'gwlaan- mu 'la 'kpen leε -o leε do 'pegee leε ple pley- -o 'mu 'kpen de. 'Bhe leε -lii yeke- 'e 'yaa- benggo' -zado' mu 'e mleklenne mu 'e □ya 'waati 'la ba 'bhe blaana leε -lii yeke- 'e 'bhe- 'le.

17 'Bhe ya 'e 'yi, Erōdi kleza -yoo 'e 'bhe -Waanbhaa' -lela' janwo mi Zeremi 'wojana- 'e 'leswa□.

18 Zeremi -jan 'la □woa 'elwale gban -so 'bhe -le -ge: «'O 'trōn -o -gbekanwli mu 'pegee 'dimi ma wisiwli -gbene mu ma Rama -wa 'e ta. Raseli -le -a -ne mu 'e wisi' zii', 'bhe- yaa -o dole- -a -la 'ke -wa taga; -amasroyi -a -ne mu 'e -gaa.»

Zozefu 'pegee -a na -gwa Ezipu 'bhe- -o □nwa Izraeli 'kleen 'e 'yi

19 Erōdi gale blaana, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mleke' do 'pwele Zozefu ba gbin na Ezipu 'kleen 'e 'yi.

20 -E pe Zozefu ni dōo: «'E 'wlen-, -ne 'e 'pegee -a nεε 'kun, 'bhe- 'ka niina- 'ka -zan Izraeli 'e 'kleen 'yi, -amasroyi mεε 'la zan mu -yaa -ne 'e dεyre -glin 'zi, 'mu 'laa -o -li 'mu 'yre ma.»

21 'Bhe klele 'te, 'ke Zozefu 'e 'wlenle-, 'kee- -ne 'e 'pegee -a nεε 'kunle, 'bhe- 'kee- niinale -a -zanta' Izraeli 'kleen 'e 'yi.

22 Dunj- -o bhole Izraeli 'kleen 'e 'yi; 'bhe- Zozefu 'a 'male- 'kaa Arikelausi -yalaa' -a de Erōdi a -bhleighbeya yaayre 'e □noo Zude 'kleen 'e ta, 'ke -gblaana 'klale -a -yi 'bhe 'kleen 'e 'yi gele ma. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -Waanbhaa' 'a 'kpeelekanle gbin na 'kaa yaa gele Zude 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'dunj- -e ge Galile 'kleen 'e 'yi.

23 'Bhela- -yile, -e -ja yaale Galile 'kleen 'yi -wa 'ne do ta: -O -yaa 'bhe -wa 'e sii Nazareti. -Ayile, -Waanbhaa' -lela' -janwo' mi 'e 'wojana- 'e 'leswa□ -gee' dōo: «-O nu a 'siile- Nazareti mi.»

-WAANBHA A -BHLENGBEYA 'E MA -JAN 'NRALE-

3

Mεε Wiinfe' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii'

(Maki 1.2-8; Luki 3.1-18; Zaan 1.19-23)

¹ Zozefu 'pegee -a na Mari, 'bhεε- 'bhe 'ne 'ε, -o 'yaa- 'waati 'la ba Nazareti, 'ke Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'pwεle -a -yi Zude 'kleen 'ε 'yi -kpe 'ε ta, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- 'sanle 'te.

² -E -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'plooo- za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- -ka 'ka zru 'niina- -Waanbhaa' ba, 'ke 'ka 'ka taawogbeya 'ε mabɔɔ. -Amasroyi laanima -Waanbhaa' 'ε -yaa- -bhlengbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa -wa -din.»

³ -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -janwoa 'yee- Zaan 'la ba zayi' 'elwale gban -sɔ dɔɔ: «Mεε do -le -toorodɔ 'zi -kpe 'ε ta 'kaa: -Ka Mεεzan a zibhe 'ε 'emagaan, -kaa 'taawo- zibhe mu 'ε 'ledɔɔ-!»

⁴ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Mεε Wiinfe' Mi Zaan ta dunε- 'ε 'tanle- -yaa 'ke 'yɔɔnma 'ciε- 'le, 'bhεε- wi 'fle 'sentru do dɔle- -yaa -a 'saanla; -e -yaa 'siesie- -gama mu 'pegee -bɔn 'yi -zɔɔ 'yɔn mu -la bhle.

⁵ 'Bhe 'yi bhe, Zeruzalemu mu oo, Zude 'kleen 'yi mu 'kpen oo, 'bhe 'pegee Zruden yue ta mu, -o 'kpen 'yaa- nu 'zi -a ba.

⁶ 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'pelele kpataakpa mɔkpen' 'yre ma, 'bhεε- Zaan -yaa -o wiinfe' Zruden yue 'ε ba 'te.

⁷ 'Dun-, Zaan 'a 'yele- 'bhii- Farizi mu -bebe 'pegee Saduse mu -bebe -yaa nu 'zi 'mu wiinfeyre nɔɔ- -a ba, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «-Bhlu 'plalu mεε mu! -Dele pe 'ka ni dɔɔ 'ka blasan- -Waanbhaa' a yran 'la -yoo zan bhe 'bhe 'leε- εε?»

⁸ -Kaa zɔn doo 'ka kleza mu 'ε ma 'bhii- 'ka 'ka zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ka 'ploola- -za 'yɔɔ- klele ma.

⁹ 'Ka 'laa bole -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ: <'O mɔɔ -gbɔɔ -le 'ke Abraamu 'le 'de.› -Amasroyi 'mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ -Waanbhaa' sɔ vle mu 'la bhe -o mabɔle, 'bhεε- -yoo kle 'ke Abraamu 'kpee yi mu 'le.

¹⁰ 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a poo 'ε 'lekpale -o, 'bhεε- -yoo zan -yri diinj mu 'ε takanle 'ke -ya san -o 'sene ma. 'Ke -yri diinj 'oo -yri diinj 'la bhe 'laa 'bhe bhaa -lirele' klele, -e nu 'bhe takanle 'bhεε- -e 'bhe blin 'te 'yi.

¹¹ 'Ka 'ka 'taawogbeya 'ε maniilawoa, 'bhela- -yile 'mi -o 'ka 'wiinfe zii' 'ke -yi 'le. 'Dun- mεε 'la 'bhe -o zan 'mi blaana, 'bhe zan 'ε -glɔɔ 'yiya- 'mi ni, -a -gaale' laa -o 'mi ba 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla mu 'ε go. 'Yele- nu 'ka 'wiinfele 'ke Lii 'Wεj 'ε 'pegee 'te 'le.

¹² -Sien do -o -a 'kɔɔ. -E nu -mlo bhe mu 'pegee -mlo -gboo mu 'ε bapianle, 'bhεε- -yoo go 'eke- ma. -E nu -mlo bhe mu 'ε 'klale- bɔto 'yi, 'bhεε- -e nu -mlo -gboo mu 'ε 'kpaciele 'te 'la 'ke -yaa -lii -titi 'bhe 'yi.»

Zesu Kriwi wiinfeyre -yi ba

(Maki 1.9-11; Luki 3.21-22; Zaan 1.32-34)

¹³ -Yrekpaa' do, Zesu -daa Galile 'tre 'ε ta, 'bhεε- -e □nwa Zruden yue 'ε ta. 'Bhεε- -ya mabεenna Zaan -din, 'kooko- 'bhe 'a 'wiinfe -yi 'ε ba.

¹⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'e -gbɛdɔle -a 'wiinfele ma -yi 'ε ba, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi -le -yaa sɔ bi 'ke 'η ge 'ε ba 'bhεε- 'ye 'η 'wiinfe-, 'bhεε- 'bhi -le zan 'ε 'wiinfele 'mi ba εε?»

¹⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Do -a klele 'la -zɔn. -Amasroyi, 'o nu 'solε- -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen 'lesole 'bhεε- gbεen- -gee'.» 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Zaan dɔle- Zesu 'wiinfele -la.

¹⁶ -E yanle, 'ke Zesu 'pwεle -yi 'ε ba. 'Bhe yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, 'ke lafle' 'liigole, 'bhεε- 'ke Zesu 'yrekpale -Waanbhaa' Lii 'ε ma; 'bhe -zinaa' 'a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbεen-.

17 'Bhεε- 'ke -weli' do dale- laanima, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N gbe 'la -za sɔ 'n ni 'egbenele 'yele- -ge, 'yele- 'n zrukpalaa 'egbenele.»

4

Zesu 'yidanɣre -Setran' 'kɔɔ

(Maki 1.12-13; Luki 4.1-13)

1 'Bhe blaani, 'ke Lii 'Wen 'ε gele- 'ke Zesu 'le -kpe 'ε ta, 'kooko- -Setran' 'a 'yidan-, 'bhεε- -ya balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.

2 Zesu -yrekpaai mia ple 'pegee -bi mia ple □kla 'ke yaa pe 'kedo- 'kpɔ bhle. 'Bhεε- gbɔn 'a □dia.

3 'Bhe 'yi, 'ke -Setran' 'e 'mabεenle Zesu -din, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, -a pe kpɔti mu 'la bhe -o ni dɔɔ -woo mabɔɔ 'bhεε- -o kle 'ke pele mu 'le»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ:
«-A yɔɔnde le -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: <Bhaapleɲ -si 'ε -darɲ' 'laa -o 'ke pele do -kplenne' 'le; 'duɲ- -jan mu 'la 'kpen da -Waanbhaa' -lii 'mu -le -si na bhaapleɲ ni 'ezin-.>»

5 'Bhe blaani, 'ke -Setran' Zesu 'sile, 'kee- gele- 'kele- Zeruzalemu -Waanbhaa' 'a -wa 'wen 'ε ta; 'bhεε- 'ke -ya 'kpale -Waanbhaa' *Gba 'Fe -Gbene 'ε 'wiɲ-.

6 'Bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε -le, 'ploɔ 'e 'gbu ma 'bhεε- 'e balaa' 'tre ma. -Amasroyi -a yɔɔnde le -o Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi dɔɔ:

<-Waanbhaa' nu -yaa' -mleke' mu 'ε winbɔle 'e -zayi'.

'Bhεε- -o nu 'e binale -o gbe -yi, 'kooko- 'e gaan madɲ 'laa wo vle ma.»

7 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ:
«-A yɔɔnde le -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'ε 'yi 'ezin- dɔɔ: <'Yaa Mεzan -Waanbhaa' -yidanle.>»

8 'Bhe blaani, 'ke -Setran' gele- 'kele- 'ezin- vle gɔɔn 'trole- do 'wiɲ-, 'bhεε- 'kee- 'drunyan ta -bhleɲgbe 'kleen mu 'ε 'kpen 'pegee 'mu 'lreleya mu 'ε 'kpen zɔnle- -a ni.

9 'Bhεε- -e pe Zesu ni 'te dɔɔ: «'N nu 'bhe -bhleɲgbe 'kleen mu 'ε 'kpen 'nale- 'e ni, 'kooko- 'e yalaa' -o wiɲ, 'ke 'yee 'kpɔ □zian 'n 'leε, 'bhεε- 'ke 'ye 'n -gbaa 'bhii- 'yaa- -waanbhaa'.»

10 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'plengo- 'n ma -Setran'! -Amasroyi, -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi 'kaa:
<Bhaapleɲ Mεzan do -kplenne' -la gba, 'bhεε- 'yaa -Waanbhaa' -bhεeke' do 'kpɔ gbale 'yee- blaani.>»

11 'Bhe klele 'te, 'ke -Setran' 'ploole Zesu ma. 'Bhεε- 'ke -mleke' mu nule- 'yee- Zesu -din, 'bhεε- 'ke -wa gbale- -a maza -yaa pe 'la ma 'bhe ba.

Zesu -yaa' ye 'ε zisaan- Galile 'tre ta

(Maki 1.14-15; Luki 4.14-15)

12 Zesu 'a 'male- 'kaa -o Mεε Wiɲfε' Mi Zaan □kwan, 'bhεε- -wa □bwa -kaso 'yi, 'kee- gole- Zude 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- nule- Nazareti -wa 'ε ta Galile 'tre 'ε ta.

13 'Duɲ- yaa bole Nazareti, -e -ja bole Kapenɔmu -wa 'ε ta. 'Bhe -wa 'ε 'bhe -o Galile -draa 'ε bhɔɲla yre 'ε □nɔɔ, Zabalɔn 'pegee Nεfitali 'kleen mu 'ε 'yi.

14 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai 'wojan- mu 'ε 'leswa□; 'yee- Ezai 'a □pia 'elwale -sɔ dɔɔ:

15 «Ka mu Zabalɔn 'klɛn 'yi mu, 'ka mu Nɛfitali mu, 'ka mu -draa bhonja mu, 'bhe 'pegee 'ka mu Zrudɛn yue ta mu, 'bhɛɛ- 'ka mu Zrudɛn yue -zanta' mu 'ɛ, 'bhe 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka -o Galile 'klɛn gbe do 'ɛ 'yi bhe!

16 'Ka mu 'si mu 'la 'yaa- -gblo 'yi, 'ka nu 'tɛbhile -gbɛnɛ do yɛ! Mɛɛ 'la zan mu yaale -o ga 'klɛn a -gblo 'ɛ 'yi, 'tɛbhile do nu -bhile' -o ta!»

17 -A 'san 'bhe 'yi 'ɛ ma, Zesu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- -saan. -E -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ploɔ -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhɛɛ- 'ka 'ka zru niina- -Waanbhaa' ba, -amasrɔyi -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'yaa- bhla 'ɛ []bhwa 'ka -din!»

Zesu -o kaadɛ mu yizie 'sii zii'

(Maki 1.16-20; Luki 5.1-11)

18 Zesu 'yaa- 'taawo zii' Galile -draa 'ɛ bhonja bhla 'la ba, 'kee- Simɔ 'la -o -yaa 'bhe sii Piɛri 'bhe 'pegee 'bhe nɛnɛ- Andre 'yɛle. -O -yaa kaadɛ yrɔ bo 'zi -draa 'ɛ ba, -amasrɔyi -o -yaa 'ke kaadɛ mu 'le.

19 Zesu -o -siila dɔɔ: «-Ka nu dɔ 'ɲ zi, 'bhɛɛ- 'ɲ nu 'ka klele mɛɛ -bebe 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa -bebe mu kun gɔnɛ- 'la gbɛnɛ-»

20 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o 'ploole blaale- -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- dɔle Zesu zi.

21 Zesu 'bhɔle- -a -lɛɛ sa 'egbɔɔnle, 'kee- nɛnɛ- ma do plɛ -bhɛɛke' 'yɛle, Zaki 'pegee 'bhe nɛnɛ- Zaan; 'mu 'yaa- Zebede gbe plɛ -la -le. -O mɛɛ plɛ 'pegee -o dɛ Zebede -yaa -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ magaan 'zi -waa' -yitakon 'ɛ 'yi.

22 Zesu -o 'siile-, 'ke -o nule- dɔle blaale- 'bhe zi, 'bhɛɛ- 'ke -woo dɛ 'tole 'a nɔɔ- ye -yitakon 'ɛ 'yi.

Zesu -o mɛɛ mu daan 'zi 'kee- gadɛ mu bhee

(Luki 6.17-19)

23 Zesu 'yaa- ge 'zi Galile 'trɛ ta yrɛkpen- []nɔɔ; -e -yaa mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ []la, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma -jan 'nrɛle- 'ɛ 'wo zii'; 'bhe 'pegee -e -yaa gadɛ mu 'ɛ 'kpen -gloɔn 'pegee -sonzan' mu 'ɛ 'kpen 'bhee zii'.

24 -A 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yaa- zen 'zi Siri 'klɛn 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -o -yaa zan gadɛ mu 'ɛ 'kpen -gloɔn 'le -a ba, 'bhe 'pegee -yrɛn 'ɛ 'kpen -gloɔn -yaa mɛɛ 'la zan mu ta: -Kwanii' mu oo, -soonsɔɔnde mu oo, 'bhe 'pegee -flugba mu. Zesu -o ma ga mu 'ɛ 'kpen -gwa.

25 'Bhɛla- -yile, -zamaa' 'srɛ -bebe -yaa -a zi: Galile 'klɛn 'yi mu oo, -wa vu 'klɛle- ke ba mu oo, Zeruzalɛmu mu oo, Zude 'klɛn 'yi mu oo, 'bhe 'pegee Zrudɛn yue -zanta' mu 'kpen.

5

Zesu -o mɛɛ mu daan 'zi vlɛ gɔɔn do wiij-

(Maki 3.13; Luki 6.12-13; 6.20)

1 Zesu -zamaa' 'srɛ 'ɛ 'yɛle-, 'kee- gele- yaale vlɛ gɔɔn do 'wiij-. 'Bhɛɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnna -a -din,

2 'bhɛɛ- -yoo daanle -saan -za -bebe mu 'lɛɛ- 'le.

-Za wlan -zeze

(Luki 6.20-26)

3 Zesu pe -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa -o 'ke -zake' 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -waa' pɛ -le 'ke laanima -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -wa 'ɛ 'le.

- 4 MEE 'la zan mu -o wisi' zii', -waa' pe -yinra! -Amasroyi -Waanbhaa' nu -o tagale.
- 5 MEE 'la zan mu -yi -o 'edoole, -waa' pe -yinra! -Amasroyi -Waanbhaa' nu 'tre 'e 'nale- -o ni -o 'cien 'le.
- 6 -A -lro -o mee la zan mu 'bhii- -ledooleya kle bhaaplenj mu plenj-, -waa' pe -yinra! -Amasroyi pe 'la 'lro -o ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- -o ni.
- 7 MEE -yrenkla' mee 'la zan mu ma, -waa' pe -yinra! -Amasroyi -o -yren nu 'klale- -Waanbhaa' ma!
- 8 MEE 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, -waa' pe -yinra! -Amasroyi -o nu -Waanbhaa' yele!
- 9 MEE 'la zan mu yilabla wla -o 'pegee -o yaayoon' mu plenj-, -waa' pe -yinra! -Amasroyi -Waanbhaa' nu -o 'siile- -a gbe mu!
- 10 -O -yrenkpa' zii' mee 'la zan mu ta -Waanbhaa' a -ledooleya 'e -zayi', -waa' pe -yinra! -Amasroyi -waa' pe -le nu klele laanima -Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'e 'le!
- 11 «'Ke mee mu 'ka -zwanwoa oo, 'ke -o -yren 'e 'kpen -gloon □kpa 'ka ta oo; 'bhe 'pegee 'ke -o bhla 'e 'kpen -gloon □kpa 'ka ma, 'mi -zayi', 'kaa- pe -yinra'!
- 12 'Ka zrukpaale kle, 'bhe- 'ka 'yilabla 'wole- kle; -amasroyi 'bhe -tron -gbene do -o 'ka 'magben- 'zi -Waanbhaa' ba laanima. -O -yrenkpa -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la □nwa 'ka 'lee 'mu ta 'bhe- gbeen-.»

Wε 'pegee 'tebhile a -za

(Maki 9.50; 4.21; Luki 14.34-35)

- 13 «'Ka mu -le 'drunyan 'e 'yi we 'le. 'Ke we 'e 'nranleya 'e -gwa -a -yi, 'ka so -a -nraleyā 'e 'drunkpale 'a ma 'nale- ee? Yaa kle -za 'ke 'yanwope 'le -li mee ma, 'foke -e bo blinle -la ma 'pēlii-, 'bhe- mee mu 'taawo- -a ta.
- 14 'Ka mu -le 'ke 'drunyan 'e ta 'tebhile 'le. 'Ke -wa do dole- -o vle goon do 'wiinj- waa so -a gaanle- mee mu ma.
- 15 'Bhe- waa -lanbha do bhi 'bhe- -wa dulaa' 'gbongbo do -la. -O -lanbha 'bhile- 'e dunj laanima, 'kooko- -e bhi 'fe 'e □la mu 'e 'kpen ta 'wenj.
- 16 'Bhe ya 'e 'yi, -ka -bhi 'bhii- 'tebhile gbeen- mee mu -yre ma. 'Ke 'bhe □kla, 'ke -o 'ka kleza -lrele' mu 'e □ya, -o nu 'ka De laanima -Waanbhaa' 'e 'tobhole.»

MEE daangbeya 'tonj 'e ba zayi'

- 17 Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «Yaa klele 'ka 'ni 'bhii- 'mi □nwa Moizi a 'Tonj 'e 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -waa' mee daangbeya mu 'e 'yisiēle! 'Naa' nule- -o -yisēyre □noo, 'dunj- 'nj □nwa -o -lesoyre -la □noo.
- 18 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'ali- 'ke 'tre 'pegee lafle' □kaan, 'kee- kpa 'yee- 'tonj 'e 'sewe 'e yoonne- 'fientronne do ta, -a do 'kpo 'laa nu gole -a ba, 'sani- -za mu 'e 'kpen 'lesole plenj-.
- 19 'Bhela- -yile, 'ke mee 'la zan 'tonj mu 'e 'yisiēla, 'ali- 'kee- □kla -o ba 'tonj 'fientronne 'gbu 'e 'bhe- 'le; 'bhe- 'ke -ya -pia mee -bhēeke' mu ni 'kaa 'mu 'tonj 'e 'yisiē- 'bhii- 'yee- 'gbu gbeen-; -o nu a pele 'bhe- zan 'e ma mee 'fientronne laanima -Waanbhaa' -bhlengebeya -wa 'e ta. 'Dunj- 'ke mee 'la zan 'Tonj 'e 'klosikun, 'bhe- 'kee- mee -vin mu 'e daan 'yee- 'Tonj 'e 'le, -o nu a pele 'bhe- zan 'e ma mee gbilaan laanima -Waanbhaa' -bhlengebeya -wa 'e ta.
- 20 'Bhe 'yi, 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'kaa- -ledooleya 'e 'yi laa yale 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu 'e -waa' pe -ledooleya 'e ni, 'ka 'laa nu 'sole- gele- laanima -Waanbhaa' -bhlengebeya -wa 'e ta.»

*Mεε daanle yran ba zayi'**(Maki 11.25; Luki 12.57-59)*

²¹ «'Kaa □maa dɔɔ -a pele -o Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni dɔɔ: <Yaa mεε dεle;> 'ke mεε 'la zan mεε □dia, 'kiti -o 'bhe zan ma.

²² 'Mi 'duŋ- pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan 'ε zrupliila -a nεεnε- do ma, 'bhe zan -o 'ke gepe 'le -klu ta. 'Ke mεε 'la zan 'a nεεnε- do -zwanwoa dɔɔ: <-Zadokle,> 'bhe zan -o 'ke gepe 'le Zuufu mu a 'kitikan mεε gbalaan -ledɔ' 'ε ba. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'a □pia 'bhe nεεnε- do ni 'ezin- dɔɔ: <-Kwanii'>, 'bhe zan -o 'ke blinpe 'le -jranama 'te 'ε 'yi.

²³ 'Kee □nwa -Waanbhaa' gbale 'sraka gope 'la 'le, 'bhεε- 'kee dulale -o bhla 'la ba 'srakagoyre 'ε -din, 'bhεε- 'kee- -dwa 'e 'kpee dɔɔ -za do -o 'bhi 'pegee 'e nεεnε- do plen-,

²⁴ 'plo- 'yaa- 'sraka gope 'ε ma 'srakagoyre 'ε -din, 'bhεε- ge 'e nεεnε- 'ε ba 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka kpa do ma; 'bhe blaana, nu -Waanbhaa' gba 'e □nwa -a gbale 'sraka gope 'la 'le 'bhe 'le.

²⁵ «'Ke mεε do a ca -o 'e ma, 'bhεε- 'ke -yoo ge 'zi 'e 'le -klu ta 'bhe ma, 'bhi 'pegee 'yee- mεε 'ε -ka 'kpa do ma zi 'ε 'lii, 'sani- 'ka 'wlale- plen- -klu 'ε ta. 'Ke 'yaa 'bhe klele, 'kee- -ja 'e 'kpale- 'kitikan mi 'ε 'kɔɔ; 'bhe nu 'e 'lenale -kasofe gooba mu 'ε ni, 'bhεε- 'mu 'e bɔ -kaso- 'yi.

²⁶ 'Ke 'bhe □kla, 'mi pe 'ε ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Sani- 'e 'pwale- plen- 'bhe -kaso 'ε 'yi; -yaa' ca 'la -yoo 'e ma 'e nu 'bhe -goli' 'ε 'kpen gbawole 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -vin -goli' bhe do 'kpo 'ε ma.»

*-Yanbhɔɔya ba jan**(Matie 18.8-9; Maki 9.43; 9.47-48)*

²⁷ «'Kaa □maa dɔɔ -a pele -o Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi 'kaa: <'Yaa -yanbhɔɔya klele.>

²⁸ 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan le do -glinna, 'bhεε- 'ke -a -yrebhwa 'bhe 'zi, -e -yanbhɔɔya -la □kla gban 'bhe gbεen- bhe -Waanbhaa' -yre 'yi.

²⁹ 'Kee- gbε -yie' ta -yrebhe' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a -yro, 'bhεε- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee- -ja -Waanbhaa' ba 'e 'yrebhe- gbε do 'le, 'bhe mabhaabhɔ 'ke -woo 'e 'gbutru 'ε 'kpen blin -jranama 'te 'ε 'yi.

³⁰ 'Kee gbε -yie' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a takan' 'bhεε- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee dɔpe do winbwa- -a -yi 'bhe mabhaabhɔ, 'ke -woo 'e 'gbutru 'ε 'kpen blin -jranama 'te 'ε 'yi.»

*Gwlenna yaa- 'kanza-**(Matie 19.7-9; Maki 10.11-12; Luki 16.18)*

³¹ «-A pele -o 'ezin- 'yee- Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi dɔɔ: <'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -e 'plo- -a na ma, -e gwlnna yaa- 'kan 'sewede, 'bhεε- -e 'bhe na -a na 'ε ni.>

³² 'Duŋ- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan na 'laa gwln -glinle', 'bhεε- 'kee- -ploola 'bhe ma, -yoo 'bhe bɔ 'zi gwln -glin zi -la ta bhe. 'Duŋ- 'ke -o -ploola le 'la ma, 'bhεε- 'ke 'bhi 'gwlaan- 'la 'bhe □sia 'e 'na 'le, 'yoo- -yanbhɔɔya -la kle 'zi 'bhe gbεen- bhe.»

'Sienwoza ba jan

³³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa □maa dɔɔ -wa □pia -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni dɔɔ: <'Ke 'yee 'sienwoa- pe 'la ma 'yaa 'bhe 'sienwoza 'ε 'tole- ye, 'duŋ- 'yee 'sienwoa- pe 'la ma -Waanbhaa' -yre ma, 'bhe 'lesɔ.>

³⁴ 'Duj- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa 'ka 'sienwɔle pe 'kedo- 'kpo ma: 'Ka 'laa 'ka 'sienwɔle lafle' ma, -amasrɔyi -Waanbhaa' a -bhlenḡbeya yaayɛ -le 'ke lafle' 'e 'bhɛɛ- 'le;

³⁵ 'ka 'laa 'ka 'sienwɔle 'trɛ ma, -amasrɔyi -Waanbhaa' gaankpape -le 'ke 'trɛ 'e 'bhɛɛ- 'le; 'ka 'laa 'ka 'sienwɔle Zeruzalemu ma, -amasrɔyi -bhlenḡbɛ -gbɛnɛ 'e 'yela- a -wa -le 'kele-.

³⁶ 'Yaa 'e 'sienwɔle 'e ngblo 'ɛ ma, -amasrɔyi 'yaa sɔ 'e winbhe mu 'ɛ do 'kpo klele- 'epu 'pegee 'etile.

³⁷ 'Kaa <-Aani'> bo 'kaa- <-Aani'> 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- <'Yooye-> bo 'kaa- <'Yooye-> 'le. 'Ke 'ka pe 'la [kpa] 'bhe -jan 'ɛ ma, 'bhe da -Setran' -la ba.»

-Za -zigole ba jan

(Luki 6.29-30)

³⁸ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa [maa] dɔɔ -wa [pia] dɔɔ: <'Ke mɛɛ do 'e 'yɛbhe- do [pwan], -o nu 'bhe zan 'e 'yɛbhe- do 'ponɛ- 'ezin-; 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ do 'e 'sonbhe- do 'cienna-, -o nu 'bhe zan 'e 'sonbhe- do 'cienɛ- 'ezin-.>

³⁹ 'Duj- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa -za 'yɔɔ- -zigole -za 'yɔɔ- 'le 'eke- ma. 'Ke mɛɛ do 'e [zwan] 'e gbe -yiɛ' ta 'trɔn 'ɛ ta, 'e gbe -koo ta 'trɔn 'ɛ 'bhe do -a ni 'bhɛɛ- -e 'bhe zon.

⁴⁰ 'Ke mɛɛ do -a zi 'bhii- -e ge 'e 'le -klu ta 'e ta dune- 'e 'si zayi', -a 'to 'bhɛɛ- -e 'yaa- dune- tralape 'ɛ si 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mɛɛ do 'a [pia] 'e ni 'kaa -e -yaa' 'kwe do 'si kpanma, 'bhɛɛ- 'e 'taawo- 'kele- 'kilo do ta, -yaa' 'kwe 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'kilo plɛ ta 'taawo- 'kele-.

⁴² 'Ke mɛɛ pe do -yɛwoa 'e ma, 'bhe pe 'ɛ 'na 'bhe zan 'ɛ ni; 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e pe do ca si 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bhe -gbɛdɔle -a ma.»

'E 'sɔnnii mu -za 'sɔ 'e ni

(Luki 6.27-36)

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa [maa] dɔɔ -wa [pia] dɔɔ: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni, 'bhɛɛ- 'e 'sɔnnii 'e 'bhe vɛnsi' 'e yin 'lii.>

⁴⁴ 'Duj- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'sɔnnii mu 'ɛ -za 'sɔ 'ka ni; 'bhɛɛ- -ka 'ka 'seriwo mɛɛ 'la zan mu -yɛnkpa' 'ka ta 'mu a -za ma.

⁴⁵ 'Ke 'bhe [kla], 'ka nu klele 'ka De 'la -yoo lafle' 'yi laanima 'bhe 'nɛ mu 'le. -Amasrɔyi -e -yaa' -yɛtebhe 'ɛ bhi mɛɛ -yɔɔ' mu 'pegee mɛɛ wlan mu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; -e la ban mɛɛ -lɛdɔle mu 'pegee mɛɛ -lɛbiile mu ta 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

⁴⁶ 'Ke 'ka -za 'sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe zan mu 'te -la -za 'sɔ 'ka mu ni. 'Ka nu -trɔn 'ɛ -dela 'srɔɔwɔle -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhe ma ɛɛ? 'Ali- 'nisrakun mu 'ɛ 'mu 'a kle 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴⁷ 'Ke 'ka 'ka nɛɛnɛ- mu 'te -la 'pubɔ-, 'ka gole -o mɛɛ -vin mu 'ɛ -o ma 'nale- ɛɛ? 'Ali- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'mu 'a kle 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴⁸ 'Ka 'lesɔle kle -za 'kpen 'yi, 'bhii- 'ka De 'la -yoo laanima 'bhe 'lesɔle -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

6

Pe 'nale- 'kɔɔflenḡzan mu ni

¹ «'Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke 'ka 'laa 'kaa- -Waanbhaa' -lɛɛgblaanya 'ɛ 'yi 'taawoza 'ɛ kle bhaapɛn mu -yɛ ta, 'kooko- mɔkpen' 'yɛbhɔ 'ka zi, 'bhɛɛ- -o 'ka 'tɔbhɔ. 'Ke 'kaa [kla] 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ka 'laa nu 'bhe ma 'trɔn- srɔɔwɔle 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'kɔɔ.»

² «'Ke 'yoo- pe do 'nale- 'kɔɔflenḡzan mu ni, 'yaa wonḡwonḡzenɛ 'bhii- mɛɛ -yɛkɔɔza kle mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu daanfe' mu 'ɛ 'pegee

'pɛɛlii- gbleba mu 'ɛ ta. -O 'bhe kle 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- mɛɛ mu -o 'tɔbhɔ mɔkpen' 'yɛ ma. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

³ 'Dun- 'bhi, 'ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kɔɔflenjan mu ni, 'e gbɛ -yiɛ' -o -za 'la kle 'zi 'e gbɛ -koo' -za 'laa dɔɔɛ 'bhe 'yi.

⁴ 'Bhe klegbeyaa 'ɛ 'yi, 'e pɛ 'la 'bhe 'naa- bhe, 'bhe tagaanle bo. 'Bhɛɛ- 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la 'yɛ -o 'e -za 'la kle 'zi gaanyi' 'bhe ma, 'bhe nu 'bhe -za 'ɛ ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

'Seriwogbeya -Waanbhaa' ni

(Luki 11.2-4)

⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa kleɛɛ 'bhii- mɛɛ -yɛkɔɔza kle mu 'ɛ gbɛɛn-: 'Seriwole sɔ -o ni -o dulaleɛ Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ ɲla, 'bhe 'pegee -gbleba mu 'ɛ 'lezi-, 'kooko- mɔkpen' 'yɛkpa- -o ma, 'bhɛɛ- -woo 'tɔbhɔ-. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

⁶ 'Dun- 'bhi, 'ke 'yoo- 'e 'seriwole, wla 'e yi 'fɛkpee 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'liitan 'e ta. 'Bhɛɛ- 'e 'seriwo 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo gaanyi' 'bhe ni; 'bhɛɛ- 'yee- 'la 'e -za 'la kle 'zi gaanyi' 'bhe ye bhe, -e nu 'bhe ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

⁷ «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa bɔɛ -jan do 'kpɔ ta 'ebebele 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-: -O 'kpee ma 'ke -o ɲbwa -jan do ta 'ebebele, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu -waa' 'seri 'ɛ 'lekunle.

⁸ 'Ka 'laa kleɛɛ 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn-. -Amasroyi 'ka maza -o pɛ 'la ma, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'bhe dɔ gban 'elwale 'sani- -a -yɛrowole -lɛɛ.

⁹ 'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', -kaa pɛ gɔnɛ- 'lɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ: <-O Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, bhaa mɔkpen' 'e 'tɔ 'wenj 'ɛ 'bhɔ.

¹⁰ Bhaa 'yaa- -bhleɛgbeya 'yaa- yi 'ɛ 'bhɔ; bhaa 'trɛ ta mu 'ɛ -woo 'e zru maza kle 'bhii- -wa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- laanima.

¹¹ 'O gba -zɔn 'o 'le pɛɛ ba.

¹² 'O -za 'yɔɔ- mu 'la ɲkla, -o -sroma 'yan 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ- kle 'o ni, 'o 'mu a -sroma yan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹³ 'Yaa 'tolɛ- 'ke -Setran' 'o 'yidan-, 'bhɛɛ- -yoo 'o bɔ -za 'yɔɔ- 'yi.

'Dun- 'o go -Setran' 'kɔɔ.

-Amasroyi 'bhi -le a pɛ -le 'ke -bhleɛgbeya 'pegee -gloɔya', 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya 'le -yikpɛsee ta. Amiina!>

¹⁴ «Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' mu -za 'yɔɔ- ɲkla 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ke 'ka -waa' -sroma 'ɛ -yaan, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe nu 'ka mu a -sroma 'yanle- 'ezin-.

¹⁵ 'Dun- 'ke 'ka 'laa mɛɛ -bhɛɛke' mu a -sroma 'yanle-, 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe laa nu 'ka mu a pɛ -sroma 'ɛ 'yanle- 'ezin-.»

'Sunjwla

¹⁶ «'Ke 'ka -o 'sunj 'yi, 'ka 'laa 'ka wleyisriwole 'bhii- mɛɛ -yɛkɔɔza kle mu 'ɛ gbɛɛn-: -Woo wleyisriwo 'eyɔɔɛ, 'kooko- mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- -woo 'sunjwla zii'. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn -srɔɔwoa gban.

¹⁷ 'Bhi 'dun-, 'ke 'yoo- 'sunj 'yi, 'e 'fɛ 'gbu 'elrele, 'bhɛɛ- -lasikɔɔ -gblɛn 'nrɛɛ- 'kla 'e 'gbu ta,

¹⁸ 'kooko- mɛɛ mu laa nu -a 'yaangole 'bhii- 'yoo- 'sunj 'yi. 'Dun- 'e Dɛ -Waanbhaa' do -kplɛn 'la -ya ɲkɔɔ gaanyi' ye bhe, 'bhɛɛ- 'yee- Dɛ -Waanbhaa' 'la 'kee- gaanyiza ye bhe, 'yele- nu -a ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

*'Tre ta -naflo mu 'pegee lafle' 'yi -naflo mu
(Luki 12.33-34; 12.15-34; 1 Timote 6.9-10)*

¹⁹ «'Ka 'laa -naflo mu zɛdɔle 'ka 'gbu ni 'tre ta -ge. -Amasɔyi -can 'pegee -wlenne' mu sɔ -o 'siele, 'bhɛɛ- -faannii' mu sɔ nule- 'kaa 'fɛ 'ɛ 'liikonj mu 'ɛ 'siele- 'bhɛɛ- -o 'kaa- -naflo mu 'ɛ faan.

²⁰ -Ka -naflo mu 'ɛ zɛdɔ 'ka 'gbu ni lafle' 'yi; -wlenne' mu 'pegee -can mu laa -o 'bhe □nɔɔ ye bhe 'ke -o 'mu sie, 'bhɛɛ- -faannii' mu laa sɔ 'kaa- 'fɛ 'liikonj mu 'ɛ 'siele, 'bhɛɛ- -o 'kaa- -naflo mu 'ɛ faan.

²¹ -Amasɔyi 'yaa- -naflo 'ɛ -yoo yɛ 'la □nɔɔ, 'ɛ zru bole -o 'bhɛɛ- yɛ □nɔɔ 'ɛ ta.»

*-Kɔɔ' 'yɛbhɛ- mu -le -kɔɔ' 'fle 'ɛ ta 'tebhile 'le
(Luki 11.34-36)*

²² «-Kɔɔ' 'yɛbhɛ- mu 'ɛ -woo -kɔɔ' 'fle ta 'tebhile -la -le. 'Kee- 'yɛbhɛ- mu 'ɛ -woo kplankplan, 'ɛ 'fle 'ɛ 'kpen takanle -o 'wenj.

²³ 'Dun- 'kee 'yɛbhɛ- mu 'ɛ waa -o kplankplan, 'ɛ 'fle 'kpen -o -gblo 'yi. 'Kee 'yi 'tebhile 'ɛ 'bhe -o 'ke -gblo 'le, 'yoo- -gblo ti -gbene -la -yi.»

*-Goli' 'flen 'pegee -Waanbhaa' a -za
(Luki 16.13)*

²⁴ «Mɛɛ do laa sɔ yewole -kunlii ple ni 'eke- zi. 'Kee- 'bhe □kla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ -za sɔ a ni. 'Ke -a lii biile -o -a do 'yi, -e nu -a -bhɛɛke' do 'ɛ mavɛɛɛ. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ka 'laa sɔ klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhɛɛ- 'ka kle -goli' a lu 'le 'ezin-.»

*'Ka 'kpale- kle -Waanbhaa' 'yi
(Luki 12.22-31)*

²⁵ «'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka 'laa 'ka 'si 'ɛ yienkanle: 'kee- □kla 'ka 'le pele 'le oo, 'kee- -kla 'ka 'mi yi 'le oo, 'bhe 'pegee 'ka nu pe mu 'la 'klale- 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpɔ -za yienkanle. 'Bhe 'yi, -kɔɔ' -si 'ɛ 'bhe mabhaa laa bhɔ pebhle ta ɛɛ? 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'fle 'ɛ mabhaa laa bhɔ -kɔɔ' tape mu ta ɛɛ?

²⁶ -Ka laanima maanne- mu 'ɛ -glin doo. Waa pebhɛ bɔ, 'bhɛɛ- waa pe bhaa kan; 'bhe 'pegee waa pele zɛdɔ, 'dun- 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe -o -lebo'. 'Ka mu mabhaa 'laa bhɔ maanne- mu ta ɛɛ?

²⁷ 'Ka -de 'gbu -le sɔ -a -si 'ɛ baan' sa 'klale' a ba, -a 'kpee yienkanle 'ɛ ma ɛɛ?»

²⁸ «-Mɛla ma, 'bhɛɛ- 'ka -o dune- mu yienkan' zii' ɛɛ? -Ka 'ka 'yɛkpa -bon -bi mu 'ɛ 'pwɛgbɛya 'ɛ ta doo: Waa sɔ yewole, 'bhɛɛ- waa sɔ dune- mu 'tanle.

²⁹ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ali- -bhɛngbe Salomo -yaa yaa 'tɔbhɔleya 'ɛ 'kpen 'yi, -a -baale' -Ireleya laa 'kanle- 'woo- -bon -bi mu 'ɛ -o ta.

³⁰ -Bon mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bhɛɛ- -o nu -o -yrole' too, 'bhɛɛ- -woo blin 'tɛ 'yi, 'ke -Waanbhaa' -o baa 'elrele; yaa nu 'ka mu -baale' 'elrele 'ke 'bhe kan -waa' pe -baagbɛya 'ɛ ta ɛɛ? 'Kaa- 'kpaleya 'ɛ -a -yi 'bhe -o 'fiɛntrɔnne 'dɛ!

³¹ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ yienkanle, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'pele- dɔɔ: <'O nu -mɛla bhɛle, 'bhɛɛ- 'o nu -mɛla mile ɛɛ? 'Bhe 'pegee 'o nu -mɛ pe -la 'klale- 'o ta ɛɛ?»

³² Mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'mu -le 'woo- -za mu 'la bhe 'mu ziglin. 'Ka Dɛ 'la -yoo laanima -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka maza -o 'woo- pe mu 'ɛ ma.

³³ «Ka -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'e 'pegee 'ka 'ledoolaya -a -yre 'yi 'mu -la yienkan' 'elwale 'pe. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bheε- -e nu 'ka gbale 'bhe pe mu 'e 'kpen ba.

³⁴ 'Ka 'laa too -za yienkanle -zon. -Amasroyi 'ka nu 'ngami 'bheεke 'sroowole too. 'Bhe 'yi, yi 'e 'kpen 'pegee 'bhe 'yi za -le.»

7

Eke- 'to 'yoo- 'pele- laa lele

(Luki 6.37-42)

¹ «'Ka 'laa mee -bheεke' mu 'to 'yoo- pele, 'kooko- waa nu 'ka mu 'to 'yoo- pele 'ezin-.

² 'Ka mee -bheεke' 'to 'yoo- pe gone- 'la gbéen-, -o nu 'ka mu 'to 'yoo- pele 'bheε- gbéen-. 'Ka mee mu kun gone- 'la gbéen-, -o nu 'ka mu 'kunle- 'bheε- gbéen-.

³ -Yrikpu' 'la 'bhe -o 'e 'gbu 'yre 'e ba 'yaa 'bhe ye, 'fo -gaa 'klene 'la 'bhe -o 'e neene- 'e 'yre 'e ba 'e 'bheε- ye εε?

⁴ 'E so a pele- 'nale- -a ma 'e neene- 'e ni doo: <-A 'to 'mi 'e 'yre ba -gaa 'klene 'e go>. 'Duj- 'ke -yrikpu' do -o 'bhi 'gbu 'yre 'e ba εε?

⁵ Mee -yrekooza kle mi, 'e 'gbu 'yre ba -yrikpu' 'e go 'elwale 'pe, 'bheε- 'kee yre ma □ya, 'e so 'e neene- 'e 'yre ba -gaa 'klene 'e gole- 'te.»

⁶ «'Ka 'laa -Waanbhaa' a pe 'wen mu 'e gbekpale mee zru -yoo' mu 'koo, 'kebhaale, -e kle 'bhii- 'ke 'ka wi -lrele' -naa -gbaan' mu ni, 'bheε- boolazi -o yran 'ka 'gbu ma. 'Bhe 'yi, pe mu 'la 'gbu -za mu -o 'ka 'koo 'egloole 'ka 'laa 'mu blinle □swa mu ni, 'kooko- waa nu 'taawole -o ta 'tre ma.»

Pe -yrewole -Waanbhaa' ma

(Luki 11.9-13)

⁷ «-Ka pe -yrewo' -Waanbhaa' ma, 'bheε- e nu 'bhe 'nale- 'ka ni; 'ke 'ka pe 'la ziglinna -a ba, 'ka nu 'bhe 'sroowole. -Ka kokode -a ta, 'bheε- -e nu -yaa' 'fe 'e 'liigole 'ka ni.

⁸ -Amasroyi 'ke mee 'oo mee 'la zan pe -yrewoa -a ma, 'bhe zan nu 'bhe pe 'e 'sroowole -a 'koo. 'Ke mee 'la zan pe 'la ziglinna -a ba, 'bhe zan nu 'bhe 'sroowole; 'bheε- 'ke 'bhi 'la kokodia -yaa' 'fe 'liikon' 'e ta, -e nu 'bhe -liigole 'e ni.

⁹ 'Ka ba mee 'gbu 'e -de 'gbu -le so kpoti 'nale- -a 'gbu 'ne 'e ni 'ke 'bhe 'bluu 'yrewoa- -a ma εε?

¹⁰ 'Bheε- 'ezin-, -de 'gbu -le so mle do 'kpale 'bhe 'gbu 'ne 'e 'koo 'ke 'bhe kaa do -yrewoa -a ma εε?

¹¹ 'Ka mee -yoo mu, 'ke 'ka mu so pe wlan mu 'nale- 'ka 'ne mu 'e ni, -mela ma 'bheε- 'ka De 'la -yoo laanima 'bhe 'laa nu 'sole- 'ke 'ka pe -lrele' mu 'la -yrewoa -a ma 'mu 'nale- 'ka ni εε?

¹² 'Kaa- zi 'bhii- mee -bheεke' mu -za 'oo -za 'la kle 'ka ni, 'ka mu 'ezin- -ka 'bhe 'yansi za kle -o ni. Moizi a 'ton' mu 'e 'bheε- -jan mu 'e □woa, 'bheε- -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'e 'mu 'bheε- do 'kpo 'e □woa 'ezin-.»

Felii kprene- 'pegee 'felii -gbene mu a -jan

(Luki 13.24)

¹³ «-Ka wla -Waanbhaa' ba wlayre kprene- 'e 'bheε- □noo. -Amasroyi -Jranama ['wlayre-] -lii 'e -yoo 'egbenele; 'bheε- zibhe 'la ge -a □noo, 'bhe -laata' -o 'egbenele. -Ayile mee -bebe ge 'bheε- zi 'e zi.

¹⁴ 'Duj- bole -yre ma -si 'e 'bhe 'wlayre- -lii 'e -yoo kprene-, 'bhe □noo zibhe 'e -yoo kpre; 'bhela- -yile mee -bebe 'laa 'bhe zi 'e si.»

*Bhla ma -Waanbhaa' -lela janwo mu**(Luki 6.43-44)*

¹⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɾɛkpa 'ka 'gbu ba bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ -zayi! -O nu 'ka ba -o -yi -dɔɔ 'le 'bhii-bhlaa mu gbɛɛn-, 'duŋ- -o 'gbu 'kpee, -woo 'ke sɾɔpɛ mu -la -le.

¹⁶ 'Ka sɔ -o dɔle -o kleza mu -la ma; 'bhii- 'ka sɔ -yri diiŋ 'ɛ dɔle -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ka sɔ -lomliŋ' bhaa 'kanle daanlɛɛ diiŋ mu 'yi ɛɛ, taa- 'ka sɔ 'mangloo bhaa 'kanle -zulɛɛ diiŋ mu 'yi ɛɛ?

¹⁷ -Yri diiŋ wlan bhaa -lɾɛle' mu -la kle, 'bhɛɛ- -yri diiŋ -yɔɔ' bhaa -yɔɔ' mu -la kle.

¹⁸ -Yri diiŋ wlan laa sɔ bhaa -yɔɔ' mu klele-, 'bhɛ klegbeya do 'ɛ 'yi, -yri diiŋ 'yɔɔ- laa sɔ bhaa -lɾɛle' mu klele-.

¹⁹ 'Ke -yri diiŋ 'oo -yri diiŋ 'la 'bhɛ 'laa 'bhɛ bhaa -lɾɛle' kle, -o nu 'bhɛ takanle, 'bhɛɛ- -wa blin 'tɛ 'ɛ 'yi.

²⁰ 'Bhɛ 'yi, 'ka -yri diiŋ 'ɛ dɔ -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka nu bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ dɔle -o kleza mu 'ɛ ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-.»

*-Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yizaklele**(Luki 13.25-27)*

²¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'mi sii 'kaa: <Mɛɛzan, Mɛɛzan>, -o 'kpen 'laa nu gele laanima -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta; 'ke yaa 'ɛ go mɛɛ 'la zan mu 'ŋ De 'la -yoo laanima 'bhɛ zru maza kle 'bhɛ zan mu do -kplɛn ba.

²² 'Kitikan yi -gbɛnɛ 'ɛ 'le, mɛɛ -bebe mu nu a pele 'ŋ ni dɔɔ: <Mɛɛzan, Mɛɛzan, 'o mɔɔ -Waanbhaa' -lelajanwoa 'ɛ 'to 'yi, 'o 'zina mu -gbian mɛɛ mu zi 'ɛ 'to 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'o 'sɔle- maza -bebe □kla 'ɛ 'to 'ɛ 'yi.>

²³ 'Ke -o 'bhɛ □pia, 'ŋ nu a zikpalɛ -o ni dɔɔ: <'Naa 'ka dɔle -lido'; -ka 'ka 'plɛŋgo- 'ŋ ma 'ɛgbɔɔnle, -za 'yɔɔ- kle mu.>»

*'Fɛ -glɔɔn plɛ ma -gɔɔn**(Luki 6.47-49)*

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'lɛɛ- □maa, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -yizakla, 'bhɛ zan 'ɛ -yoo 'bhii- mɛɛ yikanle do 'la -yaa' 'fɛ 'ɛ -dwa vlɛ -saa -glɔɔ do ta.

²⁵ La -gbɛnɛ do -baan, 'bhɛɛ- tɔ mu 'ɛ □kaan, 'bhɛ 'pegee la 'yi 'ɛ paa 'fɛ 'ɛ ma 'kee- bɛɛnle-; 'duŋ- 'fɛ 'ɛ yaa 'klalɛ-; -amasɾɔyi 'fɛ 'ɛ gaan bole -yaa vlɛ -saa -glɔɔ 'ɛ ta.

²⁶ 'Bhɛ klegbeya do 'ɛ gbɛɛn-, 'ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'la bhɛ -o □maa, 'bhɛɛ- 'ke yaa -o -yizaklele, -yoo 'bhii- zadɔkle mɛɛ 'la 'bhɛ 'bhɛ a 'fɛ do -dwa -yɾɛntɾɛ' 'yi.

²⁷ La -gbɛnɛ do -baan, 'bhɛɛ- tɔ mu 'ɛ □kaan, 'bhɛ 'pegee -ploɔ -gbɛnɛ do -kaan, 'bhɛɛ- la 'yi 'ɛ □paa 'fɛ 'ɛ ma, 'kee- bɛɛnle-, 'kee- 'klaale, 'bhɛɛ- -ɛ □wia 'fɛnfɛŋ.»

*Zesu a mɛɛ daangbeya**(Maki 1.22; Luki 4.32)*

²⁸ Zesu 'yanle- zamaa' 'ɛ daanlele, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma -yaa' mɛɛ daangbeya 'ɛ ma.

²⁹ -Amasɾɔyi yaa mɛɛ mu 'ɛ daanle 'bhii- -waa' 'Toŋ daan mu 'ɛ -waa' daangbeya 'ɛ gbɛɛn-. -Yoo -daanna 'bhii- 'sejzan-.

ZESU 'SOLE- MAZA -BEBE □KLA

8

*Zesu -kpaandɛ' mi do -bheela**(Maki 1.40-45; Luki 5.12-16)*

¹ Zesu gole vɛ ɔɔn 'ɛ 'wiin-, 'ke -zamaa' 'saa do dɔle- -a zi.

² -Woo -yɛkpa', 'ke -kpaandɛ' mi do 'e 'mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'e 'kpɔ zɛnle- -a 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'N Zan, 'kee- -swa 'e ni, 'e sɔ 'ɲ 'bheele.»

³ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'trole -a ba -yɛ ta; 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'e gbɛ 'kpale -a ma, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a pele- 'a ni dɔɔ: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bheɛ, bhɛa 'e 'flɛ bakan' 'wɛɲ!» 'Bhɛ yɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -yaa' -kpaan 'ɛ gole- -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -a 'flɛ bakanle 'wɛɲ.

⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'trɔnkpa 'elrele 'ɲ ni: 'Yaa 'e 'bheɛza- 'ɛ 'pele- mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ ni. Ge 'sraka 'lɛna mi 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -yee' maglin- doo, 'bhɛɛ- Moizi 'sraka 'la goza ɲpia -kpaandɛ' mu -bheɛza' 'ɛ 'yi, 'bhɛ go, 'kooko- mɔkɛn' nu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'bheela-.»

*Zesu Romɛ mu a -srwase' mu -kunlii do a yewonɛ 'ɛ 'bheela-**(Luki 7.1-10; Zaan 4.43-54)*

⁵ Zesu 'bhɔle- Kapɛnɔmu, 'ke Romɛ mu a -srwase' mu -kunlii do 'e 'mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ-

⁶ 'ke 'bhɛ 'a 'pele- -a ni dɔɔ: «'N Zan, ga -o 'an yewonɛ 'ɛ do ma, 'bhɛɛ- -a yilale -o 'fɛ 'lɛ ma; -a dɔpɛ mu 'ɛ 'kɛn -gaa -a ma, 'bhɛɛ- yaa sɔ 'taawole, -ayile -yoo -yɛɛnbhle' zii' 'ebebele.»

⁷ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Mi 'gbu nu gele -a -bheele' 'e ba -lɛ ma.»

⁸ 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke 'yee- -srwase' mu -kunlii 'ɛ -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'N Zan, 'mi Romɛ mi, -a -gaale' laa -o 'ɲ ba 'kee- nu 'mi ba. 'Dun- -jangɔ' do 'kpɔ 'wo, 'bhɛɛ- 'an yewonɛ 'ɛ nu -bheele'.

⁹ 'Dun- 'woo- -a ɲɔɔ bhe oo, 'mi 'gbu ta -kunlii mu -o 'ke mɛɛ 'ke mu 'lɛ, 'bhɛɛ- 'ɲ 'yoo- -srwase' 'ke mu ta -kunlii 'lɛ. 'An pe -a do ni: <Ge!> 'Bhɛɛ- 'bhɛ ge; 'an pe -a -bhɛɛke' do ni: <Nu -ge!> 'Bhɛɛ- 'bhɛ nu; 'an pe 'an yewonɛ 'ɛ do ni: <-Za 'lɛɛ- kle!> 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'bhɛ kle.»

¹⁰ Zesu 'a 'liijan- 'ɛ 'male-, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'liibhaa- 'bhɛ ma, 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'bhɛ a -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Naa 'bhɛ mɛɛ -gloɔn 'yɛlɛ- -lido' 'ke 'bhɛ 'e kpa -Waanbhaa' 'yi 'egbenele 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn-, 'ali- 'kee- kpa Izraɛli 'kleɛn 'kɛn ta.

¹¹ 'Mi pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: Mɛɛ -bebe nu dale -yɛɛtɛbhɛ -wlɛnyɛ' 'pegeɛ -yɛɛtɛbhɛ baayɛ ɲɔɔ, 'bhɛɛ- -o nu gele pebhlele 'eke- zi -tabali do ta -o 'pegeɛ Abraamu oo, Izaki oo, 'bhɛɛ- Zakɔbu mu 'lɛ laanima -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta.

¹² 'Dun- 'yee- -bhɛngbɛya 'tɔ 'ɛ -yoo mɛɛ 'la zan mu ma, -o nu 'mu blinle 'pɛɛlii- -gblo -gbɛɛ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, -o nu wisile, 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ, -o nu -o gbɛɛtɛbhɛ mu 'ɛ 'sɔnkpalɛ.»

¹³ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -srwase' mu -kunlii 'ɛ ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma. 'Yee ɲkpaɛ -Waanbhaa' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu 'bhɛɛ- 'wlata- za klele 'e ni.» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii 'ɛ -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bheele 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba.

*Zesu gadɛ mu -bebe -bheela**(Maki 1.29-34; Luki 4.38-41)*

¹⁴ Zesu -ja Piri ba -lɛ ma, 'bhɛɛ- -e Piri boole yilale ɲya: 'Bhɛ 'flɛ 'yi 'yaa- -la 'zi.

¹⁵ Zesu 'e gbe yanle -a ma, 'ke -a 'fle 'yi 'la ga 'e gole-; 'ke -ya -wlenle', bhɛɛ- 'kee- Zesu -lɛwɛɛ' kpo klɛle-.

¹⁶ Yromazi bhole, 'ke -o nule- 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu 'le -a ni. -E 'woo- 'zina mu 'ɛ ɔgbian 'woo- mɛɛ mu 'ɛ zi, 'bhe 'pegee -e gade mu -vin mu 'ɛ 'kpen 'bheela- -a -liijan' do 'kpo 'ɛ 'le.

¹⁷ -Yaa' mɛɛ -bheez'a 'ɛ 'bhe -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai jan 'la ɔwoa 'elwale gban -so 'bhe 'leswa: 'Bhe 'a -pia dɔɔ: «-Yoo' ta -yren mu 'ɛ 'kpen -gwa, 'bhe 'pegee -yoo ma ga mu 'ɛ -gwa.»

-O kle Zesu Kriɛ a -klanlanɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?

(Luki 9.57-62)

¹⁸ Zesu -zamaa' do yele- -a zi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'kan -draa 'yɛ gbe do 'ɛ ta.

¹⁹ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke 'Toŋ daan mi do 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'ŋ nu gele 'e zi yɛkpen- ɔno.»

²⁰ 'Bhe klɛle 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Gbengbeni mu yila- -gluu mu -o, 'bhe 'pegee maanne- mu yi 'fɛ mu -o, 'duŋ- yilayɛ 'pegee -yitrɛ' yɛ do 'kpo 'laa -o Bhaapɛŋ Gbe 'ɛ 'kɔɔ.»

²¹ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do pe -a ni dɔɔ: «'Ŋ Zan, -a 'to 'ke 'ŋ ge 'ŋ dɛ bin 'pe, 'bhɛɛ- 'ŋ nu klɛle 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le.»

²² Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Bhi nu dɔ 'ŋ zi, 'bhɛɛ- mɛɛ gbaa mu 'to 'ke -o -waa' gbaa mu 'ɛ bin.»

Zesu -ploo -gbɛɛ do makpalaa

(Maki 4.35-41; Luki 8.22-25)

²³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o -saan -yitakon 'ɛ 'yi -yi 'ɛ ba.

²⁴ -O -yaa -draa 'ɛ takan' zii' -yitakon 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, -woo -yɛkpa', 'ke -ploo -gbɛɛ do 'kanle- 'sanle. 'Bhɛɛ- -yi 'pɔɔ mu 'ɛ 'yaa- zan 'kpale- -yitakon 'ɛ ta. 'Duŋ- Zesu 'yaa- yide 'zi 'bhe bhla 'ɛ ba.

²⁵ 'Bhe klɛle 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa bwele- 'kaa: «'O Zan, 'woo- zan gale, 'o go -za 'yi!»

²⁶ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Mele ɔkla 'ka -o -gblaan 'zi ɛɛ? -Mele ɔkla 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'lɛbole -o ɛɛ?» 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'e 'wlenle- 'te, 'bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle- -ploo 'ɛ 'pegee -draa 'yi 'ɛ ta. 'Bhe klɛle 'te, 'ke -ploo 'ɛ makpaale, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'ɛ 'yɛ ta dɔle- siin 'egbenele.

²⁷ -Ayile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpeɛɛnia -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ -gloɔn 'ɛ -de 'gbu -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? 'Ali- -ploo mu 'pegee -draa 'yi 'ɛ 'mu 'a 'weli- ma, 'bhɛɛ- 'mu 'a -liijan' -lɛdɔ' -a ma.»

Zesu 'zina ɔgbian mɛɛ plɛ zi

(Maki 5.1-20; Luki 8.26-39)

²⁸ -O bhɔle -draa 'yɛ gbe do 'ɛ ta, Gadara mu a 'kleɛn 'yi, 'ke mɛɛ plɛ dale- mɛɛ bu mu 'ɛ ta, 'ke 'mu 'nule Zesu 'lɛpale. 'Zina -yaa -o zi, -asiikɔɔ mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa -yaa do 'kanle- -la mɛɛ binyɛɛ 'ɛ ɔnoɔ zi 'ɛ 'lii.

²⁹ -O 'pɛɛnle- saan 'egloɔle dɔɔ: «-Waanbhaa' Gbe, 'yoo- mɛla zi 'o 'kɔɔ ɛɛ? 'O mɔɔ ta -yrenkpa' 'waati 'ɛ 'bhe 'laa bhɔle -li, 'bhɛɛ- 'e ɔnwa -yrenkpaale 'o ta ɛɛ?»

³⁰ 'Bhe 'waati do 'kpo 'ɛ ba, ɔswa 'le -gbɛɛ do -yaa pɛbhle 'zi -o ma 'egboɔnle sa.

³¹ 'Bhe klɛle 'te, 'zina mu 'la 'yaa- 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ zi, -o -sromabwa Zesu ni dɔɔ: «'Ke 'yoo ɔgbian mɛɛ plɛ 'lɛɛ- zi, -a 'to 'o ge wla ɔswa 'lɛdɔ- 'la laale bhe 'mu 'yi!»

³² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-Ka ge 'bhε kle!» -Ayile, 'woo- 'zina mu 'ε gole 'yee- mεε plε 'ε zi, 'ke -o gele- wlaε 'swanε 'lεdo- 'ε 'yi. 'Bhε klele 'tε, 'ke 'swanε 'lεdo- 'ε dale- blasanlele vlε goon 'ε 'wiinj-, 'bhεε- -o 'kpen □nwa baale -yi 'ε ba, 'bhεε- -o -gaa.

³³ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke 'woo- 'swanε mu 'ε gooba mu 'ε -o blasanle, 'bhεε- 'ke -o gele- blaale- -wa la. -O bhole 'bhε □noo bhe, 'ke -o 'zina zan plε 'ε -waa' -za 'pegee 'swanε mu 'ε deza 'ε 'kpen 'yigoonle -waa' -wa 'ε ta mu 'ε ni.

³⁴ -Ayile, 'ke -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'pwele, 'ke -o 'nule Zesu ba -yεε ta. -O bhole -a -din, 'ke -o -sromabole -a ni doo -e go -waa' 'kleεn 'ε 'yi.

9

Zesu -flugba do -bheela

(Maki 2.1-12; Luki 5.17-26)

¹ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'sanle -yitakonj 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- niinale -a ba -wa la.

² 'Bhε klele 'tε, 'ke -o nule- -flugba do 'le -a ni yro do 'yi. Zesu 'a 'yaangole 'bhii- gadε mi 'ε mado mu 'ε -woo -kpaα -a -yi, 'ke -ya pele- gadε mi 'ε ni doo: «'Nj 'nε, 'e zru do 'egloole, 'η 'yaa- -za 'yoo- mu 'ε 'kpen -sroma -yaan.»

³ 'Bhε 'yi bhe 'tε, 'ke 'Tonj daan mu 'ε 'ke mu 'a 'pele 'mu 'gbu 'kpee doo: «Mεε 'lεε- -yoo -Waanbhaa' 'tosie zii!»

⁴ Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka 'kpeejan- mu 'ε -woo 'eyoole εε?

⁵ 'Woo- -za plε 'gbu 'lεε- -o -de 'gbu -le 'egloole εε? 'Ke 'an pe gadε mi 'ε ni doo: «'Nj 'yaa- -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma -yaan» Taa- 'ke 'an pe -a ni doo: «'E 'wlen-, 'bhεε- 'taawo εε?»

⁶ 'Dunj- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- doo 'bhε 'senj -o Bhaaplenj Gbe 'ε ni 'trε ta -ge 'kee- bhaaplenj mu a -za 'yoo- mu ma -sroma yan.» -Ayile 'ke -ya pele- 'bhε ni doo: «'E 'wlen-, 'e 'yila- yro 'ε 'si, 'bhεε- ge 'e ba -lε ma!»

⁷ 'Bhε klele 'tε, 'ke -flugba 'ε -ya -wlenle', 'bhεε- 'kee- gele- -a ba -lε ma.

⁸ -Zamaa' 'ε 'yεkpale -flugba 'ε 'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o -yi, 'bhela- -yile, 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhole 'bhε 'senj -gloon 'ε 'naza- 'ε 'yi bhaaplenj mu ni 'bhe ma.

Zesu -o Matie 'sii zii'

(Maki 2.13-22; Luki 5.27-39)

⁹ 'Bhε blaen, Zesu 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba, 'ke -a -yεεkpale mεε do yaale ma 'nisra gbawo 'fε 'ε □la: -O -yaa 'bhe sii Matie. 'Bhε 'noo- bhe, 'ke -ya pele 'bhε ni doo: «Nu do 'η zi!» Matie 'e 'wlenle- 'kee- gele- dole Zesu zi.

¹⁰ 'Bhε blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- pebhle 'zi Matie ba 'fε 'ε □la. 'Bhε □noo bhe, Zesu 'pegee 'nisrakun mu -bebe 'pegee mεε 'joo 'yoo- -bhεεke' mu -yaa pebhle 'zi 'eke- ta.

¹¹ Farizi mu 'ε -o -yεεkpale 'bhε ma 'tε, 'ke -wa pele- Zesu a -klanlanε mu 'ε ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka daan mi 'ε 'pegee 'nisrakun mu 'ε, 'bhεε- mεε 'joo 'yoo- mu 'ε -woo pebhle 'zi 'eke- ta εε?»

¹² Zesu 'tronbole -o wojan 'ε 'yi, 'ke -ya pele- doo: «Mεε 'klenyawole mu maza laa -o -laanεkpa mi ma; 'ke yaa 'e go gadε mu ba.

¹³ -Waanbhaa' -yaa' -jango' do 'kpo 'la □woa doo: «'Nj maza laa -o 'sraka do 'kpo ma 'ke ya 'e go mεε -yεnklale 'η ma 'bhe ba;» -ka ge 'bhε -jan 'ε 'yima, 'bhεε- -kaa daan. -Amasroyi 'naa 'nule- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- mεε -lεdoole mu 'mu 'siiyε- noo-, 'dunj- 'η □nwa -za 'yoo- kle mu -la 'siile-»

Zesu 'pegee 'sunjwlaza
(Maki 2.18-22; Luki 5.33-39)

¹⁴ -Yrekpaa' do, 'ke Mɛɛ Wiinfɛ' Mi Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'nule Zesu ba, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔɔkpale dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'o mɔɔ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'o 'sunjwla 'ebebele, 'bhɛɛ- 'yaa- pɛ -klanlanɛ mu 'ɛ waa 'sunjwla- ɛɛ?»

¹⁵ 'Bhɛɛ-, Zesu 'bhɛ -jan 'ɛ zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'kpee ma, le dɔyɛ nɔɔ- mu 'ɛ -o sɔ -o wleyisriwole 'ke le -nɔɔ 'ɛ 'yoo -o -din 'waati 'la ba ɛɛ? 'Yooye- 'bhɛ 'la sɔ klele! 'Dun- 'ke le -nɔɔ 'ɛ -gwa -o -din bhla 'la ba, 'bhɛɛ- -o nu 'sunjwale 'tɛ.»

¹⁶ «Waa sɔ dune- gwe -yisrale 'ke sɔpee' drɛɛ 'le; 'kebhlaale, sɔpee' drɛɛ 'ɛ 'wlayɛ- nɔɔ- 'eke- ta, -e dune- gwe 'ɛ 'bhɛ sɔ 'ɛ glaan; 'bhɛɛ- -e 'peede- 'egbenele 'ke 'bhɛ kan -a 'peedeɛyɛ ɔlwa 'ɛ ta.

¹⁷ 'Bhɛɛ- waa -wɛɛn drɛɛ kla wi 'fle 'floko gwe mu 'yi; 'ke 'bhɛ ɔkla wi 'fle 'floko gwe mu 'ɛ -o 'peede-, 'bhɛɛ- -o -yi -wɛɛn 'ɛ klalaa', 'bhɛɛ- -e kle 'ke 'sɛ pɛ 'le. 'Dun- -o -wɛɛn drɛɛ kla wi 'fle 'floko drɛɛ mu -la -yi, 'bhɛɛ- waa sɔ 'eke- 'sɛle.»

-Nɛ -gblanɛ do bweza gale ba, 'bhɛ 'pegee le do -bheezal
(Maki 5.21-43; Luki 8.40-56)

¹⁸ Zesu 'yaa- 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wo zii' -o ni bhla 'la ba, 'ke Zuufu mu 'ɛ -waa' -kunlii do nule- Zesu ba, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lɛɛ. 'Bhɛɛ- -e pe dɔɔ: «'N 'lu 'nɛ 'ɛ ɔkla 'ke 'sɛle, 'bhɛ ɔnɔɔ 'laa -mɔle' -li, nu ge 'e gbɛkpa' -a ma, 'bhɛɛ- -e bwe gale ba.»

¹⁹ Zesu 'e 'wlenle-, 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ dɔle- mɛɛ 'ɛ zi.

²⁰ 'Dun-, le do -yaa -zamaa' 'ɛ 'plɛn-, 'bhɛ lɛɛ vu ta plɛ -le yaa bhe, 'ke yaa -yito' 'ɛ 'lɛ 'laa kan. 'Bhɛ le 'ɛ ɔnwa Zesu -zanta' yɛtɛtɛ, 'ke -ya gbɛ yanle- 'bhe ta dune- gbɔɔn 'ɛ ma.

²¹ -E -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Ali- 'ke 'n 'yaa- sɔ 'n gbɛ yanle sa -a ta dune- 'ɛ ma, 'n 'yaa- nu -bheele'.»

²² Zesu 'e 'yɛɛkpale -a -zanta', 'kee- 'yee- le 'ɛ 'yele, 'bhɛɛ- -e pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'E zru dɔ 'egloole, 'n lu! 'Yee 'kpalawoa mi 'yi bhe 'e 'bheela-.» 'Bhɛ yɛɛ do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke 'yee- le 'ɛ 'bheele.

²³ Zesu 'bhɔle- Zuufu mu 'ɛ -waa' -kunlii 'ɛ ba, 'kee- bheela -gofɛn' 'pɛn mu 'pegee -zamaa' 'sɛɛ do yele-. -O -yaa wisi' zii' 'egloole -asiikɔɔ mɛɛ laa -yaa sɔ jan 'male.

²⁴ 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'pwɛ, -nɛ -gblanɛ 'ɛ yaa gale, 'dun- -yoo yide 'zi.» -Ayile, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o 'sɔnsile Zesu ma.

²⁵ -Zamaa' 'ɛ 'pwele- blaɛn 'pɛɛlii-, 'ke Zesu 'wlaɛ 'fɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'kee- nɛ -gblanɛ 'ɛ 'kunle 'bhɛ gbɛ ma, 'ke 'bhɛ bwele- gale ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'ɛ 'wlenle.

²⁶ 'Bhɛ -nɛ -gblanɛ 'ɛ bweza 'ɛ gale ba, 'bhɛ ɔzian 'yee- 'klɛɛn 'ɛ 'yi yɛɛkɛn- ɔnɔɔ.

Zesu -yɛɛ 'wi mi plɛ -yɛɛ 'liiploola

²⁷ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu gele- yɛɛ -bhɛɛke' do ɔnɔɔ. -E -yaa 'bhɛ yɛɛ 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -yɛɛ 'wile- mi plɛ 'taawole 'sanle -a zi, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'a pe 'egloole dɔɔ: «'Davidi 'nranɛ-, 'o 'yɛɛnkla 'e ma!»

²⁸ Zesu 'bhɔle- -a ba -lɛ ma, 'ke 'woo- -yɛɛ 'wi mi plɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «'Ka 'gbu 'kpee ma 'mi sɔ 'ka 'bheele ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -o pe -a ni: «-Aani' 'o Zan.»

²⁹ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'ɛ gbɛ 'kpale -o -yɛɛbhɛ' mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhaa 'ka 'bheɛ- 'bhii- 'ka 'ka ɔkpa' mi 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

³⁰ 'Bhɛɛ- -o -yɾɛbhɛ' mu 'ɛ 'liiploola. -Ayile, Zesu -o -lɛmazwan 'ɛglɔole 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka 'bheeza- 'ɛ 'yipele mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni.»

³¹ 'Duŋ- -o 'pwele- blaŋ 'pɛɛlii-, 'ke -wa 'tɔbhɔleya 'ɛ zenle- 'klɛn 'ɛ 'yi yɾɛkɛn- □nɔɔ.

Zesu 'bhobho do -bheela

³² -O -yaa ge 'zi 'waati 'la ba, 'ke -o nule- mɛɛ do 'le Zesu ba. 'Bhɛ mɛɛ 'ɛ 'bhɛ 'laa -yaa sɔ -wele', -amasɾoyi 'bhobho 'yaa- 'bhɛ 'lɛ ta.

³³ 'Bhɛ yɾɛ do 'ɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke Zesu 'yee- 'bhobho lii 'ɛ -ghinle' -a zi, 'bhɛɛ- 'kee- -janwɔle 'sanle. -Ayile, -zamaa' 'ɛ 'kpeelɛnia -o ma, 'bhɛɛ- -o -yaa 'pe 'zi 'kaa: «'Waa 'bhɛ 'yansi -za yeɛle -lido' Izraɛli 'klɛn 'ɛ 'yi -ge!»

³⁴ 'Duŋ- Farizi mu 'ɛ 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «-Setran' mu -kunlii 'gbu 'ɛ 'bhɛ -le 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' -a ni!»

-Zamaa' ɛ 'yɾɛnkla- zii' Zesu ma

(Maki 6.34; Luki 10.2)

³⁵ Zesu 'yaa- ge -wa -gbɛnɛ 'pegee -wa 'nɛ mu 'ɛ 'kɛn ta. -E -yaa mɛɛ mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la; 'bhɛɛ- -e -yaa -bhɛŋgbeya -wa 'ɛ ma jan -nrɛle' 'ɛ 'wo zii', 'bhɛ 'pegee -e -yaa gaɔɛ mu 'ɛ 'kɛn -glɔɔn 'pegee -sɔŋzan' mu 'ɛ 'bhee zii'.

³⁶ Zesu -zamaa' 'ɛ 'yele, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'yɾɛnklaɛ -a ma, -amasɾoyi -o 'trɛbhɔle -yaa, 'bhɛ 'pegee -o -gbɔzi' gale -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta.

³⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a ye 'ɛ -yoo 'bhii- -mlɔ gba -gbɛnɛ do 'la 'tranle- -o, 'bhɛɛ- 'duŋ- yewonɛ mu laa -o 'ebebele 'ke -wa kan, 'bhɛɛ- -wa wla zɾɛ 'yi.

³⁸ 'Bhɛla- -yile, -ka -sromabɔ gbazan 'ɛ ni, 'kooko- -e sɔ yewonɛ -bebe 'winbɔle -mlɔ 'ɛ 'kan yɾɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- -wa wla zɾɛ 'yi.»

10

Zesu -klanlanɛ vu ta plɛ □kla -yaa' winbɔwo mu 'ɛ 'lɛ

(Maki 3.13-19; Luki 6.12-16)

¹ 'Bhɛ blaŋ, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'siile, 'kee- 'zina mu -gbin 'seŋ 'nale- -o ni, 'bhɛ 'pegee -e mɛɛ mu ma ga mu 'ɛ 'kɛn -glɔɔn, 'bhɛɛ- -sɔŋzan' mu 'ɛ 'kɛn 'bhee 'seŋ □naa -o ni.

² -E -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'la □kla -yaa -*winbɔwo mu 'lɛ, 'mu 'tɔ -le -ge: Simɔ 'la -o 'bhɛ 'tɔkpaa- Piere, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- Andre; 'bhɛɛ- Zɛbede gbe plɛ 'ɛ Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- Zaan;

³ Filipu 'pegee Batremi; Toma 'pegee 'nisrakun mi Matie; Alife gbe Zaki 'pegee Tade;

⁴ Simɔ 'la 'yaa- 'bhɛ a 'klɛn -vavade 'ke 'bhɛ kan pɛ 'kɛn ta, 'bhɛ 'pegee Zudasi Isikariɔti 'la -dawli' □kpaa Zesu gbe ta, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ □naa 'bhɛ 'sɔɔnnii mu ni boolazi.

Zesu -o yaa -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbɔ- 'zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'woyɾɛ- nɔɔ-

(Maki 6.7-13; Luki 9.1-6)

⁵ Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbwa-, 'bhɛɛ- -yoo -liala dɔɔ: «'Ka 'laa gele Zuufu kle mu ba, 'bhɛɛ- 'ka 'laa gele Samari 'klɛn 'yi -wa mu 'ɛ ta.

⁶ 'Duŋ- -ka ge Izraɛli 'si mu -la ba 'elwale 'pe: 'Wole- 'bhii- -bhlaa mu 'la □nia' mu 'lɛ.

⁷ 'Ke 'ka -o ge 'zi 'kaa- 'taa 'ɛ ta, -ka ge -a peɛle mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: <Laanima -Bhɛŋgbeya 'yaa- bhla 'ɛ □bhwa -wa -din.>

8 -Ka gade mu -bhee', 'bhεε- -ka gbaa mu bwe gale ba; -ka -kpaandε' mu ma -kpaan 'ε go, 'bhεε- -o 'fle mu 'ε bakan 'wen, 'bhe 'pegee -ka 'zina -gbin mεε mu zi. 'Ka pe 'la 'srɔɔwoa- bhaama, -kaa na 'ezin- mεε -bhεεke' mu ni bhaama.

9 'Ka 'laa -goli' do 'kpo bole 'ka 'wiinj-.

10 'Ka 'laa gben ta ge 'pepe do 'kpo 'sile-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa dune- taboo dune- 'sile-; 'bhεε- 'ka 'laa -sawla mu 'pegee 'ka 'taawo 'beni do 'kpo 'sile-. 'Dunj- yewo mi 'ε -e -yaa pe pele -srɔɔwo' -e yewo 'zi mεε 'la zan mu ni 'mu -la 'koo.»

11 «'Ke 'ka □bhwa -wa 'oo -wa 'la ta: 'kee- □kla -wa -gbεε do 'le oo, 'kee- □kla -wa 'nε do 'le oo, -ka 'ka zeti- mi kplankplan do -glin 'elwale 'pe, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhe □ya, -ka bo -a ba 'ke 'bhe ge 'tεnlε- 'ka gele ma.

12 'Ke 'ka -o 'wlale- 'fε do -la, -ka 'ka 'dumawo 'bhe 'fa □la mu 'ε ni doo: <Bhaa 'ka bo 'edoole.>

13 'Ke 'bhe 'fε 'ε □la mu 'ε -dwa -a -la 'ka bo -o ba, 'kaa- yilabla 'duma 'ε bo 'bhe 'fa mu 'ε ta; 'dunj- 'ke waa dole a -la 'ke 'ka bo -o ba, -ka 'kaa- 'duma 'ε go -o ta.

14 'Ke 'fε do -la mu 'ε 'pegee -wa do ta mu 'ε, waa dole -a -la 'ke -o 'ka 'cieya- si, 'bhεε- 'ke waa dole -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa- 'ka 'wojan- mu 'ε □la, 'ka 'pwe bhla zi 'bhe 'fε 'ε □la, 'bhe 'pegee 'ka go bhla zi 'bhe -wa 'ε ta, -ka 'ka gaan mazon 'ke 'ka 'ka gaan ma bwεgblen- 'ε go; 'bhe nu klele 'bhe yre 'ε □noo mu 'ε -waa' -za 'yoo- 'ε ma -toomasie 'le.

15 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo: -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbεε 'ε 'le, 'yee- wa 'ε ta mu 'ε, -o ta -yren 'ε 'yoo- nu -yiyale Sodomu mu 'pegee Gomoo mu ta -yren 'ε ni.»

-Koo' lεε -yren mu

(Maki 13.9-13; Luki 21.12-19)

16 Zesu pe 'ezin- -o ni doo: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo! 'Nj 'yoo- 'ka 'winlabo 'zi 'taa ta -ge bhe, 'ka nu klele 'bhii- -bhlaa mu kle srɔpe mu plen- gɔne- 'la gbεεn- 'bhεε- -gbεεn. 'Bhe ya 'ε 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhii- mle mu gbεεn-, 'bhεε- 'ka 'yi kle 'edoole 'bhii- -bhoolado maanne- mu gbεεn-.

17 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba mεε mu 'ε ma, -amasrɔyi mεε mu nu gele 'ka 'le -klu ta, 'bhεε- -o nu 'ka tafεle 'ke gbanbhle mu 'le -waa' daanfε' mu 'ε □la.

18 -O nu gele 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhlengbe mu ba 'mi 'to 'ε -zayi', 'dunj- 'ka nu klele 'η 'srε mu 'le 'bhe -bhlengbe mu 'ε 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ε 'yre □la.

19 'Ke -o -ja 'ka 'le -klu ta, 'ka nu -jan yeke- 'la 'wole-, 'bhe 'pegee 'ka nu -a wole gɔne- 'la gbεεn-, 'ka 'laa 'bhe do 'kpo yienkanle. 'Ka nu -jan mu 'la 'wole- -o -yre ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'kpale- 'ka 'lii 'bhe yre do 'kpo 'ε □noo bhe.

20 'Bhe -jan mu 'ε 'mu 'laa nu dale 'ka mu 'gbu 'kpee, 'dunj- 'ka Dε -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhe nu 'ka 'wojan- 'ε 'kpale- 'ka 'lii.»

21 Nεεε- ma do mu nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbε ta, 'bhεε- -woo 'eke- na mεε mu ni 'bhεε- -woo de. 'Bhεε- -nε de mu nu -a klele -o 'gbu 'kpee yi mu ni 'bhεε- gbεεn- 'ezin-. -Nε mu nu -wlenle' -o yape mu 'ε ma 'bhεε- -o 'mu de.

22 'Ka ven nu 'sile- mɔkpen' yin -lii 'mi 'to 'ε -zayi'; 'dunj- 'ke mεε 'la zan 'bhe -yren mu 'ε 'yikwan□ 'ke 'bhe ge 'tεnlε- -a -lεyanle ma, 'bhe zan nu gole -za 'yi.

²³ 'Ke mɛɛ mu -yrenkpaa 'ka ta -wa do ta, -ka blasan-, 'bhɛɛ- -ka ge -wa 'bhɛɛke do ta. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Sani 'ka nu yanlɛ 'kaanlele Izraɛli -wa mu 'ɛ 'kpen ta, 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ ɔnwa gban.

²⁴ «-Laklu 'nɛ do gbilaan 'yi 'laa ya -a daan mi 'ɛ ni, 'bhɛɛ- yewone do gbilaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'ɛ ni.

²⁵ 'Ke -za 'la ɔtian -laktune daan mi 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'yansi za -le nu 'tenlɛ- -laktune 'ɛ ma 'ezin-. 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -za 'la ɔtian 'yee- -kunlii 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'yansi za -le nu 'tenlɛ- -yaa' yewone 'ɛ ma 'ezin-. 'Ke -o 'fezan- 'ɛ 'gbu 'tɔkpaa- dɔɔ Bɛɛzɛbuli ('bhɛ 'yi -le -Setran'), waa nu 'sɔlɛ- 'tɔ 'yoo- -gloɔn 'ɛ -dela 'kpale 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ ma 'ezin- ɛɛ?»

-Kɔɔ' -gbilaan' ma mi -le -dela -le ɛɛ?

(Luki 12.2-9)

²⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa -gbilaanlɛ' bhaaplɛŋ mu -lɛɛ. -Amasɔyi 'ke 'bhɛ 'waati 'ɛ ɔbhwa, pɛ 'oo pɛ 'la magaanle -o, 'bhɛ 'kpen ta nu 'pwɛlɛ-, 'bhɛɛ- mɔkpen' nu -zadɔlɛ gaanyiza 'tɔlɛ- gaanyiza 'bhɛ 'yi.

²⁷ 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'ka ni -gɛ -gblo 'yi, -ka ge 'bhɛ 'wo -yrekpaa' kpataakpa; 'bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- swɛnswɛŋ 'yi -jan 'la 'wo zii' 'ka 'trɔn 'yi -gɛ-, -ka ge 'bhɛ -toorodo 'egloɔle 'pɛlii- mɔkpen' 'yɛ ma.

²⁸ Mɛɛ 'la zan mu sɔ mɛɛ dele-, 'ke waa sɔ mɛɛ lii 'ɛ dele-, 'ka 'laa -gbilaanlɛ' 'mu 'lɛɛ. 'Dun- -Waanbhaa' 'la sɔ mɛɛ niigole -a -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'sɛŋ -o -a ni 'kee- 'ka lii 'ɛ bɔ -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi, -ka -gbilaan' 'bhɛɛ- 'lɛɛ-.

²⁹ Waa -o 'vone plɛ gɔn zi -gɔli' 'tanbha do ma ɛɛ? 'Dun- -o do 'kpɔ 'laa sɔ -baale' 'trɛ ma, 'ke 'bhɛ 'laa klɛlɛ 'ka Dɛ -Waanbhaa' zru maza 'le.

³⁰ 'Ali- 'ka mu, -Waanbhaa' 'ka 'winbhɛ- mu 'ɛ 'kpen 'liido-.

³¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ka 'laa -gbilaanlɛ'. 'Ka mu mabhaabɔ 'vone 'saa mu ta.»

Zesu dɔlɛ 'pegee 'e -banjole -a -yi

(Luki 12.8-9)

³² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'a ɔpia 'kaa 'bhɛ -o 'an pɛ mɛɛ 'le mɔkpen' 'yɛ ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'bhɛ zan 'ɛ dɔlɛ 'an pɛ mɛɛ 'le 'ŋ Dɛ 'la -yoo laanima 'bhɛ 'yɛ ɔla.

³³ 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'e -banjwa 'mi 'yi mɔkpen' 'yɛ ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'ŋ -banjole 'bhɛ zan 'ɛ 'yi 'ŋ Dɛ 'la -yoo laanima 'bhɛ -yɛ ɔla.»

Zesu pe dɔɔ mɛɛ mu -yicienle nu klɛlɛ -a 'tɔ 'ɛ -zayi'

(Luki 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa klɛlɛ 'ka ni 'bhii- 'ŋ ɔnwa boleya -dɔɔ 'nalɛ- 'ka ni 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ. 'Naa 'nule- boleya -dɔɔ 'nule- 'ka ni, 'dun- 'ŋ ɔnwa 'ka 'plɛŋ- 'sɛyɛ- -la nɔɔ-.

³⁵ 'N ɔnwa mɛɛ do 'pegee -a dɛ plɛŋ- 'sɛyɛ- -la nɔɔ-, 'bhɛ 'pegee 'ŋ ɔnwa -nɛ -gblane do 'pegee -a nɛɛ plɛŋ- 'sɛlɛ-; 'bhɛɛ- 'ezin- 'ŋ ɔnwa 'bhɛɛ- 'yansi za klɛlɛ le drɛɛ do 'pegee 'bhɛ 'naale- plɛŋ- 'ezin-.

³⁶ Mɛɛ do 'sɔɔnnii mu nu klɛlɛ -a 'gbu ba 'fa -la mu -la -le.»

³⁷ «'Ke mɛɛ 'la zan dɛ 'pegee -a nɛɛ -za sɔ a ni 'ke 'bhɛ kan 'mi ta, 'mi a pɛ laa 'bhɛ zan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan gbe 'pegee 'bhɛ 'lu -za sɔ a ni 'ke 'bhɛ kan 'mi ta, 'mi a pɛ laa 'bhɛ zan 'ɛ 'le 'ezin-.

³⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e klɛ 'ŋ zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- -e dɔ -yrenbhɛlele ɔla 'mi -zayi', 'ke 'bhɛ ɔkla, 'bhɛɛ- -e nu dɔlɛ 'mi zi 'tɛ.

³⁹ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ɛ go -za 'yi, -e nu bloole -a -yi; 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'niigwa- -a 'gbu ɔsi 'ɛ 'yi 'mi -zayi', 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'sɔɔwo gbe drɛɛwolɛ.»

Kleza -Irele' mu ma -trɔn
(Maki 9.41)

⁴⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'ka ɔkwɔn 'elrele, 'bhe zan 'ɛ, 'bhe 'mi -la ɔkwɔn 'elrele bhe; 'bheɛ- 'bhe zan 'ɛ 'bhe 'mi 'winbɔ mi 'ɛ 'bheɛ- ɔkwɔn 'elrele bhe 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lela' janwo mi do ɔkwɔn 'elrele -yaa' -Waanbhaa' -lela' janwoleya 'ɛ ma, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nale- -a -lela' janwo mu 'ɛ ni, -e nu 'bheɛ- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhe zan 'ɛ ni 'ezin-. 'Bheɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mɛɛ -ledɔɔle do ɔkwɔn 'elrele -yaa' -ledɔɔleya 'ɛ ma -Waanbhaa' -yre 'yi, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nale- mɛɛ -ledɔɔle mu 'ɛ ni, -e nu 'bheɛ- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhe zan 'ɛ ni.

⁴² 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan -yi -dɔɔ 'paayan ɔ do -naa 'an -klanlanɛ mu 'lɛɛ- -o ba mi 'fientrɔnne 'gbu 'ɛ ni, -yaa' -klanlanɛya 'ɛ ma, 'bhe zan nu 'bhe ma -trɔn 'srɔwɔle.»

11

¹ Zesu 'yanle- -yaa' -klanlanɛ vu ta ple 'ɛ daanlele 'bhe -jan mu 'ɛ 'le, 'kee-gele- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wɔle- 'bhe ɔnɔɔ -wa mu 'ɛ ta.

Mɛɛ MU -O -WLEŃ 'ZI ZESU 'PEGEE -JAN 'NRALE- 'ɛ 'WOZA- 'ɛ MA

Mɛɛ Wiifje' Mi Zaan a winbɔwo mu
(Luki 7.18-35)

² 'Dun- Mɛɛ Wiifje' Mi Zaan -yaa -kaso 'yi, 'bheɛ- -e Zesu Krisi kleza mu 'ɛ 'male-; 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'ke mu 'winbɔle Zesu ba

³ dɔɔ 'mu ge -a -lɔkpa' dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'o 'yri 'yaa- mɛɛ 'la zan nule ta 'bhe 'le, taa- 'woo- 'yrikpa mɛɛ -bheɛke' do ta 'ezin- ɛɛ?»

⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka -yre -o -za mu 'la ma, 'bhe 'pegee 'ka 'trɔn -o -jan mu 'la 'yi, -ka ge 'mu 'yigɔɔn- Zaan ni,

⁵ -ka 'ka 'yrekpa -ge dɔɔ: -Yre 'wi mu -o yre ma ye 'zi, gaan 'siele- mu -o 'taawo zii', -kpaan -o go 'zi -kpaande' mu ma, 'trɔn 'wile- mu 'trɔn 'lii mu -o 'ploɔ zii', 'bheɛ- -o -jan ma zii'. 'Bheɛ- gbaa mu -o bwe 'zi gale ba, 'bhe 'pegee -o -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo zii' -yrenbhɔde mu ni.

⁶ 'Ke 'naa klele mɛɛ 'la zan baa- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe zan a pe -yinra'.»

⁷ Mɛɛ Wiifje' Mi Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ gele blaɔn, 'ke Zesu -janwole 'sanle Zaan ba zayi' -zamaa' mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka -ja -mela -glinle' -kpe 'ɛ ta ɛɛ? 'Ka -ja to diin do -la -glinle' 'ke -ploɔ -o 'bhe been 'zi ɛɛ? 'Yooye-, 'ka 'laa gele 'bhe -glinle' ma.

⁸ 'Bheɛ- 'ka -ja -mela -glinle' ɛɛ? 'Ka -ja mɛɛ -baale' -Irele' do -la -glinle' ɛɛ? 'NŃ-! -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan mu 'mu baa 'elrele -o 'mu ye -bhleŋgbe mu -la ba 'fa ɔ.

⁹ 'Bheɛ- ka -ja -mela -glinle' ɛɛ? 'Ka -ja -Waanbhaa' a -lela' janwo mi do -la -glinle' ɛɛ? -Aani, wlan 'ɛ ni, -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le kpataakpa. 'Bheɛ- drɔɔn' -a gbilaan -yiya' -Waanbhaa' -lela' janwo mi do ni.

¹⁰ -Amasrɔyi -a yɔɔndeɔ -o 'yela- ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: <'E yrekpa dɔɔ! 'Mi nu 'an -janwo' mi 'ɛ 'winbɔle 'e 'lɛɛ, 'bhe nu 'e 'lɛɛ zi 'ɛ 'lemagaanle.›»

¹¹ «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: -O bhaapleŋ mu 'la ɔyaa -le mu ta 'mu ba, 'mu do 'kpɔ gbilaan 'yi 'laa ya Mɛɛ Wiifje' Mi Zaan ni 'Dun- laanima -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta mɛɛ 'fientrɔnne 'ɛ 'bhe gbilaan 'yiya- 'yee- Zaan ni.

¹² Mɛɛ Wiifje' Mi Zaan -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wɔle- zisaan- 'kee- san 'bhe 'waati 'ɛ ma, 'ke 'bhe nu 'tenle- -zɔn ma, laanima -bhleŋgbeya 'ɛ ɔkla 'ke fanŋan-

maza -la -le. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu do 'egbole 'yee- -bhlenjɔbeya 'ɛ so klele- 'mu -le a pɛ 'le.

13 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'pegee Moizi a 'toŋ mu 'ɛ -o -Waanbhaa' a -bhlenjɔbeya yaaza 'ɛ ɔwoa, 'ke 'bhɛ nu 'tenle- 'yee- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a pɛ 'waati 'ɛ ma.

14 'Bhɛɛ- 'ke 'ka -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yima, -kaa 'yaango- doo Eli 'la -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa nuza 'ɛ ɔpia bi 'elwale -so 'yee- Zaan -le 'bhɛ 'le.

15 'Ke -a -yima' 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ngblo ma, -ya 'yima!»

16 «'N so -zon bhaaplɛŋ mu 'ɛ danle- -mɛla ma ɛɛ? -Woo 'bhii- -nɛ 'ke mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan mu 'ɛ ta; 'bhɛɛ- -woo -nɛ 'bhɛɛke mu 'sii zii' doo:

17 'O 'srokpa- 'ka ni -gofen' 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'srotanle! 'O bheela wisi' 'sro mu ɔkpa, 'bhɛɛ- 'ka 'laa wisile!»

18 «Zaan ɔnwa 'ka ba, 'bhɛɛ- yaa -yaa pɛbhle, 'bhɛ 'pegee yaa -yaa -yi mi. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ -wa ɔpia a ma doo: <'Zina do -o -a zi.>

19 'Bhɛ blaŋ, Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'bhɛ ɔnwa, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- pɛbhle, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- -yi mi. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ pɛ 'bhɛ ma doo: <Mɛɛ 'lɛɛ- bole -o pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- -la ma; 'bhɛɛ- -e bhɛgwɛnya -kpa 'nisrakun mu 'pegee mɛɛ 'joo 'yoo- -bhɛɛke' mu -la ma!> 'Dun- -o -Waanbhaa' a -zadleya 'ɛ do bhaaplɛŋ kleza mu -la ma.»

-Wa 'ke ta mu laa dole -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi

(Luki 10.12-15)

20 'Bhɛ blaŋ, Zesu 'sole- maza -bebe ɔkla -wa mu 'la ta, -e -lale' -saan 'bhɛ -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ ta. -Amasroyi 'bhɛ -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ waa -o zru mu 'ɛ 'niinale -Waanbhaa' ba -titi 'ke -woo 'taawogbeya 'ɛ maboo.

21 Zesu pɛ 'ezin- doo: «'Ka ta -yren! Korazen -wa -la mu 'pegee Betisaida -wa -la mu! -Amasroyi 'ŋ 'sole- maza mu 'la ɔkla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'ŋ 'bhɛ 'yansi 'sole- maza mu 'ɛ ɔkla bi Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ɛ ta, 'ke -zon 'laa 'bhɛ 'le 'ke 'bhɛ -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ -o -boto kplɛ mu ɔklaa gban -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o -pɛɛ -kaan gban -o ma, 'kooko- -wa zron 'bhii- -o -ploola waa -za 'yoo- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo zru mu 'ɛ 'niinaa- -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- -woo 'taawogbeya 'ɛ maboola.

22 'Bhɛla- -yile, 'mi pɛ 'ka ni doo: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'le, Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ -o ta -yren 'ɛ yaa nu klele 'eyoole 'bhii- 'kaa- pɛ 'ɛ gbɛɛn-.

23 'Bhɛɛ- 'ka mu Kapɛnomu -wa la mu, -yoo 'ka ni 'bhii- 'ka nu 'sole- 'ka -wɛnle', 'bhɛɛ- 'ka ge 'tenle- lafle' ma ɛɛ? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhɛɛ- 'ka nu gele -jranama 'te 'ɛ 'yi. -Amasroyi 'ŋ 'sole- maza mu 'la ɔkla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'ŋ 'bhɛ 'yansi 'sole- maza kle Sodomu -wa 'ɛ ta, 'bhɛ -wa 'ɛ 'yaa- nu bole ye 'kee- nu 'tenle- -zon ma.

24 'Bhɛla- -yile, 'mi pɛ 'ka ni doo: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'le, 'ka ta -yren 'ɛ 'yi nu yale Sodomu -wa -la mu 'ɛ ta -yren 'ɛ 'bhɛ ni.»

Zesu -a -Jan 'Nrale- 'ɛ

(Luki 10.21-22)

25 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke Zesu 'a 'seriwole 'sanle, 'bhɛɛ- -e pɛ doo: «'E! 'N De, 'trɛ 'pegee lafle' Zan, 'e wlan 'ɛ -gaanna -zad' mu 'pegee mɛɛ yikanle mu ma, 'bhɛɛ- 'ya zronlawoa -nɛ 'fiɛtrɔnne mu ni, 'mi 'e 'pubo- 'bhɛ ma.

26 Wlan -le 'bhɛ 'le, 'N De -Waanbhaa', -e -swa 'e zru ni 'ke 'ya kle 'bhɛɛ- gbɛɛn-»

27 «'N De -Waanbhaa -za 'kpen gbekpa- 'ŋ 'koo. Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ do, 'ke yaa 'e go -a De do -kplɛn ba. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpo

'laa -ne De 'e do, 'ke yaa 'e go -a Gbe 'pegee -a Gbe 'e -a De -zronna mee 'la zan mu ni 'mu -la ba.»

²⁸ «-Ka nu 'mi ba, 'ka mu 'la 'kpen 'trebhwa □ 'kwe kpinle mu 'silele, 'bheE-mi nu -yitrele nale 'ka ni.

²⁹ -Ka nu 'mi a pe 'kwe 'e 'si, 'bheE- -kaa 'to 'η 'ka daan doo, -amasroyi 'η 'yi -o 'edoolo, 'bheE- 'mi 'η 'gbu mazinaa, 'bhe 'yi, 'ka nu -yitrele kplankplan -sroowole 'mi ba.

³⁰ 'Wlan 'e ni, 'an pe ye 'e yaa la, 'bheE- 'an pe 'kwe 'e kpinj laa -o.»

12

Zesu 'pegee -yitre' yi ba za

(Maki 2.23-28; Luki 6.1-5)

¹ 'Bhe blaani, -yitre' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' -klanlani mu 'e 'yaa- 'kan zii' gba do 'yi. 'BheE- gbɔn -yaa -yaa' -klanlani mu 'e de 'zi; -ayile 'ke -o pebhaa 'ke mu 'e 'kanle- 'sanle 'bheE- 'ke -o 'mu bhle.

² 'Bhe klele 'te, Farizi mu 'e -woo yele 'bhe pebhaa mu 'e 'kan yre □noo, 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'E 'yrekpa 'yaa- -klanlani mu 'e ta doo, -kooa' a 'tonj mu 'e ta waa -za 'la kle -yitre' yi ma, 'woo- mu -o 'bheE- kle 'zi!»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale doo: «Yi do ta, gbɔn -bhlengbe Davidi 'pegee -a zi mu 'e □dia, 'bheE- pele do 'kpo 'laa -yaa -o 'koo. -E -za 'la □kla 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' ee?

⁴ 'Nj bhe, -e -ja wlale -Waanbhaa' 'fe 'e □la. 'BheE- -o 'sraka -gwa 'bluu mu 'la 'le -Waanbhaa' ni, 'yee- Davidi 'pegee -a zi mu 'e -o 'bhe 'bluu mu 'e □bhla. 'Dun- -kooa' 'tonj mu 'e ta, yaa do mee -bheEke' do 'kpo 'kpee 'ke 'bhe 'woo- 'bluu mu 'e bhle; 'ke yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kpleni ba.

⁵ 'BheE- 'ka 'laa -jan 'lee- 'bhe tapele -lido' 'ezin- Moizi a 'tonj 'sewe 'e 'yi ee doo: <'Ke 'sraka 'lena mu 'la -waa' yewo yi □kla -yitre' yi ma, -wa -yisie'; 'bheE- 'dun-, waa -kpan balaa' -o ta 'bhe -zayi'.>

⁶ 'Dun- 'mi pe 'ka ni doo -za 'la 'bhe -o -ge 'bhe gbalaani -yiyi' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ni!

⁷ -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sewe 'e 'yi doo: <'Nj maza laa -o 'sraka 'kedo- 'kpo ma, 'ke yaa 'e go mee -yrenklale ma 'η ma 'bhe ba.> 'Ke 'ka 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'yimaa- 'gbu 'elrele bi, 'ka 'laa -yaa nu -lale' mee 'la zan mu 'laa -za 'yoo- klele 'mu ta.

⁸ 'Bhe ya 'e 'yi, Bhaaplen Gbe 'e 'bhe -le -yitre' yi 'e Zan 'e 'le.»

Mee gbe 'kwlanle- do -bheeyre'

(Maki 3.1-6; Luki 6.6-11)

⁹ 'Bhe blaani, 'ke Zesu gele- wlale -waa' Zuufu mu daanfe' 'e do -la.

¹⁰ Mee gbe 'kwlanle- do -yaa' 'bhe □noo ye. 'Dun- 'yee- Zuufu mu daanfe' 'e □la mee mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- -o -layre' -sroowo' Zesu ta, 'bhela- -yile 'ke -wa -lrokpale doo: «-Kooa' 'tonj 'e ta mee so mee -bheEke' 'bheele -yitre' yi ma ee?»

¹¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale doo: «'Ke -bhlaa do 'kpo -o 'ka do 'koo, 'bheE- -yitre' yi do ma, 'ke 'bhe -bhlaa do 'kpo 'e -ja bole -klonj gbɔn do 'yi; 'bhe -bhlaa 'e zan 'e yaa nu gele -a 'pwele- -klonj 'e 'yi ee?

¹² 'BheE- 'dun-, bhaaplen do mabhaabho -bhlaa do ta. -Ayile, -kooa' 'tonj 'e ta mee so -za 'wlan klele- mee -bheEke' ni -yitre' yi 'e ma.»

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele mee gbe 'kwlanle- 'e ni doo: «'E gbe 'e 'yisron!» 'BheE- 'ke -ya gbe 'e 'yisronle, 'bheE- 'ke 'bhe doole- 'bhii- -a -vin do mi 'e gbEen-.

14 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Farizi mu 'e 'pwele, 'bhεε- -o -yaa nu 'sole- Zesu 'kunle gɔnε- 'la gbεεn- 'bhεε- -wa dε, 'ke -woo 'eke- yele- 'bhe -za 'e 'yi.

-Waanbhaa' -yaa' yewone 'la makwan-

15 'Duj-, Zesu -o wojan 'e 'male-, 'ke -ya plenggole 'bhe yre 'e ma. -Zamaa' 'srε do -ja -a zi -a geyre 'ε □nɔɔ; 'bhεε- -e gadε mu 'e 'kpen 'bheela-.

16 'Bhεε- 'duj-, -e -yaa -o -lemazɔn 'zi 'egloole 'kaadoo- waa a tapwele.

17 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'leswa-; -ya □pia dɔɔ:

18 «-Waanbhaa' pe dɔɔ 'mi 'an yewone 'la makwan- 'yele- -gε.

-A -za sɔ 'η ni 'egbenεle, 'bhεε- -yoo 'η zrukpalaa.

'Ŋ nu 'η Lii 'Wεj 'ε zinalε -a ta,

'bhεε- -e nu -ledɔɔleya maza -jan -la wole 'kleen 'ε 'kpen 'yi 'si mu 'ε ni.

19 Yaa nu zaabɔle mεε 'kedo- 'kpɔ 'le, 'bhεε- yaa nu -gbekanle 'egloole.

Waa nu a -weli' 'ε male -gbleba mu ta.

20 To diij 'la 'bhe 'klule- -o, yaa nu 'bhe 'cienle-.

'Bhεε- -larjha 'la 'bhe 'bhile- 'ε -yoo 'fientrɔnnε, yaa nu 'bhe 'liile-.

-E nu a klele 'bhεε- gbεεn- 'sani- 'ke -Waanbhaa' a -ledɔɔleya 'ε kpa pe 'kpen 'wiij-.

21 'Bhe ya 'e 'yi, 'kleen mu 'ε 'kpen 'yri nu bole 'yela- ta.»

Zesu pe dɔɔ -yaa' pe -glɔɔya' 'ε 'bhe 'laa da -Setran' ba

(Maki 3.20-30; Luki 11.14-23)

22 'Bhe 'yi bhe, 'ke mεε 'ke mu nule- gadε mi do 'le Zesu ba. 'Zina -yaa 'bhe zi, 'bhεla- -yile -e -yaa 'ke 'bhobho 'le, 'bhεε- -a -yre 'wile- -yaa. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'bheele, 'bhεε- 'kee- -janwole, 'bhe 'pegee 'kee- -yre ma yele-.

23 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -zamaa' 'ε 'kpen 'kpeelenile -o ma, 'bhεε- 'ke -woo 'eke- -lrɔkpale dɔɔ: «-Bhɛngbe Davidi 'nrane- 'ε 'yele- 'laa -gε εε?»

24 'Bhεε- 'duj-, Farizi mu 'ε 'trɔnbɔle -o wojan mu 'ε 'yi, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «Bεεzebuli ('bhe 'yi -le 'zina mu -kunlii gbalaan), 'bhe -le 'zina mu -gbin 'sej 'na zii' mεε 'lεε- ni!»

25 'Bhe klele 'tε, Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke -bhɛngbe do a 'kleen 'yi mu -yicienle -o, 'bhεε- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe 'kleen 'ε nu 'siεle-. 'Bhεε- 'kee- □kla -wa do ta mu 'le 'oo, 'kee- □kla 'fε do -la mu 'le 'oo, 'ke -o -yicienle -o, 'bhεε- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe -wa 'ε yaa nu -mɔle', 'bhεε- 'bhe 'fε 'ε yaa nu -mɔle' 'ezin-.

26 'Ke -Setran' -o -a 'gbu -gbin 'zi, -yoo gwledan 'zi -a 'gbu -la ba bhe. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -yaa' -bhɛngbeya 'ε nu -mɔle' 'nale- ma εε?

27 'Ke -Setran' 'zina mu -gbin 'sej 'na zii' 'mi ni; -dele 'zina mu -gbin 'sej 'na zii' 'kaa- pe mεε mu 'ε ni 'ε? 'Ka 'gbu a pe mεε mu 'ε 'mu -le nu -kpan 'kpaale- 'ka 'lii 'bhe ma.

28 'Duj- 'ke 'η 'yoo- 'zina mu -gbin 'zi mεε mu zi -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhe -la 'sej ta, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a -bhɛngbeya -yoo 'ka 'plen-»

29 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- pe 'sile- fangan- ma mεε do ba 'fa □la, 'ke yaa 'bhe fangan- ma mεε 'ε gbetabɔle bhle 'le 'elwale 'pe; 'kee- -yaan 'bhe gbetabɔlele 'waati 'la ba, 'bhεε- -e sɔ 'bhe a 'fa -la pe mu 'ε 'sile 'tε.

30 'Ke mεε 'la zan laa -o 'mi ba, 'bhe zan -wlenle' -o 'mi ma, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan laa nule bhole 'η ba mεε mu -lekpalele 'eke- ta, 'bhe zan 'ε -o piilaa' mi -la -le 'eke- ma.

³¹ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: 'Ke bhaaplenj mu -za 'yɔɔ- 'oo -za 'yɔɔ- 'la □kla, 'bhe 'pegee 'ke -o -jan 'yɔɔ- 'la □woa, -Waanbhaa' nu 'bhe mu ma -sroma 'yanle-; 'duŋ- 'ke mεε 'la zan Lii 'Wen 'ε ma -jan 'yɔɔ- □woa, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-.

³² 'Ke mεε 'la zan Bhaaplenj 'ε Gbe 'ε ma jan 'yɔɔ- □woa -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-; 'duŋ- 'ke mεε 'la zan Lii 'Wen 'ε ma jan -yɔɔ □woa, 'kee- □kla -zɔn oo, 'kee- □kla too oo, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle- -titi.»

-Yri diinj 'pegee -a bhaa
(Luki 6.43-45)

³³ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhe -ya 'ε 'yi bhe, -yri diinj -Irele' -le bhaa -Irele' kle, 'bheε- -yri diinj -yɔɔ' -le bhaa -yɔɔ' kle. -Amasroyi -o -yri diinj 'ε dɔ -a bhaa -la ma.

³⁴ -Bhlu 'plalu 'si mu! 'Ka -o 'eyɔɔle 'gbu 'dε, 'ka sɔ -jan 'wlan mu wole- 'nale- εε? -Amasroyi -jan yeke- 'la -yoo 'e 'kpee, 'e 'lii 'bheε- yeke- wo.

³⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'kpee 'Irele- -liijan' -o 'elrele, 'bheε- mεε 'kpee 'yɔɔ- -liijan' -o 'eyɔɔle.

³⁶ 'Mi 'a pe 'ka ni dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan 'yi 'ε 'le, bhaaplenj mu nu -o bhaama jan 'tɔle- bhaama jan 'la □woa, 'mu 'kpen 'yaanpele.

³⁷ -Amasroyi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baale 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma, 'bheε- -yaa' -kpan nu baale 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma 'ezin-.»

Zesu 'e -banjgwa 'sole- maza do klele 'yi
(Maki 8.11-12; Luki 11.29-32)

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke 'Toŋ Daan mu 'ε 'pegee Farizi 'ke mu 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo- -a zi 'bhii- 'e 'sole- maza do kle' o 'yre ma -ge dɔɔ.»

³⁹ Zesu pe -o ni 'te 'kaa: «-Zɔn mεε mu 'ε -woo 'eyɔɔle, 'bheε- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- 'η 'sole- maza do kle -o ni, 'duŋ- 'naa nu 'sole- maza 'kedo- 'kpɔ klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' -lela' janwo mi Zonasi a pe 'sole- maza do 'kpɔ 'ε ba.

⁴⁰ Zonasi -yrekpa' yaga 'pegee -bi yaga □kla kaa -gbεnε 'ε 'kpee gɔnε- 'la gbεen-, Bhaaplenj Gbe 'ε nu -yrekpa' yaga 'pegee -bi yaga klele 'trε □la 'bheε- gbεen-.

⁴¹ -Ayile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, Ninivu -wa la mu 'ε nu -wlenle' -zɔn mεε mu 'ε 'kaama-, 'bheε- -o nu -kpan baale -o ta. Amasroyi 'woo- Ninivu -wa la mu 'ε -o Zonasi 'wojan- mu 'ε 'male-, 'ke -o 'ploole waa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bheε- 'ke -woo zru 'niinale -Waanbhaa' ba. 'Bheε- 'duŋ-, mεε 'la zan -o -zɔn -ge 'bhe gbilaan -yiya' Zonasi ni, 'bheε- 'ka 'laa -a zi 'ke 'ka 'ka kpa 'bhe -yi.

⁴² 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi bhe, 'yee- 'kitikan yi do 'kpɔ 'ε ma, -bhlenjge le Seba nu -wlenle' -zɔn mεε mu 'leε- 'kaama-, 'bheε- -e nu -kpan baale -o ta. -Amasroyi -e -daa 'trε ta 'kleεn gbɔɔn do 'yi, 'bheε- -e □nwa -a 'trɔnkpale Salomɔ a -zadɔ' ma jan mu 'ε □la. 'Bheε- 'duŋ-, mεε 'la zan -o -ge 'bhe gbilaan -yiya' Salomɔ ni.»

Lii -yɔɔ' 'ε 'nu gbe dree
(Luki 11.24-26)

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke lii -yɔɔ' 'ε -gwa mεε do zi, -e ge yre -kpa' mu 'ε □nɔɔ, -a -yitre' yre -glin zayi'. 'Bheε- 'duŋ-, 'ke yaa -yitre' yre yele,

⁴⁴ -ya pe dɔɔ: «'Nj -gwa 'ε 'la □la, 'η gele- niinale 'bhe □la.» 'Bheε- 'kee- □nwa -a -la, -ya -la 'flenj- ye, 'bheε- -a -la gole -o, 'bhe 'pegee -a -la pe mu 'ε 'kpen 'ɛmagaanle -o 'elrele. 'Duŋ- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o -a -la.

⁴⁵ 'Bhe ya 'e 'yi, -e ge lii -yoo' 'bhæeke 'srwaple- 'siile-; 'bhe 'mu -yoo' -yiya' -a -lwa mi 'e ni; 'bhæe- -o nu wlale 'eke- zi 'yee- 'fe 'e □la, 'bhæe- -wa kle -o yi 'fe 'le. -Ayile 'yee- mæe 'e 'taawogbeya dræe, 'bhe 'yoo- -yiya' -a 'taawogbeya gwe mi 'e ni. 'Bhela- 'yansi za -le nu klele -zon mæe -yoo' mu 'e ni.»

-De mu 'gbu -le Zesu næe 'pegee -a næene- mu 'e 'le ee?

(Maki 3.31-35; Luki 8.19-21)

⁴⁶ Zesu 'yaa- 'janwo' zii' -li bhla 'la ba -zamaa' -gbene 'e ni, 'ke -a næe 'pegee -a næene- mu 'e 'nule dulale -e -yaa 'fe 'la □la 'bhe 'le ma. 'Bhæe- -o -yaa zi 'bhii- -o -janwo' 'a ni.

⁴⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke mæe do 'a 'pele Zesu ni doo: «Dula- doo, 'e næe 'pegee 'e næene- mu 'e -woo 'pælii-, 'bhæe- -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni.»

⁴⁸ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan 'e ni doo: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -de mu -le 'η næe 'pegee 'η næene- mu 'le ee?»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, 'kee- yaa -klanlanæ mu 'e zronle- -a gbe 'le, 'bhæe- 'ke -ya pele- doo: «'E 'yrekpa -ge doo! 'Ŋ næe 'pegee 'η næene- mu 'e 'wole- -ge.

⁵⁰ -Amasroyi, 'ke mæe 'oo mæe 'la zan 'η De 'la -yoo laanima 'bhe zru maza -kla, 'bhe zan -le 'η næene- 'gwlaan- 'pegee 'η næene- le 'bhæe- 'η næe 'le 'ezin-.»

13

Pebhe bo mi ma -gɔɔn

(Maki 4.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Bhe blaana boolazi, 'yee- 'yrekpaa' do 'e 'le, 'ke Zesu 'pwele 'fe 'e □la, 'bhæe- 'kee- gele- yaale wɛyi- 'e 'le ma.

² -Zamaa' -gbene do 'pa gbe -yoo' 'e 'koo -a ta, 'kee- gele- yaale -yitakon do 'yi -yi 'e ta. -Zamaa' 'kpen dulale -yaa wɛyi- 'e gɔɔna.

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yoo daanle -za -bebe mu 'le -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni doo:

⁴ «Pebhe bo mi do -ja pebhe boyre noo- -yaa gbabhe 'e ta. -E -yaa pebhe mu 'e 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'e ta, 'ke pebhe mu 'e 'ledo- 'klaale zibhe 'e 'lezi-. 'Bhe klele 'te, 'ke maanne- mu 'e 'nule 'bhe mu bhlele.

⁵ Pebhe mu 'e 'bhæeke 'ledo- -klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bhæe- 'tre kplankplan laa -yaa -o -la. -O □bhwa blaale- 'bhe 'tre sanæ- 'e ta.

⁶ 'Dun- vle mu 'e 'koo, waa 'solæ- -o 'sænæ mu gbaanle- 'tre 'yi 'egboonle. -Ayile -yrete' 'bhile- -o ta, 'ke -o 'kpen gale-.

⁷ 'Ezin-, pebhe mu 'e 'bhæeke 'ledo- -klalaa' lere mu 'yi. Lere mu 'e □bhwa, 'bhæe- -woo □dia 'ke -o lii mu 'e 'le.

⁸ 'Bhæe- 'dun-, pebhe mu 'e 'ke mu -ja 'klaale- 'tre ti -lrele' -yi. -Ayile -o □bhwa, 'bhæe- -woo bhaa -kla: pebhe 'e diinj do 'bhe bhaa -keme do □kla, -o diinj -bhæeke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhæe- -o diinj -bhæeke' do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla.

⁹ 'Ke 'ka 'trɔn mu so -jan 'yimale, -kaa -yima'!»

Zesu -o -gɔɔn mu bo 'zi win 'e -dela ma ee?

(Maki 4.10-12; Luki 8.9-10)

¹⁰ Zesu a -klanlanæ mu 'e -woo mabænna -a -din, 'bhæe- -wa -lrokpaa doo: «-Mela ma 'bhæe- 'yoo- -janwo' zii' -o ni -gɔɔn mu 'yi ee?»

¹¹ Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «-Waanbhaa' -yaa- laanima -bhlengbeya gaanyiza mu 'e tapwela 'ka mu ni, 'dun- yaa -o tapwela 'woo- mu ni.

¹² -Amasroyi, 'ke mæe 'la zan -jan 'yima-, 'bhe zan -o 'bhii- pe -o mæe 'la zan 'koo, 'bhela- -yile -o nu pe baan' 'nale- 'bhe zan 'e ni, 'bhæe- -a 'koo pa.

'Dun- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mɛɛ 'la zan 'koo, pe sanɛ- 'gbu 'la 'bhe -o -a 'koo, -o nu 'bhe 'kunɛ-.

¹³ 'Bhɛla- -zayile, 'ɲ 'yoo- -janwo' zii' -o ni -gɔɔn mu 'yi. -Amasɔyi -o -yɛbhe' mu -o, 'bhɛɛ- waa yɛ ma ye, -o 'trɔn mu -o, 'bhɛɛ- waa -jan ma, 'bhe 'pegee waa -jan 'yima-.

¹⁴ 'Bhe kɛgbeya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -jan 'la -kpa a -a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'ɛlwale -sɔ 'bhe 'ɛswa□; 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le -gɛ dɔɔ: <'Ka nu -jan 'male-, 'dun- 'ka 'laa nu -a -yimale;

'ka nu 'ka 'yɛkpale -a ta, 'dun- 'ka 'laa nu -a yeɛ -titi.

¹⁵ -Amasɔyi, mɛɛ mu 'ɛɛ- -woo zru -yɔɔya' □kla,

'bhɛɛ- -woo 'trɔn 'yidwa- 'egloole,

'bhe 'pegee -woo -yɛɛ 'liitaan-, -o 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe,

'kooko- waa yɛ ma ye -o -yɛbhe' mu 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee waa -jan ma -o 'trɔn mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- waa -jan 'yima- -o zru mu 'ɛ 'le,

'bhɛɛ- 'kooko- waa nu -o zru mu 'ɛ 'niinale 'mi -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- 'mi -o go -za 'yi.

¹⁶ «'Dun- 'kaa- pe -yinra', -amasɔyi 'ka 'yɛbhe- mu 'ɛ yɛ ma ye, 'bhɛɛ- ka 'trɔn mu -jan ma.

¹⁷ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu -bebe 'pegee -yaa' mɛɛ -ɛdɔɔle mu -bebe 'yaa- zi 'bhii- -o -yɛkpa' 'ka 'yɛ -o pe 'la ma 'bhe ma, 'bhɛɛ- waa 'bhe 'yele-. 'Bhɛɛ- -o -yaa -a zi 'bhii- 'ka mu -o -jan 'la 'bhe 'ma zii' -o 'bhe 'ma, 'dun- waa 'bhe 'male-»

Zesu -o pɛbhe bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'

(Maki 4.13-20; Luki 8.11-15)

¹⁸ «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, pɛbhe bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yi -le -gɛ:

¹⁹ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'ɛ ma jan 'ɛ □maa, 'bhɛɛ- 'ke yaa -yimale, 'bhe 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' -jan 'la 'bhe 'yaa- -a zru 'ɛ 'yi, -Setran' □nwa 'bhe 'kpen gole. 'Bhe kɛgbeya do 'kpo 'ɛ 'yi, -yoo 'bhii- pɛbhe mu 'la 'klalaa zibhe 'ɛ 'ɛzi- 'mu gbɛɛn-.

²⁰⁻²¹ Pɛbhe mu 'la 'klalaa- vɛ gloglo mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke waa 'sɔɛ- -o 'sɛɛ gbɛɛn- 'trɛ 'yi 'egbɔɔnle, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, -e dɔ -a -la 'bhe yɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe -a zrukpaale 'le. 'Dun- yaa mɔ 'bhe zi. -Amasɔyi, 'ke mɛɛ mu -yɛɛkpale -saan -a ta, 'bhe 'pegee 'ke -wa -yɛɛbatɛdɔle -saan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -zayi' bhla 'la ba, -e ploɔ 'bhe yɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe -a 'kpale ma -Waanbhaa' 'yi.

²² Pɛbhe mu 'la 'klalaa- daanɛɛ mu 'ɛ 'yi, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, 'dun- 'drunyan ta pe mu 'ɲgami 'la -yoo -a ma, 'bhɛɛ- -naflo pe mu 'flɛn 'la mɛɛ -yini' mu 'laa to 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yizakle, 'bhɛɛ- -wa -dewo' -a 'gbu 'kpee.

²³ Pɛbhe mu 'la 'klalaa- 'trɛ ti 'yi, 'bhe 'yi -le dɔɔ mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' -jan 'ɛ □maa, -ya -yima', 'bhɛɛ- -ya -yizakle. -Yoo 'bhii- pɛbhe diin 'la -ya bhaa -kɛmɛ do klɛ, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' diin 'bhe bhaa mia yaga klɛ, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' diin 'ɛ 'bhe bhaa mia do bhe vu klɛ.»

-Bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn

²⁴ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni 'ezin-, 'bhɛɛ- -e pe dɔɔ: «Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ɛ -yoo 'bhii- mɛɛ do 'la -e pɛbhe -lɛɛle' □bwa -yaa' gba 'ɛ 'yi.

²⁵ 'Dun- -bi do zi mɔkpen' 'yaa- yi pla 'waati 'la ba, 'ke -a -sɔɔnnii' 'ɛ 'nule -bɔn 'yɔɔ- bhe bole -yaa' gba 'ɛ 'yi pɛbhe -lɛɛle' mu 'ɛ 'plen-, 'bhɛɛ- 'kee- jilale.

²⁶ 'Bhɛɛ- pɛbhɛ -lrele' mu 'ɛ 'pegeɛ -bɔn 'yɔɔ- mu 'ɛ -o ɔbhwa 'eke- zi, 'bhɛɛ- -o gbaandia-. 'Dun- pɛbhɛ -lrele' diinj mu 'ɛ -woo bhaa ɔkla.

²⁷ Gbazan 'ɛ -yaa' yewone mu 'ɛ ɔnwa -a -lɔɔkpale dɔɔ: <-O Zan, 'e pɛbhɛ -lrele' mu -la ɔbwa 'yaa- gba 'ɛ 'yi, -bɔn 'yɔɔ- mu 'la -woo -a -yi -o -daa' naa ɛɛ?>

²⁸ Gbazan 'ɛ pe -o ni dɔɔ: <'N 'sɔɔnnii do -le 'bhe ɔkla.> -Yaa' yewone mu 'ɛ -wa -lɔɔkpaa' ezin- dɔɔ: <ɔYa zi 'bhii- 'o ge -bɔn 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yro ɛɛ?>

²⁹ -E pe -o ni dɔɔ: <'Yooye-, -amasɔyi 'ke 'kaa ɔpia 'ka -o -bɔn 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yrole, 'ka nu pɛbhɛ -lrele' diinj mu 'ɛ 'yrole- 'ezin-.

³⁰ -Ka -o 'to 'eke- 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- pɛbhɛ -lrele' diinj mu 'ɛ bhaa 'tranle- ma. 'Bhɛɛ- -o 'kan bhla 'ɛ zi, 'ɲ nu a pele -o bhaa 'kan mu 'ɛ ni dɔɔ: -Ka -bɔn 'yɔɔ- mu 'ɛ yro 'pe, 'bhɛɛ- -ka -o yre 'bhii- -gaa dri mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -ka -o kpacie 'te 'yi. 'Bhe blaana, 'bhɛɛ- 'ka pɛbhɛ -lrele' mu 'ɛ bhaa mu 'ɛ kan 'bhɛɛ- 'ka -o zɛdɔ.>

Mutaadi bhe ma -gɔɔn

(Maki 4.30-32; Luki 13.18-19)

³¹ Zesu -gɔɔn 'bhɛɛke do ɔbwa -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ɛ -yoo 'bhii- mutaadi 'bhe 'fientɔnne do 'la 'ke mɛɛ do 'a ɔsia, 'bhɛɛ- -ya ɔbwa -yaa' gba 'ɛ 'yi.

³² 'Yela- 'fientɔnne 'yiya- pɛbhɛ mu 'ɛ 'kpen ni; 'dun- 'kee- ɔbhwa, -a diinj 'ɛ 'trole- kan -zienbhe' gba 'ɛ 'yi -yri diinj mu 'ɛ 'kpen ta, -e kle -yri diinj -gbene do 'le. 'Bhɛɛ- maanne- mu 'ɛ nu -o yife' mu 'kpale- -a gbɛ mu 'ɛ 'yi.»

Bluu -pɛɛ 'wlen 'seke

(Luki 13.20-21)

³³ Zesu -gɔɔn 'bhɛɛke do ɔbwa -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ɛ 'pwele- -o 'ke 'bluu -pɛɛ wlen 'seke 'la 'ke le do 'a ɔsia, 'bhɛɛ- -yoo 'pegeɛ 'bluu pii kilo mia do 'bhe 'soo 'yizaala 'eke- ba. -Yoo -yizaala 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bluu -pɛɛ 'ɛ 'kpen 'wlenle- ma.»

Zesu -gɔɔn mu 'te la bɔ 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni

(Maki 4.33-34)

³⁴ Zesu -jan mu 'ɛ 'kpen ɔwoa -zamaa' 'ɛ ni -gɔɔn mu -la -yi. Yaa -yaa -jan sanɛ- wo -o ni 'ke yaa -gɔɔn bɔ 'bhe zi.

³⁵ -E -yaa kle 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'lɛsɔ-; 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le -ge: «'N nu -jan mu wolɛ -o ni -gɔɔn mu -la -yi,

'ɲ pɛ mu 'la tagaanle ɔtwa bhaaplɛɲ mu ma 'kee- 'san 'drunyan kle yi 'ɛ ma, 'ɲ nu 'mu 'pele- -o ni kpataakpa.»

Zesu -o -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'

³⁶ 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu a 'pele -zamaa' 'ɛ ni 'kaa -o ge -o ba -le ma. 'Bhe blaana, 'ke 'yee- 'gbu gele- -a ba 'fɛ 'lɛ ma. 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlana mu 'ɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Gba 'ɛ 'yi -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe 'o ni.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan pɛbhɛ -lrele' 'ɛ bɔ, 'bhe -le 'ke Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'le;

³⁸ Gba 'ɛ 'bhe -le 'ke 'drunyan 'ɛ 'le; pɛbhɛ -lrele' mu 'ɛ 'mu -le 'ke mɛɛ 'la zan ɔkla 'ke -Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'le; 'bhɛɛ- -bɔn 'yɔɔ- mu 'ɛ 'mu -le 'ke mɛɛ 'la zan mu -o 'ke -Setran' -a mɛɛ mu 'le;

³⁹ -a -sɔɔnnii 'la 'bhe -bɔn 'yɔɔ- 'ɛ bɔ bhe, 'bhe -le 'ke -Setran' 'le; pɛbhɛ -lrele' 'kan bhla 'ɛ, 'bhe -le 'ke 'drunyan 'lɛyan yi 'ɛ 'le; pɛbhɛ -lrele' 'kan mu 'ɛ 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ɛ 'le.

40 -O -bon 'yoo- 'e yro, 'bhɛɛ- -wa blin 'tɛ 'ɛ 'yi; 'bhɛɛ- 'yansi za nu klele 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'drunyan 'leyan yi 'ɛ 'le.

41 Bhaapleŋ Gbe 'ɛ nu -yaa- -mlɛkɛ' mu 'ɛ 'winbɔle, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu 'kpen mɛɛ -bhɛɛke' mu balaa' -za 'yoo- 'yi, 'bhɛɛ- -o 'gbu -za 'yoo- kle 'ezin-, -o nu 'bhe zan mu 'ɛ 'kpen gole -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta.

42 'Bhɛɛ- -o nu -o 'kpen blinle 'tɛ -gluu -gbɛɛ 'ɛ 'yi. 'Bhe ɲoo ye, -o nu wisile, 'bhe 'pegee -o nu -o gbɛɛnbhe mu 'ɛ 'sonkpale - -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.»

43 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ 'la zan mu -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yɛɛ 'yi, -o nu -bhile' 'penpen 'bhii- -yɛɛnbhe gbɛɛn- -o De a -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta. 'Ke 'ka 'trɔn mu sɔ -jan 'yi 'male -kaa -yima'.

-Naflo 'la gaanle -o 'bhe ma -gɔɔn

44 «Laanima -Bhleŋgbeya 'ɛ -wa -yoo 'ezin- 'bhii- -o -naflo do 'la -gaanna gba do 'yi. Mɛɛ 'la zan 'yee- -naflo 'ɛ ɲya, 'bhe 'a gaan gbe dɛɛwoa- 'yee- gba 'ɛ 'yi 'ezin-. -A zrukpaɔ' gbe -yoo 'ɛ 'kɔɔ, -e -ja -a 'kooɛ- mu 'ɛ 'kpen gɔɔle, 'bhɛɛ- -e -nwa 'yee- gba 'ɛ 'lɔle-.»

-Gbɛɛfiŋ do ma -gɔɔn

45 «Laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ɛ 'yoo- 'ezin- 'bhii- pɛgɔn mi do 'la -yoo -gbɛɛfiŋ 'lrele- mu ziglin- 'zi.

46 'Kee- -gbɛɛfiŋ 'plɛɛle- do -ya, -e ge -a 'kooɛ- mu 'ɛ 'kpen gɔɔle, 'bhɛɛ- -e nu 'yee- -gbɛɛfiŋ 'ɛ 'lɔle-.»

Kaade yɔɔ ma -gɔɔn

47 «Laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ɛ -yoo 'bhii- kaade yɔɔ 'la -wa ɲbwa -yi 'ɛ ba; 'bhɛɛ- 'bhe kaa -gloɔn mu 'ɛ 'kpen ɲkwan-.

48 'Ke kaade yɔɔ 'ɛ 'paa- bhla 'la ba kaa 'le, 'bhɛɛ- -wa glaan -yi 'ɛ bhɔŋla. 'Bhe blaɔn, -o yalaa' 'bhɛɛ- -o kaa mu 'ɛ bago: -O kaa -lrele' mu 'ɛ 'mu kla ciɛ -nɛ mu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke mu 'la -woo 'eyɔɔle, -o 'mu blin -yi 'ɛ ba.

49 'Bhɛɛ- 'yansi -za nu klele 'drunyan 'leyan yi 'ɛ 'le. -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' mu 'ɛ nu mɛɛ -yoo' mu 'ɛ 'plɛngole mɛɛ wlan mu 'ɛ ma.

50 -Ayile, -o nu 'woo- mɛɛ -yoo' mu 'ɛ blinle 'tɛ -gluu -gbɛɛ 'ɛ 'yi. 'Bhe ɲoo ye, -o nu wisile, 'bhe 'pegee -o nu -o gbɛɛnbhe mu 'ɛ 'sonkpale - -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.»

-Naflo dɛɛ mu 'pegee -naflo gwe mu

51 Zesu -yaa' -klanlane mu 'ɛ ɲlɔkpaɔ' dɔɔ: «'Ka 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ 'kpen 'yimaa- ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «-Aani!»

52 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke 'Toŋ daan mi 'tɔle- 'Toŋ daan mi 'la ɲkla 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya -klanlane 'le, -yoo 'bhii- 'fezan- 'la -e -naflo dɛɛ mu 'ɛ 'pegee -naflo gwe mu 'ɛ si -yaa' -naflo bɔ -koone 'ɛ 'yi.»

BHAAPLEŊ MU -O -BANGWA -O 'KPALE MA ZESU 'YI

Nazareti mu 'ɛ waa -o 'kpale- Zesu 'yi

(Maki 6.1-6; Luki 4.16-30)

53 Zesu 'yanle- 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ bɔlele, 'kee- gele- yɛɛ -bhɛɛke' do nɔɔ-.

54 'Bhe 'nɔɔ- bhe, 'kee- gele- Nazareti, Galile 'klɛɛn 'yi -wa 'nɛ do ta, -wa -trola 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta. -E -yaa mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ 'la zan mu daan 'zi 'mu 'kpen 'kpeelenia 'mu ma. 'Bhela- -yile, -o -yaa 'eke- -lɔkpa' zii' dɔɔ: «-E 'bhe

-zadoleya 'lɛɛ- 'ɛ 'sɾoowoa- -dela 'koo, 'bhɛɛ- -dele 'bhe 'sole- maza mu 'ɛ kle 'sen 'na zii' -a ni ɛɛ?

⁵⁵ 'Fɛ 'wiinjpa mi 'ɛ gbe 'ɛ 'yele- 'laa 'kele- ɛɛ? Mari gbe 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ? 'Bhɛɛ- Zaki 'pegee Zozefu, 'bhɛɛ- Simo 'pegee Zudi 'laa -o 'ke -a nɛɛɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ 'le ɛɛ?

⁵⁶ 'Bhɛɛ- -a nɛɛɛ- le mu 'ɛ 'kpen 'laa -o -koo' ba -ge ɛɛ? -E 'bhe -za mu 'lɛɛ- 'kpen kle 'sen 'ɛ 'sɾoowoa- 'naa ɛɛ?»

⁵⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, waa 'sole- -o 'kpale Zesu 'yi. -Ayile Zesu pe -o ni doo: «Mokpen' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'ledo- -a ma yrekpen- □noo, 'ke yaa 'e go -a 'gbu ba -wa la mu 'pegee -a ba 'fa □la -la mu ba.»

⁵⁸ Waa -o 'kpalawole -a -yi Nazareti -wa 'ɛ ta, yaa 'sole- maza mu -bebe klele- 'bhe □noo.

14

Zesu 'pegee Erōdi a -za

(Maki 6.14-29; Luki 9.7-9)

¹ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, -Bhɛngbe Erōdi gbe do 'la -o -yaa 'bhe sii Erōdi Antipasi, 'bhe 'yaale- yaa Galile 'kleɛn 'ɛ 'wiinj-; 'bhɛɛ- 'bhe Zesu 'tobholeya 'ɛ □maa 'te.

² 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' yewone mu 'ɛ ni doo: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'la 'kele-! -E -bwela gale ba. 'Bhɛla- -zayile 'sole- maza mu kle 'sen' -o -a 'koo.»

Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan Dɛgbeya

³ Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -gaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Yee- Erōdi Antipasi 'gbu 'a □pia mɛɛ mu ni 'kaa -o Zaan 'kun, 'bhɛɛ- -wa yre, 'bhɛɛ- -wa bo -kaso 'yi. 'Bhe 'saan- 'yee- Erōdi nɛɛɛ- Filipu 'na Erodiadi -la ta.

⁴ 'Yee- Erōdi -yaa -a zi 'bhii- -ya nɛɛɛ- 'na kle -a na 'le, 'bhɛɛ- Zaan 'a □pia -a ni doo: «'Yaa Erodiadi klele 'kee 'na 'le, -amasɾoyi 'e nɛɛɛ- Filipu 'na -le 'kele-.»

⁵ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, Erōdi -yaa Zaan dɛyɾe -la -glin 'zi. 'Dun- -e -yaa -gblaɛn 'zi -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ-, -amasɾoyi -o 'kpen 'kpee ma, Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -la -le.

⁶ 'Dun- 'yee- Erōdi 'ya yi ma 'feti 'ɛ 'bhɛle-, 'ke Erodiadi 'lunɛ 'ɛ 'srotanle 'feti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yɾe ma. 'Bhɛɛ- 'ke -a -za 'sole- Erōdi ni.

⁷ -Ayile, 'ke 'yee- Erōdi 'a 'gbu 'liiwli- 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni doo 'ke 'bhe pe 'oo pe 'la 'yɾewoa- -a ma, -e nu 'bhe 'nale- 'bhe ni.

⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke -gblanɛ 'ɛ nɛɛ 'ɛ -ya 'kpale -a -lii doo -ya pe Erōdi ni doo: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ngblo 'ɛ 'na 'ɲ ni pele -koo do ta -ge.»

⁹ 'Bhe -za 'ɛ 'bhe 'yee- -bhɛngbe Erōdi 'wleyisriwoa, 'dun- -ya 'gbu 'liiwli- 'la □naa -gblanɛ 'ɛ ni -yaa' 'feti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yɾe ma, yaa -yaa so -a -banɲole 'bhe -za 'ɛ klele ma. -Ayile, 'ke -ya pele- mɛɛ mu ni doo 'mu ge Zaan ngblo 'ɛ 'kan, 'bhɛɛ- -o nu 'bhe 'le -a ni.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'kee- mɛɛ mu winbɔle 'yee- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ngblo 'ɛ 'kanyɾe- noo- -kaso 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- -o nu 'bhe 'le.

¹¹ -O Zaan ngblo 'ɛ □kpaɛ pe -koo do ta, 'bhɛɛ- -o □nwa 'ke 'bhe 'le, 'ke -wa 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni; 'bhɛɛ- -gblanɛ 'ɛ 'bhe □sia, 'bhɛɛ- -e 'bhe 'naa- -a nɛɛ ni.

¹² 'Bhe blaɛn, 'ke Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'nule -a gbaa 'ɛ 'silɛ-, 'bhɛɛ- -o -ja -a binle. 'Bhe blaɛn 'ezin-, 'ke -o gele- 'bhe -za 'ɛ 'kpen 'yigooɲle Zesu ni.

*Zesu pele Ɔnaa mɛɛ 'waa 'soo (5.000) ni
(Maki 6.32-44; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-15)*

¹³ Zesu 'bhe -za 'e 'male-, 'kee- gole- 'bhe yre 'e Ɔnɔɔ, 'bheɛ- 'kee- -a do -kplenne' gele- yitakonj do 'yi -bɔn 'yi yre do nɔɔ-. 'Dun- -zamaa' mu 'e -wa geyre 'e 'male-, 'ke -o gele- -a zi 'bhe yre 'e Ɔnɔɔ ye. -O -daa -o -din -wa mu 'e ta, 'bheɛ- -o Ɔnwa -a zi -o gaan ma wɛyi- 'e 'lezi-.

¹⁴ Zesu 'pwele- -yitakonj 'e 'yi, 'ke -a -yɛkpale -zamaa' -gbɛɛ do ma. -O -yɛnklaa -a ma, 'bheɛ- -e -waa' gade mu 'e 'bheele- -saan.

¹⁵ Yromazi bhɔle, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'e 'nule 'a -din, 'bheɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Kɔɔ- -o -bɔn dɛyi' -gɛ, 'bheɛ- 'waati Ɔbhwa gba 'egbɔɔnle. -A pe mɛɛ mu 'e 'kpɛn ni 'kaa -o ge -o le pele mu -lo -wa mu 'e ta.»

¹⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-O maza laa -o 'ke -o ge -o 'gbu 'bhle pele -lole', 'ka mu 'gbu pele na -o ni.»

¹⁷ 'Bheɛ- 'dun-, -o pe Zesu ni dɔɔ: «'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ 'kpɔ -le 'o mɔɔ 'kɔɔ -gɛ.»

¹⁸ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka nu 'ke -o -le 'ɲ ni -gɛ.»

¹⁹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'e ni 'kaa -o yala- -bɔn 'e ta 'trɛ ma; 'kee- 'bluu 'soo 'e 'pegee kaa plɛ 'e 'sile, 'bheɛ- -ya -yɛkpale laanima, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'seriwole 'bhe ma. 'Bhe blaɛn, 'kee- 'bluu mu 'e takanle kplokplo. -E yanle 'bhe 'le, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'kɔɔ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ -woo -yiciɛn' mɛɛ mu 'e ma.

²⁰ Mɛɛ mu 'e 'kpɛn pɛbhla-, 'bheɛ- -o kpɛdwa-. 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'e -o ciɛ -nɛ vu ta plɛ 'pale -o blaɛn 'bluu kpu mu 'e 'le.

²¹ Mɛɛ 'la zan mu pɛ 'e Ɔbhla -o -yaa mɛɛ 'waa 'soo, le mu 'pegee -nɛ mu laa -yaa 'bhe mɛɛ -lii 'e ba.

*Zesu -o 'taawo zii' -yi 'e ta
(Maki 6.45-52; Zaan 6.16-21)*

²² 'Bhe blaɛn yre do 'e Ɔnɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni 'kaa -o 'kan -a -lɛɛ -sɔ -yitakonj 'e 'yi, -yi 'yre gbɛ do 'e ta. 'Bheɛ- 'yee- 'gbu Ɔbwa -o -zanta', 'kooko- -e yan 'ploolele mɛɛ mu 'e 'kpɛn ma.

²³ -E yanle 'ploolele -zamaa' 'e ma, 'kee- gele- -a 'seriwole vlɛ gɔɔn do 'wiɲɲ-. -Bi 'e Ɔpwa -a do -kplenne' ma 'bhe yre 'e Ɔnɔɔ ye.

²⁴ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -yitakonj 'e -ya plɛngwa- gban 'egbɔɔnle sa -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'le -yi 'e ta. 'Dun- -ploɔ -gbɛɛ do -yaa 'kan zii' -yi 'e ta 'kee- nu -yitakonj 'e ba -yre ta, -ayile -yi 'pɔɔ mu 'e 'yaa- 'pa zii' -yitakonj 'e ma.

²⁵ Maagwɛn -we bhla Ɔlwa 'e ba bhɔle, 'ke Zesu 'taawole 'sanle -yi 'e ta 'bhii- -e -yaa 'trɛ 'kpaa- ta, 'kee- nu -o ba -yre ta.

²⁶ -Yaa' -klanlanɛ mu 'e -yɛkpale -a ma 'taawoyre nɔɔ- -yi 'e ta, 'ke -gblaɛn -gbɛɛ do 'klale -o -yi, 'bheɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ jielii do -le 'kele-!»

-Ayile, 'ke -o -gblaɛn ma gbe mu 'kanle- 'sanle.

²⁷ 'Dun- Zesu pe -o ni 'bhe yre do 'e Ɔnɔɔ bhe blaale- dɔɔ: «-Ka 'ka zrudo 'egloole, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaɛn!»

²⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Piɛri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ke 'bhi -le 'kele-, -a pe 'ɲ ni 'ɲ ge 'e ba -yre ta ye 'ke 'ɲ 'taawo- -yi 'e ta.»

²⁹ Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «Nu!» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Piɛri zinale -yitakonj 'e 'yi, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'e ta 'kee- ge Zesu ba -yre ta.

³⁰ 'Dun- -ya yelawoa 'bhii- -ploɔ 'e 'yaa- 'kan zii' 'egloole, 'ke -gblaɛn 'klale 'a -yi, 'bheɛ- 'kee- wlale 'sanle -yi 'e Ɔla. -Ayile, 'kee- -gbekanle dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ɲ go -za 'yi -gɛ!»

³¹ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'e gbε 'trole -a ba -yrε ta, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a 'kunle 'bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a 'pele- 'a ni dɔɔ: «-Mele -kla 'yaa 'e kpa 'egbenele 'mi 'yi εε? 'Bhεε- -mele □kla 'yee 'kpee □kla plε 'mi ma εε?»

³² Zesu 'pegee Piεri -saan -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -ploɔ 'kanle- 'ε dulale.

³³ 'Bhε 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε mu 'la 'yaa- -yitakon 'ε 'yi, -wa □gbaa -o 'kpo zenlele -a -lεε, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'ε ni, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le kpataakpa!»

*Zesu Zenezareti 'klεen 'yi gadε mu 'ε 'bheela-
(Maki 6.53-56)*

³⁴ Zesu 'pegee -yaa- -klanlanε mu 'ε 'yanle- -draa 'yi 'ε takanlele, 'ke -o zinale Zenezareti 'klεen 'ε 'yi.

³⁵ 'Bhε □nɔɔ mεε mu 'ε -o Zesu madole, 'ke -wa nuza 'ε zenle- yrεkpen- □nɔɔ, 'bhεε- 'ke -o nule- gadε mu 'ε 'kpen 'le -a ni.

³⁶ 'Bhε gadε mu 'ε 'yaa- -sromabo 'zi Zesu ni dɔɔ -ya 'to 'ke -o sɔ -o gbε yanle- -a ta dunε- gbɔɔn 'ε ma. Gadε mu 'la 'kpen 'bhε □kla 'mu 'bheela-.

15

Farizi mu 'pegee 'Toη daan mu 'ε -waa' Zuufu mu a 'si ta za mu -klosikunza

(Maki 7.1-13)

¹ Farizi mu 'ke mu 'pegee 'Toη daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bhεε- -o □nwa Zesu 'lrokpale dɔɔ:

² «-Mele □kla 'bhεε- 'yaa- -klanlanε mu 'ε -woo -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'si ta za mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu 'yisie zii' εε? -Amasroyi -kɔɔa' 'si ta za mu 'ε ma, -woo gbε mafe gɔnε- 'la gbεen-, 'woo- mu laa -o gbε mafe 'bhe gbεen-, 'bhεε- -o pebble.»

³ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Bhεε- 'ka mu, -mele □kla 'bhεε- 'ka mu -Waanbhaa' a 'toη 'ε 'yisie- 'kaa bhaaplen mu -si ta za mu -klosikun zayi' εε?»

⁴ -Amasroyi, -Waanbhaa' a □pia dɔɔ: «'E de 'pegee 'e nεε -lεdɔ' -a ma, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan 'bhe de 'pegee 'bhe nεε 'danganwoa 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'ke depe 'le.»

⁵ 'Bhεε- 'duη-, 'ka mu pe dɔɔ 'ke mεε do 'a □pia 'bhe de 'pegee 'bhe nεε ni dɔɔ: «'N 'yaa- nu bhɔle 'ka ba 'η 'kɔɔpe- mu 'la 'le, 'η 'mu □naa -Waanbhaa' ni», 'ke 'bhe □kla, 'bhe zan 'ε maza laa -o -li 'ke 'bhe bhɔ 'bhe de 'pegee 'bhe nεε ba.

⁶ 'Bhε klegbeyā 'ε 'yi bhe, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'ε 'lεgaa- 'kaa- bhaaplen mu 'si ta za mu -klosikun zayi'.

⁷ Mεε -yrεkɔɔza klε mu! 'Zoo 'yaa- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai zi -e -jan 'la □woa 'ka ba zayi' dɔɔ:

⁸ -Waanbhaa' pe 'kaa: «'An mεε mu 'lεε- -woo 'η 'lεdɔ- a ma -o -liiwli' -la -le. 'Duη- -o zru plεngole -o 'η ma 'egbɔɔnle.

⁹ -Woo 'η gba 'zi bhaama, -amasroyi -o mεε mu daan 'ke bhaaplen mu a 'toη 'te -la -le.»

*Pε mu 'la bhaaplen mu 'kpee 'trinɔɔ-
(Maki 7.14-23)*

¹⁰ Zesu -zamaa' 'ε 'siile -a ba -yrε ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -jan 'la 'wo zii' -ge, -ka 'ka 'tronkpa 'a -la 'elrele, 'bhεε- -kaa -yima':

¹¹ -O pele 'la 'wla zii' mεε -lii, 'bhe 'laa 'a 'kpee 'ε 'trinɔɔ-, 'duη- -jan 'la da 'zi -a 'gbu 'lii 'bhe -le -a 'kpee 'trinɔɔ-.»

12 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -woo mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ya 'yaango- 'bhii- 'e □wlaa Farizi mu 'ε 'yi 'e 'wojan- mu 'ε 'le ɛɛ?»

13 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Yri diinj 'oo -yri diinj 'la 'η Dɛ 'la -yoo laanima yaa 'bhɛ 'solɛ-, -e nu 'bhɛ 'yrolɛ-.

14 -Ka -o 'to 'srɔ: -Woo 'bhii- mɛɛ -yrɛ 'wi mu 'la 'ke -woo 'eke- -lɛdɔɔ 'zi. 'Dun- 'ke mɛɛ -yrɛ 'wi mi do -o -yrɛ 'wi mi -bhɛɛke' do -lɛdɔɔ 'zi, -o mɛɛ pe le nu bɔlɛ -gluu do 'yi.»

15 'Bhe 'yi bhe, 'ke Piɛri 'a 'pele dɔɔ: «'Bhe -gɔɔn 'la bhe, 'bhɛ 'yipe 'o ni doo.»

16 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'laa sɔ 'bhɛ -jan 'ε 'yimale ɛɛ?»

17 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- pɛ 'oo pɛ 'la wla bhaapɛɲ -lii -e 'kan -a vi 'ε 'yi, 'bhɛɛ- -e klɛ 'ke blinpe 'le boolazi.

18 'Dun-, -jan 'la 'bhɛ pwe bhaapɛɲ -lii, 'bhɛ -daa 'pe -a 'gbu 'kpee, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le bhaapɛɲ 'kpee 'trinɔɔ-.

19 -Amasɔyi, -za 'yɔɔ- mu 'lɛɛ- 'wole- da bhaapɛɲ 'kpee: Mɛɛ dɛ zru oo, -yanbhɔɔya zru oo, -faan zru oo, bhla pe zru oo, mɛɛ -bhɛɛke' 'tɔsiele zru, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa 'tɔsiele.

20 'Woo pɛ mu 'la bhe 'wole- bhaapɛɲ 'kpee 'trinɔɔ-; 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan laa 'bhɛ gbe mafɛle 'bhii- -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -kɔɔa' 'si ta za 'ε ma, 'bhɛɛ- -e pɛbhla-; 'bhɛ -za 'ε 'bhɛ 'laa 'bhɛ zan 'kpee 'trinɔɔ-.»

'Cie le do 'e □kpa Zesu 'yi

(Maki 7.24-30)

21 'Bhe blaɛn, Zesu -gwa 'bhɛ yrɛ 'ε □nɔɔ, 'bhɛɛ- -e -ja Tiri -wa 'ε 'pegee Sidɔn -wa 'ε -woo 'klɛɛn 'la 'yi 'bhɛ 'yi.

22 -Woo -yɛɛpale 'tɛ, 'ke Kanaa 'klɛɛn 'yi le do 'la 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ yrɛ 'ε □nɔɔ ye, 'bhɛ 'nule 'tɛnle- Zesu ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ -gbekaan dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nrɛnɛ-, 'η 'yrɛnkla 'e ma. 'Zina -o -yrɛnkpa' zii' 'eyɔɔle 'η 'lunɛ 'ε ta.»

23 'Dun- Zesu 'laa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'lɛkunjɛ a ni. 'Bhɛla- -yile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -o nule- -a -din, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Lɛ 'lɛɛ- 'gbin -kɔɔ' 'zi doo, -amasɔyi -yoo -gbekan' zii' -kɔɔ' zi.»

24 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii- -bhlaa mu 'la □nia Izraɛli mu 'ε ba -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'mu -la 'te ba.»

25 'Bhe 'yi bhe, 'ke 'yee- Kanaa le 'ε 'nule -a 'kpɔ zɛnle Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'kaa: «Mɛɛzan, nu bhɔ 'η ba!»

26 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee pele □kwan -nɛ mu 'ε 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -ya -blinna -gbaan' mu ni, 'bhɛ 'laa lefɛ.»

27 'Yee- le 'ε pe 'ezin- Zesu ni dɔɔ: «'Wlan -le 'bhɛ 'le Mɛɛzan, 'dun- -gbaanne mu 'ε -woo zan mu blaɛn pele piine- mu 'la -balaa' 'trɛ ma 'mu -la bhle!»

28 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E le! 'Yee □kpa 'egbɛnɛle 'le mi 'yi! Bhaa 'yoo- pɛ 'la zi, -Waanbhaa' 'bhɛɛ- 'na 'e ni.» 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lunɛ 'ε bhɛele' 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ε ba.

Zesu gadɛ mu -bebe -bheela

(Maki 7.31-37)

29 'Bhe blaɛn, Zesu -gwa 'bhɛ yrɛ 'ε □nɔɔ, 'kee- gele- Galile -draa 'ε 'lɛ ma. -E -ja yaale vlɛ gɔɔn do 'wiinj-.

30 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -zamaa' -bebe 'nule- 'palɛ- -a ta. -O □nwa 'ke mɛɛ gaan 'siele- mu oo, mɛɛ -yrɛ 'wile- mu oo, -flugba mu oo, 'bhobho mu

'pegee gadε mu -gloon -bebe 'le -a ni. -O 'mu 'kpen 'yilaa -a gaan ma, 'bhεε- -yoo -bheela.

³¹ Mεε mu 'ε -o 'bhobho mu -bheeyre' yelawoa 'ke 'mu -janwo', 'bhε 'pegee -o -flugba mu 'taawole □ya, 'bhεε- -o mεε gaan 'siele- mu -bheele' □ya, 'bhε 'pegee -o mεε -yre' wile- mu -yre' liiplooyre 'la □ya 'ke 'mu yre ma ye, 'bhε -o 'kpen 'kpeelenia -o ma. 'Bhela- -yile, -o -yaa Izraeli mu a -Waanbhaa' 'ε 'tobho zii'.

Zesu mεε 'waa yizie -lebwa (4.000)

(Maki 8.1-10)

³² Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siila-, 'bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «Mεε mu 'lεε- -o -yrenklá' zii' 'η ma, -amasrɔyi -o -yrekpaa' yaga -le -gε 'ke -woo 'η zi, 'bhεε- pele 'kedo- 'kpo 'laa -o 'kɔɔ. 'Naa -o -a zi 'ke -o ge -o 'kpee 'flen- 'le -o ba -le ma. -Amasrɔyi -o sɔ baale' -o ge bhla 'ε zi zi 'ε 'lii gbɔn 'ε 'kɔɔ.»

³³ 'Bhε klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'O nu 'sɔlε- mεε mu 'lεε- 'kpen 'lεbɔ- pele -srɔɔwɔle 'bhε -bɔn dreyi' yre 'lεε- □nɔɔ 'naa- ma εε?»

³⁴ Zesu -o -lrɔkpaa dɔɔ: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'kɔɔ εε?» 'Bhεε- -o pe -a ni dɔɔ: «'Srwaple-, 'bhεε- kaa 'fientrɔnne 'ke mu.»

³⁵ 'Bhε 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ε ni dɔɔ -o yala- 'tre ma.

³⁶ 'Bhεε- 'kee- 'bluu 'yri 'srwaple- 'ε 'pegee kaa mu 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma. 'Bhε blaana, 'ke -yoo takanle kplokplo, 'bhεε- 'ke -yoo 'kpafe -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ-, 'bhεε- 'ke 'mu -o -yicienle mεε mu 'ε ma.

³⁷ -O 'kpen pεbhla-, 'bhεε- -o kpεdwa-. 'Bhεε- -o ciε -nε □yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu -vin mu 'la □bwa -o blaana 'mu 'le.

³⁸ Mεε 'waa yizie -le pε 'ε □bhla, 'ke 'bhε 'laa kpa le mu 'ε 'pegee -nε mu 'ε ta.

³⁹ -O yanle pε 'ε 'bhlelele, 'ke Zesu 'ploole -zamaa' mu 'ε ma 'kaa -o ge -o ba. 'Bhε blaana, 'ke 'yee- 'gbu bɔle- -yitakonj do 'yi, 'bhεε- 'kee- gele- Magadan ba 'kleen 'ε 'yi.

16

Farizi mu 'pegee Saduse mu 'ε -woo 'sɔle- maza do -yrewo' zii' Zesu ma

(Maki 8.11-13; Luki 12.54-56)

¹ -Yrekpaa' do, Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -o □nwa -jan bhee bɔle Zesu 'lεε. -O pe a ni dɔɔ: «'Kee- da Laanima -Waanbhaa' 'gbu 'ε ba, 'bhε 'wlata- 'tɔomasie do zɔn 'o ni 'sɔle- maza do klelele 'o 'yre ma -gε doo.»

² 'Bhε 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: [«'Ke yromazi -yretεbhε baa- bhla □bhwa, 'bhεε- 'ke 'ka lafle' 'tranle □ya, 'kaa pe dɔɔ: <Yre ma 'kanle nu klele 'elrele too>.

³ 'Bhεε- zrwan 'tutu 'ε zi, 'ke 'ka lafle' 'ε tilale □ya, 'kaa pe dɔɔ: <La nu banle -zɔn>. 'Bhε klegbeyε 'ε gbεen- bhe, 'ka sɔ lafle' ma -tɔomasie mu 'ε 'yidɔle, 'bhεε- 'ka 'laa sɔ -Waanbhaa' a pε 'waati mu 'ε -tɔomasie 'yidole εε?]

⁴ 'Saanige mu 'ε -woo 'eyɔɔle, 'bhεε- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- -o 'sɔle- maza do kle -o -yre ma, 'duj- waa nu 'sɔle- maza -bhεεke' do 'kpo klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pε 'ε ba.»

'Bhε blaana, 'kee- jilale, 'bhεε- 'ke -yoo dulale 'tole -o dulayre 'ε □nɔɔ.

Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -waa' mεε daangbeyε -yɔɔ' 'ε

(Maki 8.14-21)

5 -O -yaa 'kan zii' bhla 'la ba -draa 'yre gbe do 'e ta, 'bluu 'sile- ɲia Zesu a -klanlɛ mu 'e 'kpee.

6 Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ 'e -e 'ka 'yini.»

7 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlɛ mu 'e -wa pele 'sanle -o 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Bluu 'sile- 'la ɲia -kɔɔ' 'kpee -e 'bhɛɛ- ma -janwo' zii' bhe.»

8 Zesu -o 'kpeejan- 'e dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'E! Mɛɛ mu, -mele ɲkla 'ka -o 'ka 'kpeeledan 'zi 'bhɛ gbɛɛn- ɛɛ 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka 'laa 'bluu 'la 'sile- 'bhɛla- -zayi' 'ɲ -janwo' zii' 'bhɛ gbɛɛn- bhe ɛɛ? 'Kaa- 'kpaleyɛ 'e -yoo 'fientronnɛ 'dɛ!

9 'Ka 'laa 'bhɛ 'yimale -li ɛɛ? 'N 'bluu 'soo 'la takaa- kplokplo mɛɛ 'waa 'soo 'e ma, 'bhɛɛ- 'ka ciɛ -nɛ ɲyan yɛkɛ- 'la ɲpaa -o blaɛn 'bluu kpu mu 'e 'le, 'bhɛ -za 'e -gwa gban -gun 'ka 'kpee ɛɛ?

10 'Bhɛɛ- 'ɲ 'bluu 'srwapɛ- 'la takaa- mɛɛ 'waa yizie 'e ma, 'bhɛ 'pegee 'ka ciɛ -nɛ ɲyan yɛkɛ- 'la ɲpaa -o blaɛn 'bluu kpu mu 'e 'le, 'bhɛ -za 'e -gwa gban -gun 'ka 'kpee 'ezin- ɛɛ?

11 'Ka 'laa 'yimale dɔɔ 'naa -yaa -we 'zi 'bluu -zeze 'gbu 'le. -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ 'e -e 'ka 'yini.»

12 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlɛ mu 'e -wa -yimale dɔɔ yaa pele -o ni 'kaa -woo -yɛkpa' -o 'gbu ba 'elrele 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ -zeze 'gbu ma, 'duɲ- -e -yaa pe 'zi -o ni dɔɔ -woo 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'e 'pegeeSaduse mu 'e -waa' mɛɛ daangbeya -yɔɔ' 'e 'bhɛɛ- ma.

*Pieri pe kpataakpa 'kaa Zesu -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'e 'le
(Maki 8.27-30; Luki 9.18-21)*

13 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu gele- 'klɛɛn 'la -yoo Sezare Filipu -wa 'e -din 'bhɛ 'yi. -O bhɔle 'bhɛ ɲɔɔ, 'kee- yaa' -klanlɛ mu 'e 'Iɾɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ mu 'e -woo Bhaapɛɲ Gbe 'e 'kun zii' mɛɛ -glɔɔn 'e -dela -le ɛɛ?»

14 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan 'le, 'bhɛɛ- -a 'ke mu pe dɔɔ Eli -le 'e 'le, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke 'yaa klɛɛ Zeremi 'le, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'e do 'le.»

15 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu -o -Iɾɔkpale dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'ka mu 'gbu 'lɛɛ-, 'ka mu pe 'ɲ ma 'nale- ɛɛ?»

16 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Simɔ Pieri 'a 'lekunle 'a ni dɔɔ: «'Yoo- 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'e 'bhɛɛ- 'le, -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'bhi -le 'ke -a Gbe 'e 'le.»

17 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni 'tɛ dɔɔ: «Zonasi gbe Pieri, 'yaa- pe -yinra! -Amasɔyi 'e wlan ma jan 'la ɲwoa bhe, bhaapɛɲ 'kedo- 'kpɔ laa 'bhɛ 'kpale- 'e 'lii, 'ke yaa 'e go 'ɲ Dɛ 'la -yoo laanima 'bhɛ do -kplɛn ba.

18 'Bhɛɛ- 'mi pe 'e ni dɔɔ: -Woo 'e sii Pieri, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ vlɛ, 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'mi nu 'ke mɛɛ 'la zan mu mu ɲkpaa 'mi 'yi 'mu -lɛdo' 'e gaan bɔle vlɛ 'la ta, 'bhi -le 'bhɛ 'le. 'Ali- ga 'fuu 'laa nu 'sole- 'bhɛ ta.

19 'N nu laanima -bhɛɲgbeya -wa 'e 'gborobhe mu 'e gbɛkpale 'e 'kɔɔ: 'Kee pe 'la 'yrela- 'tre ta -gɛ, -o nu 'bhɛɛ- 'yrelɛ- lafle' 'yi; 'duɲ- 'kee- pe 'la 'ploola- 'tre ta -gɛ, -o nu 'bhɛɛ- 'ploole- lafle' 'yi 'ezin-»

20 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -klanlɛ mu 'e 'lɛmazɔnle dɔɔ waa pele mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ ni 'kaa 'yoo- 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'e 'bhɛɛ- 'le.

*Zesu -o -a dɛza 'pegee -a bweza gale ba 'e 'mu 'lɛɛjanwo 'zi
(Maki 8.31-9.1; Luki 9.22-27)*

21 -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zesu 'a 'lεε za mu 'ε ma janwole -saan kpataakpa -yaa' -klanlanε mu 'ε ni, 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «-A -lεdulale -o -Waanbhaa 'kɔɔ 'ke 'η ge Zeruzalem, 'bheε- 'gwlaan- gblaan mu 'ε 'pegee *'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε, 'bheε- *'Toŋ daan mu 'ε, -o -yrenkpa' 'mi ta 'ebebele 'bhe ɲɔɔ. 'Bheε- -o nu 'η dele 'tε, 'duŋ- 'η nu bwele gale ba 'η gale blaan -yrekpa' yaga mi ma.»

22 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri Zesu 'siile mεε mu 'ε 'yre -gɔma', 'bheε- 'kee- -lale' 'sanle Zesu ta dɔɔ: «Bhaa 'bhe 'kan 'ε ma 'egbɔɔnle, Mεεzan! 'Yooye- 'bhe -za 'lεε-, yaa nu 'tenle- 'ε ma -titi!»

23 'Duŋ- Zesu 'e 'leklale Pieri ta, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'plenjo- 'η ma 'egbɔɔnle, -Setran! 'Yoo- 'η baayre -la -glin 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -amasɔyi 'e 'kpeejan- mu 'ε waa da -Waanbhaa' ba, 'duŋ- -woo bhaaplen' kpeejan- mu -la -le.»

24 'Bhe ya 'ε 'yi, Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle 'η zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si -ε 'yi 'elwale 'pe, 'bheε- -e do -yrenbhlele ɲla, 'ke 'bhe ɲkla, 'bheε- 'bhe zan nu do 'η zi.

25 -Ayile, 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'si 'ε go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe ɲsi 'ε 'yi. 'Duŋ- 'ke mεε la zan 'ε zru -gwa -a 'gbu 'si 'ε ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu 'bhe ɲsi 'ε 'srɔowo gbε drεεwole.

26 'Ke mεε do 'tre ta pe mu 'ε 'kpen 'srɔowo-, 'bheε- 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yre -si 'ε -srɔowole, 'bhe 'trɔn- ɲkla -a ma -mela -le εε? 'Bheε- 'ke bhaaplen do -bloola -a 'gbu 'si 'ε 'yi, -e sɔ -a tagbawole -mela -le 'bheε- -ya -srɔowo' gbε drεεwo εε?

27 'Bhe ya 'ε 'yi, Bhaaplen Gbe 'ε 'pegee -mleke' mu nu nule yi do ta -a De a 'tɔbhɔleya 'ε 'yi, 'bheε- mɔkpen' do do -za yeke- 'la ɲkla, -e nu 'bheε- wlata za nale -o 'kpen do do ni.

28 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni kpataakpa 'kaa mεε 'la zan mu 'kpen -o -ge -zɔn, -o 'ke mu laa nu gale 'sani- Bhaaplen Gbe 'ε 'nule- plen- 'bhii- -bhlenjgbe do.»

17

Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔla (Maki 9.2-13; Luki 9.28-36)

1 'Bhe blaان -yrekpa' 'srwado- mi ma, 'ke Zesu Pieri 'bheε- Zaki 'pegee 'bhe neene- Zaan 'siile, 'bheε- 'ke -o mεε yizie 'kpo gele- mεε mu 'ε 'yre -gɔma' vle gɔɔn 'trole- do 'wiinj-.

2 'Bhe ɲɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔle -o -yre ma: -A wleyi' 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yrete' 'bhigbeya, 'bheε- -a ta dune- mu 'ε 'fleela- 'epu -yrayrale 'bhii- 'tebhile gbεen-.

3 'Bheε- 'woo- Zesu a -klanlanε yaga 'ε -woo -yrekpale 'tε, 'ke -o Moizi 'pegee Eli 'yele Zesu -din, 'ke 'mu -o -balo kle 'zi Zesu 'le.

4 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'o klelawoa -ge bhe 'bhe 'Irela-. 'Kee- -swa 'ε ni, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'kpaane yaga do -ge: 'Bhi a pe do, Moizi a pe do 'bheε- Eli a pe do.»

5 -E -yaa 'bhe -jan 'ε 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke lafle' -gblen 'fleele- 'pu do nule- 'kpale- -o ta, 'bheε- 'ke -o -weli' do male- 'bhe lafle' -gblen 'ε 'yi dɔɔ: «'N Gbe 'la 'ke -a -za sɔ 'η ni 'egbenele 'yele- -ge, 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenele 'ezin-, -ka 'ka 'trɔnkpa -a wojan mu 'ε ɲla 'elrele.»

6 -Yaa' -klanlanε mu 'ε -o 'bhe -weli' 'ε 'male-, 'ke -o baale- -o zru ta 'tre ma -gblaan 'ε 'kɔɔ.

7 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'e 'mabεenle -o -din, 'bheε- 'ke -ya gbε yanle- -o ma 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gblaanle', -ka 'ka 'wlen-»

8 'Bhɛɛ- -woo ŋgblo -lawlɛnle 'tɛ, waa -bhɛɛke 'yɛlɛ- 'ke yaa 'e go Zesu do -kplɛnnɛ' ba.

9 -O zina bhla 'ɛ zi vlɛ ɔɔn 'ɛ 'wiinj-, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle- dɔɔ: «'Ka pɛ 'la □ya bhe, 'ka 'laa 'bhe' pɛlɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ni 'sani- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ bwele plɛŋ- gale ba.»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo -balɔ klɛ 'zi Eli ta

10 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɔɔkpaa dɔɔ: «-Mɛlɛ -kla 'bhɛɛ- 'Tonj daan mu 'ɛ pɛ 'kaa -Waanbhaa' 'lɛla janwo mi Eli -le nu nule Mɛɛ -Bhɛɛ Mi -kpɔɔɔɔ 'ɛ 'lɛɛ 'ɛlwale 'pɛ ɛɛ?»

11 Zesu pɛ -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, Eli nu nule pɛ mu 'kɛn 'lɛmagaanlɛ 'ɛlwale 'pɛ.

12 'Dunj- 'mi pɛ 'ka ni dɔɔ Eli □nwa gban, 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ waa -a madɔlɛ, 'bhɛɛ- -za yɛkɛ- 'la klɛlɛ □swa -o ni -o 'bhɛɛ- □kla -a ni. -O -yɛn 'ɛ 'kɛn -gloɔn -kpaa -a ta. 'Bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, mɛɛ mu 'ɛ -o nu -yɛnkpale Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'gbu ta 'bhɛɛ- gbɛɛn-.»

13 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -yimale dɔɔ -e -yaa -we 'zi 'ke Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -la -le.

Zesu -sɔɔnsɔɔnde -nɛ do -bheela

(Maki 9.14-29; Luki 9.37-43)

14 -O bhɔlɛ -zamaa' 'ɛ -din bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do nule- baalɛ 'bhe 'kpɔ ta Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'a 'pɛlɛ dɔɔ:

15 «Mɛɛzan, 'ŋ 'nɛ 'ɛ 'yɛnklɛ 'e ma. -Sɔɔnsɔɔn -o -a -yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -sɔɔnsɔɔn 'ɛ balaa' 'a ta, -ya bɔ 'waati 'ke ba 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'waati 'ke ba 'ɛzin- 'ya balaa' -yi ba.

16 'Ŋ □nwa 'kele- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- waa 'sɔlɛ- -a -bheele'.»

17 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pɛlɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'E! Mɛɛ mu, 'ka mu 'la 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ 'kpɛɛ 'yɔɔ- mu. -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ŋ bo 'ka 'plɛŋ- ɛɛ? 'Waati 'wɛɛ- -lɛ □bwa, 'bhɛɛ- 'ŋ nu yanlɛ 'ka 'kwe 'sile- 'ɛ 'lɛ ɛɛ? -'Ka nu -nɛ 'ɛ 'le 'ŋ ni -gɛ doo!»

18 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'yɛnle 'yɛɛ- 'zina 'ɛ zi, 'keɛ- gole- -nɛ -zwanne 'ɛ zi. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhe 'bheele 'bhe yɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe.

19 'Bhe 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule- -a -din mɛɛ mu 'ɛ 'yɛɛ -goma', 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔɔkpale dɔɔ: «-Mɛlɛ □kla 'bhɛɛ- 'o mɔɔ laa 'sɔlɛ- 'yɛɛ- 'zina 'ɛ -gbinle' -nɛ 'ɛ zi ɛɛ?»

20 Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Ka gbɛ laa 'sɔlɛ- -a -gbinle' ta, -amasɔɔyi 'ka 'laa 'ka 'kpale- -Waanbhaa' 'yi 'ɛgbɛnɛlɛ. 'Mi pɛ 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhe -o bi 'bhii- mutaadi bhe do gbɛɛn-, 'ali- 'ka nu a pɛlɛ vlɛ ɔɔn 'lɛɛ- ni dɔɔ -e -yɛɛ -a gbaanyɛɛ 'ɛ 'lɛɛ- □nɔɔ, 'bhɛɛ- -e gɛ gbaan laale, -e nu 'bhe 'kɛn klɛlɛ 'ka 'weli- ta. 'Bhɛɛ- 'ka -bali 'laa nu wolɛ -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛlɛ ma.»

21 ['Dunj- 'zina -gloɔn 'lɛɛ- 'bhe 'laa sɔ gole- mɛɛ zi, 'fɔkɛ 'ka 'ka 'seriwoa -Waanbhaa' ni 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'suŋwlaa-.]

Zesu -o -a dɛza 'pegee a bweza gale ba 'lɛɛjanwo gbɛ drɛɛwo 'zi 'ezin-

(Maki 9.30-32; Luki 9.43-45)

22 -Yɛɛkpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kɛn 'klalɛ- -yaa 'ɛkɛ- ba Galilɛ 'klɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -ya pɛlɛ- -o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'lɛnalɛ mɛɛ mu ni,

23 'bhɛɛ- 'mu nu -a dɛlɛ, 'bhɛɛ- 'dunj-, -a gale blaɛn -yɛɛkpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.» 'Bhe yɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, 'ke wisi- 'gbɔɔ dɔlɛ- -o -yɛɛ ta.

-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ma 'nisra gbawoza

²⁴ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanae mu 'e -o bhole Kapenomu -wa 'e ta, 'ke *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [la 'nisrakun mu 'e -woo mabeenle Pieri -din, 'bhee- 'ke -wa 'lrokpale dɔɔ: «'Kaa- pe Daan mi 'e 'bhe -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ma 'nisra 'e gbawo taa- yaa -a gbawo ee?»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ: «-Aani', -ya gbawo.» Pieri -yaa zan wlale 'fe 'e [la, 'ke Zesu 'a 'lrokpale dɔɔ: «'Bhi 'kpee ma -de mu 'gbu -le 'nisra gbawo 'drunyan 'lee- 'yi -bhlengbe mu 'e ni ee? -Wa 'ne mu taa- 'cie mu ee?»

²⁶ Pieri 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Cie mu -le -a gbawo.» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-Wa 'ne mu laa -o 'yee- 'nisra 'e gbawo mu 'le bi.

²⁷ 'Dun- 'waa -a zi 'bhii- 'o kle -o baape mu 'le -za 'yɔɔ- 'yi. 'Bhela- -zayile, ge weyi- 'e 'le ma, 'bhee- 'yaa- 'dunleŋ 'e bliin -yi 'e ba, 'kee- kaa [lwa mi 'la [kwaa 'bhe -glaan', 'bhee- 'ya kun. 'Bhe blaana, -a -lii 'ploo-, 'bhee- 'e nu -goli 'tanbha do yeŋe -a -lii; 'bhe -goli' 'tanbha do 'e 'bhe -le nu 'sole- 'o mee ple a pe 'nisra 'e gbawole. -A 'si 'bhee- 'e ge 'mi 'pegee 'bhi a 'nisra 'e gbawole 'kele-»

18

Mee 'la zan gbalaan -yiya' mɔkpen' ni -Waanbhaa' a -Bhlengbeya -wa 'e ta

(Maki 9.33-37; Luki 9.46-48)

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu a -klanlanae mu 'e 'nule -a -din, 'bhee- 'ke -wa -lrokpale dɔɔ: «-De 'gbu -la gbalaan 'yiya- mɔkpen' ni laanima -bhlengbeya -wa 'e ta ee?»

² 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -ne 'fientronne do 'siile, 'bhee- 'kee- 'bhe dulale -o pleŋ-,

³ 'bhee- 'ke -ya pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ 'ke 'ka 'laa 'ka 'taawogbeya 'e niinale, 'bhee- 'ka kle 'bhii- -ne 'fientronne mu gbene-, 'ka 'laa nu gele -titi laanima -bhlengbeya -wa 'e ta.

⁴ 'Bhela- -zayile, 'ke mee 'la zan 'bhe 'gbu mavela, 'bhee- -e -kla 'bhii- -ne 'fientronne 'lee- gbene-, 'bhe zan 'e 'bhe -la gbalaan nu -yiyale mɔkpen' ni laanima -bhlengbeya -wa 'e ta.

⁵ 'Bhee- 'ke mee 'oo mee 'la zan -ne do 'kpo 'cieya- [kla 'mi 'to 'e -zayi' 'bhii- -ne 'lee- gbene-, 'bhe zan 'e 'bhe 'mi 'gbu -la 'cieya- [kla 'bhe gbene- bhe.»

'Ploole- -za mu 'la -o mee bo -za 'yɔɔ- 'yi 'mu ma.

(Maki 9.42-48; Luki 17.1-2)

⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ne mu 'la -woo [kpaa 'mi 'yi, 'ke mee 'la zan -o do 'kpo -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'ke -o vle -kpuŋ -gbene do -yrela bi 'bhe zan 'e bhlo ma, 'bhee- 'ke -o -ja -a bliinle weyi- ba, 'bhe mabhaa -yaa nu bhole 'bhe zan 'e ma.

⁷ -Klɔlɔɔ' -o 'drunyan 'yi mu 'e ma -waa' mee mu baaza -za -yɔɔ' mu 'yi 'bhe -zayi'. Mee mu baaza 'e -za -yɔɔ' 'e 'yi, -saawole laa -o 'bhe ma. 'Dun- mee 'la zan kle mee -bheeke' mu baape 'le -za 'yɔɔ- 'yi, -klɔlɔɔ' -o 'bhe zan ta.»

⁸ «'Kee- [kla 'e gbe do -la -zayi' oo, 'kee- [kla 'e gaan do -la -zayi' oo, 'bhee- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -o takan', 'bhee- -o bliin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e gbe do 'pegee 'e gaan do 'le -Waanbhaa' ba bole -yɔɔ- ma -si yɔɔ- 'e [nɔɔ, 'bhe mabhaabho 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna 'e gbe ple 'pegee 'e gaan ple 'le 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi.

⁹ 'Bhɛɛ- 'kee- 'yɛɛbhɛ- do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhɛɛ- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a -yro 'bhɛɛ- -a blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e 'yɛɛ gbɛ do 'le -Waanbhaa' ba bole -yɛɛ ma -si yɛɛ 'ɛ ɔnɔɔ 'bhɛ mabhaabho 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi 'e 'yɛɛbhɛ- plɛ 'ɛ 'le.»

-Bhlaa do 'la ɔnia 'bhɛ ma -gɔɔn

(Luki 15.1-7)

¹⁰ Zesu pe 'ezin- doo: «-Ka 'ka 'yɛɛkpa 'ka 'gbu ba 'elɛɛɛ, 'kooko- 'ka 'laa 'woo- nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'la bhɛ -o do 'kpo mavɛɛ; -amasɔyi -waa' -mleke' mu 'la -woo laanima -o dulale -o yikpɛn- ta 'ɲ Dɛ -yɛɛ ɔla.

¹¹ -Amasɔyi Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ ɔnwa mɛɛ 'la zan mu nile -yaa, 'mu 'la go zayi' -za 'yi.»

¹² «'Bhɛɛ- 'ka mu pe 'nale- ɛɛ? 'Ke -bhlaa -kɛmɛ (100) do -o mɛɛ do 'koo, 'bhɛɛ- 'ke -a do 'kpo ɔnia -o ba, yaa nu -a -vin mia yizie bhɛ vu ta 'srwayizie 'ɛ 'tolɛ- vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiin-, 'bhɛɛ- -e ge -a do 'kpo 'la ɔnia 'bhɛ ziglinle ɛɛ?

¹³ 'Kee- 'yee- -bhlaa do 'la ɔnia 'bhɛ ɔya, 'mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo 'bhɛ nu -a zrukpaale 'egbenɛle 'ke 'bhɛ kan -a -vin mia yizie bhɛ vu ta 'srwayizie 'la 'mu 'laa 'nile- 'mu ta.

¹⁴ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima yaa- zi 'bhii- 'woo- nɛ mu 'la bhɛ -o do 'kpo ni -o ba.»

Nɛɛnɛ- ma do mu 'eke- a -sroma yan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

¹⁵ «'Kee nɛɛnɛ- do -za 'yoo- do ɔkla 'e ni, ge -a ba, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ plɛ 'plɛɲ-, 'e -yaa' -za 'yoo- 'ɛ zɔn -a ni. 'Ke -ya 'trɔnkpa- 'e 'wojan- 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'kee- -yaa' -za 'yoo- 'ɛ -dwa, 'e nu 'e nɛɛnɛ- 'ɛ bo gbɛ drɛɛwɔle -Waanbhaa' a zi 'ɛ ta.

¹⁶ 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'trɔnkpa- 'e 'wojan- 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke yaa -yaa -za 'yoo- 'ɛ dole, 'kee- ɔkla mɛɛ do 'le oo, 'kee- ɔkla mɛɛ plɛ 'le oo, 'mu 'sii-, 'kooko- 'ka 'ka 'plɛɲza- 'ɛ yan mɛɛ plɛ 'pegee mɛɛ yaga -yɛɛ ma 'bhii- 'ka 'srɛ mu 'le.

¹⁷ 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'trɔnkpa- 'mu 'wojan- 'ɛ ɔla, -a pe 'kaa- Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ 'yɛɛ ma 'ezin-; 'bhɛɛ- 'dun- 'ke yaa dole -a -la 'ke -ya 'trɔnkpa- 'mu 'wojan- 'ɛ ɔla, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'e 'yɛɛ 'yi 'bhii- mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' do, 'bhɛɛ- -a 'kun 'bhii- 'nisrakun mi do gbɛɛn-.

¹⁸ «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo: 'Ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'yrela- 'trɛ ta -gɛ, -o nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'yɛɛle- laanima lafle' 'yi 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'ploola- 'trɛ ta -gɛ, -o nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'ploole- laanima lafle' 'yi 'ezin-.»

¹⁹ «'Mi pe 'ka ni 'ezin- wlan 'ɛ ni doo 'ke 'ka ba mɛɛ plɛ ɔkpa do ma 'trɛ ta -gɛ pɛ do 'la -yɛɛwo' zayi' -waa' 'seri 'yi, 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhɛ nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'nale- -o ni.

²⁰ -Amasɔyi, 'kee- ɔkla mɛɛ plɛ oo, 'kee- ɔkla mɛɛ yaga oo, 'ke -o ɔklaa 'eke- ba 'mi 'to 'ɛ 'yi 'ɲ nu klɛle -o plɛɲ-.»

'Eke- a -sroma 'yanle-

²¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɛri 'nule Zesu -din, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ ɔlrɔkpale doo: «Mɛɛzan, yi 'oo yi 'ke 'ɲ nɛɛnɛ- do bole -o -za 'yoo- klɛle ma 'ɲ ni, 'ɲ so -yaa' -za 'yoo- 'ɛ -sroma 'yanle gaan -wɛɛ' -a ma ɛɛ? 'Nj -yaa' -sroma 'yan gaan 'srwaple- -a ma ɛɛ?»

²² 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni doo: «'Yooye-, 'naa 'pɛle- 'e ni doo 'e -yaa' -za 'yoo- 'ɛ -sroma 'yan gaan 'srwaple- 'kpo, 'dun- 'mi pe 'ɛ ni doo -yaa' -za 'yoo- 'ɛ -sroma 'yan gaan mia yaga 'bhɛ vu -ledulayɛ 'srwaple-.

²³ 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'ezin- doo laanima -bhɛngbeyaa -wa 'ɛ 'pwele- -o 'ke -bhɛngbe do a -za -le: 'Yee- -bhɛngbe 'ɛ 'yaa- -a zi 'bhii-

-yaa' ca mu -yaa -yaa' yewone mu 'la ma, -e 'bhe ca mu 'e 'liido-, 'bhe- 'mu 'bhe ca mu 'e gbawo -a ni.

²⁴ -E 'bhe ca za mu 'e zisanle, 'ke -o nule- -yaa' 'fa □la yewone 'e do 'le -a ni. -Yaa' 'mliyon -bebe ca -yaa 'bhe ma.

²⁵ 'Dun- 'bhe ca 'e gbawo -goli' 'laa -yaa 'bhe yewone 'e 'koo. 'Bhela -yile, a zan pe doo 'bhe -o 'yee- gonle- 'bhii lu do, 'bhe 'pegee -a na oo, -a -ne mu oo, 'bhe- -a 'koope- mu 'e 'kpen, -yaa' ca 'e gbawope 'le.

²⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- yewone 'e baale' -a 'kpo ta -a zan 'e 'lee, 'bhe- 'kee- -sromabole 'bhe ni doo: <'N Zan, 'e zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- ca 'e 'kpen gbawole 'e ni!>

²⁷ -Ayile, -a -yrenklale -a zan ma, 'ke 'bhe -yaa' ca gbawoza 'e 'saawole, 'bhe- 'ke 'bhe 'ploole -a ma.»

²⁸ «'Dun-, 'yee- yewone 'e 'e 'pwele- -a zan ba 'fe 'e □la, 'ke -a -lepale -yaa' yewoyoon 'e do 'le. Yaa denie -goli' 'tanbha -keme do ca 'la 'yaa- 'bhe ma bhe, -e 'bhe □kwan 'bhe blina-, 'bhe- -e -yaa zan 'bhe -dewole, 'bhe- -e pe 'bhe ni doo: <'An ca 'la -yoo 'e ma -a gbawo 'η ni!>

²⁹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -yaa' yewoyoon 'e 'bhe baale' 'bhe 'kpo ta -a -lee, 'bhe- 'ke 'bhe -sromabole -a ni doo: <'E zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- 'e gbawole 'e ni!>

³⁰ 'Dun-, 'yee- laa dole 'bhe □la; -ayile 'ke -ya yewoyoon 'e bole- -kaso 'yi 'sani- 'ke 'bhe yan -yaa' ca 'e gbawolele.

³¹ -Yaa' yewoyoon -vin mu 'e 'mu 'a klegbeya 'e 'yele-, 'ke 'mu 'mu 'wleyisriwole -a -la gbe -yoo 'e 'koo 'mu ma. 'Bhe- 'ke 'mu gele- 'bhe -za 'e 'kpen 'yigoonle -o -kunlii 'e ni.

³² 'Bhe klele 'te, 'ke -o -kunlii 'e 'bhe 'yee- yewone 'e 'siile, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: <'Mee 'kpee 'yoo-! 'Mi 'yaa- ca mu 'e 'kpen mazatwa 'e -sroma 'la □bwa 'η ni 'bhe -zayi'.

³³ 'Bhi 'yrenklaa- 'mi ma gone- 'la gbeen-, 'e yewoyoon 'e 'yren 'yaa- so 'klale 'bhi ma 'bhe- gbeen- 'ezin-»

³⁴ 'Bhe ya 'e 'yi bhe, -a -kunlii 'e zruplii- gbe -yoo' 'e 'koo 'kee- 'yee- yewone 'e 'kpale mee 'la zan mu -yaa nu -yrenkpale -a ta -kaso 'yi 'mu 'koo, 'sani- -e yan -yaa pe ca 'e 'kpen gbawole 'le.

³⁵ «'N De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, -e nu 'ka 'kunle- 'eyoolle 'bhe- gbeen-, 'ke 'ka 'kpen do do laa 'eke- a -sroma 'yanle- 'ka zru 'e 'kpen 'le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

19

Gwlenna yaa- 'kanza- (Maki 10.1-12)

¹ Zesu 'yanle- 'bhe jan mu 'e 'wolele, 'kee- gole- Galile 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'kee- gele- Zude 'kleen gbe do 'la -yoo Zruden yue 'e 'yre gbe do 'e ta 'bhe 'yi.

² 'Bhe □noo bhe 'ezin-, 'ke -zamaa' 'sre mu dole- -a zi; 'bhe- 'kee- 'mu a gade mu 'e bheele'.

³ 'Bhe yre 'e □noo bhe, 'ke Farizi mu 'ke mu nule- -a -din, 'bhe- 'ke -wa -lrokpale -jan bhee bo zayi' -a -lee doo: «'Koo' a 'ton' 'e ta, mee do so 'ploole -a na ma 'ke 'bhe -za 'tole- -za □kla ee?»

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale doo: «'Ka 'laa -jan 'lee- 'bhe tapele -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi ee? -E pe 'kaa: <'Drunyan zisan' bhla 'e zi, -Waanbhaa' 'gwlaan- 'pegee le □kla;>

5 'bheε- -e pe dɔɔ: <'Bhela- -zayile 'gwlaan- nu gole -a de 'pegee -a neε -din, 'bheε- -o 'pegee -a na nu 'kpale- do ma, 'bheε- -o mεε ple nu klele mεε do 'kpo 'le.>

6 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, waa nu kle -li mεε ple, 'duŋ- -o nu klele mεε do 'kpo -la -le. -Waanbhaa' pε ple 'la □kpa'a 'eke- ma do, -yoo 'ke -za 'le 'ke bhaapleŋ 'laa -o go 'eke- ma.>

7 'Bhe 'yi 'te, 'ke *Farizi mu 'ε -o Zesu □lrɔkpale 'kaadɔɔ: «-Mεle □kla 'bheε- *Moizi 'a □pia dɔɔ 'ke mεε do -o -a zi 'bhii- -e gwlenna yaa- 'kan 'yee- 'pegee -a na pleŋ-, -e 'bhe 'sewe 'kpa -a na 'kɔɔ, 'bheε- -e ploo 'bhe ma εε?»

8 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka zru -yɔɔya' -la ma, 'bheε- Moizi 'a □pia 'ka ni 'ka 'ploo- 'ka 'na mu 'ε ma; 'kebhlaale, 'drunyan zisan' bhla 'ε zi yaa -yaa 'bhe gbεen- -gee'.

9 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan na laa gwlen -glinle', 'ke 'bhe zan 'ε 'ploola- 'bhe 'na 'ε ma, 'bheε- 'kee- le -bhεeke' 'yala-, 'bhe zan 'ε -e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhe gbεen- bhe.>

10 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'gwlaan- do 'pegee -a na pleŋza -o 'bheε- gbεen- bhe, -trɔn 'laa -o gwlenna yaale 'ε ma.>

11 -Ayile, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni 'kaa: «Mɔkpen' laa sɔ dɔle- 'bhe -jan -gloɔn 'lεε- □la, 'ke yaa 'ε go -Waanbhaa' 'bhe 'seŋ □naa mεε mu 'la zan mu ni, 'mu -la ba.

12 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'ke mu laa sɔ le 'sile, 'bhe -za 'ε -daa -a 'san -o ya yi ma. -A 'ke mu laa sɔ le 'sile, -amasrɔyi -woo 'gwlaan- -trɔ mu 'le. 'Bheε- mεε 'ke mu 'ezin-, waa dɔ -a □la 'ke -o -le si laanima -bhleŋgbeya -wa 'ε 'bhe -za 'yi. 'Ke mεε 'la zan sɔ -jan 'lεε- 'yimale -ya -yima'!»

Zesu -o -ne 'fientrɔnne mu 'ε 'dumawo zii'

(Maki 10.13-16; Luki 18.15-17)

13 Mεε 'ke mu -nwa -ne 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -ya gbekpa' 'mu ma, 'bheε- -ya 'seriwo 'mu ma. 'Duŋ- -yaa' -klanlane mu 'ε 'yranna- 'bhe zan mu 'ε zi.

14 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -ne 'fientrɔnne mu 'ε nu 'ŋ ba, 'ka 'laa 'bhe 'saawole -o 'kɔɔ dɔɔ waa nule 'mi ba. -Amasrɔyi mεε 'la zan mu -o 'bhii- -ne 'fientrɔnne mu 'lεε- gbεen-, 'wole- nu gele laanima -bhleŋgbeya -wa 'ε ta.>

15 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'ε gbe 'kpale 'woo- -ne mu 'ε ma, 'bheε- 'kee- gele- yre -bhεeke' do □nɔɔ.

-Naflo zan -zwanne do a -za

(Maki 10.17-31; Luki 18.18-30)

16 Mεε do 'ε 'mabεenna Zesu -din, 'bheε- -ya □lrɔkpa'a dɔɔ: «'O Daan mi, 'ŋ sɔ -me za -Irele' 'gbu -la klele-, 'bheε- 'ŋ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o -a ma 'bhe 'srɔɔwo- εε?»

17 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Mεle □kla 'bheε- 'yoo- 'ŋ □lrɔkpa' zii' -za 'wlan za ma εε? -Waanbhaa' do -kplen -le 'ewlanle. 'Ke 'ya □pia -e gele- bole -yre ma -si yre 'ε □nɔɔ, 'toŋ mu 'ε 'klosikun.>

18 'Yee- mεε pe Zesu dɔɔ: «'Toŋ mu 'ε -dele εε?»

'Bheε- Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ 'woo- 'toŋ mu 'ε 'wole- -ge: «'Yaa mεε dele; 'yaa -yanbhɔɔya klele, 'yaa -faanwole, 'bhe 'pegee 'yaa bhla 'kpale- mεε 'kedo- 'kpo ma;

19 'bheε- 'yee de 'pegee 'ε neε -ledɔ' -a ma; 'bhe 'pegee 'ε -vindo' mi -za 'sɔ 'ε ni 'bhii- 'ε -za sɔ 'ε 'gbu ni gɔne- 'la gbεen-.>

20 'Dun- 'yee- -zwanne 'e pe Zesu ni 'kaa: «'N 'bhe 'tonj mu 'la bhe 'mu 'kpen 'klosikwan gban, 'η sɔ -a -dela 'klosikunle 'ezin- εε?»

21 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'lesole kle, ge 'e 'koope- mu 'ε 'kpen gɔn, 'bheε- -o ma -goli' 'ε 'na 'kooflenzan mu ni. 'Kee 'bhe □kla, 'bheε- 'yaa- -naflo -bebe nu klele lafle' 'yi. 'Bhe blaان, nu dɔ 'η zi 'te.»

22 'Dun- 'yee- -zwanne 'ε -e 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'kee- gele- -a wleyisriwole 'le, -amasroyi naflo -bebe -yaa 'kɔɔ.

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: -Naflo zan do gele la laanima -bhleŋgbeya -wa 'ε ta 'de.

24 'Bheε- 'mi 'a pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: -Naflo zan do gele laanima -bhleŋgbeya -wa 'ε ta 'bhe 'lale- 'yiya- 'ke 'bhe kan 'yɔɔnma do 'kanle- ma -mlesienne do -gluu zi 'bhe ta.»

25 Zesu a -klanlanε mu 'ε, -o 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bheε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-De 'gbu -le sɔ gole- -za 'yi εε?»

26 Zesu 'e 'yrekpale -o ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhe -za 'ε kle 'senj 'laa -o bhaaplɛn mu ni. 'Dun- -za 'kpen 'senj -o -Waanbhaa' ni.»

27 'Bhe klele 'te, 'ke Piere 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa -ge, 'o mɔɔ -plooda pe 'kpen ma, 'bheε- -o □nwa 'e zi, 'o mɔɔ nu -mε -trɔn -la -srɔɔwole 'bhe ma εε?»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Ke *Bhaaplɛn Gbe 'ε 'yalaa- yi -ne 'la ta -yaa' 'tɔbhɔ ma -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'drunyan drεε 'ε 'yi, 'ka mu mεε vu ta ple 'la 'yaa- 'η zi yrekpen- □nɔɔ, -o nu -bhleŋgbeya 'yaakpe- mu nale 'ka 'kpen do do ni, 'bheε- 'ka nu Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε 'kitikanle.

29 'Bheε- 'dun-, 'ke mεε 'la zan -yaa' 'fε mu oo, -a nεεnε- 'gwlaan- mu 'pegee -a nεεnε- le mu oo, -a dε 'pegee -a nεε oo, -a -nε mu 'pegee -yaa' gba mu 'kpen □twa -a nɔɔ- 'mi -zayi', 'bhe zan nu 'bhe yeke- maza -gloɔn -keme do -srɔɔwole, 'bheε- -a 'cien nu klele 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- le.

30 'Dun-, mεε 'la zan mu -o -zɔn zilεε- mu 'le, 'mu -bebe nu klele -zanta' mu 'le too; 'bheε- mεε 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -bebe mu nu klele zilεε- mu 'le too.»

20

-Drɔɔ gba la yewone mu ma jan

1 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ε 'pwεle- -o 'ke gbazan do a -za -la -le. 'Yee- gbazan 'ε 'pwεla- zrwan 'tutu 'ε zi, 'kooko- -e sɔ yewone mu 'kunle, 'bheε- 'mu ge yewole -yaa' -drɔɔ gba 'ε ta.

2 'Yee- 'pegee yewone mu 'ε -benjwa -yrekpaa' do ta ye -sra 'ε 'bhe ma, 'bhe 'yaa- denie -goli' 'tanjbha do. 'Bhe 'yi 'ke -yoo winbole yewo yre nɔɔ- yaa' -drɔɔ gba 'ε 'yi.

3 'Bhe blaان, -yretεbhe gwlen -wlen bhla 'ε zi, 'ke 'yee- gbazan 'ε ge gbe drεεwole -wa 'kpee -kpan 'ε ta 'ezin-, 'bheε- 'kee- yewone 'bhεεke mu yele- 'Mu 'laa -yaa ye 'kedo- 'kpo 'wo zii'.

4 -Ayile, 'ke gbazan 'ε -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ε ta, 'bheε- 'η nu -yrekpaa' do ta -sra 'nale- 'ka ni.»

5 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe yewone mu 'ε -o gele- gba 'ε ta. -Yrekpaa' bhɔle, 'ke gbazan 'ε gele- 'ezin- -wa 'ε 'kpee, yewone mu baan' -glin yre nɔɔ; 'bheε- -yretεbhe bhlo bii bhla 'ε zi, 'ke -ya klele- 'bhe klegbeya do 'ε 'yi.

6 -Yretεbhe baa- 'waati 'ε ba, 'ke gbazan 'ε ge gbe drεεwole 'ezin- -wa 'kpee -kpan 'ε ta, 'kee- yewone mu 'ε 'ke mu yele-. 'Bhe klele 'ke -yoo

-lrokpale dɔɔ: <Kee- 'san zrwanzi 'e ma, 'ke 'bhe nu 'tenle- yromazi 'e ma, -mele ɔkla 'bhe- 'ka dulale -o -ge 'ke 'ka 'laa ye 'kedo- 'kpo wo ee?>

7 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -wa -lekunle gbazan 'e ni 'kaa: <Mee 'kedo- 'kpo 'laa ye nala -o ni.> 'Bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: <'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -dɔɔ gba 'e ta!>

8 <Yromazi bhole, 'ke gbazan 'e -ya pele- -yaa' yewone mu -kunlii 'e ni dɔɔ: <Yewone mu 'e 'sii, 'bhe- -o 'kpen gbawo do do 'kee- san mee 'la zan mu -nwa boolazi 'mu ma, 'kee- ge 'tenle- mee -lwa mu 'e ma.>

9 Yromazi -yretbhe baa- bhla zi mee mu 'e 'nule-, 'ke -o 'kpen do do -yrekpa' do ta -sra -srɔwole.

10 'Bhe bla'nan, zrwani 'tutu zi mu 'e, 'mu 'bhe 'yele-, 'mu 'kpee ma, 'mu -sra 'e 'yaa- 'kanle- boolazi mu 'e 'mu a pe -sra 'e ta. 'Dun- -o 'kpen do do -yrekpa' do ta -sra -la -srɔwoa.

11 'Bhe mu 'bhe -yrekpa' do ta -sra 'e -srɔwole, 'bhe 'lalawoa -o ma, -o gbazan 'e 'topia- -o -lela'.

12 'Bhe- 'ke wa pele- dɔɔ: <Yewone mu 'lee- 'mu ɔnwa -yretbhe baale bla'nan, 'bhe- -o yewoa- 'waati sane- 'gbu -la ba, 'bhe- 'yoo 'kpen 'sra- 'e ɔkla do. 'O mɔɔ 'dun- 'o -yrekpa' do 'e -gaa 'o 'trebholele ye 'e 'kɔɔ -yretbhe -bhile' 'e ɔla.>

13 'Bhe klele 'te, 'ke gbazan 'e -ya zikpale -o do ni dɔɔ: <'N 'bhegwlen-, 'naa 'e tabhlele, 'bhi 'pegee 'mi 'laa -benjole -yrekpa' do ta -sra -la ma ee?>

14 'Yaa- -sra 'e 'kun -ge 'bhe- ge 'e ba. 'N -sra yeke- 'la 'naa- 'e ni, 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'n 'bhe- yeke- 'na mee la zan yewoa- boolazi 'bhe ni 'ezin-.

15 'Ke pe 'la klele -sra 'n 'n 'koope- mu 'e 'le, 'naa so 'bhe klele- ee? Taa- 'yee -teekpa' zii' 'n ma 'an wanya 'e -za 'yi ee?>

16 'Bhe klegbeya 'e 'yi, Zesu pe 'ezin- dɔɔ: <Mee 'la zan mu -o -zon -zanta' mu 'le, 'mu -le nu klele zilee- mu 'le too; 'bhe- mee 'la zan mu -o zilee- mu 'le -zon, 'mu -le nu klele -zanta' mu 'le too.>

Zesu -o -a deza 'pegee a bweza gale ba 'e 'wogbeya yaga mi 'wo 'zi

(Maki 10.32-34; Luki 18.31-34)

17 Zesu 'yaa- Zeruzalemu 'taa 'e ta bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlani mu 'e 'siile 'edanma, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:

18 <-Ka 'ka 'tronbado doo, -koo' gelawo zii' Zeruzalemu -ge bhe, -o nu Bhaaplɛn Gbe 'e 'lenale 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu 'e ni, 'bhe- 'mu nu a pele 'kaa -wa de.>

19 -O nu a -lenale Zuufu kle mu 'e ni, 'bhe- 'mu nu 'sonsile -a ma, 'bhe- 'mu nu -a zita zonle 'ke gbanbhle 'le; 'bhe bla'nan, 'mu nu a gbaanle -yribgele do ta. 'Dun-, -a gale bla'nan -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.>

Zaki 'pegee Zaan nee 'e -yoo -za do -yrewo' zii' Zesu ma

(Maki 10.35-45; Luki 22.25-27)

20 'Bhe klele 'te, 'ke Zebede 'na, Zaki 'pegee Zaan nee 'e, 'bhe 'e 'mabeenle Zesu -din, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lee, 'bhe- 'kee- -za do -yrewole 'bhe ma.

21 Zesu pe -a ni dɔɔ: <'Yoo- -me pe -la zi ee?>

-Ayile, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: <'E 'liiwli- na 'n ni 'bhe ta dɔɔ 'kee -ja yaale 'waati 'la ba 'yaa- -bhle'ngbeya yaayre 'e 'nɔɔ-, dɔ -a -la 'ke 'n gbe ple 'lee- -a do yalaa' 'e gbeyie ta, 'bhe- -a -bhe'ke' do 'e 'bhe yalaa' 'e gbekoo- ta.>

22 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: <'Ka -o pe 'la 'yrewo zii' 'n ma 'ka 'laa 'bhe dɔ. 'N nu -yren peyan- do 'la 'bhe mile 'ka so 'bhe 'mile- ee?> -Wa -lekwan Zesu ni dɔɔ: <-Aani! 'O mɔɔ so 'bhe 'mile.>

²³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, 'η nu -yren peyan- do 'la 'mile- 'ka nu 'sɔle- 'bhe 'ke 'mile-. 'Dun- 'η gbeyie ta yaayre oo, 'η gbekoo- ta yaayre oo, 'mi 'laa -o 'bhe 'na mi 'le. 'N De -Waanbhaa' -le 'bhe yaayre mu 'ε -lemagaanna gban mεε 'la zan mu ni, -e nu 'mu 'nale- 'bheε- zan mu -la ni.»

²⁴ Zesu a -klanlɛnε mu -vin vu 'ε 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -woo zrupliile 'woo- nεnε- ma ple 'ε ma.

²⁵ 'Bhela- -yile, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Kaa 'yaango- dɔɔ 'drunyan 'lεε- 'yi mεε gblaana mu 'ε 'kpaale- -o -waa' mεε mu 'ε 'wiinj-, 'bheε- -o mεε mu ηgblo kpala' -o □la.

²⁶ 'Dun-, 'ka mu laa 'bhe 'yansi za klele 'ka 'plen-. 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle 'ka ta mεε gblaana 'le, 'bhe zan 'ε kle 'kaa- yewonε 'le.

²⁷ 'Bheε- 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle 'ka 'kpen 'lεε mi 'le, 'bhe zan 'ε kle 'kaa- lu 'le.

²⁸ 'Bhe klegbeya do 'yi bhe, Bhaaplen Gbe 'ε yaa nule mεε mu klele -yaa' yewonε mu 'le, 'dun- -e □nwa -a 'gbu klele mɔkpen' a yewonε 'le, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ε kle 'ke mεε -bebe tagbawo pe 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu -yre 'wi mi ple -bheela

(Maki 10.46-52; Luki 18.35-43)

²⁹ -O gole Zeriko -wa 'ε 'kpee, 'ke -zamaa' 'srε do dɔle- -o zi.

³⁰ 'Bhe □nɔɔ bhe, -yre 'wi mi ple yaale -yaa zi 'ε 'lezi-, 'bheε- 'mu 'a male 'kaa Zesu yaa- 'kan zii', 'ke 'mu -gbekanle 'ke -wa pe dɔɔ: «Mεεzan, Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³¹ 'Dun-, -zamaa' 'ε 'yaa- -yran 'zi -o zi dɔɔ -woo taga. 'Bheε- drɔɔn', -o -yaa -gbekan' zii' 'ezin- 'egloole dɔɔ: «Mεεzan, Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³² 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu dulale, 'ke -yoo 'siile, 'bheε- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η -mε pe za 'gbu -la kle 'ka ni εε?»

³³ -Wa -lεkwan Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, -a kle 'bheε- 'o 'yre 'liiploo-, 'bheε- 'o yre ma ye.»

³⁴ 'Bhe 'yi bhe, 'ke -o -yrenklale Zesu ma, 'bheε- 'ke -ya gbe 'kpale -o -yre mu 'ε ta. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -o -yre 'liiploole, 'bheε- 'ke -o dɔle- Zesu zi.

21

Zesu 'wlayre- Zeruzalemu

(Maki 11.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlɛnε mu 'ε □bhwa Zeruzalemu -wa 'ε -din -wa 'nε do 'la -o -yaa 'bhe sii Betifaze 'bhe ta. 'Bhe -wa 'nε 'ε 'yaa- vle gɔɔn 'la kpe -la -o -yaa 'bhe sii «Olivi diinj vle gɔɔn». 'Bheε- 'kee- -yaa' -klanlɛnε ple winbɔle -o -lεε dɔɔ:

² «-Ka ge 'ka 'lεε -wa 'nε 'la bhe 'bhe ta; 'ke 'ka □bhwa -a □nɔɔ -gun, 'ka nu -soofali da do -yrelε' yele -yri diinj do ma; 'bheε- -a -nε do dulale -o -a -din. -Ka -o 'plo-, 'bheε- 'ka nu 'ke -o -le.

³ 'Ke mεε 'la zan 'ka 'lrɔkpaa-, 'kaa pe 'bhe zan 'ε ni dɔɔ: «Mεεzan maza -dwa -o ma.» 'Ke 'bhe □kla, 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, -e nu dɔle -a -la 'ke 'ka nu -o -le.»

⁴ 'Dun- 'bhe □kla 'bheε- klegbeya do 'ε 'yi, 'kooko- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'lεsɔ-, -ya □pia dɔɔ:

⁵ «-Kaa pe Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε ni 'kaa:

-Ka 'ka -yrekpa' doo, 'kaa -bhlenyge 'yidɔɔ- bhabha 'ε -yoo zan, -a yaale -o -soofali 'nε do ta, -soofali da do 'kpee -nε.»

6 -Yaa' -klanlanε ple 'ε -o gele, -ya □pia -o ni -o -za 'la kle 'ke -o 'bhe klele-.

7 -Ayile, 'ke -o nule- -soofali da 'pegee 'bhe 'ne 'ε 'le. 'Bheε- 'ke -woo ta dune- tralape mu 'ε gole-, 'bheε- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofali mu 'ε ta. 'Bheε- 'ke -o Zesu 'yaale 'bhe do ta.

8 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -zamaa' 'ε 'plen- mεε -bebe 'mu ta dune- tralape mu 'ε -gwa, 'bheε- -o 'mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii; mεε 'ke mu -yri -laa mu -kaan, 'bheε- 'mu 'bhe mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii 'ezin-.

9 'Bhe klele 'te, 'ke -zamaa' 'ε 'ledo- 'kanle -a -leε, 'bheε- 'ke -a -le -vindo' 'ε dole- -a zi, 'bheε- 'ke -woo -weli' mu 'ε 'wlenle- 'eke- zi 'ke -wa pe doo:

«Ozana! Davidi 'nranε- 'ε -yaa' pe -le 'ke 'tobholeya 'le!*

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'tɔ 'ε 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'e -doobo!

-Waanbhaa' a 'tobholeya 'ε -yoo yikpensee ta lafle' 'yi!»

10 Zesu 'wla bhla 'ε zi Zeruzalemu, -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'yaa- -o gaan ta. 'Bheε- mεε mu 'ε 'yaa- 'eke- -lrɔkpa' zii' doo: «-Dele mεε 'leε- 'le εε?»

11 -Zamaa' 'ε 'yaa- 'lekun zii' -o ni doo: «-Waanbhaa' -lela' janwo mi Zesu -le. -E da Nazareti, Galile 'kleen 'ε 'yi -wa 'ne do ta.»

*Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε □la
(Maki 11.15-19; Luki 19.45-48; Zaan 2.13-16)*

12 Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε □la, 'kee- pεgon mu 'ε 'pegee pelo- mu 'ε 'kpen -gbinle' -a -la. -E -goli' taboo mu 'ε -waa' -tabali mu 'pegee kpro gon mu 'ε 'yaakpe- mu 'ε 'kpen 'εbhulaa.

13 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewe 'ε 'yi doo: «-O nu 'a pele 'an 'fe 'ε ma 'seriwofε.» 'Bheε- 'ka mu 'a □kla 'ke -faannii' mu gaan 'fe 'le.»

14 -Yre 'wi mu 'pegee gaan 'sie mu 'ke mu □nwa Zesu -din -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε □la, 'bheε- -yoo 'kpen 'bheela-.

15 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o Zesu a 'sole-maza mu 'ε 'yele-, 'bhe 'pegee -wa male 'kaa -ne 'ke mu -yaa pe 'zi doo: «Davidi 'nranε- -yaa' pe -le 'ke 'tobholeya 'ε 'le», 'ke -woo zrupliile 'a ma.

16 -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'E 'tron -o -o wojan 'ε ma εε?» Zesu 'bhe zikpaa- -o ni doo: «-Aani! 'An □maa. 'Ka 'laa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi -jangɔ' 'leε tapele -lido' εε? -A yɔɔndeεle -o doo: «'Ya □kla 'bheε- -ne 'fientronne mu 'pegee -ne 'yientenne mu -o 'η 'tobho zii'.»

17 'Bhe blaani, 'ke -yoo 'tole -o dulayre 'ε □noo ye, 'kee- gole -wa 'ε 'kpee, 'bheε- 'kee- gele- Betani -wa 'ne 'ε ta. 'Bheε- -e □yia 'bheε- □noo ye 'bhe -bi 'ε zi.

*Zesu figi diinj do 'danganwoa
(Maki 11.12-14; 11.20-25)*

18 'Bhe ta tooklin- yi 'le zrwan 'ε zi, Zesu 'niina- bhla zi Zeruzalemu, 'ke gbon 'a dele-.

19 'Bhe klele 'te, 'kee- figi diinj do yele- zibhe 'ε 'tron ta, 'bheε- 'ke -ya mabεenle 'bhe -din. Yaa 'bhe bhaa 'kedo- 'kpo 'yele- 'bhe 'yi, 'ke yaa 'e go 'bhe 'laa 'te ba. -Ayile, 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «'Yaa nu 'e bhaa klele -li 'kee- 'san -zon ma!» 'Bhe yre do 'ε □noo bhe, 'ke figi diinj 'ε gale-.

20 Zesu a -klanlanε mu 'ε -o 'bhe 'yele-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma. -Ayile, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale doo: «-E □kla 'nale- 'bheε- figi diinj 'leε- -gaa yre do 'kpo 'ε □noo -gun εε?»

* 21:9 21.9 'Bhe 'yi -le doo: «Bhaa -Waanbhaa' a go -za 'yi! -Kaa magbaandε!».

21 'Bhe klele 'te, 'ke -ya 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- 'e ma dɔɔ 'ke 'ka 'ka [k]paa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'ka zru [k]la do -a ni, 'ka nu 'sɔle- 'η -za 'la [k]la figi diinj 'lɛɛ- ni 'bhe 'yansi za klele-, 'bhɛɛ- drɔɔn', 'ka nu 'sɔle- a pele- vlɛ gɔɔn 'la bhe 'bhe ni dɔɔ: «-Yro 'e gbaanyɛ 'e [n]ɔɔ, 'bhɛɛ- ge bɔ wɛyi- 'e ba.» 'Bhɛɛ- 'bhe nu klele- 'te.

22 'Ke 'ka 'ka [k]paa -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'ka pɛ 'tole- pɛ 'bhe 'yɛwoa- -a ma 'seri 'yi, 'ka nu 'bhe 'srɔɔwɔle.»

Zesu a -glɔɔya' 'e da 'naa- -a ma ɛɛ?

(Maki 11.27-33; Luki 20.1-8)

23 Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ [l]a, 'bhɛɛ- -e mɛɛ mu daanle -saan -Waanbhaa' -a -jan 'ɛ 'le. -E -yaa -o daan 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'sraka 'lɛna mu -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu a 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ -o nule- -a pele -a ni dɔɔ: «-De 'gbu -le pe 'e ni dɔɔ 'e -za mu 'lɛɛ- kle ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de 'gbu -le -o kle 'sɛj [n]aa 'e ni ɛɛ?»

24 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'ezin- 'η 'yoo- zan -za do 'kpɔ 'yilrɔkpale 'ka ma, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe 'lekwan- 'η ni, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'sɛj [n]aa 'η ni, 'η nu 'bhe zan 'ɛ 'tɔ 'ɛ 'kanle- 'ka ni.

25 -Dele Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'winbwa- mɛɛ mu wiinjɛyɛ nɔɔ-, -Waanbhaa' taa- bhaapɛj mu ɛɛ?» 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'ke -o zaabɔle 'sanle 'eke- plɛj- 'ke -wa pe dɔɔ: «'Ke 'wa 'lekwan- -a ni 'kaa -Waanbhaa' -le 'a 'winbwa-, -e nu 'o 'Iɔkpale dɔɔ: «-Mela ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

26 'Bhɛɛ- 'ke 'wa 'lekwan- -a ni dɔɔ: «Bhaapɛj mu -le 'a 'winbwa-, 'woo- gbilaan 'zi -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ.» -Amasɔyi mɔkpɛn' 'kpee ma 'yee- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.»

27 -Ayile, 'ke -wa -lekunle Zesu ni dɔɔ: «'Waa 'bhe zan 'ɛ dɔ.» 'Bhɛɛ- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Mi 'duj-, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'sɛj [n]aa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ɛ 'tɔkanle' 'ka ni.»

Mɛɛ do gbe plɛ ma -gɔɔn

28 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'a pe -za 'lɛɛ- 'bhe ma 'nale- ɛɛ?» Mɛɛ do gbe -yaa plɛ, 'bhɛɛ- -ya -pia -a gbe -lwa mi 'ɛ ni dɔɔ: «'Nj gbe ge yewo -zɔn 'an -drɔɔ gba 'ɛ ta.

29 A gbe -lwa mi 'ɛ 'bhe 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Naa -o gele-». 'Duj- boolazi bhale, 'ke -zadɔwɛɛ dɔle 'bhe ma, 'ke 'bhe 'bhe zru niinale, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe gele- -drɔɔ gba 'ɛ ta.

30 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, 'yee- mɛɛ do 'ɛ -ya -pia -a gbe plɛ mi 'ɛ ni dɔɔ 'bhe ge -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ ta. 'Bhe yɛ do 'ɛ [n]ɔɔ bhe, 'bhe pe -a ni dɔɔ: «'Nj dɛ, 'η nu gele». 'Duj- 'bhe 'laa gele gba 'ɛ ta -titi.

31 'Woo- gbe plɛ 'la bhe -o -de 'gbu -le -o dɛ 'ɛ zru maza [k]la ɛɛ?» -Wa -lekwan Zesu ni dɔɔ: «-A gbe -lwa mi 'ɛ 'bhe -le.» -Ayile, 'ke -ya pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'nisrakun mu 'ɛ 'pegee gwɛn -glin le mu 'ɛ 'mu -le nu wlale 'ka 'lɛɛ -Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'ɛ ta.

32 -Amasɔyi Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan [n]wa -lɛdɔɔleya zibhe 'ɛ zɔnle 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi; 'duj- 'nisrakun mu 'pegee gwɛn -glin le mu 'mu -le 'e -kpaa -a -yi. 'Bhɛɛ- 'duj-, 'kaa 'yelawoa 'bhii- 'nisrakun mu 'ɛ -woo -kpaa Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'yi, -mɛle [k]la 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka zru niinale 'bhɛɛ- 'ka 'ka kpa -a -yi ɛɛ?»

Yewone 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn

(Maki 12.1-12; Luki 20.9-19)

33 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado 'ezin- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe [l]a doo: Gbakpa' mi do -drɔɔ gba do -kpaa. 'Bhɛɛ- -e 'jasa do [b]wa gba 'ɛ zi, 'bhe 'pegee -e -drɔɔ 'yigo- -gluu dɔ -kaan, 'bhɛɛ- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do

wiin- gba 'e gooba yala- mi 'e 'yaayre- 'le. 'Bhe blaani, 'kee- 'yee- -droo gba 'e gbekpale gba 'e 'yikpa yetane mu 'e 'koo. 'Bhe blaani, 'kee- gele- 'taa do ta.

34 -Droo bhaa 'kan bhla 'e 'bhole- 'e -din, 'ke gbazan 'e -e -yaa' 'fe 'e [la yewone mu 'e winbole -yaa' -droo gba -yikpa' yetane 'e mu 'e ba, -yaa' pe -droo bhaa 'si zayi'.

35 'Bhe 'duj-, 'woo- -droo gba la yetane mu 'e -o gbazan 'e -yaa' yewone mu 'e 'kunle, 'ke -wa do zita zonle-; 'bhe- 'ke -wa -bheke' do 'e dele-, 'bhe- 'ke -o -wa yaga mi 'e dele- kpoti 'le.

36 'Bhe blaani, 'ke gbazan 'e -e -yaa' yewone mu 'e -bheke' mu winbole 'woo- -droo gba la yetane mu 'e zi. 'Bhe mu -bebe 'yi 'yaa- ya -a -lwa mu 'e ni. 'Duj- 'woo- -droo gba la yetane mu 'e -o 'mu [kwan 'eyoole 'ezin- 'bhii- -lwa mu 'e gbeen-.

37 'Bhe 'yi, 'ke gbazan 'e -ya pele- doo: <'Ke 'mi 'n gbe 'e 'winbwa- -o ta, -o nu -gasikpale 'bhe 'lee.> -Ayile, 'kee- 'bhe 'winbole -o ta 'te.

38 'Duj-, 'woo- -droo gba la yetane mu 'e -o gbazan 'e gbe 'e 'yele-, 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: <Gba 'e nu bole mee 'lee- 'yela- ni boolazi 'ke -a 'cien 'le. -Koo' 'a de, 'bhe- -a 'cien 'e bo -koo' ni!>

39 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'bhe 'kunle, 'bhe- 'ke -o gele- 'kele- -droo gba 'e -goma', 'bhe- 'ke -o 'bhe dele-»

40 Zesu -o -lrokpa doo: <'Ke gbazan 'e [nwa yi 'la 'le -o ta, -e nu -me za -la klele 'woo- -droo gba la yetane mu 'e ni ee?>

41 'Bhe [nwo bhe 'ke mee mu 'e -wa -lekunle Zesu ni doo: <-O -yren 'laa nu 'klale- gbazan 'e ma, 'bhe- 'bhe nu -a pele doo -woo 'kpen de; 'bhe- -e nu -yaa' -droo gba 'e gbekpale -droo gba la yetane -bheke' zru -lirele' mu -la 'koo; 'kooko- 'ke -droo bhaa 'kan bhla 'e [bhwa, 'mu -yaa pe droo bhaa na -a ni.>

42 'Bhe- Zesu mee mu 'e 'lrokpa gbe dreewoa- 'ezin- doo: <-Jan 'la -yoo -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'e 'yi 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' ee? 'Bhe -jan 'e 'bhe -le doo: <'Fe do mu 'e -o kpoti 'la -blinna 'fe do bhla 'e 'zi,

'bhe -le [kla 'ke 'fegwle- 'e gaan -la vle -kpuj -gbene 'gbu 'e 'le, 'bhe- 'bhe -le 'fe 'e 'kpen 'yikun-.

'Bhe -za 'e -daa Meezan -la ba,

'bhe- -yoo -koo' mu -yre 'yi 'kpeeleni maza do 'le.>

43 <'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' nu -yaa' -bhlembeya -wa 'e 'kunle- 'ka mu 'koo, 'bhe- -e nu -a nale 'si 'bheke mu ni. 'Bhe 'si mu 'e 'mu nu taawole 'yee- -Waanbhaa' 'a zi 'e ta, 'bhe- 'mu nu -a zru maza klele.

44 [Ke mee 'oo mee 'la zan -balaa' 'yee- vle 'lee- ta, 'bhe zan 'e nu klele 'bhii- 'ke 'tre gbo -balaa' 'tre ma, -e wi gone- 'la gbeen- 'krokro; 'bhe- 'ke 'yee- vle 'e 'lee- -balaa' mee 'oo mee 'la zan ta, 'bhe zan 'e nu klele 'bhii- -a -lwa mi 'e 'wibeya 'e gbeen-»]

45 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o Zesu -a -goon mu 'e 'male-, 'ke -wa 'yaangole 'bhii- 'bhe 'yaa- 'wo -la ma -goon mu bo 'zi 'bhe gbeen- bhe.

46 -Ayile, -o gbe -yaa nu 'sole- Zesu 'kunle ma gone- 'la gbeen-, 'ke -o 'bhe -glinle' 'sanle. 'Duj- -o -yaa -gbalan 'zi -zamaa' mu 'e 'lee, -amasroyi -o 'kpen 'yaa- Zesu 'kun zii' 'bhii- -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.

22

*Le doyre [nwo 'feti ta pekoo- -gbene 'e ma -goon
(Luki 14.15-24)*

1 Zesu -jan -bebe [woa mee mu 'e ni 'ezin- -goon mu 'yi. -E pe -o ni doo:

2 «Laanima -Bhlegbeya -wa -a 'pwele- -o 'ezin- -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le: -Bhlegbe do 'a gbe na do 'feti 'ɛ ta pɛ 'ɛ ɔkla.

3 'Bhɛɛ- 'kee- -yaa' 'fɛ 'ɛ ɔla yewone mu 'ɛ winbole mɛɛ mu 'siiyre- nɔɔ- 'kaa 'mu nu 'yee- ledoyre nɔɔ- 'feti 'ɛ ta, 'duɲ- 'bhe mɛɛ mu 'ɛ waa dole -a -la 'ke -o nu.

4 'Bhe klele 'tɛ, 'kee- -yaa' yewone 'bheke mu winbole 'kaa 'mu ge -a pe mɛɛ mu 'ɛ ni doo: <'N dri mu 'ɛ 'pegee 'an wi blaale mu 'ɛ ɔdia, 'bhɛɛ- 'ɲ ɔyaan -o kpo 'ɛ klelele. Pele 'ɛ ɔmaa, -ka nu 'ɲ gbe na do 'feti 'ɛ ta!>

5 'Duɲ- 'bhe mɛɛ mu 'ɛ 'ezin-, -o do 'kpo 'laa -o 'siiza- -bhlegbe 'ɛ 'koo 'bhe bole -kɔsi 'yi, 'bhɛɛ- -o 'kpen -ja -waa' yewoyre nɔɔ-: -O do -ja 'bhe ba gba la, -a -bheke' do -ja 'bhe a pe gonyre ɔnɔɔ;

6 'bhɛɛ- -o -vin mu 'ɛ 'mu ɔklaa -bhlegbe 'ɛ -yaa' yewone mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -yren 'ɛ 'kpen -gloɔn -kpa'a 'mu ta, 'bhɛɛ- -o 'mu ɔdia.

7 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -bhlegbe 'ɛ -ya zrupliile, 'kee- yaa -srwase' mu 'ɛ 'winbole 'kaa 'mu ge 'woo- mɛɛ de mu 'ɛ 'kpen de, 'bhɛɛ- -o 'mu a -wa 'ɛ 'kpacie.

8 -O yanle kpo 'ɛ klelele, 'ke -ya pele- -yaa' yewone mu 'ɛ ni doo: <Le do 'feti 'ɛ ta pele 'ɛ ɔmaa, -o mɛɛ 'la zan mu 'siila- 'yee- pele 'ɛ ma, -a -gaale' laa -yaa -o ba 'ke -wa bhle.

9 -Ka ge 'duɲ- -wa 'ɛ 'kpee -gbleba -gbene mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'lɛpaa- mɛɛ 'oo mɛɛ 'la 'le, -ka 'bhe 'siil- pele 'ɛ ma.>

10 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, -bhlegbe 'ɛ -yaa' yewone mu 'ɛ -ja -wa 'ɛ 'kpee -gbleba -gbene mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- mɛɛ 'tɔle- mɛɛ -o 'mu 'siila-; 'e pe mɛɛ wlan mu oo, 'e pe mɛɛ -yoo' mu oo, -o 'kpen ɔnwa, -asiikoo 'feti kle 'fɛ 'ɛ ɔpaa 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'le.>

11 «'Bhe klele 'tɛ, 'ke -bhlegbe 'ɛ 'wlale 'feti kle 'fɛ 'ɛ ɔla mɛɛ mu 'ɛ taglin- zayi'. 'Bhɛɛ-, 'ke -a -yrekpale mɛɛ do ma -o plen-, 'bhɛɛ- le doyre nɔɔ- 'feti 'ɛ ta dune- 'laa -yaa 'bhe mɛɛ 'ɛ ta.

12 -E pe 'bhe mɛɛ 'ɛ ni doo: <'N 'bhegwlen-, -e ɔkla 'nale- 'bhɛɛ- 'e ɔwlaa ge, 'bhɛɛ- 'feti ta dune- 'laa -o 'ɛ ta ɛɛ?> 'Yee- mɛɛ 'ɛ tagale ɔbwa -a yaalele.

13 -Ayile, 'ke -bhlegbe 'ɛ -ya pele- -yaa' yewone mu 'ɛ ni doo: <-Kaa gbe 'pegee -a gaan mu 'ɛ tabo 'ke bhle 'le, 'bhɛɛ- -kaa blin 'peeli- laale -gblo 'ɛ 'yi. -E nu wisile 'bhe 'pegee -e nu -a gbenebhe mu 'ɛ 'sonkpale 'bhɛɛ- ɔnɔɔ -zadowɛɛ 'ɛ 'koo.>

14 -Amasroyi, -Waanbhaa' mɛɛ -bebe 'siila-, 'duɲ- -e mɛɛ sane- -la makwan-»

*Zuufu mu 'ɛ -woo Zesu 'lɔkpa zii' 'nisra gbawoza yi
(Maki 12.13-17; Luki 20.20-26)*

15 Farizi mu 'ɛ -o -ja 'eke- yele. -O -yaa nu 'sɔle- Zesu 'kunle gɔne- 'la gbɛen- -a 'gbu 'liiwli- ma, -woo 'eke- ɔya 'bhɛɛ- -zayi', 'bhɛɛ- -o ɔkpa'a do ma 'bhe ta.

16 -Ayile, 'ke -woo zi mu 'ɛ 'ke mu 'pegee Erɔdi zi mɛɛ -lɛdo' 'ke mu winbole Zesu 'lɔkpa yre nɔɔ- 'kaa: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan pe, 'bhɛɛ- 'e mɛɛ mu daan -Waanbhaa' zi 'ɛ ta 'taawogbeya 'ɛ 'bhɛɛ- 'le wlan 'ɛ ma, 'bhe 'pegee 'yaa gbla'an mɛɛ 'kedo- 'kpo 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'yaa mɛɛ mu bago.

17 'Duɲ-, 'bhi pe -za 'lɛɛ- 'bhe 'yi 'nale- ɛɛ? -Kɔɔa' 'ton 'ɛ ta, koo' so Rome mu 'ɛ -waa' -bhlegbe -gbene Sezaa 'ɛ -yaa' 'nisra' 'ɛ gbawole ɛɛ?>

18 'Duɲ- Zesu -waa' -dawli' 'ɛ dole 'ke -ya pele- -o ni doo: <'Mɛɛ -yrekooza kle mu, -mɛle ɔkla 'bhɛɛ- 'ka -o -jan bhee 'kpa'a zii' 'ɲ 'lɛɛ ɛɛ?>

19 -Ka 'yee- 'nisra gbawo denie -goli' 'tanbha do zron 'ɲ ni -ge doo!> 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o 'bhe 'tanbha 'ɛ do zronle- -a ni.

²⁰ -Ayile, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «-De 'gbu -la ŋgblo lii 'pegee -a 'tɔ yɔɔn 'kpaale -le 'yee- -goli' 'taŋbha 'lɛɛ- ta -gɛ ɛɛ?»

²¹ -Wa -lekwan -a ni dɔɔ: «-Bhlɛŋgbe Sezaa ŋgblo lii 'pegee -a 'tɔ yɔɔn 'kpaale -le 'kɛle-» -Ayile, 'ke Zesu a 'pele -o ni dɔɔ: «Sezaa a pɛ -o 'kɛla 'le -ka 'bɛɛ- gbawo 'bɛɛ ni, 'bɛɛ- -Waanbhaa' a pɛ -o 'kɛla 'le -ka 'bɛɛ- 'na 'bɛɛ ni 'ezin-»

²² 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu 'wojan- 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bɛɛ- 'ke -o jilale.

Saduse mu 'ɛ Zesu 'lɔkpa zii' mɛɛ bweza gale ba 'ɛ ba zayi'

(Maki 12.18-27; Luki 20.27-40)

²³ 'Bɛɛ -yɛɛkpa' do 'kpɔ 'ɛ 'le, mɛɛ 'ke mu ɔnwa Zesu ba; -o -yaa -o sii Saduse mu. 'Woo- Saduse mu 'ɛ 'wole- 'a pɛ dɔɔ 'ke mɛɛ -gaa, yaa sɔ bwele-gale ba.

²⁴ -O Zesu 'lɔkpa- dɔɔ: «'O Daan mi, Moizi 'a ɔpia 'o ni 'kaa: <'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bɛɛ- 'ke yaa -nɛ 'yale- -a na 'ɛ ta, -a gaanzido 'ɛ sɔ -a na glaanle 'ɛ 'yaale; 'kooko- 'bɛɛ -nɛ mu 'la 'yale -a na 'ɛ ta, -wa 'tɔkpa- 'mu ma.>

²⁵ 'Bɛɛ 'laa 'sanle- bhaama: Dɛ -nɛ ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'o ba -gɛ. -O 'naagwlen- 'ɛ 'bɛɛ le do -yalaa', 'duŋ- 'bɛɛ 'laa -nɛ 'srɔɔwɔle 'bɛɛ le 'ɛ ta, 'bɛɛ- 'bɛɛ -gaa. 'Bɛɛ- 'bɛɛ a pɛ gaanzido 'ɛ 'bɛɛ -a na glaanle 'ɛ ɔsia 'bɛɛ 'na 'le.

²⁶ 'Duŋ- 'ezin-, -a gaanzido 'ɛ oo, 'bɛɛ a pɛ ziten' oo, 'ke 'bɛɛ ge 'tɛnle- -o nɛɛn- 'srwaple- mi 'ɛ ma, -o 'kpɛn a pɛ 'ɛ ɔkla 'bɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

²⁷ -O 'kpɛn gale blaɛn, 'ke le mi 'ɛ 'gbu gale- 'ezin-.

²⁸ 'Bɛɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke gbaa mu bwe yi ɔbhwa gale ba yi 'la 'le, -o -de 'gbu -le a pɛ nu klele 'ke 'yee- le 'ɛ 'le ɛɛ? -Amasɔyi 'yee -le 'ɛ -e ɔkla -o 'kpɛn 'na 'le do do.»

²⁹ 'Bɛɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'yinia- 'gbu 'egbenele, -amasɔyi 'kee- kpa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ ta oo, 'kee- kpa -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ɛ ta oo, 'ka 'laa -o do 'kpɔ dɔ.

³⁰ 'Wlan 'ɛ ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'sile- -li, 'bɛɛ- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'kɔɔ, 'duŋ- -o nu bolɛ 'bhii- -mleke' mu a pɛ bogbeya 'ɛ gbɛɛn- lafle' 'yi!

³¹ 'Drɔɔn', gbaa mu bweza 'ɛ gale ba -Waanbhaa' -jan 'la ɔwoa 'ka ni 'bɛɛ ba zayi', 'ka 'laa 'bɛɛ tapele -lido' -yaa' 'Sewe 'yi ɛɛ?

³² -E pɛ dɔɔ: <'Mi 'le 'ke Abraamu oo, Izaki oo, 'bɛɛ 'pegee Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> -Waanbhaa' laa -o 'ke mɛɛ gbaa mu a -Waanbhaa' 'le, 'duŋ- -yoo 'ke mɛɛ yrɛ male mu -la -Waanbhaa' 'le.»

³³ -Zamaa' mu 'la 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' 'yee- Zesu ni, -e 'mu 'kpɛn 'liibhaala 'mu ma -yaa' mɛɛ daangbeya 'ɛ ma.

Tɔŋ 'la 'bɛɛ -za 'gbu -o 'eglole

(Maki 12.28-34; Luki 10.25-37)

³⁴ Farizi mu 'ɛ -wa malawoa 'kaa Zesu a -jan -dwa Saduse mu 'ɛ gbɛ -yi, 'ke -woo -lekpaale 'eke- ta.

³⁵ 'Bɛɛ ya 'ɛ 'yi bɛɛ, -o do 'la 'bɛɛ 'yaa- 'ke 'Tɔŋ daan mi 'le 'bɛɛ 'yaa- zi 'bhii- 'bɛɛ -jan bɛɛ bɔ Zesu 'lɛɛ, 'bɛɛ- -e 'bɛɛ kun 'bɛɛ 'gbu 'liiwli- ma; -ayile 'kee- Zesu 'lɔkpale dɔɔ:

³⁶ «'O Daan mi, 'tɔŋ 'ɛ -de 'gbu -la -za -glɔɔ 'yiya- 'tɔŋ -vin mu 'ɛ ni ɛɛ?»

³⁷ Zesu 'bɛɛ 'lekwan- -a ni dɔɔ: «<'Yaa- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ɛ -za 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'pegee 'e 'kpeɛjan- 'ɛ 'kpɛn 'le.>

³⁸ 'Bɛɛ -le 'ke 'tɔŋ ɔlwa mi 'ɛ 'pegee 'tɔŋ 'la -za -o 'eglole 'bɛɛ 'le.

³⁹ -A 'kela ten 'bhe zi, 'bheε- 'ke -o 'pegee 'bhe -o do 'bhe -le -ge: <'E -vindo' mi -za 'so 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za so 'e 'gbu ni gɔnε- 'la gbεen-.>

⁴⁰ Moizi a 'tonj mu 'ε 'kpen 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε kli gbaanle -o 'woo- 'tonj plε 'la bhe 'wola- ta.»

Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'ε yaa -o 'ke Davidi 'nrane- 'te 'le

(Maki 12.35-37; Luki 20.41-44)

⁴¹ Farizi mu 'ε -o 'lekpale -yaa 'eke- ta, 'bheε- 'ke Zesu -za do -yilrɔkpale -o ma dɔɔ:

⁴² «Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'ε, 'ka -mela dan 'ka 'kpee -a ba zayi' εε? 'Bheε- -dela -nrane -le 'kele- εε?» -O 'bhe 'lekwan- Zesu ni dɔɔ: «Davidi -la 'nrane- -le 'kele.»

⁴³ 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «Lii 'Wej -gloɔya 'ε 'yaa- Davidi ta 'waati 'la ba, -mela ma 'bheε- -a 'gbu Kriɔi 'siila- Mεεzan εε? 'Bheε- Lii 'Wej -gloɔya' 'ε 'le -ya πpia dɔɔ:

⁴⁴ «Mεεzan -Waanbhaa' 'a πpia 'an Mεεzan 'ε ni dɔɔ nu yala- 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε πnɔɔ 'η -din -ge, 'sani- 'mi 'ε 'sɔɔnnii mu 'ε 'kpen ηgblo kpala' 'ε gaan πla.»»

⁴⁵ «'Ke Davidi 'gbu Kriɔi 'siila- <Mεεzan>. 'Bheε- -e sɔ klele- -a -nrane 'le 'nale εε?»

⁴⁶ 'Woo Farizi mu 'ε do 'kpɔ 'laa 'sɔle- 'bhe -jan 'ε 'lekunle 'a ni. -A 'san 'bhe yi 'ε ma, yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'a 'lrɔkpale 'ezin-.

23

Zesu -o -la 'zi 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε ta

(Maki 12.38-40; Luki 11.39-52; 20.45-47)

¹ Zesu -janwoa -zamaa' 'srε mu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε ni. -E pe dɔɔ:

² «'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'wole- Moizi blaantazen mu 'ε 'le 'ke -o mεε mu daan 'bhe a 'tonj mu 'ε 'le.

³ -O pe 'ka -za 'la kle, -ka 'bhe 'kpen kle, 'bheε- -ka 'taawo -waa' mεε daangbeya 'ε zi. 'Duɲ- 'ka 'laa 'taawole 'bhii- -o 'taawogbeya 'ε gbεen- -Amasrɔyi -o 'ka daan -za 'la 'le 'woo- 'gbu 'laa 'bhe kle.

⁴ -O 'kwe kpɪnle -gbenε mu yre 'bheε- -o 'mu dɔ mεε mu 'ε 'wiɪɲ-, 'bheε- 'duɲ- waa dɔ -a -la 'ke -o bhɔ 'mu ba 'bhe 'kwe mu 'ε sanε- 'silele.

⁵ 'Ke -o -za 'oo -za 'la klele-, -woo 'gbu zrɔn mεε mu ni. 'Bhela- -zayile, -o 'sewebhe mu 'la yre wi 'fle mu 'yi, 'bheε- -wa 'kpa -o -mlɛlii' 'pegee -o gbe ma, 'woo- Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o waa pε mu 'ε 'laata- de 'egbenele, 'bheε- -o waa dune- gbɔɔn mu 'ε 'lɛma- mu 'ε tro 'egbɔɔnle.

⁶ 'Bheε- pebhleyre -gbenε mu 'ε 'pegee Zuufu mu daanfe' mu 'ε πla zilεε- yaayre mu 'ε makunle sɔ 'wola- ni.

⁷ 'Bheε- 'ezin-, 'ke -woo -wa 'kpee -kpan mu 'ε ta, 'bhe sɔ -o ni 'ke mεε mu -o 'pubɔ-, 'bhe 'ke -woo sii <'O daan mi, 'o daan mi>.

⁸ 'Duɲ- 'ka mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke mεε mu 'ka sii <'O daan mi>, -amasrɔyi 'ka 'kpen -o nεenε- ma do mu 'le, 'bheε- 'ka daan mi -o do 'kpɔ.

⁹ 'Ka 'laa mεε 'kedo- 'kpɔ 'siile- 'trε ta -ge 'ka de, -amasrɔyi 'ka De -bhεeke' do 'laa -o 'ka De -Waanbhaa' 'la do -kplεn -o laanima lafle' 'yi 'bhe bla.

¹⁰ 'Bheε- 'ezin-, 'ka 'laa 'tole- 'ke mεε mu 'a pe 'ka ma <-kunlii>, -amasrɔyi Kriɔi do -kplεn -le 'ka -kunlii 'ε 'le.

¹¹ 'Ka ba mεε gbalaan 'ε, 'bhe kle 'ka 'kpen a yewonε 'le.

¹² 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'bhe 'gbu magbaandia -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε mazinale, 'duɲ- 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu mazinaa, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε magbaandεle.»

Zesu -o Farizi mu 'e 'pegee 'Toŋ daan mu 'e ta -yren mu 'e ba janwo 'zi

13 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! -Amasrɔyi 'ka laanima -bhlɛŋgbeya -wa ta zi 'e 'liitan- mɛɛ mu -lɛɛ. 'Ka mu 'gbu 'laa wla -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla -a nɔɔ-, 'ka 'laa to 'bhɛɛ- 'mu wla.»

14 «['Ka ta -yren! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! -Amasrɔyi 'ka glaanle mu 'e 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen 'kun, 'bhɛɛ- 'ka mɔ 'ka 'seriwole zi 'ka 'gbu zɔn zayi' mɛɛ mu ni. 'Bhela- -zayile -o nu 'ka mu 'kitikanle 'eyɔɔle 'ke 'bhe kan mɛɛ -vin mu 'e ta.]»

15 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'pegee Farizi mu mu, 'ka mu mɛɛ mu -yɛkɔɔza klɛ! -Amasrɔyi 'ka ge 'taa ta yɛkpen- □nɔɔ 'tre ta 'pegee weyi- ta, 'kooko- 'ka mɛɛ do wla 'kaa- Zuufu mu a 'seri 'e 'yi. 'Ke 'ka mɛɛ do □wlaa 'kaa- 'seri 'e 'yi, 'ka 'bhe zan 'e mabɔɔ 'bhɛɛ- -e klɛ -jranama 'ne 'le 'kee- klɛ 'eyɔɔle 'ke 'bhe kan 'ka mu 'gbu ta -gloɔn plɛ.»

16 «'Ka ta -yren! 'Ka mu, mɛɛ -lɛdɔɔ' mu -yɛ 'wile- mu! 'Ka pe dɔɔ: <'Ke mɛɛ do 'e 'sienwoa- *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ma, 'bhe 'laa -o -zake' 'le; 'duŋ- 'ke -ya 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ □la -can 'e ma, 'kaa- pe dɔɔ 'bhe zan 'e 'sienwoa- pe 'la ma -e 'bhe 'yizakle kpanma.>

17 -Zadɔkle mu, 'bhe 'pegee mɛɛ -yɛ 'wile- mu! -Can 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e, 'woo- pɛ plɛ 'e ba, -o -de 'gbu -la gbalaan -yiya' -a do ni ɛɛ? -Can 'e taa- 'Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la 'bhe 'yee- -can 'e klɛ 'wenj -Waanbhaa' a pɛ 'le bhe ɛɛ?

18 'Ka mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke mɛɛ do 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'e ma, 'bhe 'laa -o -zake' 'le; 'duŋ- 'ke -ya 'sienwoa- 'sraka gopɛ 'la -yoo 'srakagoyɛ 'e □nɔɔ, 'kaa- pe dɔɔ 'bhe zan 'e 'sienwoa- pe 'la ma, -e 'bhe 'yizakle kpanma.

19 Mɛɛ -yɛ 'wile- mu, 'woo- pɛ plɛ 'e -a -de 'gbu -la gbalaan -yiya' -a do ni ɛɛ? 'Sraka gopɛ 'e taa- 'srakagoyɛ 'la 'bhe 'sraka gopɛ 'e klɛ 'wenj -Waanbhaa' a pɛ 'le bhe ɛɛ?

20 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'e ma, 'bhe zan 'e 'sienwoa- 'yee- 'srakagoyɛ 'e 'pegee -a ta pɛ mu 'e 'kpen -la ma;

21 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- 'Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ma, 'bhe zan 'e 'sienwoa- 'Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e 'pegee -Waanbhaa' 'la 'bhe -o -a zan 'le -o plɛ -kpen -la ma bhe.

22 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- lafle' ma, 'bhe zan 'bhe 'sienwoa- -Waanbhaa' a -bhlɛŋgbeya 'yaakpe- 'e 'pegee -Waanbhaa' 'gbu -la ma bhe.»

23 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! 'Ka 'kaa- -zien klɛ -laane' mu 'e 'pegee -zienbhe' 'fientronne mu 'e -lɛdulayɛ vu mi 'e 'bhɛɛ- 'na -Waanbhaa' ni. 'Duŋ- -za mu 'la -za -o 'egloole 'toŋ mu 'e ta, 'bhii- -lɛdɔɔleya, mɛɛ -yɛnklale mɛɛ ma, 'bhe 'pegee 'e zru bole do -Waanbhaa' ni, 'ka 'ka 'yɛzigbalaan 'bhe -za mu 'e klele ma.

24 'Ka mu 'la 'ka -o zi zɔn pɛ 'le mɛɛ mu ni, 'ka mu 'gbu 'yɛ 'wile- -o! 'Ka 'ka 'gbu 'mi yi 'e tayroo, 'bhɛɛ- 'ka 'laa to 'ke -o muvun -nɛ 'fientronne do 'kpɔ ye -a ba. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, pɛ 'la wla 'ka 'kpɛɛ 'bhe -o 'bhii- 'yɔɔnma 'gbutru do gbɛn-, 'bhɛɛ- 'ka 'bhe 'kpen miin.»

25 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! -Amasrɔyi 'ka 'kaa -yi 'mipɛ- mu 'e 'pegee 'kaa pɛbhle 'tasa mu 'e maflee 'elrele, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -o 'pale- -o 'ke 'kaa- -faan pɛ mu 'pegee 'ka pɛ mu 'la □kwan mɛɛ mu 'kɔɔ kpanma 'mu -la -le.

26 Farizi mi -yɛ 'wile-! 'Yaa- -yi 'mipɛ- 'pegee 'yaa- pɛbhle 'tasa mu 'e 'yife 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- -a ma nu 'fleele- 'tɛ.»

27 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka -o 'bhii- bu 'fleele- mu gbεen-; -o ma lele 'pεeli- , 'dun- -o 'kpee 'ε 'pale- -o 'ke mεε gbaa bhεle' mu 'pegee pe bonle -gloon 'ε 'kpen -la -le.

28 'Ka mu 'gbu 'dun-, 'ka -o mεε -yre 'yi mεε -ledoole mu 'le, 'dun- 'ka 'kpee, 'ka mεε -yrekooza 'te -la kle 'bhe 'pegee -za 'yoo-»

29 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka bu -lrele' mu do -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -gaa 'mu ni, 'bhεε- mεε -ledoole mu 'la -gaa 'ka 'mu bu mu 'ε mabaa.

30 'Bhεε- 'kaa pe doo: <'Ke 'o kle bi 'o -gboo mu a pe 'waati 'ε ba 'elwaleta, 'waa -yaa nu 'kpale- -o ba 'bhεε- 'o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε de.»

31 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- doo mεε 'la zan mu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε □dia 'ka -o 'bhe zan mu 'ε 'kpee yi mu 'le.

32 'Ka -gboo mu -za 'la klele zisaan-, 'ka mu 'bhe -vin 'ε 'leyan.

33 'Ka mu mle -yoo' 'plalu mεε mu, 'bhεε- 'ka mu -bhlu 'plalu mεε mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu gole -jranama 'te -kpan 'ε 'yi εε?

34 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'tronbado doo, 'η nu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'winbole 'ka ba, 'bhe 'pegee -zadō' mu, 'bhεε- 'Tonj daan mu. 'Ka nu -a 'ke mu dele, 'bhεε- 'ka nu -a 'ke mu gbaanle -yrigbεele ta. 'Bhεε- 'ka nu -a 'ke mu tafele gbanbhle mu 'le 'kaa- Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la; 'bhεε- 'ka nu -yrenkpale -o ta -wa 'tole- -wa 'bhe ta.

35 'Bhe 'yi 'te, 'bhεε- 'ka 'pliila- mεε mu 'la 'kpen ma -o delele 'tre ta -ge, 'mu deza 'kiti 'ε balaa' 'ka ta; 'kee- san mεε -ledoole Abeli dele 'ε ma, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- 'ka Berekia gbe Zakari 'la □dia -Waanbhaa' gbayre 'ε 'pegee 'srakagoyre 'ε 'plen' bhe ma.

36 'Mi 'a pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma doo -o mεε 'la zan mu 'kpen □dia, 'mu deza 'kiti 'ε nu baale -zon mu 'ε ta.»

Zesu -o -janwo' zii' Zeruzalemu mu 'ε ba zayi'

(Luki 13.34-35)

37 Zesu pe 'ezin- doo: «'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε de, 'bhεε- 'ke -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'winbwa- 'ka ba, 'ka kpoti pa 'mu ma! 'Naa 'a klele gaan -wεε' 'ke 'η 'ka 'lekpale -yidanle 'eke- ta 'bhii- maa nεε do -a -nε mu 'ε 'lekpa- 'eke- ta gonε- 'la gbεen- -a gbenron- mu 'ε □la. 'Bhεε- 'dun- 'ka 'laa dole 'bhe □la -titi.

38 -Ka 'ka 'yrekpa -ge doo! 'Kaa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu gole 'bhe □la.

39 -Amasroyi, 'mi pe 'ka ni doo: 'ka 'laa nu 'η yele -li 'kee- san -zon ma, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka nu -a pele yi 'la 'le doo: <Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'to 'ε 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'e -doobo!>»

24

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε 'wiza- 'ε 'lεεjanwo 'zi

(Maki 13.1-13; Luki 21.5-19)

1 Zesu 'pwe bhla 'ε zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε □la, 'ke yaa -klanlance mu 'ε -woo mabεenle -a -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni doo -e -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne gwle 'ε dogbeya mu 'ε -glin doo.

2 'Dun- -e pe -o ni doo: «'Ka 'yre -o 'fεgwle- dogbeya -gbene -gbene mu 'la ma -ge bhe, 'mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo 'fε 'lεε- 'kpen nu -wile', 'bhεε- -a -yi vle -kpuj mu 'ε 'kpen nu 'klaale-, 'bhεε- -o 'kedo- 'kpo 'kpaale- laa nu bole 'eke- ta -ge.»

-Klɔɔɔ' mu 'pegee 'trebho mu 'la nu bhɔle 'drunyan 'yan yi 'e 'lee
(Maki 13.3-13; Luki 21.7-19)

³ Zesu 'yalaa- Olivi diinj vle goon 'e 'wiinj-. 'Bhɛɛ- 'ke -yaa' -klanlane mu 'e 'te 'mu 'e mabeenle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale doo: «*-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e 'sie 'waati 'e nu klele 'waati 'e -dela ba ee? 'Bhɛɛ- 'e 'nu yi 'e 'pegee 'drunyan 'yan yi 'e -o -toomasie nu klele -mela -le ee?»

⁴ 'Bhɛ klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni doo: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa 'ka 'yini-.

⁵ -Amasroyi mɛɛ -bebe nu nule, 'bhɛɛ- -o nu 'ɲ 'to 'e 'kpale- -o 'gbu ma, 'ke -wa pe -o 'gbu ma 'kaa: <'Mi 'gbu -le 'ke Mɛɛ -Bhɛɛ mi -kpɔsoo Krisi 'gbu 'e 'le!> 'Bhɛ klegbeya 'e 'yi, -o nu mɛɛ -bebe 'yini.

⁶ 'Ka nu gwledanwli mu male 'ka -din, 'bhɛɛ- 'ka nu yɛ gbɔon □noo gwledanwli mu male. -Ka do klen 'ke 'ka 'laa gbilaan 'de, -amasroyi -a -ledulale -o doo 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -le nu bhɔle 'elwale pe, 'dun- 'bhe 'laa nu klele 'ke 'drunyan 'yan 'waati 'e 'le.

⁷ 'Kleen do -yi mu nu gwledanle 'kleen 'bhɛɛke 'yi mu 'e ba, 'bhɛɛ- -bhleŋge do a 'kleen 'yi mu nu 'wlenle- -bhleŋge 'bhɛɛke do a 'kleen 'yi mu 'e 'kaama-, 'bhɛɛ- -o gwledan 'eke- ba. -Gu mu nu dole, 'bhe 'pegee 'tre nu beenle 'tre ta yɛ -bebe □noo.

⁸ 'Dun- 'bhe 'kpen nu klele 'trebho mu 'e zisanɲe -la -le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhle goɛ- 'la gbɛɛn-.

⁹ 'Bhe ya 'e 'yi bhe, mɛɛ mu nu 'ka 'lenale mɛɛ -bhɛɛke' mu ni, 'kooko- 'mu -yɛnkpa' 'ka ta, 'bhɛɛ- 'mu 'ka de. 'Ka ven nu 'sile- 'kleen 'kpen 'yi mu yin 'lii 'mi 'to 'e -zayi'.

¹⁰ 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, mɛɛ -bebe nu 'ploole- 'o 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbe ta, 'bhɛɛ- -o ven nu 'sile- 'eke- yin 'lii.

¹¹ 'Bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu -bebe mu nu 'pwele- -a -yi, 'bhɛɛ- 'mu nu mɛɛ -bebe 'yini.

¹² -Za 'yoo- 'pa gbe -yoo' 'e 'koo, 'soniya -le nu gale mɛɛ -bebe zru ba.

¹³ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a -za 'e 'yikwan□ 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'bhe zan nu gole -za 'yi.

¹⁴ -O nu -bhleŋgebeya -wa 'e ma -Jan -Nrɛle' 'lee 'bhe 'wole- zenle 'drunyan 'e 'yi yɛkpen- □noo, 'kooko- 'kleen 'kpen 'yi mu 'e -Waanbhaa' a -jan 'e ma. 'Ke 'bhe □kla, 'bhɛɛ- 'drunyan 'yan yi 'e nu bhɔle 'te.»

-Za 'yoo- 'kanle- -a -dan' ta

(Maki 13.14-23; Luki 21.20-24)

¹⁵ «'Ka nu -o pe 'la sii <Pe -yoo> 'bhe dulale yele -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e □la 'kee- 'bhe 'trinjɔ-. -Waanbhaa' -lela' -janwo' mi Danieli -a ba -janwoa 'elwale -so. 'Ke 'bhe □kla 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'la zan -o 'sewe 'lee- tape 'zi, 'bhe zan 'a 'yima 'elrele.

¹⁶ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu blasan- 'mu 'lee ye vle goon mu 'e ba yɛ ta;

¹⁷ 'ke mɛɛ 'la zan □kla 'bhe 'a 'fe 'e 'wiinj-, 'bhe zan laa zinale, 'kee- ge wlale -yaa' 'fe 'e □la -yaa' pe mu 'si zayi'.

¹⁸ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan □kla gba la, 'bhe zan laa pele -e nule- -a -zanta' -wa la -yaa' dun- tralape 'si zayi'.

¹⁹ Le mu 'la kpele nu klele, 'bhe 'pegee le mu 'la 'ne mu nu klele -yon ma 'bhe 'waati 'e ba, 'mu 'nise- -yɛɛn ma!

²⁰ -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka blasan- yi 'e yaa klele -niinii' 'kpa bhla zi, 'bhe 'pegee -yitre' yi ma.

21 -Amasroyi, 'bhe 'waati 'ε ba, bhaaplenj mu nu -yren -bebe 'bhlele-. -A 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, bhaaplenj mu laa 'bhe -yren -glbon mu 'ε bhlele -lido', 'bheε- waa nu 'bhe 'yansi -yrenbhlele -titi 'ezin-.

22 'Ke -Waanbhaa' laa 'woo- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kanle- -o -lii, mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa nu gole -za 'yi. 'Dunj- -Waanbhaa' mee 'la zan mu makwan- gban 'mu -zayi', -e 'yee- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kaan- -o -lii.»

(Maki 13.24-31; Luki 17.23-24; 21.25-31)

23 «'Ke mee do 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, MEE -Bhee Mi -kposoo Krisi 'ε -yoo -ge!> 'Bheε- 'ke mee -bheεke' 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi.

24 -Amasroyi bhla ma mee -bhee mi Krisi mu 'pegee bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu nu nule, 'bheε- -o nu 'sole- maza -gbene mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klele, 'kooko- 'ke 'bhe so klele-, 'bheε- -o gbese -Waanbhaa' mee 'la zan mu makwan- gban 'mu -yinile ta.

25 -Ka 'ka 'tronkpa 'η ni 'de! 'Nj 'ka 'kpeelekan ma jan -la □woa bhe.

26 «'Ke -wa -pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa MEE -Bhee Mi -kposoo Krisi 'ε -yoo -kpe 'ε ta>. 'Ka 'laa gele 'bhe □noo; 'bheε- 'ke mee 'ke mu 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa, -a gaanle -o 'fe do -la, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi>.

27 La 'a 'yreb- lafle' 'yi gone- 'la gbeen- 'bheε- mo'kpen' 'a ye yrekpen- □noo, Bhaaplenj Gbe 'ε nu nule 'ε nu klele 'bheε- gbeen- blaale-.

28 'Ke pe do gbaa -o yre 'la □noo, gbotakwe mu -o -lekpa' 'eke- ta 'bhe yre 'ε 'bheε- □noo.»

Bhaaplenj Gbe 'ε 'nuza-

29 Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Bhe -yren mu 'ε 'kanle- blaana blaale-, -gblo nu 'kpale- -yretebhe ta, laanima mle 'ε yaa nu -bhile' -li. -Ayile laanima mleken- mu 'ε -o nu baale 'tre ma, 'bheε- lafle' 'yi -glooya' mu 'ε -o 'kpen nu beenle.

30 'Bhe blaanta, Bhaaplenj Gbe 'ε 'nuza- 'ε ma -toomasie 'ε nu 'pwεle- -a -yi lafle' 'yi; 'bheε- 'tre ta 'si mu 'ε 'kpen nu 'dimi ma wisile; 'ke 'bhe □kla, -o 'kpen 'yre nu 'kpale- Bhaaplenj Gbe 'ε 'nule- ma lafle' -gblen mu 'ε ta, 'kee- da lafle' 'yi laanima -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' 'tobholeya 'ε 'yi.

31 'Ke 'ka -Waanbhaa' 'a -klelonj' 'ε 'penwli- □maa bhla 'la ba, Bhaaplenj Gbe 'ε nu -yaa' -mleke' yizie 'ε 'winbole 'drunyan 'ε 'yi, -e mee 'la zan mu makwan- 'elwale gban 'drunyan zenj yizie 'ε ta, -e nu 'mu -lekpale 'eke- ta: 'Ke 'bhe kpa -yretebhe -wlenyre' 'pegee -yretebhe baayre mu ta oo, 'bhe 'pegee 'tre 'pegee lafle' -danma' mee mu 'kpen ta.»

MEE so -za 'la daanle- figi diinj 'ε ma

32 Zesu pe 'ezin- doo: «'Ka so za -la daanle- figi diinj 'ε ma, -ka 'bhe 'yima 'elrele. 'Ke figi diinj 'ε -ya gbe mu 'ε yidia-, 'bhe 'pegee 'ke -a -laa mu 'ε 'toonna- bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- doo -a bhaa 'kan bhla □bhwa 'ε -din.

33 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke 'ka 'yrekpa- -za mu 'la bhe -o klele ma 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- doo Bhaaplenj Gbe 'ε nu yi 'ε □bhwa -wa -din.

34 'Mi pe 'ka ni wlan' 'ε ni doo -zon mee mu 'lee- -o 'kpen 'laa nu klele 'ke siele', 'sani- -za mu 'lee- 'kpen klele plenj-.

35 'Lafle' 'pegee 'tre mu nu 'kanle-, 'dunj- 'an pe -jan mu 'ε waa nu 'kanle- -titi.»

-Waanbhaa' do -kplen -le 'drunyan 'yan yi 'ε do

(Maki 13.32-37; Luki 17.26-30; 17.34-35)

³⁶ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'drunyan 'yan yi 'ɛ 'pegee -a 'waati 'ɛ dɔ. 'Kee- kpa lafle' 'yi -mleke' mu ta oo, 'kee- kpa Bhaapɛɛ Gbe 'ɛ 'gbu ta oo, -o 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe yi 'ɛ dɔ 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

³⁷ -Za 'la ɔkla Noe a pɛ 'waati 'ɛ ba, 'bheɛ- 'yansi -za nu klele 'ezin- Bhaapɛɛ Gbe 'ɛ nu yi 'ɛ 'le.

³⁸ -Amasɔyi, la gbɔ -gbɛɛ 'ɛ banle -lɛɛ 'waati 'ɛ ba, bhaapɛɛ mu bole -yaa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- mu -la ma, -o -yaa le mu si, 'bhe 'pegee -o -yaa -o -lu mu na gwɛn ni. -O ɔbwa 'bheɛ- -za mu 'ɛ klele ma 'ke 'bhe ge 'ɛnɛ- Noe 'wale- ma -yitakon -gbɛɛ 'ɛ 'yi.

³⁹ Waa -za 'kedo- 'kpɔ yienkanle 'ke 'bhe ge 'ɛnɛ- la gbɔ -gbɛɛ 'ɛ banle ma. 'Bheɛ-, 'bhe -yi 'ɛ 'bhe -o 'kpɛn 'wloola-; 'bheɛ- -za 'ɛ 'yansi za nu klele Bhaapɛɛ Gbe 'ɛ 'nu yi 'ɛ 'le.

⁴⁰ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, mɛɛ plɛ nu klele gba do ta, -o nu -a do 'sile-, 'bheɛ- -a do bo.

⁴¹ Le plɛ nu klele pɛbhe zɔn yrɛ ɔnɔɔ -wee do 'yi, -o nu -a do 'sile-, 'bheɛ- -a do bo.

⁴² 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasɔyi 'ka 'laa 'kaa- Mɛɛzan 'ɛ nu 'yi 'ɛ dɔ.

⁴³ -Ka 'bhe -za 'lɛɛ- 'yima kplankplan dɔɔ: 'Ke 'fezan- do -yaa -faannii' 'ɛ nu 'waati 'ɛ dɔ -bi 'ɛ zi, yaa -yaa nu yidɛɛ -titi, 'bheɛ- -ya to 'ke -faannii' 'ɛ wla -yaa' 'fɛ 'ɛ ɔla.

⁴⁴ 'Bhɛla- -zayile, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yrisriwole bo, -amasɔyi 'ka 'yri 'laa nu klele Bhaapɛɛ Gbe 'ɛ ta 'waati 'la ba -e nu nule 'bheɛ- 'waati 'ɛ ba.»

Yewone 'yɔɔ- 'pegee yewone 'lrele- mu ma gɔɔn (Luki 12.41-48)

⁴⁵ «-Ka kle 'bhii- yewone zru 'lrele- do. -A yikanle -yaa, 'bheɛ- -a zan 'bhe a 'fɛ 'ɛ ɔla yewone -vin mu 'ɛ gbɛkpa- -a 'kɔɔ. 'Bheɛ- 'bhe pe -a ni dɔɔ -e pele na 'mu ni pɛbhle 'waati 'ɛ 'kpɛn ba.

⁴⁶ 'Ke 'yee- yewone 'ɛ -a zan 'ɛ ɔnwa 'waati 'la ba, 'bheɛ- 'ke 'bhe ɔbhwa -a ta 'bhe ye 'la gbɛkpa- -a -kɔɔ 'bhe klele ma, -yaa' pɛ -yi nu -nrɛɛ'!

⁴⁷ Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'fezan- 'ɛ nu 'bhe 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpɛn gbɛkpaɛ -a 'kɔɔ.

⁴⁸ 'Dun- 'ke yewone 'yɔɔ- 'ɛ -ya ɔpia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan 'ɛ yaa nu nule 'saanibhe.>

⁴⁹ 'Bheɛ- 'kee- -dwa -a -vin yewone mu 'ɛ tafɛle ma, 'bheɛ- 'kee- ɔbwa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- ma -wɛɛn 'mi mu zi.

⁵⁰ 'Ke 'bhe ɔkla, 'fezan- 'nu yi 'pegee 'bhe 'nu 'waati 'ɛ nu 'klɛɛ- 'yee- yewone 'yɔɔ- 'ɛ ba, -amasɔyi -a yri laa -o 'bhe ta, 'bheɛ- yaa 'bhe 'nu 'waati 'ɛ dɔ.

⁵¹ 'Bhe kɛgbeya 'ɛ gbɛɛn- bhe, 'fezan- 'ɛ nu -yrɛnkpaɛ -a ta, 'bheɛ- 'bhe nu -a bole yrɛ 'la 'ke mɛɛ -yrɛkɔɔza kle mu -o 'bhe ɔnɔɔ 'bhe 'yi. 'Bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ mɛɛ -bebe nu wisile, 'ke -woo gbɛɛnbhe mu 'ɛ 'sɔnkpa- -zadɔwɛ 'kɔɔ.»

25

-Gblɛnɛ vu ma -gɔɔn

¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a -bhɛngbeya 'ɛ -yoo 'bhii- -gblɛnɛ vu 'la -o -waa' -lanjɛba mu 'ɛ ɔsia -bi 'ɛ zi, 'bheɛ- -o pe do dɔɔ -woo gele- le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'lɛpayrɛ ɔnɔɔ.

2 'Woo- gblane vu 'ε, -a 'soo yikanle laa -yaa, 'bhεε- -a -vin 'soo 'ε 'mu yikanle -yaa.

3 -Gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'bhε mu 'mu a -lanjha mu 'ε □sia, 'bhεε-waa 'tɛyi 'bhεeke 'kpale- -o gbε -din buteli mu 'yi.

4 'Bhεε- 'duŋ-, -a -vin -gblane yikanle 'soo 'ε 'bhε mu 'mu a -lanjha 'yi 'tɛyi 'bhεeke mu -kpaa 'mu gbε -din buteli mu 'yi.

5 Le drεε -nɔɔ 'ε yaa -yaa zan ven-, -ayile 'ke yi 'kpale 'woo- -gblane vu 'ε 'yrε ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpen yidεle.»

6 «'Bhε klele 'tε, blandrɛyi 'bhole-, 'ke -o -gbekanwli do male- dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrεkpa le -nɔɔ 'ε 'pwεla- -a -yi! 'Ka 'pwε 'bhεε- -ka ge -a -lεpayrε 'ε nɔɔ!>

7 'Bhε 'yi 'tε, 'ke 'woo- -gblane vu 'ε -o bwele- yi 'ε pla, 'bhεε- 'ke -o -waa' -lanjha mu 'ε 'bhile- 'sanle.

8 'Bhεε- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'mu pe -gblane yikanle mu 'ε ni dɔɔ: <-Ka 'o gba 'kaa- 'tɛyi 'ε 'ke ba; -amasrɔyi 'waa- -lanjha mu 'ε -woo -lii 'zi.>

9 'Duŋ-, 'ke -gblane yikanle mu 'ε 'mu 'a zikpale -o ni dɔɔ: <'Yooye-, 'waa- 'tɛyi 'ε yaa nu 'sɔle- 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu mabhole. -Ka ge 'kaa- pε 'tɛyi 'lo 'tɛyi gon mu 'ε ba.>

10 'Bhε klele 'tε, 'woo- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa -o -yaa ge 'zi bhla 'la ba -waa' pε 'tɛyi 'lo yrε nɔɔ-, 'ke le -nɔɔ 'ε 'nule. -Gblane 'soo 'la 'mu -lebɛngole -yaa, le -nɔɔ 'ε 'pegee 'mu □wlaa le drεε dɔ 'fε 'ε □la, 'bhεε- -o 'fε 'ε 'lii 'ε □taan -o -zanta'.

11 'Waati sa 'kanle, 'ke -gblane 'soo 'la yikanle laa -yaa 'mu 'nule, 'bhεε- 'ke 'mu le drεε -nɔɔ 'ε 'siile dɔɔ: <'O zan, 'o zan, 'fε 'ε 'liigo- 'o ni!>

12 'Duŋ- 'yee- le drεε nɔɔ- 'ε -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: <'N' sɔwεε- ma 'mi pe 'ka ni 'naa 'ka dɔ!>»

13 Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «'Bhε klegbeya do 'ε gbεen-, 'ka mu -yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasrɔyi 'ka 'laa *Bhaaplɛŋ Gbe 'ε -a nu 'yi 'pegee -a nu 'waati 'ε dɔ.»

Yewone yaga ma -gɔɔn

(Luki 19.12-27)

14 «-Waanbhaa' a -bhlenjgbeya 'ε -yoo 'bhii- 'fezan- do a -za. -A ge bhla zi 'taa do ta, -e -yaa' yewone mu 'ε 'siila-, 'bhεε- -ya 'kɔɔpε- mu 'ε gbekpaa- 'mu 'kɔɔ.

15 -E -gɔli' 'tanjha 'pu -kεmε 'soo □naa -a -lwa mi 'ε ni. 'Bhεε- -ya -naa -a ple mi 'ε ni -gɔli' 'tanjha 'pu -kεmε ple; 'bhεε- -ya -naa -a yaga mi 'ε ni -gɔli' 'tanjha 'pu -kεmε do. -O 'kpen dɔ do 'senj 'yaa- sɔ -za yeke- 'la klele ta, 'fezan- 'ε -e 'bhεε- yeke- -gɔli' 'yicienna -o 'kpen ma do do. 'Bhε blaana, 'kee- gele- -yaa' 'taa 'ε ta 'tε.

16 'Bhε ya 'ε 'yi, yewone 'la 'bhε -gɔli' 'tanjha -kεmε 'soo 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhε -ja yewole 'ke -yaa' -gɔli' 'ε 'le, 'bhεε- 'ke 'bhε -gɔli' 'tanjha 'bhεeke -kεmε 'soo -trɔn 'kpale -yaa' -kεmε 'soo □lwa 'ε ma.

17 'Bhεε- yewone 'la 'bhε -gɔli' 'tanjha -kεmε ple 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhε yewoa- 'bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhε -gɔli' 'tanjha -kεmε ple -trɔn 'srɔɔwole.

18 'Duŋ-, yewone 'la 'bhε -gɔli' 'tanjha -kεmε do 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhε -ja -gluu do 'kanle-, 'bhεε- 'ke -ya zan a -gɔli' 'ε magaante 'bhε -gluu 'ε 'yi.»

19 «'Bhε blaana -mole', 'ke 'woo- yewone mu 'ε -o zan dale- 'bhε a 'taa 'ε ta; 'bhεε- 'ke 'bhε -o 'kpen 'siile, 'kooko- -e -gɔli' mu 'la gbekpaa- -o -kɔɔ -o nu 'bhε mu blaanta janwo a ni.

20 'Bhe 'yi 'te, -yaa' yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'e 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhe 'e 'mabɛenle -o zan 'e -din, 'bheɛ- 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'bheɛke ɔla 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhe 'mu zɔnle- -o zan ni 'ke -ya pe dɔɔ: <'N Zan, 'e -goli' 'tanbha -keme 'soo 'la gbekpaa- 'ɲ 'kɔɔ 'bhe 'pegee 'an 'bheɛke -keme 'soo 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole-ge.>

21 'Bhe klele 'te, 'ke -a zan 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'E -za 'Irele- ɔkla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'ɲ ni. 'E zru ɔkla do 'mi ni -za 'fiɛntrɔnne mu 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi nu -za -gbɛnɛ mu gbekpale 'e 'kɔɔ 'bheɛ- gbɛɛn-. Nu -ge 'bheɛ- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpaala 'eke- zi.>

22 'Bhe blaɛn, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple 'e 'srɔɔwoa-, 'bhe 'e -mabɛenle -o zan 'e -din, 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'e -goli' 'tanbha -keme ple 'la gbekpaa- 'ɲ 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'an 'bheɛke -keme ple 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole-ge.>

23 'Bhe 'yi bhe, 'ke -a zan 'a 'pele a ni dɔɔ: <'E -za 'Irele- ɔkla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'ɲ ni. 'E zru ɔkla do 'ɲ ni -za 'fiɛntrɔnne mu 'yi, -ayile 'ɲ nu -za -gbɛnɛ mu gbekpale 'e 'kɔɔ. Nu -ge 'bheɛ- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpaala 'eke- zi.>

24 'Bhe blaɛn, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme do 'e 'srɔɔwoa-, 'bhe 'e 'mabɛenle -o zan 'e -din 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- mɛɛ -gloo do 'le, 'bheɛ- 'yaa pebhe bole yre 'la ɔnɔɔ, 'e pebhe kan 'bheɛ- yre 'e ɔnɔɔ; 'bhe 'pegee 'yaa -yri 'sole- yre 'la ɔnɔɔ, 'e -yri bhaa kan 'bheɛ- yre 'e ɔnɔɔ.

25 'N -gblaɛnlawoa 'e 'lɛɛ, -ayile 'ɲ -ja 'yaa- -goli' 'e magaanle 'tre ɔla. 'Yaa- -goli' 'e 'yele-ge.>

26 'Bhe klele 'te, 'ke -a zan 'a 'pele -a ni dɔɔ: <Yewone 'yoo-, 'bheɛ- lrwanii-. 'Ya 'yaango- 'bhii- 'naa pebhe bole yre 'la ɔnɔɔ 'ɲ pebhe kan 'bheɛ- ɔnɔɔ; 'bheɛ- 'naa -yri 'sole- yre 'la ɔnɔɔ 'ɲ -yri bhaa kan 'bheɛ- ɔnɔɔ.

27 -Mɛla ma 'bheɛ- 'yaa gele 'an -goli' 'e 'kpale- -goli' magaan 'fe 'e ɔla, 'bheɛ- 'ke 'ɲ 'yaa- da, 'ɲ 'yaa- so -a 'sile 'bhe 'pegee -a ma -trɔn 'e 'le!

28 -Kaa 'koope- -goli' 'tanbha -keme do 'e 'kun, 'bheɛ- ka 'bhe 'na -goli' 'tanbha -keme 'soo -o mɛɛ 'la zan -kɔɔ 'bhe ni.

29 -Amasɔyi, pe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -a 'koope- 'e baankpale, 'kooko- -a 'kɔɔ pa. 'Bheɛ- 'dun-, pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu a 'koope- sanɛ- 'gbu 'e 'kunle- a 'koo.

30 -Ka 'yee- yewone 'la yaa -za 'kedo- 'yanwo- mɛɛ ma, -kaa 'kun, 'bheɛ- -kaa bliɛn 'pɛɛlii- -gblo 'e 'yi. 'Bheɛ- ɔnɔɔ, -e nu wisile, 'ke -ya gbɛnɛbhe mu 'e 'sonkpa- -zadɔwɛɛ 'e 'kɔɔ.>>

'Drunyan 'yi mu 'e 'kitikan yi

31 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: <'Ke Bhaaplɛɲ Gbe 'e ɔnwa -yaa' 'toɓholeya 'e 'yi yi 'la 'le, 'yee- 'pegee -yaa' -mlɛkɛ' mu 'e 'kpen 'le -a zi, -e nu yaale -yaa' -bhleɲgbe 'toɓho ma 'yaakpe- 'e ta.

32 'Bhe ya 'e 'yi, 'tre ta 'si mu 'e 'kpen 'lɛkpale nu klele 'eke- ta -a -lɛ ma. 'Bheɛ- -e nu bhaaplɛɲ mu 'e bagole 'bhii- -bhlaa gooba mi 'e -e -bhlaa mu 'e 'plɛnggo- bhoo mu 'e ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheɛ- gbɛɛn-.

33 Bhaaplɛɲ Gbe 'e -e nu -bhlaa mu 'e 'kpale- -a gbɛ -yie' ta, 'bheɛ- -e nu bhoo mu 'e 'kpale- -a gbɛ -koo ta.

34 'Ke 'bhe ɔkla, -bhleɲgbe 'e nu a pele mɛɛ 'la zan mu -o -a gbɛ -yie' ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'ka mu 'la 'ɲ Dɛ 'ka 'dumawoa. 'Bheɛ- 'ka 'ciɛn kle -Waanbhaa' -bhleɲgbeya -wa 'la magaanna 'ka ni, 'kee- san 'drunyan zibo 'waati 'e ma -a 'kɔɔ 'bheɛ- le.

35 -Amasɔyi, gbɔn 'ɲ ɔdia, 'bheɛ- 'ka pele -naa 'ɲ ni; -yi 'mi -lro 'ɲ ɔdia, 'bheɛ- 'ka -yi -naa 'ɲ ni, 'ɲ 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bheɛ- 'ka 'ɲ 'cieya- ɔkla.

³⁶ 'N ta flenj- -yaa, 'bhεε- 'ka dunε- □klaa 'η ta. Ga -yaa 'η ma, 'bhεε- 'ka 'η -gblakwan. 'N 'yaa- -kaso 'yi 'bhεε- 'ka -ja 'η taglinle.>

³⁷ 'Bhe klele 'te, mεε -lεdoolε mu 'ε 'mu nu -a mabole -a ni 'te doo: <Mεεzan, gbɔn -yaa 'e dε 'zi 'waati 'ε -dela ba 'bhεε- 'o pele -naa 'ε ni εε? 'Bhεε- 'yi 'mi -lro -yaa' 'e ma 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o -yi -naa 'ε ni εε?>

³⁸ 'Woo 'e □ya 'cie 'le 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'woo- 'e cieya- □kla εε? 'E ta flenj- -yaa 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o dunε- □klaa 'e ta εε?

³⁹ 'Woo 'e □ya 'ke ga -o 'e ma 'waati 'ε -dela ba, 'bhe 'pegee 'woo- 'e □ya -kaso 'yi 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o -ja 'e taglinle εε?>

⁴⁰ 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhleŋgbe 'ε nu -a zikpale -o ni doo: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo: 'Waati 'oo 'waati 'la ba 'ke 'ka -za 'wlan □kla 'η nεεnε- mu 'lεε- -o 'fiεtrɔnne do 'kpɔ ni, 'ka 'bhe □kla 'mi -la ni bhe.>

⁴¹ «'Bhe blaŋ, -bhleŋgbe 'ε nu a pele -e mεε 'la zan mu -kpa a -a gbe -koo ta 'mu ni doo: <-Ka 'ka 'plεŋgo- 'η ma, 'danjan ma mεε mu! -Ka ge bo 'te 'la ya lii -titi 'bhe 'yi, -wa -lεswan -Setran' a -mleke' mu 'ε 'mu -la 'kaama->

⁴² -Amasroyi, gbɔn -yaa 'η dε 'zi, 'bhεε- 'ka 'laa pele nale 'η ni; -yi 'mi -lro 'η □dia, 'bhεε- 'ka 'laa -yi 'nale- 'η ni.

⁴³ 'N 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bhεε- 'ka 'laa 'η 'cieya- klele. 'N ta flenj- 'yaa-, 'bhεε- 'ka 'laa dunε- 'klale- 'η ta. Ga -yaa 'η ma 'bhe 'pegee 'η 'yaa- -kaso 'yi, 'bhεε- 'ka 'laa gele 'η taglinle.>

⁴⁴ 'Ke 'bhe □kla, -o nu a mabole -a ni doo: <Mεεzan, 'bhe -za mu 'ε 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε? Gbɔn -yaa 'e dε 'zi oo, -yi 'mi -lro -yaa 'e dε 'zi oo, 'e 'yaa- 'ke 'cie 'le oo, 'e ta flenj- -yaa oo, ga -yaa 'e ma 'bhe 'pegee 'e 'yaa- -kaso 'yi oo, 'mu 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε?>

⁴⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhleŋgbe 'ε nu -a -lekunle -o ni 'te doo: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo: 'Waati 'oo 'waati 'la ba, 'ke 'ka 'laa -za 'wlan klele 'woo- -nε 'fiεtrɔnne mu 'la bhe -o do 'kpɔ ni, 'ka 'laa 'bhe klele 'mi -la ni.>

⁴⁶ -Ayile, 'woo- gbe -koo ta mu 'ε, -o nu gele -kaso 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'yi, 'bhεε- gbe -yie' ta mu 'ε 'mu nu gele -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe yre 'ε □nɔɔ.»

ZESU DƐYRƐ 'PEGEE -A BWEYRƐ GALE BA

26

Zuufu -kunlii mu 'ε -woo 'dukpa zii' Zesu ma

(Maki 14.1-2; Luki 22.1-2; Zaan 11.47-53)

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ε 'kpen 'wolele, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlane mu 'ε ni doo:

² «'Kaa 'yaango- doo -a -vinbwa -yrekpa a' ple 'bhεε- *Paki 'feti yi 'ε bhɔ. 'Bhεε- -o nu Bhaaplεj Gbe 'ε 'lenale mεε mu ni, 'kooko- -wa gbaan -yrigbεεle do ta.»

³ 'Bhe klele 'te, 'ke *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu 'si mu 'ε waa 'gwlaan- gblaan mu 'ε -woo -lekpaale 'eke- ta 'sraka 'lena mu a -kunlii gblaan 'ε 'bhe a -gbenj' 'ε 'yi: 'Bhe 'sraka 'lena mu a -kunlii gblaan 'ε 'to -le -yaa Kaifu.

⁴ -O 'kpen 'a □kpa a do doo -o nu Zesu 'kunle- -dawli' ma 'bhεε- -wa dε.

⁵ 'Dunj- -o pe 'eke- ni doo: «'Kɔɔ- 'laa -a 'kunle- 'feti yi 'ε ma, 'kebhaale, mεε mu 'ε -o nu 'wlenle- 'eke- ma 'bhεε- -o 'feti 'ε 'sie.»

Le do -lasiklɔɔ -klalaa' Zesu 'wiinj-

(Maki 14.3-9; Zaan 12.1-8)

⁶ Zesu 'yaa- Betani -wa 'e ta, 'bhɛɛ- Simo 'la -e 'bhe ma -kpaan 'e -gwa, -e -yaa 'bhe ba 'fe 'e □la 'waati 'la ba,

⁷ 'ke le do 'e 'mabɛɛnle 'a -din 'ke -lasikloo -gblɛn 'nrɛle- alibatri buteli do 'le 'bhe 'koo: -lasikloo 'plɛɛle- 'yaa- 'kele-. 'Bhɛɛ- Zesu 'yaa- pɛbhle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'yee- le 'e -e 'bhe -lasikloo 'e 'klaale Zesu 'wiiŋ-.

⁸ 'Bhe klele 'te, Zesu a -klanlɛn mu 'e 'yɛkpaale 'bhe ma, 'ke -woo zrupliile, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- doo: «Pɛ 'siegbeya 'la -gee' bhe 'bhe win -o -mela -le ɛɛ?»

⁹ -O -yaa so 'yee- -lasikloo 'lɛɛ- gɔnle- 'plɛɛ 'lɛrele- 'le, 'bhɛɛ- -wa ma -goli' 'e na 'kooŋlɛnzan mu ni!»

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa 'bhe -jan -gloɔn 'e 'wo zii', 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele □kla 'bhɛɛ- 'ka -o le -nɛ 'lɛɛ- 'e zrubatedo zii' ɛɛ? -E -za 'wlan -la □kla 'ŋ ni bhe.

¹¹ -Amasɔyi yi 'oo yi, 'kooŋlɛnzan mu -o 'ka 'plɛŋ-; 'duŋ- 'mi 'laa -o 'ka 'plɛŋ- yikpɛsee ta.

¹² Le 'e -e -lasikloo 'la □klaa 'ŋ 'fle ma -ge, -e -yaan 'bhe klele 'le 'sani- 'ŋ gbaa bin 'waati 'e 'bhɔle- plɛŋ-.

¹³ 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'ke -o -jan 'Nrɛle- 'lɛɛ- 'wole- 'e □zian yɛ 'oo 'yɛ 'la □noo, le 'lɛɛ- kleza 'e nu bolɛ mɛɛ mu 'kpee -jan ma -gɔɔn 'le.»

Zudasi 'a □kpaɔ doo -e nu -dawli' 'kpaɛ- Zesu gbɛ ta

(Maki 14.10-11; Luki 22.3-6)

¹⁴ 'Bhe blaɛn, Zesu a -klanlɛn vu ta plɛ 'e ba, -o -yaa -a 'kela sii Zudasi Isikarioti, 'bhe -ja 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'e ba,

¹⁵ 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔkpaale doo: «'Ka nu -mɛ pɛ 'gbu -la nale 'ŋ ni 'ke 'ŋ Zesu 'lena- 'ka ni ɛɛ?» 'Bhe klele 'te, 'ke 'mu -goli' 'aŋbha mia do 'bhe vu 'nale- -a ni.

¹⁶ -A 'san 'bhe yi 'e ma, Zudasi gbɛ -yaa nu 'sɔle- Zesu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -ya -lena- 'o ni, -e -yaa 'bhɛɛ- 'waati kplankplan 'e -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlɛn mu 'e -woo Paki 'feti ta pɛbhle 'zi

(Maki 14.12-16; Luki 22.7-34; Zaan 13.1-38)

¹⁷ Paki 'feti 'e 'yɛkpa- -lwa mi 'e ma, -o -yaa 'bluu 'la bhle, waa -yaa 'bluu -pɛɛ 'wlen 'sɛke kla 'bhe -pɛɛ 'e ba. 'Bhe -yɛkpa- do 'e 'le, 'ke Zesu a -klanlɛn mu 'e 'nule -a -lɔkpaale doo: «□Ya zi 'bhii- 'o 'feti 'e ta kpo 'e kle 'naa- ma ɛɛ?»

¹⁸ Zesu mɛɛ do 'to □kaan -o ni, 'bhɛɛ- -ya □pia -o ni doo: «-Ka ge -wa 'e 'kpee 'yee- mɛɛ 'e ba, 'bhɛɛ- 'kaa pe a ni doo: '<O Daan mi 'e pe doo -yaa' pɛ 'waati 'e □bhwa, 'yee- 'pegee -yaa' -klanlɛn mu 'e nu -waa' Paki 'feti ta pɛ 'e 'bhlele- 'bhi -la ba -ge.»

¹⁹ 'Bhe yi 'te, Zesu 'a □pia -yaa' -klanlɛn mu 'e ni 'kaa -o -za 'la kle, -o 'bhɛɛ- □kla. 'Bhɛɛ- -o -ja *Paki 'feti ta kpo 'e klele.

²⁰ Yromazi bhɔle, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlɛn vu ta plɛ 'e, -o pe 'e 'bhlele- 'sanle.

²¹ -O -yaa pɛ 'e 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sowɛɛ- ma doo: 'Ka do nu 'ŋ 'lenale mɛɛ mu ni.»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlɛn mu 'e -woo wleyisriwole 'egbenele, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpaale 'sanle do do doo: «Mɛɛzan, 'mi -le 'kele- ɛɛ?»

²³ Zesu 'a zikpa- -o ni doo: «'Ke mɛɛ 'la zan 'e gbɛ □wlaa 'ŋ gbɛ 'e ta pɛ -koo 'e 'yi, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpaɛ- 'ŋ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -yoo 'ŋ 'lena- mɛɛ mu ni.

²⁴ Bhaaplɛŋ Gbe 'e nu gale 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a ba zayi' -Waanbhaa 'a Sewɛ 'e 'yi. 'Duŋ- mɛɛ 'la zan nu -dawli' 'kpaɛ- -a gbɛ

ta, 'bheε- -ya -lεna' mεε mu ni, -kɔɔɔ' -o 'bhe zan 'ε ma. 'Ke 'bhe zan laa -yaa ya bi 'bhe mabhaa -yaa nu bhɔle 'bhe zan 'ε 'gbu ma.»

²⁵ 'Bhe klele 'te, Zudasi 'la 'bhe 'yaa- nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bheε -ya -lεna' mεε mu ni, 'bhe -jan 'ε 'sile- 'kee- Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'O Daan mi, 'mi -le 'kele- εε?» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'lεkunle -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

-Waanbhaa' a pεbhle 'wej

(Maki 14.22-26; Luki 22.15-20; 1 Korenti 11.23-25)

²⁶ -O -yaa pεbhle 'zi 'waati 'la ba, Zesu 'bluu do □sia, 'bheε- -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe ma, 'bheε- -ya takaa- -kplokplo. 'Bhe bla- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka 'bluu 'lεε- 'si 'bheε- -kaa bhle, 'η 'fle -le 'kele-.»

²⁷ 'Bhe bla- 'kee- -drɔɔ 'paayan□ do 'sile, 'bheε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma. 'Bhe bla- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'kpen a 'ke 'mi do do.

²⁸ -Amasɔyi, 'keleε- 'η yien -le 'kele-, -Waanbhaa' *-bhoolaya drεε 'la -dwa 'yee- 'gbu 'pegee bhaaplεn mu 'plεn- 'bhe ma -tɔmasie yien -le 'kele-. 'Yee- yien 'lεε- 'klalaa- mεε -bebe -la 'kaama-, -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma 'sroma- 'yan zayi'.

²⁹ 'Mi pe 'ka ni 'kee- 'san -zɔn ma, 'naa nu -drɔɔ 'lεε- 'bheεke 'mile- -li 'ka 'le, 'ke 'bhe ge 'tεnlε- yi 'la ma 'ke 'mi 'pegee 'ka mu nu -a mi gbε drεεwolε 'η Dε a -bhlenjgbeya -wa 'ε ta.»

Zesu pe dɔɔ Pieri nu 'e lεmadɔle 'egloole 'kaa yaa dɔ

(Maki 14.27-31; Luki 22.31-34; Zaan 13.36-38)

³⁰ 'Bhe bla- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu □kpa- 'bheε- -o -wlenle', 'ke -o gele- Olivi diiη vlε gɔɔn 'ε 'wiinj-.

³¹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Zɔn -bi 'lεε- zi, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke- ma, 'bheε- 'ka 'η do -kplεn to -a □nɔɔ. -Amasɔyi, -a yɔɔnde- -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa gooba mi 'ε dεle, 'bheε- -bhlaa 'lεdo- 'ε -o nu 'kanle- 'eke- ma.»

³² 'Dun- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'η nu 'kanle- 'ka 'lεε Galile 'kleen 'ε 'yi.»

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke mɔkpen' □kaan 'eke- ma, 'bheε- -woo 'e □twa -a nɔɔ-, 'mi 'laa nu 'e 'tole- -a nɔɔ- -titi.»

³⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale 'yee Pieri ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwε- ma dɔɔ: 'Sani- maagwlen -we bhla 'ε 'plεn- -bi 'gbu 'lεε zi, 'e nu 'e 'lεmadɔle 'egloole gaan yaga 'mi ma 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

³⁵ 'Bhe 'yi, Pieri pe -a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke -wa □pia dɔɔ -woo 'mi 'pegee 'bhi dεle- 'eke- zi, 'naa nu 'η 'lεmadɔle 'egloole 'e ma -titi 'kaa 'naa 'e dɔ.» 'Bhe 'nɔɔ- bhe, Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpen 'a □pia Pieri a pε pegbeya do 'ε 'bheε- gbεen-.

Zesu -o -a 'seriwo zii' Zetisemane -yri gba 'ε □la

(Maki 14.32-42; Luki 22.39-46)

³⁶ 'Bhe bla- 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o gele- yre do nɔɔ-, -o -yaa 'bhe yre 'ε sii: Zetisemane. 'Bheε- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka yala- -ge, 'η gele- 'η 'seriwolε laale -sɔ.»

³⁷ -A ge bhla 'ε zi 'bhe □nɔɔ, -e -ja Pieri 'pegee Zebede gbe plε 'ε 'le -a zi. -Ya wleyisriwoa, 'bheε- -a blina- yiendwa-.

³⁸ -Ayile, 'ke -ya pele- -a madɔ mu 'ε ni 'te dɔɔ: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhe ge 'tεnlε- 'η gale ma: -ka bo 'η -din -ge 'bheε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma.»

39 'Bhe 'klele- 'te, -e gele -a -lee sa, -ya 'kpo □zian, 'bheε- ya ngblo zinaa' -a -la, 'bheε- -ya 'seriwole □saan -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N De, 'kee- so -a klele- 'bheε- -yren peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboonle, 'bhe kle! 'Bheε- 'duj-, 'naa -o -a zi 'bhii- 'e 'mi zru maza kle, 'duj- 'e 'gbu zru maza -la kle.»

40 'Bhe blaani, 'kee- nule- -yaa' -klanlanε yaga 'ε taglinle, 'bheε- 'kee- bhole- -o ta 'ke -woo yi pla. -Ayile, 'ke -ya pele- Pieri ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'sɔle- 'ke 'ka bo 'ka 'yre ma 'waati sa ba 'mi 'le εε?

41 -Ka bo 'ka 'yre ma, 'bheε- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- -Setran' 'laa nu 'ka yidanle, 'bheε- -e 'ka balaa' -za 'yɔɔ- 'yi. Bhaaplɛj nii- 'ε -ya zi 'bhii- -e -za 'wlan -la kle, 'duj- 'bhe kle fangan- 'laa -o -a ta.»

42 'Ezin-, 'ke Zesu 'e 'plɛngɔ- gbe ple mi wole- -o ma, 'bheε- 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N De, 'kee- so -a klele- 'bheε- -yren peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboonle, 'bheε 'naa 'a mi! Bhaa 'e zru maza kle.»

43 -E -nwa 'ezin- pwεle -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'kee- bhole- -o ta 'ke -woo yi pla; -amasroyi yi 'ε gbɛj 'ε 'kɔɔ -o -yre ta, waa -yaa so bole- -o -yre ma.

44 Zesu gole -o -din, 'kee- gele -a 'seriwo gbe gaan yaga mi 'ε klele 'kee- bo 'yee -jan do 'kpo 'ε ta.

45 'Bhe blaani, 'kee- nu gbe dreεwole -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka -o yide 'zi -li εε, 'bheε- 'ka -o 'ka 'yitre zi εε? -Ka 'ka 'yɛkpa, 'η 'kun 'waati 'ε □bhwa 'e -din. 'Bheε- -o nu Bhaaplɛj Gbe 'ε 'lenale -za 'yɔɔ- kle mu 'ε ni.

46 -Ka 'ka 'wlen-, -kɔɔ' ge! -Ka 'ka 'yɛkpa laale doo, mεε 'la zan -o zan -dawli' 'kpale- 'η gbe ta, 'bheε- -ye 'η 'lena -za 'yɔɔ- kle mu 'ε ni, 'yele- zan laale.»

Zesu 'kunyre- mεε mu 'ε 'kɔɔ

(Maki 14.43-50; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12)

47 Zesu 'yaa- 'janwo' zii' -li 'waati 'la ba, 'ke Zudasi, -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε do nule- 'ke -zamaa' 'srε do 'le -a zi. -Gokun' mu 'pegee 'beni mu -yaa 'mu 'kɔɔ. 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'mu -le -o winbwa-.

48 Zudasi 'la 'bheε 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bheε 'a 'kun -toomasie do -pia -a 'kun mu 'ε ni dɔɔ: «'Ke 'η mεε 'la zan 'pubwa- -a -tuubolele, 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun.»

49 'Bheε klele 'te, 'ke Zudasi 'nule blaale- Zesu -din, 'bheε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'E 'yia-, 'o Daan mi!» 'Bheε- 'ke -ya -tuubole.

50 'Bheε 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele Zudasi ni dɔɔ: «'N 'bhegwlen-, 'e □nwa -za 'la kleyre nɔɔ- -a kle.» -Ayile, 'ke mεε -vin mu 'ε -woo mabεenle Zesu -din, 'ke -woo gbεkpale 'a ta, 'bheε- 'ke -wa 'kunle.

51 'Bheε klele 'te, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε do 'bheε a -gokun' 'ε 'yrole 'bheε 'bhoo- 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan 'ε 'bheε a yewone 'ε do 'trɔn takanle.

52 'Bheε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε 'ε ni dɔɔ: «'Yaa- -gokun' 'ε □wla -a -bhoo 'ε 'yi, -amasroyi 'ke mεε 'la zan mu 'kpen -gokun' □sia mεε 'kaama-, -o nu 'bheε zan mu 'ε dele 'ke -gokun' -la -le.

53 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'η so a pele- 'η De ni -e nu 'bhɔ 'η ba, 'bheε- -e so -mleke' -srwase' -ledulayre vu ta ple -gbeneε 'kpale 'η ni 'saanibheεε?

54 'Duj- 'ke 'η 'bheε □kla, -za mu 'la yɔɔndeεle -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Seweε 'ε 'yi 'kaa' mu nu klele, 'mu 'le nu 'sɔle- 'nale- -a ma εε?»

55 'Bheε blaani, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ε ni dɔɔ: «-Faannii' -le 'η 'le εε 'bheε- 'ka □nwa 'η 'kunyre nɔɔ- -gokun' mu 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ εε? Yi 'oo yi, 'η 'yaa- mεε mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbeneε 'ε □la, 'bheε- 'ka 'laa 'η 'kunle-.

⁵⁶ 'Dun- -Waanbhaa' -l'ela' janwo mu 'e 'wojan- mu 'la yoondele -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi, -za mu 'lee- 'kpen [k]la 'mu -la -leso' zayi' -zon.» 'Bhe yre do 'e [n]oo bhe, 'ke -yaa' -klanlani mu 'e 'kpen 'kanle 'eke- ma, 'bhe- 'ke -wa do -kplen 'tole 'a noo- mee mu 'e 'koo.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'seri ta za mu 'kitikan mee gbilaan -ledo' 'e ba (Maki 14.53-65; Luki 22.54-55,63-71; Zaan 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Zesu 'kun mu 'e -ja 'kele- -waa' 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan Kaifu ba. 'Ton daan mu 'e 'pegee 'gwilaan- gbilaan mu 'e 'kpen 'lekpale -yaa 'eke- ta 'yee- Kaifu ba -le ma.

⁵⁸ -O ge bhla 'e zi Zesu 'le 'bhe [n]oo, Piri -yaa zan -o -zanta' 'egboonle. -E -wlaa -gben 'e 'yi, 'bhe- 'kee -yaale' 'fe gooba mu 'e -din, 'kooko- -za 'e 'layanle gon- 'la gben- -e 'bhe ye.

⁵⁹ 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'seri ta za 'kitikan mee gbilaan -ledo' 'e 'kpen 'yaa- bhla 'kpayre- -glin 'zi Zesu ma, 'kooko- 'ke -kpan 'e balaa' -a ta, 'bhe- -wa de.

⁶⁰ Bhla ma mee -bebe [n]wa 'mu zijanwole -a 'kaama-, 'dun- 'woo- Zuufu mu a 'seri ta za 'kitikan mu 'e waa -jan 'kedo- 'kpo 'yele- 'ke 'bhe kle -a de win 'le. -O 'kpen 'kanle- blaani, 'ke mee ple nule- -a pele doo:

⁶¹ «Mee 'lee- -ya -pia doo -e so -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'wile- 'bhe- -ya do gbe drewo -yrekpa' yaga -la.»

⁶² 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e -ya -wlenle', 'bhe- 'kee- Zesu 'lrokpale doo: «Mee mu 'e -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma 'bhi pe 'nale- ee?»

⁶³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu tagale bole-. -Ayile, 'ke *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e -ya pele- -a ni doo: «'Kee- kpa 'mi 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe ta, 'mi -o 'e 'lrokpaa zii' 'kaa 'ya pe 'o ni kpataakpa 'ke 'bhi -le 'ke Mee -Bhee Mi -Kpoo Krisi' 'e 'le 'bhe 'pegee 'ke 'bhi -le -Waanbhaa' Gbe 'e 'le.»

⁶⁴ Zesu pe -a ni doo: «'Ye- [d]aa 'e 'gbu 'lii bhe. 'Mi 'dun- pe 'ka ni 'ezin- doo 'kee- san -zon ma, 'ka nu Bhaaplen Gbe 'e 'yaale- ye- -Waanbhaa' -gloo 'e -din 'tobho ma yaayre 'e [n]oo. 'Bhe- 'ka nu -a ye- -a nuyre noo- lafle' -gben mu 'e 'yi mu 'e ta, 'kee- da lafle' 'yi.»

⁶⁵ 'Bhe [n]oo bhe, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e -ya 'gbu ta dune- 'e 'peede, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «-E -Waanbhaa' 'tosila! -Koo' maza -o -li mee -bheke' 'sreya- klele ma ee? -E -yaan -Waanbhaa' 'tosie ma jan 'la 'wolele bhe, 'ka 'laa 'bhe 'male- ee? 'Ka mu pe 'bhe 'yi 'nale- ee?»

⁶⁶ 'Bhe- -o 'kpen 'bhe 'lekwani- 'eke- zi doo: «-Yoo 'ke de pe 'le.»

⁶⁷ 'Bhe [n]oo bhe, 'ke -woo -liile' mu 'klale -a wleyi', 'bhe- 'ke -wa zonle- -o gbekpun- mu 'e 'le. -A 'ke mu -yaa -a 'tron zon 'zi 'ke -wa -lrokpaa' doo:

⁶⁸ «Mee -Bhee Mi -Kpoo Krisi, 'e 'kpee ma -de 'gbu -le 'e [z]wan ee?»

Piri -o -a 'emado' 'zi 'egbole Zesu ma 'kaa yaa 'bhe do (Maki 14.66-72; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁹ 'Bhe -za mu 'e kle 'waati 'e ba, Piri 'yaale- -yaa 'peeli- *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e 'bhe a -gben 'e 'yi. -Ayile, 'ke 'bhe a 'fe 'e [l]a yewo le 'e do 'e 'mabenele 'yee- Piri -din, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'lrokpale doo: «'Bhi 'gbu 'lee-, 'e 'yaa- 'yee- Galile 'kleen 'e 'yi mi Zesu 'e zi.»

⁷⁰ 'Dun-, Piri 'e 'emadwa 'egbole 'bhe ma mokpen 'yre ma, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «'Yoo- -we 'zi mee 'la zan 'le bhe, 'naa 'bhe do.»

⁷¹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Piri gele 'sanle -gben 'e 'lii ba -yreta', 'bhe- 'ke 'bhe 'fe 'e [l]a yewo le -bheke' do 'a 'yele. 'Bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele 'bhe -din mu 'e ni doo: «Mee 'lee- 'yaa- 'yee- Nazareti mi Zesu 'e zi.»

⁷² 'Bhe ɲɔɔ bhe 'ezin-, 'ke Pieri 'a 'lɛmadɔle 'egɔɔle 'bhe -jan 'e ta, 'kee-bhaa bhlele- dɔɔ: «'Mi 'pegee 'ŋ 'sowɛɛ- 'gbu 'e ta, 'naa 'yee- mɛɛ 'la bhe -a dɔ.»

⁷³ 'Bhe blaana 'waati sa, 'ke 'fɛ -gben 'yi mu 'ɛ -woo mabɛɛnle Pieri -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Wlan 'gbu 'e ni, 'yoo- 'ke Zesu zi mu 'ɛ do 'le. -Amasɔyi 'woo- 'e do 'yaa- janwo' gbɛya 'bhɛɛ- ma.»

⁷⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Pieri bhaa bhlele 'sanle, 'ke -ya pe dɔɔ: «'Ke 'ŋ bhla ɲpia, bhaa 'ŋ ga. 'Naa 'yee- mɛɛ 'la bhe -a dɔ 'sekeseke!» 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke maagwlen -wele'.

⁷⁵ 'Bhe klɛle 'tɛ, Zesu -jan 'la ɲwoa 'yee- Pieri ni 'elwale gban -sɔ, 'ke 'bhɛ dɔle- -a 'kpee, Zesu 'a ɲpia -a ni dɔɔ: «'Sani- maagwlen -weli' plen- -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'egɔɔle 'mi ma gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.» Pieri 'pwele- pɛɛlii-, 'kee- wisile 'ebebele.

27

-O -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba (Maki 15.1; Luki 23.1; Zaan 18.28)

¹ Zrwan 'ɛ zi, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ -woo -lɛkpale 'eke- ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen 'a 'kpale do ma 'kaa -o Zesu dɛ.

² -Ayile, 'ke -wa gbe ta -yrelɛ', 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'klɛle- -janmatii Pilati ba.

Zudasi gayɛ (Kleza 1.18-19)

³ Zudasi 'la -dawli' ɲkpaa Zesu gbe ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛnaa mɛɛ mu 'ɛ ni, 'a 'yele- 'bhii- -o -kpan -balaa' Zesu ta 'kaa -wa dɛ, 'ke -zadɔwɛɛ dɔle- -a ma. -Ayile, 'kee- gele- -goli' 'tanbha mia do bhe vu 'ɛ 'niinale *'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ ma.

⁴ -Ya ɲpia -o ni dɔɔ: «'Ŋ -za 'yɔɔ- -kla mɛɛ 'la zan laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛle 'bhe 'lɛnalele 'ka ni!» -Ayile, 'ke -wa -lɛkunte -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ a za 'laa -o 'bhe 'yi, 'e 'gbu a -za -le 'bhe 'le.»

⁵ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zudasi -goli' 'tanbha mu 'ɛ 'wianle 'trɛ ma -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'kee- 'pwele. 'Bhe blaana, 'kee- gele- -a 'gbu dunle -yri diiŋ do 'yi.

⁶ 'Bhe 'yi bhe, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ -o -goli' 'tanbha mu 'ɛ 'wloole 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa- 'ton 'ɛ ta, 'waa sɔ -goli' 'lɛɛ- bɔle- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla -goli' bɔ -koo 'ɛ 'yi, -amasɔyi mɛɛ yien ma -goli' -le.»

⁷ -O yanle 'a 'kpalele do ma, 'ke -wa pele- dɔɔ -o gbɔdɔ mi 'ɛ 'bhe a 'trɛ 'ɛ 'lɔle 'yee- -goli' 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -o 'bhe 'trɛ 'ɛ kle 'cie mu binyɛ 'le.

⁸ 'Bhela- -zayile, 'kee- 'san 'bhe yi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, -o 'bhe 'trɛ 'ɛ sii dɔɔ: «'Yien ma 'trɛ.»

⁹ 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zeremi jan mu 'la ɲwoa 'elwale -sɔ 'mu 'lɛswa, -ya -pia dɔɔ: «-O -goli' 'tanbha mia do bhe vu ɲsia. Israɛli mu 'ɛ -wa 'plɛɛ ɲkaan 'bhɛɛ- -goli' 'lii ykɛ- 'ɛ 'le.

¹⁰ 'Bheɛ- -o gbɔdɔ mi 'ɛ -yaa' 'trɛ 'ɛ ɲlwa 'ke 'bhe -goli' 'ɛ 'le, 'bhii- Mɛɛzan 'a ɲpia 'mi ni pe gbɛya 'la yi.»

Pilati -o Zesu 'lɔkpa zii' (Maki 15.2-15; Luki 23.2-5; Zaan 18.29-40; 19.4-16)

¹¹ Mɛɛ mu 'ɛ -o -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba. 'Bheɛ- -janmatii Pilati 'a 'lɔkpa dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ɛ -waa' -bhlengebe 'ɛ 'le ɛɛ?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- ɲpia bhe.»

¹² 'Bhe blaana, 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'gwlaan- gblaana mu 'e -o bhla -bebe [kpa -a ma, 'duŋ- yaa 'mu 'kedo- 'kpo mabole.

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele 'a ni doo: «-O bhla mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'e ma bhe 'e 'tron 'laa 'mu 'yi ee?»

¹⁴ 'Duŋ- Zesu 'laa 'mu 'kedo- 'kpo zilakpale -a ni bhe, 'bhe 'a 'kpeelena -a ma 'egbenele.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

¹⁵ Lee 'oo lee, Paki 'feti 'e ta, -janmatii Pilati ta pe -le -yaa 'ke 'ploolele -kaso yi mi do ma, 'kela 'ke -zamaa' 'e 'yaa- 'bhe -za pe, -e 'yaa- plooo 'bhe- ma -o ni.

¹⁶ 'Bhe 'waati 'e ba, -waa' -kaso 'yi mi do -yaa, -o -yaa 'bhe sii Barabasi. Mokpen' yaa- 'bhe do 'bhe kleza -yoo' mu 'e ma.

¹⁷ Pilati -zamaa' 'e 'lrokpa -doo: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ 'plooo- 'ka ni 'woo- mee ple 'e -dela ma ee, Barabasi taa- Zesu, -o 'bhe 'la sii Mee -Bhee mi -Kposoo Krii ee?»

¹⁸ 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- doo mee mu 'e 'yaa- zranlawo zii' Zesu ma, 'bhela- -zayile -o [nwa 'bhe -lenale -a ni.

¹⁹ 'Duŋ- Pilati 'yaale- -yaa 'waati 'la ba 'kitikanyre 'e [noo, 'ke -a na mee do winbole -a ta 'kaa 'bhe ge -jan 'lee- 'yikla 'a -koo doo: «Mee 'la bhe, yaa -za 'yoo- do 'kpo klele, 'bhela- -zayile 'yaa -za 'yoo- do 'kpo klele -a ni, -amasroyi 'ŋ -yren -bebe -bhla -a -zayi' -zon gbii na.»

²⁰ 'Bhe bhla 'e ba, 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'e 'pegee 'gwlaan- gblaana mu 'e 'yaa- wla 'zi -zamaa' 'e zi doo -wa pe Pilati ni doo 'bhe 'plooo- Barabasi -la ma, 'bhe- -ya pe -o Zesu de.

²¹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -janmatii Pilati -o -lrokpa' gbe drɛwole 'ezin- doo: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ 'plooo- 'woo- mee ple 'e -dela ma 'ka ni?» -O 'kpen 'a 'lekwan- -a ni doo: «Barabasi!»

²² 'Bhe- Pilati -o -lrokpa 'ezin- doo: «'Ŋ nu -me za -la klele Zesu 'la 'ka 'bhe sii Mee -Bhee Mi -Kposoo Krii 'bhe ni ee?» -O 'kpen 'a 'lekwan- doo: «-Kaa gbaan -yrigbɛle 'e ta, 'bhe- -e ga!»

²³ Pilati -o -lrokpa 'ezin- doo: «-E -me -za 'yoo- -la kla ee?» 'Duŋ- -o -gbekaan 'ezin- 'egloole 'kaa: «-Kaa gbaan -yrigbɛle 'e ta, 'bhe- -e ga!»

²⁴ 'Yee- Pilati 'a 'yele- 'bhii- yaa -yaa so -za 'kedo- 'kpo klele 'ezin-, 'bhe 'pegee mee mu 'e zru baan' 'yaa- -wlen 'zi, 'kee- -yi 'sile, 'ke -ya gbe mafele mokpen' 'yre ma, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «'Mi 'naa -o 'ŋ gaan bole- mee -ledoole 'lee- -a deza 'e 'yi! 'Ka 'gbu 'koo za -le!»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'kpen 'a 'lekunle 'eke- zi doo: «'Kee- -gaa oo, bhaa -a gale -kpan 'e bala- 'o moo 'pegee 'o 'ne mu 'e ta!»

²⁶ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke Pilati 'ploole Barabasi ma -o ni; 'bhe- -e pe mee mu ni 'kaa 'mu Zesu zita zon 'ke gbanbhle 'le; 'bhe blaana, 'ke -ya 'kpale -o 'koo 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbɛle do ta.

-Srwase' mu 'e -woo Zesu malɔgo 'zi

(Maki 15.16-20; Luki 23.11; Zaan 19.2-3)

²⁷ -Janmatii Pilati a -srwase' mu 'e -ja Zesu 'le -yaa 'fekpee yre 'la mee mu kla 'eke- ba a [noo 'bhe- [la; 'bhe- 'ke -srwase' 'le -gbene do 'e 'kpen 'yaale -a zi.

²⁸ -O Zesu tape mu 'e -gwa, 'ke -o dune- tralape 'ten gbɔon do 'klale -a ta.

²⁹ 'Bhe blaana, 'ke -o lere zungbhle do 'tanle 'bhii- -bhlegbe ngblo ma -can 'faa do gbɛn-, 'ke -o 'bhe bole- -a ngblo 'e ma. 'Bhe trala, 'ke -o togo do 'kpale -a gbe -yi' 'lii 'bhii- -bhlegbe do 'koo 'beni do gbɛn-; 'bhe- 'ke

-woo 'kpo zenle- -a -lɛɛ, 'ke -o 'sɔnsi- 'a ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pe -a ni dɔɔ: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhleŋgbe!»

³⁰ -Woo -liile' mu □klaa -a ta, 'bhɛɛ- -wa 'kɔɔ togo 'ɛ □sia, 'ke -wa zɔn -a 'wiij- 'bhe 'le.

³¹ -O yanle 'sɔnsile 'le -a ma, 'ke -o duns- tralape 'ten gbɔɔn 'ɛ gole- -a ta, 'bhɛɛ- 'ke -wa tape -lwa mu 'ɛ 'klale -a ta. 'Bhe blaana, 'ke -o gele- -a gbaanle -yrigbɛɛle 'ɛ ta.

Zesu gbaanyre -yrigbɛɛle 'ɛ ta

(Maki 15.21-32; Luki 23.26-43; Zaan 19.17-22)

³² -Srɔwase' mu 'ɛ 'pwe bhla 'ɛ zi -janmatii 'ɛ -yaa' 'fɛ 'ɛ □la Zesu 'le, 'ke -o -lɛpale Sireni -wa 'ɛ ta mɛɛ do 'le, -o -yaa 'bhe sii Simɔ. 'Bhe klele 'te, 'ke -srɔwase' mu 'ɛ -wa pele- 'bhe Simɔ 'ɛ ni 'kaa 'bhe Zesu gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ 'si kpanɔma.

³³ -O bhɔle yre 'la -o 'bhe sii Goligota ('bhe 'yi -le dɔɔ mɛɛ ŋgblo bhele' yre),

³⁴ 'ke -o -laane' 'yi yienle do 'pegee -drɔɔ 'yizaale, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe 'nale 'a ni, ('kooko- 'kee- 'bhe □mia, yaa ga 'ɛ 'lale- tado). 'Dun- -e 'bhe -yi 'ɛ danle -a nre ma, yaa dɔle 'bhe 'mile- -la.

³⁵ 'Bhe blaana, 'ke -wa gbaanle- -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'ke -o 'tete dɔle- -a tape mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'mu -yicienle 'eke- ma. 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi bhe, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'leswa□, 'bhe 'a □pia dɔɔ: «-O 'tete -dwa 'ɛ tape mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -woo -yicienna 'eke- ma.»*

³⁶ 'Bhe blaana, 'ke -o -yaale' -a gooba 'bhe yre 'ɛ □nɔɔ ye.

³⁷ -Wa □dia win 'la ma bhe, -o 'bhe -yɔɔndia -yripenɛ do ta, 'bhɛɛ- -o 'bhe -gbaanna -a ŋgblo 'ɛ tralayre 'ɛ □nɔɔ, 'bhe 'yaa- dɔɔ:

«Mɛɛ lɛɛ- 'yele- 'ke Zesu 'le, Zuufu mu a -bhleŋgbe 'ɛ.»

³⁸ 'Ezin-, -o -faannii' plɛ -gbaanna -yrigbɛɛle plɛ ta Zesu -din: -A do -yaa -a gbe -yie' ta, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ 'yaa- -a gbe -koo ta.

³⁹ Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'kan zii' Zesu gbaanyre 'ɛ -din, 'mu 'yaa- a glin 'ke 'mu 'mu ŋgblo beɛn, 'bhɛɛ- 'ke -wa -zwanwo'.

⁴⁰ 'Bheɛ- -o -yaa pe dɔɔ: «'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e sɔ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'wile-, 'bhɛɛ- 'ya dɔ gbe drɛɛwo -yrekpa' yaga -la ɛɛ? 'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le, 'e 'gbu 'bhe -zɔn, 'bhɛɛ- zina- -yrigbɛɛle 'ɛ ta dɔɔ.»

⁴¹ 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Tonj daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ, -o 'kpen 'yaa- Zesu malrɔgo 'zi 'ke -wa pe dɔɔ:

⁴² «-E mɛɛ -bhɛɛke' mu 'ɛ -gwa -za 'yi, 'bhɛɛ- yaa sɔ -a 'gbu gole -za 'yi! 'Ke -yoo 'ke Izraeli mu a -bhleŋgbe 'le, -e zina- 'saanibhe dɔɔ -yrigbɛɛle 'ɛ ta; 'kee- 'bhe □kla, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi.

⁴³ -Ya 'gbu gbekpaa- -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -ya -pia dɔɔ: <'N 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le!> 'Bheɛ- 'ke -a -za sɔ -Waanbhaa' ni 'bhe nu 'a go 'saanibhe -za 'yi doo!»

⁴⁴ Mɛɛ de mi plɛ 'la gbaanle -yaa -a -din -yrigbɛɛle plɛ 'ɛ ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii' 'bhe klegbeya do 'ɛ gbɛɛn- 'ezin-.

Zesu gayre

(Maki 15.33-41; Luki 23.44-49; Zaan 19.2; 19.5-30)

* 27:35 27.35 Rome mu a 'tonj 'ɛ ta, -srɔwase' mu 'la -ja Zesu gbaanle -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhe 'senj 'yaa- 'mu ni 'ke 'mu Zesu tape mu 'yicien- 'eke- ma. -O 'tete 'la -dwa -a tape mu 'ɛ ta 'bhe win -le 'ke -o sɔ -o -yicienle 'eke- ma 'elrele.

⁴⁵ 'Kee- san -yrekpaa' ma, 'bhɛɛ- 'kee- ge 'tɛnlɛ- yromazi -yretɛbhɛ yanyan 'ɛ ma, -gblo -gbɛnɛ -kpaɔ 'trɛ 'ɛ ta yrekpɛn- □nɔɔ.

⁴⁶ 'Yee- yromazi -yretɛbhɛ yanyan 'ɛ 'bhɔ bhla 'ɛ 'e -din, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole dɔɔ: «Eli, Eli, lama sabatani?» 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mɛle □kla 'bhɛɛ- 'ye 'ɛ do -kplɛn □twa -a nɔɔ-ɛɛ?»

⁴⁷ Mɛɛ 'la zan mu -yaa -a -din 'bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ɛ 'male, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -yoo Eli 'sii zii!»

⁴⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -o do gele blaale- nɛ 'yientɛnnɛ 'fɛ -gblanluu -folu' -folu' 'ɛ 'silɛ-, 'kee- 'bhɛ 'pale 'ke -wɛɛn yue 'tɔnlɛ- 'le. 'Kee- 'bhɛ 'yrelɛ togo gbɔɔn do yin 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ 'wlale Zesu 'lii 'kaa 'bhɛ 'bhɛ 'mi.

⁴⁹ 'Dun- -a -vin mu 'ɛ pe dɔɔ: «'Kɔɔ- dula- doo, -dɔke' Eli nu nule a gole -za 'yi ool!»

⁵⁰ Zesu -gbekan' gbe drɛwoa- 'egloole 'ezin-, 'ke -a niigole -a -yi.

⁵¹ 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, sɔgbɛ -gbɛnɛ 'la dunle -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'kpee yre 'la -o -yaa 'bhɛ sii «Yɛ 'wɛɛ 'wɛɛ» 'bhɛ□la, 'bhɛ 'peedia- plɛ 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tɛnlɛ- 'traa. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'trɛ bɛɛnlɛ-, 'bhɛɛ- 'ke vlɛ -saa mu 'ɛ -o -wile'.

⁵² Mɛɛ bu mu 'ɛ 'liigwa-, 'bhɛɛ- mɛɛ -lɛdɔole mu 'la -gaa 'elwale gban -sɔ, 'mu -bebe -bwela gale ba.

⁵³ 'Bhɛɛ- -o -pwɛla bu mu 'ɛ 'yi Zesu bwele 'ɛ blaɛn gale ba, 'ke -o nule- Zeruzalemu -wa 'ɛ 'kpee. Mɛɛ -bebe -o □ya.

⁵⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, -srwase' -kunlii 'ɛ 'pegee -srwase' -vin mu 'la 'yaa- Zesu gooba 'ke -yoo -yrigbɛle 'ɛ ta, -o 'trɛ bɛɛnyɛ 'la □ya, 'bhɛ 'pegee -za mu 'la 'kpɛn □kla -o -yre ma, 'bhɛla- -zayi' -gblaɛn -gbɛnɛ □klaa -o -yi. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe kpataakpa 'gbu 'ɛ 'bhɛɛ- 'le!»

⁵⁵ Le 'srɛ mu 'la 'yaa- zi Galile 'trɛ 'ɛ ta 'ke 'mu bhɔ a ba, 'bhɛɛ- 'ke 'mu □nwa -a zi Zeruzalemu, 'mu 'yaa- -a gbaa 'ɛ taglin- 'zi bhlo gbɔɔn ma.

⁵⁶ 'Woo- le mu 'ɛ 'ke mu -la 'tɔ -le -gɛ: Mari 'la da Magidala -wa 'ɛ ta, Zaki 'pegee Zozɛfu nɛɛ Mari, 'bhɛɛ- Zebede gbe plɛ 'ɛ Zaki 'pegee Zaan nɛɛ.

Zesu binyɛ

(Maki 15.42-47; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)

⁵⁷ Yromazi bhɔle, 'ke pɛzan do dale- Arimate -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhɛ sii Zozɛfu, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le.

⁵⁸ 'Bhɛ 'yi, 'kee- gele- 'tɛ Zesu gbaa 'ɛ 'yɛrowole -janmatii Pilati ma. -Ayile, 'ke Pilati dɔle- gbaa 'ɛ 'nale- -la -a ni.

⁵⁹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'kee- gbaa 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- sɔ drɛɛ 'pu 'pɛɛpɛn do 'kpale 'bhɛ ma.

⁶⁰ 'Bhɛ blaɛn, 'kee- gele- -a binle bu -gluu drɛɛ do 'yi. 'Yee- Zozɛfu 'gbu -le mɛɛ mu □sia 'kaa 'mu 'bhɛ bu -gluu 'ɛ 'kwlee- -a ni vlɛ -saa do 'yi. -E yanle 'kee- vlɛ -kpun- gbɛnɛ do -bhlile', 'bhɛɛ- 'kee- bu -gluu 'ɛ 'liitanle 'bhɛ 'le. 'Bhɛ blaɛn, 'kee- jilale.

⁶¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ 'too- Mari do 'ɛ, 'mu 'yaale -yaa bu 'ɛ 'lɛma-.

Zesu bu 'ɛ gooba yaaza

⁶² 'Bhɛ ta tooklin- 'ɛ 'yi 'le, -yitre' yi 'ɛ ma pɛ mu 'ɛ magaɛnle blaɛn, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -o gele- 'eke- zi Pilati ba.

⁶³ 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'O zan, 'yee- bhlanii- 'la bhɛ, -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, -ya □pia dɔɔ -e nu bwele gale ba, -a gale blaɛn -yrekpaa' yaga mi ma. 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -o -li 'o 'kpee.

⁶⁴ -Ayile, -a pe -srwase' mu ni dɔɔ -o bo -a bu 'e gooba -yrekpa'a yaga ta, 'kooko- -yaa' -klanlanɛ mu 'e waa nu nule -a gbaa 'e faanle-, 'bhɛɛ- -wa pe -kɔɔa' mɛɛ mu 'e ni dɔɔ: <-E -bwela gale ba.> 'Ke 'bhɛ □kla, 'bhɛ bhla 'e gblaan 'yi nu yalɛ -e bhla -lwa mi 'la □pia 'bhɛ ni.»

⁶⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni dɔɔ: <«-Srɛwase' 'ke mu -le -gɛ, -ka mu 'si -a gooba yaaza 'yi. -Ka ge 'bhɛɛ- -kaa pe mɛɛ mu ni 'mu bo a bu 'e gooba 'bhii- -e sɔ 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

⁶⁶ 'Bhɛɛ- 'ke -o gele- yaale 'tɛ -a bu 'e gooba. -O Romɛ mu a -bhlenjbe -gbɛnɛ 'ɛ, 'bhɛ gbɛ blaɛn yɔɔn -kpalaa' bu -gluu 'e 'liitan vlɛ -kpuŋ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o piibhɛ kpɛlɛ- -gbɛnɛ do -yrela 'bhɛ ta. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -srwase' mu 'e 'yaale bu 'e gooba.

28

Zesu bweyre gale ba

(Maki 16.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-2)

¹ -Yitɛ 'yi 'e ta tooklin- yi 'e 'le, 'kanjɔplɛ 'ɛ ma, zɛwan 'tutu 'ɛ 'zi, 'ke Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegeɛ 'bhɛ 'too- Mari, gele- bu -gluu 'ɛ taglinle.

² 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'trɛ bɛɛnle- fanjan- ma, 'bhɛɛ- 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do zinale 'kee- da lafle' ma. 'Bhɛɛ- 'kee- bu -gluu 'e 'liitan vlɛ -kpuŋ -gbɛnɛ 'ɛ 'bhlilɛ- bu -gluu 'e -gɔma', 'bhɛɛ- 'kee- yaale' 'bhɛ vlɛ -kpuŋ 'ɛ ta.

³ 'Yee- -mlɛkɛ' 'ɛ wleyi' 'ɛ 'yaa- -bhi 'zi -yrayra 'bhii- mlɛkɛnɛ do -bhigbɛya 'ɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a ta dunɛ- 'ɛ 'yaa- fleɛ 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwɛn- -buu' fleɛgbɛya gbɛɛn-.

⁴ -Ayile, -gblaan 'kla gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ bu 'e gooba mu 'ɛ 'yi, 'ke -o bɛɛnle 'sanle -kpakpa, 'bhɛɛ- 'ke -o 'srinle 'bhii- -o -gaa.

⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ -ya pele- le mu 'la □nwa bu 'ɛ taglinyɛ 'ɛ nɔɔ- 'mu ni dɔɔ: <«'Ka mu laa -gblaanle'! 'An 'yaango- -o Zesu 'la -gbaanna -yriɛbɛɛle 'ɛ ta, 'ka -o 'bhɛɛ- -glin' 'zi.

⁶ Yaa -o -li -gɛ. -E -bwela gale ba 'bhii- -ya -pia 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Ka nu -a gbaa 'kpayɛ- 'ɛ -glin -gɛ doo.

⁷ 'Bhɛɛ- -ka ge blaale- -a pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -e -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -e 'kan zii' 'ka 'lɛɛ -sɔ Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Ka nu -a yelɛ 'bhɛɛ- □nɔɔ ye. 'Ŋ □nwa -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni 'bhɛ -le bhe.»

⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'woo- le mu 'ɛ -o gole- blaale- bu 'ɛ -din, 'ke -o blasanle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'yee- -jan 'Nrale- 'ɛ 'pele- Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ ni. -Gblaɛn 'pegeɛ yilabla -gbɛnɛ do -yaa -o zru ba.

⁹ -O nu bhla 'ɛ zi, Zesu bewza 'ɛ 'woyre- nɔɔ-, 'ke Zesu 'klale -o ba blaale-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -o 'pubɔle dɔɔ: <«'Ka 'ŋ -kɛna!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'woo- le mu 'ɛ -woo mabɛɛnle Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbale- -o 'kpɔ zenlele -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -woo gbɛ mu kpa -a gaan ma.

¹⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: <«'Ka 'laa -gblaanle'! -Ka ge a pe 'ŋ nɛɛnɛ- mu 'ɛ ni 'kaa -o ge Galile 'klɛɛn 'yi: -O nu 'ŋ 'yelɛ- 'bhɛɛ- □nɔɔ ye.»

Zesu gooba mu 'ɛ 'wojan-

¹¹ Le mu 'ɛ 'yaa- ge 'zi 'waati 'la ba Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'ke -srwase' mu 'la -o □bwa Zesu bu 'ɛ gooba, 'mu 'ke mu gele- -wa 'ɛ 'kpɛɛ, 'bhɛɛ- -za mu 'la 'kpen □kla -o -yre ma, -o 'mu 'kpen 'yigoonna 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ ni.

12 -Ayile, 'ke 'woo- *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mu 'ε -woo -lekpale 'eke- ta. 'Bhεε- -o 'kpale do ma, 'ke -o -goli' kpu -gbene do wlale- -srwase' mu 'ε gbe □la.

13 'Bhεε- 'ke -o 'mu 'lemazɔnle dɔɔ: «-Ka ge -a pe dɔɔ 'o 'yaa- yi pla 'waati 'la ba -bi 'ε zi, -yaa' -klanlane mu 'ε □nwa -a gbaa 'ε faanle-.

14 'Ali- 'ke -janmatii Pilati 'tronbwa- 'yee- -za 'ε 'yi, 'o mɔɔ 'gbu nu -janwole a ni, 'bhεε- 'o 'ka ngblo go -za 'yi.»

15 'Bhε klele 'te, 'ke -srwase' mu 'ε -o -goli' 'ε 'sile, 'bhεε- *'sraka 'lena -kunlii' mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mu 'ε -wa -pia -o ni -o -za yeke- 'la 'bhε kle -o 'bhεε- □kla. -Ayile, 'kee- san 'bhε yi 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'bhε -jan 'ε □zian Zuufu mu 'ε 'kpen 'tron 'yi.

Zesu 'pweyre- -yaa' -klanlane mu 'ε ba

(Maki 16.14-18; Luki 24.36-49; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

16 Zesu a -klanlane -vin vu ta do 'ε (-amasroyi Zudasi 'la 'yaa- -o vu ta ple mi 'ε le, bhε 'bhε 'gbu □dia) -ja Galile 'kleen 'yi vle goɔn do 'la -e 'bhε -zronna -o ni 'bhεε- 'wiinj-.

17 -O Zesu 'yele-, 'ke -woo 'kpo zenle- -a -leε, 'bhεε- 'ke -wa gbale- -o 'seriwolele. 'Duj- -o 'ke mu laa 'mu 'kpale- -a -yi 'bhii- 'yele- 'kele-.

18 'Bhε 'yi 'te, 'ke Zesu 'ε 'mabεenle -o -din, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -gloɔya' 'kpen □naa 'η ni lafle' 'pegee 'tre ta.

19 -Ka ge 'kleen 'kpen 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- -ka -o kle 'an -klanlane mu 'le. -Ka -o wiinjε' -yi ba -kɔɔ' De -Waanbhaa' 'pegee -a Gbe, 'bhεε- Lii 'Wen 'ε 'to 'yi.

20 'Bhεε- 'mi 'ka mu -daanna -jan 'oo -jan mu 'la 'le, -ka -o daan 'mu 'kpen ta 'taawolele. -Kaa 'yaango- dɔɔ 'η 'yoo- 'ka ba yikpensee ta, 'ke 'bhε ge 'tenle- 'drunyan 'yan yi ma.»

MAKI -JAN 'NRALE- 'LA YƆNDIA- ZESU KRISI BA ZAYI'

Maki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ŋɔblo

-Dele -yaa Maki 'le ɛɛ? -E -yaa Zesu Krisi a winbɔwo mu 'ɛ 'mu a 'bhɔŋba- mu 'ɛ do 'le. Maki -le -Jan 'Nrale- 'Sewɛ 'lɛɛ- yɔndia-. -A masii' 'tɔ 'ɛ [ɲ]yaa Zaan, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -a nɛɛ Mari -yaa da Zeruzalemu (Kleza 12.12), 'bhɛɛ- 'waa -za 'kɛdo- 'kpɔ do -a dɛ 'ɛ ba zayi'. 'Yee- Maki [ɲ]nia -le -yaa 'ke Banabasi 'le (Kolɔsi 4.10). -E -ja -a [ɲ]nia Banabasi 'pegee Pɔlu 'madɔle 'mu a -Jan 'Nrale- wole 'taa [ɲ]lwa mi 'ɛ ta Antiosi -wa 'ɛ ta (Kleza 12.25). Antiosi Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'seriwoa Pɔlu 'pegee Banabasi ma, 'bhɛɛ- -o -ploola -o ma dɔɔ -o ge -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo 'klɛɛn 'bhɛɛke mu 'yi (Kleza 13.1-3). 'Bhe -Jan 'Nrale- 'taa [ɲ]lwa mi 'ɛ ta, 'yee- Maki -ja Pɔlu 'pegee Banabasi zi, 'bhɛɛ- boolazi, -e -gwa 'mu zi 'kee- niinale Zeruzalemu (Kleza 13.5,13). Yi -bhɛɛke' ta, Banabasi 'yee- Maki [ɲ]sia, 'bhɛɛ- -o -ja -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wɔle- Sipru (Kleza 15.37-39). Boolazi, Pɔlu 'pegee Pieri 'a [ɲ]pia 'mu a 'lɛrɛ mu 'ɛ 'yi dɔɔ 'yee- Maki [ɲ]bhwa 'mu ba Rɔmu -wa 'ɛ ta (Filemɔ 24; 2 Timote 4.11; 1 Pieri 5.13).

-E -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- [ɲ]dia Romɛ Zesu 'yi mu -la 'kaama-, -e Zesu -zrɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' Gbe bhe do 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee 'bhe -le 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'la [ɲ]nwa yewole -Wangwɛnbaa -Waanbhaa' ni 'bhii- 'bhe a yewone 'le. -Waanbhaa' a winbwa-, 'koko- -e nu bhaaplɛŋ mu go -za 'yi (Maki 10.45). Maki a -Jan 'Nrale- 'Sewɛ 'ɛ yaa -o 'egbenele 'bhii- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ -vin yaga mu 'ɛ gbɛɛn-. -Yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisanɲrɛ 'ɛ [ɲ]ɔɔ, -e Zesu wiɲfɛyɛ -yi ba Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan 'kɔɔ, 'bhe 'pegee Zesu 'yidanɲrɛ -Setran' 'kɔɔ' mu -zrɔnna -kɔɔ' ni (1.1-13).

-E -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yicienna -lɛ -gbene plɛ: -A -lɛ [ɲ]lwa mi 'ɛ 'yi (1.14-8.26) Zesu Krisi yewole zisaan- Mɛɛzan -Waanbhaa' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- mɔkpen' 'yɛ ma Galile 'trɛ ta, -e 'bhe 'yipia- 'kɔɔ' ni. 'Bhɛɛ- Zesu yaa -klanlɛn mu 'ɛ makwan gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe [ɲ]ɔɔ ye, 'bhe 'pegee -e 'sɔle- maza mu 'la [ɲ]kla; 'bhɛɛ- -e gade mu -bebe 'bheela-, 'bhe 'pegee -e lii -yɔɔ' mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e mɛɛ mu -daanna -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le -glɔɔya' 'le, -e 'mu 'kpen 'yipia- 'ezin- 'kɔɔ' ni.

-A -lɛ plɛ mi 'ɛ 'yi (8.27-16.20), Maki 'a -zrɔnna -kɔɔ' ni 'bhii- Zesu -Waanbhaa' -weli- 'klosikwan 'ke 'bhe ge 'tenlɛ- 'bhe dele ma -yriɲbɛɛle 'ɛ ta Zeruzalemu -wa 'ɛ ta. Maki -yaa zi 'bhii- 'kɔɔ' 'kpen -kɔɔ' 'kpa 'a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le kpataakpa 'bhii- Rome -srwase- -kunlii 'ɛ 'bhe 'ɛ [ɲ]kpa a -yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. Maki -jan sanɛ- -la [ɲ]woa -kɔɔ' ni Zesu bweza 'ɛ gale ba 'bhe ba zayi' (16.1-8). 'Bhela- -zayile, mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu 'a baan 'yipia- 'kɔɔ' ni dɔɔ Zesu 'a 'gbu -zrɔnna -yaa' -klanlɛn mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e -ja lafle' 'yi (16.9-20).

ZESU -O ZAN -WAANBHA A YE 'ɛ ZISANLɛ GALILE 'TRɛ TA

*Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan -o Zesu 'nuza- 'lɛɛjanwo 'zi
(Matie 3.1-12; Luki 3.1-18)*

¹-Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi ma -Jan -Nrale- 'ɛ zisaan- gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

²-A yɔndele -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:
«'E 'trɔnbado doo, 'mi -Waanbhaa' nu 'an -toorodo mi 'ɛ 'winbɔle 'e 'lɛɛ zi
magaan zayi'.

3 -Yoo 'ke mεε 'la zan -o -gbekan zii' 'egbɔɔle -kpe 'ε ta 'ke -ya pe mεε mu 'ε ni dɔɔ.

-Ka Mεεzan a zi 'ε magaan,
-ka -yaa' zibhe mu 'ε 'ledɔɔ-!»

4 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Mεε Wiinjfe' Mi Zaan ɲnwa, -e -yaa -kpe 'ε ta, 'bhεε- -e -yaa mεε mu 'ε wiinjfe' zii' -yi ba. 'Ke -yoo wiinjfele bhla 'la ba, -e -yaa pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'taawogbeya mu 'ε maniina 'ke 'ka 'ploɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma; 'bhεε- 'η 'ka 'wiinjfe- 'tε -yi 'ε ba; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'sroma- yan!»

5 Zude 'klɛn 'ε 'yi mεε mu 'ε 'kpen 'pegee Zeruzalemu mu 'ε 'kpen 'yaa- ge 'zi 'yee- Zaan ba. 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'pelele mɔkpen' 'yre ma, 'bhεε- -e -yaa -o wiinjfe 'tε Zrudɛn yue 'ε ba.

6 'Yee- Zaan ta dunε- 'ε 'tanle- -yaa 'ke 'yɔɔnma 'ciε- 'le, 'bhεε- 'flε 'sɛntru do dɔle -yaa -a 'saanla. -E -yaa -a 'gbu 'lɛbɔ- 'ke 'siesie- -gama 'pegee -bɔn 'yi -zrɔ 'yrɔn mu 'le.

7 -E -yaa -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' mεε mu 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'la zan nu nule 'mi blaɛn, 'bhe 'sole- -yiya' 'mi ni, 'ali- -a wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'η makulaa 'bhεε- 'an gaan ma -sawla bhle mu 'ε ploɔ, 'bhii- lu mu 'a kle gɔnε- 'la gbεen- bhe.

8 'Mi -o 'ka 'wiinjfe zii' -yi ba, 'dun- 'yee- nu 'ka 'palε 'ke Lii 'Wεj 'ε 'le.»

Zesu Kriɛ wiinjfeyre Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'kɔɔ

(Matie 3.13-17; 4.1-11; Luki 3.21-22; 4.1-14)

9 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu -daa Galile 'trε ta -wa do ta, -o -yaa 'bhe sii Nazareti, 'bhεε- -e ɲnwa Mεε Wiinjfe' Mi Zaan ba -a wiinjfe' zayi' Zrudɛn yue 'ε ba.

10 'E -yaa pwε zii' -yi 'ε ba bhla 'la ba, 'kee- lafle' 'liiploole yele-, 'bhεε- 'ke Lii 'Wεj 'ε zinale -a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbεen-.

11 'Bhe yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke -weli' do dale- laanima 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'η gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele 'bhe 'le, 'bhεε- 'bhi -le 'η zrukpalaa kpataakpa.»

Zesu 'yidanyre -Setran' 'kɔɔ

12 'Bhe blaɛn yre do 'kpɔ 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke Lii 'Wεj 'ε gele- Zesu 'le -kpe 'ε ta.

13 'Bhεε- -e -yrekpaa' mia ple 'ke -bi mia ple -la -gaa 'bhe ɲnɔɔ ye, 'bhεε- -Setran' 'a 'yidaan- 'bhe 'waati 'ε ba. -E -yaa -bɔn 'yi wi mu 'ε 'plen-, 'bhεε- -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ε ɲbhwa -a ba.

ZESU -O -WAANBHA A' YE 'E 'WO ZII' GALILE 'TRε TA

Zesu -o -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' Galile 'trε ta

(Matie 4.12-22; Luki 4.14-15; 5.1-11)

14 -O Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'kunle-, 'bhεε- -o yanle -a bɔlele -kaso 'yi, 'ke Zesu gele- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wɔle- Galile 'trε 'ε ta.

15 -E -yaa -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' mεε mu 'ε ni dɔɔ: «'Waati 'ε 'leswaɲ, -Waanbhaa' a -bhlembeya 'ε ɲbhwa 'ka -din, -ka 'ka zru niina- 'ke 'ka 'ploɔ- -za 'yɔɔ- klɛle ma, 'bhεε- -ka 'ka 'kpa -Jan 'Nrale- 'ε 'yi.»

Zesu -o -yaa' -klanlanc ɲlwa mu 'ε 'sii zii'

16 'Bhe blaanta, -e -yaa 'kan zii' bhla 'la ba Galile -draa 'ε 'lɛzi-, 'kee- Simo 'pegee 'bhe 'nwagwlen- Andre 'yele yrɔ bɔ yre ɲnɔɔ -draa 'ε ba; -amasroyi -o -yaa 'ke kaadε mu 'le.

¹⁷ Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka nu dɔ 'η zi, 'bhɛɛ- 'η nu 'ka klɛlɛ 'ke mɛɛ mu 'kun mu 'lɛ 'bhii- 'ka kaa mu kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

¹⁸ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -o 'ploole -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ ma, 'ke -o gele- dɔlɛ -a zi.

¹⁹ -O 'bhɔle- 'ezin- sa -o 'lɛɛ-, 'ke Zesu Zebede gbe plɛ 'ɛ 'yele-, Zaki 'pegee 'bhɛ 'nwgwɛn- Zaan. -O -yaa' -yitakonɲ do 'yi 'ke -o waa kaadɛ yrɔ mu 'ɛ magaan.

²⁰ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe 'tɛ, 'kee- 'mu 'siile. 'Ke 'bhɛ mu 'mu dɛ Zebede 'pegee 'bhɛ a yewonɛ mu 'ɛ 'tole -yitakonɲ 'ɛ 'yi, 'ke 'mu gele- dɔlɛ -a zi.

Zesu lii -yɔɔ' -gbian mɛɛ do zi

(Luki 4.31-37)

²¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -yitrɛ' yi 'ɛ 'bhɔle-, 'kee- gele wlalɛ Zuufu mu a daanfɛ' 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- 'kee- mɛɛ mu 'ɛ daanle 'sanle.

²² Mɛɛ 'la zan -yaa 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpeelenia 'mu ma -yaa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ 'lɛ. -Amasroyi yaa -yaa -o daan 'zi 'bhii- *'Tonɲ Daan mu 'ɛ -waa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ gbɛɛn-, 'duɲ- -e -yaa -o daan 'zi 'bhii- 'serɲ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ.

²³ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke lii -yɔɔ' zan do 'pwele -a -yi -o plɛɲ- Zuufu mu a daanfɛ' 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -gbekanle 'sanle 'kree 'ke 'bhɛ 'a pe dɔɔ:

²⁴ «-Mɛlɛ 'o mɔɔ 'pegee 'bhi 'plɛɲ- Nazareti mi Zesu? 'E ɲnwa 'o 'niyrɛ- -la nɔɔ- ɛɛ? Mi 'ɛ dɔ kpataakpa, 'bhi -le 'ke Mɛɛ 'Wɛɲ 'la -daa -Waanbhaa' ba 'bhɛ 'lɛ!»

²⁵ Zesu 'pɛɛnna- 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ ta dɔɔ: «'E taga, 'bhɛɛ- 'e go mɛɛ 'lɛɛ- zi 'saanibhe!»

²⁶ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, lii -yɔɔ' 'ɛ go bhla 'ɛ zi, 'kee- mɛɛ 'ɛ bɛɛnle- -kpakpa 'kee- -gbekanle 'egbole.

²⁷ Mɛɛ mu 'ɛ -o 'kɛn 'liibhaala -o ma, 'fɔke -woo 'eke- -lrɔkpale -saan dɔɔ: «-Mɛ pɛ -za -le -gee' ɛɛ? -Mɛ pɛ mɛɛ daangbɛya drɛɛ 'ɛ -dele -gee' 'serɲ 'lɛ! 'Ali- -a drɔɔn' -janwo' lii -yɔɔ' mu ni fanɲan- ma, 'bhɛɛ 'mu 'a 'welima!»

²⁸ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke Zesu 'tɔbhɔleya 'ɛ zenle- Galile 'klɛɛn 'ɛ 'kɛn 'yi.

Piɛri boole -bheeyrɛ'

(Matie 8.14-17; Luki 4.38-41)

²⁹ -O 'pwele- *Zuufu mu a daanfɛ' 'ɛ ɲla, 'ke 'yee- 'pegee Zaki 'bhɛɛ- Zaan -o gele- Simɔ 'pegee Andre mu ba 'fɛ 'lɛ ma.

³⁰ Simɔ boole yilale -yaa, 'bhɛ 'flɛ 'yi 'yaa- -la 'zi. 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe 'tɛ, 'ke -o 'bhɛ a gaza 'ɛ pele Zesu ni.

³¹ Zesu 'ɛ 'mabɛɛnle -a -din, 'ke -ya 'kunle -a gbɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'lawɛnle. 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke -yaa' 'flɛ 'yila ga 'ɛ gole- -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɛwɛɛ' kpo klɛle-.

Zesu gadɛ mu -bebe -bheela

³² 'Bhɛ yroma 'ɛ zi, -yretɛbhɛ baale' blaɛn, 'ke -waa' -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'nule -waa' gadɛ mu 'ɛ 'kɛn 'pegee 'zina mu 'yaa- mɛɛ mu 'la zan zi 'mu 'lɛ Zesu ni.

³³ -Wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kɛn -o -lɛkpaɛ 'fɛ 'ɛ 'lɛ ma.

³⁴ -Ga -gloɔn 'oo ga -gloɔn 'la 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ ma, Zesu 'mu 'kɛn 'bheela-. 'Bhɛɛ- 'ezin-, -ɛ 'zina -bebe ɲgbian mɛɛ mu zi, yaa -yaa dɔ 'zi 'a -la 'ke 'zina mu 'ɛ -janwo' yrɛ -srɔɔwo' -a 'kɔɔ, -amasroyi -e -yaa 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'lɛ 'mu 'yaa- 'bhɛ dɔ.

Zesu -o -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' Galile 'trε ta

(Luki 4.42-44)

³⁵ Zrwan 'tutu 'e zi, 'sani- yrε ma 'kanle- plεn-, Zesu 'e 'wlεnle-, 'kee- 'pwele 'fe 'ε □la, 'bhεε- 'kee- gele- -a 'seriwolε -bɔn 'yi yrε do □nɔɔ.

³⁶ 'Bhε blaas sa, 'ke Simɔ 'pegee mεε 'la zan mu -yaa 'yee- Zesu zi, 'mu gele- -a ziglinle 'te.

³⁷ 'Bhεε- 'mu 'tenle- -a ma 'te, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Mɔkpen' -o 'e -glin 'zi.»

³⁸ 'Bhε klεle 'te, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Kɔɔ' ge yrε -bhεεke' □nɔɔ, kpεma -wa mu 'ε ta, 'kooko- 'η -Waanbhaa -a -jan 'ε 'ke 'wo 'ezin- 'mu □nɔɔ ye. -Amasroyi 'η □nwa 'bhεε- 'kaama- 'trε 'lεε- ta.»

³⁹ 'Bhε 'yi bhe, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wolε- Zuufu mu a daanfe' mu 'ε □la Galile 'klεn 'yi yrεkpen- □nɔɔ, 'bhεε- 'kee- 'zina mu gbɩn mεε mu zi.

Zesu -kpaandε' mi do -bheela

(Matie 8.1-4; Luki 5.12-16)

⁴⁰ -Kpaandε' mi do 'e 'mabεenna Zesu -din, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu -lεε, 'bhεε- 'kee- -sromabɔle 'bhe ni dɔɔ: «'Kee- □swa 'e ni, 'e sɔ 'η 'bheele.»

⁴¹ -A -yrεn 'kpen □klaa Zesu ma, 'ke 'bhe 'e gbε 'trole -a ba, 'ke 'bhe 'e gbε 'kpale -a ma, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a pele- -a ni 'kaa: «'N -yoo -a zi 'bhii- 'e 'bheε-.»

⁴² 'Bhε yrε do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -a ma -kpaan 'ε gole-, 'ke -a 'fle klεle- 'wεn.

⁴³ 'Bhεε- Zesu 'yaa- 'ploozii' 'a ma bhla 'la ba 'ke -ya -lεmazɔnle dɔɔ:

⁴⁴ «'E 'gbu 'klosikun 'dε, 'yaa 'bhe -jan 'ε 'wolε- mεε 'kedo- 'kpɔ ni. 'Duŋ- ge 'sraka 'lεna mi 'ε ba, 'bhεε- 'yee- maglin- doo, 'bhεε- *Moizi 'sraka 'la goza □pia -kpaandε' mu -bheεza' 'ε 'yi, 'bhe 'sraka 'ε go, 'kooko- 'ya zrɔn mɔkpen' ni 'bhii- 'yaa- -kpaan 'ε -gwa.»

⁴⁵ 'Duŋ- 'yee- mεε 'ε gele, 'ke -ya -bheεza' 'ε 'wonjwonjεnle, -asiikɔɔ Zesu 'laa -yaa sɔ wlale -li -wa 'kedo- 'kpee mεε mu 'ε yrε ma. -Ayile -e □bwa -bɔn 'ε 'yi, 'bhεε- mεε mu 'ε 'yaa- da 'zi yrεkpen- □nɔɔ 'ke -o ge 'tenle- a ma 'bhe □nɔɔ ye.

2

Zesu -flugba do -bheela

(Matie 9.1-8; Luki 5.17-26)

¹ -Yrekpa' 'dama 'kanle- blaas, 'ke Zesu 'nule 'ezin- Kapenɔmu. Mεε mu 'ε -wa male 'kaa -yoo 'fe 'lε ma,

² 'ke mεε 'srε 'lεdo- nule- -o 'lεkpale 'eke- ta 'fe 'ε □la -a zi, -asiikɔɔ 'kanyrε- laa -yaa sɔ -srɔwɔle 'fe 'ε 'lii. 'Bhεε- Zesu 'yaa- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' -o ni.

³ 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke mεε yizie nule- -flugba do 'le -a ba yrɔ do 'yi.

⁴ 'Bhε mεε mu 'ε waa 'solε- gele- 'tenle- Zesu ma -trεε, 'ke -wa zrɔn 'bhe ni -zamaa' 'ε 'kɔɔ. 'Bhela- -yile, 'ke -woo wlayrε do klεle- 'yee- Zesu 'yaa- 'fe 'la □la 'bhe 'wiinj-. 'Bhεε- 'ke -o -flugba' 'ε 'pegee -a 'yila- yrɔ 'ε zinale 'bhe yrε 'ε □nɔɔ bhle ma.

⁵ Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpaan -a 'yi, 'bhii- -e sɔ -flugba 'ε 'bheele, 'ke -ya 'pele 'yee- -flugba 'ε ni 'kaa: «'N 'nε, 'η 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma -yaan.»

⁶ 'Bhε □nɔɔ bhe, 'Tonj daan mu 'la 'yaale- -yaa 'fe 'ε □la -zamaa' 'ε 'plεn- 'ke 'mu 'a pele- 'mu 'kpee 'te dɔɔ:

⁷ «Mele -kla 'bhεε- 'gwlaan- 'lεε- 'yoo -janwo' zii' -gee' εε? -E -Waanbhaa' 'tɔsɪε ma jan -la wo 'zi bhe. Bhaaplen 'ε -de 'gbu -le sɔ mεε mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yanle 'ke ya 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba εε?»

⁸ 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke Zesu -o 'kpeejan- 'ε dɔle-. 'Bhεε- 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Mele -kla 'ka -o 'bhe -jan -glɔɔn 'ε dan 'zi 'ka 'kpee εε?»

⁹ 'Woo- -za plε 'gbu 'lεε- -o -dele 'edile εε, -a pele -flugba 'ε ni dɔɔ 'η -yaa' -za 'yɔɔ mu 'ε -sroma -yaan taa- -a pele -a ni dɔɔ -ya -wlen εε, 'bhεε- -e 'taawo- εε?»

¹⁰ 'Dun- 'η 'yoo- -a zi 'kaa- 'yaango- 'bhii- -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yan 'sen -o 'mi Bhaaplen Gbe 'ε ni 'tre 'ε ta -ge.» 'Bhε 'yi 'ke -ya pele- -flugba' 'ε ni dɔɔ:

¹¹ «'Mi 'gbu pe ni dɔɔ: 'E 'wlen-, 'e 'yila- yɔɔ 'ε 'si, 'bhεε- ge 'e ba -le ma!»

¹² 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke -flugba 'ε -ya -wlenle', 'ke -ya yila- yɔɔ 'ε binale, 'bhεε- 'kee- 'pwele mɔkpen' yre ma. -O 'kpen 'liibhaa gbe -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -o ma 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle, 'ke -wa pe dɔɔ: «'Waa 'bhe -za 'lεε 'bhe 'yansi kleyre yele -lido.»

Zesu Levi 'sii zii' dɔɔ -e nu dɔ -a zi

(Matie 9.9-13; Luki 5.27-32)

¹³ 'Bhε blaان, 'ke Zesu gele- 'ezin- Galile -draa 'ε 'le ma. 'Bhεε- 'ke eyee- -zamaa' 'sre -gbɛnε do 'ε 'kpen gele- -a zi 'bhe ɲnɔɔ ye; 'bhεε- -e ɲbwa 'bhe mεε mu 'ε daanle ma.

¹⁴ -A 'kan bhla 'ε zi, 'ke -a -yrekpale Alife gbe Levi 'yaale- ma 'nisra gbawo 'fε 'ε ɲla. -E pe 'bhe ni 'kaa: «Nu dɔ 'η zi!» 'Bhεε- 'ke Levi 'e 'wlenle-, 'kee- gele- dɔle Zesu zi.

¹⁵ 'Bhε 'yi bhe 'te, 'ke Zesu gele- pɛbhlele 'yee- Levi a 'fε 'ε ɲla. 'Nisrakun mu -bebe 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- 'ke mu 'pegee 'yee-, 'bhεε- -yaa' -klanlanε mu 'ε -yaa- pɛbhle 'zi 'eke- zi, -amasroyi -o 'sre 'ε dɔle -yaa zi.

¹⁶ 'Dun- 'Tonj daan mu 'la 'yaa- Farizi mu -lɛdo' 'ε ba, 'mu 'yrekpale Zesu ma peleyre 'ε ɲnɔɔ 'ke 'nisrakun mu 'ε 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε 'le, 'ke -wa pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa: «-Mele ɲkla 'bhεε- 'ka daan mi 'ε 'pegee 'nisrakun mu 'ε, 'bhεε- mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε -woo pɛbhle 'zi 'eke- ta εε?»

¹⁷ Zesu -o wojan 'ε 'male, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Mεε 'klenyawole mu maza laa -o -laanekpa mi ma, 'fɔ gadε mu. 'Naa 'nulε- mεε 'la zan mu -o 'gbu ye 'bhii- mεε -lɛdɔle mu 'mu 'siiyre- ɲnɔɔ, 'dun- 'mi ɲnwa mεε 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- -za 'yɔɔ- kle mu 'mu -la 'siiyre- nɔɔ.»

Mεε mu 'ε -o Zesu -lrɔkpa' zii' 'sunjwala 'ε ba zayi'

(Matie 9.14-17; Luki 5.33-39)

¹⁸ Yi do ta, Mεε Wiinfe' Mi Zaan a -klanlanε mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'yaa- 'sunj' yi. 'Bhεε- mεε 'ke mu ɲnwa Zesu -lrɔkpa'le dɔɔ: «-Mele ɲkla 'bhεε- Zaan a pε -klanlanε mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -waa' -klanlanε mu 'ε -woo 'sunj' yi, 'bhεε- 'dun- 'yaa- pε -klanlanε mu 'ε waa -o 'sunj' yi εε?»

¹⁹ Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «Le dɔreε -nɔɔ 'ε 'bhεgwlen- mu 'ε sɔ 'sunjwale 'ke le dɔreε -nɔɔ 'ε 'bhe -o -o -din 'waati 'la ba εε? Waa sɔ 'bhe klele-, 'ke le dɔreε -nɔɔ 'ε 'bhe -o -o -din 'waati 'la ba, waa sɔ 'sunjwale.

²⁰ 'Dun- 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'ke le dɔreε -nɔɔ 'ε gole -yaan -o -din. 'Bhε 'waati 'ε ba, -o nu 'sunjwale 'te.»

²¹ «Mεε do 'kpɔ 'laa sɔ dunε- gwe -yisrale 'ke sɔpee' dɔreε 'le. 'Kee- 'bhe ɲkla, sɔpee' dɔreε 'ε 'wlayre- nɔɔ- 'eke- ta, -e nu dunε- gwe 'ε 'bhe sɔ 'ε -glaanle' 'bhεε- -e 'bhe 'peede-. 'Bhεε- dunε- gwe 'ε -nu 'peedele 'ezin-, 'ke 'bhe kan -a 'peedeire -lwa 'ε ta.

²² 'Ezin-, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -wɛɛn drɛɛ 'klale wi 'flɛ 'flokɔ gwe mu 'yi, 'bhɛɛ- -e 'mu 'liitan-. 'Kee- 'bhɛ ɔkla, -wɛɛn drɛɛ 'ɛ 'pliiryɛ- nɔɔ-, -e nu 'flokɔ gwe mu 'ɛ 'peɛɛlɛ, 'bhɛɛ- 'yee- -wɛɛn 'ɛ klalaa' 'trɛ ma. 'Dun- -o -wɛɛn drɛɛ 'ɛ 'kla wi 'flɛ 'flokɔ drɛɛ mu -la -yi.»

Zesu -jan -gloɔn la ɔwoa -yitrɛ' yi 'ɛ ba zayi'
(Matie 12.1-8; Luki 6.1-5)

²³ -Yitrɛ' yi do ma, Zesu 'pegee mɛɛ 'ke mu -yaa 'kan zii' ble gba mu 'yi. 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o dɔle- ble -vlo mu 'la 'yaa- zibhɛ 'ɛ 'trɔn ta 'mu bhɛ mu 'ɛ 'srɔnle- ma, 'ke -o 'mu -gloɔ -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -o 'mu bhɛ mu 'ɛ bhle.

²⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa, -mele ɔkla 'bhɛɛ- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ -woo ble bhɛ mu 'ɛ 'srɔn zii' 'ke -woo bhle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'dun-, -kɔɔa' 'ton 'ɛ ta, waa 'bhɛ -za -gloɔn 'ɛ kle -yitrɛ' yi ma.»

²⁵ 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-Bhɛngbe Davidi -za 'la ɔkla 'elwale -sɔ, 'ka mu laa 'bhɛ -za 'ɛ tapele -lido' ɛɛ? 'N' bhe, -yrekpa' do, gbɔn 'yee Davidi' gbu 'pegee -a zi mɛɛ mu 'ɛ ɔdia, 'bhɛɛ- pele 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ.

²⁶ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Abiataa -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gblaana 'ɛ 'le. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke sraka 'le -Waanbhaa' ni, -kɔɔa' 'ton 'ɛ ta, mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ 'mu bhlele' 'ke -yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplɛn ba. 'Dun- 'yee- Davidi ɔwlaa -Waanbhaa' gba 'fɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- -e 'bhe 'bluu mu 'ɛ ɔbhla, 'bhɛɛ- -ya 'ke ɔnaa -a zi mu 'ɛ ni.»

²⁷ 'Bhɛ blaana, Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' -yitrɛ' yi 'ɛ ɔkla bhaaplɛn -la -nrayiza 'yi, 'dun- yaa bhaaplɛn klele -yitrɛ' yi -zayi'.

²⁸ 'Bhɛla- -yile, Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -yitrɛ' yi 'ɛ zan 'le.»

3

Mɛɛ gbɛ 'kwlanle- do -bheeyrɛ' Zesu 'kɔɔ -yitrɛ' yi do ma
(Matie 12.9-14; Luki 6.6-11)

¹ Zesu wla gbɛ drɛɛwoa- *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla. Mɛɛ gbɛ 'kwlanle- do -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ ye.

² Farizi mu 'ɛ 'yaa- Zesu klosikun zii, 'kooko- 'kee- 'bhɛ mɛɛ gbɛ 'kwlanle- 'ɛ 'bheela- -yitrɛ' yi 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -o la -a ta dɔɔ yaa -yitrɛ' yi 'ton 'ɛ 'klosikunle.

³ Zesu pe mɛɛ gbɛ 'kwlanle- 'ɛ ni: «'E 'wlen-, 'bhɛɛ- nu dula- mɔkpen' 'plɛn- -gɛ!»

⁴ 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «-Yitrɛ' yi 'ɛ ma, -a 'senj -o mɛɛ ni 'kee- -za 'wlan kle mɛɛ ni taa- 'kee- -za 'yɔɔ- kle mɛɛ ni ɛɛ, 'bhɛɛ- -a 'senj -o -a ni 'kee- mɛɛ go -za 'yi taa- 'ke -ya to 'bhɛɛ- -e ga ɛɛ?» -O -kpen tagale ɔbwa.

⁵ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -ya -yrɛ 'mɛngole -o ta -a zrupliile 'le. 'Bhɛɛ- 'ke -ya wleyisriwole -o zru -yɔɔya' 'ɛ ma. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya 'pele- mɛɛ gbɛ 'kwlanle- 'ɛ ni: «'E gbɛ 'ɛ 'yisrɔn!» 'Ke -ya 'yisrɔnle, 'bhɛɛ- 'kee- -bheele'.

⁶ Farizi mu 'ɛ 'pwele- Zuufu mu a daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'bhɛ yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -o 'pegee -bhɛngbe Erɔdi Antipasi a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ -woo -lɛkpale 'eketa, 'bhɛɛ- -woo 'lɛke- 'yaa Zesu dɛza' 'ɛ 'yi.

-Zamaa' 'srɛ do -o zan Zesu ba

⁷ 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Galile -draa 'ɛ ba -yrɛ ta. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do gele- -o zi 'bhɛ ɔnɔɔ ye. Mɛɛ 'ke mu -daa Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, -a 'ke mu -daa Zude,

⁸ -a 'ke mu -daa Zeruzalemu, -a 'ke mu -daa Idume, -a 'ke mu -daa Zruden yue ba -yreta' -wa mu 'ε ta, -a 'ke mu -daa 'fo Tiri 'pegee Sidon 'tre mu 'ε -din -wa mu 'ε ta. 'Bhe -zamaa' sre -gbene do 'lee- □nwa Zesu -glinle', -amasroyi, -e -za mu 'la 'kpen □kla, -o 'mu □maa.

⁹ Zesu pe -yaa' -klanlame mu 'ε ni 'kaa -o -yitakon 'ne do mabeen -a -din -zamaa' 'ε -zayi', 'kooko- mee mu 'ε waa nu 'pale- 'η ta.

¹⁰ Wlan 'ε ni, Zesu 'yaa- mee -bebe 'la 'bhee zii' bhe, -asiikoo ga -yaa mee 'la za mu 'kpen ma, 'mu 'yaa- 'pa zii' -a ta 'mu gbe yan zayi' -a ma.

¹¹ Lii -yoo' mu -yaa mee 'la zan mu zi, 'ke 'mu 'yaa- -a ye, 'mu -yaa nu 'mu 'kpo zenle -a -lee, 'bhe- 'bhe mu -yaa -gbekan' 'ke -wa pe doo: «'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»

¹² 'Dun- Zesu 'yaa- -yran 'zi -o zi 'egloole doo: «'Ka 'laa 'η ta 'pwele- doo 'mi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»

Zesu -yaa' winbowo mu vu ta ple 'ε makun' zii'

(Matie 10.1-4; Luki 6.12-16)

¹³ 'Bhe blaanta, 'ke Zesu gele- 'sanle- vle goon do wiin, 'bhe- -e -yaa mee 'la zan mu zi, -e 'mu 'siila-; 'bhe- 'mu □nwa -a ba.

¹⁴ -E mee vu ta ple -la makwan- -o ba, 'kooko- 'mu bo a -din.

¹⁵ 'Bhe- 'kee- so 'bhe mu 'winbole -Waanbhaa' a -jan 'woyre- noo-, 'bhe- -e 'sej □naa 'mu ni 'ke 'mu 'zina mu -gbin mee mu zi.

¹⁶ -E mee vu ta ple 'la makwan- 'mu 'to -le -ge: Simo, -e 'bhe 'tokpaa- Pieri,

¹⁷ 'bhe- Zebede gbe ple Zaki 'pegee 'bhe □nwagwlen Zaan, -e 'mu 'tokpaa- 'ezin- Boanegezi, 'bhe 'yile-: -gblan' gbe mu.

¹⁸ 'Bhe- Andre 'pegee Filipu, Batremi 'pegee Matie, Toma 'pegee Alife gbe Zaki, Tade 'pegee Simo ('bhe 'la 'bhe 'yaa- 'bhe a 'kleen -vavade bhe),

¹⁹ 'bhe- Zuda Isikarioti, 'yee- 'la 'yaa nu Zesu 'lenale 'bhe 'soonni mu 'ε ni.

Zesu ba 'fa □la mu 'ε -nwa -a 'kunle-

²⁰ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlame mu 'ε -o nule- 'fe 'le ma, 'ke -zamaa' do nule- -o zi 'ezin-, -asiikoo -waa -yaa pebhleyre -sroowo' -o 'koo.

²¹ 'Bhe klele 'te, -yaa' 'fa -la mu 'ε 'mu 'bhe 'male-, 'ke 'mu gele- -a 'kunyre- noo-, -amasroyi -o -yaa pe 'zi 'kaa -a ngblo -wlenna.

Zesu pe doo -yaa pe fangan- 'ε 'bhe 'laa da -Setran' ba

(Matie 12.22-32; Luki 11.14-23; 12.10)

²² 'Tonj daan mu 'la -daa Zeruzalemu, 'mu 'yaa- pe 'zi doo: «Beezebuli, ('bhe 'yi -le 'zina mu -kunlii' gblaana), 'bhe -le 'yee- Zesu zi. 'Bhe- 'bhe -le 'zina mu -gbin 'sej na zii' -a ni.»

²³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o 'siile-, 'bhe- 'kee- janwole 'o ni -goon mu 'yi gone- 'lee- 'bhe- gbene doo: «-Setran' so -a 'gbu -gbinle' nale- -a ma ee?»

²⁴ 'Ke -bhlengbe do a 'kleen 'yi mee mu 'ε gwledan 'eke- ba, 'bhe -bhlengbe 'kleen 'ε yaa so -mole'.

²⁵ 'Bhe- 'ke 'fe do -la mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'fe 'ε wi.

²⁶ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -Setran' 'wlenna- -a 'gbu ma, 'bhe- 'kee- gwledan -a 'gbu ba; 'yee- -Setran' 'gbu -a -glooya' 'ε yaa so -mole', 'bhe- -e yan.»

²⁷ «'Ke mee do -o -a zi 'bhii- -e ge wla fangan- mee do ba 'fa □la, 'bhe- -e 'bhe 'koope- mu faan, 'η bhe, -e 'bhe mee 'ε gbe 'pegee 'bhe gaan mu 'ε yre 'pe. 'Bhe- 'kee- -yaan 'bhe yrelele 'pe, 'bhe- -a gbeseo 'bhe fangan- mee 'ε 'bhe a 'fa -la pe mu 'ε faanle ta.

²⁸ Wlan 'e ni, 'mi pe 'ka ni doo: -Waanbhaa' nu bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle-, 'ke 'bhe ge 'kpale- -wa 'tosie ma jan 'mu 'la 'kpen □woa 'mu ta.

²⁹ 'Dun- 'ke 'bhi 'la □jan 'yoo- □woa Lii 'Wen 'e ma, -Waanbhaa' laa nu 'bhe -za 'yoo- 'e 'sroma- 'yanle -titi, -amasroyi 'bhe -za 'yoo- 'kwe 'e nu bole 'e wiinj- 'yikpensee ta.»

³⁰ Zesu -janwoa 'Tonj daan mu 'e ni 'bhe gbéen- bhe, -amasroyi 'mu 'yaa- pe 'zi doo lii -yoo' -o -a zi.

*Mεε 'la zan mu -o 'ke Zesu a 'fa -la mu -zeze 'gbu 'e 'le
(Matie 12.46-50; Luki 8.19-21)*

³¹ Zesu 'yaa- bhla 'la ba 'bhe yre 'e □noo, 'ke -a nεε 'pegee -a □nwagwlen' mu 'e 'nule. -O -dulaa' 'pεēlii-, 'bhεε- 'ke -o mεε winbole -a 'siiyre- noo-.

³² -Zamaa' 'mlingole yaale -yaa 'yee- Zesu zi, 'bhεε- -wa □pia -a ni doo: «Dula- doo, 'e nεε 'pegee 'e □nwagwlen' mu 'ε, 'bhεε- 'e 'nwale- mu 'ε -woo 'pεēlii-. 'Bhεε- -o maza 'e ma.»

³³ Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «-Dele 'ke 'η nεε 'pegee 'η nεεnε- mu 'e 'le εε?»

³⁴ 'Ezin- 'ke -ya -yre 'mlingole -a zi mεε mu 'e ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'kaa: «'η nεε 'pegee 'η nεεnε- mu 'e 'wole- -ge.

³⁵ Wlan 'e ni, 'ke mεε 'oo mεε 'la -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhe zan -le 'ke 'η nεε 'pegee 'η nεεnε-, 'bhεε- 'η nεε -nε le 'ε 'le.»

4

Pεbhe bo mi ma -goon

(Matie 13.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Ezin-, Zesu -dwa mεε mu 'e daanle ma Galile -draa 'ε goona. 'Bhεε- -zamaa' 'srε -gbene do □nwa 'mlingole a zi, -asiikoo -e -ja yaale -yitakonj do 'yi, 'bhe -yaa -yi 'ε ta, 'bhεε- -zamaa' 'ε 'yaale- -yaa -yi 'ε goona.

² -E -yaa -o daan 'zi -za -bebe 'le -goon mu -la -yi, 'bhεε- -e -yaa -o daan 'zi bhla 'la ba -ya □pia -o ni doo:

³ «-Ka 'ka 'tronkpa 'η ni doo: Pεbhe bo mi do -ja pεbhe boyre noo-.

⁴ -E -yaa pεbhe mu 'ε bo 'zi bhla 'la ba -yaa' gbahε 'ε ta, 'ke pεbhe mu 'ε 'ledo- 'klaale zibhe 'ε 'lezi-, maanne- mu 'ε -daa 'ke 'bhe mu 'mu 'bhlele.

⁵ -A -le -bhεeke' do -klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bhεε- 'tre kplankplan laa -yaa -o -la. Pεbhe mu 'ε -o □bhwa -gun blaale-, 'durj- -o 'sene 'laa gele 'tre 'yi 'egboonle.

⁶ -Yrete' 'pεenle- -saan bhla 'la ba, 'ke -yoo diinj -nε mu 'ε dεle-, 'ke -o gale-; -amasroyi -o 'sene mu 'ε waa geyre -srōowole 'tre 'yi 'egboonle vle mu 'ε 'koo.

⁷ Pεbhe mu 'ε 'ledo- -klalaa' lere mu 'ε yi. -O 'pegee lere mu 'ε □bhwa 'eke- zi, 'ke lere 'mu 'ε 'kpale -o ta, 'bhεε- 'ke 'mu -o -dewole. 'Bhεε- waa 'solε- -o bhaa klele-.

⁸ Pεbhe 'ε 'ledo- -ja -klalaa' 'tre ti 'yi. 'Bhεε- -o □bhwa 'elrele, 'ke -o gbaandele, 'bhεε- 'ke -woo -bhaale'. -O diinj do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla, -o diinj -bhεeke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhεε- -o diinj -le -vindo' 'ε 'bhe bhaa -kεmε do □kla.»

⁹ Zesu 'pe -o ni doo: «'Ke -a -yima' 'tron -o mεε 'la zan ngblo ma, -ya -yima!»

*-Mele □kla 'bhεε- Zesu -o -goon mu bo 'zi εε?
(Matie 13.10-17; Luki 8.9-10)*

¹⁰ Zesu 'e 'plengwa- -zamaa' 'ε ma bhla 'la ba, mεε 'la zan mu 'mlingole -yaa -a zi 'mu 'pegee -yaa' *-klanlanε vu ta ple 'ε 'mu 'a -lɾɔkpaα dɔɔ: «-Gɔɔn mu 'ε 'yi -o 'nale- εε?»

¹¹ 'Bhε klele 'tε, ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'trɔnkpa zii' 'η ni, -Waanbhaa' -yaa' -bhleŋgbeya gaanyiza mu 'ε dɔleya 'ε □naα 'ka mu -la ni. 'Duŋ- mεε -vin mu 'ε, 'η -za mu 'ε kpen wo 'mu ni -gɔɔn mu -la -yi,

¹² 'kooko-,

«'ke -woo -yɾεkpaα -o ta 'elrele, waa sɔ -o yele-, 'bhεε- 'ke -woo □maa -o 'trɔn 'le, waa sɔ -o -yimale;

'kebhlaale waa nu -o zru niinale -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'bhε 'laa -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan.»

Zesu -o pεbhe bɔ mi 'ε ma -gɔɔn 'ε 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Luki 8.11-15)

¹³ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gɔɔn 'lεε- 'bhε 'yimale εε? 'Bhεε- 'ka nu -gɔɔn -vin mu 'ε 'yimale 'nale- -a ma εε?»

¹⁴ Pεbhe bɔ mi 'ε 'bhε -o 'bhii- mεε 'la zan -Waanbhaa' a -jan 'ε bɔ.

¹⁵ Pεbhe mu 'la -klalaa' zibhe 'ε 'lεzi- 'bhε 'yi -le dɔɔ mεε 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, 'bhεε- 'ke -Setran' 'nule 'bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe blaale-, -o 'bhε -jan 'la □kpaα -o 'kpee 'bhe gole.

¹⁶ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, pεbhe -bhεεke' mu 'la -klalaa' vle gloglo mu 'ε 'yi, 'bhe mu -o 'bhii- mεε 'la zan mu 'ke -o -Waanbhaa' a -jan □maa, -o dɔ -a □la 'bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe blaale- 'ke -o zrukpaale 'le.

¹⁷ 'Duŋ- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'bhε 'laa 'bhe 'sεne gbaan -o zru 'ε 'yi. -Woo kpa 'bhe 'yi 'waati sa ba, 'bhεε- 'ke -woo 'trεbhɔle -saan, 'bhε 'pegee 'ke -o -yɾεnkpaale -saan -o ta bhla 'la ba -Waanbhaa' a -jan 'ε -zayi', 'bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe -o ploα a ma.

¹⁸ Mεε 'ke mu -o 'bhii- lεre mu 'la pεbhe mu 'ε -klalaa' 'mu 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa -o dɔ -a □la.

¹⁹ 'Bhεε- -o blina- yien bo yikpen- ta 'drunyan 'lεε- 'yi pε mu 'ε -zayi'. -O bhla ma -naflo mu -glin, 'bhε 'pegee -o zru bhɔle kle pe -gloɔn 'ε 'kpen ma, -Waanbhaa' a -jan 'ε yaa boyɾε -srɔɔwo' -o zru 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- -o ma.

²⁰ Mεε 'ke mu -o 'bhii- 'tre ti -lrele' 'la 'ke pεbhe mu 'ε -klalaa' 'bhε ta. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, -o dɔ a □la, 'bhεε- -o 'bhε 'yizakle: Mεε 'ke mu 'bhε 'yi za -lrele' kle -gloɔn mia do 'bhε vu, mεε -bhεεke' mu 'bhε 'yizakle -gloɔn mia yaga, 'bhεε- mεε -bhεεke' mu 'bhε 'yizakle -gloɔn -kεme do.

-Lanbha ma -gɔɔn

(Luki 8.16-18)

²¹ 'Bhe blaαn, 'ke Zesu -o -lɾɔkpale 'kaa: «-Lanbha 'bhile- 'ε -wa dulaa' 'gbɔngbo -la -la taa- mεε yilape -la □la εε? 'N' bhe 'tε -wa duŋ -lanbha duŋyɾε 'ε 'bhεε- □nɔɔ laanina.

²² -Amasɔyi, pε 'oo pε 'la gaanle -o, 'bhe nu 'pwele- 'tebhile ba -yɾεkpaα' do, 'bhεε- gaanyiza 'tɔle- gaanyiza, 'bhe ta nu 'pwele- 'pεelii- mɔkpen' 'yɾε ma.

²³ 'Ke -a -yima' 'trɔn mεε 'la zan ŋgblo ma, -ya -yima'.»

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka -o 'kela 'ma zii' 'η 'lii, -ka 'bhεε- -za 'kun 'elrele. 'Ka pε yeke- 'la na mεε ni, -o nu 'bhεε- yeke- 'nale 'ka ni, 'bhεε- -wa baankpa a ta 'ka ni.

²⁵ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke pe -o mɛɛ 'la zan 'koo, -o nu pe baan 'nale- 'bhe zan ni. 'Dun- 'ke pe 'ke 'laa -o mɛɛ 'la zan 'koo, 'bhe zan laa nu -za 'kedo-sroowole; 'ali- pe sanɛ- 'la 'bhe -o -a 'koo, -o nu 'bhe 'kunle-»

Pɛbhe 'la bho -a 'gbu ma 'bhe ma -gɔɔn

²⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'e 'yoo- 'gee' a ma: Mɛɛ do pɛbhe □bwa -yaa' gɛbɛɛ 'e ta.

²⁷ 'Kee- yidia- oo, 'kee- □bwa -a -yre ma oo, -bi zi 'pegee -yrekpaa', pɛbhe 'e bho, 'bhɛɛ- -e gbaandɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- yaa 'bhe do 'kpɔ 'yaango-.

²⁸ 'Trɛ 'ɛ -ya ya 'ke pɛdiinj 'ɛ 'le 'pe, 'bhɛɛ- pɛdiinj 'ɛ gbaandɛ, 'bhɛɛ- -ya -vlo mu klɛ 'bhe blaɛn, 'bhɛɛ- -a -lɛyan' 'ke -a bhe mu 'ɛ 'solele -a -vlo mu 'ɛ ma boolazi.

²⁹ 'Ke -o -tranna bhla 'la ba, mɛɛ mu -gɔŋlɔ si 'bhɛɛ- -woo kan, -amasroyi -o 'kan 'waati 'ɛ □bhwa.»

Mutaadi bhe ma -gɔɔn

(Matie 13.31-32,34; Luki 13.18-19)

³⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «-O -so -Waanbhaa' -bhleŋgbeya 'e danle-mɛla ma 'ezin- ɛɛ? Taa- -o so -a zɔnle- gɔɔn- gɔɔn 'ɛ -dɛla ma 'ezin- ɛɛ?»

³¹ -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -yoo 'tɛ 'bhii- mutaadi bhe do gbɛɛn-, 'ke -wa □bwa 'trɛ 'ɛ 'yi, 'yela- 'fiɛntrɔnnɛ 'yiya- 'trɛ 'ɛ ta pɛbhe mu 'ɛ 'kpen ni.

³² 'Ke -o -yaan -a bolele bhla 'la ba, 'kee- □bhwa -e tro 'bhɛɛ- -a diinj 'ɛ kan -zianbhe' gba 'ɛ 'yi pɛdiinj mu 'ɛ 'kpen ta, -a gbɛ mu 'ɛ -woo -yidɛ', -asiikoo gba 'la maannɛ- mu so 'mu 'fɛ 'kpale- -a -laa mu 'ɛ 'yi.

³³ Zesu 'yaa- -Waanbhaa' a jan 'ɛ 'wo zii' -o ni -gɔɔn -bebe 'yi 'bhii- 'kela bhe 'bhe gbɛɛn-. -O -yaa so -Waanbhaa' a -jan yɛkɛ- 'la 'yimale, -e -yaa 'bhɛɛ- wlata- gɔɔn bo 'zi -o ni.

³⁴ Yaa -yaa -jan sanɛ- -wo -o ni, 'ke yaa -gɔɔn bo 'bhe zi. 'Dun- 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'gbansaan 'tɛ -yaa klɛ 'waati 'la ba, -e -yaa 'bhe -gɔɔn mu 'ɛ 'kpen -yipe' 'mu ni.

Zesu -ploo -gbɛɛ 'ɛ makpalaa

(Matie 8.23-27; Luki 8.22-25)

³⁵ 'Bhe -yrekpaa' do 'ɛ 'le yroma 'ɛ zi, Zesu pe -yaa' *-klanlanɛ mu 'ɛ ni doo: «-Koo' kan -draa 'yre gbɛ do 'ɛ ta.»

³⁶ -O □gwa -zamaa' 'ɛ -din bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'yaale- -yaa gban -yitakon 'la yi, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja 'kele- 'bhɛɛ- -yitakon do 'kpɔ 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi. -Yitakon 'bhɛɛke mu -yaa ge 'zi -o zi 'ezin-.

³⁷ -O -yaa 'bhe 'yi bhe 'tɛ, 'ke -ploo -gbɛɛ do 'kanle- 'sanle, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- -yipoo' mu 'ɛ 'kla zii' -yitakon 'ɛ 'yi, -asiikoo 'bhe 'yaa- zan 'pale- 'ke -yi 'ɛ' le.

³⁸ 'Bhe bhla 'ɛ ba, Zesu 'yaa- yidɛ 'zi -yitakon 'ɛ 'yi -o -zanta', ŋgblo 'kpa -piti 'ɛ ta. -Wa bwele 'tɛ, 'ke -wa pele- -a ni 'kaa: «'O daan mi, 'woo- zan galawole -yi 'ɛ ba, 'yaa 'bhe yienkan ɛɛ?»

³⁹ Zesu bwele 'tɛ, 'kee- -yranle' -ploo 'ɛ zi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -draa 'yi 'ɛ ni doo: «'Bhe 'swa- 'bhe 'yi -gee', 'kpala!» 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -ploo 'kanle- 'ɛ dulale, 'bhɛɛ- 'ke pɛ 'ɛ 'kpen 'kpaale siinj.

⁴⁰ 'Bhɛɛ- Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni doo: «-Mele □kla 'bhɛɛ- 'ka -o -gblaan 'zi -gee' ɛɛ? -E □kla 'nale- 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi ɛɛ?»

⁴¹ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -gblaan -gbɛɛ do 'klale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «'E! Mɛɛ -gɔɔn 'ɛ -dele mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? 'Ali- -ploo 'pegee 'yi 'mu 'kpen 'a 'weli- ma.»

5

*Zesu lii -yoo' Ɔgbian mɛɛ do zi Gadara 'kleen 'e 'yi
(Matie 8.28-34; Luki 8.26-39)*

¹ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e -o 'bhole- Galile -draa 'e 'yre gbe do 'e ta, Gadara mu 'e -waa' 'kleen 'e 'yi.

² Zesu zinale -yitakon 'e 'yi, 'bhe yre do 'e Ɔnɔɔ bhe, 'ke mɛɛ do 'pwele -a -yi 'kee- da mɛɛ bu mu 'e ta, 'bhɛɛ- -e Ɔnwa 'yee- Zesu -lɛpale. Zina 'yaa- -a zi.

³ -E -yaa yi mɛɛ bu mu 'e ta, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpo fangan- 'laa -yaa so 'a -yrelɛ' ta -li, 'ali- 'kee- -yaa kle piibhe kpele- mu 'le.

⁴ -Amasroyi -so, -o piibhe 'gblun mu Ɔbwa a gaan mu 'e ma, 'bhɛɛ- -wa gbe ta -yrela' 'ke piibhe kpele- mu 'le. 'Dun- -e 'bhe piibhe 'gblun mu 'e -gwa -a gaan mu 'e ma, 'bhɛɛ- -ya gbe ma piibhe kpele- mu 'e -kplɔɔkplɔɔdwa, 'bhɛɛ- -e 'mu takaa-; 'bhe 'pegee -ya gaan ma piibhe 'gblun mu 'e 'kpen 'cienna-. Mɛɛ 'kedo- 'kpo gbe laa -yaa so -li -a 'kunle- ta.

⁵ 'Waati 'e 'kpen ba, -bi zi oo, -yrekpaa' oo, -e -yaa kanaa' bu mu 'e ta, 'bhe 'pegee vle goon mu 'e 'wiinj-, 'kee- ge gbekanlele, 'bhɛɛ- 'kee- ge a 'gbu madijwole 'le -so vle mu 'e ma.

⁶ -A -yrekpale Zesu ma 'egboonle 'te, 'kee- gele- blasanlele 'bhe ba -yre ta ye, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe gbale- -a 'kpo zenlele 'bhe 'lɛɛ.

⁷ 'Bhɛɛ- 'kee- -gbekanle 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «-Mele 'o 'pegee 'bhi 'plej- ɛɛ laanima *-Waanbhaa' Gbe Zesu, 'η mazato -Waanbhaa' 'to 'e -zayi', 'bhɛɛ- 'yaa -yrenkpale 'η ta.»

⁸ -E -janwoa 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasroyi Zesu 'a Ɔpia lii -yoo' 'e ni 'elwale 'pe doo -e go 'yee- mɛɛ 'e zi.

⁹ 'Bhɛɛ- Zesu 'yee- mɛɛ 'e 'lɔɔkpaa doo: «-Wo 'e sii 'nale ɛɛ?» 'Ke -ya pele- doo: «-Wo 'η sii <-zamaa' 'srɛ, -amasroyi 'woo- 'ebebele.»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'kee- -sromabole Zesu ni 'ebebele doo: «'E 'zoolɛ, 'yaa 'o -gbinle' 'kleen 'lɛɛ- 'yi.»

¹¹ 'Bhe 'waati 'e ba, Ɔswa 'le -gbɛɛn do -yaa pebhle 'zi goon 'e 'wiinj-.

¹² Lii -yoo' mu 'e -sromabwa Zesu ni doo: «'Ke 'yoo -gbian mɛɛ 'lɛɛ- zi -a 'to 'o ge wla Ɔswa mu 'la bhe -o 'yi.»

¹³ Zesu -dwa 'bhe Ɔla -o ni. 'Bhe klele 'te, 'ke -o gole- mɛɛ 'e zi, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- wlale Ɔswa mu 'e 'yi. 'Bhe 'yi 'te, 'woo- Ɔswa 'ledo- 'e -o -daa blasanlele vle goon 'e 'wiinj-, 'ke -o nule- baale -draa 'e ba, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen gale-. -O -yaa bho Ɔswa 'waa ple -din.

¹⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke -o gooba mu 'e 'kanle 'eke- ma, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'bhe -za 'e 'wojwojzenle 'bhe Ɔnɔɔ -wa 'e 'pegee gba la -wa 'nɛ mu 'e ta. Mɛɛ mu 'e Ɔnwa 'te 'bhe -za 'e yreglinle.

¹⁵ -O bhole Zesu -din, 'ke -o lii -yoo' 'srɛ 'yaa- mɛɛ 'la zan zi 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa, 'bhɛɛ- dunɛ- 'klale- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee 'bhe -yrebakpaale -yaa. -O -yrekpalawoa 'bhe 'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

¹⁶ Mɛɛ 'la zan mu 'a Ɔya Zesu zi, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'yee- -za 'e 'kpen kleyre Ɔya, -za 'la Ɔkla 'yee- lii -yoo' zan 'e ni, 'bhe 'pegee -za 'la Ɔkla Ɔswa mu 'e ni 'ezin-, 'mu 'bhe -za 'e 'kpen 'yigoonna 'woo- yre ma Ɔnɔɔ -glin mu 'e ni.

¹⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke -o -sromabole Zesu ni doo 'bhe go -waa' 'tre 'e ta.

¹⁸ Zesu 'san bhla 'e zi -yitakon 'e 'yi, 'ke lii -yoo' 'e 'yaa- mɛɛ 'la zan zi, -e -sromabole 'sanle Zesu ni doo -e bole- 'bhe zi.

¹⁹ Zesu 'laa dole 'bhe Ɔla -a ni, -ya Ɔpia -a ni droon' doo: «Ge 'e ba 'fe 'le ma 'yaa- mɛɛ mu 'e ba, 'bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -za 'wlan 'la Ɔkla 'e ni, 'bhe 'pegee 'e 'yrenklaa- -a ma goɛ- 'la gbɛɛn- bhe, 'bhe 'kpen 'yipe- -o ni.»

20 'Yee- mɛɛ 'ɛ gele 'tɛ, 'kee- Zesu -za 'la ɔkla -a ni 'bɛ 'woŋwoŋzɛnlɛ 'yee- 'klɛɛn do 'ɛ 'yi -wa vu 'ɛ 'kɛn ta. Mɛɛ 'la zan mu 'kɛn Zesu kleza 'ɛ ɔmaa, -o 'kpeelenia -o ma.

Zesu le do -bheela 'bhe 'pegee -e Zailusi 'lune do -bwela gale ba (Matie 9.18-26; Luki 8.40-56)

21 'Bɛ -bɛlaan, Zesu 'pegee -yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ -o -draa 'ɛ takaan- yitakon 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- -o nu gbɛ drɛɛwoa- -draa 'ɛ 'yɛ gbɛ do 'ɛ ta. -O bɛle -draa 'ɛ bɛnɛ, 'ke -zamaa' 'srɛ do 'klale -o zi.

22 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla -kunlii' mu 'ɛ do nule-, -o -yaa 'bɛ sii Zailusi. 'Bɛ Zesu 'yele-, 'kee- baale' 'bɛ gaan ma.

23 'Bɛɛ- 'ke 'bɛ -sromabɛle 'yee- Zesu ni doo: «'N' 'lune 'ɛ 'le -o zan 'kpaale-, nu ge 'ɛ ba, 'bɛɛ- 'yee- gbɛ 'kpa -a ma, 'kooko- -e bhee.»

24 'Bɛ 'yi 'tɛ, 'ke -o 'pegee Zesu gele- 'eke- zi -a ba -le ma. -O -yaa ge 'zi bhla 'la ba -a ba -le ma, -zamaa' 'srɛ do 'la dole -yaa -a zi 'mu 'yaa- 'klin zii' 'eke- ta gbɛ 'ɛ 'kɛn zi -a ma.

25 Le do -yaa -zamaa' 'ɛ 'plɛn-, -a lɛɛ vu ta plɛ 'ke yaa -yito' 'ɛ 'le 'laa kan.

26 -E ɔmwa -a -laanɛkpale ma, 'bɛɛ- 'bɛ ɔkla 'trebɛle. -A 'koo -goli' 'ɛ 'kɛn 'yaan- 'ke yaa 'klɛnyawo. Drɔon' yaa ga 'ɛ baan' -le -yaa 'kla zii' -a ba.

27-28 -E Zesu a -za 'ɛ 'male-, 'ke -ya pele- -a 'kpee doo: «'Ke 'ɛ ɔswa 'ɛ gbɛ yanle- sa -a ta dune- 'ɛ ma, 'ɛ nu -bheele.» 'Bɛ 'yi 'tɛ, 'kee- nule- wɛle -zamaa' 'ɛ 'plɛn- Zesu -zanta', 'bɛɛ- 'ke -ya gbɛ yanle- 'bɛ ta dune- 'ɛ ma.

29 'Bɛ yɛ do 'ɛ ɔnoo bhe, 'ke yaa -yito' 'ɛ 'lekanle 'tɛ; 'bɛɛ- 'kee- -bheele' yaa ga 'ɛ 'yi.

30 'Bɛ yɛ do 'kɔ 'ɛ ɔnoo bhe, 'ke Zesu 'a 'yaangole -a 'fle 'yi 'bhii- 'soleya fangan- do -pwela -a -yi. -Ya -leklale -zamaa' 'ɛ ta, 'ke -yoo -lɔkpale doo: «-De -le -yaan 'ɛ ta dune- ma ɛɛ?»

31 -Yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ -wa -lekwana a ni doo: «'E 'yɛ 'laa -o -zamaa' 'ɛ 'klinle- ma 'ɛ zi, 'bɛɛ- 'yoo 'o 'lɔkpa zii' doo -dele -yaan 'ɛ ma ɛɛ?»

32 'Duŋ- Zesu 'a 'yɛ 'mlɛnwoa- -a zi mu 'ɛ ta, 'kooko- mɛɛ 'la zan -yaan -a ma -e 'bɛ zan ye.

33 'Yee- le 'ɛ 'yaa- bɛɛn 'zi gbɛlaan 'ɛ 'koo -kpakpa. -E -nwa -a 'kɔ zɛnlɛ Zesu 'lɛɛ, 'bɛɛ- -e -za 'la ɔkla -e 'bɛ 'kɛn wlanɔpia Zesu ni.

34 Zesu pe -a ni doo: «'N' 'lune, 'yee 'kpalawo 'mi 'yi bhe, 'e -gwa -za 'yi, ge 'e ba yɛlabla ta! Bhaa 'yaa- ga 'ɛ yaa niinale 'e ma 'ezin-»

35 Zesu 'yaa- 'bɛ -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mɛɛ 'ke mu dale- Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ -kunlii' Zailusi ba -le ma, 'bɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni doo: «'E 'lune 'ɛ ɔkla 'ke siele', 'yaa -koo' daan mi 'ɛ 'trebɛle 'ezin-»

36 'Duŋ- Zesu 'laa 'bɛ -jan 'ɛ bɛle -kɛsi 'yi, 'ke -ya pele- Zuufu mu daanfɛ' -kunlii 'ɛ ni doo: «'Yaa -gbɛlaanle', 'e 'kpa 'mi 'yi drɔŋ.»

37 -O ge bhla 'ɛ zi 'yee- Zuufu mu daanfɛ' -kunlii 'ɛ ba, Zesu 'laa dole -a -la 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kɔ ge -o zi, 'ke ya 'e go Pɛri, 'bɛɛ- Zaki 'pegee 'bɛ 'nɛgwɛn- Zaan ba.

38 -O bɛle Zuufu mu daanfɛ' -kunlii 'ɛ ba, 'ke Zesu -zamaa' do ye- 'ke -woo -we 'zi 'zoozoo-, 'bɛ 'pegee mɛɛ 'ke mu -yaa wisi' zii' 'ke -o -gbɛkan' 'egbole.

39 -E wɛle 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele ɔkla 'bɛɛ- 'ka -o -we 'zi -gee' 'zoozoo- ɛɛ, 'bɛɛ- 'ka -o wisi' zii' ɛɛ? -Nɛ 'ɛ yaa gale, -yoo yi pla.»

40 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke 'bɛ mɛɛ mu 'ɛ 'sonsile Zesu ma. -Ayile, 'ke -yoo 'kɛn 'pwɛle 'pɛlii-. 'Kee- -nɛ dɛ 'pegee -nɛ 'ɛ nɛɛ, 'bɛɛ- -nɛ 'la zan mu ɔnwa -a zi 'mu 'te -la 'tole 'a zi. 'Bɛɛ- 'ke -o gele- -nɛ gbɛ 'ɛ 'yilayɛ 'ɛ ɔnoo.

41 -E -ne 'e □kwani 'bhe gbe ma 'ke -ya 'siile 'kaa: «*Talita kumi!* » 'Bhe 'yile-: «-Gblane, 'mi pe 'e ni dɔɔ 'e 'wlen-!»

42 'Bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ bhe, 'ke -gblane 'e bwele- gale ba, 'ke -ya -wlenle', 'bhe- 'kee- 'taawole 'sanle. -A lee -yaa vu ta ple. Mee mu 'e -o -gblane 'e bwele yele gale ba, 'ke -o liibhaale -o ma 'kee- kan a -dan' ta.

43 'Bhe blaani, 'ke Zesu -o -lemazonle- dɔɔ waa 'bhe -za 'e 'pele- mee 'kedo- kpo ni. 'Bhe- -e pe -o ni -o pele na -gblane 'e ni.

6

Nazareti mu 'e waa dɔɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi (Matie 13.53-58; Luki 4.16-30)

1 Zesu gole 'bhe yre 'e 'nɔɔ-, 'kee- gele- -a 'tro -wa 'e ta.

2 *Yitre' yi 'e 'bhɔle-, 'kee- mee mu 'e daanle 'sanle *Zuufu mu daanfe' 'e □la. Mee 'sre 'la 'yaa- 'mu 'tronkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpen 'kpeelenia, 'bhe- 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Ee! -E 'bhe -za mu 'lee- 'kpen -daanna -dela ba ee? -Zadɔleya 'la -ya 'kɔɔ, 'bhe 'pegee -e 'sɔle- maza mu 'la kle 'zi, -dele 'bhe 'sɔle- maza mu 'e kle 'senj 'na zii' -a ni ee?»

3 Mari gbe 'fe 'wiinkpa mi 'e yaa 'kele- ee? Zaki 'pegee Zose, 'bhe- Zude 'pegee Simɔ 'naagwlen- 'e -yaa 'kele- ee? 'Bhe- -a neene- le mu 'e waa -o 'kɔɔ ba -ge ee? » -O 'kpeejan- mu 'e ma, waa 'sɔle- -o 'kpale -a -yi.

4 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-O -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e -ledɔ' a ma yrekpen- □nɔɔ, 'fɔke ya 'e go -a 'gbu da -wa 'la ta 'mu □nɔɔ mu 'e ba, 'bhe 'pegee -a de mu, 'bhe- -yaa' 'fa -la mu 'e ba.»

5 Waa -o 'kpalawole Zesu 'yi -a 'gbu da -wa 'e ta, yaa 'sɔle- 'sɔle- maza -bebe klele 'bhe □nɔɔ; 'ke yaa 'e go -ya gbe -kpa gade mu 'dama 'la ta 'mu ba, 'bhe- 'mu 'bheela-.

6 Waa -o 'kpalawole -a -yi bhe, 'bhe 'a 'kpeelenia -a ma. Zesu -ja 'kaanle- Nazareti kpe ma -wa mu 'e ta 'kee- ge mee mu 'e daanlele -Waanbhaa' a -jan 'e 'le.

Zesu -yaa' -klanlani vu ta ple 'e 'winbɔ- 'zi -Jan 'Nrale- 'e 'woyre- nɔɔ- (Matie 10.5-15; Luki 9.1-6)

7 Zesu -yaa' *-klanlani vu ta ple 'e 'siila- -a -din, 'bhe- 'ke -yoo winbɔle 'sanle ple ple 'kaa -o ge -Jan 'Nrale- 'e 'woyre- 'e nɔɔ; 'bhe- 'kee- 'senj 'nale -o ni 'ke -o lii -yɔɔ' mu -gbin mee mu zi.

8-9 'Bhe- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o gelawo zii' gben 'e ta bhe, 'ka 'laa pele 'pegee gben ta ge 'pepe 'sile-, 'bhe- 'ka 'laa -goli' do 'kpo bɔle 'ka 'wiinj-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa dune- ple 'klale- 'ka ta. 'Durj- -ka 'ka 'taawo 'beni mu 'si, 'bhe- -ka -sawla 'wla 'ka gaan ma.»

10 -E pe -o ni 'ezin-: «'Ke 'ka □bhwa -wa 'la ta, 'bhe- 'ke -o 'ka 'cieya- □kla 'fe 'la □la, -ka bo 'bhe- □la, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka jilale ma.

11 'Bhe- 'ke waa 'ka 'kunle- 'elrele, 'bhe 'pegee 'ke waa -o 'tronkpale 'ka 'wojan- mu 'e □la yre 'la □nɔɔ, 'ke 'ka -o go 'zi bhla 'la ba 'bhe yre 'e 'nɔɔ-, -ka 'ka gaan mazon 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'ke 'ka 'ka gaan ma bwegblen- mu 'e 'kpen go. 'Bhe nu klele 'bhe yre 'e □nɔɔ mu 'e -waa' -za 'yɔɔ- 'e ma 'tɔomasie 'le.»

12 -Yaa' -klanlani vu ta ple 'e -o -ja 'bhe- 'yi 'te, 'bhe- -o -yaa pe 'zi mee mu 'e ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'taawogbeya 'e 'niina- 'ke 'ka 'ploo- -za 'yɔɔ- klele ma!»

13 -O 'zina -bebe □gbian mee mu zi. -O gade mu -bebe 'srola- 'ke -yrɔn 'le, 'bhe- -o 'mu 'bheela-.

*Mεε Wiinjfe' Mi Zaan deyre**(Matie 14.1-2; Luki 9.7-9)*

14 'Bhe 'waati 'ε ba, -Bhlejngbe Erodi Antipasi Zesu 'tɔ 'ε □maa, -amasroyi -o -yaa 'bhe 'tobho zii' yrekpɛn- □nɔɔ. Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mεε Wiinjfe' Mi Zaan -le -bwela gale ba, 'bhela- -yile 'sole- maza mu kle -gɔɔya' -o -a 'kɔɔ.»

15 Mεε 'ke mu -yaa 'pe zi dɔɔ: «Eli -le». -A 'ke mu -yaa 'pe 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' -lela' janwo mi do -le 'bhii- 'elwaleta -Waanbhaa' -lela' -janwo' mu 'ε gbɛɛn-.»

16 'Yee- -bhlejngbe Erodi Antipasi 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'ke -ya pele- 'kaa: «'An □pia mεε mu 'ε ni dɔɔ -o Zaan 'la ngblo 'kan, 'bhe -le 'kele-».

(Matie 14.3-12; Luki 3.19-20)

17-18 -Za 'la □kla 'bhεε- *Erodi 'a □pia mεε mu 'ε ni dɔɔ -o Zaan ngblo 'ε kan' 'bhe -le -ge: 'Yee- Erodi Antipasi -a 'gbu nεɛnε- Filipu 'na Erodiadi □sia 'ke -a na 'le. 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zaan 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ke 'yee 'gbu nεɛnε- na □kla 'kee 'na 'le, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'lrele- 'le.» 'Bhe klele 'tε, 'ke 'yee- Erodi mεε mu winbɔle Zaan 'kunyɛ- nɔɔ, 'bhεε- 'ke -wa bole- kaso 'yi.

19 Erodiadi zrupliile -yaa Zaan ma 'bhe -zayi', 'bhεε- -e -yaa 'bhe deyre -la -glin 'zi, 'dun- -a gbe laa 'sole- -lido' 'bhe dεle ta.

20 -Amasroyi Erodi -yaa -gasikpa Zaan 'lεε 'egbenele. 'Bhεε- -a 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zaan -o 'ke mεε -lɛdɔɔle 'le, 'bhe 'pegee mεε 'weŋ do 'le, 'bhεε- -e -yaa 'bhe tagbin. 'Kee- -yaa Zaan 'wojan- 'ε ma, -a zru ba 'tε 'yaa- dɔ. 'Bhεε- 'dun-, 'bhe 'yaa- sɔ -a ni 'ke -ya 'tronkpa- Zaan ni.

21 'Dun- -yrekpa' do, 'ke Erodiadi -a pe -za -zigo' yi 'ε 'bhɔle. 'Bhe yi 'ε 'yaa- 'ke -bhlejngbe Erodi 'ya lεε -zabla' yi 'ε 'bhεε- 'le. Erodi pe -koo -gbɛnε do □kla. -E -yaa' mεε gblaan mu oo, -srwase- -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee Galile 'kleen' 'ε 'yi mεε gblaan mu 'ε 'kpen 'siila- 'bhe ma.

22 Erodiadi 'gbu 'lu -gblane 'ε 'wlale- 'feti kle 'fε 'ε □la, 'kee- 'srotanle 'sanle. -E □swa 'gbu Erodi 'pegee -yaa' 'cie mu 'ε ni. 'Yee- -bhlejngbe Erodi pe 'bhe 'yi 'tε gblane 'ε ni dɔɔ: «'Kee pe 'la 'yɛwoa- 'ŋ ma, 'ŋ nu 'bhεε- nale- 'ε ni.»

23 -Ya 'sienwoa- 'gbu -gblane 'ε ni dɔɔ: «'Kee pe 'oo pe 'la 'yɛwoa- 'ŋ ma, 'ŋ nu 'bhe 'nale- 'ε ni, 'ali- 'kee- □kla 'an -bhlejngbe 'kleen 'ε gbe do 'le oo, 'ŋ nu dɔle 'bhe 'nale- □la 'ε ni.»

24 'Bhe klele 'tε, 'ke -gblane 'ε 'pwele 'pɛɛlii-, 'kee- gele- -a nεε -lrɔkpale dɔɔ: «'N -mε pe -za 'gbu -la 'yɛwo -a ma εε?» -A nεε pe a ni dɔɔ: «-A pe 'ŋ 'yoo- Mεε Wiinjfe' Mi Zaan ngblo 'ε 'bhεε- zi.»

25 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -gblane 'ε 'niinale blaale- 'fε 'ε □la, 'ke -ya pele- -bhlejngbe 'ε ni: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'e Mεε Wiinjfe' Mi Zaan ngblo 'ε 'bhεε- kan, 'bhεε- 'ya na 'ŋ ni pele -koo do ta 'saanibhe.»

26 'Bhe -jan 'ε 'bhe 'yee- -bhlejngbe 'ε ta □kla sun 'egbenele. 'Dun- -ya 'sienlawoa gban -jan 'la 'bhe ta -gblane 'ε ni, yaa 'cie mu 'ε 'yɛ ma, yaa -yaa sɔ a -gbedɔle 'bhe klele ma.

27 'Bhe yɛ do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -ya gooba -srwase' mu 'ε do winbɔle 'kaa 'bhe ge Zaan ngblo 'ε kan, 'bhεε- 'bhe nu 'kele- -a ni.

28 -Srwase' mi 'ε -ja Zaan ngblo 'ε 'kanle- -kaso 'fε 'ε □la, 'kee- nule- 'bhe 'le pele -koo do ta. 'Kee- 'bhe 'nale -gblane 'ε ni. 'Bhεε- 'ke -gblane 'ε 'bhe 'kpale 'bhe nεε 'kɔɔ.

29 Zaan -a -klanlane mu 'ε 'bhe 'male-, 'ke -o nule- -a gbaa 'ε 'silε-, 'bhεε- 'ke -o gele- -a binle.

Zesu -o -yaa' winbɔwo mu 'ε dayre pe 'zi

³⁰ Zesu a winbowo mu 'ε dale blaana -waa' 'taa 'ε ta, 'ke -woo -lekpaale 'eke- ta 'yee- Zesu -din, 'bhεε- 'ke -o -za mu 'la 'kpen ɔkla 'bhe 'pegee -o mee mu -daanna -za mu 'la 'kpen 'le, 'mu 'yigooonle -a ni.

³¹ Zesu pe -o ni 'kaa: «-Koo' go -ge, 'bhεε- -koo' ge 'edanma -koo' 'yitrelε sa -kpe ta yre do ɔnoo.» Zesu -janwoa 'bhe gbεen- bhe, -amasroyi mee -bebe 'yaa- nu 'zi -o ba 'ke -o ge 'waati 'ε 'kpen ba, -asiikoo Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε waa -yaa pebhleyre -sɔowoo -o 'koo.

Zesu pebhle ɔnaa mee 'waa 'soo ni (5.000)

(Matie 14.13-21; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-14)

³² 'Bhe 'yi, -O -saan -yitakonj do 'yi, 'bhεε- 'ke -o -yi 'ε takanle, 'bhεε- 'ke -o 'gbansaan 'te gele- -kpe 'ε ta yre do ɔnoo.

³³ 'Dun- mee -bebe -o ɔya, -o ge bhla 'ε zi -yitakonj 'ε 'yi, 'bhεε- -woo madwa-. 'Bhela- -yile, 'bhe mu -daa -wa mu 'ε 'kpen ta, 'bhεε- 'mu blasaan-, 'ke 'mu gele- zenle blaale- 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'lee -o -yaa ge 'zi yre 'la ɔnoo 'bhe ɔnoo.

³⁴ Zesu zinale -yitakonj 'ε 'yi, 'kee- -zamaa' -gbene 'ε yelee-. 'Bhεε- -o -yrenklaa -a ma. -Amasroyi -o -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta. 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yoo -o daanle 'sanle -za -bebe 'le.

³⁵ -E ɔbwa mee mu 'ε daanle ma, 'bhεε- 'waati 'ε ɔbhwa 'egboonle. -Ayile, -yaa' -klanlane mu 'ε -woo mabεenle -a -din, 'ke -wa pele- -a ni: «'E 'yrekpa, -koo' -o -bon dreyi' -a ma 'de! 'Bhεε- 'waati 'ε ɔbhwa gban 'egboonle;

³⁶ -a pe mee mu 'lee- ni 'kaa -o ge pele mu -loyre' -glin -bon 'yi -wa mu 'pegee -koo' -din -wa mu 'ε ta.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a pele -o ni doo: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» 'Bhεε- -o pe -a ni 'ezin- doo: «'Ali- 'ke 'o denie -goli' 'tanbha -keme ple pe 'bluu ɔlwa, 'bhεε- 'ke 'o 'bhe ɔnaa 'woo- mee mu 'lee- ni, 'bhe so -o mabhole εε?»

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale 'kaa: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'koo εε? -Ka ge -a -glin doo.» -O gele 'eke- -lrokpale 'ke -o nule- -a pele -a ni: «'bluu 'soo 'pegee kaa ple.»

³⁹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni doo: «-Kaa pe mee mu 'ε ni doo -o yala- -bon -doo 'ε ta -le ma -le ma!»

⁴⁰ 'Bhεε- mee mu 'ε -yalaa' -le ma -keme do do 'pegee mia ple bhe vu vu.

⁴¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ε 'pegee kaa ple -o 'kunle -a 'koo, 'ke -ya -yre 'kpale laanima, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole pele 'ε ma. 'Bhe blaanta, 'kee- 'bluu mu 'ε takanle kplokpo, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlane mu 'ε 'koo 'kaa -woo -yicien' -zamaa' 'ε ma. 'Bhe klegbeya do 'ε yi, 'kee- kaa ple 'ε 'yicienle -o 'kpen ma.

⁴² Mee mu 'ε 'kpen pebhla-, 'bhεε- -o kpedwa-.

⁴³ -O yanle pe 'ε 'bhlelele, 'bluu 'lekpu- mu 'pegee kaa mu 'la ɔbwa -o blaana, 'mu cie -ne ɔyan vu ta ple -paa.

⁴⁴ Mee mu 'la 'kpen 'yee- pe 'ε ɔbhla, 'mu 'yaa 'gwlaan- 'waa 'soo (5.000); le mu 'pegee -ne mu laa -yaa 'bhe mee -lii 'ε ba.

Zesu 'taawo zii' -draa 'ε ta

(Matie 14.22-33; Zaan 6.15-21)

⁴⁵ 'Bhe -za mu 'ε 'kanle- -gun bhe, Zesu 'a ɔpia -yaa' -klanlane mu 'ε ni 'kaa -o ge 'san -yitakonj 'ε 'yi kpanma. -E -yaa zi 'bhii- -o 'kan 'a -lee -so -draa 'yre gbe do 'ε ta, Betisaida -wa 'ε ba -yre 'ε ta. 'Bhe 'waati 'ε ba, 'yee- gbu nu 'ploole- -zamaa' 'ε ma 'kaa -o ge -o ba -le ma.

⁴⁶ Zesu 'yanle- 'ploolele -zamaa' 'ε ma, 'kee- gele- -a 'seriwole goon do wiinj-.

47 -Bi □pwa 'waati 'la ba, -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- -yitakon 'ε 'yi, -yi 'ε dreyi', 'bhεε- 'yee- Zesu do -kplεn -yaa 'trε ma.

48 Zesu 'a □ya 'bhii -yaa -klanlanε mu 'ε gbεzikaan -yitakon 'ε 'bhεlema, -amasroyi -ploo 'ε 'yaa- 'kan zii' 'kee- nu -o ba -yre ta. 'Bhε klele 'tε, zrwanzi maa gwlen -we bhla □lwa 'ε ba, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'kee- nu -o ba -yre ta, -e -yaa zan drōon' 'kanle- -o ta.

49 -Wa yele 'taawoyre 'ε □nōō -yi 'ε ta, -e □kla -o ni 'bhii- jielii do -le -yaa 'kele-, -ayile 'ke -o -gbekanle 'sanle.

50 -Amasroyi, -o 'kpen 'a □ya, 'bhεε- -gblaan □klaa -o -yi. 'Bhε yre do 'ε □nōō bhe, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka 'ka zrudo 'egloole, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaane'»

51 'Bhε blaen, 'kee- 'sanle -o zi -yitakon 'ε 'yi, 'ke -ploo 'kanle- 'ε dulale. -Yaa' -klanlanε mu 'ε 'liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta.

52 -Amasroyi, -e 'sole- maza 'la □kla -o -yre ma 'bluu 'yicienyre 'ε □nōō, -waa 'bhe -yi' mafe- -li bi, -woo 'trōn 'yi -dwa 'egloole 'bhe 'yimale ma.

*Zesu gade mu -bheela Zenezareti 'kleen 'ε 'yi
(Matie 14.34-36)*

53 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yanle -draa 'ε takanlele bhla 'la ba, 'ke -o zinale -draa -yre gbε do 'ε ta Zenezareti 'trε 'ε ta, 'bhεε- -o -yitakon 'ε 'yrela- -yi 'ε 'lezi-.

54 -O zinale -gun -yitakon 'ε 'yi, 'ke mεε mu 'ε -o Zesu madole 'bhe yre do 'ε □nōō bhe.

55 'Bhε klele 'tε, 'ke mεε mu 'ε gele- Zesu 'nuza- 'ε wonwonzenle 'kleen 'ε 'yi yrekpen- □nōō. 'Bhεε- mεε mu 'ε 'yaa- zan gade mu 'ε 'le -a ni 'mu 'yila -saa mu 'ε ta. 'Ke -o -yaa ma 'kaa -yoo yre 'oo yre 'la □nōō, -o -yaa ge -a zi 'bhεε- □nōō ye.

56 'Kee- -yaa bho yre 'oo yre 'la □nōō, -wa gblaen mu ta oo, -wa 'fientronne mu ta oo, -bon 'yi -wane' mu ta oo, mεε mu 'ε 'yaa- nu -waa' gade mu 'ε 'lekpaie -kpan mu 'ε ta, 'bhεε- -o -yaa -sromabo Zesu ni dōō: «-A 'to 'ke 'waa- gade mu 'ε -woo gbε yan sa -yaa' dune- tralape 'ε ma.» Gade mu 'la 'kpen mu gbε -yaan 'bhe ma, 'mu 'kpen 'bheela-.

7

*Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o -gbōō mu a 'sinii ta za -klosikunle
(Matie 15.1-20)*

1 Farizi mu 'ε 'pegee *'Tonj daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu. 'Bhεε- -o 'pegee Farizi mu 'ε -ja -o -lekpaie Zesu zi.

2 -O -yaa' *-klanlanε mu 'ε 'klosikwan, 'bhεε- -wa □ya 'bhii- 'ke 'mu -o pebhlele, 'mu 'laa -yaa 'mu gbε mafe 'bhii- -wa kle gōne- 'la gbεen- Zuufu mu a 'sinii ta za 'ε ma.

3 Wlan 'ε ni, Farizi mu 'ε 'pegee Zuufu -vin mu 'ε 'kpen waa -yaa so pebhlele, 'ke -waa -o gbε mafele 'elwale 'pe, 'bhii- -o -yaa kle gōne- 'la gbεen- -o -gbōō mu a 'sinii ta za 'ε ma.

4 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -o -daa 'plεε 'yi, waa so pebhlele, 'ke waa -o gbε mafele 'elwale pe. -O -gbōō mu -o 'sinii ta za -bhεeke' -bebe □twa -o ni, 'bhεε- -o 'mu 'klosikun: 'bhe 'ke mu -le 'bhii- -waa' -yi 'mipe- mu -yifegbeya 'pegee -waa' 'trεgbo-, 'bhεε- -waa' piibhegbo mu -yifegbeya.

5 'Bhela -zayi' -le, Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj Daan mu 'ε -o Zesu 'Irokpaadōō: «-Mele □kla 'bhεε- -yaa' pε -klanlanε mu 'ε waa -o 'taawo zii' -kōō' -gbōō mu a 'sinii ta za mu 'ε ta εε? -Mele □kla 'bhεε- -waa -o gbε mafe 'bhii- -wa kle gōne- 'la gbεen- -kōōa' 'sinii ta za 'ε ma εε?»

⁶ Zesu 'a zikpaa- -o ni 'te dɔɔ: «Mɛɛ -yrekɔɔza kle mu, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezaɪ -jan 'la □woa 'ka ba zayi' 'elwale -sɔ, 'bhe □kla 'ke wlan 'le. -A yɔɔndeɛle -o -a 'kɔɔ 'kaa -Waanbhaa' pe dɔɔ:

<Mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo 'η 'lɛdɔ- -a ma -o -liijan' mu 'te -la -le;
'duj- -o zru mu 'ɛ 'plɛngole -o 'η ma.

⁷ -Woo 'η gba bhaama, -amasrɔyi -o mɛɛ mu daan 'ke bhaaplɛη mu a 'sinii ta za mu -la -le.>»

⁸ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka -Waanbhaa' a pe 'toη mu 'ɛ to -a nɔɔ, 'bheɛ- 'ka bhaaplɛη mu a 'si ta za mu -la -klosikun.»

⁹ -E pe -o ni 'ezin- 'kaa: «'Ka 'ka -banjo' -Waanbhaa' pe 'toη 'gbu 'ɛ 'yi kpataakpa, 'bheɛ- 'ka 'kaa- 'sinii ta za mu -la 'klosikun.

¹⁰ Wlan 'ɛ ni, Moizi pe dɔɔ: «'E dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -o ma 'elrele». 'Bheɛ- -ya □pia 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -a dɛ 'pegee -a nɛɛ 'danganwoa, 'bhe zan -o 'ke dɛpɛ 'le».

¹¹ 'Bheɛ- 'ka mu 'bhe -jan 'ɛ maniinaa 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ke mɛɛ do 'a □pia -a dɛ 'pegee -a nɛɛ ni 'kaa <'N' yaa- nu bhɔle 'ka ba 'η 'kɔɔpɛ- 'la 'le, 'bhe □kla 'ke 'kɔɔban 'le ('bhe 'yi -le -o pɛ 'la □naa -Waanbhaa' ni)>.

¹² 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, 'ka 'bhe zan 'ɛ ηgblo 'ɛ siɛ, 'bheɛ- yaa sɔ -a 'gbu 'srɔɔwole 'ke -ya 'kɔɔpɛ- na -a dɛ 'pegee -a nɛɛ ni -li -titi.

¹³ 'Bhe klegbɛya -gloɔn 'ɛ gbɛɛn- bhe, 'kaa- 'sinii ta za mu 'ɛ ma, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yiga- mɛɛ mu 'ɛ -yrɛ 'yi. 'Ka 'bheɛ- 'yansi za -gloɔn -bebe kle!»

Pe mu 'la sɔ bhaaplɛη 'kpee 'trindɔle

(Matie 15.10-20)

¹⁴ Zesu -zamaa' 'ɛ 'sii gbɛ drɛɛwoa- 'ezin-, 'ke -ya peɛ- -o ni dɔɔ: «'Ka 'kpen, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'bheɛ- -ka -jan 'lɛɛ- 'yima!

¹⁵ Pɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa sɔ wlale- mɛɛ 'kpee, 'bheɛ- 'bhe 'a 'kpee 'trindɔ-. 'Duj- pɛ 'la da bhaaplɛη 'gbu 'kpee, 'bhe -le -a 'gbu 'kpee 'trindɔ- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi.

¹⁶ ['Ke -jan 'lɛɛ- -yima' 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ηgblo ma, -ya -yima'.]»

¹⁷ Zesu -gwa -zamaa' 'ɛ -din, 'bheɛ- -e -ja wlale 'fɛ 'ɛ □la 'waati 'la ba, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'yɛɛ- -gɔɔn 'ɛ 'yilrɔkpale 'a ma.

¹⁸ 'Bhe kleɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pɛɛ -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu laa 'bhe 'yima- ɛɛ? 'Ka mu 'laa 'yaango- 'bhii- 'pɛɛlii- pɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa sɔ wlale- mɛɛ 'kpee 'bheɛ- -ya 'kpee 'trindɔ- ɛɛ?

¹⁹ -Amasrɔyi, pɛɛ laa wla mɛɛ zru 'ɛ 'yi, -e ge mɛɛ vi 'ɛ 'bheɛ- 'yi; 'bheɛ- -e kle 'ke blinpe' le boolazi.» (Zesu 'bhe -jan 'lɛɛ- 'woa- win 'la ma 'bhe 'yi -le dɔɔ: Mɛɛ sɔ pɛɛ 'tɔɛɛ -pɛ 'bhe 'bhleɛ.)

²⁰ -E pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Pɛ 'la mɛɛ 'kpee 'trindɔ- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, 'bhe da 'e 'gbu zru 'ɛ 'bheɛ- 'yi.

²¹ -Amasrɔyi, 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'ɛ 'kpen da bhaaplɛη 'gbu zru 'ɛ 'bheɛ- 'yi 'bhii- 'ke mu 'lɛɛ gbɛɛn-: 'joo 'yɔɔ- oo, -faan zru oo, mɛɛ dɛ zru oo,

²² -yanbhɔɔya zru oo, -naflo zru oo, yiɛnya oo, -dawliya oo, 'taawogbɛya -yɔɔ' oo, zranwole oo, mɛɛ 'tɔsiɛle oo, 'e 'gbu magbaandɛle oo, 'bhe 'pegee -zadɔkleya.

²³ 'Bhe -za 'yɔɔ- mu 'la bhe, 'mu -la 'kpen da mɛɛ zru 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'mu -le mɛɛ 'kpee 'trindɔ-.»

'Cie le do 'e □kpaa Zesu 'yi

(Matie 15.21-28)

²⁴ Zesu gole 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'kee- gele Tiri 'kleen 'e 'yi. -E bhøle 'bhe □nɔɔ, 'kee- gele- wlale 'fe do -la; 'bhεε- yaa -yaa zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpo 'a 'yaango- 'bhii- yoo 'bhe 'fe 'e □la; 'duŋ- -a tagaanle laa bole.

²⁵ -Amasroyi, lii 'yoo- -yaa le do -lunε' do zi. 'Bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, le 'e -ya 'male- 'kaa Zesu □nwa, 'kee- gele- baale Zesu gaan ma.

²⁶ 'Bhe le 'e 'bhe 'laa -yaa 'ke Zuuflu le 'le, 'bhe -yaa da Sirofenisi 'kleen 'e 'yi. -E -sromabwa Zesu ni doo 'bhe lii 'yoo- 'e -gbin -a -lunε' 'e zi.

²⁷ 'Bhεε- 'duŋ-, Zesu pe -a ni doo: «-A 'to -nε mu 'e pebhle 'pe 'bhεε- -o kpεdo. -Amasroyi, 'kee -nε mu a pebhle □sia -o -la, 'bhεε- 'ya -blinna -gbaan' mu 'e ni, 'bhe 'laa lele.»

²⁸ 'Yee- le 'e pe Zesu ni doo: «'Bhe -o 'ke wlan 'le Mεεzan, 'bhεε- 'duŋ-, 'ke -nε mu -o pebhle 'zi, -gbaan' mu 'e -o pe piine- mu 'la balaa' -nε mu 'e 'koo pebhle -tabali 'e □la 'tre ma, 'mu 'bhe mu -la bhle.»

²⁹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «Le -nε, 'e -jan 'la □woa bhe, 'bhe -zayi', ge 'e ba -le ma; lii -yoo' 'e -gwa 'e 'lunε 'e zi.»

³⁰ 'Yee- le 'e 'nule- -a ba -le ma 'te, 'kee- bhøle- -a -lunε' 'e 'yila- le ta -saa 'e ta. 'Bhe bhla 'e ba 'ke lii 'yoo- 'e -gwa gban 'bhe zi.

Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- do -bheela

³¹ Zesu gole Tiri 'kleen 'e 'yi, 'kee- 'kanle Sidon -wa 'e ta, 'bhεε- -e -yaa zan bhla 'la ba Galile -draa 'e ba -yre ta, 'kee 'kanle -wa vu -o 'kleen 'la 'yi 'bhe 'yi.

³² Mεε 'ke mu -nwa 'ke 'bhobho 'trɔn 'wile do 'le -a ba. 'Bhεε- 'ke -o -sromabole -a ni doo -ya gbε 'kpa 'bhe 'bhobho 'trɔn 'wile- mi 'e ma, 'bhεε- 'bhe bhee.

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- 'e plengole -zamaa' 'e ma, 'kee- gele- 'kele- 'edanma. 'Bhεε- 'ke -ya gbε -nεbhε' ple wlale- 'bhe 'trɔn mu 'e 'yi. 'Bhεε, 'ke -ya -liile' bole- -a gbε -nεbhε' do ma, 'bhεε- 'kee- 'bhe -zwanle' 'yee- 'bhobho 'e nre 'e ma.

³⁴ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'e 'yrekpale laanima, 'ke -ya 'trele 'egloole, 'bhεε- 'ke -ya pele- doo: «*Efata!*» 'Bhe 'yile 'kaa: «-Ka 'ka 'liiploo-!»

³⁵ 'Bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mεε 'e 'trɔn mu 'e 'liiploole, 'ke -a nre 'e tagbingole, 'bhεε- 'kee- -jan 'wole 'sanle 'elrele.

³⁶ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'nule mεε mu 'e ta, 'bhεε- 'kee- 'yee- 'bhobho 'e 'mado- mu 'e 'kpen 'lemazonle 'kaa waa 'bhe -za 'e 'yigooonle mεε 'kedo- 'kpo ni. Dron' -yoo -lemalazwan bhe, 'woo- mεε mu 'e -ja -waa' mεε 'e 'bheeza- 'e wonwon baan' zenle yrekpen- □nɔɔ.

³⁷ Mεε mu 'e -o 'kpen 'liibhaala -o ma 'kee kan a -dan' ta. 'Bhεε- -o -yaa pe 'zi 'te 'kaa: «Mεε 'lεε- kleza mu 'e 'kpen -o 'elrele. 'Bhεε- -e so -a klele- dron' 'bhεε- 'trɔn 'wile- mu -jan ma, 'bhe 'pegee 'bhobho mu -janwo'.»

8

Zesu mεε 'waa yizis -lebwa (4.000)

(Matie 15.32-39)

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, -zamaa' 'srε -gbεnε do -nwa -o -lekpalε -a zi 'ezin- 'Bhεε- pele laa -yaa -o 'koo. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε mu 'e 'siile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

² «Mεε mu 'lεε- -yrenkla' zii' 'η ma, -amasroyi -o -yrekpaa' yaga -le -ge 'ke -woo -koo' zi, 'bhεε- pele laa -o 'koo -li.

³ 'Ke 'η 'ploola- -o ma -o gbondoεle 'e 'le, -o -gbløzi' nu gale -o ma -o ge bhla 'e zi -o ba -wa la zi 'e 'lii gbøn 'e 'koo. -Amasroyi -o -bebe -daa yre gbøon nɔɔ-.»

⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni 'kaa: «'O nu pele -srɔɔwɔle yre 'ε -dela nɔɔ- gε, 'bheε- 'o pele na -o ni, 'bheε- -o kpɛdɔ -bɔn 'yi yre 'lεε- □nɔɔ εε?»

⁵ Zesu -o -lrɔkpale 'kaa: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'kɔɔ εε?» 'Ke -wa -lεkunle a ni dɔɔ: «'Srwaple.»

⁶ 'Bhe klεle 'te, 'ke -ya pele- -zamaa' 'ε ni -o yala- 'trε ma. 'Bheε- -e 'bluu 'srwaple- 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'mu ma, 'ke -yoo takanle 'bheε- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ dɔɔ -woo -yicien' -zamaa' 'ε ma. 'Bheε- 'ke 'mu 'bhe klεle-.

⁷ Kaanε- 'ke mu -yaa -o 'kɔɔ 'ezin-. Zesu -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe kaanε- mu 'ε ma, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -woo -yicien' mεε mu 'ε ma 'ezin-.

⁸ -O 'kpen pε 'ε □bhla, 'bheε- -o kpɛdwa-. Zesu a -klanlanε mu 'ε -o ciε -nε □yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu mu 'la □bwa -o blaana 'mu 'le.

⁹ -O -yaa bhɔ 'gwlaan- 'waa yizie -din (4.000). -O yanle pebhlelele, 'ke Zesu 'ploole mεε mu 'ε ma 'te.

¹⁰ 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- 'pegee -yaa -klanlanε mu 'ε 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bheε- 'ke -o gele- Dalimanuta 'trε 'ε ta.

Farizi mu 'ε laanima -tɔomasie do -yre 'wo zii' Zesu ma

(Matie 16.1-4)

¹¹ -O bhɔle 'bhe 'klεen 'ε 'yi 'te, 'ke Farizi mu 'ε 'nule- zaabɔle Zesu 'lε ma. -O -yaa -a zi 'bhii- -o -jan bhee 'kpala -a -lεε, 'bheε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Tɔomasie do klε 'ke 'bhe 'a zrɔn 'o ni 'bhii- 'e da -Waanbhaa' ba.»

¹² Zesu 'e 'trεle -a nii- 'yi 'egloole, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bheε- 'saanige mu 'ε -woo 'sole- maza do -yre wo zii' εε? 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma 'kaa 'naa nu 'sole- maza do 'kpɔ klεle 'woo- 'saanige mu 'lεε- -yre ma!»

¹³ 'Bhe blaana, 'kee- gole- Farizi mu 'ε -din, 'bheε- 'kee- 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'kee- gele- 'ezin- -draa -yre gbe do 'ε ta.

Farizi mu a 'bluu -pεε 'wlen 'seke 'pegee Erɔdi a -za

(Matie 16.5-12)

¹⁴ 'Bluu 'sile- □nia Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpee, 'fɔ 'bluu do 'kpɔ -le -yaa -o 'kɔɔ -yitakon 'ε 'yi.

¹⁵ Zesu -jan 'lεε- 'bhe 'kpankpanyaan -o ma dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, Farizi mu 'ε 'pegee *Erɔdi a 'bluu -pεε 'wlen 'seke' 'ε ma.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -zaabɔle 'sanle 'eke- -lε ma 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «'Waa 'bluu 'la 'sile- 'ebebele bhe, 'bhela- -yile -yoo -jan -glɔɔn 'lεε- 'bhe 'wo zii' εε?»

¹⁷ Zesu 'bhe yaangole, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «-Mεle □kla 'bheε- 'ka -o zaabo 'zi 'ke 'kaa pe -mεla ma 'bluu 'laa -o 'o 'kɔɔ εε? 'Ali- 'kee- 'ten -zɔn, 'ka 'laa 'mi kleza mu 'ε 'yimale -li εε? 'Ka 'trɔn 'yi 'egloole 'dε?»

¹⁸ 'Ka 'yrebhe- mu -o, 'bheε- 'ka 'laa -yre ma ye εε? 'Ka 'trɔn mu -o, 'bheε- 'ka 'laa -jan ma εε? 'Bhe 'laa -o -li 'ka 'kpee εε?

¹⁹ 'N 'bluu 'soo 'la takaan- mεε 'waa 'soo (5.000) 'ε ma, -o kpu mu 'la □bwa, 'ka ciε -nε □yan 'wεε- -la -paa 'ke -o -le εε?» -O pe dɔɔ: «'Vu ta plε.»

²⁰ «'Bheε- 'η 'bluu 'srwaple- 'la takaan- mεε 'waa yizie 'ε ma, 'ka ciε -nε □yan 'wεε- -la -paa 'ke -o kpu mu 'la □bwa 'mu 'le εε?» -O pe dɔɔ: «'Srwaple.»

²¹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -a 'yimale -li εε?»

Zesu -yre 'wi mi do -bheela Betisaida -wa 'ε ta

²² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɲnwa Betisaida -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'nule -yrɛ 'wi mi do 'le Zesu ba, 'ke -o -sromabole -a ni 'kaa -ya gbɛ 'kpa 'bhɛ ma, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ bhee.

²³ 'Bhɛ klɛ le 'tɛ, 'ke Zesu -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'kunle- 'bhɛ gbɛ ma, 'kee- gele- 'kele- -wa 'ɛ -zanta'. 'Bhɛɛ- 'ke -ya -liile' -gloole' 'bhɛ 'yrɛbhɛ- mu 'ɛ ta, 'ke -ya gbɛ 'kpale 'mu ta, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ -lrɔkpale dɔɔ: «'E yrɛ ma ya ɛɛ?»

²⁴ -Yrɛ 'wi mi 'ɛ -ya -yrɛ 'liiploola 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N' yrɛ -o mɛɛ mu ma, -woo 'bhii- -yri diiɲ mu gbɛɛn-, -woo 'taawo zii'.»

²⁵ Zesu 'e gbɛ 'kpa gbɛ drɛɛwoa- 'ezin- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yrɛbhɛ- mu 'ɛ ta. 'Ke -ya -yrɛkpale -a -lɛɛ siin, 'bhɛɛ- -e -bheela, kee- yrɛ ma 'yele 'weɲ.

²⁶ 'Bhɛ blaanta 'tɛ, 'ke Zesu 'ploole -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma, 'duɲ- 'yaa 'kanlɛ- -wa 'ɛ 'kpee.»

ZESU 'PEGEE -YAA' -KLANLANɛ MU

*Pieri pe 'kaa Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'ɛ 'le
(Matie 16.13-20; Luki 9.18-21)*

²⁷ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ mu 'ɛ -o -ja Sezare Filipu -din -wa mu 'ɛ ba -yrɛ ta. -O -yaa zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba, 'ke -yoo -lrɔkpale 'tɛ 'kaa: «Mɛɛ mu 'ɛ -woo 'mi 'kun zii' mɛɛ -gloɔn 'ɛ -dela -le ɛɛ?»

²⁸ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiinɲɛ' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe 'yoo- Eli 'le. 'Bhɛɛ- -a 'ke mu pe 'ezin- 'kaa 'yoo- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ do 'le.»

²⁹ Zesu -o -lrɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'ka mu 'lɛɛ-, 'ka mu 'kpee ma 'mi -o 'ke -dela -le ɛɛ?» Pieri pe -a ni dɔɔ: «'Bhi -le Krisi 'le, -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'la ɲkpaa 'bhɛ 'le.»

³⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle 'egloole dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhɛ 'pele- mɛɛ 'kedo- ni.»

*Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'pegee -a bweza 'ɛ ba 'lɛɛjanwo 'zi
(Matie 16.21-28; Luki 9.22-27)*

³¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ daanle 'sanle gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ: «-A -lɛdulale -o dɔɔ Bhaapɛɲ Gbe 'ɛ nu -yrɛnbhɛle 'ebebele, Zuufu mu a 'gwlaan- gbɛlaɛn mu 'ɛ, 'pegee'sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ, 'bhɛ 'pegee 'Toɲ daan mu 'ɛ nu -o -banɲole -a -yi. -O nu a klɛle 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'duɲ- -a gale blaɛn -yrɛkpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

³² Zesu 'yaa- 'bhɛ -za mu 'ɛ 'wo zii' -o ni kpataakpa. -Ayile, 'ke Pieri -a 'siile mɛɛ mu 'ɛ 'yrɛ -goma', 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -janwole 'bhɛ gbɛɛn- -gee'!»

³³ 'Duɲ- Zesu 'niinale 'ke -ya -yrɛkpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'kee- -lale' Pieri ta, 'ke ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'E 'plɛɲɲo 'ɲ ma, -Setran' mɛɛ! -Amasɔyi 'e 'kpeejan- mu 'ɛ waa -o 'ke -Waanbhaa' 'kpeejan- mu 'le, 'fɔ bhaapɛɲ mu 'kpeejan- 'tɛ.»

*Mɛɛ sɔ klele- Zesu zi mi 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-
(Matie 16.24-28; Luki 9.23-27)*

³⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -zamaa' 'ɛ 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ɲ zi mi 'le, -ya -banɲo' -a 'gbu 'yi, -e yaa -yrigbɛɛle 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- -e nu dɔ 'ɲ zi.

³⁵ -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ɛ go -za 'yi, 'bhɛ zan nu bloole 'bhɛ 'si 'ɛ 'yi. 'Duɲ- 'ke mɛɛ la zan 'e zru -gwa 'bhɛ 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi 'pegee -Jan 'Nrale- 'ɛ -zayi', 'bhɛ zan -si 'ɛ nu gole -za 'yi.

³⁶ 'Ke mɛɛ do 'trɛ ta pe mu 'ɛ 'kpen 'srɔɔwoa-, 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yrɛ -si 'ɛ 'srɔɔwole, 'bhɛ -trɔn -o ma -mela -le ɛɛ?

37 Bhaaplɛŋ sɔ -a 'gbu 'si 'ɛ tagbawole 'ke -mɛla -le ɛɛ?

38 'Ke mɛɛ 'la zan -yralakpaa 'mi 'pegee 'an -jan mu 'ɛ 'lɛɛ -zɔn mɛɛ mu 'ɛ 'plɛŋ-, 'woo- 'la -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- 'woo 'ke -za 'yɔɔ-klɛ mu 'le bhe. 'Bhe 'yi Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ nu yralakpalɛ 'bhe zan 'ɛ -lɛɛ, 'ke 'yee- 'pegee -mlɛkɛ' 'wenj mu 'ɛ ɲnwa yi 'la 'le -a Dɛ a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi.»

9

1 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma, 'ka mu 'la 'ka -o -gɛ -zɔn, 'ka 'ke gale plɛŋ-, 'mu nu -Waanbhaa' a -Bhlɛŋgbeya 'ɛ 'nule yeɛ -yaa' -glɔɔya 'le.»

Zesu 'a dɔgbeya 'ɛ mabɔɔla

(Matie 17.1-13; Luki 9.28-36)

2 -Yrekpaa 'srwado- 'kanle- blaŋ, 'ke Zesu Pɛiri 'bhɛɛ- Zaki 'pegee Zaan 'sile, 'ke -o gele- 'edanma vlɛ gɔɔn 'trole- do wiinj-, 'bhɛɛ- 'ke -ya dɔgbeya 'ɛ mabɔɔle 'mu 'yrɛ ma.

3 -A ta dune- mu 'ɛ 'fleela- 'epu 'penpenle. -O ɲkla 'ɛpule gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe mɛɛ laa -srɔɔwo' 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ 'ke 'bhe sɔ sɔ 'fɛle 'bhɛɛ- -ya fleɛ 'bhii- a ta dune- mu 'ɛ 'fleegbeya 'ɛ gbɛɛn-.

4 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, -yaa' *-klanlanɛ yaga 'ɛ 'mu 'elwaleta -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plɛ ɲya, Eli 'pegee *Moizi 'ke -woo -balo klɛ 'zi Zesu 'le.

5 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Pɛiri 'a 'pele Zesu ni: «'O Daan mi, 'o klɛlawoa -gɛ 'bhe 'lrela- 'dɛ. 'O nu 'kpaanɛ yaga dɔle, 'bhi a pe do, Moizi a pe do, 'bhɛɛ- Eli -a pe do.»

6 Wlan 'ɛ ni, -e -yaa -jan yɛkɛ- 'gbu 'la wo, yaa -yaa 'bhe dɔ, -amasrɔyi -gblaŋ -yaa 'yee- 'pegee -klanlanɛ -vin plɛ 'ɛ -o -yi.

7 Lafle' -gblɛn do -nwa -o trala, 'bhɛɛ- 'bhe lii 'ɛ ɲkpaa -o ta. 'Ke -weli' do dale- 'bhe lafle' -gblɛn 'ɛ 'yi 'ke 'bhe 'a pele- dɔɔ: «'Ŋ Gbe 'la -za sɔ 'ŋ ni 'egbenele 'yele- -gɛ, -ka 'ka 'trɔnbado -a ni 'elrele!»

8 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo -yrɛ 'mlingole -o 'zi, 'bhɛɛ- waa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'yele- 'ezin-, 'ke yaa 'ɛ go Zesu do -kplɛn ba.

9 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ zina- bhla 'ɛ zi vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiinj-, Zesu -o -lɛmazwan dɔɔ -o -za 'la ɲya waa 'bhe 'yigɔɔnɛ mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ni 'sani- 'yee- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ bwele plɛŋ- gale ba.

10 'Bhe -jan 'ɛ ɲbwa -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpee, 'dunj- -o -yaa 'eke- -lɔɔkpaa dɔɔ: «-Ya pelawoa 'kaa <'Kee- bwe gale. 'Bhe 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

11 'Bhe blaŋ, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -wa 'lɔɔkpale dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- *'Toŋ daan mu 'ɛ -o pe dɔɔ Eli -le nu nule 'elwale 'pe ɛɛ?»

12 Zesu 'bhe -jan 'ɛ zikpaa- -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, Eli nu nule 'elwale 'pe pe 'kpen 'kpale- 'bhe 'kpayrɛ- nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'dunj- -mɛle ɲkla 'bhɛɛ- -a yɔɔndeɛ -o 'ezin- dɔɔ *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ nu -yrɛnbhɛle 'ebebele, 'bhɛɛ- -o nu -a mafinyanwole ɛɛ?

13 'Bheɛ- 'dunj-, 'mi pe 'ka ni dɔɔ Eli ɲnwa gban, 'bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -yaa sɔ -yrɛn yɛkɛ- 'la 'kpale -a ta 'mu 'bhɛɛ- ɲkla, 'bhii- -a yɔɔndeɛ -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi bhe.»

Zesu lii -yɔɔ do ɲgbian -nɛ do zi

(Matie 17.14-21; Luki 9.37-42)

14 -O bhɔle -klanlanɛ -vin mu 'ɛ -din, 'ke -o -zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do yeɛ- 'mu zi, 'bhe 'pegee 'Toŋ daan mu 'ke mu -yaa zaabo 'zi 'woo- -klanlanɛ mu 'ɛ 'le.

15 Zesu □klaa -zamaa' 'e ba, 'bhεε- -wa yele, 'ke -o nule- -a -lεpale blasanlele, 'bhεε- -wa 'pubwa-.

16 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu yaa -klanlanε mu 'ε -lrokpale 'kaa: «'Ka -o zaabo 'zi -mεla ta -o -le εε?»

17 '-Zamaa' 'ε 'plen mεε do 'a 'lekwan- ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'η □nwa 'ke 'η gbe 'ε 'le 'e ni, -amasroyi lii 'bhobho -o -a zi.

18 'Ke lii -yɔɔ' 'ε □pwa 'a ta yre 'oo yre 'la □nɔɔ, -ya balaa' 'trε ma, 'bhεε- 'η gbe 'ε -ya -liile' pwe -a -lε ma, 'bhεε- -ya 'sonbhε- mu 'ε kan 'eke- ta, 'bhεε- -e dɔ zazraza. 'N 'sromabwa 'yaa- -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o 'yee- lii -yɔɔ' 'ε -gbin -a zi, 'bhεε- waa 'sɔle- 'bhe klele-»

19 Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ee! 'Ka mu, 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi! -A -vinbwa 'waati 'wεε- 'bhεε- 'η bo 'ka -din εε? -A -vinbwa 'waati 'wεε- 'bhεε- 'η bo 'ka 'kwe 'sile- 'ε ma εε? -Ka nu -nε 'ε 'le 'η ta -ge!» 'Bhεε- -o □nwa 'bhe 'le -a ni.

20 Lii -yɔɔ' 'ε Zesu 'yele-, 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'kee- -nε 'ε bεenle- -kpakpa, 'ke 'bhe baale' 'trε ma, 'bhεε- 'ke 'bhe -bhlile' 'sanle 'ke 'bhe 'liile- -dɔn 'ε pwe -sɔ 'bhe 'lε ma.

21 Zesu -nε dε 'ε -lrokpaa 'kaa: «Lii -yɔɔ' 'lεε- -yoo 'e gbe 'ε zi 'bhe □nɔɔ □mwa gban εε?» -Nε dε 'ε -ya -lekwan Zesu ni dɔɔ: «-Ya zi -e 'san 'a matrunnε 'le.

22 'Bhεε- 'waati 'ε 'ke ba, 'yee- lii -yɔɔ' 'ε -ya □bwa 'te 'yi 'bhe 'pegee -yi ba, 'kooko- -ya dε. 'Dun-, 'o 'yrenkla 'e ma, 'kee sɔ -za do 'ke klele-, 'e 'zoole-, bho 'o ba!»

23 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «-Mele □kla 'e pe 'kee sɔ -za do klele- εε? -Amasroyi 'ke mεε 'la zan 'e □kpa -Waanbhaa' 'yi, -za 'kpen kle 'senj -o 'bhe zan 'ε ni.»

24 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -nε dε 'ε -gbekanle, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'dun- nu bho 'η ba 'ke 'ye 'η 'kpaleya 'ε 'ke kla a ba!»

25 Zesu 'a 'yele- 'bhii- -zamaa' 'ε 'yaa- zan blasanlele -o ba -yre ta, 'kee- 'pεenle lii -yɔɔ' ta 'ke -ya pele- dɔɔ: «Lii 'bhobho, 'mi pe 'e ni go -nε 'lεε- zi, 'bhεε- 'yaa bɔle 'ezin- -a zi 'sekeseke.»

26 'Bhe klele 'te, 'ke lii -yɔɔ' 'ε -gbekanle 'kree, 'bhεε- 'kee- -nε 'ε bεenle- 'egbɔle, 'bhεε- 'kee- gole- -a zi. -Nε 'ε 'srinna- zazraza 'bhii gbaa, -asiikɔ mεε -bebe -yaa pe 'zi dɔɔ -e -gaa.

27 'Dun- Zesu -nε 'ε 'kunle -a gbe ma, 'kee- bhole- -a ba -a -wlεnlele, 'bhεε- 'kee- dulale -a gaan ta.

28 Zesu 'bhole- blaana -a ba -lε ma, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -lrokpale 'edanma dɔɔ: «-Mele □kla 'o mɔɔ 'fuu 'laa 'sɔle- 'yee- lii -yɔɔ' 'ε -gbinle' ta εε?»

29 'Bhεε- Zesu 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'Ke yaa 'e go 'seriwole do -kplεn ba, 'ka 'fuu 'laa sɔ 'bhe lii -yɔɔ' -gloɔn 'lεε- -gbinle' ta.»

Zesu -o 'a dεza 'pegee -a bweza gale ba 'ε ba janwo gbe drεεwo 'zi (Matie 17.22-23; Luki 9.43-45)

30 -O gole 'bhe 'yre 'ε □nɔɔ, 'ke -o 'kanle Galile 'klεn 'ε 'yi. Zesu 'laa -yaa -a zi 'bhii- mεε mu 'ε -wa geyre dɔ.

31 -Amasroyi, -e -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' -klanlanε mu 'ε daan -za -gloɔn 'lεε- 'bhεε- 'le: «-O nu Bhaaplenj Gbe 'ε 'lenale mεε mu 'ε ni, 'bhεε- 'mu 'a dε, 'bhεε- -a gale blaana -yrekpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

32 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'bhe -jan 'ε 'yimalε, -o -yaa -gblaana 'zi -a -lrokpale ma.

Mεε 'la zan -o 'egblaandle -Waanbhaa' ba

(Matie 18.1-5; Luki 9.46-48)

³³ Zesu 'pegee -yaa' * klanlanε mu 'ε □wlaa Kapεnomu. -O bhōle 'fε 'ε □la bhla 'la ba, 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε -lrōkpale 'tε 'kaa: «'Ka -yaa zaabo 'zi -mela ta zi 'ε 'lii εε?»

³⁴ 'Dun- waa -wele'. -Amasroyi, -o -yaa zi 'ε 'lii bhla 'la ba -o zaabwa- 'eke- -le ma dōo -o -de 'gbu -le 'egblaandle -o ba εε.

³⁵ 'Bhe kle le 'tε 'ke, Zesu 'yaale, 'kee- -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε 'siile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle mōkpen' 'lεε mi 'le, 'bhε zan kle 'pe -o 'kpen -zanta' mi -la -le, 'bhεε- -e kle mōkpen' a yewone 'le.»

³⁶ 'Bhεε- -e -nε 'fientronne do □kwan, 'kee- 'bhε dulale -o plen-, 'bhεε- 'ke -ya bole- -a gbε 'yi, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

³⁷ «'Ke mεε -o mεε 'la zan -nε 'fientronne 'lεε- 'yansi do □kwan 'elrele 'mi 'tō 'ε -zayi', 'bhε zan 'mi 'gbu -la □kwan 'elrele bhe. 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'mi □kwan 'elrele, 'bhε zan laa 'mi do -kplen 'kunle- 'elrele, 'dun- mεε 'la zan 'mi 'winbwa- -e 'bhεε- □kwan 'elrele 'ezin- bhe.»

Mεε 'la zan laa -o -kōō' 'sōōnnii 'le, 'bhε -o -kōō' 'yienii 'le

(Luki 9.49-50)

³⁸ Zesu a -klanlanε 'la 'tō 'yaa Zaan, 'bhε pe Zesu ni dōo: «'O Daan mi, 'o mōo mεε do □ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mεε 'ke mu zi 'ε 'tō 'ε 'yi. 'O 'bhε mazapia -a ni, -amasroyi yaa -o -kōō' mεε 'ε do 'le.»

³⁹ 'Dun-, Zesu 'a zikpaa- -a ni dōo: «'Ka 'laa 'bhε mazapele -a ni, mεε 'kedo- 'kpō 'laa sō 'sole- maza klele- 'mi 'tō 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε blaان yre do 'ε □nōo bhε, -e ge -jan 'yōō- wole 'mi ma.

⁴⁰ -Amasroyi, 'ke mεε 'la zan laa -o -kōō' 'sōōnnii 'le, 'bhε zan -o -kōō' 'yienii -la -le.

⁴¹ 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -yi 'paayan □ do □naa 'ka ni, -amasroyi 'ka -o Mεε -Bhεε -Kpōsōō Krisi a pe mεε mu 'le bhe, 'mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dōo 'bhε zan nu 'bhε ma -trōn 'srōowole.»

Zesu -o mεε mu 'ε 'kpeelekan zii' -o baaza ma -za 'yōō- 'yi

(Matie 18.6-9; Luki 17.1-2)

⁴² Zesu pe -o ni 'ezin- dōo: «-Nε 'fientronne mu 'la -woo □kpaa 'mi 'yi, 'ke mεε 'la zan 'a □wlaa -o zi 'bhεε- -o -balaa' -za 'yōō 'yi, 'ke -o -yaa vle -kpuj -gbene do yre 'bhε zan 'ε bhlo ma, 'bhεε- -wa blin weyi- 'ε ba, 'bhε mabhaa yaa nu bhōle bhε zan 'ε ma.

⁴³ 'Kee gbε 'ε do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yōō- 'yi, -a takan', 'bhεε- 'ya go 'e ma. 'Kee ge 'e gbε do 'le bole -yre ma -si 'ε 'yi, 'bhε mabhaabhō 'e ma 'ke 'bhε kan 'kee ge 'e gbε ple 'le -jranama 'tε 'la yaa lii -titi 'bhε 'yi 'bhε ta.

⁴⁴ [-A nōō- -wlenne' mu 'la gbaa mu 'ε bhle, waa ga -titi, 'bhεε- -a □nōō 'tε 'ε yaa lii -titi.

⁴⁵ 'Kee gaan do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yōō- 'yi, -a takan' 'bhεε- 'ya go 'e ma. 'Kee ge 'e gaan do 'le bole -yre -si 'ε 'yi, 'bhε mabhaabhō 'e ma 'ke 'bhε kan 'kee ge 'e gaan ple 'le -jranama 'tε 'ε 'yi 'bhε ta.

⁴⁶ -A nōō- -wlenne' mu 'la gbaa mu 'ε bhle, waa ga -titi, 'bhεε- -a □nōō 'tε 'ε yaa lii -titi.]]

⁴⁷ «'Bhεε- 'kee 'yrebhe- do -le 'a wla zii' 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yōō- 'yi, -a yro. 'Kee- ge 'e 'yre gbε do 'le -Waanbhaa' a -Bhlengbeya -wa 'ε ta, 'bhε mabhaabhō 'e ma 'ke 'bhε kan 'ke -woo' 'e blin -jranama 'tε 'ε 'yi 'e 'yrebhe ple 'le 'bhε ta.

⁴⁸ [-A nɔɔ -wlenne' mu 'la -o gbaa mu 'ε mu 'ε bhle, waa ga -titi, 'bhεε- -a [nɔɔ 'te 'ε yaa lii -titi.]

⁴⁹ Wlan 'ε ni, 'ka 'kpen do do nu 'kanle- 'te -yren 'ε 'bhεε- 'yi, 'bhεε- 'ka nu gole -za -yi, 'bhεε- 'ka bo 'ka -yɛ ma yikpensee ta 'bhii- 'ke -o wε [kpaaw i ma gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- yaa bɔn -titi.]»

⁵⁰ «Wε 'ε -yoo 'ke pε -lrele' do 'le, 'duɲ- 'ke -a -nraleyɔ 'ε -gwa -a -yi, 'ka sɔ -a -nrare' -mε pε -la -le 'ezin- εε? 'Ka 'gbu 'yinra- 'bhii- wε gbεen-, 'bhεε- -ka bo 'eke- 'yi yilabla 'yi.»

ZESU -O -WAANBHAA' A YEWU 'ZI ZUDE 'PEGEE ZERUZALEMU

10

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.1-12; Luki 16.18)

¹ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlane mu 'ε -gwa 'bhe yre 'ε [nɔɔ, 'bhεε- -o -ja Zude 'kleen 'ε 'yi. 'Bhe blaen, -o -ja Zruden yue -yɛ gbε do 'ε ta. 'Ezin- 'ke -zamaa' 'srε do 'ε 'lɛkpale -a zi, 'bhεε- 'ke -yoo daanle 'sanle 'bhii- -ya kle 'tanji gɔnε- 'la gbεen-.

² Farizi mu 'ke mu 'mu 'mabεenna -a -din, 'bhεε- 'mu -yaa zi 'bhii- 'mu -jan bhee bɔ -a -lεε, -ayile 'ke 'mu 'a 'lɛkpale 'te dɔɔ: «-Kɔɔa' 'tonj 'ε ta, mεε do sɔ 'ploole 'bhe na ma εε?»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni -o -lɛkpalele 'ezin- dɔɔ: «*Moizi 'tonj -gloɔn 'ε -dela yɔɔndia- 'ka ni εε?»

⁴ -Wa zikpaa- Zesu ni dɔɔ: «Moizi pε 'o ni 'kaa 'ke mεε do -a zi 'bhii- -e 'plool- -a na ma, -e gwlenna yaa- 'kan 'sɛwɛdε, 'bhεε- -e 'bhe kpa -a na 'kɔɔ; 'ke 'bhe [k]la, 'bhεε- -e sɔ 'ploole -a na ma 'tε.»

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Moizi 'bhe 'tonj -gloɔn 'ε 'sɛwɛyɔɔndia 'ka ni, 'ka 'trɔn 'yi -gloɔya' 'ε 'bhεε- ma.

⁶ 'Kebhlaale, 'elwale -Waanbhaa' -yaa 'drunyan kle 'zi bhla 'la ba, -e 'gwlaan- 'pegee le -la [k]la.

⁷ 'Bhela- -zεεle, 'gwlaan- nu gole -a dε 'pegee -a nεε ba 'fa -la, 'bhεε- 'yee- 'pegee -a na nu bole 'eke- 'yi.

⁸ -O mεε ple nu 'kpale- 'eke- ma, 'bhεε- -o kle mεε do, 'bhe klegbeya 'ε 'yi, waa nu klele -li mεε ple 'fɔ mεε do 'kpɔ.

⁹ -Waanbhaa' pε ple 'la [k]paa 'eke- ma, 'bhεε- -yoo [k]la do, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o gole 'eke- ma.»

¹⁰ 'Bhe blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'yaa- bhla 'la ba 'fε 'ε [la, 'ke -wa -lɛkpale 'ezin- -e -jan 'la [w]oa 'bhe ma.

¹¹ Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -ploola -a na ma, 'bhεε- -e le -bhεεke' -yalaa', -e -yanbhɔɔya -la [k]la -a 'na -lwa mi 'ε ba 'bhe gbεen- bhe.

¹² 'Bhεε- 'ke le do -gwa -a -nɔɔ 'kɔɔ, 'kee- 'yalaa- 'gwlaan- -bhεεke' 'kɔɔ, -e -yanbhɔɔya -la [k]la bhe 'le bhe.»

Zesu -o -nε 'fientronne mu 'dumawo zii'

(Matie 19.13-15; Luki 18.15-17)

¹³ Mεε 'ke mu [n]wa -nε 'fientronne 'ke mu 'le Zesu ba, 'kooko- -ya gbε 'kpa 'mu ma, 'bhεε- -e 'mu 'dumawo. 'Durj- -yaa' -klanlane mu 'ε 'bhe mazapia 'bhe zan mu 'ε ni.

¹⁴ Zesu -o yele 'bhe -za -gloɔn 'ε kleyre 'ε nɔɔ-, 'ke -ya zrupliile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -nε 'fientronne mu 'ε nu 'ɲ ba, 'ka 'laa 'bhe 'yigale -o 'kɔɔ. -Amasɔyi mεε 'la zan mu -o 'bhii- 'woo-

-ne 'fientronne mu 'lɛɛ- doḡbeya 'ɛ gbɛɛn-, -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ɛ -yoo 'bhe zan mu -la pe 'le.

¹⁵ 'Mi 'a pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo 'ke mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ɛ -za 'kunle- 'bhii- -ne 'fientronne do gbɛɛn-, 'bhe zan laa nu 'solɛ- gele- -a [ɲoo].»

¹⁶ 'Bhe blaam, 'ke Zesu -ne 'fientronne mu 'ɛ 'kunle -a gbe -yi, 'ke -ya gbe 'kpale -o 'kpen ta do do 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'dumawole.

Pezan do a -za

(Matié 19.16-30; Luki 18.18-30)

¹⁷ 'Bhe blaam, Zesu 'pegee -yaa' -klanlame mu 'ɛ 'yaa- zan dole 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do nule- blasanlele, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu gaan ma 'bhe 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe -lɔkɔpale 'kaa: «Daan mi wlan, 'ɲ -mɛ pe za 'gbu -la kle, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' ba bole -si 'la -dan' 'laa -o -a ma, 'ɲ 'bhe 'srɔwo-ɛɛ?»

¹⁸ Zesu 'a 'lɛkwan- -a ni doo: «-Mele [k]la 'bhɛɛ- 'ya 'pe zii' 'mi ma doo«Daan mi wlan ɛɛ?» Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa -o 'ewlanle, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.»

¹⁹ «'E -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'lɛɛ- do ɛɛ? 'Kaa: «'Yaa mɛɛ dɛɛ, 'yaa -yanbhɔɔya kleɛ, 'yaa -faanwole, 'yaa bhla 'kpale- 'e -vindo' mi ma, 'yaa mɛɛ mu 'koope- 'sile- -dawli' ma, 'e dɛ 'pegee 'e nɛɛ -ledo' a ma.»

²⁰ 'Yee- mɛɛ 'ɛ -ya -lekwan Zesu ni 'te doo: «'O Daan mi, 'ɲ 'bhe 'toŋ mu 'la bhe 'mu 'kpen -klosikunle -saan 'ɲ matrunya bhla zi ma.»

²¹ Zesu 'e 'yɛkɔpale -a ta, 'ke -a ba -za 'sole 'bhe ni 'egbenɛle. 'Bhɛɛ- 'bhe 'pe -a ni 'te doo: «'Yaa -za do 'kpo -la kleɛ -li, 'bhe -le 'e 'koope- mu 'ɛ gɔnlele; ge -o 'kpen gɔn, 'bhɛɛ- 'yoo- ma -goli' 'ɛ 'na 'kooflenzan mu ni. 'Kee 'bhe [k]la, -naflo -bebe nu kleɛ 'e 'koo lafle' 'yi. 'Bhe blaam, 'bhɛɛ- 'e nu dole 'mi zi 'te!»

²² 'Yee- mɛɛ 'ɛ -e 'bhe -jan 'ɛ 'male-, 'ke -a zrubatɛdole -a ma, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -a wleyisriwolele, -amasɔyi -naflo -bebe 'yaa- -a 'koo.

²³ Zesu 'e 'yɛɛ 'mliŋgole -a zi mu 'ɛ ta, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlame mu 'ɛ ni doo: «-Naflo mu -o mɛɛ 'la zan mu 'koo, -o gele la -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yɛɛ 'ɛ [ɲoo] 'dɛ!»

²⁴ 'Bhe -jan 'ɛ 'bhe -yaa' -klanlame mu 'ɛ 'kpeelenia -o ma. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- 'kaa: «'N' 'bhɛgwɛn- mu, -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yɛɛ 'ɛ [ɲoo] gele la 'dɛ!»

²⁵ 'Yoonma do 'kanle- -o 'edile -mlɛsienne do -gluu zi 'kee- kan pezan do gele ta -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yɛɛ 'ɛ [ɲoo] 'dɛ.»

²⁶ -Yaa' -klanlame mu 'ɛ 'kpeeleni gbe -yoo 'ɛ 'koo -o ma 'ezin-, 'ke -woo 'eke- -lɔkɔpale doo: «-Dele so gole- -za 'yi ɛɛ?»

²⁷ Zesu 'e 'yɛkɔpaa- -o ta frii 'ke -ya pele- doo: «Bhaapɛɲ mu -yɛɛ 'yi, 'bhe 'laa so kleɛ-, 'duŋ- -Waanbhaa' -yɛɛ 'yi, 'bhe 'laa -o -za 'ke 'le. -Amasɔyi, -za 'kpen kle 'senj -o -Waanbhaa' ni.»

²⁸ 'Bhe kleɛ 'te, 'ke Piere 'a pele -a ni 'kaa: «'E 'tronbado doo, 'o moo 'o 'niigwa- -za 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- 'o [ɲ]wa dole 'e zi.»

²⁹ Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni 'kaa: 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa' 'fɛ oo, -a nɛɛɛ- 'gwlaan- mu oo, -a nɛɛɛ- le mu oo, -a dɛ oo, -a nɛɛ oo, -a -nɛ mu 'pegee -yaa' gba mu 'ɛ 'kpen [ɲ]wa -a noo-, 'mi 'pegee -jan 'Nrɛle- 'ɛ -zayi,

³⁰ 'Bhe zan nu 'bhe pe mu 'ɛ 'kpen do do dulayɛ -kɛmɛ do do -srɔwole 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Kee- [k]la 'fɛ mu 'le oo, -a nɛɛɛ- 'gwlaan- mu 'le oo, -a nɛɛɛ- le mu 'le oo, -a nɛɛ mu 'le oo, -a -nɛ mu 'le oo, 'bhe 'pegee gba mu;

'duŋ- -o nu -yrenkpale 'bhe zan 'e ta 'pe. 'Bheε- -e nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔwɔle 'drunyan 'la 'bhe -o zan bhe 'bhe 'yi 'te.

³¹ 'Duŋ- mεε 'la zan mu -o -zɔn zilεε- mu 'le, 'mu -bebe nu klele zizan- mu 'le boolazi, 'bheε- mεε 'la zan mu -o -zɔn zizan- mu 'le, 'mu -bebe nu klele zilεε- mu 'le.»

*Zesu -o -a dεza 'pegee -a bweza gale ba 'e ba janwo gbe yaga mi wo 'zi
(Matie 20.17-19; Luki 18.31-34)*

³² Zesu 'pegee -yaa' -klanlame mu 'e 'yaa- zi 'e 'lii Zeruzalemu 'taa 'e ta bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'gbu dole -yaa -o -lεε. Yaa -klanlame mu 'e blina- yien -yaa, 'bheε- mεε 'la zan mu dole -yaa -o zi -gblaan -yaa 'mu 'yi. 'Bhe 'yi 'te, 'kee- yaa' -klanlame mu 'e 'sii gbe drεεwɔle 'edanma, 'bheε- -za 'la 'yaa- nu 'tenle- -a ma, -yoo 'kpelekanle -saan 'bhe 'le.

³³ 'E pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalemu bhe -o nu *Bhaapɛŋ Gbe 'e 'lenale 'sraka 'lena -kunlii' mu 'e 'pegee 'Tonɔ daan mu 'e ni. 'Mu nu 'kiti baale -a ta 'kaa -wa dε, 'bheε- 'mu nu -a -lenale Zuufu kle mu ni.

³⁴ 'Bhe mu nu -a malrɔgole, 'mu nu 'mu -liile' 'klale -a ta, 'mu nu a tafele 'ke gbanbhle 'le, 'bheε- 'mu nu -a dεle. 'Duŋ-, -a gale blaana -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

*Zebede gbe ple 'e -woo -za do -yεwo' zii' Zesu ma
(Matie 20.20-28)*

³⁵ Zebede gbe Zaki 'pegee Zaan, -woo mabeɛnna Zesu -din 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo -a zi 'bhii- 'e pe do na 'o ni, dɔ 'bhe [ja 'o ni.»

³⁶ Zesu -o -lrɔkpa' kaa: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ -mε pe -la na 'ka ni εε?»

³⁷ 'Bheε- -wa zikpa- Zesu ni dɔɔ: «'Kee [ja bhla 'la ba 'yaa- -bhleŋgbeya 'tɔbho ma yaayre 'e [nɔɔ, 'e 'zoole-, dɔ a -la 'ke -o mεε ple 'e do yalaa' 'e gbe -yie' ta, 'bheε- -a do yalaa' 'e gbe -koo 'e ta.»

³⁸ Zesu 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'Ka pe 'la 'yεwo zii' 'ka 'laa 'bhe 'gbu do. -O nu -yren gbo -gloɔn 'la dole 'ŋ 'wiŋ-, 'ka nu dole a -la 'ke 'ka 'bhe 'ke si εε? Taa- 'ka nu 'sole- dole- -a -la 'ke 'ka ga 'bhii- 'mi gagbeya 'e gbεen- εε?»

³⁹ 'Bhe [nɔɔ bhe, 'ke -wa pele- kaa: «-Aani', 'o mɔɔ fangan- nu 'sole- 'bhe ta.» 'Bhe klele 'te 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, 'ka nu 'ŋ ta -yren gbo 'e 'ke 'bhlele-, 'bheε- 'ŋ ta -yren 'kpagbeya 'e, 'bhe 'ke nu klele 'ka ta.

⁴⁰ 'Duŋ- 'ŋ gbe -koo 'pegee 'ŋ gbe -yie' 'yi yaayre mu 'e, 'mi 'laa -o 'ke 'mu 'na mi 'le. -Waanbhaa' 'bhe yaayre mu 'e 'lemagaanna mεε 'la zan mu ni, -e nu -o nale 'bheε- zan mu 'e ni.»

⁴¹ Zesu a -Klanlame mu -vin vu 'e 'trɔnbɔle 'bhe -jan 'e 'yi, 'ke -woo zrɔpliile Zaki 'pegee Zaan ma.

⁴² 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile-, 'ke -ya pele- -o ni kaa: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo! 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -o mεε 'la zan mu kun 'bhii- mεε mu ta -kunlii' mu 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bhe zan mu 'mu a -kunliiya 'e kle 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'e ta. 'Bheε- mεε gbalaan mu 'e, 'bhe mu 'mu a gbalaanya 'e gbinkpa mεε -bheεke' mu -la ta.

⁴³ 'Duŋ- 'ka mu, 'ka laa klele 'ka plen- 'bhe gbεen- -gee'. Drɔɔn', 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle mεε gbalaan 'le 'ka ba, 'bhe zan 'e kle 'ka 'kpen -a yewonε 'le.

⁴⁴ 'Bheε- 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe kle 'ka 'lεε mi 'le 'ka ba -ge, 'bhe zan 'e kle 'ka 'kpen -a lu 'le.

⁴⁵ 'Bhe klegbeyā do 'yi bhe, Bhaaplen Gbe 'e yaa nule mēē mu klēle -yaa' yewonē mu 'le, 'duŋ -e ɲnwa -a 'gbu klēle mōkpen' a yewonē 'le, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'e klē 'ke mēē -bebe tagbawopē 'le -Waanbhaa' ni.»

*Zesu Zeriko -yre 'wi mi do -bheela
(Matie 20.29-34; Luki 18.35-43)*

⁴⁶ Zesu 'pegee -yaa -klanlanē mu 'e ɲbhwa -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Zeriko. 'Yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanē mu 'e, 'bhēē- -zamaa' 'srē do -yaa zan gole Zeriko -wa 'e 'kpēē bhla 'la ba, -yre 'wi mi do yaale -yaa zibhe 'e 'trōn ta, 'ke 'bhe 'e -yrewo' mēē mu ma. -O -yaa 'bhe sii Batime, 'bhēē- 'bhe dē 'to -le -yaa Time.

⁴⁷ -Ya male 'tē 'kaa Nazareti mi Zesu -le -yaa 'kan zii', 'kee- -gbekanle 'sanle 'ke -ya pe dōō: «Davidi 'nranē- Zesu, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

⁴⁸ 'Bhe bhla 'e ba, mēē -bebe -yaa -a tagayre -glin 'zi. Drōōn' -e -yaa gbe 'e baan' -la 'kan zii' 'egloole 'kaa: «Davidi 'nranē-, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

⁴⁹ 'Bhe 'yi 'tē, 'ke Zesu dulale, 'bhēē- 'ke -ya pele- dōō -wa 'sii 'bhēē- -o nu 'kele- -a ni. -O 'yee- -yre 'wi mi 'e 'siile-, 'ke -wa pele- -a ni dōō: «'E zrudo 'egloole, 'e 'wlen-, -yoo 'e 'sii zii'.»

⁵⁰ 'Bhe klē le 'tē, -yre 'wi mi 'e -ya ta dunē- tralapē 'e blinle- 'trē ma, 'kee- pinale 'sanle -a gaan ta, 'bhēē- 'kee- gele- Zesu ba.

⁵¹ -E bhōle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a -lrokpale 'kaa: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ -mē pē za -la klē 'e ni ēē?» -Yre 'wi mi 'e pe -a ni: «'O Daan mi, -a klē 'bhēē- 'ŋ yre ma ye gbe drēewo.»

⁵² 'Bhēē- Zesu pe -a ni dōō: «Ge! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e 'bheela-!» 'Bhe yre do 'e ɲnōō bhe, 'kee- yre ma yele-, 'bhēē- 'kee- dōle- Zesu zi zi 'e 'lii.

11

*Zesu ɲwlaa Zeruzalemu 'bhii- -bhleŋgbe do gbēēn-
(Matie 21.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)*

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanē mu 'e ɲbhwa Betifaze 'pegee Betani -wa mu 'e -din. 'Bhe -wa mu 'e 'plēngole laa -yaa Zeruzalemu ma 'egbōōnle. -O -yaa 'waati 'la ba vlē goōn 'la -wa sii <Olivi diiŋ vlē goōn> 'bhe 'tenla-, 'ke Zesu -yaa' -klanlanē mu 'e plē winbōle- -o -lēē.

² -Ya ɲpia -o ni dōō: «-Ka ge 'ka 'lēē -wa 'la bhe -a ta, 'ka 'bhōle- -gun -a nōō-, 'ka nu -soofaline do 'yrelē- yelē 'fē do -lē ma. Mēē 'kedo- laa 'sanle -lido' -a ta, -kaa 'ploō- 'bhēē- 'ka nu 'kele- -ge.

³ 'Bhēē- 'ke mēē 'ke 'ka 'lrokpaa dōō: «-Mēle ɲkla 'bhēē- 'ka -o -a 'ploō zii' ēē?» 'Kaa- pe 'bhe zan 'e ni dōō: «Mēēzan -la maza -dwa -a ma. 'Ke 'bhe ɲkla 'tē, -e nu dōle -a -la 'ke 'ka nu 'kele- -ge.»

⁴ -Yaa' -klanlanē mu 'e gele 'bhe 'yi 'tē, 'ke -o -soofalinē do -yrelē' yelē- 'pēēlii -gbleba 'e 'lēzi- 'fē do -lē ma, 'bhēē- 'ke -wa 'ploole.

⁵ Mēē 'la zan mu -yaa 'bhe yre 'e ɲnōō, 'mu 'ke mu -o -lrokpaa 'kaa: «'E! 'Ka -o -mela klē 'zi bhe ēē? -Mēle ɲkla 'bhēē- 'ka -o -soofalinē 'la bhe -a 'ploō zii' ēē?»

⁶ -Yaa' -klanlanē mu 'e -wa -lēkwan 'bhe zan mu 'e ni 'bhii- Zesu 'a ɲpia -o ni gōnē- 'la gbēēn- bhe. 'Bhe klē 'le 'tē, 'ke 'bhe mēē mu 'e -soofalinē 'e 'tole -o 'kōō, 'ke -o nule- 'kele-.

⁷ -O -nwa 'ke -soofalinē 'e 'le Zesu ni, 'ke -o -waa' dunē- tralapē mu 'e gole-, 'bhēē- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofalinē 'e kpoo ta, 'bhēē- 'ke Zesu 'sanle 'bhe -soofalinē 'e ta.

⁸ MEE -bebe 'mu ta dune- tralape mu 'e 'kpalaa- zibhe 'e 'lii Zesu 'lee, 'bhe- -a 'ke mu -ja -bon 'yi -yri -doo 'laa mu 'kanle- 'ke -o 'mu 'kpaale zibhe 'e 'lii.

⁹ MEE 'la zan mu dole -yaa Zesu 'lee, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu dole -yaa zi, 'mu 'yaa- -gbekan' zii' 'bhe- 'ke -wa pe doo:

«Ozana! *

MEE 'la zan -o zan MEEzan 'to 'e 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhe zan 'e -doo'!

¹⁰ Bhaa -Waanbhaa' -koo' -gboo Davidi a -bhlehgbeya 'la -yoo zan 'ezin- bhe, 'bhe -doo'!

Ozana lafle' 'e 'yi yrekpen- □noo!»

¹¹ Zesu bhole Zeruzalemu, 'kee- gele- wlale *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. -E -yaan -a -yre 'mlingolele pe mu 'e 'kpen ta bhla 'la ba, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlane vu ta ple 'e -o gele- Betani, -amasroyi -fitrii' 'kpale- saan gban bi.

Zesu figi diinj do 'danganwoa

(Matie 21.18-19)

¹² 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, -o go bhla 'e zi Betani, 'ke gbön Zesu dele-.

¹³ -E figi diinj do □ya 'egboonle, 'bhe 'laa mu -yaa 'bhe ta. 'Bhe 'yi, 'kee- gele -a -yrekpale 'bhe figi diinj 'e 'yi 'bhe bhaa -glin -zayi'. 'Dun-, -e bhole 'te 'bhe □la, yaa 'bhe bhaa 'kedo- 'kpo 'yele- 'bhe 'yi. -Amasroyi figi diinj bhaa kle 'waati 'laa -yaa 'bhe 'le.

¹⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke -ya 'pele figi diinj 'e ni: «Bhaa 'yaa- 'e bhaa klele 'ezin- titi! -Yaa' -klanlane mu 'e 'trönbwa- 'bhe -jan 'e 'yi.

Zesu -o pegon mu 'e -gbin 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la

(Matie 21.12-17; Luki 19.45-48; Zaan 2.13-22)

¹⁵ Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e 'bhole- Zeruzalemu, 'kee- gele- wlale -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. 'Bhe- 'kee- 'bhe □noo pegon mu 'e 'pegee pelo- mu 'e -gbinle' 'sanle, 'kee- -goli' taboo mu 'e waa -tabali mu 'e 'lebhulale, 'bhe- 'kee- maanne- kpro gon mu 'e 'mu 'yaakpe- mu 'e 'lebhulale.

¹⁶ Yaa 'tole- 'ke mee 'kedo- 'kpo kan -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le 'bhe 'koo.

¹⁷ 'Bhe- -yoo -daanna -jan 'lee- 'le doo: «-A yoondele laa -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'kaa: -Waanbhaa' pe doo: «-O nu 'an pe 'fe 'e 'siile- 'si mu 'e 'kpen 'a 'seriwo 'fe.» 'Bhe- Zesu 'a □kpa a -ta 'ezin- doo: «'Dun- 'ka mu 'a □kla 'ke -faannii' mu magaan yre 'le.»

¹⁸ 'Sraka 'lena -kunlii' mu 'e 'pegee 'Ton daan mu 'e -o 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke -o Zesu deyre -glinle' 'sanle. 'Bhe- 'dun-, -o -yaa -gblaan 'ezin- -a -lee, -amasroyi -yaa' mee daangbeya 'e 'yaa- -zamaa' 'e zru 'e 'kun zii'.

¹⁹ Yromazi bhole 'te, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e gole- -wa 'e 'kpee.

Kpaleya 'pegee 'seriwoza

(Matie 21.20-22)

²⁰ 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le zrwan 'tutu 'e zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e 'kan bhla 'e zi, 'ke -o -yrekpale figi diinj 'e gale ma. 'Kee- san laanima, 'kee- -zinaa' 'traa.

²¹ Zesu -jan 'la □woa -yri diinj 'e ni, 'bhe dole Pierei 'kpee, 'ke -ya pele Zesu ni 'kaa: «'O Daan mi, 'e 'yrekpa, 'e figi diinj 'la 'danganwoa -e -gaa 'ferfenj.»

* 11:9 11:9 'Bhe 'yi -le doo: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaande!».

22 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'e ni doo: «-Ka 'ka 'kpa drɔŋ -Waanbhaa' -yi!

23 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'ŋ 'sowɛ- 'e ma doo 'ke mɛɛ 'la zan laa zru klele ple, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke -ya ɔkpa -a -yi 'bhii- -e -jan 'la ɔwoa 'bhe 'yiza- so klele-, 'ali- 'ke 'bhe zan 'a ɔpia vle goon 'lɛɛ- ni 'kaa: «Go 'e dulayre 'e ɔnoo, 'bhɛɛ- ge bo weyi- 'e ba». 'Bhe -za 'e 'bhe -le nu klele 'bhe zan 'e 'weli- ta.

24 'Bhɛla- -zɛɛle, 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yɛwoa- -Waanbhaa' ma 'seri 'yi, -ka 'ka 'kpa 'a -yi 'bhii- 'ka 'bhe pe 'e 'srɔwoa- gban, 'bhɛɛ- -e nu 'bhe 'nale- 'ka ni 'te.

25 'Bhɛɛ- 'ke 'ka 'wlenna- 'ka 'seriwo zayi' -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- 'kee- -dwa 'ka 'kpee 'bhii- mɛɛ 'ke -za 'yoo- 'ke ɔkla gban 'ka ni, -ka 'bhe zan a -sroma 'yan.

26 ['Duŋ-, 'ke 'ka 'laa 'eke- a -sroma 'yanɛ-, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, 'bhe 'laa nu 'ka mu a -sroma 'yanɛ-.]»

Zesu a -glɔɔya' 'e da 'naa- -a ma ɛɛ?

(Matie 21.23-27; Luki 20.1-8)

27 Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e -o ge gbɛ drɛwoa- 'ezin- Zeruzalemu. Zesu 'yaa- 'kaan zii' bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii' mu 'e 'pegee 'Toŋ daan mu 'e, 'bhɛɛ- Zuufu mu a 'gwlaan- gblaan mu 'e 'ke mu nule- 'tɛnɛ- -a ma.

28 'Bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale doo: «-Dele 'bhe -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'e ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele -o kle -glɔɔya' ɔnaa 'e ni ɛɛ?»

29 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni 'kaa: «'Mi nu -jangɔ' do 'kpo -la -yilɔkpale 'ka ma, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe 'lekwan- 'ŋ ni, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'ŋ ni, 'ŋ nu 'bhe 'tɔkanɛ 'ka ni.

30 'Bhe -jangɔ' do 'e bhe -le -gɛ: -Dele Zaan 'winbwa- mɛɛ mu 'e wiinfeyre noo- -yi ba, -Waanbhaa' taa- bhaapɛŋ mu 'e ɛɛ? -Ka 'bhe 'lekun 'ŋ ni doo!»

31 'Duŋ- -o zaabole ɔsaan 'eke- -lɛ ma 'kaa: «'Ke 'wa 'lekwan- -a ni 'kaa -Waanbhaa' -le Zaan 'winbwa-, -e nu 'o 'lɔkpale doo: «-Mela ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

32 'Bhɛɛ- 'o so -a -lekunle -a ni doo: «Bhaapɛŋ mu -le 'a 'winbwa- ɛɛ?» -O -yaa -gblaana 'zi -waa' mɛɛ mu 'e 'lɛɛ-, -amasroyi 'bhe mu 'kpen 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi kpataakpa do -la -le.»

33 'Bhe 'yi 'te, 'ke -wa -lekunle Zesu ni doo: «'O moɔ laa 'bhe do.» 'Bhɛɛ- Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Mi 'duŋ-, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'mi ni, 'mi laa nu 'bhe zan 'e 'tɔkanɛ 'ka ni.»

12

-Drɔɔ gba la yewone 'yoo- mu ma -gɔɔn

(Matie 21.33-46; Luki 20.9-19)

1 'Bhe blaanta, 'ke Zesu -janwole 'sanle -o ni -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni 'kaa: «Mɛɛ do -drɔɔ gba do -kpa, -e 'jasa ɔbwa 'bhe gba 'e zi, 'bhɛɛ- -e -drɔɔ bhaa 'yigo- -gluu do -kaan, 'bhɛɛ- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do wiin- laanima gba 'e gooba mi 'e -yaa' pe 'le. 'Bhe blaana, 'kee- gba 'e gbɛkpale yetane mu 'e 'koo 'kaa 'bhe mu 'e 'yɛkpa 'a ba. 'Bhe blaana 'kee- gele- 'taa do ta.

2 -Drɔɔ bhaa 'kan bhla 'e 'bhole-, 'ke 'yee- gbazan 'e -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'e do 'winbole -yaa' yetane mu 'e ta, -yaa' pe -drɔɔ bhaa 'si zayi' 'wootane mu 'e 'koo.

3 'Bhe 'bhole- yetane mu 'e ta gba 'e ta, 'ke -o 'bhe 'kunle, 'ke -o bhe tafɛle, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ploole 'bhe 'kooɛŋ- 'e ma jafata.

⁴ Gbazan 'e -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'e -bhεεke' do 'winbwa- 'ezin- 'o ta. 'Bhe 'bhole- gba 'e ta ye, 'ke -o 'bhe 'saale 'bhe 'wiinj-, 'bhεε- 'ke -o 'bhe -zwanwole.

⁵ 'Bhe blaani, 'ke gbazan 'e -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'e 'bhεεke do winbole -o ta ye. 'Bhεε- 'ke -o 'bhe dele-. -Woo -bhεεke- -bebe mu □kwan 'bhεε- 'kungbeya 'e 'yi: -wa 'ke mu tafia□, 'bhεε- -wa 'ke mu □dia.

⁶ Mεε 'kedo- 'kpo 'laa bole gbazan 'e 'koo, 'ke yaa 'e ge -a gbe bhe do 'la -za -yaa so -a ni 'egbenele 'bhe ba. -E 'bhe 'winbwa- 'woo- yetane mu 'e ta 'te. -E -yaa pe 'zi -a 'kpee doo: <O nu -gasikpale 'η gbe 'e 'bhe 'lεε->

⁷ 'Dunj- -yetane mu 'e -o gbazan 'e gbe 'e 'yele- 'ke 'bhe -o zan, 'ke -wa pele 'eke- ni doo: <Gbazan 'e 'cien 'e nu bole mεε 'la ni boolazi, 'yele- -ge, -koo 'a de, 'bhεε- gba 'e bo -koo' ni.>

⁸ -O 'bhe 'kunle- 'te, 'ke -o 'bhe dele-, 'bhεε- 'ke -wa gbaa 'e blinle- -drɔɔ gba 'e -zanta'>

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale doo: «'Ka 'kpee ma, 'ke -drɔɔ gbazan 'e □nwa, -e nu -mela klele 'woo- -yetane mu 'e ni εε? 'Nj bhe, 'kee- □nwa, -e nu -o dele, 'bhεε- -e -drɔɔ gba 'e gbekpa -yetane mu -bhεεke' mu 'koo.

¹⁰ 'Ka 'laa -jan 'lεε- 'bhe tapele -lido' -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi yre do noo-εε? 'Kaa:

<Vle 'la 'fedɔ- mu 'e -wa -blinna, 'bhe -le □kla 'ke 'fεgwle- 'e gaan □la vle -kpuj 'lrele- 'gbu 'e 'le.

¹¹ 'Bhe -daa Mεezan -Waanbhaa' -la ba. 'Bhεε- 'bhe □kla -koo' mu -yre 'yi, -liibhaa' maza 'le.>

¹² Zesu 'bhe -jan 'e 'wolawoa bhe, Zuufu mu -kunlii mu 'e 'yaa- -a 'kunyre- -glin 'zi. -Amasroyi -wa 'yaangwa- 'bhii- Zesu 'bhe -gɔɔn -gloɔn 'la bhe 'bhe □bwa 'wo -la ma. 'Bhεε- 'dunj-, -o -yaa -gblaanlawo zi 'ezin- -zamaa' 'e 'lεε bhe, -o Zesu □twa -a noo- ye, 'bhεε- -o -jilaa.

Zuufu mu 'e Zesu 'lrokpaa- 'nisra gbawoza 'e 'yi

(Matie 22.15-22; Luki 20.20-26)

¹³ -O Farizi mu 'e 'ke mu 'pegee -bhlengbe Erɔdi Antipasi a mεε -ledo' 'e 'ke mu 'winbwa- Zesu ba -jan bhee 'kpaa zayi' -a -lεε, 'bhεε- -wa kun -a 'gbu 'liijan- ma.

¹⁴ 'Bhe mεε mu 'e 'nule- 'te, 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan 'te -la pe, 'bhεε- 'yaa gbalaani mεε 'kedo- 'kpo 'lεε, -amasroyi 'yaa bhaaplen mu kun waa gbalaanya ma, 'dunj- 'taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni, 'yoo- daan 'bhεε- 'le wlan 'e ma. 'Woo- 'e 'lrokpale -za do -yi, -a pe 'o ni, -kooa' 'toj' 'e ta, 'o so -o Rome mu 'e waa -Bhlengbe 'la sii Sezaa, 'bhe a 'nisra 'e gbawole εε? 'Wa gbawo taa- 'waa gbawole εε?>

¹⁵ 'Dunj- Zesu 'yaa- -o dolawo 'bhii- -woo 'ke mεε -yrekoza kle mu 'la 'le bhe, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka -o -jan bhee bo zii' 'η 'lεε εε? -Ka nu denie -goli' 'tanbha do 'le 'η ni 'bhεε- 'an taglin- doo!>

¹⁶ -O nule 'bhe 'le -a ni 'te, 'ke -yoo -lrokpale 'kaa: «-Dela ngblo lii, 'bhe 'pegee -dela 'to yɔɔnde -le 'tanbha 'lεε ta -ge εε?> -Wa zikpaa- -a ni doo: «Sezaa -le 'kele-!>

¹⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «Sezaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni, 'bhεε- -Waanbhaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni!> 'Bhe -jan 'lekungbeya 'e 'bhe -o 'kpeelenia -o ma.

Saduse mu 'e Zesu 'lrokpaa- gbaa mu bweza 'e gale ba 'bhe 'yi ba

(Matie 22.23-33; Luki 20.27-40)

¹⁸ -O -yaa Zuufu mu -ledo' sii Saduse mu. Waa -yaa -o kpa -a -yi 'bhii- mεε gbaa mu so bwele- gale ba. 'Woo- Saduse mu 'e 'ke mu □nwa Zesu ba, 'bhεε- -wa -lrokpaa doo:

19 «'O Daan mi, Moizi 'tonj 'lɛɛ- 'bhɛɛ- yɔɔndia- 'o ni 'kaa: 'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bhɛɛ- 'ke -ya na glaanle 'ɛ ɔɔtwa -a -zanta' 'ke yaa -nɛ yalɛ -li 'bhɛ ta. -A 'nwaɣwlen- nu 'bhɛ glaanle 'ɛ 'silɛ- 'bhɛ 'na 'le, 'kooko- 'bhɛ nu -nɛ mu 'la 'yalɛ- -a na 'ɛ ta, -wa 'tokpa- 'mu ma.

20 'Bhɛ 'laa 'sanlɛ- 'bhaama, nɛɛɛɛ- ma 'gwlaan- 'srwapple- -yaa 'tɛ. -O 'naagwlen- le do -yalaa', 'bhɛ 'laa -nɛ 'yalɛ- 'bhɛ 'le 'ɛ ta 'ke 'bhɛ 'gbu gale-.

21 'Bhɛ gaanzido 'ɛ, 'bhɛ 'yee- glaanle 'ɛ 'yalaa- 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'laa -nɛ -srɔɔwɔlɛ 'yee- le 'ɛ ta 'ke 'bhɛ gale- 'ezin-. -A gaanzido 'gwlaan- yaga mi 'ɛ 'yee- -za do 'kpo 'ɛ 'bhɛ -le ɔɔtian 'bhɛ ma 'ezin-.

22 'Woo- nɛɛɛɛ- 'gwlaan- 'srwapple- 'ɛ -o 'kpen 'a ɔɔsia do do, 'bhɛɛ- -o -gaa, 'ke -waa -nɛ ya 'yee- le 'ɛ ta. -O 'kpen gale blaana, 'ke le mi 'ɛ 'gbu gale- 'ezin-.

23 Gbaa mu bwe yi 'ɛ 'le gale ba, le mi 'ɛ nu bole -o -de 'gbu -la ni ɛɛ, -amasɔyi -e ɔɔkla -o 'kpen 'na 'le do do ɛɛ?»

24 Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «'Ka -o 'ka 'yini- zii' 'egbenele, 'bhɛɛ- 'ka 'yi -o ni 'zi -za 'la ma 'ka 'bhɛ do ɛɛ? -Jan mu 'la yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'mu 'yima-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa -Waanbhaa' a -glooya' 'ɛ do.

25 Wlan 'ɛ ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'silɛ- -li, 'bhɛɛ- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'koo, 'duj- -o nu bole 'bhii- -mleke' mu a pɛ bogbeya 'ɛ gbɛɛn- lafle' 'yi.

26 'Bhɛɛ- gbaa mu bweza 'ɛ gale ba, 'ka 'laa 'bhɛ -za 'lɛɛ- tapele -lido' Moizi -a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi, -yri lune- -za 'ɛ yɔɔnde le -o yre 'la ɔɔnoo bhe ɛɛ? -Waanbhaa' -jan 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ɔɔwoa Moizi ni 'kaa: «'Mi -le 'ke Abraamu a -Waanbhaa' 'le, 'bhɛɛ- 'ɲ 'yoo- 'ke Izaki a -Waanbhaa' 'le, 'bhe 'pegee Zakɔbu a -Waanbhaa'»

27 Zesu pe 'ezin- doo: «'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhe 'a zɔɔn -koo' ni 'bhii- -koo' -gbɔɔ mu 'la bhe -woo -o -yre ma. 'Bhɛɛ- mɛɛ -yɛɛmale mu -le -Waanbhaa' gba, mɛɛ gbaa mu laa 'bhɛ kle. 'Ke 'ka 'kpee ma, gbaa mu laa bwe gale ba, 'bhe bhla 'ɛ ba, 'ka 'yinile -o 'egbenele 'dɛ.»

'Tonj 'la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi

(Matie 22.34-40; Luki 10.25-28)

28 'Tonj daan mi do Zesu 'pegee 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -waa' zaabo wli 'ɛ ɔɔmaa. 'Bhɛ 'a ɔɔya 'bhii- Zesu -jan 'ɛ 'lekwan- 'elrele Saduse mu 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'ɛ 'mabɛɛnle Zesu -din, 'ke 'bhɛ 'a 'lɔɔkpale 'tɛ doo: «'Tonj 'ɛ -dela -za 'gbu -o 'egloole -o 'kpen ba ɛɛ?»

29 Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Tonj 'la 'bhɛ -za 'gbu -o 'egloole 'bhɛ -le -gɛ: <Izraɛli mɛɛ mu, -ka 'ka 'trɔnbado doo, Mɛɛzan -koo' -Waanbhaa' 'ɛ, 'bhe -le 'ke Mɛɛzan do -kplɛn 'le.

30 'Yaa- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ɛ, -za 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e 'kpeejan- oo, 'bhe 'pegee 'ɛ fanɣan- 'ɛ 'kpen 'le.»

31 'Tonj 'la 'bhɛ ten 'bhɛ zi 'bhɛ -le -gɛ: «'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sɔ 'e 'gbu ni gɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.» 'Tonj 'bhɛɛke -za 'laa -o 'egloole 'ke 'bhɛ kan 'bhɛ 'tonj plɛ 'la bhe 'mu ta.»

32 'Bhɛ 'Tonj daan mi 'ɛ pe Zesu ni 'tɛ doo: «'O Daan mi, 'bhɛ -o 'elrele, 'ɛ wlan -la -pia 'bhɛ 'le 'bhe doo -Waanbhaa' -bhɛɛke' 'laa -o -Waanbhaa' blaana, 'ke yaa 'e go -a do -kplɛn ba.

33 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ ni -a zru oo, -a 'kpeejan- oo, 'bhɛɛ- -a fanɣan- 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -a -vindo' mi -za sɔ -a 'gbu ni 'bhii- -a 'gbu gbɛɛn-, 'bhe mabhaabho wi 'kpaciele 'sraka mu 'pegee 'sraka 'ɛ -gloɔn mu 'ɛ 'kpen ta -Waanbhaa' -yre 'yi.»

34 Zesu 'a 'yele- 'tɛ 'bhii- 'yee 'Tonj daan mi 'ɛ -e -jan 'ɛ 'lekwan- yikan' 'le, 'ke -ya pele -a ni 'kaa: «-Waanbhaa' a -bhlenɣbeya 'ɛ yaa -o -li 'e ma

'egboonle.» 'Bhe blaani, yaa dɔle mɛɛ -bhɛɛke' 'kpee 'ke 'bhe Zesu 'liila -a -lɔkpalele 'ezin-.

*Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kɔri si 'e yaa -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'te 'le
(Matie 22.41-46; Luki 20.41-44)*

³⁵ Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'e daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla, 'ke -yoo -lɔkpalele dɔɔ: «-E ɔkla 'nale- 'bhɛɛ- 'Toŋ daan mu 'e -wa pe dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'e -yoo 'ke Davidi 'nranɛ- 'la 'le ɛɛ?

³⁶ -Amasɔyi Lii 'Wɛŋ 'e -jan ɔkpa -Bhɛŋgbe *Davidi 'gbu 'lii dɔɔ: <Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a ɔpia 'an pɛ Mɛɛzan 'e ni dɔɔ: Yala- 'ŋ -dɪn 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'e ɔnɔɔ, 'sani- 'ŋ yan 'e 'sɔɔnnii mu 'e klelele 'e gaanlapɛ 'le.>

³⁷ 'Ke Davidi 'gbu Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kɔri sii <Mɛɛzan>. 'Bhɛɛ- -e sɔ klele 'ezin- -a -nranɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?» -Zamaa' 'srɛ do 'la 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' Zesu ni, bhe -jan mu 'e 'yaa- 'so zii' 'mu ni.

*Zesu -o mɛɛ mu 'e 'kpelekan zii' 'Toŋ daan mu 'e ba zayi'
(Matie 23.1-36; Luki 20.45-47)*

³⁸ Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'e daan 'zi bhla 'la ba -ya ɔpia -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'Toŋ daan mu 'e ma. 'Kaanle- sɔ -o ni dune- gbɔɔn mu 'le -o ta, 'bhɛɛ- -e sɔ -o ni 'ke -woo 'pubɔ- 'elrele 'plɛɛ 'kpaan- mu 'e ta.

³⁹ 'Wole- zilɛɛ- yaayɛ -lrele' mu 'e makun Zuufu mu daanfɛ' mu 'e ɔla, 'bhe 'pegee peleyɛ gbɛlaan mu 'e ɔnɔɔ.

⁴⁰ -O glaanle mu 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen yan -dawli' ma. 'Bhɛɛ- -o mɔ -o 'seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'gbu zɔn zayi' mɛɛ mu -yrɛ ta. 'Bhɛla- -zayi', -o nu -o 'kitikanle 'eyɔɔle 'ke 'bhe kan mɛɛ mu 'e 'kpen ta -Waanbhaa' ba.»

*Glaanle do 'kɔɔpɛ- naza -Waanbhaa' ni
(Luki 21.1-4)*

⁴¹ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla, Zesu 'yaale- -lɛklale -yaa 'sraka go -goli' bɔ -koonɛ 'e ta. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ mu 'e gbɛ zi -glin 'zi -waa' -goli' bɔgbɛya 'e ma -koonɛ 'e 'yi. Pɛzan -bebe 'yaa- -goli' -bebe bɔ 'zi 'yee- -koonɛ 'e 'yi.

⁴² 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -yren ma glaanle do nule-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -goli' piinɛ- ple bɔle- -koonɛ 'e 'yi. 'Bhe mu laa -yaa 'tanbha ple bho.

⁴³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -yaa' -klanlɛnɛ mu 'e 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'e ma dɔɔ glaanle 'kɔɔflɛŋ- 'lɛɛ- -e -goli' yɛkɛ- 'la ɔbwa -koonɛ 'e 'yi, 'bhe 'yiya- mɛɛ -vin mu 'e 'kpen -goli' yɛkɛ- 'la ɔbwa 'bhe ni.

⁴⁴ -Amasɔyi mɛɛ -vin mu 'e -o waa -naflo 'e sa -la ɔsia, 'bhɛɛ- -o 'bhe ɔbwa 'ke 'sraka 'le. 'Duŋ- 'yee- glaanle 'lɛɛ-, -ya 'tota- -goli' 'e 'bhɛɛ- 'kpen ɔnaa 'ke 'sraka 'le. -Zake' 'laa bole -a 'kɔɔ 'ezin-, 'ali- 'ke 'bhe kle -yaa' pɛbhle ma pɛ 'le.»

13

*Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e 'wiza- 'e 'lɛɛjanwo 'zi
(Matie 24.1-4; Luki 21.5-6)*

¹ Zesu 'pwɛ bhla 'e zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla, 'ke -yaa' -klanlɛnɛ mu 'e do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, vlɛ -kpuŋ 'lrele- mu 'lɛɛ- 'pegee 'fɛgwɛ- -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- dɔgbɛya 'e -glin doo!»

² Zesu 'a zikpa -a ni dɔɔ: «'E 'yrɛ -o 'bhe 'fɛ dɔgbɛya -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- ma ɛɛ? 'Yi do ta, -o nu 'fɛ mu 'lɛɛ- 'kpen 'wile-, 'bhɛɛ- -o nu vlɛ -kpuŋ mu 'e 'kpen 'klaale-, 'bhɛɛ- 'woo- vlɛ -kpuŋ mu 'la -gɛ, -o do 'kpɔ 'laa nu bole 'eke- ta -gɛ 'ke 'bhe 'laa balaa'»

*'Drunyan 'leyan bhla zi -toomasie mu**(Matie 24.3-14; Luki 21.5-19)*

³ 'Bhe blaani, Zesu -ja yaale Olivi diinj vɛ ɔɔn 'e ta, 'bheɛ- -ya -ɛkɫaa -Waanbhaa' Gba 'fe -Gbene 'e ba -yre ta. Piɛri 'pegee Zaki, 'bheɛ- Zaan 'pegee Andre, 'bhe mu do -kplɛn -le 'yaa- -din, 'bheɛ- 'mu 'a -Iɔkpaɛ 'kaa:

⁴ «'E -jan mu 'la □woa bhe, 'ke 'bhe -za mu 'e kɫɛ bhla 'e □bhwa 'o nu 'bhe dɔɛ -toomasie 'e -dela ma ɛɛ? 'Bheɛ- -o bho 'waati 'e 'bhe 'pe 'o ni.»

⁵ 'Bhe kɫɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu -jan 'e 'sile, 'bheɛ- 'ke -ya 'pele- 'sanle -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini-.

⁶ -Amasɔyi, mɛɛ -bebe nu nule, 'mi 'to 'e 'yi, 'bheɛ- -o nu -a pele dɔɔ 'wole- -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'la 'kpa -janwoa, 'bhe 'le! 'Bhe kɫɛgbeya 'e 'yi, -o nu mɛɛ -bebe 'yiniɛ.

⁷ 'Ke 'ka 'ka -din gwɫedan wli -maa, 'bhe 'pegee 'ke 'ka yɛ gbɔɔn □nɔɔ gwɫedan wli mu -maa bhla 'la ba, 'ka 'laa -gbɫaanle'. -Amasɔyi -a -ɛɛɛɛɛɛ -o dɔɔ 'bhe -za mu 'e 'mu -le nu kɫɛɛ 'elwale 'pe. 'Dun- 'bhe 'laa nu kɫɛɛ 'ke 'drunyan 'leyan bhla 'e 'le.

⁸ 'Si do nu -wɛnɛɛ 'si 'bhɛɛke do 'kaama-, 'bheɛ- -bhɛngbe do a 'kɫɛɛn 'yi mu nu -wɛnɛɛ 'bhɛngbe 'bhɛɛke do a 'kɫɛɛn 'yi mu 'kaama-. 'Tre nu bɛɛnɛ, 'bhe 'pegee -gu mu nu dɔɛ yɛ -bebe □nɔɔ. 'Bhe -za mu 'e nu kɫɛɛ -yɛn mu 'e zisanɔyɛ 'le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yɛnɛɛɛ 'gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

⁹ 'Dun-, 'ka mu, -ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele! -Amasɔyi, mɛɛ mu nu gele 'ka 'le -kɫu ta; -o nu 'ka tafɛɛ 'ke gbɛɛɛɛɛ mu 'le Zuufu mu daanfɛ' mu 'e □la. -O nu geɛ 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhɛngbe mu 'e ba 'mi 'to 'e -zayi'. 'Ke 'bhe □kɫa 'tɛ, 'ka nu kɫɛɛ 'ɲ 'sɛ mu 'le 'bhe -yre mu 'e 'kɛn □nɔɔ.

¹⁰ 'Sani- 'drunyan 'yan bhla 'e 'bho, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'an -Jan 'Nrale- 'e -wa wo 'tre ta 'si mu 'e 'kɛn ni 'pe.»

¹¹ «'Ke -o 'ka □kwan, 'bheɛ- 'ke -o ge 'zi 'ka 'le -kɫu ta 'ka 'kitikan zayi' bhla 'la ba, 'ka nu -jan yɛɛ- 'la 'wɛɛ-, 'ka 'laa 'bhe yienkanɛ 'elwale 'pe. 'Dun- 'ke 'ka □bhwa ye, -jan 'la -Waanbhaa' 'bhe dɔɛ- 'ka 'kpee 'ka 'kitikan bhla do 'kpɔ 'e zi bhe, -ka 'bheɛ- 'wo. -Amasɔyi 'bhe -jan 'e 'bhe 'laa nu dale 'ka mu 'gbu ba, -dun- 'bhe nu dale Lii 'Wɛɲ 'e 'bhe a -gɫɔɔya 'e 'bheɛ- ba.»

¹² «Mɛɛ do nu -a nɛɛɛ- do -ɛnɛɛ mɛɛ mu ni 'bheɛ- 'mu 'bhe dɛ, 'bheɛ- nɛ dɛ nu 'bheɛ- 'yansi za 'e kɫɛɛ 'bhe 'nɛ 'e ni. -Ne mu nu -wɛnɛɛ 'o yape mu 'e 'kaama- 'bheɛ- -o 'mu dɛ.

¹³ 'Ka ven nu 'sile- mɔkɛn 'yin 'lii 'mi 'to 'e -zayi'. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe -yɛn 'mu 'e 'kɛn 'yikwan□ 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- -o -ɛyanɛ ma, 'bhe zan nu gɔɛ -za 'yi.»

*-Za 'yɔɔ- 'kanle- -a -daŋ' ta**(Matie 24.15-28; Luki 21.20-24)*

¹⁴ «Pɛ 'la vɛnsi -Waanbhaa' yin 'lii, 'ka nu 'bhe 'yaale- yeɛ * -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la 'ke -ya 'trinɔɔ-. 'Ke mɛɛ 'la zan -o -jan 'ɛɛ tape 'zi, 'bhe zan dɔ kɫɛn 'ke -ya -yima' 'elrele. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke mɛɛ 'la zan mu □kɫa Zude 'kɫɛɛn 'e 'yi, 'mu blasan- 'mu -ɛɛ vɛ ɔɔn mu 'e 'yi ye.

¹⁵ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe a 'fɛ 'e 'wiinj-, 'bhe zan laa pele dɔɔ 'bhe -o zinale, 'bheɛ- -e wlale- -yaa' 'fɛ 'e □la, -a maza -o pɛ 'la ma 'bhe 'si zayi'.

¹⁶ 'Bheɛ- 'ke mɛɛ 'la zan□kɫa 'bhe ba gba 'la 'bhe 'waati 'e ba, 'bhe zan laa pele dɔɔ -e niinale -a ba 'fɛ 'le ma, -a ta dune- tralape 'si 'si zayi'.

¹⁷ 'Bhe yi mu 'e 'le, 'ke le mu 'la kɫɛɛ □kɫa 'bhe 'waati 'e ba, 'bhe 'pegee 'ke le mu 'la 'nɛ mu □kɫa -yɔn ma, 'mu 'nise- -yɛn ma!

18 -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'bhe 'waati 'e yaa kle -niinii' 'kpa bhla zi.

19 -Amasroyi, 'bhe yi mu 'e nu klele 'eyoolle gong- 'la gbæen-, -a 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, 'bhe 'yansi -yrenbhle' gbeya 'laa baale -lido' bhaaplenj mu ta 'bhe gbæen-. 'Bhæe- 'kee- ge 'tenle- 'drunyan 'leyanle ma, 'bhe 'yansi -yren 'laa nu baale -o ta.

20 'Ke Mæzan -Waanbhaa' laa 'bhe -yren 'kpa yi mu 'e 'ke 'kanle- -o lii, mæe 'kedo- 'kpo 'laa -yaa nu 'sole- gole- -za 'yi. 'Dunj- -e mæe 'la zan mu makwan- gban -yaa pe mu 'le, -e 'yee- -yren 'kpa yi mu 'e 'ke 'kaan -o -lii, 'mu -la -zayi'.

21 'Ke mæe 'ke 'a □pia 'ka ni bhla 'la ba 'kaa: <-Ka 'ka 'yrekpa, Mæe -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɔi 'e -yoo -ge>. 'Bhæe- <-Ka 'ka 'yrekpa, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi.

22 -Amasroyi bhla ma mæe mu nu -wlenle', 'bhæe- -o nu a pele dɔɔ 'wole- 'ke mæe -bhee mu -kpɔsɔɔ 'gbu 'e 'le, 'bhæe- bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu nu nule 'ezin-. -O nu 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klele, 'kooko- 'ke 'bhe so klele-, 'bhæe- -o gbæso -Waanbhaa' mæe 'la zan mu makwan- gban -mu -yinile ta.

23 'Ka mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Nj 'ka 'kpeelɛlakaan -ge bhe 'bhe -za mu 'e 'kpen 'le.»

Bhaaplenj Gbe 'e 'nuz-

(Matie 24.29-31; Luki 21.25-28)

24 «'Bhe yi mu 'e 'le, 'bhe -yren 'kpa yi mu 'e 'kanle- blaen, -yretbhe laa nu -bhile' -li, -e nu klele 'ke -gblo 'le, 'bhæe- mle laa nu 'sole- -bhile' 'ezin-.

25 'Bhæe- mleklenne mu 'e nu baale. -Glooya' mu 'la lafle' 'yi pe mu kun 'bhæe- waa so baale', 'mu nu bæenle.

26 'Bhe bhla 'e ba 'te, 'ka 'yre nu 'kpale- *Bhaaplenj Gbe 'e 'nule- ma lafle' -gblen mu 'e 'yi, -yaa' -glooya' -gbæne 'e 'le, 'bhe pegee -a -lregbeya -yrayra 'e 'le.

27 'Bhe klele 'te, -e nu -yaa' -mleke mu 'e winbole -e mæe 'la zan mu makwan-, 'mu -lekpayre □noɔ 'eke- ta, 'ke 'mu da -yretbhe -wlenyre' 'pegee -a baayre □noɔ, 'bhæe- 'ke 'bhe ge 'kpale- lafle' 'pegee 'tre -danjma' mu ta.»

Figi diinj 'e 'bhe -kɔɔ' daan -za 'e -dela -le eε?

(Matie 24.32-35; Luki 21.29-33)

28 «-Ka figi diinj 'e 'klosikun doo, 'bhæe- -ka -za daan -a ma: 'ke -a -yi 'e 'paa- -a gbæ mu 'e 'yi, 'bhæe- 'ke -a -laa mu 'e 'toonle- -saan -a ta bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- 'la ban bhla 'e □bhwa 'e -din.

29 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ka mu 'ezin-, 'η -za mu 'la □pia 'ka ni bhe, 'ke 'ka 'mu klele -ya bhla 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- Bhaaplenj Gbe 'e 'nu bhla 'e □bhwa 'ka -din gban.

30 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowæe- 'e ma dɔɔ: mæe 'la zan mu -o -yre ma -zon, -o 'kpen gale plenj-, 'ke -za mu 'læe- 'kpen □bhwa gban.

31 Lafle' 'pegee 'tre nu 'kanle- 'dunj- 'an pe -jan mu 'e waa nu 'kanle- -titi.»

-Waanbhaa' do -kplen -le 'drunyan 'leyan yi 'e do

(Matie 24.36-44)

32 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Za mu 'læe- kle yi oo, -o kle 'waati oo, mæe 'kedo- 'kpo 'laa 'mu do. 'Kee- kpa lafle' 'yi -mleke' 'pegee -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'e ta oo, -o 'kedo- 'kpo 'laa 'mu do, 'ke yaa 'e go 'η De -Waanbhaa' do -kplen ba.

33 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasroyi 'ka 'laa 'bhe 'waati 'bho bhla 'e do.

³⁴ -E nu klele 'bhii- mɛɛ do geza gbɛn ta: -a ge bhla 'ɛ zi, -e -yaa' 'fɛ 'ɛ gbɛkpaɔ -yaa' 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. -E ye 'ɛ 'yicienna -o 'kɔɔn ma do do, 'bhɛɛ- ya ɔpia 'fɛ gooba mi 'ɛ ni dɔɔ 'bhɛ bo 'fɛ 'ɛ -klosikunle ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yri 'laa gole 'bhɛ 'gbu -za 'le.

³⁵ 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'ka mu 'gbu 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le 'dɛ, -amasɔyi 'ka 'laa 'fezan- 'ɛ 'niina- bhla 'ɛ dɔ, -e nu klele yroma -la zi oo, blɔndreyi oo, maagwɛn -we bhla 'ɛ ba oo, 'bhɛ 'pegeɛ zrwanzɪ, 'ka 'laa 'bhɛ dɔ.

³⁶ 'Kee- ɔnwa 'ka 'yibɛɛnnazi, bhaa yaa bhɔle 'ka ta yi pla.

³⁷ 'Mi 'kɛla 'wo zii' 'ka ni -gɛ, 'mi 'bhɛɛ- do 'kɔɔ 'ɛ wo mɔkɔɔn ni dɔɔ: <'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le.>>

ZESU DɛYRE 'PEGEE -A BWEYRE GALE BA ZERUZALEMU

14

Zuufu -kunlii' mu 'ɛ -woo 'dukpa zii' Zesu ma 'bhɛɛ- -wa dɛ

(Matie 26.1-5; Luki 22.1-2; Zaan 11.45-53)

¹ -Yrekpaa' plɛ -yaa Paki 'fɛti yi 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛ 'pegeɛ 'bluu mu 'la waa -yaa 'mu -pɛɛ 'ɛ wɛn 'ke 'sɛkɛ 'le 'mu 'bhle 'fɛti 'ɛ. 'Sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ 'pegeɛ 'Tonɔ daan mu 'ɛ -o -yaa Zesu 'kunyre- -glin 'zi -dawli' ma, 'bhɛɛ- -wa dɛ.

² 'Dunɔ-, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni 'kaa: «-Kɔɔ' 'laa 'bhɛ klele 'fɛti 'waati 'ɛ ba, 'kebhlaale -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ nu -wɛnɛ' 'eke- ma.»

Le do -lasiklɔɔ ɔklaa Zesu 'wiinɔ-

(Matie 26.6-13; Zaan 12.1-8)

³ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Zesu 'pegeɛ -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- Betani -wa 'ɛ ta 'gwlaan- do a 'fɛ 'ɛ ɔla; 'bhɛ 'tɔ -le -yaa Simɔ, 'bhɛɛ- -kpaan -yaa 'bhɛ ma -sɔ. -O -yaa pebble 'zi 'waati 'la ba, 'ke le do nule- wɛle -o ta. Buteli bhlo gbɔɔn -lrele' do -yaa 'bhɛ le 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛ buteli 'ɛ klele -yaa 'ke 'verɛ -gloɔn la -o -yaa 'bhɛ sii alibatri 'bhɛɛ- 'le. -Lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- 'plɛɛle- do -le -yaa 'bhɛ buteli 'ɛ 'yi. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- le 'ɛ -e 'bhɛ buteli 'ɛ 'wile, 'bhɛɛ- 'ke -ya -yi -lasiklɔɔ 'ɛ 'klaale Zesu 'wiinɔ-.

⁴ Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhɛ 'yre 'ɛ ɔnɔɔ ye, -o 'ke mu -o zrupliila, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Le 'lɛɛ -yoo -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- 'lɛɛ 'sɛɛ zii' win 'ɛ -dela ma ɛɛ? -E 'bhɛ 'sɛɛ zii' bhaama -mela ma ɛɛ?»

⁵ -O -yaa sɔ a gonle- denie -goli' 'tanɔbha -kɛmɛ yaga (300) 'e tralape 'le; 'bhɛɛ- -o 'bhɛ -goli' 'ɛ na 'kɔɔflɛnzɔn mu ni!» -O 'bhɛ le 'ɛ 'tɔpia- 'eyɔɔle.

⁶ 'Dunɔ- Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'srɔ! -Mele ɔkla 'bhɛɛ- 'ka -o -a zrubatɛdɔ zii' ɛɛ? -E -za 'wɛn -la ɔkla 'n ni bhɛ.

⁷ -Amasɔyi, 'kɔɔflɛnzɔn mu -o 'ka 'plɛnɔ- yikɔɔn ta, 'bhɛɛ- 'ke 'waati 'oo 'waati 'la ɔswa 'ka ni, 'ka sɔ -za 'wɛn klele- 'mu ni, 'dunɔ- 'mi 'laa nu bole 'ka -din 'waati 'ɛ 'kɔɔn ba.

⁸ Le 'lɛɛ gbɛswa- 'kɛla klele ta, -e 'bhɛɛ- ɔkla. Drɔɔn', -e -yaan gban -lasiklɔɔ 'klalele 'nɔ gbɛɛ 'ɛ ta -a binle -lɛɛ.

⁹ 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'nɔ 'sɔwɛɛ- ma 'kaa 'ke -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- ɔzian yɛ 'oo yɛ 'la ɔnɔɔ, 'drunyan 'ɛ 'kɔɔn 'yi, -o nu le 'lɛɛ kleza 'ɛ 'yigɔɔnɛ 'bhɛ ɔnɔɔ, 'kooko- 'yee- le 'ɛ -za dɔ mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔɛ.»

Zudasi -o -a zi 'bhii- -e Zesu 'lɛna- 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ ni

(Matie 26.14-16; Luki 22.3-6)

¹⁰ Zesu 'a -klanlanɛ vu ta plɛ mi 'la -o -yaa 'bhɛ sii Zuda Isikariɔti -ja 'tɛnɛ- 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ ma, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ -ya zi 'bhii- -e Zesu 'lɛna -o ni.

11 'Bhẹ -jan 'e Ɔswa 'mu ni 'egbenele, -ayile 'ke 'mu 'a 'pele a ni dɔɔ 'mu nu -goli' 'nale- -a ni. -A 'san 'bhẹ yi 'e ma, Zudasi gbẹ -yaa nu 'sɔle- Zesu 'kunle- ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e -yaa 'bhɛɛ- klɛ bhla -Irele' 'e -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlɛ mu 'e -woo Paki 'e ta pɛ 'e 'bhle zii'
(Matie 26.17-25; Luki 22.7-14; 22.21-23; Zaan 13.21-30)

12 'Bluu 'la waa -yaa 'bhẹ -pɛɛ 'e wlen 'ke 'sɛke 'le, 'bhẹ 'bhle 'feti yi -Iwa 'e 'le, ZuuƆu mu 'e 'yaa- -bhlaa gwlen bhlonɛ -mu -la dɛ, 'bhɛɛ- -woo klɛ 'ke 'sraka 'le -o gole 'e luya 'yi 'bhẹ -zayi'. 'Bhẹ 'yi 'tɛ, Zesu a -klanlɛ mu 'e -wa -Irokpaa dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- -kɔɔ' ge -kɔɔa' Paki 'feti 'e ta kpo 'e klɛ 'naa ma ɛɛ?»

13 'Bhɛɛ- Zesu -yaa' -klanlɛ plɛ winbwa-, 'ke -ya pele- 'mu ni: «-Ka ge -wa 'la bhẹ -a ta, 'ka 'le nu 'pale- 'ke mɛɛ do 'le, -yi gbɔ do -o -a wiin-, -ka dɔ -a zi.

14 'Kee- -ja wlale 'fɛ 'la Ɔla, -ka wla -a zi 'bhẹ Ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -ka 'bhẹ 'fezan- 'e Irokpaa' dɔɔ: «'O Daan mi 'e pe 'o nu 'e 'Irokpaa dɔɔ 'yee- 'pegee -yaa' -klanlɛ mu 'e nu -waa' Paki 'feti 'e ta pɛ 'e 'bhlele- 'fekpɛɛ 'la Ɔla 'bhẹ -o naa -a ma ɛɛ?»

15 'Ke 'bhẹ Ɔkla, 'fezan- 'e nu -yaa' 'sangaso 'kpɛɛ gbalaan 'e do zɔnɛ 'ka ni. 'Bhẹ magaanle -o 'elrele gban, 'bhẹ 'pegee mɛɛ mazadɔ pɛ yɛke- 'la ma 'bhẹ -o 'bhẹ Ɔla. 'Ka nu -kɔɔa' pɛ Paki 'feti 'e ta kpo 'e klɛle -kɔɔ' ni 'bhɛɛ- Ɔnɔɔ.

16 -Yaa' -klanlɛ plɛ 'e -o gele 'tɛ, 'ke -o wlale- -wa 'e ta. -O Ɔbhwa pɛ mu 'e 'kpen 'lesole ta 'bhii- Zesu 'a Ɔpia -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o -waa pɛ 'feti ta kpo 'e Ɔkla 'bhɛɛ- Ɔnɔɔ.»

17 'Bhẹ blaɛn, Zesu a -klanlɛ plɛ 'e 'niinaa -o -zanta'. Yromazi bhɔle 'tɛ, 'ke 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlɛ vu ta plɛ 'e -o 'nule wlale -wa 'e 'kpɛɛ.

18 -O -yaa pele 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- 'gbu 'e ma dɔɔ 'ka mu 'la 'ka 'pegee 'mi -o pɛbhle 'zi 'eke- zi -gɛ bhẹ, 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'ɲ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -yoo 'ɲ 'lɛna mɛɛ mu ni.»

19 -Yaa' -klanlɛ mu 'e -woo wleyisriwoa, 'bhɛɛ- 'ke -wa -Irokpale 'sanle do do 'kaa: «'Mi -le 'kele- ɛɛ?»

20 Zesu pe -o ni 'tɛ dɔɔ: «'Ka mɛɛ vu ta plɛ 'e ba, 'ke mɛɛ 'la zan 'bhẹ gbɛ Ɔwlaa 'ɲ gbɛ ta pele -koo do 'kpɔ 'e 'yi, 'bhẹ klɛ 'bhẹ zan 'bhẹ -le 'kele-.

21 Wlan 'e ni, Bhaapɛɲ Gbe 'e -yoo zan gale 'bhii- -a yɔɔndɛle -o -a ba zayi' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi. Duɲ- mɛɛ 'la zan nu -a -lɛnalɛ mɛɛ mu 'e ni, 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'bhẹ zan ta -yren! 'Ali- 'ke waa -yaa 'bhẹ zan 'e ya -titi, 'bhẹ mabhaa -yaa bhɔ 'bhẹ zan 'e ma.»

-Waanbhaa' a pɛbhle 'Wen'

(Matie 26.26-30; Luki 22.14-20; 1 Korɛnti 11.23-25)

22 -O -yaa pɛ 'e 'bhle zii' bhla 'la ba, Zesu 'bluu 'e 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya takanle kplokplo. 'Bhẹ blaɛn, 'ke -ya nale- -yaa' -klanlɛ mu 'e ni, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Kaa 'kun, 'ɲ 'flɛ 'e 'yele- -gɛ.»

23 'Bhẹ blaɛn, 'kee- -dɔɔ pɛyan- do 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhẹ ma, 'kee- 'bhẹ 'kpale -o 'kɔɔ 'kaa -o 'kpen 'a 'ke 'mi do do.

24 'Bhẹ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N yien 'e 'yele- -gɛ, -bhoolaya dɛɛ 'la -yoo -Waanbhaa' 'pegee bhaapɛɲ mu plɛɲ-, yien 'lɛɛ- 'bhẹ -le 'bhẹ -tɔɔmasie 'e 'le, -e -klalaa', 'kooko- -e mɛɛ -bebe 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

25 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ 'naa nu -dɔɔ 'bhɛɛke 'mile- 'ezin- 'sani- 'ɲ nu -dɔɔ dɛɛ 'la 'mile- -Waanbhaa' a -bhɛɲgbeya -wa 'e ta 'bhẹ 'waati 'e 'bhɔle- plɛɲ-.»

²⁶ 'O yanle -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro mu 'e 'kpalele, 'ke -o 'pwele 'fe 'e □la, 'bheε- 'ke -o gele- Olivi diinj vle goon 'e 'wiinj-

Zesu pe Pieri ni dɔɔ 'bhe nu 'bhe -lemadɔle 'egbole -a ma
(Matie 26.31-35; Luki 22.31-34; Zaan 13.36-38)

²⁷ Zesu pe -yaa' -klanlance mu 'e ni dɔɔ: «'Ka 'kpen nu 'η 'tole- a □noɔ, -amasroyi -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa mu gooba ni 'e dele, 'bheε- -bhlaa mu 'e nu 'kanle- 'eke- ma jafata.»

²⁸ Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «'Dun- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'η nu 'kanle- 'ka 'leε -so Galile.»

²⁹ 'Bhe □noɔ bhe, 'ke Pieri 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke mεε -vin mu 'e 'kpen blasaan-, 'bheε- 'ke -woo 'e □twa -a noɔ-, 'mi 'naa nu 'e 'tole- a □noɔ -titi.»

³⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni wlan 'e ni dɔɔ: -zon -bi 'gbu 'leε zi, 'sani maagwlen -wegbe' ple mi 'e 'plen-, 'e nu 'e 'lemadɔle 'egbole 'mi ma -gloon yaga 'kaa 'yaa mi dɔ.»

³¹ 'Bheε- 'dun-, Pieri 'bhe zikpaa- 'a ni fangan- ma 'ezin- dɔɔ: «'Ali- 'kee- □kla 'o 'pegee 'bhi dele 'le 'eke- 'yi, 'naa nu 'η -bangole 'e 'yi -titi.» -Klanlance -vin mu 'e 'kpen -dwa 'bheε- -jan yeke- do 'kpo 'e ta.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlance mu 'e -ja Zetisemane -yri gba 'e □la
(Matie 26.36-46; Luki 22.39-46)

³² 'Bhe blaas, Zesu 'pegee -yaa' -klanlance mu 'e -o -ja yre do noɔ-, -o -yaa 'bhe yre 'e sii Zetisemane. -O bhole 'bhe □noɔ bhe 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlance mu 'e ni 'kaa: «-Ka yala- -ge, 'η gele- 'η 'seriwole laale.»

³³ -A ge bhla 'e zi, -e Pieri 'pegee Zaki 'bheε- Zaan 'siila-, 'bheε- 'mu -dwa -a zi. -Gblaas 'klale -saan -a -yi, 'bheε- -a blina- yien -yaa.

³⁴ -E pe -o ni dɔɔ: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhe ge 'tenle- 'η gale ma. -Ka bo 'ka 'yre ma yrene- 'leε- □noɔ -ge!»

³⁵ -Ya plengole sa -o ma, 'kee- 'klaale -a 'kpo ta 'tre ma, 'bheε- 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni 'kaa: «'Kee so a klele-, -yrenbhle' 'waati 'yoo- 'leε 'kan 'η ma 'egboonle.»

³⁶ -E -yaa pe 'zi dɔɔ: «'N De, 'η De, -za 'kpen kle 'sen- o 'e ni. -Yren peyan- do 'la bhe -a plenggo 'η ma. 'Dun- 'yaa 'mi zru maza klele, 'e 'gbu -la zru maza kle.»

³⁷ 'Bhe blaas, 'kee- nule- 'pwele- -yaa' -klanlance yaga 'e ta, 'bheε- 'kee- bhole- 'mu ta yi pla. 'Bhe 'yi 'te, 'kee- Pieri bwele-, 'bheε- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «Simɔ, 'e yide zii' εε? 'Yaa 'solε- bole- 'e 'yre ma 'ali- 'waati sane- ba εε?

³⁸ -Ka bo 'ka 'yre ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo Waanbhaa' ni, 'kooko- -Setran' 'laa 'ka 'yidan-, 'bheε- -e 'ka bo -za 'yoo- 'yi. Bhaaplen zru -o -a zi 'bhii- -e -za 'wlan kle, 'dun- 'bhe yeke- fangan- 'laa -o 'e ta.»

³⁹ -Ya plenggo gbe drεwoa- -o ma 'ezin-, 'bheε- 'kee- bole- 'yee- -jan do 'kpo 'e 'pele- ta -Waanbhaa' ni.

⁴⁰ -E niina- gbe drεwole 'ezin- -yaa' -klanlance mu 'e ta, 'kee- bhole- 'mu yidele ta; -amasroyi, yi 'e gbinkpa' gbe -yoo' 'e 'koo -o -yre ta, -jan 'la -o 'bhe pe Zesu ni, waa -yaa 'bhe do. 'Bheε- -e -ja 'ezin- -a -zanta'.

⁴¹ -A nu gbe yaga mi 'e ma -o ta, 'ke -ya pele- o ni dɔɔ: «'Ka -o yide 'zi εε, 'bheε- 'ka -o 'ka 'yitre zii' -li εε? 'Bhe □swa 'bhe 'yi, 'waati 'e □bhwa. -Ka 'ka 'yrekpa! -O nu -dawli' 'kpale- Bhaaplen Gbe 'e gbe ta, 'bheε- -wa 'lena -za 'yoo- kle mu 'e ni, 'bhe 'waati 'e □bhwa.

⁴² -Ka 'ka 'wlen-, -koo' ge! -Ka 'ka 'yrekpa doo, mεε 'la zan nu -dawli' 'kpale- 'η gbe ta, 'bheε- -yoo 'η 'lena- mεε mu ni, yaa -o -li -koo' ma 'egboonle.»

Zesu 'kunyɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12)

⁴³ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke Zuda 'pwele -a -yi. Zesu a klanlɛnɛ vu ta plɛ 'ɛ do -le -yaa 'kele-. -Zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do -yaa -a zi, -gɔkun' 'pegee 'beni mu 'le 'mu 'kɔɔ. 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Toŋ daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'mu -le -o winbwa- Zesu 'kunyɛ- □nɔɔ.

⁴⁴ 'Yee- Zuda 'la □kla Zesu 'lɛna mi 'le mɛɛ mu 'ɛ ni, -ɛ Zesu 'kungeya -tɔɔmasie do -zɔɔna Zesu 'kun mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ke 'ŋ mɛɛ 'la zan -tuubwa 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun 'bhɛɛ- 'ka ge 'kele-, 'duŋ- 'ka 'ka 'yɛkpa 'a ba 'elrele!»

⁴⁵ Zuda nule 'tɛ, 'ke -ya mabɛɛnle -gun Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'O Daan mi!» 'Bhe klele 'tɛ, 'kee- Zesu -tuubɔle.

⁴⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu 'kunle.

⁴⁷ 'Duŋ- 'yaa' -klanlɛnɛ do 'bhe a -gɔkun' 'ɛ 'pwele- 'bhe 'bhoo- 'ɛ 'yi, 'kee- 'sraka 'lɛna -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhe a 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ do 'trɔnlaa do takanle.

⁴⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Ka □nwa 'ŋ 'kunyɛ- □nɔɔ -gɔkun' 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ, 'ŋ 'yoo- 'ke mɛɛ dɛ mi do -la -le ɛɛ?»

⁴⁹ 'Yi 'oo yi, -kɔɔ 'yaa 'eke- 'yi, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yaa- mɛɛ mu daan *-Waanbhaa' 'Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la, -mele □kla 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ŋ 'kunle- 'bhe yɛ ɛ□nɔɔ ɛɛ? 'Duŋ- -za 'lɛɛ- 'kpen □kla, 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o -jan mu 'la □woa 'mi ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'ɛ 'yi 'mu 'lɛsɔ-.»

⁵⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -klanlɛnɛ mu 'ɛ 'kpen 'kanle 'eke- ma 'gbasaa gbasaa, 'ke -o Zesu do -kplɛn 'tole 'a □nɔɔ.

⁵¹ -Zwanɛ do dɔle -yaa Zesu zi. Sɔ drɔŋ -la 'kanle- -yaa -a gbɛ ta. Mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhe □kwan 'ezin-.

⁵² 'Duŋ- 'bhe 'ploole 'bhe ta sɔ 'ɛ ma -o 'kɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe blasanle 'bhe tafleŋ- 'ɛ 'le.

-O -ja Zesu 'le Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ ba

(Matie 26.57-68; Luki 22.54-55; 22.63-71; Zaan 18.13-14; 18.19-24)

⁵³ -O -ja 'ke Zesu 'le *'Sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'ɛ ba 'fɛ 'le ma. 'Sraka 'lɛna mu -kunlii' mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- *'Toŋ Daan mu 'ɛ, -o 'kpen -ja -o 'lekpale 'eke- ta 'bhe □nɔɔ ye.

⁵⁴ Mɛɛ mu 'ɛ -yaa ge 'zi Zesu 'le bhla 'la ba 'sraka 'lɛna mu a -kunlii -gbalaan' 'ɛ ba, 'Pieri -yaa zan -o -zanta' 'egbɔɔnle. 'Bhɛɛ- 'kee- nule- wlɛle 'yee- 'sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'bhe -a 'fɛ -gben 'ɛ 'yi. 'Bhe □nɔɔ bhe, 'kee- gele- yaale 'fɛ gooba mu 'ɛ -din -a magayɛ nɔɔ- 'tɛ 'ɛ -din.

⁵⁵ 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ -o 'kpen 'yaa- -jan 'bhɛɛke- do -glin 'zi Zesu 'kaama-, 'kooko- 'bhe klele -a dɛ win 'le. 'Duŋ- waa -jan 'lɛdɔɔle 'kedo- 'male mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lii Zesu ma.

⁵⁶ -Amasɔyi mɛɛ -bebe -yaa bhla 'kpa zii' Zesu ma, 'duŋ- -o 'kpen 'liijan- mu 'ɛ waa -yaa do.

⁵⁷ 'Bhe klele- 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ- mɛɛ 'ke mu -o -wlɛnle', 'bhɛɛ- 'ke -o bhla 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'kpale Zesu ma 'kaa:

⁵⁸ «'O mɔɔ 'gbu 'a □maa -a -lii dɔɔ bhaapleŋ mu 'gbu -Waanbhaa' 'Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la -dwa 'mu gbɛ 'le, 'yee- 'gbu nu 'bhe 'wilɛ-, 'bhɛɛ- -ya dɔ gbɛ drɛɛwo -yɛkpa' yaga -la; 'bhe 'laa nu klele bhaapleŋ woye 'le.»

⁵⁹ 'Ali- 'bhe -jan 'la bhe, 'bhe gole -yaa -jan -vin mu 'ɛ ma.

⁶⁰ 'Bhe 'waati 'ɛ ba 'tɛ, 'ke *'sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'ɛ -ya -wlɛnle', 'kee- dulale -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ-, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu -lɔkpale 'tɛ dɔɔ: «Mɛɛ mu 'ɛ -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma, 'bhi pe 'mu 'yi 'nale- ɛɛ?»

61 'Dun- Zesu tagale □bwa. 'Ezin- 'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'e -ya -lrakpa' gbe dræwole dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Mɛɛ -Bhee mi -kposɔɔ Krisi 'e 'le ɛɛ, 'bhe 'pegee 'o -Waanbhaa' 'la 'tɔbhɔ 'bhi -le 'bhe Gbe 'le ɛɛ?»

62 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «-Aani', 'mi 'gbu -le 'bhe 'le. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka 'kpen 'yrɛ nu 'kpale- Bhaaplenj Gbe 'e 'yaale- ma 'Senkpenzan -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayrɛ 'e □nɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ka nu -a yeɛ 'ezin- 'ke -yoo zan lafle' -gblen mu 'e 'yi.»

63 'Bhe -jan 'e 'la gbe -yoo' 'koo 'sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'e ma, 'ke -ya 'gbu ta dunɛ- mu 'e 'peedeɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'kaa: «-Koo' maza -o -li mɛɛ -bhɛɛke' a 'srɛya- klele ma ɛɛ?»

64 -E -Waanbhaa' 'tɔsɛ ma jan 'la □woa bhe, 'ka 'bhe □maa ɛɛ, 'ka mu pe 'bhe 'yi 'nale- ɛɛ?» -O 'kpen -benjwa do ma 'ke -wa pele- 'kaa: «-Yoo 'ke depe 'le.»

65 'Bhe yrɛ do 'e □nɔɔ bhe, 'ke mɛɛ 'ke mu -o -liile' 'klale- 'sanle Zesu ta, 'bhɛɛ- 'ke -o sɔgbɛ do -yrele' -a wleyi', 'ke -wa zɔn -sɔ -o gbekpun- mu 'e 'le, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lrakpa' dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'e □zwan, 'bhe zan 'e 'tɔkan 'o ni doo!» 'Bhɛɛ- 'fe gooba mu 'e 'mu 'yaa- -a 'trɔnzɔn- 'zi 'ezin-.

Pieri -o -a -lemado 'zi 'egloole Zesu ma

(Matie 26.69-75; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

66 Pieri -yaa bhla 'la ba *'sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'e -yaa' 'fɛ -gbenj 'e 'yi 'trɛ ma, 'ke 'bhe a 'fɛ 'e □la yewo le 'e do nule-.

67 'Bhe yewo le 'e 'yee- Pieri 'yele-, 'ke -ya maga 'zi 'tɛ 'e ma, 'ke 'bhe 'e 'yrɛkpale -a ta frii, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni: «'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'yaa- yee- Nazareti mi Zesu 'e zi.»

68 'Dun- Pieri 'e 'lemadwa 'egloole 'ke -ya pele- dɔɔ: «Le -nɛ, 'e droon' -o -jan 'la 'wo zii' bhe, 'naa 'bhe dɔ, 'bhɛɛ- 'naa -o -a -yima' zii'.» 'Bhe blaana, 'kee- 'pwele, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -gbenj 'e 'le ma. ['Bhɛɛ- 'ke maagwlen -wele' 'tɛ.]

69 'Yee- yewo le -nɛ do 'e -e Pieri 'yele- 'ezin-, 'ke -ya pele- 'bhe □nɔɔ mɛɛ mu 'e yrɛ ma dɔɔ: «'Gwlaan- 'lɛɛ- yoo 'woo- mɛɛ mu 'e do 'le!»

70 'Dun-, 'ke Pieri 'e 'lemadole 'egloole 'bhe -jan 'e ma 'ezin-. 'Bhe blaana boolazi sa bhɔle, 'ke -gbenj 'e 'le ma mu 'e -wa pele- Pieri ni 'kaa: «Wlan 'e ni, 'bhi 'gbu 'lɛɛ- 'yoo- 'ke 'woo- mɛɛ mu 'e do 'le, -amasroyi 'yoo- 'ezin- 'ke Galile 'mi 'le!»

71 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Pieri -a 'pele dɔɔ: «Bhaa 'ɲ ga 'ke 'ɲ 'yoo- bhla pe 'zi! 'Mi 'pegee 'ɲ 'sowɛɛ- 'e ta, 'ka -o -we 'zi mɛɛ 'la 'le, 'naa 'a dɔ -titi!»

72 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba 'te, 'ke maagwlen 'a 'we gbe ple mi klele-, 'bhɛɛ- Zesu 'yee- Pieri 'kpeeɛkaan -jan 'la 'le 'elwale, 'ke 'bhe dɔle- -a 'kpee. Zesu 'a □pia -a ni 'elwale dɔɔ: «'Sani- maagwlen nu -wɛɛ' ple -zɔn, 'e nu 'e 'lemadole 'egloole mi ma gaan yaga.» 'Bhɛɛ- 'yee- Pieri wisile -saan.

15

-O -ja Zesu 'le Rome mu a -janmatii Pilati ba

(Matie 27.1-2; 27.11-14; Luki 23.1-5; Zaan 18.28-38)

1 Zrwan 'tutu 'e zi, Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbilaan -ledo' 'e -o 'kpen □klaa 'eke- ba: -o 'ke mu -yaa 'sraka 'lena 'kunlii mu 'le, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa' Zuufu mu a 'gwlaan- gbilaan mu 'le, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa 'Tonj daan mu 'le. -Woo 'eke- □ya 'yee- Zesu ba zayi'. -O yanle Zesu gbɛtabolele, 'ke -o gele- -a -lenale Rome mu a -janmatii Pilati ni.

² -O bhöle Pilati ba, 'ke 'bhe Zesu 'lrokpale 'kaa: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ε waa -bhleŋgbe 'ε 'le εε?» Zesu 'a 'lekwan- -a ni 'kaa: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

³ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε bhla -bebe □kpa Zesu ma 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye.

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'lrokpale 'ezin- 'kaa: «-Woo -jan -bebe 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma bhe, 'e 'tron 'laa -o 'mu 'yi εε? 'Bheε- 'bhi 'laa -o -jan 'ke 'wole 'mu 'yi εε?»

⁵ 'Bheε- 'dun-, Zesu 'laa -jan 'kedo- 'kpo 'lekunle. 'Bhe tagagbeya -gloɔn 'ε 'bhe 'yee- Pilati 'kpeelenia -a ma.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

(Matie 27.15-26; Luki 23.13-25; Zaan 18.3-19.16)

⁶ Lee 'oo lee, Zuufu mu a Paki 'feti 'ε ta, Pilati -yaa ploɔ -kaso 'yi mi do ma. 'Ke -zamaa' 'yaa- -kaso 'yi mi 'la 'yrewo- -a ma, -e -yaa ploɔ 'bheε- ma -o ni.

⁷ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -o -yaa -kaso 'yi mi do sii Barabasi. -O 'bhe 'pegee 'bhe -vin -kala' mee 'ke mu □bwa -kaso 'yi, -amasɔyi -o -wlenna Rome mu 'ε ma, 'bheε- -o mee do □dia.

⁸ -Zamaa' 'ε -ja Pilati ba -le ma, 'ke -o -sromabole 'sanle -a ni doɔ -e 'ploɔ -kaso 'yi mi do ma -o ni 'bhii- -e -yaa do -a klele -la -o ni gɔne- 'la gbɛn-lee 'oo lee.

⁹ 'Bhe 'yi 'te, Pilati -o -lrokpaa doɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η 'ploɔ- Zuufu mu a -bhleŋgbe 'ε ma 'ka ni εε?»

¹⁰ 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -o Zesu 'lenaa- -a ni, -amasɔyi -o -yaa zranwo 'zi -a ba.

¹¹ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa □wlaa -zamaa' 'ε zi doɔ -o -sromabo Pilati ni 'kaa 'bhe 'ploɔ- Barabasi -la ma -o ni, 'bheε- 'bhe 'laa 'ploole- Zesu ma.

¹² Pilati -zamaa' 'ε 'lrokpaa gbe dreεwoa- 'ezin- doɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η -me za -la kle 'ka mee 'la zan sii <Zuufu mu a -bhleŋgbe> 'bhe ni εε?»

¹³ -O -pɛenna 'eke- zi doɔ: «-A gbaan -yrigbɛele do ta, 'bheε- -e ga!»

¹⁴ Pilati pe -o ni 'kaa: «-E -za 'yɔɔ- -gloɔn 'ε -dela □kla εε?» 'Dun- -o -pɛenna 'egloole 'ezin- doɔ: «-A gbaan -yrigbɛele do ta, 'bheε- -e ga!»

¹⁵ 'Bhe □nɔɔ bhe 'te, Pilati -yaa zi 'bhii- -e -zamaa' 'ε zru maza kle, -ayile, 'kee- 'ploole Barabasi ma -o ni 'te. 'Bheε- -ya □kla 'bheε- -o Zesu zita □zwan 'ke gbanbhle 'le, 'bheε- -e 'bhe □kpa -srwase' mu 'kɔɔ 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbɛele do ta.

-Srwase' mu 'ε -o Zesu malɔgo 'zi

(Matie 27.27-31; Zaan 19.2-3)

¹⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu 'ε gele Zesu 'le -janmatii 'ε -yaa -gben -gbene 'ε 'yi, 'bheε- 'ke -woo -vin -srwase' mu 'ε 'kpen 'siile.

¹⁷ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -o dune- gbɔɔn 'ten -kleen' -kleen' do 'klale -a ta, 'bheε- 'ke -o lere zungbhle do 'tanle, 'bheε- 'ke -o 'bhe 'kpale -a wiin- 'bhii -bhleŋgbe ngblo ma 'faa do.

¹⁸ 'Bhe blaana, 'ke -wa 'pubole 'sanle 'kaa: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhleŋgbe!»

¹⁹ 'Bheε- -o -yaa zon 'zi -a wiin- togo do 'le, 'ke -woo -liile' kla a ta, 'bheε- 'ke -woo 'kpo zen -a -lee 'bhii- -o -gasikpa zii' -a ma.

²⁰ -O -yaan -a malɔgolele bhla 'la ba, 'ke -o dune- gbɔɔn 'ten -kleen' -kleen' 'ε gole -a ta, 'bheε- 'ke -wa 'gbu a dune- mu 'ε 'klale -a ta. 'Bhe blaana, 'ke -o gele- 'kele- 'pɛɛlii- -a gbaan zayi' -yrigbɛele do ta.

Zesu gbaanyre -yrigbēele 'e ta

(Matie 27.32-44; Luki 23.26-43; Zaan 19.17-27)

21 -O -yaa ge 'zi Zesu gbaanle -yrigbēele 'e ta bhla 'la ba, 'ke -o -lepale 'gwlaan- do 'le 'ke 'bhe -o da 'zi gba la. Sireni mi do -le -yaa 'bhe 'le, 'bhe- -o -yaa 'bhe 'si Simō. Alezandri 'pegee Rufusi de -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe 'kanle- -benlawoa -o 'kan zi 'e 'lii, 'ke -srwase' mu 'e -wa pele- 'bhe ni dōo 'bhe Zesu gbaan -yrigbēele 'kwe 'e 'si kpanma.

22 'Bhe- 'ke -o gele- Zesu 'le yre do □nōo, -o -yaa 'bhe yre 'e sii Gōligota, 'bhe 'yile- dōo <mēe ngblo bhēle' yre.>

23 -O bhōle 'bhe yre 'e □nōo 'te, -o -yaa -laane' 'la sii miri, -o 'bhe 'yizaala -dōo 'tonle- ba, 'bhe- -o 'bhe 'nale- -yidaan Zesu ni, 'bhe- -ya -bangwa 'bhe 'mile- ma.

24 -O Zesu -gbaanna -yrigbēele 'e ta. 'Bhe- 'ke -o 'tete dōle- -yaa' dune- mu 'e ta, 'kooko- -o 'kpen do do dō -o 'kela 'le -o 'bhe dō.

25 -O -yaan -a gbaanlele zrwanzi -yretēbhe gwlen -wlen 'waati 'e ba (nevēe 'waati 'e ba).

26 -O Zesu □dia win 'la ma -yrigbēele 'e ta, -o 'bhe yōondia- -yripeene do ta, 'bhe- -o 'bhe -gbaanna -a ngblo 'e trala -yri 'e ta; 'bhe- 'bhe 'sēwēwole -yaa 'te -gee' 'kaa:

«Zuufu mu a Bhlenḡbe».

27 -O mēe de mi ple -gbaanna -yrigbēele -bhēeke' ta -a gbē ple 'e ta: -A do -yaa -a gbē -yiē' 'yi, 'bhe- 'bhe -vindo' mi 'e 'yaa- -a gbē -koo ta.

28 ['Bhe klegbeya 'e 'yi, -jan 'la yōondēle -yaa -Waanbhaa' a 'Sēwe' 'e 'yi, 'bhe -jan 'e 'leswa□, 'bhe -jan 'e 'yaa- dōo: «-O yee- -kpa -za yōo- kle mu ba.»]

29 'Bhe blaane, mēe 'la zan mu 'yaa- 'kan zii' 'bhe yre 'e □nōo, 'bhe mu -yaa Zesu -zwanwo' zii' 'ke -woo ngblo 'e bō -so 'kaa: «-Ḷon 'Ḷon-! 'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e sō -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbēne 'e 'wile, 'bhe- 'ya dō gbē drēewo -yrekpa' yaga -la ēē?

30 'E 'gbu 'si 'e go 'e -za 'yi, 'ke 'yee 'gbu go -yrigbēele 'e ta doo!»

31 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'Tonḡ daan mu 'e 'yaa- Zesu malrōḡo 'zi 'ke -wa pe 'eke- ni -so 'kaa: «-E mēe -bhēeke' mu -gwa -za 'yi, 'dun- yaa sō -a 'gbu gole- -za yi!

32 Mēe -Bhee Mi -kpōsōo Krisi, Izraēli mu a -bhlenḡbe, zina- -zōn -yrigbēele 'e ta! 'Ke 'o 'bhe □ya, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi 'te.» 'Bhe- 'ezin-, mēe ple 'la gbaanle -yaa' -a gbē -yre ple 'e ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii'.

Zesu gayre

(Matie 27.45-56; Luki 23.44-49; Zaan 19.28-30)

33 'Kee- san -yrekpa' ma, 'kee- ge 'tenle- yromazi -yretēbhe yanyan 'e 'le (trwazēe 'waati 'e ba), -gblo □kpa' tre' 'e 'kpen ta.

34 'Bhe- yromazi -yretēbhe yanyan 'e 'bhōle- 'te, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole 'ke -ya pe dōo: «*Eloi, Eloi, lama sabatani!*» 'Bhe 'yile- 'kaa: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mele □kla 'ye 'ḡ do -kplenne' □twa □nōo ēē?»

35 Mēe 'la zan mu dulale -yaa 'bhe yre 'e □nōo 'bhe 'waati 'e ba, 'mu 'a -gbekanwli 'e 'male-, 'ke 'mu 'a 'pele dōo: «-Ka 'ka 'tronbado doo, -yoo Eli 'sii zii' 'kaa 'bhe 'nu 'bho 'a ba!»

36 'Bhe klēle 'te, 'ke -o do blasanle, 'kee- -gblanluu' -fōlu' -fōlu' do 'sile, 'bhe 'yaa- 'bhii- -ne 'yientenne mu 'fe -gblanluu' do gbēen-. -E 'bhe □wlaa -dōo 'tonle- do ba, 'kee- 'bhe 'yrele toḡo do yin 'lii, 'bhe- 'kee- 'bhe dōle- Zesu ta 'kaa 'bhe 'bhe mi, 'ke -ya pele- 'kaa: «'Kōo- dula- doo, -dōke' -kōo' nu Eli 'yele- 'ke 'bhe -o -a zina- 'zi -yrigbēele 'e ta ool!»

37 'Dun- Zesu -gbekaan 'egloole, 'bhe- 'ke -a nii- 'e gole- -a -yi.

³⁸ 'Bhe 'waati do 'ε ba, soḡbe -gbene 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'kpee 'ε 'yicien- ple, 'ke 'bhe 'peedele ple 'kee- san laanima 'bheε- 'kee- nu 'tenle- 'traa.

³⁹ Romε mu a -srwase' mu -kunlii 'la 'leklale -yaa Zesu ba -yre ta, 'bhe 'a gagbeyā 'ε 'yele-, 'ke 'bhe 'a 'pele 'kaa: «Wlan 'gbu 'ε ni, 'yee- mεε 'lεε- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ε 'le kpataakpa!»

⁴⁰ Le mu 'ke mu dulale -yaa 'ezin- 'egboonle, 'ke -o Zesu taglin-. Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee Mari 'la 'yaa- Zaki 'fiēntronne mi 'pegee Zose nεε 'le, 'bheε- Salome, 'mu -yaa 'woo- le mu 'ε ba.

⁴¹ 'Woo- le mu 'la bhe, 'wola- dole -yaa Zesu zi, -e -yaa 'waati 'la ba Galile 'kleen 'ε 'yi 'ke -o bhō -a ba. 'Ezin- le 'srε 'bheεke mu -yaa 'yee- 'yre 'ε [nɔɔ ye, 'mu 'yaa- mεε 'la zan mu 'la [nwa -a zi Zeruzalemu -wa 'ε ta, 'mu 'ke 'le.

Zesu binyre

(Matie 27.57-61; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)

⁴² Yromazi [bhwa gban. 'Bhe yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a -yitre' yi 'ε 'lemagaan yi 'le.

⁴³ -Ayile, yromazi -fitrii' 'kpa bhla 'ε ba, 'ke Arimate mi Zozefu 'nule. Mɔkpen' 'yaa- gasikpa 'yee- Zozefu 'ε 'lεε, 'bheε- -e -yaa 'ezin- Zuufu mu a 'kitikan mεε gbilaan mu -ledo' 'ε ba. 'Yee- 'gbu 'yri 'yaa- Waanbhaa' a -bhleḡbeyā 'ε 'bhe bhla 'ε ta. 'Bhela- -yile, -ya zru dole- 'egloole, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ε 'yrewole Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhe binle.

⁴⁴ Zesu galawoa -gun blaale-, 'bhe 'yee- Pilati 'kpeelenia -a ma. 'Bhe 'yi 'te, 'kee- mεε winbole -srwase' mu -kunlii 'ε 'siiyre- [nɔɔ. 'Bhe 'nule-, 'kee- 'bhe -lrokpale dɔɔ: «Zesu gale 'ε [nɔɔ [mwa gban εε?»

⁴⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' -kunlii 'ε -ya -lekunle 'a ni dɔɔ -a gale 'ε [nɔɔ [mwa gban. 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- Arimate mi Zozefu ni 'kaa 'bhe ge Zesu gbaa 'ε 'si.

⁴⁶ 'Yee- Zozefu 'gbu so 'pu do [lwa. -E yanle Zesu gbaa 'ε golele -yrigbεele 'ε ta, 'kee- 'bhe so 'ε 'kpale Zesu gbaa 'ε ma. 'Bheε- -e bu -gluu 'la 'kwleela- 'elwale gban -so vlε 'ε 'yi, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ε 'kpaale- 'bhe 'yi. -E yanle -a 'kpaalele 'bhe 'yi, 'kee- vlε -kpun -gbene do -bhliile', 'bheε- 'kee- bu 'ε 'liitanle 'bhe 'le.

⁴⁷ 'Bhe bhla 'ε ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa la, 'bhe 'pegee Zose nεε Mari, 'mu 'yaa- Zesu gbaa 'kpayre- 'ε -glin 'zi.

16

Zesu bweyre gale ba

(Matie 28.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-10)

¹ -Yitre' yi 'ε 'kanle- blaana, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee Zaki 'pegee Salome nεε Mari, -o gbaa ma 'sro -yrōn -gblen 'nrāle- 'ke mu [lwa, 'kooko- -o ge Zesu gbaa 'ε masrole 'mu 'le.

² 'Kangoppe 'ε ma zrwān 'tutu 'ε zi, -yretεbhe -wlen bhla 'ε ba, 'ke -o gele- bu 'ε taglinyre [nɔɔ.

³ -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «-Dele nu vlε -kpun 'ε 'bhliile- kɔɔ' ni, 'bheε- -ya go bu -gluu 'ε 'lii εε?»

⁴ -O bhōle Zesu bu 'ε -din, -wa taglinle, 'ke -o vlε -kpun -gbene 'ε 'bhliile- yele -a 'lii 'ε -gōma'.

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o gele- wlale bu -gluu 'ε zi, 'ke -o -zwānε do yaale yele- -o gbε -yie' ta, dune- 'pu 'penpen gboon do -yaa 'bhe ta, 'bheε- 'ke -o 'klale -o 'gbu ta -gbilaan -gbene 'ε 'kɔɔ.

⁶ 'Dun- 'bhe pe -o ni doo: «Ka 'laa -gblaane, -o Nazareti mi Zesu 'la -gbaanna -yrigbeele 'e ta, 'ka -o 'bheE- -glin zii' ee? -E -bwela gale ba, yaa -o -li -ge, -ka 'ka 'yrekpa -a gbaa 'kpaayre- 'e □noo -ge doo.

⁷ 'Dun-, 'ka mu ge a pe -yaa' -klanlane mu 'e 'pegee Pieri ni 'kaa -e 'kan zii' 'ka 'lee -so Galile. 'Ka nu a yele 'bheE- □noo 'bhii- -a 'gbu 'a □pia 'ka ni gone- 'la -gbeen bhe.»

⁸ 'Woo- le mu 'e 'pwele- 'te bu -gluu 'e zi, 'ke -o blasanle, -amasroyi -gblaane -gbene 'e 'koo sren □wlaa -o -yi, 'bheE- -o -yaa been 'zi. 'Dun- waa 'bhe 'pele mee 'kedo- 'kpo ni -gblaane 'e 'koo.

Zesu 'pwela- Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'e ta 'bhe ba

(Matie 28.9-10; Zaan 20.11-18)

⁹ [Zesu bwele blaane gale ba, 'kangople 'e ma zrwan 'tutu 'e zi, -e -pwela 'elwale 'pe Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'e ta 'bheE- ba. 'Yee- Zesu lii 'yoo- 'srwaple- -gwa 'bheE- zi 'elwale -so.

¹⁰ 'Bhe le 'e -ja 'bhe -jan 'e 'yigoonle mee 'la zan mu -yaa Zesu zi 'mu ni; -e □bhwa 'mu ta 'ke mu ta -o sun, 'bheE- 'mu 'yaa- wisi' zii'.

¹¹ 'Dun- -wa malawoa 'kaa Zesu -bwela gale, 'bheE- -ya -yre ma, 'bhe 'pegee 'yee- Mari 'gbu 'a □ya kpataakpa, waa -o 'kpale- -a -yi.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane ple ba

(Luki 24.13-35)

¹² 'Bhe blaanta, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane ple ba 'pwegbeyaa -gloon 'bheEke do 'yi 'mu ge bhla 'e zi -bon 'yi -wa do ta.

¹³ 'Bhe mee ple 'e □nwa 'bhe -jan 'e 'yigoonle 'ezin- klanlane -vin mu 'e ni, 'dun- waa -o 'kpale- 'mu 'wojan- 'e 'yi 'ezin- titi.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane -vin vu ta do 'e ba

(Matie 28.16-20; Luki 24.36-49; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

¹⁴ 'Bhe blaane 'te, 'ke Zesu 'pwele- -yaa' -klanlane vu ta do 'e ba, -waa' pebhle bhla 'e zi. 'BheE- 'kee- -lale' -o ta -waa' 'kpalekleya 'e 'pegee -o zru dogbeya -gloo 'e ma. -Amasroyi, mee 'la zan mu 'a 'yemale 'e □ya -a bwele blaane gale ba, waa -o 'kpale- 'mu 'wojan- 'e 'yi.

¹⁵ 'Bhe 'kpen blaane 'te, 'ke -ya pele- -o ni doo: «Ka ge 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □noo, 'ke 'ka ge -Jan 'Nrale- 'e 'wolele mee mu 'e 'kpen ni.

¹⁶ 'Ke mee 'la zan 'e □kpa -a -yi, 'bheE- 'ke 'bhe zan -dwa -a -la 'ke -wa wiinfe -yi ba, 'bhe zan nu gole -za 'yi. 'Dun- 'ke mee 'la zan 'laa 'e 'kpale- -a -yi, -Waanbhaa' a -kpan 'e nu baale 'bhe zan ta.

¹⁷ 'Mi nu 'sole- maza mu 'la klele mee 'la zan mu nu -o 'kpale- -Jan 'Nrale- 'e 'yi 'mu gbe zi 'mu -le -ge: 'Mi 'gbu 'to 'e 'yi, -o nu 'zina mu -gbinle' mee mu ni, 'bheE- -o nu wli dree mu 'pele.

¹⁸ 'Ke -o mle mu □kwan -o 'koo, 'bheE- 'ke -o mee de -yi 'ke □mia, -za 'yoo- 'kedo- 'kpo 'laa nu klele -o ni. -O nu -o gbe mu 'kpaale- gade mu ta 'bheE- 'mu nu -bheele'.»

Zesu geyre -a De -Waanbhaa' ba

(Luki 24.50-53; Kleza 1.9-11)

¹⁹ Meezan Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele -o ni, 'ke -Waanbhaa' -a fanjan- 'e 'bhe 'a 'sile laanima, 'kee- gele- lafle' 'e 'yi, 'bheE- -e -ja yaale -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'e □noo.

²⁰ -Yaa' -klanlane mu 'e -ja 'te -Jan 'Nrale- 'e 'wole- yrekpen- □noo. Meezan Zesu 'yaa- bho 'zi 'mu ba, 'kee- 'sole- maza mu kle -so -o gbe zi. 'Bhe klegbeya 'e gbeen- bhe, -e -yaa zrön 'bhii- -yaa' -klanlane mu 'e 'wojan- mu 'e -woo 'ke wlan 'le.]

LUKI -JAN 'NRALE- 'LA YƆNDIA- ZESU KRISI BA ZAYI'

Luki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ngblo

-Dele -yaa 'ke Luki 'le ɛɛ? -E -yaa 'ke -drɔɔdrɔɔ' mi 'le (Kolosi 4.14). -E Ɔbhwa Zesu 'winbɔwo mi Pɔlu ba (2 Timote 4.11; Filemɔ 24). 'YeLe- ja Pɔlu madɔle Rɔmu -wa 'ɛ ta. Luki -le -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'pegee Zesu 'winbɔwo mu 'ɛ Kleza 'sɛwɛ 'ɛ yɔndia-. -E 'woo- 'sɛwɛ plɛ 'lɛɛ- yɔndia-, 'bhɛɛ- -yoo Ɔkpaa grɔnama a mɛɛ gbɔlaan do ni. -O -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ sii Teofili, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ <-Waanbhaa' bhɛgwɛlɛn>. 'Yee- Luki 'gbu 'laa Zesu 'yele- -lido' -a -yrebhɛ' plɛ 'ɛ 'le, 'duŋ- -e -za 'yilrɔkpaa mɛɛ -bebe ma Zesu ba zayi', 'bhɛɛ- -e yaa -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- Ɔdia.

-Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Luki -o Zesu zrɔn 'zi -koo' ni 'bhii- 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'Bhee Mi. -E Zesu -zrɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhɛ 'yaa 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'le, 'kooko- -e Zesu a bhaaplɛŋ dɔgbɛya -zeze 'gbu 'ɛ pwe -a -yi, 'bhɛ 'pegee 'kee- 'bhɛ klɛle 'ɛ -Waanbhaa' 'le 'bhɛ -za 'ɛ pwe a -yi 'ezin-. 'Bhɛla- -zayile, -e -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisaan- Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan 'yale 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee Zesu dayɛ 'ɛ ma: 'ke -ya san -koo' bhaaplɛŋ mu 'kpen -gbɔɔ Adamu ma, 'ke 'bhɛ nu 'tenle- Zesu yape plɛ 'ɛ ma: Mari 'pegee Zozefu. Luki a 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -ya -zrɔnna -koo' ni 'ezin- 'bhii- mɛɛ -yrenkɔla' Zesu ma, 'bhɛɛ- -ya 'ngamiwo bhaaplɛŋ mu ma. -Ya Ɔpia Zesu ma Mɛɛzan, 'kooko- bhaaplɛŋ -yrenkɔla' -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -e 'bhɛ 'pwe -a -yi. Gadɛ mu oo, -yren ma mɛɛ mu oo, -kwani' mu oo, 'kooŋɛzan mu oo, pɛzan mu oo, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'ɛ 'kpen -glɔn, 'mu 'kpen 'yren 'yaa- kla Zesu ma. 'Yee- Luki -gɔn -bebe 'la Ɔbwa 'bhɛ win -le bhɛ. -E -gɔn -bebe Ɔbwa 'ke 'bhɛ kan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ -yin yaga 'ɛ 'mu wo mu 'ɛ ta. Luki -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yigɔnle 'ɛ zisaan- Zeruzalemɔ (Luki 1-2), 'bhɛɛ- -ya -leyaan 'yee- Zeruzalemɔ do 'kpo 'ɛ Ɔnɔɔ 'ezin- (Luki 24).

1. -O so 'yee- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yicienle -le 'soo: 1. -A zisanyɛ (Luki 1-2): Luki Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan 'pegee Zesu 'yaza- 'ɛ 'yigɔnna.
2. Zesu Krisi wiinfeɛyɛ Zaan 'koo -yi ba, 'bhɛɛ- -a dayɛ, 'bhɛ 'pegee -a -yidanyɛ -Setran' 'koo (Luki 3.1-4.13).
3. Zesu -Waanbhaa' a ye 'ɛ Ɔwoa Galile 'trɛ ta (Luki 4.14-9.50). Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, Zesu -Jan 'Nrale- 'ɛ Ɔwoa -Waanbhaa' a -Bhlɛngbɛya 'ɛ ba zayi', 'bhɛɛ- -e gadɛ mu -bebe 'bheela-. -E mɛɛ vu ta do makwan- 'kaa 'mu Ɔbho zayi' -a ba -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wɔlele. 'Bhɛ blaana, Luki Zesu 'nuzaa- 'ɛ Zeruzalemɔ 'bhɛ 'yigɔnna -koo' ni (Luki 9.51-19.28). Zesu mɛɛ mia yaga bhɛ vu ta plɛ (72) makwan- 'kaa 'mu ge plɛ plɛ -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo, -o -lɛɛ -wa mu 'ɛ' ta. Zesu -gɔn -bebe Ɔbwa, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -daanna -za -bebe 'le -Waanbhaa' ba zayi'. Luki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'leyanyɛ 'ɛ Ɔnɔɔ, -e Zesu 'bhoza- 'ɛ Zeruzalemɔ 'bhɛ Ɔwoa -koo' ni.
4. Zesu 'bhɔle- Zeruzalemɔ, 'ke Zuufu mu a 'gwɔlaan- gbɔlaan mu 'ɛ -woo -bangole 'yee- Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'kpale Rɔmɛ mu a -janmatii Pilati 'ɛ 'koo 'kaa -wa dɛ -yrigbɛɛle do ta (Luki 19.28-23.56).
5. Krisi bweza gale ba 'ɛ 'pegee 'bhɛ ye drɛɛ 'la gbɛkpaa- 'bhɛ winbɔwo mu vu ta do 'ɛ 'koo; 'bhɛ 'pegee -a geyɛ lafle' 'yi 'ɛ Luki 'mu 'kpen Ɔwoa (Luki 24.1-53).

-JAN 'E ZISANYRE

Luki -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ yɔndia- win 'la ma -e 'bhɛ 'yipe zii' Teofili ni (Kleza 1.1-3)

¹ 'N 'bhegwlen- gbilaan Teofili, mee -bebe 'sewedele 'la -saan -za mu 'la [kla -koo' ba -ge bhe, 'mu ta,

² -o 'bhe -za mu 'e 'yigoon 'zi 'ke -wa san 'yee- Zesu a -za mu 'e zisaan- mee 'la zan mu 'yre ma, 'bhe- 'ke -o [kla -Waanbhaa' a -Jan 'e 'wo mu 'le bhe 'mu 'wojan- mu 'e ma.

³ 'Bhe- 'duj-, 'mi 'gbu 'woo- -za mu 'e kplankplan -yilrokpalawoa mee mu ma; -e [swa 'mi ni 'ezin- 'ke 'mi 'woo- -za mu 'e -yigoon' 'e ni 'sewe ta, 'bhe- 'yoo- kpataakpa do, 'bhi 'n 'bhegwlen- gbilaan Teofili, 'ke 'an san -o zisanyre 'e ma, 'bhe- 'ke -o do 'eke- zi do do.

⁴ 'N 'bhe [kla, 'kooko- -woo 'e -daanna -za mu 'la 'le Zesu ba zayi', 'e so -o 'kpen wlan yre dole-.

ZESU 'YAYRE- 'PEGEE -A MATRUN BHLA ZI

-Mleke' do -o Mee Wijnfe' Mi Zaan 'yaza- 'e 'wo zii'

⁵ Erödi -yaa -bhengbe 'le Zude 'kleen 'e yi bhla 'la ba, -o -yaa 'sraka 'lena mi do sii Zakari; -o -yaa 'sraka 'lena mu -ledo' 'la sii Abia -e 'yaa- 'mu -la do 'le. -O -yaa -a na sii Elizabeti, 'bhe- 'bhe 'yaa- 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan Aarön 'sre mu 'e do 'le.

⁶ Zakari pegee' -a na Elizabeti, -o mee ple -ledöole -yaa -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe- -o -yaa Meezan a 'tonj mu 'e 'kpen 'pegee -yaa' mee winbö jan mu 'e 'kpen 'klosikun 'ke waa -za 'yoo- ye -o zi.

⁷ 'Duj- -ne do 'kpo 'laa -yaa -o 'koo, -amasroyi Elizabeti 'laa -yaa so -ne 'yale, 'bhe- -o mee ple -kroyawoa gban.

⁸ -Yrekpa' do, 'sraka 'lena ye 'e [bhwa 'yee- Zakari a pe mee -ledo' 'e ta. 'Bhela- -yile, -e -yaa -yaa' 'sraka 'lena ye 'e 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [la.

⁹ 'Bhe- 'sraka 'lena mu 'e -waa' 'sini ta za mu 'e ma, -o 'yee- Zakari -la makwan- 'kaa- -e ge -lasikloo pii 'e 'kpacie 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni Meezan Gba 'Fe -Gbene 'e [la.

¹⁰ 'Bhe -lasikloo pii 'kpacie bhla 'e ba, -zamaa' 'e 'kpen -dulale -yaa 'peeli- ke -woo 'seriwo.

¹¹ 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke Meezan -Waanbhaa' a -mleke' 'e do 'pwele 'yee- Zakari ba. 'Ke 'bhe -dulale ansansi 'kpacieyre 'e gbe -yie' ta.

¹² Zakari 'a 'yale, 'ke 'bhe zrubatedole, 'bhe- 'ke yienkanle 'bhe 'kpee.

¹³ 'Duj-, -mleke' 'e -ya -pia -a ni döo: «'Yaa -gbilaanle' Zakari, -amasroyi -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'e 'lekwan-, -ayile 'e 'na Elizabeti nu -a yale 'ke -ne 'gwlaan- do 'le 'e ni; 'bhe- 'e nu 'bhe 'tokpale Zaan.

¹⁴ 'Bhe -ne 'e nu klele 'e zrukpaape -gbene 'le, 'bhe- -a yaza 'e nu mee -bebe zrukpaale.

¹⁵ Wlan 'e ni, -e nu klele mee gbilaan do 'le Meezan -Waanbhaa' -yre 'yi. Yaa nu -droo 'pege -ween -gloo 'kedo- 'kpo 'mile-. -A nii- 'e 'pale nu klele 'ke *Lii 'Wen' 'e 'le 'ke 'bhe san -a ya bhla 'e ma.

¹⁶ -E nu Izraeli mee -bebe zru niinale Meezan waa -Waanbhaa' 'e ba.

¹⁷ -E nu 'taawole -Waanbhaa' -lee Lii 'Wen -glooya' yeke- 'la 'yaa- -Waanbhaa' *-lela' janwo mi *Eli ta 'bhe- 'le. -E nu -ne de mu 'pegee -o -ne nu zru klele do, 'bhe- -e nu mee 'la zan mu -Waanbhaa' 'kafawo 'mu zru mu 'e maniinale, 'bhe 'mu nu klele -zadö' mu 'le 'bhii- - mee -ledöole mu gbeen-. 'Bhe klegbeya 'e gbeen- bhe, 'e nu 'si do magaanle Meezan -Waanbhaa' ni.»

¹⁸ 'Bhe klele 'e 'ke Zakari 'a 'pele -mleke' 'e ni döo: «'N nu -a 'yaangole -me pe -la ma 'bhii- 'e 'wojan- 'e 'yiza- nu klele ee? -Amasroyi 'mi 'pegee 'n 'na 'e 'o -kroyawoa gban.»

19 -Mlɛkɛ' pe Zakari ni dɔɔ: «'Mi le 'ke Gabrieli 'le, 'ŋ dulaa' -Waanbhaa' -lɛɛ 'bhɛɛ- 'an gba, 'yele- 'ŋ 'winbwa- 'kaa 'ŋ nu -jan 'nrɛle- 'lɛɛ- 'wo 'e ni.

20 'Dun- 'ŋ 'wojan- mu 'lɛɛ- -o -yi za nu klele kpataakpa 'ke 'bhe 'waati 'ɛ ɔbhwa, 'bhɛɛ- 'yaa 'e 'kpalawole 'yee- 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ 'yi bhe, 'e nu klele 'bhobho 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- -o -yizaklele 'ɛ ma.»

21 'Bhe 'waati 'ɛ ba, -zamaa' 'ɛ -yaa Zakari 'magben- 'zi 'pɛɛlii-, -o 'kpeɛɛnilele, 'bhɛɛ- -o -yaa 'eke- 'lɔkpa' zii' -a -mɔza' 'ɛ 'yi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla.

22 -E 'pwɛle- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, yaa 'sɔle- -janwole -o ni. 'Bhela- -yile, 'ke -wa 'yaangole dɔɔ -e pɛ do ɔya -yɛɛ zi yeke 'yi 'fɛ 'ɛ ɔla. -E -yaa -janwo zii' -o ni 'ke -a gbɛnɛbhe mu -la -le; 'bhɛɛ- -e ɔbwa 'bhobho 'le.

23 Zakari a yewo yi mu 'ɛ 'yanle- *-Waanbhaa' a Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'kee- gele- -a ba -le ma.

24 'Bhe blaani 'waati sa 'kanle-, 'ke -a na Elizabeti kpe 'sile -a ma. 'Ke 'bhe 'bhe magaanle -yrala' 'ɛ 'kɔɔ -waa 'fɛ 'ɛ ɔla mɛ 'soo ta. 'Bhe 'yaa- pe 'zi dɔɔ:

25 «Mɛɛzan -Waanbhaa', 'an -nɛ 'yaza- 'seri 'ɛ 'lɛkwɛn- 'tɛ. 'Bhɛɛ- -e -nɛ 'ya kle -yrala' 'ɛ -gwa 'ŋ ma mɛɛ mu plɛŋ-»

-Mlɛkɛ' do -o Zesu 'yaza- 'ɛ 'lɛjanwo 'zi

(Matie 1.18-23)

26 Elizabeti kpe 'ɛ mɛ 'srwado- mi ma, 'ke -Waanbhaa' -yaa -mlɛkɛ' Gabrieli 'winbole Galile 'klɛɛn 'yi -wa 'nɛ do ta. -O -yaa 'bhe -wa 'ɛ sii Nazareti.

27 'Bhe -wa 'ɛ ta -gblanɛ do 'tɔ 'yaa- Mari. 'Bhe 'laa -yaa 'gwlaan- a -za 'yaango-, 'dun- 'gwlaan- do -dwa gban 'bhe zi. -O -yaa 'bhe 'gwlaan- 'ɛ sii Zozɛfu. 'Bhe -yaa 'ke -Bhɛngbe *Davidi 'srɛ mu 'ɛ do 'le.

28 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ 'wlale- 'yee- Mari ta 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- a ni dɔɔ: «'E 'yia- ɛɛ Mari, -Waanbhaa' -lia 'e ma! Mɛɛzan - -o 'e zi.»

29 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Mari zrubatɛdɔle 'papa, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a 'kpee dɔɔ: «'Bhe 'pubɔ- 'lɛɛ- 'bhe 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

30 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -mlɛkɛ' -ya pele- -a ni 'kaa: «'Yaa -gblaani' Mari, -amasroyi -Waanbhaa' -yaa -lileya 'ɛ -zronna 'e ni.

31 'E 'trɔnbado doo: 'E nu kpe 'sile-, 'bhɛɛ- 'e nu 'e 'yale- 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le. 'E taa' 'a 'tokpa- Zesu.

32 -E nu klele mɛɛ gblaani do 'le, 'bhɛɛ- -o nu -a 'siile- laanima -Waanbhaa' Gbe. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' nu -a -taa -bhɛngbe Davidi 'yaakpe- 'ɛ 'nale- -a ni.

33 -E nu klele -bhɛngbe 'le Izraeli mɛɛ mu 'ɛ 'wiin- yikpenseɛ ta, 'bhɛɛ- -dan' 'laa nu klele -yaa' -bhɛngbeyaa 'ɛ ma.»

34 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Mari 'a 'pele 'yee- -mlɛkɛ' 'ɛ ni dɔɔ: «'Naa 'gwlaan- za 'yaango-, 'bhɛɛ- bhe sɔ klele 'nale -a ma ɛɛ?»

35 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -mlɛkɛ' -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Lii 'Wen' 'ɛ nu zinale 'e ta, 'bhɛɛ- laanima -Waanbhaa' a -glooya' 'ɛ nu 'kpale- 'e ta 'bhii- pɛ do lii gbɛɛn-. -Ayile 'e nu -nɛ 'la 'yale- bhe, -e nu klele 'wen, 'bhɛɛ- -o nu -a 'siile- -Waanbhaa' Gbe.

36 'E 'trɔnbado doo: 'e -zru Elizabeti, 'bhe a le gblaanya 'ɛ 'yi, 'bhe 'ezin-, 'bhe kpele -o 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le. -O -yaa 'bhe 'la sii -nɛ 'ya kle, 'bhe kpe 'ɛ mɛ 'srwado- -le -ge.

37 -Amasroyi -za 'kedo- 'kpɔ 'laa -Waanbhaa' -baliwo.»

38 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Mari 'a 'pele dɔɔ: «'N' 'yoo- 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a yewo le 'le, bhaa 'e 'wojan- 'ɛ kle 'ke wlan 'le.» 'Bhe blaani, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ gole- -a -din.

Mari -ja Elizabeti ba

³⁹ 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke Mari gele- blaale- -wa do ta. 'Bhe -wa 'e 'yaa- Zude 'kleen 'yi vle goon mu 'e ba -yre ta.

⁴⁰ -E bhole 'bhe -wa 'e ta, 'kee- gele- wlae Zakari ba 'fe 'e □la; 'bhεε- 'kee- Elizabeti 'pubole.

⁴¹ Elizabeti Mari a 'pubowli 'e 'male- 'ke -a -ne 'e 'klale 'bhe 'gbu ta -a 'kpee. 'Bhεε- 'ke 'yee- Elizabeti zru 'e 'pale 'ke Lii 'Wen' 'e 'le.

⁴² 'Bhεε- 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «'E 'dumawole -o -Waanbhaa 'koo le mu ba, 'bhεε- -yaa 'duma 'e nu bole 'e nu -ne 'la 'yale- 'bhe ta.

⁴³ 'Mi 'laa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le, 'bhεε- -e -kla 'nale- 'bhεε- 'η Zan -Waanbhaa' nee 'e □nwa 'mi ba εε?

⁴⁴ 'E 'tronbado doo, 'mi 'yaa- 'pubowli 'e 'male-, 'ke 'η 'kpee -ne 'e -e 'klale -a 'gbu ta -a zrukpa' 'e 'koo.

⁴⁵ 'Yaa- pe -le 'ke zrukpa' 'le, 'bhi 'la 'bhi 'e □kpa -a -yi 'bhii- Mεεzan -Waanbhaa' -jan 'la □woa 'e ni -e nu 'bhe 'yizakleε.»

Mari -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro do □kpa

⁴⁶ Mari pe dɔɔ: «'Ŋ - Mεεzan Waanbhaa' 'tobho- 'η zru 'e 'kpen 'le.

⁴⁷ 'Ŋ zrukpaale -o 'egbenele, 'η 'Bhee mi -Waanbhaa' -sroyi'.

⁴⁸ -Amasroyi, -e -dwa -a -la 'ke -ya -yrekpa' -a -la, 'bhεε- -e 'mi taglin, yaa yewo le -ne 'e, 'mi a 'fientronneya 'e 'yi.

'Bhela- -zayile 'kee- san -zon ma, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan 'yanle- ma, mεε mu nu -a pele 'mi ma dɔɔ 'bhi a pe -le 'ke zrukpa' 'le.

⁴⁹ -Amasroyi -Waanbhaa' -Gloo, -e -za 'wlan -gbene mu □kla 'mi ni. -A 'to 'e -yoo 'wenj.

⁵⁰ Mεε 'la zan mu -gasikpa -a -leε, 'bhεε- 'ke 'mu gblaana -a -leε, 'bhe zan mu 'e -yren nu 'klale- -a ma 'waati 'e 'kpen ba.

⁵¹ -E 'sole- maza -gbene mu □kla yaa -glooya' 'e 'le.

Mεε 'la zan mu -o 'gbu magbaande -o 'kpee, -e 'bhe zan mu -piilaa' 'eke- ma.

⁵² -E bhlengbe mu -gwa -waa -bhlengbeya 'e 'yi.

'Bhεε- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e 'bhe zan mu 'e -lawlenna.

⁵³ -E gbonde mu 'koo 'paa- 'ke pe 'sre 'le,

'bhεε- -e pezan mu -gbian -o 'koo 'flej- mu 'le.

⁵⁴ -E -nwa bhole -yaa' yewone mu Izraeli mu 'e ba,

-ya -liiwli' 'la -naa dɔɔ -e nu -o -yrenklale 'bhe 'la gole -li -a 'kpee.

⁵⁵ -Ya -liiwli' -naa -koo' -gbɔɔ mu ni 'bhεε- gbεen-, dɔɔ -koo' -gbɔɔ *Abraamu 'pegee 'bhe 'sre mu -yren nu 'klale -a ma -zon 'pegee yikpensee ta.»

⁵⁶ Mari -yaa -yaa' 'sro 'e 'kpalele, 'kee- bole- Elizabeti -din mle yaga ta. 'Bhe blaana, 'kee- nule- -a ba.

Mεε Wiinfe' Mi Zaan -yaza-

⁵⁷ Elizabeti 'ya bhla 'e 'bhole-, 'ke -ya yale- 'ke -ne 'gwlaana- do 'le.

⁵⁸ Elizabeti yaayoon' mu 'e 'pegee -a de -ne mu 'e -wa malawoa dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' -yaa mεε -yrenklagbeya 'e -zronna -a ni; 'bhela- -zayile -o 'kpen 'pegee 'yee- Elizabeti zrukpaale -yaa.

⁵⁹ -Ne 'yientenne 'e 'yale- blaana -yrekpa' 'srwaa- mi ma, -a de mu -nwa -a wlae 'kleen 'yi 'te. 'Bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -wa 'tookpa -a de Zakari ma.

⁶⁰ 'Duj- -ne 'e neε pe dɔɔ: «'Yooye-, -koo' 'a 'tokpa Zaan.»

⁶¹ Mεε mu 'e pe Elizabeti ni dɔɔ: «'Waa mεε 'kedo- 'kpo sii 'bhe 'to 'la bhe 'bhe ma 'yaa- 'fa -la mu 'e ba.»

62 'Bhe klele 'te, 'ke -wa de Zakari -lrōkpale' -tōomasie mu 'le dōo 'bhe -a zi 'bhii- -wa 'sii- 'tō 'ε -dela ma 'te; -amasrōyi 'bhe □kla 'ke 'bhobho 'le.

63 'Bhela- -yile, 'ke a de Zakari 'a 'pele mēē mu 'ε ni dōo -o 'sēwē yōōnde -yripee' do na a ni. 'Bhēē- 'ke -ya yōōndele 'bhe ta dōo: «-A 'tō -le Zaan.»

64 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'kpen 'kpeleñile -o ma. 'Bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke 'bhobho 'ε gole- 'yee- Zakari 'ε ta, 'bhēē- 'kee- -janwole 'sanle 'kee- -Waanbhaa' 'tōbhō-.

65 -Ayile, 'ke -gblaan 'klale -a yaayōōn' mu 'ε 'kpen 'yi. 'Bhe -za 'ε 'bhe -le □kla 'ke Zude vε gōōn -yi mu 'ε 'kpen 'liijan- 'le.

66 Mēē 'la zan mu 'kpen 'yee- -za 'ε 'maa-, 'mu 'yaa- 'mu 'kpeeledan 'zi 'ke -woo 'eke- -lrōkpa' dōo: «-Nε 'lεε- nu klele 'ke mēē -gloōn 'ε -de 'gbu -la -le εε?» -Amasrōyi Mēēzan -Waanbhaa' -gloōya' 'ε 'yaa- -a ta.

Zakari -Waanbhaa' 'tōbhō ma 'sroka zii'

67 -Nε 'ε de Zakari 'pale- 'la 'yaa- 'ke Lii 'Wen 'ε 'le, 'kee- -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'sanle 'sro do 'yi dōo:

68 «-Kōo' Mēēzan -Waanbhaa' 'tōbhō, Izraeli mēē mu 'ε -waa' -Waanbhaa'. -Amasrōyi -e -nwa bhōle -yaa' mēē mu 'ε ba 'bhēē- -yoo tagbawoa.

69 -Waanbhaa' -kōo 'Bhee mi -gloō do -kpa -kōo' ni.

'Bhe da -yaa' yewone -bhleñgbe Davidi 'srε mu 'ε 'mu -la ba.

70 -Waanbhaa -lɛla' janwo mu 'wen mu 'ε 'mu -yaa' -janwōa 'elwale gban -sō.

71 -Ya -liiwli' -kpa -o -lii dōo -e nu -kōo' 'Bhee mi do 'kpale-, 'bhe nu -kōo' gole -kōo' 'sōōnnii mu 'pegee -kōo' vensi mēē 'la zan mu yin 'lii 'mu 'kōo.

72 -Kōo' -gbōo mu -yrēn nu 'klale- -a ma, 'bhēē- *-bhoolaya 'wen la -yoo 'yee- -Waanbhaa 'pegee 'mu 'plēn-, 'bhe -za 'laa nu gole -a 'kpee.

73 «-Amasrōyi -Waanbhaa' 'gbu 'ε 'sienwoa- -a -liiwli' 'ε ta -kōo' -gbōo *Abraamu ni kpataakpa,*»

74 dōo -e nu -kōo' gole -kōo' 'sōōnnii mu 'ε 'kōo;

'bhēē- -e nu a klele 'bhēē- 'ke -kōōa' gba 'ke -gblaan 'le -kōo' 'yi.

75 'Bhēē- -kōo' kle 'wen, 'bhe 'pegee 'ke -kōo' 'lɛdōole kle -a -yrē 'yi -kōōa' 'taawogbeya 'ε 'yi yi 'oo yi.

76 'Bhe blaani 'ke Zakari -janwole -nε 'yientenne 'ε ni dōo: 'Bhi 'η 'nε, -o nu 'ε 'siile- laanima -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mi.

-Amasrōyi 'ε nu 'taawole Mēēzan -Waanbhaa' -lεε 'bhe a zibhe 'ε 'lɛmagaan zayi'.

77 'Bhēē- 'ε nu a zrōnle -yaa' mēē mu 'ε ni dōo 'yee- Mēēzan -Waanbhaa' -le -o go -za yi 'kee- waa -za 'yōo- mu 'ε 'sroma- yan.

78 -Amasrōyi -kōōa' -Waanbhaa' 'ε -e mēē -yrēnkla', 'bhēē- -yoo 'ewlanle. -E nu -kōo' takanle 'wen 'bhii- -yrete' 'bhigbeya -a -wlen bhla zi.

79 -E nu -bhile' mēē 'la zan mu -o -gblo 'pegee ga lii 'ε zi 'mu ta, «*bhēē- -e nu -kōo' 'lɛdōole yilabla ma zi 'ε ta.*»

80 -Nε 'ε 'bhe 'yaa- gbaande 'zi, 'bhēē- -a nii- 'ε 'yaa- ge zi dōlele -a ta 'egloole. -E □bwa -kpe mu 'ε ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- -a 'pwe yi ma Izraeli mu 'ε 'kpen 'yrē ma kpataakpa.

1 'Waati do bhole, 'ke *Rome mu a -Bhlangbe -gbene Sezaa Giten 'a 'pele doo Rome mu a -bhlangbe 'kleen 'e zen yre 'oo yre 'la □noo, -o 'bhe □noo mu 'e 'kpen 'to 'sewede 'bhe- -o 'mu noo.

2 'Bhe -le □kla Rome mu 'e -waa' -bhlangbe 'kleen 'e 'yi mee mu 'to dele 'pegee -o -noole' □lwa mi 'e 'le. -E -kla 'ke Kirinusi -o 'ke -janmatii 'le Siri 'kleen 'e ta.

3 'Bhe ya 'e 'yi, mokpen' 'yaa- ge 'zi 'mu 'to 'sewedele do do 'mu 'gbu 'ya -wa la.

4 -Ayile, 'ke Zozefu dale- Nazareti -wa 'e ta Galile 'kleen 'e 'yi. 'Bhe- 'kee- nule- -a -taa -bhlangbe Davidi 'ya -wa 'e ta. -O -yaa 'bhe -wa 'e sii Betelemu, 'bhe- 'bhe 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi.

5 'Yee- 'pegee -a bhele Mari, -o □nwa -o 'to 'sewedele 'bhe- -wa 'e ta. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Mari kpele -o.

6 -O -yaa Betelemu 'waati 'la ba, 'ke -a zina- bhla 'e 'bhole.

7 'Bhe- 'ke -ya yale- 'ke -ne 'gwlaan- do 'le, 'bhe -le -yaa 'ke -a -ne □lwa mi 'e 'le. 'Yee- Mari so mu □kpa -a -ne 'e ma, 'bhe- -ya -yilaa' dri mu a pebble -koono do 'yi. -Amasroyi waa yilayre -sroowole 'cie mu yi 'fe 'e □la.

-Mleke' do -pwela -bhlaa gooba mu 'ke mu ba.

8 -Bhlaa gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- 'kleen do 'kpo 'e 'yi Betelemu -wa 'e -din; 'bhe mu -yaa yi gba mu 'e ta 'ke -woo -yrekpa' -waa' -bhlaa mu 'e ba.

9 'Bhe yi do 'kpo 'e -bi 'e zi, 'ke Meezan -Waanbhaa' a -mleke' mu 'e do 'pwele -o ba. 'Bhe- 'ke Meezan -Waanbhaa' a 'tobholeya 'e 'bhile 'e zenle- -o zi. 'Bhe- 'ke -gblaan -gbene do 'klale -o -yi.

10 'Dun-, -mleke' 'e pe -o ni doo: «'Ka 'laa -gblaanle', 'η 'yoo- zan -jan 'nr-ale- do -la wole 'ka ni, 'bhe nu Izraeli mu 'e 'kpen zrukpaale.

11 'Ka 'Bhee Mi 'e □yaa 'ka ni -zon -bi 'lee- zi, -bhlangbe Davidi a -wa 'e ta. 'Ye- 'ke *Krisi 'le, 'bhe- 'yele- 'ke Meezan 'e 'le.

12 'Ka nu 'sole- -a dale- -toomasie 'lee- 'bhe- ma: 'Ka nu -ne 'yientenne do yele so mu 'le 'a ma dri mu a pebble -koono' do 'yi.»

13 'Bhe yre do 'kpo 'e □noo bhe, 'ke -mleke' 'saa do dale- lafle' 'yi, 'bhe- 'ke -o nule- 'kpale- -a -lwa mi 'e ba, 'bhe- 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhole 'sanle 'ke -wa pe doo:

14 «-Ka laanima -Waanbhaa' 'e 'tobho,
bhlaa 'tre ta mu 'la -za so a ni, -e yilabla 'na 'mu ni!»

-Bhlaa gooba mu 'e -o ge 'zi Betelemu

15 -Mleke' mu 'e -o gole bla- bla- -bhlaa gooba mu 'e -din, 'bhe- -o gele bla- bla- lafle' 'yi, 'ke 'woo- -bhlaa gooba mu 'e -wa pele- 'eke- 'ni doo: «-Koo' ge Betelemu, -za 'la □kla -a □noo -koo' ge 'bhe □noo -glin doo, 'bhe- Meezan -za 'la 'zronna- -koo' ni -koo' ge 'bhe -glin.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke -o gele- blaale- Betelemu, 'bhe- 'ke -o Mari 'pegee Zozefu 'yele, 'bhe 'pegee -ne 'yientenne 'e 'yilale yele- dri mu a pebble -koono do 'yi.

17 -O -ne 'e 'yele-, -mleke' mu 'e -jan 'la □woa -o ni 'yee- -ne 'e ba zayi', 'ke -o 'bhe 'kpen 'yigoonle.

18 Mee 'la zan mu 'kpen -bhlaa gooba mu 'e 'wojan- 'e □maa, 'mu 'kpen 'kpeelena 'mu ma.

19 'Bhe- 'dun- Mari -yaa 'bhe -za mu 'e 'kpen 'kpa zii' -a 'kpee 'ke -ya 'kpeeledan 'mu ma.

20 'Bhe bla- 'ke -bhlaa gooba mu 'e -o gele- -o ba -wa la. -O ge bhla 'e zi, -o -yaa -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro mu 'kpa zii' -o pe 'la ma jan -maa,

'bhe 'pegee -o pe la □ya 'mu 'kpen -zayi'. -Amasroyi -mleke' 'e -jan yeke- 'la □woa -o ni, -o 'bheε- wlata za □ya.

Zesu 'ne 'yientenne 'e 'tokpa yre

²¹ -Ne 'e 'yaale- blaan -yrekpaa' 'srwaa- mi ma, 'ke -wa wlale- 'kleen 'yi; 'ke -wa 'tokpale *Zesu. -Amasroyi -mleke' do 'e 'bheε- 'to 'e □kpa -a ma -a kpe 'sile- -lεε.

-O -ja Zesu zronle -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la

²² Mari kle gbe dree 'wenj -Waanbhaa' gba zayi' 'bhe 'bhole, 'ke Zozefu 'pegee 'yee- Mari gele- ne 'e 'le Zeruzalemu -Waanbhaa Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'kooko- -wa gbekpa Meezan -Waanbhaa' 'koo.

²³ -O 'bhe □kla 'bhii- -a pele -o Meezan -Waanbhaa' a 'tonj 'sewe 'e 'yi gone- 'la gbeen- doo: «-Ne 'gwlaan- □lwa 'tole- 'gwlaan- □lwa, -a 'kpa 'edanya Meezan -Waanbhaa' pe 'le, 'bheε- -e kle 'wenj.»

²⁴ 'Bheε- 'ezin-, Meezan -Waanbhaa' a 'tonj 'e -e 'sraka 'la goza □woa -ka 'bhe go -Waanbhaa' ni. «'Bhe 'sraka so klele- 'ke kpro gwlen do 'pegee -a da do 'le, 'ke yaa klele 'bhe 'le, -e kle -bhoolado maanne- 'bhlone- ple 'le.»

²⁵ 'Bhe 'yi 'te, mee do -yaa Zeruzalemu -wa 'e ta, -o -yaa 'bhe sii Simeon. -E -yaa 'ke mee wlan 'le, 'bheε- -e -yaa gbalaan -Waanbhaa' -lεε. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa mee -Bhee mi 'la 'naza- ta Izraeli mu 'e ni, 'yee- Simeon yri -yaa 'bhe 'nuza- 'e ta. 'Bheε- *Lii 'Wenj 'yaa- 'a ta.

²⁶ 'Bheε- 'bhe 'yee- Simeon 'kpeelekaan 'elwale gban -so doo 'sani- -yaa' 'tre ta yanle plenj-, -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa mee -Bhee mi 'la 'naza- ta, -e nu 'bhe 'yele-.

²⁷ 'Bhe ya 'e 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'bhe 'yee- Simeon 'ledoola -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba 'ezin-, Zesu 'yape- mu 'e -nwa Moizi a 'Tonj 'e -ya -pia -o -za 'la kle 'bheε- klele -ne 'yientenne 'e 'le 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la.

²⁸ 'Bhe 'yi bhe, 'ke Simeon -ne 'e 'kunle -a -koo 'bheε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole doo:

²⁹ «Meezan -Waanbhaa', -a 'to 'ke 'yaa- yewone 'e -yaa' pe 'tre ta yan yi 'e bho -a ma 'edoolε; -amasroyi 'yee- 'liiwli- 'la □naa 'o ni 'bhe 'kla- wlan 'le -zon.

³⁰ -Amasroyi 'mi 'yaa- Mee -Bhee Mi 'e □ya 'η 'yrebhe- 'le -zon kpataakpa.

³¹ 'E Mee -Bhee Mi 'la 'leβenjwa 'drunyan 'yi 'si mu 'e 'kpen 'yre ma.

³² 'Ye- 'tebhile 'e 'le, 'bheε- 'yele- nu 'tre ta mu 'e 'kpen 'yre bakanle, 'bheε- -woo' 'e do. 'Bheε- -e nu 'tohbholeya nale 'yaa- Izraeli mu 'e ni 'ezin-»

Simeon -o -Waanbhaa' -lelajanwo 'zi

³³ Simeon 'yaa- -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' Zesu ba zayi' 'bhe 'yee- Zesu de 'pegee -a neε 'kpeelena.

³⁴ 'Bhe blaan 'ke Simeon -o mee ple 'dumawole, 'bheε- 'ke -ya pele- Zesu neε Mari ni doo: «'E 'yrekpa doo! -Ne 'lεε- nu klele mee -bebe baape 'le, 'bheε- -e nu klele mee -bebe 'lawlenpe 'le Izraeli 'kleen 'lεε- 'yi -ge. -E nu klele -Waanbhaa' a mee 'kpeelekan pe 'le. 'Dunj- mee -bebe nu -janwole -a ma.

³⁵ -E nu mee -bebe 'kpeejan- mu tapwele. 'Bheε- 'bhi Mari, 'e zru 'e nu -lale' 'papa 'dimi do 'koo 'bhii- -wa □pwan 'ke -dibhe' do 'le.»

Ani -o -Waanbhaa' -lelajanwo 'zi

³⁶ -O -yaa -Waanbhaa' *-lela' janwo le do sii Ani, 'bheε- -a de 'to -le -yaa Fanueli, Azee 'sre mu 'e do. Loone' gwegwe -le -yaa 'kele-. -E -yaa -a

-gbaakoo' 'le, -amasroyi -a yaale blaana gwlenna lee 'srwaple- ta, 'bhee- -a -noo [k]la siele'.

37 -A 'san 'bhe gale ma, yaa gwlen -bheeke' 'sile- 'ezin-. -A lee -yaa lee mia yizie bhe yizie. Yaa -yaa -a go *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [l]a, 'bhee- -e -yaa -Waanbhaa' gba -yrekpaa' 'pegee -bi zi; 'sunwale 'pegee 'seriwolele.

38 'Yee- Ani [n]wa bhole Zozefu 'pegee Mari 'bhee Zesu 'ne 'yientenne ta, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [l]a 'waati do 'kpo 'la ba, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole. 'Bhee- -e Zesu -ne 'yientenne 'e 'bhe a -janwoa mee 'la zan mu 'kpen 'yri 'yaa- -a ta 'bhii- -Waanbhaa' nu Zeruzalemu-wa 'e ta mu 'e tagbawole 'mu ni.

Zesu yapε- mu 'e 'niinayre Nazareti

39 Zozefu 'pegee Mari 'yanle- Meezan -Waanbhaa' a 'tonj mu 'e ta za mu 'e 'kpen klelele 'waati 'la ba, 'ke -o niinale -o -zanta' Zesu -ne 'yientenne 'e 'le -o ba -wa la Nazareti Galile 'kleen 'e 'yi.

40 -Ne 'e 'yaa- gbaande 'zi, 'bhee- fanjan- -yaa -a ta. -E -yaa kle 'zi -zadɔ' mi 'le, 'bhee- -Waanbhaa' -yaa 'bhe a wanya 'e zron 'zi -a ni.

Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [l]a -a lee vu ta ple mi ma

41 Lee 'o lee, Zesu 'yape- mu 'e -yaa ge Zeruzalemu Paki 'feti 'e ta.

42 Zesu lee vu ta ple mi 'e ma, 'ke -a de 'pegee -a nee gele- 'yee- Paki 'feti 'e ta 'bhii- -o -yaa kle gone- 'la gbene- -o 'sinii ta za 'e ma.

43 'Feti 'e 'yanle-, 'ke 'yee- Zesu de 'pegee -a nee nule- dole -o ba -wa la Nazareti 'taa 'e ta. 'Duj- Zesu bolawoa -o blaana' Zeruzalemu, -o za 'laa dole 'bhe 'yi.

44 'Woo- mu 'kpee ma, Zesu [b]wa -o 'pegee mee 'la zan mu -nwa 'eke- zi Zeruzalemu 'taa 'e ta 'mu -la zi. -O yanle -yrekpaa' do ta 'taawolele bhla 'la ba, waa yelawole, 'ke -o dole- -a ziglinle ma -o -bhoo mu 'pegee -o do mu 'e ba.

45 'Duj- waa -a yelawole yre 'kedo- 'kpo [n]oo bhe, 'ke -o niinale -o -zanta Zeruzalemu -a ziglinyere noo-.

46 -Wa ziglinna -yrekpaa' yaga ta, 'bhee- -a -yrekpaa' yaga mi 'e ma, 'ke -o gele- -a yaale yele *'Tonj daan mu 'e 'plerj- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [l]a. -E -yaa -a 'tronkpa zii' 'mu 'wojan- mu 'e [l]a, 'bhee- -e -yaa -za 'yilrɔkpa zii' 'mu ba zayi'.

47 Mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'tronkpa zii' -a ni 'bhe yre 'e [n]oo, -e 'mu 'kpen 'kpeelena 'mu ma, yaa -jan zikpagbeya 'e ma yikan' 'le.

48 -A de 'pegee -a nee 'a 'yele-, 'ke -o -liibhaale -o ma. 'Bhee- 'ke -a nee 'a 'pele -a ni doo: «'N' ne, 'e -me pe za -la [k]la -o ni -gee' bhe ee? 'E 'tronbado doo, 'e de 'pegee 'mi -o 'e ziglin- 'zi 'o blina- yien 'le 'o ma.»

49 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele [k]la 'ka -o 'η ziglin- 'zi ee? 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -a -ledulale -o doo 'η kle 'η De -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [l]a ee?»

50 'Duj- -a yapε mu 'e 'mu 'laa -a wojan 'e 'yimale.

51 'Bhe blaana, Zesu 'wlenle- 'ke -o 'pegee -a yapε mu 'e niinale 'eke- zi -o ba Nazareti. -E -yaa 'mu wli ma. -A nee Mari -yaa 'bhe -za mu 'e 'kpen kpa 'bhe 'kpee.

52 Zesu 'yaa- gbaande 'zi, bhee- a baan' 'yaa kle zi -zadɔ' mi 'le. 'Bhee- -a -za yaa so -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛj mu ni 'ezin-.

ZESU -O ZAN -WAANBHA A YE 'E ZISANLE

3

Mεε Wuĩfε' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -janwo' zii'
(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Zaan 1.19-28)

¹ -Bhɛngbe -gbɛɛ Tiberi -yaa' bhɛ a -bhɛngbeya lɛɛ vu ta 'soo mi 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, Pɔnsi Pilati -yaa -janmatii 'le Zude 'klɛɛn 'ɛ ta. *Erɔdi -yaa -janmatii 'le Galile 'klɛɛn 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -a nɛɛɛnɛ- Filipu -yaa -janmatii 'le Iture 'pegee Trakoniti 'klɛɛn mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- Lizaniasi -yaa -janmatii 'le Abilɛni 'klɛɛn 'ɛ ta.

² Anasi 'pegee Kaifu -yaa 'sraka 'lɛna mu -kunlii gbɛlaan mu 'le 'bhɛ bhla 'ɛ ba. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -Waanbhaa' -jan do wole- Zakari gbe Zaan ni -kpe 'ɛ ta.

³ -Ayile, 'ke Zaan 'wɛɛnɛ, 'kee- geɛ- Zrudɛn yue 'ɛ 'lɛ zi 'klɛɛn mu 'ɛ 'kɛn 'yi. -E -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka ploɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma, 'bhɛ 'pegee -ka 'ka zru niina- -Waanbhaa ba, 'bhɛɛ- -o -ka 'ka 'wiĩfɛ -yi ba. 'Ke 'ka 'bhɛ □kla, -Waanbhaa' nu 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -sroma 'yanɛ-.»

⁴ 'Bhɛ kɛgbeya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi Ezai Mɛɛ Wuĩfɛ' Mi Zaan ma jan 'la □woa 'bhɛ 'lɛswa□. Ezai 'a □pia- 'ɛlwale -sɔ dɔɔ:

«Mɛɛ do -o -gbɛkan' zii' -kpe 'ɛ ta, 'ke -ya pe dɔɔ:
-Ka Mɛɛzan -Waanbhaa' a zibhɛ 'ɛ 'lɛmagaan,
-ka -yaa' zibhɛ mu 'ɛ 'lɛdɔɔ-.

⁵ -O nu -gbanglo mu 'kɛn 'liitanɛ.

'Bhɛɛ- -o nu gɔɔn 'tɔle- gɔɔn 'mu 'kɛn takpaale.

-O nu zi 'klule- mu 'ɛ 'kɛn 'lɛdɔɔle;

'bhɛɛ -o nu zibhɛ -yɔɔ' mu 'ɛ 'kɛn 'liimagaanɛ.

⁶ 'Ke 'bhɛ □kla, bhaaplɛɲ 'kɛn nu -Waanbhaa' a mɛɛ go gbɛya -za 'yi 'bhɛ 'yɛɛ-.»

⁷ Mɛɛ 'la zan mu -yaa zan 'ɛsrɛle -a ba 'mu 'wiĩfɛ -zayi' -a 'kɔɔ -yi 'ɛ ba, 'yee- Zaan -yaa pe 'zi 'mu ni dɔɔ: «-Bhlu 'plalu bhaaplɛɲ mu, 'bhɛɛ- -dawli' ma mɛɛ mu, -dele 'ka 'kpeɛlɛkaan dɔɔ 'ka 'blasɛn- -Waanbhaa' a 'kiti 'la □bhwa -kɔɔ' -din bhɛ 'bhɛ 'lɛɛ ɛɛ?»

⁸ -Kaa zrɔn 'ka kleza mu 'ɛ ma 'bhii- 'ka 'ploola- -za 'yɔɔ- klɛle ma. 'Ka 'laa bolɛ -a 'pele- 'te ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ: «O mɔɔ -o 'ke Abraamu 'srɛ mu 'lɛ.» 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -Waanbhaa' sɔ kpoti mu 'lɛɛ- maniinale 'ke Abraamu 'srɛ mu 'lɛ!

⁹ -O -yri 'pɔ pɔɔ 'ɛ 'lɛkpa□ gban, 'bhɛɛ- -woo zan -yri diiɲ mu 'ɛ takanɛ 'kee- san -o 'sɛnɛ mu 'ɛ ma. 'Bhɛla- -yile 'ke -yri diiɲ 'la 'bhɛ 'laa 'bhɛ bhaa -lrele' kle, -o nu 'bhɛ takanɛ 'bhɛɛ- -wa blin 'tɛ 'yi.»

¹⁰ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu 'ɛ Zaan -lɔkpale dɔɔ: «O 'taawo- gɔnɛ- 'ɛ -dela gbɛɛn- 'ke 'bhɛ 'a zrɔn 'bhii- 'o 'ploola- -za 'yɔɔ- klɛle ma ɛɛ?»

¹¹ 'Bhɛɛ- 'ke Zaan 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke dɛnɛ- plɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛ zan 'bhɛ do na -dɛnɛ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhɛ ni. 'Bhɛɛ- 'ke pele -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhɛ zan 'bhɛ 'ke 'na pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhɛ ni.»

¹² 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke 'nisrakun mu 'ke mu nule- -o wiĩfɛ' -zayi' -yi ba Zaan 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -o Zaan 'lɔkpale dɔɔ: «O mɔɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛ ɛɛ?»

¹³ 'Bhɛɛ-, Zaan 'bhɛ zikpa- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'nisra 'plɛɛ 'ɛ baan' 'klalɛ- -a ba. -A 'plɛɛ -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -kaa 'to 'bhɛɛ- ta.»

¹⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'srwase 'ke mu Zaan 'lɔkpale 'ɛzin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'o mɔɔ 'lɛɛ-, 'o sɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛle- ɛɛ?» 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zaan 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gɔli' 'kunɛ- mɛɛ mu 'kɔɔ kpaɲma, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'lale-

mɛɛ 'kɛdɔ 'kpɔ ta bhla ma. -O -sra yɛkɛ- 'la na 'ka ni -ka 'ka zrukpaala 'bhɛɛ- ma.»

¹⁵ Izraeli mu 'ɛ 'kpen 'yri 'yaa- Mɛɛ -Bhɛɛ Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'nuza- 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o 'kpen 'yaa- -a pe zi -o 'kpee dɔɔ -dɔkɛ Zaan -le 'kɛle- -o.

¹⁶ -Ayile, 'ke Zaan 'a 'pele -o 'kpen ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka 'wiɪnfɛ zii' -yi ba, 'duɲ- mɛɛ do nu nule 'mi blaana, 'bhɛ -glɔɔ 'yiya- 'mi ni. Yaa sɔ dɔle- 'mi 'gbu 'kpee 'ke 'mi 'a gaana ma -sawla bhle mu 'ɛ 'ploole- -yidan'. 'Bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ -le nu 'ka 'wiɪnfɛle *Lii 'Wen 'pegee 'tɛ 'le.

¹⁷ -Mlɔ ɔpian -sien do -o -a 'kɔɔ, -yoo zan mɛɛ wlan mu plɛngolɛ mɛɛ -yɔɔ' mu ma, 'bhii- -o -mlɔ bhɛ mu 'ɛ 'pegee -mlɔ -gboo mu 'ɛ bapian gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -E nu mɛɛ wlan mu 'ɛ 'kpalɛ- yɛɛ -lɛɛle' do nɔɔ- 'bhii- -o -mlɔ bhɛ mu 'kla berɪ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -e nu mɛɛ -yɔɔ' mu 'ɛ 'krowolɛ 'bhii- -o -mlɔ -gboo mu 'ɛ blin 'tɛ 'la 'ke 'bhɛ 'laa lii -titi 'bhɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

¹⁸ Zaan -janwoa 'ebebele mɛɛ mu 'ɛ ni gɔnɛ- 'la bhɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'keezruwla -o 'kpee -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ -bebe 'wolele.

¹⁹ 'Duɲ- boolazi, Zaan 'a ɔpia -janmatii Erɔdi ni dɔɔ 'bhɛ -Waanbhaa' a -ton 'ɛ 'yisiɛla 'bhɛ 'bhɛ nɛɛnɛ- 'na Erodidi klɛlawoa 'bhɛ 'na 'le bhɛ 'bhɛ -zayi'; 'bhɛ 'pegee 'bhɛ klɛza -yɔɔ -bebe 'bhɛɛke mu 'ɛ -zayi'.

²⁰ 'Bhɛɛ- 'yee- Erɔdi Zaan 'kunlawoa, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ ɔbwa -kaso 'yi bhɛ, 'bhɛ 'a klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ baankpaaɔ.

Zesu 'wiɪnfɛyɛ -yi ba

(Matie 3.13-17; Maki 1.9-11)

²¹ -Yɛkpa'a' do, mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yaa- nu 'zi -o wiɪnfɛyɛ nɔɔ- -yi ba Zaan 'kɔɔ. Zesu ɔnwa 'bhɛɛ- 'yi 'tɛ -a wiɪnfɛyɛ ɔnɔɔ- -yi ba Zaan 'kɔɔ 'ezin-. 'Bhɛ bhla 'ɛ ba 'ke waa 'yee- Zaan bolɛ -li -kaso 'yi. Zesu 'yaa- -a 'seriwo zii' -a 'wiɪnfɛ bhla 'ɛ ba, 'ke lafle' 'liigole.

²² 'Bhɛɛ-, 'ke *Lii 'Wen 'ɛ zinale -a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'ke -weli' do dale- lafle' 'yi 'ke 'bhɛ 'a 'pele dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'ɲ Gbe 'la -za sɔ 'ɲ ni 'egbenele 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhi -le 'ɲ zrukpalaa 'egbenele.»

Zesu -gbɔɔ mu

(Matie 1.1-17)

²³ Zesu -yaa' ye 'ɛ 'wole- zisaan- 'waati 'la ba 'ke -a lɛɛ -o lɛɛ mia do bhɛ vu. Mɔkpen' 'yaa- kun 'bhii- Zozɛfu gbe.

'Bhɛɛ- Eli gbe -le -yaa 'ke Zozɛfu 'le.

²⁴ Mataati gbe -le -yaa 'ke Eli 'le,

'bhɛɛ- Levi gbe -le -yaa 'ke Mataati 'le.

Mɛliki gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;

'bhɛɛ- Zanai gbe -le -yaa 'ke Mɛliki 'le,

Zozɛfu 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Zanai 'le.

²⁵ Matatiasi gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zozɛfu 'ɛ 'le;

'bhɛɛ- Amɔsi gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le.

Naumu gbe -le -yaa 'ke Amɔsi 'le;

'bhɛɛ- Esili gbe -le -yaa 'ke Naumu 'le. Nagayi gbe -le -yaa 'ke -Esili 'le.

²⁶ Maati gbe -le -yaa 'ke Nagayi 'le;

'bhɛɛ- Matatiasi gbe -yaa 'ke Maati 'le.

Semeini gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le;

'bhɛɛ- Yozesi gbe -le -yaa 'ke Semeini 'le.

Zoda gbe -le -yaa 'ke Yozesi 'le.

²⁷ Zoana gbe -le -yaa 'ke Zoda 'le;

'bhɛɛ- Reza gbe -le -yaa 'ke Zoana 'le.

Zorobabeli gbe -le -yaa 'ke Reza 'le;
 'bhɛɛ- Salatieli gbe -le -yaa 'ke Zorobabeli 'le.
 Neri gbe -le -yaa 'ke Salatieli 'le.
 28 Meliki gbe -le -yaa 'ke Neri 'le;
 'bhɛɛ- Adi gbe -le -yaa 'ke Meliki 'le.
 Kosamu gbe -le -yaa 'ke Adi 'le;
 'bhɛɛ- Elimadamu gbe -le -yaa 'ke Kosamu 'le.
 Eri gbe -le -yaa 'ke Elimadamu 'le.
 29 Zesu 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Eliezɛɛ 'le;
 'bhɛɛ- Eliezɛɛ gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zesu 'bhɛɛke do 'ɛ 'le.
 Zorimu gbe -le -yaa 'ke Eliezɛɛ 'le;
 'bhɛɛ- Mataati 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Zorimu 'le.
 Levi gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Mataati 'ɛ 'le.
 30 Simeon gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;
 'bhɛɛ- Zuda gbe -le -yaa 'ke Simeon 'le.
 Zozɛfu yaga mi 'ɛ gbe -le -yaa 'ke Zuda 'le;
 'bhɛɛ- Zonamu gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zozɛfu yaga mi 'ɛ 'le.
 Eliakimu gbe -le -yaa 'ke Zonamu 'le.
 31 Melea gbe -le -yaa 'ke Eliakimu 'le;
 'bhɛɛ- Mena gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Matata gbe -le -yaa 'ke Mena 'le;
 'bhɛɛ- Natan gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Davidi gbe -le -yaa 'ke Natan 'le.
 32 Yese gbe -le -yaa 'ke Davidi 'le;
 'bhɛɛ- Zɔbɛdi gbe -le -yaa 'ke Yese 'le.
 Boazi gbe -le -yaa 'ke Zɔbɛdi 'le;
 'bhɛɛ- Salomo gbe -le -yaa 'ke Boazi 'le.
 Naason gbe -le -yaa 'ke Salomo 'le.
 33 Aminadabu gbe -le -yaa 'ke Naason 'le;
 'bhɛɛ- Adime gbe -le -yaa 'ke Aminadabu 'le.
 Arini gbe -le -yaa 'ke Adime 'le;
 'bhɛɛ- Eson gbe -le -yaa 'ke Arini 'le.
 Faresi gbe -le -yaa 'ke Siromu 'le;
 'bhɛɛ- Zuda 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Faresi 'le.
 34 Zakobu gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zuda 'bhɛɛke do 'ɛ 'le;
 'bhɛɛ- Izaki gbe -le -yaa 'ke Zakobu 'le.
 Abraamu gbe -le -yaa 'ke Izaki 'le;
 'bhɛɛ- Tera gbe -le -yaa 'ke Abraamu 'le.
 Nakoo gbe -le -yaa 'ke Tera 'le.
 35 Seruki gbe -le -yaa 'ke Nakoo 'le;
 'bhɛɛ- Ragawu gbe -le -yaa 'ke Seruki 'le.
 Faleki gbe -le -yaa 'ke Ragawu 'le;
 'bhɛɛ- Eberi gbe -le -yaa 'ke Faleki 'le.
 Sala gbe -le -yaa 'ke Eberi 'le.
 36 Kainamu gbe -le -yaa 'ke Sala 'le;
 'bhɛɛ- Arifasadi gbe -le -yaa 'ke Kainamu 'le.
 Semu gbe -le -yaa 'ke Arifasadi 'le;
 'bhɛɛ- Noe gbe -le -yaa 'ke Semu 'le.
 Lameki gbe -le -yaa 'ke Noe 'le.
 37 Metusala gbe -le -yaa 'ke Lameki 'le;
 'bhɛɛ- Enoki gbe -le -yaa 'ke Metusala 'le.
 Zarɛdi gbe -le -yaa 'ke Enoki 'le;
 'bhɛɛ- Malelieli gbe -le -yaa 'ke Zarɛdi 'le.

Kainamu gbe -le -yaa 'ke Malelieli 'le.

³⁸ Enosi gbe -le -yaa 'ke Kainamu 'le;
'bhεε- Seti gbe -le -yaa 'ke Enosi 'le.

Adamu gbe -le -yaa 'ke Seti 'le;
'bhεε- -Waanbhaa' Adamu □kla.

4

Zesu 'yidanyre -Setran' 'koo

(Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)

¹ Zesu 'pale- -yaa 'ke *Lii 'Wen 'ε 'le -a da bhla 'ε zi Zrudεn yue 'ε ta.
'Bhεε- Lii 'Wen 'ε -e 'yee- Zesu 'sile 'kee- gele- 'kele- -kpe 'ε ta.

² -Setran' 'ε 'a 'yidaan- 'bhε -kpe 'ε ta -yrekpaa' mia plε ta. Yaa pεbhlele
'bhε -yrekpaa' mia plε 'ε 'kpen ta. 'Bhε yi mu 'ε 'kanle- blaan, 'ke gbɔn Zesu
dele-.

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -Setran' 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa'
Gbe 'gbu 'ε 'le -a pe kpoti 'la bhe -a ni dɔɔ -ya mabɔɔ 'bhεε- -e kle 'ke pεbhle
'le dɔɔ.»

⁴ Zesu 'a zikpaa□ -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ *Bhaaplen*
a 'tre ta bole 'ε -danj' 'laa 'ke pεbhlele do -kplεn 'le.»

⁵ 'Bhε blaان, 'ke -Setran' gele- 'ke Zesu 'le laanima, 'bhεε- 'kee- 'tre ta
-bhlenjgbe 'kleen mu 'ε 'kpen zrɔnle- -a ni 'waati sa ba.

⁶ 'Bhεε- -e pe Zesu ni dɔɔ: «'Nj nu -glooya' 'lεε- 'kpen 'pegee -bhlenjgbe
'kleen mu 'lεε- -o -yi -naflo mu 'ε 'nale- 'e ni. -Woo 'kpen gbekpaa- 'η 'kɔɔ,
'ke -o nale □swa 'η ni mεε 'la zan ni 'an na 'bhεε- zan ni.

⁷ -Ayile 'ke 'yee 'kpɔ□zian 'η □la, 'bhεε- 'kee 'mi□gbaa, 'η nu -o 'kpen 'nale-
'e ni.»

⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewe 'ε
'yi 'ezin- dɔɔ: <'E 'kpɔ 'ε zen *Meezan -Waanbhaa' do -kplεn -la -lεε 'bhεε-
ya gba.*>»

⁹ 'Bhε blaان, 'ke -Setran' gele- Zesu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεne 'ε
'wiinj- Zeruzalemu, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- wlan 'gbu 'ε ni
*-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'plooo- 'e 'gbu ma 'bhεε- 'e balaa' 'tre ma. -Amasroyi
-a yɔɔndeले -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ:

¹⁰ <-Waanbhaa' nu -a pele -yaa' -mleke' mu 'ε ni 'kaa -woo -yrekpa' 'e ba.>

¹¹ 'Bhεε- -a yɔɔndeले 'ezin- dɔɔ:

<-O nu 'e binale -o 'kɔɔ, 'kooko- 'e gaan ma 'dij 'laa wo vle ma.>»

¹² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-A pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe
'ε 'yi dɔɔ: <'Yaa *Meezan 'yaa- -Waanbhaa' 'ε -yidanle.*>»

¹³ -Setran' 'yanle- Zesu 'yidanlele gbe 'ε 'kpen ma, 'ke -ya 'plengole -a ma,
'sani- 'ke -a -yidan' bhla -lrele' -bhεεke' do bhɔ -a -kɔɔ 'ezin-.

ZESU -O -WAANBHA A YEW O 'ZI GALILE 'KLEEN 'ε 'YI

Zesu -yaa' ye 'ε 'wole- zisaan- Galile 'kleen 'ε 'yi

(Matie 4.12-17; Maki 1.14-15)

¹⁴ 'Bhε blaان, 'ke Zesu 'niinale Galile 'kleen 'ε 'yi. -A 'pale- -yaa 'ke *Lii
'Wen 'ε -glooya' 'le. 'Bhεε- mεε mu 'ε -wa 'tɔbhloya 'ε □zian Galile 'kleen
'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ.

¹⁵ Zesu 'yaa- mεε mu 'ε daan *Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la. -Ayile mɔkpen'
'yaa- -a 'tɔ wlan 'ε zen 'zi yrekpen- □nɔɔ.

Nazareti mu 'ε -woo -banƷwa Zesu 'yi

(Matie 13.53-58; Maki 6.1-6)

16 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- Nazareti, -a 'tro -wa 'ε ta. 'Bheε- *-yitre' yi 'ε ma, 'kee- gele- wlale *Zuufu mu daanfε' 'ε □la, 'bhii- -e -yaa kle 'egwele gōne- 'la gbēen-. 'Bhe 'yi bhe, 'ke -ya -wlenle' -Waanbhaa' a 'Sεwe tape zayi'.

17 'Bhe klele 'te, 'ke -o -Waanbhaa' *-lela' janwo mi Ezai a 'sεwe kpo 'ε 'kpale -a -koo. -E 'bhe 'sεwe kpo 'ε 'yiploole 'kee- -jan 'leε- 'bhe tapele dōo:

18 «Mεεzan -Waanbhaa' lii 'ε -yoo 'η ta,

-yoo 'η makwan- 'kaa 'η nu -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo -yren ma mεε mu 'ε ni,

-yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'nu -kaso 'yi mu 'plooz- pe 'mu ni,

'bheε- 'η 'nu -yre 'wi mu -yre 'liiploo-;

'bhe 'pegee -o -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu ta 'η 'mu go -yren 'yi.

19 'Bheε- Mεεzan -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'kaa 'η nu mεε mu 'kpeelekan -yaa' -za wlanya klele 'ε ma.»

20 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε tapelele, 'kee- 'sεwe kpo 'ε 'liitanle, 'bheε- 'kee- 'bhe 'kpale -o daanfε' 'ε □la yewone 'ε 'koo; 'bheε- 'kee- gele- yaale. Zuufu mu a daanfε' 'ε □la mεε mu 'ε 'kpen 'yrekpale -yaa -a ta.

21 -Ayile, 'ke -ya pele 'sanle -o ni 'kaa: «'Ka 'ka 'trōnkpa- -Waanbhaa' a 'Sεwe 'ε 'yi -jan 'la □la bhe, 'bhe 'leswa□ -zōn.»

22 'Bheε- mokpēn' 'yaa- Zesu a -jan 'wlan 'pe zii', 'bheε- -e -yaa mεε mu -liibhaa' zii' -o ma -a -liijan- 'gbene -gbene mu 'ε 'le. 'Bheε- -o yaa 'eke- 'lrokpa' zii' dōo: «Zozefu gbe 'ε yaa 'kele- εε?»

23 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «-Dōke 'ka nu -gōon 'leε- 'bhe bōle 'mi ma dōo: «Mεε -laanēkpa mi, 'ε 'gbu ma ga 'ε go 'pe.» 'Ka nu -a pele 'η ni 'ezin- dōo: «'E -za mu 'la 'kpen □kla Kapenōmu, -o -yansi' za mu kle 'ε 'gbu 'ya -wa 'ε ta -ge dōo.»

24 'Bhe klele 'te, -e pe -o ni 'ezin- dōo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- ma dōo waa -Waanbhaa' *-lela' janwo mi do 'kpo 'ledō- -a ma -a 'gbu ba -wa -la.

25 'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- ma dōo: -Waanbhaa' -lela' janwo mi Eli a pe 'waati 'ε ba, la laa banle leε yaga 'ke mle 'srwado- ta, 'bhe 'pegee -gu -gbene 'la 'bhe -dwa, glaanle -bebe -yaa Izraēli 'kleen 'yi 'bhe 'waati 'ε ba.

26 'Dun- -Waanbhaa' laa Eli 'winbōle 'wo- glaanle mu 'ε -o 'kedo- 'kpo ba, 'ke yaa 'ε go Sidōn 'kleen 'ε 'yi glaanle do 'la 'yaa- Sarepita -wa 'ε ta 'bheε- ba.

27 'Bheε- 'ezin- -Waanbhaa' -lela' janwo mi Elize a pe 'waati 'ε ba, -kpaande' mu -bebe -yaa Izraēli 'kleen 'yi, 'dun- -o 'kedo- 'kpo ma -kpaan 'laa golē 'ke yaa 'ε go Siri mi Naama do -kplēn ba.»

28 Mεε 'la zan mu -yaa *Zuufu mu daanfε' 'ε □la, 'mu 'kpen 'bhe -jan mu 'ε 'male, 'ke -woo zrupliile Zesu ma.

29 'Bhe klele 'te, 'ke -woo -wlenle'. 'Bheε- -o Zesu 'kunle- 'ke -o gele- 'kele- Nazareti -wa 'ε -gōma', 'yee- Nazareti -wa 'ε dōle -yaa gōon 'la 'bhe ta 'bhe 'wiin-. -O -yaa zi 'bhii- -wa blin 'bhe gōon 'ε 'wiin-, 'bheε- -e balaa' 'bhe kpela- gluu 'ε 'yi.

30 'Dun- Zesu □kaan -o plēn- swēn 'kee- jilale.

Zesu lii -yoo' □gbian mεε do zi

(Maki 1.21-28)

31 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- Galile 'kleen 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Kapenōmu 'bhe ta. -Yitre' yi 'ε ma, 'kee- mεε mu daanle- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le.

32 -Yaa' mɛɛ daangbeyaa 'ɛ -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le, 'bhɛ 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -o 'kɔɔn 'kpeelenia -o ma. -Amasɔyi -e -yaa -jan 'ɛ 'wo zii' 'bhii- 'senj -o mɛɛ 'la zan ni 'bhɛ a -janwogbeyaa gbɛɛn-.

33 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, lii -yɔɔ' 'yaa- 'yee- -o daanfɛ' 'ɛ ɔla mu 'ɛ do zi. 'Bhɛ mɛɛ 'ɛ 'pɛɛnle- -saan 'egloole 'ke -ya pe doɔ:

34 «Nazareti mi Zesu, -mɛ za -le -kɔɔ' 'plɛŋ- ɛɛ? 'E ɔnwa 'o 'siɛyɛ- -la nɔɔ- ɛɛ? 'Mi 'ɛ do! 'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj 'ɛ 'le.»

35 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'pɛɛnle lii -yɔɔ' 'ɛ ta 'ke -ya pe doɔ: «'E taga, go mɛɛ 'lɛɛ- zi!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ mɛɛ 'ɛ baale 'trɛ ma mɔkɔɔn' 'yɛ ma. 'Duŋ- yaa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kɔɔ klele -a ni, 'bhɛɛ- -e -gwa -a zi.

36 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔn 'kpeelenile -o ma. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- doɔ: «-Jan -gloɔn 'ɛ -dele 'bhɛ 'le -gee' ɛɛ? 'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- -e -janwo' lii -yɔɔ' mu ni fanŋan- ma, 'bhɛɛ- 'mu go mɛɛ mu 'ɛ zi.»

37 -Ayile, 'ke Zesu kleza 'ɛ zenle- 'kleɛn 'ɛ 'yi yɛkɔɔn- ɔnɔɔ.

Zesu gade mu -bebe -bheela

(Matie 8.14-17; Maki 1.29-34)

38 'Bhɛ blaɛn, Zesu 'pwele- Zuufu mu 'ɛ waa daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'kee- gele- Simɔ ba. 'Flɛ 'yi 'la ga -gloɔ do -yaa Simɔ boole ma. -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni 'kaadoɔ- 'bhɛ 'a 'bheɛ-.

39 'Bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya makulale Simɔ boole 'ɛ trala, 'bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'flɛ 'yi 'la ga 'ɛ ta. 'Bhɛla- -yile, 'ke ga 'ɛ gole- Simɔ boole ma. 'Kee- -wlɛnle', 'bhɛɛ- 'kee- Zesu 'lɛwɛɛ kɔɔ klele-.

40 'Bhɛ 'yi, -yɛɛtɛbhɛ baale blaɛn, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -o nule- -waa gade mu -gloɔn 'ɛ 'kɔɔn 'le Zesu ni. -Ya gbekpaa- -o 'kɔɔn ma do do 'ke -o -bheele'.

41 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe, -e 'zina ɔgbian mɛɛ -bebe zi. 'Bhɛɛ- 'zina mu 'ɛ go bhla 'ɛ zi 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ zi, -o -yaa -gbekaa' 'egloole 'kaa: «'Bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le!» 'Duŋ- Zesu 'yaa- 'pɛɛn zii' -o ta, 'bhɛɛ- yaa -yaa to 'ke -o -janwoyɛ -sɔɔwo' -a 'kɔɔ, -amasɔyi -o -yaa 'yaango 'bhii- -e -yaa Mɛɛ -Bheɛ Mi *Krisi 'ɛ 'yela- -le.

Zesu -o -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo zii' Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi

(Maki 1.35-39)

42 Too -klinle', 'ke Zesu gole- -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn gele- -bɔn 'ɛ drɛyi' yɛ do nɔɔ. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -zamaa' -gbɛɛ do 'a ziglinle 'sanle. -O 'tɛnle- -a ma, 'ke -wa pele- -a ni doɔ waa nu 'ploole -a ma 'kee go -o -din.

43 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doɔ: «'N gele- *-Waanbhaa' a -bhleŋgbeyaa ma -jan 'Nrale- 'ɛ 'wɔle- -wa 'bhɛɛke mu 'ɛ ta. -Amasɔyi -Waanbhaa' 'ŋ 'winbwa- 'bhɛɛ- 'kaama-»

44 'Bhɛla- -yile, Zesu -Jan 'Nrale- 'ɛ ɔwoa Zuufu mu daanfɛ' mu 'la 'yaa- Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi 'mu 'kɔɔn ɔla.

5

Zesu -o -yaa' -klanlɛn ɔlwa mu 'ɛ 'sii zii'

(Matie 4.18-22; Maki 1.16-20)

1 -Yɛkɔɔn do, Zesu 'yaa- Zenezareti -draa 'ɛ 'le ma, 'bhɛɛ- -zamaa' mu 'ɛ -o -yaa 'eke- -yɔɔn 'zi -a zi, 'kooko- -woo 'trɔnkpaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔla.

2 -Yitakonj plɛ dulale -yaa -yi 'ɛ 'lɛzi-, 'bhɛɛ- kaade mu 'la zinaa' -o -yi 'mu 'yaa- 'mu a kaade yɔɔ mu 'ɛ 'yigo- 'zi.

3 Simɔ a pɛ -yaa 'woo- -yitakonj mu 'ɛ do 'le, Zesu -ja yaale 'bhɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -e pe Simɔ ni doɔ 'bhɛ -yitakonj 'ɛ 'plɛŋgo sa -yi 'ɛ 'le ma. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- mɛɛ mu 'ɛ daanle 'sanle -Jan 'Nrale- 'ɛ 'le.

4 'Bhe blaani 'ke -ya pele- Simo ni doo: «-Yitakonj 'e 'mabeen- -yi 'e dreyi', 'bhe- 'bhi 'pegee 'yaa- kaadeyoon mu 'e, -ka 'kaa- kaade yro mu 'e bo -yi 'e ba.»

5 'Bhe klele 'te, 'ke Simo 'a 'pele -a ni doo: «'O Zan, 'o [b]wa yro bole ma -bi 'lee- 'kpen zi, 'bhe- 'waa kaa do 'kpo 'kunle-. 'Dun- 'bhi 'a 'pelawoa 'mi ni 'kaa 'mi 'an yro 'e bo, 'ij nu a klele 'e 'liiwli- ta.»

6 -O yro mu 'e bole, 'kee- 'mu kaa 'kunle 'ebebele 'kee- kan -a -danj' ta, -asiikoo kaa mu 'e 'yaa- zan yro mu 'e 'peedele.

7 -Ayile, 'ke Simo 'pegee -yaa' kaadeyoon mu 'e -o kaade mu -bheeke' mu 'la 'yaa- -yitakonj -vindo' 'e 'yi 'mu 'siile, 'kaa 'mu 'nu 'bho -o ba. 'Bhe mu nule 'te 'ke -o 'konj ple 'e 'pale 'ke kaa 'le -asiikoo -yitakonj ple 'e 'yaa- zan wale -yi 'e [l]a kaa gbinj 'e 'koo.

8 'Bhe 'yi 'te, Simo Pieri 'yrekpale 'bhe ma, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lee, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «Meezan, 'e 'plenggo 'ij ma, -amasroyi 'ij 'yoo- 'ke -za 'yoo- kle mi 'le.»

9 Wlan 'gbu 'e ni, -gblaan [k]laa 'yee- Simo 'pegee -a zi mu 'e 'kpen 'yi, -o kaa -bebe 'la [k]wan 'bhe -zayi'.

10 'Bhe- 'kee- kpa -yaa' kaadeyoon mu Zebede gbe ple 'e 'mu ta, Zaki 'pegee Zaan, -gblaan [k]laa 'mu 'yi 'ezin-. -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele Simo ni doo: «'Yaa -gblaanle', 'kee- san -zon ma, 'e nu mee -bebe 'sroowole -Waanbhaa' ni 'bhii- 'e kaa mu kun 'ebebele gon- 'la gbeen-.»

11 'Bhe klele 'te, 'ke -o -waa' -yitakonj mu 'e 'pwele -yi 'e ba, 'bhe- 'ke -woo dulale 'tre ma. 'Bhe blaani, 'ke -woo 'kpen 'tole -a noo-, 'bhe- 'ke -o gele- dole Zesu zi.

Zesu -kpaande' mi do -bheela (Matie 8.1-4; Maki 1.40-45)

12 Zesu 'bhole- -wa do ta, 'ke -kpaande' mi do nule- -a ba. -Kpaande' mi 'e 'yrekpale Zesu ma, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lee, 'bhe- 'kee- -sromabole 'bhe ni doo: «Meezan, 'kee- [s]wa 'e ni, 'ij ma -kpaan 'e go.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e gbe 'trole -a ba, 'ke 'ya ghekpaale -a ma, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «'Nj 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhee-, 'e ma -kpaan 'e -gwa!» 'Bhe yre do 'e [n]oo bhe, 'ke 'yee- mee 'e ma -kpaan 'e gole-.

14 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'Yaa 'e 'bheza- 'e 'pel- mee 'kedo- 'kpo ni. 'Dun- ge 'e 'gbu mazron 'sraka 'lena mi 'e ni. 'Bhe- *Moizi -kpaande' mu -bheza' 'sraka 'la -dwa 'bhe 'sraka 'e go, 'kooko- mokpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e ma -kpaan 'e -gwa.»

15 'Bhe [n]oo bhe, Zesu 'tobholeya 'e baan' [k]laa ba yrekpen- [n]oo, -asiikoo mee -bebe 'yaa- zan -o 'tronkpale -a ni. 'Bhe- mee 'ke mu -yaa zan 'mu ma ga mu 'e goza 'yi.

16 'Bhe- 'dun-, 'yee- Zesu 'yaa- 'plenggo- -zamaa' 'e ma 'waati 'ke ba. 'Bhe- -a do -kplen 'yaa- ge -bon 'e dreyi' -a 'seriwole.

Zesu -flugba do -bheela (Matie 9.1-8; Maki 2.1-12)

17 -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- mee 'e mu daan 'zi. Farizi mu 'pegee 'Tonj daan mu 'e 'yaale- -yaa -a -din. -O -daa Galile 'pegee Zude 'kleen mu 'e -yi -wa mu 'e 'kpen ta, 'bhe- 'pegee Zeruzalemu. Meezan -Waanbhaa' a -glooya' 'la 'yaa- Zesu ta, 'bhela- -yile -e -yaa gade mu 'e -bhee 'zi.

18 'Bhe 'yi 'te, 'ke mee 'ke mu nule- -flugba do 'le 'bhe 'yilape 'e ta. -O -yaa wlayre -glin 'zi -zamaa' mu 'e 'plen-, 'kooko- -o so gele- 'yee- -flugba 'e 'kpaale- Zesu [l]a.

19 'Dun- waa wlayre -sroowole mæe mu 'e 'koo. -Ayile, 'ke -o 'sanle 'kele- 'fe 'la Zesu 'yaa- 'bhe □la 'bhe 'wiinj-. 'Bhæ- 'ke -woo wlayre do klele- 'bhe 'wiinj-. 'Bhe blaani 'ke -o -flugba 'e 'kanle 'bhe yre 'e □noo bhe do ma, 'bhæ- 'ke -wa zinale -o 'pegee -a yilape 'e 'le 'fe 'e 'kpee Zesu □la.

20 Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpaai 'bhe 'yi, 'ke -ya pele- -flugba 'e ni doo: «'N 'bhegwlen-, 'n 'yaa- -za 'yoo- mu 'e 'sroma- -yaan.»

21 'Bhe klele 'te, 'ke 'Tonj daan mu 'e 'pegee Farizi mu mu 'e -wa pele 'sanle -o 'kpee doo: «-Dele mæe 'læ- 'le, 'bhæ- -e -Waanbhaa' 'tosi zii' -gee' æe? -De 'gbu -le so mæe mu a -za mu 'e -sroma 'yanle 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kpleni ba æe?»

22 Zesu -o 'kpeejan- mu 'e dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele -kla 'bhæ- 'ka 'kpeejan- mu -o 'bhe gbæen- -gee' æe?»

23 'Bhæ- 'woo- -za ple 'læ- -o -de 'gbu -la pele -o 'edile æe? 'Ke 'an □pia -flugba ni doo: «'N 'yaa- -za 'yoo- mu 'e 'sroma- □yaan, taa- 'ke 'an □pia -a ni -ya wlen 'bhæ- -e 'taawo æe?»

24 'Dun- 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- doo 'bhii- -a 'senj -o Bhaaplenj Gbe 'e ni 'tre ta -ge 'kee- mæe mu a -za 'yoo- mu ma -sroma yan.» 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- -flugba 'e ni doo: «'Mi pe 'e ni doo 'e 'wlen-, 'e 'yilape 'e 'si, 'bhæ- -ge 'e ba -le ma.»

25 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke -flugba 'e -ya -wlenle' mæe mu 'e 'kpen 'yre ma, 'bhæ- 'ke -ya yilape 'e 'sile, 'kee- gele- -a ba -le ma -Waanbhaa' 'tobholele.

26 'Bhe 'yi 'te, 'ke mæe mu 'e 'kpen 'kpeelenile -o ma. -Ayile, 'ke -gblaani 'klale -o -yi, 'bhæ- 'ke -wa pele- doo: «'Waa 'bhe 'yansi 'sole- maza mu kleyre yele -lido.»

Zesu -o Levi 'sii zii'

(Matie 9.9-13; Maki 2.13-17)

27 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'nisrakun mi do yaale yele- 'bhe a yewo 'fe 'e □la. -O -yaa 'bhe sii Levi. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «Nu do 'n zii!»

28 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke Levi 'e 'wlenle, 'kee- 'ploole -yaa' ye 'e ma; 'bhæ- 'kee- gele- dole Zesu zi.

29 'Bhe blaani, 'ke Levi Zesu 'læwæe pe -koo -gbenæ do klele- -a ba -le ma. 'Bhæ- 'kee- 'nisrakun mu -bebe 'pegee mæe -bhæke' mu 'siile 'yee- pele 'e ma.

30 -Ayile, 'ke *Farizi mu 'e 'pegee *'Tonj daan mu 'e -o -janwole -o -lela' Zesu ma, 'bhæ- 'ke -o yaa -klanlani mu 'e 'lrokpale doo: «-Mele □kla 'bhæ- 'ka mu 'pegee 'nisrakun mu, 'bhæ- mæe 'joo 'yoo- mu 'e 'ka -o pele 'zi 'eke- zi æe?»

31 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «Mæe 'klenyawole mu maza laa do -laanekpa mi ma 'ke yaa 'e go gade mu ba.

32 'Naa 'nule- mæe -lædoole mu 'siiyre- □noo 'kaa -o nu -Waanbhaa' ba, 'dun- 'mi □nwa -za 'yoo- kle mu -la 'siile-, 'kooko- 'ke -zadowæe □dwa -o ma waa -za 'yoo- mu 'e 'yi, -o ploowaa -za 'yoo- mu 'e ma.»

Zesu 'pegee 'sunwlaa

(Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

33 Mæe 'ke mu pe Zesu ni 'ezin- doo: «Mæe Wiinjfe' Mi Zaan a pe -klanlani mu 'e 'pegee Farizi mu 'e mu a -klanlani mu 'e mu 'sunwla-, 'bhæ- 'mu 'e 'seriwo 'ebebele, 'bhæ- 'dun- 'bhi a pe -klanlani mu 'e 'mu bole -o pebhile 'pegee -yi 'bhile- 'te -la ma.»

³⁴ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -o mεε mu -siila le do dɔyɛ ɲɔɔ, 'ka 'kpee ma -o sɔ 'sunjwale 'ke -woo -o bhεgwlεn le -nɔɔ 'ε -din 'waati 'la ba εε?

³⁵ 'Dun- 'ke le drεε -nɔɔ 'ε -gwa -o -din 'waati 'la ba, -o nu 'solε- 'sunjwale 'tε.»

³⁶ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle- -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mεε do 'kpɔ laa sɔ sɔpee' 'nε do 'kanle -yaa' dunε- drεε 'ε ma, 'bhεε- -e yaa -dunε gwe 'ε 'yisra- 'bhε 'le. 'Kee- 'bhε ɲkla, -e nu dunε- drεε 'ε 'peedele, 'bhεε- sɔpee' drεε 'ε yaa gaa dunε- gwe 'ε ta.

³⁷ 'Bhεε- 'ezin-, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -wεen drεε kla wi 'flε 'foko gwe mu 'yi. 'Kee- 'bhε ɲkla, -wεen drεε 'ε 'plii bhla 'ε zi, -e nu wi 'flε 'foko gwe mu 'ε 'peedele, 'bhεε- -e klalaa' trε ma, 'bhεε- 'woo- 'foko mu 'ε -o 'gbu klε 'sie pe 'le 'bhε klegbeyā 'ε gbεen- bhe.

³⁸ 'Dun- -o sɔ -wεen drεε 'klale 'foko drεε mu -la -yi.

³⁹ 'Ezin-, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa dɔ -wεen drεε mile -la 'kee- -yaan -wεen gwe mile 'le gban. -Amasɔyi mɔkpen' 'a pe dɔɔ: «-Wεen gwe -lrele' -yiyā' -wεen drεε ni.»

6

Zesu 'pegee -yitrε' yi ba za

(Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)

¹ -Yitrε' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanε mu 'ε 'yaa- 'kan zii' ble gba do 'yi. 'Bhε 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε dɔle- ble (ble 'ε -yoo 'bhii- mlɔ gbεen) pεbhε mu 'ε 'srɔnle- ma -o -vlɔ mu 'ε ma. -O -yaa 'bhε pεbhε mu 'ε -glɔɔ 'zi -o 'kɔɔ, 'ke -woo kloɔ mu 'ε go -a bhε mu 'ε ma, 'bhεε- -woo bhle.

² 'Bhε klele 'tε, 'ke Farizi mu 'ke mu 'a 'lɔkpale dɔɔ: «-Mεla ma waa -za 'la 'bhε klε -yitrε' yi ma, 'ka mu -o 'bhεε- klε 'zi εε?»

³ Zesu pe Farizi mu 'ε ni dɔɔ: «Gbɔn -bhleŋgbe *Davidi 'gbu 'pegee -a zi mu 'ε ɲdia -yrekpaā' do, 'bhεε- -o -za 'la 'bhε ɲkla 'ka 'laa 'bhε tapele -lido' εε?»

⁴ 'Nj bhe, -e -wlaa -Waanbhaa' Gba 'Fε 'ε ɲla, 'bhεε- -o 'sraka -gwa -Waanbhaa' ni 'bluu mu 'la 'le, -e 'mu ɲsia. 'Bhεε- -yoo ɲbhla, 'bhεε- -yoo 'ke ɲnaa -a zi mu 'ε ni. 'Dun- -kɔɔa' 'tonj 'ε ta, yaa dɔ mεε -bhεεke' do kpɔ 'kpee 'ke 'bhε 'bhe 'bluu mu 'ε bhle, 'ke yaa 'e go *'sraka 'lena mu do -kplεn -la ba.»

⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Bhaapleŋ Gbe 'ε 'ke -ya ɲpia -o -za 'oo -za 'la klε -yitrε' yi 'ε ma, -o 'bhεε- -klosikun.»

Mεε gbε 'kwlanle- do -bheeyrε' Zesu 'kɔɔ

(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)

⁶ -Yitrε' yi -bhεεke' do ma, 'ke Zesu gele- wlalε *Zuufu mu daanfε' 'ε ɲla. 'Bhεε- 'kee- mεε mu daanle 'sanle -jan 'Nrāle- 'ε 'le. 'Dun- mεε gbε -yie' 'kwlanle- do -yaa mεε mu 'ε 'plen- 'bhε 'fε 'ε ɲla.

⁷ 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o -yaa zi 'bhii- -o -la yre -srɔɔwo' Zesu ta, 'ke 'bhε 'yee- mεε 'ε 'bheela- -yitrε' yi 'ε ma. 'Bhela- -zεεle, -o -yaa -a 'klosikun zii' -a kleza mu 'ε ma.

⁸ 'Dun- Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dɔle, 'ke -ya pele- mεε gbε 'kwlanle- 'ε ni dɔɔ: «'E 'wlεn-, 'bhεε- nu dula- mɔkpen' yre ɲla -gε doo!» 'Bhε klele 'tε, 'ke 'yee- mεε 'ε -ya -wlεnle' 'bhεε- 'kee- nule- dulalε -o 'kpen yre ɲla.

⁹ 'Bhεε- 'ke Zesu -o -lɔkpale dɔɔ: «-Kɔɔa' 'tonj 'ε ta, mεε sɔ -za 'wlan klele- taa- -e sɔ -za 'yɔɔ- klele- -yitrε' yi 'ε ma εε? 'Bhεε- mεε sɔ mεε -bheele' -yitrε' yi 'ε ma, taa- mεε sɔ mεε dεle- 'yee- yi 'ε ma εε?»

¹⁰ Zesu 'e 'yrekpaa- -o ta frii, 'bhεε- 'ke -ya pele- mεε gbe 'kwlanle- 'ε ni dɔɔ: «'E gbe 'ε 'yisrɔn!» -Ya gbe 'ε 'yrɔnle- 'ke 'bhε 'lɛdɔɔle.

¹¹ 'Bhε klɛle 'tε, 'ke 'Toŋ daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -woo zrupliile. 'Bhεε- -o -yaa nu 'sɔlε- -za -glɔɔn 'la klɛle- -a ni, -woo 'eke- -lrɔkpale -saan 'bhε 'yi.

Zesu -yaa' -klanlɛnu vu ta plɛ 'ε makun' zii'
(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)

¹² 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke Zesu gele- -a 'seriwoyɛ nɔɔ- goɔn do 'wiinj-. 'Bhεε- -e □bwa -a 'seriwole ma -Waanbhaa' ni -bi 'ε 'kpen zi.

¹³ Too -klinle', 'kee- -yaa' -klanlɛnu mu 'ε 'siile, 'ke -ya vu ta plɛ makunle -o ba, 'bhεε- 'kee- 'mu klɛle- -yaa' *winbɔwo mu 'le.

¹⁴ 'Woo- mεε vu ta plɛ 'ε 'wo -le -gε: Simɔ 'la -e 'bhε 'tɔkpaa- Pieri, 'bhε 'pegee 'bhε nεnε- Andre, Zaki 'pegee Zaan, 'bhεε- Filipu 'pegee Batremi.

¹⁵ Matie 'pegee Toma, 'bhεε- Alife gbe Zaki 'pegee Simɔ 'la -o -yaa 'bhε sii Zeloti, 'bhε 'yi -le dɔɔ mεε 'la zan -yaa 'bhε a 'klɛn 'ε -vavade 'egbenele.

¹⁶ 'Bhεε- Zaki gbe Zudi, 'bhε 'pegee Zuda Isikarioti, mεε 'la zan -dawli' □kpa Zesu gbe ta, 'bhεε- -ya -lɛnaa -a -sɔɔnnii' mu 'ε ni.

Zesu -o mεε mu daan 'zi -Jan 'Nrale- 'ε 'le 'kee- gade mu bhee
(Matie 4.23-25)

¹⁷ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlɛnu mu -o -gwa goɔn 'ε 'wiinj-, 'bhεε- -o -nwa dulale goɔn 'ε kpela-. -Yaa' -klanlɛnu -vin 'srɛ mu 'ε 'pegee -zamaa' 'saa do -yaa -o zi 'bhε yrɛ 'ε 'nɔɔ-. 'Woo- mεε 'srɛ mu -o dayrɛ 'ε □yaa 'ebebele: -o 'ke mu -daa Zude 'klɛn 'yi, -a 'ke -daa Zeruzalemu, 'bhεε- -a 'ke mu -daa weyi- -le ma -wa mu 'ε ta, Tiri 'pegee Sidɔn.

¹⁸ -O 'kpen □nwa -o 'trɔnkpale Zesu 'wojan- mu 'ε □la, 'bhε 'pegee -o 'ke mu □nwa 'mu ma ga mu go zayi'. 'Bhεε- 'zina mu 'yaa- mεε 'la zan mu zi, -e 'zina mu 'ε □gbian 'bhε zan mu 'ε zi.

¹⁹ 'Sɔleya ma fangan- do -yaa da 'zi Zesu 'flɛ 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke gade mi 'oo gade mi 'la □yaa yan -a ma, 'bhε □yaa bhee. 'Bhɛla- -yile, -zamaa' 'ε 'kpen □yaa zi 'bhii- -o yan -a ma -o -bhee zayi'.

-Za 'wlan 'pegee -klɔlɔɔ'
(Matie 5.1-12)

²⁰ Zesu 'e 'yrekpale -yaa' -klanlɛnu mu 'ε ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:

«'Ka mu 'la 'ka -o 'ke 'kɔɔflɛnzɔn mu 'le, 'kaa- pɛ -yinra!
-Amasrɔyi 'kaa pɛ -le 'ke *-Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'ε 'le.

²¹ Gbɔn -o 'ka mu 'la dɛ 'zi -zɔn, 'kaa- pɛ -yinra!

-Amasrɔyi 'ka nu pele -bebe 'srɔɔwɔlɛ 'kee- pa 'ka ta.

'Bhεε- 'ka mu 'la 'ka -o wisi' zii' -zɔn, 'kaa- pɛ -yinra! -Amasrɔyi 'ka nu 'sɔnsile.»

²² «Mεε mu -o 'ka mu 'la mafinyanwo zii', 'bhεε- -woo -banjo' zii' 'ka 'yi, 'ke -o 'ka -zwanwo', 'bhεε- -o 'ka 'tɔsie zii' 'mi Bhaapɛn Gbe 'ε 'tɔ 'ε -zayi', 'kaa- pɛ -yinra'!

²³ 'Ke -o 'bhε □kla 'ka ni bhla 'la ba, -ka 'ka zrukpaala 'egbenele 'kee- kan -a -dan' ta. -Amasrɔyi, -trɔn -gbɛnɛ do -o 'ka 'magben- 'zi lafle' yi. -O -taa mu -yrenkpaa -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε ta 'elwale -sɔ 'bhεε- gbɛnɛ-.

²⁴ Duŋ- 'ka mu -naflo zan mu, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi 'ka mu 'kaa- pɛ -za 'wlan 'ε 'srɔɔwoa- gban -gɛ.

²⁵ 'Ka mu 'la kpɛdɔle -o -zɔn, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi gbɔn nu 'ka dele! 'Ka mu 'la 'ka -o 'sɔnsi zii' -zɔn, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi ga nu 'kpale- 'ka ta, 'bhεε- 'ka wisi.

26 «'Ka ta -yren! 'Ke məkpen' 'ka ma jan -lrele' □woa. -Amasroyi -o -taa mu -yaa kle 'bhεε- gbεεn- 'elwaleta bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε ni.»

Zesu pe dɔɔ -kɔɔ 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ -kɔɔ' ni

(Matie 5.38-48; 7.12)

27 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka 'kpen -o 'ka 'trɔnkpa zii' 'mi ni -ge bhe, 'mi pe 'ka mu ni dɔɔ 'ka 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ 'ka ni. -Ka -za 'wlan kle 'ka vensi mεε 'la zan mu yin 'lii' mu ni.

28 'Ke mεε 'la zan mu 'ka 'danganwoa -ka 'dumawo 'bhe zan mu 'ε ni. 'Bhεε- mεε 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta, -ka 'ka 'seriwo 'mu a -za ma.

29 'Ke mεε do 'e 'trɔn do -dwa, 'e 'trɔn gbε do 'ε 'bhe dɔ -a ni 'bhεε- ya zɔn. 'Ke mεε do 'yaa- dune- tralape 'ε □sia, -a 'to 'bhεε- -e 'yaa- dune- 'ε 'gbu 'si 'ezin-.

30 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan pe do -yrewoa 'e ma, 'yaa 'e -gbɛdɔle 'bhe 'nalema -a ni. 'Bhεε- 'ke -o pe do □sia 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bhe pe 'ε -zapele 'bhe zan ma.

31 'Kaa- zi 'bhii- mεε mu -za yeke- 'la kle 'ka mu ni 'ka mu 'bhεε- yeke- za kle 'bhe zan mu 'ε ni.

32 'Ke 'ka -za sɔ mεε 'la zan mu ni, 'ke 'bhe zan mu 'te -la -za sɔ 'ka ni, 'bhe -trɔn -o 'ka ma -mela -le εε? 'Ali- *-za 'yɔɔ- kle mu 'ε -za sɔ mεε 'la zan mu ni, 'mu -la -za sɔ -o ni

33 'Bhεε- 'ke 'ka -za 'wlan kle mεε 'la zan mu do -kplen -za 'wlan kle 'ka ni 'te, 'bhe 'trɔn -o 'ka ma -mela -le εε? 'Ali- -za 'yɔɔ- kle mu 'a kle 'bhεε- gbεεn-.

34 'Bhεε- 'ezin-, 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- mεε 'la zan mu nu 'sɔle- 'kaa- ca 'ε gbawole 'ka ca kpa 'bhe zan mu -la ma, 'bhe ma -trɔn -o 'ka ma -mela -le εε? 'Ali- -za 'yɔɔ- kle mu ca kpa mεε 'la zan mu sɔ -waa' ca 'ε gbawole 'mu -la ma.

35 'Dun- 'ka mu, 'ka 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ 'ka ni. 'Bhεε- -ka -za 'wlan kle -o ni. -Ka ca 'kpa mεε mu ma, 'bhεε- 'ka zru laa bole a ni. 'Ka nu -trɔn -gbene do -srɔɔwole, 'bhεε- 'ka nu klele laanima -Waanbhaa' -nε mu 'le. -Amasroyi -yoo 'ewlanle mεε kloo 'pegee mεε yienle mu ma.

36 Mεε -yrenkla' 'ka ma, 'bhii- mεε -yrenkla' 'ka De -Waanbhaa' ma gonε- 'la gbεεn-.»

'Eke- 'tɔ 'yɔɔ- 'pele- laa lele

(Matie 7.1-5)

37 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa 'eke- 'tɔpele, 'kooko- waa 'ka mu 'tɔpe 'ezin-. 'Ka 'laa 'lale- 'eke- ta, 'kooko- waa nu -lale' 'ka mu ta 'ezin-. -Ka 'eke- a -sroma 'yan, 'bhεε- -Waanbhaa' nu 'kaa -sroma 'yanle-.

38 -Ka 'ka -vin nu gba pe ba, 'bhεε- -Waanbhaa' nu 'ka mu gbalε pe ba 'ezin-. 'Ka pe yeke- 'la □naa mεε mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhεε- yeke- pe 'ε 'nale- 'ka ni. -Yoo 'bhii- 'kee- mεε gba pe ba 'ebebele, 'e 'bhe pe 'ε kla pedanpe do 'yi, 'bhεε- 'e 'bhe pa. 'Bhεε- 'ya tagbaan 'fɔ 'kee- ge 'tɛnle- 'yee- pedanpe 'ε 'pale- ma, 'bhεε- 'yee- pe 'ε 'ke klalaa'. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi bhe, 'kaa- pe nagbeya 'ε mεε mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhεε- wlata pe nale 'ka mu ni 'ezin-.»

39 'Bhe blaana, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Yre wi mi do laa sɔ -a -vindo' mi -yre wi mi do -ledɔle, 'kebhlaale -o mεε ple nu baale -gluu do 'yi.

40 -Laklu 'nε do -yi 'laa ya -a daan mi 'ε ni. 'Dun- 'ke -laklu 'nε 'la 'bhe 'sewe -daanna 'elrele, -e nu klele 'bhii- -a daan mi 'ε gbεεn-.

41 -Mele □kla -gaa 'klenε do 'la -yoo 'e nεεnε- 'ε -yre ba, 'e 'bhεε- ye, 'bhεε- dun- 'yaa- sɔ 'e 'gbu 'yre ba -yrikpu' 'ε 'yele εε?

⁴² 'E so a pele- 'nale- 'e neene- 'e ni doo: <'N neene-, dula- doo, 'mi 'e 'yre ba -gaa 'klelene go.> 'Dun- 'bhe 'waati 'e ba 'ke -yrikpu' do -o 'bhi 'gbu -yre 'e ba, 'bhe- 'yaa 'bhe ye ee? Mee -yrekoowa kle mi, 'e 'gbu 'yre ba -yrikpu' 'e go 'elwale 'pe, 'bhe- 'kee- yre ma [ya 'waati 'la ba, 'e nu 'sole- 'e neene- 'e yre ba -gaa 'klen- 'e gole.->

*-Yri diinj 'pegee -a bhaa
(Matie 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ Zesu pe 'ezin- doo: «-Yri diinj -lrele' laa bhaa -yoo kle, 'bhe- -yri diinj -yoo' laa bhaa -lrele' kle.

⁴⁴ -O -yri diinj mu 'kpen do -o bhaa mu -la ma. Waa figi bhaa kan -zulere diinj 'yi. 'Bhe- waa -droo bhaa kan daanlere diinj 'yi.

⁴⁵ Mee zru -lrele' -za 'wlan -la kle 'bhii- -za 'wlan yeke- 'la -yoo -a zru 'e 'yi; 'dun- mee zru -yoo' -za 'yoo- -la kle 'bhii- -za 'yoo- yeke- 'la -yoo -a zru 'e 'yi. -Amasroyi -za yeke- 'la -yoo bhaaplen 'kpee, -e 'bhe- wlata -janwo'.»

*'Fe ple ma -goon
(Matie 7.24-27)*

⁴⁶ Zesu pe 'ezin- doo: «-Mele -kla 'bhe- 'ka 'mi sii doo: Meezan, Meezan, 'bhe- 'ka 'laa 'mi zru maza kle ee?

⁴⁷ 'Ke mee 'la zan -nwa 'mi ba, 'bhe- 'ke -ya 'tronkpa- 'mi 'wojan- mu 'e [la, 'bhe- 'kee- 'taawoa- -o ta, -o so 'bhe zan 'e 'kpale pe 'la ma, 'n 'yoozan 'bhe zronle 'ka ni.

⁴⁸ 'Bhe zan -o 'bhii- mee do 'la -e 'fe do dole- -saan. -E 'fe gaan bo -gluu 'e [kaan 'egboonle, 'bhe- -e 'fe gaan 'e [bwa vle -saa do ta. La banle blaani 'ke to 'e 'pale, 'bhe- -yi 'poo 'e [nwa 'pale- 'fegwle- ma, 'dun- yaa 'sole- -a beenle-. -Amasroyi 'fe 'e dole- -yaa 'elrele.

⁴⁹ 'Dun- 'ke mee 'la zan 'e 'tronkpa- 'mi a -jan mu 'e [la, 'bhe- 'ke yaa 'taawole -o ta, 'bhe zan 'e 'pwele -o 'ke mee do 'la 'kee- -yaa' 'fe 'e -dwa 'tre kpataakpa 'e ta, 'bhe- yaa gaan bo -gluu 'kanle- -a -la. La do banle blaani, 'ke to 'e 'pale, 'bhe- 'ke -yi 'poo 'e 'nule 'pale- 'yee 'fegwle- 'e ma. 'Bhe klele 'te, 'kee- 'klaale 'bhe- 'fe 'e 'kpen [wia 'fenfen.]]»

7

*Zesu Rome mu a -srwase' -kunlii do a yewone do -bheela
(Matie 8.5-13; Zaan 4.46-54)*

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele mee mu 'e ni, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlan- mu 'e -o gele- Kapenomu -wa 'e ta.

² Rome mu a -srwase' -kunlii do -yaa 'bhe -wa 'e ta, 'bhe- ga -gbene do -yaa 'bhe a 'fe 'e [la yewone mu 'e do ma. -A -za -yaa so -a zan ni 'egboole. 'Bhe -e 'yaa- zan gal-,

³ 'Bhe 'yi 'te, 'yee -srwase' -kunlii 'e -ya 'malawoa 'kaa Zesu [nwa, 'kee- Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'e 'ke 'winbole Zesu 'siiyre- noo- 'kaa 'bhe 'nu -yaa' yewone 'e 'bhe-.

⁴ 'Bhe 'gwlaan- gbalaan mu 'e gele 'tenle- Zesu ma, 'ke -o 'bhe -sromabole doo: «'E 'zoole-, 'yaa 'e -bangole bhole ma mee 'lee- ba.

⁵ -Amasroyi, -kooa' 'kleen 'e 'yi mu 'e -za so a ni 'egbenele. 'Bhe- 'yele- 'o daanfe' 'e -dwa.»

⁶⁻⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu dole- gele -la 'yee- -srwase' mi 'e ba -le ma. -E bhole -yaa' 'fe 'e -din 'waati 'la ba, 'bhe- 'yee- -srwase' -kunlii 'e -ya bhewlen mu 'ke mu winbwa- Zesu ta 'kaa -wa pe 'bhe ni doo: «Meezan, 'yaa 'e 'gbu 'trebhole. 'Naa -o 'ke mee wlan 'le, -ayile 'mi 'gbu 'laa gele 'e

ta ye; 'bhɛla- -yile 'yaa sɔ nule- 'mi ba -lɛ ma. 'Duŋ- -jango' do 'kpo 'wo, 'bhɛɛ- 'an yewonɛ 'ɛ nu -bheele'.

⁸ 'Mi 'gbu -kunlii -o, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu -o 'ke -srwase' 'ke mu -kunlii 'le 'ezin- 'Mi sɔ -a do winbɔle, 'bhɛɛ- 'bhɛ ge; 'bhɛɛ- 'mi sɔ -a -bhɛɛke' do 'siile, 'bhɛɛ- 'bhɛ nu. 'Ezin- 'ke 'mi 'a ɔpia 'an pɛ yewonɛ 'ɛ -za 'la 'bhɛ klɛ, 'bhɛ 'bhɛɛ-klɛ.»

⁹ Zesu 'yee- -srwase' mu a -kunlii 'ɛ 'liijan- 'ɛ 'male-, 'ke -a zrukpaale 'gbu 'egbenele. -Ayile 'ke -ya -lɛklale -a zi -zamaa' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-A 'san 'ke 'ŋ -Jan 'nrɛle- 'ɛ 'wɔle- zisan, 'naa 'bhɛ 'yansi mɛɛ -gɔɔɔn yele -lido' 'ke 'bhɛ 'bhɛ kpa 'mi 'yi 'egbenele 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn- Izraɛli 'klɛɛn 'ɛ 'yi -gɛ.»

¹⁰ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'yee- -srwase' -kunlii 'ɛ yaa winbɔwo mu 'ɛ 'niinale -a ta -yaa' 'fɛ 'ɛ 'lɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o bhɔle -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bheele- ta.

Zesu glaɛnle do gbe 'ɛ -bwela gale ba

¹¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu gele- -wa do ta, -o -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ sii Naini. -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee -zamaa' 'saa do -ja -a zi 'bhɛ -wa 'ɛ ta.

¹² -E ɔbhwa bhla 'la ba 'bhɛ -wa 'ɛ -din, 'ke -o -lɛpale gbaa bin mu 'ke mu 'le, 'mu 'yaa- ge 'zi glaɛnle do -la -nɛ 'gwlaan- bhɛdo 'kpo 'ɛ binlɛ. -Ayile, -wa 'ɛ ta mɛɛ 'srɛ do ɔnwa 'yee- le -nɛ 'ɛ zi -a gbe 'ɛ binyrɛ nɔɔ-.

¹³ Mɛɛzan Zesu 'a yele, 'ke -a -yrɛnklale 'bhɛ ma, -ayile 'ke 'yee- Zesu 'a pele- -a ni dɔɔ: «'Yaa wisile!»

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'ke -ya mabɛɛnle gbaa 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'kee- 'kunle -a 'kpa 'kesu 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke gbaa bina- mu 'ɛ -o dulale. 'Bhɛɛ- 'ke Zesu 'a 'pele gbaa 'ɛ 'a ni dɔɔ: «-Zwanne, 'ɛ 'wɛn-!»

¹⁵ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'yee- -nɛ -zwanne 'la -gaa bi bhe, -e -bwela, 'bhɛɛ- -e -wɛnle', 'kee- -janwole 'sanle. 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'nale -a nɛɛ ni.

¹⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, mɛɛ mu 'la 'yaa- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ ye, -gblaan ɔklaa 'mu 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mi -gbɛɛnɛ do -nwa -kɔɔ' 'plɛŋ-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -nwa -yaa' mɛɛ mu 'ɛ taglinlɛ!»

¹⁷ -Ayile 'ke Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ kpen 'pegee -a -din mu 'ɛ -o 'kpen Zesu kleza 'ɛ 'male.

Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -yaa' -klanlanɛ plɛ winbwa- Zesu ba

(Matie 11.2-19)

¹⁸ Zesu -za mu 'la ɔkla, 'yee- Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'mu 'bhɛ mu 'kpen 'yigɔɔnna -a ni.

¹⁹ Zaan 'bhɛ 'male-, 'kee- -yaa' -klanlanɛ plɛ 'siile, 'ke -yoo winbɔle Mɛɛzan Zesu ba. -E pe -o ni -o ge Zesu 'lɔkpa dɔɔ: «-O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia, 'bhi -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le, taa- woo 'yrikpa mɛɛ -bhɛɛke' 'nule- ta ɛɛ?»

²⁰ -O bhɔle Zesu -din, 'ke -wa pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'o 'winbwa- 'ɛ 'lɔkpa yrɛ nɔɔ- dɔɔ: -O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia 'bhi -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le taa- mɛɛ -bhɛɛke' -o zan 'bhi blaɛn ɛɛ?»

²¹ 'Bhɛ 'waati do 'kpo 'ɛ ba, 'ke Zesu mɛɛ -bebe ma ga mu gole-, -e 'zina mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e -yrɛ 'wi mu -yrɛ 'liiploola.

²² 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya pele- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a winbɔwo mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka -za mu 'la kleyrɛ -ya 'ŋ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ka -jan mu 'la ɔmaa, -ka ge 'mu 'kpen 'yigɔɔn- Zaan ni. -Kaa pe -a ni dɔɔ: -yrɛ 'wi mu -o yrɛ ma ye 'zi, -flugba mu -o 'taawo zii', -kpaandɛ' mu ma -kpaan -o go 'zi, 'trɔn 'wi mu -o -jan 'ma zii', 'bhɛɛ- gbɛɛ mu -o bwe 'zi gale ba. 'Ezin- kaa pe -a ni dɔɔ 'kaa 'ŋ 'yoo- -Jan 'Nrɛle 'ɛ 'wo zii' -yrɛnbhɔ' dɛ mu ni.

²³ 'Ke mɛɛ 'la zan laa 'ploole- 'mi a pɛ zi 'ɛ ma, 'bhɛ zan a pɛ -yinra'.»

Zesu -o Mɛɛ Wiɪŋfɛ' Mi Zaan ba janwo 'zi

²⁴ Zaan a *winbɔwo mu 'ɛ gele blaana, 'ke Zesu -zamaa' 'ɛ 'lɔkpaɛ 'sanle 'yee- Zaan ba zayi' dɔɔ: «'Ka -ja -mɛla -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta. -Ploo -yaa togo 'la bɛɛn 'zi 'bhɛ -le 'kɛle- mɛɛ?»

²⁵ 'Bhɛɛ- 'ka -ja mɛɛ 'la -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta, 'ka dɛnɛ- 'lɛle- ɲya -a ta ɛɛ? Mɛɛ 'la zan mu dɛnɛ- 'lɛle- mu kla 'mu ta, 'bhɛɛ- 'ke pɛ -lɛle- -bebe -o 'mu -kɔɔ, 'bhɛ zan mu 'ɛ -woo -bhɛŋgbe mu -la 'fɛ mu ɲla.

²⁶ 'Ka -ja 'duɲ- -dɛla -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta ɛɛ? 'Ka -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi do -la ɲya ɛɛ? Wlan 'gbu 'ɛ ni, -yoo 'ke 'bhɛ do 'le, 'bhɛɛ- 'duɲ- -a gbɛlaan -yiya' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do ni.

²⁷ -Amasɔyi Zaan -le 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan -a -janwoa -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'E 'yɛkpa -gɛ doo, 'mi 'e 'lɛɛ -toorodɔ mi do winbwa-. 'Bhɛ nu 'e 'lɛɛ zibhɛ 'ɛ magaanlɛ.»

²⁸ 'Bhɛɛ- Zesu pe -o 'ezin- dɔɔ: «-A 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyan klɛ, 'bhɛ 'yansi mɛɛ laa yalɛ -lido', 'ke 'bhɛ gbɛlaan -yiya' Zaan ni. 'Duɲ- *-Waanbhaa' a -bhɛŋgbɛya -wa 'ɛ ta mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ 'ɛ bhɛ gbɛlaan 'yiya- 'yee- Zaan 'gbu ni.

²⁹ Mɛɛ mu 'ɛ 'kɛn 'pegee 'nisrakun mu 'ɛ -o -yaa -o 'trɔn 'kpa zii' Zaan ni. -O 'kɛn 'a 'yaangwa- 'bhii- -Waanbhaa' -lɛdɔɔle -o, 'bhɛla- -yile -o -dwa -a -la 'ke Zaan -o wiɪŋfɛ -yi ba ba.

³⁰ 'Duɲ- Farizi mu 'ɛ 'pegee 'Toɲ daan mu waa dɔɔle -a -la 'ke Zaan -o wiɪŋfɛ -yi ba, 'bhɛ ya 'ɛ 'yi, waa -Waanbhaa' -lɛdɔɔle -a ma.»

³¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N sɔ 'saanigɛ mu -o danle- -mɛla ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- -o 'pwele- -o 'ke -de 'gbu -la -le ɛɛ?»

³² 'Saanigɛ mu 'ɛ -woo 'bhii- -nɛ mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan do ta, 'bhɛɛ- -o 'ke mu -o -a 'pe 'zi -o -vin mu 'ɛ ni dɔɔ: «'O 'sɔkpa -gofɛn' mu ɲpian 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'srotanlɛ. 'O wisi' 'sɔ mu -kpa' 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa wisile!»

³³ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Mɛɛ Wiɪŋfɛ' Mi Zaan ɲnwa, yaa -yaa pele, 'bhɛɛ- yaa -yaa -drɔɔ mi, 'bhɛɛ- 'ka pe dɔɔ 'zina mu -o -a zi.

³⁴ 'Bhɛɛ- Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ ɲnwa, 'bhɛ pɛbhle, 'bhɛɛ- 'bhɛ -wɛɛn mi. 'Bhɛɛ- 'ka pe 'bhɛ ma dɔɔ: -ka 'ka 'yɛkpa 'a ta, mɛɛ 'lɛɛ- -a bole -o pɛbhle 'pegee -wɛɛn -la mile ma. 'Bhɛɛ- -a bhɛgwɛn mu -o 'ke 'nisrakun mu 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- -bhɛɛke' mu -la -le!

³⁵ 'Duɲ- mɛɛ 'la zan mu 'kɛn -o -kpa' -Waanbhaa' a -zadɔɔɛya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -wa ɲya 'bhii- -a -lɛdɔɔle -o, 'bhɛ zan mu 'kɛn -dwa -a -la.»

Zesu -o Farizi mi Simɔ ba 'fɛ 'ɛ ɲla

³⁶ Farizi mi do pɛbhle ɲkla, 'bhɛɛ- -ɛ Zesu 'siila- 'bhɛ pɛbhle 'ɛ ma -a ba -lɛ ma. Zesu 'bhole- 'bhɛ ɲnɔɔ, 'kee- gele- yaalɛ pɛbhle tabali 'ɛ zi.

³⁷ 'Bhɛ -wa 'ɛ ta le do 'joo 'yaa- 'eyɔɔle. -Ya 'malawoa 'kaa Zesu -o pele 'zi Farizi mi 'ɛ -yaa' 'fɛ 'ɛ ɲla, 'kee- nule- 'ke alibatri buteli 'plɛɛle- do 'le, 'bhɛ 'pale- -yaa 'ke -lasiklɔɔ -gbɛn 'nrɛle- do 'le.

³⁸ 'Yee- le 'ɛ ɲnwa dulalɛ Zesu -zan, 'bhɛɛ- 'kee- 'yaale 'bhɛ gaan ma. 'Kee- wisile 'ke -ya -yɛyi' 'klalɛ Zesu gaan ma. 'Bhɛ blaana 'ke -ya -yɛyi' mu 'ɛ gole- Zesu gaan ma -a winle mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke -ya gbɛ kan Zesu gaan mu 'ɛ ma yɛtɛtɛ.

³⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, Farizi mi 'la Zesu 'siila- pele 'ɛ ma, 'bhɛ 'yɛkpaɛ -a ma, 'ke 'bhɛ 'a pele- 'bhɛ 'kpɛɛ dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi kpataakpa 'gbu 'le bhɛ, le -gloɔn 'la 'kun zii' -a ma bhɛ, -ɛ -yaa nu 'bhɛ 'yaangolɛ. -E -yaa nu -a dɔɔle 'bhii- le 'joo 'yɔɔ- do -le 'kɛle.»

⁴⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- Farizi mi Simo ni dɔɔ: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -jan do wo 'e ni.» Simo pe -a ni dɔɔ: «'N Zan, -a wo!»

⁴¹ Zesu pe -a ni dɔɔ: «Mɛɛ do -a ca -yaa mɛɛ plɛ ma. Denie -goli' 'tanbha -keme 'soo ca -yaa -a do ma, 'bheɛ- denie -goli' 'tanbha mia plɛ bhe vu ca -yaa -a -bheɛke' do 'e ma.

⁴² -O mɛɛ plɛ 'e 'kedo- 'kpo' laa -yaa so -yaa ca mu 'e gbawole. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'kaa -ya niigwa- -waa' ca mu 'e 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, 'woo- mɛɛ plɛ 'e ba -a -za nu 'sole- -o -de 'gbu -la ni 'egbenele ɛɛ?»

⁴³ Simo pe -a ni dɔɔ: «-Yaa' ca -gbene -yaa mɛɛ 'la zan ma -a -za nu 'sole- -bheɛ- ni 'egbenele.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E -jan 'e □woa 'elrele.»

⁴⁴ 'Bhe blaani 'ke, Zesu 'e 'yrekpale 'yee- le 'e ta, 'bheɛ- 'ke -ya pele- Simo ni dɔɔ: «Le 'lɛɛ- -glin' pe doo. 'N □nwa 'e ba 'fe 'e □la, 'bheɛ- 'yaa -yi 'nale- 'mi ni 'η gaan mu mafe' pe 'le. 'Dun- le 'lɛɛ- 'bhe -o mafia- 'ke -a -yreyi' mu 'e 'le, 'bheɛ- -yoo magwa- 'ke -a winle mu 'e 'le.

⁴⁵ 'N □nwa 'e ba, 'bheɛ- 'yaa 'η -tuuboɛ. 'Dun- -a 'san 'ke 'η wla 'yaa- 'fe 'e □la, le 'lɛɛ- -a bole -o -a gbɛ 'kanle- ma 'η gaan 'e ma.

⁴⁶ 'Yaa 'η 'wiinj- 'srole- 'ke -yrɔn 'le, 'dun- 'yee- 'η gaan masrola 'ke -lasikɔɔ 'le.

⁴⁷ 'Bhela- -yile, 'mi pe 'e ni dɔɔ 'mi -za 'la □swa -a ni 'egbenele, -ayile -Waanbhaa' -yaa -za 'yoo- mu 'e 'sroma- -yaan. 'Dun- -Waanbhaa' mɛɛ 'la a -sroma yan -za 'yoo- 'fientronne 'yi, -a -za nu 'sole- 'bhe zan ni 'bheɛ- yeke- gbɛɛn-»

⁴⁸ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'a 'pele le 'e ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa- -za 'yoo- mu 'e -sroma -yaan.»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, mɛɛ 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pele 'zi 'eke- zi 'mu pe 'mu 'kpee dɔɔ: «Mɛɛ -gloɔn 'e -dele mɛɛ 'lɛɛ- 'le, 'bheɛ- -e so mɛɛ mu a -za 'yoo- mu -sroma 'yanle ɛɛ?»

⁵⁰ 'Bheɛ- 'dun-, Zesu 'pe le 'e ni dɔɔ: «Ge 'e ba -le ma 'e yilablawolele, -amasroyi 'yee 'kpalawoa 'mi 'yi 'e -gwa -za 'yi.»

8

Le mu 'la 'yaa- Zesu 'mado- -yaa' 'taa mu 'e ta

¹ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'kaanle- 'sanle -wa -gbene mu 'pegee -wa 'fientronne mu 'e ta. 'E -yaa -Waanbhaa' a -bhleingbeyama -jan 'nrале- 'e 'wo zii' 'bhe -wa mu 'e ta. -Yaa- -klanlanɛ vu ta plɛ 'e 'yaa- zi 'bhe yre mu 'e □noɔ.

² Zesu 'zina mu □gbian le mu 'la zi, 'bhe 'pegee -e le mu 'la 'bheela-, 'mu -le -yaa zi. 'Woo- le mu 'e 'wo -la 'to -le -ge: Mari 'la -o -yaa 'bhe sii Magidala Mari, Zesu 'zina 'srwaple- -gbian 'bhe -la zi.

³ 'Bhe 'pegee Suza 'na Zaani: 'yee- Suza -yaa 'ke -bhleingbe Erɔdi a 'fe 'e □la yewone mu -lɛɛ mi 'le; 'bheɛ- Suzani 'pegee le -bheɛke' -bebe. 'Woo- le mu 'e -o -yaa bho Zesu 'pegee 'bhe a -klanlanɛ mu 'e ba -o 'koɔpe- mu 'e 'le.

Pebhe bo mi ma -gɔɔn

(Matie 13.1-9; Maki 4.1-9)

⁴ -Wa mu 'e 'kpen ta mɛɛ mu 'yaa- zan Zesu ba. 'Bhela- -yile 'ke -zamaa' 'sre do 'klale 'eke- ba -a zi. 'Bheɛ- 'kee- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bole- -o ni dɔɔ:

⁵ «-Yrekpa' do, mɛɛ do -ja pebhe boyre noɔ-. -E -yaa pebhe mu 'e 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'e ta, pebhe mu 'e 'ledo- 'klalaa- zibhe 'e 'lezi-, 'bheɛ- mɛɛ mu 'taawoa □' mu ta, 'bheɛ- maanne- mu 'mu -bhla.

6 Pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' vlɛ gloglo mu 'ɛ 'yi. -O bhole -gun blaale- 'ke -o gale-, -amasroyi -o 'sɛnɛ mu 'ɛ waa 'solɛ- 'tenlɛ 'trɛ -doo ma.

7 'Bhɛɛ- pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' lɛrɛ mu 'yi. 'Bhɛɛ- -o 'pegeɛ lɛrɛ mu 'ɛ 'bholawoa 'eke- zi, 'bhe mu -o -dewoa.

8 'Bhɛɛ- 'ezin-, pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' 'trɛ ti 'yi. -O bholawoa 'ke -woo -bhaale' 'elrele. -Ayile 'ke -o 'kpen -o bhaa klele- -kɛmɛ do do.» 'Bhɛɛ- Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ngblo ma 'bhe -jan 'lɛɛ- 'yimala'»

Zesu -o -gɔɔn mu bɔ 'zi win 'ɛ -dela ma ɛɛ?

(Matie 13.10-23; Maki 4.10-12)

9 'Bhe blaana, 'ke Zesu a -klanlanaɛ mu 'ɛ -wa pele- -a ni 'kaa -e 'bhe -gɔɔn 'ɛ 'yipe -o ni.

10 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka mu -swa -Waanbhaa' a -bhleɛgbeya gaanyiza mu 'ɛ dole-. 'Dun- -o mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu a pɛ 'ɛ kle -gɔɔn mu -la bolele; 'kooko- 'ke -woo -yɛkpaɔ -o ta waa sɔ -o yele-, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'trɔnkpaɔ -o -la, waa sɔ -o -yimale.»

Zesu -o pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Maki 4.13-20)

11 Zesu pe -yaa' -klanlanaɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «Pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yi -le -ge: -Waanbhaa' -jan 'ɛ 'bhe -le 'ke pɛbhɛ mu 'ɛ 'le.

12 Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa zibhe 'ɛ 'lɛzi-. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, -Setran' nu blaale- 'bhe -jan 'ɛ gole -o 'kpee, 'kooko- waa sɔ -o 'kpale -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe -o go -za 'yi.

13 Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa vlɛ gloglo mu 'ɛ 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa -wa -za kle -o zrukpaale ta. 'Dun- waa to 'ke 'yee- -jan 'ɛ -ya 'sɛnɛ gbaanyɛ -srɔɔwo -o 'kpee 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -woo kpa a -yi 'waati sa ba. -Amasroyi 'ke -o -yɛɛnbhlele -saan bhla 'la ba -o ploɔ -o 'kpale- ma -a -yi.

14 Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa lɛrɛ mu 'ɛ 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' -jan 'ɛ □maa, -wa -dewo' 'ke -o zru ba 'ɛngami mu 'ɛ 'le, 'bhe 'pegeɛ -naflɔ maza mu -lɔɔ mu 'pegeɛ 'trɛ ta pɛ mu -lɔɔ mu 'ɛ 'le. 'Bhe -za mu 'ɛ 'kɔɔ, -o -yɛ ba laa sɔ 'kanle -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ ta.

15 Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa 'trɛ ti -yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, -wa kpa 'elrele -o 'kpee, 'bhɛɛ- -o blɔɔle bo -a ma. -Ayile -o 'bhe 'wlata- za -lrele' mu kle.»

-Lanbha ma -gɔɔn

(Maki 4.21-25)

16 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka -lanbha do □bhia 'ka sɔ 'gbɔɛngbo do bhulale -a ta taa- 'ka sɔ -a dulale yilape do -la □la ɛɛ? 'N bhe, 'kaa dun -lanbha dunyɛ 'ɛ 'bhe □nɔɔ 'fɛgwɛlɛ- 'ɛ ma, 'kooko- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o wlale- 'fɛ 'ɛ □la -e sɔ 'mu 'lɛɛ 'kanle, 'bhɛɛ- 'mu sɔ yɛ ma yele-.

17 'Bhɛla- -yile, pɛ 'oo pɛ 'la magaane -o, 'bhe ta nu 'pwɛlɛ- kpataakpa, 'bhɛɛ- -dawlɛ' maza mu 'ɛ 'kpen ta nu 'pwɛlɛ- mɔkpen' yɛ ma, 'bhɛɛ- -woo dɔ kpataakpa.

18 'Bhɛla -yile, 'ka 'ka 'trɔnkpa 'ɛ 'wojan- mu 'ɛ □la gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe, -ka 'ka 'yɛkpa 'elrele 'ka 'gbu 'trɔnkpaɛgbeya 'ɛ ba. -Amasroyi 'ke pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ -o nu -a 'kɔɔpɛ- 'ɛ baan' 'kpale-. 'Dun- pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -a yri -o pɛ sane- 'la ta -a 'kɔɔ, -o nu 'bhɛɛ- 'kunlɛ- 'a 'kɔɔ.»

-De mu 'gbu -le Zesu nɛɛ 'pegeɛ -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- -zeze mu 'gbu 'ɛ 'le ɛɛ?

(Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)

¹⁹ Zesu nɛɛ 'pegee -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ ɲnwa -a ba, 'duŋ- -zamaa' 'srɛ 'ɛ kɔɔ, waa -yaa sɔ gele- 'tenlɛ- -a ma.

²⁰ 'Bhɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E nɛɛ 'pegee 'e nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni, 'bhɛɛ- -o dulale -o 'pɛlii.»

²¹ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «Mɛɛ mu 'la zan mu -o 'trɔnkpa- -Waanbhaa' wojan 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -wa -yizaklɛ, 'bhɛ zan mu -le 'ɲ nɛɛ 'pegee 'ɲ nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'le.»

Zesu -ploo -gbɛnɛ do makpalaa

(Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)

²² -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ mu 'ɛ -saan -yitakonɔ do 'yi, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Kɔɔ' -draa 'ɛ takan', 'bhɛɛ- -kɔɔ' ge -a 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta laale.»

²³ -O -yaa -yi 'ɛ takan' zii' bhla 'la ba 'ke yi 'kpale- Zesu 'yrɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- yidɛle. 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhɛ, 'ke -ploo -gbɛnɛ do 'kanle 'sanle -draa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke -yi 'pɔɔ 'ɛ 'klale- 'sanle -o zi -yitakonɔ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -za 'yɔɔ -yaa zan 'tenlɛ- -o ma.

²⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Zan, 'o Zan, 'woo- zan gale.»

-Ayile, 'ke Zesu bwele-, 'bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle -ploo 'ɛ 'pegee -yi 'pɔɔ mu 'ɛ ta, 'ke -o makpaale, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'ɛ 'yrɛ ta dɔle- 'sese.

²⁵ 'Bhɛ blaɛ, 'ke Zesu 'a pele -o ni 'kaa: «-Mɛla ma 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi ɛɛ?» -Gbɛlaɛ ɲklaa -o -yi, 'bhɛ 'pegee -o 'kpeɛlenia -o ma. 'Bhɛla- -yile, 'ke -woo 'eke- -lɔɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ -glɔɔn 'ɛ -dele mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? -E sɔ -janwole -ploo 'pegee -yi mu ni, 'Bhɛɛ- 'mu 'a 'weli- ma!»

Zesu 'zina ɲgbian mɛɛ do zi

(Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)

²⁶ 'Bhɛ blaɛ, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'kanle -draa 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta -yitakonɔ 'ɛ 'yi, Gadara mu a 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'pegee Galile 'klɛɛn 'ɛ 'lɛklale -yaa 'eke- ta.

²⁷ Zesu zinalɛ -yitakonɔ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e nule 'trɛ ma 'ke 'bhɛ -wa 'ɛ ta mɛɛ do nule- -a 'lɛpale. 'Zina 'yaa- 'bhɛ mɛɛ 'ɛ zi, 'bhɛɛ- 'bhɛ ɲnɔɔ ɲmwa gban 'ke -a tafɛɲ- baale -o. 'Bhɛɛ- yaa -yaa yi 'fa ɲla, 'fɔ mɛɛ bu mu 'ɛ ta.

²⁸ -E Zesu 'yele-, 'kee- -gbɛkanle 'egɔɔle, 'kee- baale' 'bhɛ gaan ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'egɔɔle dɔɔ: «Laanima -Waanbhaa' Gbe Zesu, ɲya zi 'bhii- 'e -mɛla klɛ 'ɲ ni ɛɛ? 'E 'zoole- 'yaa -yrenkpale 'ɲ ta.»

²⁹ -E -sromabwa Zesu ni 'bhɛɛ- gbɛɛn-, -amasɔyi Zesu 'yaa- pe 'zi 'zina 'la 'yaa- -a zi 'bhɛ ni dɔɔ 'bhɛ go -a zi. 'Bhɛ bɔyre ɲmwa gban bi -a zi. -O -yaa -a gaan mu 'ɛ 'pegee -a gbɛ mu tabɔ kpɛle- mu 'le. 'Duŋ- 'waati 'oo 'waati, -e -yaa 'bhɛ kpɛle- mu 'ɛ takan, 'bhɛɛ- 'zina mu 'ɛ -wa winblin -bɔn ta.

³⁰ Zesu 'yee- mɛɛ 'ɛ 'lɔɔkpaa- dɔɔ: «-Woo' 'ɛ sii 'nale- -a ma ɛɛ?» -E pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'N' 'tɔ -le: -Zamaa' 'srɛ.» -Ya ɲpia -a 'gbu ma 'bhɛ 'pegbɛya 'ɛ 'yi bhɛ, -amasɔyi 'zina 'saa do -le -yaa -a zi.

³¹ 'Bhɛla- -yile, 'zina mu 'ɛ -o -yaa -sromabɔ 'zi Zesu ni 'kaa 'bhɛ 'laa gele -o -le -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'yi.

³² ɲSwa 'lɛ -gbɛnɛ do -yaa pɛbhle zii' -o -din gɔɔnɛ- 'ɛ 'wiinj- 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba. 'Bhɛla- -yile 'ke 'zina mu 'ɛ -o -sromabole Zesu ni 'kaa 'bhɛ do -a -la 'ke -o sɔ gele- wlale 'bhɛ ɲswa mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- Zesu -dwa 'bhɛ ɲla -o ni.

³³ 'Bhɛ klele 'tɛ, -o gole- mɛɛ 'ɛ zi, 'ke -o gele- wlale ɲswa mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'woo- ɲswa 'lɛdo- -o 'ploole -o 'gbu ma gɔɔn 'ɛ 'wiinj-, 'ke -o nule- baale -draa 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen gale-.

34 'Bhe klele 'te, 'woo- □swa mu 'e gooba mu 'e -o -yrekpale 'bhe ma, 'ke -o blasanle, 'bhe- 'ke -o gele- 'bhe -jan 'e 'yigoonle -wa 'e 'pegee gba la 'kpa mu 'e ta.

35 -Ayile, 'ke mae mu 'e 'kpen 'pwele, 'ke -o nule- -za 'la 'bhe □kla 'bhe □noo -glinyre' noo-. -O bhole Zesu -din, 'zina mu -yaa mae 'la zan zi, 'ke -o 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa Zesu gaan ma, 'bhe- dun- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee -a -yre ba 'kpaale- -yaa. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

36 Mae 'la zan mu 'woo- -za mu 'e 'kpen kleyre □ya, 'bhe mu -o 'yigonna -o ni. Zesu 'yee- mae 'e zi 'zina mu 'e -gbian gone- 'la gbeen- 'bhe- -e -bheela, 'mu 'bhe 'kpen 'yigonna -o ni.

37 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Zerazeni 'kleen 'e 'yi mu 'e 'kpen -sromabole Zesu ni 'kaa 'bhe 'e go -waa' 'kleen 'e 'yi. -Amasroyi -gblaan 'yoo- -yaa -o -yi. -Ayile 'ke Zesu 'pegee -yaa -klanlane mu 'e -o 'sanle -yitakon 'e 'yi, 'bhe- 'ke -o jilale.

38 'Dun- 'zina mu -yaa mae 'la zan zi, 'bhe -sromabwa Zesu ni 'kaa -e gele- -o zi. 'Bhe- 'dun- Zesu 'laa dole 'bhe □la -a ni, 'bhe- 'bhe pe -a ni doo:

39 «Ge 'e ba -le ma, 'bhe- -Waanbhaa' -za 'la □kla 'e ni bhe, ge 'bhe 'yigoon 'e ba 'fa □la mu 'e ni.»

'Bhe klele 'te, 'yee- mae 'e gele, Zesu -za wlan 'la □kla -a ni, 'kee- 'bhe 'kpen 'yigoonle -yaa -wa 'e ta mu 'e ni.

*Zailusi 'lune 'e 'pegee le 'la -yito' ga -yaa 'bhe ma 'mu 'bheyre-
(Matie 9.18-26; Maki 5.21-43)*

40 Zesu 'pegee -yaa -klanlane mu 'e -o nule -draa 'yre gbe do 'e ta, 'ke -zamaa' 'sre do -o -lepale, -amasroyi -o 'kpen 'yaa- -a magben 'zi 'bhe- yre 'e □noo.

41 'Bhe yre do 'e □noo bhe, -o -yaa *Zuufu mu daanfe' 'e □la -kunlii 'la sii Zailusi 'bhe □nwa 'bhe 'kpo zenle 'yee- Zesu □la, 'ke 'bhe 'sromabole -a ni doo -e ge 'bhe ba.

42 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama: -A -lune' bhe do 'kpo 'la lee -yaa lee vu ta ple, 'bhe 'yaa- zan gale. 'Bhela- -yile, 'ke Zesu dole- 'te 'yee- Zailusi ba -le ma zi 'e ta. 'Dun-, -a ge bhla 'e 'zi 'yee- Zailusi ba -le ma 'e □noo, mae mu 'e 'yaa- 'eke- -yron 'zi -a zi.

43 Le do -yaa 'woo- mae mu 'e 'plen-, 'bhe lee vu ta ple 'ke 'bhe a -yito' 'e 'le 'laa kan, -ayile -e -yren -bebe □bhla gban. -Ya 'koope- mu 'e 'kpen □naa -a -laanekpa mu 'e ni, 'dun- 'mu do 'kpo 'laa klele -a -bhee pe 'le.

44 'Bhe- -e -nwa yretete Zesu -zanta' 'ke -ya gbe -nebhe' do -zwanle' Zesu ta dune- 'e ma. 'Bhe klele 'te, 'ke yaa -yito' 'e 'lekanle 'bhe yre do 'kpo e □noo bhe.

45 -Ayile, 'ke Zesu mae mu 'e 'lrokpale doo: «-Dele 'e gbe -yaan 'η ma ee?» -O 'kpen -o -le ma -dwa 'egloole 'bhe ta. -Ayile 'ke Piere 'a 'pele Zesu ni doo: «'N zan, 'e 'yrekpa -zamaa' 'e ta -ge 'eke- -yron yre □noo 'e zi.»

46 'Dun- Zesu pe -a ni doo: «Mae do -yaan 'η ma, -amasroyi fangan- do -pwela 'η 'yi.»

47 'Bhe klele 'te, 'yee- le 'e -ya 'yaangole 'bhii- -wa tapwela, 'kee- nule- -a 'kpo zenle Zesu 'lee. -E -yaa been 'zi -gblaan 'e 'koo. 'Bhe- -ya gbe -nebhe' -yaan Zesu ma -za 'la ma, 'bhe 'pegee -e -bheela gone- 'la gbeen- blaale- 'kee- 'bhe 'kpen 'yigoonle mokpen' 'yre ma.

48 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'N 'lune, 'yee 'e 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e bheela-. Ge 'e ba -le ma zrukpa' ta.»

*Zesu Zailusi 'lune gbaa 'e 'wlenna- gale ba
(Matie 9.23-26; Maki 5.35-43)*

⁴⁹ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mεε do dale- Zuufu mu daanfe' 'e -kunlii 'e ba -le ma, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a pele- 'yee- -kunlii 'e ni dɔɔ: «'E 'ne 'e □kla siele-, 'yaa -kɔɔ' Zan 'trebhɔle.»

⁵⁰ 'Dun- Zesu 'trɔn bɔle 'bhe wojan 'e 'yi, 'ke -ya pele- Zailusi ni dɔɔ: «'Yaa -gblaane', 'ke 'yee □kpa drɔŋ 'mi 'yi 'e 'ne nu -bheele'.»

⁵¹ -O bhole 'yee- Zailusi ba -le ma, 'ke Zesu 'a pele- dɔɔ mεε 'kedo- 'kpo 'laa wlale -a zi 'fε 'e □la, 'ke yaa 'e go 'yee- Zesu 'gbu 'pegee Pieri, 'bhεε Zaan 'pegee Zaki, 'bhεε- -ne 'e 'yape- mu 'e ba.

⁵² 'Bhe 'waati 'e ba, mεε mu 'e 'kpen 'yaa- -yren ma wisi' zii' -ne 'e ta. 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa wisile, -ne 'e yaa gale, -yoo yide 'zi.»

⁵³ -Ayile, 'ke -o 'sɔnsile Zesu ma, -amasroyi -o 'kpen 'yaa- -a 'yaango- 'bhii- 'yee- -gblane 'e -gaa.

⁵⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'kunle -ne 'e gbε ma, 'bhεε- 'kee- -gbekanle 'egboole dɔɔ: «-Gblane, 'e 'wlen-!»

⁵⁵ 'Bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, 'ke -a nii- 'e bɔle- -a -yi, 'bhεε- 'ke -ya -wlenle'. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ -o pele na 'yee- -gblane 'e ni.

⁵⁶ -A dε 'pegee -a nεε mu -liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta. 'Bhεε- Zesu -o -lemazwan 'kaa -za 'la 'bhe □kla -o lune' 'e ni waa 'bhe 'yigɔɔnle mεε 'kedo- 'kpo ni.

9

Zesu -o -yaa' -klanlane vu ta ple 'e 'winbɔ- 'zi

(Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)

¹ Zesu -yaa' -klanlane vu ta ple 'e 'siila-, 'bhεε- -e 'zina -gbin 'senj 'pegee gade mu -bhee 'senj □naa -o ni.

² 'Bhe blaane, 'ke -yoo winbɔle 'kaa -o ge -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma jan -nrале' 'e wo 'bhe 'pegee -o ge gade mu -bhee'.

³ 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o ge 'zi 'taa 'la ta bhe, 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpo 'sile-: 'ka 'taawo 'beni oo, gbɛn ta ge 'pepe oo, pele oo, -goli' oo, 'bhεε- 'ka 'laa dune- ple 'sile-.

⁴ 'Ke 'ka -ja 'fε 'oo 'fε 'la □nɔɔ, 'ke -o 'ka 'cie □sia 'elrele 'bhe □nɔɔ, -ka bo 'bhe 'fε 'e □la 'fɔke 'bhe ge 'tenle- 'ka ge yi 'e ma.

⁵ 'Dun- 'ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bhεε- 'ke waa 'kaa- 'cie 'sile- 'elrele 'bhe □nɔɔ, -ka go 'bhe -wa 'e ta. 'Bhεε- 'ka go bhla 'e zi -kaa □nɔɔ bwegblen- 'e 'wlen 'ka gaan mu 'e 'le: 'bhe bwegblen- 'wlenle- 'e nu klele -waa yienya 'e ma -tɔɔmasie 'le.»

⁶ 'Bhe klele 'tε, Zesu a -klanlane mu 'e -o -ja -wa mu 'e 'kpen ta. -O -yaa -Jan 'Nrале- 'e 'wo zii', 'bhe 'pegee 'ke -o gade mu -bebe bhee -o 'kanyre- mu 'e 'kpen □nɔɔ.

-Bhleŋgbe Erɔdi blina- yiendoza

(Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

⁷ Mεε Wiinfe' Mi Zaan dεle blaane, 'ke Galile 'kleen 'e ta -bhleŋgbe Erɔdi Zesu kleza mu 'e 'kpen 'male, 'bhεε- 'ke -a zrubatedɔle. -Amasroyi mεε 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «Mεε Wiinfe' Mi Zaan -bwela gale ba.»

⁸ Mεε 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «*Eli -le nu gbε drεεwoa- 'ezin-» 'Bhεε- mεε -bhεεke' mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mu gwe gwe 'e do -le -bwela gale ba.»

⁹ 'Yee- Erɔdi 'gbu pe dɔɔ: «'An □pia mεε mu ni 'kaa -o Zaan ngblo 'kan, 'bhεε- -o 'bhe □kla. 'N' 'yoo- mεε 'e -de 'gbu -la kleza mu -lrele' ma 'zi -gee' εε?» -Ayile -e -yaa zi 'bhii- -e Zesu 'ye.

*Zesu pele ɲnaa mɛɛ 'waa 'soo ni (5.000)
(Matie 14.13-21; Maki 6.32-44; Zaan 6.1-14)*

¹⁰ Zesu -yaa' -klanlɛnɛ vu ta plɛ 'la 'winbwa-, 'mu dale 'taa 'ɛ ta, 'ke -woo klɛza mu 'ɛ 'kpen 'yigoonle 'a ni. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu gele- -o -le mɛɛ mu 'ɛ 'yɾɛ -gɔma' Bɛtisaida -wa 'ɛ ba -yɾɛ ta.

¹¹ 'Dun- -zamaa' mu 'ɛ -woo geza 'ɛ Bɛtisaida 'bhɛ 'male-, 'kee- -o gele -o zi 'bhɛ ɲnoɔ. -Ayile 'ke Zesu -o 'kunle 'elrele. 'Bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' a -bhɛngbeya ma -jan 'ɛ 'wole -o ni, 'bhɛ 'pegee ga -yaa mɛɛ 'la zan mu ma -e 'mu 'kpen 'bheela-.

¹² Yromazi bhɔle -saan bhla 'la ba, 'ke -yaa' -klanlɛnɛ vu ta plɛ 'ɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni doɔ: «-Kɔɔ' -o -bɔn dɾeyi' -ge bhe, -a pe mɛɛ mu 'ɛ ni doɔ -o ge -o yilayɾɛ mu 'pegee -o le pele mu -glin -kɔɔ' -din -wa mu 'ɛ 'pegee gba la 'kpaɔ mu 'ɛ ta.»

¹³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doɔ: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» -Ayile 'ke -wa pele -a ni doɔ: «Pɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'kɔɔ 'ke yaa 'ɛ go 'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ ba. 'Fɔke 'o -ja mɛɛ mu 'lɛɛ- 'kpen 'lɛbɔ- pɛ -lɔlɛ'.»

¹⁴ Wlan 'ɛ ni, 'gwlaan- 'waa 'soo -le -yaa -o zi 'bhɛ 'waati 'ɛ ba. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ ni doɔ: «-Ka -o yala- mɛɛ mia plɛ bhɛ vu -le ma -le ma.»

¹⁵ -Ayile, Zesu 'a ɲpia -o ni 'kaa -o mɛɛ mu 'ɛ 'yala- yaa- gbeya 'la 'yi, -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ 'mu 'bhɛɛ- ɲkla.

¹⁶ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'bluu 'yri 'soo 'ɛ 'pegee kaa plɛ 'ɛ 'sile, 'ke -ya -yɾɛkpale laanima, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'mu ma. 'Bhɛ blaɛn, 'kee- 'bluu mu 'ɛ takanle kplokplo, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ ni doɔ -woo -yiciɛn' -zamaa' 'ɛ ma.

¹⁷ Mɔkpen' pɛbhla-, 'bhɛɛ- mɔkpen' kpɛdwa-, 'bhɛɛ- pɛle 'ɛ 'ke ɲbwa. -O le pele -vin 'la ɲbwa, 'bhɛ ciɛ -nɛ vu ta plɛ -paa.

*Pieri pe 'kaa Zesu -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Krisi 'le
(Matie 16.13-19; Maki 8.27-29)*

¹⁸ -Yɾɛkpaɔ' do, Zesu do -kplɛn -ja -a 'seriwolɛ yɾɛ do ɲnoɔ, 'bhɛɛ- -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ -ja 'tenlɛ- -a ma 'bhɛ yɾɛ 'ɛ ɲnoɔ ye. 'Bhɛɛ- -yoo -lɾɔkpaa doɔ: «Mɛɛ mu 'ɛ 'kpee ma, 'mi -o mɛɛ -gloɔn 'ɛ -dela -le ɛɛ?»

¹⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- doɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe doɔ 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe doɔ 'yoo- 'ke *Eli 'le. -A -lɛdo' pe 'ezin- doɔ -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu gwe gwe 'ɛ do -le -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le 'bhi 'le.»

²⁰ -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'gbu 'lɾɔkpale 'kaadoɔ: «'Ka mu 'kpee ma -dele 'mi 'gbu 'le ɛɛ?» Pieri pe doɔ: «'Bhi -le *Krisi 'le, -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'la ɲkpaɔ 'bhɛ -le 'bhi 'le.»

*Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'pegee -a ɲbweza gale ba 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi
(Matie 16.20-28; Maki 8.27-31)*

²¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Zesu -o -lɛmazwan doɔ waa 'bhɛ za 'ɛ 'pele- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni.

²² Zesu pe -yaa' -klanlɛnɛ mu 'ɛ ni 'ezin- doɔ: «-A -lɛdulale -o doɔ Bhaaplɛn Gbe 'ɛ nu -yɾɛn -bebe bhlelɛ mɛɛ mu 'kɔɔ: Zuufu mu a 'gwlaan- gbɛlaɛn mu 'ɛ 'pegee *sraka 'lena mu -kunlii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- *Tɔn daan mu 'ɛ -o nu -o -bangolɛ -a -yi. 'Bhɛɛ- -o nu a pele 'kaa -wa dɛ. 'Dun- -e nu bwele gale ba -a dɛle blaɛn -yɾɛkpaɔ' yaga mi ma.»

*Klɛle Zesu zi mi 'le 'bhɛ ma ɲtrɔn -o -mɛla -le ɛɛ?
(Matie 16.24-28; Maki 8.34-9.1)*

²³ 'Bhē blaán, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'a ɔpia 'kaa -yoo zan 'ŋ zi, 'bhē zan 'ɛ 'niigo- -a 'gbu 'yi, 'bhɛɛ- -e dɔ -yrɛnbhɛle -la yi 'oo yi, 'ali- 'ke 'bhē ge 'tenle- -a gale ma; 'bhɛɛ- 'bhē zan nu dɔle 'ŋ zi 'tɛ.

²⁴ -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu a 'trɛ ta -si 'ɛ go -za -yi, 'bhē zan nu bloole 'bhē 'si 'ɛ 'yi. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e zru -gwa -a 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi -zayi', 'bhē zan nu gole -za 'yi.

²⁵ 'Ke bhaapɛŋ do 'trɛ ta pɛ mu 'ɛ 'kɛn 'srɔɔwoa-, 'bhɛɛ- 'ke yaa bole -yre ma -si 'ɛ 'srɔɔwole, 'bhɛɛ- 'ke -a -leyaan -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi; 'bhē 'trɔn- -a ma -mɛla -le ɛɛ?

²⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan -yralakpaá 'mi 'pegee 'mi 'wojan- mu 'ɛ 'lɛɛ, Bhaapɛŋ Gbe 'ɛ nu -yralakpale 'bhē zan 'ɛ 'lɛɛ, 'kee- ɔnwa yi 'la 'le -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi 'yee- 'pegee -a Dɛ -Waanbhaa' 'bhɛɛ- -mɛkɛ' 'weŋ mu 'ɛ 'le.

²⁷ 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: Mɛɛ 'la zan mu 'kɛn -o -gɛ -zɔn, -a 'ke mu gale plɛŋ-, -o -yre nu 'kpale- -Waanbhaa' a -bhɛŋgbeya yi 'ɛ ma.»

Zesu 'a dɔgbeya 'ɛ mabɔɔla

(Matie 17.1-8; Maki 9.2-8)

²⁸ -Gbɛɛyi' do 'kanle blaán, 'ke 'yee- Zesu Pieri 'pegee Zaan 'bhɛɛ- Zaki 'siile, 'ke -o gele 'sanle- vlɛ goon do wiin-. -O -ja -o 'seriwole 'bhē ɔnɔ ye.

²⁹ Zesu 'yaa- 'seriwu zii' bhla 'la ba 'ke -a dɔgbeya 'ɛ niinale, 'bhɛɛ- 'ke -a ta dune- 'ɛ klele- 'epu 'penpenle.

³⁰ 'Bhē yre do 'ɛ ɔnɔ bhe, 'ke mɛɛ plɛ 'pwɛle -a ba, 'bhɛɛ- 'kee- -balo klele 'sanle 'mu 'le: *Moizi 'pegee *Eli -le -yaa 'bhē mɛɛ plɛ 'ɛ 'le.

³¹ -O mɛɛ plɛ -pwɛla -Waanbhaa' a -lreleya 'ɛ 'yi, Zesu nu gelawole Zeruzalemu 'taa 'la ta bhe, 'bhɛɛ- -e -yaa nu -Waanbhaa' zru maza 'la klele, -o 'bhē -za mu 'ɛ 'kɛn ta -balo ɔkla.

³² 'Bhē 'waati 'ɛ ba, Pieri 'pegee a mado mi plɛ 'ɛ, -yaa yide 'zi. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o -bwele', 'ke -o Zesu 'lreleya -yrayra 'ɛ 'bhile- 'pegee mɛɛ plɛ 'ɛ 'yele- -a -din.

³³ 'Woo- mɛɛ plɛ 'ɛ 'yaa- go 'zi Zesu -din bhla 'la ba, Pieri pe Zesu ni dɔɔ: «'O Zan, 'o kɛlawoa -gɛ 'waati 'ɛ 'lɛɛ- ba 'bhē ɔkla 'elrele, -ayile 'woo- zan 'kpaane yaga dɔle: 'Bhi a pɛ do, Moizi a pɛ do 'bhɛɛ- Eli a pɛ do.» 'Yee- Pieri -yaa -jan 'la 'bhē 'wo zii', -a 'gbu 'laa -yaa 'bhē 'yaango- 'zi.

³⁴ -E -yaa 'bhē -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke lafle' -gbɛn do nule-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhē lii 'ɛ 'kpale -o ta. -Ayile 'ke -gbɛlaan -gbɛnɛ do 'klale -o -yi.

³⁵ 'Bhɛɛ- 'ke -weli do dale- 'yee- lafle' -gbɛn 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Mi 'ŋ Gbe 'la makwan- 'yele- -gɛ, -ka 'ka 'trɔnkpa 'a ni 'elrele!»

³⁶ 'Bhē -weli' 'ɛ 'male- blaán, -o Zesu do -kplenne' -la ɔya. 'Duŋ- 'woo- Zesu a -klanlɛn mu 'ɛ waa 'bhē -za 'ɛ sanɛ- 'wole- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni 'bhē 'waati 'ɛ ba.

Zesu -nɛ do -bheela

(Matie 17.14-18; Maki 9.14-27)

³⁷ 'Bhē ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke Zesu gole- goon 'ɛ 'wiin-, 'bhɛɛ- 'kee- nule- -a kpɛ -la. 'Ezin- 'ke -zamaa' do nule -a -lepale.

³⁸ 'Bhē 'yi 'tɛ, 'ke mɛɛ do -gbekanle 'sanle -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ- dɔɔ: «'Ŋ Zan, 'yrekpa 'ŋ gbe -nɛbhɛ' do 'kpɔ 'ɛ ta -gɛ!

³⁹ 'Zina 'la -ya zi, 'kee ɔpwa -a ta 'waati 'la ba, -e -gbekan' 'egloole, 'bhɛɛ- -e bɛn -kpakpa 'egloole, 'bhɛɛ- -ya -liile' 'plii 'ɛ pwɛ -a -le ma. -E -yrɛn 'ɛ 'kɛn -gloon kpa a ta, 'bhɛɛ- yaa go -a ta verj-.

⁴⁰ -Ayile, 'ŋ ɔnwa 'tenle- 'yaa- -klanlɛn mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ŋ -sromabwa -o ni dɔɔ -o 'yee- 'zina 'ɛ -gbɛn -a zi 'bhɛɛ- waa 'solɛ- 'bhē klele-.»

41 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'lale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta dɔɔ: «Mεε 'kpee 'yoo- mu, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi! -A -vinbwa 'waati 'wεε- 'ke 'η bo 'ka 'kwe 'sile- ma εε? Nu 'e gbe 'ε 'le 'η ni -gε.»

42 -O -yaa zan -nε 'ε 'le Zesu ni 'waati 'la ba, 'ke 'zina 'ε 'pɔle -a ta, 'ke -ya blinle- 'tre ma, 'bhεε- 'kee- bεenle- -kpakpa. 'Bhe 'yi bhe 'te, 'ke Zesu 'pεenle 'yee- 'zina 'ε ta 'egloole, 'bhεε- 'ke -nε 'ε 'bheele. 'Bhe blaani 'ke Zesu 'a 'nale -a dε ni.

43 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -Waanbhaa' a -glooya' 'ε -e mɔkpen' 'kpeelania.

Zesu -o -a dεza 'ε 'wo gbe drεεwo 'zi

(Matie 17.22-23; Maki 9.30-32)

Zesu kleza mu 'ε □yaa mɔkpen' 'kpeelani zii', -ayile -e pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ:

44 «'N 'yoo- zan -jan 'la 'wɔle- 'ka ni -gε bhe, -kaa 'kpa 'elrele 'ka 'kpee: -Woo zan -dawli' 'kpale- Bhaaplεη Gbe 'ε gbe ta, 'bhεε- -wa -lεna' mεε mu ni.»

45 'Dun- waa 'bhe -jan 'ε 'yimale, -amasrɔyi -gblo -yaa -o yikan' 'yre ta, 'bhεε- waa -yaa sɔ -a -yimale kplankplan. 'Bhεε- waa 'sɔle- Zesu 'lrɔkpale -a -yi 'ε ma, -amasrɔyi -o -yaa -gblaan 'zi 'bhe 'lεε.

-De 'gbu -le 'egblaane Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpen ba εε?

(Matie 18.1-5; Maki 9.33-37)

46 Zesu a -klanlanε mu 'ε -o zaabole -saan -za do ta dɔɔ -o -de 'gbu -la gblaan -yiya' -o 'kpen ba.

47 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa zaabo 'zi 'bhεε- -za 'ε ta, 'kee -nε 'fientrɔnne do 'kunle 'bhe gbe ma, 'kee- 'bhe dulale -a -din.

48 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan -nε 'lεε- -za □kwan 'elrele 'mi -zayi', 'bhe zan 'ε 'bhe 'mi -la -za -kwan 'elrele bhe. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'mi -za -kwan 'elrele, 'bhe zan 'ε 'bhe 'η 'winbo- mi 'ε 'bhεε- -za -kwan 'elrele 'ezin- bhe. -Ayile 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu mavεεla 'ka ba 'bhe zan 'ε 'bhela- gblaan 'yiya- 'ka 'kpen ni.»

Mεε 'la zan laa -o -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'le, 'bhe -o 'ke -kɔɔ' 'yienii 'le

(Maki 9.38-40)

49 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'ke Zaan 'a pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mεε do -ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mεε mu zi 'e 'tɔ 'ε 'yi. 'O mɔɔ pe -a ni 'kaa -e 'ploo- 'bhe ma, -amasrɔyi -yaa -o 'ke 'yaa- -klanlanε 'ε do 'le.»

50 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhe 'saawole 'bhe zan 'ε 'kɔɔ, -amasrɔyi, mεε la zan laa -o 'ka 'sɔɔnnii 'le, 'bhe zan -o 'ka 'yienii -la -le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

Samari 'kleen 'ε 'yi -wa do ta mu -o -bangwa Zesu 'yi

51 Zesu a lafle' 'yi ge bhla 'la □bhwa -wa -din, 'ke -ya pele- dɔɔ -e gele- cian Zeruzalemu.

52 'Bhe ya 'ε 'yi, -e mεε 'ke mu winbwa- -a -lεε magaan zayi'. 'Bhe zan mu 'ε -o -ja, 'bhεε- -o □bhwa Samari 'kleen 'ε 'yi -wa do ta.

53 'Dun- 'bhe -wa 'ε ta mu 'ε waa -o gbɛdɔle Zesu □la, -amasrɔyi -e -yaa ge 'zi Zeruzalemu.

54 'Bhe klele 'te, -yaa' -klanlanε mu 'ε, Zaki 'pegee Zaan 'bhe 'yele- 'ke -woo zrupliile, 'bhεε- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ya zi 'bhii 'wa 'pe lafle' 'yi 'te 'ε ni 'kaa -e zina- -o ta, 'bhεε- -yoo 'kpen kpacie εε?»

55 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'lale -o ta 'kaa -o wojan 'ε -yoo 'eyɔole.

56 'Bhe blaani, 'ke -o gele- -wa 'bheke do ta.

-O kle Zesu Kri a -klanlani 'le 'nale- -a ma ee?

(Matie 8.18-22)

57 -O -yaa Zeruzalemu 'taa 'e ta bhla 'la ba, 'ke mee do 'a 'pele Zesu ni doo: «'Kee -ja yre 'oo yre 'la □noo, 'η nu gele 'e zi 'bhe- □noo.»

58 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «-Gbengbeni mu yi -gluu mu -o, 'bhe- laanima maanne- mu yi 'fe mu -o, 'dun- yilayre 'kedo- 'kpo 'laa -o Bhaaplē Gbe 'e 'koo 'bhe- -ya -yitre' 'bhe □noo.»

59 'Bhe □noo bhe, Zesu pe mee -bheke' do ni doo: «Nu do 'η zi!» 'Bhe zan 'e pe -a ni doo: «Meezan, -a 'to 'ke 'η □yaa 'η de binlele 'waati 'la ba 'bhe- 'η nu dole 'e zi.»

60 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan 'e ni doo: «Mee gbaa mu a gbaa mu 'e 'to -o 'koo, 'bhe- -woo bin. 'Bhi 'dun-, ge *-Waanbhaa' a -bhlembeya ma 'e -Jan 'Nrāle- 'e 'wo mee mu ni.»

61 'Bhe blaani, 'ke mee do 'a 'pele Zesu ni doo: «Meezan, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η do 'e zi, 'dun- -a 'to 'ke 'η ge 'η 'srawo 'an 'fa □la mu 'e ma 'elwale 'pe.»

62 -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'Ke mee 'la zan 'e gbe □kpaā dri mu a yewo -kpoo 'yri 'e ma, 'bhe- 'ke -ya 'yrekpaā- -a -zanta', 'bhe zan 'e yaa mee maza -yanwo' -Waanbhaa' a -bhlembeya zi 'e ta.»

10

Zesu -o -klanlani mia yaga bhe vu 'winbo- 'zi

(Matie 10.5-14)

1 'Bhe -za mu 'e blaani, Meezan Zesu -klanlani mia yaga bhe vu makwan-, 'bhe- -yoo winbwa- -a -lee. 'Yee- 'gbu 'yaa- nu 'kanle- -wa mu 'la 'kpen 'pegee yre mu 'la 'kpen □noo -e pe -o ni 'kaa -o 'kan -so -a -lee 'mu 'kpen □noo.

2 -E pe -o ni doo: «-Mlo gba 'e -yoo 'egbenele, 'bhe- -e -tranna gban, 'dun- -a 'kan mu laa -o 'ebebele. -Ayile -ka -sromabo gbazan 'e ni doo 'bhe -mlo 'e 'kan mu 'e baankpa' -o ba, 'bhe- -wa kan, 'bhe 'pegee -wa zredo.

3 -Ka ge, 'η 'yoo- 'ka 'winbo- 'zi mee mu 'e ba, 'bhe- 'ka -o 'bhii- -bhlaa gwlen bhlonē- mu kle srope mu plē- gōne- 'la gbēn-.

4 'Ka ge bhla 'e zi, 'ka 'laa -goli' bole 'ka 'wiin-, 'bhe- 'ka 'laa 'taa ta ge 'pepe 'sile-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -sawla 'wlale- 'ka gaan ma. 'Ka 'laa dulale zi 'lii, 'bhe- 'ka mee 'pubo-.

5 'Ke 'ka □wlaa 'fe 'oo 'fe 'la □la, -kaa pe 'bhe □la mu 'e ni doo: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka bo 'edole!»

6 'Ke yilabla so 'bhe 'fe 'e □la mi 'e do ni, 'bhe zan 'e nu 'kaa- 'duma 'e 'sroowole. 'Dun- 'ke yilabla 'laa so 'bhe 'fe 'e □la mu 'e ni, 'ka 'laa 'bhe □la mu 'e 'dumawole.

7 'Ke 'ka □wlaa 'fe □lwa 'la □la, -ka bo 'bhe- □la, 'ke -o 'ka -gbaa pele 'pegee -yi 'la ba, -kaa bhle 'bhe 'pegee -kaa mi. -Amasroyi, yewone 'e 'sra- -o 'kela 'le -o 'bhe- na -a ni. 'Ka 'laa bole 'kaanle- ma 'fe mu □la do do

8 'Ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bhe- 'ke -o 'ka 'cieya- □kla 'elrele 'bhe □noo, 'bhe 'pegee 'ke -o pe 'oo pe 'la □naa 'ka ni, -ka 'bhe 'bhle.

9 -Ka 'bhe -wa 'e ta gade mu 'e 'bhe-, 'bhe- -kaa pe -o ni doo: «-Waanbhaa' a -bhlembeya yi 'e □bhwa 'ka -din.»

10 'Dun- 'ke 'ka -ja -wa 'la ta, 'bhe- 'ke 'bhe □noo mu 'e waa 'ka 'cieya- klele, -ka go 'bhe -wa 'e ta.

¹¹ 'Ka go bhla zi 'bhe -wa 'e ta, -kaa pe dɔɔ: <'O 'kaa- -wa 'kpee bwegblen- 'e 'wlen zii' 'ka 'gbu 'kaama- 'o gaan mu 'e 'le. 'Dun- -kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yi 'e □bhwa 'ka -din.>

¹² -Ayile 'mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbɛɛ 'e 'le, waa nu 'sɔle- 'yee- -wa 'e ta mu 'e -o ta -yɛɛn 'e 'kpale Sodomu a pe ta -yɛɛn 'e 'bhe ma.»

*-Wa 'ke ta mu laa dɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi
(Matie 11.20-24)*

¹³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka ta -yɛɛn! 'Ka mu Korazen mu! 'Ka ta -yɛɛn! 'Ka mu Betsaida mu! 'N 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'ŋ 'bhe yɛke- 'sole- maza mu kle Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'e ta, -zon 'laa 'bhe 'le 'ke -zadɔwɛɛ □bhwa gban -o ma -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e -zayi', 'bhe- 'ke -o -ploola gban 'bhe mu klele ma. -O -yaa nu 'bhe zɔɔnle -bɔtɔ kple 'pegee -yie 'klalele -o ta.

¹⁴ 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbɛɛ 'e 'le, Tiri -wa 'e 'pegee Sidon -wa 'e ta mu 'e -o ta -yɛɛn 'e yaa nu -lale' 'bhii- 'ka mu a pe 'e gbɛɛn-.

¹⁵ 'Bhe- 'ka mu Kapenomu -wa 'e ta mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu -wlenle', 'bhe- 'ka ten lafle' ma ɛɛ? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhe- -e ge 'ka 'le -jranama 'te 'e 'yi.»

¹⁶ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlani mu 'e ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'ka 'wojan- -la, 'bhe zan -o 'bhe 'trɔnkpa zii' 'mi -la wajan 'e 'la bhe 'ezin-. 'Ke mɛɛ 'la zan 'bhe -bangwa 'ka 'yi, 'bhe zan 'bhe -bangwa 'mi -la -yi bhe. 'Bhe- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe -bangwa 'mi 'yi, 'bhe zan 'e 'bhe -bangwa mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhe- 'yi 'ezin-»

-Klanlani mia yaga bhe vu 'e -o dale blaani -waa' 'taa 'e ta

¹⁷ Zesu a -klanlani mia yaga bhe vu 'e -o -ja, 'bhe- -o □nwa. -O zrukpa- gbe -yɔɔ' 'e 'kɔɔ 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, -glooya' 'la -yoo 'e 'tɔ 'e 'yi 'bhe -zayi', 'o 'kpaale- -o 'zina mu 'e 'wiin-; 'bhe- 'ke 'wa □pia -o ni -o 'kela 'bhe kle -o 'bhe- kle.»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'N 'yɛɛ 'yaa- -Setran' baale ma 'kee- da lafle' 'yi blaale- 'bhii- la -yɛɛɔgbeya 'e gbɛɛn-.

¹⁹ -Ka 'ka 'trɔnkpa doo: 'ŋ 'bhe 'seŋ □naa 'ka ni 'ke 'ka sɔ 'taawole mɛɛ mu 'pegee -zaanweele mu ta, 'bhe- 'ke 'ka sɔ 'kpaale -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'e yaa -glooya' 'e 'wiin-. Pe 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klele- 'ka ni.

²⁰ 'Dun-, 'ka 'laa 'ka zrukpaale 'ka 'kpaale- 'la -yoo 'zina mu wiin- 'bhe -zayi'. 'Dun- 'ka zrukpaale kle -Waanbhaa' 'ka 'tɔ mu 'e yɔɔn 'la □dia gban laanima 'bhe- -zayi'»

*Zesu zrukpaale -o -yaa' -klanlani mu 'e ba zayi'
(Matie 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'ke *Lii 'Wen 'e zrukpa- -gbɛɛ do zinale Zesu ta, 'bhe- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N De 'tre 'pegee lafle' Zan, 'mi 'e 'pɔbɔ, -amasɔyi 'e -za 'la -gaanna -zadɔ' mu 'pegee 'sɛwɛdɔ mu -lɛɛ, 'e 'bhe- -zɔɔna -nɛ mu 'e ni. -E -swa 'e ni 'ke 'ya kle 'bhe gbɛɛn-, -ayile 'mi 'e 'tɔbho- 'egbenele.

²² «'N De -za 'kpen gbekpa- 'mi 'kɔɔ. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'mi do 'ke yaa 'e go 'yee- do -kplen ba. 'Bhe- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'mi De 'e do 'ke yaa 'e go 'mi -a Gbe do -kplen, 'pegee mɛɛ 'la zan -a Gbe -a zi 'bhii- 'bhe zan 'a do 'bhe ba.»

²³ 'Bhe blaani, 'ke -ya l-eklale -yaa' -klanlani mu 'e ta, 'bhe- 'ke -ya pele- mu ni dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka 'yɛɛ -o -za 'lɛɛ- ma -ge -zɔn bhe, 'kaa- pe -yinra'»

24 -Amasroyi, -za 'la 'kpen -o kle 'zi 'ka yre ma -ge -zon bhe, 'elwaleta -Waanbhaa' *-lela' janwo mu -bebe 'pegee -bhleŋgbe -bebe 'ke mu -yaa zi 'bhii- 'yee- -za 'leε- kle -o -yre ma, 'bhεε- yaa klele -o -yre ma. -O -yaa zi 'bhii- -wa ma, 'bhεε- waa male.»

Samari mεε wlan do ma -gɔɔn

25 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'Ton daan mu 'ε do nule- Zesu 'Irokpale, -e -yaa zi 'bhii- -ya -yidan'. 'Bhela- -yile 'bhe 'Ton daan mi 'ε pe -a ni dɔɔ: «'An kle 'gbu 'nale- -a ma 'bhεε- 'η sɔ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole εε?»

26 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-O -mε pe za -la yɔɔndia- -Moizi a 'ton' 'sewe 'ε 'yi εε? 'Bhεε- 'ya 'yima- 'nale- εε?»

27 'Yee- mεε 'ε -e pe Zesu ni dɔɔ: «'Ton 'ε ta, -a yɔɔndele -o dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e fanɣan- oo 'bhe 'pegee 'e 'kpeejan- 'ε 'kpen 'le. 'Bhεε- 'e -vindo' mi 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔɔn- 'la gbεen-»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ye 'an -jan 'ε 'lɛkwan- 'elrele, 'bhi ge 'bhe 'yansi za kle, 'bhεε- 'e nu bole -yre -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole.»

29 'Dun- 'yee- 'Ton daan mi 'ε 'yaa- zi 'bhii- -e 'zoo 'na -a 'gbu ni, -ayile 'kee- Zesu 'Irokpale dɔɔ: «-De 'gbu -le 'η -vindo' mi 'le εε?»

30 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- dɔɔ: «-Yrekpaa' do, mεε do -daa Zeruzalemu, 'bhεε- -e -yaa ge 'zi Zeriko. -E bhole yre do □nɔɔ 'ke -faannii' mu baale' -a ta, 'bhεε- 'ke -wa 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen 'sile, 'bhεε- 'ke -wa tafele; 'bhe 'pegee 'ke -wa madinjwole, 'bhεε- 'ke -wa -zrɔle' baale 'tole zi 'ε 'lii, 'bhεε- 'ke -o jilale.

31 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'sraka 'lena mi do 'kanle- -bɛŋgwa 'yee- zi do 'kpo 'ε 'lii 'bhe 'waati 'ε ba. -E bhole 'yee- mεε 'ε baale ta, 'ke -ya taglinle frii, 'bhεε- 'kee- 'kanle 'a -gɔma, 'bhεε- 'kee- jilale.

32 'Bhe blaani, 'ke Levi 'sre mu 'ε do 'kanle- -bɛŋgole 'yee- zi do 'kpo 'ε 'lii. 'Bhe 'bhole- 'yee- mεε 'ε ta, 'ke -ya taglinle 'ezin- frii, 'bhεε- 'ke 'bhe 'kanle 'ezin- -a -gɔma'.

33 'Bhεε- boolazi, Samari mεε do -yaa ge 'zi 'taa ta 'yee- zi do 'kpo 'ε zi 'ezin-. -E bhole 'yee- mεε 'ε -din, 'bhεε- -a -yrekpale a ma, 'ke -a -yren -gbεnε 'klale -a ma.

34 -Ayile, 'ke -ya mabεenle 'a -din, 'bhεε- 'ke -ya ma bhe mu 'ε 'tekpale -yron 'pegee -laans' 'yi 'le, 'bhεε- 'kee- sɔgbε -yrelle' 'mu bhe mu 'ε ta. 'Bhe blaani, 'kee- 'yee- mεε 'ε 'sanle -yaa' -soofali 'ε ta, 'kee- gele- 'kele- 'cie mu yi 'fε do -la. -E bhole 'bhe □nɔɔ ye, 'kee- 'yee- mεε 'ε 'laanekpale 'elrele, 'bhεε- 'ke -ya -yrekpale 'bhe ba.

35 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -e denie -goli' 'tanbha ple □sia -a ba 'yi, 'bhεε- -yoo -naa 'cie mu yi 'fezan- 'ε ni, 'bhεε- -e pe 'bhe ni dɔɔ: «'E 'yrekpa mεε 'leε- ba 'elrele, 'ke 'η -daa 'an 'taa 'ε ta yi 'la 'le, 'e -goli' yeke- 'la 'siela- 'ke 'bhe kan 'keleε- ta, 'η nu 'bhe 'kpen gbawole 'e ni.»

36 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'yee- 'Ton daan mi 'ε 'Irokpale dɔɔ: «'Bhi 'kpee ma, 'woo- mεε yaga 'la bhe, -o -de 'gbu -le □kla -faannii' mu -balaa' mεε 'la zan ta 'bhe -vindo' mi 'le εε?»

37 'Yee- 'Ton daan mi 'ε pe dɔɔ: «-A -yrenklaa mεε 'la zan ma, 'bhe -le □kla -a -bhoo 'ε 'le.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a pele -a ni dɔɔ: «'Bhi ge 'bhe 'yansi za kle.»

Zesu -ja Maati 'pegee Mari ba

³⁸ Zesu 'pegee -yaa' -klanlance mu 'e 'yaa- ge 'zi Zeruzalemu 'taa 'e ta 'waati 'la ba, 'ke -o bhole- -wa do ta, 'bhe- 'ke -o gele- -o zenle -o -yaa le 'la 'bhe sii Maati 'bhe ba.

³⁹ Maati 'nwale- do -yaa, -o -yaa 'bhe sii Mari. Meezan Zesu 'yaa- -Jan 'Nrале- 'e 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke 'yee- Mari gele- yaale 'bhe gaan ma, 'bhe- 'ke -ya 'tronkpa- 'bhe 'wojan- 'e □la.

⁴⁰ 'Bhe 'waati 'e ba, -a -doole' Maati yre ba 'te 'yaa- kpo klele ma, 'bhe 'pegee 'fe 'e □la ye -gloon 'e 'kpen 'wole- ma. -Ayile 'kee- nule- -a pele Zesu ni doo: «'N Zan, 'n 'nwale- 'e -yoo 'n do -kplen 'tolawoa ye 'e 'wole- ma, 'bhe 'laa la 'e ma ee? -A pe -a ni 'kaa -e nu bhō 'n ba kpo klele 'e 'le.»

⁴¹ Zesu pe -a ni doo: «'E Maati, 'E Maati! 'E 'yrebatedole -o, 'bhe- 'e wlayre 'e 'pale- -o -za -bebe -zayi'.

⁴² -Nafan -o -za do 'kpo -la ma, 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta, Mari 'bhe- makwan-, 'bhe- mee 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sole 'bhe 'kunle -a 'koo.»

11

Zesu -o -yaa' -klanlance mu 'e daan 'zi 'seriwole 'le

(Matie 6.9-13; 7.7-11)

¹ -Yrekpa' do, Zesu 'yaa- 'seriwo zii' yre do □noo. -E yanle -a 'seriwolele, 'ke -yaa' -klanlance mu 'e do 'a 'pele -a ni doo: «Meezan, 'o daan 'o 'seriwolele, 'bhii- Mee Wiinjfe' Mi Zaan bhe a -klanlance mu 'e -daanna 'mu 'seriwolele gōne- 'la gbēen-»

² -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwole -kaa pe doo: <'O De -Waanbhaa', bhāa mōkpen' 'a do 'bhii- 'yoo- 'wen! Bhāa 'yaa- -bhlengebeya yaa- yi 'e 'bhō.

³ 'O gba yi oo yi, 'o maza -o pebhle 'la ma 'bhe ba!

⁴ 'Waa- -za 'yoo mu 'e -sroma 'yan, 'bhii- mee 'la zan mu -za 'yoo mu □kla 'o ni 'o 'bhe zan mu a -sroma yan gōne- 'la gbēen-.

'Yaa 'tole- 'ke -Setran' 'o 'lekan-, 'bhe- -yoo' balaa' -za 'yoo- 'yi.»

⁵ Zesu pe -yaa' -klanlance mu 'e ni 'ezin- doo: «'Ke 'ka do 'bhe 'wlenna- blandreyi, 'bhe- -e -ja 'tenle- -a bhēgwlen do ma, 'bhe- -e kōkodia 'bhe ta, 'ke -ya pe 'bhe ni doo: <'N 'bhēgwlen-, 'e 'wlen-, 'bhe- 'ye 'n gba 'bluu 'yri yaga ba.

⁶ -Amasroyi 'n 'bhēgwlen- do -daa 'taa ta -bi 'leē- zi, 'bhe- -e □nwa 'n ba. Pele kplanplan laa -o 'n 'koo 'ke 'an 'lewee kpo kle.»

⁷ 'Bhe- 'bhe 'yi bhe 'te, -a bhēgwlen 'la 'yilale -o 'fe 'e □la, 'bhe 'a 'lekun -a ni doo: <'N 'to 'sro! 'Mi 'pegee 'n 'ne mu 'e 'o 'yilaa- gban, -ayile 'o 'fe 'liikonj bhe 'e □bwa gban. 'Naa so -li 'n 'wlenle, 'bhe- 'n ge 'bluu 'nale- 'e ni.»

⁸ 'Mi pe 'ka ni 'n 'sōwee- ma doo: 'Ali- 'ke yaa -wlenle', 'bhe- -e 'bluu 'e na -a bhēgwlen 'e ni -waa' bhēgwlenya 'e ma; 'ke 'bhe □bwa -a matēdo yre nōo-, -e nu -a -wlenle', 'bhe- -e 'bluu 'e na 'bhe ni.

⁹ 'Bhela- -yile 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhe pe 'e 'nale- 'ka ni. 'Ke 'ka pe 'oo pe 'la 'bhe -glinna -Waanbhaa' ba, 'ka nu 'bhe- 'sroowole. -Ka kōkōde 'fe 'liikonj 'e ta, 'bhe- -Waanbhaa' nu -a -liigole 'ka ni.

¹⁰ -Amasroyi, 'ke mee 'oo mee 'la zan maza -o pe 'la ma, 'kee- 'bhe 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, 'bhe zan nu 'bhe pe 'e 'sroowole. 'Bhe- 'ke mee 'oo mee 'la zan maza -o pe 'la ma 'kee- 'bhe pe 'e zigliinna -Waanbhaa' ba, 'bhe zan nu 'bhe pe 'e 'sroowole; 'ke mee 'oo mee 'la zan kōkodia, -o nu 'fe 'e 'liigole 'bhe zan ni.

11 'Ka -de 'gbu -le so mɛɛ 'kpale 'bhe 'ne 'e 'kɔɔ, 'ke 'bhe kaa -yɛwɔa -a ma ɛɛ?

12 -Taa 'ka -de 'gbu -le so -zaanweele do 'kpale 'bhe 'ne 'e 'kɔɔ 'ke 'bhe maa yɛn -yɛwɔa -a ɛɛ?

13 'Ka mu bhaaplɛŋ 'kpee 'yɔɔ- mu, 'ke 'ka mu so pɛ -lɛɛle' mu nale- 'ka 'ne mu ni, -mɛla ma 'bhɛɛ- 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'laa nu 'solɛ- Lii 'Wɛŋ 'e 'nale 'ke mɛɛ 'la zan mu 'bhe 'yɛwɔa- -a ma 'mu ni ɛɛ?»

Zesu 'bhobhɔnɛ do -bheela
(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)

14 Yi do ta, Zesu 'yaa- 'zina -gbin 'zi mɛɛ do zi. 'Bhobho 'zina -le -yaa 'bhe mɛɛ 'e zi. Zesu 'yanle- 'yee- 'zina 'e -gbinlele, 'ke 'yee- mɛɛ 'e -janwole 'sanle. 'Bhe kɛlele 'tɛ, 'ke 'bhe yɛɛ 'e ɲɔɔ mu 'e 'kpen 'liibhaale 'mu 'gbu ma.

15 'Dun- -zamaa' 'e 'plɛŋ- mɛɛ 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ -o -yaa 'zina mu a -kunlii 'la sii Bɛɛzɛbuli 'bhe -le -yaa 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' 'yee- Zesu ni.

Zesu pe dɔɔ yaa -glɔɔya' 'e 'bhe 'laa da -Setran' ba

16 -O 'ke mu -yaa boyrɛ -glin 'zi -a -la 'ke mu 'a 'pele -a ni dɔɔ 'kee- da -Waanbhaa' ba, -e 'bhe ma -tɔɔmasie do kɛɛ -o -yɛɛ ma dɔɔ.

17 'Dun- Zesu 'yaa- -o 'kpeejan- mu 'la dɔ bhe, 'ke 'bhe 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -bhɛŋgbe do a 'kɛɛɛ -yi mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'kɛɛɛ 'e 'leyanyɛ -le 'ke -a 'siele- -la -le, 'bhɛɛ- -a nɔɔ -wa mu 'e ta 'fɛ mu 'e -o -klalaa'.

18 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -Setran' gwledan 'zi -a 'gbu ba, -yaa' 'kɛɛɛ nu -mɔle' 'nale- -a ma ɛɛ? 'Ka mu -a pe 'zi dɔɔ 'mi -o 'zina mu 'e -gbin 'zi *Bɛɛzɛbuli -la 'seŋ ta.

19 'Dun- 'ke 'bhe -o 'ke wlan 'le, -dele 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' 'ka a pɛ mɛɛ mu 'e ni ɛɛ? 'Ka 'gbu a pɛ mɛɛ mu 'e 'mu -le so 'yee- -jan 'lɛɛ- ŋgblo 'kanle.

20 'Dun- 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'gbu 'e ma, 'ke 'ŋ 'yoo- 'woo- 'zina mu 'e -gbin 'zi -Waanbhaa' a pɛ 'seŋ -la ta, 'mi so a pele- dɔɔ -Waanbhaa' a -bhɛŋgbeya yi 'e ɲɔɔhwa 'ka -din gban.»

21 «'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke gwledanpɛ -lɛɛle' -o -fanŋan ma mɛɛ do 'kɔɔ, -za 'yɔɔ- laa so 'tenle -yaa' 'fɛ 'pegee -a 'kɔɔpɛ- mu 'e ma, -amasɔyi -ya -yɛɛkpa' -o ba 'elɛle.

22 'Dun- 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do ɲnwa 'bhɛɛ- 'ke 'bhe fanŋan- 'yiya- 'yee- fanŋan- ma mɛɛ -lwa mi 'e ni; 'bhɛɛ- 'bhe -balaa' -a ta. -A 'kpale- -yaa -a 'kɔɔ gwledanpɛ mu 'la 'yi, 'kee- 'mu 'kpen ɲsia 'a 'kɔɔ. 'Bhe blaɛn, -ya 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen 'la ɲsia -e 'mu 'yiciɛn- mɛɛ -bhɛɛke' mu ma.»

23 Zesu pe -yaa' -jan 'e 'leyanyɛɛ 'e ɲɔɔ dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan laa -o 'ŋ zi, 'bhe zan -o 'ŋ ma. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa -o bhɔ 'zi 'ŋ ba mɛɛ mu -lɛkpalele 'eke- ta, 'bhe zan -o piila- mi -la -le 'eke- ma.»

'Zina 'e 'nu gbɛ drɛɛwo mɛɛ do zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-
(Matie 12.43-45)

24 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'zina 'e -gwa mɛɛ do zi, -e ge 'kaanle- -bɔn 'yi yɛɛ mu 'e ɲɔɔ 'ke -ya -yitrɛ' yɛɛ glin. 'Ke yaa -yitrɛ' yɛɛ yeɛ, -ya pe dɔɔ: <'Ŋ gele- 'ŋ -zanta' 'ŋ boyrɛ gwe 'e ɲɔɔ>. 'Zina 'e 'niinaa, 'bhɛɛ- -e dɔ gbɛ drɛɛwo 'yee- mɛɛ 'e zi.

25 'Ke 'yee- 'zina 'e ɲnwa, -ya -si 'e -lagole ye 'elɛle, 'bhe 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen 'lɛkpale ye 'eke- ta 'elɛle.

26 -Ya yelawoa 'bhe gbēen- bhe, -e ge 'zina 'srwaple- -bhēeke' 'siile- 'ke 'mu -yoo' -yiya' 'yee 'gbu ni. 'Ke 'bhe □kla, 'bhēe- -o nu dōle 'yee- mēe 'e zi. 'Bhela- -yile 'yee- mēe -a -si 'e 'sīe gbē -yoo' wo 'ke 'bhe 'yiya- -a -lwa 'e ta.»

-Za 'brēya-

27 Zesu 'yaa- -janwo' zii 'waati 'la ba -zamaa' 'e 'plēŋ-, 'ke le do 'a 'pele -a ni dōo: «Le 'la 'bhe 'e kpe 'e □sia, 'bhēe- 'ke 'bhe 'e □yaa, 'bhe 'pegee 'ke 'bhe -yon -naa 'e ni, 'bhe 'a pe -yinra'!»

28 'Duŋ- Zesu pe 'bhe le 'e ni dōo: «-A pe dōo mēe 'la zan mu -o 'trōnkpa- -Waanbhaa' a -jan 'e □la, 'bhēe- 'ke -wa -klosikun, 'bhēe- zan mu a pe -yinra'.»

-Waanbhaa' a -lala janwo mi Zonasi ma -tōomasie

(Matie 12.38-42)

29 Mēe mu 'e 'pale- □saan Zesu ta, -ayile 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'Saanige mu 'e -woo 'eyōole. -Wa zi 'bhii- 'ŋ 'sōle- maza do kle -o -yŋe ma. 'Duŋ- 'naa nu 'sōle- maza -bhēeke' do 'kpo klele -o -yŋe ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pe 'e ba.

30 -Amasrōyi Zonasi -kla Ninivu -wa 'e ta mu 'e ma -tōomasie 'le gōne- 'la gbēen-, Bhaaplēŋ Gbe 'e nu klele 'saanige mu 'e ma -tōomasie 'le 'bhēe- gbēen-.

31 'Bhe ya 'e 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, -bhlēŋbe le Seba nu dulale 'saanige mēe mu 'lēe- -o -lē ma, 'bhēe- -e -kpan kpala' -o -lii. -Amasrōyi -yaa' pe 'waati 'e ba -e -daa 'drunyan 'e 'yi 'kleen gbōon do -yi, 'bhēe- -e □nwa -a 'trōnkpa'le -bhlēŋbe Salomō a -zadōleya ma jan mu 'e □la. -E nu -kpan 'kpaale- 'ka 'lii, -amasrōyi mēe 'la zan -o -ge 'bhe gbalaan 'yiya- -bhlēŋbe Salomō ni, 'bhēe- 'ka 'laa -o dōle- -a -la 'ke 'ka 'trōnkpa 'bhe ni.

32 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, Ninivu -wa 'e ta mu 'e -o nu dulale mēe mu 'lēe- -o 'lē ma, 'bhēe- 'mu nu -kpan 'kpaale- -o -lii. -Amasrōyi Zonasi -Waanbhaa' a -jan 'la □woa Ninivu -wa 'e ta mu 'e ni, 'mu 'poola- 'mu kleza -yoo' mu 'e ma, 'bhēe- -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni. -O nu -kpan 'kpaale 'ka 'lii, -amasrōyi mēe 'la zan -o -ge, 'bhe zan gbalaan 'yiya- Zonasi ni.»

-Kōo' 'yrebhe- mu -le -kōo' 'fle 'e ta 'tebhile 'le

(Matie 5.15; 6.22-23)

33 Zesu pe -o ni 'ezin- dōo: «Mēe 'kedo- 'kpo 'laa -lanbha do bhi, 'bhēe- -e 'gbongbo do bhulaa' 'bhe -lanbha 'bhile- 'e ta. Drōon' 'ke -o -lanbha 'e □bhia, -wa duŋ -a duŋyŋe 'e 'bhēe- □nōo laanima, 'kooko- mēe 'la zan mu -o wla 'zi 'fē 'e □la, 'mu sō -a -bhile' 'e 'yele.

34 'E 'yrebhe- mu 'e -woo 'bhii- 'e 'fle 'e ta -lanbha 'bhile- do gbēen-. 'Bhēe- 'kee- 'yrebhe- mu 'e waa yrema ye, 'e 'fle 'e 'kpen -o -gblo 'yi. 'Bhēe- 'kee 'yrebhe- mu 'e lele, 'e 'fle 'e 'kpen takanle -o 'wenj.

35 'Bhela- -yile, 'e 'yrekpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'yaa- pe 'tebhile 'e yaa niinaa' 'ke -gblo 'le.

36 -Ayile, 'kee 'fle 'e 'kpen □kla 'tebhile ba, 'bhēe- 'kee dōpe do 'kpo 'laa -o -gblo 'yi, 'e 'fle 'kpen nu klele 'tebhile ba. -E nu klele 'bhii- -lanbha 'bhile- mēe takan 'wenj -a -bhile' 'e 'le gōne- 'la gbēen-.»

Zesu -o -kpan 'kpa' zii' Farizi mu 'e 'pegee 'Toŋ Daan mu 'e 'lii

(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

37 Zesu 'yanle- -janwolele 'ke Farizi mi do 'a 'siile pe bhle yŋe nōo- 'bhe ba. 'Bhēe- Zesu -ja 'bhe Farizi mi 'e ba, 'bhēe- -e -ja yaale pebhle tabali 'e zi.

38 'Dun- Zuufu mu -o gbe mafe -waa' 'sinii ta gbe ma 'fegbey'a 'e 'yi gone- 'la gbeen- 'ke -woo pebhlele, Zesu 'laa 'bhe gbe ma 'fela- 'bhe klegbey'a 'e 'yi. 'Bhela- 'yile, 'ke 'bhe 'yee- -Farizi mi 'e 'kpeelenile.

39 'Bhe klele 'te, 'ke Meezan Zesu -goon do bole- -a ni doo: «'Ka mu Farizi mu, 'ka 'kaa- -yi 'mi pe 'e 'pegee 'kaa- pebhle 'tasa 'e mafe 'elrele, 'dun- -faan zru 'pegee yiinya 'te -le 'ka 'kpee.

40 Mee kloo mu! Mee 'la zan pe 'e 'fle ma □kla, 'bhe zan do 'kpo 'e 'bhe -le 'laa -a 'kpee 'e klele 'ezin- ee?

41 -Ayile, -ka yiinya go 'ka zru ba, 'bhe- -ka 'kooflenzan mu gba 'ka 'koope- mu 'e ba. 'Ke 'ka 'bhe □kla 'bhe gbeen- bhe, 'ka nu klele zi 'wen' 'e ta.»

42 «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ka 'kaa- -zien ba -laane' mu 'e, 'pegee 'kaa- -zienbhe' mu 'e 'kpen do do -ledulayre vu mi 'e 'bhe- -na Waanbhaa' ni; 'bhe -zien ba -laane' mu 'e 'ke mu -le 'ke *mati 'pegee lu mu 'le. 'Dun- -ledoo' ma 'taa 'e -Waanbhaa' -yren □la, 'bhe 'pegee -a ba 'soniya 'e, 'ka 'mu -za balaa'. 'Bhe- -dun-, 'kela 'bhe -o 'ke kle pe 'le 'pe, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -za 'so 'ka ni, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'ledoole kle -a -yre 'yi.» *

43 «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ke 'ka -o daanfe' mu 'e □la, 'ka yaayre -lrele' mu 'e 'mu -la makun. 'Bhe- -ke 'ka -o -wa 'kpee -kpan mu 'e ta, 'kaa- -zi 'bhii- mokpen' 'ka 'ledoo- -a ma, 'bhe- -o 'ka 'pubo-.

44 'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ka -o 'bhii- mee bu mu 'la tagaanle -o; 'bhe- -mee mu 'taawo- -o ta 'ke waa 'yaango-.»

45 'Bhe klele 'te, 'ke *Tonj daan mi 'e do 'a 'pele -a ni doo: «'O Daan mi, 'yaa- -janwogbeya 'la bhe, -yoo 'bhii- 'yoo- wla 'zi 'o moo 'kpen -la -yi 'ezin-.»

46 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- 'Tonj daan mi 'e ni doo: «'Ka mu 'Tonj daan mu, 'ka ta -yren! 'Ka 'kwe gbinle mu do mee mu wiinj-, 'bhe- -ka 'laa bho 'mu ba san- 'bhe 'kwe mu 'e 'ke 'silele.

47 'Ka ta -yren 'ezin-! -Amasroyi 'ka 'taa- mu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la □dia, 'ka bu -lrele' mu do 'bhe mu ni.

48 'Bhe ya 'e 'yi, 'kaa- zron 'zi mee mu ni 'bhii- 'ka dole -o 'ka 'taa- mu 'e zita -o kleza -yoo' mu 'e ma. -Amasroyi -o -Waanbhaa' *-lela' janwo mu 'la □dia, 'ka bu -lrele' mu do mu ni.

49 -Waanbhaa' a -zadoleya 'e ma -ya □pia doo: <'Y nu 'η 'lala janwo mu 'pegee 'an *winbowo mu 'kpale- -o ni. 'Dun- -o nu -o 'ke mu dele, 'bhe- -o nu -yrenkpale -o 'ke mu ta.>

50 'Bhela- 'yile, 'kee- san 'drunyan klele ma, 'kee- nu 'tenle- -zon mu 'e ma, -Waanbhaa' nu -o -lrokpale -wa -lala' janwo mu 'la 'kpen □dia do do 'bhe za 'e 'yi.

51 'Kee- san Abeli dele 'e ma, 'kee- nu 'tenle- Zakari a pe dele 'e ma: -o 'yee- Zakari □dia 'srakagoyre 'pegee -Waanbhaa' gbayre 'e 'plen-. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowee- ma doo -Waanbhaa' nu -zon mu 'e 'lrokpale 'woo- mee mu 'e 'kpen deza 'e ma.»

52 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu. -Amasroyi mee so 'kanle zi 'la 'bhe zi 'bhe- -bhe -Waanbhaa' do, 'ka 'bhe 'gborobhe 'e □sia. 'Ka mu 'gbu 'laa kan 'bhe 'felii 'e □noo, 'bhe- -mee 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla 'bhe 'felii 'e □noo, 'ka 'laa 'to 'ke 'bhe zan mu wla.»

53 'Bhe -jan mu 'e 'kpen blaen, Zesu 'yaa- zan gole 'bhe yre 'e □noo bhla 'la ba, 'ke 'Tonj daan mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -wa -lerna' -lale' -sanle -jan mu 'le 'ke -wa -lrokpala'. 'Bhe- -wa -liiglinna gbe 'e 'kpen ma, 'kooko- -e so -janwole -o ni 'ezin-.

54 -O -yaa bo 'zi -a -la, 'kooko- -o so -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma.

* 11:42 11.42 -Zienbhe' -gloon 'ke mu -le 'mu 'le.

12

Zesu -o mɛɛ mu 'kpeelekan zii' Farizi mu 'ɛ -waa' mɛɛ -yɾɛkɔɔza klele 'ɛ ba zayi'

(Matie 10.26-27)

¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, mɛɛ mu 'ɛ -o 'pa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ Zesu ta, -o -yaa 'tan zii' 'eke- gaan ta. -Ayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpeelekanle 'sanle 'elwale 'pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elɾele Farizi mu 'ɛ waa mɛɛ -yɾɛkɔɔza klele 'ɛ ma. -Amasroyi, mɛɛ -yɾɛkɔɔza klele 'ɛ -yoo 'bhii- 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ.

² Pɛ 'tole- pɛ 'ke 'bhɛ tagaanle -o, -o nu 'bhɛ tapwɛle -yɾɛkpaɔ' do; 'bhɛɛ-gaanyiza 'tole- gaanyiza 'ɛ, mɔkpen' nu 'bhɛ dɔɛ.

³ 'Bhɛla- -yile, 'ke 'ka -jan mu 'la 'kpen □woa -bi zi -gblo 'yi, mɔkpen' nu 'mu malɛ -yɾɛkpaɔ' kpataakpa. 'Bhɛɛ- 'ke 'ka swɛɲswɛɲ 'yi janwoa-mɛɛ 'trɔn 'yi 'fɛ -liitanle -la, -o nu 'pɛɛnle- 'bhɛ 'wolele 'fɛ mu wiinj-; 'bhɛɛ-mɔkpen' 'bhɛ 'yima.»

-Kɔɔ' -gblaan' ma mi -le -dela -le ɛɛ?

(Matie 10.28-31)

⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele 'ezin- dɔɔ: «'N' 'bhɛgwɛn- mu, mɛɛ 'la zan mu 'ke -o mɛɛ □dia, 'bhɛɛ- waa sɔ -za 'bhɛɛke do klele- 'bhɛ blaɛn 'ka 'laa -gblaanle' 'bhɛ zan mu 'ɛ 'lɛɛ.

⁵ -Ka 'ka 'trɔnkpa doo, 'ka sɔ -gblaanle' mɛɛ 'la zan 'lɛɛ-, 'bhɛ zan -le -gɛ: -Waanbhaa' 'la sɔ mɛɛ 'niigole -a -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ blaɛn, -e 'ka blin -jranama 'tɛ 'yi. Wɛn 'gbu 'ɛ ni, -ka -gblaan 'bhɛɛ- 'lɛɛ.»

⁶ «Waa sɔ 'vɔnɛ 'soo gɔnle- -gɔli' 'tanɲbha plɛ ma ɛɛ? 'Duɲ- -o do 'kpɔ -za 'laa ni -Waanbhaa' 'kpee.

⁷ 'Duɲ- 'ka mabhaabho 'ke 'bhɛ kan 'vɔnɛ 'srɛ ta. Ali-, -e 'ka 'wiinj- winbhɛ mu 'ɛ 'kpen 'liido-. -Ayile 'ka 'laa -gblaanle' -titi.»

Dɔɛ Zesu a -za 'ɛ □la, 'bhɛ 'pegee 'e -bangole -a -yi

(Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia mɔkpen' 'yɾɛ ma kpataakpa 'kaa 'bhɛ -o 'an pɛ mɛɛ 'le, Bhaapɛɲ Gbe 'ɛ nu a peɛ -Waanbhaa' a -mɛkɛ' mu 'ɛ 'yɾɛ ma 'kaa -yaa pɛ -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le 'ezin-.

⁹ 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia mɔkpen' 'yɾɛ ma kpataakpa 'kaa yaa 'mi dɔ, Bhaapɛɲ Gbe 'ɛ nu a peɛ -Waanbhaa' a -mɛkɛ' mu 'ɛ yɾɛ ma dɔɔ yaa 'bhɛ zan 'ɛ dɔ 'ezin-.

¹⁰ 'Ke mɛɛ 'la zan Bhaapɛɲ Gbe 'ɛ ma jan -yɔɔ □woa, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan a -sroma 'yanɛ-. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan *Lii 'Wɛɲ 'ɛ ma jan -yɔɔ' □woa, -Waanbhaa' 'laa nu 'bhɛ zan a -sroma 'yanɛ- -titi.»

¹¹ «'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu -ja 'ka 'le Zuufu mu daanfɛ' mu □la oo, 'kitikan mu 'ɛ ba oo, 'bhɛ 'pegee -kɔɔ' ta mɛɛ gbɛlaɛn mu 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke -o -kpan -kpalaa' 'ka 'lii, 'ka nu 'ka 'gbu ta gwɛɛɛdan -jan yɛkɛ- 'la 'wole- 'ka 'laa 'bhɛ yiɛnkanle.

¹² -Amasroyi, 'ka nu -jan yɛkɛ- 'la 'wole-, Lii 'Wɛɲ 'ɛ nu 'bhɛ dɔɛ 'ka 'kpee 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba.»

-Naflo zan -za 'yaango- kle do ma -gɔɔn

¹³ 'Bhɛ blaɛn bhɛ 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'plɛɲ- mɛɛ do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, -a pɛ 'ɲ ɛɛɛɛ- 'ɛ ni dɔɔ 'o 'ciɛn 'la 'ke 'o dɛ 'bhɛ □twa 'o ni, -e 'bhɛ -yiciɛn' 'o ma.»

¹⁴ Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N' 'bhɛgwɛn-, -dele 'mi □kla 'ka ta 'kitikan mi 'le, 'bhɛɛ- -dele 'mi □kla 'kaa- pɛ mu -yiciɛn' mi 'le ɛɛ?»

15 'Bhe blaam, 'ke -ya pele- -o 'kpen ni doo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele -naflo maza mu -lro 'e ma. -Amasroyi bhaaplɛŋ do -si 'e -dan' 'laa 'ke -a 'koope- do -kplɛn mu 'le, 'ali- 'kee- ɔkla 'ke pezan -gbɛnɛ do 'le.»

16 'Bhela- -yile, 'kee- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bole- -o ni doo: «-Naflo zan do a gba mu 'e 'lrela-.

17 'Bhe ya 'e 'yi, -e -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee doo: <'N nu -a klele 'nale- -a ma ɛɛ, -amasroyi 'an gba la pe mu 'e -o 'klayɛ- laa -o 'ɲ 'koo.>

18 'Bhɛɛ- -za do -dwa -a 'kpee 'ke -ya pele- doo: <'N nu -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- klele. 'N nu 'an pebhe 'kla 'fe mu 'e 'wile-, 'bhɛɛ- 'ɲ -wo do gbɛ drɛɛ wo 'ke mu gbalaan 'yiya- -a -lwa mu 'e ni. 'N nu 'an pebhe 'pegee 'ɲ 'ciɛn mu 'e 'kpen 'klale- 'woo- 'fe mu 'e ɔla.

19 'Bhe blaam, 'ɲ nu -a pele 'ɲ 'gbu 'kpee doo: 'Mi 'e 'ciɛn -bebe mu ɔklaa 'fe mu 'e ɔla, -o nu 'sɔle- 'e 'lɛbɔle lɛɛ -bebe ta. 'Bhela- -yile, 'e 'yitrɛ-, 'bhɛɛ- bɔ pebhlele 'pegee -wɛɛn 'mile ma, 'bhɛɛ- 'e -zabla'>

20 'Dun- -e 'bhe 'pelawoa bhe, 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni doo: <'Mɛɛ klo, -zɔn -bi 'lɛɛ- zi, 'ɲ nu 'e 'nii- 'e gole 'e 'yi. 'Bhɛɛ- 'yee 'ciɛn mu 'la 'kpen magaanna -o nu bole -de 'gbu -la ni ɛɛ?>>

21 'Bhela- -yile, 'ke Zesu 'a pele -o ni doo: «'Ke mɛɛ 'la zan bole -o -naflo mu -lɛkpale ma 'eke- ta -a 'gbu ni, 'bhɛɛ- 'ke yaa -o pezan 'le -Waanbhaa' -yɛ 'yi, -za 'yansi 'la bhe 'bhe -le ten 'bhe zan 'e ma.»

'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi

(Matie 6.25-34)

22 'Bhe blaam, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni doo: «'Mi pe 'ka ni doo 'ka nu pe 'la 'bhlele-, 'bhe 'pegee 'ka nu dune- 'la klale 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpo -za yienkanle.

23 -Amasroyi bhaaplɛŋ -si 'e 'bhe mabhaabho bhle pele ta, 'bhe 'pegee -a 'fle 'bhe mabhaabho dune- ta.

24 -Ka laanima maanne- mu 'e -glin doo! Waa pebhe bɔ, 'bhɛɛ- waa pe bhaa kan. 'Bhe 'pegee pebhe zɛɛ dole laa -o 'koo, 'dun- -Waanbhaa' -o -lɛbɔ' yi 'oo yi. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka mu mabhaabho maanne- mu ta.

25 'Ka -de 'gbu -le sɔ -a 'gbu -si 'e sa baan 'klale -a ba -a ma 'ɲgami mu 'e 'koo ɛɛ?

26 'Ke 'ka ma 'ɲgami 'laa sɔ 'ka 'gbu 'si 'e sa baan' 'klale -a ba, -mele ɔkla 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka blina- yiɛndɔ 'zi -za 'bhɛɛke -vin mu 'e 'yi ɛɛ?

27 -Ka 'ka 'yrekpa doo, gba la -bɔn mu 'e 'bhɔgbeya 'e ta. Waa yewo, 'bhe 'pegee waa dune- sra. 'Ali- -bhleŋgbe Salomo a -nafloya 'e ta, -a -baale' -lreloya -yi 'laa 'yalɛ- -o do 'kpo -baagbeya 'e ni.

28 'Ee! 'Ka 'kpale- la -Waanbhaa' 'yi 'de! 'Ke -Waanbhaa' -bɔn mu baa, -bɔn mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bhɛɛ- too -o nu klele 'kpaciepe 'le. -Mɛla ma 'bhɛɛ- yaa nu 'sɔle- 'ka mu -baale' ɛɛ?

29 'Bhela- -yile, 'ka 'laa 'ka 'bhle pele 'pegee 'ka 'mi pe -za yienkanle.

30 -Amasroyi, 'drunyan 'yi mɛɛ mu 'la waa -Waanbhaa' do, 'mu -le 'bhe -za 'yansi mu 'e -glin. 'Dun- 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma, 'ka De 'bhe 'kpen do.

31 Drɔɔn' -ka -Waanbhaa' a pe -bhleŋgbeya zi 'e 'bhɛɛ- ziglin- 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -e nu -za -vin mu 'e 'kpen 'nale- 'ka ni boolazi.»

Lafle' 'yi -naflo mu laa sɔ yanle-

(Matie 6.19-21)

32 'Bhe blaam, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni doo: «'An -bhlaa 'le 'fiɛntrɔnne do, 'ka 'laa -gbalaanle!' -Amasroyi, -e -swa 'ka De -Waanbhaa' ni 'kee- yaa -bhleŋgbeya -wa 'e na 'ka ni.

33 -Ka 'ka 'cien mu 'e 'kpen gon, 'bheε- -ka -o ma pe 'e 'na 'kooflenzan mu ni. -Goli' 'kpa -boto mu 'la 'ke waa so 'siele, -ka 'bhe mu kle 'ka 'gbu ni, 'bhe 'pegee -ka 'kaa -naflo mu 'e zradɔ lafle' 'yi, 'kooko- waa nu yanle 'bhe □nɔɔ ye. -Amasroyi -faannii' mu laa nu -o yele, 'bheε- -woo faan 'bhe □nɔɔ ye, 'bhe 'pegee -wlenne' mu laa nu 'solε -o 'siele.

34 -Amasroyi 'yaa- -naflo 'e 'kpale- -o yre 'la □nɔɔ, 'e zru 'pegee 'e 'yrikpale -o 'bheε- yre 'e ta.»

Yewone mu 'la 'yri 'laa go 'mu 'gbu -za 'le

35 Zesu pe mεε mu 'e ni dɔɔ: «Yi 'oo yi, 'ka 'yri 'wlale- bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- 'kaa- -lanjha mu 'e 'bhile- kle.

36 'Bheε- -ka kle 'bhii- 'fε do -la yewone mu 'e gbεεn-. -O yri -o -waa' 'fezan- 'e nule ta 'ke 'bhe da le dɔyε □nɔɔ 'feti' ε ta. 'Kooko- 'ke 'bhe □nwa 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'bheε- 'ke 'bhe kɔkɔdia -o ta, -o so 'fε 'ε 'liigole 'bhe ni.

37 'Ke -waa' 'fezan- 'e □nwa, 'bheε- 'ke 'bhe □bhwa -o ta 'ke -woo -o -yre ma, -waa pe -yi nu -nrals'. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- 'e ma dɔɔ 'yee- 'fezan- 'ε -e nu 'sentru do dɔle -a 'saanla□, 'bheε- -e nu -yaa' yewone mu 'e 'siile-pele ma, 'bheε- 'yee- 'gbu nu 'mu a pele 'ε dulale 'mu □la.

38 'Kee- □nwa blandreyi 'oo, 'kee- □nwa blandreyi -zanta' oo, 'bheε- 'kee- □bhwa -o ta 'ke -woo -yre ma, -waa pe -yi nu -nrals'.»

39 «-Ka 'ka 'tronkpa 'elrele -jan 'lεε- □la: 'Ke 'fezan- do -yaa -faannii' 'ε nu 'bhla 'ε dɔ -yaa' 'fε 'ε □la, yaa -yaa nu yidεle, 'bheε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fε 'ε □la.

40 -Ayile, 'ka mu, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za le. -Amasroyi 'ke 'ka 'yri 'laa -o Bhaaplenj Gbe 'ε ta 'waati 'la ba, -e nu nule 'bheε- 'waati' ε ba.»

Yewone wlan do 'pegee yewone 'yɔɔ- do ma -gɔɔn

(Matie 24.45-51)

41 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri Zesu 'lrokpale dɔɔ: «Mεεzan, 'yoo- 'bhe -gɔɔn 'lεε- 'bhe bo 'zi 'o mɔɔ do -kplen -la ma taa- 'ya bo 'zi mɔkpen' -la ma εε?»

42 Mεεzan Zesu 'a 'lekwan- 'yee- Pieri ni dɔɔ: «'Ke yewone 'la 'lɛdɔle -o, 'bheε- -a zru -o do, -a zan nu 'a 'kpale- -yaa' 'fε 'ε □la mu 'ε 'kpen 'wiinj-; 'kooko- -e so pele nale- 'mu ni pele 'waati' ε ba.

43 Yewone 'la 'ke -a zan 'ε □bhwa -a ta 'ke -yoo yewo 'zi 'elrele, 'bhe yewone 'ε 'bhe a pe -yinra'.

44 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ 'fezan- 'ε nu -a 'koope- mu 'ε 'kpen gbekpale -a 'kɔɔ.

45 'Dun- 'ke 'bhe yewone 'ε -e -yaa' ye 'ε □twa -a nɔɔ-, 'bheε- -ya □pia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan -o -mɔ 'zi -yaa' 'taa' ε ta, yaa nu nule 'saanibhe.> 'Bhela -yile 'kee- 'fε 'ε □la yewone 'gwlaan- vin mu 'ε 'pegee yewo le mu 'ε zonle -saan, 'bheε- 'kee- □bwa pebhile 'pegee -wεεn 'mile- ma, 'bheε- 'kee- wεεn de.

46 'Kee- □bwa 'bheε- klele ma, -a zan nu yi 'ε 'pegee 'bhe 'nu 'waati' ε nu 'klele- -a ba. 'Bhela- -yile, 'bhe nu -a 'krowole 'eyɔɔle -e -za 'yɔɔ- oo -za 'yɔɔ- mu 'la 'kpen □kla 'mu -zayi'. 'Bheε- mεε 'la zan mu laa gbilaan -Waanbhaa' -lεε -a dɔ nu klele 'mu ta -yren' ε 'ke ba.»

47 «'Ke yewone 'la -ya zan zru maza dɔ, 'bheε- 'ke yaa 'bhe klele, -o nu 'bhe yewone 'ε zonle 'ebebele.

48 'Dun- 'ke yewone 'la 'bhe 'laa 'bhe zan zru maza dɔ, 'bheε- 'ke -a kleza -yɔɔ' ε ma -yoo 'ke zonpe 'le; -o nu 'bhe yewone 'ε zonle sane-. 'Bhela- yile, -o -za -bebe -naa mεε 'la zan ni, -o nu -za -bebe 'yrewole 'bheε- zan

ma. 'Bhɛɛ- -o -za -bebe gbɛkpa-a- mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -za -bebe 'yɛwɔle 'bhɛɛ- zan ma 'ezin-»

*Zesu pe dɔɔ mɛɛ mu -yiciɛnle nu klele -a 'tɔ 'ɛ -zayi'
(Matie 10.34-36)*

⁴⁹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N ɔnwa 'tɛ -la bɔle 'trɛ ta, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yaa- zi bi 'bhii- -wa ɔbhia gban.

⁵⁰ -Yɛn -gbɛnɛ do -o zan baale 'mi ta, 'bhɛ nu klele 'bhii- 'ŋ 'wiinfele -yi ba. 'Dun- 'sani- 'bhɛ yi 'ɛ 'bhɔle- plɛŋ-, 'ŋ blina- yien -o.

⁵¹ 'Ka mu 'kpee ma 'ŋ ɔnwa yilabla 'nale- 'trɛ ta mu ni ɛɛ? Drɔɔn 'ŋ ɔnwa -o -yiciɛnyɛ -la nɔɔ-.

⁵² 'Kee- san -zɔn ma, 'fɛ do -la mɛɛ 'soo 'yiciɛnle nu klele. -Ayile, mɛɛ yaga nu -o zibole mɛɛ plɛ ma, 'bhɛɛ- mɛɛ plɛ nu -o zibole mɛɛ yaga ma.

⁵³ 'Fɛ do -la mu ba, -nɛ dɛ nu 'bhɛ 'wɛnle- 'bhɛ 'nɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- nɛ nu 'bhɛ 'wɛnle- 'bhɛ dɛ ma. 'Bhɛ klɛgbeya do 'ɛ 'yi, -nɛ nɛɛ 'ɛ 'bhɛ nu 'bhɛ 'wɛnle- 'bhɛ 'lu ma 'bhɛɛ- gbɛn-. 'Bhɛɛ- nɛ le do nu 'bhɛɛ- 'yansi za klele 'bhɛ nɛɛ ni. 'Ezin- le -naale' do nu -wɛnle' 'bhɛ a le drɛɛ ma, 'bhɛɛ- le drɛɛ nu 'bhɛɛ- 'yansi za klele 'bhɛ 'naale- ni 'ezin-»

*Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'waati 'ɛ ma -tɔɔmasie mu 'ɛ 'yima
(Matie 16.2-3)*

⁵⁴ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka la tilale ɔya 'kee- da -yɛɛtɛbhɛ baayɛ nɔɔ-, 'kaa pe 'bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhɛ dɔɔ la -o zan banlɛ. 'Bhɛɛ- -ɛ ban.

⁵⁵ 'Bhɛɛ- 'ke -ploo 'kanle- -saan 'kee- da wɛyi- ba -yɛ ta, 'kaa pe dɔɔ -yɛɛ' nu -bhilɛ'. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le klɛ.

⁵⁶ Mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu, 'ka sɔ 'trɛ ta pɛ -tɔɔmasie mu 'pegeɛ lafle' 'yi pɛ -tɔɔmasie mu 'ɛ -yimale, 'bhɛɛ- -mɛla ma 'ka 'laa sɔ -za 'la 'bhɛ -o klɛ 'zi -zɔn -gɛ 'bhɛ 'yimale ɛɛ?»

*Mɛɛ do 'pegeɛ -a -sɔɔnnii' do sɔ -bɛŋgole gɔnɛ- 'la gbɛn-
(Matie 5.25-26)*

⁵⁷ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- pɛ 'la 'bhɛ 'lɛdɔɔle -o 'ka 'laa sɔ 'bhɛ dɔle- 'ka 'gbu 'kɔɔ ɛɛ?

⁵⁸ 'Ke -za do -o 'ka 'pegeɛ mɛɛ do plɛŋ-, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya zi 'bhii- -ɛ gɛ 'e 'le -klu ta, do klɛn 'kee 'bhɛ -za 'ɛ 'yɛɛbago 'bhɛ mɛɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ka kpa do ma 'ka gɛ bhla zi zi 'ɛ 'lii. 'Kebhlaale, 'kee- -ja 'e 'le -klu ta, 'kitikan mu 'ɛ ba, 'mu nu 'e 'kpale- -kasofɛ gooba mu 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'mu 'e bɔ -kaso 'yi.

⁵⁹ 'Mi pe 'e ni dɔɔ 'sani- 'e 'pɛwɛle- plɛŋ- 'bhɛ -kaso 'ɛ 'yi, -ɛ -gɔli' yɛkɛ- 'la -kpan -balaa' 'e ta, 'e nu 'bhɛ 'kɛn gbawole 'ke 'bhɛ gɛ 'tɛnle- 'e 'kɔɔ -gɔli' bhɛ do 'ɛ ma.»

13

Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'ploo- -o 'taawogbeya -yɔɔ' 'ɛ ma

¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -janmatii Pilati mɛɛ 'ke mu winbwa- 'kaa 'mu gɛ Galile 'klɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ 'ke dɛ. 'Bhɛɛ- 'yee- Pilati 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ yien 'ɛ 'pegeɛ -waa' 'sraka go wi yien mu 'ɛ 'yizaala 'eke- ba, 'bhɛɛ- -yoo ɔkla 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'ke mu 'bhɛ -za 'ɛ 'yilɔkpale -a ma.

² -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-O 'woo- Galile 'klɛn 'yi mu 'la ɔdia, 'ka mu 'kpee ma -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -woo 'eɛɛɛle 'ke 'bhɛ kan Galile 'klɛn 'yi mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu a pɛ 'ɛ ta ɛɛ?

³ 'Yooye! 'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'e ma, 'ka nu klele siele 'bhii- 'woo- Galile mɛɛ mu 'e gbɛɛn- 'ezin-.

⁴ 'Bhɛɛ- 'ezin-, Siloe 'fɛgwɛ- 'ɛ 'klalaa- mɛɛ vu ta 'srwaa- 'la ta Zeruzalemu, 'ka 'mu 'kpee ma 'woo- mɛɛ vu ta 'srwaa- 'ɛ -o kleza mu 'e 'yɔɔ- -yiyā' 'ke 'bhɛ kan Zeruzalemu mɛɛ -vin mu 'e 'kpen ta ɛɛ?

⁵ 'Yooye! 'Mi pe 'ka ni dɔɔ, 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'e ma, 'ka nu klele 'siele 'bhii- Zeruzalemu mu 'e gbɛɛn-»

-Yri diinj 'la yaa bhaa kle

⁶ 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle- -o ni dɔɔ: «Mɛɛ do -yri diinj do □swa -yaa' -drɔɔ gba 'e 'yi. -Yri bhaa 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ 'nule 'yee- -yri bhaa 'ɛ 'kanyrɛ- □nɔɔ. 'Dun- yaa 'bhɛ bhaa do 'kpɔ 'yele- 'bhɛ 'yi.

⁷ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- -drɔɔ gba la yetanɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-A 'san lɛɛ yaga ma 'ke 'ɪj nu -yri 'lɛɛ bhaa -glinlɛ' -a -yi, 'bhɛɛ- 'naa -a bhaa do 'kpɔ 'yele- -lido'. 'Lɛɛ -bhɛɛke' ta, 'ke yaa -a bhaa klele, -a takan', -mela ma 'bhɛɛ- -a 'sɔle- -o bhaa ma yrɛ 'lɛɛ- □nɔɔ ɛɛ?»

⁸ 'Dun- -drɔɔ gba la yetanɛ 'ɛ 'bhɛ pe 'yee- mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'N zan, -a 'to 'ke lɛɛla- 'ɛ 'bhɛ 'kan 'a ta doo. 'N nu -gluu do 'kanle- -a zi, 'bhɛɛ- 'ɪj grɛni kla -a zi 'kooko- -a nii- zināa' -a ta 'elrele.

⁹ 'Ke 'bhɛ □kla, -dɔke' -e nu 'sɔle- -a bhaa klele- lɛɛtoo. 'Ke yaa -bhaale' 'e nu 'sɔle- -a takanle.»

Zesu gadɛ le do -bheela -yitrɛ' yi 'ɛ ma

¹⁰ *-Yitrɛ' yi do ma, Zesu 'yaa- mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' do -la.

¹¹ Koo -la ga -yaa le do ma 'bhɛ daanfɛ' 'ɛ □la. Lii -yɔɔ -le 'bhɛ ga 'ɛ □bwa 'yee- le 'ɛ ma. -A lɛɛ vu ta 'srwaa- -le -yaa bhɛ, 'ke koo -la ga -a ma, 'bhɛɛ- yaa -yaa sɔ -a -lɛdɔle.

¹² Zesu 'a 'yelawoa 'ke 'bhɛ 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le -nɛ, 'e koo -la ga 'ɛ -gwa -zɔn.»

¹³ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale -a ma, 'bhɛɛ 'bhɛ yrɛ do 'kpɔ 'ɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke -ya -lɛdɔle, 'kee- dulale -a gaan ta. 'Bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔle.

¹⁴ 'Dun- 'bhɛ Zuufu daanfɛ' 'ɛ □la -kunlii 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ zrupliila dɔɔ -mela ma 'bhɛɛ- Zesu 'yee- le 'ɛ 'bheela- -yitrɛ' yi 'ɛ ma ɛɛ. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Gbɛɛyi' do 'ɛ □la, yewo yi -o -yrekpaā' 'srwado-, 'ka 'sɔ nule- 'ka 'bheeyrɛ- □nɔɔ 'bhɛ yi mu 'ɛ 'le. 'Dun- -yitrɛ' yi 'ɛ 'bhɛ 'laa -o 'ke -bhee yi 'le.»

¹⁵ -Ayile, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛ -yrekɔɔza kle mu! -Yitrɛ' yi 'ɛ ma 'ka 'kpen do do laa 'kaa- dri mu pwe -waa' wele- mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'plool- 'kaa- -soofaline mu 'ɛ ma, 'kooko- -o ge -yi 'milɛ- tɔ 'ɛ 'le ma ɛɛ?»

¹⁶ 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'taa- Abraamu 'nranɛ- 'lɛɛ-, 'ke -Setran' 'a 'yrela- lɛɛ vu ta 'srwaa- ta, 'ali- 'kee- □kla -yitrɛ' yi 'le oo, 'naa sɔ a 'ploole bi ɛɛ?»

¹⁷ Zesu a -jan 'lekungbeya 'ɛ 'bhɛ -yraladwa -o 'kpen ma. 'Dun- -e -yaa 'sɔle- maza -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'la kle 'zi, mɛɛ mu 'ɛ zrukpaale -yaa 'bhɛ 'yi.

-Waanbhaa' a -bhɛngbeya 'ɛ zisan -za 'fiɛntrɔnnɛ -la klele ma

(Matie 13.31-33; Maki 4.30-32)

¹⁸ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'ɛ 'kpale -mɛ pɛ -la ma ɛɛ?»

¹⁹ -Yoo 'bhii- -yri diinj 'la -wa sii mutaadi 'bhɛ bhɛnɛ- do gbɛɛn-. Mɛɛ do 'bhɛ mutaadi bhɛ □bwa -yaa' gba 'ɛ 'yi. -E □bhwa, 'bhɛɛ- -e gbɛɛndia-,

'bhεε- -e □kla 'ke -yri diinj -gbεε do 'le. 'Bhεε- maannε- mu 'mu 'fε □kpaα -a gbε mu 'ε 'yi.»

Bluu -pεε 'wlen 'seke ma -gɔɔn
(Matie 13.33)

²⁰ Zesu pe mεε mu 'ε ni 'ezin- dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhāa' a -bhleṅgbeya -wa 'ε 'kpale -mε pε -la ma εε?

²¹ -Yoo 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'seke do. 'Ke le do 'a 'yizaala 'kilo mia do 'bhe 'soo 'bluu -pεε ba, -e 'bhe 'bluu -pεε 'ε wlen.»

Krisi a zi 'ε -yoo 'bhii- 'felii kpεε- do gbεε-
(Matie 7.13-14; 7.21-23)

²² Zesu ge bhla zi Zeruzalemu, -e -yaa 'kan zii' -wa -gbεε mu 'pegee -wa 'nε mu ta.

²³ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke mεε do 'a 'lrokpale dɔɔ: «Mεεzan, mεε sanε- -le nu gole -za -yi εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele mεε mu 'ε ni dɔɔ:

²⁴ «-Ka dɔ 'egloole, 'bhεε- 'ka wla 'felii kpεε- 'ε 'lii. -Amasroyi 'mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔ mεε -bebe mu nu -a pele 'kaa -o wlayre -glinle', 'bhεε- 'dunj- waa nu 'sɔle- wlale.»

²⁵ «'Ke 'fezan- 'ε -ya -wlenna bhla 'la ba, 'bhεε- 'kee- 'felii 'gborobhe 'ε □bwa 'ke 'ka -o 'bhe bhla 'ε ba 'pεelii-. 'Ke 'bhe □kla, 'ka nu kɔkɔdele 'sanle- -a ta 'ke 'kaa pe dɔɔ: <Mεεzan, 'o mɔɔ -le, 'fε 'ε 'liigo- 'o ni>. 'Bhεε- -e nu a -lekunle 'ka ni 'fε 'ε 'kpee dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ.>

²⁶ 'Bhe bhla 'ε ba, 'ka nu -a pele -a ni dɔɔ: <-Kɔɔ' pebhla- 'eke- zi, 'bhεε- -kɔɔ- 'yi □mia 'eke- zi, 'bhεε- 'e mεε mu -daanna 'waa- -wa 'ε 'kpee -gbleba mu 'ε ta.>

²⁷ 'Bhεε- Mεεzan nu -a pele 'ka ni 'ezin- dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ, -ka 'ka 'plenjo- 'η ma, 'ka mu -za 'yɔɔ- kle mu.>

²⁸ 'Bhe yi 'ε 'le, 'ke 'ka Abraamu 'pegee Izaki, 'bhεε- -Waanbhāa' a *-lɛla' janwo mu 'ε 'kpen □ya bhla 'la ba *-Waanbhāa' a -bhleṅgbeya -wa 'ε ta, 'ka nu 'ka gbenebhe mu 'ε 'sɔnkpale 'bhεε- 'ka wisi; 'bhεε- -o nu 'ka blinle 'pεelii-.

²⁹ -Amasroyi mεε mu nu dale 'drunyan -danjma' yre 'ε 'kpen □nɔɔ, 'bhεε- -o nu pebhlele -Waanbhāa' a -bhleṅgbeya -wa 'ε ta.

³⁰ 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'ke mu -o zi zilεε- mu 'le -zɔn, 'dunj- 'mu nu klele -zanta' mu 'le too. 'Bhεε- mεε 'ke mu -o -zanta' mu 'le -zɔn, 'dunj- 'mu nu klele zilεε- mu 'le too.»

Zesu -janwoa Zeruzalemu ba zayi'
(Matie 23.37-39)

³¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, Farizi mu 'ε 'ke mu □nwa Zesu -din 'bhεε- -o pe a ni dɔɔ:«'E Go -ge, 'bhεε- 'e ge yre -bhεεke' do □nɔɔ, -amasroyi -bhleṅgbε Erodi -a zi 'bhii- -yee' dε.»

³² 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka ge a pe 'yee- -gbεṅgbeni 'plalu mεε 'la bhe -a ni 'kaa: 'Mi -o 'zina mu -gbin 'zi mεε mu zi; 'bhe 'pegee 'η 'yoo- gade mu -bhee 'zi -zɔn 'pegee too. 'Bhεε- 'η nu yanle 'η 'woye- 'ε 'le -yrekpaα' yaga mi 'ε ma.

³³ 'Bhela- -yile, 'η nu 'η 'yregbaanle Zeruzalemu 'taa ta gele 'ε zi, -zɔn 'pegee too, 'bhεε- tootama. -Amasroyi -Waanbhāa' a -lɛla' janwo mi 'ε yaa sɔ gale- yre -bhεεke □nɔɔ 'ke yaa 'e go Zeruzalemu do -kplen ba.

³⁴ «'Ee! Zeruzalemu -wa la mu, 'Ee! Zeruzalemu -wa la mu! 'Ka mu -le -Waanbhāa' -lɛla' janwo mu 'ε dε, 'bhεε- 'kee- mεε 'la zan mu 'winbwa- 'ka ta, 'ka kpoti pa 'mu ma, 'bhεε- 'ka 'mu dε. Yaa 'sanle- -zɔn ma 'ke 'an pe

doo 'η 'yoo- 'ka 'lekpaale 'eke- ta 'bhii- maa da do 'bhe 'ne mu 'ε 'lekpa 'eke- ta -a gbenron- mu 'ε □la gone- 'la gbēen-. Duŋ- 'ka 'laa dōle -a -la do -titi.

³⁵ -Ka 'ka 'trɔnbado doo, -Waanbhaa' nu 'ka do -kplɛn 'tolɛ- -a noo-. 'Bhɛɛ- 'mi pe 'ka ni 'η 'sowɛɛ- 'ε ma doo: 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka nu -a pele yi 'la 'le doo: <Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan -Waanbhaa' 'to 'ε 'yi, bhaa 'ε -dooɔo!>>

14

Zesu -mlaan gade mi do -bheela -yitrɛ' yi do ma

¹ * -Yitrɛ' yi do ma, Zesu -ja pebhlele Farizi mu 'ε -o -kunlii 'ε do ba. -O 'pegee Farizi mu 'la 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, 'mu -yaa -a kleza mu 'ε 'klosikun zii'.

² 'Bhe klele 'tɛ, 'ke mɛɛ do nule- dulale Zesu 'le ma: -mlaan ga -yaa 'bhe mɛɛ 'ε ma.

³ -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'Toŋ daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'lɔkpale doo: «-Kɔɔa' 'toŋ 'ε ta, -o so mɛɛ -bheele' taa- waa so -a -bheele' -yitrɛ' yi 'ε ma ɛɛ?»

⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o tagale □bwa. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'ε gbɛ 'kpale gade mi 'ε ma, 'ke 'bhe 'bheele, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni doo 'bhe ge 'bhe ba -le ma.

⁵ 'Bhe blaana, 'ke Zesu -o -lɔkpale doo: «'Ka -de 'gbu -le 'kee- -kla -a -ne 'le oo, 'kee- -kla -yaa' dri do 'le oo, 'ke 'bhe -balaa' -klɔŋ do -yi -yitrɛ' yi do ma, yaa nu 'bhe gole 'yee- -klɔŋ 'ε yi 'yee- -yitrɛ' yi 'gbu 'ε ma ɛɛ?»

⁶ 'Bhɛɛ- waa 'sɔle- 'bhe 'lekunle -a ni.

Zi -lɛɛ yaayɛ a -za

⁷ Zesu 'a 'yelawoa 'bhii- -o mɛɛ mu 'la 'kpen 'siila- peleyɛ 'ε □noo, 'mu 'kpen 'yaa- zilɛɛ- yaayɛ -lɛle' mu 'ε 'mu -la makun' zii', 'kee- -gɔɔn do bɔle- doo:

⁸ «'Ke mɛɛ do 'ε 'siila- le dɔyɛ noo- -zabla' do ta, 'yaa gele yaale zilɛɛ- yaayɛ 'ε 'bhe □noo. -Amasɔyi 'ke -o mɛɛ -bhɛɛke' do -siila 'yee- le dɔyɛ 'ε □noo, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe gblaana -yiya' 'bhi ni 'ezin-,

⁹ 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'kpen zeti- mi 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'ke -ya □pia 'bhi ni doo: <'E 'wlen-, 'bhɛɛ- 'ε 'yaayɛ- 'ε 'na mɛɛ 'lɛɛ- ni.> 'Ke 'bhe □kla, -yrala' nu dɔle 'ε ma, 'bhɛɛ- 'ε nu gele yaale mɔkpen' -zanta' zizan-.

¹⁰ Drɔɔn' 'ke -woo 'ε 'siila- yɛ do □noo, ge yala- mɔkpen' -zanta' yaayɛ 'ε 'bhɛɛ- □noo; 'kooko- 'ε zeti- mi 'la 'bhe 'ε 'siila-, 'ke 'bhe 'a □ya 'bhii- zizan- yaayɛ- 'ε -gaale' laa -o 'ε ba, 'bhe so -a pele- 'ε ni doo: <'N' 'bhɛgwlen- nu yala- zilɛɛ- -ge!> 'Ke 'bhe □kla, 'ε ngblo ma so 'ngole -o mɛɛ mu 'la 'kpen 'siila- 'mu 'yɛ ma.

¹¹ -Ayile, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu magbaandɛ mɛɛ ma, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε mavele, 'duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu maveɛ, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε magbaandɛɛ.»

¹² 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan Zesu 'siila- pebhleyɛ 'ε noo-, Zesu pe 'bhe ni doo: «'Ke 'ya zi 'bhii- 'ε mɛɛ mu 'sii- pebhle ma 'ε ba -yɛreppaa' oo, yromazi oo, yaa klele 'ε 'bhɛgwlen- mu oo, 'ε nɛɛɛ- mu oo, 'ε 'yienii mu oo, 'ε -din -naflo zan mu 'ε -o 'kedo- 'kpo 'le; 'kooko- 'bhe mu laa nu 'ε 'siile- 'ezin- pebhle ma 'mu ba, 'bhɛɛ- -o 'yaa- -za 'wlan 'ε -zigo' 'ε ma.

¹³ 'Duŋ- 'kee 'yoo- mɛɛ mu -lɛwɛɛ' 'feti ta pele do klele-, 'kee- □kla 'kɔɔfɛnzan mu 'le oo, -flugba mu 'le oo, gaan 'siele- mu 'le oo, 'bhe 'pegee -yɛ 'wi mu, 'mu -la 'sii- 'yaa- pebhle 'ε ma.

14 'Kee 'bhe □kla, 'yaa- pe -yi nu -nrals', -amasroyi waa nu 'sols- -a -zigole 'e ma 'ke -woo 'e sii pebhle ma -o ba boolazi. -Waanbhaa' nu 'bhe -zigole 'e ma mee -ledoolle mu bwe yi 'e 'le gale ba.»

*MEE -LEWEE' PEKOO- -GBENE DO MA -GƆƆN
(Matie 22.1-10)*

15 MEE 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, -o do 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'male-, 'ke 'bhe 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «-O nu mee 'la zan 'siile- pele ma *-Waanbhaa' a -bhleŋgbeya -wa 'e ta, 'bhe zan a pe -yi nu -nrals'.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Yrekpaa' do mee do mee mu -lewee' pebhle -koo -gbene do -kla, 'bhe- -e mee -bebe -siila 'bhe ma.

17 Pebhle 'waati 'e 'bhole-, 'kee- yaa 'fe 'e □la yewone 'e do winbole 'kaa 'bhe ge a pe mee mu 'e ni dɔɔ -o nu, pe 'e 'kpen 'lebeŋgole -o.

18 'Dun-, -o 'kpen do do a 'pele- -saan 'bhe yewone 'e ni dɔɔ waa so nule- yaa' peleyre 'e □noɔ. MEE -lwa mi 'e 'bhe pe 'yee- yewone 'e ni 'kaa -ya pe -a zan 'e ni dɔɔ: -A 'zoole-, dɔɔ yaa nu 'sols- gele- pebhleyre 'e □noɔ, -amasroyi -e gba do -lwa -e gele- 'pwale- 'bhe ta.

19 -A ple mi 'e 'bhe pe -a ni dɔɔ, 'bhe 'laa nu 'sols- gele- pebhleyre 'e □noɔ, -amasroyi 'bhe dri vu -lwa, 'bhe 'bhe gele- 'mu -yidanle 'bhe a gbabhe 'e ta.

20 -A yaga mi 'e 'bhe pe a ni 'ezin- dɔɔ 'bhe 'laa so gele- pebhleyre 'e □noɔ, -amasroyi 'bhe le do □sia 'edreale.

21 'Bhe klele 'te, 'ke yewone 'e 'niinale -a zan ba, 'bhe- 'kee- 'woo- mee mu 'e 'wojan- mu 'e 'yikale 'bhe 'kɔɔ. -Ayile 'ke 'fezan- 'e -ya zruphiile', 'bhe- 'ke -ya pele- yaa' yewone 'e ni dɔɔ: <Ge blaale- -wa 'e 'kpee -gbleba mu 'e 'pegee -kpan mu 'e ta, 'bhe 'kɔɔfɛnzan mu oo, -flugba mu oo, -yre 'wi mu oo, 'bhe 'pegee mee gaan 'siile- mu, -o 'kpen 'sii 'kaa -o nu -ge.>

22 'Bhe blaani 'waati sa, 'ke yewone 'e 'nule -a pele -a zan ni dɔɔ: <'N Zan, 'e pe 'ŋ mee 'la zan mu 'sii- 'ŋ 'bhe □kla, 'dun- yaayre 'e 'ke □bwa, 'bhe- mee laa -o 'mu ta.>

23 'Bhe klele 'te, 'ke -a zan 'a pele- 'a ni dɔɔ: <Ge gba la zi mu 'e 'lii, 'bhe 'pegee 'fe -gbeŋ mu 'e zi, 'bhe- -a pe mee nu 'e ni 'kaa -o nu kpanma 'ŋ ba, 'kooko- 'an 'fe so 'pale.>»

24 'Bhe- -e pe dɔɔ: «'N mee -lwa mu 'la 'siila- pele 'e ma, -o 'kedo- 'kpo laa nu 'an pe 'e 'ke 'bhlele.»

*MEE KLE ZESU A -KLANLANE 'LE GƆƆN- 'LA GBEN-
(Matie 10.37-38)*

25 -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -zamaa' 'srɛ do -yaa 'taawo zii' 'eke- zi. 'Bhe- 'ke -ya -le 'niinale 'mu ta, 'bhe- 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ:

26 «'Ke mee 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe kle 'an pe -klanlane 'le, 'ke 'ŋ -za 'laa 'sols- 'bhe zan 'e ni 'ke 'bhe kan 'bhe de oo, 'bhe nee oo, 'bhe neene- 'gwlaan- 'pegee 'bhe neene- le mu ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'gbu ta; 'bhe zan laa nu 'sols- klele- 'mi 'an pe -klanlane 'le.

27 'Ke mee 'la zan laa dɔle -yren 'e 'kpen -gɔɔn 'bhlele- -la 'fɔke 'bhe ge 'tenle- -a gale ma, 'bhe 'kee- dɔ 'ŋ zi, 'bhe zan laa so klele- 'mi a pe -klanlane 'le.

28 'Ka -de 'gbu -le 'ke -ya zi 'bhii- -e 'sangaso do dɔ, yaa yalaa' 'elwale 'pe, 'bhe- -e nu -goli' 'yɛke- 'la 'wlale- 'yee- 'sangaso dɔle 'e 'yi, -e 'bhe noɔ. 'Bhe- 'kee- -a gbe nu 'sols- 'yee- 'sangaso 'e dɔle- ta -e 'bhe 'yaango-.

29 'Ke yaa 'bhe klele 'elwale 'pe, 'kee- 'yee- 'sangaso 'e dɔle- -saan, 'bhe- 'ke yaa -a -leyanle, -e nu klele mokpen' a pe 'sonsipe 'le.

³⁰ 'Bhɛɛ- mɛɛ mu nu -a peɛ dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- -e -yaa' 'sangaso 'ɛ dɔɛ -saan, 'bhɛɛ- yaa 'sɔɛ- -a -lɛyanlɛ.»

³¹ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-, -bhɛngbɛ 'ɛ -dele sɔ -wlɛnɛ' -bhɛngbɛ 'bhɛɛke do 'kaama- 'kaa -e gwɛdanɛ 'bhɛ ba, 'ke yaa -yaa' gwɛdan mu 'ɛ 'nɔɔɛ- 'ɛlwale 'pɛ ɛɛ? 'Kee- -yala' 'pɛ, 'bhɛɛ- -ya klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -yaa' gwɛdan mu 'waa vu 'ɛ -o sɔ gwɛdanɛ -bhɛngbɛ 'bhɛɛke do 'ɛ 'pegee 'bhɛ a gwɛdan mu 'waa mia do 'ɛ ba, -ya 'kpɛɛɛdan 'bhɛɛ- ma 'ɛlwale 'pɛ.

³² 'Dun- 'ke -ya □ya 'bhii- waa sɔ gele- gwɛdanɛ 'mu ba, -e mɛɛ do winbɔ 'bhɛ -bhɛngbɛ 'bhɛɛke do 'ɛ ba, 'ke 'bhɛ 'laa 'bhɔɛ- -li -o -din 'waati 'la ba, 'kaa -o 'ploɔ- gwɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ -o -bhoolaya dɔ -o plɛŋ.

³³ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ka do 'kpɔ 'laa sɔ kleɛ- 'mi a -klanlanɛ 'lɛ 'ke 'bhɛ zan laa 'bhɛ niigolɛ 'bhɛ 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kɛn 'yi 'ɛlwale 'pɛ.»

Wɛ -za

(Matie 5.13; Maki 9.50)

³⁴ Zesu pɛ 'ezin- dɔɔ: «Mɔkɛn' 'a 'yaango- 'bhii- wɛ -o 'ke pɛ -lɛɛɛ' do 'lɛ. 'Dun- 'ke -a -nrɛɛɛɛ 'ɛ -gwa -a -yi, -o sɔ -a -nrɛɛɛ- -mɛ pɛ -la -lɛ ɛɛ?

³⁵ Yaa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwo- -li 'trɛ 'pegee 'trɛ ti ma. 'Bhɛɛ- -e klɛ 'ke blin pɛ 'lɛ. 'Ke -za 'lɛɛ- 'yima 'trɔn -o 'ka ngblo ma, -kaa -yima'!»

15

-Bhɛɛ do ma -gɔɔn

(Matie 18.12-14)

¹ 'Nisrakun mu 'ɛ 'kɛn 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ -woo mabɛɛna Zesu -din, 'bhɛɛ- -woo 'trɔnkpaɛ -saan -a wojan mu 'ɛ □la.

² -Ayile, 'ke Farizi mu 'ɛ 'pegee 'Ton daan mu 'ɛ -woo zrupliile, 'bhɛɛ- 'ke -wa peɛ- 'eke- ni dɔɔ: «-Kaa -glin dɔɔ, mɛɛ 'lɛɛ- -e dɔ -a -la 'ke mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ nu yaalɛ -a -din a ma, 'bhɛɛ- -o 'pegee 'mu pɛbhɛ 'eke- zi.»

³ Zesu 'trɔnbɔɛ 'bhɛ -jan 'ɛ 'yi, 'kee- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ bɔɛ- -o ni dɔɔ:

⁴ «'Ke -bhɛɛ -kɛmɛ do -o 'ka do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -a do □nia -o ba, yaa nu -o -vin mia yizie bhɛ vu ta 'srwayizie 'ɛ 'tolɛ- -a -zanta' -bɔn 'yi -bɔn 'bhɛɛ- ma, 'bhɛɛ- -e ge -a do 'la 'bhɛ □nia 'bhɛ ziglinyɛ nɔɔ- 'sani- -ya ye ɛɛ?

⁵ 'Ke -ya □ya, -a zrukpa' gɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, -ya kpa -a bhɛɛ ta.

⁶ 'Bhɛɛ- 'kee- □nwa 'kɛɛ- 'fɛ 'lɛ ma, -ya bhɛgwɛn mu 'ɛ sii 'bhɛ -ya pɛ 'mu ni dɔɔ: «-Ka nu 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'ŋ zrukpa' maza 'ɛ 'yiciɛn- 'eke- zi! -Amasɔyi 'an -bhɛɛ 'lɛɛ- □nia bi 'bhɛɛ- 'an 'yɛ gɛ drɛɛwoa.»

⁷ Zesu pɛ -o ni dɔɔ: «'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi do 'kpɔ 'ploola- -za 'yɔɔ- kleɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, zrukpa' -gbɛnɛ nu klɛɛ lafɛ 'yi -Waanbhaa' ba 'bhɛ -zayi; 'yee- do -kplɛn a zrukpa' 'ɛ 'bhɛ -gbɛnɛ 'yi nu yalɛ 'ke 'bhɛ kan mɛɛ -lɛdɔɛɛ mia yizie bhɛ vu ta 'srwayizie 'la 'ke 'mu laa 'ploole- 'mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- waa -o 'gbu 'nalɛ- -Waanbhaa' ni 'mu ta.»

-Goli' 'tanbha 'pu do 'la □nia 'bhɛ ma -gɔɔn

⁸ Zesu pɛ 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'ke -goli' 'tanbha vu -o le do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -a do 'kpɔ □nia -a 'kɔɔ 'fɛ 'ɛ □la, yaa -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- klɛ ɛɛ? 'Ŋ bhɛ -e -yaa' -lanbha 'ɛ bhi, 'bhɛɛ- -e 'fɛ 'ɛ □la go -maa 'lɛ 'ɛɛɛɛ, 'sani- -ya ye.

⁹ 'Ke -ya □ya bhɛɛ 'la ba, -ya bhɛɛ mu 'ɛ 'pegee -a -din mu 'ɛ 'kɛn sii, 'bhɛɛ- -ya pɛ 'mu ni dɔɔ: «-Ka nu 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'ŋ zrukpa' maza 'ɛ 'yiciɛn- 'eke- zi! -Amasɔyi 'an 'tanbha do 'lɛɛ- -e □nia bi, 'bhɛɛ- 'an 'yɛ gɛ drɛɛwoa- 'ezin-!»

¹⁰ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'mi pe 'ka ni doo -Waanbhaa' a -mleke' mu 'e zrukpaale nu klele 'egbenele, 'ke -za 'yoo kle mi do 'kpo 'ploola -za 'yoo klele ma, 'bhe- 'ke -ya 'gbu [naa -Waanbhaa' ni.»

'Gwlaan- gblaan do gbe ple ma -gɔɔn

¹¹ Zesu pe 'ezin- doo: «Mee do gbe -yaa ple.

¹² -Yrekpaa' do, -nwagwlen' mi 'e pe -a de 'e ni doo: <'N de, 'yaa -naflo 'e -yicien' 'o ma, 'bhe- 'ye 'an pe 'cien 'na.> 'Bhela- -yile 'ke -o de 'bhe a -naflo 'e 'yicienle -o mee ple -kpen ma.

¹³ 'Waati sa 'kanle- blaen, 'ke 'yee -nwagwlen' mi 'e -e -yaa' pe 'cien 'e 'kpen gonle-. 'Bhe- -e 'bhe ma -goli' 'e [sia, 'kee- gele- 'kleen gbɔɔn do -yi. -E -yaa -goli' 'e 'kpen 'siela- le mu ta 'bhe 'kleen 'e 'yi.

¹⁴ -E -yaan -a 'cien 'e 'kpen 'sielele bhla 'la ba, 'ke -gu -gbene do dole- 'bhe 'kleen 'yi mu 'e ta. 'Bhe- -a -yrebatedole -saan.

¹⁵ 'Bhela- -yile, -e -ja -kontran' 'kanle- 'yee 'kleen 'e 'yi mee do ba. 'Bhe mee 'e 'bhe pe a ni 'kaa -ya -yrekpa' 'bhe a [swa mu 'e ba.

¹⁶ -E -yaa zi 'bhii- -wa gba [swa mu 'e 'le pebhle 'e 'ke ba, 'duj- waa -a gbale 'bhe 'kedo- 'kpo ba.

¹⁷ 'Bhela- -yile, 'ke -ya 'kpeeledanle 'sanle -a 'gbu 'si 'e ma, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: <'N de a yewone mu 'e -o le pebhle mu 'e waa -o sa, 'bhe- 'mi -o ga 'zi -ge gbɔn 'koo!

¹⁸ 'Kee- [kla, 'η nu gele 'η -zanta' 'η de ba, 'bhe- 'η nu -a pele -a ni doo: 'N de, 'η -za 'yoo- [kla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni.

¹⁹ 'Bhe -gaale' laa -o 'η ba 'ke 'ye 'η kun 'ezin- 'bhii- 'e gbe do. 'N 'kun 'bhii- 'yaa- yewone mu 'e do gbɛɛn-.

²⁰ 'Bhe klele 'te, 'kee- nule- -a de ba. -A de -yrekpale -a ma 'egbɔɔnle, 'ke -a -yrenklale 'bhe ma 'eyoole. 'Bhela- -zayile, 'ke 'bhe gele- -a -lepale blaale-, 'bhe- 'ke 'bhe 'a -tuubole.

²¹ 'Bhe- -e pe -a de ni doo: <'N de, 'η -za 'yoo- [kla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni, 'bhela- -yile, 'yaa 'η 'kunle- 'ezin- 'bhii- 'e gbe.>

²² 'Duj- -a de pe 'bhe a yewone mu 'e ni doo: <-Ka nu blaale- dune- gbɔɔn 'la 'bhe 'Irele- -yiya' dune- mu 'e 'kpen ni 'bhe 'le, 'bhe- -ka 'bhe 'kla 'a ta. -Ka gbe ma piibhene do bo -a gbe -nebhe' 'e ma, 'bhe- -ka -sawla 'wla -a gaan ma.

²³ -Ka ge dri -ne blaale 'e 'kun, 'bhe- 'kaa de; 'bhe- -koo' 'a bhle. 'Bhe blaen, -koo' -zabla- -koo' zrukpa' ta.

²⁴ -Amasroyi, 'η 'ne 'la 'yele- -ge bhe, -e -gaa bi, 'bhe- -e -bwela gale ba -zon; -e [nia bi, 'bhe- 'wa 'ye gbe dreewoa- -zon.> 'Bhela- -yile -woo zrukpa' ma -zablale -saan.»

²⁵ «'Bhe 'waati 'e ba, 'yee- mee 'e gbe -lwa mi 'e 'yaa- gba la. 'Bhe da bhla 'e zi gba 'e ta, 'bhe- 'bhe bhɔlawoa -waa' 'fe 'e -din, 'ke 'bhe 'srokpawli mu 'pegee 'srotanwli mu male-.

²⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe yewone mu 'e do 'siile, 'bhe- -kee- 'fe 'le maza -yilrokpale 'bhe ma.

²⁷ 'Bhe yewone 'e pe -a ni doo: <'E 'nwagwlen- 'la -ja 'drunyan zi, -e [nwa -zon. -Ayile 'e de pe doo -o dri -ne blaale 'e de -a ni. -Amasroyi -a gbe 'e [nwa -a ba 'edoole.>

²⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke -ya zruplele, 'bhe- 'ke -ya pele- doo yaa -o gele- -o ba -le ma. 'Bhela- -yile 'ke a de 'pwele, 'ke 'bhe gele- -sromabole -a ni.

²⁹ 'Bhe- 'ke -ya pele- a de ni doo: <'E 'tronkpa 'η ni doo, -zon 'laa 'η 'sanle- 'ke 'η yewo 'e ni yi 'oo yi, 'bhe 'pegee 'mi 'taawoa [tanjii 'e 'wojan- mu 'e 'kpen ta. 'Bhe- 'duj- -yaa bhoone- do 'kpo 'nale- -lido' 'mi ni 'ke 'mi 'pegee 'η 'bhɛgwlen- mu 'e 'o so -zablale 'o zrukpa' ta 'eke- zi.

³⁰ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'e gbe mɛɛ kloo 'lɛɛ-, 'bhɛ-ja 'yaa- 'naflo 'ɛ 'kɔpɛn 'siɛlɛ- gwɛn- wɛɛ le mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e nulawoa -zɔn, 'e dri -nɛ blaale -gbɛnɛ 'ɛ □dia -a ni.>

³¹ 'Bhɛla- -yile, 'ke -a dɛ 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'N 'nɛ, 'bhi -o 'ŋ -din yikpensee ta, 'ŋ 'kɔɔpɛ- 'tolɛ- 'kɔɔpɛ- 'yaa- pɛ -le 'mu 'kɔpɛn 'le.>

³² 'Duŋ-, -kɔɔ- 'kɔɔ- 'yinra-, 'bhɛɛ- -kɔɔ- 'zabla' zrukpa' ta; -amasɔyi 'e 'nwagwɛn- 'lɛɛ- 'yaa- 'bhii- -e -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba. -E □nia bi 'bhɛɛ- 'wa 'ye gbɛ drɛɛwoa->>

16

-Goli' magaan mi 'la bakanle laa -o

¹ Zesu pe 'ezin- 'yaa- 'klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «Pɛzan do -yaa, 'bhɛɛ- -goli' magaan mi do -yaa -a 'kɔɔ. Yi do ta, -o □nwa -yaa- 'goli' magaan mi 'ɛ □lwa 'wlalɛ- -a 'kɔɔ dɔɔ 'bhɛ- 'yaa- 'goli' 'ɛ 'siɛ zii'.

² -Ayile, 'kee- 'yaa -goli' magaan mi 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ- 'lɔkɔpale dɔɔ: <'Mi 'e ma jan do -maa. 'Mi 'a □maa dɔɔ 'yaa 'an -goli' 'ɛ 'siɛla-; 'bhɛla- -zɛɛle 'ye 'an -goli' 'ɛ □kla 'ke pɛ 'oo pɛ 'la 'le, nu 'bhɛ 'yipe 'ŋ ni, 'bhɛɛ- 'e jila. -Amasɔyi 'yaa nu kleɛle -li 'an -goli' 'ɛ magaan mi 'le.>

³ 'Bhɛ kleɛle 'tɛ, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpɛɛ dɔɔ: <'N zan -o zan 'ŋ -gbinlawolɛ 'an ye 'ɛ ta bhe, 'ŋ sɔ -a kleɛle- 'nale- -a ma ɛɛ? Gba la yewo fanɔan- 'laa -o 'ŋ ta, 'bhɛɛ- 'naa sɔ 'ŋ 'yɛwole mɛɛ mu ma, -yrala' 'ɛ 'kɔɔ.>

⁴ 'Bhɛ 'yi, 'ke -za do dolɛ- -a 'kpɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N nu -za do kleɛle 'kooko- 'ke 'ŋ zan 'ŋ -gbian 'an ye 'ɛ ta, mɛɛ 'ke mu sɔ 'ŋ 'siɛle 'mu ba.>

⁵ 'Bhɛla- -yile, -a zan a ca mu -yaa mɛɛ 'la zan mu ma, 'kee- 'mu 'kɔpɛn 'siile do do -a ba. 'Bhɛɛ- 'ke -ya -lwa mi 'ɛ 'bhɛ 'lɔkɔpale dɔɔ: <'N zan a ca -sɛwɛ- 'le 'e ma ɛɛ?>

⁶ 'Bhɛ pe -a ni dɔɔ: <-Yɔn 'gbɔŋgbɔ 'yan -kɛmɛ do.> 'Bhɛ kleɛle 'tɛ, 'ke -goli' magaan mi 'ɛ -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: <'Yala- -gɛ blaale- doo, 'yaa- 'sɛwɛ 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- -a yɔɔndɛ -yɔn 'gbɔŋgbɔ mia plɛ bhɛ vu.>

⁷ 'Bhɛ blaɔn, 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ɛ -e mɛɛ -bhɛɛke' -lɔkɔpale 'ezin- dɔɔ: <'Bhɛɛ- 'bhi 'lɛɛ-, 'ŋ zan a ca -wɛɛ- 'le 'bhi ma ɛɛ?> 'Bhɛ pe -a ni dɔɔ: <'An pɛ ca 'ɛ -yoo pɛbhɛ -bɔtɔ -kɛmɛ do.> 'Bhɛ kleɛle 'tɛ 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ɛ -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: <'Yala- -gɛ blaale-, 'yaa- 'sɛwɛ 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- -a yɔɔndɛ mia yizɛ.>

⁸ 'Bhɛ blaɔn, 'yee- -goli' magaan mi 'la bakanle laa -yaa, -a zan 'ɛ 'bhɛ 'a 'tɔ 'wlan □pia -yaa- 'dawliya 'ɛ ma.> 'Bhɛ blaɔn, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Drunyan ta mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo 'eke- 'kungbɛya dɔ -waa- 'za mu 'ɛ 'yi, 'ke 'bhɛ kan -Waanbhaa' a pɛ mɛɛ mu 'la 'taawo zii' 'tɛbhile ba 'mu ta.>

⁹ Zesu pe -yaa- 'klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka 'drunyan ta -dawli' ma -naflo mu 'ɛ □sia, 'bhɛɛ- 'ka □bhwa mɛɛ mu ba 'kele-, 'bhɛɛ- 'ke 'ka bhɛgwɛnɛya -glinna 'kele-, 'ke 'kaa pɛ 'trɛ ta 'ɛ □yaan yi 'la ta, 'ka sɔ -bhɛɛle- -o ma -Waanbhaa' a -wa 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ □nɔɔ.

¹⁰ 'Ke mɛɛ 'la zan zru -o do -za 'fiɛntrɔnɛ mu 'yi, 'bhɛ zan zru nu kleɛle do -za -gbɛnɛ kleɛle- 'yi 'ezin-. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan -lɛdɔɔle laa -o -za 'fiɛntrɔnɛ mu 'yi, 'bhɛ zan 'ɛ -lɛdɔɔle laa -o -za -gbɛnɛ mu 'yi 'ezin-.

¹¹ 'Duŋ- 'ke 'ka 'lɛdɔɔle laa kleɛle 'drunyan 'lɛɛ- ta -dawli' ma -naflo ma mu 'kungbɛya 'ɛ ma, -dele nu 'sɔlɛ- 'bhɛ 'kpale 'ka 'yi, 'bhɛɛ- -e -naflo -zeze mu gbɛkpa 'ka 'kɔɔ ɛɛ?

¹² 'Bhɛɛ- 'ke 'ka zru laa -o do 'ka -vindo' mi a -za ma, 'ka 'gbu a pɛ -o 'kɛla 'le, -dele nu 'sɔlɛ- 'bhɛ gbɛkpale 'ka 'kɔɔ ɛɛ?>

¹³ «Mɛɛ do laa sɔ yewole -kunlii plɛ ni 'eke- ma. 'Kee- 'bhɛ □kla, -a do ven nu 'siɛle- -a yin 'lii, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ -za sɔ a ni. 'Ke -a lii biile

□bwa -a do 'yi, -e nu -a -bhæeke' do 'ε mavæεε. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka 'laa so klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhæε- 'ka kle -goli' a lu 'le 'ezin-»

Zesu wlan ma jan -glōon -bebe 'wo zii'

(Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)

14 Farizi mu 'la 'yaa- -o 'trōnkpa zii' Zesu 'wojan- mu 'ε □la, -o -yaa Zesu malrōgo 'zi, -waa' -goli' 'flenya- 'ε ma.

15 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'Ka mu, 'ka 'ka 'gbu kle mæε -ledōole mu 'le mæε mu -yrε tā. 'Duj- -Waanbhaa' 'ka zru mu 'ε dō. 'Bhæε-za 'la 'bhe -o mæε mu -yrε 'yi -za -gbenε 'le, 'bhe -la vensi -Waanbhaa' yin 'lii.»

Tōj 'pegee -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya 'ε -za

16 «Moizi a 'tōj 'ε 'pegee -Waanbhaa' a -lala' janwo mu 'ε -waa 'sεwε mu 'ε 'sej -dan' -le Mæε Wiinjfe' Mi Zaan a pε 'waati 'bhæε- 'le. -A 'san Mæε Wiinjfe' Mi Zaan 'nu yi 'ε ma, -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nræle 'ε 'wo zii', 'bhæε- mōkpen' -o dō 'zi 'egloole 'ke -o wla -yaa' -bhlenjgebeya -wa 'ε ta.

17 'Duj- lafle' 'pegee 'trε nu 'kanle-, 'duj- -Waanbhaa' 'a 'tōj 'ε go 'fientrōnne do 'kpō 'laa nu 'sōle- gole- -a ba -titi.»

18 «'Bhæε- 'ezin-, 'ke mæε 'oo mæε 'la zan -ploola 'bhe 'na 'ε ma, 'bhæε- 'kee- le -bhæeke' 'yalaa-, -e -yanbhōoya -la □kla 'bhe 'le bhe. 'Bhæε- 'ke mæε 'la zan le 'la 'ke 'bhe □nōo -ploola 'bhe ma 'bhe 'yalaa-, 'bhe zan 'ε 'bhe -yanbhōoya -la □kla 'bhe 'le bhe 'ezin-»

-Naflo mæε do 'pegee Lazaa ma -gōon

19 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a 'pele dōo: «'Elwale -sō, -naflo zan do -yaa; -e -yaa dune- 'plæεle- -lrele' mu -la kla -a ta. Yi 'oo yi, -trōn maza -le -yaa sō -a ni, 'bhe 'pegee pεbhle -lrele' -yaa sō -a ni.

20 'Bhæε- -o -yaa 'kōoflenzan do sii Lazaa. Bhe mu -yaa -a 'fle 'ε ma, 'bhæε- -a yilale -yaa -naflo zan 'ε -yaa 'fε 'ε 'le ma.

21 'Ke pele piine- mu 'la 'yaa- balaa' -naflo zan 'ε -yaa -tabali 'ε □la, 'yee- Lazaa -yaa 'mu -la bhle. 'Bhæε- -gbaan' mu -yaa -yaa' bhe mu 'ε 'liiplaa-.

22 'Bhe ya 'ε 'yi 'te, 'ke Lazaa klele- 'ke siele', 'bhæε- 'ke -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ε gele- -a lii 'ε 'le Abraamu -din lafle' 'yi. 'Bhe blaen, 'ke 'yee- naflo zan 'ε klele- 'ke siele' 'ezin-, 'bhæε- 'ke -wa binle-.

23 'Duj- 'yee- -naflo zan 'ε binle blaen, -e -yaa -yrenbhle' zii' 'ebebele gbaa mu -a -wa 'ε ta. -Ya ngblo -lawlenle 'ke -a -yrekpale Abraamu ma 'egbōonle laanima. Lazaa -yaa 'bhe -din.

24 'Bhe klele 'te, 'kee- -gbekanle 'egloole, 'ke -ya pele- dōo: <'N -gbōo Abraamu, 'η 'yrenkla 'ε ma, -a pe Lazaa ni dōo -ya gbε -nεbhε' do □zwan -yi ba, 'bhæε- -e nu 'η blina- 'ε 'twale- 'ke 'bhe 'le, -amasrōyi 'η 'yoo- yren 'yōo- bhle 'zi 'te 'læε- 'yi -gε.»

25 'Duj- Abraamu pe -a ni dōo: <'N 'nε, 'bhe -za 'ε 'bhe 'laa -o -li -e 'kpee εε, 'ε 'yaa- 'ε 'yrε ma 'waati 'la ba, 'ε pε -bebe 'srōwoa-, 'bhæε- Lazaa -yrenbhla 'ebebele 'bhe 'waati 'ε ba. -E □nwa -a zrukpa' yrε -la nōo- zōn -gε, 'bhæε- 'bhi -o -yrenbhle' zii'.

26 'Bhæε- 'duj-, -gluu 'trole- -gbenε do -o 'o mōo 'pegee 'ka mu plen-; -asiikōo 'ke mæε 'la zan 'a □pia- dōo 'bhe -o gole- 'o ba, 'bhæε 'bhe ge 'ka ba laale, 'bhe zan laa sō 'bhe klele-. 'Bhæε- 'bhe klegbeya do 'kpō 'ε 'yi, 'ke mæε 'la zan 'a □pia dōo 'bhe -o gole- 'ka ba ye, 'bhæε- 'bhe nu 'o ba -gε, 'bhe zan laa sō.»

27 'Bhæε- 'yee- -naflo zan 'ε pe dōo: <'Ke -yoo 'bhe gbæen- bhe, 'ε 'zoole- 'η -gbōo Abraamu, Lazaa 'winbō- 'drunyan ta 'η dε a 'fε 'ε □la.

28 'N nɛɛnɛ- 'soo -o 'bhe ɲɔɔ ye, -e ge -o 'kpeelekan, 'bhɛɛ- -ya pe -o ni dɔɔ waa nule 'ŋ 'yoo- -yrenbhle' zii' yrɛ 'la ɲɔɔ -ge 'bhe ɲɔɔ.>

29 Abraamu pe -a ni dɔɔ: <*Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -woo -o -din ye. 'Bhe mu sɔ -o 'kpeelekanle, -woo 'trɔnkpa 'mu 'wojan- mu 'ɛ ɲla.>

30 'Dun- 'yee -naflo zan 'ɛ pe Abraamu ni dɔɔ: <'N -gbɔɔ Abraamu, 'bhe 'laa 'a 'yibhɔ-. 'Dun- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -ja -o ta ye, -o 'kpeelekan zayi', -o nu 'ploole- -waa' 'taawogbeya 'yoo- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- o 'taawo- -Waanbhaa' a zru maza 'ɛ ta 'tɛ.>

31 Abraamu pe -a ni dɔɔ: <'Ke waa dɔ -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ɛ 'mu 'wojan- mu 'ɛ -la, 'ali- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'waa nu dɔɛ -a ɲla 'sekeseke 'ke -woo kpa 'bhe zan 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'yi.>>

17

*-Za 'yoo- 'pegee -za 'yoo- -sroma 'yanza-
(Matie 18.6-7; 18.21-22; Maki 9.42)*

1 Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Waati 'ɛ 'kpen ba, bhaapɛŋ mu bala- pɛ mu -o -za 'yoo- 'yi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan ɲkla bhaapɛŋ mu bala- pɛ -le -za 'yoo- 'yi, 'bhe zan ta -yren!

2 'Ali- 'ke -o vlɛ -kpuŋ -gbɛnɛ do -yrela bi 'bhe zan blina-, 'bhɛɛ- 'ke -wa -blinna wɛyi- 'ɛ ba, 'bhe mabhaa -yaa nu bhɔɛ 'bhe zan 'ɛ ma, 'sani- 'kee- ne 'fientrɔnnɛ mu 'la bhe 'mu do 'kpɔ balaa' -za 'yoo- 'yi.

3 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Kee nɛɛnɛ- do -za 'yoo- ɲkla, -a pe -a ni dɔɔ -e -za 'yoo- -kla. 'Kee- -ploola 'bhe -za 'yoo- 'ɛ ma, -yaa' -sroma 'yan.

4 'Kee- -za 'yoo- -kla 'e ni -glɔɔn 'srwapɛ- -yrekpaa' do ɲla, 'bhɛɛ- 'kee- ɲnwa -a peɛ 'e ni -glɔɔn 'srwapɛ- dɔɔ 'e -yaa' -sroma 'yan, -yaa' -sroma 'yan.>

'Kpaleya Zesu 'yi 'ɛ -glɔɔya'

5 Zesu a 'winbɔwo mu 'ɛ -wa ɲpia -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'waa- 'kpaleya 'ɛ -a baankla' -a ba!»

6 'Bhe kleɛ 'tɛ, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ali- 'ke 'ka 'kpaleya 'ɛ -yoo bi 'efientrɔnnɛle 'bhii- mutaadi bhe do gbɛɛn-, 'ka 'yaa- nu 'sɔɛ- a pele- -yri diiŋ 'la bhe 'bhe ni dɔɔ 'bhe yro 'bhe gbaanyɛ 'ɛ ɲɔɔ, 'bhɛɛ 'bhe ge gbaan wɛyi- 'ɛ ba. 'Bhe -yaa nu 'bhe kleɛ 'ka 'liiwli- ta.»

Yewonɛ woye -o 'kɛla 'le

7 Zesu 'pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka -de 'gbu -le 'ke 'bhe a yewonɛ do yalaa' -bhlaa mu gooba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -daa gba la, 'kee- 'bhe ɲya, -e sɔ -a pele- 'bhe ni dɔɔ: <-A kle blaale- 'bhɛɛ- 'e nu pɛbhleɛ ɛɛ?>

8 'Yooye-, 'ŋ bhe ɲya pe 'bhe ni dɔɔ: <'Yaa- gba la ge pɛ mu 'ɛ go 'e ta, 'bhɛɛ- 'ye 'ŋ 'le peɛ 'ɛ dɔciɛ-, 'bhɛɛ- 'ŋ 'bhe bhle 'pe. 'Kee- 'mi ɲyaan bhla 'la ba, 'bhɛɛ- 'e sɔ 'yaa- pɛ pɛ 'ɛ 'bhlele, 'bhɛɛ- 'e -yi mi 'bhe ta.>

9 'Ke 'yaa- yewonɛ 'bhe 'bhe 'woye- 'ɛ ɲwoa, 'e sɔ 'bhe 'pubɔɛ 'bhe ma ɛɛ?>

10 Zesu pe -yaa' pɛ -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka mu a pɛ -za 'ɛ -yoo 'bhe -la gbɛɛn- 'ezin-. -O pɛ 'ka ye 'la 'wo 'ke 'ka ɲyaan 'bhe 'kpen 'wolele 'waati 'la ba, 'ka nu -a peɛ dɔɔ: <'O mɔɔ -o 'ke yewonɛ drɔŋ -la -le; 'woo 'woye- 'ɛ 'bhɛla- ɲwoa bhe.>>

Zesu -kpaandɛ' mi vu -bheela

11 Zesu ge bhla zi Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta, -e -kaan Samari 'pegee Galile kleɛn plɛ 'ɛ 'plɛŋ-.

12 -E -yaa zan wlale bhla 'la ba -wa do ta, 'ke -kpaande' mi vu nule- -a -lepale. -O □bwa -a ma 'egboonle, 'bhεε- -wa 'siile -saan 'egloole dɔɔ:

13 «'O Daan mi Zesu, 'o 'yrenkla 'e ma!»

14 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka ge 'ka 'gbu 'fle mazrɔn 'sraka 'lena mu 'ε ni.» -O -yaa ge 'zi bhla 'la ba 'bhe mu ba, 'ke -o ma -kpaan 'ε gole-, 'bhεε- 'ke -o -bheele'.

15 -O do 'a 'yelawoa 'bhii- 'bhe ma -kpaan 'ε golawoa, 'ke 'bhe niinale 'bhe gaan -gluu do 'ε 'yi 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'egloole.

16 -E bhɔle Zesu -din, 'ke -ya 'kpɔ zenle- 'bhe 'lεε, 'bhεε 'kee- 'bhe 'pubɔle. -E -yaa 'ke Samari 'kleen 'ε 'yi mi 'le.

17 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu mεε mu 'ε 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Woo- -kpaande' mi vu 'ε, -o 'kpen 'laa 'bheele- εε? -A -vin 'srwayizie 'mu -o 'naa εε?»

18 Yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe nu -Waanbhaa' 'pubɔle 'ke yaa 'e go 'yee- 'cie mi do 'kpɔ 'lεε- ba εε?»

19 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe 'e 'bheela-, ge 'e ba -lε ma.»

Zesu -o -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'yaaza- 'ε 'wo zii'

(Matie 24.23-28; 24.37-41)

20 Farizi mu 'ε 'ke mu Zesu 'lɔɔkpaa- *-Waanbhaa' a -bhlengebeya 'yaa- 'yi 'ε ma. -Ayile, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -bhlengebeya 'nuza- 'ε yaa nu klele 'bhii- yepε 'le mεε mu 'kɔɔ.

21 Waa nu a pele 'ka ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa, 'yele- -ge! 'Ye- 'laale- > -Kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'ε -yoo gban 'ka 'plen-.»

22 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Bhε 'waati -o zan bhɔle, -e nu 'solε- 'ka ni 'bhii- 'ka Bhaaplen Gbe 'ε -yaa' 'yi 'ε do ye. 'Dun- 'ka 'laa nu 'solε- 'bhe 'yele.

23 -O nu -a pele 'ka ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa laale, -ka 'ka 'yrekpa -ge». 'Ka 'laa gele 'bhe yre 'ε 'kedo- 'kpɔ □nɔɔ, 'bhεε- 'ka 'laa blasanle 'ke 'ka ge 'bhe yre 'ε □nɔɔ.

24 La -yrebɔle 'ε -e bhi 'bhεε- -e kan blaale- lafle' 'yi, 'kee- da -a -dan' do ma, 'bhεε- -e ge 'tenle- -a -dan' 'bhεεke do ma gɔnε- 'la gbεen-, *Bhaaplen Gbe 'ε nu 'yi 'ε nu klele 'bhe -la gbεen- blaale-.

25 'Dun- 'sani- 'bhe 'yi 'ε 'bhɔle- plen-, -e nu -yren -bebe 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bhεε- -zon mu 'ε nu -o -bangole -a -yi.

26 -Za mu 'la □kla *Noe a pε 'waati 'ε ba, 'bhεε- 'yansi za mu klele Bhaaplen Gbe 'ε 'nu 'waati 'ε ba.

27 Noe a pε 'waati 'ε ba, bhaaplen mu bole -yaa pεbhlele 'pegee -wεen 'mile -la ma. 'Bhεε- -o -yaa le si 'bhe 'pegee -o -yaa -o -nε mu na gwlen ni. -O □bwa 'bhεε- 'yansi za mu 'ε klele ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Noe 'wlale- ma -yitakon- gbene 'ε 'yi. 'Bhe blaen, 'ke la gbɔ -gbene 'ε banle- 'ke 'bhe 'yi 'ε 'kpale -o 'kpen ta, 'ke -o gale.

28 'Bhεε- Bhaaplen Gbe 'ε 'nu 'waati 'ε nu klele 'ezin- 'bhii- Loti a pε 'waati 'ε gbεen-. 'Yee- Loti a pε 'waati 'ε ba, bhaaplen mu 'ε bole -yaa pεbhlele 'pegee -wεen 'mile- -la ma. -O -yaa pε mu lɔ, 'bhεε- -o -yaa pε mu gɔn. -O -yaa gba mu kpa, 'bhεε- -o -yaa 'fε mu dɔ.

29 'Dun- Loti -gwa Sodɔmu -wa 'ε 'kpee 'yi 'la ta, 'tε 'pegee 'sekε 'tε -daa laanima 'bhii- la gbεen-, 'bhεε- 'bhe -balaa' -o ta, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele.»

30 'Bhεε- 'yansi za nu klele Bhaaplen Gbe 'ε 'nu 'yi 'le.

31 «'Bhe 'yi 'ε 'le, 'ke mεε 'la zan □kla 'bhe 'gbu a 'fε 'ε 'wiin-, 'bhεε 'ke -yaa' pε mu -o yaa 'fε 'ε □la, yaa pele 'kaa -e zinale, 'bhεε- -e ge 'bhe pε mu

'sile- 'fe 'e ɔla. 'Bhe kɛgbeya do 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe ba gba la, 'bhe 'laa pele 'kaa 'bhe niinale 'bhe -zanta' 'bhe ba 'fe 'le ma.

32 -Za 'la 'bhe ɔtian Loti na 'e ma, 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee.

33 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe 'bhe 'gbu a 'trɛ ta 'si 'e go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'si 'e 'yi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'e 'niigwa- -a 'gbu 'si 'e ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu gole -za 'yi.

34 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowɛɛ- 'e ma dɔɔ: Bhaaplɛŋ Gbe 'e 'nu yi 'le, mɛɛ plɛ nu klele yilape do ta, -o nu -a do 'sile- 'bhɛɛ- -a do 'e 'bhe bo -a nɔɔ.

35 Le plɛ nu klele pɛ zɔn yrɛ nɔɔ- -wee do 'yi, -o nu -a do 'sile-, 'bhɛɛ- -a do 'e 'bhe bo -a nɔɔ.

36 ['Gwlaan- plɛ nu klele gba do ta, -o nu -a do 'sile-, 'bhɛɛ- -o nu -a plɛ mi 'tole- -a nɔɔ ye.】

37 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu a -Klanlanɛ mu 'e -wa -lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e nu yi 'e nu klele 'naa- -a ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- Zesu 'a zikpaa- -o ni -gɔɔn do 'le dɔɔ: «Mɛɛ gbaa 'e -yoo yrɛ 'la ɔnɔɔ, gbotakwe mu 'e -woo -lekpa' eke- ta 'bhɛɛ- ɔnɔɔ.»

18

Glaanle do 'pegee 'kitikan mi -yɔɔ' do ma -gɔɔn

1 'Bhe blaان, 'ke Zesu -gɔɔn do bole 'sanle -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni, 'kooko-ya zɔn 'mu ni 'bhii- 'mu bo 'mu 'seriwole ma 'waati 'e 'kpen ba, 'bhɛɛ- 'mu 'trɛ 'laa 'bhɔle- 'mu 'seriwole ma -titi.

2 -E pe 'mu ni dɔɔ: «'Kitikan mi do -yaa -wa do ta, yaa -yaa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- yaa -yaa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kɔsɩkɩn.

3 'Yee- wa do 'kpɔ 'e ta, -a nɔɔ- glaanle le do -yaa nu yi 'oo yi 'yee- 'kitikan 'mi 'e -a matɛdɔle. 'Bhe 'yaa- nu 'tɛnlɛ- -a ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'a pe -a ni dɔɔ: <'Zoo 'na 'mi ni 'η 'sɔɔnnii 'e ta!>

4 'Bhe glaanle 'e ɔmwa 'yee- 'kitikan mi 'e matɛdɔle ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'bhɛɛ- yaa -yaa dɔle- -a -la 'kee- 'zoo na 'bhe ni. 'Dun- -yrekpaa' do, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <Wlan 'e ni, 'naa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'naa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kɔsɩkɩn.

5 'Bhɛɛ- 'dun-, 'yee- le 'lɛɛ- -yoo 'η matɛdɔ 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu bole 'η matɛdɔle ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'fɔke 'bhe ge 'tɛnlɛ- 'η zrupliile ma. 'Kee- ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'η 'zoo 'nale -a ni.»

6 'Bhe blaان, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «'Ka 'yee- 'kitikan mi -yɔɔ 'e -yaa' -jan 'e ɔmaa ɛɛ?

7 -Waanbhaa' 'la mɛɛ mu ɔsia -a ba 'ke -yaa' pɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe mu bole -o wisile ma -a ni 'ke -wa -sromabo -bi zi 'pegee -yrekpaa', 'ka mu 'kpee ma 'yee- -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu a 'seri 'e 'lekunle, 'bhɛɛ- -yoo go -yrɛn 'yi ɛɛ? 'Ka mu 'kpee ma, -e nu -mɔle' 'ke yaa zibɔ -o zi ɛɛ?

8 Wlan 'gbu 'e ni, -Waanbhaa' laa nu -mɔle' -o gole ma -yrɛn 'yi. 'Dun- Bhaaplɛŋ Gbe 'e 'nu yi 'e 'le, -e nu bhɔle mɛɛ -wɛɛ' -la ta 'ke 'mu 'kpale- -o -a -yi ɛɛ?»

Farizi mi do 'pegee 'nisrakun mi do ma -gɔɔn

9 Zesu -gɔɔn do ɔbwa 'ezin-. Mɛɛ -lɛdo' 'la -o 'kpee ma -o -lɛdɔle -o -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'gbu magbaande mɛɛ -bhɛɛke' mu ma, Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe ɔbwa 'mu -la 'kaama-.

10 -E pe dɔɔ: «Mɛɛ plɛ -ja -o 'seriwole yrɛ nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla, -a do -yaa 'ke Farizi mi 'le, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'e 'bhe 'yaa- 'ke 'nisrakun mi 'le.

11 Farizi mi 'e -ja dulale 'edanma -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'bheε-ya 'seriwole -saan dɔɔ: <'E, -Waanbhaa! 'Mi 'e 'pubo-, -amasrɔyi 'naa -o 'ke -faannii' 'pegege mεε -yɔɔ' 'le, 'bheε- 'naa mεε -bhεεke' 'na -glin 'bhii-mεε -vin mu 'ε gbεεn-. 'Mi 'e 'pubo- 'ezin-, -amasrɔyi 'naa -o 'eyɔɔle 'bhii-nisrakun mi 'la bhe 'bhe gbεεn->

12 'N 'sunjwla- gaan ple -gbεεyi' 'ε □la, 'bheε- 'ke 'η pe 'oo pe 'la 'srɔɔwoa□ 'η 'bhe 'yicien- -lε vu, 'bheε- -a -lε vu mi 'ε 'η 'bhe na 'bhi -Waanbhaa' ni.

13 'Bhe 'waati 'ε ba, 'nisrakun mi 'ε 'bhe 'plɛngole -yaa 'yee- Farizi mi 'ε ma, 'bheε- 'bhe 'laa -yaa sɔ 'bhe -yrekpale laanima. 'Bhe 'bhe gbε ple 'ε □kpaa 'bhe 'wiinj-, 'bheε- 'bhe pe dɔɔ: <'Ee, -Waanbhaa! 'N 'yrenkla 'ε ma, 'η 'yoo- 'ke -za 'yɔɔ- kle mi 'le.>>

14 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: <'Mi pe 'ka 'ni dɔɔ -Waanbhaa' 'nisrakun mi 'ε -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma -yaan, 'bheε- 'bhe -ja 'bhe ba 'fε 'lε ma. 'Duj- Farizi mi 'ε 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'srɔɔwole -Waanbhaa' 'kɔɔ. -Amasrɔyi, 'ke mεε 'oo mεε 'la 'bhe 'gbu magbaandia mεε ma, -Waanbhaa' nu 'bhe zan maveεle. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu maveεla, -Waanbhaa' nu 'bhe zan magbaandele.>

Zesu -o -nε 'fientronne mu 'dumawo zii'

(Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 -Yrekpaa' do, mεε 'ke mu □nwa -nε 'fientronne 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -e 'mu 'dumawo. -Yaa' -klanlane mu 'ε 'yrekpale 'bhe mεε mu 'ε ma 'ke -o -yranle' 'mu zi.

16 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ -o nu 'woo- -nε mu 'ε 'le -a ni, 'bheε- -e pe 'ezin- dɔɔ: <'Ka 'laa -nε 'fientronne mu 'ε -gbinle' 'η ma, -kaa 'to 'ke -o nu 'η ba. -Amasrɔyi mεε 'la zan mu klegbeya -o 'bhii- 'woo- -nε mu 'lεε- gbεεn-, 'bhe zan mu -la pε -le 'ke -Waanbhaa' -bhlengbeya -wa 'ε 'le.

17 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhlengbeya -za 'ε 'kunle- 'bhii- -nε 'fientronne do 'a kun gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhe zan laa nu 'sɔle- gele- -yaa' -bhlengbeya -wa 'ε ta -titi.>

-Naflo zan do ma -gɔɔn

(Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 Zuufu mu a -kunlii do Zesu 'lɔkpaa- dɔɔ: <'O Daan mi wlan, 'an kle 'nale- -a ma 'bheε- 'η -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwo- εε?>

19 Zesu pe -a ni dɔɔ: <-Mele -kla 'bheε- 'yoo- 'η 'sii zii' 'e Daan mi wlan εε? Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o 'elrele 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplen ba.

20 'E -Waanbhaa' a 'toη mu 'lεε- dɔ εε, 'wole- dɔɔ: <'Yaa -yanbhɔɔya klele, 'yaa mεε dele, 'yaa -faanwole, 'yaa bhla 'kpale- mεε ma, 'e de 'pegeε 'e nεε -lɛdɔ' -a ma.>>

21 'Yee- -naflo zan 'ε pe Zesu ni dɔɔ: <'N 'woo- 'toη mu 'la bhe 'mu 'kpen 'klosikwan 'kee- 'san 'η matrujya 'waati 'ε ba.>

22 -E 'bhe 'pele- 'bhe gbεεn- bhe, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'Yaa -za do 'kpo -la klele -li, 'bhe -le dɔɔ: 'e 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen gɔn, 'bheε- -o ma -goli' 'ε 'yicien- 'kɔɔflenzan mu ma. 'Kee 'bhe □kla, 'e nu -naflo mu 'srɔɔwole lafle' 'yi. 'Bhe blaana, nu 'bheε- 'e kle 'η zi mi 'le.>

23 'Yee- mεε 'ε -e Zesu 'wojan- mu 'ε 'kpen 'male-, 'ke -ya wlεyisriwole, -amasrɔyi -e -yaa 'ke -naflo zan -gbene do 'le.

24 'Bhela- -yile, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: <'E, -naflo zan mu gele la -Waanbhaa' a -bhlengbeya -wa 'ε ta 'de!>

²⁵ 'Ali- 'yoonma do 'kanle- laa la -mləsienne do -gluu zi 'bhii- -naflo zan do gele la -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya -wa 'e ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

²⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, mɛɛ 'la zan mu -yaa -o 'trɔŋkpa zii' Zesu 'ni, 'bhe mu 'bhe -jan 'ɛ 'male-, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «'Bhɛɛ- -dele sɔ gole -za 'yi ɛɛ?»

²⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhe bhaaplɛŋ mu -baliwo, 'bhe 'laa -Waanbhaa' -baliwo -titi.»

²⁸ Pieri pe -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ -ploola 'o 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen ma, 'bheɛ- 'o □nwa dɔle 'e zi.»

²⁹ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ ma dɔɔ: 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ɛ -zayi', 'bheɛ- mɛɛ 'la zan -yaa 'fɛ oo, -a na oo, -a nɛɛnɛ- mu oo, -a dɛ 'pegeɛ -a nɛɛ oo, 'bhe 'pegeɛ -a -nɛ mu 'ɛ □twa -a nɔɔ-.

³⁰ 'Bhe zan nu 'bhe pɛ mu 'ɛ yeke- 'srɔɔwɔle 'ke bhe kan -a 'ciɛn -lwa mu 'ɛ ta 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bheɛ- 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwɔle.»

Zesu -o -a dɛza 'pegeɛ -a bweza gale ba -jan 'ɛ 'wo gbɛ -glɔɔn yaga mi wo 'zi 'ezin-

(Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)

³¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -yaa' *-kɛɛɛɛɛ vɔ ta plɛ 'ɛ 'siile, 'bheɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔŋkpa 'ŋ ni 'elrele, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalɛmu -ge bhe, -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ɛ -o -za mu 'la 'kpen yɔɔndia- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ ba za 'yi 'mu 'kpen 'yi za nu klɛle.

³² -O nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'kpale- 'si 'bhɛɛke mu 'kɔɔ, 'bhe mu 'nu -a malrɔgɔle, 'bheɛ- 'mu 'sɔnsi- -a ma; 'mu nu a -zwanwɔle, 'bheɛ- 'mu nu 'mu 'liile- 'klalɛ- -a ta.

³³ 'Bhe blaɛn, -o nu -a tafɛle 'ke gbɛɛɛɛɛ 'le, 'bheɛ- -wa dɛ. 'Ke -wa □dia, 'duŋ- -ɛ nu bwele gale ba -a gale blaɛn -yrekpaɛ' yaga mi 'ɛ ma.»

³⁴ 'Bheɛ- 'duŋ- -yaa' -kɛɛɛɛɛ mu 'ɛ waa 'bhe -jan mu 'ɛ -o do 'kpɔ 'yimalɛ. -E -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa' -o yikan' 'ɛ 'yrɛ ta, 'bheɛ- waa -yaa sɔ -o -yimalɛ.

Zesu -yrɛ 'wi mi do -yrɛ 'liiploola

(Matie 20.29-34; Maki 10.46-52)

³⁵ Zesu 'pegeɛ -a zi mu 'ɛ 'bhɔlawoa Zeriko -wa 'ɛ -din 'waati 'la ba, -yrɛ 'wi mi do yaale -yaa zi 'ɛ 'trɔn ta 'ke -ya -yrɛwɔ' mɛɛ mu ma.

³⁶ -Ayile, -ya male 'kaa -zamaa' 'srɛ do -o 'kan zii', 'kee- mɛɛ 'ke mu -lɔkpale dɔɔ: «-Mɛla ma 'bheɛ- mɛɛ -weli' -o 'esrele -gee' ɛɛ?»

³⁷ -O pe -a ni dɔɔ Zesu 'la da Nazareti -wa 'ɛ ta, 'bhe -le 'kan zii'.

³⁸ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele 'sanle 'egɔɔle dɔɔ: «'Davidi 'nranɛ- Zesu, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

³⁹ Mɛɛ 'la zan mu dɔle- -yaa mɛɛ -vin mu 'ɛ 'lɛɛ, 'mu 'yaa- -yran 'zi -a zi 'kaa -ya taga. 'Duŋ- -ɛ -yaa pe 'zi 'egɔɔle 'ezin- dɔɔ: «'Davidi 'nranɛ- Zesu, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

⁴⁰ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu dulale, 'bheɛ- 'ke -ya pele- 'kaa -o nu 'yee- -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'le -a ni. -Ya mabɛɛnle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'lɔkpale dɔɔ:

⁴¹ «'Yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ -mɛ za -la klɛ 'e ni ɛɛ?» -E pe Zesu ni dɔɔ: «'Mɛɛzan, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ya klɛ 'ke 'ŋ sɔ yrɛ ma yeke- 'ezin-»

⁴² -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E 'yrɛ 'liiploo-! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe 'ɛ 'bheela-»

⁴³ 'Bhe yrɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, 'ke -a -yrɛ mu 'ɛ 'liiploole, 'bheɛ- 'kee- yrɛ ma yeke-. -Ayile 'kee- dɔle- Zesu zi, 'bheɛ- 'kee- ge -Waanbhaa' 'tɔbhɔlele.

-Zamaa' 'e 'yrekpale 'yee- 'yre 'wi mi 'e ma, 'ke -o 'kpen -Waanbhaa' 'tobhole 'sanle.

19

Zesu 'pegee Zase a -za

¹ Zesu 'bhole- Zeriko -wa 'e ta, 'bhεε- -e -kaan -a 'kpee.

² 'Bhe □nɔɔ 'nisrakun mu -kunlii do -yaa, -o 'yaa- 'bhe sii Zase. 'Bhe 'yaa- nafflo zan -gbene do -la -le.

³ -E -yaa -a zi 'bhii- -e Zesu 'ye 'ke 'bhe -o mεε -gloɔn 'la 'le; 'duŋ- yaa -yaa 'sole 'bhe 'yele. -Amasroyi -e -yaa kpeteekpenε, 'bhεε- -zamaa' 'ε □yaa 'ebebele.

⁴ -Ayile, 'kee- 'kanle mεε mu 'e 'lεε blaale-, 'bhεε- 'kee- gele- 'sanle- -yri diinj do 'yi. -O -yaa 'bhe -yri diinj 'e sii sikomɔɔ. -E -saan 'bhe 'yi, 'kooko- Zesu 'kan bhla 'e zi, -e so 'bhe 'yele.

⁵ Zesu 'bhole- 'bhe -yri diinj 'ε □la, 'ke -ya -yrekpale laanima, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Zase, zina- blaale-, 'mi nu 'η zenle 'bhi -la ba -zɔn.»

⁶ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zase zinale blaale-, 'bhεε- 'kee- gele- Zesu 'le -a ba -le ma, -a zrukpa' -gbene 'e ta.

⁷ 'Duŋ- mεε mu 'la 'kpen 'a □ya -a ge bhla 'e zi Zase ba, 'mu 'mu zrupliila, 'bhεε- 'mu pe dɔɔ: «'Yee- mεε 'lεε- -ja -a zenle -za 'yoo kle mi do -la ba.»

⁸ -Woo 'bhe 'yi bhe oo, 'ke Zase 'e 'wlenle -o plen-, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Mεεzan, 'E 'yrekpa -ge doo, 'mi nu 'η 'koope- mu 'e 'yicienle -le ple, 'bhεε- 'an 'traa do na 'kooflenzan mu ni. 'Ke 'η -goli' □kwan mεε -bhεεke' 'koo -dawli' ma, 'η nu 'bhe -goli' yeke- 'e 'niinale 'bhe zan ma -gloɔn yizie.»

⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Zɔn, -Waanbhaa' 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa □la mu 'e -gwa -za 'yi; -amasroyi 'bhi 'ezin-, 'yoo- 'ke Abraamu 'nranε- 'ε do 'le.

¹⁰ *Bhaaplen Gbe 'e □nwa mεε mu 'la zan mu □nia 'mu ziglinle 'bhεε- -yoo go -za 'yi.»

Yewone vu ma -gɔɔn

(Matie 25.14-30)

¹¹ Mεε mu 'e □bwa -o 'tronkpale ma Zesu ni, 'bhεε- -o bholawoa Zeruzalemu -wa 'e -din, -o 'kpee ma, -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya yaa- bhla 'e 'lεε 'laa -yaa -li 'egboonle. 'Bhela- -yile 'ke Zesu -gɔɔn 'lεε- 'bhe bole- 'sanle -o ni.

¹² -E pe -o ni dɔɔ: «'Elwaleta -so, □fwa mu ba 'fa 'la mi do -yaa zan gele 'kleen gbɔɔn do -yi, 'kooko- 'bhe 'kleen 'e 'yi mu 'e 'mu 'a kle 'mu ta -bhlenjgbe 'le. 'Ke 'mu □yaan -a klelele -bhlenjgbe 'le 'waati 'la ba, -e -yaa nu 'niinale -a 'gbu 'ya 'kleen 'e 'yi, 'bhεε -e kle -a 'gbu a mεε mu 'e ta -bhlenjgbe 'le.

¹³ 'Sani- -a gele plen- 'bhe 'taa 'e ta, -e -yaa' yewone vu 'e 'siila-, 'bhεε- -e -can 'tanbha do do □naa -o 'kpen ni do do. 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: <-Ka yewo 'yee- -goli' 'e 'le, 'kooko- -tronkpa' -a ma 'sani- 'η 'nule- plen- >

¹⁴ 'Duŋ- -a -za 'laa -yaa so -yaa 'kleen 'yi mu 'e ni, -ayile 'ke 'bhe mu mεε mu winbole -a zi 'kaa 'mu 'a pe 'a ni dɔɔ: <'Waa- zi 'bhii- mεε 'lεε- kle 'o ta -bhlenjgbe 'le.>

¹⁵ -E -ja 'bhe 'kleen 'e 'yi, 'bhεε- -wa □kla 'ke -bhlenjgbe do 'le. 'Bhe blaen, 'kee- niinale -a ba 'kleen 'e 'yi. 'Bhεε- -e -can -goli' 'tanbha mu 'e □naa -yaa yewone mu 'la ni, -e 'mu 'kpen -siila, 'bhεε- -o -za yeke- mu 'la □kla 'yee- -goli' mu 'e 'le, -o 'mu 'yipia- -a ni.

16 -A lwa mi 'e 'bhe 'nule-, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la [ɲaa 'mi ni, 'mi -goli' 'tanbha 'bheɛke vu -srɔɔwoa 'bhe ma -trɔn 'le.>

17 'Yee- -bhleŋgbe 'e pe 'bhe yewone 'e ni dɔɔ: <'N 'cie oo 'η 'cie-! Yewone 'Irele-. 'Yee- zru -kla do -za 'fientronne mu 'yi, 'bhela- -yile, 'mi nu 'e klele -wa vu ta -janmatii 'le.>

18 -A ple mi 'e 'bhe 'nule-, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la [ɲaa 'mi ni, 'mi -goli' 'tanbha 'bheɛke 'soo 'srɔɔwoa- 'bhe ma -trɔn 'le.>

19 -Bhleŋgbe 'e pe 'bhe ni dɔɔ: <'N 'cie oo 'η 'cie-! 'N nu 'bhi klele -wa 'soo ta -janmatii 'le.>

20 -A yaga mi 'e 'nule, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la [ɲaa 'mi ni, 'yele- -ge, 'an magaanna so 'peene do 'yi.

21 'N -gblaanna 'e 'lee, -amasɔyi 'yaa- -za 'yi -o 'egloole. 'Yaa- pe laa -o pe 'la 'le, 'e 'bheɛ- si. 'Yaa gba 'la 'kpale-, 'e 'bheɛ- 'yi pebhaa kan.>

22 'Bhe klele 'te, 'ke -bhleŋgbe 'e -ya pele- -a ni dɔɔ: <'Yewone 'yoo-, 'η nu 'e 'kunle- 'e 'gbu 'liijan- ma. 'Ya 'yaango- bi 'bhii- 'an -za 'yi -o 'egloole, 'bheɛ- 'an pe laa -o pe 'la 'le 'η 'bheɛ- si. 'Bheɛ- 'naa gba 'la 'kpale-, 'η 'bheɛ- 'yi pebhaa kan.

23 -Mele [kla 'bheɛ- 'yaa 'an -goli' 'e 'kpale- -goli' magaan 'fe 'e [la ee, 'kooko- 'ke 'η -daa 'an 'taa 'e ta 'waati 'la ba, 'η 'yaa- so -a ma -trɔn 'yele ee?>

24 'Bheɛ- -bhleŋgbe 'e pe mee 'la zan mu dulale -yaa -a -din 'mu ni dɔɔ: <-Kaa 'koo -can -goli' 'tanbha do 'e 'kun, 'bheɛ- -ka 'bhe 'na 'tanbha vu zan 'e ni.>

25 'Bhe mee mu 'e pe -a ni dɔɔ: <'O Zan, 'tanbha vu -o 'bhe 'koo gban.>

26 -Bhleŋgbe 'e pe -o ni dɔɔ: <'Mi 'bhe 'yaango-, 'bheɛ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ pe -o mee 'la zan 'koo, -o nu -a 'koope- 'e baankpale, 'bheɛ- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mee 'la zan 'koo, 'ali- -o nu -a 'koope- sanɛ- 'e 'bhe 'kunle-.

27 Mee 'la zan mu -o 'η 'soonnii mu 'le 'bheɛ- waa -a zi 'bhii- 'η kle -o ta -bhleŋgbe 'le, -ka nu 'mu -le, 'bheɛ- 'ka -o 'kpen de 'η 'yre ma -ge.>>

ZESU A YE 'E 'LƐYANYRE ZERUZALEMU

Zesu -yaa' -klanlane ple winbwa- 'soofaline do 'kunyre- nɔɔ- (Matie 21.1-11; Maki 11.1-11; Zaan 12.12-19)

28 Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele, 'kee dole- -zamaa' 'e -lee Zeruzalemu 'taa 'e ta.

29 -O bhole Betifaze 'pegee Betani -wa mu 'e -din, -o -yaa vle goon 'la sii Olivi diinj vle goone- 'bhe -din bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlane ple winbole -o -lee.

30 -E pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka ge -koo' 'lee -wa 'ne 'la bhe -a ta. 'Ke 'ka [bhwa -a nɔɔ-, 'ka nu -soofaline do -yrelɛ' yele -yri diinj do ma, mee -bheɛke' do 'kpo 'laa 'sanle- 'lido' -a ta. 'Kaa- 'ploo- -yri 'e ma, 'bheɛ- -ka nu 'kele-.

31 'Ke mee 'la 'ka 'lɔkpa- dɔɔ 'kaa- 'ploo zii' -mela ma, -kaa pe 'bhe zan ni dɔɔ: <Meezan maza -o -a ma.>>

32 -Yaa' *winbwo mu 'e -o gele, 'ke -o -za mu 'e 'kpen 'lesole yele- 'bhii- Zesu -o 'kpeeɛkaan gone- 'la gbɛɛn-.

33 -O -yaa -soofaline 'e 'ploo zii' bhla 'la ba, 'ke bhe zan mu -o -lɔkpaɛ dɔɔ: <-Mele [kla 'bheɛ 'ka -o 'yee- -soofaline 'lee- 'ploo zii' ee?>

34 -O pe 'mu ni dɔɔ: <Meezan maza -o -a ma.>

Zesu [saan 'soofaline 'e ta -a ge bhla 'e zi Zeruzalemu -wa 'e ta

³⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o nule- -soofaline 'ε 'le Zesu ni. -O -waa' dune- mu 'ε 'ke □klaa 'bhε kpoo ta, 'bhεε- 'ke -o Zesu 'sanle 'bhε ta.

³⁶ -Soofaline 'ε 'yaa- ge 'zi Zesu 'le, 'bhεε- mεε mu 'ε □yaa waa dune- -gbene mu 'ε 'piila- 'zi -a -lεε zi 'ε 'lii.

³⁷ -O bhole Zeruzalemu -din bhla 'la ba, 'ke -o kan zi 'la 'bhε 'yaa- kan Olivi diinj vλε goon 'ε -din, 'ke zrukpa' -gbene do zinale -yaa' -klanlane mu 'ε 'kpen ta, 'bhεε- -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'la 'kpen □kla -o -yre ma, 'ke -o 'bhε 'pubole 'mu 'kpen ma.

³⁸ -O -yaa pe 'zi doo:

«-Bhλεngbe 'la -yoo zan Mεεzan -Waanbhaa' 'tε 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'a -doobo!»

«Bhaa yilabla kle lafle 'yi, 'bhεε- 'tobhōleya bo laanima -Waanbhaa' ni.»

³⁹ Farizi mu 'ke mu 'la 'yaa- -zamaa' 'ε 'plen-, 'mu pe Zesu ni doo: «'O Daan mi, -a pe 'yaa- -klanlane mu 'ε ni doo -woo taga.»

⁴⁰ 'Bhε 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni doo 'ke -woo tagaa-, kpoti mu nu -wεle' 'εglōle.»

Zesu -o wisi' zii' Zeruzalemu -wa 'ε ta

⁴¹ Zesu 'bhole- Zeruzalemu -wa 'ε -din, 'bhεε- -a -yrekpale -a ma, 'kee- wisile -a ta.

⁴² -E pe doo: «'Eε, Zeruzalemu! -Za 'la 'bhε sō yilabla 'nale 'e ni, 'kee □yaa sō 'bhε dole- -zōn bi. 'Dun- -a gaanle -o 'e 'lεε, 'yaa sō -a yele-.

⁴³ 'Bhε yi -o zan bhōle, 'ε 'sōnnii mu nu 'fεgwle- mu dōle 'ε zi, 'bhεε- 'mu nu 'yaa- -wa 'ε 'kunle-. -O nu 'mliᅅgole 'ε zi, 'bhεε- -o nu 'e ta mu 'ε 'yrebatedole yrekpen- □noo.

⁴⁴ -O nu 'yaa- 'fε mu 'ε 'kpen 'wile- 'fenfen, 'bhεε- -wa -dwa vλε mu 'la 'le 'mu do 'kpō 'kpaale- laa nu bole- 'eke- ta. 'Bhεε- -o nu 'yaa- -wa 'ε ta mεε mu 'ε 'kpen dele, -amasroyi -Waanbhaa' □nwa bhōle 'ε ba 'waati 'la ba, 'yaa 'bhε 'waati 'ε 'yidōle!»

Zesu -ja 'plεεgōn- mu 'ε -gbinle' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la

(Matie 21.12-17; Maki 11.15-19; Zaan 2.13-22)

⁴⁵ Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la, 'kee 'plεεgōn- mu 'ε -gbinle' 'sanle.

⁴⁶ -E pe -o ni doo: «-Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sεwε 'ε 'yi doo: «'An 'fε 'ε nu klele 'seriwo 'fε -la -le, 'dun- 'ka mu 'a □kla 'ke -faannii' mu gaan 'fε 'le!»

⁴⁷ Yi 'oo yi, Zesu 'yaa- mεε mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la. 'Bhεε- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Toᅅ daan mu 'ε 'bhεε- Zuufu mu -lεε mu -gbene mu 'ε 'mu 'yaa- Zesu dεyre -la -glin 'zi.

⁴⁸ 'Dun- -wa kle gōnε- 'la gbεen- 'bhεε- -wa kun, waa -yaa 'bhε do; -amasroyi Zesu 'wojan- mu 'ε 'bhε mu mεε mu 'ε 'kpen zru 'ε □kwan, 'bhεε- -o 'kpen 'yaa- -o 'trōnkpa zii' -a ni.

20

Zesu a -glōoya' 'ε da 'naa- -a ma εε?

(Matie 21.23-27; Maki 11.27-33)

¹ -Yrekpa' do, Zesu 'yaa- mεε mu 'ε daan 'zi 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la 'waati 'la ba, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'pegee *'Toᅅ daan mu 'ε, 'bhεε- Zuufu mu 'a 'gwaan gbalaan mu 'ε 'nule 'tenle- -a ma.

² 'Bhεε- -wa -lrokpaa doo: «'E -za mu 'la kle 'zi, -dele pe 'e ni doo 'yoo- kle εε? 'Bhεε- -dele -o kle 'senj □naa 'e ni εε?»

3 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi -o zan 'ka mu -lɔɔkpale 'ezin- dɔɔ:

4 -Ka 'bhe zikpa' 'η ni, -dele Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'winbwa- mɛɛ mu 'wiinjɛyɛ nɔɔ- 'yi ba, -Waanbhaa' taa- bhaapɛɲ mu ɛɛ?»

5 'Bhe 'yi, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- pɛɲ- dɔɔ: «'Ke 'wa ɲpia -a ni 'kaa <-Waanbhaa' -le 'a 'winbwa->, -e nu 'o 'lɔɔkpale dɔɔ -mɛla ma 'bheɛ- -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

6 'Bheɛ- 'ke 'wa ɲpia dɔɔ mɛɛ mu -le 'a 'winbwa-, -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ nu -kɔɔ' dɛyɛ -glinɛ' kɔti 'le. -Amasɔyi -o 'kɛɲ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zaan -o 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do 'le.»

7 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'a 'winbwa- 'o mɔɔ laa 'bhe zan 'ɛ dɔ.»

8 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Duj- 'kee- ɲkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'mi 'ezin-, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- klɛ 'sɛɲ ɲnaa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ɛ 'tɔkanle 'ka ni.»

*-Dɔɔ gba la yewone 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn
(Matie 21.33-46; Maki 12.1-12)*

9 'Bhe blaɲ, 'ke Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bole 'sanle mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bheɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «Mɛɛ do -dɔɔ gba do -kpaɲ, 'bheɛ- -ya gbɛkpaɲ- yetanɛ mu 'kɔɔ-. 'Bhe blaɲ, 'kee- gele- 'taa do ta, 'bheɛ- -e ɲmwa 'bhe ɲnɔɔ ye.

10 -Woo 'bhe 'yi bhe, -dɔɔ bhɲa 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle-, 'kee- -yaa' 'fɛ ɲla yewone mu 'ɛ do winbole -yaa' gba 'ɛ ta yetanɛ mu 'ɛ zi, -yaa' pɛ -dɔɔ bhɲa 'si zayi'. 'Duj- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yaa' yewone 'ɛ ɲkwan, 'bheɛ- -wa tafiaɲ; 'bheɛ- -o -ploola -a ma -a 'kɔɔɲɛɲ- 'le.

11 'Bhe blaɲ, 'ke -dɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewone 'ɛ 'bhɛɛke do winbole yetanɛ mu 'ɛ zi ezin-. 'Duj- 'bhe 'bhɔle- -o ta, 'ke -o 'bhe tafɛle 'ezin-, -o 'bhe -zwanwoa, 'bheɛ- 'ke -o 'ploole 'bhe 'kɔɔɲɛɲ- 'ɛ ma.

12 'Bhe blaɲ, 'ke 'yee- -dɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewone mu 'ɛ yaga mi winbole -o ta 'ezin-. -O 'bhe madingwa, 'ke -o gele- 'bhe blinɛ gba 'ɛ bhlemazi.

13 'Bhe blaɲ, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- dɔɔ: <'An klɛ 'nale- -a ma ɛɛ? 'Nj nu 'η gbe bhe do 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele 'bhe winbole -o ta, -dɔke' -o nu -gasikpale 'bhe 'lɛɛ oo.>

14 'Duj- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yɛɛkpale 'bhe ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'bhe -le nu klɛɛ gbazan 'ɛ 'le boolazi -a dɛ gale blaɲ. -Ayile -kɔɔ' 'a dɛ, 'bheɛ- -dɔɔ gba 'ɛ bɔ -kɔɔ ni.»

15 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa kunle, 'bheɛ 'ke -o gele- 'kɛle- gba 'ɛ -zanta', 'bheɛ- 'ke -wa deɛ-» Zesu -zamaa' 'ɛ 'lɔɔkpaɲ- dɔɔ: «'Ka mu 'kpee ma, gbazan 'ɛ nu -mɛ za -la klɛɛ 'woo- yetanɛ mu 'ɛ ni ɛɛ?»

16 'Nj bhe, -e nu 'woo- yetanɛ mu 'ɛ 'kɛɲ dɛɛ, 'bheɛ- -e -dɔɔ gba 'ɛ gbɛkpa yetanɛ mu -bhɛɛke' mu 'kɔɔ.» Mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhe -jan 'ɛ 'male- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Ee, bhɲa 'bhe 'yansi za 'ɛ 'kan 'o ma 'egbɔɔnle.»

17 Zesu 'ɛ 'yɛɛkpale -o ta frii, 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «-Waanbhaa' a -jan 'lɛɛ-, 'bhe 'yi -o 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bhe -jan 'ɛ 'yele- -gɛ: <'Fedɔ- mu 'ɛ -woo -bangwa vlɛ 'la 'yi 'bheɛ- -wa -blinna, 'bhe -le ɲkla 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan -la vlɛ -kpɲ -gbɛɛ 'gbu 'ɛ.»

18 «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -balaa' 'yee- vlɛ 'lɛɛ- ta, 'bhe zan ma diɲ nu gɔɛ. 'Bheɛ- 'kee- -balaa' mɛɛ 'la zan ta, -e nu 'bhe zan 'wiile-»

*'Nisra gbawoza
(Matie 22.15-22; Maki 12.13-17)*

19 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'sraka 'lena -kunlii mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'kun. -Amasroyi -wa 'yaangwa- 'bhii-, Zesu -goon 'e 'ɔbwa 'wan -la ma. 'Dun- -o -yaa -gbiaan 'zi -zamaa' 'e 'lee.

20 -A 'san 'bhe yi 'e ma, -o -yaa Zesu 'klosikun zii' 'bhe kleza mu 'e ma. -Ayile 'ke -o mee mu winbole -a zi. 'Bhe mee mu 'e 'yaa- 'mu 'gbu kle 'zi mee -lrele' mu 'le -dawli' ma. 'Bhe mu -ja bole -a -la, 'kooko- 'mu so -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Bhe- 'ke 'mu 'a 'kwana 'mu so gele- 'kele- 'kitikan mu 'e 'pegee -waa' -janmatii 'e ba.

21 -Ayile 'ke -o nule- Zesu 'lrokpale doo: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- doo 'e 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe 'pegee 'yoo- mee daan mu 'zi 'ke -za 'la 'le, wlan -le 'mu 'kpen 'le. 'Yaa mee bago, 'bhe- 'e -Waanbhaa' a zi 'e 'bhe- daan wlan 'gbu ma kpataakpa.

22 'Woo -za do -yilrokpale 'e ma doo: -Kooa' 'tonj- 'e ta, -koo' so taa- -koo' 'laa so *Rome mu 'e -waa' -bhlengbe -gbene Sezaa a 'nisra 'e gbawole ee?»

23 'Dun- Zesu waa -dawli' maza 'e dole, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Ka nu -goli' 'tanbha do 'le 'n ni doo.»

24 -O nule 'bhe 'tanbha 'e 'le -a ni, 'ke -yoo -lrokpale doo: «-Dela ngblo lli 'pegee -a 'to yoondele -ge ee?» -O 'kpen pe doo: «Rome mu a -bhlengbe -gbene 'bhe -le 'kele-»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ke -yoo 'bhe gbene- bhe, 'kela 'bhe -o Sezaa a pe -o 'le, -ka 'bhe- gbawo 'bhe ni, 'bhe- -Waanbhaa' a pe -o 'kela 'le -ka 'bhe 'na 'bhe ni.»

26 'Ali- 'woo- mee mu 'e waa 'sole- Zesu 'kunle 'bhe 'gbu 'liiwli- 'e ma. Droon' -a wojan mu 'e -yoo -liibhaala -o ma. -Ayile waa 'sole- -jan 'kedo- 'kpo 'wole, 'bhe- -o tagale 'ɔbwa.

Mee bweza gale ba

(Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 -O -yaa mee 'ke mu sii *Saduse mu, -o 'si ta waa -yaa -o kpa mee bweza gale ba 'e 'yi. -O -yaa pe doo 'ke mee -gaa 'ke -za 'kpen 'yaan. -Yrekpa' do, -o 'ke mu -o mabeenna Zesu -din, 'ke -o 'bhe 'lrokpale doo:

28 «'O Daan, Moizi 'a yoonidia- -yaa' 'tonj 'sewe 'e 'yi doo: 'Ke mee do 'kla 'ke 'siele-, 'bhe- 'ke -ya na -twa -a blaana, 'bhe- 'ke yaa -ne 'yale- 'bhe ta. -A gaanzido do 'e 'gwlaan- 'e 'bhe 'a na yalaa'. 'Ke 'bhe 'kla bhe, 'ke 'bhe -ne mu 'la 'yaan -a na ta, 'mu nu klele 'bhii- -a 'gbu 'kpee 'yi mu.

29 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama, neene- ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa. -O -lee mi 'e 'bhe le 'la 'sia 'bhe 'laa -ne 'sroowole 'bhe ta, 'bhe- 'bhe 'kla 'ke 'siele.

30 'Bhe gaanzido do 'e, 'bhe glaanle 'e 'sia, 'bhe 'laa -ne 'sroowole -a ta, 'bhe- 'ke 'bhe gale-. -A gaanzido do yaga mi 'e, 'bhe 'kla 'yee- klegbeya do 'kpo 'e 'yela- gbene.

31 'Woo- neene- 'gwlaan 'srwaple- -o 'kpen 'yee- le 'e 'yalaa do do, 'bhe- -o 'kpen 'kla 'ke 'siele- do do 'ke waa -ne 'sroowo- -a ta.

32 -O 'kpen gale blaana, 'ke 'yee- le 'e 'gbu klele- 'ke 'siele 'ezin.

33 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'woo neene- ma 'gwlaan- 'srwaple- 'e -o -de 'gbu -la na nu klele 'yee- le 'e 'le ee?»

34 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «Gwlenna yaale -o 'gwlaan- mu 'pegee le mu pler- 'drunyan 'lee- 'bhe- -yi.

35 'Dun- 'ke -Waanbhaa' 'a 'ledulaa doo mee 'la zan mu bwe gale ba, 'bhe- 'drunyan 'la 'bhe -o zan -o bo 'bhe 'yi, waa nu le mu nale gwlen ni, 'bhe- 'gwlaan- mu laa nu le 'sile-.

36 Waa nu 'sole- gale- li, 'bhe- -o nu klele 'bhii- -Waanbhaa' a -mleke' mu 'e gbene-. -O nu klele -Waanbhaa' -ne mu 'le, waa nu gale -li -titi, -amasroyi -o -bwela gale ba.

³⁷ *Moizi 'a Ɔpia kpataakpa dɔɔ gbaa mu nu bwele gale ba. -Yaa' 'sewe 'e 'yi yre 'la -yri lunɛ- 'e ba janwo, Moizi Mɛɛzan -Waanbhaa' -siila dɔɔ: *Abraamu a -Waanbhaa'*, *bhe' pegee Izaki a -Waanbhaa'*, *bheɛ- Zakɔbu a -Waanbhaa'*.

³⁸ -Amasɔyi, -Waanbhaa' -o 'ke mɛɛ -yre male mu a -Waanbhaa' -la -le, 'bheɛ- yaa -o 'ke gbaa mu a -Waanbhaa' 'le. 'Bheɛ- mokpen' -o 'mu 'yre ma -Waanbhaa' -yre 'yi.»

³⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'Toŋ daan mu 'e 'ke mu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'e 'swa- jan 'e zikpale -o ni 'elrele.»

⁴⁰ -A 'san 'bhe ma, yaa dɔle -o do 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe -za 'kedo- 'kpɔ 'yilɔkpa -a ma 'ezin-.

Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Krisi 'e yaa -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'te 'le (Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)

⁴¹ Zesu pe 'woo- 'Toŋ daan mu 'e ni dɔɔ: «-Mela ma 'bheɛ- mɛɛ mu 'e -wa pe 'zi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Krisi -o 'ke Davidi 'nranɛ- -la -le 'te ɛɛ?

⁴² 'Bheɛ- 'duŋ-, Davidi 'gbu 'a Ɔpia- -yaa' 'Srokpa 'sewe 'e 'yi dɔɔ:

<Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a Ɔpia 'an Mɛɛzan ni dɔɔ:

Nu yala- 'ŋ -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e Ɔnɔɔ.

⁴³ 'Sani- 'mi yan 'e -sɔɔnnii' mu 'e kpaalele 'e gaan Ɔla.»

⁴⁴ «'Ke Davidi 'gbu Mɛɛ -Bhee mi Krisi 'siila- dɔɔ -yaa' Mɛɛzan. 'Bheɛ- -e sɔ klele -a -nranɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?»

Zesu mɛɛ mu 'e 'kpelekan zii' 'Toŋ daan mu 'e ma (Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

⁴⁵ -Zamaa' 'e 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'ni 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ:

⁴⁶ «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'Toŋ daan mu 'e ma. 'Kaanle- sɔ -o ni dunɛ- gboɔn mu 'le -o ta -wa 'kpee -kpan mu 'e ta, 'bheɛ- -wa zi 'bhii- mɛɛ mu -o -lɛdɔ' -a ma, 'bheɛ- 'mu -o 'pubɔ-. 'Ke -o -wlaa *Zuufu mu daanfe' mu 'e Ɔla, 'bhe' pegee 'feti kleyre -gbɛnɛ mu 'e Ɔnɔɔ, zilɛɛ- yaakpe mu 'e 'mu -la 'sile- sɔ -o ni.

⁴⁷ -O glaanle mu 'e 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen yan -dawli' ma. 'Bheɛ- -o mɔ -waa' 'seriwole 'e zi, 'kooko- -woo 'gbu zɔɔn mɛɛ mu -yre ta 'bhii- mɛɛ wlan mu. 'Bhɛla- -zɛele, -o ta 'kiti 'e 'bhe 'yɔɔ- nu -yiyale mɛɛ -vin mu 'e 'mu a pɛ 'kiti 'e ni -Waanbhaa' ba.»

21

Glaanle do a -goli' 'naza- -Waanbhaa' ni (Maki 12.41-44)

¹ Zesu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e Ɔla 'waati 'la ba, -naflo zan mu 'e -yaa -goli' bɔ 'zi -goli' bɔ -koone 'e 'yi; 'bheɛ- -ya ŋgblo -lawlenle 'ke -yoo yele-.

² 'Bheɛ- 'kee- glaanle 'kɔɔflenzan do yele-, 'ke 'bhe -o zan -goli' 'tanbha piine- ple bɔle 'yee- -koone 'e 'yi.

³ -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ glaanle 'lɛɛ- goli' yeke- 'la Ɔbwa -goli' bɔ -koone 'e 'yi, 'bhe 'yiya- mɛɛ -vin mu 'e 'mu -goli' yeke- 'la Ɔbwa 'bhe ni.

⁴ -Amasɔyi 'woo- mɛɛ mu 'e -o maza laa -yaa -li -goli' 'la ma, -o 'bheɛ- Ɔbwa -koone 'e 'yi. 'Duŋ- 'yee- glaanle 'lɛɛ- -yaa' 'kɔɔflenya 'e 'yi, -ya 'tota- goli' -vin sanɛ- 'e 'bheɛ- Ɔbwa -koone 'e 'yi.»

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene' e 'wiza- -leejanwo 'zi

(Matie 24.1-8; Maki 13.1-8)

⁵ Zesu a -klanlanɛ mu 'e 'ke mu 'e 'yaa- -balo klɛ 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene' e 'bhe dɔgbeya' e ta. -O -yaa -o -lɛkpa' zii' -a -lregbeya' e ma, 'bhe 'pegee -wa -dwa vlɛ -lrele' mu 'la 'le, 'bheɛ- -a -la 'srakagopɛ -lrele' mu 'e. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ:

⁶ «'Ka 'yre -o 'fe -gbene' la ma -gɛ bhe, -o nu -a 'kpen 'wile- -yrekpa' do. 'Ali- -wa -dwa vlɛ -kpuj mu 'la 'le, 'mu do 'kpɔ 'kpaale laa nu bole 'eke- ta. -O nu 'mu 'kpen 'klaale.»

-Klɔɔ' mu 'la nu klɛlɛ 'drunyan 'yan yi' e 'lɛɛ

(Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

⁷ Zesu a *-klanlanɛ mu 'e -wa -lɔkpa dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhe -za 'e nu bhɔle 'waati' e -dela ba ɛɛ? 'Bheɛ- 'bhe -za mu 'e 'ke -o klɛ bhla □bhwa 'waati' la ba, 'o nu 'bhe 'yaangole -tɔmasie' e -dela ma ɛɛ?»

⁸ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-'Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini-. -Amasɔyi mɛɛ -bebe nu 'mi 'tɔ 'e 'kpale- -o 'gbu ma 'bheɛ- -wa pe dɔɔ: <'Mi -le 'ke Mɛɛ -Bheɛ Mi Krisi' e 'le, 'mi 'an pe 'waati' e □bhwa!> 'Ka 'laa dɔle -o zi.

⁹ 'Ke 'ka gwledanwli mu -maa 'waati' la ba, 'bhe 'pegee 'ke mɛɛ mu wlenle -saan -o -lɛɛ mu ma 'klɛɛn -bebe 'yi, 'ka 'laa -gblaanle'; 'bhe -za -glɔɔn mu 'e 'mu -le nu 'solɛ- bhɔle- 'elwale' pe. 'Dun- 'bhe 'laa nu klɛlɛ 'drunyan 'yan 'waati' e 'le.»

¹⁰ 'Bheɛ- Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Si do nu gwledanle 'si 'bheɛke do ba; 'bheɛ- -bhlenḡbe do a 'klɛɛn 'yi mu nu gwledanle -bhlenḡbe 'bheɛke do a 'klɛɛn 'yi mu ba.

¹¹ 'Tre nu bɛɛnle yɛ 'ke mu nɔɔ-, 'bhe 'pegee -gu -gbene mu, 'bheɛ- ga -yɔɔ- -glɔɔn mu 'la -woo -yivlin' mɛɛ 'srɛ ma, 'mu 'kpen nu baale bhaaplen mu ta. Mɛɛ -gblaan ma pe mu 'pegee -tɔmasie -gbene mu nu 'pwele- lafle' 'yi.»

¹² «'Dun- 'sani- 'bhe -za mu 'e klɛle plen-, -o nu 'ka 'kunle- 'bheɛ- -o -yrenkpa' ka ta. -O nu 'ka 'kitikanle Zuufu mu daanfe' mu 'e □la, 'bheɛ- -o nu 'ka bole -kaso 'yi. 'Mi 'tɔ 'e -zayi', -o nu gele 'ka 'le -bhlenḡbe mu 'pegee mɛɛ gbalaan mu ba.

¹³ 'Ke 'bhe yi' e □bhwa, 'ka nu 'solɛ- 'mi 'an -jan 'Nrɛle- 'e 'wole 'bhe mɛɛ mu 'e ni.

¹⁴ 'Ka nu 'ka 'gbu ta jan 'e 'wole- ḡɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa 'bhe yienkanle 'elwale' pe.

¹⁵ -Amasɔyi 'mi 'gbu nu yikan' ma -jan 'kpale- 'ka 'lii, 'bheɛ- 'ka 'sɔɔnnii 'kedo- a -jan 'laa nu 'solɛ- 'ka 'kunle, 'bheɛ- -e zaabo 'ka 'le ma.

¹⁶ 'Ali- 'ka 'yape- mu oo, 'ka nɛɛnɛ- mu oo, 'ka 'yienii mu oo, 'bheɛ- 'ka 'bheḡwlen- mu 'gbu nu 'ka 'nale- mɛɛ mu ni, 'bheɛ- 'mu 'ka -bebe de.

¹⁷ 'Ka ven nu 'sile- mɔkpen' yin -lii, 'mi 'tɔ 'e -zayi'.

¹⁸ 'Dun- 'ka 'winbhe- do 'kpɔ 'laa nu ḡole a ba.

¹⁹ -Ka 'woo- yren mu 'e 'yikun: -amasɔyi 'ke 'bhe □kla, 'ka nu 'solɛ- 'ka 'gbu 'si' e ḡole- -za 'yi' bheɛ- gbɛɛn.»

Zesu -o Zeruzalemu -wa 'e 'wiza- 'e -leejanwo 'zi ezin-

(Matie 24.15-21; Maki 13.14-19)

²⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka gwledan mu zenle □ya Zeruzalemu -wa 'e zi 'waati' la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- -a -wi 'waati' e □bhwa -wa -din.

²¹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla Zude 'klɛɛn 'e 'yi 'bhe bhla 'e ba, 'bhe zan mu blasan-, 'bheɛ- 'mu ge 'mu gaan 'mu 'lɛɛ vlɛ ḡɔɔn mu 'e 'yi ye.

'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o Zeruzalemu -wa 'ɛ 'kpee, 'bhe zan mu ge 'mu gaan. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla 'bhe mu ba gba la, 'mu 'laa 'pefe- doo 'mu 'nule -wa la.

²² -Amasroyi, -Waanbhaa' nu 'bhe yi mu 'ɛ klele -yrenkpa' yi -gbene mu 'le bhaaplenj mu ta; 'kooko- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ -jan mu 'la □woa 'elwale gban -so 'mu 'leso-.

²³ 'Ee! Le mu 'la kpele nu klele, 'bhe 'pegee le mu 'la 'ne mu nu klele -yon ma 'bhe 'waati 'ɛ ba, 'mu 'nise- -yren ma! -Amasroyi 'trebho -gbene nu klele 'kleen 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -Waanbhaa' a zruplii- 'ɛ nu baale Izraeli 'si mu 'leɛ- ta.

²⁴ -O nu -o 'ke mu dele 'ke -gokun' mu 'le, 'bheɛ- -o nu gele -a 'ke mu 'le -kaso 'yi 'si mu 'la 'kpen 'laa -Waanbhaa' do 'mu ba. 'Mu 'senj nu wole 'ke Zeruzalemu mu 'ɛ 'le, 'bheɛ- -woo kle 'ke -o gaan -la pe mu 'le, 'sani -o 'waati yeke- 'la -dwa -o ni 'bhe 'yanle- plenj-»

Bhaaplenj Gbe 'ɛ 'nuz-
(Matie 24.29-35; Maki 13.24-31)

²⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Ka nu -toomasie mu yeke -yretɛbhe 'pegee mle 'bheɛ- mleklenne mu 'ɛ 'yi. 'Bheɛ- 'tre ta -ge, -gblaan nu 'klale- mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yi, weyi- 'pegee 'bhe 'poo mu 'ɛ 'wegbeyaya -gbene -gbene mu 'ɛ -zayi', 'bheɛ- -o 'kpen blina- yien nu dole.

²⁶ 'Tre ta mu 'ɛ -o -gblaan gbe -yoo' 'ɛ 'koo, -o 'ke mu nu gale 'ke -woo 'kpeeledaan -kloloo' -gloon 'la nu 'tenle- -o ma 'tre 'leɛ- 'kpen ta -ge 'mu ma. -Amasroyi lafle' 'yi pe -gloo -gloo mu 'ɛ -o nu beenle.

²⁷ 'Ke 'bhe □kla 'te, mokpen' 'yre nu 'kpale- Bhaaplenj Gbe 'ɛ 'nule- ma lafle' -gblen do ta, -yaa' -glooya' 'pegee -a 'tobholeya 'ɛ 'le.

²⁸ 'Ke 'bhe -za mu 'ɛ klele -saan 'ka 'yre ma 'waati 'la ba, -ka 'ka ngblo -lawlen', 'bheɛ- -ka 'ka zru do 'egloole, -amasroyi 'ka 'bhee bhla 'ɛ □bhwa 'ka -din.»

Mɛɛ so -za 'la daanle- figi diinj 'ɛ ma
(Matie 24.32-35; Maki 13.28-31)

²⁹ 'Bhe blaas, 'ke Zesu -goon do 'leɛ- 'bhe bole- -o ni 'ezin- doo: «-Ka figi diinj 'pegee -yri diinj -vin mu 'ɛ 'klosikun doo.

³⁰ 'Ke -o -laa 'toonle- -saan bhla 'la ba -o ta, 'kaa 'yaango- 'bhii- -o bhaa kle 'waati □bhwa 'ɛ -din gban.

³¹ 'Bhe klegbeyaya do 'ɛ 'yi bhe, 'ke 'ka 'bhe -za mu 'la bhe 'mu kleyre □ya 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- *-Waanbhaa' a -bhlenjgbeya 'ɛ □bhwa -wa -din.

³² 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo mɛɛ 'la zan mu -o 'mu 'yre ma -zon -ge, 'sani- 'mu 'kpen gale plenj-, -za mu 'leɛ- nu klele -o 'ke mu -yre ma.

³³ Lafle' 'pegee 'tre mu nu kanle, 'duj- 'an pe -jan mu 'ɛ waa nu 'kanle- titi.»

Mɛɛ 'kpeelekanza mu

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tole- 'ke pɛbhle -gbene mu 'pegee -wɛɛn de maza, 'bheɛ- 'drunyan ta 'ngami mu 'ɛ 'koo, 'ka 'yri go 'ka 'gbu -za 'le, 'bheɛ- 'bhe yi 'ɛ kla 'ka ba.

³⁵ Bhaaplenj Gbe 'ɛ 'nu yi 'ɛ nu 'klale- 'drunyan ta mɛɛ mu 'kpen ba blaale-, 'bhii- kaade yro kla kaa mu ba gone- 'la gbɛɛn- -yi ba, 'bheɛ- -yoo 'kpen kun.

³⁶ 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bheɛ- -ka 'ka 'seriwo 'waati oo 'waati 'ɛ 'kpen ba. 'Kooko- fangando 'ka ta, 'bheɛ- -kloloo' mu 'la -woo zan bhe, 'mu kan 'ka ma 'egboonle, 'bheɛ- 'ka ge dulale Bhaaplenj Gbe 'ɛ 'yre □la.»

³⁷ 'Ke -yrekpaa' -yaa bho, Zesu 'yaa- ge mɛɛ mu daanle -Waanbhaa' Gba 'Fɛ-Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- yromazi, -e -yaa ge yilɛ Olivi diinj vlɛ goon 'ɛ 'wiinj-.

³⁸ 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yaa- nu zrwanzi 'tutu -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla 'mu 'tronkpale -a wojan mu 'ɛ ɔla.

ZESU DɛYRɛ 'PEGEE -A BWEYRɛ GALE BA ZERUZALEMU

22

*Zuufu -kunlii mu 'ɛ -woo 'dukpa zii' Zesu ma
(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Zaan 11.45-53)*

¹ Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'bluu -pɛɛ 'wlen kle bhle 'feti 'la klɛ lɛɛ 'oo lɛɛ, 'bhe 'yaa- zan bhɔlɛ. 'Bhe 'feti 'ɛ 'yaa- 'ezin- Paki 'feti 'ɛ 'le.

² 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Tonj daan mu 'ɛ -o -yaa Zesu dɛyre -glin 'zi, 'bhɛɛ- 'duj- -o -yaa -gblaan 'zi waa mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ. 'Duj-, waa -yaa zi 'bhii- -wa kle 'ke mɔkpen' -za dɔ -a 'yi, 'bhɛɛ- mɛɛ mu wlen -o ma, -amasroyi -o -yaa -gblaan 'zi -waa' 'si mu 'ɛ 'lɛɛ.

*Zuda Isikarioti -o zan -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta
(Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)*

³ -Setran' -za 'yoo- ɔwlaa Zuda 'la -wa sii Isikarioti 'bhe zru ba: -e -yaa 'duj- Zesu -a -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ do 'le.

⁴ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'yee- Zuda -ja 'tenlɛ- 'sraka 'lena mu -lɛɛ mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu -kunlii mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -e -yaa nu 'sɔlɛ- Zesu 'lenale -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o -bɛngwa do 'bhe ma.

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o zrukpaale Zuda 'a 'pelawoa dɔɔ 'bhe nu bhɔlɛ -o ba, 'bhɛɛ- 'bhe Zesu 'lena- -o ni 'bhe 'yi. 'Bhɛla- -yile 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -o nu -goli' 'nale- -a ni 'bhe -za 'ɛ 'yi.

⁶ 'Yee- Zuda -dwa 'bhe ɔla. -A 'san 'bhe yi 'ɛ ma, -a gbɛ sɔ Zesu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -e 'bhe 'lena- Zuufu mu a -kunlii mu 'ɛ ni, -e yaa- 'bhɛɛ- klgɛbɛya 'ɛ -glin 'zi gaanyi', 'kooko- -zamaa' 'ɛ -za 'laa dɔ 'bhe 'yi.

Paki 'feti 'ɛ ta pɛbhle

(Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Zaan 13.21-30)

⁷ 'Bluu -pɛɛ 'wlen- kle bhle 'feti 'la 'ke -wa sii Paki 'feti 'ɛ, 'bhe yi 'ɛ ɔbhwa, 'bhɛɛ- -o -yaa nu -bhlaa gwlen bhlɔnɛ- mu klele 'sraka 'le, 'bhɛɛ- -woo bhle 'yee- 'feti 'ɛ ta pɛbhle 'ɛ ba.

⁸ -Ayile, 'ke Zesu Pieri 'pegee Zaan winbɔle -o -lɛɛ, 'bhɛɛ- -e pe 'mu ni dɔɔ: «-Ka ge -koo mu a pɛ 'feti 'ɛ ta kpo 'ɛ klɛ.»

⁹ Pieri 'pegee Zaan pe -a ni dɔɔ: «ɔYa zi 'bhii- 'o ge 'yee- kpo 'ɛ klɛ 'naa- ma ɛɛ?»

¹⁰ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'bhɔle- 'te -wa 'ɛ ta, 'ka 'lɛ nu 'pale- mɛɛ do 'le, -yi gbɔ do -o -a wiinj-. -Ka gbaan -a zi, 'bhɛɛ- -ka ge wla -a wla 'fɛ 'ɛ ɔla.

¹¹ 'Bhɛɛ- 'ke 'ka ɔwlaa 'bhe ɔla 'waati 'la ba, -kaa pe 'fɛzan- 'ɛ ni dɔɔ: «'O Daan mi 'pe 'wo 'ɛ 'lɔkpa dɔɔ 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o nu -waa' Paki 'feti ta pɛle 'ɛ 'bhlele- 'fekpee 'ɛ -dela ɔla ɛɛ?»

¹² 'Ke 'bhe ɔkla, -e nu 'fɛkpee -gbɛnɛ do zɔnle 'ka ni, 'bhe -o 'sangaso 'kpee do 'le laanima. Yilapɛ 'pegee yaape, 'bhɛɛ- kpo klɛpɛ mu 'kpen -o 'bhe -la gban, 'ka nu -kɔɔa' kpo 'ɛ klɛle 'bhɛɛ- ɔnɔɔ.»

¹³ Pieri 'pegee Zaan gele, 'ke -o -za mu 'ɛ 'kpen 'lɛsɔle yele- 'bhii- Zesu 'a ɔpia -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o -waa' 'feti ta kpo 'ɛ ɔkla 'bhɛɛ- ɔnɔɔ.

Zesu 'pegee -yaa' -Klanlanε mu 'ε -waa' -dayma' Paki ta pε 'ε 'bhle zii' 'eke- zi

(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Korēnti 11.23-25)

¹⁴ Piri 'pegee Zaan 'yanle- -za mu 'ε 'kpen 'lemagaanle 'le 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'pegee -yaa' winbowa mu -vin mu 'ε 'nule, 'ke -o 'kpen 'yaale pebhle -tabali 'ε zi, 'bhεε- -o pε 'ε □bhla 'eke- zi.

¹⁵ -O -yaa pε 'ε 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'N' yaa- -a zi 'egloole 'bhii- 'mi 'pegee 'ka mu 'yee- 'feti 'lεε- ta pε 'ε 'bhle 'eke- zi, 'sani- 'η -yrenbhielele zisan; 'bhε yi 'ε 'bhε -le □bhwa -zōn -ge.

¹⁶ 'Dun- 'mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dōo: 'Naa nu -a -bhεeke' 'bhlele- 'ezin- li, 'sani- -a -tōomasie 'ε 'lεole plen- -Waanbhaa' 'a -bhlenjbeya -wa 'ε ta.»

¹⁷ 'Bhε klele 'tε, 'kee- -drōo pεyan- do 'sile, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhε ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «-Kaa 'kun -gε 'bhεε- 'ka 'kpen 'a 'ke 'mi do do.

¹⁸ -Amasroyi 'naa nu -drōo 'bhεeke 'mile- -li 'ezin- 'sani- -Waanbhaa' -bhlenjbeya yaa- yi 'ε bhole plen-.»

¹⁹ 'Bhε blaen, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhεε- -e yanle -Waanbhaa' 'pubolele 'bhε ma, 'ke -ya takanle kplokplo. 'Bhεε- 'kee- 'bhε 'kpale -o 'kōo, 'bhεε- -e pe dōo: «'Mi 'gbu 'fle 'ε 'yele- -gε, 'η 'yela- na 'zi 'ka ni -gε. -Kaa bhle 'bhεε- 'η -za bo 'ka 'kpee.»

²⁰ -O yanle 'bluu 'ε 'bhlelele, 'kee- -drōo pεyan- do 'ε 'sile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- dōo: «-Waanbhaa' * -bhoolaya drεε 'la -dwa bhaaplenj mu 'pegee 'yee- plen-, 'bhε ma -tōomasie -le 'ke 'η yien 'la 'klalaa- 'ka mu ma 'bhε 'le.»

²¹ «'Dun- -ka 'ka 'yrekpa -gε, mεε 'la zan -o 'η 'na zii' 'η 'sōōnnii mu 'ε ni 'bhε zan -o -kōo' 'plen- -tabali 'lεε- zi -gε.

²² 'Wlan 'ε ni, *Bhaaplenj Gbe 'ε nu klele 'ke siele' 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'lεdulaa gōnε- 'la gbεen-. 'Bhεε- 'dun-, mεε 'la zan -a 'lena zii' -dawli' ma -a -sōōnnii' mu ni, -klōlōo' -o 'bhε zan ma!»

²³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -woo 'eke- -lrōkpale 'sanle -o ba mεε 'la 'yaa- nu 'bhε -za -glōon 'ε klele 'bhε ma.

Zesu a -klanlanε mu 'ε pe dōo -de 'gbu -le -o 'kpen ba mεε gbilaan 'le εε?

²⁴ Zesu a -klanlanε mu 'ε -o zaabole -saan 'eke- plen- dōo -o -de 'gbu -le -o ba mεε gbilaan 'le εε.

²⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'Trε 'lεε- ta -gε, -bhlenjgbe mu 'ε 'kpaale- -o waa 'klεen 'yi mu 'ε 'wiin- fanjan- -la ma. 'Bhεε- fanjan- -o mεε 'la zan mu 'kōo, 'bhε mu -o -a zi 'bhii- -o 'mu 'sii- <-Za 'wlan kle mu»

²⁶ 'Dun- 'ka mu laa klele 'bhε gbεen-. Drōon' 'ke mεε 'la zan -o 'ka ba mεε gbilaan 'le, 'bhε 'bhε 'gbu 'kun 'bhii- matrunjε. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan -o 'ka 'lεε mi 'le, 'bhε zan kle 'kaa- yewone 'le.

²⁷ 'Bhεε- 'woo- mεε ple 'lεε-, -o de 'gbu -la gbilaan -yiya': mεε 'la zan -o pebhle 'zi taa- mεε 'la zan -o pele 'ε 'na zii' -a -vindo' mi ni εε? Mεε 'la zan -o pε 'ε 'bhle zii' 'bhε -le 'laa -le εε? 'Bhεε- 'mi 'dun- -o 'ka 'plen- -gε 'bhii- 'kaa- yewone!

²⁸ 'Bhεε- 'mi 'pegee 'ka mu -le -yren mu 'ε □bhla 'eke- zi -gε yi 'oo yi.

²⁹ 'Bhε klelgbeya do 'ε 'yi, 'η De -yaa' -bhlenjbeya -wa 'ε □kla 'mi a pε 'le gōnε- 'la gbεen-, 'mi 'a kle 'ka mu a pε 'le 'bhεε- gbεen- 'ezin-.

³⁰ 'Ka mu nu pebhlele, 'bhεε- 'ka nu -yi 'mile- 'mi 'an pe pebhle tabali 'ε zi 'an -Bhlenjbeya -wa 'ε ta. 'Bhεε- 'ka nu yaale -bhlenjgbe mu 'yaakpe- mu 'ε ta, 'bhεε- 'ka nu Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε 'kitikanle.»

*Zesu pe doo Piere nu 'bhe -lemadole 'eglwole -a ma
(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Zaan 13.36-38)*

³¹ MEEZAN Zesu pe Piere ni doo: «Simɔ, Simɔ, 'e 'trɔnkpa doo, -Setran' 'e -zapia 'η ba doo -ya zi 'bhii- 'yoo 'e 'yidan-, 'bhɛɛ- 'yoo 'e 'zru 'e ye, 'bhii- le do -mlɔ bhe 'pegee -a -gboo 'e bapian gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

³² 'Dun- 'mi 'η 'seriwoa 'yaa- za ma, 'kooko- 'yaa ploo 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke 'yee zru 'niinaa 'mi ba 'waati 'la ba, 'fuudo- 'e -vin mu 'e ta.»

³³ Piere pe Zesu ni doo: «MEEZAN, 'kee- -kla -kaso 'yi gele 'le oo, 'kee- -kla gale 'le oo, 'η magaanle -o 'bhe 'kpen klelele 'mi 'pegee 'bhi 'le.»

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «Piere 'mi pe 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- 'e ma doo 'sani- maagwlen -weli' plɛn- zɔn, 'bhi nu a pele 'mi ma gaan yaga doo 'yaa 'mi do.»

Zesu -o -yaa' -klanlane mu 'e 'kpeelskan zii' doo -o yri bo -o 'gbu -za 'le

³⁵ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'e ni doo: «'N 'ka 'winlabwa -Jan 'Nrале- 'e 'woyɛɛ- nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'an 'pelawoa 'ka ni doo 'ka 'laa -gɔli' bɔle 'ka 'wiinj-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa gbɛn ta ge 'pepe 'sile-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -sawla mu 'sile-, 'bhɛɛ- 'ka gelawoa 'yee- 'taa 'e ta, pe 'ke 'kanaa 'ka ma ɛɛ?» -O pe «'Yooye-!»

³⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Dun- -zɔn, 'ke -gɔli' -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ oo, 'ke gbɛn ta ge 'pepe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'oo, 'bhe zan 'mu 'si -zɔn. 'Bhɛɛ- 'ke -gɔkun' 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe ta dune- 'e gɔn, 'bhɛɛ- -ya ma -gɔli' 'e si, 'bhɛɛ- -e -gɔkun' do -lo 'kele-.

³⁷ -Amasɔyi 'mi pe 'ka ni doo -a -ledulale -o doo -o -jan mu 'la □woa 'mi ba zayi 'elwale gban -sɔ -Waanbhaa' a 'sɛwɛ 'e 'yi, 'bhe 'yizakle yi 'e 'bhe -le □bhwa -zɔn -ge, 'bhe -jan 'e 'bhe -le doo: «-Wa □kwan 'bhii- -za 'yɔɔ- kle mi do. -Ayile -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -o -jan mu 'la 'kpen □woa 'mi ma, -o 'kpen 'lesɔ yi □bhwa -zɔn.»

³⁸ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e -wa pele- -a ni doo: «MEEZAN, -gɔkun' plɛ -le -ge.» 'Bhɛɛ- -e pe -o ni doo: «-Ka 'ploo- 'bhe -jan 'e ma 'pe!»

*Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e -ja Olivi diinj vle gɔɔn 'e 'wiinj-
(Matie 26.36-46; Maki 14.32-42)*

³⁹ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e 'pwɛle 'bhe 'fe 'e □la. 'Bhɛɛ- 'ke -o gele- *Olivi diinj vle gɔɔn 'e 'wiinj-, 'bhii- -e -yaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'egwele.

⁴⁰ -O bhole 'bhe vle gɔɔn 'e ta, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlane mu 'e ni doo: «-Ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan' maza mu 'e 'yi.»

⁴¹ 'Bhɛɛ- -ya plɛngole -o ma sa, 'ke -ya 'kpo zenle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'seriwole doo:

⁴² «'N Dɛ, 'kee sɔ -yɛn 'lɛɛ- 'plɛngole 'η ma. 'Dun- 'yaa 'mi a pe zru maza 'e klele, 'fo 'yaa- pe 'e 'bhɛɛ- kle.»

⁴³ ['Bhe 'yi 'te, 'ke MEEZAN -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do 'pwɛle -a ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'fuudole -a ta.

⁴⁴ Zesu blina- yiendo gbɛ -yɔɔ 'e 'kɔɔ, 'ke -ya 'seriwole 'eglwole 'ezin-. -Ayile 'ke -a ta 'fuu 'e klele- 'bhii- yien 'kpla mu gbɛɛn- 'kee- tɔ 'trɛ ma.]

⁴⁵ -E yanle -a 'seriwolele, 'kee- nule- -yaa' -klanlane mu 'e ta, 'bhɛɛ- 'kee- bhole- 'mu ta 'ke 'mu -o yide 'zi 'mu wleyisriwo gbɛya -yɔɔ' 'e 'kɔɔ.

⁴⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- 'mu ni doo: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'ka -o yide 'zi ɛɛ? -Ka 'ka 'wɛn-, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan maza mu 'e yi.»

Zesu 'kunyɾe- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Zaan 18.3-11)

⁴⁷ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke -zamaa' 'srɛ do 'pwele -a -yi. -Yaa' -klanlane vu ta ple mi 'la -o -yaa 'bhe sii Zuda 'bhe dole -yaa 'bhe -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ. -Ya mabɛɛnle Zesu -din, 'kee- 'bhe -tuubole.

⁴⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «Zuda, 'e *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'lɛna zii' mɛɛ mu -a -tuubole -la -le ɛɛ?»

⁴⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, -yaa' -klanlane -vin mu 'ɛ 'mu 'a 'yaangole 'bhii- -o ɲnwa -a 'kunyɾe- -la nɔɔ-, 'ke 'mu 'a -lɾɔkpale doo: «Mɛɛzan, 'o 'waa- -gɔkuŋ' mu 'ɛ 'si -o 'kaama- ɛɛ?»

⁵⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ɛ do 'bhe a -gɔkuŋ' 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- *'sraka 'lɛna mu a -kunlii gblaana 'ɛ 'bhe a yewone mu 'ɛ do gbɛ -yiɛ' ta 'trɔn 'ɛ takanle -lɛyan' do.

⁵¹ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele doo: «'Ka 'laa gwledanle.» 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe 'kee- 'trɔn kpu 'ɛ 'sile, 'kee- 'bhe blɔɔle- 'bhe 'kpayɾɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'bheele.

⁵² 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele 'sraka 'lɛna mu -kunlii mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba -kunlii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'gwlaana -gblaana mu 'la ɲnwa -a 'kaama- 'mu ni doo: «'Ka ɲnwa 'ŋ 'kunyɾe- nɔɔ- -gɔkuŋ' 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ, 'bhii- 'ka ɲnwa mɛɛ dɛ mi do -la 'kunyɾe- nɔɔ-.»

⁵³ «-Mele -kla 'ŋ 'yaa- yikpɛn- ta -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ŋ 'kunle- ɛɛ? 'Duŋ- 'ka mu 'pegee -Setran' a pɛ -glɔɔya' kle 'waati 'ɛ 'bhe -le ɲbhwa -zɔn -gɛ.»

Pieri -o -a -lɛmadɔ 'zi 'egloole Zesu ma

(Matie 26.57-58; 26.69-75; Maki 14.53-54; 14.66-72; Zaan 18.12-18; 18.25-27)

⁵⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o Zesu 'kunle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kele- 'sraka 'lɛna mu -kunlii gblaana 'ɛ ba 'fa ɲla. 'Bhɛɛ- 'duŋ- Pieri ɲbwa -o -zanta' 'egboonle, 'kee- nu sasa, 'bhɛɛ- -e ɲwlaa 'bhe -gbenj 'ɛ 'yi.

⁵⁵ Mɛɛ mu 'ɛ -o 'tɛ do -lɛswan 'yee- 'sraka 'lɛna mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' -gbenj 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o -yaa -o maga 'zi 'bhe ma. -Ayile 'ke 'yee- Pieri 'nule yaale -o plɛn- 'ezin-.

⁵⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- 'sraka 'lɛna mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' 'fɛ 'ɛ ɲla yewo le -nɛ mu 'ɛ do 'yee- Pieri 'yele- 'tɛ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'ɛ 'yɾɛkpale -a ta frii, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «'Yee- Zesu 'ɛ -yaa' -klanlane mu 'ɛ do -le -gɛ!»

⁵⁷ 'Bhe ɲnɔɔ bhe, 'ke Pieri 'e 'lɛmadɔle 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- doo: «'Bhi le 'la bhe, 'naa 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- dɔ 'dɛ!»

⁵⁸ 'Bhe blaana 'waati sa 'kanle-, mɛɛ -bhɛɛke' do 'a 'yele- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni doo: «'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'bhi -o 'yee Zesu 'ɛ -yaa' -klanlane mu 'ɛ do 'le -kpɔ!» 'Duŋ- Pieri pɛ 'ezin- 'bhe mɛɛ 'ɛ ni doo: «'Yooye-, 'naa -o 'ke 'a do 'le!»

⁵⁹ 'Bhe blaana 'waati sa 'kanle boolazi, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do 'a 'pele kpataakpa doo: «'Mi 'gbu 'kpale -o -a -yi 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke Zesu a -klanlane mu 'ɛ do 'le, -amasɔyi -e da Galile 'trɛ ta.»

⁶⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «'E go 'ŋ 'yrɛ ɲla doo, 'yoo- -we 'zi mɛɛ 'la zan 'le 'naa 'bhe zan 'ɛ do.» Yaa yanle -li 'bhe -jan 'ɛ 'wolele bhla 'la ba, 'ke maagwlen do -wele'.

⁶¹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Mɛɛzan Zesu 'e 'yɾɛkpale 'bhe -zanta', 'bhɛɛ- 'ke -o -yrɛ bole- 'eke- wɛyi'. 'Bhɛla- -yile, Zesu -jan 'la 'bhe ɲwoa 'yee- Pieri ni, 'bhe -dwa -a 'kpee doo: «'Sani- maagwlen -weli' plɛn- -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'mi ma 'egloole gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi do.»

62 -Ayile, 'yee- Piəri 'pwele- 'te -gbenj 'e 'yi, 'kee- wisile 'ebebele.

*Mεε mu 'ε -o Zesu -zwanwoa 'bhεε- -wa zita □zwan
(Matie 26.67-68; Maki 14.65)*

63 -Srwase' mu 'la 'yaa- Zesu gooba, 'mu 'yaa- -a malrɔgo 'zi, 'bhεε- 'mu 'yaa- zɔn 'zi 'ezin-.

64 -O sɔ -bhulaa' 'a wleyi', 'bhεε- 'ke -wa -lrɔkpa' dɔɔ: «Mεε 'la zan 'e □zwan bhe, 'bhe zan 'ε 'tɔkan 'o ni dɔɔ!»

65 'Bhεε- 'ezin-, -wa -zwanwoa gɔn 'ε 'kpen gbεεn-.

*-O -ja Zesu 'le -waa' 'kitikan 'gwlaan- gblaan -lɛdo' 'ε ba
(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Zaan 18.19-24)*

66 Too -klinle', 'ke Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'ε 'pegee 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε, 'bhεε- 'Tonj daan mu 'ε -woo -lɛkpale 'eke- ta. 'Bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ -o nu Zesu 'le -o ta.

67 Zesu 'nule-, 'ke -o 'bhe 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Mεε -Bhee Mi -kɔsɔɔ Kriši 'le εε?» Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'an □pia 'ka ni dɔɔ 'mi -le 'kɛlɛ-, 'ka 'laa nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

68 'Bhεε- 'ke 'η -za do -yilrɔkpa 'ka ma, 'ka 'laa nu 'bhe zikpale 'η ni.

69 'Dunj -'kee- san -zɔn ma, Bhaaplɛj Gbe 'ε 'yaale- nu klɛlɛ -Waanbhaa' -gloo -a -din 'tobho ma yaayɛ 'ε 'nɔɔ-»

70 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -o 'kpen 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhe 'yi bhe, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le εε?» Zesu 'a 'lɛkwan□ -o ni dɔɔ: «'Ka -o 'yela- pe 'zi bhe.»

71 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Kɔɔ' maza -o 'srɛya- -bhεεke' klɛle ma -li εε? 'Ye- -daa -a 'gbu 'lii bhe.»

23

*Zuufu mu 'ε -o -ja Zesu 'le -Janmatii Pilati ba
(Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Zaan 18.28-38)*

1 'Bhe blaan, 'ke 'woo- 'kitikan mεε -lɛdo' 'ε -o 'kpen -o -wlenle', 'ke -o gele- Zesu 'le -Janmatii Pilati ba.

2 -O bhɔle 'bhe ba, 'ke -o bhla -gloɔn 'ε 'kpen 'kpale- 'sanle Zesu ma. -O pe dɔɔ: «'O □bhwa mεε 'lɛε- ta 'ke -yoo -kɔɔa' mεε mu 'ε 'trɔn 'yidɔ- 'zi 'egloole, 'bhεε- 'ke -ya pe 'mu ni 'ezin- dɔɔ 'mu 'laa -bhleŋgbe -gbεεε Sezaa a 'nirsa 'ε gbawole. 'Bhεε- -ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke Mεε -Bhee Mi -kɔsɔɔ Kriši 'pegee -bhleŋgbe 'le.»

3 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'a -bhleŋgbe 'ε 'le εε?» 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

4 'Bhe blaان, 'ke Pilati 'a 'pele 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε 'pegee -zamaa' 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'lɛε- yaa -za 'yɔɔ do 'kɔɔ klɛlɛ, 'bhɛla- -yile 'naa sɔ -kpan baale' 'a ta.»

5 'Dunj- -o pe 'ezin- 'egloole dɔɔ: «-E -kaan yɛ mu 'la 'kpen □nɔɔ: 'Kee- san Galile 'klɛn 'ε 'yi, 'kee- -e kan Zude 'klɛn 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- nu 'pwele- Zeruzalɛmu -gɛ, -e mεε mu 'ε daan 'zi dɔɔ 'mu 'wlen -kɔɔ' 'lɛε mu 'ε ma.»

Pilati pe -o ge Zesu 'le Erɔdi ba

6 *Pilati 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «Galile 'tre ta mi -le mεε 'lɛε- 'le εε?»

7 -O pe 'a ni 'kaa -e da Galile 'tre ta -a ma. -E 'bhe 'male-, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge Zesu 'le Erɔdi ta, -amasɔyi Erɔdi -yaa -janmatii 'le 'yee- Galile 'tre 'ε ta, 'bhεε- -za mu 'lɛε- klɛ bhla 'ε ba 'ke -yoo Zeruzalɛmu -wa 'ε ta. 'Bhεε- -o -ja 'kɛle- Erɔdi ba 'tɛ.

8 'Bhe 'yi, Erōdi Zesu 'yele-, 'ke -a zrukpaale 'egbenele. -Amasrōyi -e -jan -bebe □maa Zesu ba zayi', 'bhēē- 'bhe 'ye -lro -yaa -a ma 'egwele. -A yri -yaa -a ta dōo 'bhe nu 'sole- maza do klēle -a -yre ma.

9 -Ayile, 'kee- -za -bebe 'yilrōkpale 'bhe ma, 'duŋ- 'bhe 'laa 'bhe do 'kpo zikpale a ni.

10 'Duŋ-, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Toŋ daan mu 'ε 'mu 'yaa- bhla -gloōn 'ε 'kpen 'kpa zii' Zesu ma.

11 'Bhe ya 'ε 'yi, Erōdi 'pegee -yaa -'srwase' mu 'ε -o Zesu malrōgwa, 'bhēē- 'ke -wa mavēle 'eyōle. 'Bhe blaani, 'ke -o dune- 'lrele- -yrayra do 'klale 'bhe ta, 'bhēē- 'ke -o gele- 'kele- Pilati ba 'ezin-.

12 -Soonaya -yaa Erōdi 'pegee Pilati 'plen- 'elwale -sō, 'duŋ- 'bhe -yrekpa' do 'ε le -o bhēgwlenya -dwa.

*-O Zesu de -kpan -balaa' a ta
(Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Zaan 18.39-19.16)*

13 *Pilati 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu -lee mu 'ε, 'bhēē- Zuufu 'si mu 'kpen 'lekpaa- 'eke- ta.

14 'Bhēē- -e pe -o ni dōo: «'Ka □nwa mēē 'lēē- 'le 'ŋ ni, 'bhēē- 'ka pe dōo -e -yaa mēē mu 'ε 'wlen zii' -kōo' 'lēē mu 'ε ma. 'An 'lrōkpaa- 'ka 'kpen 'yre ma -ge. 'Bhēē- 'ka 'yaa -la 'zi 'a ta -za mu 'la 'kpen 'yi, 'naa 'a 'yele- 'bhe -za mu 'ε do 'kpo klē mi 'le.

15 *Erōdi 'duŋ-, 'laa -za 'yōo- do 'kpo 'yele- -a zi 'ezin-, -ayile 'bhe □nwa 'kele- -kōo' mu ta 'ezin- -ge. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yee- mēē 'lēē- yaa -za 'yōo- do 'kpo klēle 'ke 'bhe sō klele- a de win 'le.

16 'Ŋ nu a pele 'kaa -wa zita zōn 'ke gbanbhle 'le, 'bhe blaani 'ŋ nu 'ploole- -a ma.»

17 [Lēē 'oo lēē, 'bhēē- *Paki 'feti oo Paki 'feti ta, Pilati -yaa ploō -kaso 'yi mi do ma -o ni.]

18 'Duŋ- Pilati 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele -o ni, 'ke -o 'kpen -o -weli' 'ε 'wlenle 'eke- zi 'egloole dōo: «-A pe -o mēē 'lēē- de, 'bhēē- -o 'ploō Barabasi ma 'o ni!»

19 'Duŋ- Barabasi 'laa bōle -kaso 'yi bhaama. -Wa □bwa -kaso 'yi, -amasrōyi -e -yaa mēē mu -wlen 'zi -o -lēē mu 'ε ma Zeruzalemu, 'bhēē- -e mēē do -dia -sō.

20 Pilati -yaa -a zi 'bhii- -e 'ploō Zesu ma, 'bhela- -yile -e -zamaa' 'ε 'lrōkpa gbē drēewoa- 'ezin-.

21 'Duŋ- -woo -weli' 'ε 'wlenna- 'eke- zi 'egloole dōo: «-Kaa gbaan -yrigbēle 'ε ta, 'bhēē- -e ga; -kaa gbaan -yrigbēle 'ε ta 'bhēē- -e ga!»

22 'Bhe klēle 'te, 'ke Pilati -o -lrōkpa' gbē -gloōn yaga mi -wole dōo: «-E -mē pe -za 'yōo- 'gbu -la -kla ēē? 'Naa -za 'yōo- do 'kpo 'yele- -a zi 'ke 'bhe klē -a de win 'le. 'Duŋ- 'ŋ nu a pele 'kaa -wa zita zōn, 'bhe blaani 'ŋ nu 'ploole- -a ma.»

23 'Duŋ- -woo -weli' mu 'ε 'wlenna- 'eke- zi 'egloole dōo -o Zesu gbaan -yrigbēle 'ε ta. -O -bolawoa 'pēēnle- ma 'ke Pilati dōle- -a □la -o ni.

24 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, Pilati -dwa -a -la 'ke -yoo -o zru maza 'ε klē.

25 -Ayile, 'kee- 'ploole mēē 'la zan -o 'bhe □bwa -kaso 'yi mēē mu -wlenle' ma -o -lēē mu 'ε ma, 'bhe 'pegee mēē dele ma. 'Bhēē- -e Zesu □kpa -o 'kōo 'kaa 'ke -za yēke- 'la klēle- -swa -o ni -a ni -o 'bhēē- klē.

*Zesu gbaanyre -yrigbēle 'ε ta
(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Zaan 19.17-27)*

26 -Zamaa' 'ε 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba Zesu deyre 'ε □nōo, 'ke -o -lepale Sireni -wa 'ε ta mēē do 'le, -o -yaa 'bhe sii Simō, 'bhe -yaa da 'zi gba la. 'Bhe 'yi

'te, 'ke -wa pele- 'bhe ni doo 'bhe Zesu gbaan -yrigbæle 'e 'si 'bhe- -e do Zesu zi.

27 -Zamaa' 'srɛ do -yaa Zesu zi, 'bhe- le 'ke mu -yaa -yɛn ma wisi' zii' -a zi.

28 'Bhela- -yile, 'ke -ya -lɛklale 'mu ta, 'bhe- 'ke -ya pele- 'mu ni doo: «Zeruzalemu le mu, 'ka 'laa wisile 'mi zi, 'dun- -ka wisi' 'ka 'gbu 'pegee 'ka 'nɛ mu -la -za ma.

29 -Amasroyi 'bhe yi -o zan bhɔle, 'bhe- -o nu -a pele doo: «Le mu 'la waa -nɛ 'srɔwɔle -lido', 'bhe 'pegee le mu 'la waa -nɛ 'yale- -lido', 'bhe- le mu 'la waa -yɔn 'nale- -lido' -nɛ 'yientenne mu ni, 'mu a pɛ -yinra!»

30 -Amasroyi 'bhe yi 'e 'le, bhaapɛn mu nu -a pele vlɛ goon mu ni 'kaa: «-Ka bala- 'o ta 'bhe- 'ka 'o dɛ!» 'Bhe- -o nu -a pele 'trɛ goon mu ni doo: «-Ka bhula- 'o ta!»

31 -Amasroyi 'ke -o 'bhe -za 'yoo- -gloɔn 'lɛɛ- □kla -yri -doo 'ɛ ni; waa nu za 'yoo- -gloɔn 'ɛ -dela -la klele -yri -kpaa 'ɛ ni ɛɛ?»

32 'Bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, 'yee- -zamaa' do 'ɛ 'yaa- ge 'zi mɛɛ dɛ mi plɛ dele -o 'pegee Zesu 'le.

33 -O bhɔle -o yɛ 'la -o 'bhe sii: «Bhaapɛn ngblo bhɛle' yɛ», 'ke -o Zesu gbaanle- -yrigbæle 'ɛ ta. 'Bhe- 'ezin-, 'ke -o 'yee- mɛɛ dɛ mi plɛ 'ɛ gbaanle- Zesu -din: -A do -yaa -a gbɛ -yie' ta, 'bhe- -a -bhɛke' do 'ɛ 'yaa- -a gbɛ -koo ta.

34 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e 'seriwɔle doo: «'N Dɛ, waa -sroma 'yan, -amasroyi -o -za 'la klɛ 'zi waa 'bhe 'yaango-» 'Bhe blaɛn, 'ke -o 'tete dɔle- -a tape mu 'ɛ ta, 'kooko- -o 'kpɛn do do dɔ -o 'kɛla 'le -o 'bhe dɔ.

35 Izraeli 'si mu 'ɛ 'kpɛn 'yaa- Zesu -glin 'zi. 'Bhe bhla 'ɛ ba, 'ke Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ -wa malrɔgo 'ke -wa pe doo: «-E mɛɛ -vin mu 'ɛ -gwa -za -yi, 'ke -yoo 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Kɛri 'la 'ke -Waanbhaa' 'bhe makwan- 'bhe 'le, -ya 'gbu 'bhee- -zɔn doo, 'bhe- 'o 'bhe ye!»

36 'Bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -a malrɔgo 'zi. 'Bhe mu 'mu 'mabɛnna -a -din, 'bhe- 'ke 'mu -wɛn 'ɔnle- do zɔnle- -a ni,

37 'bhe- 'mu pe -a ni doo: «'Kee 'yoo- 'ke Zuufu mu a -bhɛngbe 'le kpataakpa, 'e 'gbu 'bhee-, 'bhe- 'o 'bhe ye!»

38 Mɛɛ mu 'ɛ -o 'sɛwe -gloɔn 'lɛɛ- 'bhe yɔndia- -yri 'peene do ta, 'bhe- -o 'bhe -gbaanna Zesu ngblo 'ɛ trala doo:

«Zuufu mu a Bschlɛngbe -le -gɛ!»

39 'Bhe 'yi 'te, -o mɛɛ dɛ mi plɛ 'la -gbaanna -a gbɛ -yie' 'pegee -a gbɛ -koo 'ɛ ta, 'mu do 'a -zwanwɔle -saan doo: «'Bhi -le 'laa -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Kɛri 'ɛ 'le ɛɛ? 'E 'gbu 'bhee- 'pe, 'bhe- 'yoo mɔɔ bhee 'bhe blaɛn!»

40 'Dun- -a -vindo' mi 'ɛ 'bhe -yaa' -janwo' gbɛya 'ɛ mazapia -a ni doo: «'Yaa gbɛlaɛn -Waanbhaa' -lɛɛ ɛɛ? -O 'yee- -yɛn do 'kpɔ 'ɛ 'kpa zii' 'bhi 'la 'bhi ta 'ezin- bhe.

41 'Mi 'pegee 'bhi a pɛ dɛza 'ɛ, 'bhe -o 'ke wlan ma 'kitikanle 'le. -Amasroyi 'o -za 'yoo- mu 'la □kla, 'bhe mu -la -zanta' za -le 'ten zii' 'o ma. 'Dun- 'yee- 'laa -za 'yoo- do 'kpɔ klele -titi.»

42 'Bhe 'yanle- 'bhe -jan 'ɛ 'wɔlele, 'ke 'bhe 'a pele- Zesu ni doo: «Zesu, 'n -za bo 'e 'kpee 'kee □nwa yi 'la ta yaa -bhɛngbɛya yaayɛ 'ɛ □nɔɔ.»

43 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a pele 'a ni doo: «'Mi pe 'e ni 'n 'sɔwɛɛ- ma doo, 'mi 'pegee 'bhi 'o nu gele -Waanbhaa' ba -zɔn.»

Zesu 'nii- 'ɛ -gwa -a -yi

(Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Zaan 19.25-30)

44 -Yrekpaa' bho 'waati 'ε ba sasa, 'ke -yrete' 'liile-, 'bhεε- 'ke -gblo 'kpale Izraeli 'kleen 'ε 'kpen ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- yromazi -yretebhe yanyan 'ε 'waati 'ε ma.

45 'Bhεε- sogbe -gbene 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la, 'bhe 'peedia- ple 'bhe dreyi'.

46 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'peenle 'egboole dɔɔ: «'N De 'mi 'η 'nii- 'ε gbekpaa- 'ε 'kɔɔ.» 'Bhe blaana, 'ke -a nii- 'ε gole- -a -yi.

47 Rome mu a -srwase' -kunlii 'la dulale -yaa 'yee- gon 'ε □nɔɔ, 'bhe 'bhe -za 'ε 'yele, 'ke 'bhe -Waanbhaa' 'tobhole dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ε ni, mεε 'lεε- 'yaa- 'ke mεε -lɛdɔole 'gbu -la -le.»

48 Mεε 'la zan mu 'kpen □nwa 'yee- -za 'ε kleyre -glinle', 'mu 'niina- bhla zi 'mu ba, wisi' -gbɔɔ 'ε 'kɔɔ, 'mu 'yaa- 'mu gbe 'kpa zii' 'mu zru -lii.

49 Zesu dɔ mu 'ε 'kpen, 'bhe 'pegee le mu 'la -daa -a zi Galile 'kleen 'ε 'yi, 'bhe mu 'kpen dulale -yaa 'egboonle 'ke 'mu 'a taglin.

Zesu binyre

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Zaan 19.38-42)

50 -O -yaa mεε do sii Zozefu. 'Bhe 'yaa- Zuufu mu a 'kitikan mεε gbilaan mu 'ε do 'le, 'bhεε- 'bhe -yaa da Zude 'kleen 'ε 'yi Zuufu mu a -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Arimate 'bhεε- ta.

51 Mεε wlan do -le -yaa 'kele-, 'bhεε- -a -lɛdɔole -yaa -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhεε- -a yri -yaa -Waanbhaa' a -bhleγγbeya yi 'ε 'bhole- ta. 'Bhela- -yile, -a -vin mu 'ε -za 'la □kla Zesu ni, -yaa dɔle 'mu zita.

52 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yee- Zozefu -ja Zesu gbaa 'ε 'yrewole Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhe binle.

53 'Bhe 'yi 'te, 'kee- Zesu gbaa 'ε gole- -yrigbεεle 'ε ta. 'Bhεε- 'kee- sɔ 'pu 'penpen do 'kpale 'bhe ma. 'Bhe blaana, 'kee- gele- 'bhe binle bu -gluu dɛε dɛε do 'yi. -O 'bhe bu -gluu 'ε 'kwleela- vle -saa do -la -yi, 'bhεε- waa mεε 'kedo- 'kpɔ binle -lido' 'bhe bu 'ε 'yi.

54 -E -kla -klaago ma yromazi 'ε zi, Zuufu mu a -yitre' yi 'ε 'bhe 'lεε magaan yi 'ε 'le.

55 Le mu 'la -daa Zesu zi Galile 'tre ta, 'bhe mu -yaa Zozefu -din Zesu bin bhla 'ε zi. 'Bhεε- 'mu -yrekpaa -a gbaa 'ε 'kpaagbeya 'ε ma bu -gluu 'ε 'yi.

56 -O yanle Zesu binlele, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gele- -o ba; 'bhεε- 'ke -wa gbaa ma 'sro -yrɔn mu 'pegee -lasiklɔɔ mu klele-.

'Bhe blaana, 'ke -woo -yitrele -yitre' yi 'ε ma, 'bhii- -wa kle gɔne- 'la gbεen- Zuufu mu a 'toŋ 'ε ta.

24

Zesu bweza 'ε gale ba

(Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Zaan 20.1-10)

1 'Kangɔple ma zrwan 'tutu 'ε zi, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gele- Zesu bu 'ε ta. -O gbaa ma 'sro -yrɔn mu 'pegee -lasiklɔɔ -gblen 'nrале- mu 'la □kla, 'mu -ja -o 'kɔɔ.

2 -O bhole bu -gluu 'ε ta, -wa -liitaan vle -kpuŋ 'la 'le, 'ke -o 'bhe 'bhliile- yele- -a -lii 'ε -gɔma' 'egboonle.

3 'Bhe klele 'te, 'ke -o wlale- bu -gluu 'ε zi, 'bhεε- waa Mεezan Zesu gbaa 'ε 'yele- 'bhe 'kpaayre- 'ε □nɔɔ.

4 -O -yaa -o 'kpeeledan 'zi bhla 'la ba 'bhe ma, 'ke mεε ple 'pwele -o ba. 'Bhe mu ta dunε- mu 'ε 'yaa- flee 'ε 'pu 'penpenle.

⁵ -Gblaana -gbene 'e 'koo, -woo 'kpo □zian, 'bhεε- -woo ngblo -kulaa' 'tre ma. 'Bhεε- 'ke 'mu 'a pele- -o ni dɔɔ: «-Mele □kla 'bhεε mεε 'la zan -o -a -yre ma, 'ka -o 'bhe ziglin- 'zi mεε gbaa mu 'ε plen- εε?»

⁶ Yaa -o -ge titi, -e -bwela gale ba. -E -yaa 'waati 'la ba Galile 'tre ta, -e -jan 'la □woa 'ka ni, 'bhe 'laa -o 'ka 'kpee εε! -Ya □pia 'ka ni dɔɔ:

⁷ «-A -ledulale -o dɔɔ -o nu *Bhaaplɛŋ Gbe 'ε 'kpale- -za 'yoo- kle mu 'koo, 'bhεε- 'mu 'a gbaan -yriɣbeεle 'ε ta. 'Duŋ- -e nu bwele gale ba a gale blaana -yrekpa'a yaga mi ma.»

⁸ 'Bhεε- 'bhe -jan mu 'ε -dwa -o 'kpee 'tε.

⁹ -Ayile, 'ke -o gole- bu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -o gele- 'bhe -za 'ε 'yigɔɔnle Zesu a -klanlanaε -vin vu ta do 'ε 'pegee mεε -vin mu 'ε ni.

¹⁰ Le mu 'la -ja Zesu bu 'ε ta, 'mu 'to -le -ge: Magidala Mari 'pegee Zaani, 'bhεε- Zaki nεε Mari. Le -vin mu 'la 'yaa- ye, 'mu 'yee- -jan do 'kpo 'ε 'yela- -yigɔɔnna Zesu a *winbɔwo mu 'ε ni.

¹¹ 'Duŋ- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε waa -o 'kpale- 'woo- le mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'yi; 'bhe mu -yaa -o -yre 'yi 'bhii- gbɛŋ deza.

¹² 'Bhεε- 'duŋ-, Piεri 'e 'wlenle-, 'kee- gele- blaale- Zesu bu 'ε ta. -E bhole 'bhe ta, 'ke -ya makulale, 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'yiglinle. Yaa pε 'kedo- 'kpo 'yele- 'bhe 'yi, 'ke yaa 'e go gbaa ma sɔ 'pu 'ε ba. -Ayile, -a -liibhaa' gbε -yoo 'ε 'koo -a ma, 'kee- niinale -a -zanta'.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanaε ple ba Emausi zi 'ε 'lii (Maki 16.12-13)

¹³ 'Bhe yi do 'kpo 'ε 'le, Zesu a -klanlanaε ple -yaa ge 'zi -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'ε sii Emausi. 'Bhe -wa 'ε 'plɛngole -yaa Zeruzalemu ma kilo vu ta do.

¹⁴ -Za mu 'la 'kpen □kla Zeruzalemu -wa 'ε ta, -o mεε ple -yaa -balo kle 'zi 'mu -la ta.

¹⁵ -O -yaa 'bhe -balo 'ε ta 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'gbu 'e 'mabεenle -o -din, 'bhεε- 'ke -o gele- 'eke- zi 'taa 'ε ta.

¹⁶ -O -yre -yaa -a ma, 'duŋ- -e -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa -o -yre ta, 'bhεε- waa -yaa sɔ -a madole.

¹⁷ Zesu -o -lrokpale dɔɔ: «'Ka -yaa -mε -balo -la kle 'zi 'ka 'nu bhla 'ε zi εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke -o dulale -o wleyisriwole 'ε 'le.

¹⁸ 'Bhεε- -o -yaa -o do 'la sii Kleopasi, 'bhe Zesu 'lrokpaa- dɔɔ: «'Bhi do -kplen 'kpo -le 'yee- Zeruzalemu -wa 'lεε- ta 'kee- -zadole laa -o -za mu 'la □kla -yrekpa'a' ple 'lεε- ta 'mu 'yi εε?»

¹⁹ Zesu pe dɔɔ: «-Za mu 'ε -de εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke -o mεε ple 'a 'pele- -sanle Zesu ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhe □kla Nazareti mi Zesu 'ε ni bhe! -E -yaa 'duŋ- -Waanbhaa' -lela' janwo mi -glɔɔ do 'le. -E -yaa 'egloole -a kleza mu 'pegee -a wojan mu 'ε ma -Waanbhaa' 'pegee Izraēli 'si mu 'ε 'kpen 'yre ma.

²⁰ -Kɔɔa' 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee -kɔɔ' 'lεε mu 'ε -wa -kpa'a *Rome mu a mεε gblaana mu 'ε 'koo, 'kaa 'mu 'a dε. -Ayile 'mu 'a -gbaanna -yriɣbeεle 'ε ta.

²¹ 'O mɔɔ 'kpee ma, 'yele- -yaa nu klele Izraēli 'kleen 'yi mu 'ε -o -Bhee mi 'le. 'Duŋ- -e -gaa 'bhe -yrekpa'a' yaga mi -le -zon.

²² 'Bhεε- 'waa- le mu 'ε 'ke mu 'o 'kpeelenia. -O -wlenna -zon zrwanzi 'tutu 'ε zi, 'bhεε- -o -ja Zesu bu 'ε ta.

²³ 'Duŋ- waa -a gbaa 'ε 'yele- -a bu 'ε 'yi. 'Bhεε- -wa □pia 'o ni dɔɔ -mlεke' 'ke mu -pwela -o ba, 'bhεε- 'mu pe -o ni dɔɔ -e -bwela gale ba, 'bhεε- -ya -yre ma.

24 'Bhε blaan, 'waa- 'gwlaan- mu 'ε 'ke mu -ja -a bu 'ε ta. 'Bhεε- le mu 'ε 'mu -za mu 'la 'yigɔɔnna -o ni, 'woo- 'gwlaan- mu 'ε -o 'bhεε- -za mu do 'kpɔ 'ε ɱya, 'duŋ- waa 'yee- Zesu 'gbu 'yele-.»

25 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ee! Mεε 'kpeelekle mu, 'ka nu 'ka 'kpale- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu -jan mu 'la ɱwoa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'mu 'yi 'waati 'ε -de -la ba εε?»

26 -A -lɛdulale laa -yaa dɔɔ Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi yaa -yaa nu 'bhεε- -yren 'ε 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bhεε- -e sɔ gele- 'te -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε 'yi εε?»

27 'Bhε blaan, 'ke -ya san Moizi 'sewe mu 'la yɔɔndia- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'mu ma, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'ε 'kpen -jan mu 'la yɔɔndia- 'mu a 'sewe mu 'ε 'yi 'mu ma, 'bhεε- 'woo- mεε mu 'la bhe -o 'kpen -jan mu 'la ɱwoa 'yee- 'gbu ba zayi', -e 'mu 'kpen 'yipiaɱ -o ni.

28 -O bhɔle Emausi -wa 'ε -din, Zesu 'a ɱkla 'bhii- -e 'kanle 'bhe -wa 'ε ta.

29 'Duj- -yaa' -klanlane ple 'ε 'mu 'a 'yikwlanna gele ma, 'bhεε 'mu pe -a ni dɔɔ: «Bo 'o -din -ge, yromazi ɱbhwa gban, 'bhεε- -fitrii' 'kpale- -saan gban 'ezin-.» 'Bhε klele 'te, 'kee- gele- -o zi -wa 'ε 'kpee.

30 Pɛbhle 'waati 'ε ba, 'ke -o yaale' -tabali 'ε zi. 'Bhεε- Zesu 'bluu 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhe ma. 'Bhε blaan, 'ke -ya takanle, 'bhεε- 'kee- -waa pε nale-.

31 'Bhε klele 'te, 'ke -gblo gole- -o -yre ta, 'bhεε- 'ke -o Zesu madɔle. 'Bhε yre do 'kpɔ 'ε ɱnɔɔ bhe, 'kee- 'truŋwole -o -yre ba.

32 -Ayile, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'yaa- -balo kle 'zi 'a -le zi 'ε 'lii, 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'yipe zii' 'o ni 'waati 'la ba, 'o zrukpaale -yaa 'egbenele 'de!»

33 'Bhε klele 'te, 'ke -woo -wlenle' blaale-, 'bhεε- 'ke -o niinale -o -zanta' Zeruzalemu. 'Bhεε- 'ke -o gele- 'tenle- Zesu a -klanlane -vin vu ta do 'ε 'pegee 'bhe mu 'madɔwo mu 'ε ma.

34 'Bhε mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mεεzan -bwela gale ba kpataakpa, 'bhεε- Simo 'gbu 'a ɱya!»

35 -Ayile, 'woo Zesu a -klanlane ple 'la -daa Emausi -wa 'ε ta, -o -waa pε -za 'ε 'yigɔɔnna. Zesu 'pwela- -o ba gɔne- 'la gbεen- -o ge bhla 'ε zi Emausi, 'bhεε- -wa madwa- gɔne- 'la gbεen- 'yee- Zesu 'yaa- 'bluu takan' zii' -o -le bhla 'la ba, -o 'bhe 'kpen 'yigɔɔnna 'bhe mu ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane mu 'ε ba

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

36 -O ɱbwa 'bhe -za 'ε 'yigɔɔnle ma bhe, 'ke Zesu 'pwele -o 'kpen 'plenj-, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' a yilabla kle 'ka ba!»

37 'Duj- -e -kla bi -o ni 'bhii- jielii do -le -pwela -o ba, -ayile -gblaan -gbεne do ɱklaa -o 'kpen 'yi.

38 'Bhε klele 'te, 'ke 'yee- Zesu 'gbu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Mele ɱkla 'bhεε- 'ka zru ba 'te -o εε? 'Bhεε- -mela ma 'bhεε- 'ka -o 'ka zru mu 'ε kle 'zi ple εε?»

39 -Ka 'η 'kɔɔlaalii mu 'ε 'pegee 'η gaan mu 'ε -glin doo, 'mi 'gbu -le -ge kpataakpa. -Ka 'kun 'η ma, 'bhεε- -ka 'η -glin doo. So 'pegee bhεle' laa -o mεε jielii ma, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma 'mi ma gɔne- 'la gbεen- -ge.»

40 -E 'bhe 'pelawoa 'bhe gbεen- bhe, 'pɔnli blaان mu 'la 'yaa- -a 'kɔɔlaalii, 'bhe 'pegee -a gaan -laa mu 'ε ma, -e 'mu -zrɔnna -o ni.

41 -O zrukpa' gbe 'pegee -o -liibhaa' gbeya -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, waa -yaa 'sɔle -o 'kpale -a -yi. 'Bhela- -zεεle 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «Pele sa -o 'ka 'kɔɔ -ge εε?»

42 'Bhε klele 'te, 'ke -o kaa -yaale' -lekpu' do nale- -a ni.

43 -E 'bhe 'sile-, 'kee- 'bhe 'bhlele -o 'kpen 'yre ma.

44 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -o ni doo: «'N -jan mu 'la □woa 'ka ni 'n 'yaa- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhe mu laa -o -li 'ka 'kpee ee? 'An □pia 'ka ni doo: -A -ledulale -o -za mu 'la 'kpen yoondele -o 'mi ba zayi' Moizi a 'ton 'sewe 'e 'yi 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'mu -jan mu 'la yoonandia- -waa' 'sewe mu 'e 'yi 'mi ba zayi', 'bhe- -o 'ke mu 'la yoonandia- 'Srokpa 'sewe 'e 'yi, 'bhe -jan mu 'e 'kpen 'yizakla wlan 'le kpataakpa.»

45 'Bhe 'yi 'te, 'kee- yikan' 'nale -o ni, 'koko- -o so -Waanbhaa' a -jan mu 'e 'yimale kplankplan.

46 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Wa yoonandia- 'elwale gban -so -Waanbhaa' a 'sewe 'e 'yi doo: <-A -ledulale -o doo Mee -Bhee Mi -Kpoooo Krisi nu -yrenbhelele 'elwale 'pe, 'bhe- 'bhe blaani -e nu bwele gale ba -a gale blaani -yrekpa' yaga mi ma.»

47 'Bhe- 'ezin-, 'kee- san Zeruzalemu ma, 'bhe- -e ge 'tenle- 'drunyan 'e 'yi mee mu 'e 'kpen ma, -o nu -Jan 'Nrale- 'e 'wole- -o 'kpen ni -a 'to 'e 'yi; 'koko- -o plo waa -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhe- -Waanbhaa' -waa' -za 'yoo- mu 'e -sroma yan.

48 'Ka mu 'gbu -le 'mi 'sre 'le -za mu 'e 'kpen 'yi.

49 'N De 'bhe 'liiwli- -naa -a *Lii 'Wej 'la 'naza- ta 'ka ni, 'mi 'gbu nu 'bhe 'kpale- 'ka ni. 'Dun- -ka bo -so Zeruzalemu 'sani- 'ke 'bhe -glooya' 'e zinaa' 'ka ta 'kee- da laanima.»

Zesu 'wlenna- 'bhe- -e -ja lafle' 'yi

(Maki 16.19-20; Kleza 1.9-11)

50 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -kpanlani mu 'e -o gole- Zeruzalemu -wa 'e 'kpee, 'bhe- 'ke -o gele- Betani -wa 'e ba -yre ta. -O bhoolawoa 'bhe □noo bhe, 'ke -ya gbe mu 'e 'wlenle, 'bhe- 'ke -yoo 'dumawole.

51 -E -yaa -o 'dumawo zii' 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'sile 'ke 'bhe gele- 'kele- lafle' 'yi.

52 'Bhe blaani, -yaa' -kpanlani mu 'e 'yanle- -a gbalele, 'ke 'mu niinale 'mu -zanta' Zeruzalemu, 'mu zrukpa' -gbene 'e ta.

53 'Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'bhe- -o -yaa -Waanbhaa' gba.

ZAAN -JAN 'NRALE- 'LA YƆNDIA- ZESU KRISI BA ZAYI'

Zaan a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ŋgblo

Mɛɛ 'la zan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔndia-, -o -yaa' bɛɛ sii Zaan, 'bɛɛɛ- -o -yaa 'bɛɛ dɛ sii Zebede. -Dele -yaa Zaan 'le ɛɛ? Zaan 'pegee -a nɛɛɛ- Zaki -yaa Zesu a winbɔwo mu vu ta plɛ 'ɛ ba. -O 'pegee -o dɛ Zebede -yaa kaadɛ mu -la -lɛ Galilɛ wɛyi- 'ɛ ba. Zesu 'yɛɛ- Zaan 'pegee Zaki 'siile-, 'ke -o 'ploole -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ ma, 'ke -o nule- gbaanlɛ Zesu zi, 'bɛɛɛ- 'ke -o klɛlɛ -Zesu 'bhɛgwɛlɛn- gblaam mu 'le. -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'la Zaan 'bɛɛ yɔndia-, yaa 'gbu 'tɔkanlɛ 'bɛɛ 'yi, -e -yaa pɛ -a 'gbu ma doo: <Mɛɛ 'la zan -za -yaa sɔ Zesu ni> (Zaan 13.23; 19.26; 20.2,7; 21.20). -E 'bɛɛ ɔkla 'bɛɛ gbɛɛn- bɛɛ -a 'gbu mazina zayi' mɛɛ mu -yrɛ 'yi. -O Zesu gbaanlɛ -yrigbɛɛlɛ 'ɛ ta, 'ke -ya pɛlɛ- Zaan ni doo 'bɛɛ 'bɛɛ 'yɛɛkpa -a nɛɛ Mari ba (Zaan 19.25-27).

Zaan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- ɔdia Zesu 'yi mu 'la ɔyaa Siri 'pegee Azi 'klɛɛn mu 'la ɔkla - zɔn 'klɛɛn do, 'bɛɛɛ- 'ke -wa sii Tuuki 'mu -la ni.

'Yɛɛ- Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Zaan -o Zesu Kɛɛ zɔn 'zi -koo' ni 'bhii- -Waanbhaa' Gbɛ bɛɛ do 'kpɔ 'ɛ, 'bɛɛɛ- 'yɛɛ- -Waanbhaa' -le 'ke -a Dɛ 'ɛ 'le. -Waanbhaa' 'a Gbɛ Zesu ɔkpa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'kooko- -e nu galɛ -kɔɔa' za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'bɛɛɛ- 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'ɛ ɔkpa -a 'yi, 'bɛɛ zan -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bɛɛ ma 'bɛɛ 'srɔɔwo- (Zaan 3.16).

Zesu 'yaa- 'yɛɛ- Zaan, 'pegee Zaki 'bɛɛɛ- Pɛɛri kpa -a -din 'waati 'ke ba, 'bɛɛɛ- -e -yaa -za -glɔɔ 'ke mu zɔn 'mu ni. 'Yɛɛ- Zaan 'laa Zesu 'yayɛɛ- 'ɛ, 'bɛɛ 'pegee -e -yaa' yɛ 'ɛ 'wɔlɛ- zisaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'mu 'yigɔɔnɛ. Dunj- -e pɛ doo Zesu -o 'ke <-Waanbhaa' -Liijan> 'le (Zaan 1.1), 'bɛɛ 'pegee <-Waanbhaa' Gbɛ 'ɛ> 'le (Zaan 1.34,49); 'bɛɛɛ- 'yɛɛ- 'pegee -Waanbhaa -o 'ɛkɛ- zi 'tanji (Zaan 1.1-18). Zesu 'yaa- 'trɛ ta 'waati 'la ba, -ya -zɔnna 'bhii- -yɛɛ- 'pegee -a Dɛ -Waanbhaa' plɛnza -yaa 'ɛglɔɔlɛ, 'bɛɛɛ- -o -yaa do. 'Yɛlɛ- -yaa zi doolɛ 'la gɛ -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bɛɛ 'le.

Zaan pɛ -koo' ni doo Zesu 'yaa- wɛ <-yaa' 'lɛɛɛ> 'le (Zaan 2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27; 13.1; 16.32; 17.1). <'Lɛɛɛ> 'la Zesu 'yaa- -wɛ 'zi 'bɛɛ 'le, 'bɛɛ -le -yaa -a gaza 'pegee -e -yaa nu -yaa' 'lafɛ 'yi 'tɔbhɔlɛya 'ɛ 'srɔɔwolɛ 'mu 'le. 'Bhɛla- -yilɛ, -o sɔ Zaan -a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'yicɛnɛ -lɛ -gbɛnɛ plɛ:

-A -lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi, Zesu -za mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛɛ> 'ɛ 'bhɔlɛ- -lɛɛ (Zaan 1-12) Zaan 'mu 'yigɔɔnna. Mɛɛ Wiɛnfe' Mi Zaan Zesu 'srɛya- ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, Zesu 'bɛɛ a -klanlanɛ ɔlwa mu 'ɛ 'siila- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, Zesu 'taa -bebe 'la ɔwoa Zeruzalɛmu Zuufu mu a 'fɛti mu 'ɛ ta oo, -yaa' mɛɛ mu daanlɛ oo, -e 'sɔlɛ- maza -bebe mu 'la ɔkla oo, Zaan 'mu 'kpɛn 'yigɔɔnna. Zaan Zesu -zɔnna 'bhii- 'bɛɛ -le 'ke -Waanbhaa' Gbɛ bɛɛ do kpataakpa 'ɛ 'le.

-A -lɛ plɛ mi 'ɛ 'yi, Zaan Zesu -za mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛɛ> 'ɛ 'bhɔ bhla 'ɛ ba (Zaan 13-21). Zesu gale 'ɛ 'lɛɛ -bi 'ɛ zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ (12) pɛbhla- 'ɛkɛ- zi, 'bɛɛɛ- -e zruwɛlɛ- 'mu 'kpɛɛ. 'Bɛɛ blaam, Zaan Zesu -gaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bɛɛ 'pegee -a bweza 'ɛ gale ba, 'bɛɛɛ- -a 'pweza- 'ɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ba -a bwele blaam gale ba 'mu 'kpɛn 'yigɔɔnna.

'Yɛɛ- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'lɛyanyɛ 'ɛ ɔnɔɔ, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo 'ɛkɛ- yɛ gbɛ drɛɛwoa- Galilɛ wɛyi- 'ɛ bhɔnɔla, 'bɛɛɛ- Zesu -jan sa ɔwoa Zaan ba zayi- 'yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yrɛ ma, Zaan 'bɛɛ -za mu 'ɛ 'kpɛn 'yigɔɔnna -koo' ni.

-JAN 'ɛ ZISANYRɛ

-Jan 'la -yoo 'ke 'tebhile 'pegee bole -yre ma -si 'le

1 'Elwale -sɔ, 'sani- 'drunyan klele plen- -Waanbhaa' 'kɔɔ, -liijan' -yaa' gban; 'bhɛɛ- -liijan' 'pegee -Waanbhaa' -yaa 'eke- zi, 'bhɛɛ- -liijan' 'ɛ 'yaa- 'ke -Waanbhaa' 'le.

2 'Sani- 'drunyan klele plen- -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'yee- 'pegee -Waanbhaa -yaa 'eke- zi.

3 -Waanbhaa' pɛ 'kpen ɔkla 'yela- -le. 'Bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' laa 'trɛ ta pɛ 'tɔle- 'trɛ ta pɛ 'bhɛ klele 'yee- blaana.

4 Bole -yre ma -si 'ɛ ɔdaa 'yela- -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -si 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplen mu ta 'tebhile 'le.

5 'Bhɛ 'tebhile 'ɛ ɔbhia -gblo 'ɛ 'yi, 'duŋ- 'bhɛɛ- -gblo 'ɛ yaa 'sɔle- 'kpale -a ta.

6 'Waati do ba, -Waanbhaa' mɛɛ do winbwa-, -o -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ sii Zaan.

7 'Bhɛ ɔnwa klele 'yee- 'tebhile 'ɛ 'srɛ 'le. 'Bhɛ ɔnwa -janwole 'yee- 'tebhile 'ɛ ba zayi', 'kooko- mɔkpen' 'ɛ kpa -a -yi.

8 'Yee- Zaan 'gbu 'laa -yaa 'bhɛ 'tebhile 'ɛ 'le. 'Duŋ- yaa pɛ nu win 'ɛ ɔkla 'ke -a 'srɛya- klele -la -le, -ayile -e -janwoa -a ba zayi'.

9 'Yee- 'tebhile 'ɛ 'yela- -yaa 'ke 'tebhile kplankplan 'gbu 'ɛ 'le, -e ɔnwa 'drunyan 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e mɔkpen' takan 'wej.

10 Wlan 'ɛ ni, 'yee- -liijan' 'ɛ 'yaa- 'drunyan 'yi 'elwale gban -sɔ. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'drunyan 'ɛ ɔkla 'yela- 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'drunyan ta bhaaplen mu 'ɛ waa -a dɔle.

11 -E -nwa -a 'gbu ba 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -yaa' 'kleen 'yi mu 'ɛ waa -a 'kunle- 'elrele.

12 'Duŋ- mɛɛ 'la zan mu -dwa -a -la, 'bhɛɛ- -woo -kpa -a -yi, -e 'bhɛ 'sen' 'naa- 'bhɛ zan mu 'ɛ ni 'ke -o kle 'ke -Waanbhaa' -nɛ mu 'le.

13 Waa klele -Waanbhaa' -nɛ 'mu 'le, 'bhii- bhaaplen mu a pɛ yagbeyaa 'ɛ gbɛɛn-. 'Duŋ- -Waanbhaa' 'gbu -le -dwa -a -la 'ke -o kle 'bhɛ 'nɛ mu 'le.

-Liijan' 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplen do 'le

14 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yee- -liijan' 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplen do 'le, 'bhɛɛ- -e ɔnwa -kɔɔ' plen- -ge. 'O -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ ɔya. -A 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yaa- 'bhii- -Nɛ bhɛ do 'kpɔ 'la 'ke 'bhɛ 'tɔbhɔleya -srɔɔwoa 'bhɛ De 'kɔɔ 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -A zru 'ɛ 'pale- -yaa 'ke 'soniya -zeze 'pegee wlan 'le.

15 Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'yela- 'srɛya- ɔkla, 'bhɛɛ- -ya -pia mɛɛ mu 'ɛ ni 'egɔɔle dɔɔ: «'N' yaa- 'janwo' zii' 'yela- ba zayi' 'ke 'an pe dɔɔ: <-Yoo zan nule 'ŋ- zanta', 'duŋ- -a gbɛɛn- -yiya' 'mi ni, -amasrɔyi -e -yaa 'mi 'lɛɛ 'elwale -sɔ.»»

16 -E -lia 'kɔɔ ma 'kee- kan -a -dan' ta, 'bhɛɛ- -e ge -lilele -kɔɔ' ma 'tanji.

17 -Amasrɔyi, -Waanbhaa' -kaan *Moizi -la ba, 'bhɛɛ- -e -yaa' 'ton mu 'ɛ ɔnaa -kɔɔ' ni. 'Duŋ- -e -lia -kɔɔ' ma, 'bhɛ 'pegee -ya 'gbu ma wlan 'ɛ 'bhɛ -zɔnna -kɔɔ' ni Zesu Krisi -la 'srɔyi.

18 Mɛɛ 'kedo- do 'kpɔ 'laa -Waanbhaa' yele -lido; 'ke yaa 'e go -a Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ ba. 'Bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'pegee 'bhɛ De -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le -Waanbhaa' -zɔnna mɛɛ mu ni.

ZESU -ZA MU 'LA TAPWELA*Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a 'srɛya- kleyrɛ*

(Mati 3.1-12; Maki 1.1-8; Luki 3.1-18)

19 Zeruzalemu Zuufu mu 'ɛ -o 'sraka 'lɛna mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ la yewone mu 'ke mu winbwa- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ba. 'Bhɛɛ- 'mu -ja Zaan ta 'ke -wa -lɔɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ 'ɛ -dele 'bhi 'le ɛɛ?»

²⁰ Zaan 'laa -bangole 'bhe -jan 'e zikpale ma -o ni, 'dun- -ya □pia -o ni kpataakpa dɔɔ: «'Mi 'laa -o 'ke MEE -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɔi 'e 'le.»

²¹ 'Bhe- -wa -lɔkpa 'ezin- dɔɔ: «'Bhe- mɛɛ 'e -de 'gbu -le 'bhi 'le ɛɛ? 'Bhi -le 'ke *Eli 'le ɛɛ?» Zaan 'bhe zikpa- -o ni dɔɔ: «'Ŋn ɔn, 'mi 'laa -o 'ke Eli 'le.» 'Bhe- -wa -lɔkpa 'ezin- dɔɔ: «'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi 'e 'le ɛɛ?» 'Bhe- Zaan pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Yooye-»

²² 'Bhela- -yile, 'ke -wa -lɔkpale 'tɛ dɔɔ: «'Bhe- -de 'gbu -le 'bhi 'le ɛɛ? 'Yoo- 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'le 'bhe 'pe 'o ni, 'bhe- -o sɔ 'bhe 'pele 'o 'winbɔ- mu 'e ni. 'Bhi 'gbu 'a pe 'e 'gbu ma 'nale- ɛɛ?»

²³ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zaan 'bhe zikpale -o ni -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi *Ezai a -jan do 'le. 'Bhe 'a □pia dɔɔ: «MEE do -o -toorodɔ 'zi -kpe 'e ta 'ke -ya pe dɔɔ: «-Ka zibhe 'e 'lemagaan, 'bhe- -kaa 'ledɔɔ- MEEzan ni». Zaan pe -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'bhe -toorodɔ mi 'e 'le.»

²⁴ -O mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- Zaan ta, 'mu 'ke mu -yaa Farizi mu 'le.

²⁵ 'Bhe- -bhe mu 'yee- Zaan 'lɔkpa- 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'yaa- -o 'ke MEE -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɔi 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'yaa -o 'ke Eli 'le, 'bhe- -ke 'yaa -o 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'e 'le, -mele -kla 'yoo- mɛɛ mu wiinjfe' zii' -yi ba ɛɛ?»

²⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zaan 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka wiinjfe' zii' 'ke -yi 'le, 'dun- mɛɛ do -o 'ka 'plen-, 'bhe- -ka 'laa 'bhe zan 'e dɔle -li.

²⁷ 'Bhe zan 'e, 'bhe -le nu nule 'mi -zanta', 'ali- 'bhe wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'gbu -a gaan ma -sawla bhle mu ploɔ 'bhii- lu mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

²⁸ 'Bhe -za mu 'e 'kpen □kla Betani -wa 'e ta. 'Bhe -wa 'e 'yaa- Zrudɛn yue 'yre gbɛ do 'e ta. Zaan 'yaa- mɛɛ mu 'e wiinjfe' zii' 'bhe- □nɔɔ.

MEE Wiinjfe' Mi Zaan pe 'kaa Zesu -le 'ke -Waanbhaa' a -Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'e 'le

²⁹ 'Bhe -za mu 'e klɛle ta tooklin- yi 'e 'le, 'ke Zaan Zesu 'yele 'ke 'bhe -o zan -a ta. -Ayile, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' -Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'la nu klɛle 'sraka 'le, 'bhe- -e bhaaplɛn mu 'e -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe go -o wiinj-, 'yele- -ge!»

³⁰ 'N 'yela- ma -janwoa dɔɔ: «MEE do -o zan mi blaɛn, -a gbilaɛn -yiyi' 'mi ni; -amasrɔyi 'sani- -o 'mi ya, 'ke 'yee- -o.»

³¹ -E -yaa nu klɛle mɛɛ 'la 'le, 'naa -yaa 'bhe dɔ. 'Dun- 'mi □nwa -sɔ mɛɛ mu wiinjfeyre nɔɔ- -yi 'le, 'kooko- Izraɛli mɛɛ mu 'e -wa dɔ.»

³² Zaan 'a 'srɛya- □kla 'ezin- mɛɛ mu 'e 'yre ma dɔɔ: «'N *Lii 'Wɛj 'e zinalɛ □ya -a ta 'kee- da 'zi lafle' 'e ma 'bhii- -bhooladɔ maannɛ- do gbɛɛn-, 'bhe- -a yaale □bwa -a ta.

³³ -E -yaa 'ke mɛɛ 'la 'le, 'mi 'gbu 'laa -yaa -a dɔ. 'Dun- -Waanbhaa' 'la 'η 'winbwa- mɛɛ mu wiinjfeyre nɔɔ- -yi 'le, 'bhe -la □pia 'η ni dɔɔ: «'Kee Lii 'Wɛj 'e zinalɛ □ya mɛɛ 'la zan ta, 'bhe- -ke -a yaale □bwa 'bhe zan 'e ta, -a 'yaango- dɔɔ 'bhii- 'bhe zan 'e 'bhe -le nu mɛɛ mu wiinjfele 'ke Lii- 'Wɛj 'e 'le.»

³⁴ 'Mi 'bhe -za 'e klɛyre 'e 'yelawoa, 'mi sɔ -a pele- kpataakpa dɔɔ 'yele- 'ke -Waanbhaa' Gbe -Kpɔsɔɔ 'gbu 'e 'le.»

Zesu a -klanlane □lwa mu

³⁵ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, MEE Wiinjfe' Mi Zaan 'pegee 'bhe a -klanlane ple -yaa 'yee- yre 'e □nɔɔ- 'ezin-.

³⁶ -E Zesu 'yele- 'ke 'bhe -o 'kan zii', 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'e 'yele- -ge!»

³⁷ Zaan a -klanlane ple 'trɔnbɔle 'bhe -jan 'e 'yi, 'ke -o gele- Zesu zi.

³⁸ 'Bhε klele 'tε, Zesu 'e 'yrekpale -a -zanta', 'bhεε- -ya yele 'bhii- 'woo- Zaan a -klanlanε ple 'ε 'yaa- zan -a zi, 'ke -yoo -lrokpale dɔɔ: «'Ka -o -mela -glin 'zi εε?» -O pe Zesu ni dɔɔ: «Rabi ('bhε 'yi -le dɔɔ: <'O Daan mi>), 'e ba -o 'naa εε?»

³⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya -lekunle -o ni dɔɔ: «-Ka nu 'bhεε- 'kaa ye doo.» 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -o gele- Zesu zi, 'ke -wa -yi yrε 'ε 'yele; 'bhεε- 'ke -o bole- -a -din 'bhε -yrekpaa' do 'ε 'le. 'Bhε □kla yromazi 'waati 'ε ba.

⁴⁰ Mεε ple 'la -o Zaan 'wojan- 'ε □maa, 'bhεε- 'ke -o -ja dɔle Zesu zi, -o -yaa -o do sii Andre, 'bhε 'yaa- Simo Pieri 'nragwlen- 'le.

⁴¹ 'Bhε 'yi 'tε, Andre -ja 'bhε 'naagwlen- Simo ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «'O *Mesi 'ε □ya!» 'Bhε 'yi -le dɔɔ: <Mεε -Bhεε Mi -Kpɔɔɔ Krisi>.

⁴² 'Bhεε- 'ke Andre gele- Simo 'le Zesu ba. -O bhɔle Zesu -din, 'bhεε- 'bhε 'yrekpale 'yee- Simo ta frii, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Bhi Zaan gbe Simo, -o nu 'bhi 'siile- boolazi -ge Kefasi, 'bhε 'yi -le dɔɔ: <Vlε>»

Zesu -o Filipu 'pegee Natanaeli 'sii zii' dɔɔ -o nu dɔ -a zi

⁴³ 'Bhε ta tooklin- yi 'ε 'le, Zesu 'yaa- zi 'bhii- -e ge Galile 'kleen 'ε 'yi. 'Bhε 'yi 'tε, -a ge bhla 'ε zi, 'ke -a -lepale Filipu 'le, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «Nu dɔ 'η zi!»

⁴⁴ Filipu -yaa da Pieri 'pegee Andre mu da -wa 'ε 'bhεε- ta, 'bhεε- -o -yaa 'bhε -wa 'ε sii Betisaida.

⁴⁵ 'Bhε blaen, Filipu 'lepale Natanaeli 'le, 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «*Moizi mεε 'la zan a -janwoa -Waanbhaa' a *'Tonj 'sεwε 'ε 'yi, 'bhε 'pegee -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ε -o 'yee- mεε 'la zan a -janwoa 'ezin- bhe, 'wa □ya. -Wa sii Zesu, 'bhεε- -wa de sii Zozefu, -e da Nazareti -wa 'ε ta.»

⁴⁶ 'Bhεε-, 'ke Natanaeli 'a 'pele Filipu ni dɔɔ: «-Za 'lrele- do sɔ dale- Nazareti -wa 'ε ta εε?» 'Bhε klele 'tε, 'ke Filipu 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «Nu 'bhεε- 'ya ye doo.»

⁴⁷ -Ayile, Zesu 'a 'yele- 'bhii- Natanaeli -yaa zan -a zi, 'ke -ya pele- -a ma dɔɔ: «'Izraeli mi -kpɔɔɔ do -le -ge, mεε gbetakpa mi laa 'kele-.»

⁴⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke Natanaeli Zesu 'lrokpale dɔɔ: «Ye 'η dɔ 'nale- -a ma εε?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Sani- Filipu nu 'e 'siile- 'waati 'la ba, 'ke 'mi 'ε □ya gban figi diinj 'ε □la.»

⁴⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke Natanaeli 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'bhε 'pegee 'bhi -le Izraeli mu 'ε 'yri -o -Bhɛngbe 'la 'nule- ta 'bhε 'le!»

⁵⁰ Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'An 'pelawoa 'e ni dɔɔ 'mi 'ε □ya figi diinj 'ε □la, 'bhela- -yile 'yee 'kpa zii' 'mi 'yi εε? 'Duŋ- 'ε nu -za 'ke mu yele 'ke 'mu gblaen -yiya' 'ke 'lεε- ni.»

⁵¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma 'kaa 'ka 'yre nu lafle' 'liigole yele, 'bhεε- 'ka nu -Waanbhaa' a -mlεke' 'mu 'ε 'sanle- 'pegee -o -zinale yele Bhaapɛŋ Gbe 'ε ma!»

2

Le do dɔyre nɔɔ- 'feti Kana -wa 'ε ta

¹ 'Bhε -yrekpaa' yaga mi 'ε ma, 'ke le do dɔ yi bhɔle- Kana, Galile 'kleen 'ε 'yi -wa 'nε do ta. Zesu nεε -yaa 'bhε le dɔyre nɔɔ- 'feti 'ε ta.

² 'Bhεε- -o Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siila- 'bhε le dɔyre 'ε □nɔɔ 'ezin-.

³ -O -yaa 'bhε □nɔɔ bhla 'la ba, 'ke -drɔɔ 'ε 'kaanle mεε mu 'ε ma. 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu nεε 'a 'pele 'yee- Zesu ni dɔɔ: «-O 'kɔɔ -drɔɔ 'ε □yaan.»

4 'Bhe kléle 'té, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dóo: «'N nêé, 'bhi -le 'mi kléza 'é pe 'mi ni éé? 'An pé 'waati 'é yaa bhóle -li.»

5 'Bhe 'yi, 'ke -a nêé 'a 'pele yewoné mu 'é ni dóo: «'Ke -ya □pia 'ka ni dóo 'ka -za 'oo -za 'la klé, -ka 'bhéé- klé.»

6 'Yi 'kla vle gbó 'srwado- dulale -yaa -o -din 'bhe bhla 'é ba. Zuufu mu 'a 'seri 'é ta za 'é ma, -o -yaa -yi □kla 'bhe gbó mu 'é 'yi, 'bhéé- -woo 'fé 'bhe -yi 'é 'le, 'bhéé- -o klé 'wenj. -O -yaa só -yi 'litri mia yizíé 'pegee -yi 'litri -kémé do 'ke 'litri mia do 'klale 'woo- gbó mu 'é 'kpen do do 'yi.

7 'Bhe 'yi 'té, 'ke Zesu 'a 'pele 'feti 'é ta yewoné mu 'é ni dóo: «-Ka gbó mu 'léé- pa 'ke -yi 'lé.» 'Bhe kléle 'té, 'ke -woo 'pale 'ke -yi 'lé 'kee- ten -o -lé ma.

8 -O bhe kléle, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dóo: «'Ka -yi 'la □klaa 'yee- gbó mu 'é 'yi, -ka 'yee- -yi 'é sa 'si, 'bhéé- 'ka ge 'kéle- 'yee- le dóyрэ ноо- 'feti 'é -kunlii 'é ni.» 'Bhe kléle 'té, 'ke -o gele- 'bhe -yi 'é sa 'le 'feti 'é -kunlii 'é ni.

9 'Yee- -yi 'la 'niinaa- 'ke -dróo 'lé, 'feti zan 'é 'bhe sa -daan -a nré ma. Yaa -yaa 'bhe -dróo 'é dayré dó. 'Duñ- yewoné mu 'la -yi 'é □twa gbó 'é 'yi, 'mu 'yaa- 'bhe dó. 'Bhela- -yile, 'kee- le dréé -nóo 'é 'siile.

10 'Bhéé- 'ke -ya pele- 'bhe ni dóo: «'Mókpen' -dróo 'lrele- 'é 'bhéé- na 'cie mu 'é ni 'elwale 'pé, 'bhéé- 'ke -o 'bhe 'mia- 'ebebele 'waati 'la ba, 'bhéé- -o só 'kela 'bhe 'laa lele kplankplan 'bhe 'nale -o ni. 'Duñ-, 'bhi -dróo 'lrele- 'é 'bhéé- □twa boolazi, 'ke 'bhe nu 'tenlé- 'waati 'léé- ma!»

11 'Bhe -yi 'niinaza 'é -dróo 'lé, 'bhe -le □kla 'ke Zesu a 'sole- maza -lwa mi 'é 'le Kana, Galile 'kléen 'yi -wa 'né 'é ta. Zesu -yaa' 'gbooya- 'é -zronna -yaa' -klanlané mu 'é ni 'bhéé- klegbeya 'é gbéen-. 'Bhéé- -yaa' -klanlané mu 'é -woo -kpaa -a -yi.

12 'Bhe blaán, 'ke Zesu 'pegee -a nêé, 'bhéé- -a nêéne- mu 'é 'pegee -yaa' -klanlané mu 'é gele- Kapenómu -wa 'é ta. -O -yrekpaa' 'dama -la -kla 'bhe □nóo ye.

*Zesu -o pegon mu 'é -gbin 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fé -Gbéné 'é □la
(Matie 21.12-13; Maki 11.15-17; Luki 19.45-46)*

13 Zuufu mu a Paki 'feti □bhwa gban bi -wa -din, 'bhela- -yile, Zesu -ja Zeruzalemu 'té.

14 'Bhéé- 'kee- gele- bhóle dri 'pegee -bhlaa, 'bhéé- -dwati' gón mu ta -Waanbhaa' Gba 'Fé -Gbéné 'é □la. 'Bhéé- 'ezin-, -goli' tabóo mu yaale -yaa 'mu a -goli' tabóo -tabali mu 'é zi 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fé -Gbéné 'é □la.

15 'Bhe kléle 'té, 'ke Zesu gbanbhle do kléle- 'ke bhle mu 'le, 'bhéé- 'ke -yoo 'kpen -ghinle' 'fé 'é □la, -o 'pegee -waa dri mu 'pegee -waa' -bhlaa mu 'é 'le. -E -goli' tabóo mu 'é waa -goli' 'é 'wianna- 'tré ma, 'bhéé- 'kee- waa -tabali mu 'é 'ébhulale.

16 'Bhéé- 'ke -ya pele- -dwati' gón mu 'é ni dóo: «-Ka pé mu 'léé- 'si, 'bhéé- 'ka -o 'kpen go -gé! 'Ka 'laa 'ñ Dé a 'fé 'é kléle 'ke yawowofé 'le!»

17 'Bhe kléle 'té, 'ke -Waanbhaa' a 'Sewé 'é 'yi -jan 'léé- dóle- -yaa' -klanlané mu 'é 'kpee dóo: «'E! -Waanbhaa', yaa- 'fé 'é 'lro- 'é -yoo 'ñ dé 'zi 'papa 'bhii- 'tebhile la pé ma góné- 'la gbéen-.»

18 -Ayile, 'ke Zuufu mu 'é -waa' -kunlii mu 'é Zesu 'lrokpale dóo: «'E só -mé pé 'sole- maza 'gbu 'é -dela kléle, 'bhéé- 'ke 'bhe 'a zron 'o ni 'bhii- -za mu 'la bhe -o 'senj -o 'é ni éé?»

19 'Bhe kléle 'té, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dóo: «-Ka -Waanbhaa' Gba -Gbéné 'Fé 'léé- 'wi, 'bhéé- 'ni nu -a dó gbé drééwolé -yrekpaa' yaga □la.»

20 Zuufu mu 'é pe Zesu ni 'té dóo: «'O móo 'yee- 'fé 'léé- -dwa léé mia plé bhe 'srwado- -la, 'bhéé- 'bhi nu 'solé- -a dóle- -yrekpaa' yaga □la éé?»

²¹ 'Dunj- Zesu 'yaa- -we 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la 'le, 'bhe -le -yaa -a 'gbu 'fle 'e 'le.

²² -Ayile, Zesu bwele blaana gale ba, -e 'bhe -jan 'la □woa 'elwale bhe, 'bhe -jan 'e -dwa -yaa' -kalanlana mu 'e 'kpee. 'Bhela- -yile, 'ke -woo 'kpale -Waanbhaa' a -jan mu 'la -yoo -yaa' 'Sewe 'e 'yi 'mu 'yi. 'Bhe- Zesu -jan mu 'la □woa -o ni, -woo □kpa mu 'yi 'ezin-.

Zesu bhaaplenj 'kpeejan- 'kpen do

²³ Zesu 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'e ta bhla 'la ba Zeruzalemu, mee -bebe 'e □kpa -a -yi -e -yaa 'sole- maza mu 'la kle 'zi 'mu 'yre ma 'mu -zayi'.

²⁴ 'Dunj- Zesu 'laa -yaa 'e 'kpa zii' -o -yi, -amasroyi -e -yaa -o 'kpen zru 'e do.

²⁵ -A maza laa -yaa 'ke mee 'ke nu mee -bheke' do a -za 'yaanpele -a ni. -Amasroyi, -za 'la -yoo bhaaplenj 'kpee, -a 'gbu 'bhe do.

3

Zesu 'pegee Nikodemu

¹ -O -yaa mee do sii Nikodemu. *Farizi mi do -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe- -e -yaa Zuufu mu a -kunlii 'e do 'le.

² Yroma do zi -bi 'e zi, -e -ja Zesu ba, 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «'O Daan mi, 'o moo 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -le 'e 'winbwa- 'o daanyre noo- -yaa' -jan 'e 'le. -Amasroyi mee 'kedo- 'kpo 'laa so 'e 'sole- maza mu 'la kle 'zi bhe 'mu klele-, 'ke -Waanbhaa' laa -o 'bhe zan 'e ba.»

³ Zesu 'a 'lekwan- -a ni doo: «'Mi pe 'e ni 'η 'sowee- ma doo mee 'kedo- 'kpo 'laa so *-Waanbhaa' a -bhlenjgebeya -wa 'e 'yele 'ke waa 'bhe zan 'e ya gbe dreevole.»

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Nikodemu 'a 'lrokpale doo: «'Ke mee do -kla gban 'gwaan- gblaana 'le, -o so -a ya gbe dreevole 'nale- -a ma ee? Yaa so niinale -a nee 'kpee, 'bhe- 'bhe 'a 'ya gbe dreevole 'ezin-.»

⁵ 'Dunj- Zesu pe -a ni 'ezin- doo: «'Mi pe 'e ni 'η 'sowee- ma doo 'ke waa mee 'la zan yale 'ke -yi 'pegee Lii 'Wen 'e -glooya' 'le, 'bhe zan laa nu 'sole- -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya -wa 'e 'yele.

⁶ -O mee 'la zan -yaa bhaaplenj ma, bhaaplenj zru -le 'bhe zan 'e 'yi, 'bhe- 'dunj-, -o mee 'la zan -yaa -Waanbhaa' Lii 'Wen 'e ba, 'bhe zan zru -o 'bhii- -Waanbhaa' zru gbene-.

⁷ 'Mi 'a 'pelawoa 'e ni doo: <-Yoo 'ke -za 'le 'kee 'ya gbe dreevole>. 'Bhe -jan 'e 'bhe 'laa 'e 'kpeelenile 'e ma.

⁸ 'E 'gbu 'bhe 'yaango-, -plooo 'e, 'ke -ya zi 'bhii- -e 'kan yre 'la □noo, -e kan 'bhe- □noo. 'E 'tronkpa- -a 'kanwli- 'e ma, 'dunj- 'yaa dayre 'pegee -a geyre do. -Yoo 'bhe- gbene-, 'ke mee 'oo mee 'la zan -yaa Lii 'Wen a -glooya' 'e ba.»

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Nikodemu 'a 'pele Zesu ni doo: «'Bhe so klele- 'nale- 'te -a ma ee?»

¹⁰ Zesu 'a zikpa- -a ni doo: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mu 'e daan mi -gbene 'le Izraeli -ge, 'yaa 'bhe -za mu 'e do ee?»

¹¹ 'Mi pe 'e ni 'η 'sowee- ma doo 'o moo -za 'la do, 'o 'bhe- 'sreya- kle, 'bhe- 'ke 'o pe 'la □ya, 'o 'bhe- 'sreya- kle 'ezin-, 'dunj- 'ka mu laa -o -a zi 'ke 'ka do 'o 'wojan- 'e □la.

¹² -Za mu 'la kle 'zi 'tre ta -ge, 'ke 'η 'bhe mu ma -janwoa, 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi, 'bhe- 'ka nu 'ka 'kpale- 'η 'yi 'nale- -a ma, 'ke 'η 'lafle' 'yi pe mu ba -janwoa 'ka ni bhla 'la ba ee?

13 MEE 'kedo- 'kpɔ 'laa 'sanle- -lido' laanima 'bheε- -e ge lafle' yi, 'ke yaa 'e go Bhaapɔɔ Gbe 'ε do -kplɛn 'kpɔ ba, 'bhe -le -daa lafle' yi, 'bheε- 'bhe -le nu niinale a nɔɔ- 'ezin- bhe.»

14 «'Elwaleta -sɔ, Moizi piibhe 'ten □sia, 'bheε- -e mɛ □kla 'bhe piibhe -yi 'ε 'le. 'Bhe blaana 'kee- 'bhe piibhe mɛ 'ε 'kpale -yri do ta -kpe 'ε ta. 'Bhe kɛgbɛya do 'ε gbɛɛn-, -o nu Bhaapɔɔ Gbe 'ε 'kpale- -yri ta, 'bheε- -wa wɛn,

15 'kooko- 'ke mɛε 'oo mɛε 'la zan 'e □kpaa -a -yi, 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o -a ma 'bhe 'srɔɔwɔle.

16 -Amasɔɔyi 'drunyan ta mɛε mu 'ε 'sɔ gbɛ -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -Waanbhaa' ni, 'ke -ya *Gbe bhe do 'kpɔ 'ε 'nale 'ke 'sraka 'le, 'kooko- 'ke mɛε 'oo mɛε 'la zan 'e □kpaa -a -yi, 'bhe zan laa ni, 'bheε- 'bhe 'plɛngole kɛ -Waanbhaa' ma, 'duɔ- 'bhe zan 'ε -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- 'srɔɔwo-.

17 'Duɔ-, -Waanbhaa' laa -a Gbe 'ε 'kpale- 'drunyan 'yi -kpan baa- zayi' 'drunyan 'yi mu 'ε ta. 'Duɔ- -ya gbɛ 'ε □kpaa, 'kooko- 'ke -o go -za 'yi -a 'srɔyi.

18 'Ke mɛε 'la zan 'e □kpaa -Waanbhaa' Gbe 'ε 'yi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baale 'bhe zan ta, 'duɔ- 'ke mɛε 'la zan 'laa 'e 'kpale- -a -yi, -kpan -balaa' gban 'bhe zan 'ε ta, -amasɔɔyi yaa 'kpale- -Waanbhaa' Gbe bhe do 'kpɔ 'ε 'yi.

19 -Waanbhaa' a -kpan baaza 'ε win -le -gɛ: -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε □nwa 'drunyan 'yi, 'bheε- -gbɔ □swa 'drunyan 'yi mu 'ε ni 'ke 'bhe kan 'tebhile 'ε ta, -amasɔɔyi -o kɛza mu 'ε 'yaa- 'eyɔɔle.

20 -Amasɔɔyi, 'ke mɛε 'oo mɛε 'la zan -za 'yɔɔ kɛ, -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε vɛnsi 'bhe zan yin 'lii, 'bheε- yaa nu 'tebhile 'ε ba. -Amasɔɔyi -e gbɛlan, 'kooko- 'puya 'laa nu 'kanle- a kɛza -yɔɔ mu 'ε ta kpataakpa.

21 'Duɔ- 'ke mɛε 'la zan -o wlan a pɛ zi 'ε ta, 'bhe zan nu 'tebhile 'ε ba; 'kooko- mɔkpen' 'a kɛza mu 'ε ye kpataakpa, 'bheε- -wa ye 'bhii- -yoo 'taawo zii' -Waanbhaa' a pɛ zi 'ε 'bheε- ta.»

Zesu 'pegee MEE Wiinjfe' Mi Zaan a -za

22 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -o gele- Zude 'klɛn 'ε 'yi, 'bheε- 'ke -o bole- 'bhe □nɔɔ 'waati sa, 'ke -o mɛε mu 'ε 'wiinjfe- -sɔ -yi ba 'bhe 'klɛn 'ε 'yi.

23 'Bhe 'waati 'ε ba, Zaan -yaa mɛε mu wiinjfe' zii' 'ezin- yɛ do nɔɔ-, -o -yaa 'bhe yɛ 'ε sii Enɔ, 'bheε- 'bhe 'yaa- Salimu -wa 'ε -din. -Amasɔɔyi -yi -bebe -yaa 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ. Mɛε mu 'ε 'yaa- nu 'zi -a ba, 'bheε- -e -yaa 'mu wiinjfe -yi ba 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ.

24 'Bhe 'waati 'ε ba 'ezin-, 'ke waa Zaan bole -li -kaso 'yi.

25 'Bhe 'yi 'te, Zaan a -klanlanɛ mu 'ke mu zaabole -saan Zuufu mi do 'le -woo fɛ -waa' 'seri 'ε ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheε- -o 'fleele- kɛ -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'bhe -zayi'.

26 'Bheε-, 'ke 'yee- Zaan a -klanlanɛ mu 'ε gele- 'tenle- a ma, 'ke -wa pele- a ni dɔɔ: «'O Daan mi, mɛε 'la zan -yaa 'ε -din Zrudɛn yue yɛ gbɛ do 'ε ta laale, 'bheε- 'ε -janwoa 'o ni -a ba zayi' bhe; 'ε 'yɛkpa -gɛ doo, -yoo mɛε mu wiinjfe' zii' 'ezin-. 'Bheε- mɛε mu 'ε 'kpen -o ge 'zi -a ba ye.»

27 Zaan 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' laa pɛ 'la 'nale- mɛε ni, -e sɔ 'bhe 'srɔɔwɔle εε?

28 'Ka mu 'gbu -o 'ɲ 'srɛ 'le 'kaa 'an □pia dɔɔ: <'Mi 'naa -o 'ke Mɛε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'le, 'duɔ- -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- -a -lɛε.>

29 'Ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ mɛε 'la zan a pɛ -le 'ke le drɛε 'ε 'le, 'bhe zan -le 'yee- le drɛε -nɔɔ 'ε 'le. 'Duɔ- le drɛε -nɔɔ 'bhɛgwɛn- 'ε 'bhe dulale 'la

-yoo le dree -nɔɔ 'e -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'trɔnbado 'bhe 'weli- 'e ɔla, 'bhe 'a zrukpalaa 'egbenele. 'Bhe zrukpaai, 'bhe -le 'mi a pe 'e 'le, 'bhɛɛ- -a -lepaa -zɔn.

³⁰ -Yoo 'ke -za 'le 'ke -o 'yee- magbaandɛ, 'bhɛɛ- -o 'mi mavɛɛ.»

Mɛɛ wiinjɛ' Mi Zaan a -jan 'leyanyɛ

³¹ Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhe zan 'e 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiinj-. 'Duɲ- 'ke mɛɛ zan -daa 'trɛ ta, 'bhe zan 'e 'bhe -o 'ke 'yee- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mi 'le, 'bhɛɛ- -e -janwo' 'bhii- 'trɛ ta mɛɛ do gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhe zan 'e 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiinj-.

³² -E -za 'la ɔya, 'bhɛɛ- -e 'kela ɔmaa, -e mu -la 'sɛya- kle. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa dɔ 'bhe 'sɛya- ma jan 'e ɔla.

³³ 'Ke mɛɛ 'la zan -dwa -a wojan 'e ɔla, 'bhe zan 'a zɔn 'bhe gbɛɛn- bhe 'bhii- -Waanbhaa' wlan pe kpataakpa.

³⁴ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan winbwa-, 'bhe zan 'e -Waanbhaa' a -jan mu -la wo, -amasɔyi -Waanbhaa' *'Lii 'Wen' 'e na 'bhe zan ni 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma.

³⁵ -Nɛ 'e -za sɔ -a Dɛ -Waanbhaa' ni, 'bhɛla- -zayile -a Dɛ -za 'kpen gbekpaai- -a 'kɔɔ.

³⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaai -a Gbe 'e 'yi, -dan' 'laa -o bole -yɛ ma -si 'la ma 'bhe -o 'bhe zan 'kɔɔ. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan laa dɔle -a -la 'ke -ya kpa -a Gbe 'e 'yi, 'bhe zan laa nu 'bhe bole -yɛ ma -si 'e 'sɔɔwole, 'bhe zan nu bole -Waanbhaa' a 'kiti -yɛn 'e 'yi yikpensee ta.»

4

Zesu 'pegee Samari le do ba jan

¹ Farizi mu 'e -wa -maa mɛɛ mu ta dɔɔ Zesu 'yaa- -klanlane -bebe 'sɔɔwo zii' 'kee- 'mu 'wiinjɛ- 'ke 'bhe kan Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ta.

² 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'yee- Zesu 'gbu 'laa -yaa mɛɛ mu wiinjɛ' zii', -yaa- -klanlane mu 'e 'mu -le -yaa 'bhe kle 'zi.

³ 'Bhɛla- -yile, 'ke 'yee- Zesu gole- Zude 'kleen 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- niinale -a -zanta' Galile 'kleen 'e 'yi.

⁴ -A ge bhla zi Galile 'kleen 'e 'yi, yaa -yaa sɔ 'kanle -yɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ ɔnɔɔ 'ke yaa 'e go Samari 'kleen 'e ba.

⁵ -E -ja bhɔle Samari 'kleen 'e 'yi -wa 'nɛ do 'la -o -yaa 'bhe sii Sikaa 'bhɛɛ- ta. 'Bhe Sikaa -wa 'e 'yaa- Zakobu gba 'la 'naa- -a gbe Zozefu ni 'bhɛɛ- -din.

⁶ Zakobu -klɔɲ 'la 'kaan-, 'bhe 'yaa- 'bhe yɛ 'e ɔnɔɔ. 'Bhe 'yi bhe, Zesu 'trɛlabhwa 'taa 'e 'kɔɔ, 'kee- gele- yaale 'bhe -klɔɲ 'e bhɔɲla. 'Bhe ɔkla -yɛkpaai' bhɔ 'waati 'e -din.

⁷ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Samari le do nule- -yi 'tɔyɛɛ- nɔɔ- 'bhe -klɔɲ 'e 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'N gba mi yi sa ba.»

⁸ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu a -klanlane mu 'e -ja gban -waa' pɛbhle -lɔyɛ' nɔɔ- -wa 'e 'kpee.

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Samari le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Aa! 'Bhi Zuufu mi, 'e mi yi -yɛwɔ' zii' 'mi -la ma ɛɛ, 'mi 'la 'mi -o 'ke Samari le 'le bhe ɛɛ?» 'Yee- -le 'e 'bhe -jan -gloɔn 'e ɔwoa, -amasɔyi Zuufu mu 'e 'pegee Samari mu 'e waa -za 'laa -yaa 'eke- ta.

¹⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' bhaaplɛɲ mu -gbaa pe 'la ba 'e 'bhe dɔ bi, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -o mi yi -yɛwɔ' zii' 'e ma, 'kee 'yaa- 'bhe zan 'e dɔ bi, 'bhi 'gbu -le -yaa nu mi yi

-yrewole 'bhe zan 'e ma. 'Bheε- -yi 'la 'bhe bole -yre ma -si na mεε ni, -e -yaa nu 'bheε- 'nale- 'e ni.»

11 'Bhe klele 'te, 'ke le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, -yi 'to 'gbongbo 'laa -o 'e 'kɔɔ, 'bheε- -klɔŋ 'e tro. 'E nu 'sɔle- 'yee- -yi 'la 'kee- bole -yre ma -si 'e 'na mεε ni 'bhe 'srɔwole 'naa ma εε?»

12 'O -gbɔɔ Zakɔbu -le -klɔŋ 'lεε- 'kaan-, 'bheε- -ya -naa 'o ni. 'Yee- 'gbu 'pegee -a gbe mu 'ε, 'bheε- -yaa' trope mu 'ε -o 'yee- -klɔŋ 'lεε- 'yi yi 'ε □mia. 'Bhi 'kpee ma 'e gblaana -yiyi' 'o -gbɔɔ Zakɔbu ni εε?»

13 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -klɔŋ 'lεε- 'yi yi 'ε -mia, -yi 'mi -lrɔ nu 'bhe zan dε gbe drεewole 'ezin-;

14 'duŋ- 'ke 'mi 'ŋ 'kɔɔ -yi 'ε □naa mεε 'la zan ni, 'bheε- -ya -mia, -yi 'mi -lrɔ 'laa nu 'bhe zan 'ε dεle -li -titi. -Amasrɔyi, 'ŋ nu -yi 'la 'bhe 'nale- 'bhe zan 'ε ni, 'bhe nu klele 'bhii- to ŋgblo do 'bhe zan 'ε 'yi, 'bheε- yaa nu -bheele' -titi. 'Bheε- 'bhe to ŋgblo 'ε nu -si 'la 'ke -dan' 'laa 'bhe ma 'bhe 'nale- 'bhe zan ni.»

15 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ŋ gba 'bhe -yi 'ε 'ke ba, 'kooko- -yi 'mi -lrɔ 'laa 'ŋ dε -li, 'bheε- 'naa nu -yi 'tɔle- -li -ge -titi.»

16 'Bhe 'yi 'te, Zesu pe -a ni dɔɔ: «Ge 'e □nɔɔ 'sii-, 'bheε- 'ka nu -ge doo.»

17 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'Ŋ □nɔɔ 'laa -o.» Zesu pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Zoo -o 'e zi 'ke 'ya pe dɔɔ 'e □nɔɔ 'laa -o;

18 -amasrɔyi, 'e 'yalaa gwlen na -glɔɔn 'soo, 'bheε- 'yoo- mεε 'la zan 'kɔɔ -zon, 'e □nɔɔ 'laa 'bhe zan 'ε 'le. 'E -jan 'la □woa bhe wlan -le 'bhe 'le.»

19 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Ee! 'Mεεzan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- wlan ma -Waanbhaa' * -lela' janwo mi do 'le.

20 'O mɔɔ Samari mu, 'o -gbɔɔ mu -Waanbhaa' -gbaa vle gɔɔn 'lεε- 'bheε- 'wiinj- -ge, 'bheε- 'duŋ-, 'ka mu Zuufu mu, 'ka pe dɔɔ -o -Waanbhaa' gba yre 'la □nɔɔ, 'bhe -o Zeruzalem do -kplen 'la □nɔɔ.»

21 Zesu 'bhe zikpaa- -a ni dɔɔ: «Le -nε, 'ŋ 'yoo zan -jan 'la 'wole- 'e ni 'e 'kpa 'bhe 'yi, 'waati do -o zan bhɔle', 'bheε- 'ka 'laa nu 'ŋ Dε -Waanbhaa' gbale -li vle gɔɔn 'lεε- 'wiinj-, 'bhe 'pegee Zeruzalemu.

22 'Ka mu Samari mu, 'ka pe 'la 'bhe gba 'ka 'laa 'bhe dɔ; 'o mɔɔ pe 'la 'bhe gba 'o 'bhe dɔ, -amasrɔyi -Waanbhaa' bhaaplen mu go -za 'yi gɔne- 'la gbeεn-, Zuufu mu -le sɔ 'bhe 'pele 'ka ni.

23 'Duŋ- 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'bheε- 'bhe □bhwa gban, 'bhe 'waati 'ε ba, 'ŋ Dε -Waanbhaa' gba mu kplankplan mu 'ε -o nu -a gbale Lii 'Wen' 'ε 'yi 'bhe 'pegee wlan ma. -Amasrɔyi 'ŋ Dε -Waanbhaa' -o 'bheε- mεε -glɔɔn 'ε -glin 'zi 'bheε- -wa gba.

24 -Waanbhaa' 'gbu -o 'ke Lii 'le, -yoo 'ke -za 'le 'ke mεε 'la zan mu 'a gba, 'bhe zan mu 'a gba -a Lii 'Wen' 'ε 'senj ta 'bhe 'pegee wlan ma.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'An 'yaango- dɔɔ *Mesi 'ε ('bhe 'yi -le <Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ>) -o 'bhe -la sii Krisi, 'bhe nu nule. 'Ke 'bhe □nwa 'bhe nu -za 'kpen 'yipele 'o ni.»

26 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Mi 'la 'mi -o -janwo' zii' 'e ni -ge bhe, 'mi -le 'kele-.»

27 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu -a -klanlane mu 'ε 'nule 'te; -wa yelawoa 'ke -yoo -balo kle 'zi 'ke le do 'le bhe, 'bhe -o 'kpeelenia -o ma. 'Duŋ- yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'a 'lrɔkpa- dɔɔ: «-Yoo -mε za -la -yilrɔkpa zii' 'e ma εε? 'Bhe 'pegee 'ka 'pegee 'yee- -o -mε pe jan -la 'wo zii' εε?» 'Bhe 'pegee dɔɔ: «-Mεla ma 'yoo- -balo kle 'zi 'kele- εε?»

28 'Bhe klele 'te, 'ke le 'ε -e yaa -yi gbɔ 'ε 'tole -a nɔɔ-, 'kee- gele- -wa □la, 'bheε- 'ke -ya pele- mεε mu 'ε ni dɔɔ:

²⁹ «-Ka nu mɛɛ 'lɛɛ- -glin doo, 'mi -za 'oo -za mu 'la □kla 'elwale gban, -e 'mu 'kpen □pia 'ɲ ni. -Dɔke' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kriɔi 'ɛ 'yele- 'kele- oo.»

³⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'pwele, 'bheɛ- 'ke -o nule- Zesu -glinyɛrɛ' nɔɔ-.

³¹ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- matɛdɔ 'zi dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɛ 'zoole-, pɛ sa bhle!»

³² 'Dun-, -ya -lɛkwan 'mu ni dɔɔ: «Pɛ 'la -yoo 'ɲ 'kɔɔ 'ke 'bhe -o 'ke 'ɲ 'bhle pɛ 'le, 'ka 'laa 'bhe dɔ.»

³³ 'Bhe 'yi, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo 'eke- -lrɔkpale dɔɔ: «Taa- mɛɛ 'ke mu -nwa pɛle nale -a ni ɛɛ?»

³⁴ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'N' bhle pɛle 'ɛ 'bhe -le 'ke 'ɲ 'winbɔ- mi 'ɛ 'bhe zru maza klele 'le, 'bheɛ- -e ye 'la gbekpaa- 'ɲ 'kɔɔ 'ke 'ɲ 'bhe 'leyan-.

³⁵ -Wa pe dɔɔ: «-A -vinbwa mɛɛ yizie 'bheɛ- pɛbhaa 'kan bhla 'ɛ bhɔ.» 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ -ka 'ka 'yɛkpa gba mu 'ɛ ta laale doo, pɛbhaa mu 'ɛ 'tranna-, 'bheɛ- -o 'kan 'waati □bhwa gban!

³⁶ Pɛbhaa 'kan mi 'ɛ, -e -yaa pɛbhaa 'kanle- ma -sra 'srɔɔwo-, 'bheɛ- -yoo pɛbhaa mu 'ɛ 'lɛkpa- zii' 'eke- ta 'ke -yoo to bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe -zayi'. 'Bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, pɛbhe bɔ mi 'pegee pɛbhaa 'kan mi 'ɛ -o mɛɛ plɛ zrukpa' 'srɔɔwo- 'eke- zi.

³⁷ -Amasrɔyi, -o -gɔɔn 'la bɔ dɔɔ: «Mɛɛ do pɛbhe bɔ, 'bheɛ- mɛɛ -bhɛɛke' do pɛbhaa kan.» Wlan -le 'bhe -gɔɔn 'ɛ 'le.

³⁸ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'mi 'ka 'winbwa- pɛbhaa 'kanyɛ- nɔɔ- gba 'la 'ka 'laa -yɛnbhɛle 'bhe 'kpale ma 'bhe 'yi; mɛɛ -bhɛɛke' mu -le -yɛnbhla 'bhe gba 'ɛ 'kpale- ma, 'bheɛ- 'ka mu -o -trɔn 'srɔɔwo zii' -o woye 'ɛ ma.»

³⁹ Samari mu -bebe -o □kpa Zesu 'yi 'bhe -wa 'ɛ ta, le 'ɛ -jan 'la □woa -o ni 'bhe -zayi' dɔɔ: «'Mi -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kla 'elwale gban, -e 'mu 'yipia □ 'ɲ ni.»

⁴⁰ 'Woo- Samari mu 'ɛ 'bhɔle- Zesu -din, 'ke -o -sromabole -a ni dɔɔ -e bo -o ba ye 'waati sa. -Ayile, 'kee- bole- -o ba -yɛkpa' plɛ ta 'ezin-.

⁴¹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' -bebe 'ɛ 'kpale Zesu 'yi 'ezin- -a 'gbu 'wojan- mu 'ɛ ma.

⁴² 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ pe le 'ɛ ni dɔɔ: «'Waa 'o 'kpale- -a -yi 'bhi 'wojan- drɔɲ 'ɛ 'bhe ma, 'dun- 'woo □kpa -a -yi, -amasrɔyi 'o mɔɔ 'gbu 'a wajan mu 'ɛ □maa, 'wa 'yaangwa- 'bhii- 'yele- 'ke 'drunyan 'yi mu 'ɛ 'Bhee Mi kpataakpa 'ɛ 'le.»

Zesu yeta mi -gbɛnɛ do gbe -nɛ 'ɛ 'bheela-

⁴³ Zesu 'yanle -yɛkpa' plɛ klelele 'bhe yɛ 'ɛ □nɔɔ, 'kee- gele- Galile 'trɛ ta.

⁴⁴ -Amasrɔyi 'yee- 'gbu 'a □pia- dɔɔ: «Waa -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi -lɛdɔ' a ma -a 'gbu a 'klɛn 'yi.»

⁴⁵ -E bhɔle 'dun- Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, 'ke bhe □nɔɔ mɛɛ mu 'ɛ -wa 'kunle 'elrele. -Amasrɔyi Zesu -za mu 'la 'kpen □kla Paki 'fɛti 'ɛ ta Zeruzalemu 'mu 'bhe mu □ya. -Amasrɔyi 'bhe mu 'gbu 'yaa- 'bhe 'fɛti 'ɛ ta 'ezin-.

⁴⁶ Zesu □nwa 'ezin- 'tɛ Kana -wa 'ɛ ta, Galile 'klɛn 'ɛ 'yi; -e -yi niinaa- 'ke -drɔɔ 'le 'elwale 'bheɛ- -wa 'ɛ ta. Yeta mi -gbɛnɛ do -yaa ye, 'bheɛ- ga -yaa 'bhe gbe -nɛ 'ɛ ma Kapɛnɔmu.

⁴⁷ 'Bheɛ-, 'yee- yeta mi -gbɛnɛ 'ɛ -ya male 'kaa Zesu -gwa Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -e □nwa Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, 'kee- gele- 'tenle- Zesu ma. 'Bheɛ- 'kee- -sromabole Zesu ni dɔɔ 'bhe ge -a gbe 'ɛ 'bhee- Kapɛnɔmu. -Amasrɔyi -a gbe 'ɛ 'yaa- zan klele 'ke 'siele.

48 Zesu pe -a ni 'te dɔɔ: «'Ka nu bole 'bhɛɛ- klɛle ma 'tanji ɛɛ? 'Ka 'laa sɔ 'ka 'kpale 'ŋ 'yi, 'ke 'naa 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klɛle 'ka 'yre ma ɛɛ?»

49 'Bhɛ 'yi 'te, 'ke 'yee- yeta mi 'ɛ -ya zikpale Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e 'zoolɛ, nu blaale- 'sani 'ŋ gbe -nɛ 'ɛ yaa nu gale.»

50 'Bhɛ klɛle 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma, 'e 'nɛ -ya -yre ma.» 'Bhɛ [nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mɛɛ -ya 'kpale Zesu 'wojan- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -a ba -lɛ ma.

51 -E -yaa -a ba -lɛ ma zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba, 'ke -yaa' 'fɛ 'ɛ [la yewone mu 'ɛ 'nule -a -lɛpale, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E 'nɛ -ya -yre ma!»

52 'Bhɛ [nɔɔ bhe, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ -a 'flɛ 'yi 'pɔonna- 'waati 'ɛ -dela ba. 'Bhɛɛ- -wa [pia -a ni dɔɔ 'bhɛ -kla -yretɛbhe bhlo bii 'waati 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- 'waati 'ɛ ba, -a 'flɛ 'yi 'la ga 'ɛ -gwa -a ma.

53 'Bhɛ klɛle 'te, 'ke 'yee- -nɛ dɛ 'ɛ -ya 'yaangole dɔɔ Zesu 'a [pia -a ni 'bhɛɛ- 'waati 'ɛ ba 'kaa: «'E 'nɛ -ya -yre ma.» -Ayile 'yee- -nɛ dɛ 'ɛ 'pegee -yaa' 'fa [la mu 'ɛ -o 'kpen -o -kpaɛ Zesu 'yi.

54 'Bhɛ -nɛ 'ɛ 'bheeza- 'ɛ, 'bhɛ -lɛ [kla Zesu 'a 'sole- maza -toomasie -gloɔn plɛ mi klɛle 'lɛ; -a 'san 'kee- go Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- nu Galile 'klɛn 'ɛ 'yi.

'KPALEYA 'PEGEE 'KPALEKLEYA

5

Zesu -flugba do -bheela

1 'Bhɛ blaɛn 'waati sa 'kanle-, Zuufu mu a 'seri 'feti do -yaa, 'bhɛɛ- Zesu -ja Zeruzalemu 'bhɛ 'feti 'ɛ ta.

2 -Draa 'nɛ do -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- -o -yaa 'bhɛ sii Zuufu wli 'ɛ 'yi Betizata. 'Bhɛ -draa 'nɛ 'ɛ yaa- 'fɛgwle- 'la 'mlingole -yaa Zeruzalemu zi 'bhɛ 'wlayɛ- 'la -din -o -yaa 'bhɛ sii <-Bhlaa mu wlayɛ>. 'Bhɛɛ- 'kpaane 'soo dɔle -yaa 'yee- -draa 'ɛ -din.

3 Gade mu -bebe 'yilale -yaa 'bhɛ 'kpaane mu 'ɛ [la: 'e pe -yre 'wi mu oo, -flugba mu oo, 'bhɛ 'pegee mɛɛ gaan 'siele- 'mu 'kpen. [-O 'kpen 'yaa- -yi 'ɛ 'bhɛɛ- bɛɛnle 'ɛ magben 'zi.

4 -Amasɔyi -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do -yaa zinaa' 'yee- -draa 'ɛ ba 'waati 'ke ba, 'bhɛɛ- -e -yaa bɛɛn. 'Kee- -yaa -yi 'ɛ bɛɛn 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'ke gade mi 'oo gade mi 'la 'yaa- bɔ 'a ba 'elwale gade mu -vin mu 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛ gade mi 'ɛ 'yaa- bhee.]

5 'Bhɛɛ- 'duŋ-, gade mi do -yaa ye, 'bhɛ lɛɛ mia do bhɛ vu ta 'srwaa- 'ke ga -o 'bhɛ ma.

6 'Bhɛ 'yi, Zesu 'yee- gade mi 'ɛ yilale yele, 'bhɛɛ- -ya 'yaangole 'bhii- -yaa' ga 'ɛ [mwa gban -a ma, 'ke -ya -lɔkpale dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhee ɛɛ?»

7 'Bhɛ klɛle 'te, 'ke 'yee- gade mi 'ɛ -ya zikpale Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'ŋ 'kɔɔ, 'ke 'bhɛ 'ŋ bɔ -yi 'ɛ ba 'ke -wa bɛɛnle -saan 'waati 'la ba. 'Bhɛɛ- 'ke 'ŋ 'yoo- ge 'zi bɔle -a ba 'waati 'la ba, mɛɛ -bhɛɛke' do ge bɔle a ba 'mi 'lɛɛ.»

8 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni 'te dɔɔ: «'E 'wlen-, 'bhɛɛ- 'e 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'taawo.»

9 'Bhɛ yre do 'ɛ [nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ 'bheele, 'ke -ya yila- -saa 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawole. 'Duŋ- 'bhɛ [kla Zuufu mu a *-yitre' yi 'ɛ 'bhɛɛ- ma.

10 'Bhɛɛ- 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa pele- 'yee- mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-Yitrɛ' yi -le -zɔn 'dɛ! 'Bhɛɛ- -kɔɔa' 'tonj 'ɛ ta, 'bhɛ 'senj 'laa -o 'e ni 'kee 'taawo- 'e 'yila- -saa 'ɛ 'le 'e 'kɔɔ.»

11 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya lɛkunle -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'ŋ 'bheela- 'bhela- 'a ɔpia 'ŋ ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo.»»

12 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -wa -lrokpale 'kaadɔɔ: «Mɛɛ 'ɛ -de 'gbu -le 'a ɔpia 'e ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo- ɛɛ?»»

13 'Dun- 'yee- mɛɛ 'la 'bheela-, yaa -yaa -a -bhee mi 'ɛ dɔ. -Amasroyi Zesu 'trunwoa ɔ -zamaa' 'la 'yaa- 'bhɛ yɛɛ 'ɛ ɔnɔɔ 'mu 'ɛ 'plenj-.

14 'Bhɛ blaani boola 'ɛ zi, 'ke Zesu 'lepale 'kele- -Waanbhaa' Gba Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo, 'e 'bheelawoa -zɔn bhɛ, 'yaa -za 'yɔɔ- klele 'ezin-, 'kooko- -za 'bhɛɛke do laa nu 'tenle- 'e ma 'ke 'bhɛ 'yɔɔ- -yiya' 'keleɛ- ni.»

15 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -e gele- -a pele Zuufu -kunlii mu 'ɛ ni dɔɔ mɛɛ 'la zan 'a 'bheela- -o 'bhɛ sii Zesu.

16 'Bhela- -yile, -a 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o Zesu 'yɛbatedole -saan, -amasroyi -e 'bhɛ mɛɛ 'ɛ 'bheela- -waa' -yitrɛ' yi do -la ma.

17 'Dun- Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' -o yewo 'zi 'tanji 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'bhela- -yile 'mi -o yewo 'zi 'ezin-»

18 'Bhɛ -jan 'ɛ -zayi', Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- dɛyɛ baan' -glin 'zi, -amasroyi -e -yitrɛ' yi 'ɛ 'yisiɛla, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'sii zii' -a Dɛ kpataakpa 'le. 'Bhɛɛ- 'ezin-, -ya 'gbu 'kpa zii' -Waanbhaa' ma, 'ke -ya kle 'bhii- -o 'pegee -Waanbhaa' gbilaanya 'ɛ sɔ 'eke- ni.

-Waanbhaa' Gbe 'ɛ gbilaanya

19 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu -jan 'ɛ 'sile-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: -Nɛ 'ɛ yaa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- -a 'gbu 'kɔɔ. 'Ke -ya Dɛ ɔya -za 'la kleyɛ nɔɔ-, -e 'bhɛɛ- kle. -A Dɛ -za 'oo -za 'la kle, -e 'bhɛɛ- kle 'ezin-.

20 «-Amasroyi, -Nɛ 'ɛ -za sɔ -a Dɛ ni, 'bhela- -zayile, -a Dɛ -o -za 'oo -za 'la kle 'zi, 'bhɛ 'gbu 'bhɛ zɔn -a ni. 'Bhɛɛ- 'dun-, -e nu -za 'bhɛɛke mu zɔnle -a ni 'ke 'mu gbilaan -yiya' 'ke mu 'lɛɛ- ni, 'bhɛɛ- 'mu nu 'ka 'kpeeleniɛ 'ka ma.

21 -Amasroyi, -a Dɛ gbaa mu bwe gale ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -e bole -yɛɛ ma -si 'na gbɛ drɛɛwo -o ni, 'bhɛ klegbeya do 'ɛ gbɛɛn-, 'ke bole -yɛɛ -si 'nale- -swa -Nɛ 'ɛ ni mɛɛ 'la zan ni, -e 'bhɛɛ- na 'ezin-.

22 -Nɛ Dɛ 'ɛ yaa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'kitikan, 'dun- -e bhaaplenj mu 'kpen 'kitikanle 'senj 'naa- -a Gbe 'ɛ ni,

23 'kooko- mɔkpen' -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma 'bhii- -wa Dɛ 'ɛ -lɛdɔ' a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan laa -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma, 'bhɛ zan laa -a Dɛ 'la 'bhɛ 'a winbwa- 'bhɛ 'lɛdɔ- a ma 'ezin-.

24 «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'gbu 'ɛ ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpaa- 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -ya -kpaa mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ 'yi, bole -yɛɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma -o 'bhɛ zan 'kɔɔ. Waa nu 'bhɛ zan 'kitikanle, 'dun- 'bhɛ zan -gwa ga a pe zi 'ɛ ta, -e ɔwlaa -danj' 'laa -o bole -yɛɛ ma -si 'la ma 'bhɛ 'yi gban.

25 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: Gbaa mu nu *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'weli- male 'waati 'la ba 'bhɛ 'waati 'ɛ 'bhɛ -o zan bhole, 'bhɛɛ- 'dun- 'bhɛ bhla 'ɛ ɔbhwa gban -zɔn. 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'a -weli' 'ɛ ɔmaa, 'bhɛɛ- -e -jan 'kela ɔwoa 'ke -o ɔdwa 'bhɛ ɔla, 'mu nu bole -yɛɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwole.

26 -Amasroyi, 'bhɛ 'senj -o -nɛ Dɛ 'ɛ ni 'kee- bole -yɛɛ ma -si na mɛɛ mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛɛ- yɛke- 'senj 'naa- -a Gbe 'ɛ ni 'ke 'bhɛ bole -yɛɛ ma -si na bhaaplenj mu ni 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

27 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'η Δε bhaaplɛŋ mu 'kitikan 'sɛŋ 'naa- 'mi ni, -amasrɔyi 'mi -le 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'le.

28 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wɔlɛ- 'ka ni -gɛ bhe 'bhe 'laa klɛlɛ 'ka ma 'kpeelɛni maza 'le, -amasrɔyi 'waati do -o zan bɔlɛ, mɛɛ 'la zan mu 'kpɛn -gaa gban, 'mu nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'weli- male.

29 'Ke 'bhe ɔkla, 'woo- gbaa mu 'ɛ -o nu 'pweɛ- bu mu 'ɛ 'yi. 'Bhe 'yi 'tɛ, -o 'kɛ mu 'la -za 'wlan ɔkla 'elwale -sɔ, 'mu nu -bweɛ gale ba, 'bhɛɛ- 'mu nu bo gbɛ drɛɛwɔlɛ 'mu yrɛ ma -Waanbhaa' ba. 'Duŋ- -o 'kɛ mu 'la -za 'yɔɔ- mu ɔkla 'elwale -sɔ, 'mu nu bweɛ gale ba, 'bhɛɛ- -o 'mu 'kitikan.»

30 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Naa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klɛlɛ- 'η 'gbu ma. -Waanbhaa' 'kɛla ɔwoa 'η ni, 'η mɛɛ mu 'kitikan 'bhɛɛ- ta. 'An 'yaango- 'bhii- 'η mɛɛ mu 'kitikan wlan ma, -amasrɔyi, 'naa -o 'η 'gbu zru maza klɛ yrɛ -glin 'zi, 'duŋ- mɛɛ 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bhɛɛ- zan zru maza klɛ 'zi.»

-O -jan mu 'la ɔwoa Zesu ba zayi'

31 «'Ke 'η 'gbu -o 'η 'gbu 'sɛya- klɛ 'zi, 'η 'gbu a pɛ 'sɛya- 'ɛ 'bhe 'laa -o 'ke wlan 'le.

32 'Duŋ- mɛɛ -bhɛɛke' do -le 'mi 'sɛya- -kla, 'bhɛɛ- 'an 'yaango- dɔɔ -e 'mi 'sɛya- 'la ɔkla, 'bhe -o 'ke wlan 'le.

33 'Ka mɛɛ mu winbwa- Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan ba, 'bhɛɛ- -e 'mi 'sɛya- 'la ɔkla, wlan -le 'bhe 'le.

34 'Mi maza laa -o bhaaplɛŋ do ma 'ke 'bhe zan 'mi 'sɛya- klɛ; 'duŋ- 'η 'bhe 'pɛ zii' 'bhe 'pɛ gbɛya 'ɛ 'yi bhe, 'kooko- 'ka sɔ gole- -za 'yi.

35 Zaan -yaa 'bhii- -lanbha do 'la -wa ɔbhia, 'bhɛɛ- -yoo mɛɛ mu 'ɛ takan' zii'. 'Bhɛɛ- 'ka -dwa -a -la 'ke 'ka 'ka zrukpala a 'waati sa ba -yaa' 'tɛbhile 'ɛ ba.

36 'Duŋ- pɛ 'la 'bhe -o 'mi 'sɛya- klɛ 'zi, 'bhe gbalaan -yiya' 'ke 'bhe 'kan Zaan 'mi 'sɛya- 'la ɔkla 'bhe ta. -Amasrɔyi, 'η Δε -Waanbhaa' ye mu 'la gbɛkpaa- 'mi 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'mi -o 'mu 'wo zii' bhe, 'bhe klɛza mu 'ɛ 'mu -le 'a zrɔn 'ka ni 'bhii- 'η Δε -Waanbhaa' -le 'mi 'winbwa-.

37 'Bhɛɛ- 'η Δε -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhe 'gbu -le 'mi 'srɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'duŋ- 'ka mu 'laa -a -weli' male -lido', 'bhe 'pegeɛ 'ka 'laa 'a wɛyi' 'yeɛ- -lido'.

38 'Ka 'laa -yaa' -jan mu 'ɛ 'kpa 'ka 'kpee, -amasrɔyi 'ka 'laa 'ka kpa -e mɛɛ 'la zan winbwa- 'bhe zan 'ɛ 'yi.

39 'Ka -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ mu 'ɛ 'yi jan mu 'ɛ daan 'elrele 'gbu, -amasrɔyi 'ka 'kpee ma, 'ka nu bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwɔlɛ 'wola- ma: 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'woo- 'sɛwɛ mu 'ɛ 'yi jan mu do 'kpɔ 'ɛ 'wɔlɛ- 'mi 'sɛya- klɛ.

40 'Bhɛɛ- 'ka 'laa -a zi 'ka nu 'mi ba, 'kooko- 'bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'ka 'bhe 'srɔɔwo-»

41 «'Naa -o 'η 'gbu 'tɔbhɔleya -glin 'zi bhaaplɛŋ mu 'kɔɔ.

42 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi 'gbu 'a 'yaandɔ- 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'ɛ yaa -o 'ka zru 'ɛ 'yi.

43 'Mi ɔnwa 'η Δε 'to 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- 'ka laa -o do 'zi -a -la 'ke 'ka 'mi kun 'elrele. 'Duŋ-, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do ɔnwa 'bhe 'gbu 'to 'yi, 'ka 'bhe zan 'ɛ kun 'elrele!

44 'Bhɛɛ- 'ka sɔ 'ka 'kpale 'η 'yi 'nale- -a ma ɛɛ? -Amasrɔyi 'ke 'ka 'eke- 'tɔbhɔ-, 'bhe -le sɔ 'ka ni, 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya 'la da -Waanbhaa' do -kplɛn ba, 'ka mu laa 'bhe ziglin.

45 Yaa klɛlɛ 'ka ni 'bhii- 'mi -le nu -lale' 'ka ta 'η Δε -Waanbhaa' -yrɛ ɔla. 'Ka 'ka 'yrikpaa- *Moizi 'la ta, 'bhe -le nu -lale' 'ka ta.

46 'Ke 'ka 'ka 'kpa bi Moizi 'yi kpataakpa, 'ka 'yaa- nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi 'ezin-, -amasrɔyi 'yee- Moizi 'gbu 'mi a -janwoa -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yi.

47 'Dun- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -e -za mu 'la yɔɔndia- 'mu 'yi, 'ka sɔ 'ka 'kpale 'mi 'wojan- mu 'e 'yi 'nale- -a ma ɛɛ?»

6

Zesu pele ɔnaa mɛɛ 'waa 'soo (5.000) ni

(Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Luki 9.10-17)

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'kanle Galile -draa 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta. -O -yaa 'bhɛ -draa 'ɛ sii 'ezin- Tiberiadi -draa.

2 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -zamaa' -gbɛnɛ do dɔle- -a zi 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnoɔ 'ezin-; -amasɔyi -o -yaa Zesu 'ye zii' 'sɔle- maza mu kleyrɛ noɔ- 'kee- gade mu 'ɛ bhee.

3 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɔsaan goɔn do wiinj-, 'bhɛɛ- 'ke -o yaale' 'bhɛ ɔnoɔ ye.

4 'Dun- Zuufu mu a Paki 'fɛti 'ɛ ɔbhwa gban 'e -din.

5 Zesu a ngblo -lawlɛnle, 'ke -a -yrekpale -zamaa' 'srɛ do ma 'ke 'bhɛ mu -o zan -a ba -yrɛ ta; -ayile 'kee- Filipu 'lrɔkpale dɔɔ: «-Kɔɔ' nu 'sɔle- pele -lɔpɛ' -srɔɔwɔle 'naa -a ma ɛɛ, 'bhɛɛ- -kɔɔ 'a na mɛɛ mu 'lɛɛ- ni ɛɛ?»

6 -E Filipu 'lrɔkpa- 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, -amasɔyi, -e -yaa zi 'bhii- -e 'bhɛ liijan- ma; 'kebhlaale, -e -yaa zan -za 'la klɛle, -a 'gbu 'yaa- 'bhɛ do.

7 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Filipu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'kee yetanɛ a mlɛ 'srwaple- ta -sra 'ɛ 'kpen ɔwlaa pɛbhle 'yi, 'bhɛɛ- 'kooko- -o 'kpen do do 'yee- pɛbhle 'ɛ sanɛ- sanɛ- bhle, 'bhɛ 'laa nu -o mabhɔle.»

8 'Bhɛ ɔnoɔ bhɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ 'la -o -yaa 'bhɛ sii Andre, 'bhɛɛ 'ke 'bhɛ 'yaa- Simɔ Pieri 'nwgawlɛn- 'le bhɛ, 'bhɛ pe -a ni dɔɔ:

9 «'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ -o -nɛ -zwanne do 'kɔɔ -gɛ. 'Bhɛɛ- 'bhɛ mu sɔ -mɛla -yanwɔle -zamaa' 'srɛ 'lɛɛ- ma ɛɛ?»

10 Zesu pe -o ni tɛ dɔɔ: «-Kaa pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o yala-». -Bɔn -dɔɔ -bebe 'yaa- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnoɔ. 'Bhɛɛ- -o -yalaa' 'tɛ; 'bhɛɛ- -o ba 'gwlaan- mu 'ɛ 'yaa- bhɔ 'gwlaan- 'waa 'soo -din (5.000).

11 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ɛ 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ -woo -yicien' mɛɛ mu 'la 'yaale- yaa 'trɛ ma 'mu ma. 'Bhɛɛ- -e kaa mu 'ɛ 'sile-, 'ke -yoo nale- -o ni 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-. -O maza -yaa pele yeke- 'la ma, -o 'kpen 'bhɛɛ- 'srɔɔwoa-.

12 -O kpɛdɔle -yaan 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'mu 'wloo-, 'kooko- waa siɛ.»

13 'Bhɛ klɛle 'tɛ, mɛɛ mu 'ɛ 'yanle- pɛbhlelele, 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'woo- 'bluu 'yri 'soo 'ɛ blaɛn; -o 'mu 'wloola-, 'bhɛɛ- 'mu ɔkla cie -nɛ 'yan vu ta plɛ.

14 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, mɛɛ mu 'ɛ -wa yeke 'bhii- Zesu 'bhɛ 'sɔle- maza 'ɛ ɔkla, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- 'ke -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi 'la 'yaa- nu nule 'drunyan 'yi 'bhɛ 'le kpataakpa.»

15 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa nu -a 'kunle- kpanma, 'bhɛɛ- -wa klɛ 'ke -bhleɛgbɛ do 'le, 'kee- gole- -o plɛɛ- swɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn ge gbɛ drɛɛwɔle vlɛ goɔn 'ɛ 'wiinj-.

Zesu 'taawo zii' -draa 'ɛ ta

(Matie 14.22-27; Maki 6.45-52)

16 'Bhɛ yroma do 'ɛ zi, 'ke yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- -draa 'ɛ 'lɛ ma.

17 'Bhɛɛ- 'ke -o 'sanle -yitakonj do 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -draa 'ɛ takanle 'sanle 'ke -o ge Kapɛnoɔmu -wa 'ɛ ba yrɛ ta. -Fitirii' ɔkpa gban, 'ke Zesu 'laa 'ten -o ma.

18 'Dun- -draa 'yi 'e 'poo mu 'e 'yaa- been 'zi, -amasroyi -ploo -gbene do -yaa 'kan zii'.

19 -Woo plengole -draa 'e 'le ma kilo 'srwado- yeke- 'yi 'waati 'la ba, 'ke -o -yrekpale Zesu ma 'ke 'bhe -o 'taawa zii' -yi 'e ta, 'bhe- 'bhe 'yaa- 'bhe mabeen- 'zi -yitakon 'e -din; -ayile 'ke -gblaan 'kale -o -yi.

20 'Dun- Zesu pe -o ni doo: «'Mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanle!»

21 'Bhe klele 'te, -o -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'san -o zi -waa' -yitakon 'e 'yi. 'Dun- 'bhe yre do 'e [nnoo bhe, 'ke -yitakon 'e 'bhole- -o -yaa ge 'zi yre 'la [nnoo 'bhe [nnoo.

-Zamaa' 'e -woo Zesu ziglin- 'zi

22 'Bhe 'yi 'e ta tooklin- yi 'le, -zamaa' 'ledo- 'la [bwa -draa 'yre gbe do 'e ta, -wa 'yaangwa- doo -yitakon do 'kpo -le -yaa ye, 'bhe- Zesu 'pegee -yaa' -klanlame mu 'e waa gele 'eke- zi 'bhe -yitakon 'e 'yi; 'dun- -yaa' -klanlame mu 'e do -kplen -le -saan 'bhe 'yi 'bhe- -o -ja.

23 'Bhe- 'woo- mae mu 'e -wa yele 'bhii- -yitakon 'bheke mu -daa Tiberiadi -wa 'e ta, Meezan -Waanbhaa' 'pubwa- 'bluu mu 'e ma, 'bhe- woo [bhla yre 'la [nnoo, 'bhe -yitakon mu 'e [nwa 'bhe 'yre 'e -din.

24 'Bhe- -zamaa' 'yre 'laa 'kpalawole Zesu 'pegee -yaa' -klanlame mu 'e ma, 'ke -o bole- 'bhe -yitakon mu 'e 'yi, 'bhe- 'ke -o gele- Zesu ziglinyre nnoo- Kape nomu.

Zesu -le 'ke pebhle 'la -si na mae ni 'bhe 'le

25 -O tenle- -a ma -draa 'e 'yre gbe do 'e ta, 'ke -wa -lrokpale doo: «'O Daan mi, 'e [nwa 'waati 'e -dela ba -ge ee?»

26 Zesu 'a 'lekwan- -o ni doo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowee- ma doo 'ka 'laa -o 'η ziglin- 'zi 'ka 'sole- maza mu 'la [ya 'mu -zayi', 'dun- 'ka -o 'η ziglin- 'zi win 'la ma 'bhe -le doo 'ka 'bluu [bhla, 'bhe- 'ka kpedwa-.

27 'Ka 'laa yewole pele 'la 'bhe -o 'ke 'siepe- 'le 'bhe 'kaama-, 'dun- -ka yewo pele 'la 'ke 'bhe mo, 'bhe- 'ke 'bhe bole -yre ma -si na mae ni 'bhe 'kaama- 'Bhe pele -gloon 'e Bhaaplɛŋ Gbe 'e nu 'bhe- 'nale- 'ka ni. -Amasroyi -a De -Waanbhaa' 'bhe a -glooya' yoon -kpalaa' 'yela- ta.»

28 'Bhe 'yi bhe 'te, 'ke -o Zesu 'lrokpale doo: «'O -me pe za -la kle, 'bhe- 'o -Waanbhaa' zru ma ye mu 'e wo ee?»

29 Zesu 'bhe 'lekwan- -o ni doo: «-Waanbhaa' a zru ma yewole 'e 'bhe -le 'ke 'ka 'ka 'kpa -e mae 'la zan winbwa- 'bhe zan 'e 'yi.»

30 -O Zesu 'lrokpa- 'ezin- doo: «'E so 'sole- maza 'gbu 'e -de 'gbu -la klele-, 'bhe- 'ke 'o 'bhe [ya, 'woo kpa 'e 'yi ee? 'E so -me za 'gbu -la klele- ee?

31 'O -gboo mu pebhle 'la -wa sii mani 'bhe [bhla -kpe 'e ta 'bhii- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e -ya -pia gone- 'la gbene- doo: «-Yoo -gbaa 'bluu 'la -daa lafle' 'yi 'bhe- ba 'kaa -wa bhe.»

32 Zesu pe -o ni doo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowee- ma doo 'bluu 'la -daa lafle' 'yi *Moizi 'laa 'bhe 'nale- 'ka ni. 'Dun- 'η De -le 'bluu -zeze 'gbu 'la da lafle' 'yi 'bhe- na 'ka ni.

33 -Amasroyi -Waanbhaa' 'bluu 'la na bhaaplɛŋ mu ni, 'bhe -le 'ke mae 'la zan da lafle' 'yi, 'bhe- -e -si na 'drunyan 'yi mu 'e ni 'bhe zan 'e 'le.»

34 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'O Daan mi, 'o gba yikpen- ta 'bhe 'bluu 'e ba.»

35 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -si na mae ni 'bhe 'le. 'Ke mae 'la zan -nwa 'mi ba, gbɔn laa nu 'bhe zan 'e dele -titi. 'Bhe- 'ke mae 'la zan 'e [kpa 'mi 'yi, -yi 'mi -lro 'laa nu 'bhe zan 'e dele -titi.

36 'Mi 'a [pia 'ka ni doo 'ka 'η [ya, 'bhe- 'dun- 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi.

37 'Ke 'η Δε μεε 'oo μεε 'la zan -naa 'η ni, 'bhe zan nu nule 'mi ba. 'Bheε-ke μεε 'la zan -nwa 'η ba, 'naa nu 'η -bangole 'bhe zan 'ε 'yi.

38 -Amasroyi 'naa dale lafle' 'yi 'η 'gbu zru maza kle zayi', 'dun- 'η -daa lafle' 'yi 'η 'winbo- mi -la zru maza kle zayi'.

39 'Dun- μεε 'la zan 'η 'winbwa-, 'bhe zru maza 'ε 'bhe -le -ge: -Ya zi 'bhii- e μεε mu 'la 'kpen 'naa- 'η 'ni, 'naa -o do 'kpɔ 'nile-, 'bheε- 'dun- 'ke -o 'kpen bwe gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

40 'η Δε -Waanbhaa' zru maza 'ε 'yele- -ge: -Ya zi 'bhii- 'ke μεε mu 'la 'kpen -a Gbe 'ε 'ya, 'bheε- -woo -kpaā -a -yi, 'bhe zan mu 'ε -o bole -yre ma -si 'ε 'srɔwo-; 'bheε- 'mi 'gbu nu -o bwele gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.»

41 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ε -o Zesu 'topele 'sanle -o -lela', -amasroyi -ya -pia dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -daa lafle' 'yi 'bhe 'le.»

42 -O -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «-εε! Zozefu gbe Zesu 'ε yaa 'kele- εε? 'Wa de 'pegee -a nεε dɔ, -e 'kla 'nale- 'bheε- -ya pe 'zi dɔɔ -e -daa lafle' 'yi εε?»

43 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «-Ka 'laa 'η 'topele 'ka 'lela 'eke- plen-.

44 Μεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba, 'ke 'η Δε -Waanbhaa' 'la 'bhe 'η 'winbwa- 'bhe 'laa 'nule- 'bhe zan 'ε 'le 'mi ba, 'bheε- 'mi 'a bwe gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

45 -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'ke mu -jan 'leε- 'bhe 'woa dɔɔ: <-Waanbhaa' nu -o 'kpen daanle.> 'Ke μεε 'oo μεε 'la zan 'e 'tronkpaā- 'η Δε wojan 'ε 'la, 'bheε- 'kee- -dwa -a -la, 'bhe zan 'ε nu 'mi ba.

46 Yaa klele 'bhii- μεε 'ke 'η Δε -Waanbhaa' 'ya, 'ke yaa 'e go μεε 'la zan do -kplen -daa -Waanbhaa' ba 'bhe zan -le 'a 'ya.»

47 «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔweε- ma dɔɔ: 'ke μεε 'la zan 'e 'kpaā 'mi 'yi, 'bhe zan bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔwo-.

48 'Mi 'gbu -le 'ke pebhle 'la -si na μεε ni 'bhe 'le.

49 'Elwaleta -sɔ, 'ka -gbɔɔ mu 'ε -o -yaa pebhle 'la sii mani 'bhe bhle -kpe 'ε ta, 'bheε- 'dun- -o -gaa.

50 'Dun- pebhle 'la -daa lafle' 'yi 'ke μεε 'la zan 'bhe 'bhla, 'bhe zan laa nu gale.

51 'Mi 'gbu -le 'ke pebhle 'yre male 'la -daa lafle' 'yi 'bhe 'le. 'Ke μεε 'la zan 'bhe pe 'ε 'bhla, 'bhe zan nu bole 'bhe 'yre ma yikpensee ta 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma. 'Bheε- 'η nu pebhle 'la 'nale 'bhe zan ni, 'bhe -le 'ke 'η 'fle 'ε 'le. 'Mi -o 'η 'fle 'ε 'na zii', 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε bole -yre ma -si 'srɔwo- 'bhe ma.»

52 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -o -zaabole 'sanle 'egloole 'eke- plen-, 'ke -wa pe dɔɔ: «'Bhe sɔ klele- 'nale- 'bheε- μεε 'leε- sɔ -a 'fle 'ε 'nale 'o ni 'kaa 'wa 'bhle εε?»

53 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔweε- ma dɔɔ: 'ke 'ka 'laa Bhaaplen Gbe 'ε 'fle 'ε 'bhleε-, 'bheε- 'ke 'ka 'laa -a yien 'mile-, 'ka 'laa nu bole -yre ma -si 'srɔwole 'ka 'gbu 'yi.

54 'Ke μεε 'la zan 'η 'fle 'ε 'bhla, 'bheε- 'ke -yoo 'η yien 'ε 'mia-, bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'bhe zan 'kɔɔ; 'bheε- 'mi nu 'bhe zan 'ε bwele gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

55 -Amasroyi, 'η 'fle -yoo 'ke pebhle -zeze 'gbu 'le, 'bheε- 'η yien 'ε 'bhe -o 'ke mipe -zeze 'gbu 'le 'ezin-.

56 'Ke μεε 'la zan 'η 'fle 'ε 'bhla, 'bheε- 'ke -yoo 'η yien 'ε 'mia-, 'bhe zan bo 'mi 'yi, 'bheε- 'mi bo 'bhe zan 'ε -yi 'ezin-.

57 'N De 'la -yoo 'η 'winbwa- -ya -yɾe ma, 'bhɛɛ- 'η 'yoo- 'η 'yɾe ma 'yela- 'srɔyi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'η 'flɛ 'ɛ ɔbhla, 'bhe zan nu bole 'bhe 'yɾe ma 'mi 'srɔyi.

58 Pɛbhle 'la -daa lafle 'yi 'yele- -gɛ. Yaa -o 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu 'kɛla ɔbhla, 'bhɛɛ- waa bole -yɾe ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔwɔle, 'bhɛɛ- -o -gaa. 'Ke mɛɛ 'la zan 'yee- pɛbhle 'la -daa lafle' 'yi 'bhe ɔbhla, 'bhe zan nu bole 'bhe 'yɾe ma yikpensee ta.»

59 Zesu 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu ɔwoa 'ke -yoo Kapɛnɔmu Zuufu mu 'ɛ daanfɛ' 'ɛ ɔla.

Zesu a -jan mu 'ɛ -o bole -yɾe ma -si na mɛɛ ni

60 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ɛ 'wɔlele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -bebe 'a 'pele dɔɔ: «-Jan 'lɛɛ- 'bhe -o 'egloole 'dɛ, -dele sɔ dɔle- 'bhe ɔla ɛɛ?»

61 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- -a ma janwo 'zi -o -lɛla'. 'Bhɛla- -yile, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhe -jan 'ɛ ɔsia 'ka 'yi ɛɛ?»

62 'Bhɛɛ- 'ka nu -a pele 'nale- -a ma, 'ke 'ka *Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'sanle ɔya 'waati 'la ba, 'ke -yoo ge 'zi -e -yaa yɾe ɔlwa 'la ɔnɔɔ 'elwale 'bhe ɔnɔɔ ɛɛ?»

63 -Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'bhe -le bole -yɾe ma -si 'na mɛɛ ni, 'bhɛɛ- bhaaplɛɲ laa sɔ -si 'nale bhaaplɛɲ ni. 'N -jan mu 'la ɔwoa 'ka ni bhe, 'ka *-Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'pegee bole -yɾe ma -si 'srɔwɔ- 'mu -la ma.

64 'Dun- 'ka 'ke mu laa -o 'mu 'kpa zii' 'mu 'yi.» -Amasɔyi 'kee- san -yaa' ye 'ɛ zisan' bhla zi 'ɛ ma, mɛɛ 'la zan mu laa -yaa nu 'mu 'kpale- -a -yi -e -yaa 'bhe zan mu 'ɛ dɔ; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbe ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛna' mɛɛ mu ni; -e -yaa 'bhe zan 'ɛ dɔ 'ezin-.

65 Zesu pe 'bhe trala 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛla- -zayile 'mi 'a ɔpia 'ka ni dɔɔ mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba, 'ke 'η De laa 'bhe 'sɛɲ 'nale- 'bhe zan 'ɛ ni.»

66 -A 'san 'bhe yi 'ɛ ma, Zesu -a -klanlanɛ mu 'ɛ -bebe -o plɛngwa- -a ma, 'bhɛɛ- waa -yaa ge a zi -li.

67 'Bhɛla- -zayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ -o -lɾɔkpale dɔɔ: «'Ka mu 'lɛɛ, 'ka mu laa -a zi 'bhii- 'ka go 'η zi 'ezin- ɛɛ?»

68 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Simɔ Pieri 'a 'lɛkunle 'a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o nu gele -de 'gbu ba ɛɛ? -Jan mu 'la bole -yɾe ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe na bhaaplɛɲ ni 'mu -o 'bhi 'la 'kɔɔ.

69 'Bhɛɛ- 'woo ɔkpa 'mu 'yi, 'bhɛɛ- 'wa 'yaango- dɔɔ 'bhii- 'bhi -le 'ke -Waanbhaa' Mɛɛ 'Wɛɲ 'la ɔkpa bhaaplɛɲ mu ni 'bhe 'le.»

70 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Mi -le 'laa 'ka mɛɛ vu ta plɛ 'ɛ makunle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka do -o 'ke -Setran' 'le!»

71 -E -yaa 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' Zuda -la ma, Simɔ Isikarioti gbe, -amasɔyi 'ali- -e -yaa Zesu a -klanlanɛ vu ta plɛ do -la 'le bhe, 'yele- -yaa nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛna' mɛɛ mu ni.

7

Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ waa -o kpa -a -yi

1 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'kaanle Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi yɾɛkpɛn- ɔnɔɔ. Yaa -yaa -a zi 'bhii- -e ge Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, -amasɔyi Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- dɛyɾe -glin 'zi.

2 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Zuufu mu a 'feti 'la -o -yaa 'bhe sii Tabɛɛnaki ('bhe 'yi -le dɔɔ 'kpaɛ ɔla 'yaaza- 'feti) 'bhe ɔbhwa gban bi 'e -din,

3 'Bhɛɛ- Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ -o pe -a ni dɔɔ: «Go -ge, 'bhɛɛ- ge Zude 'trɛ ta, 'kooko- 'yaa- -klanlanɛ mu 'la -woo 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ ye, 'mu 'ɛ kleza mu 'ɛ ye 'ezin-.

4 'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- mɛɛ mu 'a dɔ, 'bhɛ zan laa -za mu kle gaanyi'. 'E 'sole- maza mu 'la kle 'zi bhɛ, 'ɛ 'gbu zɔɔn mɛɛ mu ni, 'kooko- mɔkɔpɛn' 'ɛ ye.»

5 Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ -jan -gloɔn 'ɛ 'wo zii' -a ni, amasɔyi 'mu 'laa -yaa 'ɛ kpa a -yi.

6 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a -lɛkunle -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'mi ni, 'bhɛ 'laa bhɔle -li; 'bhɛɛ- 'duɲ- 'waati 'ɛ 'kpɛn -o 'elrele 'ka mu ma.

7 'Drunyan ta mɛɛ mu 'ɛ waa sɔ 'ka mu mafinyanwole, 'duɲ- -o 'mi mafinyanwo, -amasɔyi 'mi -o -a pe 'zi dɔɔ -o kleza mu 'ɛ -woo 'eyɔɔle.

8 'Ka mu, -ka ge 'yee- 'fɛti 'la bhɛ -a ta. 'Mi 'laa nu gele -a ta, -amasɔyi 'an pɛ 'waati 'ɛ yaa bhɔle -li.»

9 -E yanle 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wolele -o ni, 'kee- bole- Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

Zesu -ja Tabɛɛnaki 'fɛti 'ɛ ta Zeruzalemu

10 Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ gele blaɛn Zeruzalemu Tabɛɛnaki 'fɛti 'ɛ ta, 'ke 'yee- Zesu 'gbu gele 'yee- 'fɛti 'ɛ ta 'ezin-. 'Duɲ- yaa 'gbu mazɔnle mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ni, 'bhɛɛ- -a gaanle ɲbwa.

11 Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- -a ziglin- 'zi 'bhɛ 'fɛti 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -wa pe dɔɔ: «-Yoo 'naa- ma ɛɛ?»

12 -Zamaa' 'ɛ 'plɛɲ- mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- zaabo 'zi -a ba zayi'. Mɛɛ 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mɛɛ wlan -le 'kele-» 'Bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Wlan laa 'ke 'bhɛ 'le, -ɛ mɛɛ mu 'ɛ 'ni zii'.»

13 'Duɲ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa -janwo' zii' -a ma 'egloole, -amasɔyi -o 'kpɛn 'yaa- -gblaɛn 'zi Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'lɛɛ.

14 'Fɛti 'ɛ ɲbhwa -a dreyi' bhla 'la ba, 'ke Zesu gele- wlale -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'kee- mɛɛ mu daanle 'sanle.

15 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'kpeɛlenia -o ma, 'bhɛɛ- -woo 'eke- lɔkpale -saan dɔɔ: «-E ɲkla -nale- 'bhɛɛ- 'yee- 'gwlaan- 'lɛɛ- -ɛ -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ dɔ 'bhɛ gbɛɛn- -gee' ɛɛ, -amasɔyi yaa 'sɛwɛ daanle -laklu 'yi?»

16 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dɔɔ: «'An pɛ mɛɛ daangbɛya 'ɛ 'bhɛ 'laa da 'mi ba, 'duɲ- 'bhɛ da -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhɛɛ- ba.

17 'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- 'bhɛ -Waanbhaa' zru maza kle, 'ke 'an pɛ mɛɛ daangbɛya 'ɛ da -Waanbhaa' ba oo, 'kee- da 'ɲ 'gbu a -gloɔya' -la ba oo, 'bhɛ zan nu 'bhɛ dɔle.

18 'Ke mɛɛ 'la zan -o -janwo' zii' -a 'gbu a -gloɔya' ma, -ya 'gbu 'tɔbhɔyre -la glin. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan -o mɛɛ 'la zan 'a 'winbwa- 'bhɛ 'tɔbhɔyre -glin 'zi, 'bhɛ zan wlan pɛ, 'bhɛɛ- bhla maza dɔ 'kpɔ 'laa -o -a -yi.

19 *Moizi 'le 'laa 'Tonj 'ɛ 'nale- 'ka ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'duɲ- 'ka 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'yee- 'Tonj 'ɛ 'klosikun. -Mele -kla 'bhɛɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi dɛ ɛɛ?»

20 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ -ya -lɛkunle dɔɔ: «Lii -yɔɔ' -o 'ɛ zi! -Dele 'ɛ dɛyre -glin 'zi ɛɛ?»

21 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'sole- maza dɔ 'kpɔ 'la -kla, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le 'ka 'kpɛn 'kpeɛlenia 'ka ma!

22 Moizi 'kaa -nɛ 'gwlaan- mu wlaza 'klɛɛn 'yi 'tonj 'ɛ -dwa 'ka ni bhɛ, 'bhɛɛ- 'duɲ- 'bhɛ 'klɛɛn 'yi 'wlaza- 'tonj 'ɛ 'bhɛ 'laa 'sanle- 'yee- Moizi ma, 'bhɛ zisaan- -kɔɔ' -gboɔ mu -la ma. 'Ali- -yitrɛ' yi ma, 'ka dɔ -a -la 'ke 'kaa -nɛ 'gwlaanɛ- mu wla 'klɛɛn 'yi.

²³ 'Ke 'ka so -ne 'gwlaan- do wlale- 'kleen 'yi -yitre' yi 'e ma, 'ke 'bhe 'laa Moizi a 'Tonj 'e 'yisiε-, -mele -kla 'bheε- 'ka -o 'ka zruplii- 'zi 'mi ma, -amasroyi 'mi mεε do -bheela -yitre' yi 'e ma εε?

²⁴ 'Ka 'laa mεε mu 'kitikanle -o doɓɓeya ma, -ka mεε mu 'kitikan -leɗooleya -la ma.»

Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpooɗo 'e 'le εε?

²⁵ Zeruzalemu -wa 'e ta mu 'e 'ke mu -yaa pe 'zi doo: «Waa -yaa 'yee- mεε 'leε- 'yela- deyre glin 'zi εε?

²⁶ -Ka 'ka 'yrekpa doo, -yoo -janwo' zii' mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'bheε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa so -jan 'kanle -a -le ma! Taa- 'o -kunlii mu 'ε -wa [ɣa wlan ma 'bhii- 'yele- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpooɗo Kriisi 'e 'le εε?

²⁷ Mεε 'leε-, 'o moo 'a dayre do; 'bheε- 'duj-, 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpooɗo Kriisi 'e [ɲwa, mεε 'kedo- 'kpo 'laa nu 'bhe dayre 'e dole.»

²⁸ 'Bhe [ɲoo bhe 'te, Zesu 'yaa- mεε mu 'e daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [ɲla, 'ke -ya pele- 'egloole doo: «'Ka 'mi do εε? 'Bheε- 'ka 'mi dayre 'e do εε? 'Duj- 'naa 'nule- 'η 'gbu ma, 'bheε- mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'bhe zan -o 'ke wlan pe mi 'le. 'Ka 'laa 'bhe do.

²⁹ 'Mi 'duj- 'a do, -amasroyi 'η da 'zi 'a -din, 'bheε- 'yele- 'mi 'winbwa-»

³⁰ Zesu 'bhe 'pele- bhe, -o -yaa -a zi 'bhii- -wa 'kun. 'Duj- mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'a 'kunle-, -amasroyi -yaa pe 'waati 'e 'bhe 'laa bhole -li bi.

³¹ 'Duj- -zamaa' 'e 'plen- mεε -bebe 'e -kpa a -yi, 'bheε- -o -yaa pe 'zi doo: «'Ke Mεε -Bhee Mi -Kpooɗo Kriisi 'e [ɲwa, -e nu 'sole- maza -bebe klele 'ke 'bhe kan mεε 'leε- ta εε?»

Zuufu -kunlii mu 'e -o -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba mu 'e 'ke mu winbwa- Zesu 'kunyre- noo-

³² -Zamaa' 'e 'yaa- -jan 'la 'wo zii' -o -lela' Zesu ba zayi', Farizi mu 'e 'bhe [ɲmaa. -Ayile 'ke 'sraka 'lena -kunlii' mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba mu 'e 'ke mu winbole Zesu 'kunyre- noo-.

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele doo: «'Ŋ 'yoo- 'ka -din -so 'waati sa, 'bheε- 'η nu gele mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'bhe ba.

³⁴ 'Ka nu 'η ziglinle, 'bheε- 'duj- 'ka 'laa nu 'η 'yele-; -amasroyi 'η nu klele yre 'la [ɲoo 'ka 'laa so gele- 'bhe [ɲoo.»

³⁵ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Zuufu -kunlii mu 'e -wa pele- 'eke- ni doo: «-E nu gele yre 'e -dela noo- 'bheε- 'waa so -a yele- εε? -E nu gele Zuufu mu 'la 'kaan- eke- ma, 'bheε- -o -ja Greki mu 'e 'plen- 'mu -la ba, 'bheε- -e Greki mu 'e daan εε?

³⁶ -E -jan 'la 'wo zii' doo: «'Ka nu 'η ziglinle, 'bheε- 'ka 'laa nu 'η 'yele-; -amasroyi 'η nu klele yre -ne 'la [ɲoo 'ka 'laa nu 'sole- gele- 'bhe [ɲoo.» 'Bhe 'yi -o 'nale- εε?»

Zesu -o Lii 'Wen 'e 'naza- pe 'zi

³⁷ 'Feti 'e 'yan yi 'e 'bhe -le -yaa yi -gbene 'gbu 'e 'le. 'Bhe -yi 'e 'le, Zesu dulale 'la 'yaa- -zamaa' do -leε 'ke -ya pele- 'egloole doo: «'Ke -yi 'mi -lro -o mεε 'la zan de 'zi, 'bhe zan nu 'mi ba 'bheε- -e -yi mi.

³⁸ «'Ke mεε 'la zan 'e [ɲkpa 'mi 'yi, yue mu 'la 'ke -o -yi 'e bole -yre ma -si na mεε ni, 'mu nu -yrole' 'bhe zan 'e 'kpee». 'Bhii- -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e gone- 'la gbeen- bhe.»

³⁹ Zesu 'yaa- -we 'zi *Lii 'Wen 'la 'ke mεε 'la zan mu -o -kpa 'yee- Zesu 'gbu 'yi 'mu 'yaa- nu 'bhe 'sroowole 'bheε- 'le. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -Waanbhaa' laa Lii 'Wen 'e 'nale- -li bhaaplɛɲ mu ni; -amasroyi 'bhe kle 'ke yaa Zesu 'sile- -li 'kee- ge 'bhe 'le 'toɓɓoleya yre 'e [ɲoo lafle' 'yi.

-Zamaa' 'e -yicienna Zesu -zayi'

⁴⁰ -Zamaa' 'e Zesu 'wojan- 'e 'male-, 'ke mɛɛ 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- kpataakpa -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'la 'nuza- □woa 'bhe 'le!»

⁴¹ -A -lɛdo- -yaa pe 'zi 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'e 'yele- 'kele!» 'Bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'e sɔ dalɛ Galile 'trɛ -la ta ɛɛ?»

⁴² -A pele laa -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'e 'nu klɛlɛ 'ke -bhɛngbe Davidi 'nranɛ- -la -le, 'bhɛɛ- -e nu dalɛ Bɛtelɛmu -wa 'la 'bhɛ -o 'yee- Davidi 'gbu □ya -wa 'le bhe 'bhɛɛ- ta.»

⁴³ 'Bhɛ ya 'e 'yi bhe, -zamaa' 'e -yicienna Zesu -zayi'.

⁴⁴ -Zamaa' 'e 'plɛŋ- mɛɛ 'ke mu -yaa zi 'bhii- -wa 'kun, 'duŋ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'kunlɛ-.

Zuufu -kunlii mu 'e 'kpalekleya Zesu 'yi

⁴⁵ 'Bhɛ ya 'e 'yi, 'ke 'woo- *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e gooba mu 'e -o niinale 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e ta. 'Bhɛɛ- 'ke 'mu -o -lɔkɔpale dɔɔ: «-Mɛle -kla 'ka 'laa 'nule- 'kele- ɛɛ?»

⁴⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'woo -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e gooba mu 'e -wa -lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Waa 'bhe 'yansi mɛɛ a -janwɔgbɛya yele- -lido' 'bhii- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn-!»

⁴⁷ -Ayile 'ke Farizi mu 'e -wa pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'a □twa 'bhɛɛ- -e 'ka mu -yinia 'ezin- ɛɛ?»

⁴⁸ 'Kaa □maa dɔɔ 'waa -kunlii mu 'e do 'kpɔ 'e □kpa -a -yi, taa- Farizi mu 'e do 'kpɔ 'e □kpa -a -yi ɛɛ?»

⁴⁹ 'Bhɛɛ- -zamaa' 'la -woo 'kpa zii' -a -yi, waa Moizi a 'Tonj mu 'e dɔ, -o 'kɛn -o 'ke 'dangjan ma mɛɛ mu 'le!»

⁵⁰ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'woo- Farizi mu 'la 'yaa- ye -o -yaa -o do 'sii Nikodɛmu; 'bhɛ -le -ja 'elwale gban -sɔ Zesu ba. 'Bhɛ pe -o ni dɔɔ:

⁵¹ «-Kɔɔa' 'tonj 'e ta, -kɔɔ' sɔ -kpan baale mɛɛ do ta, 'ke -kɔɔ' 'laa -a -liijan' male 'elwale 'pe ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'kee- -za 'la □kla, 'ke -kɔɔ' 'laa 'bhe dɔlɛ 'pe ɛɛ?»

⁵² 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'Bhi da 'ezin- Galile 'klɛɛn 'yi -a ma ɛɛ? Ge -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'yiglin- 'elrele doo, 'e nu -a yele 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'kɛdo- 'kpɔ 'laa dalɛ -lido' Galile 'klɛɛn 'yi.»

⁵³ ['Bhɛ blaana, -o yanle -janwolele, -o 'kɛn -o -wlɛnna, 'bhɛɛ- 'ke -o jilale -o ba -lɛ ma do do.

8

Gwlɛn -wɛɛ le do a -za

¹ 'Duŋ- Zesu -ja -o -yaa vlɛ gɔɔn 'la sii <Olivi diinj vlɛ gɔɔn> 'e 'bhe 'wiinj-.

² 'Bhɛ ta tooklin- yi 'e 'le zrwan 'tutu 'e zi, 'kee- niinale-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la Zeruzalɛmu -wa 'e ta. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ mu 'e 'kɛn 'nule -a -din. -Ayile, 'kee- yaale' 'bhɛɛ- 'ke -yoo daanle 'sanle.

³ Zesu 'yaa- 'bhe klɛ 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'Tonj Daan mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o nule- gwɛn -wɛɛ le do 'le 'a ta. -O pe dɔɔ -o 'yee- le 'e □kwan 'gwlaan- la. -O nule 'bhɛ le 'e 'le, 'ke -wa dulale -o 'kɛn 'plɛŋ-.

⁴ 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o le 'lɛɛ- □kwan 'gwlaan- la.

⁵ Moizi a 'Tonj 'e ta, -ya □pia 'o ni dɔɔ 'o kpoti 'pa 'bhɛ le -glɔɔn mu 'lɛɛ- ma 'bhɛɛ- 'woo- dɛ, 'bhɛɛ- 'bhi pe 'bhɛ 'yi 'nale- ɛɛ?»

⁶ -O 'bhe 'pia- 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- -o -jan bhee kpalaa' -a 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -o sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Dun- Zesu 'e ngblo kulale, 'kee- 'sɛwɛɛle 'sanle 'trɛ ma -a gbe -nɛbbhe' do 'le.

⁷ -O -yaa -a matedo 'zi -a -lɔkpale 'le bhe, 'ke -ya ngblo -lawlɛnle, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «'Ke 'ka 'plɛn- mɛɛ 'la zan 'gbu laa -za 'yɔɔ- klɛle -lido', 'bhe zan kpoti 'ɛ 'pa -a ma 'ɛlwale 'pe.»

⁸ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'e ngblo kulale, 'bhɛɛ- 'kee- 'sɛwɛɛle 'sanle 'trɛ ma 'ezin-.

⁹ -O 'bhe -jan 'ɛ 'male-, ('bhe 'lalawoa -o nii- 'ɛ ma) 'ke -o 'kpen jilale do do 'ke 'bhe san -o ba 'gwlaan- gbalaɛn mu 'ɛ ma, 'ke 'bhe ge 'tenle- -waa' -zwanɛ mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- Zesu do -kplɛn 'kpɔ 'pegee 'yee- le 'ɛ 'wole- ɔbwa -a nɔɔ- ye.

¹⁰ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'e ngblo -lawlɛnle, 'bhɛɛ- 'kee- 'yee- le 'ɛ 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -yaa -la 'zi 'e ta, -woo 'naa ɛɛ? Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa bolɛ 'ke 'bhe -kpan baalɛ 'e ta ɛɛ?»

¹¹ 'Yee- le 'ɛ pe Zesu ni dɔɔ: «'Ŋn ɔn, Mɛɛzan, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa bolɛ 'ke 'bhe -kpan balaa' 'ɛ ta.» 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Mi 'dun- 'naa nu -kpan baalɛ 'e ta 'ezin-, 'e sɔ gele- 'e ba -lɛ ma; 'dun- 'yaa -za 'yɔɔ- -bhɛɛke' do 'kpɔ klɛle 'ezin-.»]

Zesu -o 'ke -Waanbhaa' a 'tebhile 'le 'drunyan 'ɛ ta

¹² 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -janwole 'ezin- mɛɛ mu 'ɛ 'ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'drunyan 'ɛ ta 'tebhile 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan -dwa 'ɛ zi, 'tebhile 'la bolɛ -yɛ ma -si na mɛɛ ni 'bhe zan nu 'bhe 'sɔɔwole, 'bhɛɛ- yaa nu 'taawole -gblo 'yi -titi.»

¹³ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele- -a ni 'kaa: «'E do -kplɛn kpɔ -le 'sɛɛya- klɛ 'zi 'e 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- 'e -jan 'la 'wo zii' 'e 'gbu ma, 'bhe 'laa -o 'ke wlan 'le.»

¹⁴ 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ali- 'ke 'ɛ 'yoo- 'ɛ 'gbu 'sɛɛya- klɛ 'zi 'ɛ 'gbu ba zayi', 'bhe -o 'ke wlan 'le. -Amasɔyi 'mi 'ɛ dayɛ 'pegee 'ɛ geyɛ dɔ. 'Dun- 'ka mu laa 'mi dayɛ 'pegee 'ɛ geyɛ dɔ.

¹⁵ 'Ka mu, 'ka mɛɛ mu 'kitikan bhaaplɛn 'kungbeyɛ -la ma; 'dun- 'mi 'laa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kitikan.

¹⁶ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke 'ɛ mɛɛ mu 'kitikaan, 'an 'kiti 'ɛ -yoo wlan ma 'kiti -la -le. -Amasɔyi 'ɛ do -kplɛn 'laa -o mɛɛ mu 'kitikan zii'; 'dun- 'ɛ De 'la 'bhe 'ɛ 'winbwa- 'bhe -o 'ɛ ba 'ezin-.

¹⁷ -A yɔɔndele -o 'kaa- 'ton 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ 'ke mɛɛ plɛ ɔkla -za do 'sɛɛ 'le, -wa pe dɔɔ 'bhe -za 'ɛ 'bhe -o 'ke wlan 'le.

¹⁸ 'Mi -o 'sɛɛya- klɛ 'zi 'ɛ 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- 'ɛ De 'la 'bhe 'ɛ 'winbwa- 'bhe -o 'ɛ 'sɛɛya- klɛ 'zi 'ezin-.»

¹⁹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'E De -o 'naa -a ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni 'kaa: «'Ka 'laa 'mi dɔ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ɛ De do 'ezin-. 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'ɛ De dɔle 'ezin-.»

²⁰ Zesu 'bhe -jan mu 'ɛ ɔwaa 'ke -yoo mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛɛ 'ɛ ɔla. -A dulale -yaa -koone mu 'la -o -Waanbhaa' gbape mu 'ɛ bɔ 'mu 'yi 'mu -din. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -a 'kunle-, -amasɔyi -yaa' pe 'waati 'ɛ 'bhe 'laa bhɔle -li bi.

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

²¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N 'yoo- zan gele, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ɛ ziglinle. 'Dun- 'ka mu nu gale 'kaa- -za 'yɔɔ- 'ɛ 'yi. 'Ka 'laa sɔ gele- 'ɛ ge 'zi yɛ 'la ɔnɔɔ 'bhe ɔnɔɔ.»

22 -E 'bhe 'pelawoa bhe, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Taa- -e gele- -a 'gbu dɛɛ ɛɛ? -Amasroyi -ya pe 'zi dɔɔ: <N̄ gele- yre 'la [ɲɔɔ, 'ka 'laa sɔ gele- 'bhe [ɲɔɔ.]>»

23 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka mu da 'tre ta -ge, 'dun- 'mi da laanima. 'Ka mu -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe a pe 'le, 'dun- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe a pe 'le.

24 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka nu gale 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε 'yi. -Amasroyi 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi 'bhii- 'an [pia dɔɔ: <N̄ 'yoo- 'ke mɛɛ 'la zan 'N̄ 'yoo 'ke 'bhe 'le kpataakpa.> 'Ka nu gale 'kaa -za 'yoo- mu 'ε 'yi.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke -o Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'Bhe bhla 'ε ba, -dele 'bhi 'le ɛɛ?» Zesu 'a 'lekwan -o ni dɔɔ: «-A 'san -a zisan' bhla zi 'ε ma, 'η 'yoo- 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'le, 'η 'bhe 'pia- 'ka ni.

26 'N̄ sɔ -jan -bebe 'wole 'ka ba zayi', 'bhɛɛ- 'η sɔ 'ka 'kitikanle -za -bebe ma. 'Dun- mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhe wlan -la pe, 'bhɛɛ- 'η -za 'la -daanna -a ba, 'η 'bhɛɛ- 'wo zii' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ mu 'ε ni.»

27 Zuufu mu 'ε waa 'bhe -jan 'ε 'yimale 'kaa -e -yaa -we 'zi -a De -Waanbhaa' -la -le.

28 -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka Bhaaplɛn Gbe 'ε 'lawlenna 'waati 'la ba, 'ka nu -a 'yaangole 'bhii- 'mi -le 'ke <N̄ 'yoo- kpataakpa mɛɛ 'la zan 'N̄ 'yoo 'ke 'bhɛɛ- 'le. 'Ka nu 'a 'yaangole 'ezin- 'bhii- 'naa -za 'kedo- 'kpo kle 'η 'gbu 'kɔɔ: 'η De -Waanbhaa' 'η -daanna -za 'la 'le, 'η 'yoo- 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ka ni te.

29 Mɛɛ 'la zan 'η 'winbwa- 'bhe -o 'η ba; 'bhe 'laa 'η do -kplenne' 'tole- a nɔɔ- 'le, -amasroyi -za 'la sɔ -a ni 'η 'bhɛɛ- kle 'tanji.»

30 Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ke mɛɛ -bebe -o 'kpale 'a -yi.

-Za 'la mɛɛ bo -a 'gbu ma

31 Zesu pe Zuufu mu 'la -woo -kpa -a -yi 'mu ni dɔɔ: «'Ke 'ka blole [ɲbwa 'η 'wojan- mu 'ε ma, 'ka nu klele 'an -kɛɛɛn mu -zeze mu 'gbu -la -le.

32 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka nu wlan dɔle -Waanbhaa' ba zayi', 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe wlan 'ε -dwa 'bhe nu 'ka bole 'ka 'gbu ma.»

33 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ke *Abraamu 'srɛ mu 'le, 'waa klele -lido' mɛɛ 'kedo- 'kpo a lu mu 'le. -E -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'ya 'pe zii' 'o ni dɔɔ: <'Ka nu bole 'ka 'gbu ma ɛɛ?»>

34 -Ayile 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan -o 'ke -za 'yoo a lu 'le.

35 'Bhɛɛ- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa lu do kpa 'tanji -yoo 'fɛ 'la [la 'bhe 'fa -la mu 'ε ba. 'Dun- 'fezan- 'ε gbe 'ε, 'bhe -o 'yee- 'fɛ 'ε [la mu 'ε baan' 'le 'tanji.

36 'Ke *Bhaaplɛn Gbe 'ε 'ka [twa 'ka 'gbu ma, 'ka nu klele [kɔ mu -zeze 'gbu 'le.

37 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka -o 'ke Abraamu 'srɛ mu 'le. 'Dun- 'ka mu -a zi' 'bhii- 'ka 'mi dɛ, -amasroyi 'ka 'laa -o dɔ 'zi 'η 'wojan- mu 'ε [la.

38 'N̄ -za 'la [ya 'η De 'kɔɔ, 'η 'yoo- 'bhɛɛ- -janwo' zii' 'ka ni. 'Bhɛɛ- 'dun- 'ka mu, 'ka -jan 'la [maa 'ka dɛ ta, 'ka -o 'bhɛɛ- kle 'zi.»

39 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'Abraamu -le 'o mɔɔ -gbɔɔ 'le.» 'Bhɛɛ- Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka 'yaa- kle bi Abraamu 'srɛ mu 'le kpataakpa, 'ka 'yaa- nu Abraamu kleza mu 'ε klele.

40 'Ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'mi dɛ -zɔn, 'mi 'la 'η wlan 'la -daanna -Waanbhaa' ba 'bhɛɛ- 'ke 'η 'bhe [pia 'ka ni bhe. Abraamu 'dun- laa 'bhe 'yansi za klele!

41 'Ka -o 'ka dɛ kleza mu -la kle 'zi.»

'Bhe 'yi, 'ke -wa zikpale Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ laa -o 'ke -naazine mu 'le, 'o Dɛ -o do 'kpɔ, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' 'le.»

42 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' -o 'ka Dɛ 'gbu 'le bhe, 'η -za -yaa nu 'sɔle- 'ka ni. -Amasroyi 'η □daa 'yela- ba, 'bheε- 'η 'yoo-ge 'yela- 'sroyi. 'Naa 'nule- 'η 'gbu ma, 'duŋ- 'yele- 'mi 'winbwa-.

43 -Mele -kla 'bheε- 'ka 'laa -o 'η 'wojan- mu 'ε 'yima zii' εε? -Amasroyi 'ka 'laa -o -a zi 'ke 'ka dɔ 'η 'wojan- mu 'ε □la.

44 'Ka dɛ -le 'ke -Setran' 'le, 'bheε- 'ka -o -a zi 'ke 'kaa zru maza -la kle. -Yoo 'tanjii mεε dɛ mi 'le. Yaa dulale -lido' wlan ta, -amasroyi wlan do 'kpɔ laa -o -a 'kpee -titi. 'Ke -yoo bhla pe 'zi, -e -janwo' -a 'gbu dɔgbeya 'ε 'bheε-zi; -amasroyi -yoo 'ke bhla pe mi 'le, 'bheε- 'yele- 'ke bhla 'ε dɛ 'le.

45 'Mi 'duŋ-, 'mi -o wlan -la 'pe zii' 'ka ni, 'bhela- -yile 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'mi 'yi.

46 'Ka ba, 'ka -dele sɔ a zɔnle- dɔɔ 'η -za 'yoo □kla εε? 'Bheε- 'ke 'η 'yoo- wlan pe 'zi, -mela ma 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'η 'yi εε?

47 'Ke mεε 'la zan da -Waanbhaa' ba, 'bhe zan 'ε 'trɔnkpa- -yaa' -jan mu 'ε □la 'elrele. 'Duŋ- 'ka mu laa da -Waanbhaa' ba, 'bhela- -yile 'ka 'laa -o dɔ 'zi -a -la 'ke 'ka 'ka 'trɔnkpa 'η ni 'elrele.»

Zesu gbilaan -yija' Abraamu ni

48 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'Zoo 'laa -o 'o zi 'ke 'wa pe 'kaa 'yoo- 'ke Samari mi 'le, 'bhe 'pegee lii -yoo do -o 'e zi εε?»

49 Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Lii -yoo laa -o 'η zi. 'Duŋ- 'η 'yoo- 'η Dɛ -lɛdɔ' 'zi -a ma, 'bheε- 'ka mu laa -o dɔle- -a -la 'ke 'ka 'mi 'lɛdɔ- -a ma.

50 'Mi, 'mi 'laa -o 'η 'gbu 'tɔbhoyre -glin 'zi. Mεε do 'kpɔ -le 'tɔbhɔleya -glin 'zi 'mi ni, 'bheε- 'bhe -le 'mi ta janwo.

51 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikwan 'bhe zan laa nu gale -titi.»

52 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O 'kpale -o -a -yi -zɔn 'te 'bhii- lii -yoo' do -o 'e zi! *Abraamu -gaa, 'bheε- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -gaa, 'bheε- 'mi pe dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'ε 'wojan- mu 'ε 'klosikwan, 'bhe zan laa nu gale -titi.»

53 'O -gbɔɔ Abraamu -gaa, 'bhi 'kpee ma 'ε gbilaan -yija' 'bhe ni εε? 'Bheε- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'la -gaa bhe 'ezin-, 'yoo- 'ε 'gbu kle 'zi mεε -gɔɔn 'ε -dela -le εε?»

54 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'η 'yoo- 'η 'gbu 'tɔbhɔ zii' bi, 'an 'tɔbhɔleya 'ε -yoo bhaama. 'Duŋ- mεε 'la zan -o 'η 'tɔbhɔ zii', 'bhe -le 'ke 'η Dɛ 'le, 'bheε- 'kaa pe 'bheε- ma dɔɔ: 'O Dɛ!

55 'Bheε- 'duŋ-, 'ka 'laa -a dɔ. 'Mi 'duŋ- 'a dɔ. 'Ke 'an 'pe bi 'kaa 'naa -a dɔ, 'η 'yaa- nu klele 'ke bhlanii- 'le 'bhii- 'ka mu gbεεn-. 'Duŋ- 'mi 'a dɔ kpataakpa, 'bheε- 'mi -yaa -jan mu 'ε 'klosikun.

56 'Ka -gbɔɔ Abraamu zrukpalaa 'egbenele -e -yaa nu 'η 'nu yi 'ε 'yelawole bhe 'bhe -zayi'; -e 'bhe yi 'ε □ya 'bheε- -a zrukpalaa.»

57 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E lɛε -lii 'laa lɛε mia ple bhe vu bhɔle -li, 'bheε- 'ε pe dɔɔ 'ε Abraamu □ya εε?»

58 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ 'sani- Abraamu 'yale- plen-, 'mi 'yaa- gban 'η 'yre ma 'bhe 'lɛε.»

59 'Bhela- -yile 'te, 'ke -o kpoti mu 'sile, 'bheε- 'ke -wa pele- dɔɔ -o 'mu 'pale 'a ma. 'Duŋ- Zesu 'nile- -o plen-, 'kee- 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεne 'ε □la, 'bheε- 'kee- jilale.

9

*Zesu -yre 'wi mi do -bheela**(Maki 8.22-25; Zaan 8.12)*

¹ Zesu 'kan bhla 'ε zi, 'kee- mεε do yele-: 'kee- 'san -o 'bhe ya, 'bhe 'yre 'wile- -yaa.

² Zesu a -klanlanε mu 'ε -wa -lrokpaa dɔɔ: «'O Daan mi, -mεε -kla 'bheε- -o mεε 'lεε- 'yaa- -a -yre 'wile- 'le εε? 'Bhe -daa -a 'gbu -za 'yɔɔ- mu 'la □kla 'mu -la ba taa-, 'bhe -daa -a yapε mu 'ε 'mu -za 'yɔɔ- 'la □kla 'bhe -la ba εε?»

³ Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Wa -yaa -a -yre 'wile- 'le, 'bhe 'laa dale -a 'gbu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ba, 'bhe 'pegee 'bhe 'laa dale 'ezin- -a dε 'pegee -a nεε a -za 'yɔɔ- mu 'ε ba; 'duŋ- -wa -yaa 'bhe gbεen- bhe, 'kooko- -o sɔ -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ε 'yele kpataakpa.

⁴ 'Waati 'la ba 'ke -yrekpaa' 'tebhile -o -a nɔɔ- -li, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'η mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bhe a ye mu 'ε 'wo. 'Kebhlaale, 'ke -bi □pwa 'waati 'la ba mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- yewole.

⁵ 'N 'yoo- 'waati 'la ba 'drunyan 'lεε- 'yi, 'η 'yoo- 'drunyan 'yi mu 'ε waa 'tebhile -la -le.»

⁶ Zesu 'yanle 'bhe -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya -liile' 'klaale 'trε ma, 'kee- pεε sanε- klele- 'bhe 'le. 'Bheε- 'kee- 'bhe -pεε 'ε -glɔɔle' 'yee- -yre 'wi mi 'ε 'yre ta.

⁷ 'Bheε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e wleyi' 'fε mεε 'fε Siloe -draa 'nε 'ε ba ('Siloe 'bhe 'yi -le dɔɔ: <-O mεε 'la zan winbwa->).»

'Bhe klele 'tε, 'ke 'yee- -yre 'wi mi 'ε -e gele- -a wleyi' 'fεle- 'bhe -yi 'ε ba, 'bheε- -a nu bhla 'ε zi, 'kee- -yre ma yele-.

⁸ 'Bhe klele 'tε, 'yee- mεε 'ε yaayɔɔn' mu 'ε 'pegee mεε 'la zan mu 'a □ya 'elwale -sɔ pε -yrewo' yre nɔɔ- mεε mu ma, 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Yee- mεε 'lεε- 'yela- yaale laa -yaa -gε 'kee- pε mu -yrewo' mεε mu ma εε?»

⁹ Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'Yele- 'kele-!» 'Bheε- mεε -bhεeke' mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'On on, 'yee- laa 'kele-, -o 'pwele- -o 'eke- 'le.» 'Duŋ- 'yee- mεε 'ε 'gbu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «'Mi -le 'kele-.»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -wa 'gbu 'lrokpale dɔɔ: «'Ya -kla 'nale- 'bheε- 'ε 'yrebhe- mu 'ε 'liiploola εε?»

¹¹ -E pe -o ni 'tε dɔɔ: «-O mεε 'la zan sii Zesu, -e -pεε sa -kla 'bheε- -e 'bhe -pεε 'ε -glɔɔla 'η 'yrebhe- mu 'ε ta, 'bhe blaana, 'ke -ya pele- 'η ni dɔɔ: <Ge 'e wleyi' 'fε Siloe mεε 'fε -draa 'nε 'ε ba>. 'N -ja 'bheε- □nɔɔ 'tε, 'ke 'mi 'η wleyi' 'fεle, 'bheε- 'η yre ma □ya 'bhe blaana.»

¹² 'Bhe klele 'tε, 'ke -wa -lrokpale dɔɔ: «'Bheε- -a 'gbu -o 'naa- ma εε?» 'Bheε- 'ke -ya zikaple -o ni dɔɔ: «'Naa 'a geyre dɔ.»

Farizi mu 'ε -woo mεε -yre 'wi mi 'la 'bheela- 'bhe 'lrokpaa zii'

¹³ 'Bhe klele 'tε, 'ke -o gele- 'yee- mεε 'la zan -yre 'wile- -yaa 'elwale -sɔ -a -le Farizi mu 'ε ba.

¹⁴ 'Bheε- 'duŋ-, Zesu -pεε 'ε □kla, 'bheε- -e 'yee- mεε 'ε 'yre 'liiploola Zuufu mu a -yitre' yi do -la ma.

¹⁵ 'Bhela- -zayile, 'ke 'woo- Farizi mu 'ε -o 'yee- mεε 'ε 'lrokpale 'ezin- dɔɔ -e □kla 'nale- 'bheε- -e -swa yrema yele- -zɔn. 'Bhe klele 'tε 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-E -pεε sa -glɔɔla 'η 'yrebhe- mu 'ε ta, 'bheε- 'η -ja 'η wleyi' 'fεle-; 'bhe blaana, 'bheε- 'η -yee- yrema yele-.»

¹⁶ -O 'bhe 'male- 'tε, 'ke *Farizi mu 'ε 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mεε 'lεε- yaa da -Waanbhaa' ba, -amasrɔyi yaa -kɔɔ -yitre' yi 'ε 'klosikun.» 'Duŋ- -o 'ke

mu 'a □pia dɔɔ: «-Za 'yoo- kle mi do so 'bhe 'sole- maza -gboon mu 'e klele- 'nale- -a ma ee?» -Ayile -o -yicienna -le ple 'bhe -za 'e 'yi.

17 'Bhe blaana sa 'ezin-, 'ke 'woo- Farizi mu 'e -o 'yee- mee 'e 'lrokpaa gbe drɛwole dɔɔ: «Mee 'la zan 'e 'yre 'liiploola 'bhi pe -a ma 'nale- ee?» 'Bhe klele 'te, 'ke -ya -lekunle -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -lela' -janwo' mi do -le.»

18 'Dun- Zuufu -kunlii mu 'e waa -yaa -a zi 'bhii- woo- kpa 'a -yi 'bhii- 'yee- mee 'e 'yre 'wile- yaa 'elwale -so, 'bhe- -a -yre 'liiploola -zon. 'Bhela- yile 'ke -wa de 'pegee -a nee 'siile, 'bhe- 'ke 'mu 'nule.

19 'Bhe- 'ke -o 'mu 'lrokpale dɔɔ: «'Ka gbe 'e 'yele- ge ee? 'Ka pe dɔɔ 'ka 'yela- -yaa -a -yre 'wile- 'le ee? -E -kla 'nale 'bhe- -e yrema ye 'zi -zon ee?»

20 'Bhe klele 'te, 'ke -a yape mu 'e -wa -lekunle -o ni dɔɔ: «'O mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- 'o gbe 'e 'yele- ge, 'bhe- 'wa 'yaango- 'bhii- 'wa 'yaa- 'ke -a -yre 'wile- 'le.»

21 'Dun- -za 'la □kla 'bhe- -e yrema ye 'zi -zon 'waa 'bhe dɔ. 'Bhe- mee 'la zan -a -yre 'liiploola, 'waa 'bhe zan 'e dɔ 'ezin-. -Kaa 'gbu 'lrokpaa doo, matruj 'laa 'kele- li, -a 'gbu nu 'sole- 'bhe -za 'e 'yipele 'ka ni!»

22 -A yape mu 'e 'yaa- gbilaan 'zi Zuufu -kunlii mu 'e 'lee, 'bhela- yile -o -janwoa 'bhe gbɛn- bhe. -Amasoyi 'woo- Zuufu -kunlii mu 'e -wa -kpaabjan bi do ma 'ke mee 'la zan 'a □pia dɔɔ Zesu 'ke Mee -Bhe Mi -Kpɔɔɔ Krisi 'e 'le, -o nu 'bhe zan 'e -gbinle' -waa' daanfɛ' 'e □la.

23 'Bhela- zayile, 'yee- mee 'e 'yape- mu 'e pe dɔɔ: «Matruj 'laa 'kele-, -kaa 'gbu 'lrokpaa doo, -e nu 'sole- 'bhe -za 'e 'yipele 'ka ni!»

24 Farizi mu 'e -o 'yee- mee 'la 'yre 'wile- yaa 'elwale -so, 'bhe 'sii gbe ple mi □woa, 'bhe- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Tɔbhɔleya na -Waanbhaa' ni, 'bhe- wlan pe -a -yre ma -ge. 'O mɔɔ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'yee- mee 'lee- yoo 'ke -za 'yoo- kle mi do 'le.»

25 'Yee- mee 'e -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke -yoo 'ke -za 'yoo- kle mi 'le oo, 'ke yaa -o 'ke -za 'yoo- kle mi 'le oo, 'naa 'bhe dɔ. 'Dun- 'mi -za do 'kpɔ 'la 'bhe dɔ, 'bhe -le dɔɔ 'η 'yre 'wile- yaa, 'bhe- 'η yrema ye 'zi -zon.»

26 -Wa -lrokpaa 'ezin- dɔɔ: «-E -me pe za -la -kla 'e ni ee? -Yee' 'yre 'liiploola 'nale- ee?»

27 'Bhe klele 'te, 'ke -ya -lekunle -o ni dɔɔ: «'N 'bhe □pia gban 'ka ni, 'bhe- 'ka 'laa dɔle -a □la 'ke 'ka 'ka 'tronkpa 'η ni. -Mele -kla 'kaa- zi 'bhii- 'η 'bhe 'pe gbe drɛwo 'ka ni 'ezin- ee? Taa- 'kaa- zi 'bhii- 'ka kle -yaa' -klanlana mu 'ke mu 'le 'ezin- ee?»

28 'Bhe 'yi 'te, 'ke -wa -zwanwole, 'bhe- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'yee- mee 'e -yaa -klanlana 'le! 'Bhe- 'dun-, 'o mɔɔ -o 'ke *Moizi a -klanlana mu -la -le.

29 'Wa 'yaango- dɔɔ -Waanbhaa' -janwoa Moizi ni; 'dun- 'yee- mee 'la bhe 'waa -a dayre dɔ!»

30 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- mee -ya -lekunle -o ni dɔɔ: «'Kpeelɛni maza -le -ge 'de! 'Ka pe dɔɔ 'ka 'laa -a dayre dɔ, 'bhe- 'dun-, -e 'mi 'yre 'liiploola.

31 -Kɔɔ' 'kpen 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' laa 'e 'tronkpa- za 'yoo- kle mu ni, 'dun- 'ke mee 'la zan -gasikpa -a -lee, 'bhe- 'bhe 'a zru maza kle, -ya 'tronkpa- 'bhe- zan 'a 'seri 'e □la.

32 -A 'san 'drunyan zisan' bhla zi ma, 'kee- nu 'tenle- -zon ma, -kɔɔ' 'laa 'male- -lido' 'kaa mee do -yaa -a -yre 'wile- 'le, 'bhe- mee -bhɛke' do 'a 'yre 'liiploola.

33 'Ke 'yee- mee 'lee- yaa -yaa da -Waanbhaa' ba bi, yaa -yaa nu 'sole- -za 'kedo- 'kpɔ klele-.»

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- Farizi mu 'e -wa pele- 'yee- mɛɛ 'e ni dɔɔ: «-A 'san 'e 'ya yi ma, 'e 'gbutru 'e 'kpen -o -za 'yɔɔ- 'yi; 'bhɛɛ- 'ya zi 'bhii- 'yoo daan -zɔn ɛɛ? -Ayile 'te, 'ke -wa -gbinle' -o daanfe' 'e [ɪa].»

-Yre 'wi mu -zeze mu 'e -woo -de mu 'gbu -la -le ɛɛ?

³⁵ Zesu 'a 'malawoa 'kaa Farizi mu 'e -o 'yee- mɛɛ 'e -gbian -o plɛŋ-, 'kee-gele- -a ziglinle, 'bhɛɛ- -ya yele, 'ke -ya -lrɔkpale dɔɔ: «'Yee kpa Bhaapɛŋ Gbe 'e 'yi ɛɛ?»

³⁶ 'Ke 'yee- mɛɛ 'e Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'kele- ɛɛ Mɛɛzan, 'bhɛɛ- 'ŋ sɔ 'ŋ 'kpale -a -yi ɛɛ?»

³⁷ 'Bhɛɛ- Zesu 'a [ɪ]pia -a ni dɔɔ: «'E 'yre -o 'yela- ma -gɛ, 'yele- -janwo' zii' 'e ni -gɛ.»

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'mi 'ŋ [ɪ]kpa 'e 'yi.» 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lɛɛ-, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe gbale-.

³⁹ Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Ŋ [ɪ]nwa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'kiti do -la 'kanyɛ- nɔɔ; 'kooko- -yrɛ 'wi mu yrɛ ma ye, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -yrɛ 'wile- laa -o, 'mu zan mu kle -yrɛ 'wi mu 'le.»

⁴⁰ Farizi 'ke mu 'la dulale 'yaa- -a -din 'bhe 'waati 'e ba, 'mu 'trɔnbɔle 'bhe -jan 'e 'yi, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ezin- yrɛ 'wi mu 'le ɛɛ?»

⁴¹ Zesu 'bhe 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi 'ka -o 'ke -yrɛ 'wi mu 'le, -za 'yɔɔ- -kpan 'laa -yaa nu baale 'ka ta, 'kaa -za 'yɔɔ- klele -zayi'. 'Dun- 'kaa 'pelawo zii' dɔɔ: <'O yrɛ ma ye>. 'Bhela- -zayile 'kiti -o 'ka ma 'kaa- -za 'yɔɔ mu 'e -zayi'.»

10

-Bhlaa gooba mi do 'pegee -yaa' -bhlaa mu 'e ma -gɔɔn

¹ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan laa wlale -bhlaa mu a wele- 'e 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- -saan wele- 'e ma yrɛ -bhɛɛke' [ɪ]nɔɔ, 'bhɛɛ- -e -zinaa' wele- 'e 'kpee, 'bhe zan 'e 'bhe -o 'ke -faannii' do 'pegee mɛɛ dɛ mi do -la -le.

² 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -kaan wele- 'e 'lii, 'bhe zan 'e 'bhe -le 'ke -bhlaa mu 'e gooba mi 'gbu 'e 'le.

³ -Bhlaa mu a wele- tagbin- mi 'e, 'bhe wele- 'e 'liigo- 'yee- -bhlaa gooba mi 'e ni. 'Bhɛɛ- -bhlaa mu 'e -wa -weli' 'e ma; 'bhɛɛ- -e -yaa' -bhlaa mu 'e 'kpen sii do do -o 'tɔ ma, 'bhɛɛ -e pwe -o -le 'pɛlii-.

⁴ 'Kee- -yaan -yaa' pɛ -bhlaa mu 'e 'kpen 'pwɛlele bhla 'la ba, 'bhɛɛ- -e do 'mu -lɛɛ, 'bhɛɛ 'mu dɔ -a zi -amasrɔyi 'mu 'a 'weli- 'e dɔ.

⁵ 'Dun- waa mɛɛ 'la zan dɔ, waa nu dɔle 'bhe zan 'e zi, -amasrɔyi waa a -weli' 'e dɔ; 'bhela- -yile -o nu blasanle 'bhe zan 'e ma 'egbɔɔnle.»

⁶ Zesu 'bhe -gɔɔn 'la [ɪ]woa -o ni bhe, 'dun- waa 'bhe 'yimalɛ.

Zesu -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'e 'le

⁷ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'mi -le 'ke -bhlaa mu a wele- 'e 'lii 'le.

⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen [ɪ]nwa 'mi 'lɛɛ, 'mu -o 'ke -faannii' mu 'pegee mɛɛ dɛ mu 'le; 'dun- -bhlaa mu 'e waa -o 'trɔnpale -o ni.

⁹ 'Mi -le 'bhii- 'fɛlii 'e 'le, 'ke mɛɛ 'la zan -wlaa 'bhe 'fɛlii 'e [ɪ]nɔɔ, 'bhe zan nu gole -za 'yi. 'Bhe zan nu 'sɔle- wlale, 'bhɛɛ- -e pwe, 'bhɛɛ- -e nu -a le pe -srɔɔwɔle.

10 -Faannii' 'e yaa nu bhaama, 'ke yaa 'e go -faanwole 'pegee mɛɛ dele -la ba, 'bhɛɛ- pɛ 'siez- 'kaama-. Duŋ- 'mi ɲnwa, 'kooko- bhaaplɛŋ mu 'ɛ -o bole -yre ma -si 'srɔɔwo-, 'bhɛɛ- 'yee- -si 'ɛ pa -o -yi 'kee- kan a -dan' ta.

11 'Mi -le 'ke -bhlaa mu gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -bhlaa mu gooba mi wlan 'ɛ -dwa a -la 'ke -ya niigo -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi -yaa' -bhlaa mu 'ɛ ni.

12 'Duŋ- mɛɛ 'la zan yewo -goli' ma, 'bhɛ zan 'laa -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -yaa' pɛ 'laa 'ke -bhlaa mu 'ɛ 'le, 'bhɛla- -yile 'ke -a -yrekpaa srɔpɛ do ma 'ke 'bhɛ -o zan -a ta, -e blasan, 'bhɛɛ- -e -bhlaa mu 'ɛ to srɔpɛ 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- srɔpɛ 'ɛ nu banlɛ 'yee- -bhlaa mu 'ɛ 'ke ta, 'bhɛɛ- -a -vin mu 'ɛ kan 'eke- ma.

13 'Yee- -goli' ma yewo mi 'ɛ blasan srɔpɛ 'ɛ 'lɛɛ, -amasrɔyi -e yewo -goli' do -kplenne' -la ma, 'bhɛɛ- yaa a 'ŋgamiwo -bhlaa mu 'ɛ ma.

14 'Mi -le 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Mi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ do, 'bhɛɛ- 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ -woo 'mi do.

15 'Bhi- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'mi do, 'bhɛɛ- 'mi 'yee- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' do 'ezin-. 'Mi 'ŋ niigo- 'ŋ 'gbu 'si 'ɛ 'yi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ ni.

16 -Bhlaa 'bhɛɛke mu -o 'ŋ 'kɔɔ 'ezin-, 'bhɛ mu laa -o -bhlaa mu yi welɛ- 'lɛɛ- 'yi. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'ŋ do 'mu 'lɛɛ 'bhɛɛ- 'ŋ ge 'mu 'le. 'Bhɛ mu nu 'ŋ 'weli- 'ɛ malɛ, 'bhɛɛ- -o 'pegee 'ke mu 'lɛɛ- -o nu 'klalɛ- 'eke- ba, 'bhɛɛ- -o klɛ -bhlaa 'lɛdo-, 'bhɛɛ- -bhlaa gooba mi do 'kpɔ -la dole nu klɛɛ -o -lɛɛ.»

17 «'Ŋ -za sɔ 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ni, -amasrɔyi 'mi 'ŋ niigo- 'ŋ 'gbu 'si 'ɛ 'yi, 'kooko- 'an 'srɔɔwo gbɛ drɛɛwo 'ezin-.

18 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'ŋ -si 'ɛ 'sile, 'duŋ- 'ŋ 'gbu -le 'ŋ si 'ɛ 'na zii' ga ni 'ŋ 'gbu zru ma. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -a 'sɛŋ -o 'ŋ ni 'ke 'an na ga ni, 'bhɛɛ- -a 'sɛŋ -o 'ŋ ni 'ke 'ŋ sɔ a 'kunle ga 'kɔɔ 'ezin-. 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa 'a ɲpia 'ŋ ni 'kaa 'an klɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-»

19 Zesu a -jan mu 'ɛ Zuufu mu 'ɛ 'yicienna 'ezin-.

20 -O -bebe -yaa pɛ 'zi doɔ: «Lii -yɔɔ' -o -a zi! -A ŋgblo -wlenna! -Mela ma 'ka -o 'ka 'trɔŋkpa zii' -a ni ɛɛ?»

21 'Duŋ- -o 'ke mu -yaa pɛ 'zi doɔ: «'Ŋn ɔn! Lii -yɔɔ' -o mɛɛ 'la zan zi 'bhɛ 'laa -janwo' 'bhɛ gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- lii -yɔɔ' sɔ -yre 'wi mu -yre -liiploole ɛɛ?»

Zuufu mu 'ɛ -woo -banjo' zii' Zesu yi

22 -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gbɛkpa yi 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhɛ 'fɛti 'ɛ 'yaa- klɛ Zeruzalemu lɛɛ 'oo lɛɛ. 'Bhɛ 'fɛti yi 'ɛ ɲbhwa, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ zi.

23 'Bhɛ 'fɛti yi 'ɛ 'le, Zesu 'yaa- ge 'zi 'kee- nu 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla yɛ 'la -o -yaa 'bhɛ sii: <-Bhɛŋgbɛ Salomo a 'wlanja>.

24 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'ɛ -woo -lɛkpale 'eke- ta -a zi, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale doɔ: «'E nu 'o 'nii- 'ɛ gole bhɛ ta 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ? 'Ke 'bhi -le 'ke Mɛɛ -Bhɛ Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pɛ 'o ni kpataakpa.»

25 Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni doɔ: «'An 'pia- gban 'ka ni, 'duŋ- 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'ŋ 'yi. 'Ŋ 'yoo- -za mu 'la klɛ 'zi 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' a -glooya' 'le, 'mi -o mɛɛ -gloɔn 'la 'le 'mu 'bhɛ zɔn kpataakpa.

26 'Duŋ- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi, -amasrɔyi 'ka 'laa -o 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ 'ke mu 'le.

27 'An pɛ -bhlaa mu 'ɛ -woo 'trɔŋkpa- 'ŋ 'weli- 'ɛ ɲla. 'Mi -o do 'bhɛɛ- -o do 'mi zi.

28 'Mi bole -yre ma -si 'la -dan' laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ na -o ni. Waa nu galɛ -titi, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔlɛ- -o 'kunle 'ŋ 'kɔɔ.

29 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la 'bhɛ -o -naa 'ŋ ni 'bhɛ gbɛlaan 'yiya- pɛ 'kpen ni; 'bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -o 'kunle 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ.

³⁰ 'Mi 'pegee 'η Δε -Waanbhaa' 'woo- do 'kpo.»

³¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -o kpoti mu 'sile 'ezin- 'mu 'pa zayi' Zesu ma.

³² 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ŋ -za 'Irele- -bebe 'la 'srɔɔwoa- 'η Δε -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'η 'mu -kla 'ka 'yre ma. 'Ka -a zi 'bhii- 'ka kpoti pa 'η ma 'woo- -za 'Irele- mu 'la bhe -o -de 'gbu -la -zayi' εε?»

³³ Zuufu mu 'ε -o 'bhe zikpaa- Zesu ni dɔɔ: «'Waa -o kpoti 'payre- -glin 'zi 'e ma -za 'Irele- kle -zayi'. 'E -Waanbhaa' 'tɔsɛ zii' bhe, 'bhela- -zayile, 'wa zi 'bhii- 'o kpoti 'pa 'e ma. -Amasɔyi 'bhi 'la 'bhi -o 'ke bhaaplɛn bhaamale 'le 'yoo- 'e 'gbu kle 'zi 'ke -Waanbhaa' 'le.»

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-A yɔɔnde le laa -o 'kaa 'tonj 'sewe 'ε 'yi dɔɔ -Waanbhaa' 'a 'pia- dɔɔ: <'Ka -o -waanbhaa' mu 'le εε?»

³⁵ -Kɔɔ' 'a 'yaango- dɔɔ -za 'la -yɔɔnde le -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'ε 'yi, waa sɔ 'bhe 'yigale -titi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -yaa- 'jan 'ε 'lɛnaa- mεε 'la zan mu ni, 'kee- 'mu 'siila- <-waanbhaa' mu.»

³⁶ 'Bhe bhla 'ε ba, 'η Δε -Waanbhaa' 'mi -la makwan- 'bhεε- -e 'mi 'winbwa- 'drunyan 'lεε- 'yi. -E -kla 'nale- 'bhεε- 'kaa- pe 'zi dɔɔ: <'E -Waanbhaa' 'tɔsɛ zii' εε?» -Amasɔyi 'an 'pia dɔɔ 'η 'yoo- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le bhe.

³⁷ 'Ke 'naa -o 'η Δε -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi bi, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

³⁸ 'Dun- 'ke 'η 'yoo 'η Δε -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi, 'ali- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi, -ka 'ka 'kpa -o -yi, 'koko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'mi 'pegee 'η Δε -Waanbhaa -o do: 'Ŋ -De -Waanbhaa' -o 'mi 'yi, 'bhεε- 'mi -o 'yee- 'η Δε -Waanbhaa' 'yi 'ezin-»

³⁹ -O 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -wa pele- dɔɔ -wa 'kunle 'ezin-. 'Dun- -e 'bhia -o 'kɔɔ.

⁴⁰ 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- 'ezin- Zrudɛn yue 'ε -yre gbε do 'ε ta, Mεε Wiinfe' Mi Zaan -yaa mεε mu 'ε 'wiinfe zii' 'yre 'la 'nɔɔ 'elwale bhe 'bhe 'nɔɔ. 'Bhεε- 'kee- bole- 'bhe yre 'ε 'nɔɔ ye.

⁴¹ Mεε -bebe -ja 'tenle- -a ma 'bhe 'nɔɔ. 'Bhεε- 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Zaan 'laa 'sole- maza do 'kpo klele, 'dun- -e -jan 'oo -jan 'la 'woa 'yee- mεε 'lεε- ba zayi, 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le.»

⁴² 'Bhεε- mεε -bebe -o -kpa Zesu 'yi 'bhe yre 'ε 'nɔɔ ye.

11

Lazaa gaza

¹ -O -yaa 'gwlaan- do sii Lazaa, 'bhεε- ga -yaa 'bhe ma. 'Bhe 'yaa- da -wa 'la ta -o -yaa 'bhe sii Betani. -A nεεnε- -le -yaa ple: Mari 'pegee Maati. 'Bhe mu -yaa 'yee- -wa do 'kpo 'ε 'yela- ta 'ezin-.

² Mari -le -yaa le 'la -lasikɔɔ -gbɛn 'nrale- do 'klaa Mεεzan Zesu gaan ma, 'bhεε -yoo magwa- -a winle mu 'ε 'le. Ga -yaa 'yela- nεεnε- 'gwlaan- Lazaa ma.

³ 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- nεεnε- le ple 'ε -o mεε winbole Zesu ta 'kaa -ya pe -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'e 'bhεgwɛn- 'la -za sɔ 'e ni, pe -o -a ma.»

⁴ Zesu 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -ya pele- dɔɔ: «Lazaa ma ga 'ε yaa nu klele -a dεpe 'le. 'Dun- 'yee- ga 'ε -e nu klele 'ke -Waanbhaa' 'tɔbhɔpe 'le; 'bhεε- -e nu klele -Waanbhaa' Gbe 'ε 'tɔbhɔpe 'le 'ezin-»

⁵ 'Bhεε- 'dun-, Maati 'pegee Mari, 'bhεε- Lazaa -za -yaa sɔ Zesu ni 'egbenele.

⁶ 'Dun- -ya malawoa 'kaa ga -o Lazaa ma, -e 'bwa 'ezin- -yrekpaa' ple ta -e -yaa yre 'la 'nɔɔ 'bhe 'nɔɔ.

7 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -yaa -klanlani mu 'e ni doo: «-Koo' 'niina- -koo' -zanta' Zude 'kleen 'e 'yi.»

8 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa zikpale -a ni doo: «'O Daan mi, 'bhe □nɔɔ laa -mɔle' -li, 'bhe- Zude Zuufu mu 'e -yaa zi 'bhii- -o kpoti 'pa 'e ma, 'bhe- -woo 'e de, 'bhe- 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'niinale 'ezin- 'bhe- -yre 'e □nɔɔ ee?»

9 Zesu 'bhe zikpaa- -o ni doo: «'Lere vu ta ple laa -o -yrekpaa' do 'yi ee? 'Ke mee 'la zan -o 'taawo zii' -yrekpaa', 'bhe zan gaan laa san pe 'kedo- 'kpo ma, -amasroyi -yrete' -o -bhi 'zi.

10 'Dun- 'ke mee 'la zan 'taawo zii' -bi zi, -a gaan san pe ma; -amasroyi 'tebhile laa -o -a -lee.»

11 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke -ya 'kpale 'a ta 'ezin- doo: «-Koo' 'bhegwlen- Lazaa -o yide zi, 'dun- 'η nu gele -a bwele.»

12 -Ayile 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa zikpale -a ni doo: «'Ee! Meezan, 'ke -yoo yide 'zi, -e nu -bhele.»

13 Zesu 'yaa- -we 'zi 'ke Lazaa gaza 'e 'bhe- 'le, 'dun- -yaa' -klanlani mu 'e 'kpee ma, -e -yaa -we 'zi yideza 'te -la -le.

14 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni kpataakpa doo: «Lazaa -gaa.

15 'Dun- yaa klelawole 'η 'yre ma bhe, 'bhe □swa 'mi ni 'ka mu -zayi', 'koko- 'ka 'ka kpa 'mi 'yi. 'Dun- -ka 'ka 'wlen-, 'bhe- -koo' ge -a -din.»

16 'Bhe klele 'te, Toma 'la -o 'bhe 'tokpaa- Didimu ('bhe 'yi -le <-Ne Yone->), 'bhe 'a 'pia- Zesu a -klanlani -vin mu 'e ni doo: «-Koo' mu ge -a zi 'ezin-, 'bhe- -koo' 'kpen 'pegee 'yee- -koo' Daan mi 'e -koo' ga 'eke- zi!»

Zesu -le bole -yre ma -si na mee ni

17 Zesu 'bhale- Betani, 'ke -ya yele- 'bhii- -o 'yee- Lazaa □bian gban 'bhe -yrekpaa' yizie -le -ge.

18 Betani -wa 'e 'plengole -yaa Zeruzalemu ma kilo yaga.

19 'Bhela- -yile, Zuufu -bebe mu -nwa Maati 'pegee Mari ba -o tagale, -o neene- Lazaa gaza 'e 'yi.

20 Maati 'a 'male- 'kaa Zesu -o zan, 'kee- gele- -a -lepa' yre nɔɔ-; 'dun- Mari □bwa 'fe 'le ma.

21 Maati gele 'tenle- Zesu ma, 'ke -ya pele- doo: «Meezan, 'kee- 'kpa bi -ge, 'η neene- 'e yaa -yaa nu gale.

22 'Dun- 'an 'yaango- 'bhii- 'kee- pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhe 'nale- 'e ni 'saanibhe.»

23 Zesu pe -a ni doo: «'E neene- 'e nu bwele gale ba.»

24 Maati 'bhe zikpaa- Zesu ni doo: «'An 'yaango- 'bhii- -e nu bwele gale ba gbaa mu -bwe yi 'e gale ba 'drunyan 'leyan yi 'e 'le.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'Mi -le mee mu bwe gale ba, 'bhe- 'mi -le bole -yre ma -si na mee ni. 'Ke mee 'la zan 'e □kpa 'mi 'yi, 'ali- 'kee- -gaa, 'η nu -a bwele gale ba, 'bhe- -e bo -a -yre ma.

26 'Bhe- 'ke mee 'oo mee 'la zan -o -a -yre ma, 'bhe- 'ke -ya -kpa 'mi 'yi, 'bhe zan laa nu gale -titi. 'Yee kpa 'bhe -jan 'e 'yi ee?»

27 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke Maati 'a 'lekunle Zesu ni doo: «-Aani' Meezan, 'an 'yaango- doo 'bhi -le Mee -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kriisi 'e 'le, 'bhe 'pegee 'bhi -le *-Waanbhaa' Gbe 'e 'le; -a -ledulale -yaa doo 'bhi -le -yaa nu nule 'drunyan 'yi.»

Zesu -o wisi zii'

28 Maati 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'kee- gele- -a neene- le Mari 'siile-; 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni gaanyi' doo: «-Koo' Daan mi 'e □nwa, -yoo 'e 'sii zii'»

²⁹ Mari 'bhe 'male-, 'ke -ya -wlenle' blaale-, 'bheε- 'kee- gele- Zesu 'lepale.

³⁰ 'Dun- Zesu 'laa wlaε -li 'bhe bhla 'ε ba Betani -wa 'ε 'kpee. Maati 'lepaa- 'kele- yre 'la □noo, -e -yaa -li 'bheε- □noo.

³¹ Zuufu mu 'la 'yaa- Mari -din 'fe 'ε □la -a taga zayi', 'mu 'a 'yele- 'bhii- Mari 'e 'wlenle-, 'bheε- -e -pwela 'peeli- blaale-; 'ke -o dole- -a zi. -O 'kpee ma -e -yaa ge 'zi wisile Lazaa bu 'ε ta.

³² Zesu 'yaa- yre 'la □noo, Mari 'bhole- 'bhe yre 'ε □noo, 'bheε- -a -yrekpale Zesu ma, 'kee- baale' -a 'kpo ta 'bhe gaan ma, 'bheε- 'ke -ya pele- 'kaa: «Mεεzan 'kee- 'kpa bi -ge, 'η nεεne- 'ε yaa -yaa nu gale.»

³³ Zesu Mari 'yele- wisiyre noo-, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'yaa- 'yee- Mari zi, -e 'mu 'yele- wisi' yre noo- 'ezin-, 'bhe wisi' -gboo -dwa -a -yre ta 'egbenele, 'bheε- -a zrubatedwa.

³⁴ 'Bheε- 'ke Zesu -o -lrōkpale doo: «'Kaa □bian 'naa- ma εε?» -O pe -a ni doo: «Mεεzan, nu a -glin doo.»

³⁵ 'Bheε- Zesu 'gbu wisia□.

³⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- 'eke- ni doo: «-Kaa -glin doo! 'Gwlaan- 'lεε- -za -yaa so -a ni de!»

³⁷ 'Dun- -o 'ke pe doo: «'Yee- 'la mεε -yre 'wi mi 'ε 'yre 'liiploola, yaa -yaa so -a klele- 'bheε- Lazaa 'laa ga εε?»

Lazaa bweyre gale ba Zesu 'koo

³⁸ Wisi' -gboo do gbe drεεwoa- 'egbenele Zesu 'yre ta, 'bheε- -e -ja Lazaa bu 'ε ta. -A bu 'ε 'yaa- 'ke vle -gluu do -la -le, 'bheε- -wa -liitaan 'ke vle -kpuη -gbene do -la -le.

³⁹ Zesu pe mεε mu 'ε ni doo: «-Ka vle -kpuη 'ε go bu -gluu 'ε 'lii doo!»

'Bhe klele 'te, Maati, 'yee- Lazaa nεεne- le 'ε, 'ke -ya 'pele Zesu ni doo: «Mεεzan, -a vendwa- gban 'eyoole, -amasroyi -a binle blaana -yrekpaa' yizie -le -ge.»

⁴⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele Maati ni doo: «'Naa 'pele 'e ni doo 'kaa 'ke 'yee □kpa 'mi 'yi, 'e nu -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'ε 'yele εε?»

⁴¹ 'Bhe klele 'te, 'ke -o vle -kpuη 'ε gole- bu -gluu 'ε 'lii. 'Bheε- Zesu 'e 'yrekpale laanima, 'ke -ya pele- doo: «'N De -Waanbhaa', 'mi 'e 'pubo- amasroyi 'ye 'an 'seri 'ε 'lekwan- gban.

⁴² 'Mi 'an 'yaango- 'bhii- 'ye 'an 'seri mu 'ε 'lekun- 'tanji, 'dun- 'η 'yoo- 'seri 'lεε- kle 'zi 'e ni, 'η zi mεε mu 'lεε- 'wola- -zayi'; 'kooko- -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-»

⁴³ -E yanle- 'bhe -jan 'ε 'wole- 'le, 'kee- 'peεnle 'egloole doo: «Lazaa 'pwe -ge!»

⁴⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Lazaa gbaa 'ε bwele-, 'bheε- -e -pwela. -A gbe 'pegee -a gaan mu 'ε 'yrele- -yaa 'ke sogbe mu 'le, 'bheε- sogbe 'pu do 'kpale- -yaa -a wleyi'. Zesu pe -o ni 'te doo: «-Kaa 'plooo, 'bheε- -e ge a 'gbu ma!»

Mεε mu 'ε -woo 'dukpa zii' Zesu ma -a de zayi'

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Luki 22.1-2)

⁴⁵ Zuufu mu 'la □nwa Mari ba, 'bheε- Zesu -za 'la □kla, -o 'bhe 'yele-, 'ke -o -bebe -o 'kpale 'a -yi.

⁴⁶ 'Dun- -o 'ke -ja Farizi mu 'ε ba, 'ke -o Zesu kleza 'ε 'kpen 'yigooonle 'mu ni.

⁴⁷ 'Sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o -waa 'kitikan mεε gblaana -lεdo' 'ε 'lekpa- 'eke- ta, 'bheε- 'ke -wa pele- doo: «-Koo' nu -mε za 'gbu -la klele εε? -Amasroyi -yoo 'sole- maza -bebe mu kle 'zi.

⁴⁸ 'Ke -koo' 'a 'twa- 'kee □bwa kleza -gloon mu 'lee- klele ma, -kooa' mæe mu 'e 'kpen nu -o 'kpale -a -yi. 'Ke 'bhe □kla, *Romε -kunlii mu 'e -o nu nule -kooa' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'pegee -kooa' 'kleen 'e 'wile- 'de!'»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, -o ba mæe do 'la -o -yaa 'bhe sii Kaifu, 'bhe- 'ke 'bhe 'yaa- -waa' 'sraka 'lena -kunlii gblaen 'le 'bhe lee 'e ta bhe, 'bhe pe -o ni doo: «'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yima-!

⁵⁰ 'Kaa 'laa 'yaango- doo 'ke mæe do 'kpo -gaa 'kleen 'yi mu 'e 'kpen a -za ma, 'bhe mabhaabho -koo' 'gbu ma 'ke 'bhe kan -kooa' mæe mu 'e 'kpen dele ta ee?»

⁵¹ 'Dun- Kaifu -jan 'la 'woa- bhe, 'bhe 'laa dale -a 'gbu ba; -e -yaa 'ke 'sraka 'lena mu -kunlii gblaen 'le 'bhe lee 'e 'le, 'bhela- -zayile -e -yaa -Waanbhaa' -lala' janwo 'zi doo Zesu 'yaa- nu gale Zuufu mu 'e ni.

⁵² 'Dun- Zesu 'laa -yaa nu gale Zuufu mu 'e do -kplen ni. -Waanbhaa' a mæe mu 'la 'kpen 'piilale -o 'drunyan 'yi yrekpen- □noo, -e 'yaa- nu gale 'mu -la ni 'ezin-; 'kooko- -yoo 'kpen 'lekpa- 'eke- ta, 'bhe- -yoo kle mæe 'si do 'le.

⁵³ -A 'san 'bhe yi 'e ma, Zuufu mu a -kunlii mu 'e -waa -kpaan do ma doo -o nu Zesu dele.

⁵⁴ 'Bhela- -zayile, Zesu 'laa -yaa 'kaan zii' -li Zuufu mu 'e 'plen- mokpen' 'yre ma kpataakpa. -E -gwa 'bhe yre 'e □noo, 'bhe- 'yee- 'pegee -yaa' -klanlani mu 'e -ja 'kleen do 'yi -wa do ta -kpe 'e ba -yre ta. -O -yaa' 'bhe -wa 'e sii Efraimu. Zesu 'pegee -yaa' -klanlani mu 'e □bwa 'bhe- -wa 'e ta ye.

⁵⁵ Zuufu mu a Paki 'feti 'e □bhwa gban bi -wa -din. 'Bhela- -yile, mæe -bebe -ja Zeruzalemu 'yee- 'feti 'e 'lee, 'kooko- -o -yaa -za 'la kle -waa' 'ton' 'e ta, 'bhe- -o kle 'weŋ -Waanbhaa' -yre 'yi, -o 'bhe kle -so.

⁵⁶ -O 'yaa- Zesu ziglin- 'zi 'te. 'Bhe- -o -yaa bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni doo: «-E □kla 'nale- ee? -E nu nule 'feti 'e ta taa- yaa nu nule ee?»

⁵⁷ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -wa -pia gban mæe mu 'e ni doo 'ke mæe 'oo mæe 'la zan -yaa Zesu geyre 'e do, 'bhe zan nu 'bhe 'pe -o ni, 'kooko- -o ge -a 'kunle-.

12

Lasiklɔo 'klaza- Zesu gaan ma Mari 'koo Betani

(Matie 26.6-13; Maki 14.3-9)

¹ -Yrekpaan 'srwado- -yaa Zuufu mu a Paki 'feti 'e 'lee, 'bhe- Zesu ge gbe dræwoa- Betani -wa 'e ta. -E Lazaa 'la -bwela gale ba, 'bhe a -wa -le -yaa Betani 'le.

² -O 'yee Zesu 'lewæe pe □kla 'bhe- □noo. Maati -yaa pebhle 'e 'yicien zii'. 'Bhe- Lazaa 'pegee Zesu 'bhe- -yaa' -klanlani mu 'e 'yaale- -yaa pebhle -tabali 'e zi.

³ 'Bhe bhla 'e ba, 'ke Mari -lasiklɔo -kposoo 'plæele- buteli do 'sile, 'bhe- 'kee- Zesu gaan ma 'srole 'kele-. 'Bhe blaen, 'kee- 'bhe gaan mu 'e magole 'ke -a winle mu 'e 'le. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -lasiklɔo 'e -gblen 'e zenle- 'fe 'e 'kpen □la.

⁴ -O -yaa Zesu a -klanlani 'kela sii Zuda Isikarioti, 'yee- 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhe- -ya -lena' mæe mu ni, 'bhe pe 'te doo:

⁵ «-Mele -kla waa -lasiklɔo -gblen 'nræle- 'lee- gonle -goli' 'tanbha -keme yaga ma, 'bhe- -o 'bhe -goli' 'e na 'kooŋlenzan mu ni ee?»

⁶ 'Dun- Zuda 'bhe -jan 'e □woa 'bhe gbæen- bhe, yaa klele 'bhii- -e -yaa 'kooŋlenzan mu -si yienkan' zii'. 'Dun- -e 'bhe 'pia- bhe gbæen-, -amasroyi

-e -yaa 'ke -faannii' 'le: 'YeLe- -yaa -waa' -goli' bɔpe 'e magaan mi 'le, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa -goli' 'la bɔ 'bhe 'yi, -e -yaa 'bhe 'si.

⁷ 'Dun- Zesu 'a zikpaa- 'a ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'srɔ! -E 'bhe □kla, 'ɲ binza 'e 'lɛɛmagaanza 'yi -sɔ.

⁸ 'Kooŋlenzan mu -o 'ka -din 'tanjii, 'dun- 'mi 'laa nu klele 'ka -din 'tanjii.»

Zuufu mu 'ɛ -woo Lazaa dɛyɛ -glin 'zi

⁹ Zuufu mu -zamaa' -gbɛɛ do 'a □maa dɔɔ Zesu -o Betani. -Ayile 'ke -o gele- 'bhe □nɔɔ. 'Dun- waa gele Zesu do -kplɛn -glin zayi', -o -ja Lazaa 'la 'ke Zesu 'bhe -bwela gale ba 'bhɛɛ- -zayi' 'ezin-.

¹⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ -wa 'kpale dɔɔ -o Lazaa dɛle- 'ezin-.

¹¹ -Amasɔyi 'yee- Lazaa -zayi', Zuufu mu -bebe -yaa go 'zi 'woo- 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'zi, 'bhɛɛ- -o -yaa -o 'kpa zii' Zesu 'yi.

Zesu 'wlayɛ- Zeruzalemu -wa 'ɛ 'kpee

(Matie 21.1-11; Maki 1.1-11; Luki 9.28-40)

¹² 'Bhe yi 'ɛ ta tooklin- yi 'le, -zamaa' -gbɛɛ 'la 'nwa- Paki 'fɛti 'ɛ ta, -wa □maa dɔɔ Zesu -o zan Zeruzalemu -wa 'ɛ ta.

¹³ 'Bhɛla- -yile, 'ke -o yɔ -laa mu 'kanle, 'ke -o 'pwele- -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen gele- -a -lɛpa' yɛ nɔɔ-. -O -yaa 'pe 'zi 'eke- 'zi 'egloole dɔɔ:

«Ozana!*

Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan 'ɛ 'to 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhe -dɔɔbɔ!
Bhaa -Waanbhaa' Izraɛli mu a -bhɛngbe 'ɛ 'dumawo!»

¹⁴ Zesu -soofali 'nɛ do □ya, 'bhɛɛ- -a 'sanle- -yaa 'bhɛɛ- ta, 'bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

¹⁵ «*Sion -wa -la mu, 'ka 'laa -gblaanel' (Zeruzalemu 'to 'ɛ do -le -yaa 'bhe 'le 'ezin-).*

-Ka 'ka 'yɛkpa doo, 'kaa- -bhɛngbe 'ɛ -yoo zan,
-a yaale -o -soofali 'nɛ do ta.»

¹⁶ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Zesu a -klanlane mu 'ɛ waa 'bhe -za mu 'ɛ 'yimale 'elwale 'pe. 'Dun- Zesu bwelawoa gale ba, 'bhɛɛ- -e -ja -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -wa 'yaangwa- dɔɔ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o -za mu 'la yɔɔndia- Zesu ba zayi' mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhɛɛ- wlata za □kla -a ni.

¹⁷ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- Zesu zi -e Lazaa 'siila- bu -gluu 'ɛ 'yi bhla 'la ba, 'bhɛɛ- 'bhe -bwela gale ba; 'bhe mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- -za mu 'la □kla 'mu -yɛ ma, 'mu 'kpen 'yigɔɔn- 'zi.

¹⁸ 'Bhɛla- -zayile, 'ke -zamaa' 'srɛ do gele- -a -lɛpayɛ nɔɔ-. -Amasɔyi -wa -maa 'kaa -e 'bhe 'sole- maza 'ɛ □kla.

¹⁹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa -o ta doo, 'ka 'laa nu 'sɔle- -za 'kɛdo- 'kpɔ klele- -a ni, -amasɔyi mɔkpen' -o ge 'zi -a zi.»

Grɛki mu 'ke mu -o Zesu ziglin- 'zi

²⁰ Mɛɛ 'la zan mu -nwa -Waanbhaa' gbale Zeruzalemu 'fɛti 'ɛ ta, Grɛki mu 'ke mu -yaa 'mu plɛɲ-.

²¹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -woo mabɛɛnle Filipu -din, 'bhe 'yaa- da Galile 'klɛɛn 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Betisaida 'bhɛɛ- ta. 'Bheɛ- -o pe Filipu ni dɔɔ: «'O Zan, □wa zi 'bhii- 'o Zesu 'ye, 'bhɛɛ- 'o -balo sa kle 'kɛle-.»

²² 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Filipu gele- 'bhe 'pele- Andre ni, 'bhɛɛ- -o mɛɛ plɛ -ja 'bhe 'pele- Zesu ni.

* 12:13 12.13 'Bhe 'yi -le dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandel!»

²³ -Ayile, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ: «Bhaaplɛŋ Gbe 'e nu 'tɔbhɔleya 'srɔɔwɔle -Waanbhaa' 'kɔɔ 'waati 'la ba, 'bhe 'waati 'e ɔbhwa.

²⁴ 'Mi pe 'ka 'ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Ke waa pɛbhe do bɔle 'trɛ 'yi, 'bhɛɛ- e bɔn, -e bɔ -a do -kplɛnnɛya 'e 'yi. 'Dun- 'ke -wa ɔbwa 'trɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- ɔbwan, -e bɔ 'bhɛɛ- -ya bhaa klɛ 'ebebele.

²⁵ 'Ke mɛɛ 'la zan lii biile -o 'bhe a 'trɛ ta -gɛ -si 'e 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'yi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'niigwa- 'bhe a 'trɛ ta -gɛ -si 'e 'yi, 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwɔle.

²⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e yewo 'mi ni, 'bhe zan do 'ŋ zi. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke 'ŋ 'yoo- yɛ 'la ɔnɔɔ, 'an yewone 'e nu klele 'ŋ zi 'bhɛɛ- yɛ 'e ɔnɔɔ. 'Ke mɛɛ 'la zan yewo 'ŋ ni 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e -lɛdɔle -a ma.»

Zesu -o a dɛza 'e 'wo zii'

²⁷ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'N zru ba 'tɛ -o -zɔn. 'Bhɛɛ- 'ŋ sɔ a pele- 'nale- -a ma ɛɛ? Taa- 'an 'pe dɔɔ: 'N Dɛ -Waanbhaa, 'ŋ go -yɛnɔhɛle' 'waati 'lɛɛ- 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ŋ nwa- 'bhɛɛ- -yɛnɔhɛle' 'waati 'lɛɛ- 'bhɛɛ- -zayi'.

²⁸ 'N Dɛ -Waanbhaa, 'e 'tɔ 'e magbaandɛ! 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -weli' do dale- laanima dɔɔ: «'Mi 'ŋ 'tɔ 'e magbaandia gban, 'bhɛɛ- 'ŋ nu -a magbaandɛ gbɛ drɛwɔle 'ezin-.»

²⁹ -Zamaa' 'la 'yaa- Zesu -din, 'bhe mu 'yee -weli' 'e 'male-, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Gbɔŋ -lɛ 'pɛɛ zii' bhe». 'Dun- -o 'ke mu pe dɔɔ: «-Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do -lɛ -janwoa -a ni!»

³⁰ 'Dun- Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka -weli' 'la ɔmaa bhe, 'bhe 'laa -wɛlɛ' 'mi 'kaama-, 'dun- -e ɔwia 'ka mu -la 'kaama-.

³¹ 'Drunyaŋ 'lɛɛ- ta 'kitikan yi 'e ɔbhwa -zɔn. -Setran' 'la 'kpaale- -o 'drunyaŋ 'lɛɛ- 'wiinj- 'bhii- -a -kunlii, -Waanbhaa' nu -a -gbinɛ' -yaa- -kunliiya 'e 'yi.

³² 'Bhɛɛ- 'ke -woo 'ŋ 'wlɛnna- laanima 'waati 'la ba 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'ŋ nu mɛɛ mu 'e 'kpen -glaanɛ' 'ŋ ba.»

³³ Zesu 'yaa- nu gale gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe, -e 'bhɛɛ- -zɔnna -o ni -janwo' gbɛya 'la bhe 'bhe 'yi.

³⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'e -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'Wa -daanna 'waa- 'tonj' 'sɛwɛ mu 'e 'yi dɔɔ Mɛɛ -Bhe Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'e nu bole -a -yɛ ma -yikpɛnɛɛ ta. -E -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'bhi -o -a pe 'zi 'o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplɛŋ Gbe 'e 'wlɛnɛ- laanima ɛɛ?» -Dele 'bhe Bhaaplɛŋ Gbe 'e 'le ɛɛ?»

³⁵ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Tɛbhile 'e nu -bhile' 'ka 'plɛŋ- 'waati sa. 'Tɛbhile 'e -yoo 'ka 'plɛŋ- 'waati 'la ba -li, -ka 'taawo -a -bhile' 'e ba, 'kooko- -gblo mu laa nu 'klalɛ- 'ka ba. -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan -o 'taawo zii' -gblo mu 'yi, 'bhe zan 'laa 'bhe 'gbu geyɛ dɔ.

³⁶ 'Tɛbhile 'e -yoo 'ka 'plɛŋ- 'waati 'la ba, -ka 'ka 'kpa -a -yi, 'kooko- 'ka kle 'tɛbhile ba -nɛ mu 'le.» Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele, 'ke -ya plɛngole -o ma, 'bhɛɛ- 'kee gele- -a magaannɛ -o ma 'egbɔɔnɛ.

Zuufu mu 'e waa -o 'kpale- Zesu 'yi

³⁷ 'Ali- Zesu 'sɔle- maza -bebe mu 'la ɔkla -o -yɛ ma, Zuufu -kunlii mu 'e waa -o 'kpale- -a -yi.

³⁸ 'Bhe kɛgbɛya 'e gbɛɛn- bhe, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -jan 'la ɔwoa 'ɛlwale -sɔ, 'bhe 'lɛswa; -ya -pia dɔɔ: «Mɛɛzan, -dele 'e ɔkpa 'o 'wojan- 'e 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -yaa' -glɔɔya' 'e -zɔnna -de -la ni ɛɛ?»

³⁹ 'Bhɛɛ- waa -yaa 'sɔle -o 'kpale Zesu 'yi 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'e -ya ɔpia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ezin- dɔɔ:

⁴⁰ «-Waanbhaa' -o -yɛbhe' mu 'e ɔwia, 'bhɛɛ- -yoo zru -dwa 'egɔɔle -yaa' -jan 'e ma, 'kooko- waa sɔ yɛ ma yele- -o -yɛbhe' mu 'e 'le, 'bhɛɛ-

'kooko- waa so -za 'yimale -o zru mu 'e 'le, 'bhεε- waa nu niinale 'mi -Waanbhaa' ba, 'bhεε- -o bhee.»

⁴¹ Ezai -janwoa 'bhe gbεεn- bhe Zesu ba zayi', -amasrɔyi -e Zesu 'tɔbhɔleya 'ε ɔya 'elwale -so.

⁴² 'Dun-, 'woo- Zuufu -kunlii mu 'e ba, -o -bebe -o -kpaɔ Zesu 'yi. 'Dun- -o -yaa -gblaanlawo zii' Farizi mu 'e 'yre 'lεε bhe, 'bhεla- -zayile, waa -yaa so -a pele- 'pεeli- kpaataakpa, 'kooko- waa nu -o -gbinle' -waa' daanfε' 'ε ɔla.

⁴³ -Amasrɔyi, 'tɔbhɔleya 'la 'yaa- da bhaaplen mu ba, 'bhe 'yaa- so -o ni 'ke 'bhe kan 'kela 'yaa- da -Waanbhaa' ba 'bhe ta.

Zesu 'a -jan mu 'ε nu mεε mu 'kitikanle

⁴⁴ Zesu pe mεε mu 'ε ni 'egloole dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'e ɔkpaɔ 'mi 'yi, 'bhe zan laa 'bhe 'kpale- 'mi 'yi, 'dun- -ya ɔkpaɔ mεε 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhεε- 'yi bhe.

⁴⁵ 'Ke mεε 'la zan 'mi ɔya, 'bhe zan mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'bhεε- ɔya bhe.

⁴⁶ 'Mi ɔnwa 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhii- 'tεbhile, 'kooko- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e ɔkpaɔ 'mi 'yi, 'bhe zan laa bo -gblo 'yi.

⁴⁷ 'Ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε ɔmaa, 'bhεε- 'ke yaa 'mu 'yizaklele, 'mi 'laa nu 'bhe zan 'ε 'kitikanle. -Amasrɔyi 'η ɔnwa mεε mu go yre -la nɔɔ- -za 'yi, 'mi 'laa 'nule- 'kitikan yre nɔɔ-.

⁴⁸ 'Ke mεε 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhe zan laa dɔle 'η 'wojan- mu 'ε ɔla, 'bhe zan 'ε 'bhe 'bhe 'gbu 'kitikan mi ɔya gban. 'η -jan mu 'la ɔwoa 'ka ni bhe, 'mu -le nu 'bhe zan 'ε 'kitikanle 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

⁴⁹ -Amasrɔyi 'η 'wojan- mu 'ε waa dale 'mi 'gbu ba. 'Dun- 'η Dε -Waanbhaa' 'la 'bhe 'η 'winbwa- 'bhe -jan 'la ɔkpaɔ 'η 'lii 'mi 'bhεε- ɔwoa.

⁵⁰ 'Bhεε- 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'η Dε -Waanbhaa' pe 'η ni 'η 'kela kle, 'bhe -le bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe nalele mεε mu ni. 'Bhεε- ya 'ε 'yi, 'η Dε -Waanbhaa' -jan yεke- do 'kpɔ 'la ɔkpaɔ 'η 'lii 'η 'bhεε- 'wo zii'»

ZESU -O -A -DANMA' -JANWO' ZII' YAA -KLANLANE MU 'E NI

13

Zesu -yaa' -klanlane mu 'ε gaan mafe' zii'

¹ 'Bhe ɔkla Zuufu mu a Paki 'feti yi 'ε 'lεε. 'Bhεε- Zesu 'gbu 'a 'yaangwa- 'bhii- -a go bhla 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bhεε -e ge -a Dε -Waanbhaa' ba 'bhe ɔbhwa. Mεε 'la zan mu -yaa yaa pε 'le, 'mu -za -swa -a ni 'tanji, 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma.

² Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε -yaa yromazi pε 'ε 'bhle zii'. -Setran' 'a ɔkpaɔ Simɔ gbe Zuda Isikarioti 'kpee gban 'elwale -so dɔɔ -e -dawli' 'kpa Zesu gbe ta, 'bhεε- -e 'bhe 'lena- mεε mu ni.

³ Zesu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'sen 'kpen -gloɔn gbekpaɔ- -a 'kɔɔ, 'bhεε- -e -daa 'bhe -la ba, 'bhεε- -e -yaa zan gele 'bhe -la ba 'ezin-.

⁴ 'Bhe klele 'te, -o -yaa pεbhle 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'e 'wlenle-, 'kee- -yaa dunε- tralape 'ε gole-, 'bhεε- 'kee- so do -yrelε- 'a 'saanla[].

⁵ 'Bhe blaɔn, 'kee- -yi 'klale 'tasa do 'yi, 'bhεε- 'kee- -yaa' -klanlane mu 'ε gaan mafele 'sanle, 'bhεε- 'kee- 'mu mago -so -e so 'la -dwa -a 'saanla[] 'bhe 'le.

⁶ -E bhɔle Simɔ Pieri ta, 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'bhi -le zan 'mi gaan mafele bhe εε?»

⁷ Zesu 'bhe zikpaa -a ni dɔɔ: «'N 'yoo- -za 'la kle 'zi -ge, 'yaa sɔ -a -yimale, 'duŋ- 'e nu -a -yimale boolazi.»

⁸ Pɛri pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa nu 'mi gaan 'mafele -titi!» 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'e gaan mafele, 'mi 'pegee 'bhi a -za 'kedo- 'kpɔ 'laa nu -klele -li 'eke- ta.»

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Simɔ Pɛri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yaa 'ŋ gaan do -kplɛn mafele, 'duŋ- 'ŋ ŋgblo 'pegee 'ŋ gbɛ mu 'ɛ mafe' 'ezin-!»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ke -o mɛɛ 'la zan □fia -yi ba, 'bhe maza laa -o -li 'bhe 'gbu 'fele- ma 'ezin-, 'ke yaa 'e go -a gaan mu 'ɛ 'mu -la mafele ba. -Amasrɔyi -a 'gbutru 'ɛ 'kpen 'fleele- -o. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka □kla gban 'wɛŋ, 'duŋ- 'naa -o -wɛ 'zi 'ka 'kpen 'le.»

¹¹ -Amasrɔyi Zesu 'yaa- mɛɛ 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhe 'a 'lɛna- mɛɛ mu ni 'bhe zan 'ɛ dɔ; 'bhɛla- -yile -ya -pia dɔɔ: «'Ka 'kpen laa -o 'wɛŋ.»

¹² Zesu 'yanle- -o gaan mafelele, 'kee- -yaa dunɛ- tralape 'ɛ 'klale -a ta, 'kee- yaa gbɛ drɛwɔle pɛbhle -tabali 'ɛ zi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -za 'la □kla 'ka ni bhe, 'kaa 'yimaa- ɛɛ?

¹³ 'Ka 'mi sii dɔɔ: <'O Daan mi,> 'bhe 'pegee<Mɛɛzan.> 'Zoo -o 'ka zi, -amasrɔyi 'mi 'gbu -le 'ka Daan mi 'pegee Mɛɛzan 'ɛ 'le.

¹⁴ 'Ke 'mi 'la 'mi -o 'ke Mɛɛzan 'pegee 'ka Daan mi 'le, 'mi 'ka gaan mafia-, 'ka mu 'ezin-, -ka 'eke- gaan mafe' do do.

¹⁵ 'Mi -za 'la □kla, 'bhɛɛ- 'an kle gbɛya 'ɛ -zrɔnna 'ka ni, 'kooko- 'ka mu 'bhe 'yansi za kle, -ka 'bhɛɛ- kle 'eke- ni.

¹⁶ 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ yewɔnɛ do gbalaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'ɛ ni, 'bhɛɛ- winbɔwo mi 'ɛ 'bhe 'yi 'laa ya 'bhe 'winbɔ- mi 'ɛ ni.

¹⁷ 'Ke 'ka 'bhe -za mu 'ɛ -dwa, 'kaa pɛ -yi nu -nrɛle' 'ke 'ka □swa -o -yizaklele.

¹⁸ 'Naa -o -wɛ 'zi 'ka 'kpen 'le. 'Mi mɛɛ 'la zan mu makwan-, 'ŋ 'mu dɔ. 'Duŋ- -za 'la yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi, -yoo 'ke -za -le 'ke 'bhe 'lɛsɔ-. -A yɔɔndele -o dɔɔ: <'O 'pegee mɛɛ 'la zan -o pele 'zi 'eke- ta, 'bhe zan 'ɛ 'wlɛnna- 'mi 'kaama-.>

¹⁹ 'Mi -o 'ka 'kpeelekan zii' -zɔn 'sani- 'yee- -za 'ɛ kle bhla 'ɛ plɛŋ-. 'Kooko- 'kee- □bhwa 'waati 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- <'N 'yoo- 'ke kpataakpa mɛɛ 'la zan 'ŋ 'yoo 'ke 'bhe 'le.>

²⁰ 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: Mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa-, 'ke 'bhi 'la 'bhe zan 'ɛ -kwan 'elrele, 'e 'mi -la 'kun zii' 'elrele bhe. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'mi -kwan 'elrele, 'bhe zan 'ɛ 'bhe -o 'ŋ 'winbɔ- mi 'ɛ 'bhɛɛ- 'kun zii' 'elrele 'ezin- bhe.»

*Zesu pe dɔɔ Zuda nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta
(Matie 26.20-25; Maki 14.17-21; Luki 22.21-23)*

²¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ɛ 'wɔlele 'ke -a zrubatɛdɔle-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- kpataakpa dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'ŋ gbɛ ta.»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo -yɛkpale 'eke- ta, 'bhɛɛ- -e -yaa -wɛ 'zi mɛɛ 'la zan 'le, waa -yaa 'bhe zan 'ɛ dɔ.

²³ 'Yee- Zesu a -klanlanɛ 'la 'bhe -za -yaa sɔ -a ni 'egbenele, 'bhe 'yaale- -yaa -a -din 'bhe bhla 'ɛ ba.

²⁴ -Ayile, 'ke Simɔ Pɛri 'e 'yɛɛ -kwlanbɔle 'bhe ni dɔɔ 'bhe 'yee- Zesu 'lɔkpa, 'bhɛɛ- -e 'bhe zan 'ɛ zrɔn -a ni.

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -klanlanɛ 'ɛ -ya makulale Zesu ba -yɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu -lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, -dele 'bhe zan 'ɛ 'le ɛɛ?»

²⁶ 'Bhe 'yi 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'N nu 'bluu kpu 'lɛɛ- -zwanle' -zien 'ɛ ba, 'ke 'an ɲnaa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'ɲ gbe ta.» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu kpu do 'sile, 'ke -ya -zwanle' -zien 'ɛ ba, 'bheɛ- 'ke -ya nale- Simɔ Isikarioti gbe Zuda ni.

²⁷ Zuda 'bluu kpu 'ɛ 'kunle-, 'ke -Setran' 'wlale -a zru 'ɛ 'yi; 'bheɛ- 'ke Zesu 'a 'pele a ni dɔɔ: «'Yoo- zan -za 'la klele, -a kle -gun blaale-!»

²⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pɛbhle 'zi 'eke- zi, -e 'bhe -jan 'ɛ ɲwoa -a ni win 'la ma 'mu do 'kpɔ 'laa 'bhe dɔle.

²⁹ Zuda -yaa waa -goli' magaan mi 'la 'le bhe, -o 'ke mu 'kpee ma Zesu 'a ɲpia -a ni dɔɔ, 'ke yaa gele waa pɛ 'feti ta pɛ 'ɛ 'mu 'lɔyre- nɔɔ-, -e ge -goli' 'na 'kooɲɛnzan mu ni.

³⁰ Zuda 'yanle- 'bluu kpu 'ɛ 'bhlelele, 'kee- 'pwele blaale-. 'Bhe ɲkla bi 'ɛ zi.

Zesu 'toɲ dɛɛ do 'zi mɛɛ mu ni

³¹ Zuda 'pwele- blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Bhaapɲen Gbe 'ɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ tapwɛ' bhla ɲbhwa 'tɛ, 'bheɛ- -e nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ tapwele mɛɛ mu ni.

³² 'Bheɛ- 'ke 'yee- 'a ɲkla 'bheɛ- mɛɛ mu -Waanbhaa' 'tɔbhɔ- 'yee- 'gbu 'yi, -Waanbhaa' nu -a klele 'bheɛ- mɛɛ mu 'a Gbe 'ɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ ye 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yi 'ezin-, -a -vinbwa 'waati sa 'bheɛ- -e 'bhe kle.

³³ 'N 'bhegwɛn- mu, 'naa nu -mɔle' 'ka -din -li. 'Ka nu 'ɲ zigɲɲɛ, 'duɲ- 'ɲ -jan yeke- 'la ɲwoa Zuufu -kunɲii mu 'ɛ ni, 'ɲ 'bheɛ- 'wole 'ka mu ni 'ezin- dɔɔ: 'ɲ nu gele yrɛ 'la ɲnɔɔ, 'ka 'laa nu 'sɔle- gele- 'bhe ɲnɔɔ.

³⁴ 'Bhɛla- -yile, 'mi -o zan 'toɲ dɛɛ do dɔle 'ka ni, 'bhe -le dɔɔ: 'ka -za 'sɔ 'eke- ni. 'Ka -za -swa 'mi ni gɔnɛ- 'la gbɛn-, 'ka mu -za 'sɔ 'eke- 'bheɛ- gbɛn- 'ezin-.

³⁵ 'Ke 'ka -za -swa 'eke- ni mɔkpɛn' nu 'a 'yaangolɛ 'tɛ 'bhii- 'ka -o 'ke 'mi a -klanlanɛ mu 'le.»

Zesu pe dɔɔ Piri ni 'e 'lɛmadɔle -a ma 'egloole 'kaa -yaa do

(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Luki 22.31-34)

³⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Simɔ Piri Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Mɛɛzan, 'e ge 'zi 'naa ma ɛɛ?» Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'N gele- yrɛ 'la ɲnɔɔ- -zɔn 'yaa sɔ gele- 'ɲ zi 'bhe ɲnɔɔ, 'duɲ- 'e nu gele 'ɲ zi boolazi.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Piri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Mɛɛzan, -mɛla ma 'naa sɔ gele- 'e zi -zɔn ɛɛ? 'N 'yrisriwole -o 'ke 'mi 'ɲ 'niigo- 'ɲ ɲsi 'ɛ 'yi 'yaa- -za ma.»

³⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɔɔkpale dɔɔ: «'E 'yrisriwole -o dɔɔ 'yee 'niigwa- 'e 'gbu ɲsi 'ɛ 'yi 'mi a -za ma ɛɛ? 'Mi pe 'e ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'sani- maagwɛn- 'weli' pɲɛɲ- -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'mi ma 'egloole -gloɔn yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

14

Zesu -le zi 'la ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhe 'le

¹ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka zrubatɛdɔle. -Ka 'ka 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- -ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ezin-.

² Yaayrɛ -bebe -o 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' ba 'fɛ 'ɛ ɲla. 'Ke 'bhe 'laa -o bi 'ke wlan 'le, 'naa -yaa nu -a pele 'ka ni dɔɔ 'mi ge 'zi 'ka 'yaayrɛ- magaanle 'ka 'lɛɛ -sɔ.

³ 'Ke 'ɲ 'yaan- 'ka 'yaayrɛ- 'ɛ magaanlele bhla 'la ba, 'ɲ nu nule 'ka 'kunle-, 'kooko- 'ɲ 'yoo- yrɛ 'la ɲnɔɔ 'ka kle 'bhe ɲnɔɔ 'ezin-.

4 'Mi -o ge 'zi yre 'la □nɔɔ, 'ka 'bhe □nɔɔ zi 'e dɔ.»

5 'Bhe klele 'te, 'ke Toma 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e gele- yre 'la □nɔɔ 'waa 'bhe dɔ. 'O sɔ 'bhe □nɔɔ zi 'e dɔle- 'nale- -a ma ɛɛ?»

6 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke Zi 'e 'le, 'bheɛ- 'mi -le 'ke wlan 'le, 'bhe 'pegee 'mi -le bole -yre ma -si 'e 'na mɛɛ ni. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- 'η Dɛ -Waanbhaa ba 'ke 'bhe zan laa 'kanle- 'mi ba.

7 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'η Dɛ -Waanbhaa' dɔle 'ezin-. 'Bheɛ- drɔɔn' 'kaa -dwa -zɔn, 'bheɛ- 'kaa □ya.»

8 Filipu pe Zesu ni 'te dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e Dɛ -Waanbhaa' zrɔn 'o ni, 'bheɛ- 'bhe 'waa- pe 'e 'yibhɔ.»

9 Zesu 'bhe zikpaa- -a ni 'bhe 'yi 'te dɔɔ: «-A nɔɔ- □mwa gban 'ke -kɔɔ' -o 'eke- zi, 'bheɛ- 'bhi Filipu 'laa 'η dɔle -lii ɛɛ? 'Ke mɛɛ 'la zan 'η □ya 'bhe zan 'η Dɛ -Waanbhaa' -la □ya. -Mele -kla 'yoo- -a 'pe 'zi dɔɔ: <'E Dɛ -Waanbhaa zrɔn 'o ni ɛɛ?»

10 'E 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'mi -o 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi ɛɛ? 'N 'yoo- jan mu 'la 'wo zii' 'ka ni, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu 'kpee. 'N Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo 'η 'yi, 'bhe -le 'bhe 'gbu a ye mu wo 'zi 'mi 'yi.

11 -Ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ke 'an 'pia- 'ka ni dɔɔ: 'η 'yoo- 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- 'yee- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi. 'Bheɛ- 'duɲ-, 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'η -jan 'la □woa 'mu 'yi, -ka 'ka 'kpa 'η -za mu 'la kle 'zi 'mu 'yi.

12 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa 'η 'yi, 'η 'yoo- ye mu 'la 'wo zii', 'bhe zan nu 'bhe 'yansi ye mu 'wɔle-. 'Bheɛ- 'duɲ-, 'bhe zan nu ye mu 'ke mu wɔle 'ke 'mu gbalaan -yiya' 'mi a pe mu 'e ni, -amasrɔyi 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dɛ -Waanbhaa' ba.

13 'Bheɛ- 'ke 'ka pe 'la 'yɛwɔa- -Waanbhaa' ma 'η 'to 'yi 'kaa 'η 'bhe kle, 'η nu 'bheɛ- klele, 'kooko- -Nɛ 'e -ya Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'e zrɔn mɛɛ mu ni kpataakpa.

14 'Ke 'ka pe 'ke 'la -yɛwɔa 'η ma 'η 'to 'yi 'kaa 'η 'bhe kle, 'η nu 'bheɛ- klele.»

Zesu -o Lii 'Wen' 'e 'naza- 'pe 'zi -yaa' -klanlane mu 'e ni

15 «'Ke 'η -za sɔ 'ka ni, 'ka nu 'η 'wojan- mu 'e 'kɔsikunle.

16 'Mi nu -a -yɛwɔle 'η Dɛ -Waanbhaa' ma dɔɔ -e bhɔɲba mi -bhɛeke' do na 'ka ni, 'kooko- 'bhe bo 'ka -din 'tanji.

17 'Bhe 'bhɔɲba- mi 'e 'bhe -le wlan ma *Lii 'Wen' 'e 'le. 'Drɔnyan 'yi mu 'e waa sɔ -a -srɔwɔle, -amasrɔyi waa sɔ -a yele-, 'bhe 'pegee waa sɔ a dɔle-. 'Bheɛ- 'duɲ-, 'ka mu 'a dɔ, -amasrɔyi -yoo 'ka mu -din, 'bheɛ- -yoo zan bole 'ka 'yi.

18 'Naa nu 'ka 'tolɛ- 'ka do -kplɛn 'le 'bhii- twɛnɛ- mu; 'η nu nu gbɛ drɛwɔle 'ka ba.

19 -A -vinbwa 'waati sa, 'bheɛ- 'drɔnyan ta mɛɛ mu 'e waa nu 'η 'yele- -li 'ezin-. 'Duɲ- 'ka mu nu 'η 'yele-, -amasrɔyi 'η 'yoo- 'η 'yre ma, 'bheɛ- 'ka mu nu bole 'ka 'yre ma 'ezin-.

20 'Ke 'bhe yi 'e □bhwa, 'ka nu -a 'yaangole 'bhe 'yi, 'bhii- 'mi 'pegee 'η Dɛ -Waanbhaa' 'woo do, 'bheɛ- 'ka mu 'pegee 'mi -o do, 'bheɛ- 'mi 'pegee 'ka mu -o do.»

21 «'Ke mɛɛ 'la zan 'η 'wojan- mu 'e 'lɛdɔ- -a ma, 'bheɛ- -yoo 'kɔsikun, 'η -za sɔ 'bheɛ- zan ni. 'Bheɛ- 'ke 'η -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -za nu 'sɔle- 'η Dɛ -Waanbhaa' ni. 'Bhe zan -za nu 'sɔle- 'η ni, 'bheɛ- 'mi 'gbu nu 'η 'gbu zrɔnle 'bhe zan 'e ni.»

22 'Bhe ya 'e 'yi, -o -yaa Zesu a -klanlane 'la sii Zudi, waa pele Zuda Isikarioti, 'ke 'bhe Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, -mele -kla 'bheɛ- 'e nu

'e 'gbu zronle 'o mɔɔ ni, 'bheε- 'yaa nu -e 'gbu zronle 'drunyan ta mu 'ε ni εε?»

²³ Zesu 'bhe 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Ke 'η -za sɔ mεε 'la zan ni, 'bhe zan 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun. 'Bheε- -a -za nu 'sɔle- 'η Δε -Waanbhaa' ni. 'Bhela- yile 'mi 'pegee 'η Δε -Waanbhaa' 'o nu nule 'bhe zan 'ε ba, 'bheε- -o nu bole -a -yi.

²⁴ 'Dun- 'ke 'η -za 'laa sɔ mεε 'la zan ni, 'bhe zan laa 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun. 'Ka -o -jan mu 'la 'ma zii' 'η 'lii -ge bhe, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu ba; 'dun- 'η Δε -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhe -le -o 'kpa zii' 'η 'lii.

²⁵ 'N 'bhe -jan mu 'ε 'woa 'ka ni 'bhe 'waati 'ε ba 'ke 'η 'yoo- 'ka -din.

²⁶ 'Dun- 'ka 'bhɔŋba- mi 'ε, Lii 'Wen 'la 'η Δε nu 'bhe 'kpale- 'ka ni 'η 'to 'yi, 'bhe nu 'ka daanle -za mu 'ε 'kpen 'le, 'bheε- 'η -jan mu 'la 'kpen 'woa 'ka ni, 'bhe nu 'mu 'kpen dɔle 'ka 'kpee.»

²⁷ «'Mi -o yilabla 'ε 'to zii' 'ka ni, 'mi -o 'an yilabla 'ε 'bheε- 'na zii' 'ka ni. 'Dun- 'mi 'laa -o -a na 'zi 'ka ni 'bhii- 'drunyan 'yi mu 'a na gɔne- 'la gbεen- 'Ka 'laa 'ka zrubatɔdɔle, 'bheε- 'ka 'laa -gblaanel'.

²⁸ 'Kaa 'ma 'η ta dɔɔ: <'N 'yoo- ge 'zi, 'bheε- 'dun- 'η nu nu gbε drεwɔle 'ka ba.> 'Ke 'η -za sɔ bi 'ka ni, 'η gelawo zii' 'η Δε -Waanbhaa' 'la gblaanel- yiya' 'mi ni 'bhe ba bhe, 'bhe -za 'ε 'yaa- nu 'ka zrukpaale.

²⁹ 'Mi -za nu 'la 'pia 'ka ni -ge bhe, 'ke waa bhɔle -li; 'ke 'ka -o bhɔle 'ya 'waati 'la ba, 'ka nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

³⁰ 'Mi 'pegee 'ka mu laa nu -wele' -li 'ebebele. -Amasroyi 'drunyan 'lεε- -a ta -kunlii 'ε 'bhwa gban -wa -din. -Yaa' 'senj do 'kpɔ 'laa -o -li 'mi ta.

³¹ 'Dun-, 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε -wa 'yaango- 'bhii- 'η Δε -Waanbhaa' -za sɔ 'η ni, 'bheε- -ya 'pia 'η 'kela kle, 'η 'bheε- kle. -Ka 'ka 'wlen- 'bheε- -kɔɔ' ge!»

15

Zesu pe dɔɔ 'yele- 'ke -drɔɔ diiŋ kplankplan 'ε 'le

¹ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi -le 'ke -drɔɔ diiŋ -zeze 'gbu 'ε 'le, 'bheε- 'η Δε -Waanbhaa' -le 'ke -a gbakpa' mi 'ε 'le.

² -Drɔɔ diiŋ 'ε gbε 'oo gbε 'la yaa -a bhaa kle, -e 'bhe takan, 'bheε- -a gbε 'oo gbε 'la 'bhe 'bhe bhaa kle, -e 'bhe yin 'ε kan, 'kooko- -ya bhaa 'ε baan' kle 'ebebele 'ezin-.

³ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'η 'ka -daanna -jan 'la 'le bhe, 'bhe 'kaa- 'drunyan ta zru maza mu 'ε -gwa 'ka ma, 'bheε- 'bhe 'ka 'kla 'wenj gban.

⁴ 'Ka blɔle bo 'mi ma 'bhii- 'mi blɔle bole -o 'ka mu ma gɔne- 'la gbεen-. -Yri gbε do laa sɔ -a bhaa klele- 'ke -a blɔle laa bole -yri diiŋ 'ε ma. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke 'ka blɔle 'laa bole 'mi ma, 'ka 'laa nu 'sɔle- -za 'kedo- 'kpɔ klele- -Waanbhaa ni.

⁵ 'Mi -o 'bhii- -drɔɔ diiŋ 'ε gbεen-, 'bheε- 'ka mu -o 'bhii- -a gbε mu 'ε gbεen-. 'Ke mεε 'la zan blɔle 'bwa 'mi ma, 'bheε- 'ke 'mi blɔle 'bwa 'bhe zan 'ε ma, 'bhe zan sɔ -za 'lrele- -bebe klele-. -Amasroyi 'ka 'laa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- 'mi blaanel.

⁶ 'Ke mεε 'la zan blɔle laa bole 'mi ma, -o 'bhe zan blin 'pɛlii- 'bhii- -yri gbε do, 'bheε- -e ga. -E kle 'bhii- -yri gbε mu 'la 'ke -woo takaan-, 'bheε- -woo -gwa -yri diiŋ 'ε ma, -o -gaa; -woo -wloo', 'bheε- -woo blin 'tε 'yi, 'bheε- -tε -o bhle.

⁷ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke 'ka blɔle 'bwa 'mi ma, 'bheε- 'ke 'an -jan mu 'ε 'bwa 'ka 'kpee, 'ke 'ka maza -dwa pε 'oo pε 'la ma, -ka 'bhe 'yrewo- 'η ma, 'bheε- 'η nu 'bhe 'nale- 'ka ni.

8 -Yri gbɛ mu 'ɛ -woo bhaa klɛ 'ebebele ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ke 'ka -za 'lrele-bebe mu klɛ 'bhe gbɛɛn-, 'ka 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbɔ, 'bheɛ- 'bhe ya 'ɛ 'yi, 'kaa zɔn 'bhe ma 'bhii- 'ka -o 'an -klanlanɛ mu 'le.

9 'N -za sɔ 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' ni ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu -za sɔ 'mi ni 'bheɛ-gbɛɛn-. -Ka bo 'mi a pɛ 'sɔniya 'ɛ 'yi.

10 'Ke 'ka 'mi 'wojan- mu 'ɛ 'klosikwan, 'ka nu bole 'mi a pɛ 'sɔniya 'ɛ 'yi, 'bhii- 'mi 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' wɔjan mu 'ɛ 'klosikwan ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- 'ɲ ɔbwa -yaa' 'sɔniya 'ɛ 'yi.»

11 «'N 'bhe -jan 'ɛ ɔwoa 'ka ni 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- 'mi zrukpaale -o ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu zrukpaale klɛ 'bhe gbɛɛn-, 'bheɛ- 'kaa- pɛ zrukpaal' 'ɛ 'lepale klɛ.

12 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'toɲ 'lɛɛ- 'bheɛ- ta, 'bhe -le dɔɔ: 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhii- 'ka -za ɔswa 'mi ni ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

13 'Ke 'yee 'niigo- 'e 'gbu ɔsi 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'e ga 'e 'bhegwɛn- mu 'ɛ -zayi', 'sɔniya 'bheɛke -gbɛɛ 'kanle- laa -o 'bhe ta.

14 'Ke 'an 'pia- 'ka ni 'ka 'taawo 'toɲ 'la ta, 'ke 'ka 'bhe ɔkla, 'kaa- zɔn 'bhe ma 'bhii- 'ka -o 'ɲ 'bhegwɛn- mu 'le.

15 'Naa 'ka sii -li 'an yewone mu, -amasɔyi yewone 'ɛ yaa -a -kunlii kleza mu 'ɛ dɔ. 'Dun- 'mi -o 'ka 'sii zii' 'ɲ 'bhegwɛn- mu, -amasɔyi 'ɲ -za 'oo -za 'la -daanna 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mi 'bhe 'kpen -zɔnna 'ka ni.

16 Yaa kleɛ 'bhii- 'ka mu -le 'mi makwan-, 'dun- 'mi -le 'ka mu makwan-. 'Mi 'ka mu makwan-, 'bheɛ- 'ɲ 'ka ɔkla 'an *winbɔwo mu 'le. 'Kooko- 'ka ge -za 'lrele- mu klɛ; 'bheɛ- 'ke 'bhe -za 'lrele- mu 'ɛ mɔ. 'Ke 'bhe ɔkla, 'ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'yrewoa- 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'yi, -e nu 'bhe 'nale- 'ka ni.

17 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'toɲ 'la ta, 'bhe -le dɔɔ 'ke 'ka -za sɔ 'eke- ni.»

'Drunyan 'yi mu 'ɛ -o Zesu 'pegee Zesu 'yi mu 'ɛ mafinyanwo

18 Zesu pɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka vɛnsi 'drunyan 'yi mu 'ɛ yin 'lii, -kaa 'yaango- 'bhii- 'mi vɛnsia- -o yin 'lii 'ezin- 'ka mu -lɛɛ.

19 'Kee- 'kpa bi 'ka 'pegee 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'ka -o dɔ, 'ka -za -yaa nu 'sɔlɛ- -o ni. 'Dun- 'ka 'laa -o 'drunyan 'lɛɛ- -yaa pɛ 'le, 'bheɛ- 'mi 'ka malakwan 'yee- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ ba, 'bhela- -zayile 'ka vɛn -o 'si zii' -o yin 'lii.

20 'N -jan 'la ɔwoa 'ka ni bhe, 'bhe dɔ 'ka 'kpee, 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le dɔɔ: <Yewone 'ɛ gbɛn- -yi 'laa ya -a -kunlii 'ɛ ni>. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -yɛnkpaa 'mi ta, -o nu -yɛnkpale 'ka mu ta 'ezin-; 'ke -woo 'ɲ 'wojan- mu 'ɛ 'klosikwan, -o nu 'ka mu wɔjan mu 'ɛ 'klosikunlɛ 'ezin-.

21 -O nu 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen kleɛ 'ka ni 'mi 'tɔ 'ɛ -zayi'; -amasɔyi mɛɛ 'la zan 'ɲ 'winbwa- waa 'bhe zan dɔ.

22 'Ke 'naa 'nule- bi 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bheɛ- 'ke 'naa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wɔlɛ- -o ni, -kpan 'laa -yaa nu baale -o ta -waa' -za -yɔɔ' mu 'ɛ -zayi'. 'Dun- -zɔn 'zoo 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -o zi 'ke -wa pɛ dɔɔ waa 'yaango- 'bhii- -o kleza mu 'ɛ 'mu -o 'ke -za 'yɔɔ- mu 'le.

23 'Ke mɛɛ 'la zan 'ɲ mafinyanwo, 'bhe zan 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' mafinyanwo 'ezin-.

24 Mɛɛ -bheɛke' do 'kpɔ 'laa 'sɔlɛ- maza -gɔɔn mu 'la kleɛ -lido', 'ke 'naa 'bhe 'sɔlɛ- maza -gɔɔn mu 'ɛ kleɛ bi -o 'plen-, -kpan 'laa -yaa nu baale -o ta 'mu -zayi', 'bheɛ- 'sɔlɛ- maza mu 'ɛ -zayi' -woo 'mi 'pegee 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' mafinyanwo.

25 'Dun- 'bhe 'kpen ɔkla, 'kooko- -jan 'la yɔɔndeɛ -o -waa' 'Toɲ mu 'ɛ 'yi, 'bhe -jan 'ɛ 'lɛsɔ; 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le dɔɔ: <-Woo 'ɲ mafinyanwoa bhaama.>>

²⁶ «'Mi nu 'ka 'Bhɔŋba- mi 'la 'kpale- 'ka ni 'kee- da 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ba, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke wlan ma Lii Wenj 'e 'le bhe. 'Ke 'bhe ɲnwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'sɾeya- klele 'mi ba zayi'.

²⁷ 'Bhɛɛ- 'ka mu, 'ka nu 'sɾeya- klele 'mi ba zayi', -amasɾɔyi 'mi 'pegee 'ka mu ɲbwa 'eke- zi 'kee- 'san 'an ye 'e zisan' bhla zi ma.»

16

¹ «'Ŋ 'bhe -jan mu 'e ɲwoa 'ka ni, 'kooko- 'ka 'laa ploo 'ka 'kpale- ma 'mi 'yi.

² -O nu 'ka -gbinle' Zuufu mu daanfɛ' mu 'e ɲla. Drɔɔn', 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'ke 'bhe ɲbhwa, 'ke mɛɛ mu 'ka ɲdia, -e nu klele -o ni 'bhii- -woo -Waanbhaa' -la gba 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn- bhe.

³ -O nu 'bhe -za mu 'e klele 'ka ni 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasɾɔyi waa 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' dɔle, 'bhɛɛ- waa 'mi dɔle 'ezin-.

⁴ 'Dun-, 'ŋ 'bhe -za mu 'e ɲwoa 'ka ni -zɔn, 'kooko- 'ke -o 'bhe -za -glɔɔn mu 'e ɲkla 'ka ni 'waati 'la ba, -e dɔ 'ka 'kpee 'bhii- 'ŋ 'bhe -jan 'e ɲwoa gban 'ka ni. 'Naa 'bhe -za mu 'e 'pele- 'ka ni 'an ye 'e zisan' bhla zi, -amasɾɔyi 'ŋ 'yaa- 'ka -din.»

Lii 'Wenj 'e 'woye-

⁵ «'Ŋ 'yoo- zan gele 'ŋ 'winbɔ- mi 'e ba, 'bhɛɛ- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'ŋ 'lɔɔkpale dɔɔ: <'E ge 'zi 'naa- ɛɛ?>

⁶ 'Dun- 'ŋ 'bhe -jan mu 'e 'wolawoa 'ka ni, 'bhɛla- -yile 'ka 'ka wleyisriwoa.

⁷ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ŋ 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni dɔɔ: 'ke 'ŋ -ja, 'bhe 'trɔn- -o 'ka mu 'gbu ma. -Amasɾɔyi 'ke 'naa gele, 'Bhɔŋba- mi 'e yaa nu nule 'ka ba. 'Dun- 'ke 'ŋ -ja, 'ŋ nu -a 'kpale- 'ka ni.

⁸ 'Bhɛɛ- 'ke 'bhe 'Bhɔŋba- mi 'e ɲnwa bhla 'la ba, 'bhe nu a zɔnle 'drunyan 'yi mu 'e ni 'bhii- -o -yinile -o -za 'yɔɔ- ba zayi', 'bhe 'pegee -ledɔɔleya -Waanbhaa' -yɾɛ 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a 'kiti 'e ba zayi'.

⁹ -O -yinile -o -za 'yɔɔ ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le waa -o 'kpa 'mi 'yi.

¹⁰ 'Bhɛɛ- -o -yinile -o -ledɔɔleya ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'ŋ 'yoo- ge 'zi 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele- -li.

¹¹ 'Bhɛɛ- -o -yinile -o -Waanbhaa' a 'kitikanza 'e ba zayi', -amasɾɔyi -Waanbhaa' -kpan balaa' gban 'drunyan 'leɛ- 'yi -kuŋlii 'e ta.

¹² «-Jan -bebe -o -li 'ŋ zi 'ke 'mu pe 'ka ni, 'dun- 'bhe fangan- 'laa -o 'ka ta 'ke 'ka sɔ -o -yimale -zɔn.

¹³ 'Ke wlan ma Lii 'Wenj 'e ɲnwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'ka 'ledɔɔle wlan a pe zi 'e 'kpen 'lii. -Amasɾɔyi, Yaa nu -a 'gbu a janwolɛ, 'dun- -e -za mu 'la 'kpen ɲmaa -e nu 'mu -la wolɛ 'ka ni; 'bhɛɛ- -za mu 'la -woo zan klele, -e nu 'mu -la -leɛjanwolɛ 'ka ni.

¹⁴ -E nu 'ŋ 'tɔbhɔle, -amasɾɔyi -jan 'la 'bhe -o 'mi 'kɔɔ, -e nu 'bhɛɛ- 'silɛ-, 'bhɛɛ- -e 'bhe wo 'ka ni.

¹⁵ Pe 'oo pe 'la -yoo 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mi a pe -le 'mu 'kpen 'le 'ezin-. 'Bhɛla- -zayile 'an ɲpia dɔɔ Lii 'Wenj 'e nu 'mi a -jan 'e 'silɛ- 'bhɛɛ- -e 'bhe wo 'ka ni.»

Zesu a -klanlanɛ mu 'e wleyisriwole 'e nu niinale 'ke zrukpa' 'le

¹⁶ Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «-A -vinbwa 'waati sa, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele- -li, 'bhɛɛ- -a -vinbwa 'waati sa 'bhɛɛ- 'ka nu 'ŋ 'yele- 'ezin-.»

¹⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'ke mu 'a 'pele 'eke- ni dɔɔ: «-Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele- -li, 'bhɛɛ- -a -vinbwa 'waati sa 'bhɛɛ- 'ka nu 'ŋ 'yele- 'ezin-.> 'Bhe 'pegee: <-Amasɾɔyi

'η 'yoo- ge 'zi 'η Δε -Waanbhaa' ba.> 'Bhe -jan mu 'la bhe 'mu 'yi -o 'nale- -a ma εε?

¹⁸ -Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa>. 'Bhe 'yi -o 'nale- -a ma εε? -Yoo -jan 'la 'wo 'zi bhe, 'waa -o 'bhe 'yima zii'.>

¹⁹ Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo zan -a -lɔkpaɛ, 'ke -ya pele- -o ni 'tε dɔɔ: «'An 'pelawoa 'ka ni dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'ye 'ezin->. 'Ka -o 'eke- -lɔkpa' zii' 'bhεε- ma εε?

²⁰ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ka nu wisile, 'bhεε- 'ka nu 'ka 'la ma wisile, 'duŋ- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -o zrukpaale nu klele 'bhe -zayi'. 'Bhεε- 'ka nu 'ka wleyisriwoɛ, 'duŋ- 'kaa- wleyisriwoɛ 'ε nu niinale 'ke 'ka zrukpaal' 'le.

²¹ 'Ke le do -bla □zian -a ta, -ya wleyisriwo, -amasɔyi yaa -yɛnbhle' bhla 'ε □bhwa. 'Duŋ- 'kee- -yaan -nε 'ε 'yalele bhla 'la ba, -e -yɛn 'la □bhla bhe, 'bhe □nia -a 'kpee, -amasɔyi -ya -yaa 'ke bhaapɛŋ do 'la 'le 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhe 'a zrukpaala.

²² 'Bhεε- 'ka mu -o 'bhεε- gbεεn- 'ezin-: 'ka -o 'ka wleyisriwo zii' -zɔn. 'Duŋ- 'η nu 'ka 'yele- 'ezin-, 'bhεε- 'ka zrukpaale nu klele. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- 'kaa- zrukpaal 'ε gole- 'ka zru ba.»

²³ «'Ke 'bhe yi 'ε □bhwa, 'ka 'laa nu 'η 'lɔkpaɛ -za 'kedo- 'kpɔ 'yi -li. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yɛwoa- 'η Δε -Waanbhaa' ma 'mi 'to 'ε 'yi, -e nu 'bhe pe 'ε 'nale- 'ka ni.

²⁴ 'Ali- 'kee- nu 'tɛnɛ- -zɔn ma, 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpɔ 'yɛwoɛ -li 'η Δε -Waanbhaa' ma 'mi 'to 'yi. -Ka pe -yɛwo- -a ma, 'bhεε- 'ka nu pe 'sɔɔwoɛ -a 'kɔɔ. 'Ke 'bhe □kla, 'bhεε- 'kaa- zrukpaal' 'ε 'le nu 'pale-.»

Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ -Waanbhaa' nu -waa' pe -yɛwoza 'seri 'ε 'lɛkunɛ -o ni

²⁵ Zesu -ja -janwoɛ 'ε zi -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'bhe -za mu 'ε 'kpen □woa 'ka ni -gɔɔn mu -la -yi. 'Duŋ- 'bhe 'waati -o zan bhɔɛ, 'bhεε- 'naa nu -janwoɛ -li 'ka ni -gɔɔn mu 'yi, 'duŋ- 'η nu 'η Δε -Waanbhaa' ba jan mu 'ε 'wɔle- 'ka ni kpataakpa.

²⁶ 'Ke 'bhe yi 'ε □bhwa, 'ka nu pe -yɛwoɛ 'η Δε -Waanbhaa' ma 'η 'to 'yi; 'bhεε- 'naa- -o -a pe 'zi 'ka ni dɔɔ 'η nu -sromabɔɛ 'η Δε -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e 'kaa pe -yɛwoɛ 'ε 'lɛkun- 'ka ni.

²⁷ -Amasɔyi 'ka mu -za sɔ 'η Δε -Waanbhaa' 'gbu ni. 'Ka -za sɔ -a ni -amasɔyi 'mi -za -swa 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'η -daa 'yee- -Waanbhaa' -la ba.

²⁸ Wlan 'ε ni, 'η -daa 'yee- 'η Δε -Waanbhaa' -la ba, 'bhεε- 'η □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi. 'Mi -o go 'zi 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bhεε- 'η 'yoo- 'niina- 'zi 'yee- 'η Δε -Waanbhaa' ba ye.»

Zesu 'sengwa- 'ke 'drunyan 'le

²⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Ŋŋ! 'Yaa -o -janwo' zii' -li 'o ni -gɔɔn mu 'yi, 'bhεε- 'duŋ- 'e -janwoɛ -saan 'o ni kpataakpa 'tε.

³⁰ 'Wa 'yaango- -zɔn 'bhii- 'e -za 'kpen dɔ. 'Bhεε- 'sani- -o nu 'e 'lɔkpaɛ -za 'la 'yi, 'e 'bhe -dwa gban. 'Bhela- -yile 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'e -daa -Waanbhaa' ba.»

³¹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'bhe zikpaɛ -o ni dɔɔ: «'Ka pe dɔɔ 'ka 'kpale- -o 'mi 'yi -zɔn εε?

³² -Ka 'ka 'trɔnkpa doo! 'Bhe 'waati -o zan bhɔɛ, 'bhεε- 'bhe □bhwa gban 'duŋ-, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke- ma, 'bhεε- 'ka 'kpen do do nu gele 'ka ba

-le ma, 'bhεε- 'ka nu 'η do -kplenne' 'tolε- -a nɔɔ-. 'Dun- 'naa nu bole -o 'η do -kplenne' 'le 'dε, -amasrɔyi, 'η Dε -Waanbhaa' -o 'η zi.

³³ 'N 'bhe -za mu 'ε ɔpia 'ka ni bhe, 'kooko- 'mi 'pegee 'ka mu 'kpale- 'la -yoo do ma, 'ka yilabla 'srɔɔwo-. 'Ka nu -yren -bebe 'bhlele- 'drunyan 'lεε- 'yi. 'Dun- -ka 'ka zrudo 'egloole! -Amasrɔyi 'η 'sengwa- gban 'drunyan 'le.»

17

Zesu -o -a 'seriwo zii' -a 'gbu a -za ma

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'ke -ya -yrekpale laanima, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ:

«'N Dε -Waanbhaa' 'waati 'ε ɔbhwa -zɔn 'tε. 'E Gbe 'ε 'tɔbhɔ mεε mu 'ε -yre ma, 'kooko- 'e Gbe 'bhe 'ε 'tɔbhɔ 'ezin- -o -yre ma.

² -Amasrɔyi 'ε -gloɔya' -naa -a ni bhaapleη mu 'kpen ta, 'kooko- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -e 'bhe na 'ε mεε 'la zan mu gbekpaa- -a 'kɔɔ 'mu ni.

³ Bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -le dɔɔ 'ke -woo 'ε do 'bhii- 'bhi -le 'ke wlan ma -Waanbhaa' do 'kpɔ 'ε 'le, 'bhεε- 'ke -wa dɔ 'ezin- 'bhii- 'bhi -le Zesu Krisi 'winbwa-.

⁴ 'Bhεε- 'η 'yaa- 'tɔbhɔleya 'ε -zrɔnna 'trε ta -ge, 'bhεε- 'ε ye 'la gbekpaa- 'η 'kɔɔ 'kaa 'an 'wo, 'η 'yaa- 'bhe 'wolele.

⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'η Dε -Waanbhaa', 'η 'tɔbhɔle -yaa 'ε -din gɔnε- 'la gbεεn- 'ke 'drunyan 'laa klele -li 'waati 'la ba, 'bhe 'tɔbhɔleya -gloɔn 'ε 'na 'η ni -zɔn.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' -yaa' -klanlanε mu 'ε -waa -za ma

⁶ «'E mεε 'la zan mu ɔsia 'drunyan 'ε 'yi mu 'ε ba, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni, 'an ɔkla 'bhεε- -woo 'ε -dwa. 'Yaa- pε -le -yaa 'ke -o -le, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni; 'bhεε- -o 'yaa- -jan 'ε 'klosikwan.

⁷ -Wa 'yaangwa- -zɔn 'bhii- 'ε pε 'la 'kpen ɔnaa 'η ni, 'bhe da 'bhi 'gbu -la ba.

⁸ -Amasrɔyi 'ε -jan mu 'la ɔwoa 'mi ni, 'mi 'bhe mu -la ɔwoa -o ni 'ezin-; 'bhεε- -o -dwa -o -la. -Wa 'yaangwa- 'ezin- 'bhii- 'η -daa 'bhi 'gbu -la ba wlan 'ε ni, 'bhεε- -woo -kpa a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

⁹ «'N 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'wola- -za ma, 'naa -o 'η 'seriwo zii' 'drunyan 'yi mu a -za ma; 'dun- 'η 'yoo- 'seriwo zii' 'ε mεε 'la zan mu gbekpaa- 'η 'kɔɔ 'mu -la -za ma, -amasrɔyi 'yaa pε -le 'ke -o -le.

¹⁰ Pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'mi 'kɔɔ, 'yaa- pε -le 'bhe 'le; 'bhεε- pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'bhi 'kɔɔ, 'mi a pε -le 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε mu 'an pε 'tɔbhɔleya 'ε ye 'mi a pε -klanlanε mu 'ε 'mu -la -yi.

¹¹ 'Mi -o zan gole 'drunyan 'lεε- 'yi, dun- 'woo- mu nu bole -a -yi. 'Mi -o ge 'zi 'bhi -la ba ye. 'N Dε -Waanbhaa' 'wen, 'ε 'yrekpa -o ba 'yaa- -gloɔya' 'ε 'le, 'ε -gloɔya' 'la ɔnaa 'η ni. 'Kooko- -o kle do, 'bhii- 'bhi 'pegee 'mi -o do gɔnε- 'la gbεεn- bhe.

¹² 'Mi 'pegee 'woo- mu -yaa 'eke- zi 'waati 'la ba, 'mi 'yaa- 'η 'yrekpa- -o ba 'yaa- 'ε -gloɔya' 'le, 'ε -gloɔya' 'la ɔnaa 'mi ni bhe. 'Mi -o tagbɔn- 'bhεε- -o do 'kpɔ 'laa 'nile- -o ba, 'ke yaa 'ε go -o do 'la 'yaa- nu nile -o ba 'bhe ba, 'kooko- 'bhi -Waanbhaa' 'yaa- 'Sewe 'yi jan 'ε 'lesɔ-.

¹³ 'Dun- -zɔn, 'η 'yoo- ge 'zi 'ε ba ye. 'N 'yoo- 'bhe -jan mu 'lεε- 'kpen 'pe zii' 'bhe gbεεn- bhe, 'η 'yoo- -li 'drunyan 'yi bhla 'la ba, 'kooko- zrukpa' 'la 'bhe -o 'mi 'yi, 'bhe -gloɔn 'ε kle -o -yi, 'bhεε- 'bhe 'lepale kle.

¹⁴ 'N -wo -daanna 'yaa- -jan 'ε 'le, 'bhεla- -zayile 'drunyan 'yi mu -o mafɔnyanwoa. -Amasrɔyi waa -o 'ke 'drunyan a pε 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lεε- -yaa' pε 'le gɔnε- 'la gbεεn-.

¹⁵ 'Naa -o -sromabɔ 'zi 'e ni dɔɔ 'yoo- 'kun 'bhɛɛ- 'yoo- go 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'duŋ- 'ŋ 'yoo- -sromabɔ 'zi 'e ni dɔɔ 'yee 'yɾɛkpa- -o ba, 'bhɛɛ- 'e -Setran' kan -o ma 'egbɔɔnle.

¹⁶ Waa -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- -yaa' pɛ 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke -yaa' pɛ 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁷ -O 'kɾɛn 'kpa 'edanɲa, 'bhɛɛ 'yoo- klɛ 'yaa mɛɛ 'wɛŋ mu 'le 'yaa- wlan 'ɛ 'le. -Amasɾɔyi 'yaa- -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'ke wlan 'le.

¹⁸ 'E 'mi 'winbwa- 'drunyan 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi -o winbɔ 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'drunyan 'ɛ 'yi.

¹⁹ 'Mi 'ŋ 'gbu 'kpa zii' 'edanɲa 'bhi do -kplɛn -a pɛ 'le 'woo- mu -zayi', 'kooko- 'woo- 'gbu kpa 'ezin- 'edanɲa, 'bhɛɛ- -o klɛ 'wɛŋ 'yaa- pɛ wlan 'ɛ 'le.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' mɛɛ 'la zan mu nu -o 'kpale- -a -yi boolazi 'mu -a -za ma

²⁰ «'Naa -o 'ŋ 'seriwo zii' 'te 'woo- do 'kɾɛn ma; 'duŋ- 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' 'ezin- mɛɛ 'la zan mu nu 'mu 'kpale- 'ŋ 'yi -o wojan mu 'ɛ ma boolazi.

²¹ 'Ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' 'e ni, 'kooko- -o 'kɾɛn 'kpale- klɛ do ma, 'bhii- 'bhi 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'pegee 'mi 'kpale- -o do ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'woo- mu 'pegee 'o mɔɔ 'kpale- klɛ do ma, 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ɛ -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²² 'Mi 'duŋ-, 'e 'tɔbhɔleya 'la □naa 'mi ni, 'ŋ 'bhɛɛ- -gloɔn □naa -o ni, 'kooko- -o 'kpale- klɛ do ma, 'bhii- 'mi 'pegee 'bhi -o do gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

²³ 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: 'mi -o 'woo- mu 'yi, 'bhɛɛ- 'bhi -o 'mi 'yi; 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -o nu klɛlɛ do, 'ke -a -lɛyan' a ma. 'Ke 'bhɛ □kla, 'drunyan 'yi mu 'ɛ nu -a 'yaangolɛ 'bhii- 'bhi -le 'mi winbwa-, 'bhɛ 'pegee -o -za sɔ 'e ni 'bhii- 'mi -za sɔ 'e ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ezin- bhe.

²⁴ 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa', 'bhi -le -o -naa 'mi ni. 'Bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ -yoo yɾɛ 'la □nɔɔ 'woo- 'pegee 'mi klɛ 'eke- 'yi 'bhɛɛ- □nɔɔ 'ezin-. 'Ke 'bhɛ □kla -o nu 'ŋ 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yele-, 'e 'tɔbhɔleya 'la □naa 'ŋ ni bhe. -Amasɾɔyi 'ŋ -za -swa 'e ni 'ke 'yaa 'drunyan klɛlɛ -li 'elwale ta -sɔ.

²⁵ 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' -lɛdɔɔle, 'drunyan 'yi mu laa 'e dɔlɛ; 'mi 'duŋ- 'e -dwa; 'bhɛɛ- 'an -klanlanɛ mu 'lɛɛ- 'mu 'a 'yaandwa- 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²⁶ 'Mi 'a □kla 'bhɛɛ- -woo 'e -dwa, 'bhɛɛ- 'ŋ nu a klɛlɛ 'ezin- 'bhɛɛ- -woo 'e baan' dɔ, 'kooko- 'mi -za □swa 'e ni 'sɔniya -gloɔn 'la 'yi, 'bhɛ 'sɔniya -gloɔn 'ɛ klɛ -o -yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu klɛ 'woo- mu 'gbu 'yi.»

ZESU DɛYRɛ 'PEGEE -A BWEYRɛ GALE BA ZERUZALEMU

18

Zesu 'kunyɾɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Luki 22.47-53)

¹ Zesu 'yanle- -a 'seriwolele, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Sedɾɔn tɔ -yɾɛ gbɛ do 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke -o wlale- 'bhɛ □nɔɔ -yɾigba' do 'yi.

² Zuda 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta, 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ -yɾigba' 'ɛ dɔ 'ezin-. -Amasɾɔyi Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- □kla 'eke- ba 'bhɛ yɾɛ 'ɛ □nɔɔ 'waati 'ke ba.

³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ -yɾigba' 'ɛ 'yi bhla 'la ba, 'ke Zuda nule. 'Srɔwase 'lɛdo- 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- Zuda 'ye. 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'mu -le 'woo- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ □kpa a -a zi. -Lanbha mu 'pegee -yani mu, 'bhɛɛ- gwledanpɛ mu -yaa -o 'kɔɔ.

⁴ 'Bhe 'yi 'te, -za 'oo -za 'la 'yaa- nu 'tenle- Zesu ma, -a 'gbu 'yaa- 'bhe do. 'Bhela- -yile 'ke -ya mabεenle 'woo- mεε mu 'ε -din, 'bheε- 'ke -yoo -lrɔkpale doo: «'Ka -o -dela -glin 'zi εε?»

⁵ -O pe a ni doo: «'Woo- Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta 'bhe -la -glin 'zi.» Zesu pe 'ezin- -o ni doo: «'Mi -le 'kele-.» 'Bheε- Zuda 'la 'yaa- -dawli' 'kpa zii' Zesu gbe ta 'bhe 'yaa- 'woo- mεε mu 'ε 'pleŋ-.

⁶ Zesu 'a 'pele- -o ni doo: «'Mi 'le 'kele-». 'Ke -o gele- -o -zanta', 'bheε- 'ke -o baale' 'tre ma.

⁷ 'Bheε- 'ke Zesu -o -lrɔkpa' gbe drεεwole doo: «'Ka -o -dela -glin 'zi εε?» -O pe doo: «Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta.»

⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni doo: «'Naa 'pele- gban 'ka ni doo 'mi -le 'kele- εε? 'Ke 'ka -o 'mi -la -glin 'zi, -kaa 'to 'ke 'ŋ zi mu 'leε- -o ge -o ba -le ma.»

⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -e -jan 'la □woa 'elwale gban -so 'bhe 'leswa□: -ya pia- doo: «'N De -Waanbhaa', 'e mεε 'la zan mu □naa 'ŋ ni -o do 'kpo 'laa 'niε- -o ba 'ŋ 'koo.»

¹⁰ 'Bhe klele 'te, -gokun' do 'la 'yaa- Simo Pieri 'koo, 'kee- 'bhe 'yrole 'bhe 'bhoo- 'ε 'yi, 'bheε- 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gblaana 'ε 'bhe a yewone 'ε gbe -yiε' ta 'trɔn kpukanle 'bhe -gokun' 'ε 'le. -O -yaa 'bhe yewone 'ε sii Malikusi.

¹¹ 'Bheε- 'duŋ-, Zesu pe Simo Pieri ni doo: «'Yaa- -gokun' 'ε 'wla -a -bhoo 'ε 'yi. 'Bhi 'kpee ma, 'ŋ De -Waanbhaa' -yren peyan- do 'la □twa 'ŋ ni 'naa -a zi 'bhii- 'ŋ 'bhe 'mi εε?»

-O -ja Zesu 'le 'sraka 'lena -kunlii gblaana Anasi 'ε ba

¹² 'Woo- -srwase' 'ledo- 'ε 'pegee -o -leε mεε gblaana 'ε, 'bheε- 'fe gooba mu 'la Zuufu mu 'ε -woo -kpaā 'yee- Zuda zi -srwase' mu 'ε ba, 'mu Zesu □kwan, 'bheε- 'ke -wa gbetabole 'ke bhle mu 'le.

¹³ 'Bhe blaana, 'ke -o gele- 'kele- Anasi ba 'pe. 'Yee- Anasi-yaa 'ke Kaifu boogwlen 'le. Kaifu -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gblaana 'ε 'le 'bhe leε 'ε 'le.

¹⁴ 'Bheε- 'yee- Kaifu -le Zuufu -kunlii mu 'ε 'liala- doo: «'Ke mεε do 'kpo -gaa -kooa' mεε mu 'ε ni, 'bhe mabhaa laa bho -kooa' mεε mu 'ε 'kpen gale ta εε?»

Simo Pieri 'ε 'lemado 'zi 'egloole doo yaa Zesu do

(Matie 26.69-70; Maki 14.66-68; Luki 22.55-57)

¹⁵ Simo Pieri 'pegee Zesu a -klanlana 'ε 'bheεke do -yaa zan -o -zanta'. 'Sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gblaana 'ε 'yaa- Zesu a -klanlana 'bheεke do 'ε do. 'Bhela- -yile, Zesu 'wla bhla 'ε zi 'yee- 'sraka 'lena mu -kunlii gblaana 'ε -yaa' -gben 'ε 'yi, 'ke 'yee- -klanlana 'ε wlale- 'bhe zi.

¹⁶ 'Duŋ- 'yee- Simo Pieri 'laa wlale- 'yee- -gben 'ε 'yi, 'bheε- -e □bwa 'peeli- -gben 'lii 'ε -din. 'Bhe klele 'te, 'sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gblaana 'ε 'yaa- Zesu a -klanlana 'bheεke do 'la do, 'ke 'bhe 'pwele, 'bheε- 'ke 'bhe -janwole -gben 'ε 'liigooba le 'ε ni, 'bheε- 'ke 'bhe 'yee- Pieri 'wlale -gben 'ε 'kpee 'te.

¹⁷ 'Bheε- Pieri 'wla bhla 'ε zi, 'ke -gben 'ε 'lii gooba le 'ε 'bhe 'a 'lrɔkpale doo: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mεε 'la bhe -yaa' -klanlana mu 'ε do 'le εε?» Pieri pe -a ni doo: «'On on, 'mi laa -o 'ke 'bhe 'le 'de!»

¹⁸ 'Bhe 'yi 'te, -niinii' 'la 'yaa- kle zi bhe, 'ke 'fe 'ε □la yewone mu 'ε 'pegee 'fe 'ε gooba mu 'ε -o 'te do -lekunle -o magaza 'yi 'bhe ma. 'Bheε- 'yee- Pieri □nwa -a magale 'bhe 'te 'ε ma 'ezin-.

'Sraka 'lena mu a -kunlii gblaana 'ε -yoo Zesu 'lrɔkpa zii'

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Luki 22.66-71)

19 'Sraka 'lena mu a -kunlii gblaana 'e -e Zesu 'lrokpaa- 'bhe a -klanlana mu 'e 'pegee 'bhe a mee daangbeya 'e ma.

20 'Bhe- Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Mi -janwoa mee mu 'e 'kpen 'yre ma kpataakpa. 'Ŋ 'yaa- mee mu 'e daan 'tanjii Zuufu mu 'e -waa' daanfe' mu 'e 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɲla, Zuufu mu 'e 'kpen 'yaa- -o -lekpa' 'eke- ta 'bhe mu -la nɔɔ; 'naa -jan 'kedo- 'kpo wole gaanyi'.

21 -Mele -kla 'bhe- 'yoo- 'ŋ 'lrokpaa zii' ee? Mee 'la zan mu 'ŋ 'wojan- mu 'e ɲmaa, 'mu -lrokpaa' doo. 'Mi -jan mu 'la ɲwoa, -o 'gbu 'mu dɔ.»

22 Zesu 'bhe -jan 'e 'wole- 'te, -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba mu 'e do 'la dulale -yaa 'yee- Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'tron 'wiile, 'bhe- 'ke 'bhe 'pele- 'a ni dɔɔ: «'Jan 'lekungbeya 'e -gloɔn 'e -dele -gee' sraka 'lena mu a -kunlii gblaana 'e ni ee?»

23 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'ŋ -jan 'yoo- -woa 'kela 'le 'bhe zɔn 'ŋ ni doo; 'duŋ- 'ŋ -jan 'la ɲwoa 'saanibhe, 'ke 'bhe 'laa -o 'ke -jan 'yoo- 'le, -mela ma 'bhe- 'yoo- 'ŋ zɔn 'zi ee?»

24 'Bhe 'yi 'te, 'ke Anasi Zesu gbetabole 'tole, 'bhe- 'kee- gele- Zesu 'le 'sraka 'lena mu a -kunlii gblaana Kaifu ba.

Simɔ Pieri -o 'e -lemado 'zi 'egloole Zesu ma gaan ple mi 'yi (Matie 26.71-75; Maki 14.69-72; Luki 22.58-62)

25 'Bhe 'waati 'e ba, Simɔ Pieri -yaa -a maga 'zi -li 'te 'e ma. 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lrokpale dɔɔ: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mee 'la bhe -yaa' -klanlana mu 'e do 'le ee?» 'Duŋ- Pieri pe -o ni dɔɔ: «'Ŋn ɔn, 'naa -o 'ke 'bhe 'le.»

26 'Yee- Pieri 'gwlaan- 'la 'tron kpukaan, 'bhe de -ne do -yaa 'sraka 'lena mu -kunlii gblaana 'e 'bhe a yewone mu 'e do 'le. 'Bhe yewone 'e Pieri 'lrokpaa- dɔɔ: «'Mi 'laa 'ka 'pegee 'yee- mee 'lee- 'yele- 'eke- 'zi -yrigba' 'e 'yi ee?»

27 'Duŋ- Pieri 'a 'lemado gbe dreewoa- 'egloole dɔɔ yaa Zesu dɔ. 'Bhe klele 'te, 'ke maagwlen -wele' 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba.

Mee mu 'e -ja Zesu 'le Pilati ba (Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Luki 23.1-5)

28 'Bhe blaana, 'ke -o Zesu gole- Kaifu ba, 'bhe- 'ke -o gele- 'kele- *Rome mu a -janmatii Pilati ba zrwana 'tutu 'e zi. 'Duŋ- Zuufu -kunlii mu 'e waa wlale Pilati 'a 'fe -gbene 'e ɲla; 'kooko- -o bo 'wenj, 'bhe- -o so 'woo- Zuufu mu 'e -waa' Paki 'feti 'e ta pe 'e 'bhlele.

29 'Bhela- 'zayile, -janmatii Pilati 'gbu 'pwela- -a ba 'fe 'e ɲla, 'bhe- -e ɲnwa -o -lepale 'pɛɛlii-. 'Bhe- 'ke -yoo -lrokpale dɔɔ: «'Ka -o -la 'zi 'yee- mee 'lee- ta win 'e -dela ma ee?»

30 'Bhe klele 'te, 'ke -wa zikpale Pilati ni dɔɔ: «'Ke mee 'lee- yaa klele bi -za 'yoo- kle mi 'le, 'waa -yaa nu nule -a -lenale 'e ni.»

31 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhe- 'ka ge -a 'kitikanle 'bhii- 'kaa kle gone- 'la gbene- 'kaa- 'tonj mu 'e ta.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'e -wa zikpale Pilati ni 'ezin- dɔɔ: «'Rome mu a 'tonj mu 'e ta, 'bhe 'sej 'laa -o 'o ni 'ke -o mee de.»

32 'Bhe- klegbeya 'e 'yi, Zesu 'yaa- nu gale gone- 'la gbene- -e 'bhe 'leejanlawoa 'elwale -so, 'bhe 'leswa ɲ 'bhe- gbene- bhe. (-Amasɔyi Zuufu mu 'sinii ta za 'e ma waa -yaa mee de -yrigbɛle do ta, 'duŋ- Rome mu 'e 'mu -le -yaa -za 'yoo- kle mu de 'bhe gbene-.)

33 Pilati ɲwlaa 'ezin- -yaa' 'fe -gbene 'e ɲla, 'kee- Zesu 'siile, 'bhe- 'kee- 'bhe 'lrokpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu a -bhlenjbe 'le ee?»

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'E 'gbu -le 'bhe -jan 'ε -dwa 'e 'kpee taa- mεε -bhεεke' mu -le 'bhe □kpaα 'e 'lii 'mi ba zayi' εε?»

³⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'bhe zikpale Zesu ni dɔɔ: «'Mi -o 'ke Zuufu mi 'le εε? 'Yaa- mεε mu 'ε 'pegee 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -woo 'e 'lenaa- 'η ni, 'e -mε pε za 'gbu -la -kla εε?»

³⁶ Zesu 'bhe 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'An pε -bhleγγbeya 'ε -yaa -o 'drunyan 'lεε- 'bhe 'yi. 'Kee- 'kpa bi 'mi a pε -bhleγγbeya 'ε -yoo 'drunyan 'lεε- 'bhe 'yi, 'mi a pε mεε mu 'ε 'yaa- nu 'η ta gwledanle, 'kooko- waa sɔ 'η 'lenale Zuufu mu 'ε ni. 'Dun- 'an pε -bhleγγbeya 'ε yaa -o 'trε 'lεε- 'bhe ta -ge.»

³⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Bhe bhla 'ε ba, 'yoo- 'ke -bhleγγbe 'le εε?» Zesu 'bhe zikpaa- -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- pe 'zi bhe dɔɔ: <'η 'yoo- 'ke -bhleγγbe 'le>. -Woo' 'η □yaa 'bhεε- ma, 'bhεε- 'η □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhεε- ma, 'kooko- 'η 'srεya- kle wlan 'ε ba zayi'. 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -o 'ke wlan a pε 'le, 'bhe zan 'e 'trɔnkpa 'η 'yoo- jan 'la 'wo zii' 'bhe □la.»

³⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'a 'lɔkpaale dɔɔ: «-Mεle ke wlan 'le εε?»

Zuufu mu 'ε pε 'kaa -o Zesu de

(Matie 27.15-31; Maki 15.6-20; Luki 23.13-25)

-E yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'kee- 'pwεle -yaa' 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- gele- Zuufu mu 'ε ba -yrε ta. 'Bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- mεε 'lεε- zi 'ke 'bhe kle -a dε win 'le.

³⁹ 'Dun- 'kaa- 'sini ta za 'ε ma, lεε 'oo lεε, 'kaa- Paki 'feti 'ε ta, 'mi ploodawo -kaso 'yi mi do ma 'ka ni, 'ka -o -a zi 'bhii- 'η 'ploo- Zuufu mu 'ε -waa' -bhleγγbe 'ε ma εε?»

⁴⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'pεen gbε drεεwole 'ezin- 'ke -wa pe dɔɔ: «'Ɔn ɔn, 'yaa 'ploole- -a ma! 'Ploo- Barabasi -la ma!» 'Bhεε- 'dun- Barabasi -yaa 'ke mεε dε mi do -la -le.

19

-O Zesu deza -kpan -balaa' 'a ta

¹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'a 'pele dɔɔ -o Zesu 'kun 'bhεε- -wa zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

² -Srwasε' mu 'ε -o zungble do □taan 'ke lεε mu 'le, 'bhεε- -o 'bhe -dwa Zesu 'wiin- 'bhii- -bhleγγbe ngblo ma 'faa do gbεen-. 'Bhεε- 'ke -o dunε- 'ten gbɔɔn do 'klale -a ta.

³ 'Bhe blaen, 'ke -woo -mabεenle 'a -din, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Zuufu mu a -bhleγγbe, bhaa 'e bo 'e 'yrε ma! Zuufu mu a -Bhleγγbe, bhaa 'e bo 'e 'yrε ma!» 'Bhεε- -o -yaa -a 'trɔnwii zii'.

⁴ 'Bhe blaen, Pilati 'pwε gbε drεεwoa- 'ezin- 'pεelii-, 'ke -ya pele- -zamaa' 'ε ni dɔɔ: «'Ka 'ka 'yrεkpa -ge doo, 'η nu nule 'kele- 'ka ni 'pεelii- -ge, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'naa -za 'yɔɔ 'kedo- 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke 'bhe kle -a dε win 'le.»

⁵ Zesu 'pwela- 'te 'pεelii-; lεle zungble do -yaa -a ngblo ma, 'bhe 'pegee -bhleγγbe ta dunε- 'ten gbɔɔn do -yaa -a ta. 'Bhεε- 'ke Pilati 'a 'pelε mεε mu 'ε ni 'te dɔɔ: «'Kaa- mεε 'ε 'yele- -ge!»

⁶ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' gba 'Fε -Gbεnε 'ε gooba mu 'ε -o Zesu 'yele-, 'ke -o 'pεenle 'ke -wa pe dɔɔ: «-A gbaan -yriγbεεle do ta, 'bhεε- -e ga! -A gbaan -yriγbεεle do ta, 'bhεε- -e ga!» 'Bhεε- Pilati pe -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhεε- 'ka ge a gbaanle -yriγbεεle do ta, -amasroyi, wlan 'ε ni, 'mi 'naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke kle -a dε win 'le.»

7 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ε -wa zikpale Pilati ni 'ezin- dɔɔ: «Tonj do -o 'o 'kɔɔ, 'bhe 'tonj 'ε ta, -yoo 'ke dɛ pɛ 'le, -amasroyi -ya -pia -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le.»

8 Pilati 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -gblaana baan' 'klale -a -yi.

9 -E wla gbe drɛɛwole -yaa' 'fɛ 'ε □la, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu 'lɔɔkpale 'ezin- dɔɔ: «'Bhi da 'naa- -a ma ɛɛ?» 'Dun- Zesu 'laa 'bhe -jan 'ε 'lekunle -a ni.

10 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -o -wele' 'mi ni ɛɛ? 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'bhe 'senj -o 'η ni 'ke 'η ploɔ 'e ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'senj -o 'η ni 'ezin- 'ke 'an kle 'bhɛɛ- -woo 'e gbaan -yriɔgbɛɛle 'ε ta ɛɛ?»

11 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bhe zikpale -a ni dɔɔ: «'Bhe 'senj do 'kpɔ 'laa -yaa nu 'sɔle- klele- 'e ni, 'ke yaa 'e go 'kela laanima -'Waanbhaa' 'bhe □naa 'e ni 'bhe ba. 'Bhela- -zayile mɛɛ 'la zan 'η □kwan, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe □nwa 'η 'lenale 'e ni, 'bhe zan a -za 'yɔɔ- 'ε gblaana 'yiya- 'ke 'bhe kan 'yaa- pɛ 'ε ta.»

12 Pilati 'bhe -jan 'ε 'male 'te, -e -yaa 'plooyɛ- -glin 'zi Zesu ma. 'Dun- Zuufu mu 'ε dole 'pɛɛnle- ma 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Kee 'ploola- mɛɛ 'lɛɛ- ma, 'yaa -o 'ke -bhleɔgbɛ -gbɛɛ Sezaa 'bhɛgwɛn- 'le. -Amasroyi 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'a 'gbu kle 'zi 'ke -bhleɔgbɛ 'le 'bhe zan 'ε kle -bhleɔgbɛ -gbɛɛ Sezaa -sɔɔnnii' -la -le.»

13 Pilati 'bhe -jan 'ε 'male- 'te, 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'ε ni 'kaa -o ge Zesu 'le 'pɛɛlii-; 'bhɛɛ- 'ke 'yee- Pilati 'gbu gele- yaale yɛ 'la -o -yaa 'bhe sii Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: <Gabata>. 'Bhe 'yi -le 'kitikan mi 'ε 'yaakpe-.

14 'Bhe □kla Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lɛkpa yi 'ε ma, -yɛkpa' 'waati 'ε ba. Pilati pe Zuufu mu 'ε ni dɔɔ: «'Kaa- -bhleɔgbɛ 'ε 'yele- -gɛ!»

15 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'pɛɛnle dɔɔ: «-Yoo 'ke dɛ pɛ 'le! -Yoo 'ke dɛ pɛ 'le! -A gbaan -yriɔgbɛɛle 'ε ta!» Pilati pe -o ni dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η 'kaa- -bhleɔgbɛ 'ε gbaan -yriɔgbɛɛle ta ɛɛ?» 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Waa- -bhleɔgbɛ 'bhɛɛke 'laa -o -bhleɔgbɛ -gbɛɛ Sezaa blaana.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati Zesu 'kpale -o 'kɔɔ, 'kooko- -srwase' mu 'ε ge -a gbaan -yriɔgbɛɛle 'ε ta. 'Bhɛɛ- -o Zesu □kwan, 'bhɛɛ- -o -ja -a gbaan yɛ nɔɔ- -yriɔgbɛɛle 'ε ta.

Zesu gbaanyɛ -yriɔgbɛɛle do ta

(Mati 27.32-44; Maki 15.21-32; Luki 23.26-43)

17 -O -yaa nu Zesu 'gbu gbaanle -yriɔgbɛɛle 'la ta, -o 'bhe 'kwe 'ε -dwa -a 'gbu 'wiɩɩ-. 'Bhɛɛ- -e -gwa Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee 'bhe 'le, 'kee- gele- yɛ 'la -o -yaa 'bhe sii: «Mɛɛ ngblo bhɛle' yɛ» 'bhe □nɔɔ, -o 'bhe sii 'ezin- Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: «Goligota»

18 -O bhɔle 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ, 'ke -srwase' mu 'ε -o Zesu gbaanle- -yriɔgbɛɛle 'ε ta. 'Bhɛɛ- -o mɛɛ -bhɛɛke' ple -gbaanna -yriɔgbɛɛle ple ta -a -din 'ezin-: -a do -yaa -a gbe -yie' ta, 'bhɛɛ- -a -vindo' 'ε 'yaa- -a gbe -koo ta, 'bhɛɛ- 'yee- Zesu 'gbu 'yaa- -o plen-.

19 Pilati pe -o 'sɛwe do yɔɔnde -yriɔgbɛɛle do ta, 'bhɛɛ- -o 'bhe gbaan Zesu trala -yriɔgbɛɛle 'ε ta. -O -za 'la 'bhe yɔɔndia- 'bhe -le -gɛ:

«Nazareti Mi Zesu, Zuufu mu a Bhleɔgbɛ.»

20 Zuufu mu -bebe 'bhe -yriɔgbɛɛle 'ε ta 'sɛwe 'ε tapia-, -amasroyi -o Zesu -gbaanna -yriɔgbɛɛle 'ε ta yɛ 'la □nɔɔ, 'bhe 'yaa- Zeruzalemu -wa 'ε -din. -O 'yee- 'sɛwe 'ε yɔɔndia- wli yaga -la -yi: Ebre wli, 'bhɛɛ- Laten wli, 'bhe 'pegeɛ Greki wli.

21 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zuufu mu a *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'Yaa yɔɔnde 'tolɛ- 'te dɔɔ: <Zuufu mu a -bhleɔgbɛ>. -A yɔɔnde dɔɔ: <Mɛɛ 'lɛɛ- -ya -pia dɔɔ: 'Mi -le 'ke Zuufu mu a -bhleɔgbɛ 'ε 'le.»

22 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'N 'kela 'bhe yɔɔndia- gban 'bhe -le nu bolɛ.»

23 -Srwase' mu 'ɛ -o yanle Zesu gbaanlele -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'ke -wa tapɛ mu 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -woo -yiciɛnle 'eke- ma -lɛ yizie: -srwase' mu 'ɛ 'kpen dɔ -yaa -lɛ do do. -Wa ta dune- gbɔɔn 'ɛ ɔsia 'ezin-; 'Bhe dune- 'ɛ 'srɛle- -yaa 'ke sɔ -laa do -la -le 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tenlɛ- 'traa.

24 'Woo- -srwase' mu 'ɛ -o pe 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'laa 'yee- dune- gbɔɔn 'lɛɛ- 'peedɛɛ, 'duɲ- -kɔɔ' 'tete dɔ -a ta, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ la zan 'a ɔsia -e bo 'bhɛɛ- zan ni.» 'Bhe klegbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -jan 'la yɔɔndeɛle -yaa -Waanbhaa' 'sewe 'ɛ 'yi, 'bhe 'la -lɛswa, 'bhe -jan 'ɛ 'yaa- dɔɔ:

«-Woo 'η tapɛ mu 'ɛ 'yiciɛnna 'eke- ma.

'Bhɛɛ- -o 'tete -dwa 'η ta dune- gbɔɔn 'ɛ ta.»

-Srwase' mu 'ɛ -o -za 'la ɔkla 'bhe -le bhe.

25 Le mu 'la dulale -yaa -o Zesu -gbaanna -yrigbɛɛle 'la ta 'bhe -din, 'mu -yaa -a nɛɛ Mari 'pegee 'bhe nɛɛnɛ- le, 'bhɛɛ- Klopasi 'na Mari, 'bhe 'pegee Magidala -wa la Mari.

26 Zesu 'a nɛɛ ɔya, 'bhɛɛ- -yaa' *-klanlanɛ 'la -za -yaa sɔ -a ni, -e 'bhe dulale ɔya -a nɛɛ -din. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya pele- -a nɛɛ ni dɔɔ: «'N nɛɛ, 'ɛ gbe -le -gɛ.»

27 'Bhe blaɛn, 'ke -ya pele- yaa -klanlanɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'E nɛɛ -le -gɛ.» -A 'san 'bhe yi 'ɛ ma, 'bhe -klanlanɛ 'ɛ Zesu nɛɛ -kwan 'elrele, 'bhɛɛ- -ya ɔkpaa -yaa' 'fa -la mu 'ɛ ba.

Zesu gagbɛya

(Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Luki 23.44-49)

28 'Bhe blaɛn, Zesu 'gbu 'a 'yaangole 'bhii- -za 'ɛ 'kpen 'lɛsole -yaan gban, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Yi 'mi -lɔɔ -o 'η dɛ 'zi». -E 'bhe ɔpia win 'la ma 'kooko- -Waanbhaa' 'sewe 'ɛ 'yi jan 'ɛ 'lɛsɔ-.

29 'Bhe klele 'te, gbɔ do dulale -yaa 'bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ. 'Bhe 'pale- -yaa 'ke -drɔɔ 'tɔnle- do 'le. -Srwase' mu 'ɛ -o -gblanluu' -folu' folu do ɔwlaa 'bhe -drɔɔ yue 'tɔnle 'ɛ ba. 'Ke -o 'bhe -gblanluu' 'ɛ 'yrele togo do yin 'lii, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe 'kpale Zesu 'lii 'ɛ -din.

30 Zesu 'bhe -drɔɔ yue 'tɔnle- 'ɛ danle -a nɛɛ ma, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Za 'kpen 'lɛswa!» 'Bhe klele 'te, -ya ngblo zinale, 'ke -a nii- 'ɛ gole- -a -yi.

-Srwase' mi do Zesu gbaa 'ɛ ɔpwan -a 'sien 'yi 'ke -di 'le

31 'Bhe yi 'ɛ 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ 'lɛkpa yi 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- Zuufu -kunlii mu 'ɛ waa -yaa zi 'bhii- mɛɛ mu 'la gbaanle -o -yrigbɛɛle mu 'ɛ ta, -yitrɛ' yi 'ɛ 'bho' mu ma -yrigbɛɛle mu 'ɛ ta. -Amasrɔyi, 'bhe 'taaleɛyi -yitrɛ' yi 'ɛ 'yaa- -yitrɛ' yi -gbɛnɛ 'le. 'Bhɛla -zayile -yrekpaa' do 'la 'yaa- -a -lɛɛ bhe, Zuufu mu a *sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ -ja 'tenlɛ- Pilati ma, 'bhɛɛ- -o -sromabwa 'bhe ni dɔɔ 'bhe 'a 'to 'bhɛɛ- -o ge mɛɛ 'la zan mu gbaanle -yaa -yrigbɛɛle mu 'ɛ ta 'mu gaan mu 'ɛ 'cien, 'kooko- 'mu ga blaale, 'bhɛɛ- -o 'mu -gbaa mu 'ɛ go -yrigbɛɛle mu 'ɛ ta.

32 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu 'ɛ -o nule-, 'bhɛɛ- -o mɛɛ plɛ 'la 'pegee Zesu -gbaanna 'eke- zi -yrigbɛɛle mu 'ɛ ta, -o 'bhe do gaan mu 'ɛ 'cienna-, 'bhɛɛ- -wa plɛ mi 'ɛ 'bhe gaan mu 'ɛ 'cienna- 'ezin.

33 -O bhoɛ Zesu ta, 'ke -wa yele- 'bhii- -e -gaa gban; 'bhɛla- -zayile waa gaan mu 'ɛ 'cienlɛ-.

34 'Duɲ- -srwase' mu 'ɛ do Zesu gbaa 'ɛ ɔpwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhɛ' do 'le. 'Bhɛɛ- 'ke -yi 'pegee yien 'pwele 'bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ blaale-.

35 Mɛɛ 'la zan -o -za mu 'lɛɛ- klegbɛya 'ɛ 'yikla zii' 'ka 'kɔɔ, -yoo kleyrɛ ɔya kpataakpa. 'Bhɛɛ- -yoo -jan 'la 'wo zii' bhe 'bhe -o 'ke wlan 'le. -A 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yaa' 'srɛya- klele 'ɛ 'bhe -o 'ke wlan kpataakpa 'le. -E 'bhe

-za mu 'e klegbeya 'e Ɔpia, 'kooko- 'ka mu 'ka kpa -yaa' 'sreya- klele 'e 'yi 'ezin-.

³⁶ Wlan 'e ni, bhe -za mu 'leε- Ɔkla, 'kooko- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi -jangɔ' do 'leε- 'bhe 'leso-; 'bhe -jan 'e 'yaa- dɔɔ: «Waa nu -a bhele' mu 'e do 'kpo 'cienle-»

³⁷ 'Bheε- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e gon do zi 'ezin- dɔɔ: «O mεε 'la zan -pwan -a 'sien 'yi, -o nu -o -yɛkpaεe 'bhe zan ta.»

Zesu gbaa binyɛ

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Luki 23.50-56)

³⁸ 'Bhe blaen, Zozefu 'la 'yaa- da Arimate -wa 'e ta, 'bhe Ɔnwa -sromabɔle Pilati ni dɔɔ 'bhe 'a 'to 'bheε- -e Zesu gbaa 'e go -yɛɛgele 'e ta. 'Yee- Zozefu 'duɲ- -yaa 'ke Zesu a -klanlanε mu 'e do 'le gaanyi', -amasɔyi -e -yaa -gblaen Zuufu -kunlii mu 'e 'yɛ 'leε. Pilati -dwa 'bhe Ɔla. -Ayile 'ke 'yee- Zozefu 'nule Zesu gbaa 'e 'silε-, 'bheε- 'kee- gele- 'kele-.

³⁹ 'Bheε- Nikodemu 'la Ɔnwa Zesu ba 'elwale -so -bi do zi, 'bhe Ɔnwa 'ezin- 'kpale- Zozefu ba. 'Bhe Ɔnwa 'ke 'kilo mia do bhe vu -lasiklɔɔ -gblen 'nrɔle- ple -yizaale 'le 'eke- ba: miri 'pegee aloesi.

⁴⁰ -O mεε ple Zesu gbaa 'e Ɔsia, 'bheε- -o sɔgbε 'pu 'penpen mu -yrela -a gbaa 'e ma, 'bhe 'pegee -o -yɛn- gblen 'nrɔle- Ɔklaa 'a ta, 'bhii- Zuufu mu gbaa bin gonε- 'la gbεen- bhe.

⁴¹ -O Zesu -gbaanna -yɛɛgele 'e ta yɛ 'la Ɔnɔɔ, -yri gba do -yaa 'bhe yɛ 'e Ɔnɔɔ. 'Bheε- mεε bu -gluu drεε do -yaa 'bhe -yri gba 'e Ɔla, 'bheε- -waa mεε gbaa -bhεeke' do 'kpo binle -lido' 'bhe 'yi.

⁴² 'Bhe yi 'e 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'e 'lekpɔ yi 'la 'le bhe, 'bheε- -o mεε bu -gluu 'la Ɔya, 'bhe 'yaa- Zesu gbaanle -yaa -yɛɛgele 'la ta yɛ 'la Ɔnɔɔ 'bhe -din. 'Bheε- 'yee- Zozefu 'pegee Nikodemu Zesu gbaa 'e Ɔbian 'bhe bu -gluu 'e 'yi blaale-.

20

Zesu Krisi -bwela gale ba

(Matie 28.1-8; Maki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ 'Kangɔple 'e ma zrwan 'tutu 'e zi, yɛma -yaa 'bunbun 'waati 'la ba -li, 'ke Magidala -wa la Mari 'e 'wlenle-, 'bheε- 'kee- gele- Zesu bu 'e ta. -O bu -gluu 'e 'liitaan- vle -kpun 'la 'le, -e 'bhe gole Ɔya bu -gluu 'e 'lii.

² 'Bhe klele 'te, 'kee- blasanle, 'kee- gele- 'tenle- Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa so 'yee- Zesu 'gbu ni 'bhe mu ma, 'bheε- -e pe -o ni dɔɔ: «-O Mεεzan gbaa 'e -gwa -a bu -gluu 'e 'yi, 'bheε- -wa -kpaɔ yɛ 'la Ɔnɔɔ 'waa 'bhe yɛ 'e dɔ.»

³ 'Bhe yɛ do 'e Ɔnɔɔ bhe, Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'bhεeke do 'e -o 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke -o 'pwele, 'bheε- 'ke -o gele- bu -gluu 'e ta.

⁴ -O mεε ple -yaa blasan- 'zi 'eke- zi; 'duɲ- Zesu a -klanlanε -bhεeke' do 'e 'bhe blasaan- blaale- 'ke 'bhe kan Pieri ta. 'Bhela -zayile 'bhe Ɔwlaa bu 'e ta Pieri 'leε.

⁵ -E -kulaa', 'ke -ya -yɛkpaεe bu -gluu 'e 'yi, 'bheε- 'kee- Zesu gbaa 'e ma sɔgbε 'pu 'penpen mu 'e 'kpaale- 'yele- 'trε ma. 'Duɲ- 'yee- 'gbu 'laa wlale bu -gluu 'e zi.

⁶ 'Bhe blaen 'waati sa 'kanle-, 'ke Simɔ Pieri 'nule; 'ke 'bhe 'wlale bu -gluu 'e zi. 'Bheε- 'ke 'bhe sɔgbε 'pu 'penpen mu 'e klaale ye- 'trε ma.

⁷ 'Bheε- -o so 'la 'yrela- Zesu ngblo ma Pieri 'bhe Ɔya 'ezin-; 'bhe so 'e 'bhe 'laa -yaa sɔgbε -vin 'e ba, 'duɲ- 'bhe gbεkpaεe -yaa 'eke- 'yi 'edanma.

⁸ 'Bhe 'yi 'te, Zesu a -klanlance 'la □bhwa 'elwale bu 'e ta, 'ke 'bhe 'wlale bu -gluu 'e zi 'te. 'Bhe Zesu ma sogbe mu 'e 'klaale- 'la □ya 'bhe □nɔɔ, 'ke 'bhe 'e 'kpale -a -yi 'bhii- -e -bwela kpataakpa gale ba.

⁹ -Amasroyi, -jan 'la yɔɔndeɛle -yaa -Waanbhaa' a 'Sewe 'yi dɔɔ -a -ledulale -yaa dɔɔ Zesu nu bwele gale ba, -yaa' -klanlance mu 'e waa 'bhe -jan 'e 'yimale -li -bi.

¹⁰ 'Bhe blaani, 'ke 'yee- Zesu a -klanlance ple 'e -o nule- -o -zanta' -o ba -le ma.

Zesu 'pwela- Magidala Mari ba

(Matie 28.9-10; Maki 16.9-11)

¹¹ 'Bhe- 'duŋ-, 'bhe 'waati 'e ba, Mari dulale -yaa 'pɛɛlii- Zesu bu 'e -din, 'bhe- 'kee- wisi. -E -yaa wisi zii' bhla 'la ba, 'ke -ya makulale, 'bhe- 'kee- bu -gluu 'e 'yiglinle.

¹² 'Bhe □nɔɔ bhe, 'kee- -mleke' ple yaale ye- Zesu gbaa 'e 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ. Dune- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bhe- -a do yaale -yaa Zesu ŋgblo 'e 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ. 'Bhe- -a -vindo' 'e 'yaa- Zesu gaan mu 'e 'kpaayre- 'e □nɔɔ.

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' mu 'e -o 'yee- Mari 'lrokpale dɔɔ: «'Ee le! -Mele -kla 'bhe- 'yoo- wisi' zii' ee?» Mari 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «-Woo 'ŋ Zaan gbaa 'e □sia, 'bhe- -wa -kpaayre 'la □nɔɔ 'naa 'bhe dɔ.»

¹⁴ -E yanle 'bhe -jan 'e 'wolele, -ya -yrekpale -a -zanta', 'kee- Zesu dulale ye- , 'duŋ- yaa 'yaangole 'bhii- Zesu -le -yaa 'kele-.

¹⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ee Le, -mele -kla 'bhe- 'yoo- wisi' zii' ee?» 'Yoo- -dela -glin 'zi ee?» 'Yee- Mari 'kpee ma -yri gbazan 'e 'bhe -le -yaa 'kele, 'bhela- -zayile -ya □pia -a ni dɔɔ: «'N' 'yoo- Zesu gbaa 'e 'bhe- -glin 'zi. 'Ke 'bhi -le 'a □sia, -a pe 'ŋ ni, 'bhe- 'ya □kpaayre 'la □nɔɔ, 'bhe- 'ŋ ge -a 'sile-.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mari!» Mari 'e 'yrekpale -a -zanta', 'ke -ya pele- Ebre wli 'e 'yi dɔɔ: «Rabuni!» ('Bhe 'yi -le dɔɔ: «'O Daan mi.»)

¹⁷ Zesu pe a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa 'yanle- 'ŋ ma, -amasroyi 'naa gele -li laanima 'ŋ De -Waanbhaa' ba. 'Bhi 'duŋ- ge -a pe 'ŋ neene- mu 'e ni dɔɔ 'ŋ ge 'zi laanima 'ŋ De -Waanbhaa' 'la -yoo 'ka De 'le 'ezin- bhe 'bhe ba; 'bhe 'pegee 'mi 'a -Waanbhaa' 'la -yoo 'kaa- -Waanbhaa' 'le 'ezin- bhe 'bhe ba.»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Magidala -wa la Mari gele- -a pele Zesu a -klanlance mu 'e ni dɔɔ: «'Ee! 'N' Meezan □ya!» 'Bhe- Zesu -jan 'la □woa -a ni, -e 'bhe 'yigɔɔnna -o ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlance mu 'e ba

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Luki 24.36-49)

¹⁹ 'Bhe 'kangɔple do 'e ma yroma 'e zi, Zesu a -klanlance mu 'e -woo -lekpaayre 'e ta 'fe do -la, 'bhe- -o 'bhe 'fe 'e bhe □bwa -o ta; -amasroyi -o -yaa -gblaani 'zi Zuufu -kunlii mu 'e 'lee. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'nule, 'ke- dulale -o pleni, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni!»

²⁰ -E yanle 'bhe -jan 'e 'wolele -o ni, 'ke -ya 'koolaali mu 'e 'pegee -a 'sien 'yi 'e zɔɔnle- -o ni. -Ayile, 'ke -yaa' -klanlance mu 'e zrukpaale 'egbenele -o Meezan 'yelawoa bhe 'bhe -zayi'.

²¹ Zesu 'a 'pe gbe drɛwoa- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni! 'N' De 'mi 'winbwa- gɔne- 'la gbɛen- 'mi -o 'ka mu winbo 'zi 'ezin- 'bhe -la gbɛen-.»

²² -E yanle 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke -ya -lii -plooye 'pɛenle -o ta, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka Lii 'Wen' 'e 'sɔɔwo!»

²³ 'Ke 'ka mɛɛ 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma -yaan, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma 'yanlɛ-; 'duŋ- 'ke 'ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'ka mɛɛ 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma yan, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu 'ɛ -waa' -za 'yɔɔ- -sroma 'yanlɛ- 'ezin-»

Zesu 'pegee Toma

²⁴ 'Duŋ-, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ba 'waati 'la ba, -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ, -o ba mɛɛ do 'la 'ke -o -yaa 'bhe sii Toma, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe 'tɔkpaa- <Yonɛ>, 'bhe 'laa -yaa -o ba 'bhe 'waati 'ɛ ba.

²⁵ 'Bhɛla- -zayile, -klanlanɛ -vin mu 'ɛ -wa ɸpia -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ Mɛɛzan 'ɛ ɸya.» 'Duŋ- Toma 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'pɔnli mu 'ɛ blaɛn bhɛkpɔɔ mu 'ɛ 'yele- -a 'kɔɔlaalii mu 'ɛ ɸnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'naa 'ŋ gbɛnɛbhɛ do wlaɛ 'bhe 'pɔnli mu 'ɛ blaɛn bhɛkpɔɔ mu 'ɛ 'lii 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'naa 'ŋ gbɛ 'kpale- -a 'sien 'yi -dibhe' blaɛn kpɔɔ 'ɛ 'lii 'pe, 'naa nu 'ŋ 'kpale- 'ka 'wojan- 'ɛ 'yi.»

²⁶ -Gbɛɛyi' do 'kanle- blaɛn, Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'klale- -yaa 'eke- ba 'ezin- 'fɛ 'ɛ ɸla, 'bhɛɛ- 'gborobhe 'ɛ bɔle -yaa -o ta. 'Bhɛɛ- Toma -yaa -o ba 'taaleɛyi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'pwɛle -a -yi, 'kee- dulale -o plɛŋ-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'ɛ 'na 'ka ni!»

²⁷ 'Bhe blaɛn, 'ke -ya pele- Toma ni dɔɔ: «'Nu 'e gbɛ -nɛbhɛ' 'ɛ ɸzwan 'ŋ 'kɔɔlaalii mu 'ɛ ɸnɔɔ -gɛ, 'bhɛɛ- -o -glin doo; 'bhɛɛ- 'e gbɛ 'kpa 'ŋ 'sien 'yi yre 'lɛɛ- ɸnɔɔ gɛ doo. 'Yaa 'e 'kpee klele plɛ 'mi ma, 'duŋ- 'e 'kpa 'mi 'yi!»

²⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Toma 'a 'lɛkunle -a ni dɔɔ: «'Ee! 'Mi -le 'ŋ Zan 'pegee 'an -Waanbhaa' 'le!»

²⁹ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'E 'mi 'yelawoa, 'bhɛla- -yile 'yee ɸkpa 'mi 'yi ɛɛ? 'Duŋ- mɛɛ 'la zan mu laa 'ŋ 'yele-, 'bhɛɛ- -woo kpa 'ŋ 'yi bhe, 'bhe zan mu a pe -yinra'!»

Zaan 'yee- Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia- win 'la ma

³⁰ Zesu 'sɔle- maza -bebe 'bhɛɛke mu ɸkla 'ezin- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yre ma, 'duŋ- 'waa 'mu 'kpen 'yigɔɔnlɛ 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi.

³¹ 'Duŋ- -o -za mu 'lɛɛ- yɔɔndia-, 'kooko- 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bheɛ Mi -Kpɔɔɔ Krisi 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- 'yele- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'ke 'ka 'ka ɸkpa -a 'yi, bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'ka 'bhe 'srɔɔwo- -a 'tɔ 'ɛ -srɔyi'.

21

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanɛ 'srwaple- ba

¹ 'Bhe blaɛn 'waati sa, 'ke Zesu 'pwɛle 'ezin- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ba Tiberiadi -draa 'ɛ bhonɸla. -E -pwela -o ba gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-:

² Simɔ Piri 'pegee Toma (-o -yaa 'bhe sii -Nɛ Yonɛ-), 'bhɛɛ- Natanaɛli ('bhe 'yaa- da Kana -wa 'ɛ ta, Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi) 'bhɛɛ- Zebede gbɛ plɛ 'ɛ 'bhe 'pegee Zesu a -klanlanɛ 'bhɛɛke plɛ, -o 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba.

³ Simɔ Piri pe -o ni dɔɔ: «'Ŋ gele- kaa dɛyre- nɔɔ-» 'Bhɛɛ- Zesu a -klanlanɛ -vin mu 'ɛ pe a ni dɔɔ: «'O mɔɔ nu gele 'ezin- 'e zi.» -O -ja 'bhɛɛ- 'yi 'tɛ, 'ke -o 'sanle -yitakon' 'ɛ 'yi. 'Duŋ- waa kaa do 'kpɔ dele 'bhe -bi 'ɛ zi.

⁴ Yɛma 'kanle- -saan bhla 'la ba, 'ke Zesu 'pwɛle -a -yi, 'bhɛɛ- 'kee- dulale -draa 'ɛ bhonɸla. 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa 'yaangole 'bhii- 'yele- -yaa 'kleɛ-.

⁵ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Nɛ -zwanɛ mu, 'ka kaa ɸkwan ɛɛ?» -O 'bhe zikpaa -a ni dɔɔ: «'Ŋn ɔn, 'waa pe 'kedo- 'kpɔ 'kunle-»

6 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka yɔɔ 'ε bɔ -yitakon 'ε gbe -yie' 'yi, 'bhεε- 'ka nu kaa mu 'kunle- 'bhε □noɔ.» -O 'bhε bɔle 'bhε yɔɔ 'ε □noɔ 'tε, 'ke 'bhε kaa -bebe 'kunle, -asiikɔɔ -a gbin 'ε 'kɔɔ, waa -yaa 'sɔle -a -glaanle' -yi 'ε ba.

7 'Bhε 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa sɔ 'yee- Zesu 'gbu ni, 'bhε pe Piere ni dɔɔ: «Mεεzan -le 'kele-!» Piere 'a 'male- 'kaa Mεεzan -le 'kele-, 'kee- yaa dunε mu 'ε 'klale -a ta, -amasɔyi -e -yaa kaa dε zii' bhla 'la ba, -a taflej- -le -yaa. 'Bhεε- 'kee- bɔle- -yi 'ε ba, 'kee- gele- Zesu ba -yre ta.

8 Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε -nwa -yi 'ε bhonla -yitakon 'ε 'yi. 'Bhεε- -o yɔɔ 'ε -glaanna, -a 'pale- -yaa 'ke kaa mu 'ε 'le. -Amasɔyi -o plɛngole laa -yaa -draa 'ε bhonla 'ε ma metre -kεmε do yεke- 'yi.

9 -O bhɔle 'trε ma, 'ke -o 'tε do -lεkunle yele-, 'bhεε- kaa 'pegee 'bluu 'yaa- 'bhε 'tε 'ε ta.

10 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka kaa mu 'la □kwan bhe, -ka nu 'a 'ke 'le -gε.»

11 'Bhε klele 'tε, 'ke Simɔ Piere 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- yɔɔ 'ε -glaanle' 'trε ma, -a 'pale- -yaa 'ke kaa -gbenε -gbenε mu 'le: -o -yaa kaa bhε -kεmε do 'ke 'kaa bhε mia plε bhε vu ta yaga (153). 'Ali- 'woo- kaa mu 'ε -o -bebeya 'ε ma, kaadε yɔɔ 'ε yaa 'peedele.

12 Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka nu pebhle.» 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ -a -lɔɔkpale dɔɔ: «-Dele 'ε 'le εε?» -Amasɔyi -o 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Mεεzan -le 'kele-.

13 -Ayile, 'ke Zesu 'ε 'mabεenle -o -din, 'kee- 'bluu 'ε 'sile, 'kee- 'bhε 'yicienle -o ma. 'Bhεε- 'kee- 'kaa -yicienle 'ezin- -o ma.

14 -A 'san Zesu bwe gale ba, -a 'pwe gbe -glɔɔn yaga mi -le -yaa 'bhε 'le bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε ba.

Zesu -o Piere 'lɔɔkpa zii'

15 -O yanle pebhlelele, 'ke Zesu Simɔ Piere 'lɔɔkpale dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni 'ke 'bhε kan 'η -za sɔ mεε mu 'lεε- ni gɔnε- 'la gbεen- 'bhε ta εε?» 'Yee- Simɔ 'bhε zikpaa Zesu ni dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'ε 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ε -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'An -bhlaa gwlen bhlone- mu 'ε 'lεbɔ-.»

16 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a 'lɔɔkpa gbe plε mi wole- 'ezin- dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni εε?» Piere -a 'lεkwan -a ni 'ezin- dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'ε 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ε -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Klε 'an -bhlaa mu 'ε tagbin mi 'le.»

17 'Bhε blaen 'ezin-, 'kee- Piere 'lɔɔkpa gbe yaga mi wole- dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni εε?»

'Bhε klele 'tε, 'ke Piere 'a wleyisriwole, -amasɔyi Zesu 'a 'lɔɔkpa gaan yaga dɔɔ: «'N-za sɔ 'ε ni εε?» -Ayile 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ε -za 'kpensee dɔ, 'ε 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ε -za sɔ 'η ni!» 'Bhεε- Zesu pe -a ni 'bhεε- 'yi 'tε dɔɔ: «'An -bhlaa mu 'ε -o 'lεbɔ-.

18 'Mi pe 'ε ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ 'ε 'yaa- 'waati 'la ba -zwanne 'le, 'ε 'yaa- dunε- kla 'ε 'gbu ta, 'bhεε- 'ε 'sentru dɔ 'ε 'gbu 'saanla, 'bhεε- 'ke gele -yaa sɔ 'ε ni yɔɔ 'la □noɔ, 'ε 'yaa- ge 'bhεε- □noɔ. 'Dun- 'kee 'krɔyawoa 'waati 'la ba, 'ε nu 'ε gbe 'tɔlε- mεε -bhεeke' -la ba, 'bhε nu dunε- 'klale- 'ε ta, 'bhεε- 'bhε nu 'sentru dɔle 'ε 'saanla□. 'Yaa- zi 'bhii- -e ge yɔɔ 'la □noɔ 'bhε nu gele 'ε 'le 'bhεε- □noɔ.»

19 Piere -yaa nu gale gagbeyaa 'la 'yi, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-, Zesu 'bhεε- -zɔnna -a ni -gɔɔn 'yi jan 'la bhe 'bhεε- wolele. 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a pele Piere ni dɔɔ: «'Dɔ 'η zi!»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε 'la -za -yaa sɔ -a ni

²⁰ Piere 'e 'yrekpale -a -zanta', 'kee Zesu a -klanlane 'la -za -yaa so Zesu 'gbu ni 'bhe 'yele 'ke 'bhe -o zan -o zi. 'Bhe -klanlane 'e 'bhe -le 'bhe makulaa Zesu ba -yre ta pebhle 'waati 'e ba -bi do zi, 'bhe- 'bhe -le Zesu 'lrokpaadoo: «Meezan, -de 'gbu -le nu -dawli' 'kpale- 'e gbe ta ee?»

²¹ Piere 'bhe -klanlane 'e 'yele- 'kee- Zesu 'lrokpale doo: «'Bhe- mee 'lee- 'lee, Meezan, -me pe za -le nu klele 'bhe ni ee?»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bhe zikpale -a ni doo: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yre ma, 'sani- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'η nu 'yi 'e ma, 'yaa- -me pe za -le 'bhe 'yi ee? 'Bhi, 'bhi do 'η zi dron!»

²³ -O 'bhe- -jan 'e 'wole- 'e □zian -o neene- Zesu 'yi mu 'e 'pleη- doo 'bhe -klanlane 'e 'bhe 'laa -yaa nu gale. 'Bhe- 'duη-, Zesu 'laa 'pele- Piere ni doo: «'Yaa nu gale». -Ya □pia -a ni doo: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yre ma, 'sani- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'η nu 'yi 'e ma, 'yaa- -me pe za -le 'bhe 'yi ee?»

²⁴ 'Bhe -klanlane do 'kpo 'e 'bhe -le 'sreya- kle 'zi -za mu 'lee- ba zayi'. 'Ye- -za mu 'lee- yoodia- 'ezin-. 'Bhe- 'o moo 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yaa' 'sreya- klele 'e -yoo 'ke wlan 'le.

-Jan 'leyanyre

²⁵ Zesu -za 'bheke -bebe □kla. 'Kee 'kpa bi -woo 'kpen yoodie do do, 'mi 'kpee ma, 'bhe 'sewe mu 'e -waa -yaa nu 'sole- 'drunyan 'lee- 'yi.

² 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' 'a □sia lafle' 'ε 'yi yi 'la 'le 'bhe ma. 'Dun- 'sani- -a gele plen- lafle' 'ε 'yi, -e mee 'la zan mu makwan- 'bhii- -yaa' pe winbowo mu, -e -yaa zi 'bhii- 'mu -za mu 'la do, -e 'mu -daanna 'mu 'le.

³ -A gale 'pegee -a bwele gale ba 'ε blaen, -ya 'gbu -zronna 'mu ni zron gbeya -bebe 'yi 'bhii- -ya -yre ma kpataakpa. -Amasroyi -e -pwela 'mu ba -yrekpaa' mia ple □la, 'kee- -Waanbhaa' 'a -bhleighbeya -wa 'ε ma -jan 'ε wo 'mu ni.

ZESU A -KLANLANE MU 'E -WOO LII 'WEN 'E 'NULE- 'E MAGBEN 'ZI

Zesu 'a 'liiwli- □naa Lii 'Wen 'ε 'naza- ta

⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'yaa- pebble 'zi 'eke- zi -yrekpaa' do, 'bhεε- -e pe -o ni doo: «'Ka 'laa 'ka 'plengole Zeruzalemu -wa 'ε ma; pe 'la 'ke 'η De 'a 'liiwli- □naa 'bhe 'na zayi' 'ka ni bhe, 'bhεε- 'ke 'mi 'bhεε- baan' □pia 'ezin- 'ka ni; -ka 'bhe pe 'ε magben a □noo ye.

⁵ -Amasroyi Mεε Wiinfe' Mi Zaan mεε mu 'wiinfia' 'ke -yi 'le, 'dun- -a -vinbwa -yrekpaa' 'dama 'bhεε- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'pale- 'ke Lii 'Wen 'ε 'le.»

Zesu geyre -a De -Waanbhaa' ba lafle' yi

⁶ Zesu a 'winbowo mu 'ε 'klale- -yaa 'eke- ba 'ezin-, 'ke -wa -lrokpale doo: «Mεεzan, 'e nu -bhleighbede do 'kpa gbe drεεwole Izraeli mu 'ε 'wiin- 'bhεε- 'waati 'ε ba εε?» (-O Zesu 'lrokpaa 'bhe gbεen- bhe, -amasroyi *Rome mu -le -yaa Izraeli mu 'ε 'wiin- 'bhe 'waati 'ε ba.)

⁷ Zesu pe -o ni doo: «'N De 'woo- za mu 'lεε- kle 'waati mu 'la 'ledulaa, 'ka mu maza laa -o 'mu dole ma.

⁸ 'Dun- -Waanbhaa' nu 'ka 'pale- 'ke Lii 'Wen 'ε 'le, 'bhεε- 'ka mu nu -yaa' -glooya' 'ε 'sroowole. 'Ke 'bhe □kla, 'ka nu klele 'η 'sre 'le 'ke 'ka 'mi ba janwo Zeruzalemu -wa 'ε 'pegee Zude, 'bhεε- Samari 'klεen mu 'ε 'yi, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan -dan' mu 'ε 'kpen ma.»

⁹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ε 'wolele, 'kee- -wlenle' laanima -yaa' -klanlane mu 'ε trala, 'kee- ge lafle' ba -yre ta; 'bhεε- 'mu 'yre □yaa -a zi -a ge bhla 'ε zi; 'ke lafle' -gblen 'pu do 'kpale -a ta, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'nile 'mu -yre ba.

¹⁰ -O -yre -yaa -a zi -li 'waati 'la ba, 'ke mεε ple 'pwele -o ba 'bhe yre do 'ε □noo bhe: dune- 'pu mu -yaa 'mu ta.

¹¹ 'Bhe mεε ple 'ε pe -o ni 'te doo: «Galile mu, -mele □kla 'bhεε- 'ka dulale -o 'ke 'ka 'ka 'yrekpa laanima εε? 'Ka 'yee- Zesu do 'kpo 'la □ya 'ka plen- ge, 'bhεε- -e -ja lafle' 'yi gone- 'la gbεen- bhe, -e nu nu gbe drεεwole 'yee- gone- do 'kpo 'ε 'yela- gbεen- 'ezin-.»

Zesu gele blaanta lafle' yi

¹² 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yaa' winbowo mu 'ε gole- OLivi diin vle goon 'ε 'wiin-, 'bhεε- 'ke -o nule- Zeruzalemu ba -yre ta. 'Bhe goon 'ε 'yaa- Zeruzalemu -wa 'ε ma kilo do.

¹³ -O bhole Zeruzalemu, 'ke -o gele- 'sangaso 'kpee 'la -o -yaa kla 'eke- ba 'tanii 'bhe □la 'bhεε- □la. Mεε 'la zan mu 'klale- -yaa 'eke- ba 'mu 'to -le -ge: Pieri 'pegee Zaan 'bhεε- Zaki, Andre pegee Filipu 'bhεε- Toma, Batremi 'pegee Matie, 'bhεε- Alife gbe Zaki 'pegee Simo 'la 'yaa- 'bhe a 'klεen 'ε -vavade, 'bhεε- Zaki gbe Zudi.

¹⁴ -O 'kpen 'kpale- -yaa do ma, 'bhεε- -o bole -yaa -o seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'pegee le 'ke mu 'le. Zesu nεε Mari 'pegee -a nεεnε- mu 'ε 'yaa- -o ba.

¹⁵ 'Yee- yi mu 'e do 'le, -o □klaa 'eke- ba, 'bhεε- -o -yaa bho mεε -keme do 'ke mεε mia do -din. 'Bhεε- Piere 'e 'wlenle- -o plerj- 'ke -ya pele- -o ni doo:

¹⁶ «-A -ledulale -yaa 'ke *Lii 'Wenj 'ε -jan 'la □kpaā *Davidi 'lii -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'bhe 'leso-. -Ayile, Zuda 'yaa- nu dole Zesu 'kun mu 'ε 'leε gōne- 'la gbēen-, 'yee- Davidi 'bhe 'leεjanwoa 'elwale -so.

¹⁷ Zuda -yaa -koo' mεε -ledo 'leε- ba mεε 'ε do 'le, 'bhεε- -a do -yaa -koo' 'kpen 'woye- do 'kpo 'ε ba.

¹⁸ 'Bhεε- -o yaa mεε de ma -goli' 'la gbawoa- -a ni, -e -ja gba do lole 'bhe -goli' 'ε 'le. 'Bhe blaān 'kee- gele- -a 'gbu dunje 'bhe gba 'ε 'yi -yri diinj 'ε do 'yi, 'bhεε- 'kee- baale' 'tre ma -a bhlo ta. 'Ke -a vi 'ε 'ponle, 'bhεε- -a gbōnjbhle mu 'ε 'pwela- -a kpe ta, 'kee- gale-.

¹⁹ Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'bhe -za 'ε do. 'Bhela- -zayile -o 'yee- gba 'ε 'tokpaa- -waa' wli 'ε 'yi doo: <Akelidama>. 'Bhe 'yi -le doo: <mεε yien ma gba>.

²⁰ 'Dunj- -jan 'leε- 'bhεε- yōondεle -yaa -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Srokpa 'sewe 'ε 'yi doo: <Bhaa yaa 'fe 'ε □la 'flenjbo, 'bhεε- mεε 'kedo- 'kpo' laa bole 'bhe □la 'ezin- titi.> 'Bhεε- -wa yōondia- 'ezin- 'yee- 'sewe 'ε 'yi yre do □noo doo: <Bhaa mεε -bhεεke' do zen -a blaanta.>

²¹⁻²² -Koo' mεε do makun', 'bhεε- 'koo' 'bhe kpa -koo' ba, 'kooko- -koo' kle Mεezan Zesu bweza 'ε gale ba 'bhe 'srε 'le. 'Dunj- 'bhe zan 'ε kle mεε mu 'la -koo' 'pegee 'mu 'yaa- kanaa' 'eke- zi 'kleen 'ε 'yi 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε do 'le; 'kee- san Mεε Wiinjfe' Mi Zaan Mεezan Zesu 'pegee mεε 'ke mu 'wiinjfia□ -yi ba 'waati 'la ba, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' a □sia -koo' 'plerj- ge yi 'la ma, 'bhεε- -e -ja 'kele- lafle' 'yi 'bhe ma.»

²³ 'Bhe blaān, 'ke -o mεε ple makunle -o ba: Zozefu 'pegee Matiasi. Zozefu -zwana' 'to 'yaa- Baasabasi; 'bhεε- -o -yaa -a sii 'ezin- mεε -ledoolle.

²⁴ 'Bhe blaān, 'ke -o 'kpen -o 'seriwole 'eke- zi, 'ke -wa pele- -Waanbhaa' ni doo: <Mεezan -Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi bhaaplerj 'kpen 'kpeejan- do, 'e 'woo- mεε ple 'leε- -o 'kela 'bhe makwan- 'yaa- pe 'le, 'bhe zan 'ε zron 'o ni,

²⁵ 'kooko- 'bhe zan zen Zudasi blaān yre 'ε □noo, 'bhεε- -e kle 'yaa- 'winbōwo mu 'ε do 'le. -Amasroyi 'yee- Zudasi -gwa -a dulayre 'ε □noo, 'bhεε- -e -ja yre 'la -gaale' -o -a ba 'bhe □noo.»

²⁶ 'Bhe blaān, 'ke -o 'tete dole-, 'bhεε- 'ke 'bhe baale' 'woo- mεε ple 'ε do ta. 'Bhe mεε 'ε -yaa 'ke Matiasi -la -le. 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'bhe 'kpale Zesu a 'winbōwo mu vu ta do 'ε ba, 'bhεε- -o □kla mεε vu ta ple 'te 'ezin-.

ZESU 'SRε □LWA MU ZERUZALEMU

2

Lii 'Wenj 'ε zina- bhla 'ε zi Zesu 'yi mu 'ε ta

¹ -O -yaa Zuufu mu 'ε -waa' 'feti 'la sii Pantekoti, 'bhe yi 'ε □bhwa, 'bhεε- Zesu a -klanlane mu 'ε 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba yre do 'kpo □noo.

² 'Bhe yre do 'ε □noo bhe, 'ke pe -weli' do dale- blaale- lafle' 'yi, 'bhe pe -weli' 'ε 'yaa- 'bhii- fanjan- ma -ploō -gbene do 'kangbaya gbēen-, 'bhεε- Zesu a -klanlane mu 'ε -yaaale' -yaa 'fe 'kpee 'la □la, 'ke 'yee- pe -weli' -gbene 'ε 'wlaale 'bhe 'noo-, 'bhεε- 'kee- 'bhe 'kpen 'pale.

³ 'Bhe klele 'te, 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke -o -yrekpale pe nre 'ke mu ma 'bhii- 'te nre mu gbēen-. 'Bhεε- 'ke 'mu gole- 'eke- ma, 'ke -o gele- dulale Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'wiinj- do do.

⁴ 'Bhe 'yi, 'ke -o 'kpen 'pale 'ke Lii 'Wenj 'ε 'le, 'bhεε- 'ke -o wli -bhεεke' mu pele 'sanle; -o 'kpen do do -yaa Lii 'Wenj 'ε 'sej 'wlata- wli -bhεεke' mu 'pe 'zi.

⁵ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zuufu mu 'la 'yaa- gbilaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -o zɛnlɛ -yaa 'klɛn 'bhɛɛke mu 'ɛ 'yi, 'mu 'kɛn ɔyaa Zeruzalɛmu 'bhɛ 'waati 'ɛ ba.

⁶ -O 'bhɛ pɛ -weli' do 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kɛn blasanlɛ 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnoo -glinlɛ'. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -o 'kɛn 'liibhaale -o ma, -amasɔyi -o 'kɛn do do -yaa Zesu 'yi mu 'ɛ 'yaa- wli mu 'la 'pɛ zii' 'mu -yima' zii' -o 'gbu 'ya wli mu 'ɛ 'yi.

⁷ -O -liibhaa' gbɛ -yoo 'ɛ 'koo- -o ma 'ke -wa pele- doo: «'E! 'Woo- mɛɛ mu 'la bhɛ waa -o 'ke Galile mu 'lɛ ɛɛ?

⁸ 'Bhɛɛ- -e ɔkla 'nale- 'bhɛɛ- -koo' 'kɛn do do -o pɛ wli mu 'ɛ 'ma zii' -koo' 'gbu 'ya wli mu 'ɛ 'yi do do ɛɛ?

⁹ 'E pɛ Paritɛsi mu oo, Mɛdi mu oo, Elami mu oo, Mezopotami mu oo, Zude mu oo, Kapadoasi mu oo, Pɔn mu oo, 'bhɛɛ- Azi mu oo,

¹⁰ Frizi mu oo, Panfili mu oo, Ezipu mu 'pegee Libi gbɛ 'la -yoo Sirɛni -din 'bhɛ ɔnoo mu, 'bhɛɛ- Rɔmu mu; 'mu 'ke mu -o Zuufu -kɔsɔɔ mu 'lɛ, 'bhɛɛ- 'mu 'ke mu -wlaa Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi.

¹¹ 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -o 'ke Kreti mu 'lɛ, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -o 'ke Arabu mu 'lɛ. 'Duŋ- -e ɔkla 'nale-, 'bhɛɛ- -koo' 'kɛn -o -Waanbhaa' klɛza -gbɛnɛ mu 'ɛ 'ma zii' -koo' 'kɛn do do ya wli mu 'ɛ 'yi ɛɛ?»

¹² -O 'kɛn 'liibhaa gbɛ -yoo' 'ɛ 'koo -o ma, waa -yaa 'sole -jan 'bhɛɛke do 'kɔ 'wole, 'ke yaa 'ɛ go 'ke -wa pɛ 'eke- ni doo: «'Za 'lɛɛ- 'bhɛ 'yi -o 'nale- a ma ɛɛ?»

¹³ 'Duŋ- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'sɔnsi zii' Zesu 'yi mu 'ɛ ma 'ke -wa pɛ doo: «-wɛɛn -lɛ -o dɛ 'zi!»

Simo Pteri -o -za 'la ɔkla 'bhɛ 'yipe zii'

¹⁴ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Pteri 'pegee Zesu a *winbɔwo mu -vin vu ta do 'ɛ -woo -wlenlɛ', 'bhɛɛ- 'ke 'yee- Pteri 'a 'weli- 'ɛ 'lawlenlɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- zamaa' 'ɛ ni doo: «'Ka mu Zuufu mu, 'bhɛɛ- 'ka mu 'la 'kɛn -o -zɔn Zeruzalɛmu -gɛ, -ka 'ka 'trɔnbado 'ɛ ni 'elrele doo, 'bhɛɛ- -kɔ 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'yima.

¹⁵ 'Ka mu 'kpee ma -wɛɛn -lɛ mɛɛ mu 'lɛɛ- dɛ 'zi ɛɛ? 'Duŋ- -wɛɛn do 'kɔ 'laa -o dɛ 'zi, -amasɔyi -wɛɛn dɛ bhla laa 'ke zrwanzɛ 'waati 'lɛɛ- ba 'ɛ 'lɛ.

¹⁶ 'Duŋ- -Waanbhaa' -jan 'la ɔkpaa -a -lɛla' janwo mi Zoeli 'lii 'elwaleta -sɔ 'bhɛ -la -lɛsɔ' zii' -zɔn -gɛ, -ya ɔpia doo:

¹⁷ <-Ka 'ka 'yrɛkpa, 'ke 'drunyan 'lɛyan yi mu 'ɛ ɔbhwa 'ɛ -din 'waati 'la ba, 'ɛ nu -za mu 'lɛɛ- 'mu -la klɛlɛ: 'ɛ nu 'ɛ Lii 'Wɛj 'ɛ zinale bhaaplɛj mu 'ɛ 'kɛn ta, 'bhɛɛ- 'ka gbɛ mu 'pegee 'ka 'lu mu 'ɛ nu 'ɛ 'lɛla ɔ janwole, 'bhɛɛ- 'kaa- -zwanne mu 'pegee 'kaa- -gblanɛ mu nu -za mu yeɛ -yrɛ zi yeɛ 'yi; 'bhɛɛ- gbɛj mu nu 'klalɛ- 'kaa- 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ 'yrɛ ba.

¹⁸ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ɛ nu 'ɛ Lii 'Wɛj 'ɛ zinale 'an yewone 'gwlaan- mu 'pegee 'an yewo le mu 'ɛ 'kɛn ta, 'bhɛɛ- -o nu 'ɛ 'lɛla ɔ janwole.

¹⁹ 'N 'nu 'kpeɛlɛni maza mu zɔnlɛ laanima laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'ɛ nu 'sole- maza mu zɔnlɛ 'trɛ ta -gɛ:

yien 'bhɛɛ- 'tɛ 'pegee 'tɛgblɛn- nu klɛlɛ.

²⁰ -Gbɔ nu 'kpale- yretɛbhɛ 'ɛ 'yrɛ ta, 'bhɛɛ- laanima mlɛ 'ɛ nu 'tranlɛ- 'bhii yien gbɛɛn-. 'Bhɛ 'kɛn blaɛn, 'bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' a yi 'ɛ nu bhɔlɛ 'tɛ, 'bhɛ yi 'ɛ nu klɛlɛ 'ke yi -gbɛnɛ do 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya yi 'lɛ.

²¹ 'Bhɛ 'yi 'ɛ 'tɛ, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ -siila, 'bhɛ zan nu gole -za 'yi. -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zoeli -jan 'la ɔwoa 'bhɛ -lɛ bhɛ.»

22 Pieri -ja -yaa' -jan 'ε 'wole- zi 'ke -ya pele 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado 'η ni dɔɔ, 'η nɛɛnɛ- Izraeli mu: Zesu 'la 'yaa- da Nazareti -wa 'ε ta, -Waanbhaa' 'gbu 'a -zɔnna 'ka ni 'bhii- 'yee- 'gbu -le 'a 'winbwa;- -amasɔyi 'yee- -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu, 'bhɛɛ- -tɔomasie mu □kla -a gbe zi -e -yaa -kɔɔ' 'plen- -ge 'waati 'la ba; 'bhii- 'ka 'gbu 'bhe -za mu 'ε 'yaango- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

23 'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'lenale 'ε 'ka ni 'ε 'bhe -daa -Waanbhaa' -la ba, 'bhii- -ya 'lɛdulaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'elwale -so. 'Ka mu -le 'a □kla 'bhɛɛ- mɛɛ -yɔɔ' mu 'a □dia 'ke -wa gbaan -yrigbɛɛle ta.

24 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -ya -gwa ga a -yren mu 'yi. -Amasɔyi yaa -yaa sɔ dɔle- ga 'kpee 'ke 'bhe 'bhe gbɛɛlɔɔ -a ta.

25 Wlan 'ε ni, -bhleŋgbe Davidi 'gbu 'yee- Zesu 'gbu ba -janwoa 'elwaleta -so dɔɔ:

<'N Mɛɛzan ye 'waati 'ε 'kpen ba 'η 'lɛɛ. -Yoo 'η -din 'tɔbhɔ- ma yaayre 'ε □nɔɔ, 'kooko- 'naa -gblaan'.

26 'Bhɛla- -yile, 'η zrukpaale -o, 'bhɛɛ- 'η -janwo' zii' 'η zrukpaale -gbɛnɛ 'le. 'N gale blaana, 'η 'yri nu bole -a ta 'bhii- 'η 'fle 'ε nu bole yilabla 'yi.

27 -Amasɔyi 'bhi Mɛɛzan -Waanbhaa' laa nu 'η lii 'ε 'tolɛ- gbaa mu a -wa 'ε ta 'sekeseke, 'bhe 'pegee 'yaa nu -a 'tolɛ- 'bhɛɛ- 'yaa- pɛ mɛɛ 'weŋ 'ε gbaa 'ε bɔn.

28 Bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'e 'bhe a zi -zɔnna 'η ni, 'bhɛɛ- -e bolela -yoo 'η -din 'bhe nu 'η zrukpaale 'egbɛnɛle.»

29 Pieri pe 'ezin- dɔɔ: «'N nɛɛnɛ- mu, 'kaa- 'to 'ke 'η -jan sa wo 'ka ni kpataakpa -kɔɔ' -gbɔɔ Davidi ba za 'yi dɔɔ: -e □kla 'ke siele', -wa □bian, 'bhɛɛ- -a bu 'ε -yoo -kɔɔ' ba -ge -zɔn -li.

30 -E -yaa -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'la 'le bhe, 'bhɛɛ- -ya 'yaangolawoa 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'sienwoa□ -a ni kpataakpa dɔɔ 'bhe nu 'yee- Davidi 'gbu 'srɛ mu 'ε do klele 'ke -bhleŋgbe 'le -a blaana.

31 -Za 'la 'yaa- nu bhɔle, 'yee- Davidi 'gbu 'bhe □ya 'elwale gban -so, -ayile -e Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi bweza 'ε gale ba 'bhe ba janwoa- dɔɔ: <Waa -a 'tolɛ- gbaa mu a -wa 'ε ta, 'bhɛɛ- -a gbaa 'ε yaa nu bɔnɛ.»

32 -Waanbhaa' 'bhe Zesu 'la -bwela gale ba, 'η 'yoo- 'bhe -laa' -janwo' zii' 'ka ni, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu -o -a 'srɛ 'le.

33 -E -ja laanima, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'lɛdwa- -a ma 'egbɛnɛle 'ke 'bhe 'a kle -bhleŋgbe 'le 'bhe -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ. 'Bhɛɛ- -e Lii 'Weŋ 'ε 'srɔɔwoa- -a De -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhii- 'bhe 'bhe 'liiwli- □naa -a naza ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛɛ- 'yee- Zesu 'gbu 'bhe Lii 'Weŋ -zinaa' 'ε 'o mɔɔ ta, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -ge bhe, 'bhɛɛ- 'kaa- ma 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ezin- -zɔn.

34 -Amasɔyi, Davidi 'gbu 'laa 'wlɛnle- 'bhɛɛ- -e ge lafle' 'yi 'bhii- Zesu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'dun-, 'yee- 'gbu Zesu ba janwoa- dɔɔ:

<Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a □pia 'mi a pɛ Mɛɛzan 'ε ni dɔɔ:

Yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ,

35 'sani- 'ke 'η yan 'e 'sɔɔnnii mu 'ε klelele 'e gaan □la pɛ mu 'le.»

36 «'Bhɛla- -yile, 'ka mu 'kpen 'η nɛɛnɛ- Izraeli mu, -kaa 'yaango- kpataakpa 'bhii- 'ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbɛɛle 'ε ta, -Waanbhaa' 'yela- □kla 'ke Mɛɛzan 'pegee Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'le bhe!»

37 Mɛɛ mu 'ε 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'ke -o zrubatɛdɔle (-amasɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii- -o -za 'yɔɔ- □kla -Waanbhaa' ni); 'bhɛla- -yile, 'ke -o Pieri 'pegee Zesu a 'winbowo mu -vin mu 'ε 'lɔɔkpale dɔɔ: «'O nɛɛnɛ- mu, 'o sɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klele- ɛɛ?»

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele -o ni doo: «-Ka 'plooo- 'kaa- -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhεε- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -kaa kle 'ke -o 'ka 'kpen do do wiinjε -yi ba Zesu 'to 'ε 'yi; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε 'sroma- yan. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaa' nu Lii 'Wen' 'ε 'nale- 'ka ni 'te.

³⁹ -Amasroyi 'kee- kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa 'ka 'nε mu 'pegee yre gboon noo- 'kleen 'yi mu 'ε 'kpen ta oo, 'bhe 'pegee- Mεεzan -Waanbhaa' nu mεε 'la zan mu 'siile- 'mu ta, 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa Lii 'Wen' 'ε 'naza- ta 'ka 'kpen ni.»

⁴⁰ Pieri -jan 'bhεεke -bebe □woa -o ni 'ezin- 'ke -ya 'kpankpanyan -o ma, 'bhe 'pegee 'kee- zruwla -o 'kpee doo: «-Kaa 'to 'ke Mεεzan Zesu 'ka go -za 'yi, 'bhεε- 'ka 'ka 'plengo- 'woo- -zon mεε -yoo' mu 'leε- ma!»

⁴¹ 'Bhe klele 'te, 'ke -o -bebe dole- Pieri 'wojan- mu 'ε □la, 'bhεε- 'ke -woo 'wiinjεle -yi ba Zesu 'to 'yi. 'Bhe -yrekpaa' do 'ε 'le, mεε 'waa yaga □kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ba.

Zesu 'yi mu □lwa mu 'ε 'taawogbeya

⁴² 'Kee- san 'bhe yi 'ε ma, 'woo- mεε mu 'ε bole -yaa Zesu a winbowo mu 'ε 'yaa- -o daan 'zi- za mu 'la 'le 'mu 'klosikunle ma, 'bhεε- -o 'kpale- -yaa do ma 'bhii- nεεnε- ma do mu. 'Ezin- -o -yaa bo Mεεzan -Waanbhaa' a pe 'ε 'bhlele- ma 'eke- zi, 'ke -woo 'seriwo 'eke- zi.

⁴³ -Waanbhaa' -leεgblaanya 'ε 'yaa- -o 'kpen 'yi, -amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -yaa 'kpeeleni maza -bebe 'pegee 'sole- maza mu kle 'zi Zesu a 'winbowo mu 'ε gbε zi.

⁴⁴ Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'kpale- -yaa do ma, 'bhεε- -o -yaa -o 'koope- mu 'ε 'kpen kpa 'eke- ta.

⁴⁵ -O -yaa -waa' gba mu 'pegee -o 'koope- mu 'ε gon, 'bhεε- -o -yaa 'mu ma -goli' mu 'ε 'yicien- 'eke- ma. -O 'kpen do do maza -yaa -goli' yeke- 'la ma, -o -yaa 'bhe 'yicien- -o ma 'bhεε- wlata 'zi lii.

⁴⁶ Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- -o -yaa pe 'ε bhle 'eke- zi -waa' 'fε mu 'ε □la. 'Bhεε- -o -yaa pebhle 'eke- ba -o zrukpa' ta, 'bhe 'pegee -o 'kpee 'lrele- 'le.

⁴⁷ -O -yaa -Waanbhaa' 'tobho-, 'bhεε- -o -za -yaa so -waa' 'si mu 'ε 'kpen ni. 'Bhe ya 'ε 'yi, yi 'oo yi, Mεεzan -Waanbhaa' -yaa mεε 'la zan mu go -za 'yi, 'mu 'yaa- 'kpa zii' Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ba -o baan' 'le.

3

Pieri -flugba do -bheela

¹ -Yrekpaa' do, -yretεbhe bhlo bii 'waati 'ε 'la 'yaa- 'seriwo 'waati 'ε 'le, Pieri 'pegee Zaan 'yaa- ge 'zi -o 'seriwo yre noo- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'ε □la.

² Mεε do yaale -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'ε 'lii 'la -o -yaa 'bhe sii: «'Fe 'lii 'lrele-» 'bhe -din. 'Yee- mεε 'ε 'yaa- 'ke -flugba 'le -a 'san -a ya yi 'ε ma. Yi 'oo yi, -o -yaa nu 'kele- 'bhεε- -wa yalaa' 'bhe 'fε 'lii 'ε -din, 'kooko- -e -goli' 'yrewo- mεε 'la zan mu 'yaa- nu -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'ε □la 'mu ma.

³ 'Bhe 'yi 'te, -a -yrekpale Pieri 'pegee Zaan ma 'ke 'mu -o zan wlale 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'ε □la, 'kee- pe -yrewole 'mu ma.

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'mu 'e -yrekpale -a ta frii, 'bhεε- 'ke Pieri 'a 'pele 'a ni doo: «'O -glin doo!»

⁵ -Ayile, 'ke -ya -yrekpale 'mu ta frii, -a 'kpee ma 'mu 'yaa- nu pe do -la nale -a ni.

6 'Dun- Piəri pe -a ni dɔɔ: «-Goli' do 'kpo 'laa -o 'ŋ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'dun-, pe 'la 'bhɛ -o 'ŋ 'kɔɔ, 'ŋ 'bhɛɛ- 'nale- 'e ni, 'bhɛla- -yile 'mi pe 'e ni Zesu Krisi la da Nazareti 'bhɛ 'to 'ɛ 'yi dɔɔ 'e 'wlen- 'bhɛɛ- 'taawo!»

7 'Bhɛɛ- 'ke Piəri 'a 'kunle -a gbɛ -yiɛ' 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'lawlenle. 'Bhɛ yre do 'kpo 'ɛ ɲɔɔ bhɛ, 'ke -a gaanlaa- mu 'ɛ 'pegee -a gaanbhɔ mu 'ɛ dɔle- 'egɔɔle;

8 'bhɛɛ- 'ke -ya -wlenle' ɲkwan, 'kee- 'taawole 'sanle. -Ayile, 'kee- gele- Zesu a 'winbɔwo mu plɛ 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'kee- ge 'taawolele, 'bhɛ 'pegee 'kee- pinaa', 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔ.

9 Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'a ɲya 'ke -yoo 'taawo zii', 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

10 'Dun- -wa yele 'bhii- 'yela- yaale -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'lii 'la -o -yaa 'bhɛ sii: <'Fɛ 'lii 'Irele-> 'bhɛ -din, 'ke -ya -yrewo' mɛɛ mu ma, 'bhɛɛ- -za yɛkɛ- 'la ɲkla -a ni 'bhɛ -o 'kpen 'liibhaala, 'bhɛɛ- waa -yaa sɔ 'bhɛ 'yipele.

Piəri -o -flugba 'ɛ 'bheeza- 'ɛ 'yipe zii'

11 'Yee- -flugba 'ɛ -bheele' blaana, yaa -yaa go Piəri 'pegee Zaan zi; 'bhɛla- -yile, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpeelenile. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'kpen blasanle 'ke -o gele- 'klale- Piəri 'pegee Zaan zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ -gben 'ɛ 'yi yre 'la -o -yaa 'bhɛ sii: «-Bhɛngbe Salomɔ a 'wanla» 'bhɛ ɲɔɔ.

12 Piəri -zamaa' 'ɛ 'yele-, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ nɛnɛ- Izraeli mu, -mele ɲkla 'bhɛɛ- 'yee- -flugba 'lɛɛ- 'bheeza- 'ɛ -yoo 'ka 'kpeeleni zii' ɛɛ? -Mela ma -le 'bhɛɛ- 'ka -o 'o -glin 'zi 'bhii- 'o mɔɔ 'gbu -le 'a 'bheela- 'waa- -glɔɔya' 'ɛ 'le? 'Bhɛɛ- 'ka 'kpee ma 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'taawoa ɲ 'waa- -Waanbhaa' a -lɛɛgblaanya 'bhɛɛ- ma -lɛɛ?

13 *Abraamu, Izaki 'bhɛɛ- Zakɔbu a -Waanbhaa', 'yee- -kɔɔ' -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ, 'bhɛ -le 'tɔbhɔleya -naa 'bhɛ a yewonɛ Zesu ni. 'Ka mu 'gbu 'bhɛɲnaa -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -wa de, 'bhɛɛ- 'ka 'ka -bangwa -a -yi 'bhii- 'kaa- -bhɛngbe 'le Pilati 'yre ɲla. 'Bhɛ 'gbu 'yaa- zi 'bhii- 'bhɛ 'ploɔ -a ma, -amasroyi 'bhɛ 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpo 'yele- -a zi.

14 'Ka 'ka -bangwa 'yee- mɛɛ 'wenj 'pegee 'yee- mɛɛ -lɛdɔɔle 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -sromabwa Pilati ni dɔɔ 'bhɛ 'li mɛɛ de mi do ma, 'bhɛɛ- -e 'ploɔ- 'bhɛ ma 'ka ni.

15 'Bhɛ kɛgbeya 'ɛ 'yi, 'kaa ɲkla 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan bole -yre ma -si na bhaapɛn mu ni -o 'bhɛɛ- ɲdia. 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu -o 'ke -a 'srɛ 'le.

16 'Woo 'kpalawoa 'yee- Zesu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -glɔɔya' 'la -yoo -a 'to 'ɛ 'yi, 'bhɛ -la 'sroyi 'bhɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- ɲswa -a -wlenle', 'bhɛɛ- -e -dulaa' -a gaan ta. 'Ka 'kpen 'yre -o 'yela- ma -ge, 'bhɛɛ- 'kaa dɔ. 'Kpaleya -la ma Zesu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'bheela- 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -ge.»

17 «'Bhɛɛ- 'ŋ nɛnɛ- mu, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -zadɔkleya -la ma 'bhɛɛ- 'ka mu 'pegee 'kaa- -kunlii mu 'ɛ 'ka 'bhɛ -za 'yɔɔ- 'ɛ ɲkla 'yee- Zesu 'ɛ ni.

18 -Waanbhaa' 'dun- -jan 'la ɲkpa -a -lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpen 'lii 'elwale -sɔ 'bhɛ 'lɛswa. -Ya ɲpia dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi nu -yrenbhɛle mɛɛ mu 'kɔɔ-.

19 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -ka 'ka dɔgbeya 'ɛ maniina, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e 'kaa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma yan, 'bhɛɛ- -yoo talii.

20 'Ke 'ka 'bhɛ ɲkla, Mɛɛzan nu 'ka 'yitre 'waati 'nale- 'ka ni, 'bhɛɛ- -e Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'la makwan- 'elwale -sɔ, -e nu 'bhɛ 'winbɔle 'ka ta: 'bhɛ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'to 'ɛ 'bhɛ -le Zesu.

²¹ 'Dun- 'sani- 'bhe yi 'e 'bhole- plen-, Zesu nu bole lafle' 'yi -so 'ke pe mu 'e 'kpen maboo 'bhe- -o kle 'edreale; 'bhii- -ya □kpa- -ya -lela' janwo mu 'la makwan- 'elwaleta 'egboon gboonle' -so 'mu 'lii gone- 'la gbeen-.

²² 'Bhe- 'bhii- -koo- -gbo Moizi 'a □pia gone- 'la gbeen- doo: <-Kooa' Meezan -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- gone- 'la gbeen-, -e nu -a -lela' janwo mi -bheke' do winbole 'ka ta 'bhe klegbeya do 'e gbeen-; 'bhe nu klele 'ka 'gbu 'sre mu 'e do -la -le. -Ka 'ka 'tronkpa -a wojan mu 'e 'kpen □la.

²³ 'Dun- 'ke mee 'oo mee 'la zan laa 'yee- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e 'wojan- mu 'e 'klosikunle, -o nu 'bhe zan 'e dele, 'bhe- -wa go 'an 'si mu 'e ba.>

²⁴ 'Kee- san -Waanbhaa' -lela' janwo mi Samieli ma, 'bhe 'pegee 'bhe a pe ziten' mu 'e ma, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'kpen do do -Waanbhaa' -lelajanwo -zon -za mu 'e ba za 'yi.

²⁵ -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -za mu 'la 'kpen 'naza- ta -a -lela' janwo mu 'e ni, 'ka mu -le □kla bhe -za mu 'e 'sroowo mu 'le. 'Bhe- -e *-bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka -gboo mu 'e 'plen, 'kaa- pe -le 'bhe -bhoolaya 'e 'le 'ezin-; -ya □pia Abraamu ni doo: <'N nu 'tre ta 'si mu'e 'kpen 'dumawole 'bhi a pe 'sre mu -la -sroyi.>

²⁶ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' -yaa' yewone Zesu 'la makwan-, -e 'bhe 'winbwa- 'ka mu -la ba 'elwale 'pe, 'ka 'dumawo -zayi; 'bhe- -kee- 'ka 'kpen do do go -za 'yi, 'bhe- -e 'ka go 'kaa- zi -yoo' mu 'e ta.>

4

-O -ja Pieri 'pegee Zaan 'le Zuufu mu a -klu ta

¹ Pieri 'pegee Zaan -yaa -janwo' zii' -li mee mu 'e ni bhla 'la ba, 'ke 'sraka 'lena mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba -srwase' mu 'e -kunlii 'e, 'bhe- -Saduse mu 'e -o nule- wlale -o ta 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la.

² -Wa yelawoa 'bhii- Pieri 'pegee Zaan -yaa mee mu 'e daan 'zi 'ke -wa pe 'mu ni doo Zesu -bwela gale ba gone- 'la gbeen-, bhaaplen mu 'kpen nu bwele gale ba 'bhe- gbeen- 'ezin-; 'bhe -za 'e 'bhe -o zrupliila 'egbenele.

³ 'Bhe klele 'te, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'kunle 'bhe- 'ke -woo bole- -kaso 'yi, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'fo tooklinle ma; -amasroyi -woo -kwan yroma -la zi.

⁴ 'Bhe- 'dun-, mee 'la zan mu 'yee- Pieri 'pegee Zaan 'wojan- mu 'e □maa, 'mu 'e -kpa Zesu 'yi, 'bhe- Zesu 'yi mu 'e -o baan' □kla -o ba, 'bhe- -o -lii 'e □bhwa mee 'waa 'soo -din.

⁵ 'Too -klinle', Zuufu mu -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'e, 'bhe- -Ton daan mu 'e -o □klaa 'eke- ba Zeruzalemu -wa 'e ta.

⁶ 'Woo- mee mu 'la □klaa 'eke- ba, -o 'ke -le -ge: 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan Anasi, 'bhe- Kaifu 'pegee Zaan 'bheke do; 'bhe- Alezandri 'pegee 'yee- 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e -yaa' 'fa -la mu 'e 'kpen.

⁷ -O -ja Pieri 'pegee Zaan 'siile- -kaso 'e 'yi, 'bhe- -o -nwa 'mu dulale -o -yre □la; 'bhe- -o 'mu 'Irokpa- doo: <-De 'gbu -le 'bhe 'sen' 'e □naa 'ka ni, 'bhe 'pegee -de 'gbu -la 'to 'yi 'bhe- 'ka 'yee- -flugba 'lee- 'bheela- ee?>

⁸ 'Bhe klele 'te, Pieri 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wen' 'e 'le 'bhe 'waati 'e ba, 'ke 'bhe 'a zikpale -o ni doo: <'Waa- -kunlii mu 'pegee Izraeli mu a 'gwlaan- gbilaan mu!

⁹ 'O -za 'wlan 'la □kla -flugba 'gwlaan- 'lee- ni, 'bhe- -e -bheela gone- 'la gbeen-; -woo' 'Irokpa zii' -zon 'bhe- ma, 'dun- 'mi -o zan 'bhe 'yipela 'ka ni.

¹⁰ 'Ka 'kpen 'pegee Izraeli mu 'e 'kpen, -ka do klen 'ke 'kaa 'yaango 'bhii- -glooya' 'la -yoo Nazareti mi Zesu Krisi 'to 'e 'yi, 'bhela- 'sroyi 'bhe- 'ka 'yre -o -zon 'yee- mee 'lee- 'klenyawole dulale ma -ge. 'Ka 'yee- Zesu 'la

-gbaanna *-yriḡbeεle 'e ta, 'bheε- 'kaa □dia; 'bheε- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba 'bhe -le 'yee- mεε 'lεε- 'bheela-.

11 -Waanbhaa' a 'Sεwe 'e 'bhe 'yee- Zesu ba janwoa- dɔɔ:

<'Ka mu 'fεḡwle- dɔ mu 'ε, 'ka vle 'la -blinna;

'bhe -le □kla 'le 'fεḡwle- 'ε gaan -la vle -kpun -ḡbene 'gbu 'ε 'le.›

12 'Bheε- Piere pe 'ezin- dɔɔ: «Bhaaplen laa sɔ gole- -za -yi 'to 'bheεke do 'kpo 'srɔyi, 'ke yaa 'e go Zesu 'to do 'kpo 'ε 'bheε- ba. -Amasrɔyi -Waanbhaa' laa 'to 'bheεke do 'kpale- bhaaplen 'kedo- 'kpo ma 'tre ta -ḡε, 'bheε- 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' □kpa 'bhe 'yi, 'bheε- -kɔɔ' sɔ gole- -za 'yi.»

13 'Woo- Zuufu mu a -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- ḡblaam mu 'ε -wa yele 'bhii- ḡblaam 'laa -yaa Piere 'pegee Zaan 'yi, 'mu a -janwo' bhla 'ε zi, 'ke -o -liibhaale -o ma. -Amasrɔyi -o -yaa -a 'yaandɔ- 'bhii- Piere 'pegee Zaan yaa 'ke bhaama mεε mu -la -le, 'bheε- 'mu 'laa -yaa 'sεwɛdɔ mu 'le. -o -yaa 'mu dɔ Zesu zi mu 'te -la -le.

14 'Dun- -o -yrε 'la 'yaa- mεε 'la zan 'bheela- 'bhe dulale ma Piere 'pegee Zaan -din, waa -yaa sɔ -jan 'kedo- 'kpo 'wole 'ezin- li.

15 -Ayile 'ke -wa pele- Piere 'pegee Zaan ni dɔɔ- 'mu 'e go -o plen- 'bheε- 'mu ge 'pεεlii- sa. 'Bhe mu 'pwele- blaam, 'ke -o zaabɔle 'sanle 'eke- plen-.

16 'Bhe 'yi 'te, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' nu -mε pε za -la klele 'woo- mεε ple 'lεε- ni εε? -Amasrɔyi Zeruzalemu -wa 'kpee mu 'ε 'kpen 'a 'yaango- 'bhii- 'sole- maza -ḡbene 'lεε- □kla 'wola- ḡbe zi; 'bheε- 'dun- -kɔɔ' 'laa sɔ a pele- dɔɔ 'woo- mu kleza laa 'bhe 'le.

17 'Dun-, 'kooko- 'ke -kɔɔ' 'laa to 'ke 'yee- -flugba 'lεε- 'bheεza- 'ε zen yreḡpen- □nɔɔ -kɔɔa' mεε mu 'ε 'plen-, -kɔɔ' -o -lεmazɔn, 'bheε- -kɔɔ' -ḡblaam 'kla -o -yi 'kaa waa Zesu 'to 'ε 'kanle- mεε 'kedo- 'kpo ni 'ezin- 'sekeseke.»

18 'Bhe blaam, 'ke -o Piere 'pegee Zaan 'siile, 'bheε- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ 'mu 'laa Zesu 'to 'ε 'kanle- mεε 'kedo- 'kpo ni 'ezin- 'sekeseke, 'bhe 'pegee 'mu 'laa mεε 'kedo- 'kpo daanle 'yee- Zesu 'to 'ε 'yi 'ezin- -titi.

19 'Bhe klele 'te, 'ke Piere 'pegee Zaan 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka 'gbu 'bhe -ḡlin dɔɔ, -za 'lrele- -le 'bhe 'le -Waanbhaa' -yrɛyi 'ke 'o 'ka mu 'gbu zru maza klele, 'bheε- 'woo -banḡo' 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a pe zru maza klele 'yi εε?

20 'Wlan 'gbu 'ε ni, 'o mɔɔ -za 'la □ya Zesu 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'o -jan 'la □maa -a -lii, 'waa sɔ 'o tagale 'mu ta.»

21 'Bhe klele 'te 'ke 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- ḡblaam mu 'ε -ḡblaam 'klale Piere 'pegee Zaan 'yi 'ezin-, 'bheε- 'ke -o 'ploole 'mu ma. -Amasrɔyi -o -yaa nu -o 'krowole ḡɔnε- 'la ḡbεen-, waa -yaa 'bhe dɔ. 'Bheε- -o -yaa -ḡblaam 'zi -waa' mεε mu 'ε 'lεε, -amasrɔyi mɔkpen' 'yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ zii' -e 'sole- maza 'la 'bhe □kla 'bhe -zayi'.

22 'Bheε- mεε 'la zan -bheela Zesu a 'sɔleya 'ε ma, 'bhe lεε -lii -yaa kan lεε mia ple ta.

Zesu 'yi mu 'ε -woo 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni

23 -o 'ploole Piere 'pegee Zaan ma 'te, 'ke 'mu gele- 'tenle- Zesu a -klanlane -vin mu 'ε ma. 'Bheε- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- ḡblaam mu 'ε -jan mu 'la □woa -o ni, 'ke -o 'mu 'kpen 'yigɔɔnle 'mu ni.

24 'Bhe klele 'te, 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'ke -o 'kpen -o 'seriwole 'sanle -Waanbhaa' ni -o zru do 'le 'ke -wa pe dɔɔ: «Mεezan -Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi lafle' 'pegee 'tre, 'bheε- wɛyi- 'pegee 'bhe ba pe mu 'kpen □kla,

25 'Bhi -le □kaan Lii 'Wen' 'ε ba, 'bheε- 'e -jan □kpa 'o -ḡbɔɔ Davidi, 'yaa- yewone 'ε 'lii dɔɔ:

<-Mele □kla 'bheε- 'si 'bheεke mu 'ε -woo gbu magbaandε ma jan mu wo zii' εε?

'Bheε- -mele □kla 'bheε- -o 'kpeejan- mu 'ε -woo 'eyɔɔle -gee' εε?

²⁶ 'Tre ta -bhleṅgbe mu 'ε 'kpen 'wlenna-

'bheε- 'tre ta -kunlii mu 'ε 'kpen -o zibwa- Meezan -Waanbhaa' 'pegee -e 'yee- 'la makwan- 'ke 'bhe -o 'ke Mεε -Bhee Mi Kriṣi 'ε 'le bhe 'bhe ma εε?>>

²⁷ 'Bheε- -wa □pia 'ezin- doo: «-Amasroyi wlan 'gbu 'ε ni, -bhleṅgbe Erɔdi 'pegee -janmatii Ponsi Pilati, 'bheε- 'si 'bheεke mu 'ε, 'bhe 'pegee Izraeli mu 'ε -o 'kpen 'a □kpa do ma -wa 'lεε- ta -ge; 'bheε- -woo zibwa- Zesu ma, 'yaa- yewone 'wenj Zesu 'la 'ya makwan- 'bhii Mεε -Bhee Mi Kriṣi 'le bhe.

²⁸ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yaa- -glooya' 'ε ma, 'bhe 'pegee 'e 'gbu -za yeke- 'la 'ledulaa gban 'e 'gbu zru ma 'elwale -so, -o 'bheε- -za 'ε □kla.

²⁹ 'Bheε- -zɔn, Meezan -Waanbhaa', -woo' -gblaana 'la 'kla zii' 'o 'yi bhe, 'bhe -glin doo; 'bhela -yile -a kle 'bheε- 'yaa- yewone mu 'ε -o 'yaa- jan 'ε 'wo 'ke -gblaana 'laa kle -o -yi.

³⁰ 'Yaa- -glooya' 'ε tazron, 'kooko- mεε mu so -bheele', 'bheε- 'ke 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu 'ε 'kpen -gloon so klele- 'yaa- yewone 'wenj Zesu 'to 'ε 'yi.»

³¹ Zesu 'yi mu 'ε 'yanle- 'bhe 'seri 'ε klelele, -o □klaa 'eke- ba yre 'la □noo, 'ke 'bhe yre 'ε 'tre 'ε bεenle-. 'Bhe klele 'te, 'ke Lii 'Wenj 'ε zinale -o ta, 'bheε- 'ke -o 'kpen 'pale 'ke 'bhe 'le. 'Bheε- -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- -saan -o zru ba -doo 'le.

Zesu 'yi mu 'ε -woo -o 'kɔɔpe- mu 'ε 'yicien zii' 'eke- ma

³² Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -benḡole -yaa -za do ma, 'bheε- -o zru -yaa do, 'bhe 'pegee- -o 'kpeejan- -yaa do. -O do 'kpo 'laa -yaa 'bhe 'kɔɔpe- mu 'ε kun 'bhii- 'bhe do -kplɛn -a pe 'le. 'Dun- -o -yaa -o 'kɔɔpe- mu 'ε 'yicien- 'eke- ma do do.

³³ Zesu a *winbɔwo mu 'ε -yaa Meezan Zesu bweza gale ba 'ε 'bhe -jan 'ε 'wo zii' -glooya' -gbene 'le -o -yi. 'Bheε- -Waanbhaa' a 'duma -gbene □yaa -o 'kpen ta.

³⁴ -O do 'kpo gbe laa -yaa kanaa' -o maza -yaa do pe yeke- 'la ma 'bhe ba. -Amasroyi, gba 'pegee 'ε mu -yaa -o 'ke mu 'la 'kɔɔ, 'bhe mu -yaa 'mu gon 'bheε- -o -yaa nu 'mu ma -goli' 'ε 'le.

³⁵ 'Bheε- -o -yaa 'bhe -goli' 'ε kpa Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ. 'Bheε- 'mu □yaa 'bhe -goli' 'ε 'yicien- o 'kpen ma do do, 'ke 'bhe -benḡo' -o maza -yaa -goli' yeke- 'la ma, 'bhe 'le.

³⁶ 'Bhe 'yi, -o -yaa -o plɛn- mεε do sii Zozefu, 'bhe 'yaa- 'ke Levi 'sre mu 'ε do 'le; 'bheε- 'bhe 'yaa- da Sipru. Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -o 'bhe mεε 'ε 'tokpaa- Banabasi, ('bhe 'yi -le doo: mεε 'la zan zruwla mεε 'kpee).

³⁷ Banabasi 'bhe a gba 'ε gonle-, 'kee- gele- 'bhe ma -goli' 'ε 'kpale- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ.

5

Ananias 'pegee -a na Safira kleza

¹ -O -yaa mεε do sii Ananias, 'bheε- -o -yaa -a na sii Safira. -O -waa pe gba do -gwan.

² 'Dun- 'yee- 'pegee -a na Safira -benḡwa do ma, 'bheε- -o -waa' gba 'ε ma -goli' 'ε 'ledo- magaanna. 'Bhe blaana, 'ke 'yee- Ananias gele- 'bhe -goli' 'ε 'le -vindo' 'ε 'nale- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ni.

³ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'lrokpale doo: «Ananias, -mele □kla 'bheε- 'ya □twa 'ke -Setran' 'ε zru 'ε pa 'ke 'kpeejan- -yoo' 'te 'le, 'bheε- 'ε 'yaa- gba

'ε ma -goli' 'ε 'lɛdo- gaanna, 'bhɛɛ- 'ε ɲnwa bhla peɛ Lii 'Wɛŋ 'ε ni 'bhe gbɛɛn- gee' bhe ɛɛ?

⁴ 'Yaa 'yaa- gba 'ε gonɛ -li 'waati 'la ba, 'yaa- pɛ -le -yaa 'kele-, 'bhɛɛ- 'ya gonlawoa 'yaa- pɛ -le -yaa 'ke -a ma goli' 'ε 'le 'ezin-. -Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'ε 'bhe -za 'yoo- -gloɲ 'lɛɛ- ɲkpaa 'ε 'kpee ɛɛ? 'Duŋ- -a 'yaango- 'bhii- 'yaa bhla peɛ bhaaplɛŋ mu ni, 'duŋ- 'ya ɲpia -Waanbhaa' -la ni.»

⁵ Ananiasi 'bhe -jan mu 'ε 'male- 'tɛ, 'kee- baale', 'bhɛɛ- 'kee- klele- 'ke 'siele. 'Bhe klele 'tɛ, mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'a gaza 'ε ɲmaa, 'ke -gblaan -gbɛɛ do 'klale 'mu 'kpen 'yi.

⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -zwanne mu 'ke mu -wɛnɛle', 'bhɛɛ- 'ke 'mu so 'kpale 'yee- Ananiasi gbaa 'ε ma, 'bhɛɛ- 'ke 'mu gele- -a binɛ.

⁷ 'Bhe blaɛn 'lɛrɛ yaga 'kanle-, 'ke -a na Safira 'nule- wɛlɛ Zesu a 'winbowo mu 'ε ta 'bhe 'fɛ 'ε ɲla; 'duŋ- -za 'la 'bhe ɲkla -a -noo ni yaa -ya 'bhe do.

⁸ -Ayile, 'ke Piere 'a 'lɛkpale doo: «Safira, wlan 'gbu 'ε a ni, 'ka 'kaa- gba 'ε -gwan -goli' 'lii yɛkɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le ɛɛ?» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- Piere ni doo: «-Aani', 'wa -gwan 'bhe -goli' 'lii yɛkɛ- 'la bhe 'bhɛɛ- 'le.»

⁹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Piere 'a 'pele -a ni doo: «-Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ ple 'a ɲkpaa do ma doo 'ka -o Mɛɛzan Lii 'Wɛŋ 'ε 'yidanle ɛɛ? 'E 'yɛkpa laale doo, mɛɛ 'la zan mu -ja 'ε ɲnoo 'ε binɛ 'wo -la dulale -o 'fɛ 'ε 'lii bhe. -O nu gele 'bhi 'le 'ezin-»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- baale' 'bhe 'yɛ do 'kpɔ 'ε ɲnoo bhe Piere gaan ma, 'bhɛɛ- 'kee- klele- 'ke siele'. 'Bhe ɲnoo bhe, 'ke -zwanne mu 'ε -o wlale- 'fɛ 'ε ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbaa 'ε 'yele; 'bhɛɛ- 'ke -o gele- -a binɛ -a -noo -din.

¹¹ Zesu 'yi mu 'lɛdo' 'ε 'kpen 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'bhe -za mu 'ε kleza -maa, -gblaan -gbɛɛ ɲklaa 'mu 'kpen 'yi.

Zesu a winbowo mu 'ε -woo 'sole- maza -bebe kle 'zi

¹² Zesu a 'winbowo mu 'ε -yaa 'sole maza -bebe 'pegee 'kpeɛɛni maza mu kle 'zi -waa' 'si mu 'ε 'plɛŋ. Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'fɛ- Gbɛɛɛ 'ε ɲla yɛ 'la -o -yaa 'bhe sii: <-Bhlɛŋgbe Salomo a 'wlanɲla> 'ε 'bhɛɛ- ɲla.

¹³ Yaa -yaa do mɛɛ -bheɛke' 'kpee 'ke 'bhe kpa -o ba, 'duŋ- mɛɛ mu 'ε 'kpen 'yaa- -o 'to wlan pe 'zi 'ke -o -gasikpa -o -lɛɛ.

¹⁴ Yi 'oo yi, 'gwlaan- -bebe 'pegee le -bebe mu 'la 'yaa- -o 'kpa Mɛɛzan 'yi, 'mu 'yaa- kle 'zi Zesu 'yi mu 'ε baan' 'le.

¹⁵ -Asiikoo mɛɛ mu 'ε 'yaa- nu 'zi -waa' gade mu 'ε 'le -gbleba mu 'ε ta, 'bhɛɛ- -o -yaa mu 'kpa -saa mu 'pegee yilape mu 'ε ta. 'Kooko- 'ke Piere 'kan bhla zi, 'ali- 'kee- -yaa so -a gbe 'kpale 'bhe gade mu 'ε ma, 'bhe 'pegee 'ke -a lii 'ε 'yaa- so 'klale 'mu 'ke ta, 'mu 'yaa so -bheele'.

¹⁶ -Zamaa' 'saa 'yaa- da 'zi 'ezin- Zeruzalɛmu kpe ma -wa -vin mu 'ε ta, 'Bheɛ- -o -yaa nu 'zi -waa' gade mu 'pegee lii -yoo mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu 'kpen 'le Zeruzalɛmu Zesu a 'winbowo mu 'ε ta, 'bhɛɛ- 'mu 'kpen 'yaa- -bhɛɛ 'zi.

Zuufu -kunlii mu 'ε -woo -yɛɲkpa' zii' Zesu 'winbowo mu 'ε ta

¹⁷ 'Bheɛ- 'duŋ-, *'sraka 'lena -kunlii gbɛɛɛ 'ε 'pegee -a zi mu 'la 'kpen 'yaa- 'ke *Saduse mɛɛ mu 'le, -o zranwoa- Zesu a 'winbowo mu 'ε ba 'mu kleza mu 'ε -zayi'.

¹⁸ 'Bhela- -yile, 'ke -o 'mu 'kunle, 'bhɛɛ- -o 'mu ɲbwa -waa' -kaso 'fɛ -gbɛɛ 'ε ɲla.

¹⁹ 'Duŋ- -bi 'ε zi, Mɛɛzan -Waanbhaa' a -mleke' 'ε do -ja -kaso 'fɛ 'ε 'liigole, 'bhɛɛ- 'bhe Zesu a 'winbowo mu 'ε 'pwɛla-. 'Bheɛ- 'ke -ya pele- 'mu ni doo:

20 «-Ka ge -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla, 'bheɛ- bole -yre ma -si dreɛ 'e ba jan -o 'kela 'le, -ka 'bhe 'kpen 'wo mɛɛ mu 'e ni.»

21 'Bhe 'yi 'e zrwaa 'tutu 'e zi, -mlɛke' 'e -jan 'la ɔwoa 'yee- Zesu a 'winbɔwo mu 'e ni, 'ke -o 'bhe klele-. -Ayile 'ke -o gele- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla, 'bheɛ- 'ke -o mɛɛ mu 'e daanle 'sanle. 'Sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'e ɔnwa -waa' 'klankeba yre 'e ɔnoo; 'bheɛ- -o Zuufu mu 'e -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'e 'pegee -waa' 'kitikan mu 'e 'kpen 'lekpa- 'eke- ta. 'Bheɛ- 'ke -o mɛɛ mu winbɔle Zesu a 'winbɔwo mu 'e 'siiryɛ- noo- -kaso 'fe 'e ɔla.

22 'Duj- 'bhe mu bhɔle -kaso 'fe 'e ɔla, 'mu 'laa Zesu a 'winbɔwo mu 'e 'yɛle- 'bhe ɔnoo. 'Bhe klele 'te, 'ke 'mu nule- 'bhe 'pele- 'woo- 'kitikan mɛɛ -ledo' 'e ni.

23 -O pe doo: «'O gelawoa, 'o -kaso 'fe 'lii 'e 'tanle- ɔya 'elrele, 'bheɛ- -a gooba -srwase' mu 'e dulale -yaa' 'mu dulayre mu 'e ɔnoo -kaso 'fe 'e 'lii mu 'e ɔnoo. 'Duj- 'o -kaso 'fe 'e 'liigole, 'waa mɛɛ 'kedo- 'kpo yɛle -a ɔla.»

24 'Bhe klele 'te, -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba -srwase' mu 'e -kunlii 'e 'pegee 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'e, -o 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke -o zrubatedole -o ma Zesu a 'winbɔwo mu 'e -zayi; 'bheɛ- 'ke -woo 'eke- lrokpale doo: «'O nu 'bhe -za 'lɛɛ- 'kpale- 'nale- -a ma ɛɛ?»

25 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke mɛɛ do nule- -a pele -o ni doo: «-Ka dula- doo! 'Ka mɛɛ 'la zan mu ɔbwa -kaso 'yi, -woo mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla.»

26 'Bhe klele 'te, 'ke -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba -srwase' -kunlii 'e 'pegee -srwase' 'e 'ke mu gele- Zesu a 'winbɔwo mu 'e 'kunyre- noo-. 'Duj- waa -o 'kunle- fangan- ma, -amasroyi -o -yaa -gbilaan 'zi -waa' mɛɛ mu 'e 'lɛɛ 'kaa 'mu 'laa nu -wlenle' -o ma 'bheɛ- 'mu kpoti pa -o ma.

27 -O nule 'ke -o -le -waa' Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -ledo' 'e ta, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e 'bhe -o -lrokpale 'sanle doo:

28 «'Waa mazapele 'ka ni kpataakpa 'elwale doo 'ka 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpo daanle 'ezin- 'sekeseke 'yee- Zesu 'to 'e 'yi ɛɛ? 'Bheɛ- 'duj-, 'ka 'yaan- Zeruzalemu -wa 'e ta mu 'e 'kpen ngblo 'sielele gban 'kaa- mɛɛ daangbeya 'e 'le, 'bheɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'yee- Zesu deza 'e 'tokpa- 'o moo -la ma.»

29 'Bhe klele 'te, 'ke Piri 'pegee Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'e -wa pele- -o ni doo: «'O -Waanbhaa' -la zru maza kle taa- bhaaplen mu ɛɛ?»

30 'Ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbele 'e ta, 'bheɛ- 'kaa ɔdia, 'o -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'e 'yela- -bwela gale ba.

31 'Bheɛ- -Waanbhaa' a -glooya' 'e ma, -e Zesu 'ledwa- -a ma 'egbenele. 'Bheɛ- -ya -lawlenna laanima, 'ke -ya klele- 'ke pe 'kpen 'wiinj- mi -gbene 'le, 'bhe 'pegee Mɛɛ -Bhee Mi 'le, 'kooko- Izraeli mu 'e ploowaa -za 'yoo- mu 'e ma, 'bheɛ- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni; 'bheɛ- 'bhe -waa' -za 'yoo- mu 'e -sroma yan.

32 'Bhe -za mu 'e ɔkla 'o moo 'gbu -la 'yre ma, 'bheɛ- 'o moo 'gbu 'pegee -Waanbhaa' Lii 'Wen' 'e 'o moo -le 'bhe -za mu 'e 'srɛ 'le; -Waanbhaa' 'bhe Lii 'Wen' 'e ɔnaa mɛɛ 'la zan mu -yaa' jan mu 'e 'klosikun 'mu -la ni.»

33 'Woo- Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -ledo' 'e -o 'bhe -jan 'e 'male, -o zruplii- gbɛ -yoo' 'e 'koo, 'ke -wa pele- doo -o Zesu a *winbɔwo mu 'e dele-.

34 'Duj- Farizi mi do -yaa -o ba, -o -yaa 'bhe sii Gamalieli. 'Bhe 'yaa- 'ke 'Tonj daan mi -gbene do -la -le, 'bheɛ- mo'kpen' 'yaa- -gasikpa 'bhe 'lɛɛ. 'Yee- Gamalieli 'e 'wlenle- 'te -o plɛnj- 'ke -ya pele- doo -o Zesu a 'winbɔwo mu 'e 'pwe 'pɛɛlii- 'waati sa 'pe.

³⁵ -O yanle -o 'pwεele, 'ke 'yee- Gamalieli 'a 'pele -waa' Zuufu mu a 'kitikan mεε -lεdo' 'ε ni dɔɔ: «'N̄ nεεnε- Izraeli mu, 'ka -o zan -za 'la klele 'woo- mεε mu 'lεε- ni, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele.

³⁶ 'Bhe □nɔɔ 'laa -mɔle' -li, 'bhεε- mεε do -pwεla -a -yi, -o -yaa 'bhe sii Tedasi, 'bhεε- 'bhe 'yaa- 'bhe 'gbu kle 'zi 'ke mεε gbilaan do -la -le. Mεε -kεmε yizie yeke- dɔle -yaa zi. 'Dun-, 'bhe □nɔɔ 'laa -mɔle' 'ke -wa dele-. 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- zi, 'mu 'kpen 'kaan- 'eke- ma; 'bhεε- 'bhe -za 'ε □kla 'ke bhaama -za 'le.

³⁷ Tedasi blaana, -o -yaa -kɔɔ' 'nɔɔ zii' 'waati 'la ba, 'ke mεε -bhεεke' do 'pwεle -a -yi: -o -yaa 'bhe sii Zudasi, 'bhe -yaa da Galile 'trε ta. 'Bhε mεε -bebe □klaa 'bhe zi yakla- ma; 'bhe 'dun- -gaa 'ezin-. -A gale blaana, -a zi mu 'ε 'kpen 'kaan- 'eke- ma.

³⁸ 'Mi pe 'ka ni -zɔn dɔɔ -ka 'woo- mεε mu 'la bhe -o 'to 'srɔ, 'bhεε- -ka 'ploɔ -o ma. -Amasrɔyi 'ke -waa' mεε daangbeyaa 'ε 'pegee -o kleza mu 'ε da bhaapɛɛɛ mu ba, waa nu -mɔle' 'mu zi.

³⁹ 'Dun- 'ke 'mu da 'zi -Waanbhaa' -la ba, 'ka 'laa nu 'sɔle- 'mu 'siεle. -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa klele gwɛdan mu 'le -Waanbhaa' ba!»

⁴⁰ 'Woo Zuufu mu a 'kitikan mu mεε -lεdo' 'ε, -o -dwa Gamalieli 'wojan- 'ε □la. 'Bhe blaana, 'ke -o Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'siile 'fε 'ε □la. 'Bhεε- -woo zita □zwan, 'ke -woo -lεmazɔnle- dɔɔ waa malε 'ezin- 'sekeseke dɔɔ -woo Zesu 'tɔ 'ε 'kan zii' mεε mu ni; 'bhεε- -o -ploola -o ma 'tε.

⁴¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'woo- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -o go bhla 'ε zi 'woo- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε -din, -o 'kpen zrukpaale -yaa. -Amasrɔyi 'bhe -gaale' -yaa -o ba 'ke mεε mu -o -zwanwo' Zesu 'tɔ 'ε -zayi'.

⁴² 'Bhεε- yi 'oo yi, -o -yaa mεε mu daana -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhe 'pegee yi 'fε mu 'ε □la. -O -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ Zesu -le 'ke Mεε -Bhεε Mi Kriisi 'ε 'le.

6

Zesu 'winbɔwo mu 'ε -woo mεε 'srwaple- makun' zii' -o ba

¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlana mu 'ε baana 'yaa- 'kla zii' -o ba. 'Bhεla- -yile, Zuufu mu 'la 'yaa- Greki wli pe, 'bhεε- 'ke waa 'mu yale Izraeli 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'yaa- 'mu 'la ma janwo 'zi Zuufu mu 'la 'yaa- Ebre wli pe 'mu ni. -O -yaa -o -la ma janwo 'zi -amasrɔyi pele -yicien' bhla 'ε ba yi 'oo yi, -wa □ya 'bhii- -o -yaa pele yeke- 'la na Zuufu Ebre glaana mu 'ε ni, waa -yaa 'bhe yeke- na -waa' pe glaana mu 'ε ni.

² 'Bhεla- -yi 'tε, 'ke Zesu a 'winbɔwo mu vu ta ple 'ε, -o Zesu a -klanlana -vin mu 'ε 'kpen 'siile, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «'Ke -kɔɔ' 'ploola- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- ma, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' □bwa pele -yicienle -janwole ma, 'bhe 'laa lele.

³ -Ayile, -ka mεε 'srwaple- makun' ka ba, 'ke 'mu 'taawogbeyaa 'ε lele, 'bhεε- 'ke 'mu 'pale- -o 'ke Lii 'Wen 'ε 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -zadɔ' kplankplan. 'Ke 'bhe □kla, 'o nu 'a pele 'bhe mεε 'srwaple- 'ε -o ni dɔɔ -waa' pe ye kle 'ke pele -yicienlele.

⁴ 'Bhe ya 'ε 'yi, -kɔɔ' mɔɔ nu 'sɔle- -kɔɔ' 'yregbaanle 'seriwole 'pegee -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- ba.»

⁵ 'Bhe -jan 'ε □swa -zamaa' 'ε 'kpen ni. -Ayile, 'ke -o mεε 'srwaple- makunle -o ba: Etieni, 'bhe a pe 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'yaa- 'egbenele, 'bhεε- 'bhe 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wen 'ε 'le; 'bhεε- Filipu 'pegee Prokɔri, 'bhεε- Nikanɔri 'pegee Timɔ, 'bhεε- Parimenasi 'pegee Nikola 'la 'yaa- da Antiosi -wa 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'bhe 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi 'elwale -sɔ bhe.

6 -O yanle -o makunlele, 'ke -woo zrɔnle- Zesu a 'winbɔwo mu 'e ni. 'Bhɛ mu 'mu gbɛ -kpa -o ta, 'bhɛɛ- 'mu 'e 'seriwoa -o ma.

7 'Bhɛ ya 'e 'yi, -Waanbhaa' a -jan 'e -yaa zen 'zi yɛkpen- ɔnɔɔ blaale-. 'Bhɛɛ- Zesu 'yi mu 'e baan' 'yaa- 'kla zii' -o ba 'ebebele Zeruzalemu, 'bhɛɛ- 'sraka 'lena mu 'e -bebe 'yaa- 'mu 'kpa zii' Zesu 'yi.

Etieni 'kunyɛ- mɛɛ mu 'e 'kɔɔ

8 -Waanbhaa' a 'duma -gbɛnɛ 'e zinale -yaa Etieni ta, 'bhɛɛ- -a pale -yaa 'ke -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'e 'le. -Ayile, -e -yaa 'kpeeleni maza 'pegee 'sole-maza -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu kle 'zi mɛɛ mu 'e 'plɛɲ.

9 'Bhɛ ya 'e 'yi 'te, 'ke *Zuufu mu daanfe' 'e ɔla mɛɛ -lɛdo' 'e zaabole 'sanle Etieni 'le ma. -O -yaa 'bhɛ Zuufu mu 'e sii: «Lu mu 'la -gwa luya 'yi». -O 'ke mu -yaa da Sireni 'pegee Alɛzandri -wa mu 'e ta. 'Bhɛɛ- -o 'ke mu -yaa da 'ezin- Silisi 'pegee Azi 'klɛɛn mu 'e 'yi.

10 'Dun- waa -yaa 'sole -o -bangole Etieni 'wojan- 'e 'yi, -amasɔyi Lii 'Wej 'e 'yaa- 'sej 'na zii' -a ni 'kee- zado' ma -janwo' -o ni 'elrele.

11 'Bhɛ 'yi 'te, 'ke -o -goli' 'wlale mɛɛ 'ke mu gbɛ ɔla, 'kooko- 'mu sɔ Etieni 'tɔ 'yɔɔ- pele-; 'bhɛla- -yile, 'ke 'mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «'Wa ɔya 'ke -yoo -jan 'yɔɔ- mu wo 'zi *Moizi 'pegee -Waanbhaa' ma.»

12 'Bhɛ ya 'e 'yi, 'ke -o -zamaa' 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'e, 'bhɛɛ- 'Tonɔɔ daan mu 'e 'wɛnle- Etieni ma. 'Bhɛ mu Etieni ɔkwan fangan- ma, 'ke -o gele- 'kele- Zuufu mu a 'kitikan mu mɛɛ -lɛdo' 'e ba.

13 -O ɔnwa 'ezin- mɛɛ 'ke mu 'le 'ke mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «'Yi 'oo yi, mɛɛ 'lɛɛ- -a bole -o -jan 'yɔɔ- mu 'te -la wole ma -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛnɛ 'lɛɛ- 'pegee Moizi a 'tonɔɔ 'e ma!

14 'Wa ɔmaa -a -lii kpataakpa dɔɔ 'yee- Zesu 'la 'yaa- da Nazareti 'bhɛ nu -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛnɛ 'lɛɛ- 'wile-, 'bhɛɛ- Moizi -kɔɔ' 'si ta za mu 'la ɔnaa -kɔɔ' ni 'yee- Zesu 'e nu 'mu 'kpen tabɔɔɛ.»

15 -Waa' 'kitikan mɛɛ -lɛdo' mu 'e 'kpen -o -yɛkpa Etieni ta siinɔ. 'Bhɛɛ- -a wleyi' 'e ɔkla -o -yɛ 'yi 'bhii- -mleke' do wleyi' gbɛɛn-.

7

Etieni a -jan 'yigɔɔnyɛ

1 'Bhɛ klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'e 'bhɛ Etieni 'lɔɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ mu 'e -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' bhɛ, wlan -le 'mu -le ɛɛ?»

2 'Bhɛɛ- Etieni 'a 'lɛkwan ɔ -a ni dɔɔ: «'N nɛɛnɛ- mu 'pegee 'ɲ dɛ mu, -ka 'ka 'trɔnkpa 'ɲ ni 'elrele doo. -Kɔɔ' -gbɔɔ *Abraamu ge -lɛɛ 'e 'le Aran, -Waanbhaa' 'la 'tɔbhɔle -o 'bhɛ 'pwɛla- -a ba, 'ke -yoo 'bhɛ 'waati 'e ba Mezopotami 'klɛɛn 'e 'yi.

3 'Bhɛɛ- -ya ɔpia Abraamu ni dɔɔ: «Go 'e ɔya 'klɛɛn 'yi 'bhɛ 'pegee go 'yaa- 'fa ɔla mu 'e -din, 'bhɛɛ- ge yala- 'ɲ nu 'klɛɛn 'la zrɔnle 'e ni 'bhɛ 'yi.»

4 'Bhɛ klele 'te, 'ke Abraamu gole- Kalide mu a 'klɛɛn 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'kee-gele- yaale Aran. 'Bhɛ blaana, 'ke Abraamu dɛ gale-, -Ayile 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ -e go Aran. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' -o 'klɛɛn 'la 'yi -zɔn -ge, -e ɔnwa yaale 'bhɛ 'yi 'te.

5 'Dun- -Waanbhaa' laa yɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'nalɛ- -a ni -a 'ciɛn 'le 'bhɛ 'klɛɛn 'lɛɛ- 'yi, 'ali- 'ke 'bhɛ klele 'trɛ 'fiɛntrɔnne 'le 'bhii- mɛɛ gaan -gluu gbɛɛn-. 'Dun- -ya -liiwli' ɔnaa -a ni dɔɔ -e nu 'bhɛ 'klɛɛn 'e 'nalɛ- -a ni -a 'ciɛn 'le, 'bhɛɛ- -e nu 'bhɛ klele 'ezin- -a 'srɛ mu a pe 'le 'yee- blaana. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'bhɛ 'waati 'e ba 'ke Abraamu 'nɛ 'laa klele -li.

6 -Waanbhaa' -janwoa -a ni gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ: <'E 'srɛ mu nu gele yaale 'klɛɛn 'bhɛɛke do 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yi mu 'ɛ nu -o klɛlɛ 'mu a lu mu 'le 'bhɛ ɲɔɔ ye; 'bhɛɛ- 'mu nu -yɛnkpale -o ta lɛɛ -kɛmɛ yizie ta.

7 'Dun- -o nu klɛle lu mu 'le 'klɛɛn 'la 'yi, 'mi nu -kpan 'kpaalɛ- 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'lii. 'Bhɛ blaɛn, -o nu gole 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o nu nule 'mi -Waanbhaa' gbale 'klɛɛn 'lɛɛ- 'bhɛ 'yi -gɛ.>

8 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' *-bhoolaya do -dwa 'yee- 'gbu 'pegee Abraamu 'plen. 'Bhɛ -bhoolaya 'ɛ 'tɔɔmasie -le 'ke 'gwlaan- mu wlalele 'klɛɛn 'yi 'le. 'Bhɛla- -yile Abraamu 'a gbe Izaki ɲwlaa 'klɛɛn 'yi 'bhɛ 'yale-blaan -gbɛyi' do; 'bhɛ kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, Izaki 'bhɛ gbe Zakɔbu ɲwlaa 'klɛɛn 'yi, 'bhɛɛ- Zakɔbu -kɔɔ' -gbɔɔ vu ta plɛ 'ɛ ɲwlaa 'klɛɛn 'yi.>

9 «-O -yaa 'bhɛ 'yi bhe 'tɛ, 'ke 'yee- Zakɔbu gbe mu 'ɛ zranwole -o nɛɛnɛ- Zozɛfu ba, 'bhɛɛ- 'ke -wa gɔnle- Ezipu 'taa ta ge mu 'ke mu 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -ɛ -ja klɛlɛ lu 'le Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

10 'Dun- -Waanbhaa' -yaa 'yee- Zozɛfu zi 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -Ya -gwa 'bhɛ -yɛn mu 'ɛ 'kpen 'yi, 'kee- -zadɔleya nale- -a ni, 'bhɛɛ- -ya ɲkla 'bhɛɛ- 'yee- Zozɛfu ɲswa 'bhɛ Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi -bhɛngbe Faraon 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'a ɲkla Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'kpen ta -janmatii 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ a -bhɛngbe 'fa ɲla mu 'ɛ 'kpen ta -kunlii 'le 'ezin-.

11 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -gu do dɔle- Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'kpen 'pegee Kanaa 'klɛɛn 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhɛ -gu 'ɛ 'bhɛ 'trɛbhɔ -gbɛnɛ 'yɔɔ- do ɲkpaɛ -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ-.

12 -O -yaa 'bhɛ 'yi bhe oo, 'ke Zakɔbu 'a 'male- dɔɔ -o sɔ pele -srɔɔwole Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ 'winbɔwo gbe -lwa wole- 'bhɛ ɲɔɔ pele -lo zayi'. 'Bhɛ mu -ja pele -lɔle', 'bhɛɛ- 'mu ɲnwa 'bhɛ 'le.

13 'Bhɛ mu ge gbe plɛ mi 'ɛ yi Ezipu, 'ke Zozɛfu 'a 'gbu tapwele -a nɛɛnɛ- mu 'ɛ ni, -amasɔyi 'mu 'laa -a madɔle. 'Bhɛɛ- 'ke Faraon Zozɛfu 'si mu 'ɛ dɔle- 'tɛ.

14 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zozɛfu mɛɛ mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a dɛ 'pegee 'bhɛ a 'fa ɲla mu 'ɛ 'kpen 'sii-. -O -yaa mɛɛ mia yaga bhe vu ta 'soo (75).

15 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke Zakɔbu gele- yaale Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- 'pegee -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ -waa' 'trɛ ta yanle- 'bhɛ ɲɔɔ ye.

16 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o nule- -o 'kpen gbaa mu 'ɛ 'le Sikemu, 'bhɛɛ- bu -gluu 'la Abraamu 'bhɛ ɲlwa -goli' ma Amɔri gbe mu 'ɛ 'kɔɔ Sikemu, -o ɲnwa -o binle 'bhɛ bu -gluu 'ɛ 'yi.>

17 «'Dun- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- ɲnaa *Abraamu ni pɛ 'la 'naza- ta 'elwale -so -a 'srɛ mu 'ɛ go zayi' luya 'yi Ezipu, 'bhɛ -jan 'ɛ 'lɛsɔ 'waati 'ɛ 'bhɔlela ɲsaan -wa -din; 'ke -kɔɔa' 'si mu 'ɛ -o baan' 'klale -o ba 'ke -o klɛle- 'ebebele Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

18 'Bhɛɛ- -bhɛngbe drɛɛ 'la 'bhɛ 'laa Zozɛfu dɔle, 'bhɛ 'yalaa- Ezipu 'klɛɛn 'ɛ ta 'tɛ.

19 'Bhɛ -bhɛngbe drɛɛ 'ɛ 'bhɛ -kɔɔa' 'si mu 'ɛ 'yinia-, 'bhɛɛ- -ɛ -yɛnkpaa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ta 'ebebele. 'Bhɛɛ- -ya ɲpia -o ni dɔɔ -woo -nɛ 'yientenne mu 'ɛ blin yue 'ɛ ba kpanma 'bhɛɛ- 'mu ga, 'kooko- -o klu laa bo.

20 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -o Moizi 'yale 'tɛ: 'bhɛ 'yaa- lele, 'bhɛɛ- 'bhɛ -za -yaa sɔ -Waanbhaa' ni. -A dɛ 'pegee -a nɛɛ 'a -gaanna -waa' 'fɛ 'ɛ ɲla mɛyaga -la 'ke -wa -lɛbɔ'.

21 'Bhɛɛ- -wa yele 'bhii- waa -yaa sɔ -a gaanle- li 'waati 'la ba, 'ke -o 'ploole -a ma 'pɛɛlii- yɛ do ɲɔɔ-. 'Dun- 'ke Faraon 'lu 'ɛ 'bhɛ 'a 'sile, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'trole, 'ke 'bhɛ 'a klɛle- 'bhii- 'bhɛ 'gbu 'nɛ -kpɔsɔɔ 'le.

22 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o Moizi -daanna Ezipu mu a -zayaangoleya 'e 'kpen 'le. 'Bheε- -e □kla mεε -gloo do 'le, -a kleza 'pegee -a -liiwl'i' mu 'ε ma.

23 Moizi lεε -yaa lεε mia ple 'waati 'la ba, 'ke -ya 'kpale doo -e gele- 'pwele- -a nεεε- Izraeli mu 'ε ta.

24 'Bhe 'yi 'te, 'kee- Ezipu mεε do yele- 'ke 'bhe -o -yrenkpa' zii' -a nεεε- mu 'ε do ta; -ayile 'kee- gele- 'bhe tagwledanle 'bheε- 'kee- Ezipu mi 'ε dele-.

25 Moizi 'kpee ma -bi -a nεεε- Izraeli mu 'ε 'yaa- nu -a -yimale 'bhii- -Waanbhaa' -yaa zan -o gole -yren 'yi 'yee- Moizi -la 'srɔyi, 'ke -yoo go Ezipu 'kleen 'ε yi. 'Dun- 'mu laa -a 'yimale 'bhe gbεen-.

26 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke Moizi 'bhole Izraeli mεε ple ta 'ke 'mu -o gwledan 'zi, 'bheε- -e -yaa zi 'bhii- -e 'mu 'yikwan□ 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: <'N' 'yienni mu, 'ka -o nεεε- ma do mu 'le, -mele □kla 'bheε- 'ka -o gwledan 'zi εε?>

27 'Bhe klele 'te, mεε 'la zan -yaa 'bhe -vindo' mi 'ε zɔn 'zi, 'bhe Moizi -yrɔnna, 'ke 'bhe 'a pele- Moizi ni dɔɔ: <-Dele 'e □kla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo mi 'le εε?>

28 'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'mi de 'bhii- 'e Ezipu mi 'ε □dia 'eyaanoɔ gɔnε- 'la gbεen- bhe εε?>

29 Moizi 'bhe -jan 'ε 'male- 'te, 'kee- blasanle, 'bheε- 'kee- gele- bole Madian a 'kleen 'ε 'yi. -E □bwa 'bhe 'kleen 'ε 'yi, 'bheε- -e -nε 'gwlaan- ple -srɔɔwoa 'bhe □nɔɔ.»

30 «Lεε mia ple 'kanle- blaana, Moizi -yaa -kpe 'la -yoo Sinai vle gɔɔn 'ε -din 'bhe 'wiinj- 'waati 'la ba, 'ke -mleke' do 'pwele -a ba -yri lune- do 'yi: 'tebhile 'yaa- 'bhe -yri lune- 'ε 'yi, 'bheε- -mleke' 'ε 'yaa- 'bhe 'tebhile 'ε 'yi.

31 Moizi 'bhe 'yele-, 'ke -a 'kpeelenile -a ma. -Ya mabeenle -saan 'bhe -din 'waati 'la ba, 'kooko- -ya -glin kplankplan, 'kee- Mεεzan -weli' 'ε male- dɔɔ:

32 <'Mi -le 'e -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'le, 'mi -le 'ke Abraamu 'pegee Izaki 'bheε- Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> 'Bhe klele 'te, 'ke Moizi beenle 'sanle gbalaan 'ε 'kɔɔ; 'bheε- yaa dɔle -a 'kpee 'ke -ya -yrekpa' 'yee- -yri lune- 'ε ta.

33 'Bhe 'yi 'te, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'E gaan ma -sawla mu 'ε go, -amasɔyi 'e dulale -o 'trε 'la ta bhe, -Waanbhaa' 'a 'trε 'wenj -le 'klele-.>

34 'Bheε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ni 'ezin- dɔɔ: <'Mi 'an mεε mu 'ε ta -yren 'ε □ya, 'bhe 'pegee 'η -waa' wisiwli mu 'ε □maa Ezipu 'kleen 'ε 'yi. -Ayile 'mi -zinaa' 'trε ma -ge -o go zayi' luya 'yi. Nu -zɔn, 'bheε- 'mi 'e 'winbo- Ezipu 'kleen 'ε 'yi.>»

35 «Izraeli mu 'ε -woo -bangwa 'yee- Moizi 'la 'yi, 'bheε- -wa □pia -a ni dɔɔ: <-Dele 'e □kla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo' mi 'le εε,> -Waanbhaa' 'yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yela- winbwa- -o ta 'bhii- -o -kunlii 'pegee -o -bhee mi 'le 'ke -yoo go luya 'yi Ezipu 'kleen 'ε 'yi, -mleke' 'la 'pwela- -a ba -yri lune- 'ε yi, 'bhe a fangan- 'ε 'le.

36 'Yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yele- -o -gwa luya 'yi Ezipu 'kleen 'ε 'yi, 'kee- 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu kle Ezipu 'kleen 'ε 'yi, 'ke -yoo kan weyi- 'ten 'ε ba, 'bhe' 'pegee -kpe 'ε ta lεε mia ple ta.

37 'Bheε- 'yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yele- 'a □pia -o ni 'ezin- dɔɔ: <-Waanbhaa' 'mi winbwa- 'ka 'ta gɔnε- 'la gbεen- 'bhii- -a -lɛla' janwo mi do, -e nu -a -lɛla' -janwo' mi do winbɔle 'ka ta 'bheε- gbεen-; 'bhe nu klele 'ka 'gbu 'srε mu 'ε do -la -le.>

38 'Yee- Moizi -le -yaa Izraeli mu 'ε lεε mi 'le -o 'klale- -yaa 'eke- ba -kpe 'ε ta 'waati 'la ba Sinai vle gɔɔn 'ε 'wiinj- -Mleke' 'la -daa -Waanbhaa' 'ba, 'bhe -jan □kpa 'yee- Moizi 'lii, 'bheε- -e 'mu 'lenaa□ -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni.

'Bhe 'yi, -e -jan mu 'la 'srɔɔwoa □ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mu sɔ -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'nale -kɔɔ' ni.»

³⁹ «'Dun- -kɔɔ' -gbɔɔ mu laa dɔle -a wojan mu 'ε □la, 'bheε- -woo -banjgwa -a -yi, 'bheε- -woo zru -niinaa' Ezipu 'kleen 'ε 'yi pe mu 'ε ta.

⁴⁰ 'Bheε- 'ke -wa pele- Moizi 'naagwlen- Aaron ni dɔɔ: <-Waanbhaa' 'ke mu kle 'o ni 'ke 'o 'mu 'ye 'o 'yre mu 'le, 'bheε- 'ke 'o 'pegee 'mu 'taawo- 'ekezi; -amasɔyi Moizi 'la 'bhe 'o 'pwela- Ezipu 'kleen 'ε 'yi, 'o 'yre 'laa 'bhe ma, 'bheε- -e □kla pe 'la 'le 'waa 'bhe dɔ.»

⁴¹ 'Bhe 'yi 'te, Moizi 'laa -yaa -o -din yi mu 'la 'le, 'ke -wa wlale- Aaron zi, 'bheε- 'ke 'bhe drine- -yrine' do klele- -o ni, 'ke 'bhe klele- -waa yo 'le, 'bheε- 'ke -o 'sraka do gole- 'bhe ni. 'Bhe ya 'ε 'yi, -o pe 'la □kla -o 'gbu 'kɔɔ, 'bhe -le □kla -o zrukpa'a pe 'le, 'bheε -o -zablaala 'bhe ni.

⁴² 'Dun- 'bhe 'la gbe -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ -Waanbhaa' ma, 'ke 'bhe 'bhe -zanta' dɔle -o ni, 'ke 'bhe -o 'tole 'ke -o laanima mle 'pegee -yretεbhe, 'bheε- mleklen- mu kle -o gba yo mu 'le, 'bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -waa' 'sewe 'ε 'yi gɔne- 'la gbeen- dɔɔ:

<'Ka mu Izraeli 'si mu,

'ka wi 'sraka mu 'pegee 'sraka 'bheεke mu 'la -gwa leε mia ple 'ε ta -kpe 'ε ta,

'ka 'mu -gwa 'mi -la ni εε?

⁴³ 'Yooye-, 'ka 'laa 'bhe 'sraka mu 'ε gole 'mi ni -titi, 'dun- 'kaa- yo 'la 'tɔ -o Moloki,

'ka 'bheε- gba 'kpaane 'ε 'kwe □sia; 'bheε- 'ka mleklenne 'la gba 'kaa yo 'le, 'bheε- 'ke 'ka 'bhe 'tɔkpa-a Refan, 'ka 'bhe -la -yrine' 'yaanna-

'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'ka 'gbu yo mu 'la □kla 'ka 'gbu 'kɔɔ, 'ka 'mu -la □gbaa. 'Bhela- -yile, 'η nu gele 'ka 'le 'fɔBabilɔni-zanta' 'egbɔɔnle.»

⁴⁴ Etieni pe 'ezin- dɔɔ: «-Kɔɔ' -gbɔɔ mu -yaa -kpe 'ε ta 'waati 'la ba, sɔkpa'a' do -le -yaa -o 'kɔɔ; 'bhe sɔkpa'a' 'ε 'yaa- zɔɔn 'bhii- -Waanbhaa' -o zi. Moizi 'bhe sɔkpa'a' 'ε -dwa sɔkpa'a' -glɔɔn 'la -Waanbhaa' 'bhe -zɔɔnna -a ni, 'bheε- zi.

⁴⁵ Moizi blaana, -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'yee- sɔkpa'a' 'ε □naa -o -ne mu ni. Zozue -dwa -o -leε, 'bheε- -o -ja 'yee- sɔkpa'a' 'ε 'le -waa' 'kleen dreε 'ε 'yi. -Waanbhaa' 'bhe 'kleen 'yi mu 'ε -gbian -o -leε 'mu a 'kleen 'ε 'yi, 'bheε- -e 'mu a 'kleen 'ε □naa Izraeli mu 'ε ni 'bhe 'yi. 'Yee- sɔkpa'a' 'ε □bwa -o 'kɔɔ 'foke 'bhe nu 'tenle- -bhleŋgbe Davidi a pe 'waati 'ε ma.

⁴⁶ -Waanbhaa' zrubhwa- *Davidi ma, 'fɔ -e -sromabwa -Waanbhaa' ni dɔɔ 'bhe 'a 'to 'ke 'yee- Davidi 'gbu -a -gbɔɔ Zakɔbu a -Waanbhaa Gba 'Fe -Gbene do dɔ.

⁴⁷ 'Bheε- 'dun-, Davidi 'gbu 'laa 'bhe 'fe 'ε dɔle, 'fɔ -a gbe -bhleŋgbe Salomo -le 'bhe -dwa 'yee- Davidi blaana boolazi.

⁴⁸ 'Dun- -kɔɔa' 'yaango- 'bhii- laanima -Waanbhaa' 'ε yaa yi bhaapleŋ mu 'fe 'la -dwa 'mu 'gbu 'kɔɔ 'bhe □la. 'O 'bhe 'yaango- 'kela ma, 'bhe -le 'yee- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε -jan 'la □woa 'bheε- ma dɔɔ:

⁴⁹ Meezan -Waanbhaa' pe dɔɔ: <'Lafle' -le 'ke 'an -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'le, 'bheε- 'tre -le 'ke 'η gaan dulape 'le.

'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka sɔ 'fe -glɔɔn 'ε -dela dɔle- 'η ni εε?

'Bheε- 'η nu 'sɔle- 'η 'yitrele yre 'ε -dela nɔɔ- εε?

⁵⁰ 'Mi -le 'laa 'bhe pe mu 'ε 'kpen klele 'mi 'gbu a -glɔɔya' 'ε 'le εε?»

⁵¹ 'Bheε- Etieni pe 'ezin- dɔɔ: «'E! Mee -kala' mu! 'Ka 'ka 'trɔn 'pegee 'ka zru mu 'ε 'liitaan- -yaa' 'siwli- mu 'ε 'leε. 'Ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'ka Lii 'Wen' 'ε zru maza kle 'waati 'ε 'kpen ba 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu -yaa kle gɔne- 'la gbeen-.

⁵² 'Ka -gbɔɔ mu laa -yrenkpale -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε -de 'gbu -la ta εε? Mεε 'la zan mu Zesu Krisi 'la do -kplɛn -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe 'nuzā -'ε -lɛɛjanwoa, 'ka -gbɔɔ mu 'bhe zan mu 'ε 'gbu □dia. 'Bhεε-zɔn, 'ka -dawli' □kpaā 'yee-mεε -lɛdɔɔle 'ε 'yela- gbε ta, 'bhεε- 'kaa □dia.

⁵³ 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' a 'ton' 'ε 'srɔɔwoa- mleke' mu -weli' 'ε ta, 'bhεε- 'ka 'laa 'bhe 'ton' 'ε -klosikunle -titi!⟩

Etieni dɛyre Zuufu mu 'ε 'kɔɔ kpoti 'le

⁵⁴ Zuufu mu a 'kitikan mεε -lɛdo' 'ε -o 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'mu 'la gbε -yɔɔ' 'kɔɔ -o ma, 'ke yran -gbɛɛ do wlale- -o zru 'yi, 'bhεε- 'ke - woo -lɛfle' 'sɔnkpale yran 'ε 'kɔɔ Etieni 'kaama-.

⁵⁵ 'Dun- Etieni 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wen' 'ε 'le, 'bhe 'ε 'yrenkpale laanima, 'kee- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya -bhile' 'ε 'yele, 'bhεε- 'kee- Zesu dulale yele- -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayrε 'ε □nɔɔ.

⁵⁶ 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnka 'η ni doo, 'η 'yre -o lafle' 'ε 'liigole ma, 'bhεε- Bhaaplɛn Gbe 'ε dulale -o -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayrε 'ε □nɔɔ.»

⁵⁷ Etieni 'bhe 'pele- 'tε, 'ke 'woo- Zuufu mu 'ε -o -gbekanle 'egloole, 'bhεε- 'ke -woo 'trɔn mu 'ε 'liitanle (-amasrɔyi -o 'kpee ma Etieni -yaa -Waanbhaa' 'tɔ 'sɛ zii'). -Ayile 'ke -o 'kpen 'klale Etieni ta.

⁵⁸ 'Ke -wa 'kunle, 'bhεε- 'ke -wa -glaanle', 'ke -o gele- 'kele- Zeruzalemu -wa 'ε -zanta'; 'ke -o kpoti mu 'pale 'sanle -a ma, 'kooko- -wa dε. -A dε mu 'ε 'bhe mu 'mu 'gbu ta dune- mu 'ε -gwa, 'bhεε- -o 'mu gbekpaā- nε -zwanne do 'kɔɔ: -o -yaa 'bhe sii Sɔlu.

⁵⁹ -O -yaa kpoti 'pa zii' Etieni ma bhla 'la ba, -e -yaa 'seriwo zii' 'ke -ya pe dɔɔ: «Mεεzan Zesu, 'mi 'η 'nii- 'ε gbekpaā- 'ε 'kɔɔ!»

⁶⁰ 'Bhe blaān, 'ke -ya 'kpo zenle- 'trε ma; 'bhεε- 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «Mεεzan, 'yaa -kpan baale -o ta 'η dεza 'lεε- -zayi!» -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'kee- gale-.

ZESU 'SRε MU -O ZUDE 'PEGEE SAMARI 'KLEEN MU 'ε 'YI

8

Sɔlu -o -yrenkpa' zii' Zesu 'yi mu 'ε ta

¹ Etieni dεza 'ε □swa Sɔlu 'gbu ni. 'Bhe -yrenkpaā' do 'kpo 'ε 'le, mεε mu 'ε -yrenkpaā Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ta 'ebebele. -O ta -yren 'ε 'yɔɔya- 'ε 'kɔɔ 'ke Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'kanle 'eke- ma 'ke yaa 'ε go Zesu a 'winbowo mu 'ε do -kplɛn ba. -O 'ke mu -ja Zude 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- -o 'ke mu -ja Samari 'kleen 'ε 'yi.

² Mεε 'ke mu 'la 'mu □yaa gbalaan -Waanbhaa' -lεε, 'mu Etieni gbāa 'ε □sia, 'bhεε- 'mu wisia□ -a ta 'ebebele, 'bhεε- -o -ja -a binle.

³ 'Dun- 'bhe 'waati 'ε ba, Sɔlu 'yaa- dɔ 'zi 'egloole, 'kooko- -e Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε sɛ 'fenfen. -E -yaa wla 'zi 'fε 'tɔle- 'fε 'bhe □la, 'bhεε- 'kee- -yaa Zesu 'yi mu 'la 'ye, 'kee- -yaa kle 'gwlaan- 'le oo, 'kee- -yaa kle le 'le oo, -e -yaa -o 'kpen kun fangan- ma, 'bhεε- -yoo bɔ -kaso 'yi.

Filipu -o -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zii' Samari 'kleen 'yi

⁴ Zesu 'yi mu 'la □kaan 'eke- ma, 'mu -yaa ge 'zi -Jan 'Nrāle- 'ε 'wolele yrenkpen- □nɔɔ.

⁵ 'Bhe 'yi, -o -yaa -o do sii Filipu, 'bhe gele Samari 'kleen 'ε 'yi -wa do ta, 'ke 'bhe Mεε -Bhee Mi Krisi a -jan 'ε 'wole 'bhe -wa 'ε ta mu 'ε ni.

6 -Zamaa 'srɛ 'kpen 'yaa- 'e 'trɔnkpa zii' Filipu 'wojan- mu 'ɛ ɔla 'elrele, -o -yaa -a klɛ 'sole- maza mu 'la 'ma zii', 'bhɛ 'pegee 'ke -o 'mu 'ye 'ezin- bhe 'mu -zayi'.

7 Wlan 'ɛ ni, lii -yoo' mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, Filipu -yaa 'bhɛ lii -yoo' mu 'ɛ -gbin 'zi 'bhe zan mu 'ɛ zi. -O go bhla zi 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ zi, -o -yaa -gbekan' 'egloole 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -o go 'tɛ. 'Bhɛɛ- 'ezin- -flugba -bebe 'pegee mɛɛ gaan 'siele- mu -bheela.

8 'Bhɛ ɔkla zrukpaaza -gbɛnɛ 'le 'bhɛ Samari -wa 'ɛ ta.

9 -O -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ ta mɛɛ do sii Simo. 'Bhɛ 'nule- ɔmwa 'yee- -wa do 'kpɔ 'ɛ ta Filipu 'lɛɛ. 'Bhɛ 'yaa- 'srɔn maza mu klɛ 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- Samari mu 'ɛ 'kpeeleni zii' -o ma. 'Bhɛɛ- 'bhe 'yaa- 'bhe 'gbu klɛ 'zi mɛɛ gbɛlaan do 'le.

10 'Bhɛla -yile, 'kee- kpa -nɛ matruɲɛ mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ gbɛlaan mu ta oo, -o 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa -a ni 'elrele. -O 'kpen 'yaa- pe -a ma doo: «Mɛɛ -gloɔn 'lɛɛ- -yoo 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'gbu 'ɛ 'bhɛɛ- 'le, -o -glooya' 'la sii: «-Glooya' -gbɛnɛ.»»

11 -O 'kpen bloole -yaa -a ma, 'bhɛɛ- -o -yaa -o 'trɔnkpa- -a ni 'elrele. -Amasroyi -ɛ ɔmwa gban -o ba 'bhɛɛ- -ɛ -yaa -o 'kpeeleni zii' -yaa' 'srɔn maza mu 'ɛ 'le.

12 'Dun- Filipu -Waanbhaa' a -bhɛngbeya -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'pegee Zesu Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- -o ni, 'ke -woo 'kpale 'bhɛ -jan 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- Filipu -waa' 'gwɛlaan- mu 'pegee -waa' le mu 'ɛ wiɲfia ɔ -yi ba.

13 'Ali- 'yee- Simo 'gbu 'ɛ ɔkpaa Filipu 'wojan- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'a 'wiɲfia ɔ -yi ba 'ezin-; -ɛ -yaa Filipu zi, 'bhe 'yaa- 'sole- maza -gbɛnɛ mu 'la 'pegee 'kpeeleni maza mu 'la klɛ 'zi -a -yrɛ ma, 'mu 'yaa- -a -liibhaa' zii'.

Zesu 'winbɔwo mu 'ɛ -woo 'seriwo zii' Samari 'klɛn 'yi Zesu 'yi mu 'ɛ ma

14 Zesu a 'winbɔwo mu 'la 'yaa- Zeruzalɛmu, 'mu 'a 'male- doo Samari 'klɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ 'ke mu -o ɔkpaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yi, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'winbole 'mu ta ye.

15 Pieri 'pegee Zaan 'bhɔle- Samari, 'ke -woo 'seriwole 'bhɛ ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'ɛ ma, 'kooko- 'mu *Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'srɔɔwo.

16 -Amasroyi -a 'san -woo kpa Zesu 'yi, -woo wiɲ- drɔɲ -la ɔfia -yi ba Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'yi, 'dun- Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'bhɛ 'laa zinalɛ -li -o do 'kpɔ ta.

17 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'mu gbɛkpale -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'srɔɔwole.

18 Simo 'a 'yelawoa 'bhii- Zesu a winbɔwo mu 'ɛ -woo gbɛkpalawoa Zesu 'yi mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'mu Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'srɔɔwoa-; 'ke -ya pele- doo -ɛ -goli' 'nale- 'mu ni.

19 'Bhɛɛ- -ya ɔpia 'mu ni doo: «-Ka 'bhɛ 'sɛɲ yɛkɛ- 'ɛ 'na 'mi ni, 'kooko- 'ke 'mi 'ɲ gbɛkpaa- mɛɛ 'la zan ta 'bhɛ zan sɔ Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'srɔɔwole.»

20 'Dun- Pieri 'a zikpaa- -a ni doo: «Bhaa 'bhi 'pegee 'yaa- -goli' 'ɛ 'ka 'kpen 'sɛ 'ɛke- zi; -amasroyi, Waanbhaa' pɛ 'la na mɛɛ ni bhaama, -a Lii 'wɛɲ 'ɛ, 'bhi 'kpee ma, 'kee- -goli' gbawoa- 'o ni, 'bhɛɛ- 'yee -Waanbhaa' nu 'bhɛ 'na 'sɛɲ 'ɛ 'nale- 'ɛ ni.

21 'Woo- -za 'la 'bhɛ klɛ 'zi -gɛ bhe, 'bhi do 'pegee 'ɛ 'ciɛn do 'kpɔ 'laa -o 'bhɛ ba; -amasroyi 'ɛ zru 'ɛ 'lɛdoole laa -o -Waanbhaa' -yrɛ 'yi.

22 'Ploo- 'ɛ -za 'yoo- 'la -dwa 'ɛ 'kpee 'bhɛ ma, 'bhɛɛ- -sromabɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ke 'bhɛ sɔ klɛle-, -yoo 'ɛ 'kpeejan- -yoo' 'ɛ -sroma yan.

23 -Amasroyi 'an ɔya 'bhii- zran 'pegee yiɛnya 'tɛ -le 'ɛ zru ba, 'bhɛɛ- -za 'yoo- gbɛbloole -o 'ɛ ta.»

24 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Simo 'a zikpale Piəri 'pegee Zaan ni doo: «'Ka mu 'gbu, -ka -sromabo MEEzan ni 'ŋ ni, 'kooko- 'ka 'dangan 'la □woa bhe, 'bhe 'laa 'ŋ kun.»

25 'Bhe blaani, Piəri 'pegee Zaan □bwa Zesu Krisi 'sreya- klele ma 'ke -o MEEzan a -Jan 'Nrale- 'e wo mee mu 'e ni. 'BheE- -o niina- bhla zi Zeruzalemu, -o -yaa -Jan 'Nrale- 'e 'wo zii' Samari -wa 'fientrōnne mu 'e -bebe ta.

Filipu 'pegee Etiopi yeta mi -gbene do a -za

26 MEEzan a -mleke' do 'a □pia Filipu ni doo: «'E 'wlen- doo, 'bheE- 'e ge weyi- ba -yre ta. Zi 'la da Zeruzalemu, 'bheE- -e kan Gaza, 'bhe zi 'e 'si, mee laa kan 'bhe zi 'e zi.»

27 Filipu 'e 'wlenle-, 'kee- gele- 'bhe □noo 'te blaale-, 'bheE- 'kee- Etiopi mi do ye-, 'gwlaan- -trō -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe 'yaa- Etiopi 'kleen 'e ta -bhleŋgbe le 'e 'bhe a yeta mi -gbene do 'le. -O -yaa 'bhe -bhleŋgbe le 'e sii Kandasii. 'Bhe a -naflo 'e 'kpen gbekpale -yaa 'yee- mee 'e 'yela- 'koo. -E -yaa da 'zi Zeruzalemu -Waanbhaa' gbayre noo-.

28 'BheE- -a niina- bhla 'e zi -yaa' 'kleen 'e 'yi, -a yaale -yaa -goŋ 'la 'ke wi -soo' mu 'bhe glaani 'bheE- 'yi, 'bheE- -e -yaa -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai 'a 'sewe 'e tape 'zi 'egloole.

29 'Bhe klele 'te, 'ke Lii 'Wen' 'e -ya pele- Filipu ni doo: «'E 'mabeen- wi -soo' -goŋ 'la bhe -a -din!»

30 Filipu 'e 'mabeenle blaale- 'bhe -din, 'kee- Etiopi mi 'e 'weli- male-; 'bhe 'yaa- -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai a 'sewe 'e yre do -la tape 'zi. -Ayile 'ke Filipu 'a 'lrokpale doo: «'Yoo- 'sewe 'la tape 'zi bhe 'ya 'yima zii' ee?»

31 Etiopi mi 'e pe Filipu ni doo: «'Ŋ so -a -yimale 'nale- -a ma 'ke mee 'kedo- 'kpo 'laa -yipele 'ŋ ni ee?» 'Bhe 'yi 'te, 'kee- Filipu 'siile 'kaa 'bhe 'nu 'san -a zi wi -soo' -goŋ 'e 'yi, 'bheE- 'bhe yalaa' -a -din.

32 Filipu -yalaa' -a -din 'te. -E -yaa Ezai 'a 'sewe yre 'la tape 'zi 'bhe -le -ge:

«-E -yaa 'bhii- -bhlaa 'la -wa □kwan, 'bheE- -woo ge 'zi 'kele- -a deyre noo-, 'bheE- -e -yaa 'bhii- -bhlaane' do 'la 'ke -wa cis takan' zii' -e bo -a 'bhobho 'le.

33 -Wa -veela, 'bheE- waa 'zoo 'nale- -a ni.

-Dele nu 'sole- -yaa' pe klu -janwole ee?

-Amasroyi -o -dan' 'kpalaa- -yaa' pe 'tre ta 'e ma.»

34 'Bhe 'yi 'te, 'ke Etiopi mi 'e -e Filipu 'lrokpale doo: «'E 'zoole- -a pe 'ŋ ni doo, -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e -yoo -we 'zi de 'gbu -la -le -gee' bhe ee? -Yoo -we 'zi -a 'gbu -la -le taa- -yoo -we 'zi mee -bheeke' -la -le ee?»

35 'Bhe klele 'te, 'ke Filipu Zesu a -Jan 'Nrale- 'e 'wole -a ni; 'ke -ya san -e -yaa -Waanbhaa' 'Sewe yre 'la tape 'zi 'bhe ma.

36 -O -yaa ge 'zi -balo klelele, 'ke -o gele- 'tenle- tobhle do ma. 'BheE- Etiopi mi 'e pe Filipu ni doo: «-Yi -le -ge! -Mele 'a to 'bheE- 'yaa so 'ŋ 'wiinfele -yi 'lee- ba Zesu 'to 'yi ee?»

37 ['Bhe 'yi 'te, 'ke Filipu 'a 'pele -a ni doo: «'Ke 'yee □kpa -a -yi kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bheE- 'ŋ nu 'sole- 'e 'wiinfele -yi 'lee- ba.» 'BheE- 'yee- Etiopi mi 'e -ya -lekwan doo: «-Aani', 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le.»]

38 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- 'kaa -o yaa wi -soo' -goŋ 'e dula-, 'bheE- 'ke Filipu 'pegee 'yee- Etiopi mi 'e gele- -yi 'e ba, 'bheE- 'ke Filipu 'a 'wiinfele -yi 'e ba 'te.

39 -O 'pwele- blaani -yi 'e ba, 'ke MEEzan Lii 'e Filipu 'sile 'a -din, 'ke 'bhe gele- Filipu 'le. Etiopi mi 'e 'yre 'laa 'kpale- -a ma 'ezin- -titi, 'bheE- 'dun- -e -ja -yaa' 'taa 'e ta -a zrukpaale 'le.

⁴⁰ Filipu -ja -a 'gbu 'yele- Azoti -wa 'e ta. 'Bhɛɛ- -e -yaa Zesu a -Jan 'Nrale- 'e 'wo zii' mɛɛ mu 'e ni -wa 'tole- -wa 'bhe ta: 'ke -ya san Azoti, 'bhɛɛ- 'kee- ge 'tenle- Sezare -wa 'e ma.

9

Solu 'a 'gbu ɲnaa Zesu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, Solu -yaa -gblaan ɲkla zii' Mɛɛzan Zesu a -klanlane mu 'e 'yi 'ezin- dɔɔ 'ke -yoo ɲkwan -e nu -o dɛɛ. 'Bhɛla- -yile 'kee- gele- 'tenle- 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'e ma.

² 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ 'bhe 'sɛwɛ mu 'kpa 'a 'kɔɔ; -e -yaa zi 'bhii- -e ge 'bhe 'sɛwɛ 'e 'na Zuufu mu daanfɛ' -kunlii mu 'e ni Damasi -wa 'e ta. 'Ke 'bhe ɲkla 'kee- mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan ɲya 'bhe daanfɛ' mu 'e ɲla, 'ke 'mu -o Mɛɛzan Zesu a zi drɛɛ 'e ta, 'kee- ɲkla 'gwlaan- 'le oo, 'kee- ɲkla 'le oo, -e so 'mu 'kunle, 'bhɛɛ- -e 'mu yre; 'bhɛɛ- -e nu 'mu 'le Zeruzalemu.

³ 'Bhe ya 'e 'yi, 'yee- Solu ge bhla zi Damasi 'taa 'e ta, -e bhɔlawoa 'bhe -wa 'e -din, 'ke 'tɛbhile -yrayra do dale- laanima blaale-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'bhile- 'e zenle- -a zi.

⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'kee- baale' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- -weli' do male- dɔɔ: «Solu, Solu, -mɛle -kla, 'bhɛɛ- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'ɲ ta ɛɛ?»

⁵ 'Bhɛɛ- 'ke 'yee- Solu -za 'yilrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'e 'le ɛɛ, Mɛɛzan?» 'Bhɛɛ- 'bhe -weli' 'e pe 'yee- Solu ni dɔɔ: «'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

⁶ 'Dun- 'e 'wlen-, 'bhɛɛ- ge 'e 'lɛɛ Damasi -wa 'e ta. 'E nu -za 'la klele -o nu 'bhe 'yaanpele' 'e ni 'bhe ɲnɔɔ.»

⁷ 'Dun- mɛɛ 'la zan mu 'pegee 'yee- Solu -yaa ge 'zi 'eke- zi 'yee- Damasi 'taa 'e ta, 'mu 'srinna- -gbalaan 'e 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'mu tagale ɲbwa. -O 'trɔn 'yaa- mɛɛ -weli' 'e ma; 'dun- -o -yre 'laa -yaa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ma.

⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'yee- Solu 'e 'wlenle-, 'ke -ya -yre 'liiploole; 'dun- yaa -yaa yre ma ye. -Ayile 'ke -wa 'kunle -a gbɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kele- Damasi -wa 'e ta.

⁹ -A -yre 'liitanle ɲbwa -yrekpa' yaga ta, yaa pɛ bhlele, 'bhɛɛ- yaa -yi 'mile-.

-Waanbhaa' Ananiasi 'winbwa- Solu ba

¹⁰ 'Bhe 'waati 'e ba, Zesu a -klanlane do -yaa Damasi, -o -yaa 'bhe sii Ananiasi. 'Bhe Mɛɛzan Zesu ɲya -yre zi ye le do 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'a 'siila- dɔɔ: «Ananiasi!» 'Bhɛɛ- -e 'bhe 'siiwli- 'e 'lɛkwan- dɔɔ: «Oo, 'ɲ 'gbu -le -ge, Mɛɛzan!»

¹¹ 'Bhɛɛ- Mɛɛzan pe -a ni dɔɔ: «'E 'wlen-, 'bhɛɛ- ge blaale- -gbleba 'la -wa sii: <-gbleba 'ledɔɔle> 'bhe ta. Ge wla Zudasi ba 'ɛ 'e ɲla. 'Kee- ɲwlaa -a ɲnɔɔ, 'gwlaan- do malrɔkpa, -wa sii Solu, 'kee- da Taasi -wa 'e ta. 'E nu bhɔle -a ta 'ke -ya 'seriwo zii',

¹² 'bhɛɛ- -o mɛɛ 'la zan sii Ananiasi, -e 'bhe ɲya -yre zi ye le do 'yi. 'Bhɛɛ- 'bhe ɲnwa wlaɛ -a ta, 'ke 'bhe 'e gbɛkpale -a -yrebhe' mu 'e ta 'kooko- -e 'so yre ma ye le- 'ezin-.»

¹³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Ananiasi 'a 'pele dɔɔ: «'E! Mɛɛzan, 'an ɲmaa mɛɛ -bebe ta dɔɔ 'yee- mɛɛ 'la bhe -e -za 'yɔɔ- -bebe ɲkla 'yaa- pɛ mɛɛ 'wenj mu 'e ni Zeruzalemu.

¹⁴ 'Bhɛɛ- Zeruzalemu *'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'bhe 'senj ɲnaa -a ni dɔɔ -e nu Damasi -gɛ, 'kooko- 'kee- mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan mu ɲya 'ke 'mu 'e kpa 'e 'to 'e 'yi, -e 'bhe zan mu 'kun, 'bhɛɛ- -yoo yre.»

¹⁵ 'Dun- Mɛɛzan Zesu pe a ni dɔɔ: «Ge a ba, -amasrɔyi 'mi -le 'a makwan-, 'kooko- -e yewo 'mi ni; -e nu 'mi 'to 'e zɔnle 'si 'bhɛɛke mu ni, 'bhe 'pegee

'mu ta -bhleŋbe mu 'ε ni; 'bhεε- -e nu 'mi 'to 'ε zɔnle Izraeli mεε mu 'ε ni 'ezin-.

¹⁶ -E nu -yɾen mu 'la 'bhlele- 'mi -zayi', 'mi 'gbu nu 'mu 'kpen zɔnle -a ni.»

¹⁷ 'Bhε klele 'te, 'ke Ananiasi gele-, 'bhεε- 'kee- wlale- Zudasi 'a 'fε 'ε ɔla. 'Bhεε- 'ke -ya gbε 'kpale Solu ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N nεεnε- Solu, Mεεzan Zesu 'la 'pwela- 'e ba zi 'ε 'lii, 'bhε -le 'η 'winbwa- 'e ta, 'kooko- 'e sɔ yɾe ma ye gbε drεεwole 'ezin-, 'bhεε- 'e sɔ 'pale 'ke Lii 'Wen' 'ε 'le.»

¹⁸ 'Bhε yɾe do 'kpɔ 'ε ɔnɔɔ bhe, 'ke pe 'ke mu gole- Solu 'yɾe ba, 'bhεε- 'ke 'mu baale' 'bhii- kaa kloɔ mu gbεen-, 'bhεε- 'kee- yɾe ma yele- 'ezin-. 'Bhεε- -ya -wleɛle', 'ke -wa wiinfele -yi ba Zesu Krisi 'to 'yi.

¹⁹ 'Bhε blaɛn, 'kee- pe bhlele-, 'bhεε- 'ke fangan- dɔle- -a ta. Solu ɔbwa Damasi, 'bhεε- -e -yɾekpaɔ 'dama ɔkla Zesu a -klanlanε mu 'ε -din.

Solu -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' Damasi

²⁰ 'Bhε 'waati do 'ε ɔnɔɔ bhe, 'ke Solu -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'sanle Zuufu mu daanfε' mu 'ε ɔla, dɔɔ Zesu -le -yaa 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.

²¹ Mεε 'la zan mu -yaa -a wojan mu 'ε 'ma zii', -e 'mu 'kpeelɛnia, 'bhεε- 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yele- 'laa -yaa -yɾenkpa' zii' mεε 'la zan mu -yaa Zesu 'to 'ε wo 'zi Zeruzalemu -wa 'ε ta 'mu ta εε? 'Bhεε- yaa nule -ge 'yee- Zesu 'yi mu 'ε 'wola- 'kaama- εε? 'Bhεε- -yaa nule 'wola- 'kun zayi', 'ke -yoo yɾe, 'bhεε- -e ge -o -le 'sraka 'lε na -kunlii mu 'ε ta Zeruzalemu -wa 'ε ta ye εε?»

²² 'Dun- yi 'oo yi, fangan- baan' 'yaa- dɔ 'zi Solu ta; 'bhεε- -e -yaa' -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' fangan- ma. 'Bhεε- 'kee- -yaa pe Zuufu mu 'la 'yaa- Damasi' mu ni dɔɔ Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi' 'ε 'le, 'mu 'liibhaale -yaa bo 'mu ma.

²³ 'Bhεε- 'dun- -yɾekpaɔ 'dama 'kanle-, 'ke Damasi Zuufu mu 'ε -wa 'kpale do ma dɔɔ -o Solu dele-.

²⁴ 'Dun- -o 'du 'la ɔkpaa Solu ma, mεε 'ke mu 'a 'kpeeɛkaan 'bhε ma. Mεε mu 'ε 'yaa- -o -yɾekpa' zii' -waa' -wa 'kpee 'wlayɾε- mu 'ε ba -yɾekpaɔ' 'pegee -bi zi, 'kooko- 'ke -o Solu ɔya -wa dε.

²⁵ 'Bhε klele 'te -bi do zi, 'ke Solu zi mu 'ε -wa bɔle ciε do 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'sanle 'kele- 'fεgwle- 'ε ta; 'bhεε- 'ke -wa zinale 'fε gwle 'ε -zanta'.

Solu -o Zeruzalemu

²⁶ 'Bhε blaɛn, Solu -ja Zeruzalemu. -E bɔle 'bhε ɔnɔɔ 'te, 'ke -ya pele- dɔɔ -e gele Zesu a -klanlanε mu 'ε ba; 'dun- 'mu 'kpen 'yaa- -gblaan' zi -a -lεε. -Amasɔyi 'bhε mu 'kpale- laa -yaa -yi' 'bhii- -e -kla 'ke Zesu a -klanlanε kplankplan do 'le.

²⁷ 'Bhε klele 'te, 'ke Banabasi gele- 'yee- Solu 'le -a zi Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ba. 'Bhεε- -e Mεεzan ɔya gɔnε- 'la gbεen- Damasi zi 'ε 'lii, 'bhεε- 'bhε -janwoa -a ni gɔnε- 'la gbεen-, Banabasi 'bhε -za mu 'ε 'yigɔɔnna -o ni. 'Bhεε- 'ezin- Solu Mεεzan a -Jan 'Nrale- 'ε ɔwoa mɔkpen' 'yɾe ma gɔnε- 'la gbεen- Damasi -wa 'ε ta 'ke yaa gblaan, Banabasi 'bhε -za 'ε 'kpen 'yigɔɔnna -o ni.

²⁸ -A 'san 'bhε yi 'ε ma, Solu ɔbwa Zesu a winbɔwo mu 'ε zi. 'Bhεε- -o 'pegee 'mu ɔyaa 'eke- zi 'ke -o ge Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee yɾekpen- ɔnɔɔ, -Jan 'Nrale- 'ε 'wolele mεε mu 'ε ni -o zru ba -dɔɔ 'le Mεεzan 'to 'ε 'yi.

²⁹ 'Bhε 'yi bhe, Zuufu mu 'la ɔyaa Gɾeki wli pe, 'yee- 'pegee 'mu 'yaa- zaabo -Waanbhaa' a -jan 'ε ta; 'bhεla- -za 'yile- 'mu ɔyaa -a dε yɾe -glin 'yi.

³⁰ 'Bhε klele 'te, -a nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'mu 'bhε 'male, 'ke 'mu gele- 'kele- Sezare -wa 'ε ta, 'bhε blaɛn 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -e ge Taasi.

³¹ 'Kee- san 'bhe 'waati 'e ma, Zude 'klɛɛn 'e 'pegee Galile 'klɛɛn 'e, 'bhɛɛ- Samari 'klɛɛn 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'yaa- yilabla 'yi. Fanngan- yaa -o ta, 'bhɛɛ- -o -yaa gblaɛn Mɛɛzan -Waanbhaa' -lɛɛ. -Waanbhaa' Lii 'Wej 'la 'yaa- bho 'zi -o ba, -o baan' 'yaa- □kla zii' -o ba.

Pieri Ene 'bheela- Zesu 'to 'yi

³² Pieri -yaa 'kaan zii' 'kee- Zesu 'yi mu 'e taglin yreƙpen- □nɔɔ. -Yreƙpaa' do, -e -ja Zesu 'yi mu 'e 'ke mu taglinle -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Lida.

³³ -E □bhwa 'bhe □nɔɔ mɛɛ do ta. 'Bhe lɛɛ 'srwaa- -le -yaa bhe 'ke 'bhe yilale -o ga 'e 'kɔɔ 'bhe 'yila- -saa 'e ta. -O -yaa 'bhe mɛɛ 'e sii Ene. -E -yaa 'ke -flugba 'le.

³⁴ 'Bhe 'yi, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Ene, Zesu Kisi 'e 'bheela-! 'E 'wlen- 'bhɛɛ- 'e 'yila- -saa 'e 'si.» 'Bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ bhe, 'ke -ya -wlenle'.

³⁵ 'Bheela- -yile, 'ke Lida -wa 'e ta mu 'e 'pegee Sarɔn -gbanglo 'yi mu 'e 'kpen 'yee- mɛɛ 'e 'bheele- yele-, 'ke -woo 'kpale Mɛɛzan Kisi 'yi 'bhɛɛ- 'ke -woo 'gbu 'nale- 'bhe ni.

Dɔɔkasi bweza gale ba

³⁶ Le do -yaa Zope -wa 'e ta Zesu a -klanlanɛ mu 'e ba, -o -yaa 'bhe sii Tabita; -o -yaa 'bhe 'to 'e pe 'ezin- Greki wli 'e 'yi dɔɔ Dɔɔkasi; 'bhe 'yi -le dɔɔ: «Zaan». 'Bhe le 'e 'yaa- -za 'wlan -bebe kle mɛɛ mu ni 'bhɛɛ- -e -yaa bho 'kɔɔfɛnzan mu 'e ba.

³⁷ Pieri -yaa 'waati 'la ba Lida -wa 'e ta, 'ke ga 'yee- Dɔɔkasi 'kunle, 'bhɛɛ- 'kee- gale-. -O yanle -a gbaa 'e 'felele, 'ke -o so 'kpale 'bhe ma, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'bhe 'kpaale- 'sangaso 'kpee 'e do □la.

³⁸ Zope 'pegee Lida -wa mu 'e 'plengole 'la 'yaa- 'eke- ma 'egbɔɔnle bhe, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope -wa 'e ta, 'mu 'a 'male- 'kaa Pieri □nwa Lida -wa 'e ta, 'ke 'mu mɛɛ plɛ winbɔle -a ta dɔɔ 'mu -sromabɔ -a ni, 'bhɛɛ- -e nu blaale- 'saanibhe -o ta.

³⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- mɛɛ plɛ 'e gele Pieri 'siile- 'bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- Pieri 'e 'wlenle- 'kee- nule- -o zi. -O bhole Zope, 'ke -o gele Pieri 'le Dɔɔkasi gbaa 'e □yaa 'sangaso 'kpee 'la □la 'bhe □nɔɔ. 'Bheɛ-, 'ke glaɛnle mu 'e 'kpen -o mabɛɛnle 'yee- Pieri -din 'bhɛɛ- 'ke -o wisile. 'Yee- Dɔɔkasi dune- mu 'pegee dune- tralape mu 'la 'srala- -o ni -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, 'ke -o 'mu 'kpen zɔnle- Pieri ni.

⁴⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pieri mɛɛ mu 'e 'kpen 'pwele 'pɛɛli-, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'kpo zenle- 'tre ma, 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni. 'Bhe blaɛn, 'ke -ya -lɛklɛle gbaa 'e ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Tabita, 'e 'wlen-!» 'Bhe klele 'te, 'ke Tabita 'e 'yre 'liiploole, 'kee- Pieri 'yele, 'bhɛɛ- 'kee- yaale'.

⁴¹ -Ayile, 'ke Pieri 'a 'kunle -a gbe ma 'bhɛɛ- 'ke -ya -lawlenle. 'Bhe blaɛn, 'ke Pieri Zesu 'yi mu 'e 'pegee glaɛnle mu 'e 'siile, 'bhɛɛ- 'kee- Dɔɔkasi 'yre male 'e zɔnle- -o 'kpen ni.

⁴² Zope -wa 'e ta mu 'e 'kpen 'yee- Dɔɔkasi bweza 'e gale ba 'e 'bhe □maa; 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe 'e □kpaɛ Mɛɛzan Zesu 'yi.

⁴³ 'Bhe blaɛn, 'ke Pieri bole- Zope 'waati sa. -E □bwa -zeri mi do ba, -o -yaa 'bhe sii Simɔ.

**ZESU 'WINBɔWO MU 'E -WOO -YAA' -JAN 'NRALE-
'E 'WO ZII' ZUUFU KLE MU 'E BA**

¹ MEE do -yaa Sezare, -o -yaa 'bhe sii KoonEE. -E -yaa 'ke Rome mu a -srwase' -kunlii do 'le -srwase' 'ledo- ta, -o -yaa 'bhe -srwase' 'ledo- 'e sii: «Itali -srwase' 'ledo».

² -E -yaa gblaan -Waanbhaa' -lEE, 'bheE- -e -yaa -Waanbhaa' gba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'e 'kpen. 'BheE- -e -yaa bho 'ebebele Zuufu mu 'e -waa' 'kooflenzan mu 'e ba -a 'koope- mu 'le, 'bheE- -e -yaa 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waati 'e 'kpen ba.

³ Yi do 'le, 'ke -yrekpaa' -naa gban 'kanle 'lere bhe yaga, 'bhe bhla 'e ba, 'ke -yre zi ye do 'klale -a -yre ba. 'Bhe -yre zi ye 'e 'yi, -a -yrekpaa kpataakpa -Waanbhaa' a -mleke' do ma, 'ke 'bhe 'wlae -a ta, 'bheE- 'bhe 'a 'siila- doo: «KoonEE!»

⁴ -Ya -yrekpale -mleke' 'e ta siinj -gblaan 'e 'koo, 'kee- 'bhe 'Irokpale doo: «Mele -kla EE MEEzan?» -Mleke' 'e pe -a ni doo: «-Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'e 'lekwan-, 'bhe 'pegee 'e -za 'wlan mu 'la kle 'kooflenzan mu 'e ni -e 'mu 'kpen □ya, 'bheE- 'e -za -dwa -a 'kpee 'yaa- -za 'wlan mu 'e ma.

⁵ -Ayile, mee mu winbo -zon Zope -wa 'e ta, doo -o ge Pieri 'la -wa sii Simo 'bhe 'sii.

⁶ -A zenle -o -zeri mi 'la -wa sii Simo 'bheE- ba; 'bhe a 'fe 'e 'bhe -o weyi- 'e 'le ma.»

⁷ -Mleke' 'e 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele 'a ni, 'bheE- 'bhe gele blaen, 'ke 'yee- KoonEE -yaa' 'fe 'e □la yewone ple 'siile, 'bhe 'pegee -a 'gbu gooba -srwase' mi 'la -Waanbhaa' -leegblaanya -yaa 'bhe 'yi bhe.

⁸ 'BheE- -e -za 'la □ya, -e 'bhe 'kpen 'yigoonna -o ni, 'bheE- -yoo winbwa- Pieri ba Zope -wa 'e ta, 'ke -o gele-.

-Waanbhaa' pe do -zronna Pieri ni -yre zi ye do 'yi

⁹ 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, 'yee- KoonEE a 'winbowo mu 'e 'yaa- gelawo zii' -waa' 'taa' 'e ta, 'bheE- -o □bhwa Zope -wa 'e -din 'waati 'la ba, -yrekpaa' bho bhla 'e -din, 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba, Pieri -saan 'fe 'e 'wiinj-, -a 'seriwo -zayi'.

¹⁰ 'BheE- 'dunj-, gbɔn -yaa 'yee- Pieri de 'zi, 'bheE- -o -yaa -a -lewEE' kpo kle 'zi 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' pe do zronle- -a ni -yre zi ye do 'yi.

¹¹ 'BheE- -e lafle' 'e 'liigole 'pegee pe do □ya, 'bhe pe 'e 'yaa- 'bhii- sogbe -gbene do gbene-: 'bhe sogbe 'e 'yrelE- -yaa 'bhe zen yizie 'e ta, 'bheE- 'bhe 'yaa- da 'zi laanima 'ke 'bhe nu zinale 'tre ma.

¹² Wi 'e 'kpen -gloon -yaa 'bhe sogbe 'e 'yi: 'tre ta wi mu 'la 'kpen 'taawo- 'mu gaan yizie ta, 'bhe 'pegee 'tre ta wi mu 'la 'kpen glaan 'mu vi ta, 'bheE- 'si maanne- mu.

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke mee -weli' do 'a 'pele Pieri ni doo: «'E 'wlen- 'bheE- wi mu 'la bhe -o de, 'bheE- 'yoo- bhle!»

¹⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «'Yooye-! MEEzan, 'o mɔɔ Zuufu mu a 'seri 'ton 'e ta, wi -gloon mu 'lee- 'mu 'trinj -o; -ayile 'naa -o 'kedo- 'kpo 'bhlele- 'lido'.»

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe 'ezin-, mee -weli' 'e -ya pe gbe ple mi □woa Pieri ni doo: «'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pe 'la ma 'kaa 'bhe -o 'wenj, 'bhi 'laa 'bhe 'yele- 'bhii- pe 'trinje-.»

¹⁶ -E 'yee- mee -weli' 'e □maa -gloon yaga, 'bheE- 'yee- sogbe -gbene 'e -ja lafle' 'yi -a -zanta'.

KoonEE a winbowo mu 'e 'wla bhla zi Pieri ba

¹⁷ Pieri zrubatedole -yaa, 'bhe 'pegee -e -yaa -a 'kpeeledan 'zi -e -yre zi ye do 'la □ya 'bhe 'yi 'e ma 'waati 'la ba, 'ke KoonEE mee 'la zan mu winbwa-

-a ta, 'mu wlale- Zope -wa 'e ta. 'Bhe mu -zeri mi Simo a 'fe 'e malrɔkpa, 'ke -o gele- dulale 'bhe 'fe 'e 'le ma.

18 'Ke -o mɛɛ mu -lrɔkpale dɔɔ: «-O Simo 'la sii Piere -a zenle -o 'fe 'leɛ- 'bheɛ- ɔla -ge ɛɛ?»

19 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke 'yee- Piere -o -a 'kpeeledan 'zi -li -e pe 'la ɔya 'bhe 'yi -o 'kela 'le 'bhe ma. 'Bhe 'yi 'te, 'ke Lii 'Wen 'e -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'yrekpa laale doo, mɛɛ yaga -o 'e ziglin- 'zi.

20 'E 'wlen-, zina- 'trɛ ma, 'bheɛ- 'bhi 'pegee 'woo- mɛɛ mu 'e 'ka ge 'eke- zi 'saanibhe; 'yaa 'e -gbɛdɔle gele ma -o zi. -Amasrɔyi 'mi -le -o winbwa- 'e ta.»

21 'Bhe klele 'te, 'ke Piere zinale, 'kee- gele- 'woo- mɛɛ mu 'e ta; 'bheɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o mɛɛ 'la zan -glin 'zi 'mi -le 'kele-, 'bheɛ- 'ka ɔnwa win 'e -dela ma -ge ɛɛ?»

22 -Ayile, 'ke -wa zikpale Piere ni dɔɔ: «-Srwase' mu -kunlii 'la -wa sii Kɔɔnɛɛ 'bhe -le 'o 'winbwa ɔ 'e ta. Mɛɛ wlan -le 'kele-, 'bheɛ- -e gbla- -Waanbhaa' -leɛ, 'bheɛ- Zuufu mu 'e 'kpen 'a 'to wlan pe. 'Bheɛ- 'duɔ-, -Waanbhaa' a -mlɛke' do 'a ɔpia -a ni dɔɔ -yoo 'e 'sii -a ba 'fe 'le ma, 'kooko- e sɔ 'e 'wojan- mu 'e 'ke 'male.»

23 'Bhe klele 'te, 'ke Piere -o wlale- 'fe 'e ɔla; 'ke -yoo 'cieya- klele- 'bhe -bi do 'kpɔ 'e zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke Piere 'pegee 'woo- mɛɛ mu 'e -o dɔle- Sezare 'taa 'e ta. 'Duɔ- -a nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope 'mu 'ke mu -ja -o zi 'bhe 'taa 'e ta.

Piere -wlaa Kɔɔnɛɛ ba -le ma

24 Piere 'pegee -a zi mu 'e ɔwlaa Sezare -wa 'e ta -yrekpa' ple mi 'e ma. Kɔɔnɛɛ 'pegee -a -bhoo mu 'e, 'bheɛ- -a bhɛgwlen mu 'e, -o 'kpen 'yaa- Piere 'magben- 'zi 'yee- Kɔɔnɛɛ 'gbu ba -le ma.

25 Piere 'yaa- zan wlale bhla 'la ba Kɔɔnɛɛ a 'fe 'e ɔla, 'ke 'yee- Kɔɔnɛɛ 'gbu Piere 'pubole, 'kee- baale' -a 'kpɔ ta 'bhe gaan -la.

26 'Duɔ- Piere 'a 'lawlenna, 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'e 'wlen-! 'Yaa- 'ɔ 'kunle- 'bhii- -Waanbhaa', 'mi -o 'ke bhaaplen ɔrɔɔ -la -le 'bhii- 'bhi gbeɛn-»

27 'Bhe 'yi 'te, 'yee- Kɔɔnɛɛ 'pegee Piere -ja wlale 'fe 'e ɔla -balo klelele; -e ɔbhwa mɛɛ -bebe ta 'bhe ɔnɔɔ ye.

28 Piere pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ Zuufu mu 'a 'seri 'e ta, Zuufu mi -kpɔsɔɔ do 'pegee Zuufu kle do -o dɔ laa -o 'eke- ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi, 'bheɛ- Zuufu mi laa sɔ wlale- Zuufu kle do ba 'fa ɔla. 'Duɔ- -Waanbhaa' 'a -zrɔnna 'mi ni dɔɔ 'naa bhaaplen 'kedo- 'kpɔ 'kunle- 'bhii- bhaaplen 'trinle- le, 'ke 'mi 'ɔ 'plenjo- -a ma.

29 'Bhela- -zayile, 'ka 'ɔ 'siilawoa 'naa 'ɔ -gbɛdɔle nule ma 'ka ba, 'bheɛ- 'ɔ ɔnwa blaale-. 'Duɔ- 'ka 'ɔ 'siila- win 'la ma, -ka 'bhe pe 'ɔ ni.»

30 'Bhe klele 'te, 'ke Kɔɔnɛɛ 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Bhe -yrekpa' yizie -le -ge -zɔn, 'ɔ 'yaa- yromazi 'seri 'e kle 'zi 'waati 'la ba 'bhii- 'waati 'leɛ- ba. 'Bheɛ- 'bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'ɔ 'bhe 'mi 'ɔ 'yrekpa, 'ke mɛɛ do 'pwele 'ɔ 'leɛ: -a ta dune- 'e 'yaa- 'epu -yrayrale. 'Bheɛ- -ya ɔpia 'ɔ ni dɔɔ:

31 «Kɔɔnɛɛ, -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'e 'lekwan- 'bheɛ- 'e -za 'wlan mu 'la kle 'kɔɔflenzan mu 'e ni, 'e -za -dwa -a 'kpee 'bhe -za 'wlan mu 'e ma.

32 Mɛɛ mu winbo blaale- Zope, -o Simo 'la sii Piere 'bhe 'sii zayi'. -A zenle -o -zeri mi Simo 'e ba, 'bheɛ- 'bhe 'a 'fe 'e -yoo wɛyi- 'e 'le ma.»

33 'Bhela- -zayile, 'ɔ mɛɛ mu winbwa- 'e 'siiyɛ- nɔɔ- blaale-. 'N 'cie-, 'e nule ma! 'O 'kpen -o -zɔn -Waanbhaa' -leɛ -ge; Mɛɛzan -jan 'la ɔkpa 'e 'lii 'kaa 'e 'bhe 'wo 'o ni, 'o ɔnwa 'o 'trɔnkpaale 'bheɛ- 'kpen ɔla.»

Pieri -o Zesu -a -janwo' zii' Koonεε ba -le ma

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri -jan 'e 'wole- 'sanle dɔɔ: «'Mi 'gbu 'a 'yaango-wlan 'e ni -zɔn 'bhii- -Waanbhaa' laa bhaaplɛɲ mu bago.

³⁵ Dɔɔn', 'si 'tole- 'si, 'bhe 'pegee mεε 'tole- mεε, 'ke 'bhe gbtaan -Waanbhaa' -lεε; 'ke 'bhe zan 'e 'lɛdɔɔle -o -a -yrε 'yi, 'bhe zan -la -za sɔ -a ni.

³⁶ -E -jan 'nracle- 'la □woa Izraēli mu 'ε ni 'bhe -le Zesu Krisi yilabla 'la □kpaā -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛɲ mu plɛɲ- 'bhe 'le. 'Bhe Zesu 'ε 'bhe -le bhaaplɛɲ mu 'kpen Zan 'le.

³⁷ -Za mu 'la □kla -ge Zude 'klɛn 'ε 'kpen 'yi, 'kee- san Galile 'klɛn 'ε ma, 'ka mu 'gbu 'bhe -za mu 'ε dɔ. 'Bhe -za mu 'ε □kla Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'yaa- mεε mu 'ε 'sii zii' -o wiinfe zayi' -yi 'ε ba 'waati 'la ba, 'bhεε- 'waati 'ε blaān.

³⁸ -Waanbhaa' Nazareti mi Zesu makwan- gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -e Lii 'Wej 'ε -zinaa' -a ta, 'bhe 'pegee -e -glooya' -naa -a ni gɔnε- 'la gbεen-, 'ka 'gbu 'bhe dɔ. 'Yee- Zesu 'yaa- ge yrekpɛn- □nɔɔ 'kee- ge -za 'wlan mu klelele mεε mu ni, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- -Setran' a luya 'yi, -e -yaa 'mu 'kpen bhee, 'ke -yoo go 'bhe luya 'ε 'yi; -amasrɔyi -Waanbhaa' -yaa -a zi.

³⁹ Zesu -za mu 'la 'kpen □kla Zuufu mu 'ε -waa' 'klɛn 'kpen 'yi, 'bhe 'pegee Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee, 'o mɔɔ 'gbu -o 'ke 'bhe -za mu 'ε 'srε 'le. -wa □dia, 'ke -wa gbaan -yrigbεεle 'ε ta.

⁴⁰ Duɲ- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba -a gale blaān -yrekpaā' yaga mi 'ε ma, 'bhεε- -ya □kla 'ke -ya 'gbu 'yrε male 'ε zrɔn mεε mu ni.

⁴¹ -Waanbhaa' laa 'tole- 'ke Zuufu mu 'ε 'kpen 'a ye, 'ke yaa 'e go -yoo 'o mɔɔ 'la makwan- 'elwale gban -sɔ 'bhii- -a 'srε mu 'mu ba. 'O pebhla- 'eke- zi 'klele-, 'bhe 'pegee 'o -yi □mia 'eke- zi 'kele- -a bwele blaān gale ba.

⁴² 'Yee- Zesu -le 'a □pia 'o mɔɔ 'gbu ni dɔɔ 'o -yaa' -jan 'ε 'wo mεε mu 'ε 'kpen ni; 'bhεε- -ya □pia 'o ni dɔɔ 'wa 'pe mεε mu 'ε ni 'kaa -Waanbhaa' 'yela- □kla mεε -yrε male mu 'pegee mεε 'la zan mu -gaa gban 'mu 'kitikan mi 'le.

⁴³ -Waanbhaa' -lɛla janwo mu 'ε 'kpen 'yela- a -janwoa dɔɔ 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e □kpaā -a -yi -e 'bhe zan a -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan -a 'to -glooya' 'ε 'sroyi.»

Lii 'Wej 'ε 'nayrε- Zuufu kle mu 'ε ni

⁴⁴ Pieri -yaa -janwo' zii' bhla 'la ba, 'ke Lii 'Wej 'ε zinale mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni 'mu ta.

⁴⁵ 'Bhe klele 'te, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- 'ke Zuufu mu 'le, 'bhεε- 'ke 'mu -daa Pieri zi Zope, 'mu 'kpeelɛnia 'egbenεle. -Amasrɔyi -Waanbhaa' Lii 'Wej 'la □naa, -ya -zinaa' 'ezin- Zuufu kle mu 'ε ta.

⁴⁶ -Amasrɔyi, 'woo- Zuufu Zesu 'yi mu 'ε 'yaa- 'mu 'ye zii' 'ke 'mu wli -bhεεke' mu 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -Waanbhaa' a -gbeneya 'ε 'tɔbhɔ.

⁴⁷ 'Bhɛla- -yile, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ: «Mεε 'la zan mu Lii 'Wej 'ε 'srɔɔwoa- 'bhii- -kɔɔ' mu gbεen-, 'o sɔ 'o -banɲole 'bhe zan mu 'ε wiinfele ma -yi ba εε?»

⁴⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- dɔɔ -o 'woo- Zuufu kle mu 'ε 'wiinfe- -yi ba Zesu Krisi 'tɔ 'ε 'yi. 'Bhe blaān, 'ke -o -sromabɔle Pieri ni dɔɔ 'bhe bo -o -din -yrekpaā' sa -la.

11

Pieri -o -a dayrε pe 'zi Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni

1 Zesu a *winbowo mu 'e 'pegee Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu 'a □maa dōo Zuufu kle 'ke mu -dwa -Waanbhaa' a -jan 'e □la 'ezin-.

2 Piri 'nule- Zeruzalemu, 'ke Zesu 'yi Zuufu -kpoōo mu 'e 'lale 'a ta,

3 'Bhē- 'mu pe -a ni dōo: «-Mela ma 'e -ja Zuufu kle mu ba, 'bhē- 'ka 'pegee 'mu pebhla- 'eke- ta eε?»

4 'Bhē klele 'te, 'ke Piri dōle- 'yee- -za 'e 'kpen 'yigōonle zi -o ni do do.

5 -E pe dōo: «'N 'yaa- Zope -wa 'e ta 'waati 'la ba, 'bhē- 'η 'yaa- 'η 'seriwo zii', 'ke 'η -za do yele- -yre zi yele 'yi. 'Bhē- 'η 'yrekpaa- pe do zinale ma, 'bhē 'yaa- 'bhii- sōgbe -gbene do: -a -yrelē' -yaa -a zen yizie 'e ta. -E -yaa da 'zi laanima 'bhē- 'kee- nu 'η ba -yre ta.

6 'Mi 'η 'yrekpaa- -a ta siin, 'ke 'an 'yiglin-; -ayile 'ke 'η wi 'e 'kpen -gloōn 'yele -a -yi: wi mu 'la 'taawo- 'mu gaan yizie ta oo, srope mu oo, wi mu 'la glaan 'mu vi ta oo, 'bhē 'pegee 'si maanne- mu.

7 'Bhē 'yi 'te, 'ke 'η mēē -weli' do male- dōo: <Piri 'e 'wlen-, wi mu 'la bhē -o dē, 'bhē- 'yoo- bhle!>

8 'Bhē- 'dun, 'an 'lekwan- dōo: <Yooye- Mēēzan, Zuufu mu wi 'oo wi 'la ye 'bhii- 'o 'soōn 'le 'waa- 'toŋ mu 'e ta, 'naa 'bhē wi 'e do 'kpo 'bhlele- 'lido>.

9 'Ezin- 'η 'yee- mēē -weli' 'e □maa -a -we gbe ple mi 'e 'yi 'kee- da lafle' 'yi, 'bhē- -e pe 'η ni dōo: <'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pe 'la ma dōo pe 'wen, 'bhi 'laa 'pele- 'bhē ma dōo 'bhē 'triŋ- o>.

10 'Bhē □kla -gloōn yaga 'ke 'η 'yee- mēē -weli' 'e ma, 'bhē- -a yaga mi 'e blaen, 'bhē- 'yee- sōgbe -gbene 'e 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen -ja lafle' 'yi.

11 'Bhē 'waati do 'kpo 'e ba, 'η 'yaa- 'fe 'la 'bhē □la, 'ke mēē yaga nule- dulale 'bhē 'le ma; -woo winbwa- 'mi ba, 'bhē- -o -yaa da Sezare -wa 'e ta.

12 'Bhē klele 'te, 'ke Lii 'Wen 'e -ya pele- 'η ni dōo 'η ge -o zi blaale-. -Ayile 'ke 'mi 'pegee 'woo- mēē mu 'e 'o gele- 'eke- zi Sezare -wa 'e ta. -Kōō nēēē- 'srwado- 'la 'wole- -ge, 'o 'pegee 'mu -le -ja 'eke- zi -a nōo-; 'bhē- 'o -ja wlale Kōōēē ba 'fa □la.

13 Yee- Kōōēē 'gbu -mlēke' do -ya gōē- 'la gbēēē- -yaa' 'fe 'e □la, -e 'bhē 'yigōonna 'o ni. 'Bhē- -e pe dōo -mlēke' 'e 'bhē 'a □pia -a ni dōo: <Mēē mu winbō Zope, -o Simō 'la sii Piri 'bhē 'sii zayi'.

14 -E nu -jan mu 'la 'wole- 'e ni, 'bhi 'pegee 'e ba 'fa □la mu 'e 'ka nu gole -za 'yi 'bhē- -jan mu 'e ma.>

15 'N -janwole 'sanle -o ni -gun, 'ke Lii 'Wen 'e zinale -o ta 'bhii- -a -lwa -zinaa' -kōō' mu ta gōē- 'la gbēēē- -a zisan' bhla 'e zi.

16 'Bhē klele 'te, Mēēzan -jan 'la □woa 'elwale -sō 'ke 'bhē dōle- 'η 'kpee, 'bhē -jan 'e 'bhē -le dōo: <Mēē Wiinfe' Mi Zaan mēē mu 'wiinfia□ -yi ba, 'dun- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'pale- 'ke Lii 'Wen 'e 'bhē- 'le>.

17 'Bhē- 'dun-, -kōō- -kōō' 'kpalawoa Mēēzan Zesu Kisi 'yi, 'bhē- -Waanbhaa' -kōō' mu -gbaa pe 'la ba; -yoo- gbaa 'bhē- pe yeke- do 'kpo 'e ba 'ezin-. 'Bhē bhla 'e ba, 'mi -o 'ke -mela -le 'bhē- 'mi 'η -banggo' -Waanbhaa' zru maza klele 'yi eε?»

18 -O yanle Piri 'wojan- mu 'e 'malele, 'bhē- 'ke -o tagale bole-; droōn' -o -Waanbhaa' 'tōbhōle -saan 'ke -wa pe dōo: «'Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'ke Zuufu kle mu plōo -waa -za 'yōō- mu 'e ma, 'bhē- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -o sō bole -yre ma -si 'e 'srōōwole.»

Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Antioši -wa 'e ta

19 Etiēni gale blaen, 'bhē- -o -yaa -yren 'la 'kpa zii' Zesu 'yi mu 'e ta, 'ke -o piilale 'eke- ma. 'Bhēla- -yile, 'ke -o 'ke mu gele- Fenisi 'kleen 'e 'yi, 'bhē- -o 'ke -ja Sipru 'kleen 'la 'ke weyi- 'mlingole -o 'bhē zi 'bhē 'yi, 'bhē 'pegee

Antiosi -wa 'e ta. 'Dun- -o -yaa -Waanbhaa a -Jan 'NrAle- 'e 'wo zii' Zuufu mu 'te -la ni.

²⁰ 'BhEE- 'dun-, Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'la 'yaa- da Sipru 'pegee Sireni, 'mu -ja Antiosi MEEzan Zesu a -Jan -NrAle' 'e 'wole- Zuufu kle mu 'e ni 'ezin-.

²¹ MEEzan a -glooya' 'e 'yaa- -o ta, 'bhela- -yile mee -bebe -o □kpa Zesu 'yi, 'bhEE- -woo zru -niinaa' MEEzan -Waanbhaa' ba.

²² 'Bhe klele 'te, 'ke Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'bhe -jan 'e 'male, 'ke -o Banabasi winbole Antiosi.

²³ Banabasi 'bhole- Antiosi, 'bhEE- -Waanbhaa' 'bhe □noo Zesu 'yi mu 'e 'dumawoa gone- 'la gbEEn-, 'bhe 'a zrukpalaa. 'BhEE- -e zruwlaa- -o 'kpee doo -o 'kpen zru bo do MEEzan ni, 'bhEE- -o bloole bo 'bhe ma 'egloole.

²⁴ 'Yee- Banabasi 'gbu 'yaa- 'ke mee wlan do 'le, 'bhe 'pegee -a 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wej 'e 'le; 'bhEE- -a 'kpale- -yaa MEEzan 'yi 'egbenele. MEE -bebe 'mu 'gbu □naa MEEzan ni.

²⁵ Banabasi -ja Solu ziglinle Taasi -wa 'e ta.

²⁶ -E 'tenle- Solu ma 'bhe -wa 'e ta, 'kee- nule- 'bhe 'le Antiosi. 'BhEE- -o lee do -gaa 'bhe □noo Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'le. -O mee -bebe -daanna -Waanbhaa' a -jan 'e 'le 'bhe □noo. 'Yee- Antiosi -wa 'e 'yela- ta, 'bhEE- -o Zesu a -klanlane mu 'e □lwa -siila <Krisi 'yi mu>.

²⁷ 'Bhe 'waati 'e ba, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bhEE- 'mu -ja Antiosi.

²⁸ -O -yaa -o do sii Agabusi, 'bhEE- 'bhe 'e 'wlenle-, 'ke 'bhe 'a 'pele Lii 'Wej a 'sej 'le doo: «-Gu -gbene do nu dole 'tre 'e 'kpen ta.» 'Bhe -jan 'e □kla 'ke wlan 'le. 'Yee- -gu -gbene 'e □bhwa 'ke Klodi -o 'ke Rome mu a -bhlengbe -gbene 'le 'bhe 'waati 'e ba.

²⁹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu a -klanlane mu 'la 'yaa- Antiosi -wa 'e ta, 'ke -wa 'kpale do ma 'kaa -o 'kpen do do 'sej so -za yEke- 'la ta, -o nu -o gbE 'klale- 'eke- ta, 'bhEE- -o bho -o neene- mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi 'mu ba.

³⁰ 'BhEE- -o 'bhe □kla 'te. -Ayile -woo gbeklaa- 'eke- ta, 'bhEE- -o Zude 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'e glaan' mu -kpa Banabasi 'pegee Solu 'koo, 'kaa 'mu ge 'bhe glaan' mu 'e 'lena 'woo- Zude □noo Zesu 'yi mu 'e waa zilEE- mu 'e ni.

12

-O Zaki □dia 'bhEE- -o Pieri □bwa -kaso 'yi

¹ 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke -bhlengbe Erödi -yrenkpale 'sanle Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'ke mu ta.

² -Ya □pia mee mu 'e ni doo 'mu Zaan neene- 'gwlaan- Zaki de 'ke -gokun' 'le, 'bhEE- 'mu 'bhe □kla.

³ 'Yee- Erödi 'a 'yele 'bhii- 'bhe □swa Zuufu mu 'e ni, 'ke -ya pele- 'ezin- doo -o Pieri 'kun. 'Bhe □kla Zuufu mu a 'bluu 'wlen- kle bhle 'feti 'e 'bhEE- ta.

⁴ -O yanle Pieri 'kunlele, 'ke -wa bole- -kaso 'yi. 'BhEE- 'ke -o -srwase' yizie dulayre yizie yaale' -a gooba. -E -yaa zi 'bhii- -o Pieri 'kitikan Zuufu mu 'e 'kpen 'yre ma 'ke Paki 'feti yi 'e □kaan, 'bhEE- -o -kpan balaa' -a ta -a de zayi'.

⁵ 'Bhe 'yi, Pieri □bwa -so -kaso 'e 'yi; 'BhEE- 'dun-, Zesu 'yi mu -ledo' -bhEEke' mu 'la □yaa Zeruzalemu 'mu □yaa 'mu 'seriwo zii' 'mu nii- 'e 'kpen 'le -Waanbhaa' ni 'yee- Pieri a -za ma 'waati 'e 'kpen ba.

6 *Erōdi -yaa nu Pieri 'kitikanle yi 'la 'le, 'bhe -bi 'e zi 'yee- Pieri 'gbu 'yaa- yide 'zi -srwase' mi ple plen-. -A -yrelē' -yaa 'ke piibhe kpele- mu 'le -srwase' mi ple 'e plen-, 'bheε- -a gooba -srwase' ple dulale -yaa -kaso 'fε 'ε 'lii.

7 'Bhe klele 'te, 'ke Mεezan a -mleke' do 'pwele -a -yi blaale- 'yee- Pieri ba -yaa' -kaso 'fekpeene 'ε □la, 'bhe 'pegee 'ke 'tεbhile do wlale- 'bhe -kaso 'fekpeene 'ε □la. 'Bheε- 'ke -mleke' 'ε -ya gbε yanle 'yee- Pieri 'sien na, 'kee- bwele-. 'Bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni dōo: «'E 'wlen- blaale-!» 'Bhe klele 'te, piibhe kpele- mu 'la □yaa 'yee- Pieri gbε ma 'mu 'kpen takaan-, 'bheε- 'mu -balaa'.

8 -Ayile 'ke -mleke' -ya pele- -a ni dōo: «'Yaa- 'sentru 'ε dō 'e 'saanla, 'bheε- 'yaa- -sawla mu 'ε 'wla 'e gaan ma.» Pieri 'yanle- 'bhe mu klelele, 'ke -mleke' -ya pele- -a ni 'ezin- dōo: «'Yaa- dunε- tralape 'ε □kla 'e ta, 'bheε- nu dō 'η zi.»

9 'Bhe klele 'te, Pieri 'pwele -yaa' -kaso 'fekpeene 'ε □la, 'kee- dole- -mleke' 'ε zi. -E □kla bi -a ni 'bhii- -mleke' 'yaa- -za 'la kle 'zi 'bhe 'yaa- 'bhe kle 'zi -yre zi yele -la -yi, 'bheε- 'bhe 'laa -yaa 'bhe kle 'zi kpataakpa.

10 -O -kaan -a gooba -srwase' 'le □lwa mi 'ε ta, 'bheε- -o -kaan -a -le ple mi 'ε ta; 'bheε- 'ke -o 'tenle -kaso 'fε 'ε 'lii piibhe 'kon 'la 'lekale -yaa -wa 'ε ba -yre ta 'bhe ma. 'Bheε- 'ke 'bhe 'liigole 'bhe 'gbu ma -o -lεε. 'Bheε- 'ke -o 'pwele, 'ke -o 'taawole 'sanle -gbleba 'ε ta. 'Bhe klele 'te, 'bhe yre do 'kpō 'ε □nōo bhe, 'ke -mleke' 'ε 'nile Pieri 'yre ba.

11 -Mleke' 'ε gele blaani, 'ke Pieri nii- 'ε zenle- -a ta, 'bheε- 'ke -ya pele- dōo: «'An 'yaango -zon kpataakpa 'bhii- Mεezan -Waanbhaa' -yaa' -mleke' do □kpa 'mi go zayi' Erōdi 'kōo, 'bheε- Zuufu mu 'ε 'yaa- zan -za 'yōo- 'la 'kpen klele 'mi ni, -e 'mi -gwa 'bhe 'yi.»

12 Pieri 'a 'yele- 'bhii- -e -pwela -kaso 'ε 'yi kpataakpa, 'ke -ya -lεdōole Zaan 'la -o 'bhe 'tōkpa- Maki 'bhe nεε Mari ba -le ma. Mεε -bebe 'klale- yaa 'eke- ba Mari a 'fε 'ε □la 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'yee- Pieri a -za ma.

13 -E bhole Mari ba -le ma, 'kee- kōkōdele 'bhe a 'felii 'kon 'ε ta. 'Yee- Mari a yewo le -nε 'la -o -yaa 'bhe sii Rōdi, 'bhe □nwa 'fε 'liikon 'ε -din -a -liigo' zayi'.

14 'Bhe 'yee- Pieri 'weli- 'ε madōle, 'bheε- 'bhe -yilablawa gbε -yōo 'ε 'kōo, 'fε 'ε 'lii goza □nia 'bhe 'kpee. 'Ke 'bhe blasanle, 'kee- gele- -a pele 'fε 'ε □la mu 'ε ni dōo Pieri -o 'pεlii-.

15 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- 'bhe yewo le -nε 'ε ni dōo: «-Kwa -le 'e 'yi εε?» 'Dun- 'bhe pe 'bhe 'sōwε- 'ε ma dōo Pieri -le 'kele- kpataakpa. 'Bhela- yile 'ke -wa pele- dōo: «-A tagbin -mleke' -le 'kele-.»

16 'Dun- 'bhe bhla 'ε ba, 'ke Pieri bole -o kōkōdele 'ε ma 'fε 'ε 'lii. 'Bhe 'yi 'te, 'ke -wa -liigole, 'bheε- 'ke -wa yele-. -Ayile 'ke -o 'kpen 'kpeelenile 'kee- kan -a -dan' ta.

17 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'e gbε -lawlenle 'kaa -woo taga; 'bheε- -e -za 'ε 'kpen 'yigōonna -o ni. Mεezan 'a 'pwela -gōne- 'la gbεen- -kaso 'fε 'ε □la, -e 'bhe 'yigōonna -o ni. 'Bheε- -e pe -o ni dōo: «-Ka ge 'η 'pwεza- 'ε -kaso 'ε 'yi, 'bhe 'wo Zaki 'pegee -kōo' nεnε- -vin mu 'ε ni.» 'Bhe blaani, 'kee- gele- yre -bhεeke' do nōo-.

18 Tooklinle, 'ke -srwase' mu 'ε -o zrubatēdōle Pieri ba zayi'. -Amasroyi -e -ja yre 'la □nōo, waa -yaa -bheε do.

19 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Erōdi mεε mu winbole Pieri ziglin- yre nōo-. 'Bheε- 'dun-, waa -a yele. 'Bheε- 'ke -ya gooba -srwase' mu 'ε 'siile 'kee- 'mu 'lrokpale. 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- dōo -woo 'kpen dε. -O yanle 'bhe klele

'le, 'ke 'yee- Erōdi 'gbu gole- Zude 'klēen 'ε 'yi, 'kee- gele- Sezare -wa 'ε ta; 'bhεε- 'kee- bole- 'bhε □nɔɔ 'waati sa ba.

-Bhɛngbe Erōdi -gaa gɔnε- 'la gbεen-

²⁰ 'Dun- Erōdi zrupliile -yaa Tiri 'pegee Sidon mu 'ε ma. -Ayile, -ε -yaa 'waati 'la ba Sezare 'ke 'bhε -wa plε 'ε ta mu 'ε 'mu 'a 'kpale do ma, 'bhεε- 'ke 'mu mεε mu winbole -a ta. -Srwase' mi 'la 'yaa- 'e 'yrekpa 'yee- Erōdi 'yi 'fε 'ε ba, -woo bhεgwɛnya □kpaā 'bhε ma. -O -yaa 'bhε sii Blasitisi. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -o gele- -a peɛε -bhɛngbe Erōdi ni dɔɔ -o 'plo- gwle 'ε ma. -Amasroyi -o bhle pele mu 'ε 'kpen □yaa da 'yee- bhɛngbe Erōdi a 'klēen 'ε 'bhεε- 'yi.

²¹ -O yi 'la 'bhε -dwa 'eke- ye yi 'le, 'bhε yi 'ε 'bhole- 'tε, 'ke 'yee- Erōdi -yaa' -bhɛngbe dune- 'ε 'klale -a ta; 'bhεε- 'kee- yaale' -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhεε- 'kee- janwole -zamaa' 'ε ni.

²² -E yanle -janwolele 'tε, 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'ε gbɛdele -a ni, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Bhaaplɛɲ -weli' laa 'keɛε- 'le, -waanbhaane do -la -weli' -le 'kele-!»

²³ 'Dun- 'bhε yrε do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhε, 'bhε 'pegee 'bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke Mεεzan a -mlεke' do ga do 'kpale 'yee- Erōdi ma. -Amasroyi -e -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε □kpaā -a 'gbu ma. -Wlennε' mu 'a □bhla, 'bhεε- -ε -gaa.

²⁴ 'Dun- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'ε 'yaa- zεn 'zi yrekpen- □nɔɔ. 'Bhεε- Zesu a -klanlanε mu 'ε baan' 'yaa- 'kla zii' -a ba.

²⁵ Banabasi 'pegee Solu 'yanle- Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε glaan' mu 'nalele -o ni, 'ke -o niinale -o -zanta'. -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki 'ke -o 'pegee 'mu gele- 'eke- zi.

ZESU 'SRε MU 'ε -JA AZI 'KLĒEN 'ε 'PEGEE GREKI MU A 'KLĒEN 'ε 'YI

13

-Waanbhaa' Lii 'Wεɲ 'ε Banabasi 'pegee Solu makwan□ -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zayi'

¹ -Waanbhaa' a -lεla' janwo mu 'pegee -Waanbhaa' a 'Sεwe 'ε daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu -lεdo' 'la □yaa Antioxi -wa 'ε ta 'mu ba: -o -yaa -a do sii Banabasi, 'bhεε- -o -yaa -a do sii Simeon, -o 'bhε 'tɔkpaā- «Mεε ti». 'Bhεε- -o -yaa -a do sii Lusisi ('bhε 'yaa- da Sireni -wa 'ε ta), 'bhεε- -o -yaa -a do sii Manaeni (-o 'bhε 'pegee -bhɛngbe Erōdi 'trola- 'eke- zi), 'bhεε- Solu.

² -Yrekpaā' do, -o -yaa Mεεzan -Waanbhaa' gba 'zi 'ke -o 'sunwla, 'ke Lii 'Wεɲ 'ε -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka Banabasi 'pegee Solu 'kpa 'edarjma 'ɲ ni 'ɲ -o -siila 'an ye 'la 'kaama- 'bhε 'wo -zayi'.»

³ Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhε 'male, 'ke -woo 'seriwole -Waanbhaa' ni -waa' -za ma, 'bhεε- 'ke -o 'sunwlale. 'Bhε blaani 'ke -woo gbekpale 'yee- Banabasi 'pegee Solu ta, 'ke -o 'ploole -o ma dɔɔ -o ge Waanbhaa a ye 'ε 'wo.

Banabasi 'pegee Solu -ja Sipru 'klēen 'ε 'yi

⁴ 'Bhε 'yi, *Lii 'Wεɲ Banabasi 'pegee Solu 'winbwa-, 'bhεla- -yile 'ke -o geyi- Selesi -wa 'ε ta. 'Bhε blaani, 'ke -o gele- -baton' 'yi Sipru 'klēen 'ε 'yi: weyi- 'mɛngole -yaa 'bhε 'klēen 'ε zi.

⁵ -O bhole- Salamini -wa 'ε ta, 'ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- Zuufu mu 'ε daanfε' mu 'ε □la. Zaan Maki -yaa -o zi 'ke 'bhε bhɔ -o ba.

⁶ -O kanaa' Sipru 'klēen 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ, 'bhεε- -o -ja 'tenle- Pafosi -wa 'ε ma. 'Bhε □nɔɔ bhε, 'ke -o 'zina 'tan mi do yele-: -o -yaa 'bhε sii Baa

Zesu. Zuufu 'mi do 'le -yaa 'ke 'bhe 'le, 'bheε- 'bhe 'yaa- pe 'bhe 'gbu ma bhla ma dɔɔ 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do 'le.

7 'Yee- 'zina 'tan mi 'ε 'yaa- Sipru 'klɛn 'ε ta -janmatii 'ε zi 'tanjii. 'Bhe -janmatii 'ε 'tɔ -le -yaa dɔɔ Sɛɛgusi Pɔlusi, 'bheε- -zadɔ' mi -gbɛnɛ do -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe -janmatii 'ε Banabasi 'pegee Solu -siila, -amasɔyi 'bhe 'yaa- zi 'bhii- 'bhe -Waanbhaa' a -jan 'ε 'ke 'ma 'mu 'lii.

8 -O -yaa 'yee- 'zina 'tan mi 'ε sii Greki wli 'ε 'yi dɔɔ Elimasi; 'bheε- -e zaabwa- Banabasi 'pegee Solu 'le ma, 'bheε- yaa -yaa zi 'bhii- Sipru -janmatii 'ε 'bhe 'e 'kpa -Waanbhaa' 'yi.

9 'Bheε klele 'tɛ Solu 'la, -o -yaa -a sii 'ezin- Pɔlu, 'bheε 'pale- 'la [ɣaa 'ke Lii 'Wɛɲ 'ε 'le bhe, 'bheε 'e -yrekpale frii 'yee- 'zina 'tan mi 'ε ta 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni dɔɔ:

10 «-Setran' mɛɛ, 'e 'pale 'la -yoo 'ke -dawli' maza 'ε -gloɔn 'ε 'kpen 'pegee -yɔɔya' 'ε 'kpen -gloɔn 'le bhe; -za 'wlan za laa sɔ 'e ni! 'E nu 'ploole- Mɛɛzan a zi -lɛdɔɔle mu 'ε 'siele ma 'waati 'ε -dela ba εε?

11 'E 'trɔnkpa -zɔn jan 'lɛε- [la: Mɛɛzan 'a gbɛ 'ε 'wlɛnna- 'e 'kaama-, -ayile 'ε 'yrɛ nu -wile', 'bheε- 'yaa nu -yretɛbhe -bhile' yele 'waati sa.» 'Bhe yrɛ do 'kpɔ 'ε [nɔɔ bhe, 'ke -gblo 'kpale 'yee- Elimasi 'yrɛ ta, 'bheε- yaa -yaa sɔ yrɛ ma yele- li: 'bhɛla- -yile -e [ɔbwa -a gbɛ 'kaanle- ma -a 'gbu zi, 'kee- mɛɛ glin dɔɔ 'bheε 'kun 'a gbɛ ma, 'bheε- 'bhe -a geyrɛ 'ε zɔn -a ni.

12 'Yee- -janmatii 'ε 'bheε 'yele-, 'ke -ya 'kpale Zesu 'yi. -Amasɔyi Pɔlu 'pegee Banabasi a mɛɛ daangbeyɔ 'ε Mɛɛzan ba za 'yi, 'bheε 'a zru 'ε [kwɛn 'elrele 'gbu.

Banabasi 'pegee Pɔlu -ja -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wɔle- Antiosi

13 'Bheε blaɛn, 'ke Pɔlu 'pegee -a 'taawoyɔɔn mu 'ε -o bole- -baton' 'yi, 'bheε- 'ke -o gele- Pafosi. 'Bheε blaɛn -o -ja Pɛɛzi -wa 'ε ta Panfli 'klɛn 'ε 'yi. Zaan Maki -gwa -o zi 'bheε yrɛ 'ε 'bheε- [nɔɔ, 'bheε- 'bhe -niinaa' Zeruzalemu.

14 'Bheε blaɛn, -o gole Pɛɛzi, 'ke -o gele- Antiosi -wa 'ε ta Pisidi 'klɛn 'ε 'yi. 'Bheε- Zuufu mu -yitrɛ' yi 'ε ma, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu daanfɛ' 'ε [la, 'bheε- 'ke -o yaale' 'bheε [nɔɔ ye.

15 'Bheε- -o yanle 'ton' 'sɛwɛ 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -waa' 'sɛwɛ mu 'ε tapelele, 'ke Zuufu mu daanfɛ' -kunlii mu 'ε mɛɛ mu winbɔle Pɔlu 'pegee -a zi mu 'ε ta 'kaa -wa pe 'mu ni dɔɔ: «'O nɛɛnɛ- mu, 'ke 'kaa- zi 'bhii- 'ka -jan 'ke 'wo 'waa- mɛɛ mu 'ε ni 'bheε- 'ka zruwla -o 'kpee, -ka 'bheε 'wo.»

16 'Bheε klele 'tɛ, 'ke Pɔlu 'e 'wlɛnle-, 'bheε- 'ke -ya gbɛ -lawlɛnle 'ke -ya pe mɛɛ mu 'ε ni 'kaa -woo 'trɔnbado, 'bheε- -e pe -o ni dɔɔ: «'N nɛɛnɛ- Izraɛli mu, 'bheε 'pegee 'ka mu 'la 'ka gbilaɛn -Waanbhaa' -lɛɛ, -ka 'ka 'trɔnkpa 'n ni dɔɔ!

17 -Kɔɔa' Izraɛli 'si mu 'lɛε- -waa' -Waanbhaa' 'ε, -e -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε makwan-, 'bheε- -e -kɔɔ' 'si 'ε [kla 'ebebele, 'ke -woo Ezipu 'klɛn 'ε 'yi. -O yanle 'lɛε 'sɛrɛ klelele 'bheε [nɔɔ, 'ke -yoo 'pwɛle 'bheε 'klɛn 'ε 'yi -yaa' -gloɔya' 'ε 'le.

18 'Bheε- -e [ɔbwa -o -din, 'kee- bhɔ -o ba lɛɛ mia plɛ ta -kpe 'ε ta.

19 'Bheε blaɛn, -ya [kla 'bheε- Izraɛli mu 'sɛngwa [si 'srwaplɛ- 'la 'yaa- Kanaa 'trɛ 'ε ta 'mu 'le, 'bheε- -e 'bheε 'si mu 'ε -waa' 'klɛn mu 'ε [kla 'ke -yaa' Izraɛli mu 'ε -waa' pe 'le, lɛɛ -kɛmɛ yizɛ 'ke lɛɛ mia plɛ bheε vu ta (450).

20 'Bheε blaɛn, 'kee- 'kitikan mu 'kpale -o wiinj- 'kee- ge 'tenlɛ- 'fo -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Samieli a pɛ 'waati 'ε ma.

21 'Bhe blaani 'ezin-, 'ke -o -bhleŋgbe do -yɾɛwole -Waanbhaa' ma; 'bhɛɛ- 'ke 'yee- -Waanbhaa' Kisi gbe Saulu 'kpale -o wiinj- 'ke -bhleŋgbe 'le lɛɛ mia ple ta. Kisi -yaa da Benzame a pɛ -gbaa 'ɛ 'bhɛɛ- 'lii.

22 -Waanbhaa' Saulu -gbinle' -o ta, 'kee- Davidi 'yaale -o ta 'bhii- -waa' -bhleŋgbe 'le. 'Bhɛɛ- Davidi 'so gbe -yoo' 'ɛ 'koo -Waanbhaa' ni, 'ke -ya pele- 'bhe ma doo: <'N' yoo- mɛɛ -gloon 'la zi, 'ŋ' 'bhɛɛ- 'srɔɔwoa□, 'bhe -le 'ke Izai gbe Davidi 'le. 'N' zru ma mɛɛ -le 'kele-, 'bhɛɛ- 'yele- nu 'mi zru maza mu 'ɛ 'kpen klele.>

23 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' □nwa Mɛɛ -Bhee Mi do nale Izraeli 'si mu 'ɛ ni, 'bhe -daa Davidi a pɛ 'srɛ mu 'ɛ 'mu -la ba, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a 'liiwli- □naa 'bhe 'kpá zayi' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-: 'bhe Mɛɛ -Bhee Mi 'ɛ 'bhe -le 'ke Zesu 'le.

24 'Sani- Zesu 'nule- pleŋ-, Zaan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □woa Izraeli 'si mu 'ɛ ni; 'bhɛɛ- -ya □pia -o ni doo -o 'plooo- waa -za 'yoo- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e so -o wiinjfele -yi ba.

25 'Bhɛɛ- Zaan a pɛ 'trɛ ta bole -yaa zan yanle 'waati 'la ba, -e -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni doo: <'Ka 'kpee ma, -dele 'mi 'le ɛɛ? 'Ka 'yri -o mɛɛ 'la zan nule ta, 'mi 'laa -o 'bhe zan 'ɛ 'le. 'Duj- -ka 'ka 'tronbadɔ doo, mɛɛ do -o zan nule 'mi blaani; 'bhe gbalaani -yiya' 'mi ni, 'bhɛɛ- 'bhe wleyi' 'laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'an gaan ma -sawla bhle mu 'ploole- -yidan' ('bhii- lu mu 'a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-).>>

26 'Bhɛɛ- Pɔlu pe -o ni 'ezin- doo: <'N' nɛnɛ- mu, 'ka mu 'la 'ka -o *Abraamu 'srɛ mu 'le, 'bhe 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka gbalaani -Waanbhaa' -lɛɛ. -Waanbhaa' 'yee- mɛɛ -bhee jan mu 'lɛɛ- □woa -koo' mu 'kpen -la ni.

27 Wlan 'gbu 'ɛ ni, Zuufu mu 'la -woo Zeruzalemu 'bhe 'pegee -waa' -kunlii mu 'ɛ, waa Zesu dole 'bhii- 'yele- 'ke Mɛɛ -Bhee Mi 'ɛ 'le; 'bhɛɛ- -o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ 'mu a -jan mu 'la tape -yitre' yi oo -yitre' ma, waa 'mu 'yimale. 'Duj- -o kpan 'la -balaa' Zesu ta, 'bhe -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ 'wojan- mu 'ɛ 'lɛswa□.

28 'Ali- waa -za 'kedo- 'kpo 'yele- -a zi 'ke 'bhe kle -a de win 'le, 'bhɛɛ- 'duj-, -wa □pia *Pilati ni doo 'bhe 'a de.

29 'Bhɛɛ- -o yanle -za mu 'la 'kpen yɔondɛle -o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ɛ -waa 'sɛwe 'ɛ mu 'ɛ 'yi Zesu ba za 'ɛ 'yi, 'mu 'kpen 'lɛsolele, 'ke -wa gbaa 'ɛ gole- -yrigbɛɛle 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'ke -wa binle- bu -gluu do 'yi.

30 'Duj- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba.

31 Zesu bwele blaani gale ba, -e 'pwe gbe -gloon -bebe □woa mɛɛ 'la zan mu -yaa -a mado mu 'le 'mu ba: mɛɛ 'la zan mu -yaa -a zi Galile 'tre 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'mu □nwa -a zi Zeruzalemu. 'Bhe zan mu -le -zɔn -a 'srɛ mu 'le 'ke 'mu -yaa' -jan 'ɛ wo Izraeli mɛɛ mu 'ɛ ni.

32 'O mɔɔ 'gbu -o 'bhɛɛ- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' 'ka ni -zɔn: 'bhe -le -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- naa 'o -gbɔɔ mu ni pɛ 'la 'naza- ta 'bhɛɛ- 'le.

33 'Yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- naa pɛ 'la 'naza- ta 'o -gbɔɔ mu ni, -e 'bhɛɛ- 'yizakla 'o mɔɔ -la ni, 'o mɔɔ 'la 'woo- 'ke 'mu 'kpee yi mu 'le bhe. -Waanbhaa' Zesu bwelawoa gale ba, 'bhii- -a yɔondɛle -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'Srokpa 'sɛwe 'ɛ 'le ple mi 'ɛ 'yi Zesu ba zayi' -ya □pia doo:

<'Mi -o -a zɔn 'zi -zɔn mɔkpen' ni 'bhii- 'yoo- 'ŋ Gbe -kpɔɔɔ 'le, 'bhɛɛ- 'mi -o 'e De -kpɔɔɔ 'le.>

34 «-Waanbhaa' 'gbu 'a □pia 'elwale -so doo -e nu -a bwele gale ba, 'kooko- -a gbaa 'ɛ yaa bɔn. -E 'bhɛɛ- ma janwoa- doo:

<Wlan 'ɛ ni, 'ŋ nu 'ka mu 'dumawole 'an mɛɛ mu 'bhii- 'mi 'ŋ 'liiwli- -naa Davidi ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- doo 'ŋ nu 'bhe klele.>

35 «'Bhela- -yile, Davidi 'a □pia 'bhe a 'Srokpa 'sewe 'e 'yi yre do noo- 'ezin- doo:

<'Yaa nu 'a 'tole- 'ke 'yaa- pe mee 'wey 'e gbaa 'e bon bu -gluu 'e 'yi.>

36 «'Dun- Davidi 'la 'bhe -jan 'e □woa, 'ke -ya -yre ma -li 'waati 'la ba, 'bhe -Waanbhaa' zru maza □kla; 'bhe- -gaa, 'bhe- -o 'bhe □bian 'bhe 'taa- mu 'e -din, 'bhe- -a gbaa 'e □bwan.

37 'Dun- -Waanbhaa' Zesu 'la -bwela gale ba, 'bhe gbaa laa klele 'ke bon pe 'le -titi.

38 'Bhela- -zayile, 'η nεεne- mu, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu 'e -sroma yan Zesu -la 'srōyi; 'bhe- -woo- 'bhe- -jan 'e 'wo zii' 'ka ni.

39 'Dun- -Waanbhaa' laa -yaa so 'kaa- -za 'yoo- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle 'kaa- Moizi a 'ton mu 'e 'klosikunle ma, 'bhe- -ka 'ledoolle kle 'yee- -Waanbhaa' -yre 'yi; 'dun- 'ke 'ka ba mee 'la zan 'e □kpa Zesu 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan a -za 'yoo- mu 'e -sroma yan. 'Bhe- -bhe zan -ledoolle nu klele -a -yre 'yi, Zesu 'srōyi.

40 'Bhe 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa klele 'kooko- -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'e -jan 'la □woa, 'bhe 'yi -za 'ten 'ka mu ma, 'bhe -za 'e 'bhe -le doo:

41 <-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a wlan 'e malrogo 'zi, 'ka 'kpeelenile nu klele, 'bhe- -ka ga!

-Amasrōyi 'η 'yoo- zan -za do klele 'kaa- pe 'waati 'e ba, 'bhe- -ka 'laa nu 'ka 'kpale- -a yi; 'ali- 'ke -wa -yigōnna 'ka ni.»

42 Pōlu 'pegee Banabasi 'pwe bhla 'e zi Zuufu mu 'e daanfe' 'e □la, 'ke -o -sromabole -o ni doo -o nu 'yee- -jan yekε- do 'kpo 'e 'wo -o ni -yitre' yi -bheεke' do ma.

43 -Waa' klankeba 'e 'yanle, 'ke Zuufu mu -bebe 'pegee Zuufu kle mu 'la □wlaa Zuufu mu a 'seri 'e 'yi, 'mu 'kpen dole- Pōlu 'pegee Banabasi zi. 'Mu zruwlaa- -o 'kpee doo -o bloole bo -Waanbhaa' a -lileya 'e ma.

44 -Yitre' yi -bheεke' do 'e 'bhole-, 'ke -wa 'e ta mu 'e 'kpen 'klale 'eke- ba Meezan a -Jan 'Nrale- 'e 'ma zayi' Pōlu 'pegee Banabasi mu ta.

45 'Bhe klele 'te, Zuufu mu 'e -yrekpale 'bhe -zamaa' 'srε 'e ma, 'ke -o zranwale Pōlu 'pegee Banabasi ba 'egbenele, 'bhe- -ke -o zabole Pōlu 'le ma -a wojan mu 'e ta 'ke -wa -zwanwo'.

46 -Ayile, Pōlu 'pegee Banabasi 'a □pia -o ni 'mu zrubakpaale 'le doo: «-Waanbhaa' 'a 'ledulaa doo -o -yaa -Jan 'e 'wo 'ka mu -la ni 'elwale 'pe. 'Dun- 'ka -o 'ka -ban' 'la 'wo zii' -a -yi bhe, 'bhe- -ka -o 'ka 'gbu 'ye zii' 'bhii- -a -gaale' laa -o 'ka ba 'ke 'ka bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe 'srōowo-. -Ka 'ka 'trōnbado doo, 'o nu niinale Zuufu kle mu 'e ba, 'bhe- -o 'yee- -Jan 'Nrale- 'e 'wo 'mu ni.

47 -Amasrōyi Meezan -Waanbhaa' 'bhe- □pia 'o ni -yaa' 'sewe 'e yre do noo- doo:

<'Mi 'e □kla 'si mu 'e ta 'tebhile 'le.

'Mi pe 'e ni doo 'e ge mee -bhee ma jan 'e 'wo mee mu 'e 'kpen ni 'ke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan -dan' ma yre gbōon mu 'e 'kpen □noo.»

48 Zuufu kle mu 'e 'mu 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke zrukpa zinale 'mu ta, 'ke -o Meezan a -Jan 'e 'tōbhole. 'Bhe- mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'ke bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe 'srōowoε 'le -Waanbhaa' 'koo za ma, 'mu 'kpen 'e □kpa Zesu 'yi.

49 'Bhe klegbeya 'e yi bhe, Meezan a -Jan 'Nrale- 'e 'wole- □zian 'bhe 'kleen 'e 'kpen 'yi yrekpen- □noo.

50 'Dun- Zuufu mu 'e -o -goli' zan le -gbene -gbene mu 'la □wlaa Zuufu mu a 'seri 'e 'yi, 'bhe 'pegee -o -wa 'e ta mee gbilaan mu 'e 'yiwlaa- Pōlu

'pegee Banabasi ma. -O -yrenkpa'a 'mu ta, 'bhεε- -o 'mu -gbian -waa' 'tre 'ε ta.

⁵¹ 'Bhε 'yi, Pɔlu 'pegee Banabasi ge bhla 'ε zi, 'ke -woo gaan ma bwegblen- 'yizonle, 'kooko- -wa zɔn 'woo Zuufu mu 'ε ni 'bhii- -Waanbhaa' 'ε -banɔwa -o -yi, 'bhεε- 'bhe nu -o 'krowole. 'Bhε blaana, 'ke 'yee Pɔlu 'pegee Banabasi gele- Ikonio mu -wa 'ε ta.

⁵² 'Bhε 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlanε mu 'la □yaa Antiosi -wa 'ε ta, zrukpa'a -gbene -yaa 'mu zru ba, 'bhεε- 'mu 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wen' 'ε 'le.

14

Pɔlu 'pegee Banabasi -o Ikonio mu

¹ Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa 'waati 'la ba Ikonio mu -wa 'ε ta, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu 'ε daanfe' 'ε □la. 'Bhεε- -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa wogbeya -gloon 'lrele- do 'yi, -asiikoo Zuufu -bebe 'pegee Zuufu kle -bebe mu 'ε 'kpa'a- Zesu 'yi.

² 'Duɲ- Zuufu mu 'la waa -o 'kpale- Zesu 'yi, 'mu yran □wlaa Zuufu kle mu 'ε 'yi, 'bhεε- 'mu 'wlenna- 'o nεene- Zesu 'yi mu 'ε ma.

³ 'Bhεε- 'duɲ- Pɔlu 'pegee Banabasi □bwa Ikonio mu -wa 'ε ta, 'bhεε- -o □mwa 'bhe □noo ye. -O -yaa Meezan Zesu a -jan 'ε 'wo zii' mee mu 'ε ni -o zru ba -doo 'le. 'Bhεε- Meezan 'yaa- 'sen' 'na zii' -o ni 'ke -o 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu kle, 'kooko- -ya zɔn mee mu 'ε ni 'bhii- 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa -jan 'Nrale- 'la 'wo zii' 'yee- Meezan -Waanbhaa' a -lileya 'ε mee ma 'bhe 'sroyi, 'bhe -o 'ke wlan 'le.

⁴ -Ayile, -wa 'ε ta mu 'ε -woo -yicienna -le ple: mee mu 'ε 'ledo- -yaa Zuufu mu 'ε zita, 'bhεε- -a 'le -vindo' 'ε 'yaa- Zesu a 'winbowo mu 'ε zita.

⁵ Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε, 'bhεε- -waa' -kunlii mu 'ε 'ke mu 'a □kpa'a do ma doo -o -yrenkpale Pɔlu 'pegee Banabasi ta. 'Bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -o kpoti 'pa 'mu ma 'bhεε- -woo de.

⁶ 'Duɲ- Pɔlu 'pegee Banabasi 'a 'male 'kaa -woo zan -o dele, 'ke -o blasanle, 'ke -o gele- Likaoni 'kleen 'ε 'yi -wa ple ta: Lisitri 'pegee Deebi, 'bhe 'pegee 'mu -din -wa mu 'ε ta.

⁷ 'Bhεε- -o -jan 'Nrale- 'ε □woa 'bhe yre mu 'ε □noo 'ezin-.

Pɔlu 'pegee Banabasi -o Lisitri

⁸ Lisitri -wa 'ε ta mee do -yaa 'ke -flugba 'le. -A 'san -a ya yi 'ε ma yaa 'sole- 'taawole -lido-, -amasroyi -a gaan mu 'ε 'siele- -yaa.

⁹ 'Bhe -flugba 'ε 'yaa- -a 'tronkpa zii' Pɔlu 'wojan- 'ε □la; 'bhεε- Pɔlu 'ε 'yrenkpa'a -a ta siin, 'ke 'bhe 'a 'yaangole 'bhii- 'kpaleya yeke- 'la 'yaa- -a -yi -e -yaa so -bheele' 'bhe ma.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Pɔlu 'a 'pele 'a ni 'egloole doo: «'E 'wlen-, 'bhεε- dula- 'ε gaan ta!» 'Bhe yre do 'ε □noo bhe, 'ke 'yee- mee 'ε 'pinale, 'bhεε- 'kee- 'taawole.

¹¹ 'Bhe 'yi 'te, -zamaa' 'ε -o Pɔlu kleza 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'egloole -waa' Likaoni wli 'ε 'yi doo: «'E -za! 'O pe mu 'la gba 'bhii- 'waa- -waanbhaa' mu 'mu -le 'mu 'gbu maboola 'ke bhaaplen mu 'le, 'bhεε- -o -zinaa' 'tre ta -ge -koo' 'plen!»

¹² -Ayile, -o -waa' -waanbhaa' Zesi 'tokpa'a- Banabasi ma, 'bhεε- -o -waa' -waanbhaa' Rimesi 'tokpa'a- Pɔlu ma; -amasroyi Pɔlu -le -yaa 'ke Banabasi a -jan 'lena mi 'ε 'le, 'bhii- Rimesi -yaa Zesi a jan 'lena mi 'le gone- 'la gbεen-.

¹³ 'Yee- Zesi gba 'fe 'yaa- -wa 'ε 'kpee 'wlayre- 'ε -din. 'Bhe 'yi 'te, mee 'la zan -yaa 'sraka mu -lena' Zesi ni, 'bhe 'a 'male- doo Banabasi 'pegee Pɔlu -le 'bhe -za 'ε □kla, 'ke 'bhe 'nule dri gwlen -mle 'trole- 'ke mu 'le mee 'sre

'ε 'klale- -yaa 'eke- ba -wa 'ε 'kpee 'wlayrε- 'la 'lii 'bhe □noo. 'Bhe dri gwlen mu 'ε baale -yaa 'ke -yribi zunghbhe mu 'le 'mu bhlo ma. -Amasroyi 'yee-Zesi a 'sraka 'lena mi 'ε 'pegee -zamaa' 'ε -o -yaa zi 'bhii- -o 'bhe dri mu 'ε go 'ke 'sraka 'le Banabasi 'pegee Pɔlu ma.

14 'Dun- 'yee- Banabasi 'pegee Pɔlu 'bhe -za 'ε 'male, 'bhe 'la gbe -yoo 'ε 'koo -o ma, 'ke -woo ta dune- mu 'ε 'peedele, 'bheε- 'ke -o wlale- -zamaa' 'ε 'plen blasanlele, 'ke -wa pe 'egloole dɔɔ:

15 «'O 'yienii mu, 'ka -o -mε pe za -la kle 'zi -gee' εε? 'O mɔɔ -o 'ke bhaaplen bhaamale mu -la -le 'bhii- 'ka mu 'gbu gbεεn- 'ezin-, 'bheε- 'waa -o 'ke -waanbhaa' mu 'le. 'Woo- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'bheε- 'wo zii' 'ka ni, 'ke 'o zruwla 'ka 'kpee, 'kooko 'ka 'ploo- bhaama yo mu gbale ma; 'bheε- 'ke 'ka 'ka zru 'niinaa -Waanbhaa' 'la -ya -yrε ma 'bhe ba. 'Ye- lafle' 'pegee 'tre 'bheε- wɛyi- 'pegee 'bhe ba pe mu 'ε 'kpen □kla.

16 'Yee- -Waanbhaa' 'a □twa 'elwaleta -so 'ke 'tre ta mu 'ε 'kpen 'taawo- 'mu 'gbu zru maza mu ta.

17 'Dun- yi 'oo yi, -e -yaa' wlanya 'ε zrɔn 'ka ni -a kleza -Irele' 'srε mu 'ε ma: -e la na 'ka ni 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bheε- 'kaa- gba la pe mu 'ε -woo bhaa 'ebebele -o bhaa kle bhla 'ε zi, 'bheε- -e pele pa 'ka ta, 'bhe 'pegee -e zrukpa' na 'ka ni.»

18 Pɔlu 'pegee Banabasi 'trebhwa□ 'bhe -jan mu 'ε 'wole- ma 'kaa waa 'sraka gole 'mu ma; 'dun-, -a -lebwa sa 'ke -o waa dri mu 'ε dε, 'bheε- -o 'mu go 'ke 'sraka 'le 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi ma.

19 -Woo 'bhe 'yi bhe oo, 'ke Zuufu 'ke mu dale- Antiosi -wa 'ε 'pegee Ikoniomu -wa 'ε ta. -O -dawli' ma janwoa- zamaa' 'ε ni, 'bheε- -o 'mu 'srɔwoa-. -Ayile 'mu a 'kpoti -paa Pɔlu ma, 'bheε- 'bhe -zrɔla. -E □kla -o ni 'bhii- 'bhe -gaa 'ke -wa -glaanle', 'bheε- 'ke -o gele- 'kele- -wa 'ε -zanta'.

20 'Dun- Zesu 'yi mu 'ε 'mlinwoa- -a zi, 'ke -woo 'seriwole -a ma, 'bheε- 'ke -ya -wlenle', 'kee- nule- -wa 'ε 'kpee 'ezin-. 'Bhe ta tooklinle, 'ke 'yee- 'pegee Banabasi gele- Dεebi.

Pɔlu 'pegee Banabasi 'nu gbe drεεwoa- Antiosi

21 Pɔlu 'pegee Banabasi -Jan 'Nrale- 'e □woa Dεebi -wa 'ε ta, 'bheε- mεε -bebe 'ε □kpa Zesu 'yi, 'bheε- -o □kla Zesu a -klanlanε mu 'le. 'Bhe blaen, 'ke -o niinale -o -zanta' Lisitri 'pegee Ikoniomu 'bheε- Antiosi -wa mu 'ε ta.

22 -O -yaa 'fuudɔ 'zi Zesu 'yi mu 'ε ta, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee dɔɔ 'mu bo 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ε 'yi. -O -yaa pe 'zi 'mu ni 'ezin- dɔɔ: «-Koo' 'tre nu bhɔle- 'ebebele 'sani- -koo' gele plen- -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -wa 'ε ta.»

23 -Wa 'tole- -wa, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa bhɔ Zesu 'yi mu -ledo' 'la ta 'bhe □noo, -o -yaa pe 'mu ni dɔɔ 'mu mεε 'ke mu makun 'mu ba, 'bheε- -o 'mu kpa 'mu 'wiin- 'bhii- 'mu a zileε- mu. 'Bheε- 'ke -o -yaa yan 'sunjlale 'pegee -o 'seriwolele 'mu a -za ma; -o -yaa 'mu gbekpa Mεεzan Zesu 'la -woo □kpa 'bhe 'yi, 'bhe 'koo 'kooko- 'bhe 'bhɔ 'mu ba.

24 'Bhe blaen, Pɔlu 'pegee Banabasi □kaan Pisidi 'kleen 'ε 'yi 'bheε- -o □nwa 'pwele- Panfli 'kleen 'ε 'yi.

25 -O -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa Pεεzi -wa 'ε ta, 'bheε- -o -ja bhɔle -wa 'la -o 'bhe sii Atali 'bhe ma.

26 'Bhe blaen, 'ke -o bole- -baton' 'yi, 'bheε- 'ke -o gele- Antiosi. -O 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi gbekpa- -Waanbhaa' 'koo 'bheε- □noo 'elwale -so, -o -yaan ye 'la wolele 'bheε- -zayi'.

27 -O bhɔle- Antiosi, 'ke -o Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpen 'siile, 'bheε- 'ke -o 'klale 'eke- ba. 'Bheε- -Waanbhaa' -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kla -o gbe zi -o

'mu -yigɔɔnna 'mu ni. -Waanbhaa' 'a ɔkla ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- Zuufu kle mu ɔswa 'mu 'kpale Zesu 'yi, -o 'bhɛ 'kɔpɛn 'yipia ɔ 'mu ni 'ezin-.

²⁸ 'Yee- Pɔlu 'pegee Banabasi ɔbwa Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -o ɔmwa Antiosi -wa 'ɛ ta.

15

Zesu 'winɔwɔ mu 'ɛ -waa' Zeruzalemu 'klankeba -gbɛɛ 'ɛ

¹ Zuufu Zesu 'yi mu 'ke mu -daa Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o -nwa Antiosi -wa 'ɛ ta. 'bhɛɛ- -o -dwa 'o nɛɛnɛ- Antiosi Zesu 'yi mu 'ɛ daanle ma 'tɛ 'ke -wa wa pe 'mu ni dɔɔ: «'Ke waa 'ka 'wɔlɛ- 'klɛɛn 'yi 'bhii- -a pele -o Moizi a 'toŋ 'ɛ ta ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa sɔ gole- -za 'yi.»

² 'Duŋ- Pɔlu 'pegee Banabasi 'laa dɔɔɛ 'bhɛ -jan 'ɛ ɔla; 'bhɛɛ- 'ke -o 'pegee 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ zaabɔɛ 'egɔɔɛ. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Antiosi Zesu 'yi mu 'ɛ -wa pele- dɔɔ Pɔlu 'pegee Banabasi, 'bhɛɛ- -waa' Antiosi Zesu 'yi mu 'ɛ 'ke mu ge 'yee- -za 'ɛ 'yrebago Zeruzalemu Zesu a 'winɔwɔ mu 'ɛ 'pegee 'bhɛ ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'ɛ 'lɛɛ mu 'ɛ ba.

³ 'Bhɛ 'yi, Antiosi Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ɛ 'mu -o winbwa- 'bhɛ 'taa 'ɛ ta. 'Mu 'yanle- -o madɔɛɛle 'bhɛ 'taa 'ɛ ta zi 'lii, 'ke -o gele-. -O -kaan Fenisi 'pegee Samari 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi. 'bhɛɛ- Zuufu kle mu 'ɛ -woo zru -niinaa' -Waanbhaa' ba ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o -yaa ge 'zi 'bhɛ -jan 'ɛ 'yigɔɔnle. -Ayile -o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'kɔpɛn 'bhɛ -jan 'ɛ ɔmaa 'mu zrukpaale -yaa 'egbenele.

⁴ Pɔlu 'pegee Banabasi, 'bhɛɛ- -o madɔ mu 'ɛ -o 'bhɔle- Zeruzalemu, 'ke Zesu a winɔwɔ mu 'ɛ 'pegee 'bhɛ ɔnɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ɛ, 'bhɛɛ- 'mu a zilɛɛ- mu 'ɛ 'mu -o 'ciɛya- 'sile. 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -za mu 'la 'kɔpɛn ɔkla -o gbɛ zi, -o 'mu 'kɔpɛn 'yigɔɔnna 'mu ni.

⁵ 'Duŋ- mɛɛ 'ke mu 'la 'yaa- Farizi mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke mu 'mu ɔkpaa Zesu 'yi bhɛ, 'mu 'e -wɔlɛnle' 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «Zuufu kle mu 'la -woo ɔkpaa Zesu 'yi, -ka -o 'wɔlɛ 'klɛɛn 'yi, 'bhɛɛ- -kaa pe -o ni dɔɔ -o Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'kɔsikun.»

⁶ 'Bhɛla- -zayile, 'ke Zesu a 'winɔwɔ mu 'ɛ 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ɛ 'mu 'lɛɛ mu 'ɛ -o 'klɛle 'eke- ba 'bhɛ -za 'ɛ 'yrebago zayi'.

⁷ -O ɔmwa zaabɔɛ ma 'eke- plɛŋ- 'bhɛ -za 'ɛ ta. 'bhɛɛ- Pieri 'e 'wɔlɛnle- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ -Waanbhaa' 'mi makwan- 'ka 'plɛŋ- -gɛ 'bhɛ ɔnɔɔ ɔmwa gban, 'kooko- 'mi kle -jan 'Nrale- 'ɛ 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -o sɔ -Waanbhaa' 'a -Jan 'ɛ 'male, 'bhɛɛ- -woo kpa Zesu 'yi.

⁸ -Waanbhaa' 'la bhaaplɛŋ mu zru dɔ, -ya -zrɔnna 'bhii- -ya gbɛdwa- -o ɔla 'kee- Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'nale -o ni 'ezin- 'bhii- -ya ɔnaa -kɔɔ' mu ni ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁹ 'Bhɛ -za 'ɛ 'yi, 'yee- -Waanbhaa' laa -kɔɔ' mu 'pegee 'woo- mu gole 'eke- ma. -Yoo zru mu 'ɛ 'fleela- -waa' 'kpaleya -la ma Zesu 'yi.

¹⁰ 'bhɛɛ- -mele -kla -zɔn 'duŋ- 'bhɛɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka -Waanbhaa' -yidan' ɛɛ? -Amasɔyi -kɔɔ' mu 'pegee -kɔɔ' -gbɔɔ mu laa 'sɔɛ- 'kwe yɛkɛ- 'la 'sile, -mele ɔkla 'bhɛɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'bhɛ 'kwe mu 'ɛ dɔ Zesu 'yi mu 'ɛ 'wiin- ɛɛ?

¹¹ 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'o mɔɔ 'kpale- -o -a -yi ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhii- Mɛɛzan Zesu 'lilawoa 'o ma 'bhɛɛ- -yoo- -gwa -za 'yi, 'woo- mu -gwa -za 'yi 'bhɛ go gbɛya dɔ 'kɔɔ' 'ɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.»

¹² 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -waa' 'klankeba -zamaa' 'ɛ 'kɔpɛn tagale bole-, 'ke -woo 'trɔnkpa Banabasi 'pegee Pɔlu ni. -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'pegee

'kpeelēni maza mu 'la □kla -o gbe zi Zuufu kle mu 'e 'plen, -o 'mu 'kpen 'yigōonna -zamaa' 'e ni.

13 Banabasi 'pegee Pōlu 'yanle -janwolele, 'ke Zaki -jan 'e 'sile 'ezin- 'ke 'bhe 'a 'pele dōo: «'N nēēnē- mu, -ka 'ka 'trōnbado doo!

14 'Kee- 'san -a zisan' yi 'e ma, -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -e mēē 'ke mu makun Zuufu kle mu 'e ba, 'bhēē- 'ke -a 'to 'e bo 'mu ma Simō Pieri 'bhēē-za 'e 'yipia□ 'ka ni.

15 -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'mu 'wojan- mu 'e 'pegee 'yee- -jan 'lēē -woo do. -Amasrōyi -Waanbhaa' a 'Sewē 'e -ya □pia dōo:

16 «Mēēzan -Waanbhaa' pe dōo 'bhe -za mu 'e blaana,

'η nu nu gbe drēēwole, 'bhēē- Davidi 'a 'fē 'la 'klalaa bhe, 'η nu 'bhe dō gbe drēēwole.

'N nu -yaa' 'fē kloo 'e 'trē mu 'e 'lēkpale 'eke- ta,

'bhēē- 'η -yaa' 'fē dō gbe drēēwo.

17 'Ke 'bhe □kla, mēē -vin mu 'e nu Mēēzan -Waanbhaa' ziglinle,

'bhe 'yi, 'η 'to 'e -yoo Zuufu kle mu 'la 'kpen ma, 'mu nu klele 'an pe mēē mu 'le.

18 Mēēzan -Waanbhaa' 'bhēē- -jan 'lēē- □woa bhe. -Waanbhaa' 'bhēē- -za mu 'la 'yaa- -a 'kpee 'elwaleta -so, 'mu -la tapwela.»

19 'Bhēē- Zaki pe 'ezin- dōo: «'Mi 'kpee ma, 'mi -a zi 'bhii- Zuufu kle mu 'la 'mu 'mu zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, -kōo' 'laa 'mu -yrebatedole -za 'bhēēke do klelele 'ezin-.

20 'Dun- -kōo' 'sewē drōn 'kpa -o ni, 'bhēē- -kōo' 'a 'pe -o ni dōo 'ke -o 'sraka -gwa wi mu 'la 'le yo mu ni, waa 'mu 'bhlele-, -amasrōyi 'mu 'trin- -o -Waanbhaa' -yre 'yi; 'bhēē- waa -yanbhōoya klele, 'bhe 'pegee 'ke wi 'la -gaa 'bhe -dewolele, waa 'bhe 'bhlele-, 'bhēē- waa wi yien bhlele 'ezin-.

21 -Amasrōyi 'kee- san 'elwaleta 'egbōon gbōon 'e ma, -wa mu 'e 'kpen ta, -o mēē mu daan Moizi a 'Tonj 'e 'le Zuufu mu daanfē' mu 'e □la -yitre' yi 'tole- yitre' 'bhe ma.»

Zesu 'winbōwo mu 'e -o 'sewē 'kpa zii' Zesu 'yi Zuufu kle mu 'e ni

22 Zaki 'yanle- -janwolele, 'ke Zesu a 'winbōwo mu 'e 'pegee Zesu 'yi mu 'e -waa' zilēē- mu 'e, 'bhēē- Zesu 'yi mu -lēdo' 'e 'kpen 'a 'kpale do dōo -o mēē 'ke mu makun' -o ba, 'bhēē- -o 'mu 'kpa Pōlu 'pegee Banabasi ba, 'bhēē- 'kooko- -o 'mu 'winbō- Antiosi -wa 'e ta. 'Bhela- -zayile, 'ke -o mēē ple makunle -o ba: Zudi 'la -o 'bhe 'tokpaa- Baasabasi, 'bhēē- Silasi, -amasrōyi -o nēēnē- Zesu 'yi mu 'e 'yaa- -gasi -gbēnē kpa 'mu mēē ple 'e 'lēē.

23 -O 'sewē 'lēē- 'bhēē- □kpa 'mu 'kōo' 'mu ge bhla 'e zi dōo:

«'Ka mu 'o nēēnē- mu 'la -woo 'ke Zuufu kle mu 'le Antiosi -wa 'e ta, 'bhe 'pegee Siri 'pegee Silisi 'klēn 'yi mu,

'o mōo Zesu a winbōwo mu 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lēdo' 'e 'lēē mu 'e, 'o mōo 'ka mu 'pubwa-!

24 «'Wa □maa dōo mēē 'ke mu -daa 'o ba -gē, 'bhēē- 'mu -ja 'ka ta ye, 'mu 'ka zrubatedwa 'ke -jan 'ke mu 'le, 'bhe 'pegee -o 'ka blina- yiendwa-. 'Dun- -zōn, -kaa 'yaango- 'bhii- 'o mōo laa -o 'winbōle 'bhe 'taa 'e ta 'ka ba ye.

25 'Bhela- -zayile, 'woo 'eke- yelawoa 'o 'kpen 'a □kpa do 'kaa 'o mēē 'ke mu makun' 'o ba, 'bhēē- 'o 'mu winbō 'ka ta ye. 'Bhe mēē mu 'e nu 'kpale- 'o 'yienii Banabasi 'pegee Pōlu ba, 'bhēē- -o nu gele 'eke- zi 'ka ba ye.

26 'Woo- 'o 'yienii ple 'e Banabasi 'pegee Pōlu, -woo 'gbu □naa Mēēzan Zesu Krisi a ye 'e ni, -asiikōo -o 'gbu win -yaa zan bole -a -yi.

27 'Bhe ya 'e 'yi, 'o Zudi 'pegee Silasi 'kpa zii' -o ba, 'bheε- 'o -jan 'kela □woa -o ni, 'ka nu 'bhe 'male- -o 'gbu 'lii kpataakpa.

28 -Amasroyi -e □swa *Lii 'Wej 'e 'pegee 'o moo ni doo 'waa 'kwe 'bheεke dole 'ka 'wiinj- 'ezin-, 'ke -yaa 'e go 'o -za mu 'la □ya 'elrele doo 'ka 'mu kle mu ba, 'bheε- 'bhe mu -le -ge:

29 'Ke -o wi mu 'la -gwa 'ke 'sraka mu 'le yo mu ni, 'ka 'laa 'mu 'bhlele-; 'ka 'laa wi yien bhlele; 'bheε- 'ke -o wi mu 'la -dia 'e -dewolele, 'ka 'laa 'mu wi mu 'e bhlele, 'bhe 'pegee -ka 'ka 'gbu 'plengo- -yanbhooya ma. 'Ke 'ka 'bhe -jan mu 'e 'klosikwan, 'bhe -o -za 'lrele- 'le!

-Koo' -o bhe oo!»

30 'Bhe 'yi, 'ke -o zinale -waa' winbowo mu 'e ni 'kaa 'mu ge 'te; 'bheε- 'mu -ja 'taa 'e ta Antiosi. 'Bhe mu bhole 'bhe □noo ye, 'ke 'mu 'bhe □noo Zesu 'yi mu 'le- 'edo' 'e 'kpen 'siile, 'bheε- 'sewe 'la -daa -o 'koo, 'ke -o 'bhe 'kpale 'mu 'koo.

31 -O neεne- Zesu 'yi mu 'e 'bhe 'sewe 'e tapele, 'kee- 'mu 'kpen zrukpaale, 'bheε- -e zruwlaa- 'mu 'kpee.

32 Zudi 'pegee Silasi -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la 'le bhe, -o zruwlaa- 'woo- 'o neεne- Zesu 'yi mu 'e 'kpee, 'bhe 'pegee -o fangandwa 'mu ta -jan -bebe 'wolele.

33 -O □bwa -o neεne- Zesu 'yi mu 'e -din 'waati sa Antiosi, 'bheε- 'mu zi -naa -o ni 'edoole, 'kooko- -o ge -o -zanta' Zeruzalemu mee 'la zan mu -o winbwa- 'mu ta.

34 ['Bheε- 'duj-, -e □swa Silasi ni 'bhii- 'bhe bo -so Antiosi.]

35 'Bheε- Pulu 'pegee Banabasi □bwa 'ezin- Antiosi. 'Bheε- -o 'pegee mee -bheεke' -bebe mu -yaa mee mu daan, 'ke -o Meezan -Waanbhaa' a -Jan 'e wo 'ezin- 'mu ni.

Pulu 'pegee Banabasi 'piilayre 'eke- ma

36 'O □mwa 'waati sa Antiosi, 'ke Pulu 'a 'pele Banabasi ni doo: «'O ge 'kan 'o neεne- Zesu 'yi mu 'e ta 'o -zanta' 'o 'kaan- Meezan Zesu a -Jan 'e 'wolele -wa mu 'la 'kpen ta 'mu □noo, 'kooko- -woo 'taawo zii' gone- 'la gbeen- Zesu a zi 'e ta, 'o 'bhe ye.»

37 -O ge bhla 'e zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki, Banabasi -yaa zi 'bhii- 'bhe ge -o zi.

38 'Duj- Pulu 'laa dole 'bhe □la, -amasroyi Zaan -gwa 'elwale -so -o zi -o -yaa 'waati 'la ba Panfili 'kleen 'e 'yi; 'bheε- yaa -o madole 'ezin- -li -waa' yewo yre 'e □noo.

39 'Bhela- -yile, 'ke 'yee- Pulu 'pegee Banabasi zaabole 'eke- -le ma 'ebebele, 'bheε- 'ke -o piilale 'eke- ma. Banabasi Maki □sia 'bhe zi, 'bheε- -o mee ple □bwa -baton' do 'yi, 'bheε- -o -ja Sipru -wa 'e ta.

40 'Duj- Pulu Silasi □sia 'bhe zi. 'Bheε- -o neεne- mu 'e 'yanle- -o gbekpalele Meezan 'koo, 'kooko- 'bhe -o bo 'edoole, 'ke -o jilale.

41 -O -kaan Siri pegee Silisi 'kleen mu 'e 'yi, 'ke -o ge Zesu 'yi mu 'e daanlele, 'bheε- 'ke -o fangandoo 'mu ta 'mu a 'kpaleya 'e 'yi.

16

Timote □kpa Pulu 'pegee Silasi ba yewo zayi' 'eke- zi

1 'Bhe blaani, 'ke Pulu 'pegee Silasi gele- Deebi 'pegee Lisitri -wa mu 'e ta. -O -yaa Lisitri -wa 'e ta Zesu a -klanlane do sii Timote; -a neε -yaa 'ke Zesu 'yi Zuufu le do 'le, 'bheε- -a de -yaa 'ke Greki mi 'le.

2 -A neεne- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Lisitri 'pegee Ikonioomu, 'mu 'kpen 'yaa- a 'to wlan pe.

³ Pɔlu -yaa zi 'bhii- 'yee- 'pegee Timote yewo 'eke- zi. 'Bhɛɛ- Zuufu mu 'la 'yaa- 'bhe 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi 'mu -zayi', -e 'yee- Timote ɔwlaa 'klɛɛn 'yi. -Amasroyi mɔkpen' ɔyaa -a 'yaango- 'bhii- -a dɛ -yaa 'ke Grɛki mi 'le.

⁴ -O ɔkaan -wa mu 'la 'kpen ta, Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'lɛɛ mu 'ɛ -jan mu 'la 'ledulawa, -o -yaa 'mu 'kpen 'wo zii' 'bhe -wa mu 'ɛ ta Zesu 'yi mu 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- 'ke -wa 'kpankpanyan 'mu ma dɔɔ 'mu 'bhe -jan mu 'ɛ 'klosikun 'elrele.

⁵ 'Bhe 'yi, yi 'oo yi, fangan- -yaa dɔ 'zi 'bhe ɔnoɔ Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ -waa' 'kpaleya 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o baan' ɔyaa 'kla zii' -a ba 'ezin-.

Pɔlu -za do ɔya -yre zi yele 'yi Troasi

⁶ Pɔlu 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'ɛ 'yaa- zi 'bhii- -o ge -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'duɔɔ-, Lii 'Wɛɛ 'ɛ 'bhe 'saawoa- -o 'kɔɔ. -Ayile 'ke -o gele- 'kanle- Frizi 'pegee Galasi 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi.

⁷ -O bhɔle Misiya 'klɛɛn 'ɛ -din, 'ke -wa 'kpale- dɔɔ -o ge Bitini, 'duɔɔ- Lii 'Wɛɛ 'ɛ yaa dɔle 'bhe ɔla.

⁸ -Ayile, 'ke -o 'kanle Misiya 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- -baton' mu -yaa dulaa' -wa do 'la ta 'bhe ɔnoɔ, -o -yaa 'bhe -wa 'ɛ sii Troasi.

⁹ 'Bhe 'yi, -bi do zi, Pɔlu 'yre zi yele do ɔya, 'bhɛɛ- -e Masedwani 'klɛɛn 'yi mɛɛ do dulale ɔya -a -lɛɛ 'ke 'bhe -o -sromabɔ 'zi -a ni dɔɔ: «'Kan Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- nu bhɔ 'o ba!»

¹⁰ 'Bhe -yre zi yele 'ɛ blaɛn, 'ke 'wa 'pele dɔɔ 'o gele- blaale- Masedwani. -Amasroyi 'o 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- 'o ge -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo 'yee- 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ ni.

Lidi 'e ɔkpa Mɛɛzan Zesu 'yi Filipu

¹¹ 'O -baton' do ɔsia Troasi, 'bhɛɛ- 'woo 'ledɔɔla -tree Samotrasi 'klɛɛn 'fiɛntrɔnnɛ 'ɛ ta: wɛyi- 'mlingole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke 'o gele- Neapolisi -wa 'ɛ ta.

¹² 'Bhe blaɛn, 'ke -o gele- Filipu -wa 'ɛ ta. Filipu -wa 'ɛ ɔyaa Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa ɔlwa 'le, 'bhɛɛ- Rome mu -la yaale -yaa -a ɔnoɔ. 'O -yrekpa' -bebe ɔkla 'yee- -wa 'ɛ ta.

¹³ *-Yitre' yi 'ɛ ma, 'o 'pwela- -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- 'o -ja to 'ɛ 'lɛ ma; 'o 'kpee ma 'o 'yaa- nu Zuufu mu 'seriwoyre do yele 'bhe yre 'ɛ ɔnoɔ. 'O 'yalaa 'bhe 'noɔ-, 'bhɛɛ- 'o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔwoa le mu 'la 'klale- -yaa -o zi 'mu ni.

¹⁴ -O -yaa 'woo- le mu 'ɛ do sii Lidi. 'Bhe ɔyaa da Tiatiri -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhe -yaa so 'plɛɛle- 'ten 'wlen wlen -la gon. 'Bhe -yaa gbalaɛn -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- 'bhe 'tronkpa zii' 'o ni. -Ayile, Mɛɛzan 'a zru 'ɛ 'liiploola, 'kooko- -e so -a 'tronkpale 'elrele Pɔlu 'wojan- 'ɛ ɔla.

¹⁵ 'Bhɛɛ- 'ke 'wa 'wiɛfele -yi ba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'ɛ 'kpen. 'Bhe blaɛn, 'ke -o -sromabole 'o ni dɔɔ: «'Ke 'kaa ɔya 'bhii- 'ɛ zru -o do Mɛɛzan -Waanbhaa' ni, -ka nu 'ka zen 'ɛ ba.» -Yoo 'o matedwa 'eyɔɔle, 'ke 'o gele- 'o zenle -a ba.

-O Pɔlu 'pegee Silasi ɔbwa -kaso 'yi Filipu

¹⁶ -Yrekpa' do, 'o 'yaa- ge 'zi 'seriwo yre 'ɛ ɔnoɔ bhla 'la ba, 'ke 'fa -la yewo le do nule- 'o 'lepale: gbliɛn lii -yaa -a zi, 'bhela- -yile, -e -yaa so mɔɔdole 'bhe lii 'ɛ 'serj 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -e -yaa -goli' -bebe 'sɔɔwo zii' -a zan mu 'ɛ ni.

¹⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- le 'ɛ dɔle- 'o zi 'ke -ya pe 'egloole dɔɔ: «Mɛɛ mu 'lɛɛ- woo 'ke laanima -Waanbhaa' 'ɛ 'bhela- a yewone mu 'le! -Woo 'ka 'bheɛ zi 'ɛ 'bhɛɛ- ma janwo 'zi 'ka ni bhe!»

¹⁸ Yi 'oo yi, 'yee- le 'ɛ bole -yaa 'bhɛɛ- -za 'ɛ klele ma. -Ayile, Pɔlu matedo gbe -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, 'ke 'bhe 'ɛ 'leklale -a ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele gbliɛn lii 'la

'yaa-zii 'bhe ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ 'e go le 'lɛɛ-zi!» 'Bhe yɛ do 'kpɔ 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ gole -yee- le 'ɛ zi.

19 'Bhe klele 'tɛ, -a zan mu 'a 'yele- 'bhii- waa -yaa sɔ -o -yrikpale -li -gɔli' 'yele- ta -a 'kɔɔ, 'ke 'mu Pɔlu 'pegee Silasi 'kunle, 'ke -o 'mu -glaanle', 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'mu 'le -wa 'ɛ 'kpee -kpan 'ɛ ta, Romɛ mu a 'kitikan mɛɛ gblaan mu 'ɛ ta.

20 -O bhɔle 'mu ta, 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «Zuufu mu 'lɛɛ-, -o 'waa- wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'pɔ zii' 'eke- ma.

21 'Bhɛɛ- woo mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi -o 'si ta za mu 'ɛ 'le. 'Dun- 'o mɔɔ Romɛ mu a 'toŋ mu 'ɛ ta, 'waa sɔ dɔle- 'bhe 'si ta za mu 'ɛ ɲla, 'bhe 'pegee 'waa sɔ 'mu 'yizaklele.»

22 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'wlɛnle- -o ma 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'ke Romɛ mu a 'kitikan 'mu 'ɛ -wa pele- dɔɔ -o 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi tafleŋ- bala-, 'bhɛɛ- woo zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

23 -O yanle -o zita zɔnlele 'ebebele, 'ke -woo bole- -kaso 'yi; 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -kaso 'fɛ gooba mi 'ɛ ni dɔɔ 'bhe 'ɛ 'yɛkpa -o ba 'elrele.

24 -Kaso 'fɛ gooba mi 'ɛ 'bhe -jan 'ɛ 'male, 'bhɛɛ- 'ke -yoo bole- 'fɛkpee 'fientɔnne do -la -kaso 'fɛ 'ɛ 'kpee ye. 'Kee- 'gblun bole- Pɔlu 'pegee Silasi gaan mu 'ɛ ma.

25 Blandɛyi 'bho bhla 'ɛ 'e -din, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi -o 'seriwole 'sanle 'bhe 'pegee 'ke -o -Waanbhaa' 'toɔɔ- ma 'sro mu kpa; 'bhe bhla 'ɛ ba, 'ke -kaso 'yi mu -vin mu 'ɛ 'ke 'mu 'ɛ 'trɔnkpa- -o ni.

26 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'trɛ bɛɛnle- 'egloole -layan' do, 'bhɛɛ- 'ke -kaso 'fɛ gaan 'ɛ bɛɛnle- 'ezin-. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -kaso 'fɛ 'liikon mu 'ɛ 'kpen 'liigole 'bhe yɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'bhɛɛ- 'ke -kaso 'yi mu 'ɛ 'kpen ma piibhe kpele- mu 'ɛ 'ploole.

27 'Yee- -kasofɛ gooba mi 'ɛ -e bwele, 'bhɛɛ- -ya yele 'bhii- -kaso 'fɛ 'liikon mu 'ɛ 'liigole -yaa; 'kee- -yaa- 'gokun' 'ɛ -glaanle' 'bhe 'bhoo- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e -yaa zan -a 'gbu dɛle. -Amasɔyi 'yee- 'kpee ma -kaso 'yi mu 'ɛ 'kpen blasaan- gban bi.

28 'Dun-, 'ke Pɔlu 'a 'siile 'egloole dɔɔ: «'Yaa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klele 'ɛ 'gbu ni, -amasɔyi 'o 'kpen -o -gɛ!»

29 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- -kaso 'fɛ gooba mi 'ɛ -ya pele- dɔɔ -wa gba 'tɛbhile ba. 'Bhɛɛ- 'kee- gele- wlalɛ blaale- Pɔlu 'pegee Silasi -yaa -kaso 'fɛ 'kpeene 'la ɲla 'bhe ɲɔɔ. 'Dun- -gblaan 'ɛ 'kɔɔ, -e -yaa bɛɛn 'zi, 'bhɛɛ- 'kee- nule- baale Pɔlu 'pegee Silasi gaan ma.

30 'Bhɛɛ- 'ke -yoo 'pwele -waa' -kaso 'fɛ 'kpeene ɲla. 'Bhe bla, 'ke -yoo -lɔkɔpale dɔɔ: «'N zan mu, 'ŋ -mɛ pɛ za 'gbu -la kle 'bhɛɛ- 'ŋ go -za 'yi ɛɛ?»

31 'Bhɛɛ- Pɔlu 'pegee Silasi 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'E 'kpa Mɛɛzan Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa ɲla mu 'ɛ 'ka nu gole -za 'yi.»

32 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o Mɛɛzan a -jan 'ɛ 'wole 'yee- 'pegee -yaa' 'fa ɲla mu 'ɛ 'kpen ni.

33 'Bhe -bi do 'kpɔ 'ɛ zi 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'yee- -kaso 'fɛ 'ɛ gooba mi 'ɛ -ja 'ke -o -le, 'bhɛɛ- -yoo ma bhe mu 'ɛ 'tekpaa. 'Bhɛɛ- 'bhe yɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -o 'yee- 'pegee -a ba 'fa -la mu 'ɛ 'kpen 'wiinjɛle -yi ba.

34 'Bhe bla, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi 'mado- -a ba -le ma. 'Bhɛɛ- 'ke -yoo -lɛwɛɛ' pɛ klele-. 'Yee- mɛɛ 'ɛ 'pegee -a ba 'fa -la mu 'ɛ 'kpen zrukpaale -yaa, -amasɔyi -woo -kpa -Waanbhaa' 'yi.

Rome mu a 'kitikan mu gbalaan mu 'ɛ pe dɔɔ -o 'plo- Pɔlu 'pegee Silasi ma

³⁵ 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, 'ke Rome mu a 'kitikan mu 'e -o 'faazan- 'ke mu winbböle 'yee- -kaso 'fe gooba mi 'e ta 'kaa -wa pe -a ni döc -e 'ploö Pölu 'pegee Banabasi ma.

³⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke -kaso 'fe gooba mi 'e nule- 'bhe 'pele- Pölu 'pegee Silasi ni döc: «'Waa- Rome mu a kitikan mu 'e 'faazan- mu 'ke mu winbwa □ 'η ta döc 'η 'ploö- 'ka ma. -Ka 'pwe blaale-! 'Bhe- bhaa 'ka bo 'edöole!»

³⁷ 'Dun- Pölu pe -o ni döc: «'Woo- Rome mu a 'kitikan mu 'e -woo 'o möc -la zita □zwan mökpen' 'yre ma kpataakpa; 'dun- waa 'o 'kitikanle 'elwale pe, 'bhe- -woo' □bwa -kaso 'yi, 'o möc 'la 'o möc -o 'ke Rome -kpöcöc mu 'e bhe. 'Bhe- -zön, -wa zi 'bhii- -woo' 'pwe -kaso 'e 'yi gaanyi' ee? 'Yooye-, 'bhe 'laa sö klele-! -Ka ge -a pe -o ni döc -o 'gbu nu 'o 'pwe 'yee- -kaso 'e 'yi -ge.»

³⁸ -Waa' 'faazan- mu 'e -ja 'te -a pele Rome mu a 'kitikan mu 'e ni döc Pölu 'pegee Silasi mu -o 'ke *Rome -kpöcöc mu 'le, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

³⁹ 'Bhe- 'ke -o nule- -sromaböle 'mu ni, 'ke -o 'ploole 'mu ma, 'bhe- 'ke -wa pele- 'mu ni döc 'mu go waa -wa 'e ta.

⁴⁰ Pölu 'pegee Silasi 'pwele- blaen -kaso 'e 'yi, 'ke -o gele- Lidi ba. -O yanle -o næne- Zesu 'yi mu 'e 'yelele 'bhe 'pegee -o yanle zruwlalele 'mu 'kpee, 'ke -o 'fuudö- 'mu ta Mæzan Zesu a zi 'e ta, 'ke -o jilale.

17

Pölu 'pegee Silasi -ja Tesaloniki

¹ Pölu 'pegee Silasi -kaan Anfipolisi 'pegee Apoloni -wa mu 'e ta, 'bhe- -o -nwa bhöle Tesaloniki -wa 'e ta. Zuufu mu daanfe' do -yaa Tesaloniki -wa 'e ta.

² Pölu ta pe -le -yaa gelele *Zuufu mu daanfe' mu 'e □la -yitre' yi oo -yitre' yi ma, 'bhela- -yile -e -ja Tesaloniki Zuufu mu 'e daanfe' 'e □la. 'Bhe- -o 'pegee Zuufu mu daanfe' 'e □la mu 'e -o zaabwa- -Waanbhaa' a 'sewe 'e ta -yitre' yi yaga ta.

³ Pölu -Waanbhaa a 'sewe 'e 'yipia □ -o ni, 'ke -ya zön -o ni, 'bhe 'pegee 'ke -ya pe -o ni döc -a -ledulale -o 'yee- 'sewe 'e 'yi 'kaa Mæ -Bhee mi Krisi 'e □yaa nu -yrenbhlele, 'bhe- -wa de; 'bhe blaen, 'bhe- -e bwe gale ba. 'Bhe 'yi, Pölu pe -o ni döc: «'N 'yoo- Zesu 'la 'bhe a -jan 'wo zii' 'ka ni, 'yele- 'ke Mæ -Bhee Mi Krisi 'e 'le.»

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'woo- Zuufu mu 'e 'ke mu 'bhe -jan 'e 'yele- 'ke wlan 'le 'ke -woo 'kpale Zesu 'yi, 'bhe- -o □nwa döle Pölu 'pegee Silasi zi. 'Bhe 'yi 'te, Greki mu 'sre 'ledo 'la 'yaa- gblaen -Waanbhaa' -lele, 'bhe 'pegee -wa 'e ta le -bebe mu 'la 'yaa- dulayre gblaen mu □nöö, 'mu 'kpen -dwa -o zi 'ezin-.

⁵ 'Dun- Zuufu mu 'e -o zranwoa- Pölu 'pegee Silasi ba. -O -ja mæ ngblo 'siele 'ke mu 'siile- -gbleba mu 'e ta, 'bhe mu bole -yaa 'mu 'gbu ma, 'bhe- 'mu 'laa -yaa ye 'kedo- 'kpo wo. -O 'mu 'lekpaa- 'eke- ta, 'bhe- -o yran □wlaa 'mu 'yi, 'kooko- 'mu wlen Pölu 'pegee 'bhe zi mu 'e ma. 'Bhe 'yi bhe, -o -wa 'e ta mu 'e 'kpen 'wlenna- 'zoozoo-. -Woo 'eke- □sia, 'bhe- -o -ja wlale 'gwlaan- do a 'fe 'e □la, -o -yaa 'bhe 'gwlaan- 'e sii Jason. 'Bhe- -o Pölu 'pegee Silasi ziglinna 'bhe 'fe 'e □la, 'kooko- -o ge -o -le waa -zamaa' 'e ta.

⁶ Waa Pölu 'pegee Silasi 'yelawole Jason ba bhe, 'ke -o 'yee- Jason 'gbu 'pegee 'o næne- Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'kunle, 'bhe- 'ke -woo -glaanle', 'ke -o gele- -o 'le -waa' -wa 'e ta 'kitikan mu 'e ta. 'Bhe- 'ke -wa pele- 'eglöle döc: «Mæ mu 'lele-, 'wole- 'drunyan 'e 'yi yreken- □nöö mu 'e ngblo -siela gban, 'bhe- -o □nwa -köc' ba -ge -zön.

⁷ 'Bhɛɛ- -woo ɔzian Jason -la ba. 'Woo- mɛɛ mu 'lɛɛ- -o kleza mu 'ɛ gole- -o Romɛ mu a -bhɛngbe -gbɛnɛ Sezaa a pɛ 'toŋ mu 'ɛ ma; 'bhɛɛ- -o pɛ dɔɔ -bhɛngbe 'bhɛɛke dɔ -o Sezaa blaɛn, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ sii Zesu.»

⁸ 'Bhɛ -jan mu 'ɛ ɔwlaa -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'pegeɛ -wa 'ɛ ta 'kitikan mu 'ɛ 'yi.

⁹ Jason 'pegeɛ Zesu 'yi mu -vin mu 'ɛ ɔli' -la gbawoa- -o ni, 'bhɛɛ- -o -ploola 'mu ma 'tɛ.

Pɔlu 'pegeɛ Silasi -o Bere

¹⁰ -Bi 'pɔle- 'tɛ, 'ke 'o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ gele- Pɔlu 'pegeɛ Silasi 'le blaale- Bere -wa 'ɛ ta. -O bhɔle 'bhɛ -wa 'ɛ ta, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla.

¹¹ Bere -wa 'ɛ ta Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'ewlanle Pɔlu 'pegeɛ Silasi ma 'ke 'bhɛ kan Tesaloniki Zuufu mu 'ɛ ta. 'Bhɛ mu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'kwan- -mu zru 'ɛ 'kpen 'le. 'Bhɛla- -yile 'yi 'oo 'yi, -o -yaa Pɔlu 'wojan- 'ɛ baglin- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'kooko- 'ke wlan -le 'ke 'bhɛ 'le -o 'bhɛ dɔ.

¹² 'Woo- Zuufu mu 'ɛ -bebe 'ɛ ɔkpaa Zesu 'yi. 'Bhɛɛ- Grɛki mu 'ɛ ba, dulayrɛ gbɛlaɛn ɔnɔɔ le -bebe 'pegeɛ 'gwlaan- 'srɛ 'mu -o ɔkpaa Zesu 'yi 'ezin-.

¹³ 'Dun- Tesaloniki Zuufu mu 'ɛ -wa male 'tɛ 'kaa Pɔlu 'pegeɛ Silasi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo zii' Bere -wa 'ɛ ta, 'ke -o gele- 'bhɛ ɔnɔɔ ye. 'Bhɛɛ- 'ke -o yran wlale- 'sanle 'bhɛ ɔnɔɔ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'wɛnle Pɔlu 'pegeɛ Silasi ma.

¹⁴ 'Bhɛ yrɛ dɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke 'o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ gele- Pɔlu 'le weyi- 'ɛ ba -yrɛ ta; 'dun- Silasi 'pegeɛ Timote ɔbwa -a -zanta' Bere.

¹⁵ Mɛɛ 'la zan mu -ja Pɔlu madɔle, 'mu -ja 'kele- 'fo Ateni -wa 'ɛ ta. -O niina- bhla 'ɛ zi, Pɔlu kle ɔkpaa -o ta dɔɔ -wa pe Silasi 'pegeɛ Timote ni 'kaa 'mu ge 'ten -a ma blaale- Ateni -wa 'ɛ ta.

Pɔlu -o Ateni

¹⁶ Pɔlu -yaa Timote 'pegeɛ Silasi 'magben- 'zi Ateni -wa 'ɛ ta 'waati 'la ba, -e Ateni -wa 'ɛ 'pale 'la ɔya 'ke yo 'srɛ 'le bhe, 'bhɛ 'laa- -a ma 'egbɛnele.

¹⁷ 'Bhɛ 'yi, -e -yaa bo gele ma Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- -e -yaa -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ta 'ke Zuufu mu 'pegeɛ Zuufu kle mu 'la 'yaa- gbɛlaɛn -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu 'le. 'Bhɛɛ- yi 'oo 'yi, 'kee- -yaa bhɔ mɛɛ 'la zan mu ta -wa 'ɛ 'kpee -kpan 'ɛ ta, -o 'pegeɛ 'mu 'yaa- -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ta 'ezin-.

¹⁸ -A -lɛpaa 'ezin- 'sɛwɛ dɔ mu -gbɛnɛ 'ke mu 'le, 'mu ɔyaa -le -gloɔn ple: -o -yaa -a -ledo' sii Epikuri mu, 'bhɛɛ- -a -le -vindo' 'ɛ -o -yaa 'mu sii *Sitoisi mu. 'Bhɛ mu zaabɔle -saan Pɔlu 'lɛ ma 'ezin-. -A 'ke mu pe dɔɔ: «Mɛɛ -lɛ ma -nrani' 'la bhe, -ya pe 'zi 'nale- -a ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -a -bhɛɛke' mu pe 'ezin- dɔɔ: «-Yoo 'bhii- waa -waanbhaa' mu 'la dɔ, -yoo 'mu a -jan -la wo 'zi.» -O 'bhɛ ɔpia 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi Pɔlu -yaa Zesu a -jan 'Nrɛle- 'pegeɛ 'bhɛ bweza 'ɛ gale ba 'bhɛɛ- 'wo zii'.

¹⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o Pɔlu 'kunle 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kele- -waa' -wa 'ɛ ta 'kitikanyrɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'Yoo- daangbeya drɛɛ 'la 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni bhe, 'ɛ sɔ -a baan' 'yipele 'o mɔɔ ni ɛɛ?

²⁰ -Amasɔyi 'o -jan mu 'la 'ma zii' 'ɛ 'lii, 'bhɛ mu -o 'o 'yrɛ 'yi -za drɛɛ mu 'le. 'Woo -a zi 'bhii- 'woo- -yima' 'kplankplan.»

²¹ -O 'yaa- 'bhɛ 'pe zii' 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi Ateni mu 'ɛ 'kpen 'pegeɛ -a nɔɔ- 'cie mu 'ɛ 'yaa- bo 'yi 'oo 'yi -za drɛɛ mu 'te -la ta janwɔle ma, 'bhɛ 'pegeɛ 'ke -woo 'trɔnkpa- 'mu ɔla.

Pɔlu -o -janwo' zii' Ateni mu a 'klankeba yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ

²² 'Bhe klele 'te, 'ke Pōlu 'e 'wlenle-, 'bhē- 'kee- dulale -waa' Ateni 'kitikan mu 'e 'plen-, 'bhē- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «Ateni mu, 'an 'klosikwan 'bhii-pe mu gbale so 'ka ni gbē 'e 'kpen ma.

²³ 'Amasroyi 'η 'yaa- 'kaan zii' 'kaa- -wa 'e 'kpee bhla 'la ba, 'mi 'kaa- 'seriwo yre mu 'e 'kpen 'klosikwan, 'ke 'η 'kaa- 'srakagoyre do yele-, 'bhē- 'sewe 'lē- 'bhe yōnde- -o -a ta dōo:

⟨Mē laa -waanbhaa' 'la dō 'bhe gbayre -le -gē.⟩

'Bhe ya 'e 'yi, 'ka -Waanbhaa' 'la gba 'bhē- 'ka 'laa dō, 'mi 'nwa 'bhe -le a -janwole 'ka ni -gē -zon.

²⁴ -Waanbhaa' 'la 'drunyan 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen 'kla, 'yele- 'ke lafle' 'pegee 'tre 'e Zan 'le, 'bhē- bhaaplen mu 'a gba 'fe mu 'la -dwa yaa yi 'mu 'la.

²⁵ 'Bhē- -a maza laa -o pe 'kedo- ma -kōo' 'kōo. 'Bhē- drōon', 'yele- pe 'kpen na bhaaplen mu ni: 'e pe -si oo, 'e pe 'trele- oo, 'yele- pe 'tole- pe 'bhe na bhaaplen mu ni.

²⁶ 'Yele- bhaaplen 'kla, 'bhē- 'tre ta bhaaplen mu 'e 'kpen -daa bhaaplen -lwa do 'kpo -la -yi. 'Bhē- -yoo 'kpa' 'tre ta yreken- 'noo. 'Yele- 'waati mu 'e -dwa, 'bhē- -e -dan' 'kpalaa 'tre ta bhaaplen mu yaayre mu 'e ma.

²⁷ 'Yee- -Waanbhaa' pe 'kpen 'kla 'bhe gbēen- bhe, 'kooko- bhaaplen mu 'kpen 'yela- ziglin. 'Ke -o dō klen 'ke -wa ziglin, 'bhii- -yre 'wi mi do 'e gbēka pe mu ma gonē- 'la gbēen- 'ke -yoo pe do -glin 'zi bhla 'la ba; 'bhē- -duj- -Waanbhaa' plengole laa -o -kōo' 'kedo- 'kpo ma.

²⁸ <Amasroyi -kōo' -si oo, -kōo' bēngbeya oo, -kōo' 'gbu bole -kōo' 'yre ma oo, -kōo' 'mu 'kpen 'sroowo- 'yela- -yi.⟩ 'Kaa- 'srokpa mu 'e 'ke mu 'bhē- 'woa dōo: <-Kōo' mu -o 'ezin- -a 'kpee yi mu 'le.⟩

²⁹ «-Kōo' mu -o -a 'kpee yi mu 'la 'le bhe, 'bhēla- -yile -kōo' 'laa -Waanbhaa' 'kpale- bhaaplen mu a -can yo 'pegee -goli' yo, 'bhē- vle yo mu ma. 'Bhaaplen mu 'bhe pe mu 'e 'yaanna- -o 'gbu 'kpeeledan gbeya -la zi.

³⁰ 'Duj- bhaaplen mu -za 'la 'kla waa -zadokleya 'waati 'e ba, -Waanbhaa' laa 'bhe -za mu 'e bo -li -klosi 'yi; 'duj- -zon yi 'lē- ma, -ya pe 'zi bhaaplen mu 'kpen ni yreken- 'noo 'kaa -o 'ploo- -o kleza -yoo' mu 'e ma 'bhē- -woo 'gbu 'na 'yee -Waanbhaa' do -kpen ni, 'bhē- -wa gba.

³¹ -Amasroyi -Waanbhaa' yi do -dwa gban, 'bhe yi 'e 'le, -e nu 'drunyan 'yi bhaaplen mu 'e 'kpen 'kitikanle -yaa' 'ledōoleya 'e ma. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu nu mē mu 'kitikanle mē 'la zan 'le, -e 'bhe zan 'e makwan- gban. -E 'bhe makun' -toomasie 'la 'kpa' 'ke 'bhe 'a zron mōkpen' ni 'bhii- wlan -le 'kele- 'bhe -le 'kla -e 'bhe zan 'e bwelawoa gale ba 'bhe 'le.»

³² 'Woo mē mu 'e -wa male Pōlu 'lii dōo mē do -gaa 'bhē- 'bhe -bwela gale ba, 'ke -o 'ke mu 'sōnsile 'a ma, 'bhē- -o -vin mu 'e pe dōo: «Yi -bhēke' ta, 'o nu 'bhe -jan 'e -vin 'e 'male- 'e 'lii, 'bhe 'swa- -gee' -zon.»

³³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pōlu gole- -o plen-.

³⁴ 'Bhē- -duj-, -o 'ke mu -dwa Pōlu zi, 'bhē- 'mu 'e 'kpa' Zesu 'yi: -o -yaa 'bhe mē mu 'e do sii Denisi, 'bhē- 'bhe 'yaa- 'ke -waa' -wa 'e ta 'kitikan mu 'e do 'le; 'bhe 'pegee le do 'la -o -yaa 'bhe sii Damarisi, 'bhē- mē 'ke mu 'ezin-.

18

Pōlu -ja Korenti

¹ 'Bhe blaen, 'ke Pōlu gole- Ateni, 'bhē- 'kee- gele- Korenti -wa 'e ta.

² -E bhōle Korenti, 'kee- Zuufu 'gwlaan- do yele-, -o -yaa 'bhe sii Akilasi. -O 'bhe 'yaa 'kleen 'la 'yi, -o -yaa 'bhe sii Pōn. 'Yee- Akilasi 'pegee -a na Prisili dale laa -mole' bi Itali 'kleen 'e 'yi. -Amasroyi Itali 'kleen 'e ta -bhlēngbe

gblaana 'e, Klodi, 'bhe 'a □pia Zuufu mu 'e 'kpen ni dɔɔ -o go Rɔmu -wa 'e ta. 'Bhela- -yile, Akilasi 'pegee -a na -gwa Itali 'kleen 'e 'yi, 'bhεε- -o □nwa Korenti. 'Bhεε- Pɔlu bhεgwlenya -dwa -o ma.

³ Pɔlu □bwa -o ba, 'bhεε- -o -yaa yewo 'eke- zi, -amasrɔyi 'yee- Akilasi 'pegee Pɔlu 'woye- -yaa do: -O mεε ple -yaa 'ke sɔkpaa' mu dɔ mu 'le.

⁴ -Yitre' yi 'tɔle- -yitre' yi, Pɔlu -yaa ge Zuufu mu daanfe' 'e □la, 'bhεε- -e -yaa -janwo' Zuufu mu 'e 'pegee Greki mu 'e ni -janwo' gbeya do 'yi, 'kooko- -yaa -jan 'e do 'mu 'yi 'bhεε- 'mu dɔ Mεεzan 'sile- -la 'mu a pe 'le.

⁵ 'Dun- Silasi 'pegee Timote dalawoa Masedwani, 'bhεε- 'mu □nwa 'tenle- 'yee- Pɔlu ma Korenti -wa 'e ta, -a 'san 'bhe yi 'e ma, 'yee- Pɔlu -yre gbaanle □bwa -Jan 'Nrale- 'e 'bhεε- 'wole- ba, 'ke -ya pe Zuufu mu 'e ni kpataakpa dɔɔ Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi 'e 'le.

⁶ 'Dun- Zuufu mu 'e waa dɔle Pɔlu 'wojan- mu 'e □la, 'bhεε- -wa -zwanwoa. Pɔlu 'bhe ta dune- 'e -gwa, 'bhεε- -e 'bhe 'yizwan- 'ke 'bhe 'yi bweghlen- 'e 'wlenle-. 'Bhεε- 'bhe □kla -o -bangoza 'e -Waanbhaa' a -jan 'e 'yi 'bhe ma -tɔomasie 'le. 'Bhe blaana, Pɔlu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka □nia -Waanbhaa' a pe zi 'e ta, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhe -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Kee- 'san -zon ma, 'η nu gele boolazi -ge Zuufu kle mu 'e ba, 'bhεε- 'η -Waanbhaa' a -jan 'e wo 'mu ni.»

⁷ Pɔlu 'bhe -jan 'e 'wole-, -e 'pwele- Zuufu mu daanfe 'e □la, 'kee- gele- mεε do ba: -o -yaa 'bhe mεε 'e sii Titusi Zutusi. 'Bhe □yaa gblaana -Waanbhaa' -leε, 'bhεε- 'bhe a 'fe 'e 'yaa- Zuufu mu daanfe' 'e -din.

⁸ 'Bhεε- 'dun-, Zuufu mu daanfe' -kunlii Kripusi 'pegee 'bhe ba 'fa □la mu 'e 'kpen -woo □kpaa Mεεzan 'yi. 'Bhe blaana, Korenti mu 'la □yaa 'mu 'trɔnpa zii' Pɔlu 'wojan- mu 'e □la, 'mu -bebe 'e □kpaa Mεεzan 'yi 'ezin- 'bhεε- -o 'mu wiɲfia □-yi ba Zesu 'to 'yi.

⁹ -Bi do zi, Mεεzan -Waanbhaa' 'a □pia Pɔlu ni -yre zi yele do 'yi dɔɔ: «'Yaa -gblaana' mεε 'kedo- 'kpɔ 'leε, 'e 'yre gbaana 'an -jan 'e 'wole- ba, 'bhεε- 'yaa 'e tagale -titi.

¹⁰ -Amasrɔyi 'mi 'gbu -o 'e zi. Yaa nu dɔle mεε 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'e kun 'bhεε- 'bhe -za 'yɔɔ- kle 'e ni; -amasrɔyi 'an pe mεε -bebe -o -wa 'leε- ta -ge.»

¹¹ 'Bhela- -yile, Pɔlu □bwa Korenti -wa 'e ta, 'kee- mεε mu 'e daana -Waanbhaa a -jan 'e 'le, 'fɔpe 'bhe ge 'tenle- leε do 'ke mle 'srwado- ma.

¹² Galiyon -yaa 'ke Rome mu 'e -waa' -janmatii 'le Akayi 'kleen 'e ta 'waati 'la ba, Zuufu mu 'e -wa □kpaa do 'bhεε- -o -wlenna Pɔlu ma. 'Bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -klu ta.

¹³ -O bhɔle 'bhe □nɔɔ, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mεε 'leε- -ya zi 'bhii- -e mεε mu 'e ngblo 'sie-, 'bhεε- 'mu -Waanbhaa' gba gba gbeya 'la 'bhe gole -o 'ton 'e ma 'bhεε- 'yi.»

¹⁴ Pɔlu -yaa zan -janwole 'sanle- 'ke Galiyon 'a 'pele 'woo- Zuufu mu 'e ni dɔɔ: «Zuufu mu, 'kee- 'kpa bi 'bhii- 'yee- 'gwlaana- 'leε- -za 'yɔɔ- -gɔɔ 'ke -la □kla, 'bhe 'pegee -e 'kpee 'yɔɔya- 'ke □kla, 'η 'yaa- nu dɔle 'ka 'wojan- 'e □la.

¹⁵ 'Dun- 'kee- □kla zaa drɔn bɔlele -jan mu 'pegee bhaaplen mu 'to ta, 'bhεε- 'ka 'gbu a 'ton mu 'e ta, 'ka 'gbu 'bhe -za 'e 'yrebago 'ka 'plen. 'Naa- zi 'bhii- 'η bɔ 'bhe -za 'e ba!»

¹⁶ Galiyon 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele bhe, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ -o go -klu 'e ta.

¹⁷ 'Bhela- -yile, 'ke -o 'kpen zenle- -waa' daanfe' -kunlii Sositeni 'e 'bhe zi, 'bhεε- 'ke -o 'bhe 'kunle. 'Ke -o 'bhe tafefe 'sanle 'kitikanyre 'e 'le ma. 'Dun- Galiyon 'a □kla 'bhii- yaa 'bhe -za 'e 'kpen 'yele-.

Pɔlu ge gbɛ drɛɛwoa- Antiosi -wa 'ɛ ta

18 'Bhɛɛ- Pɔlu ɔmwa 'ezin- Korɛnti -wa 'ɛ ta. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya -srawole -a nɛɛnɛ- Zɛsu 'yi mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- 'yee- 'pegee Prisili, 'bhɛɛ- Akilasi -o ɔbwa -batɔn' do 'yi, 'bhɛɛ- -o -ja Siri 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Duɔ- 'yee- Pɔlu -Waanbhaa' wli ɔkwɛn -sɔ -a ngblo -gweza' 'yi, 'bhɛla- -yile 'ke -ya ngblo -gwele' Sankre -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -ja 'tɛ.

19 -O bhɔle Efɛzi -wa 'ɛ ta, 'ke Pɔlu Akilasi 'pegee Prisili 'tole 'bhɛ ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -e -ja Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla 'bhɛɛ- 'ke -o 'pegee Zuufu mu 'ɛ -o -balɔ klele-.

20 'Bhɛ mu -sromabwa -a ni dɔɔ -e -mɔ 'waati sa 'mu -din, 'duɔ- yaa dɔle 'bhɛ ɔla.

21 -A go bhla 'ɛ zi 'mu -din, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la 'ɛ nu nu gbɛ drɛɛwɔle 'ka taglinɛ.» -E yanle 'bhɛ 'pele- 'le, 'kee-gele- Efɛzi -wa 'ɛ ta -batɔn' do 'yi.

22 -E bhɔle Sezare -wa 'ɛ ta, 'kee- zinalɛ -batɔn' 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- gele- Zeruzalɛmu Zɛsu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ 'pubɔle; 'bhɛ blaɛn 'kee- gele- Antiosi.

23 -E -yrekpaa' 'dama ɔkla 'bhɛ ɔnɔɔ, 'kee- gele- Galasi 'pegee Frizi 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi 'kee- ge 'fuudɔlele Zɛsu zi mu 'ɛ 'kpɛn ta.

Apolosi -o Efɛzi 'pegee Korɛnti

24 -O -yaa Zuufu mi do sii Apolosi, 'bhɛ -daa 'bhɛ ɔya -wa 'ɛ ta Alɛzandri, 'bhɛɛ- 'bhɛ ɔnwa Efɛzi -wa 'ɛ ta. 'Bhɛ 'yaa- 'ke -janwo' mi -lɛle' do 'gbu 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ ɔyaa -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ dɔ 'kee- kan -a -daɔ' ta.

25 -Wa -daanna Mɛɛzan Zɛsu a zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta jan 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhɛ -vavade' ebebele. 'Bhɛla- -yile, -e -yaa Zɛsu a -za 'ɛ 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni 'kee- 'mu daan kplankplan. 'Duɔ- yaa' pɛ Mɛɛzan dɔleya 'ɛ -daɔ' -le -yaa 'ke Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan a pɛ mɛɛ wiinfeza -yi 'tɛ 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.

26 -Yrekpaa' do, 'yee- Apolosi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo zii' Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla 'ke -gblaɛn 'laa kla -a -yi. Prisili 'pegee Akilasi -yaa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ 'yele-, 'ke 'mu 'a 'siile-, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -Waanbhaa' a zi 'ɛ 'yipele 'a ni kplankplan.

27 'Bhɛ blaɛn, 'ke Apolosi 'a 'pele dɔɔ -e gele- Akayi 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -a nɛɛnɛ- Zɛsu 'yi mu 'ɛ 'mu 'a 'liale dɔɔ -e ge 'bhɛ ɔnɔɔ. -Ayile, 'ke 'mu -a dɔ 'sɛwɛ do dɛle- Akayi 'klɛɛn 'ɛ 'yi Zɛsu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni dɔɔ 'kee- ɔbhwa 'mu ba ye, 'mu 'a 'ciɛya- kle 'elɛle. -E bhɔle Akayi, mɛɛ 'la zan mu 'mu ɔkpaa Zɛsu 'yi -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma, -e 'mu -daanna, 'bhɛɛ- -e 'mu 'kpaleya 'ɛ baan' ɔklaa 'bhɛ ba.

28 -Amasɔyi Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'ni 'zi -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'yi yre 'la ɔnɔɔ, -e -yaa 'bhɛ 'yrebakan zii' mɔkpɛn' yre ma kpataakpa; 'ke -ya zɔn mɛɛ mu 'ɛ ni 'bhii- -Waanbhaa mɛɛ 'la zan makwan- 'bhii- Mɛɛ -Bhɛ Mi Krisi 'le, 'bhɛ zan -le -yaa 'ke Zɛsu 'le kpataakpa.

19

Pɔlu -o Efɛzi

1 Apolosi -yaa 'waati 'la ba Korɛnti -wa 'ɛ ta, Pɔlu ɔkaan Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'yi -wa mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e ɔnwa bhɔle Efɛzi -wa 'ɛ ta 'tɛ. -E ɔbhwa 'bhɛ ɔnɔɔ Zɛsu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'ke ta.

2 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- 'mu 'Iɔkpale dɔɔ: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zɛsu 'yi, 'ka Lii 'Wɛɔ 'ɛ 'sɔɔwoa -ɛɛ?» 'Bhɛɛ- 'ke 'mu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Yoooye-, 'o mɔɔ laa a male -lido' dɔɔ Lii 'Wɛɔ -o.»

3 'Bhɛɛ- 'ke Polu -o -lrɔkpale 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi bhe, -o 'ka 'wiɪnfia wiɪnfɛgbeya -gloɔn 'ɛ -dela -yi ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -o pe Polu ni dɔɔ: «-Woo' 'wiɪnfia Zaan a pe mɛɛ wiɪnfɛgbeya 'bhɛɛ- 'yi -yi ba.»

4 'Bhɛɛ- Polu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan mu -yaa dɔ a -la 'ke -o ploɔ -o kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma, Mɛɛ Wiɪnfe' Mi Zaan -yaa 'bhe zan mu -la wiɪnfe -yi ba. 'Dun- -e -yaa pe 'zi Izraeli mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ -woo 'kpa mɛɛ 'la zan -yaa nu nulɛ 'yee- blaɛn, 'bhɛɛ- 'yi; 'bhe mɛɛ 'ɛ 'bhe -le 'ke Zesu 'le.»

5 -O yanle 'bhe -jan mu 'ɛ 'malele, 'ke -o dɔle- -a -la dɔɔ -woo wiɪnfe' -yi ba Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'yi.

6 'Bhe blaɛn, 'ke Polu 'e gbɛ 'kpale -o ta, 'bhɛɛ- 'ke Lii 'Wɛn 'ɛ zinale -o ta. 'Ke -o wli -bhɛɛke' mu 'pele 'sanle, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo.

7 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- bhɔ mɛɛ vu ta ple -din.

8 'Bhe blaɛn, 'ke Polu gele- Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- mɛɛ yaga ta, -e -Waanbhaa' a -bhɛngbeya yaaza 'ɛ -jan 'ɛ ɔwoa mɛɛ mu ni. Yaa -yaa gbɛlaɛn mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lɛɛ 'bhe -janwo' yɛɛ 'ɛ ɔnɔɔ. -E -yaa dɔ 'zi kɛn, 'kooko- mɛɛ mu dɔ Mɛɛzan a -jan 'ɛ ɔla.

9 'Dun- Zuufu 'ke mu -yaa 'mu 'trɔn 'yi dɔ 'zi 'egloɔle Polu 'wojan- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- waa -yaa dɔle- -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi. Drɔɔn', -o -yaa 'sɔnsi zii' Polu 'wojan- mu 'ɛ ma 'ke -o -jan 'yɔɔ- wo Mɛɛzan a zi 'ɛ ma mɔkpen' yɛɛ ma kpataakpa. 'Bhela- -yile 'ke Polu Zesu 'yi mu 'ɛ 'siile, 'ke -o 'pegee 'mu gole- -o plen-, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Tiranusi -a -laklu -wa 'ɛ ta. -E ɔbwa -Waanbhaa' a -janwo' 'ɛ 'wole- ma 'bhe ɔnɔɔ yi 'oo yi.

10 Polu ɔbwa 'bhɛɛ- klele ma lɛɛ ple ta, -asiikɔɔ Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la 'kpen 'yaa- 'bhe Azi 'kleɛn gbɛ do 'ɛ 'yi, 'mu 'kpen Mɛɛzan a -jan 'ɛ ɔmaa.

Seva gbe mu a -za

11 -Waanbhaa' -yaa mɛɛ 'kpeelɛni ma 'sole- maza mu kle 'zi Polu gbɛ zi.

12 'Bhela- -yile, 'kee- -yaa kle sɔgbɛ mu 'le oo, 'kee- -yaa kle mɛɛ ngblo ma 'fuugo- sɔgbɛ mu 'le oo, 'ke -o -yaa 'mu yan Polu 'fle 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa 'mu kpa gade mu 'pegee lii -yɔɔ mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu ma, 'bhe gade mu 'ɛ ɔyaa bhee, 'bhɛɛ- lii -yɔɔ' mu 'ɛ ɔyaa go 'bhe zan mu 'ɛ zi.

13 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'tɛ, Zuufu 'ke mu 'la 'yaa- 'kaan zii' yɛɛkpen- ɔnɔɔ 'ke -o ge 'zina mu -gbɛnlele 'zina lii mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, 'mu ɔyaa zi 'tɛ 'bhii- 'mu 'zina mu 'ɛ -gbɛn mɛɛ mu 'ɛ zi Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'le. -O 'kpen do do -yaa -jan 'la wo 'zina mu 'ɛ ni, 'bhe -le -yaa dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ Zesu 'la 'ke Polu -o 'bhe a -jan 'wo zii', -ka go 'bhɛɛ- 'tɔ 'ɛ 'yi!»

14 Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhe -za -gloɔn 'ɛ kle 'zi, 'mu 'yaa- mɛɛ 'srwapɛ-, 'bhɛɛ- 'mu -yaa Zuufu mu a 'sraka 'lena- mi gbɛlaɛn do 'la -o -yaa 'bhe sii Seva 'bhɛɛ- gbe mu 'le.

15 -O 'bhe -jan 'ɛ 'wole- 'zina do ni, 'ke 'bhe 'a zikpale -o ni gade mi 'ɛ 'lii dɔɔ: «'N Zesu dɔ, 'bhɛɛ- 'n Polu dɔ 'ezin-; 'dun- 'ka mu, -de mu 'gbu -le 'ka mu 'le ɛɛ?»

16 'Zina ɔyaa mɛɛ 'la zan zi, 'bhe -balaa' -o ta, 'bhɛɛ- 'bhe a pe fangan- 'ɛ ɔkpaa -o 'kpen a pe fangan- 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'bhe -yɛɛnkpa' gbɛ -yɔɔ' ɔwoa -o ta, -asiikɔɔ -o -pweɛla 'fɛ 'ɛ ɔla -o tafɛn- 'le 'ke -o blasaan-, 'bhɛɛ- -o madɪnwole -yaa.

17 'Bhe -za 'ɛ ɔzian Efezi -wa 'ɛ ta yɛɛkpen- ɔnɔɔ. 'Kee- kpa Zuufu mu ta oo, 'kee- kpa Zuufu kle mu ta oo, 'o 'kpen 'bhe -za 'ɛ ɔmaa; -ayile -gbɛlaɛn ɔklaa -o 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -o -yaa -gasikpa zii' Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'lɛɛ.

18 Mɛɛ 'la zan 'mu 'e ɔkpaa Zesu 'yi, 'mu -bebe -yaa zan 'mu kleza -yɔɔ' mu 'ɛ 'pele- mɔkpen' yɛɛ ma kpataakpa.

19 MEE 'la zan mu -yaa 'srɔn kle, 'mu -bebe ɲnwa 'mu 'a 'srɔn 'sɛwɛ mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ mu 'mu 'kpen 'kpacielɛ mɔkpen' 'yrɛ ma. 'Bhɛ 'sɛwɛ mu 'ɛ 'plɛɛ 'yaa- 'goli' 'tanɓha 'waa miɛ plɛ bhɛ vu (50.000) bhɔ.

20 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, Mɛɛzan a -Jan 'ɛ 'yaa- zen 'zi 'yee- Mɛɛzan a -glɔɔya' 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee fanɓan- ma.

Efezi mu 'ɛ -o -wɛnna Zesu 'yi mu 'ɛ ma

21 'Bhɛ -za mu 'ɛ klele blaɛn, 'ke Pɔlu 'a 'ledulale *Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'sɛŋ ta dɔɔ -e gele- 'kanɛ- Masedwani 'pegee Akayi 'kleɛn mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e ge 'pwɛɛɛ- Zeruzalemu. -Ya ɲpia dɔɔ: «'Ke 'ŋ -ja 'bhɛ ɲnɔɔ ye, -yoo 'ke -za 'le 'ezin- 'ke 'ŋ ge Rɔmu -wa' 'ɛ ta.»

22 'Bhɛla- -zayile, -ya mado mi plɛ winbwa- Masedwani: Timote 'pegee Erasi. 'Bhɛɛ- 'yee- 'gbu ɲbwa -so 'mu -zanta -yrekpaa' sa ta Azi 'kleɛn 'ɛ 'yi.

23 'Bhɛ 'waati do 'kpo 'ɛ ba, Efezi -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yaanminɓwɔle -yaa Mɛɛzan Zesu a zi 'ɛ -zayi'.

24 Wlan 'ɛ ni, yo do -yaa Efezi -wa 'ɛ ta. -O -yaa 'bhɛ sii Aatemisi. 'Bhɛɛ- can kle mi do -yaa 'yee- -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhɛ sii Demetriusi. 'Bhɛ 'yaa- 'yee- yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu kle -goli' 'tanɓha 'pu 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'mu gon mɛɛ mu 'kɔɔ. 'Yee- Demetriusi 'pegee -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ɲyaa -goli' -bebe 'srɔɔwo 'bhɛ yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu 'ɛ gonle ma.

25 -Yrekpaa' do, -e -yaa' yewonɛ mu 'ɛ 'pegee -can kle mu -vin mu 'ɛ ɲklaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -ya ɲpia 'mu ni dɔɔ: «'Ŋ 'yienii mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' -o -kɔɔa' -naflo mu 'ɛ 'srɔɔwo zii' -kɔɔa' ye 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma.

26 'Duŋ- -zɔn 'yee- Pɔlu 'ɛ -yoo -za mu 'la kle 'zi, 'ka 'yrɛ -o 'mu ma, 'bhɛ 'pegee 'ka 'tron -o 'mu 'yi. -Ya pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: Bhaaplɛŋ mu -o gba yo mu 'la yaan -o 'gbu 'kɔɔ, 'mu 'laa -o 'ke -waanbhaa' -zeze mu 'le. Mɛɛ -bebe 'ɛ ɲkpaa 'bhɛ -jan 'ɛ yi; 'bhɛɛ-, 'bhɛ mɛɛ 'srɛ ŋgblo -siɛla. 'Duŋ- 'bhɛ 'laa kleɛ Efezi -wa do -kplɛn ta -gɛ, 'bhɛ ɲkla 'ezin- Azi 'kleɛn 'kpen -la -yi.

27 -A -danɓ' 'laa nu gole -kɔɔa' yawo 'ɛ do -kplɛn baale ta. 'Kɛla 'bhɛ -o -a -yi 'eyɔɔle 'ezin-, 'bhɛ -le dɔɔ -e nu -kɔɔa' yo da -gbɛɛ 'ɛ gba 'fɛ 'tɔ 'ɛ magale. 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, -kɔɔa' yo 'ɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ nu gale; 'bhɛɛ- 'duŋ- Azi 'kleɛn 'yi mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yela- gba!»

28 Mɛɛ 'la zan mu Demetriusi 'wojan- 'ɛ ɲmaa, yran -gbɛɛ ɲwlaa 'mu zru 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele 'sanle 'egɔɔle dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ɛ -yoo 'egbɛɛle, 'bhɛɛ- 'ɛ 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ɛ, 'yoo- 'egbɛɛle, 'bhɛɛ- 'ɛ 'kpa yo laa -o!»

29 'Bhɛ klele 'tɛ, 'bhɛ -jan 'ɛ -wa 'ɛ 'kpen 'yaanminɓwoa, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'wɛnle. 'Bhɛɛ- 'yee- Pɔlu 'taawoyɔɔn plɛ 'ɛ, Gayusi 'pegee Arisitaki, -o 'mu ɲkwan. 'Mu ɲyaa 'ke Masedwani mu 'le. -Woo 'kunlawoa, 'ke -woo -glaanle', 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'saa 'ɛ gele- 'ke -o -le -waa' -zabla' -kpan 'ɛ ta.

30 'Bhɛ 'yi, Pɔlu 'gbu 'yaa- zi 'bhii- -e ge do -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ 'bhɛɛ- -ya 'gbu zɔn 'mu ni, 'duŋ- Zesu 'yi mu 'ɛ waa dɔɛ a -la 'kee- 'bhɛ kle.

31 'Yee- Azi 'kleɛn 'yi -kunlii gbɛɛn mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'yee- Pɔlu 'gbu 'bhɛgwɛn- mu 'le. 'Bhɛ mu kle ɲkpaa -a ni dɔɔ yaa gele -zabla' -kpan 'ɛ ta.

32 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -zamaa' 'saa 'ɛ 'yaa- -we 'zi 'zoozoo-: -a 'ke mu -yaa -janwo' zii' 'egɔɔle, 'bhɛɛ- waa -yaa so 'eke- 'weli' -yi 'male. 'Bhɛɛ- dɔɔn', -woo -lekpaa 'eke- ta win 'la ma, -o -bebe 'laa -yaa 'bhɛ do.

33 -O -yaa Zuufu 'gwlaan- do sii Alezandri. -Zamaa' 'ɛ 'plɛŋ- mɛɛ 'ke mu 'yee- -za 'ɛ 'yipia ɲ 'bhɛ ni. 'Bhɛɛ- Zuufu -vin mu 'ɛ 'yee- Alezandri 'yɔnna-,

'bhεε- -o -ja 'kele- -zamaa' 'ε 'lεε-. -Ya gbe -lawlenna, 'bhεε- -e -yaa zan -janwole -zamaa' 'ε ni.

³⁴ 'Dun- -wa yele 'bhii- -e -yaa 'ke Zuufu mi 'le, 'ke -woo -weli' 'ε 'wlεnle 'eke- zi 'egbole 'zoozoo- 'ke -wa pe dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo- 'egbenele, 'e 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo 'egbenele, 'e 'kpa ma yo laa -o!» -O □mwa 'bhe 'pele- zi 'fɔ 'bhe -bεenna 'lεε ple -din.

³⁵ 'Fɔ boolazi, 'bhεε- -waa' -wa 'ε ta 'sewede mi 'ε 'bhe gbeswa- -zamaa' 'ε tagale ta; 'bhεε- 'bhe pe -o ni dɔɔ: «Efezi mu, mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- Efezi mu 'ε 'mu -le -kɔɔa' yo da -gbεε Aatemisi gba 'fε 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'ε gooba mu 'le, 'bhe 'pegee 'yee- yo 'ε bhɔɔma -yrine' 'ε -daa lafle' ma, 'bhεε- -e -balaa' 'tre ma.

³⁶ Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhe ma zaabole. 'Dun- 'ke -yoo 'bhe gbεen- bhe, -ka 'ka zrukpa, 'bhεε- 'ka 'laa 'kɔɔle- -za 'kedo- 'kpɔ klele ma blaale-.

³⁷ -Amasɔyi, 'ka □nwa mεε ple 'la 'le -ge bhe, waa -kɔɔa' yo 'ε gba 'fε 'ε □la pe 'kedo- 'kpɔ 'silε-, 'bhεε- waa a 'tɔ 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'pele-.

³⁸ 'Bhεε- 'dun-, 'ke Demetriusi 'pegee -yaa' yewone mu 'ε -woo -la ma janwoa- dɔɔ mεε 'ke -za 'ke □kla -o ni, 'kitikan yi mu dɔle -o, 'bhεε- -kɔɔ' 'wiinj- mεε gbilaan mu 'ε 'mu -o ye. -O sɔ gele- 'mu ta ye waa -za 'ε 'yrebago zayi'.

³⁹ 'Ke 'kaa- zi 'bhii- 'o 'kaa- -za 'bhεeke 'yrebago, -kɔɔ' nu 'bhe klele -kɔɔ' a 'klankeba yi 'ε le.

⁴⁰ 'Dun- -za 'la □kla -zɔn, Rome mu 'ε sɔ -lale' -kɔɔ' ta dɔɔ -kɔɔ' -o -wlεn 'zi -o ma. -Amasɔyi -kɔɔ' □klaa 'eke- ba, -za 'la ma, win laa -o 'bhe ma, 'bhεε- -kɔɔ' 'laa nu 'sɔle- 'bhe 'yipele mεε 'kedo- 'kpɔ ni.»

⁴¹ Waa -wa 'ε ta 'sewede mi 'ε 'yanle 'bhe -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya pele- mεε mu 'ε ni dɔɔ -o piila-, 'bhεε- -o ge -o ba -le ma.

20

Pɔlu -ja Masedwani 'pegee Greki mu a 'kleen 'ε 'yi

¹ Efezi mu 'ε -woo tagaa- 'waati 'la ba, 'ke Pɔlu Zesu 'yi mu 'ε 'lekpale 'eke- ta, 'bhεε- 'kee- 'fuudole -o ta. 'Bhe blaana, 'kee- zi -yɛwole -o ma dɔɔ -e gele- Masedwani.

² Pɔlu 'kanaa 'bhe 'kleen 'ε 'yi, 'kee- ge 'fuudolele Zesu 'yi mu 'ε ta -jan -bebe 'le. 'Bhe blaana, 'kee- gele- Greki mu a 'kleen 'ε 'yi.

³ 'Bhεε- 'kee- mle yaga klele- 'bhe □nɔɔ. -E -yaa zan bɔle -batonj' do -yi 'bhεε- -e ge Siri 'kleen 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'ke -ya male- dɔɔ Zuufu mu 'ε 'yaa- 'dukpa zii' -a de zayi'. 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- dɔɔ -e niinale -a da zi 'ε zi 'kee- kan Masedwani.

⁴ 'Gwlaan- 'srwaple- -le -ja 'yee- Pɔlu madole Azi 'kleen 'ε 'yi 'taa 'ε ta: Pirusi 'la 'yaa- da Bere -wa 'ε ta 'bhe gbe Sopateε, 'bhεε- Arisitaki 'pegee Sekɔndusi, 'mu 'yaa- da Tesaloniki -wa 'ε ta; 'bhεε- Gayusi, 'bhe 'yaa- da Deebi -wa la, 'bhεε- Timote, 'bhe 'yaa- da Lisitri, 'bhεε- Tisiki 'pegee Trofimu: 'mu 'yaa- da Azi 'kleen 'ε 'yi.

⁵ 'Bhe mεε 'srwaple- 'ε -ja 'tenle- 'o ma Troasi -wa 'ε ta -yɛkpa' 'soo 'kanle- blaana.

⁶ 'O mɔɔ 'gbu, 'o -batonj' do □sia Filipu -wa 'ε ta 'bluu 'wlεn kle bhle 'feti 'ε blaana. 'O -yɛkpa' 'soo □kla zi 'ε 'lii 'bhεε- 'bhe -yɛkpa' 'soo mi 'ε ma, 'o □wlaa Troasi -wa 'ε ta 'tε. 'Bhεε- 'o -gbεeyi' do □kla 'bhe □nɔɔ.

Pɔlu -yɛkpa' 'srwaple- □kla Troasi

⁷ Zuufu mu a -yitre' yi 'ε ma yroma 'ε zi, 'o □klaa 'eke- ba Mεεzan a pebhle 'ε 'bhle zayi' 'eke- zi. 'Bhεε- 'dun-, Pɔlu -yaa zan gelawole 'taa do ta 'bhe ta

tooklin- yi 'e 'le bhe, 'bhela- -yile, -e -janwoa mɛɛ 'la zan mu □klaa 'eke- ba 'mu ni. 'Bhɛɛ- -e□mwa -janwole 'e zi 'ke 'bhe ge 'tenle- blandrɛyi ma.

⁸ 'O 'klale- -yaa 'eke- ba 'sangaso 'kpee 'la □la, -lanbha -bebe 'bhile- -yaa 'bhe □la.

⁹ -O -yaa -zwanne do sii Eyutisi, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaale- -yaa 'bhe 'fekpee 'e feneti 'e do -lii. Pɔlu -yaa -mɔ 'zi -janwole 'e zi, 'bhela- -yile 'ke yi 'kpale 'yee- -zwanne 'e 'yre ta, 'bhɛɛ- 'kee- yidɛle 'egbenele. -Yaa' yidɛ gbɛ -yoo' 'e 'koo, -a yri -gwa -a 'gbu -za 'le, 'bhɛɛ- 'kee- gole- laanima 'sangaso yaga mi 'e 'wiinj, 'kee- nule- baale 'tre ma. -O □nwa -a -lawlenle, 'duj- -wa □ya 'bhii- -e -gaa gban.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Pɔlu zinale, 'kee- gele- kulale 'yee- -zwanne 'e ta, 'ke -ya binale -a gbɛ -yi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- doo: «'Ka 'laa yienkanle, yaa gale -li!»

¹¹ 'Bhe blaani, 'ke Pɔlu 'sanle -a -zanta' 'sangaso 'kpee 'la 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'e 'klale- -yaa 'eke- ba 'bhe □la 'bhe □nɔɔ. 'Bhɛɛ- 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'e -o 'bluu 'e takaa-, 'bhɛɛ- -wa □bhla 'eke- zi. 'Bhe blaani, 'ke Pɔlu -janwole -o ni 'ezin-, 'ke 'bhe ge 'tenle tooklinle ma. -E yanle 'bhe 'le, 'kee- jilale.

¹² Eyutisi a mɛɛ mu 'e □nwa -a 'silɛ-, -e -yaa -a -yre ma; 'bhɛɛ- 'mu -ja 'kele- 'mu ba 'fɛ 'le ma. 'Bhe -za 'e □kla mokpen' zrukpaaza 'le.

Pɔlu -daa Troasi -wa 'e ta, 'bhɛɛ- -e -ja Mileti

¹³ 'O mɔɔ -kaan Pɔlu 'lɛɛ -batonj' 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'o -ja Asosi -wa 'e ta. 'Yee- Pɔlu pe doo -e gele- Asosi -a gaan ma 'tre ma zi 'e zi. -E -yaa zi 'bhii- 'o ge 'eke- magben 'bhɛɛ- -wa 'e ta, 'bhɛɛ- -e -yaa nu bɔle 'o zi -batonj' 'e 'yi 'bhɛɛ- □nɔɔ.

¹⁴ -E bhɔle 'o ta Asosi -wa 'e ta, 'wa □sia -batonj' 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'o -ja Mitileni -wa 'e ta.

¹⁵ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o gole- Mitileni, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'bhɔle Kiosi -din. 'Bhe -yrekpaai ple mi 'e ma, 'ke 'o 'nule 'tenle- Samosi ma. 'Bhɛɛ- 'bhe -yrekpaai yaga mi 'e ma 'o □wlaa Mileti -wa 'e ta 'te.

¹⁶ Pɔlu -yaa zi 'bhii- 'o Efezi -wa 'e makpa', 'duj- yaa -yaa zi 'bhii- 'o dula- -a nɔɔ-, 'kooko- 'waa mɔ 'bhe Azi 'kleen 'e gbɛ do 'e 'yi. -Amasroyi -a 'krotowole -yaa, 'kooko- 'kee- -yaa so a klele- 'bhɛɛ- Pantekoti yi 'e bhɔ 'o ma Zeruzalemu -wa 'e ta.

Pɔlu -o Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'e -lɛɛ mu 'e □lia zii'

¹⁷ Pɔlu -yaa 'waati 'la ba Mileti -wa 'e ta, 'kee- kle bɔle- Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'e -o 'lɛɛ mu 'e ni, 'kaa 'mu 'nu 'ten -a ma 'bhe □nɔɔ.

¹⁸ 'Bhe mu nule 'tenle- -a ma 'bhe □nɔɔ, 'ke -ya pele- 'mu ni doo: «'N nɛɛɛ- mu, 'kee- san 'η 'nu yi -yrekpaai' □lwa mi 'e ma Azi 'kleen 'e 'yi, 'kee- nu 'tenle- -zon ma, 'ka 'mi 'taawogbeya 'pegee 'η kleza mu 'e 'kpen do 'ka 'plen -ge.

¹⁹ 'N yewoa□ Mɛɛzan ni 'ke 'mi 'η 'gbu mazinaa 'waati 'e 'kpen ba, 'ke 'η wisi, 'bhɛɛ- 'ke 'η -yrenbhle' Zuufu mu 'e 'koo -waa' 'dukpaaza mu 'e 'yi 'η ma.

²⁰ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin- doo 'naa 'ka 'gbu a -nafan maza 'kedo- 'kpo gaanle 'ka ma -titi. 'N -Waanbhaa' a -jan 'e 'kpen □woa 'ka ni 'ke 'η 'ka daan 'kele-, mokpen' 'yre ma 'bhe 'pegee 'kaa- 'fɛ mu 'e□la.

²¹ 'An □pia Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'e ni doo -o 'plooo- -o kleza -yoo' mu 'e ma, 'bhɛɛ- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'kpa Mɛɛzan Zesu 'yi.

22 'Dun- -zon, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'η 'yoo- Zeruzalemu 'taa 'ε 'bhεε- ta -ge. Lii 'Wen 'ε 'bhε -le 'bhε 'taa 'ε 'wla zii' 'η zi, 'dun- -za 'la nu 'tenle- 'η ma 'bhε □nɔɔ, 'naa 'bhε do.

23 'Bhεε- 'dun-, 'ke 'η □kaan -wa 'oo -wa 'la ta, Lii 'Wen 'ε -yoo 'η 'kpeelean zii' doo -o nu 'η bɔle -kaso 'yi 'bhε pegee -o nu -yren mu 'kpale- 'η ta -a □nɔɔ ye.

24 'Dun- 'naa -o 'η 'gbu -si 'ε yienkan zii'. 'Kela 'bhε -o 'mi ma 'egloole 'bhε -le doo Mεezan Zesu ye 'la gbεkpa- 'mi 'kɔɔ, 'η sɔ 'bhε 'wole, 'bhεε- 'an 'leyan- -a ma. 'Bhε ye 'ε 'bhε -le 'ke 'η -Waanbhaa' a -lileya ma -jan 'Nrale- 'ε 'bhεε- 'wo mɔkpen' ni.»

25 «'N 'yaa- 'ka ba 'waati 'la 'kpen ba, 'η □bwa -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya -wa 'ε ma jan 'ε wole ma 'ka ni; 'dun- -zon 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka do 'kpo 'yre 'laa nu 'η 'yele- -li -zon blaṅ.

26 'Bhela- -zayile, 'mi -o -a pe 'zi 'ka ni -zon -ge kpataakpa doo: 'ke 'ka do 'kpo □nia, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhε 'laa dale 'mi ba.

27 -Amasroyi 'η -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen -zronna 'ka ni 'ka 'bheez- 'ε 'yi, 'bhεε- 'naa a zru maza 'ε 'kedo- 'kpo gaanle 'ka ma.

28 'Bhela- -yile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'bhε 'pegee -ka 'ka 'yrekpa 'ezin- Lii 'Wen 'ε -e 'ka 'yalaa mεε 'la zan mu gooba 'mu ba, 'bhii- -o yalaa' -bhlaa mu gooba gɔnε- 'la gbεen-. -Waanbhaa' -yaa' mεε -ledo' 'la 'srɔɔwoa- -a 'gbu Gbe 'ε gale 'ε ma, -ka 'mu -gblakun' 'elrele.

29 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η gele blaṅ, mεε 'ke mu nu wlale 'ka plen- 'bhii- -bɔn 'yi srɔpe mu wla gɔnε- 'la gbεen- -bhlaa 'ledo- plen-; 'bhεε- waa nu -a 'tolε- 'ka mu -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε ma.

30 'Ali- 'ka mu 'gbu ba mεε 'ke mu nu -wlenle' bhla ma -jan mu wolele, 'bhε klegbeya 'ε 'yi bhe, -o nu Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu -yinile; 'bhεε- 'mu nu dole -o zi.

31 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'te, 'bhεε- -e do 'ka 'kpee 'bhii- lεε yaga ta 'η □bwa zruwlale ma 'ka 'kpee -bi zi 'pegee -yrekpa' 'fɔ 'bhε ge 'tenle- 'η 'yre 'yi 'klaale- ma 'ka ba -zayi'»

32 «'Bhε ya 'ε 'yi, 'η 'yoo- 'ka gbεkpa' zii' -zon -Waanbhaa' 'pegee -yaa' -lileya ma -jan 'ε 'kɔɔ. 'Bhεε- 'bhε 'serj -o 'yela- ni 'kee- fanṅan- do 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhεε- -e 'ciεn 'la 'twa- -yaa pe mεε 'gbewole mu 'ε 'kpen ni -e sɔ 'ka gbale- 'bhε ba.

33 'N 'yre 'laa 'bhɔle- -lido' 'ka do 'kpo 'kɔɔ -gɔli' oo, 'kaa- -can oo 'bhε 'pegee 'ka ta dunε- mu 'ε zi.

34 'Bhεε- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'η mado mu 'pegee 'mi 'gbu 'lεbɔ- pe mu 'pegee 'o maza -yanwo' pe mu 'ε 'η 'mu 'srɔɔwoa□ 'η 'gbu a 'tefuu wianle- -la ma.

35 'Mi 'a -zronna 'ka ni gbe 'ε 'kpen ma doo -kɔɔ' yewo, 'bhεε- -kɔɔ' sɔ bhɔle- 'ezin- 'kɔɔfɛnzan mu ba. 'Bhε ya 'ε 'yi, Mεezan Zesu -jan 'la □woa -kɔɔ' ni 'bhε bo -kɔɔ' 'kpee; -ya 'pia- doo: <'Duma 'la 'bhε -o pe nale mεε ni 'bhε 'yi, 'bhε gbalaṅ -yiya' pe -srɔɔwole mεε 'kɔɔ 'bhε ni.»

36 Pɔlu 'yanle- 'bhε -jan mu 'ε 'wolele -o ni, 'ke -o 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -o 'kpo zenle- 'tre ma, 'bhεε- 'ke -woo 'seriwole.

37 Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'yaa- wisi' zii' Pɔlu zi -a ge bhla 'ε zi, 'bhεε- -o -yaa -a -tuubo' 'zi -a -srawo' bhla 'ε zi -o ma.

38 -O ta -yaa sun 'egbenele, -amasroyi -ya □pia -o ni doo waa -yaa nu 'eke- yele 'ezin- -li. 'Bhε blaṅ, 'ke -o gele- -a madole -yaa' -baton' 'ε 'si yre nɔɔ-.

POLU -JA ZESU 'SREYA- KLELE ROMU

21

Polu 'pegee -a zi mu 'ε -woo ge 'zi Zeruzalemu

1 'O 'yanle- 'o 'srawolele Efēzi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε -lɛɛ mu 'ε ma, 'ke 'o gele- bɔle -baton' do 'yi. 'O gele- -trɛɛ 'ke 'o 'tenle -wa do ma, -o -yaa 'bhe sii Kosi, 'bheε- weyi- 'mlingole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o 'bhole Rodi -wa 'ε ta. 'O gole 'bhe ɲɔɔ, 'ke 'o gele- Patara -wa 'ε ta.

2 'O ɲbhwa -baton' do ta 'bhe ɲɔɔ, 'bhe 'yaa- ge 'zi Fenisi 'klɛɛn 'ε 'yi; 'o bɔle 'bhe 'yi 'te, 'ke 'o jilale.

3 Weyi- 'mlingole -yaa 'klɛɛn 'la 'bhe zi 'bheε- 'ke -o -yaa 'bhe sii Sipru, 'o ɲbhwa 'bhe -din: 'wa ɲya bhlo gbɔɔn ma 'ke 'woo- -baton' 'ε 'yi. 'Bheε- 'o 'yee- Sipru 'klɛɛn 'ε ɲtwa weyi- ba -yre ta, 'bheε- 'o -ja Siri ba -yre ta, 'bheε- 'o -ja 'tenle- Tiri -wa 'ε ma. 'O 'yaa- -baton' 'la 'yi, -o 'bhe 'yi 'kwe mu 'ε -zinaa' 'yee- Tiri -wa 'ε ta. 'Bheε- 'o -zinaa' 'bhe ɲɔɔ.

4 'Bheε- 'o Zesu 'yi mu 'ke mu ɲya 'bhe -wa 'ε ta, 'bheε- 'o 'pegee 'mu -yrekpa' 'srwaple- -gaa 'eke- 'yi. Lii 'Wen' 'ε 'yaa- 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kpeelekaan zii' dɔɔ 'yee- Polu 'laa gele Zeruzalemu.

5 'Dun-, 'o 'yanle- 'bhe -yrekpa' 'srwaple- 'ε klelele 'eke- 'yi, 'ke 'wa 'pele dɔɔ 'o gbaanle- 'waa- 'taa 'ε zi. 'Bheε- 'yee- Tiri -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε, -o 'pegee -o na mu 'ε 'bheε- -o -nɛ mu 'ε, -o 'kpen -ja 'o 'madɔle -wa 'ε -zanta' weyi- 'ε 'le ma. 'Bheε- 'o 'kpen 'o 'kpɔ ɲzian 'bhe ɲɔɔ 'trɛ ma, 'ke 'woo 'seriwole.

6 'Bhe bla' 'ke 'woo 'srawole 'eke- ma 'bheε- 'ke 'o mɔɔ gele- 'sanle- -baton' 'ε 'yi; 'bheε- 'woo- mu -niinaa' -o -zanta' -o ba -le ma.

7 'O 'waa- weyi- ta 'taa 'ε 'leyaan- Tolemasi -wa 'ε 'bheε- ta. 'O 'pwela- -baton' 'ε 'yi, 'bheε- 'o -ja -wa 'ε 'kpee 'bhe ɲɔɔ Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'pubɔle. 'Bheε- 'o 'pegee 'mu -yrekpa' do -gaa 'eke- 'yi.

8 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'o -gwa Tolemasi, 'bheε- 'o -ja Sezare -wa 'ε ta. 'O 'bhole- -a nɔɔ-, 'ke 'o gele- 'o zenle Filipu ba; -e -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo mi 'le. Zesu 'yi mu 'ε -o 'gwlaan- 'srwaple- 'la makwan- Zeruzalemu dɔɔ 'mu 'bho -o ba ye 'ε 'le, 'yee- Filipu -yaa 'bhe 'gwlaan- 'srwaple- 'ε do 'le.

9 -A -lu -gbla -yaa yizie, 'bheε- 'mu ɲyaa -Waanbhaa' -lela' janwo le mu 'le.

10 'O -yrekpa' -bebe ɲkla gban bi 'yee- Filipu ba, 'bheε- -Waanbhaa' -lela' janwo mi do -daa Zude 'klɛɛn 'ε 'yi: -o -yaa 'bhe sii Agabusi.

11 'Bhe mɛɛ 'ε 'nule- 'o ta, 'ke 'bhe Polu a 'sentru 'ε 'sile, 'bheε- 'ke 'bhe 'bhe 'gbu gaan mu 'pegee 'bhe gbe mu -yrelle' 'bhe 'le, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «Lii 'Wen' 'ε pe dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan a pe -le 'ke 'sentru 'lɛɛ- 'le, Zeruzalemu ɲɔɔ Zuufu mu 'ε nu -a -yrelle' gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bheε- gbɛɛn-. 'Bheε- -o nu -a 'kpale- Zuufu kle mu 'ε 'kɔɔ».

12 'O 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'o mɔɔ 'gbu 'pegee Sezare Zesu 'yi mu 'ε Polu 'sromabɔle dɔɔ yaa gele Zeruzalemu.

13 'Dun- Polu pe 'o ni dɔɔ: «-Mele ɲkla 'bheε- 'ka -o wisi' zii', 'bheε- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'ɲ -gblozi' ga ɛɛ? 'Mi 'gbu 'yrisriwale -o, waa pele -kaso 'yi boza do -kplɛn ma, 'ɲ 'yrisriwale -o 'ezin- 'ɲ deza ma Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ε -zayi' Zeruzalemu.»

14 'Waa- -jan 'ε yaa 'solɛ- Polu zru gole Zeruzalemu 'taa 'ε ni, 'bheε- 'woo tagaa-. 'Bheε- 'o pe dɔɔ: «Bhaa 'ke 'kela 'bhe -o -Waanbhaa' zru maza 'ε 'le 'bhe -le kle!»

15 'O 'yanle- 'bhe -yrekpa' 'dama 'ε galele Sezare, 'ke 'o 'waa- pe mu 'ε maga' 'bheε- 'woo -dwa Zeruzalemu 'taa 'ε ta.

16 Sezare -wa 'e ta Zesu a -klan]lane mu 'e 'ke mu □nwa 'o 'madole, 'o 'yaa-nu 'o zenle mee 'la zan ba, -o -ja 'o 'le 'bhe mee 'e ba -le ma: -o -yaa 'bhe mee 'e sii Minason, 'bhe:- 'bhe □yaa da Sipru 'kleen 'e 'yi. -A 'kpale- □mwa gban Zesu 'yi.

Polu -ja Zaki taglinle Zeruzalemu

17 'O 'bhole- Zeruzalemu, 'ke 'o neene- mu 'e -woo 'cieya- klele- zrukpa' ta.

18 'Bhe ta tooklin- yi 'le, Polu -ja 'o 'le Zaki ba. Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'mu 'lee mu 'e 'kpen □klaa 'eke- ba 'yee- Zaki ba.

19 'O 'yanle- -o 'pubolele, 'bhe:- Polu -jan 'e □sia. -Waanbhaa' -za mu 'la 'kpen □kla a gbe zi Zuufu kle mu 'e 'plen, -e 'mu 'kpen do do 'yigonna -o ni.

20 -Wa wojan mu 'e 'male-, 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhole. 'Bhe:- 'ke -wa peleyee- Polu ni doo: «'O neene-, 'yaa 'yele- ee, Zuufu 'waa -bebe 'e □kpa' Zesu 'yi; 'ali- 'duj- -zon, -o 'kpen bloole -o -li Moizi a *'Ton' 'e ma.

21 Mee 'ke mu □nwa -a pele -o ni 'kaa 'bhi 'a □pia Zuufu mu 'la 'mu -o Zuufu kle mu 'e 'plen- 'mu ni doo 'mu 'ploo- Moizi 'a 'ton mu 'e 'klosikunle ma, 'bhe:- 'bhi 'a □pia 'ezin- doo waa -o -ne mu 'e 'wlae- 'kleen 'yi; 'bhe 'pege waa Zuufu mu 'si ta -za mu 'e -klosikunle 'ezin-.

22 'Bhe:- 'o nu 'bhe klele 'nale- -a ma 'te ee? Wlan 'e ni, -o nu a male doo 'e □nwa.

23 'Bhela- -yile, 'woo- zan -jan 'la 'wole- 'e ni 'taawo 'bhe:- ta: Mee yizie -o 'o 'plen -ge, 'mu -Waanbhaa' wli □kwan -za do klele ma (-wa □pia doo waa nu -ween 'mile-, 'bhe 'pege waa nu -o ngblo -gwel' 'sani- -o yan -o 'gbewo 'sraka 'e golele).

24 Ge wla -o -le *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'bhe:- mee 'gbewo 'sraka 'e, -ka 'bhe go. 'Bhe blaen, 'bhi -o 'kpen 'gbewo 'sraka ma -goli' 'e 'bhe gbawo, 'kooko- 'bhe blaen -o so -o ngblo -gwel' 'te. 'Kee 'bhe □kla 'bhe gbene- bhe, Zuufu mu 'e 'kpen nu -a 'yaangole 'bhii- -o -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kpa' 'e ma, wlan laa -yaa 'mu do 'kpo' le. 'Bhe klegbeya 'e gbeen- bhe, mokpen' nu 'a 'yaangole 'bhii- 'bhi 'gbu 'ezin-, 'e Moizi 'a 'ton mu 'e 'klosikun.

25 'Kee- □bwa Zuufu kle mu 'e 'mu a pe ta, -o 'ke mu 'la □wlaa Zesu 'yi, 'o -za mu 'la 'ledulaa 'mu ba za 'yi, 'o 'bhe -za mu 'e 'sewe yoonia- 'mu ni, 'bhe:- -wa □pia 'mu ni 'bhe 'sewe 'e 'yi doo: -o yo -gbaa 'ke wi mu 'la 'le waa 'mu 'bhiele-, 'bhe:- waa wi yien bhiele 'bhe 'pege wi mu 'la -gaa 'mu -dewolele waa 'mu wi mu 'e bhiele; 'bhe:- waa -yanbhooya klele.»

26 'Bhe klele 'te, 'ke Polu dole- -o wojan 'e □la. 'Bhela- -yile, 'bhe ta tooklin- yi 'e 'le, 'ke 'yee- Polu 'kpale 'woo- mee yizie ba, 'bhe:- 'ke -o gele- -o 'gbewo 'sraka 'e gole -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. 'Bhe:- -o 'kpen do do a 'sraka gole -yaa nu yanle yi 'la 'le, 'yee- Polu 'gbu 'bhe yi 'e □pia -o ni mokpen' yre ma. 'Bhe yi 'e 'yaa- nu bhole -yrekpa' 'srwaple- 'kanle- blaen.

27 'Bhe:- -yrekpa' 'srwaple- 'e 'yaa- zan 'yanlawole, 'ke *Azi 'kleen 'e 'yi Zuufu mu 'e Polu 'yele -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. 'Bhela- -yile, 'ke Zuufu mu 'e yran wlae -zamaa' do 'yi Polu ma, 'bhe:- 'ke -wa 'kunle.

28 'Ke -o -gbekanle 'egloole doo: «'O 'yienii Izraeli mu, -ka nu bhō 'o ba! Mee 'la zan -o 'kaan zii' yrekpen- □nō 'kee- ge Izraeli mu 'e ma jan -yō' wolele, 'yee- mee 'e 'yele- -ge. -E mee mu 'e daan 'zi doo -kōōa' 'ton mu 'e 'pege -kōōa' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'mu 'laa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo' le. 'Bhe:- droon' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la 'bhe -o 'wen, -e 'bhe 'trindwa;- -amasoyi -e □nwa 'ke Zuufu kle 'ke mu 'le 'bhe □la!»

²⁹ -O -yaa -la 'zi -a ta 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasrɔyi Trofimu 'la 'yaa- da Efɛzi -wa 'ɛ ta, -o 'bhe ɔya 'yee- Pɔlu zi -wa 'ɛ 'kpee. 'Bhɛɛ- -o 'kpee ma, Pɔlu -wlaa 'bhe 'le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɔla.

³⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'bhe -jan 'ɛ Zeruzalɛmu -wa 'ɛ -bɔdia; 'bhɛɛ- mɛɛ 'saa 'ɛ -daa blasanlele -wa 'ɛ 'kpee yrɛkpen- ɔnɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ke -o Pɔlu 'kunle, 'ke -wa -glaanle', 'bhɛɛ- 'ke -wa 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɔla. 'Ke -o 'bhe 'koŋ 'mu 'ɛ 'liitanle blaale- -o -zanta'.

³¹ -O -yaa zan 'yee- Pɔlu dele bhla 'la ba, 'ke Rome mu a -srwase' -wa do 'la 'yaa- Zeruzalɛmu 'bhe ta -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ, 'bhe 'a 'male dɔɔ -wa 'ɛ 'kpen -bɔdia.

³² -Srwase' -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ 'bhe 'male-, 'bhe yrɛ do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'kee- -srwase' 'ke mu 'pegee -srwase' -kunlii 'ke mu 'siile, 'bhɛɛ- 'ke 'mu gele- blasanlele -zamaa' 'ɛ ba -yrɛ ta. -Ayile, 'woo- -zamaa' 'ɛ 'yrɛkpale -srwase' -kunlii mu 'ɛ 'pegee -srwase' mu 'ɛ ma, 'ke -o 'ploole Pɔlu zɔnle ma.

³³ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ -ya mabɛɛnle Pɔlu -din, 'ke -ya pele- dɔɔ -wa 'kun, 'bhɛɛ- -wa gbe ta mu bɔ 'ke piibhe kpɛle- ple 'le. 'Bhɛ blaan, 'kee- mɛɛ mu 'ɛ 'lrɔkpale dɔɔ -dele 'yee- Pɔlu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -mɛ pe za -la ɔkla.

³⁴ 'Dun- mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- -gbekan' zii' 'zoozoo-; 'bhɛɛ- -o -liijan' mu 'ɛ gole- -yaa 'eke- ma. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ yaa -yaa 'sɔle -za 'kedo- 'kpɔ 'yaangole -zamaa' 'ɛ 'weli 'zoozoo- 'ɛ 'kɔɔ, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge 'yee- Pɔlu 'le -srwase' mu yi 'fɛ -gbaa -gbɛɛɛ 'ɛ ɔla.

³⁵ -O gele 'kele-, 'bhɛɛ- o bhɔle 'fɛ bhonj 'ɛ ta 'waati 'la ba, -zamaa' 'ɛ 'yi yran 'ɛ 'kɔɔ, -srwase' mu 'ɛ -o Pɔlu -kpaɔ -o bhlo ma, 'bhɛɛ- -o -kaan -o plɛŋ-.

³⁶ -Amasrɔyi -zamaa' 'saa do dɔle -yaa -o zi 'ke -wa pe 'egbɔle 'eke- zi dɔɔ: «-Ka mɛɛ 'lɛɛ- dɛ, 'bhɛɛ- 'kaa go 'o 'yrɛ ɔla! -Ka mɛɛ 'lɛɛ- dɛ, 'bhɛɛ- 'kaa go 'o 'yrɛ ɔla!»

Pɔlu -o -a 'gbu zi janwo 'zi Zuufu mu 'ɛ 'le ma

³⁷ -O -yaa zan Pɔlu 'wlale- bhla 'la ba -srwase' mu yi 'fɛ -gbaa -gbɛɛɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'N sɔ -jan sa wole- 'ɛ ni ɛɛ?» 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ 'bhe 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'E! Zaa- 'ɛ sɔ Greki wli pele- ɛɛ?»

³⁸ Ezipu mi 'la mɛɛ mu -wlɛnna 'o 'wiinj- Rome mu 'ɛ ma 'edrele 'bhɛɛ- -e -ja 'ke mɛɛ dɛ mu 'waa yizie 'le -kpe 'ɛ ta, 'bhi -le 'laa 'bhe zan 'ɛ 'le ɛɛ?»

³⁹ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pɔlu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'mi -o 'ke Zuufu mi -la -le, 'bhɛɛ- 'ɛ da Taasi -wa 'ɛ ta, Silisi 'kleɛɛ 'ɛ 'yi: 'ɛ ɔya -wa 'ɛ -yoo 'ke -wa -gbɛɛɛ do 'le. 'E 'zoole-, -a 'to 'ke 'mi 'ɛ zi jan sanɛ- wo 'waa- mɛɛ mu 'ɛ ni doo.»

⁴⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ 'bhe -jan 'ɛ 'nale- 'yee- Pɔlu ni. 'Bhɛ 'yi, 'kee- dulale 'fɛ bhonj 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya gbe -wlɛnle' -zamaa' 'ɛ ni 'kaa -woo taga doo. -Woo tagale 'tɛ, 'kee- -janwole 'sanle -o ni Ebre wli 'ɛ 'yi.

22

¹ 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'N nɛɛɛ- mu 'pegee 'ɛ dɛ mu, 'ɛ 'yoo- zan 'ɛ zi jan mu 'la 'wole- 'ka ni -gɛ -zɔn bhe, -ka 'ka 'trɔnkpa 'ɛ ni 'elrele.»

² -Wa yeke 'bhii- -e -yaa -janwo' zii' -o ni Ebre wli 'yi, 'ke -woo tado baanwole 'ezin-. 'Bhɛɛ- Pɔlu 'a 'pele -saan -o ni dɔɔ:

³ «'N 'yoo- 'ke Zuufu mi -kposɔɔ 'le, 'bhɛɛ- -woo' 'ɛ ɔyaa Silisi 'kleɛɛ 'ɛ 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Taasi 'bhɛɛ- ta. 'Dun- -woo 'ɛ 'trolla- Zeruzalɛmu -gɛ. 'N daan mi -yaa -Gamalieli -la -le, 'bhɛɛ 'ɛ -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'a 'tonj mu 'ɛ -daanna

'yela- 'koo kplankplan. 'N □yaa -Waanbhaa' a -za 'ε -vavade 'bhii- 'ka mu -a kle 'zi -zon gōne- 'la gbēen- bhe.

⁴ 'Mi 'gbu 'yaa- 'yrenkpa' mεε 'la zan mu -yaa 'taawo zii' 'yee- Mēezan a zi 'lεε- ta 'mu ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- -o dele ma. 'N 'gwlaan- mu 'pegee le 'ke mu -kwan 'bhεε- 'an □pia 'kaa -woo -yre, 'bhεε- -woo bo -kaso 'yi.

⁵ 'Sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε 'pegee -koo' 'a 'gwlaan- gbilaan mu 'ε 'mu -o 'η 'srε 'le 'bhe -za 'ε ma. 'Wole- 'lεtre mu □kpaā 'η 'koo 'kaa 'η ge 'mu 'na -koo' nεεne- Zuufu mu 'la □yaa Damasi -wa 'ε ta 'mu ni. 'Bhεε- 'kooko- 'ke 'η □yaa bho Zesu 'yi mu 'tōle- Zesu 'yi mu 'la ta 'bhe □nōō ye, 'η □yaa 'mu 'kun 'bhεε- 'η -o yre, 'bhεε- 'η nu 'ke -o -le Zeruzalemu, 'kooko- -woo 'krowo-»

Pōlu -kla Zesu zi mi 'le gōne- 'la gbēen- -e 'bhe 'yipe zii'
(Kleza 9.1-19; 26.12-18)

⁶ «'N 'yaa- ge 'zi 'bhe 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'bhεε- 'η 'bho □ bhla 'ε Damasi -din, 'ke -yrekpaā' -o zan bhōle 'ezin-. 'Bhe bhla do 'kpo 'ε ba, 'ke 'tebhile -gbene do dale- lafle' 'yi, 'bhεε- 'ke -a -bhile' 'ε zenle- 'η zi.

⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke 'η baale' 'tre ma, 'bhεε- 'ke 'η mεε -weli' do male- 'ke 'bhe -a pe 'zi 'η ni dōō: <Sōlu, Sōlu, -mele -kla 'bhεε- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta εε?>

⁸ 'N 'bhe mεε -weli' 'ε 'lrokpaā- dōō: <Dele 'bhi 'le εε Mēezan?> 'Bhεε- -e pe 'η ni dōō: <'Mi Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta, mi -le 'kele-, 'yoo- -yrenkpa' zii' 'mi -la ta.>

⁹ 'N zi mu 'ε 'mu 'tebhile 'ε □ya, 'duη- mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'η ni waa 'bhe zan -weli' 'ε 'male-.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke 'an 'lrokpale 'ezin- dōō: <'N -mε pe za 'gbu -la kle εε Mēezan?> 'Bhεε- Mēezan pe 'η ni dōō: <'E 'wlen-, 'bhεε- 'ε ge Damasi -wa 'ε ta. -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'ε -za 'la kle, -o nu gele 'bhe 'kpen 'pele- 'ε ni ye.>

¹¹ 'Tebhile -yrayra 'ε 'koo, 'η 'yre □wia. 'Bhela- -yile, 'η 'mado- mu 'ε -woo 'η □kwan 'η gbe ma, 'bhεε- -o -ja 'η 'le Damasi.»

¹² «-O -yaa 'yee- Damasi -wa 'ε ta mεε do sii Ananiasi, 'bhe □yaa gbilaan -Waanbhaa' -lεε; 'bhεε- 'bhe □yaa Moizi a 'toη mu 'ε 'kpen 'klosikon 'elrele; -ayile Damasi Zuufu mu 'ε 'kpen □yaa -gasikpa -a -lεε.

¹³ 'Bhe Ananiasi 'ε 'bhe -le □nwa 'tenle- 'η ma, 'bhεε- -ya mabeenle 'η -din, 'ke -ya pele- 'η ni dōō: <'N nεεne- Sōlu, bhaa 'ε 'yre 'liiploo-!> 'Bhe yre do 'kpo 'ε □nōō bhe, 'ke 'η 'yre 'liiploole 'bhεε- 'ke 'η yre ma yele-.

¹⁴ 'Bhεε- -e pe 'η ni dōō: <-Koo' -gbōō mu a -Waanbhaa' 'ε -yoo 'ε makwan- 'elwale gban -so, 'kooko- 'ε so -a zru maza dōle-, 'bhεε- mεε 'la zan do -kplen 'ledōole -o 'ε so 'bhe zan 'ε 'yele kpataakpa, 'bhεε- 'ya 'liijan- ma kpataakpa 'ezin-.

¹⁵ -Amasroyi 'bhi -le nu klele -a 'srε 'le, 'bhεε- 'ε pe 'la □ya, 'bhe 'pegee 'ε -za 'la □maa, 'ε nu 'mu 'sreya- klele mεε mu 'kpen ni yrekpen- □nōō.

¹⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yaa 'etadole, 'bhεε- 'ε -za 'bheke magben. 'E 'wlen- 'saanibhe, 'bhεε- -woo 'ε 'wiinfe- -yi ba Zesu 'to 'yi, 'bhεε- -Waanbhaa' 'yaa- -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma yan Mēezan Zesu 'to 'ε 'sroyi.>»

-Waanbhaa' Pōlu 'winbwa- Zuufu kle mu 'ε ba gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe 'yigōon- 'zi 'ezin-

¹⁷ Pōlu pe 'ezin- dōō: <'Bhe blaān, 'η 'niinaa- 'η -zanta' Zeruzalemu. 'Bhεε- -yrekpaā' do, 'η 'yaa- 'η 'seriwo zii' bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε □la, 'ke 'η 'yre zi do yele-.

18 'Ke 'η Mεεzan yele-, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'η ni dɔɔ: <A kle blaale-, 'bhεε- 'e go Zeruzalemu -wa 'ε ta, -amasroyi -a nɔɔ- mu 'ε waa nu dɔle 'yoo- 'an -jan mu 'la 'wo zii' mu □la.>

19 'Bhεε- 'ke 'an 'lekunle 'a ni dɔɔ: <Mεεzan, 'duŋ- -o 'gbu 'a 'yaango- 'η □yaa ge wlale Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la. 'Bhεε- mεε 'la zan mu -o -kpaā 'e 'yi, 'η □yaa kle 'bhεε- -o 'mu bɔ -kaso 'yi, 'bhe 'pegee -o 'mu zita zɔn gbanbhle 'le.

20 'Ali- mεε 'la zan mu -yaa 'yaa- -janwo' mi Etiēni dε 'zi 'waati 'la ba, 'mi 'gbu 'yaa- 'ezin- -a dε mu 'ε -din. 'Mi 'gbu -dwa 'mu zita 'mu kleza 'ε ma, 'bhεε- 'mi 'yalaa 'mu ta dunε- tralape mu 'ε gooba.>

21 'Bhe klele 'tε, 'ke Mεεzan 'a 'pele 'η ni dɔɔ: <Go blaale- -wa 'lεε- ta, -amasroyi 'η nu 'e 'winbɔle yre gbɔɔn do nɔɔ- Zuufu kle mu 'ε ba.>>

Pɔlu 'pegee Rome mu a -srwase' -kunlii -gbenε 'ε -waa' -za

22 'Bhe 'yi 'tε, -Zamaa' 'ε 'kpen -o tadwa- siin, 'ke -woo 'trɔnkpa- Pɔlu ni, 'fɔke 'bhe ge 'tenle- -e -jan boolazi mi 'la □woa 'bhe ma. -O 'bhe 'male 'tε 'ke -woo -weli' mu 'ε 'wlenle 'eke- zi 'egloole, 'ke -wa pele- dɔɔ: <-Ka mεε 'lεε- go 'o 'yre □la, -yoo 'ke dεpe 'le!>

23 -O -yaa -gbekan' zii' 'egloole, 'ke -woo ta dunε- mu 'ε go, 'bhεε- -o 'mu blin laanima; 'bhe 'pegee 'ke -o bwe -gblen 'ε wlen laanima 'ezin-.

24 'Bhe klele 'tε, 'ke Rome mu a -srwase' -kunlii -gbenε 'ε -ya pele- mεε mu 'ε ni dɔɔ -o Pɔlu 'wla -srwase' mu yi 'fε -gbenε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -wa zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le; 'kooko- -e -janwo' kpanma. 'Ke 'bhe □kla, mεε mu 'ε -gbekan' zii' -a ta win 'la ma, -e sɔ 'bhe 'pele -o ni.

25 'Duŋ- -o Pɔlu 'yrelε, -a zita zɔn zayi', 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii 'la 'yaa- -din 'bhe ni dɔɔ: <'Ton' 'ε ta, 'ke 'kiti 'laa baale Rome mi 'la ta, -o sɔ 'bhe zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le εε?>

26 -Srwise' -kunlii 'ε 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'bhe -o -kunlii -gbenε 'ε 'kpeelekanle dɔɔ: <'Yoo- zan -za -gloɔn 'ε -dela klele bhe εε? Rome mi -le mεε 'lεε- 'le 'dε!>

27 'Bhe klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbenε 'ε 'nule Pɔlu -din, 'bhεε- 'ke -ya -lɔkpale dɔɔ: <'Ke 'yoo- 'ke Rome mi 'le, 'bhe 'pe 'η ni.> 'Bhεε- Pɔlu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: <-Aani', 'η 'yoo 'kele-.>

28 'Bhe klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbenε 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: <'Ŋ -goli' -bebe -la gbawoa- 'bhεε- 'η □swa 'an pε Rome 'siya- 'ε 'srɔowole.> 'Bhεε- Pɔlu pe -a ni dɔɔ: <'Mi -o Rome mi 'kpee yi -kpoɔɔ 'gbu -la -le.>

29 'Bhe yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, mεε 'la zan mu -yaa zan -a zita zɔnle, 'kooko- -e -janwo' kpanma, 'mu 'ε 'plengwa- -a ma; -gblaan □klaa 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbenε 'ε 'gbu 'yi, -amasroyi yaa 'yaangole 'bhii- Pɔlu -yaa 'ke *Rome mi 'le, 'bhela- -zεεle -ya □pia dɔɔ -wa yre 'ke piibhe kpele- 'le.

-O -ja Pɔlu 'le Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε ba

30 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, -srwase' mu a -kunlii -gbenε 'ε 'yaa- zi 'bhii- Zuufu mu 'ε 'yaa- -la 'zi Pɔlu ta win 'la ma -e 'bhe 'yidɔ- kplankplan; 'bhela- -yile, 'ke -ya pele- dɔɔ -wa gbe ta piibhe kpele- mu 'ε 'ploɔ. 'Bhεε- -e pe 'sraka 'lena- mu -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε ni dɔɔ -woo 'eke- -le 'ye. 'Bhe 'yi, 'kee- nule- Pɔlu 'le 'bhεε- 'ke 'bhe dulale -o 'kpen 'plen-.

23

1 Pɔlu 'ε 'yrekpale Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ε ta siin, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: <'Ŋ nεεnε- mu, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'η 'taawoa □ -Waanbhaa' -yre 'yi 'η 'kpee 'fleele- 'le.>

² Pōlu 'a 'pelawoa 'bhe gbēen- bhe, 'bhe 'laa 'sōle- Ananiasi ni, -waa' 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'ē. -Ayile 'ke -ya pele mēē 'la zan mu dulale -yaa Pōlu -din 'mu ni 'kaa 'mu Pōlu zōn 'bhe 'lē ta.

³ Pōlu 'bhe 'male- 'ke -ya pele- 'yee- Ananiasi ni dōo: «-Waanbhaa' nu 'bhi 'gbu zōnle, 'yoo- 'bhii- 'fēgwle- 'la -wa ma [k]la 'epule! 'E 'yaale- -o -ge 'kee- 'mi 'kitikan Moizi 'a 'toŋ mu 'ē 'kōsikun zayi'. 'Bhēē- 'duŋ-, 'bhi 'gbu -o -yisiē' zii' 'ke 'ya pe mēē mu 'ē ni 'kaa -woo 'ŋ zōn.»

⁴ 'Bhe klele 'tē, mēē 'la zan mu -yaa 'yee- Pōlu -din, 'mu pe -a ni dōo: «'E! 'Yoo- -Waanbhaa' a 'sraka 'lena mi -kunlii -gbēnē 'ē 'bhēē- -zwanwo' zii' -gee' ēē?»

⁵ 'Bhēē- Pōlu pe dōo: «'N 'yienii mu, 'naa 'yaangole 'bhii- 'yele- 'kele-. -Amasroyi -a yōondēle -o -Waanbhaa' a 'Sewē 'yi dōo: <Yaa -jan 'yōō- wole yaa- 'si mu 'ē ta -kunlii 'ē ma.»

⁶ Pōlu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ē -lēdo' 'ē ba, -o 'ke mu -yaa 'ke Saduse mu 'le, 'bhēē- -o 'ke mu -yaa 'ke Farizi mu 'le. 'Bhēla- -yile -ya -weli' 'ē 'lawlenna 'ke -ya pele- -o plēŋ- dōo: «'N nēēnē- mu, 'mi -o 'ke Farizi mi 'le, 'bhēē- 'ŋ dē 'pegee 'ŋ nēē mu -o 'ke Farizi mu 'le. 'N 'yri -o -a ta 'bhii- gbaa mu nu bwele gale ba, 'bhēla- -yile -woo 'ŋ 'kitikan zii' -zōn -gē.»

⁷ -E yanle 'bhe 'pelele, 'ke sra bōle- Farizi mu 'ē 'pegee Saduse mu 'ē 'plēŋ-, 'bhēē- 'ke -woo -yiciēnle -lē plē.

⁸ -Amasroyi Saduse mu 'ē 'mu 'a pe dōo gbaa mu laa sō bwele- gale ba, 'bhēē- -o 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- -mlēke' mu -o, 'bhe 'pegee lii -bhēēke' mu laa -o 'ezin-. 'Duŋ- Farizi mu 'ē 'mu 'e 'kpa 'bhe -za mu 'ē 'kpen 'yi.

⁹ -O -yaa -o -weli' mu 'ē baan' 'wlen zii', 'bhēla- -yile 'ke 'Toŋ daan mu 'ē 'ke mu 'la 'yaa- Farizi 'srē mu 'ē 'kele, 'mu 'wlenle- 'ke 'mu zaabole 'sanle 'egloole 'ke -wa pe dōo: «'O mōō laa -za 'yōō- do 'kpo 'yele- mēē 'lēē- zi; -dōke' lii do 'pegee -mlēke' do -le -janwoa -a ni bhe ool!»

¹⁰ -Waa' sradole 'ē 'bhe [k]la 'eyōole, -asiikōō -gblaana [k]laa -srwase' -kunlii -gbēnē 'ē 'yi Pōlu ba zayi': -a 'kpee ma -o -yaa nu Pōlu -glaana' 'eke- plēŋ- 'bhēē- -wa dē. 'Bhēla- -yile 'ke -ya pele- -yaa' -srwase' mu 'ē 'ke mu ni dōo 'mu ge Pōlu go mēē mu 'ē 'plēŋ- fangan- ma, 'bhēē- -o ge 'kele- -srwase' mu yi 'fē -gbaa -gbēnē 'ē [l]a 'ezin-.

¹¹ 'Bhe -yrekpa' do 'ē 'le -bi 'ē zi bhe, 'ke Mēēzan 'pwele Pōlu ba, 'bhēē- 'ke -ya pele- -a ni dōo: «'E zru dō 'egloole! -Amasroyi 'ē 'mi a janwoa- Zeruzalemu -gē bhe, 'ē nu 'mi 'srēya- klele 'ezin- Rōmu -wa 'ē ta.»

Mēē mu 'ē -woo 'dukpa- Pōlu ma -a dē zayi'

¹² 'Bhe ta tooklin- yi 'ē 'le, Zuufu mu 'ē 'dukpa- Pōlu ma -a dē zayi': -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dōo waa nu -o gbē wlale -o -lii, 'bhēē- waa nu -yi 'mile-, 'ke waa Pōlu dēle -li.

¹³ Mēē 'la zan mu 'dukpa- Pōlu ma 'mu [j]yaa kan mēē mia plē ta (40).

¹⁴ 'Bhe 'yi 'tē, 'ke -o gele- 'tēnle- 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ē 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaana mu 'ē ma, 'bhēē- 'ke -wa pele- 'mu ni dōo: «'O -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dōo 'sani' 'o gbē sō Pōlu dēle ta, 'waa nu 'o gbē wlale 'o 'lii.

¹⁵ 'Ka mu 'gbu 'pegee -kōōa' Zuufu mu a 'kitikan mu -lēdo' 'ē, -ka ge Pōlu 'yrēwo -srwase' mu a -kunlii -gbēnē 'ē ma -zōn 'bhēē- 'ka nu 'kele- -gē. -Kaa pe a ni dōo 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'yee- Pōlu -a -za 'ē baan' 'yrēbago kplankplan 'ka 'plēŋ. 'O mōō nu 'o gaanaē zi 'ē 'lii, 'sani- -a bhōle plēŋ- -gē, 'o nu -a dēle.»

¹⁶ 'Duŋ- Pōlu -drwane do 'trōnbwa- -o 'dukpa za 'ē 'yi Pōlu ma. -Ayile, 'ke 'bhe gele- Pōlu 'kpeelekanle -srwase' mu a 'fē 'ē [l]a.

17 'Bhē klele 'tē, 'ke Pōlu -srwase' -kunlii 'ē do 'siile, 'bhē- 'ke -ya pele- 'bhē ni dōo: «Ge -nē -zwanne 'lē- 'le -kōōa' -kunlii gbilaan 'ē ba, -amasrōyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'bhē ni.»

18 'Bhē ya 'ē 'yi, 'ke 'bhē -srwase' -kunlii 'ē -nē -zwanne 'ē 'kunle, 'bhē- 'kee- gele- 'kele- -waa' -kunlii gbilaan 'ē ta; 'bhē- 'ke -ya pele- 'bhē ni dōo: «-Kaso 'yi mi Pōlu 'ŋ 'siila-, 'bhē- -e pe 'ŋ ni dōo 'ŋ 'nu -nē -zwanne 'lē- 'le 'ē ni, -amasrōyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'ē ni.»

19 'Bhē klele 'tē, 'ke -srwase' mu 'ē -kunlii -gbene 'ē 'bhē 'yee- -nē -zwanne 'ē 'kunle -a gbe ma, 'bhē- 'ke -woo 'plenjole mēē mu 'ē ma; -o mēē plē -le -yaa 'bhē yrē 'ē □nōo. 'Bhē- -e 'bhē -nē -zwanne 'ē 'lrokpa- dōo: «'Yoo- -a zi 'bhii- -e -mē pe jan -la wo 'ŋ ni ēē?»

20 'Bhē klele 'tē, 'ke -nē -zwanne 'ē -ya pele- -a ni dōo: «Zuufu mu 'ē -wa □kpa- dōo -o nu nulē -a pelē 'ē ni 'kaa 'ē ge Pōlu 'le too -waa' 'kitikan mu 'ledo' 'ē ta. -O nu -a klele 'bhii- -wa zi -o -yaa -za 'ē baan' 'yrebago kplankplan -o 'plenj-.

21 'Dun- 'yaa 'ē 'kpale- -o -yi! -Amasrōyi 'bhē kan mēē mia plē ta -o ba, 'bhē zan mu 'dukpa- gban -a ma, 'mu nu 'mu 'gbu magaanle zi 'ē 'lii, 'bhē- 'mu nu banle -a fa. 'Bhē ya 'ē 'yi, -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan -a deza ma 'kaa 'sani- -o gbeso -a dele ta, waa nu pebblele 'bhē 'pegee waa nu -yi mile-. -O -yrisriwole -o -zōn, -woo 'bhi -la 'liijan- do 'kpo 'ē magben 'zi.»

22 -Nē -zwanne 'ē 'yanle- 'bhē -jan 'ē 'wolele, 'ke -srwase' mu a -kunlii -gbene 'ē -ya -lemazōnle, 'bhē- 'ke -ya pele- 'bhē ni dōo: «'Yaa pelē mēē 'kedo- 'kpo ni 'kaa 'ē 'mi 'kpeelekaan gban 'bhē -za 'ē 'le.» 'Bhē bla- 'kee- 'ploole -a ma.

-O -ja Pōlu 'le -janmatii Felisi ba Sezare

23 'Bhē bla- 'ke 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbene 'ē, -e -yaa' -srwase' -kunlii plē 'siile, 'bhē- -e pe 'mu ni dōo: «-Sr- 'wase' -keme plē (200) 'pegee wi -soo' ta bō mu mēē mia yaga bhē vu (70), 'bhē 'pegee -dibhē' zan -srwase' -keme plē (200), -ka 'mu 'lekpa 'eke- ta. 'Bhē- 'ka ge -zōn -bi 'lē- zi Sezare -wa 'ē ta.

24 -Ka wi -soo' 'ke mu magaan 'ezin- Pōlu ni, 'kooko- 'ka ge 'kele- -janmatii Felisi ta, 'bhē- -e wla 'edōole.»

25 -E 'letre 'lē- 'bhē- □kpa- Felisi ni dōo:

26 «'Mi Klodi Liziasi -le 'letre 'lē- de 'zi, 'bhē- 'an kpa 'bhi -janmatii gbilaan Felisi ni.

27 «Zuufu mu 'ē -o mēē 'lē- □kwan, 'bhē- -o -yaa zan -a dele. 'Dun- 'an 'malawoa 'kaa -yoo 'ke Romē mi do 'le, 'ke 'mi 'an -srwase' 'ke mu winbole 'kaa 'mu ge -a 'kun -o 'kōo.

28 -O -yaa -la 'zi -a ta win 'la ma, 'ŋ 'yaa- zi 'bhii- 'ŋ 'bhē -za 'ē 'yima 'elrele; 'bhela- -yile 'ŋ -ja 'kele- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ledo' 'ē ta.

29 'Bhē- 'an 'yimaa- dōo -o -yaa -la 'zi -a ta 'woo- Zuufu mu 'gbu a 'tonj mu -la -klosikun zayi'. 'Bhē- 'dun-, waa -yaa -la 'zi -a ta -za 'yoo- -bhēke' -zayi' 'ke 'bhē -so klele -a de win 'pegee -a bō win 'le -kaso 'yi.

30 'Bhē- boolazi, -woo 'ŋ 'kpeelekaan dōo Zuufu mu 'ē -o 'dukpa- -a ma 'bhē- -o -yaa zan -a dele, 'bhela- -yile 'ŋ □nwa 'kele- 'ē ta blaale-; 'bhē- 'an □pia mēē 'la zan mu -o -la 'zi -a ta, 'mu ge 'bhē kle 'ē ba ye. 'Ŋ zi jan -yaa 'kela 'le 'bhē -le bhe, -kōo' -o bhe ool!»

31 'Bhē klele 'tē, -o -za yeke- 'la □woa -srwase' mu 'ē ni, -o 'bhē- □kla; -ayile 'ke -o gele- Pōlu 'le 'bhē -bi do 'kpo 'ē zi Antipatrisi -wa 'ē ta.

32 'Bhē ta tookin- yi 'le, -srwase' mu 'la 'yaa- 'mu gaan ma, 'mu niinaa' 'mu -zanta' -waa' 'fē -gbene 'ē □la; 'bhē- -o 'ke mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'ē ta, 'mu 'pegee Pōlu -ja 'taa 'ē ta.

³³ -O bhole Sezare, 'ke -o 'letre 'e 'nale -janmatii Felisi ni, 'bhεε- 'ke -o Pɔlu 'kpale 'bhe 'koo 'ezin-.

³⁴ -Janmatii 'e 'yanle- 'letre 'e tapelele, 'kee- Pɔlu 'lɔkpaale dɔɔ: «'E da 'kleen 'e -dela -yi εε?» Pɔlu 'a ɔpia -a ni dɔɔ 'bhe da Silisi.

³⁵ -E 'bhe 'male, 'ke -ya pele- Pɔlu ni dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -o -la 'zi 'e ta, 'ke -o ɔnwa bhla 'la ba, 'η nu 'e 'liijan- baanmale.» 'Dun- -ya ɔpia dɔɔ -o Pɔlu 'wla -bhleŋgbe Eɔɔdi a -bhleŋgbe 'fe 'e ɔla, 'bhεε- -woo -yrekpa' -a ba.

24

Zuufu mu 'e 'la zii' Pɔlu ta -janmatii Felisi ba

¹ -Yrekpa' 'soo 'kanle- blaen, 'sraka 'lena mu 'e -waa' -kunlii gbalaan Ananiasi 'pegee Zuufu mu a 'gwalaan- gbalaan 'ke mu, 'bhεε- waa mεε ta -janwo' mi 'la -o -yaa 'bhe sii Tεɛtuli, -o ɔnwa Sezare. 'Bhεε- -o ɔnwa -janmatii Felisi ba. -O -yaa -la 'zi Pɔlu ta -za 'la 'yi, -o 'bhe 'yipia ɔ 'yee- Felisi ni.

² 'Bhe klele 'te, 'ke -o Pɔlu 'siile, 'bhεε- 'ke Tεɛtuli 'lale- 'sanle -a ta dɔɔ:

«'O ta mi -janmatii wlan, 'bhi -la 'sɔɔyi 'bhεε- yilabla -gbene -o -zɔn 'kleen 'e 'yi. 'Bhεε- 'yaa- zadoleya -gbeneya 'e 'ma, 'bhεε- -o ɔswa -za -bebe maboole 'kleen 'leε- 'yi, 'bhεε- -a -lreleya 'e baan' ɔklaa -a ba.

³ 'Bhe ya 'e 'yi, yi 'oo yi 'bhe 'pegee yrekpen- ɔnɔɔ, 'wo 'e 'pubɔ- 'e kleza mu 'e 'kpen ma.

⁴ Naa- zi 'bhii- 'mi 'e magbaan 'ke 'η mɔ -janwole zi, 'dun- 'mi 'e 'sromabo dɔɔ 'yee 'trɔnkpa 'o 'wojan- 'e ɔla sa.

⁵ 'Wa ɔya dɔɔ mεε 'leε- -yoo 'eyoole 'bhii- ga -yoo' do gbεen-. -Amasɔyi -yoo Zuufu mu 'e 'kpen 'pɔ zii' 'eke- ma 'drunyan 'e 'yi yrekpen- ɔnɔɔ. 'Bhεε- -waa' Nazareti mu a 'seri 'e, 'yele- 'mu -leε mi 'e 'le.

⁶ 'Bhεε- dɔɔɔn' -e -yaa zan 'waa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'trɔɔdɔle -za 'yoo- 'le, 'bhεε- 'wa ɔkwan. 'O 'yaa- zi 'bhii- 'wa 'kitikan 'bhii- 'wa kle 'waa- 'toŋ mu 'e ta gɔne- 'la gbεen-.

⁷ 'Dun- Lisiasi, -srwase' mu -kunlii -gbene 'e, 'bhe ɔnwa -a 'kunle- 'o 'koo fanŋan- ma.

⁸ 'Bhεε- 'ke -ya pele- mεε mu 'la ɔyaa -la 'zi 'a ta 'mu ni dɔɔ 'mu nu 'e ta -ge. 'Woo- -la 'zi -a ta win 'la ma, 'ke 'ya 'lɔkpa' -saanibhe, 'e 'gbu nu 'bhe 'yaangole -a 'gbu 'liijan- mu 'e ma.»

⁹ 'Woo- Zuufu mu 'e 'kpen -dwa 'bhe -jan do 'kpɔ 'e 'bhεε- ta, 'kaa Tεɛtuli 'wojan- 'e 'yaa- 'ke wlan 'le kpataakpa.

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' Felisi 'le ma

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -janmatii Felisi -a gbe -lawlenle Pɔlu ni 'kaa 'bhe -janwo', 'bhεε- 'ke Pɔlu -janwole 'sanle dɔɔ: «'An 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'waa- 'kleen 'leε- 'yi 'kitikan mi 'le 'bhe 'laa 'sanle- -zɔn. 'Bhela- -zayi', -gbalaan 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'η zru ba, 'η ɔyoo zan 'η 'gbu zi jan 'la 'wole- -ge bhe.

¹¹ 'Mi 'nule 'e Zeruzalemu -Waanbhaa' gbale, 'bhe 'laa 'kanle- -li -yrekpa' vu ta ple ta. 'E sɔ 'bhe 'yilɔkpaale mεε mu ma.

¹² -A 'san 'η 'nu yi 'e ma, waa 'η 'yele- -lido' zaabole ma mεε mu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla. 'Bhεε- waa 'η 'yele- -lido' mεε mu 'pɔ yre nɔɔ- 'eke- ma Zuufu mu 'e daanfε' mu 'e ɔla 'bhe 'pegee -wa 'kpee yre 'ke ɔnɔɔ.

¹³ 'Bhεε- 'woo- mεε mu 'leε-, -woo -la 'zi 'η ta win 'la ma, waa sɔ -jan 'kedo- 'kpɔ 'wole 'ke -wa zɔn dɔɔ 'zoo -o zi -zɔn -ge.

14 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi sɔ dulale -jan 'la ta 'ke 'ŋ 'bhe kpataakpa wo 'e 'yre ma -ge -zɔn, 'bhe -le dɔɔ: 'ŋ 'yoo- 'o -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ gba 'zi zi dɛɛ 'la ta, 'woo- mu -o -a pe 'zi 'bheɛ- ma dɔɔ 'seri 'bheɛke. 'Duŋ- za mu 'la 'kpen yɔɔdele -o 'waa- 'tonj 'sewe mu 'ɛ 'pegee 'waa- 'Waanbhaa' -lela' janwo mu a 'sewe mu 'ɛ 'yi, 'mi 'kpale- -o 'mu -la 'kpen 'yi.

15 'Nj 'yrikpale -o -Waanbhaa' ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'yrikpale do 'kpɔ 'ɛ 'bhe -le 'woo- mu 'gbu 'yi dɔɔ 'kee- 'kpa mɛɛ wlan mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ -yɔɔ' mu ta oo, -o 'kpen nu bwele gale ba, 'bhe -yrikpaleya 'ɛ 'bhe -le 'mi 'yi.

16 -Ayile yi 'oo yi, 'ŋ dɔ 'egloole 'kooko- 'ŋ 'kpee 'fleele- kle -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛŋ mu -yre 'yi.»

17 «'Nj lɛɛ -bebe □kla 'ke 'naa bhɔ Zeruzalɛmu, 'bhɛla- -yile 'ŋ □nwa -a nɔɔ-, 'ke 'ŋ sɔ bhɔle -'an mɛɛ mu 'ɛ ba -glaan' mu 'le, 'bheɛ- 'ke 'ŋ sɔ 'sraka mu gole- 'Waanbhaa' ni.

18 'Bheɛ- bhla 'ɛ ba, *Azi 'kleɛn 'ɛ 'yi Zuufu 'ke mu -le 'mi □yaa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la 'ke 'ŋ 'yoo 'sraka 'la 'bhe 'ŋ kle 'wej 'bhe go 'zi -a □nɔɔ 'waa- 'tonj 'ɛ ta za 'ɛ ma. 'Bheɛ- waa -zamaa' 'ke 'yele- 'ŋ zi 'ke 'ŋ 'yoo- mɛɛ mu 'pɔ zii' 'eke- ma.

19 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi -za 'yɔɔ- 'ke -la□kla, 'bhe Zuufu mu 'ɛ 'mu -le -yaa nu 'solɛ- nule- -zɔn -ge, 'bheɛ- 'mu la 'mi ta 'e 'yre ma.

20 'Ke 'bhe 'laa 'kɛle-, mɛɛ 'la zan mu dulale -o -ge, 'ŋ -za 'yɔɔ- 'la □kla 'bheɛ- -o -yaa -la 'zi 'ŋ ta Zuufu mu a 'kitikan mu -leɔo' 'ɛ ba, -o 'mu 'pe.

21 'Ke 'yaa 'e go 'ŋ -jan do 'kpɔ 'la □woa -o 'kpen 'yre ma 'egloole dɔɔ: <'Nj 'kpale- -o -a -yi 'bhii- gbɛɛ mu bwe gale ba>. 'Bhɛla- -zayile, 'ka -o -kpan 'kpaa zii' 'ŋ 'lii -ge -zɔn!>

22 'Bheɛ- 'duŋ-, Felisi 'gbu Mɛɛzan a zi 'ɛ ta 'taawogbeya 'la dɔ bhe, -ayile 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ -o 'yee- -za 'ɛ dula- -gee', 'bheɛ- -wa zisan 'yi -bheɛke' ta; -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke Lisiasi, -srwase' mu a -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ □nwa 'waati 'la ba, 'ŋ nu 'kaa- -za 'ɛ 'yrebagole kplankplan 'gbu, 'bheɛ- 'an 'lewlayre ye.»

23 'Bhe blaɛn, 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii mi 'la □yaa Pɔlu gooba 'bhe ni 'kaa 'bhe 'a 'to -kaso 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'bhe 'e 'yrekpa 'a ba. 'Duŋ- -e pe 'bhe ni 'ezin- dɔɔ 'bhe 'a 'to 'ke -a bhɛgwɛn 'ke mu sɔ bhɔle- -a ba 'mu 'koope- mu 'le, 'bheɛ- 'kee- bo -a 'gbu ma.

Felisi Pɔlu 'sii gbe dɛɛwoa- -a ba

24 'Bhe blaɛn -yrekpaa' sa 'kanle-, 'ke Felisi 'pegee -a na Drusili 'nule. 'Bhe □yaa 'ke Zuufu le 'le. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'kee- mɛɛ mu winbɔle Pɔlu 'sii yre nɔɔ-, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'nule. -Woo kpa Zesu Krisi 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, Pɔlu 'bhe 'yipia □ -a ni.

25 'Duŋ- -bhaaplɛŋ sɔ 'taawole 'elrele -Waanbhaa' -yɛyi' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'pegee -e sɔ -a 'gbu 'yikunle -za 'yɔɔ- klele ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- -Waanbhaa' a 'kiti 'la 'bhe -o 'drunyan 'ɛ ma, Pɔlu 'bheɛ- -jan mu 'ɛ 'wole- -saan. -Asiikoo yien □kaan Felisi 'kpee, 'bheɛ- -e pe Pɔlu ni dɔɔ: «'Bhe □swa -gee' -zɔn, ge 'e geyre 'ɛ □nɔɔ, 'ke 'ŋ mazadwa 'ɛ ma 'waati 'la ba, 'ŋ nu 'e 'sii gbe dɛɛwole.»

26 -A yri -yaa -a ta 'ezin- dɔɔ Pɔlu nu -goli' 'ke 'wɛle- -a gbe □la; 'bhɛla- -yile -e -yaa -yaa' mɛɛ mu 'ɛ winbɔ 'bhe 'sii yre nɔɔ- 'waati 'ke ba, 'kooko- -o -balɔ kle 'eke- zi.

27 Lɛɛ ple -kaan Pɔlu ta 'bheɛ- gbɛɛn- -kaso 'ɛ 'yi. 'Bheɛ- Pɔɔsusi Fetusi -yalaa' Felisi blaɛn -janmatiiya 'ɛ 'yi. 'Yee- Felisi -yaa zi 'bhii- -a -za 'so Zuufu mu 'ɛ ni, 'bhɛla- -zayile -e Pɔlu -twa -kaso 'yi -so.

25

Polu pe dɔɔ -o ge -yaa' 'kiti 'e 'le -bhleŋgbe -gbene Sezaa ba Rɔmu

¹ Fetusi yaale -yaa' -janmatiiya 'e 'yi Zude 'kleen 'e 'wiinj- 'bhe -yrekpa' yaga mi ma, 'kee- gole- Sezare, 'bhe- 'kee- nule- Zeruzalemu.

² -E bhole Zeruzalemu, 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Zuufu mu -leɛ meɛ gbilaan mu 'e □yaa -la 'zi win 'la ma Polu ta; -o □nwa 'bhe 'kpen 'yipele -a ni.

³ -O -sromabwa 'yee- Fetusi ni 'kaa -e -dwa -a -la -o ni 'kee- nu Polu 'le Zeruzalemu; -amasroyi -o 'dukpa- gban -a ma 'bhe- -o -yaa zi 'bhii- -wa de Zeruzalemu zi 'e 'lii -a nu bhla 'e zi.

⁴ 'Duj- Fetusi 'a zikpa- -o ni dɔɔ: «Polu nu bole -so -kaso 'e 'yi Sezare, 'bhe- -a -vinbwa 'waati sa, 'bhe- 'yee- Fetusi 'gbu niinaa' -a -zanta' ye Sezare.

⁵ 'Ka ta meɛ gbilaan mu 'e -o ge 'ŋ zi Sezare, 'ke 'yee- Polu -za 'yoo- 'la □kla -ka ge -la -a ta 'bhe □noo ye.»

⁶ Fetusi -yrekpa' 'yeke- 'la □kla Zeruzalemu, 'ke -yaa klele -yrekpa' 'srwaa-, yaa -yaa kan -yrekpa' vu ta, 'bhe- -e -niinaa' 'a -zanta' Sezare. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'kee- gele- yaale 'kitikan 'fe 'e □la, 'bhe- -e pe dɔɔ -o nu Polu 'le 'a ni.

⁷ Polu 'nule- 'te, Zuufu mu 'la -daa Zeruzalemu 'mu 'mlinjwoa- -a zi, 'bhe- 'mu 'yaa- -za 'yoo- 'e 'kpen -gloon 'kpa zii' -a ma. 'Duj- waa -yaa so a zronle- 'bhii- 'bhe -za 'yoo- mu 'e do 'kpo -o 'ke wlan 'le kpataakpa.

⁸ 'Bhe blaana, 'ke -o -jan 'e 'nale Polu ni, 'bhe- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Naa -za 'yoo- do 'kpo klele, 'ŋ 'si mu 'e -waa' 'tonj mu 'e 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ma, 'bhe- 'naa -jan 'yoo- wole -koo' ta -bhleŋgbe -gbene Sezaa ma.»

⁹ Fetusi -yaa zi 'bhii- -e Zuufu mu 'e zru maza kle, 'bhela- -yile -e Polu 'lrokpa- dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'o ge 'e 'le Zeruzalemu, 'bhe- -o 'yaa- 'kiti 'e kan 'mi 'gbu 'yre ma 'bhe □noo ye eɛ?»

¹⁰ 'Bhe- 'duj-, Polu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'ŋ dulale -o -bhleŋgbe -gbene 'e 'bhe a 'kitikan 'fe 'e 'bhe- □la -ge; 'bhe- -o so 'an pe -za 'e 'kitikanle -ge -a ma. 'Naa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele Zuufu mu 'e ni; 'e 'gbu 'bhe 'yaango-.

¹¹ 'Kee- 'kpa bi 'zoo 'laa -o 'ŋ zi, 'bhe 'pegee 'ke 'ŋ -za 'ke -la □kla 'ke 'bhe so klele- 'ŋ de win 'le, 'naa -yaa so 'ŋ -bangole 'ŋ dele ma. 'Duj- -o -za mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'ŋ ma wlan laa 'mu do 'kpo 'le, 'kee- □kla 'bhi 'le oo, 'kee- □kla meɛ -bheke' do 'le oo, yaa so dɔle- meɛ 'kedo- 'kpo 'kpee 'ke 'bhe ploo 'mi ma -o ni. 'Bhe- dɔɔ' 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- -koo' ta -bhleŋgbe -gbene Sezaa 'e 'bhe -le 'mi a pe -za 'e 'kitikan.»

¹² 'Bhe klele 'te, Fetusi 'pegee -yaa' yewoyooon mu 'e -woo 'eke- □ya 'waati sa, 'bhe- 'ke -ya pele- Polu ni dɔɔ: «'Ya 'pelawoa 'kaa 'yoo- -a zi 'bhii- -koo' ta -bhleŋgbe -gbene Sezaa 'e 'bhe -le 'yaa -za 'e 'kitikan, 'bhela- -yile 'e nu gele 'bhe ta ye.»

Polu -o -janwo' zii' -bhleŋgbe Agripa 'le ma

¹³ 'Bhe blaana -yrekpa' 'dama 'kanle-, 'ke -bhleŋgbe Agripa 'pegee 'bhe 'na Berenisi 'nule Sezare, Fetusi 'pubo- yre noo-.

¹⁴ -O -yaa -yrekpa' -bebe kle 'zi Fetusi ba, 'ke 'yee- Fetusi Polu -a -za 'e 'lepwele 'yee- -bhleŋgbe Agripa ni. -E pe 'bhe ni dɔɔ: «'Felisi meɛ do □twa -a -zanta' -ge -kaso 'yi.

¹⁵ 'Ŋ gelawoa Zeruzalemu, Zuufu mu 'e -waa' 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'e -o -za 'yoo- mu 'tokpa- -a ma, 'bhe- -wa □pia 'ŋ ni dɔɔ 'ŋ -kpan bala- -a ta.

16 'An 'lekwan- -o ni dɔɔ: Rome mu a 'sinii ta za 'ε ma, 'waa sɔ -kpan baale mɛɛ do ta, 'ke waa mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu 'liijan- male 'elwale 'pe -a -yre ma, 'bhɛɛ- -ya 'gbu ta janwo.

17 'Bhɛla- -yile, mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu □nwa 'η zi Sezare -ge, 'bhɛɛ- 'bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, 'naa 'tolɛ- 'ke 'yee- -za 'ε mɔ. -Ayile 'η -ja yaale 'kitikan 'fe 'ε □la 'bhɛɛ- 'an □pia mɛɛ mu ni dɔɔ -o nu 'yee- mɛɛ 'ε 'le 'η ta.

18 Mɛɛ 'la zan mu -yaa -la 'zi -a ta 'mu 'nule- 'kitikan 'fe 'ε □la, 'bhɛɛ- 'mu 'mu zi -janwoa; 'duŋ- 'mi 'yri □yaa -za 'yɔɔ- -gloɔn mu 'la 'kpen ta, waa 'mu do 'kpɔ 'kpale- -a ma.

19 -O -yaa dɔɔn' zaa -la bɔ 'zi -waa' Zuufu 'seri 'ε 'pegee -waa' mɛɛ do -la ta, 'bhɛɛ- 'bhe -gaa gban. -O -yaa 'bhe mɛɛ 'ε sii Zesu. 'Duŋ- 'yee- Pɔlu pe dɔɔ 'bhe mɛɛ 'ε 'yaa- 'bhe 'yre ma -li.

20 'N 'yaa- klin 'yi bi, 'bhɛɛ- -za 'la 'ke 'η 'bhe kle, 'naa -yaa 'bhe dɔ. 'Bhɛla- -yile 'η Pɔlu 'lɔkpaa- dɔɔ 'ke -ya zi 'bhii- 'o ge 'kele- Zeruzalemu 'bhɛɛ- 'o -yaa -za 'ε 'kitikan 'bhe □nɔɔ.

21 'Duŋ- -e pe 'η ni dɔɔ -o ge -yaa' -za 'ε 'le -bhleŋgbe gbilaan 'ε ba Rɔmu -wa 'ε ta: 'bhe ya 'ε 'yi, -e pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'ε 'yi 'sani- -bhleŋgbe gbilaan 'gbu 'ε 'bhe yaa -za 'ε 'kitikan. -Ayile 'mi pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'yi 'sani- 'η sɔ -a 'kpale -bhleŋgbe -gbɛnɛ 'ε ta Rɔmu -wa 'ε ta.»

22 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Agripa 'a 'pele Fetusi ni dɔɔ: «'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'η 'yee- mɛɛ 'ε 'liijan- ma.» 'Bhɛɛ- Fetusi pe -a ni dɔɔ: «Too 'e nu -a -liijan' male.»

23 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, Agripa 'a -baala -yaa' -bhleŋgbe tapɛ mu 'ε 'yi, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee Berenisi, 'bhɛɛ- -o zi mɛɛ 'srɛ mu 'ε □nwa wlale 'kitikan 'fe 'ε □la -waa' mɛɛ gbilaanya 'ε 'yi. -Srwase' -kunlii mu 'ε 'pegee Sezare -wa 'ε ta mɛɛ gbilaan mu 'ε 'kpen 'yaa- -o zi. 'Bhɛɛ- Fetusi mɛɛ mu winbwa- Pɔlu 'sii yre nɔɔ, 'bhɛɛ- -e □nwa.

24 Pɔlu 'nule- 'tɛ, 'ke Fetusi 'a 'pele dɔɔ: «-Bhleŋgbe Agripa, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la 'kpen -o -zɔn -ge, mɛɛ 'la zan dulale -o 'ka 'yre □la -ge, Zuufu -zamaa' mu 'ε 'kpen □nwa -lale' -a ta 'η ba Zeruzalemu -wa 'ε ta -ge; 'ke -o pɛn dɔɔ -yoo 'ke dɛpe 'le.

25 'Duŋ- 'mi 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke 'bhe sɔ klele- -a dɛ win 'le. 'Duŋ- -a 'gbu 'a 'pelawoa dɔɔ -bhleŋgbe gbilaan 'la Rɔmu -wa 'ε ta 'bhe -yaa' -za 'ε 'kitikan. 'Bhɛla- -yile, 'mi 'an 'ledulaa dɔɔ 'η nu gele 'kele- 'bhe -wa 'ε ta ye.»

26 -Jan 'lrele- 'gbu 'la 'ke 'η sɔ 'bhe yɔɔnde- -yaa -za 'ε ba zayi' 'naa 'bhe dɔ; 'bhɛla- -yile, 'η □nwa 'kele- -ge 'bhi 'gbu -bhleŋgbe Agripa 'ε ma; 'kooko- 'ke 'wa 'lɔkpaa-, 'bhɛɛ- 'kee- -jan 'la 'woa-, 'η sɔ -jan yeke- 'la yɔɔnde, 'η 'bhɛɛ- kle 'tɛ.

27 -Amasroyi klooya maza 'le 'bhe 'le, 'kee -kaso 'yi mi do kun, 'bhɛɛ- 'e ge 'bhe 'le -bhleŋgbe gbilaan 'ε ba, 'bhɛɛ- -o -za mu 'gbu 'la □kpaa -a ma 'ke 'yaa sɔ 'bhe yɔɔnde.

26

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' -bhleŋgbe Agripa 'ε ma

1 Agripa pe Pɔlu ni dɔɔ: «'Kɛla 'bhe -o 'e zi 'bhe 'wo.» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pɔlu 'a gbe 'ε 'lawlɛnle, 'bhɛɛ- -ya 'gbu ta janwole -saan dɔɔ:

2 «-Bhleŋgbe Agripa, 'η zrukpaale -o 'e 'yre □la -ge -zɔn, 'ke 'mi 'an pɛ wlan pe Zuufu mu 'ε -o -za mu 'la 'kpen □kpaa 'η ma 'mu 'kpen 'yi.

3 'E 'zoole- 'e 'trɔnkpa 'η ni 'elrele. -Amasroyi 'bhi 'gbu Zuufu mu 'ε -waa' 'sinii ta za mu 'ε 'kpen 'pegee -waa' zaabɔ maza mu 'ε dɔ 'elrele.»

4 «Zuufu mu 'e 'kpen 'η 'taawo gbe -lwa 'e do, 'kee-san 'η 'yaa- 'η -zwanne 'le 'waati 'la ba, 'kee- nu 'tenle- -zon ma. 'N' 'taawoa □ gɔne- 'la gbɛen- 'an 'si mu 'e 'plen' bhe 'pegee Zeruzalemu -ge, -o 'bhe do.

5 -O 'gbu 'η do, 'bhe 'laa sanle- -zon ma, 'ke -wa zi -o wlan pe. 'Bhɛɛ- -o 'gbu 'η do 'bhii- 'η 'yaa- Farizi 'srɛ mu 'e do 'le. -Kɔɔa' seri 'e ta, 'bhe mu -laa' -za 'yi -o 'egloole.

6 'Bhɛɛ- -zon, -woo -kpan 'kpa zii' 'mi 'lii, -amasɔyi -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni pe 'la 'naza- ta, 'mi 'yrikpale -o 'bhɛɛ- 'lɛsɔ- za 'e ta.

7 'Dun- -kɔɔa' mɛɛ mu 'e 'yaa- -gbaa vu ta plɛ, 'bhɛɛ- 'woo- -gbaa vu ta plɛ 'la bhe, -o 'kpen 'yri □yaa -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'e ni pe 'la 'naza- ta 'mu ni 'bhe 'lɛsɔ yi 'e ta. 'Bhɛla- -yile -o -yaa -Waanbhaa' gba -o zru 'e 'kpen 'le yi 'oo yi. 'Dun- 'mi 'yrikpale -o 'bhe pe do 'kpɔ 'e ta. 'E! -Bhɛngbe Agripa, Zuufu mu 'e -o -la 'zi 'mi 'ta 'bhɛla- -zayi' -zon -ge!

8 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka mu Zuufu mu 'la 'ka -o -ge, 'ka 'ka kpa -Waanbhaa' a gbaa mu bweza gale ba 'e 'yi ɛɛ?

9 'Mi 'gbu 'yaa- 'bhe ye -za 'lrelele 'ke 'η gwledan Nazareti mi Zesu 'to 'e ba.

10 'N' 'bhɛɛ- □kla Zeruzalemu. *'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'e -o 'bhe 'senj □naa 'mi 'gbu ni, 'bhɛɛ- 'η Zesu 'yi mu -bebe □bwa -kaso 'yi. 'Bhɛɛ- 'ezin- 'ke -o -yaa -o de -kpan balaa' -o ta, 'η 'yaa- do 'bhe □la.

11 'N- 'o 'krowoa- 'egloɔn- -bebele Zuufu mu daanfɛ' mu 'e 'kpen □la; 'bhɛɛ- 'η 'yaa- -a kle 'le -o 'plo- -o 'kpale- ma Zesu 'yi kpanma. 'N' zrɔplii- gbe -yɔɔ' 'e 'kɔɔ -o ma, 'η 'yaa- ge -yrenkpalele -o ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'si 'bhɛɛke mu a -wa mu 'e ta mu 'e ma.»

*Pɔlu -o -a kleza 'e Zesu 'yi 'le 'bhe 'yigɔɔn- 'zi
(Kleza 9.1-19; 22.6-16)*

12 Pɔlu pe 'ezin- doɔ: «'Bhɛɛ- win do 'kpɔ 'e ma, 'sraka 'lena -kunlii mu 'e -o 'senj □naa 'η ni, 'bhɛɛ- -woo 'η 'winbwa- Damasi -wa 'e ta, 'letre 'le 'η 'kɔɔ 'woo- Zesu 'yi mu 'e 'kaama-.

13 'Waa -Bhɛngbe Agripa, 'η 'yaa- Damasi zi 'e 'lii 'waati 'la ba -yrekpa' bhɔ bhla 'e -din. 'E! 'Ke 'η 'yrekpale 'tebhile do ma. -A -bhile' 'e 'yaa- da 'zi lafle' ma, 'bhɛɛ- -a -bhi gbeya -yrayra 'e 'yaa- kan -yretebhe -bhigbeya 'e ta; 'bhɛɛ- -e -zian 'mi 'pegee 'η mado mu 'e zi.

14 'Bhe klele 'te, 'ke 'o 'kpen baale' 'tre ma, 'bhɛɛ- 'ke 'η mɛɛ -weli' do male- 'ke 'bhe -a pe 'zi 'η ni Ebre wli 'e 'yi doɔ: <Sɔlu, Sɔlu, -mɛle □kla 'bhɛɛ- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta -gee' ɛɛ? 'Ke gbakpa' dri 'e gwledanle -saan -a zan a 'beni 'e ba, 'bhe 'laa nu -nrals' 'yee- dri 'e 'gbu ma 'de!>

15 'Bhe klele 'te, 'ke 'an 'lɔkpale doɔ: <-Dele 'bhi 'le ɛɛ Mɛɛzan?> 'Bhɛɛ- Mɛɛzan pe 'η ni doɔ: <'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

16 'E 'wlen- 'saanibhe! -Amasɔyi 'η 'pwela- 'e ba, 'kooko- 'mi 'e kle 'mi 'an yewone 'le. 'E 'mi □yaa yegbeya 'la 'yi -zon -ge, 'e nu klele 'mi 'srɛ 'le 'bhe ma 'ke 'bhe pe mɛɛ -bhɛɛke' mu ni; 'bhe 'pegee 'η nu -za 'bhɛɛke mu 'la zronle 'e ni boolazi, 'e nu 'η 'srɛya- klele 'mu ma 'ezin-.

17 'Mi nu 'e 'winbole Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la ba, 'mu nu -yren mu 'la 'kpale- 'e ta, 'mi nu 'e gole 'bhe -yren mu 'e 'yi,

18 'kooko- 'e sɔ -o -yɛe 'liiploole, 'bhɛɛ- -o yɛe ma ye kpataakpa, 'bhɛɛ- 'e sɔ -o gole- -gblo 'yi, 'bhɛɛ- 'e nu -o -le 'tebhile ba; 'bhɛɛ- 'kee sɔ -o gole- -Setran' kɔɔ 'bhɛɛ- 'yoo- kle 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'le. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'ke -woo □kpa' 'mi 'yi, 'η -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e -sroma yan, 'bhɛɛ- -o sɔ klele- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'le.»

Pɔlu -o -a kleza mu 'e 'yigɔɔn- 'zi

19 Polu pe 'ezin- dɔɔ: «'Waa- -Bhlegbe Agripa, 'mi -jan 'la □maa 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -yre zi yeke 'la □klaa 'mi 'yre ba, 'mi 'bheε- 'klosikwan.

20 'N -Waanbhaa' a -jan 'wole- 'ε -saan Damasi -wa 'ε ta mu 'ε ni 'elwale 'pe, 'bheε- 'η -ja -a wole Zeruzalemu mu ni. 'Bhe blaani, 'ke 'η gele- -a wole Zude 'kleen 'yi mu 'ε 'pegee -a kpe ma -wa mu 'ε ta mu 'ε 'kpen ni, 'bhe 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni. 'N 'yaa- pe 'zi mee mu 'ε ni dɔɔ -o 'ploo- waa -za -yoo' mu 'ε ma, 'bheε- -woo 'gbu zru 'ε 'niina- -Waanbhaa' ba, 'bhe 'pegee 'ke -wa zron -o kleza mu 'ε ma 'bhii- -o -ploola -waa' -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bheε- -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni.

21 Zuufu mu 'ε -woo 'η □kwan win 'la ma, 'bhe -le bhe, 'η 'yaa- 'waati 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε □la, 'bheε- -o -yaa zan 'η dele.

22 'Dun- -Waanbhaa' □bhwa 'η ba, 'bheε- 'η □swa bole 'η 'yre ma 'kee- nu 'tenle- -zon ma. 'Bhela- -yile, 'η □swa -yaa' -jan 'ε 'wole mee mu ni: 'kee- 'kpa mee 'fientronne mu ta oo, 'kee- 'kpa mee gbalaan mu ta oo, 'an □woa 'mu 'kpen ni. 'Naa- -o -jan 'bheεke do wo 'zi, 'ke yaa 'e go Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -za mu 'la 'leso janwoa- 'bheε- ba.

23 -Wa □pia dɔɔ: «Mεε -Bhee Mi Krisi 'ε nu -yrenbhlele 'bheε- -e ga. 'Bheε- gbaa mu 'ε 'kpen ba, 'yele- nu bwele gale ba 'elwale 'pe; 'bheε- mee -bhee zi 'la 'ke 'tebhile -o 'bhe ta, 'yele- nu 'bhe a janwole Zuufu 'si mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni.»

Polu pe Agripa ni 'kaa 'bhe 'e 'kpa Zesu 'yi

24 Polu -yaa 'bhe -jan 'ε 'wo zii' -li bhla 'la ba, 'ke Fetusi 'pεenle -a ta dɔɔ: «Polu, -kwa -le 'e 'yi εε? 'Yaa- 'sewe dɔ gbe -yoo' 'ε 'koo, -kwa □bwa 'ε 'yi εε!»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Polu 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «'Waa- -janmatii 'lrele- Fetusi, -kwa 'laa -o 'η 'yi. 'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' wlan -le -o 'kpen 'le, 'bheε- -o bakanle -o.

26 'Yee- -Bhlegbe Agripa 'gbu 'bhe -za mu 'ε dɔ, 'bhela- -yile 'η so -o wole- -a ni kpataakpa 'η zrubakpaale 'le. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -e 'bhe -za mu 'ε 'kpen dɔ, -amasroyi waa klele gaanyi'; 'dun- -o □kla mɔkpen' 'yre ma kpataakpa.»

27 Polu pe -bhlegbe Agripa ni dɔɔ: «'Waa- -Bhlegbe Agripa, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -jan mu 'la □woa, 'yee kpa 'mu 'kpen 'yi εε? 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'kpale- -o -o -yi!»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Agripa 'a 'pele Polu ni dɔɔ: «'Yoo- zan 'mi klele blaale- Zesu 'yi mi 'ε do 'le εε?»

29 'Bheε- Polu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Kee- -kla -zon oo, 'kee- -kla boolazi oo, 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'kooko- 'kee- kpa 'bhi ta oo, 'kee kpa mee mu 'la 'kpen -o 'tronkpa zii' 'η ni -ge, 'ka 'kpen kle Zesu 'yi mu 'le 'bhii- 'mi gbene-; 'ke yaa 'e go 'η gbe ma piibhe kpele- mu 'leε ba.»

30 'Bhe klele 'te, 'ke -bhlegbe Agripa 'pegee -janmatii Fetusi 'bheε- Berenisi, 'bhe 'pegee -o zi mu 'ε 'kpen -o -wlenle', 'ke -o 'pwele.

31 'Bheε- -o 'pwe bhla 'ε zi -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «'Mεε 'leε- -yaa -za 'yoo- do 'kpo klele 'ke 'bhe kle -a de win 'pegee -a bo win 'le -kaso 'yi.»

32 'Bhe 'yi, 'ke Agripa 'a 'pele Fetusi ni dɔɔ: «'Ke mee 'leε- yaa pele dɔɔ -ya zi 'bhii- -bhlegbe -gbene 'ε -yaa' -za 'ε 'kitikan, 'o 'yaa- nu 'ploole- -a ma 'saanibhe bi.»

1 -Wa -ledulaa 'waati 'la ba dɔɔ 'o nu gele Itali 'kleen 'e 'yi -batonj' yi, 'ke -o Pɔlu 'pegee -kaso 'yi 'mu 'e 'ke mu gbekpale -srwase' mu -kunlii do 'kɔɔ: -o yaa 'bhe sii Zulusi. 'Bhe -srwase' -kunlii 'e 'kpale -yaa -srwase' 'le -gbene do 'la 'wiinj -o -yaa 'mu sii dɔɔ: «-Bhlejngbe -gbene 'e -yaa' -srwase' mu.»

2 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'o bole -batonj' do 'yi, 'bhe -batonj' 'e -daa Adramiti -wa 'e ta, 'bhe -'bhe 'yaa -ge 'zi Azi 'kleen 'e 'yi -batonj' dula -wa mu 'e ba -yre ta; 'bhe -'o -jilaa 'te. Arisitaki -yaa 'o zi, -e -yaa da Tesaloniki -wa la, Masedwani 'kleen 'e 'yi.

3 'Bhe ta tooklin -yi 'e 'le, 'ke 'o 'bhole Sidon -wa la. 'Dun - Zulusi -yaa Pɔlu -gblakun' zii' 'elrele, 'bhe -'e -yaa to 'ke Pɔlu ge 'bhe 'bhegwlen -'ke mu 'pubole, 'kooko -'a maza -yaa pe yeke -mu 'la ma, -e so 'mu -sɔɔwole 'mu 'kɔɔ.

4 'O gole Sidon -wa 'e ta, 'ke 'o Sipru 'kleen 'e makpale, -amasɔyi -ploo mu 'e 'yaa -'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yre ta.

5 'Bhe blaani, 'ke 'o weyi -'e takanle, 'bhe -'ke 'o 'kanle -Silisi 'pegee Panfili 'kleen mu 'e -din, 'bhe -'ke 'o gele -bhole weyi -'le ma -wa 'ne do ta: -o -yaa 'bhe sii Mira, 'bhe -'bhe 'yaa -Lisi 'kleen 'e 'yi.

6 'O ta -srwase' -kunlii 'e -e -batonj' do 'ya 'bhe -wa 'e ta; 'bhe -daa Alezandri -wa la, 'bhe -'bhe 'yaa -ge 'zi Itali 'kleen 'e 'yi. 'Bhe -'o -kunlii 'e -yoo' 'bwa 'bhe -batonj' 'e 'yi.

7 'O -yrekpa -'bebe -gaa weyi -'e ta, 'bhe -'batonj' 'e 'yaa -ge 'zi yretete. 'O 'trebhwa -'fruu, 'bhe -'o 'naa nu bhole 'te Kinidi -wa 'e ba -yre ta. -Ploo mu 'e 'yaa -'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yre ta, 'bhela -'yile 'waa -yaa so gele -li 'o 'le 'egboole. -Ayile 'o 'kaan Kreti 'kleen 'e -din, 'bhe -'o -ja Salimone -wa 'e ba -yre ta.

8 'O gele weyi -'e ta 'e 'yaa -'la 'zi 'o ta, 'bhela -'yile 'o -ja weyi -'e 'le zi yretete, 'bhe -'o -ja bhole yre do nɔɔ: -o -yaa 'bhe yre 'e sii: «-Batonj' dulayre -lrele' mu». -E -yaa -wa 'la 'bhe -din -o -yaa 'bhe sii Lase.

9 -Yrekpa -'bebe -kaan 'o ta 'bhe -gbene-. 'Bhe -'waa -'taa 'e 'le klele -saan 'egboole. -Amasɔyi Zuufu mu a 'sunwla bhla 'gbu 'e 'kaan -gban bi, 'bhe -'niinii' 'kpa bhla -gbene 'e 'bhe 'yaa -zan bhole 'ezin-. 'Bhela -'yile, Pɔlu mɛɛ mu 'e 'kpelekanle -saan dɔɔ:

10 «'Nj 'yienii mu, 'ke -kɔɔ -'ja 'taa 'leɛ zi, -e nu klele -kɔɔ' 'gbu ma 'eyoole: -amasɔyi -batonj' 'pegee -a -yi 'kwe mu 'e nu 'siele-, 'bhe -'kɔɔ' mu 'gbu 'win nu bole -a -yi.»

11 'Dun -'o ta -srwase' -kunlii 'e yaa Pɔlu 'wojan -'e 'klosikunle. -Ya 'kpa -batonj' 'bho mi 'e 'pegee 'bhe zan 'e 'mu -'la wojan 'e 'yi.

12 'Bhe -batonj' dulayre 'e yaa -yaa lele -niinii' 'kpa bhla -gbene 'e zi; 'bhela -'yile mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yee -batonj' 'e 'yi, -o -bebe 'a 'pia dɔɔ 'o ge yre -bhɛke' do nɔɔ-. -O 'yaa -zi 'bhii -'o ge 'ten -batonj' dula -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Fenisi 'bhe -'ma, 'kooko -'niinii' 'kpa 'waati 'e kan 'o ta 'bhe 'nɔɔ ye. 'Bhe -'wa 'e 'yaa -'ke Kreti 'kleen 'e 'yi -batonj' dula -wa 'e do -la -le; 'bhe -'wa 'e 'leklale -yaa -yretɛbhe baa -yre nɔɔ-.

-Ploo -gbene do 'kanle -saan weyi -'e ta

13 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -ploo -dɔɔ 'ne do 'kanle -'sanle 'kee -da weyi -ba -yre ta. -O 'kpee ma -o -yaa so gele -'waa' 'taa 'e ta 'te. 'Bhe klele 'te, piibhe kpu -gbene 'la 'bhe -batonj' 'e dulaa -'yi 'e ba, 'ke -o 'bhe gole-, 'bhe -'ke -batonj' 'e 'yrole 'o 'le, 'kee -ge Kreti 'kleen 'e 'yi weyi -'e 'le zi.

14 'Dun -'o 'yrole -'bhe 'nɔɔ 'laa -mɔle', 'ke -ploo -gbene do 'kanle -'sanle: 'bhe 'yaa -'da 'zi Kreti vɛ gɔɔn mu 'e 'yi, mɛɛ gbe -'yie' ta 'kee -nu 'o ba -yre ta, -o -yaa 'bhe -ploo 'e sii Erakilon.

15 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- -ploo -gbene 'e gele- -batonj' 'e 'le. 'O gbe laa -yaa 'sole -a dulale ta, -ayile 'wa [twa 'ke -ploo 'e ge 'o 'le -batonj' 'e 'yi -yi 'e ta.

16 'Bhe- -boolazi, -e -ja 'kanle- 'o 'le weyi- 'mlingole -yaa 'tre gbe -ne do 'la zi 'bhe -zanta', -o -yaa 'bhe 'tre gbe -ne 'e sii Koda, 'bhe- 'bhe dole 'la [yaa -ploo 'e 'lee, 'bhe [swa -a -yikunle. 'Bhela- -yile, mee -bhee -batonj 'la [yaa 'o 'koo, 'o -dwa 'egloole 'ke 'o gbeso 'bhe 'kunle ta, 'bhe- 'o 'bhe -gwa -yi 'e ba.

17 'O 'yanle- -a 'pwelele -yi 'e ba, 'ke 'o -batonj' -gbene 'e 'bhe 'yrelle 'ke bhle mu 'le, 'kooko- yaa nu 'siele-. 'Bhe blaani, sogbe mu 'la 'yaa- 'yee- -batonj' -gbene 'e 'ledoo-, -a bho mu 'e -o 'mu mazinna -amasroyi -o -yaa -gblaani 'zi doo -ploo 'e 'yaa nu gele 'waa- -batonj' 'e zikli 'e gbaanle -yrentre' 'yi Libi 'kleen 'e ba -yre ta.

18 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -ploo -gbene 'e 'yaa- ge 'zi 'o beenlele 'egloole. 'Bhela- -yile 'ke 'waa- -batonj' 'e 'yi yewo mu 'e -wa -yi 'kwe mu 'e 'ke mu blinle 'sanle -yi 'e ba, 'kooko- -a gbin go.

19 'Bhe -yrekpa' yaga mi 'e ma weyi- 'e ta, 'ke 'woo- -batonj' 'yi yewo mu 'e -o 'gbu 'yee- -batonj' 'e 'yi yewope mu 'e 'ke blinle- -yi 'e ba.

20 'Bhe- 'o -yrekpa' -bebe -gaa 'ke 'o 'yre 'laa kpa -yretbhe 'pegee mleklenne mu ma -fiti, 'bhe- 'duj- -ploo -gbene 'e -a 'kanle- 'e baan' 'yaa- [kla zii' -a ba 'egloole 'ezin-. 'Bhela- -yile, 'o 'yri 'laa -yaa -li 'o 'kedo- 'kpo 'bheele- ta.

21 -A noo- [mwa, 'ke -batonj' 'yi mu 'e waa pe 'kedo- 'kpo bhle. 'Bhe 'yi 'te, 'ke Polu dulale' -o 'kpen 'plen-, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «N 'yienii mu, 'ke 'ka 'ka 'tronkpa bi 'n 'wojan- 'e [la, -koo' 'laa -yaa nu gole Kreti. 'Bhe- -koo' 'tre 'laa -yaa nu bhole, 'bhe 'pegee -koo' pe mu 'e -bebe 'laa -yaa nu 'siele- 'bhe gbene- -gee'.

22 'Duj- 'mi 'ka 'lia zii' -zon doo -ka 'ka zru do 'egloole; -amasroyi 'ka do 'kpo 'win 'laa nu bole -a -yi, 'ke yaa 'e go -koo' -batonj' 'e 'bhe do -kplen ba.

23 'N 'yoo- -Waanbhaa' 'la -yaa' mee 'le, 'bhe- 'ke 'n 'yoo- yewo 'zi 'a ni bhe, -yaa' -mleke' do -pwela 'n ba -zon -bi 'lee- zi.

24 'Bhe- -ya [pia 'n ni doo: «Polu, 'yaa -gblaani!' -Yoo 'ke -za 'le 'kee- ge -janwole -bhlengbe -gbene 'e 'le ma Romu -wa 'e ta; 'bhela- -yile, -Waanbhaa' a wlanya 'e ma, 'bhi 'sroyi, mee 'la zan mu 'kpen -o -batonj' 'lee- 'yi, 'mu nu gole -a -yi 'ezin-»

25 'Bhela- -yile, 'n 'yienii mu, -ka 'ka zru do 'egloole; -amasroyi 'mi 'gbu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'bhii- -mleke' 'e -jan yeke- 'la [woa, -e nu 'bhe 'yi za klele.

26 'Duj- -batonj' 'e kli nu gele gbaanle 'tre 'yi -koo' 'le 'kleen do 'la 'yi, weyi- 'mlingole -o 'bhe 'kleen 'e zi.»

27 'O -yrekpa' vu ta yizie mi ma weyi- 'e ta, blandreyi bhla 'e ba, 'ke -ploo -gbene 'e -yoo gele ma 'o 'le 'tanji weyi- 'e ta, -o -yaa' 'bhe weyi- 'e sii «Meditrane weyi-». 'Bhe 'waati 'e ba, 'kee- klele- 'waa- -batonj' 'e 'bho mu 'e ni 'bhii- 'o [bhwa gban weyi- 'e 'le zi.

28 'Bhe klele 'te, 'ke -o piibhe kpu do -yrelle' bhle ma, 'bhe- 'ke -o 'bhe bhle 'e blinle- -yi 'e ba, -yi 'e -gluu 'e dan zayi', 'bhe- 'ke 'bhe gele- 'tenle- 'tre ma; 'tre 'e 'yaa- weyi- 'e [la metre mia do bhe vu ta 'srwaple-. -O bhole sa -o -lee, 'ke 'o 'yee- piibhe kpu 'e blinle- 'ezin-, 'bhe- 'ke 'tre 'e plengole bole- -o ma metre mia do bhe 'srwaa-.

29 -O -yaa -gblaani 'zi doo 'waa- -batonj' 'e yaa nu gele 'pale- vle -kpuj mu 'ke mu ma -yi 'e [la, 'bhela- -yile, 'ke -wa dula- piibhe kpu yizie bole- -yi 'e ba -a -zanta', 'bhe- 'o 'yre [mwa tooklinle -lee.

30 'Bhe klele 'te, 'ke 'waa- -batonj' 'e 'bho mu 'e -wa pele- doo -o blasanle 'bhe- -o go -batonj' 'e 'yi; 'bhe- 'ke 'woo- 'o 'bhe- -batonj 'e 'bhe bole-

-yi 'ε ba, 'bhεε- -wa -kla 'bhii- -o gele- 'waa- -batonj' dula- piibhε kpu mu 'ε bōle -yi 'ε ba -a -lεε.

³¹ 'Dun- Polu pe Romε mu a -srwase' -kunlii 'ε 'pegee -srwase' -vin mu 'ε ni dōo: «'Ke -batonj' 'bhō mu 'lεε- waa bōle -batonj' 'ε 'yi -gε, 'ka 'laa nu gōle -a -yi -titi.»

³² 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -o bhle mu 'ε takanle 'yee- mεε -bhee -batonjε 'ε ma, 'bhεε- 'ke -yi 'ε gele- 'kele-.

³³ Tooklinle -lεε sa, 'ke Polu 'a 'pele -o 'kpen ni dōo -o pεbhle, 'bhεε- -e pe -o ni dōo: «-Kōo' 'yrekpaā vu ta yizie -le -zōn -gε 'ke 'ka do 'kpō 'nii- zinale laa -o 'ka ta, 'bhεε- 'ka 'laa pε 'kedo- 'kpō 'bhlele- -li.

³⁴ -Ayile 'mi -sromabō 'ka ni dōo -ka 'ka zru dō 'egloole, 'bhεε- 'ka pεbhle; 'ke 'ka pε sa [bhla, 'bhεε- 'ka nu 'sōle- -bheele'. 'Dun- 'ka do 'kpō 'laa nu gale 'bhεε- -e nu 'tenle- 'ka winbhε -nε do baale ma.»

³⁵ Polu 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubōle 'bhe ma -o 'kpen 'yre ma; 'bhe blaān, 'ke -ya kpu do 'kanle 'bhεε- 'kee- 'bhe 'bhlele- 'sanle.

³⁶ 'Bhε klele 'tε, -o 'bhe 'yelawoa, 'ke -woo zru dōle- 'egloole, 'bhεε- 'ke -o 'kpen pεbhlele 'ezin-.

³⁷ 'O mōo 'la 'kpen 'yaa- -batonj' 'ε 'yi 'o 'yaa- mεε -kεmε plε 'ke mεε mia yaga bhe vu ta 'srwado- (276).

³⁸ -O yanle pε 'ε 'bhlelele, 'ke -o ble bhe mu 'la 'yaa- -batonj' 'ε 'yi 'mu blinle- wεyi- 'ε ba, 'kooko- -batonj' 'ε gbijn go. *

-Batonj' 'ε 'siεyre- -yi 'ε 'kōo

³⁹ Tooklinle 'tε, -batonj' 'bhō mu 'ε waa 'trε 'ε madōle. 'Dun- wεyi- 'ε 'trε 'ε [bhla yre 'la [nōo, -o 'bhεε- [ya, 'bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -o -batonj' 'ε dula- 'bhe yre 'ε [nōo.

⁴⁰ 'Bhela- -yile, 'ke -o -batonj' dula- piibhε kpu mu 'ε ma bhle mu 'ε 'ploole, 'bhεε 'ke -o 'mu bōle- -yi 'ε ba. 'Ke -o -batonj' 'ε 'bhōpε- 'ε ma bhle mu 'ε 'ploole 'ezin-. 'Bhe blaān, 'ke -o sōgbε do -yrele- -batonj' 'ε 'lεε; 'kooko- -ploō 'ε kla 'bhe 'yi 'bhεε- -e ge -batonj' 'ε 'le wεyi- 'ε gōōna.

⁴¹ 'Dun- -batonj' 'ε -ja dulale -yrentre' kpo do ta tōbhle plε plεn-. -Batonj' 'ε yin 'ε -zwanān -yrentre' 'ε 'yi, 'bhεε- yaa 'sōle- gōle. 'Bhεε- wεyi- 'pōo mu 'ε 'pa gbε -yōo' 'kōo -batonj' 'ε ma, 'ke -a -zanta' yre 'ε 'bhe 'siele.

⁴² 'Bhe klele 'tε bhe, -srwase' mu 'ε 'yaa- zi 'bhii- -o -kaso 'yi mu 'ε dε, 'kooko- -o do 'kpō 'laa blasan -yi 'kanlele.

⁴³ 'Dun- Romε mu a -srwase' mu -kunlii 'ε 'bhe -yaa' zi 'bhii- 'bhe Polu -si 'ε go -za 'yi. 'Bhela- -yile, -srwase' mu 'ε 'yaa- zan -za 'la klele, -e 'bhe 'yigaa- 'mu 'kōo, 'bhεε- 'ke -ya pele- dōo 'ke mεε 'la zan mu sō -yikanle, 'mu bō -yi 'ε ba 'elwale 'pe, 'bhεε- 'mu ge 'trε ma.

⁴⁴ 'Bhεε- -e pe mεε -vin mu 'ε ni dōo 'mu ge -o zi -batonj' kplε 'ε -yripee' mu 'ε ta -yi 'ε ta. -O 'kpen [swa bhōle- -o ma 'pule 'trε ma 'bhεε- gbεen- bhe, 'bhεε- -za 'yōo- 'kedo- 'kpō 'laa 'tenle- mεε 'kedo- ma.

28

Polu -o Maliti 'kleen 'ε 'yi

¹ 'O gōle blaān -a -yi, 'ke 'o go wεyi- 'ε ta, 'ke 'wa pele- 'o ni dōo 'woo 'kleen 'la 'yi, -o 'bhe sii Maliti; wεyi- mlingole -yaa -a zi.

* 27:38 27.38 Ble 'ε 'pwele- -o 'ke -mlō 'le. -O 'bluu kle 'yela- pii 'ε 'le.

² Maliti 'kleen 'e 'yi mu 'e -woo' □kwan 'elrele gbe 'e 'kpen ma. La banle -saan 'bhe 'pegee -niinii' 'kpale- -saan bhla 'la ba, 'ke -o 'te -gbene do -lekunle, 'bhe- 'ke -woo' 'kpen 'cieya- klele- 'bhe 'te 'e zi.

³ 'O 'yaa- 'bhe □nɔɔ bhe, 'ke Pɔlu gele- -yoo 'klene 'ledo- 'wloole-, 'bhe- 'ke -yoo 'klale 'te 'e 'yi. 'Bhe- 'dun-, mle -yoo' do 'pwɛle 'bhe -yoo mu 'e 'yi 'te 'yranle- 'e 'koo, 'kee- dunle- 'yee- Pɔlu gbe 'e ma, 'bhe- 'ke -ya 'sonkpale -vlan.

⁴ Maliti mɛɛ mu 'e -o mle 'e dunle yele 'yee- Pɔlu gbe 'e ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Wlan 'gbu 'e ni, mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke mɛɛ dɛ mi -la -le. -Amasɔyi, -e golawoa -a -yi weyi- 'e ta, 'bhe □nɔɔ 'laa -mole' -li, 'bhe-, -Waanbhaa' a -ledɔleya 'e 'bhe 'laa 'tole- 'kee- bo -a -yre ma.»

⁵ 'Dun-, Pɔlu 'bhe gbe -yizwan 'te 'e trala, 'ke mle 'e baale' 'te 'e 'yi 'bhe- Pɔlu yre 'kedo- 'kpɔ 'laa 'lale- -a ma.

⁶ 'Woo- Maliti mu 'e 'kpee ma, Pɔlu -yaa nu -mlaanle', 'bhe- -e balaa', 'bhe- -e ga -gun 'bhe yre do 'kpɔ 'e □nɔɔ bhe. 'Dun- -o □mwa oo, 'bhe- -wa yelawoa 'bhi- -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa 'tenle Pɔlu ma, 'ke -woo 'kpeejan- mu 'e mabɔle, 'bhe- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ Pɔlu -o 'ke -waanbhaa' do 'le.

⁷ 'O 'yaa- yre 'la □nɔɔ, 'bhe 'yaa- 'yee- Maliti 'kleen 'e 'yi -janmatii 'e 'yaayre- 'e -din, -o -yaa 'bhe -janmatii 'e sii Publiusi. -Yoo' 'cieya- □kla -a ba 'elrele, 'bhe- -o □bwa -a ba -yrekpa' yaga ta.

⁸ 'Dun- Publiusi dɛ 'yilale -yaa, -amasɔyi yaa -yaa kplankplan: -a 'fle 'yi 'yaa- -la 'zi -a ma, 'bhe- -a 'kpee 'yaa- 'si zii' ezin-. 'Bhe klele 'te, 'ke Pɔlu gele- 'pwɛle- -a ta, 'kee- -Waanbhaa' 'seriwole a ma, 'ke -ya gbe kpa a ta. 'Bhe- 'kee- -bheele'.

⁹ 'Bhe blaen, 'ke Maliti 'kleen 'e 'yi gade mu -vin mu 'e 'kpen 'nule Pɔlu ba, 'bhe- 'ke -o -bheele' ezin-.

¹⁰ -Ayile, 'yee- Maliti mu 'e -woo' 'o □kwan 'elrele 'kungbeya -lrele' 'e 'kpen 'yi. -Asiikoo 'o ge yi -yaa yi 'la 'le, 'o 'yaa- wla 'zi -baton' 'e 'yi 'waati 'la ba, 'o maza -yaa pe 'la 'kpen ma, -woo' -gbaa 'bhe ba.

Pɔlu -gwa Maliti, 'bhe- -e -ja Rɔmu

¹¹ Mle yaga 'kanle- blaen, 'ke 'o jilale 'te -baton' do 'yi. 'Bhe -baton' 'e 'yaa- da Alezandri -wa 'e ta, 'bhe- 'bhe 'yaa- ge 'zi Rɔmu; -niinii' 'kpa bhla -gbene 'e □kaan 'yee- baton' 'e ta Maliti. 'Sɛwe 'la yɔɔnde- yaa 'bhe -baton' 'e ma 'bhe 'yaa dɔɔ: «-waanbhaa' yone- ple.»

¹² 'O gole Maliti 'ke 'o 'bhole Sirakusi -wa 'e ta, 'bhe- -o -yrekpa' yaga -gaa 'bhe □nɔɔ.

¹³ 'O gole 'bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, 'ke 'o gbaanle- weyi- 'e 'le zi, 'bhe- 'ke 'o gele- 'tenle- Rezo -wa 'e ma, 'o □yia 'bhe □nɔɔ. 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, -plooo 'la da weyi- 'e ba -yre ta, 'bhe 'kanle- -saan. -Asiikoo 'o -ja 'tenle- Puzoli -wa 'e ma blaale- -yrekpa' ple 'kanle- blaen.

¹⁴ 'O □bhwa 'o nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ke mu ta 'bhe -wa 'e ta, 'bhe- -mu pe 'o ni dɔɔ 'o -gbɛɛyi' do kle 'mu ba. 'Bhe blaen, 'ke 'o gele- Rɔmu.

¹⁵ 'O nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Rɔmu, 'mu 'o 'nuza- 'e □maa. 'Bhɛla- -yile, 'mu □nwa 'o 'lɛpa yre nɔɔ- Apiusi 'plɛɛ 'e 'yi, 'bhe- -o 'ke mu □nwa 'o 'lɛgbenle yre 'la -o -yaa 'bhe yre 'e sii «'Cie mu yi 'fɛ yaga» 'bhe □nɔɔ. Pɔlu 'yrekpale -o ma, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole, 'bhe- 'ke fangan- dɔle- -a ta.

¹⁶ 'O 'bhole- Rɔmu -wa 'e ta 'te, ('ke -srwase' -kunlii 'e -e -kaso 'yi mu 'e -lenale -srwase' -kunlii gbalaen 'e ni). 'Dun- -e -dwa -a -la 'ke Pɔlu ge yile yre -bhɛke' do nɔɔ- 'edanma, 'bhe- 'ke -srwase' mi do bole- -a gooba.

Pɔlu -o -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' Rɔmu -a zen 'fɛ 'e □la

17 'O 'bhōle- blaana -yrekpa'a yaga mi ma, 'ke Pōlu Rōmu Zuufu mu 'e 'lɛɛ mu 'e 'siile -a ba. -O 'klale- yaa 'eke- ba 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ali- 'naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klele -kɔɔa' Zuufu 'si mu 'e ni, 'bhe 'pegee 'naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu a 'si ta za mu 'e 'yisiɛle, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -woo' 'ŋ [kwan Zeruzalemu, 'bhɛɛ- -woo' 'ŋ [kpa'a Rome mu a mɛɛ gbilaan mu 'e 'kɔɔ.

18 'Bhe Rome mu 'e 'mu 'yanle- 'ŋ 'lɔɔkpalele, 'mu 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'plooh- 'ŋ ma, -amasrɔyi 'mu 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- 'ŋ zi 'ke 'bhe sɔ klele- 'ŋ dɛ win 'le.

19 'Duŋ- Zuufu mu 'e waa dɔle -a -la 'ke 'mu plooh- 'ŋ ma, 'bhela- -yile, 'ŋ 'klin gbe -yɔɔ' 'e 'kɔɔ, 'ke 'mi 'an pɛ -za 'e 'tole -bhleŋgbɛ gbilaan 'e 'kɔɔ. 'Duŋ- 'bhe 'laa klele 'bhii- 'ŋ 'yoo- -za 'yɔɔ- 'ke 'tɔkpa zii' -kɔɔa' Zuufu 'si mu 'e ma.

20 'Bhela- -zɛɛle, 'ŋ 'ka 'siila- -zɔn -ge 'ke 'ŋ -jan 'yipe- 'ka ni. -Amasrɔyi -kɔɔa' Izraeli 'si mu 'e -o -yri -o -kɔɔa' Mɛɛ 'Bhee Mi 'la 'nule- ta, 'mi 'yrele- -o piibhe kpɛle- mu 'lɛɛ- 'le 'ŋ gbe ma -ge 'bhela- -zayi'.»

21 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'e -wa zikpale Pōlu ni dɔɔ: «'Waa 'sɛwɛ do 'kpɔ 'srɔɔwɔle 'e ba zayi' 'ke 'bhe da Zude. 'Bhɛɛ- 'o nɛɛnɛ- mu 'e do 'kpɔ 'laa dale -a nɔɔ-, 'ke 'bhe nu 'e 'tɔ -yɔɔ' pele 'o ni.

22 'Duŋ- 'woo -a zi 'bhii- 'o -jan 'e baan' 'ma 'bhi 'gbu 'lii, 'kooko- 'wo 'e 'kpɛɛjan- 'e dɔ. -Amasrɔyi 'yoo- Zesu 'yi mu a 'seri dɛɛ 'la 'yi bhe, 'wa [maa dɔɔ mɛɛ mu -wlɛnna -a ma yrekpen- [nɔɔ.»

23 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -woo 'klankeba yi dɔle- Pōlu 'le. 'Bhe yi 'e 'bhōle-, 'ke -o nule- 'ebebele 'tɛnle- Pōlu ma 'bhe zen 'fɛ 'e [la. 'Kee- san zrwanzi ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnle- yromazi ma, Pōlu -Waanbhaa' a -bhleŋgbɛya yaaza 'e 'yipia [-o ni. -E -yaa Moizi a 'toŋ mu 'e 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -jan yeke- 'la [wo Zesu ba zayi' 'mu 'wo zii' -o ni, 'kooko- -o sɔ 'yee- Zesu 'e dɔle- kplankplan 'gbu.

24 -Ayile, -o -lɛdo' 'e [kpa'a -a wojan mu 'e 'yi, 'duŋ- -o -vin mu 'e 'mu 'laa dɔle -a -la 'ke 'mu 'e kpa -a wojan mu 'e 'yi.

25 'Bhe klele 'tɛ, 'woo- Zuufu mu 'e waa 'kpale- do ma, 'bhɛɛ- -o -yaa jila 'zi bhla 'la ba, 'ke Pōlu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Zoo 'yaa- Lii 'Wen' 'e zi -e -yaa -janwo' zii' 'ka -gbɔɔ mu 'e ni bhla 'la ba -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai 'lii!

26 -Ya [pia 'bhe 'lii dɔɔ:

<Ge 'si mu 'la bhe -o ta, 'bhɛɛ- -a pɛ -o ni dɔɔ:

'Ka nu -jan mu male 'ka 'trɔn mu 'le, 'duŋ- 'ka 'laa nu -za 'kedo- 'kpɔ 'yimale. 'Bhɛɛ- 'ka nu yɛ ma -glinle' 'elɛle, 'duŋ- 'ka 'laa nu pɛ 'kedo- 'yele-.

27 -Amasrɔyi 'si mu 'lɛɛ- -za 'laa -la -li -o zru mu 'e ma;

'Woo 'trɔn mu 'e 'pegee -o -yɛɛ mu 'e 'liitaan-;

'kooko- waa yɛ ma ye -o -yɛɛbhe' mu 'e 'le,

'bhe 'pegee 'ke waa -jan ma -o 'trɔn mu 'e 'le,

'bhɛɛ- -o zru mu 'e waa -jan 'yima-.

'Bhe gbɛɛn- bhe, waa niinaa' 'mi ba, 'bhɛɛ- 'ŋ -o bhee.>

28 «-Kaa 'yaango- 'tɛ 'bhii- -Waanbhaa' -yaa' -jan 'la mɛɛ go -za 'yi 'bhe [kpa'a Zuufu kle mu 'e ni. 'Bhe mu nu 'mu 'trɔnkpale -a -la!»

29 [Pōlu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke Zuufu mu 'e -o jilale, 'ke -o ge zaabolele 'eke- plɛn- sɔ 'egbɔɔle.]

30 Pōlu lɛɛ plɛ [kla -ya [zian 'fɛ 'la [la 'bhɛɛ- [la, 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhe 'fɛ 'e gbawo. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- nu -a taglinle, -o 'pegee 'mu 'yaa- yalaa' 'bhe 'fɛ 'e [la, 'bhɛɛ- -o -balo kle.

³¹ 'Bhe 'yi, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhlenybeya yaaza 'ε 'bhe wo -o ni, 'keemεε mu daan Mεεzan Zesu Krixi a -za 'ε 'le. -E -yaa 'duŋ- 'bhe kle 'zi 'ke -gbiaan 'laa kla -a -yi, 'bheε- waa -yaa 'bhe 'yiga- -a 'koo.

POLU 'LETRE 'LA □KPAА ROMU -WA 'E TA ZESU 'YI MU 'E NI

Rome mu a 'letre 'e ngblo

-Dele Polu 'le ee? Polu -yaa Zuufu mi do -la -le. -Wa -yaa Silisi 'kleen 'yi -wa 'ne do 'la -o -yaa 'bhe sii Taasi 'bhεε- ta. 'Dun- -e gbaandia- Zeruzalemu -wa 'ε 'bhεε- ta, 'bhεε- -e yaa -laklu 'ε 'kpen □kla 'bhεε- □nɔɔ. -E -yaa Zuufu mu 'sinii ta za mu 'ε -vavalade -asiikɔɔ -e -yrenkpaa 'ebebele Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bhεε- 'dun-, Zesu 'pwele- -a ba yi do 'le 'ke -yoo ge 'zi -yrenkpale Damasi Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya 'gbu 'nale 'bhe ni, 'bhεε- -e □kla Zesu 'yi mi 'le 'te. -E □kla 'bhe a winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba.

'Yee- Polu -le 'letre 'lεε- □kpaа Zesu 'yi mu -lɛdo 'la 'yaa- Romu -wa 'ε ta 'mu ni: 'Mu -bebe -yaa Zuufu kle mu 'le, 'bhεε- 'mu 'ke mu -yaa Zuufu -kposɔɔ mu 'le. Polu 'yee- 'letre 'lεε- □dia 'waati 'ε 'la ba 'ke -yoo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- wo 'taa yaga mi 'ε ta Korenti -wa 'ε ta, 'ke -yoo zan niinale -a -zanta' Zeruzalemu, 'bhεε- -e ge boolazi Romu -wa 'ε ta 'te.

-Waanbhaa' mεε go -za 'yi gɔne- 'la gbεen-, Polu -yaa -a zi 'bhii- -e 'bhe wlan 'ε pe kpataakpa Romu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε ni. 'Bhela- -zayile, 'sewe 'lεε- 'yi -jan ngblo 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Jan 'Nrале-» 'Bhe -Jan 'Nrале- 'ε 'yi -le dɔɔ 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'ε □kpaа Krisi 'yi, -e 'bhe zan kle mεε -lɛdɔɔle 'le -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe zan a 'kpaleyа 'te ma -a -yi. (Rome 1.17). 'Bhe ya 'ε 'yi, Polu -yaa' 'sewe 'ε 'yicienna -le yaga:

-A -le □lwa mi 'ε 'yi (Rome 1-8), Polu -o -we 'zi 'ton mu -klosikunza 'pegee 'kpaleyа Krisi 'yi 'ε 'mu -za ple 'ε 'plenza- 'ε 'bhεε- 'le. Wlan 'ε ni, bhaaplen mu 'la waa -o Zesu 'yi -za 'yoo- 'ε gbeblɔɔle -o 'mu 'kpen ta: Zuufu kle mu 'pegee Zuufu -kposɔɔ mu. Bhaaplen mu 'kpen -o 'ke -za 'yoo- kle mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' a yran -gbene 'wlenle- -o -o ma. 'Dun- bhaaplen laa sɔ gole- -za 'yi pe 'kedo- 'kpɔ ma, 'ke yaa 'ε go -a 'kpaleyа do -kplen 'kpɔ -la ba Krisi 'yi. Lii 'Wen' 'ε 'bhe -le -kɔɔ' kle -Waanbhaa' -ne mu 'le, 'bhe -le bhɔ -kɔɔ' ba 'ezin-, 'bhεε- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sɔɔwole.

-A -le ple mi 'ε 'yi (Rome 9-11), Polu -o -we 'zi 'ke Izraeli mu 'ε 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'plenza- 'ε 'bhεε- 'le -Waanbhaa' 'gbu zru maza 'ε ma. Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'kpaleyа 'ε kli 'ε da Zuufu mu 'ε 'mu -la ba 'elwale 'pe. 'Dun- bhaaplen mu gole -za 'yi a pe zi 'ε ta, -Waanbhaa' 'woo- Zuufu mu 'ε □twa -a nɔɔ- ye -sɔ, 'bhεε- -e 'bhe zi 'ε 'liigwa- Zuufu kle mu 'ε ni 'pe. 'Bhεε- 'dun-, 'yee- -Waanbhaa' laa 'ε -bangole 'woo- Zuufu mu 'ε 'yi; 'bhεε- -a 'gbu 'liiwli- 'ε ta, -o -za sɔ a ni, 'bhεε- -yoo 'sii zii' 'tanjii. Yi do ta, -e -yaa' -lileya 'ε -zronna bhaaplen -vin mu 'ε ni gɔne- 'la gbεen- Zesu 'sroyi, 'woo- Zuufu mu 'ε nu 'bhe -lileya 'ε dɔle, 'bhεε- -e nu -o gole -za 'yi 'te.

-A -le yaga mi 'ε 'yi (Rome 12-13), Polu -o -we 'zi 'ke Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'ε 'eke- 'yi 'bhεε- 'le. -E pe -o ni dɔɔ -o -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhεε- -o bo 'bhe klele ma 'tanjii.

-A -leyanyre 'ε □nɔɔ (Rome 14-16), Polu -o zan -za mu 'la klele, -e 'mu 'yipia□, 'bhεε- -e mεε -bebe 'pubwa, 'bhe 'pegee -e Romu Zesu 'yi mu 'ε -liiala dɔɔ -o bo 'kpaledomaya 'ε 'yi 'eke- plen-.

Polu -o Romu Zesu 'yi mu 'ε 'pubɔ- 'zi

1 'Mi Polu 'la 'mi -o Zesu Krisi a yewone 'le bhe, 'mi 'gbu -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu 'la 'ka -o Romu. -Waanbhaa' 'η 'siila- 'kaa 'η kle Krisi

a winbɔwo mi 'le, 'bhɛɛ- 'ye 'ŋ ɔkpaa 'edanma -yaa' -Jan 'NrAle- 'ɛ 'wole- 'kaama- mɛɛ mu ni.

² -Waanbhaa' 'yee- -Jan 'NrAle- 'lɛɛ- 'naza- ɔkpaa 'elwaleta -sɔ -a *'lɛla- janwo mu 'ɛ 'lii -yaa' 'Sɛwɛ 'wɛŋ 'ɛ 'yi.

³ -A Gbe, -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'ɛ, 'bhɛ -la ba -Jan 'NrAle- -le 'kele-. Bhaaplɛŋ a pɛ yale zi 'ɛ zi, 'bhɛ -o 'ke -bhleŋgbe Davidi 'nranɛ- 'le.

⁴ 'Dun- Lii 'Wɛŋ 'ɛ a pɛ zi 'ɛ zi, 'bhɛ bwelawoa gale ba, -Waanbhaa' 'a -zronna mɔkpen' ni 'bhii- 'yele- 'ke -a Gbe 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -glɔɔya' -o -a 'kɔɔ.

⁵ 'Yee- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'srɔyi- 'bhɛɛ- -Waanbhaa' ɔlia 'o ma, 'bhɛɛ- -yoo' ɔkla -yaa' winbɔwo mu 'le; 'kooko- 'wa kle 'bhɛɛ- 'trɛ ta 'si mu 'ɛ 'kpen -o kpa 'yee- -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- -o 'taawo- -a -liiwli' ta.

⁶ 'Ka mu -o 'ezin- 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu 'le, 'ka mu 'la 'ka -o Rɔmu -wa 'ɛ ta, -Waanbhaa' 'ka 'siila- dɔɔ 'ka kle Zesu Krisi a pɛ mɛɛ mu 'le.

⁷ 'Ka mu 'la 'kpen -o Rɔmu, 'bhɛɛ- 'ka mu 'la -za sɔ -Waanbhaa' ni, 'bhɛ 'pegee -e 'ka mu 'la 'siila- dɔɔ 'ka kle -yaa' pɛ mɛɛ mu 'le 'edanma 'ke 'ka kle 'wɛŋ. Bhaa 'yee- -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka ma 'bhɛɛ- -o yilabla na 'ka ni.

Pɔlu -o -a zi 'bhii- -e ge Rɔmu Zesu 'yi mu 'ɛ taglin-

⁸ 'Mi 'an -Waanbhaa' 'ɛ 'pubɔ- 'elwale 'pe, 'ka 'kpen a -za ma Zesu Krisi 'tɔ 'yi; -amasrɔyi 'ka 'ka 'kpalawoa Krisi 'yi mɔkpen' -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' 'drunyan 'ɛ 'yi yrekpen- ɔnɔɔ.

⁹ 'Mi -Waanbhaa' 'la gba 'ŋ 'nii- 'ɛ 'kpen 'le, 'ke 'an Gbe 'ɛ ma -Jan 'NrAle- 'ɛ wo mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ -o 'ŋ 'srɛ 'le dɔɔ 'naa ploo 'ŋ 'kpeelɛdanle ma 'kaa- -za ma.

¹⁰ 'Ke 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'mi 'ŋ 'seriwo 'kaa- -za ma. 'Mi bo -sromabole ma 'yee- -Waanbhaa' ni dɔɔ 'kee- -swa -a ni -ya kle 'ke 'ŋ sɔ gele- 'pwele- 'ka ta ye.

¹¹ -Amasrɔyi 'ka 'ye -lɔɔ 'gbu -o 'ŋ ma 'egloole, 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke -kɔɔ' 'eke- ɔya, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -za 'wlan 'la ɔkla 'ŋ ni bhɛ, 'ka sɔ 'bhɛ 'ke 'srɔɔwole, 'bhɛɛ- fangando 'ka ta.

¹² 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ 'ke -kɔɔ' 'eke- -ya, 'kpaleya do 'kpo 'la -yoo -kɔɔ' 'kpen 'yi, -kɔɔ' sɔ fangandole 'eke- ta 'bhɛ 'yi.

¹³ 'N nɛɛɛ- mu, 'mi -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ŋ 'ka ba geza 'ɛ 'yido- gbɛ -bebewoa gban; 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'dun- -o 'bhɛ 'saawoa- 'ŋ 'kɔɔ. 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ ge 'ka ba ye, 'kooko- -trɔn kpa 'ŋ 'woye- 'ɛ ma 'ka ba ye 'bhii- -trɔn ɔkpaa -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ ba.

¹⁴ -Amasrɔyi mɔkpen' a ca -o 'ŋ ma -Jan 'NrAle- 'ɛ 'wo zayi': -wa -gblaana ta mu oo, -bɔn 'yi mu oo, 'sɛwɛdo mu 'pegee 'sɛwɛdo kle mu, -o 'kpen a ca -o 'ŋ ma.

¹⁵ 'Bhɛla- -zayile, 'ka mu 'la 'ka mu -o Rɔmu, -a -lɔɔ -o 'ŋ ma 'bhii- 'ŋ ge -Jan 'NrAle- 'ɛ 'wo 'ka mu ni 'ezin-.

-Glɔɔya' 'la -yoo -Jan 'NrAle- 'ɛ 'yi

¹⁶ -Amasrɔyi, -Jan 'NrAle- 'ɛ 'wole- 'ɛ, 'bhɛ 'laa -yralado 'mi ma. -Glɔɔya' -le 'kele- -Waanbhaa' 'kɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'ɛ ɔkpaa -a -yi -e 'bhɛ zan go -za 'yi. 'Bhɛ goza 'ɛ -za 'yi, 'bhɛ san Zuufu mu 'ɛ ma 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'bhɛ ge 'tenle- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ ma boolazi.

¹⁷ 'Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' bhaaplɛŋ -lɛdɔɔ' -a 'gbu 'yrɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'yee- -Jan 'NrAle- 'ɛ 'yele- 'bhɛ zɔn; 'kee- san -a zisanyɛ 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -lɛyanyɛ 'ɛ ma, -e 'bhɛ kle 'kpaleya drɔŋ 'ɛ 'bhɛɛ- ma, 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan

-ledoolle -o -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe zan nu bole -yre ma -si 'ε 'srɔɔwole 'bhe 'kpaleyā -la ma -Waanbhaa' -yi.»

-ZA 'YOO- GBEBLOOLE -O BHAAPLEŃ MU 'KPEN TA

-Waanbhaa' a -kpan baale -o 'drunyan 'yi bhaapleŃ mu 'ε 'kpen ta waa -za 'yoo- klele ma

18 -Waanbhaa' nu bhaapleŃ mu 'ε 'kitikanle yran ma gɔne- 'la gbɛen- waa -za 'yoo- mu 'ε 'kpen 'pegee -o kleza -yoo' mu 'ε 'kpen ma, -e 'bhe -zronna -o ni 'kee- da lafle' ma. Waa -ledoolleya 'ε ma, waa to 'ke bhaapleŃ -bheeke' mu -Waanbhaa' a wlan 'ε do.

19 'Bheε- 'duŋ-, mεε sɔ -za yeke- 'la dole- -Waanbhaa' ba zayi', 'bhe gaanle laa -o ma; -Waanbhaa' 'gbu 'bhe -zronna -o ni kpataakpa.

20 Wlan 'ε ni, -a 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyan kle, -yaa' -Waanbhaaya 'ε, mεε 'kedo- 'kpo laa sɔ 'bhe 'yele -a -yrebhe' 'le; 'duŋ- 'o 'bhe ye -a kleza mu 'ε 'mu -la ma. -E 'drunyan ta pe mu 'kpen 'kla -yaa' -glooya' 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- 'le, 'bhe 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'ε ma. 'Bheε- -bhaapleŃ -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'ε do 'bhe pe mu 'ε 'mu -la ma. 'Bhela- -yile 'zoo' laa -o -o zi.

BhaapleŃ -ledoolle kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'kpaleyā -la ma

21 -Amasɔyi -o -Waanbhaa' do, 'duŋ- waa 'tɔbhɔle 'bhii- -Waanbhaa', 'bhe 'pegee -yaa' pe -o 'ke 'pubɔ- 'la 'le, waa 'bhe 'nale- 'a ni. 'Bheε- drɔɔn', -o 'truu- ma jan mu 'te -la dan to 'kpee, 'bheε- -o 'kpeejan- mu 'ε 'ledoolle laa -o, 'bheε- -gblo 'kpale- -o zru mu 'ε 'yre ta.

22 -Woo 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bheε- 'duŋ- -o ngblo laa -o ta.

23 -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'la 'bhe 'laa ga -titi, 'sani- -o nu 'bhe gbale, -o 'bhe 'twa -a nɔɔ-, 'bheε- bhaapleŃ 'la 'bhe -o 'ke 'siepe' 'le, -o 'bheε- -yrine' mu -gbaa, 'bhe 'pegee maanne- -yrine' mu, 'bheε- wi mu 'la 'taawo- 'mu dɔpe yizie ta, 'bhe 'pegee wi mu 'la 'taawo- 'mu vi ta, -o 'mu -la ma -yrine' mu -gbaa; 'bheε- 'duŋ- 'nii- 'laa -o 'mu 'yi.

24 'Bhela- -zayile, 'bheε- -Waanbhaa' -o 'twa -o 'gbu ma, -waa' 'trindɔ- maza mu 'la -o 'gbu zrubho' mu ma 'mu 'yi. -Asiikɔɔ -woo 'gbu 'fle mu 'ε 'trindɔ- -yraladɔ ma -yanbhooya klelele 'eke- ba.

25 'Woo- mu -o -Waanbhaa' a pe wlan 'ε maniinaa 'ke bhla 'le. 'Bheε- -Waanbhaa' klepe mu 'ε, -o 'mu -la gba, 'bheε- -o 'mu -klosikun. 'Bheε- 'duŋ-, -o -Waanbhaa' 'la 'bhe pe 'kpen 'kla, 'bhe 'twa -a nɔɔ-, 'bheε- 'ke 'bhe -o 'ke 'tɔbhɔpe 'le -yikpensee ta bhe! Amiina.

26 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' -o 'twa -o 'gbu a -yraladɔ ma -yanbhooya -za mu 'ε 'yi. -Amasɔyi, -Waanbhaa' -za 'la -dulaa' bhaapleŃ dɔgbeya 'ε ta, -o na mu 'ε 'mu 'bhe maboolā 'ke 'mu ge yilale 'mu 'tanyɔɔn le mu 'le 'bhii- gwlaan- mu 'ε gbɛen-.

27 'Bhe klegbeya do 'kpo 'ε 'yi 'ezin- bhe, -waa' 'gwlaan- mu 'ε, 'mu 'gwlaan- mu 'pegee le mu yilale 'ε 'eke- ba 'ε 'twa -a nɔɔ-, 'bheε- 'woo- gwlaan- mu 'gbansaan -la zrubho 'eke- ma 'bhii- le -lɔɔ do gɔne- 'la gbɛen- gwlaan- ma. 'Woo- 'gwlaan- mu 'ε -o -yraladɔ ma -za 'yoo- mu kle 'eke- 'le. 'Bhe 'yi, -o nilawoa bhe, -o 'bheε- ma -sra 'srɔɔwo- -o 'krowolele -Waanbhaa' 'kɔɔ.

28 Waa dolawole -a -la 'ke -o -Waanbhaa' do, 'bhela- -yile, -Waanbhaa' -o 'twa -o 'gbu 'kpeejan- -yoo' mu 'ε 'yi; kooko- -za 'la 'bhe -gaale' laa -o ba -o 'bheε- kle.

29 -O zru mu 'ε 'pale- -o 'ke -za 'yoo- 'ε 'kpen -gloɔn 'le: -ledoolleya plaza 'ε 'kpen -gloɔn oo, -yooya' oo, -yrebho' maza -bebe mu oo, yienya oo, zran

oo, mεε dεza oo, gwledan zru oo, -dawli' oo, 'kpeejan- yoo' mu oo, bhla 'kpale- mεε ma oo;

³⁰ -o mεε 'tosiε-, bhεε- -Waanbhaa' vensi -o yin 'lii, -yrala' laa dɔ -o ma -za 'yoo- kle yre nɔɔ-; 'bhεε- -woo baa -o 'gbu 'yi, 'bhε 'pegee -woo 'gbu magbaandε; -o sɔ -za 'yoo- 'ε 'kpen -gloɔn klele-, 'bhεε- -woo -kala' mu 'le -o yape mu 'ε ma.

³¹ -O yikanle 'laa -o, 'bhεε- 'ke -woo -liiwli' -naa mεε ni -za 'la kle zayi', waa 'bhε 'lesɔ-; -o zru -o 'egloole mεε ma, 'bhεε- waa mεε -bhεeke' 'yrenkla-.

³² -O 'gbu 'dun- -Waanbhaa' a 'kiti' ε dɔ: -o 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'bhε -za 'yoo- -gloɔn mu 'ε □kla, 'bhε zan -o 'ke dεpe -la -le. 'Bhεε- 'dun-, -o bole -o 'bhε -za 'yoo- -gloɔn mu 'ε klele ma. 'Bhε trala 'ezin-, mεε 'la zan mu 'bhε 'yansi za mu 'ε kle, -o dɔ 'bhε zan mu -la zita.

2

-Waanbhaa' bhaapleŋ mu 'kitikan -ledɔɔleya -la ma

¹ 'Bhi 'dun-, 'bhi 'la 'bhi -o mεε -bhεeke' mu 'kitikan zii', 'kee- □kla mεε -gloɔn 'oo mεε -gloɔn 'la 'le, waa nu 'bhi mazatole -titi. 'Yoo- -kpan baa- 'zi 'ε 'gbu ta, -amasroyi 'bhi -o mεε -bhεeke' 'kitikan zii' -za 'la 'yi, 'bhi 'gbu -o 'bhεε- 'yansi za kle 'zi 'ezin-.

² 'Wa 'yaango- 'bhii- mεε 'la zan mu 'bhε 'yansi za mu 'ε kle, -Waanbhaa' nu 'bhε zan mu 'ε 'kitikanle -yaa' pe wlan 'ε 'bhεε- ta.

³ 'Bhi 'la 'bhi -o mεε -bhεeke' mu 'kitikan zii' -za 'yansi mu 'la 'bhi 'gbu 'mu kle 'mu 'yi, 'bhi 'kpee ma 'bhi nu -bhile' -Waanbhaa' a 'kiti' ε 'yi εε?

⁴ Taa- -Waanbhaa' a wlanya -gbene 'ε 'pegee yaa mεε mazatoza 'ε, 'bhεε- -a zrubakpaaza 'ε, 'yoo- 'mu mavεε- 'zi εε? 'Yaa 'yaango- 'bhii- -yaa' wlanya 'ε 'bhε -le 'a kle 'bhεε- -zadowεε dɔ 'ε ma, 'bhεε- 'ε ploɔ -za 'yoo- klele ma, 'bhεε- 'yee 'gbu zru niinaa' -Waanbhaa' ba εε?

⁵ 'Dun- 'ε 'tron 'yi -o 'egloole, 'bhε 'pegee -zadowεε 'laa dɔ 'ε ma 'yaa- -za 'yoo- mu 'ε -zayi', 'kee- ploɔ -o ma, 'bhεε- 'yee 'gbu na -Waanbhaa' ni. 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' nu 'ε 'krowole yran ma gone- 'la gbεen-, 'ε 'gbu -o 'bhεε- baan' kle 'zi 'eyoole. 'Bhε yi 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa' nu -yaa' -yranwogbeya bhaapleŋ mu a -za 'yoo- 'ε ma 'ε, 'bhε 'pegee -yaa' 'kiti 'ledɔɔle 'ε 'mu zrɔnle.

⁶ 'Bhε yi 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa' nu bhaapleŋ mu 'kpen do do kleza wlata -sra 'nale- -o ni.

⁷ Mεε 'la zan mu -o dɔ 'zi klen 'ke -o -za 'wlan kle, 'bhεε- 'ke -o 'tɔbhɔleya 'pegee -o -ledɔle a ma -glin 'zi, 'bhεε- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma, 'yee- -Waanbhaa' nu 'bhε bole -yre ma -si 'ε 'nale- 'bhε zan mu 'ε ni.

⁸ 'Dun- mεε 'la zan mu wlan -a ma, 'bhεε- -woo -banggo' -yaa' wlan 'ε 'yi, 'bhεε- -o dɔ -ledɔɔkleya maza mu klele -la; -Waanbhaa' nu 'bhε zan mu 'krowole yran -gbene 'le.

⁹ -Yren 'pegee -yrebatedɔle nu baale mεε 'oo mεε 'la zan -za 'yoo- kle 'bhε ta: 'kee- san Zuufu mu 'ε ma 'elwale 'pe, 'bhεε- 'kee- ge 'tenle- 'si 'bhεeke mu 'ε ma 'te.

¹⁰ 'Bhεε- 'dun-, mεε 'oo mεε 'la zan -za 'wlan kle, -Waanbhaa' nu 'tɔbhɔleya 'pegee yilabla 'nale- 'bhε zan 'ε ni, 'bhεε- -ya -ledɔ' -a ma: 'bhε san Zuufu mu 'ε ma 'elwale 'pe, 'bhεε- -e ge 'tenle- 'si 'bhεeke mu 'ε ma.

¹¹ -Amasroyi -Waanbhaa' 'laa bhaapleŋ mu bago; -o 'kpen -o do -a -yre 'yi.

¹² Wlan 'ε ni, mεε 'la zan mu 'kpen -za 'yoo- kle, 'bhεε- 'ke waa Moizi a 'Tonj 'ε dɔ; 'bhε zan mu nu nile 'ke waa -o 'krowo- 'bhε 'tonj 'ε ta. 'Bhεε- 'dun-, Zuufu mu 'la -o Moizi a 'Tonj 'ε dɔ, 'ke -o -za 'yoo- □kla 'waati 'oo

'waati 'la ba, -Waanbhaa' nu -o 'kitikanle -za 'la 'bhe yoondele -o 'yee- 'Tonj 'e 'yi 'bhæ- 'le.

13 -Amasroyi mæ 'la zan mu -o 'trɔnkpa- 'yaa' 'tonj mu 'e [la, 'bhæ- 'ke waa -o -yizakle; -Waanbhaa' laa 'bhe zan mu kun 'bhii- mæ -lɛdɔɔle mu -a -yrɛ 'yi. 'Dunj- mæ 'la zan mu 'yee- 'tonj mu 'e 'yizakle, 'bhe zan mu -la -lɛdɔɔle -o -a -yrɛ 'yi.

14 'Bhæ- 'si 'bhæke mu 'la waa -Waanbhaa' a 'tonj 'e dɔ; 'waati 'ke ba, -o 'gbu zru 'e -ya pe -o ni dɔɔ -o -za 'ke kle, 'bhæ- -o 'bhe kle, 'bhæ 'bhe -bengole kle 'ke 'tonj 'e 'le. 'Ali- 'ke waa Moizi a 'Tonj 'e dɔ, -wa zɔn -o kleza 'e ma 'bhii- -za 'la 'bhe -o 'ke klepɛ 'le, -o sɔ 'bhe klele-.

15 -Wa zɔn -o kleza 'e ma 'ezin- 'bhii- 'tonj mu 'e yoondele -o -o zru 'e 'yi. -O 'gbu 'nii- 'e 'bhe 'bhe 'sɾeya- kle -o ni, 'bhe 'pegee 'waati 'ke ba, -o 'kpeejan- 'e 'bhe 'a pe -o ni dɔɔ -o -za 'yɔɔ- [kla, 'bhæ- 'waati 'ke ba, -o 'kpeejan- 'e 'bhe 'a pe -o ni 'ezin- dɔɔ -o -za 'wlan [kla.

16 'Bhe -za 'e 'kpen ta nu 'pwɛɛ- kpataakpa yi do 'le. 'Bhe yi 'e 'le, -Waanbhaa' nu a peɛ Zesu Krisi ni dɔɔ mæ mu gaanyi' jan mu 'la [kpaa -o 'kpee -e 'mu 'kitikan 'bhii- 'mi -Jan 'Nræle- 'la [woa 'bhe 'a [pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

Zuufu mu 'e 'pegee Moizi a 'tonj mu 'e ba za

17 'Bhæ- 'bhi 'la 'bhi 'a pe 'e 'gbu ma dɔɔ 'yoo- 'ke Zuufu mi 'le, 'bhæ- 'e 'yri -o *Moizi a 'Tonj 'e 'bhæ- ta, 'bhe 'pegee 'yee- baa- -Waanbhaa' 'yi dɔɔ 'bhi -o 'ke -yaa mæ 'le bhe.

18 'Bhi 'la 'bhi 'yee- -Waanbhaa' zru maza 'e dɔ, 'bhæ- 'e -za 'wlan 'pegee -za 'yɔɔ- gole 'ke 'yi 'e -daanna Moizi a 'Tonj 'e ma.

19 'Bhi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- mæ -vin mu 'e 'mu -o 'ke mæ -yrɛ 'wile- mu 'le, 'bhæ- 'bhi -le 'mu 'taawo zi 'e zɔn 'mu ni; 'bhæ- 'bhi 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- mæ -vin mu 'e 'mu -o -gblo 'yi, 'bhæ- 'bhi -le 'mu ta 'tebhile 'le.

20 'Bhi 'kpee ma mæ -vin mu 'e 'mu -o 'ke -zadokle 'pegee -nɛ 'fientɔnɔnɛ mu 'le, 'bhæ- 'bhi -le 'mu daan mi 'le; -amasroyi 'e 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'tonj 'e 'yi -zayaangole -lɛsɔle 'pegee wlan 'e 'kpen -o 'e 'kɔɔ.

21 'Bhe 'yi 'te, 'bhi 'la mæ -bhæke' mu 'e daan, -mela ma 'yaa 'e 'gbu daan ɛɛ? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ waa -faanwolɛ, -mela ma 'bhæ- 'bhi -faanwo'?

22 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ waa -yanbhɔɔya klele, -mela ma 'bhæ- 'bhi -yanbhɔɔya kle zii' ɛɛ? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ yo gbale laa lele, -mela ma 'bhæ- 'e yogba 'fɛ mu 'e [la pɛ mu 'e faan?

23 'Ka mu 'la 'ka 'ka 'gbu 'wasowo dɔɔ 'ka mu -le Moizi a 'tonj 'e dɔ; 'bhæ- 'dunj- 'ka 'laa -o 'taawo zii' 'mu ta 'elrele. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ka 'laa -o -Waanbhaa' -lɛdɔ' 'zi -a ma.

24 Wlan 'e ni, a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi dɔɔ: «*Ka mu Zuufu mu -la -zayi' 'bhæ- 'si 'bhæke mu 'e -woo -Waanbhaa' 'tɔ 'e 'sie zii'.*»

Mæ laa go -za 'yi 'klɛn 'yi 'wlale- ma

25 Wlan -le 'bhe 'le, 'kee 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'e ta, 'klɛn 'yi wlale 'e -za 'yanwo- 'e ma. 'Dunj- 'kee 'yee- Moizi a 'tonj mu 'e 'yisiɛla, 'yaa- 'klɛn 'yi 'wlale- 'e yaa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- 'e ma.

26 'Ke mæ 'la zan laa wlale 'klɛn 'yi, 'bhæ- 'ke 'bhe zan 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'e ta; -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan 'kunle- 'bhii- mæ 'la zan [wlaa 'klɛn 'yi ɛɛ?

27 Waa mæ 'la zan wlale 'klɛn 'yi 'bhe 'si ta, 'bhæ- 'dunj- 'ke 'bhe -le Moizi a 'tonj mu 'e 'klosikun; 'bhe zan 'e 'bhe -le nu 'bhi 'kitikanle 'kitikan

yi 'e 'le, 'bhi 'la 'bhi 'laa 'taawo- 'yee- Moizi a 'toŋ mu 'e ta. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o 'woo- 'toŋ mu 'la yɔɔndia- -woo 'e 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -o wla 'klɛɛn 'yi 'e 'si ta.

²⁸ -Amasroyi, klele Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'e 'le, 'bhe -danj' laa -o 'ke 'kela -o 'bhe ye mɛɛ 'fle ma drɔŋ 'bhe 'le. 'Bhɛɛ- wlaɛ 'klɛɛn 'yi -zeze 'gbu 'e -danj' laa 'ke bhɛkpɔɔ 'kpalele drɔŋ mɛɛ 'fle ma 'ke -o 'bhe ye 'bhe 'le.

²⁹ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'e 'bhe -le 'ke mɛɛ 'la zan -o 'klele- 'bhe 'gbu 'kpee ye. -Waanbhaa' Lii 'e 'bhe -le 'a kle 'bhɛɛ- mɛɛ kle Zuufu mi drɛɛ 'le -a 'kpee; 'bhe 'laa da 'Toŋ 'la -o 'bhe yɔɔndia' 'bhe 'yi jan mu 'e ba. 'Bhe mɛɛ 'la zan 'kla Zuufu mi drɛɛ 'le, -Waanbhaa' -le 'bhe zan 'e 'tɔbhɔ-, 'bhe 'laa da bhaaplenj ba.

3

Klele Zuufu mi 'le 'bhe ma -trɔn

¹ 'Ke -yoo 'bhe klegbeya 'e 'yi, klele Zuufu mi 'le 'bhe ma -trɔn -o 'ke -mela -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'klɛɛn 'yi wlale 'e 'trɔn- -o 'ke -mela -le 'ezin- ɛɛ?

² Wlan 'gbu 'e ni, -trɔn -gbɛɛ 'gbu -o -a ma gbɛ 'e 'kpen ma. -Amasroyi, -Waanbhaa' 'bhe 'wojan- mu 'e gbɛkpa- Zuufu mu 'e 'mu -la -kɔɔ' 'elwale 'pe.

³ 'Ali- 'ke -o 'ke mu laa bolɛ 'mu 'liiwli- 'e ta, 'bhe sɔ -a klele- 'bhɛɛ- -Waanbhaa' laa bo 'bhe -liiwli' 'e ta ɛɛ?

⁴ 'Yooye-, 'bhe 'laa sɔ klele- 'de! 'Ali- 'ke bhaaplenj 'ke mu 'kpen -o bhlape mu 'le, -Waanbhaa' laa bhlape -titi. 'Bhii- -a pele -o gɔɛ- 'la gbɛɛn- 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi bhe dɔɔ:

«'Bhi -Waanbhaa', 'ke 'yoo- -janwo' zii', mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'ledɔɔle -o.

'Bhɛɛ- 'ke -woo 'e 'kitikaan, 'zoo nu klele 'e zi 'tanjii.»

⁵ Mɛɛ 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ: «'Waa- pɛ -ledɔɔkleya 'e 'bhe -le 'a kle 'zi 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -ledɔɔle -o gɔɛ- 'la gbɛɛn- bhaaplenj mu sɔ 'bhe 'yele.» 'Bhɛɛ- 'o sɔ -mɛ -jan -la wole- 'ezin- ɛɛ? 'O sɔ -a pele- dɔɔ -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -o, -amasroyi -yoo' 'krowo zii' ɛɛ? ('Mi -o -janwo' zii bhaaplenj a pɛ -janwo' gbeya 'e 'bhɛɛ- 'yi).

⁶ 'Sekeseke! 'Ke -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -yaa bi, -e -yaa nu 'sɔle- 'drunyan 'yi mu 'e 'kitikanle 'nale- -a ma ɛɛ?

⁷ 'Bhɛɛ- 'ke 'an pɛ bhla pele 'e 'bhe -le 'a kle 'zi 'bhɛɛ- bhaaplenj mu -o -Waanbhaa' a wlan 'e dɔ 'zi, 'bhɛɛ- -a 'tɔbhɔleya 'e baan' 'kla zii' -a ba; -mela ma 'bhɛɛ- -woo 'mi 'kitikan zii' 'ezin- 'bhii- 'ŋ 'yoo- -za 'yɔɔ- kle mi 'le ɛɛ?

⁸ 'Bhɛɛ- 'ke -yoo 'bhe gbɛɛn- 'tɛ, -kɔɔ' 'laa sɔ -a pele- dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -za 'yɔɔ- kle, 'kooko- -za 'wlan sɔ 'pwele -a -yi ɛɛ?» Mɛɛ 'ke mu -o 'mi 'tɔsɛ zii' dɔɔ 'mi -o mɛɛ mu daan 'zi 'bhɛɛ- -jan -glɔɔn 'e 'le. 'Duŋ- -Waanbhaa' a 'kiti 'e yaa nu 'bhe zan mu 'tole- ye -titi.

Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yrɛ 'yi

⁹ 'Bhɛɛ- 'ŋ sɔ a pele- 'nale- 'tɛ ɛɛ? -Kɔɔ' mu Zuufu mu mabhaabhɔ mɛɛ -vin mu 'e ta ɛɛ? 'Naa sɔ 'bhe 'pele -titi! -Amasroyi 'wa -zrɔnna gban dɔɔ Zuufu 'pegee 'si -vin mu 'e -o 'kpen ŋgblo 'kpaale- -o -za 'yɔɔ- fanjan- 'e 'la.

¹⁰ 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi gɔɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yrɛ 'yi,
'ali- 'bhe mɛɛ bhe do 'kpɔ 'laa -o.

¹¹ Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -za 'wlan 'yima-,
mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o -Waanbhaa' ziglin- 'zi.

12 -O 'kpen -o -zanta' -dwa -Waanbhaa' ni, 'bheε- -o □kla bhaama mεε mu 'le.

Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -za 'wlan kle, 'ali- 'bhe mεε bhe do 'kpo 'laa -o.

13 -O mεε δε -o -liijan' mu 'ε 'le, -o nre mu 'ε 'mu -o 'ke mεε mu -yini' pe 'le, 'bheε- -o -liijan' mu 'ε -woo 'eyɔɔle 'bhii- mle -baa'.

14 'Danggan ma jan 'yɔɔ- mu 'te -le da -o -lii.

15 -O gaan -la 'sile- -o mεε δε -zayi'.

16 'Ke -o -kaan yre 'oo yre 'la □nɔɔ, -o -klɔɔɔ' maza mu 'pegee 'sise maza mu 'te -la to -a -zanta'.

17 Waa yilabla ma zi 'ε dɔle.

18 -O 'taawogbeyā 'ε ma, waa gbalaan -Waanbhaa' -lεε -titi.»

19 'Bheε- 'wa 'yaango- dɔɔ Moizi a 'Tonj 'ε -yoo -jan 'oo -jan 'la 'wo zii', -o 'bhe 'wo zii' mεε 'la zan mu ngblo 'kpaale- 'yee- 'tonj 'ε □la 'mu -la ni. 'Bheε- 'dunj-, waa 'sɔle- -o -klosikunle. 'Bhela- -zayile, mεε 'kedo- 'kpo 'laa so 'zoo 'nale 'bhe 'gbu ni, 'bheε- -Waanbhaa' a -kpan baale -o 'drunyan 'yi mu 'ε 'kpen ta.

20 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'kedo- 'kpo 'ledɔɔle laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe a 'tonj mu -klosikunle ma. 'Dunj- 'tonj mu 'ε 'mu -le 'a kle 'bheε- bhaaplen mu 'a 'yaango- 'bhii- -o -za 'yɔɔ- □kla.

Bhaaplenj go -za 'yi 'kpaleya -la ma

21 'Dunj- 'saanige, bhaaplenj -ledɔɔle kle -Waanbhaa' -yre 'yi gɔne- 'la gbεen-, -a 'gbu 'bhe -zɔɔna -kɔɔ' ni. 'Bhe 'laa da 'taawole 'tonj a pe zi 'ε zi 'ε 'bhe ba. -O 'bhe -ledɔɔleya 'ε 'srɔɔwo- gɔne- 'la gbεen-, Moizi a 'tonj mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu 'bhe -jan 'ε □woa gban kpataakpa.

22 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e □kpaā Zesu Krisi 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan kun 'bhii- mεε -ledɔɔle; mεε bagole laa -o 'bhe 'yi.

23 'Wlan 'ε ni, bhaaplenj mu 'kpen -za 'yɔɔ- □kla; 'bhela- -yile, waa so 'tenle -Waanbhaa' dɔgbeyā 'tɔbhɔle -lesɔle 'ε ma.

24 'Dunj- 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'ε yi, -yoo -ledɔɔ' bhaama -a 'gbu 'yre 'yi; -amasɔyi Zesu Krisi -o tagbawoa, 'bheε- -yoo -gwa waa -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi.

25 -Waanbhaa' 'yee- Krisi □naa 'ke 'sraka 'le, 'kooko- -e ga *-yrigbεεle 'ε ta -kɔɔ' mu ni, 'bheε- -e kle -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma 'yan pe 'le. 'Ke mεε 'la zan mu -o □kpaā *Krisi 'yi, 'bhe zan mu nu 'yee- -Waanbhaa' 'bhe zan mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma □yaan gɔne- 'la gbεen- 'bhe dɔle. 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi, -Waanbhaa' -yaa' -ledɔɔleya 'ε -zɔɔna bhaaplenj mu ni. 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' a zrubakpaā 'waati 'ε ba bhaaplenj mu zi, bhaaplenj mu -za 'yɔɔ- mu 'la □kla, 'yee- -Waanbhaa' laa 'mu bɔle -klosi 'yi 'kee- 'mu wlata -za kle 'mu ni.

26 'Dunj- 'saanige, -e mεε mu -ledɔɔ' gɔne- 'la gbεen-, -e 'bhe -zɔɔna -gee': 'yee- -Waanbhaa' 'gbu bole -o -yaa' -ledɔɔleya 'ε 'yi, 'bheε- 'ke mεε 'la zan 'ε □kpaā Zesu 'yi, -e 'bhe zan 'ε 'ledɔɔ- -a -yre 'yi.

27 'Bhe ya 'ε 'yi, bhaaplenj mu sɔ -o 'gbu 'wasowole -me za -la -yi εε? -O 'wasowo za 'kedo- 'kpo 'laa -o! -Mela ma εε? Taa- -o sɔ -o 'wasowole -waa' *Moizi a 'Tonj 'ε 'klosikun -zayi' εε? 'Yooye- 'de! 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'ε 'kpalele Krisi 'yi dɔɔj.

28 'Bhe klegbeyā 'yi, 'o mɔɔ 'kpee ma, bhaaplenj -ledɔɔle klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'ε, 'bhe 'laa da -e 'tonj ta za mu 'la 'klosikun 'mu ba; 'dunj- 'bhe da -a 'kpaleya 'te Krisi 'yi 'ε 'bheε- ba.

²⁹ Taa- -Waanbhaa' -o Zuufu mu do -kplen a -Waanbhaa' -la -le ee? Yaa -o 'ezin- 'si 'bhæeke mu 'e 'mu a -Waanbhaa' 'le ee? Wlan 'gbu 'e ni, -yoo 'ezin- 'si 'bhæeke mu 'e 'mu a -Waanbhaa' 'le.

³⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpɔ. 'Kee- □kla Zuufu mu 'le oo, 'kee- □kla 'si 'bhæeke mu 'le oo, 'yele- 'mu 'kpen 'ledɔɔ- 'mu a 'kpaleyā ma Krisi 'yi.

³¹ 'Ke -yoo 'bhe gbæen- bhe, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke 'yee □kpaā Krisi 'yi, Moizi a 'toŋ mu 'e -klosikunle 'e 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- -li ee? 'Ōn ōn 'de! Drɔɔn', 'o 'bhe 'toŋ mu 'e baan' 'ledɔɔ- -a ma 'ke 'bhe kan -a -'ledɔɔ' gbeya -lwa 'e ta.

4

Abraamu 'kpagbeya -Waanbhaa' -yi

¹ 'Bhæe- 'o nu 'solæ- -mela pele- 'o -gbɔɔ Abraamu ba zayi' ee? -Yaa' pe bhaaplenya zi 'e zi, -e -mæ pɛ 'gbu -la -srɔɔwoa ee?

² 'Kee- kle bi mæe -ledɔɔle 'le -Waanbhaa' -yre 'yi -a kleza -lrele' mu 'e -zayi', -e -yaa nu 'solæ- -a 'gbu -baale' 'mu 'yi; 'duŋ- yaa sɔ 'bhe klele- -Waanbhaa' -yre □la.

³ 'Bhæe- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewæ 'e 'yi 'nale- ee? 'Bhe pe dɔɔ: «Abraamu 'e □kpaā -Waanbhaa' 'yi, 'bhæe- 'bhe 'a □ya 'bhii- mæe -ledɔɔle 'le -yaa' 'kpaleyā 'e ma.»

⁴ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke mæe do yewoa□, -wa -srakpa' 'bhe ma. 'Duŋ- -a -sra 'e, yaa klele 'bhii- -o 'bhe 'na zii' -a ni bhaama; -e ye 'la □woa, 'bhe -la ma -sra -le 'bhe 'le.

⁵ 'Duŋ- 'ke mæe 'ke 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klele, 'bhæe- 'ke -ya -kpaā drɔŋ -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'la -za 'yɔɔ- kle mi 'ledɔɔ-, -e nu 'bhe zan 'e -ledɔɔle 'bhe a 'kpaleyā -la ma -a -yi.

⁶ 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'ezin-, -Waanbhaa' 'a pe mæe 'la zan ma mæe -ledɔɔle 'ke 'bhe 'laa da 'bhe zan 'e kleza mu 'e ba, -bhlenjbe Davidi 'bhe zan a -za 'wlan ba janwoa- -gee' dɔɔ:

⁷ «-Waanbhaa' mæe 'la zan mu kleza -yɔɔ' mu 'e ma -sroma □yaan,

'bhe 'pegee 'kee- -waa -za 'yɔɔ- mu 'e taliila, 'bhe zan mu a pɛ -yinra'!

⁸ Mæzan laa mæe 'la zan a -za 'yɔɔ- 'e bɔ -kɔsi 'yi, 'bhe zan a pɛ -yinra'!»

Wlale 'kleen 'yi 'laa mæe 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔ- -Waanbhaa' -yre 'yi

⁹ -O mæe 'la zan mu -wlaa 'kleen 'yi, 'bhe zan mu 'te -le sɔ 'bhe -za 'wlan 'e 'srɔɔwole ee? Taa- waa mæe 'la zan mu wlale 'kleen 'yi 'mu 'laa sɔ 'yee- -za 'wlan 'e 'srɔɔwole 'ezin- ee? -Amasroyi 'o □yaan 'yela- pelele 'saanibhe dɔɔ: «-Waanbhaa' Abraamu □ya 'bhii- mæe -ledɔɔle -a 'kpaleyā -la ma -Waanbhaa' 'yi.»

¹⁰ 'Bhe □kla 'waati 'e -dela ba ee? 'Bhe □kla 'ke -wa □wlaa gban 'kleen 'yi taa- 'ke waa wlale -li 'kleen 'yi ee? 'Bhe □kla 'ke waa wlale -li 'kleen 'yi.

¹¹ 'Bhe blaān, 'bhæe- -o Abraamu □wlaa boolazi 'kleen 'yi, 'bhæe- 'bhe □kla 'bhii- -tɔomasie 'le -a 'fle 'e ma. 'Bhe 'tɔomasie 'e 'bhe -le -yaa zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' 'a □ya 'bhii- mæe -ledɔɔle -yaa' 'kpaleyā 'e ma 'yee- -Waanbhaa' 'yi, 'ke waa wlale -li 'kleen 'yi. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, waa mæe 'la zan mu wlale -li 'kleen 'yi, 'ke -woo -kpaā -Waanbhaa' 'yi, 'bhæe- 'ke 'yee- -Waanbhaa' -o □ya 'bhii- mæe -ledɔɔle mu 'le -waa' 'kpaleyā ma, 'yee- Abraamu 'le □kla 'mu 'kpen -gbɔɔ 'le.

¹² 'Bhe klegbeya do 'e 'yi 'ezin- bhe, Abraamu -le -o mæe 'la zan mu 'kpen □wlaa 'kleen 'yi 'mu -gbɔɔ 'le. 'Bhe mæe mu 'la -woo 'taawo zii' -o 'kpalele

-Waanbhaa' 'yi 'bhii- 'yee- Abraamu 'gbu 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a wlale 'ɛ 'lɛɛ 'klɛɛn 'yi.

-Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa pɛ 'la 'naza- ta -o 'bhe 'srɔɔwo- 'kpaleya -la ma

¹³ -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa *Abraamu ni dɔɔ -e nu 'drunyan 'nale- 'yee- 'pegee -a 'srɛ mu 'ɛ ni -o 'ciɛn 'le. 'Dun- yaa 'bhe 'nale- Abraamu ni 'bhe a *'Toŋ 'ɛ 'klosikunle ma. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -a ni 'drunyan 'na zayi' -a ni, amasrɔyi 'bhe 'a □ya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle -a 'kpaleya -la ma 'bhe 'yi.

¹⁴ Mɛɛ 'la zan mu -o Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'klosikun zii', 'kee- 'kpa bi 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa 'drunyan ta 'mu do -kplɛn -la ni; 'bhe bhla 'ɛ ba, mɛɛ 'la zan mu -o -kpa Zesu 'yi, 'mu 'bhe □kla bhaama, 'bhɛɛ- 'bhe klɛ 'bhii- -Waanbhaa' 'a -liiwli' 'nale- 'ɛ 'saawoa- 'ezin-.

¹⁵ -Amasrɔyi Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'mu -o 'ke -Waanbhaa' a yran 'ɛ 'bhɛɛ- 'wɛn pɛ 'le, -amasrɔyi bhaaplɛŋ mu 'kpen 'toŋ mu 'ɛ 'yisiɛ-. 'Dun- 'toŋ 'laa -o yrɛ 'la □noɔ, waa sɔ 'toŋ 'yisiɛ janwole 'bhe yrɛ 'ɛ □noɔ.

¹⁶ 'Bhɛla- -zayi', -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'ɛ □naa 'kpaleya -la -zayi', 'kooko- 'yee- -Waanbhaa' □lia -kɔɔ' ma, 'bhɛɛ- -ya -liiwli' □naa pɛ 'la ta, -e 'bhe na -kɔɔ' mu 'pegee Abraamu 'srɛ mu 'ɛ 'kpen ni bhaama. Yaa 'bhe pɛ 'ɛ 'nale- mɛɛ 'la zan mu -o 'toŋ mu 'ɛ 'klosikun zii' 'mu do -kplɛn ni. 'Dun- -ya □naa 'ezin- mɛɛ 'la zan mu -o □kpa -Waanbhaa' 'yi 'bhii- Abraamu gbɛɛn- 'mu ni. -Amasrɔyi Abraamu -o -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le 'kpaleya a pɛ zi 'ɛ zi.

¹⁷ 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'Mi 'ɛ □kla 'si -bebe mu -gbɔɔ 'le. 'Yɛle- -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le -Waanbhaa' 'la -ya □kpa 'bhe 'yi 'bhe 'lɛɛ.» 'Yee- -Waanbhaa' -le gbaa mu bwe gale ba, 'bhɛɛ- pɛ mu 'la 'mu 'laa klɛle -li, 'yɛle- 'mu klɛ.

¹⁸ 'Ali- Abraamu 'laa -yaa sɔ -a 'yrikpale pɛ 'ke ta 'waati 'la ba, -Waanbhaa' 'ɛ 'liiwli- □naa -a ni pɛ 'la 'naza- ta, -a -yrikpale □bwa 'bhe ta. 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -e □kla «'Si -bebe mu -gbɔɔ 'le». 'Bhii- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia -a ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'E 'srɛ mu 'ɛ nu klɛle 'ebebele 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'bhii- mlɛklɛnɛ mu.»

¹⁹ -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa 'yee- Abraamu ni 'waati 'la ba, 'ke -a 'gbu 'krɔyawoa gban; -e -yaa bɛɛn lɛɛ -kɛmɛ do -din, 'bhɛɛ- 'ke -a na Sara a -neya' 'waati 'ɛ ba bhla -kaan gban. 'Dun- -a 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhe sanɛ- 'gbu 'laa gole 'bhe 'lii.

²⁰ Yaa -a zru klɛle plɛ -Waanbhaa' -jan 'la □woa -a ni 'bhe ma. Drɔɔn- 'a 'kpaleya 'ɛ baan' □klaa -a ba, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'tɔbhwa-.

²¹ Abraamu 'kpale- -yaa -a -yi 'egloole 'bhii- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pɛ 'la 'naza- ta -a ni, 'bhe 'yaa- nu 'bhe 'lɛsɔle.

²² 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' 'a □pia Abraamu ma dɔɔ: «Mɛɛ -lɛdɔɔle» -a 'kpagbɛya 'ɛ -zayi' -Waanbhaa' 'yi.

²³ 'Dun- 'bhe -jan 'la yɔɔndɛle -o dɔɔ: «-Waanbhaa' 'a □kla mɛɛ -lɛdɔɔle 'le». Waa 'bhe yɔɔndɛle 'yee- Abraamu do -kplɛn ma.

²⁴ 'Bhe -jan 'ɛ yɔɔndɛle -o -kɔɔ' mu -la -zayi' 'ezin-. -Kɔɔ' mu 'la 'kpale- -o -Waanbhaa' 'la -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu -bwela gale ba 'bhe 'yi, 'bhe nu -kɔɔ' mu klɛle mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le 'ezin-.

²⁵ -Waanbhaa' 'a □kla 'sraka 'le, 'bhɛɛ- -e -gaa -kɔɔ' mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma; 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, 'kooko- -kɔɔ' mu klɛ mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi.

5

-Waanbhaa' yilabla □wlaa 'yee- 'pegee bhaaplɛŋ mu plɛŋ-

1 'Bhe ya 'e 'yi, -Waanbhaa' -koo' klelawoa mee -ledoole mu 'le -kooa' 'kpaleya 'e -zayi' -a -yi bhe, yilabla -o -zon -koo' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'plen- -kooa' Meezan Zesu Krisi 'sroyi.

2 'Yee- *Krisi -le zi 'e 'liigwa- -koo' ni, 'kooko- -Waanbhaa' -li -koo' ma -koo' 'kpaleya 'e -zayi'. -Koo' kli gbaanle -o 'egloole 'bhe- -lileya 'e ta -zon. 'Bhe- pe 'la 'bhe -koo' zrukpa' zii' 'bhe -le doo -koo' 'yri -a ta 'bhii- -yrekpa' do, -koo' do nu klele -Waanbhaa' 'a 'tobholeya 'e ba.

3 'Bhe trala 'ezin-, 'ali- 'ke -koo' -o -yrenbhle' zii', -koo' zrukpaale -o, -amasroyi -koo' 'a 'yaango- 'bhii- -yrenbhle' -le zrubakpaale na -koo' ni -kooa' 'kpaleya 'e 'yi.

4 'Bhe- zrubakpaale -le 'a kle 'bhe- -koo' kle mee -gloo mu 'le. 'Bhe- -kooa' -glooya' 'e 'kpaleya 'e 'yi 'bhe 'a kle 'bhe- -koo' -yrikpaleya -sroowo'.

5 'Bhe- 'duj-, -yrikpaleya laa mee -yini' -titi, -amasroyi, -koo' -za so -Waanbhaa' ni 'egbenle; 'bhe- -e 'soniya [wlaa -koo' zru 'e 'yi -a Lii 'Wen' 'e 'le.

6 Wlan 'e ni, fanjan- 'laa -yaa -koo' ta 'waati 'la ba, -Waanbhaa' 'waati yeke- 'la -dwa, 'bhe 'bhole-, 'bhe- *Krisi -gaa -koo' mu mee -yoo' mu ni.

7 'Bhe -o 'egloole 'ke mee do a -la doo -wa de -a 'tanyoon mi do -zayi', 'ali- 'ke mee -ledoole -le 'bhe 'le. 'Bhe- -doke' mee 'ke nu 'bhe zru dole 'egloole, 'bhe- -e do a -la 'kaa -wa de mee wlan do mee wlan do -zayi' oo.

8 'Duj- -koo' -za [swa -Waanbhaa' ni gone- 'la gbenn-, -e 'bhe -zronna -koo' ni -gee': -Koo' 'yaa- 'waati 'la ba -li -za 'yoo- kle mu 'le, Krisi -gaa -koo' ni.

9 Krisi klelawoa -koo' ma 'ke 'sraka 'le, 'bhela -zayi' 'bhe- -Waanbhaa' -koo' [ya mee -ledoole mu 'le -zon. 'Bhe trala 'ezin-, -koo' 'a 'yaango- 'bhii- Krisi nu -koo' gole -Waanbhaa' 'a yran 'e 'yi.

10 -Koo' 'yaa- 'elwale -so -Waanbhaa' -soonnii' mu 'le; 'duj- -a *Gbe 'e 'bhe galawoa, 'bhe -koo' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' [kpa do ma. 'Bhe- trala 'ezin-, -koo' 'kpale- 'la -yoo do ma, -koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' nu gole -za 'yi, -amasroyi -a Gbe 'e -yoo -a -yre ma kpataakpa.

11 'Bhe 'kpen trala 'ezin-, -koo' zrukpaale -o -koo' 'pegee -Waanbhaa' 'a 'kpaedomaya 'e 'yi Meezan Zesu Krisi 'sroyi, -amasroyi 'yele- -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' [kpa do ma -zon.

Krisi 'pegee Adamu a -za

12 'Bhela- -zayile, bhaaplen do 'kpo -la -zayi', 'bhe- -za 'yoo- -wlaa 'drunyan 'yi, 'bhe bhaaplen 'e 'bhe -le 'ke Adamu 'le. 'Bhe- -za 'yoo- [kla ga wlapé 'le 'drunyan 'yi 'ezin-. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'bhe- ga [tian bhaaplen mu 'kpen ma, -amasroyi -o 'kpen -za 'yoo- [kla.

13 Wlan 'e ni, 'sani- -Waanbhaa' nu 'Ton' 'e 'nale- Moizi ni, 'ke -za 'yoo- -o gban 'drunyan 'e 'yi. 'Duj- 'Ton' laa -yaa 'waati 'la ba, -za 'yoo- laa -yaa bope 'le -klosi 'yi.

14 'Bhe- 'duj-, 'kee- san Adamu a pe 'waati 'e ma, 'kee- nu 'tenle- Moizi a pe 'waati 'e ma, ga gbembloole -yaa bhaaplen mu 'e ta. 'Ali- mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' 'a -jan 'e 'yisielé 'bhii- Adamu 'a 'yisiela gone- 'la gbenn-, ga gbembloole -yaa 'mu ta. -A -ledulale 'la 'yaa- doo mee 'la zan -yaa zan nule, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'yee- Adamu -yaa 'bhe zan 'e bhooma 'e 'bhe- 'le.

15 'Duj- -Waanbhaa' 'a -lileya 'e 'pegee Adamu -za 'yoo- 'la [kla waa -o do. Wlan 'e ni, mee -bebe -gaa 'yee- mee do 'kpo 'e yaa -za 'yoo- 'e -zayi'. 'Duj- -Waanbhaa' 'a pe -lileya 'e pegee -lileya 'la da mee do 'kpo ba, Zesu Krisi, 'bhe- 'kee- 'bhe [naa mee -bebe ni bhaama, -nafaan 'la -yoo 'bhe -lileya 'e 'yi, 'bhe gbalaan -yiya' 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta.

16 'BhEE- -Waanbhaa' pe 'la □naa bhaama 'bhe kleza 'e 'pegee mee do 'kpo a -za 'yoo- kleza 'e, waa so -o danle- 'eke- ma. MEE do 'kpo 'a -za 'yoo- □nwa 'ke -Waanbhaa' a -kpan baaza 'le bhaaplen mu ta. 'BhEE- 'duj-, -Waanbhaa' pe 'la □naa bhaama -za 'yoo- 'sre klele blaen, 'bhe -za -gwa 'koo- 'wiin-.

17 Wlan 'e ni, mee do 'kpo a -za 'yoo- klele 'e ma, 'bhEE- ga gbewloola mokpen' ta. 'Duj- -Waanbhaa' yaa -lileya -gbene 'e -zronna mee 'la zan mu ni, 'bhEE- 'ke -yoo □kla mee -ledoolle mu 'le bhaama; 'bhe zan mu nu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhEE- 'sroowole, 'bhEE- 'mu nu bole 'mu 'yre ma -glooya' 'le mee do 'kpo -la 'sroyi: Zesu Krisi.

18 MEE do 'kpo 'la 'bhe a -za 'yoo- -zayi' 'bhEE- -Waanbhaa' a -kpan balaa' bhaaplen mu 'kpen ta, 'bhe mee 'e 'bhe -le *Adamu 'le. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, bhaaplen do 'kpo -la kleza wlan 'e -zayi', 'bhEE- -mokpen' go -Waanbhaa' a 'kiti 'e □la, 'bhEE- -e bole -yre ma -si dree na -o ni.

19 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, mee do 'kpo 'la yaa -Waanbhaa' a -jan 'e 'klosikunle, 'bhEE- mee -bebe □kla -za 'yoo- kle mu 'le; 'bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin- bhe, mee do 'kpo 'la -Waanbhaa' -weli' 'e □maa, 'bhe -la -zayi', -Waanbhaa' mee 'sre 'ledoola -a -yre 'yi.

20 -Waanbhaa' 'toj mu □naa Moizi ni, 'kooko- -ya zron -koo' ni 'bhii- -kooa' -za 'yoo- mu 'e □paa. 'Duj- 'ke -za 'yoo- mu 'e □paa yre 'la □noo, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e baan pa 'bhe yre 'e □noo 'kee kan -a -dan' ta

21 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -za 'yoo- fangan- 'kpaale- -yaa bhaaplen mu ta ga 'le gone- 'la gbene-; -zron -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e zron -koo' ni -glooya' 'le kee- -koo' kle mee -ledoolle mu 'le -a -yre 'yi, 'bhEE- -e bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe na -koo' ni -kooa' Meezan Zesu Krisi 'sroyi.

PŌLU -O -JAN 'KE MU ZIKPA' ZII'

6

Gole -za 'yoo- a luya 'yi, 'bhEE- klele Krisi a pe 'le

1 'BhEE- 'bhe 'yi -o 'nale- 'te? -Koo' so -a pele- doo -koo' bo -za 'yoo- klele ma, 'kooko- -Waanbhaa' a -lileya 'e baan' pa ee?

2 'Bhe 'laa so klele- -titi wlan 'e ni! 'Ke mee 'la zan -gaa, -ya gbE go 'drunyan ta pe mu 'yi gone- 'la gbene-, -koo' mu -gaa -za 'yoo- ba -yre ta 'bhEE- gbene-. 'Bhe 'yi 'te -koo' mu so bole- -za 'yoo- klele ma 'ezin- 'nale- 'te ee?

3 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -o -koo' mu 'la 'kpen 'wiinfia□ -yi ba Zesu Krisi 'to 'yi, -o -koo' 'wiinfia□ -yi ba, 'kooko- -koo' 'pegee Krisi kpa do ma ee?

4 -O -koo' mu wiinfiawoa -yi ba, -e □kla 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi, 'bhEE- -o -koo' mu 'pegee 'yee- □bian 'eke- yi; 'kooko- 'bhii- -koo' DE -Waanbhaa' Krisi -bwela gale ba gone- 'la gbene- -yaa' -glooya' 'tobhole 'e 'le, -koo' mu 'ezin- -koo' 'taawogbeya dree si.

5 Wlan 'e ni, 'ke -koo' mu 'pegee 'yee- Krisi -gaa gabeya do 'yi 'eke- yi, -koo' nu bwele gale ba 'ezin- 'bhii- -yaa' pe bwegbeya 'e gbene-.

6 -Koo' -za 'LEE- 'bhe do 'elrele, 'bhe -le doo: bhaaplen dogbeya gwe 'la 'yaa- -koo' 'yi 'elwale -so, -e □kla 'bhii- -o 'bhe bhaaplen dogbeya 'e 'pegee Krisi -gbaanna -yrigbEele 'e ta; 'kooko- 'bhe dogbeya gwe 'la 'yaa- -za 'yoo- kle, 'bhe a -glooya' 'e 'yiga-, 'bhEE- -koo' ngblo 'kpaale- laa kle -li -za 'yoo- fangan- 'e □la.

7 -Amasroyi 'ke mee 'la zan -gaa, 'bhe zan -gwa -za 'yoo- fangan- 'e □la.

8 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -koo' mu 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi, -koo' 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- nu bole -koo' 'yre ma 'eke- 'yi 'ezin-.

9 'Bhɛɛ- -koo' a 'yaango- 'bhii- Kriisi bwelawoa gale ba, yaa nu gale -li -titi. Ga 'fuu 'laa so -li -a ta.

10 -E -gaa, 'duŋ- -e -gaa -za 'yoo- -zayi' -leyan' do 'kpo. 'Duŋ- -e bwelawoa gale ba, -ya -yre ma -zon -Waanbhaa' -la ni.

11 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- 'ka -gaa, 'bhɛɛ- 'ka -gwa -za 'yoo- a fanŋan- 'e ŋla; 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'yre ma -zon -Waanbhaa' ni 'ka 'pegee Zesu Kriisi 'kpaledomaya 'e 'yi.

12 'Ka 'gbu 'fle 'la -yoo 'ke gape 'le, -za 'yoo- gbebloole laa klele 'ezin- -a ta 'ke 'ka bo -a zru maza mu klele ma.

13 'Bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka dope mu 'e 'nale- -za 'yoo- klele ni 'bhii- -ledookeya ma yewo pe mu 'le. 'Bhɛɛ- droon', -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni 'bhii- mee 'la zan mu gale -yaa, 'bhɛɛ- -o -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -o ŋkla mee dree mu 'le 'ezin-. -Ka 'ka dope mu 'e 'kpen 'na -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- -yoo kle -ledoo maza a yewo pe mu 'le.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'te, -za 'yoo- fanŋan- gbebloole laa nu klele -li 'ka ta, 'bhɛɛ- -e 'ka kle -yaa' lu mu 'le; -amasroyi 'ka 'laa -o 'taawo zii' -li Moizi a 'toj mu 'e ta, 'duŋ- 'ka -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zronna 'ka ni 'bhɛɛ- zi.

Zesu 'yi mi 'e ŋkla -Waanbhaa' a lu 'le

15 'Bhɛɛ- 'bhe 'yi -o 'nale- 'te? 'Wa 'pelawoa doo -koo' 'laa -o 'taawo zii' -li 'toj mu 'e zi, 'bhɛɛ- -koo' -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zronna -koo' ni 'bhɛɛ- ŋta, taa- 'bhe 'yi -le doo -koo' so -za 'yoo- klele- -koo' 'gbu 'yre ma ee? 'Sekeseke, -koo' 'laa so 'bhe klele- wlan 'e ni 'de!

16 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka yewo mee do ni, 'ka 'ka ngblo kpala' 'bhe zan 'e ŋla, 'bhɛɛ- 'ka kle 'bhe zan 'e 'bhe a lu 'le ee? 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ke 'ka ŋbwa -za 'yoo- 'e -yaa' luya 'yi, 'bhe 'leyanyre -le 'ke ga 'le. 'Ke 'ka ŋkla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka 'ka ngblo kpala' -a ŋla, 'bhe 'leyan- 'ke -ledookeya -la -le -Waanbhaa' -yre 'yi.

17 'Duŋ- 'o -Waanbhaa' 'tobho-, -amasroyi 'ka 'mu 'la 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'elwale -so-, -o 'ka -daanna daangbeya -gloon 'la 'le, 'ka -dwa 'bhe ŋla 'ka zru 'e 'kpen 'le.

18 'Bhɛɛ- -zon 'ka -gwa -za 'yoo- a luya 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'ka ŋkla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka -ledookeya maza mu kle.

19 'Mi -o -jan 'lee- 'bhɛɛ- 'wo zii' bhaaplɛŋ a -janwo' gbeya 'e 'yi, 'kaa- -jan 'yimale -lale' 'e 'bhɛɛ- -zayi'. 'Elwale -so 'ka 'ka 'fle 'e dope mu 'e 'kpen ŋwlaa 'trinɔ- maza mu 'pegee -yooya' a luya 'yi -za 'yoo- klele 'kaama- gone- 'la gbeen- bhe; 'bhe klegbeya do 'e 'yi, -ka 'ka 'gbu 'fle 'e dope mu 'e 'kpen 'wla -Waanbhaa' a luya 'e 'yi, 'ke 'ka 'ledoo kle, 'bhɛɛ- 'ka 'taawogbeya 'e kle 'wenj.

20 'Ka 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'waati 'la ba, pe 'kedo- 'kpo' 'laa -yaa -a wla 'ka zi doo 'ka 'taawo -Waanbhaa' a -ledookeya ma zi 'e ta.

21 'Bhɛɛ- 'ka -tron -gloon 'e -dela -sroowoa ŋ 'ka kleza mu 'e 'ma ee? 'Bhe kleza mu 'la 'mu -o -zon 'ka ma -yrala' 'le bhe. -O -leyanyre -le 'ke ga 'le.

22 'Duŋ- -zon 'ka -gwa -za 'yoo- a luya 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'ka ŋkla -Waanbhaa' a lu mu 'le. 'Bhe ma -tron -le 'ke 'ka klele 'wenj' 'le, 'bhɛɛ- 'bhe 'leyan' 'ke bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sroowole 'le 'ka 'koo.

23 -Amasroyi -za 'yoo- ma -sra -le 'ke gale 'le; 'duŋ- -Waanbhaa' -koo' gba pe 'la ba bhaama, 'bhe -le 'ke bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma -koo' 'pegee Meezan Zesu Kriisi 'kpaledomaya 'e 'yi 'bhɛɛ- 'le.

7

Zesu 'yi mi goza 'Tonj a luya 'yi

¹ 'N neene- mu, 'ŋ 'yoo- zan -jan 'la 'wole- 'ka ni, 'ka 'bhe do 'elrele, -amasroyi 'ka 'gbu 'tonj mu 'e do. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- doo 'ke mae do -o -a -yre ma 'waati 'la ba, 'bhe- 'tonj 'e gbebbole kle -a ta.

² -Yoo 'bhii- le do a gwenna yaaza: 'Ke -a -noo -o -li 'bhe 'yre ma 'waati 'la ba, 'tonj ta za 'e ma, -a yaale kle 'bhe' koo. 'Dun- 'ke -a -noo -gaa, gwenna yaaza 'tonj 'la 'bhe 'yaa- -a bloo 'bhe ma, 'bhe 'yiga-.

³ 'Dun- 'ke -a -noo -o -li 'bhe 'yre ma, 'bhe- -e 'gwlaan- -bhēeke' □sia, -e -yanbhooya -la □kla 'bhe 'le bhe. 'Bhe- -dun-, 'ke -a -noo -gaa, gwenna yaa- 'tonj 'la 'yaa- -a bloo -a -noo 'e ma -e go 'bhe 'yi. 'Bhe ya 'yi bhe, 'kee- 'gwlaan- -bhēeke' □sia, 'bhe 'laa kle -li gwlen -glinza' 'le.

⁴ 'N neene- mu, 'ka mu a pe 'e -yoo 'bhe- gbeen- 'ezin-. -Yoo 'bhii- 'ka -gaa 'tonj 'e ba -yre ta 'ka 'pegee *Krisi galawoa 'eke- 'yi. 'Ka -gwa 'tonj -a luya 'yi; 'bhe- 'ka -kla Krisi a pe 'le. 'Kooko- -Waanbhaa' 'la 'yee- Krisi -bwela gale ba -koo' so 'bhe zru maza klele-.

⁵ 'Wlan 'e ni, -koo' 'yaa- 'taawo zii' -koo' 'gbu zru maza 'e ta 'waati 'la ba, 'tonj 'e 'yaa- mae zrubho maza -yoo' mu wla 'zi -koo' 'fle 'e 'kpen 'yi. 'Bhe zrubho maza -yoo' mu 'e 'yaa- -koo' ho ga a pe zi 'e ta.

⁶ 'Dun- -koo' -gwa -zon 'tonj a pe fanjan- 'e □la, -amasroyi -koo' -gaa pe 'la 'bhe -yaa' -koo' kle 'bhe a lu mu 'le 'bhe ba -yre ta, 'bhe- -koo' -gwa 'bhe a luya 'yi. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -koo' so yewole -Waanbhaa' ni yewogbeya dree 'yi 'ezin- Lii 'Wenj 'e 'bhe a pe -glooya' 'e 'le -koo' ta. 'Bhe- -koo' 'laa yewo -li 'bhii- -koo' 'yaa- kle 'elwale gone- 'la gbeen- -o 'tonj 'la yoon dia- 'bhe a fanjan- 'e □la.

'Tonj 'e -yoo 'ke -za 'yoo- 'e zronpe -la -le -koo' ni

⁷ 'Bhe- 'yi -o 'nale- 'te? -Koo' so -a pele doo 'tonj 'e 'bhe -o 'ke -za 'yoo- 'le ee? 'Sekeseke! 'Tonj 'laa -o 'ke -za 'yoo- 'le, 'dun- 'tonj 'e 'bhe -le 'a □kla 'bhe- -za 'yoo- -o pe 'la 'le 'ŋ 'bhe -dwa. 'Naa -yaa nu -a dole 'bhii- -yrebhole mae -bhēeke' 'koo pe zi 'e, 'bhe -o 'ke -za 'yoo- 'le 'ke 'tonj 'laa 'bhe 'pele- 'mi ni doo: «'E 'yre 'laa 'bhole- mae -bhēeke' 'koo pe zi.»

⁸ 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'te, -za 'yoo- doyre □ya, 'kee- -yrebho' maza -gloon 'e 'kpen 'wale 'mi zru 'e 'yi 'tonj 'e 'sroyi. 'Ke 'tonj 'laa klele, -za 'yoo- -o pe 'la 'le -koo' 'laa -yaa nu 'bhe dole.

⁹ -Amasroyi 'naa -yaa 'tonj 'e do 'elwale -so 'waati 'la ba, 'ŋ 'yaa- 'ŋ 'yre ma. 'Dun- 'tonj □nwa 'waati 'la ba, 'ke -za 'yoo- kle gbe dreewole -a -yre ma 'ezin-, 'bhe- -e □kla 'bhii- 'mi -gaa.

¹⁰ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'tonj 'la 'bhe kle 'mi bope 'le 'ŋ 'yre ma, 'bhe -le □kla ga -lenape 'le 'mi ni.

¹¹ -Za 'yoo- doyre -sroowa 'te 'tonj 'e 'sroyi, 'kee- 'mi 'yinile, 'bhe- 'kee- ga -lenale' 'mi ni 'yee- 'tonj do 'kpo 'e 'sroyi 'ezin-.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, 'tonj 'e 'gbu -o 'wenj -amasroyi -e da -Waanbhaa' -la ba; -a -yi jan 'e 'bhe -o 'wenj, 'bhe -ledoole -o, 'bhe- 'bhe -o 'elrele.

¹³ 'Ke -yoo 'bhe gbeen- 'te, 'tonj 'la 'bhe -o 'ke pe -irele' 'le, 'bhe -le -kla ga -lena' pe 'le 'mi ni ee? 'Sekeseke! 'Yee- -za 'yoo- -le 'tonj 'la 'bhe -o 'ke pe -irele' 'le 'bhe □sia, 'bhe- -e ga 'lenaa- 'mi ni. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'tonj 'e 'yi jan 'e -ya □kla 'bhe- -za 'yoo- -yooya' 'e tapwela, 'bhe- -ya -zronna 'bhii- -za 'yoo- -o 'ke pe -yoo' 'gbu 'le.

-Za ple -o gwledan 'zi bhaaplen zru 'e 'yi

¹⁴ Wlan 'ε ni, -koo' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'ε da -Waanbhaa' -la ba; 'duj- 'mi 'la 'mi -o 'ke -za 'yoo- kle mi 'le, 'η 'yoo- 'bhii- -o mεε 'la zan -gwan, 'bhεε- -wa □kla 'ke *-za 'yoo- a lu 'le.

¹⁵ Wlan 'ε ni, 'η 'yoo- za 'la 'bhε kle 'zi 'naa 'bhε 'yima-: -amasroyi 'η 'yoo- a zi 'bhii- 'η -za 'la 'bhε kle, 'naa 'bhε kle; 'duj- -za 'la 'bhε vensi 'mi yin 'lii, 'η 'bhεε- kle.

¹⁶ 'Ke -za 'la 'naa -o 'bhε zi 'η 'bhεε- □kla; 'bhε 'a zron 'bhε klegbeya 'ε ma, 'bhii- 'Tonj 'ε 'kela □pia, 'bhε -le zi 'ε 'le.

¹⁷ 'Bhεε- 'bhε 'yi bhe, 'mi -za 'yoo- 'la kle, 'bhε 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhε da -za 'yoo- 'la 'bhε -o 'mi zru 'ε 'yi 'bhεε- ba.

¹⁸ 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -za 'wlan 'kedo- 'kpo 'laa -o 'mi 'gbu 'yi, 'η 'gbu a bhaaplen 'fle 'ε 'yi. Wlan 'ε ni, 'ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle, 'bhε kle fanjan- 'laa -o 'η ta.

¹⁹ -Za 'wlan 'la 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhε kle, 'naa 'bhε kle; 'duj- -za 'yoo- 'la 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bhε kle, 'η 'bhεε- kle.

²⁰ -Za 'la 'mi 'naa -a zi 'bhii- 'η 'bhε kle, 'ke 'η 'bhεε- □kla; 'bhε 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhε da -za 'yoo- 'la 'bhε -o 'mi zru 'ε 'yi 'bhεε- ba.

²¹ 'Bhε 'yi 'ε, -za -gloon 'lεε- 'η 'bhεε- ye 'η 'gbu zru 'ε 'yi: 'Ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle -za 'yoo- kle -lro -le do 'mi ma.

²² 'Mi 'gbu zru 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'a 'Tonj 'ε 'bhε -la -za so 'mi ni.

²³ 'Duj- 'mi 'tonj 'bhεke do fanjan- ye 'mi 'gbu 'fle 'ε 'yi, 'bhε -le gwledan 'zi 'kela 'bhε so 'mi ni 'bhε ba 'η 'nii- 'ε 'yi. 'Bhε 'tonj 'ε fanjan- 'ε 'bhε -le 'mi □kla -za 'yoo- a lu 'le.

²⁴ 'Ee! 'Mi -yren ma mεε! 'Bhε fanjan- 'la -yoo 'mi ta, 'bhεε- 'ke -yoo 'η 'fle 'ε -glaan 'zi 'kee- ge 'kele- ga ba -yre ta, -de 'gbu -le nu 'mi gole 'bhε 'yi εε?

²⁵ 'Mi -Waanbhaa' 'pubo- -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'to 'yi, 'yela do -kplen so 'mi gole- -a -yi!

'Nj 'gbu 'nii- 'ε 'yi, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η yewo -Waanbhaa' ni 'bhεε- 'η do -yaa' 'Tonj 'ε □la. 'Duj- 'mi 'gbu zru maza 'ε ta, -za 'yoo- kle 'tonj 'la 'kpaale- -o 'mi 'wiinj-, 'mi -o 'ke 'bhε a lu 'le.

LII 'WENJ 'E MEE BO 'BHE 'GBU MA

8

Zesu 'yi mu a 'taawole Lii 'Wenj 'ε zru maza ta

¹ -Zon, -Waanbhaa' 'a 'kiti 'kedo- 'kpo 'laa nu baale 'ezin- li mεε 'la zan mu 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma 'mu ta.

² -Amasroyi Lii 'Wenj 'a 'tonj 'la 'bhε bole -yre ma -si -kposoo 'gbu 'ε na Zesu Krisi 'pegee mεε 'a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bhε 'mi -gwa -za 'yoo- 'pegee ga fanjan- 'ε 'yi.

³ Moizi 'a 'tonj mu 'ε waa -yaa so 'bhε klele-, -kooa' bhaaplen 'fle 'ε fanjankleya 'ε ma. 'Duj- 'woo- 'tonj mu 'ε waa 'sole- -za 'la klele-, -Waanbhaa' 'bhεε- □kla: -ya 'gbu Gbe -kposoo 'ε 'winbwa-, 'bhεε- 'bhε □kla bhaaplen do 'le 'bhii- -koo' mu -za 'yoo- kle mu gbεεn-. 'Bhεε- -koo' 'yaa- -za 'yoo- a fanjan- 'la □la, -a Gbe 'ε 'bhε 'bhε 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo mu 'ε ma, 'bhεε- -e 'bhε -za 'yoo- fanjan- 'ε -gwa -koo' ta.

⁴ -Waanbhaa' 'bhε -za 'ε □kla, 'kooko- -koo' so 'taawole 'bhii- 'tonj 'ε -ya zi 'bhii- -koo' 'taawo gboe- la gbεεn-. -Koo' mu laa 'taawo- li -koo zru maza mu 'ε zi, 'duj- -koo' 'taawo- -Waanbhaa' 'a Lii 'Wenj 'ε 'bhεε- zru maza mu 'ε zi.

5 -Amasroyi mɛɛ 'la zan mu 'taawo- -o 'gbu zru maza mu 'ɛ zi, -o 'nii- 'ɛ bo -o 'gbu zru maza mu -la klele ta. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan mu 'taawo- Lii 'Weŋ 'ɛ zru maza mu zi, 'bhe zan mu nii- 'ɛ bo Lii 'Weŋ 'ɛ zru maza mu klele -la ta.

6 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'taawo -a 'gbu zru maza mu 'ɛ zi, 'bhe zan -leyanyɛ -le 'ke gale 'le. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'taawo- Lii 'Weŋ 'ɛ zru maza mu 'ɛ zi, 'bhe zan a pɛ -le 'ke bole -yɛ ma -si 'pegee yilabla 'le.

7 -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan mu 'taawo- bhaaplɛŋ zru maza mu zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' -sɔɔnnii' 'le; waa -o 'gbu ŋgblo kpala' -Waanbhaa' a 'toŋ 'ɛ □la, waa sɔ 'bhe klele- -titi.

8 'Duŋ- mɛɛ 'la zan mu 'taawo- 'mu 'fle zru maza zi, 'mu 'laa sɔ 'sɔle -Waanbhaa' ni -titi.

9 'Bhɛɛ- 'duŋ- 'ka mu, 'ka mu 'laa 'taawo- -li 'ka 'gbu 'fle zru maza 'ɛ zi, 'duŋ- 'ka -o 'taawo zii' Lii 'Weŋ 'ɛ 'bhɛɛ- zi, -amasroyi -Waanbhaa' Lii 'ɛ 'bhe -o 'ka 'yi. 'Ke *Krisi Lii 'ɛ yaa -o mɛɛ 'la zan 'yi, 'bhe zan laa -o 'ke Krisi a pɛ 'le.

10 'Ke Krisi -o 'ka zru 'ɛ 'yi, 'ali- 'ke 'ka 'fle mu 'ɛ -woo 'ke gape 'le -za 'yɔɔ- 'ɛ -zayi', -Waanbhaa' Lii 'ɛ bo -a -yɛ ma 'ka 'yi; -amasroyi -Waanbhaa' 'ka □kla mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -a 'gbu 'yɛ 'yi.

11 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' Lii 'la Zesu -bwela gale ba 'bhe -o 'ka zru 'ɛ 'yi, 'yee- 'la Krisi -bwela gale ba bhe, -e nu 'ka 'fle mu 'la -woo 'ke gape 'le 'mu bwele gale ba 'ezin-. -E nu 'bhe klele -a Lii 'la 'bhe -o 'ka zru 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- 'le.

12 'Bhɛla- -yile, 'ŋ nɛɛɛ- mu, -kɔɔ' 'laa 'taawole 'ezin- 'sekeseke -kɔɔ' 'gbu zru maza 'ɛ zi 'bhii- 'ke yaa ca -o -kɔɔ' ma.

13 -Amasroyi 'ke 'ka 'taawoa□ 'ka 'gbu zru maza 'ɛ zi, 'ka 'leyanyɛ -le 'ke gale 'le. 'Duŋ- 'ke Lii 'Weŋ 'ɛ fanŋan- 'ɛ sroyi, 'ka 'ploola- 'ka 'fle kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma, 'ka nu bole 'ka 'yɛ ma.

14 -Amasroyi mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'taawo- Lii 'Weŋ 'ɛ zru maza 'ɛ zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' a -nɛ mu 'le.

15 'Bhɛɛ- 'ka Lii 'Weŋ 'la 'srɔɔwoa□, 'bhe 'laa 'ka kle lu mu 'le, 'bhɛɛ- 'bhe 'laa -gblaan kla 'ka 'yi 'ezin-. 'Duŋ- 'ka Lii 'Weŋ 'la 'srɔɔwoa- 'bhe 'ka kle -Waanbhaa' a -nɛ mu 'le, 'bhɛɛ- 'bhe -glɔɔya' 'ɛ 'sroyi, -kɔɔ' sɔ 'yee- -Waanbhaa' 'siile dɔɔ: «-Kɔɔ' Dɛ!»

16 'Yee- Lii 'Weŋ 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ ma, -kɔɔ' 'a 'yaango- -kɔɔ' zru 'ɛ 'yi kpataakpa dɔɔ -kɔɔ' -o 'ke -Waanbhaa' a -nɛ mu 'le.

17 'Bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' mu -o -a -nɛ mu 'le bhe, -kɔɔ' dɔ nu klele -a 'ciɛn 'ɛ ba. -Kɔɔ' mu 'pegee Krisi nu klele a 'ciɛn 'ɛ 'srɔɔwo mu 'le 'eke- zi. -Amasroyi 'ke -kɔɔ' 'pegee 'yee- Krisi -yrenbhla 'eke- zi, -kɔɔ' dɔ nu klele 'ezin- 'yee- Krisi a 'tɔbhɔleya 'ɛ ba.

-O Zesu yi mu 'ɛ 'letwa□ 'tɔbhɔleya 'la ba

18 'Mi 'kpale -o -a -yi, 'bhii- -kɔɔ' -o -yɛn mu 'la 'bhle zii' 'saanige 'mu 'laa -o -zake' 'le, 'bhɛɛ- -waa sɔ 'mu 'kpale -Waanbhaa' nu 'tɔbhɔleya 'la zɔɔnle -kɔɔ' ni 'bhe ma.

19 -Waanbhaa' nu -a -nɛ mu 'ɛ zɔɔnle kpataakpa yi 'la 'le, -a klepɛ mu 'ɛ 'kpen 'yɛ -o -mɔ 'zi 'bhe yi 'ɛ 'yele- -lɛɛ.

20 -Amasroyi -Waanbhaa' klepɛ mu 'ɛ 'kpen ŋgblo 'kpaale- -o bhaama pɛ mu fanŋan- -la □la; 'duŋ- 'bhe 'laa dale -o 'gbu ba, -Waanbhaa' -le -o ŋgblo -kpala' 'bhe bhaama pɛ mu 'ɛ fanŋan- 'ɛ □la 'bhe gbɛɛn- bhe. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ -yrikpaza -o -li 'drunyan 'lɛɛ- 'yi.

21 'Bhe -yrikpaza 'ɛ 'bhe -le dɔɔ -yrekpa' do, -glɔɔya' 'la 'bhe 'yaa- -Waanbhaa' klepɛ mu 'ɛ kle bɔnpɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen ŋgblo 'kpaale-

-yaa 'bhe □la, -Waanbhaa' nu -o gole 'bhe -glooya' 'e 'yi. 'Bheε- -o do nu klele -Waanbhaa' a -ne mu 'e -waa' mapoonleya 'tobhole 'e 'ke 'le.

22 'Bheε- wlan 'e ni, 'wa 'yaango- 'bhii- 'kee- nu 'tenle- -zon ma, -Waanbhaa' 'woo- 'drunyan ta pe mu 'la □kla, -o 'kpen -o -we 'zi -o 'gbu ta -yren 'e -koo' 'bhii- 'ke le kpele do -bla □zian -a ta, -e we -a 'gbu ta -yren 'e 'koo gone- 'la gbεen-.

23 'Dun- 'woo- 'drunyan ta pe mu 'e do -kplen 'laa 'kele-: -Waanbhaa' 'a Lii 'Wen 'e □naa -koo' mu 'la ni, 'bhii- -e nu -koo' gbale 'sen mu 'la ba 'mu 'leepe- □lwa 'le; -koo' mu -o -we 'zi -koo' 'gbu ta 'ezin- -koo' 'kpee -yren 'e 'koo. -Koo' -o -Waanbhaa' a -ne mu 'la 'le bhe, -e nu 'bhe tapwele kpataakpa yi 'la 'le, 'bhe 'pegee -e nu -koo' gole -kooa' 'fle a luya 'e 'yi 'fenfen yi 'la 'le, -koo' -o 'bheε- yi 'e 'magben- 'zi.

24 -Amasroyi -Waanbhaa' -koo' -gwa -za 'yi, 'dun- 'bhe gole -zayi' 'e 'bhe -o 'pe -o 'yrikpaleya -la -yi. 'Bheε- 'kee- 'yrikpale -o pe 'la ta, 'kee 'bhe □ya, 'bhe 'laa kle -li -yrikpale 'le. 'E 'yre -o pe 'la ma, 'e so 'e 'yrikpale -li 'bhe ta εε?

25 'Dun- 'ke -koo' 'yrikpale -o pe 'la -koo' 'laa 'bhe ye 'bheε- ta, -koo' 'bhe magben -koo' zrubakpaa ta.

26 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, Lii 'Wen bho -koo' ba, -kooa' fangankleya 'e 'yi. -Amasroyi -koo' 'laa so pe -yrewole -a -yrewogbeya 'yi -Waanbhaa' ma -kooa' 'a 'seri mu 'e 'yi. 'Dun- Lii 'Wen 'e -ya 'seriwo -kooa' -za ma -Waanbhaa' ni 'kee- we -a 'gbu ta -yren 'e 'koo bhaaplen laa so wli 'la 'bhe 'yimale 'bhe 'yi.

27 'Dun- -Waanbhaa' 'la mee 'kpeejan- mu do, -e Lii 'Wen 'e -yoo 'kela 'bhe zi 'bhe do 'ezin-. -Amasroyi Lii 'Wen 'e -ya 'seriwo mee 'la zan -Waanbhaa' 'mu □kpa 'edanma -yaa' pe 'le 'mu a -za ma, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o -a zi 'bhii- -ya kle gone- 'la gbεen-.

-Waanbhaa' a 'soniya -gbene

28 'Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -za so mee 'la zan mu ni, 'bheε- 'ke -yoo -siila -e -za yeke- 'la 'ledulaa 'bhe ma, 'ke -za 'oo -za 'la □tian 'bhe zan mu 'e ma, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a to 'bheε- 'bhe -za 'e 'kpen kle -o ma -za 'rele- 'le.

29 -Amasroyi -Waanbhaa' mee 'la zan mu bagwa-, 'bheε- -yoo □kla -yaa' pe mee mu 'le 'edanma -za 'kpen 'lee; -ya 'ledulaa doo 'bhe zan mu kle -a Gbe 'e bhooma mu 'le, 'kooko- -a Gbe 'e 'bhe kle 'bhe neene- -bebe 'lee ni 'le.

30 -E mee 'la zan mu -a -za 'ledulaa 'bhe klegbeya 'e gbεen- bhe, -e 'bhe zan mu 'e -siila; -yoo 'siilawoa, -yoo □kla 'ezin- mee -ledoolle mu 'le -a -yre 'yi; -yoo klelawoa mee -ledoolle mu 'le bhe, -e -yaa' 'tobholeya 'e 'ke □naa 'mu ni 'ezin-.

31 'Ke -yoo 'bhe gbεen- bhe, -koo' nu -mela pele 'ezin- εε? 'Ke -Waanbhaa' -o -koo' ba, -dela 'senjo- -koo' 'le?

32 Yaa 'tole- -a Gbe bhe do 'kpo 'e ma. -E 'bhe □naa 'ke 'sraka 'le -koo' 'kpen ma. -Mele nu -a -baliwole 'bheε- yaa nu 'sole- -koo' gbale- pe 'kpen ba -koo' 'pegee 'bhe 'le εε?

33 -Waanbhaa' mee 'la zan mu makwan-, -de 'gbu -le nu -lale' 'mu ta εε? Mee 'kedo- 'kpo! -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -o -ledoo' -a -yre 'yi.

34 -Dele a -kpan nu -o dele εε? Mee 'kedo- 'kpo! -Amasroyi Zesu Krisi -le -gaa, 'bheε 'bhe blaen, -e -bwela gale ba; 'bheε- -a yaale -o -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'e □noo, 'ke -ya 'seriwo -kooa' -za ma.

35 'Bheε- -de 'gbu -le so -koo' 'plengole -koo' -za 'la so Krisi ni 'bhe ma εε? Pe 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe klele! 'Ali- 'kee- □kla -yren 'le oo, 'kee- □kla blina- yien 'le oo, 'kee- □kla 'trebho 'le oo, 'kee- □kla gbōn 'le oo, 'kee- □kla

'kooŋlenya 'le oo, 'kee- □kla ga -bwenbole 'le oo, 'kee- □kla ga 'le oo, pe 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe klele-!

³⁶ 'Bhii- -a yooŋdele -o gōne- 'la gbēen- -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dōo: «-Waanbhaa', 'bhi 'la -zayi', 'bheε- -woo 'o deyre -glin 'zi 'waati 'ε 'kpen ba; -woo' ye 'bhii- -bhlaa mu 'la -woo □kpaā 'edanma -o de zayi'.»

³⁷ 'Dun- 'bhe -za mu oo; 'bheε- -glooya 'tōle- -glooya, 'o 'sengwa- 'fenfen pe 'kpen 'le 'o -za -swa Kriŋi 'la ni 'bhe fanjan- 'ε 'sroyi.

³⁸ 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke -koo- -gaa oo, 'ke -koo- □bwa -koo' 'yre ma oo, pe 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sōle- -koo' 'plengole -Waanbhaa' a 'soniya 'ε ma: 'ali- -mleke' mu oo, lii -yoo -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee -zōn pe mu oo, -koo' 'leε pe mu oo; 'bheε- -glooya 'tōle- -glooya,

³⁹ lafle' 'yi -glooya mu oo, lafle' 'yi 'pegee 'tre □la pe mu oo, -Waanbhaa' klepe mu 'ε 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sōle- -koo' 'plengole -yaa' 'soniya 'ε ma -titi. -E 'bhe 'soniya 'ε -zronna -koo' ni -kooa' Meezan Zesu Kriŋi -la 'sroyi.

IZRAELI MU 'PEGEE GOLE -ZAYI' A -JAN

9

-Waanbhaa' Izraeli mu 'ε makwan- -yaa' pe 'le

¹ 'Mi -o zan 'kela 'peleε- -ge wlan -le 'ke 'bhe 'le; bhla laa 'kele-, -amasroyi 'η 'yoo- Kriŋi a pe 'le. 'N' 'gbu 'nii- 'ε -ya pe 'zi 'η ni kpataakpa Lii 'Wen' 'ε -glooya' 'ε 'le dōo wlan -le 'kele-.

² Wleyisriwoza -gbene do -o 'η ma, 'bheε- 'η zru 'ε 'pale -o 'ke 'dimi do 'le 'waati 'ε 'kpen ba 'η neene- Izraeli mu 'ε -zayi'.

³ 'N' 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' a 'danjan 'la -yoo -o ma 'bhe 'niina- 'mi ma, 'bheε- -wo 'η 'plengo- Kriŋi ma 'woo- 'η neene- mu 'ε ni, 'o 'pegee 'woo- 'la -woo 'si do bhe.

⁴ -O 'kpen -o 'ke Izraeli mu 'le. -Waanbhaa' -o □kla -yaa' pe -ne mu 'le, -e -yaa' 'tōbhōleya 'ε -zronna -o ni. 'Bheε- -e *-bhoolaya mu -dwa 'yee- 'pegee 'wola- plen-, 'bheε- -e Moizi a 'toŋ mu 'ε □naa 'wola- ni, 'bhe 'pegee -ya gba gbeya 'ε -zronna 'wola- ni. 'Bheε- -ya -liiwli' □naa 'wola- ni 'ezin-.

⁵ 'Bheε- -koo' -gbōo mu 'ε da 'wola- ba, 'bheε- -bhaaplen a pe zi 'ε zi, Kriŋi da -waa' 'si 'ε 'bheε- ba. 'Yee- Kriŋi 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-, 'bheε- -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le kpataakpa, 'bhe 'pegee -yoo 'ke 'tōbhōpe 'le mōkpen' 'koo 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -dan' 'laa kle a ma. Amiina!

⁶ 'Dun-, yaa klele 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- naza 'ε □kla bhaama za 'le. Wlan 'ε ni, Izraeli 'sre mu 'ε 'kpen 'laa -o 'ke Izraeli mee -kpōsoo mu 'gbu 'le.

⁷ 'Bheε- *Abraamu 'sre mu 'ε, 'mu 'kpen 'laa -o 'ke Abraamu 'ne -kpōsoo mu 'le; 'dun- -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu 'gbu ni dōo: «Izaki 'kpee yi mu 'ε, 'mu -le nu klele 'ε 'sre -kpōsoo mu 'le.»

⁸ 'Bhe 'yi -le dōo -o -ne mu 'la □yaa bhaaplen 'fle a pe zi 'lii, waa 'mu kun 'bhii- -Waanbhaa' -ne mu. 'Fo -o 'ke mu 'la □yaa -Waanbhaa' -liiwli' 'ε ta, 'mu -le 'a 'sre -kpōsoo mu 'gbu 'ε 'le.

⁹ -Amasroyi, -Waanbhaa' 'yaa- -a -liiwli' 'ε 'na zii' bhla 'la ba, -ya -pia dōo: «'Mi nu nu gbe dreevole leeto 'waati do 'kpo 'leε- ba, 'bheε- Sara nu -ne 'gwlaan- do -sroowole.»

¹⁰ 'Bheε- -a -dan' 'laa gole Sara a pe 'ε ta. Rebeka a pe 'ε □kla 'ezin- 'bheε- gbēen-. 'Bhe yone- ple 'sroowoa□ -koo' -gbōo Izaki do -kplēn -la ma.

¹¹⁻¹² Yone- ple 'ε 'yale- -leε 'waati 'ε ba, 'ke waa -za 'wlan klele -li, 'bhe 'pegee 'ke waa -za 'yoo- klele -li, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia Rebeka ni dōo: 'E 'ne zileε- mi 'ε ngblo 'kpaale- nu klele -a gaanzido mi 'ε □la. 'Bhe

□kla 'kooko- -Waanbhaa' mεε mu makun -yaa' -za 'ledulale zi gōne- 'la gbēen- 'bhe 'leso-. Yaa 'bhe kle bhaaplenj mu kleza mu 'ε ma, 'duj- -e 'bhe kle 'ke 'bhe -benjgole kle -a 'gbu a zru maza 'ε 'bhεε- 'le.

13 'Bhii- -a yōndeεle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gōne- 'la gbēen- dōo:

«Zakōbu -la -za □swa 'mi ni Ezau ta.

'Bhεε- Ezau vensia- 'η yin 'lii.»

-Waanbhaa' 'si 'bhεεke mu 'ε makwan- 'ezin-

14 'Bhεε- 'o sō -mela pele- 'ezin- 'tε εε? 'O sō -a pele dōo -Waanbhaa' -ledōole laa -o εε? 'Waa sō 'bhe 'pele -titi.

15 -Amasrōyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia Moizi ni dōo: «'Ke mεε 'la zan -yrenklale □swa 'η ni, 'bhεε- zan -yrenkla' 'η ma. 'Bhεε- 'kee- □swa 'η ni 'η kle 'ewlanle mεε 'la zan ma, 'η kle 'ewlanle 'bhεε- zan ma.»

16 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi, bhaaplenj -yrenklale 'ε -Waanbhaa' ma, 'bhe 'laa da -a 'gbu zru maza 'pegee -a kleza mu ba, 'duj- 'bhe da -Waanbhaa' 'la mεε -yrenkla' a ma 'bhεε- do -kplen -la ba.

17 'Yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, -ya □pia Ezipu mu a -bhlenjgbe 'ε ni dōo: «'Mi -Waanbhaa' -le 'ε □kla -bhlenjgbe 'le, 'kooko- 'bhi kle 'mi a pe -glōoya' 'ε zronpe 'le, 'bhεε- 'ye 'η 'tōbhōleya 'ε zen 'tre 'ε -danj' ma yrekpēn- □nōo.»

18 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi, 'kee- □swa -Waanbhaa' ni dōo -e mεε 'la zan -yrenkla', -e 'bhεε- zan -yrenkla'. 'Bhεε- 'ke -ya zi 'bhii- -e mεε 'la zan 'tron 'yidō- 'egloole, -e 'bhεε- kle.

-Waanbhaa' a yran 'pegee -yaa' mεε -yrenklale

19 'Bhεε- mεε 'ke nu 'mi 'lrokpale 'tε dōo: «'Ke -yoo 'bhe gbēen- bhe, -mele □kla 'bhεε- -Waanbhaa' -o -la 'zi mεε mu ta εε? 'Ke 'kela klele □swa -a zru ni, -de 'gbu -le sō -wlenle' 'bhe ma εε?»

20 'Ee! 'Bhi mεε bhaamale! 'Bhi 'la 'bhi -o 'bhe 'pe zii' 'bhe gbēen- bhe, 'bhi -o 'ke -mela -le 'bhεε- 'yoo- zaabo 'zi -Waanbhaa' 'le ma εε? Taa- 'tre gbo sō -a pele- -a dō mi 'ε ni dōo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ye 'η □kla -gee' εε?»

21 'Tre gbo dō mi 'ε 'bhe -le 'laa -o 'ke -pεε 'ε zan 'le εε? 'Ke -za 'la klele □swa -a ni -pεε 'ε 'le, -e 'bhεε- kle. 'Yee- -pεε do 'kpo 'ε 'le, 'ke gbo -za -glōo do dōle □swa -a ni, -e 'bhεε- dō; 'duj- 'ke gbo bhaamale dōle □swa -a ni, -e 'bhεε- dō.

22 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' yran 'ε zron, 'bhe 'pegee -e -yaa -a zi 'bhii- bhaaplenj mu -yaa' -glōoya' 'ε dō. 'Bhεε- 'duj-, -yaa' yran 'ε 'wlenle- -yaa bhaaplenj mu 'la 'kaama-, 'bhεε- 'kee- 'mu □kpaa 'edanma gban 'ke nipe 'le bhe, -ya zrubakpalaa 'mu zi 'egbenele.

23 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'yrenklaa□ -a ma, 'kee- -yaa zi 'bhii- -ya kle 'bhεε- 'mu -yaa' 'tōbhōleya -gbene' 'ε dō, -e 'mu □kpaa 'edanma 'bhεε- 'tōbhōleya 'ε 'kaama-.

24 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi 'ezin- bhe, -kōo' mu -le 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'siila- 'mu 'le; 'duj- yaa -kōo' mu 'siile- Zuufu do -kplen ba, -e -kōo' 'ke mu -siila' 'si 'bhεεke mu 'ε 'mu -la ba 'ezin-.

25 'Bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia -a -lala' janwo mi Oze a 'sewe 'ε 'yi gōne- 'la gbēen- dōo:

«'Si 'la yaa -yaa 'an pe 'le, 'η nu 'bhe 'siile- 'an 'si.

'Bhεε- 'si 'la -za 'laa -yaa sō 'mi ni 'elwale -sō,

'η nu -a pele 'bhe ma 'η 'yienii 'la -za sō 'η ni.»

26 'Bhεε- «-Wa □pia -o ni yre 'la □nōo dōo: <'Ka 'laa -o 'an pe 'si 'le.»

-O nu -a pele -o ma 'bhεε- yre 'ε □nōo dōo: <-Waanbhaa' -yre male a -ne mu.»>

27 'Ezin-, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -janwoa 'egloole Izraeli mu 'e ba zayi' dɔɔ: «'Ali- 'ke Izraeli mu 'e -o □kla 'ebebele 'bhii- wɛyi- 'le ma -yɛntɛbhe mu gbɛɛn-, 'fɔ mɛɛ -ledo' 'la □bwa -o blaɛn, 'bhe -le nu gole -za yi.

28 -Amasɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' -jan 'la □woa, -e nu 'bheɛ- 'lɛsɔle 'ke -ya -leyan' -a ma blaale- 'tre 'e ta -ge.»

29 'Yee- Ezai do 'kpo 'e -ya □pia 'ezin- 'elwale gban -sɔ dɔɔ:

«'Ke 'o 'yɛn 'laa 'klale- Mɛɛzan -Waanbhaa' -Gloɔ 'e ma, 'o klu laa -yaa nu bole -a nɔɔ-.

'O 'yaa- nu yanle 'fenfen 'bhii- *Sodɔmu -wa 'e ta mu 'e gbɛɛn-.

'O 'yaa- nu klele 'bhii- *Gomɔɔ -wa mu 'e ta mu 'e gbɛɛn-.»

Bhaapɛɛn -ledɔle kle -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi

30 'Bheɛ- 'o nu -mɛla pele 'ezin- 'te ɛɛ? 'Si 'bheɛke mu 'la waa -yaa -o -ledɔleya -glin 'zi -Waanbhaa' -yɛ 'yi, -Waanbhaa' 'mu -la □kla mɛɛ -ledɔle mu 'le 'yee- -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi.

31 'Bheɛ- Izraeli -nɛ mu 'e 'yaa- -o 'gbu kleɛyɛ -glin 'zi mɛɛ -ledɔle mu 'le *Moizi a 'Toɲ 'e -klosikunle ma, 'duɲ- waa 'sɔle- 'tɛnle -o -yaa 'bhe 'toɲ 'e 'klosikunle win 'la ma 'bhe ma.

32 -Mɛla ma? -Amasɔyi Izraeli -nɛ mu 'e waa -ledɔleya 'e ziglinle 'kpaleya ma, -o 'kpee ma -o -yaa nu -a -srɔɔwɔle -o kleza -lɛle' mu -la ma. 'Bheɛ- -e □kla 'bhii- -o gaan -saan kpoti do -la ma, 'bheɛ- -o -balaa'.

33 'Bhii- 'a yɔɔndɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'e 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu ba zayi' dɔɔ:

«-Ka 'ka 'yɛkpa doo, 'mi -o baa- kpoti do bo 'zi Siɔn -wa 'e 'kpee.

-E nu klele mɛɛ 'ke mu baa- kpoti 'le.

'Bheɛ- -e nu klele 'ezin- mɛɛ 'ke mu baa- vlɛ -saa 'le.

'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa -a -yi, -Waanbhaa' 'laa nu -yɛladɔle 'bhe zan 'e ma -titi.»

10

1 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'mi -o pɛ 'la zi 'ŋ zru 'e 'kpen 'le, 'bheɛ- 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'woo- 'ŋ 'siyɔɔn Zuufu mu 'e waa -za 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'ke -yoo go -za 'yi.

2 Wlan 'e ni, 'mi 'gbu -o 'sɛya- kle 'kɛla 'le 'bhe -le dɔɔ -o -Waanbhaa' a -za 'e -vavade, 'duɲ- -waa -Waanbhaa' -vavadele 'e kligbaanle laa -o 'yee -Waanbhaa' dɔle -kpɔsɔɔ 'gbu 'e ta.

3 -Amasɔyi, -Waanbhaa' bhaapɛɛn mu -ledɔɔ' -a -yɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, waa 'bhe 'yimale. 'Bheɛ- -o -yaa' zi 'bhii- -o -ledɔle kle 'yee -Waanbhaa' -yɛ 'yi -o 'gbu kleza -lɛle' mu 'e ma. 'Bhe klegbɛya 'e 'yi, -Waanbhaa' bhaapɛɛn mu -ledɔɔ' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a -yɛ 'yi, waa dɔle 'bhe □la.

4 -Amasɔyi, Kɛri -le 'toɲ 'e 'leyanyɛ 'le, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpa 'yee- Kɛri 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan -ledɔɔ'.

Mɛɛ go -za 'yi 'kpaleya -la ma Mɛɛzan Zesu 'yi

5 Bhaapɛɛn -ledɔle sɔ klele- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'toɲ a pɛ fanɲan- 'e 'le, Moizi 'bhe yɔɔndia□, 'bheɛ- -ya □pia dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'toɲ mu 'e 'yizakla, 'toɲ mu 'e nu -a klele 'bheɛ- 'bhe zan bo 'bhe 'yɛ ma.»

6 'Duɲ- bhaapɛɛn -ledɔle sɔ klele- -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'kpaleya ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe zi 'e 'bhe -le -ge dɔɔ: «'Yaa 'pele- 'e 'gbu 'kpee dɔɔ: -De 'gbu 'le nu 'sanle- lafle' 'yi ɛɛ?» ('Bhe 'yi -le dɔɔ 'kee ge lafle' 'yi, 'kooko- 'ya pe *Kɛri ni dɔɔ -e zina- 'tre ma).

7 'Bhɛɛ- 'yaa 'pele- 'ezin- dɔɔ: «-De 'gbu -le nu zinalɛ 'trɛ 'ɛ ɔla gbaa mu a -wa 'ɛ ta ɛɛ?» ('Bhɛ 'yi -le dɔɔ -o Krisi 'wlen- gale ba).

8 'Dun- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -mela pe -a ba zayi' ɛɛ? 'Bhɛ pe dɔɔ: «-Jan 'ɛ -yoo 'e -din, -yoo 'e 'lii, 'bhɛɛ- -yoo 'e zru 'ɛ 'yi 'ezin-» 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'o -Jan 'Nrɛle- 'la 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -woo 'kpa Zesu 'yi 'bhɛ 'le.

9 'Kee- -daa 'e 'lii, 'bhɛɛ- 'ke 'ya ɔpia mɔkpen' 'yre ma kpataakpa dɔɔ Zesu -o 'ke Mɛɛzan 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'yee ɔkpa -a -yi 'e zru 'ɛ 'kpen 'le 'bhii- -Waanbhaa' 'yela- -bwela gale ba, 'e nu gole -za 'yi 'bhɛ ma.

10 -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpa Zesu 'yi -a zru 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛ -le 'a klɛ 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ zan kun 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -a -yre 'yi; 'kee- -daa mɛɛ 'la zan -lii kpataakpa dɔɔ Zesu -o Mɛɛzan 'le, 'bhɛ zan go -za 'yi.

11 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɔkpa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'bhɛ zan 'ɛ ma -titi.»

12 'Bhɛla- -yile, Zuufu mu oo, Zuufu kle mu oo, -o 'kedo- 'kpɔ gole laa -o 'eke- ma. Mɛɛzan do 'kpɔ 'ɛ 'bhɛ -le -o 'kpen a pɛ 'le; 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'a 'siila-, -e -za 'wlan mu klɛ 'mu ni 'ebebele.

13 -Amasroyi -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Mɛɛzan -siila, 'bhɛ zan nu gole -za 'yi.»

14 'Bhɛɛ- 'dun-, -o sɔ -a 'siile -a 'tɔ 'ɛ ma 'nale- -a ma 'ke waa -o 'kpale- -a -yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- -o sɔ -o 'kpale -a -yi 'nale- -a ma 'ke waa -yaa' -jan 'ɛ 'male- ɛɛ? 'Bhɛɛ- -o sɔ -yaa' -jan 'ɛ 'male 'nale- -a ma 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ -jan 'ɛ 'wɔle- -o ni?

15 'Bhɛɛ- -o sɔ -yaa' -jan 'ɛ 'wɔle 'nale- -a ma 'ke waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'winbɔle 'bhɛ 'wɔle- 'kaama-? 'Bhii- -a pele- -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -o zan -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'le, -o nuyrɛ nɔɔ- le!»

16 'Dun- mɔkpen' 'laa dɔle -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ɔla. Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi *Ezai 'a ɔpia elwale gban dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o -Jan 'Nrɛle- 'la ɔwoa, -de 'gbu -le 'ɛ ɔkpa 'bhɛ 'yi ɛɛ?»

17 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'e 'trɔnkpa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kpaleya -srɔɔwo' 'bhɛ ma. 'Bhɛ -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhɛ -le 'ke Krisi a -jan 'ɛ 'le.

18 'Bhɛɛ- 'dun-, 'mi -o -za do -yilrɔkpale dɔɔ: Taa- Izraɛli mu 'ɛ waa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'male- ɛɛ? -Wa -maa 'gbu! -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«-O -weli' 'ɛ ɔzian 'trɛ 'ɛ ta yɛkpen- ɔnɔɔ.

'Bhɛɛ- waa -jan mu 'ɛ ɔbhwa 'drunyan 'ɛ -dan' ma yɛkpen- ɔnɔɔ.»

19 'Bhɛɛ- 'mi -o -za 'bhɛɛke do 'yilrɔkpale 'ezin- dɔɔ: Taa- Izraɛli mu 'ɛ waa -a -yimale ɛɛ? -Wa -yimaa 'gbu! -Waanbhaa' -jan ɔkpa Moizi 'lii 'elwale 'pe dɔɔ:

«'Ka 'laa 'si 'la kun 'bhii- 'si kplankplan, 'mi nu -a klɛle 'bhɛɛ- 'ka zranwo 'bhɛ ba.

'Bhɛɛ- 'ka 'si la 'ye 'bhii- mɛɛ yikan' kle, 'mi nu 'kaa- yran 'ɛ 'wlenle- 'bhɛ ma.»

20 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -jan ɔkpa -a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'ezin- kpataakpa dɔɔ -Waanbhaa' pe dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan mu laa -yaa 'mi ziglin- 'zi, 'mu 'mi ɔya.

'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa -yaa -za 'kedo- -yɛwo' zii' 'ɛ ma, 'mi 'ɛ 'gbu -zrɔnna 'mu ni.»

21 'Dun- -Waanbhaa' 'a ɔpia Izraɛli mu 'ɛ ba zayi' dɔɔ:

«'Mi 'ɛ 'gbɛ 'tro zii' 'si do ba 'yi 'oo yi 'kaa -o nu 'mi ba; 'dun- waa nule.

-O 'mi 'kafawo, 'bhɛɛ- -o -wlenle' -o 'mi ma.»

11

-Waanbhaa' laa -bangole Izraeli mu 'e 'yi

¹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'mi -o -jan 'yilrokpale 'te dɔɔ -Waanbhaa' 'e -bangwa -yaa' Izraeli mu 'e 'yi ee? 'Sekeseke! -Amasroyi 'mi 'gbu -o 'ke Izraeli -ne 'le, 'bhεε- 'ŋ 'yoo- 'ke Abraamu 'nranε- mu 'e do 'le, 'bhεε- 'ŋ da Benzame a -gbaa 'e 'lii.

² -Waanbhaa' -yaa' mεε mu 'la makwan-, 'bhεε- -yoo [k]la -yaa' pε 'le 'drunyan klele -lεε, yaa -a -bangole 'mu 'yi. -A -lεla' janwo mi Eli 'bhe 'la ma janwoa- -Waanbhaa' ni Izraeli mu 'e ba zayi' 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi yre 'la [n]ɔɔ, 'ka 'laa 'bhe dɔ ee?

³ -Ya [p]ia dɔɔ: «Mεεzan -Waanbhaa', -woo' 'e 'lεla [] janwo mu 'e [] dia, 'bhεε- -o 'yaa- 'srakagoyre mu 'e 'siεla-. 'Mi do -kplen 'kpo -le [] bwa, 'bhεε- -wo 'ŋ dεyre -glin 'zi.»

⁴ 'Dun- -Waanbhaa' 'a zikpaa- -a ni 'nale- εε? -Waanbhaa' 'a [p]ia -a ni dɔɔ: «'Bhi do -kplen 'kpo 'laa bole. 'Mi mεε 'waa 'srwaple- [k]paa 'edanma 'ŋ 'gbu ni. 'Mu do 'kpo 'laa 'mu 'kpo zenle waa yoBaali'ε 'lεε 'bhεε- -wa gba.»

⁵ 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin-, -kɔɔ' -o 'waati 'la 'yi -zɔn -gε bhe, Izraeli mεε -le sanε- [] bwa ye, 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- -yaa' -lileya 'e ma 'mu -le 'bhe 'le.

⁶ -Waanbhaa' -o makwan- -yaa' -lileya -laa; yaa 'bhe klele -o kleza -lrele' mu 'e ma. ['Kebhlaale -Waanbhaa' a -lileya 'e 'bhe 'laa -yaa nu klele -li -lileya kplankplan 'le.]

⁷ 'Bhεε- 'bhe 'yi -o 'nale- εε? 'Bhe 'yi -le dɔɔ Izraeli mu 'e 'yaa- pε 'la ziglin- 'zi, waa 'bhe 'srɔɔwɔle, 'fɔ -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- 'mu do -kplen -le 'bhe pε 'e 'srɔɔwoa-. -E mεε -vin mu 'e 'trɔn 'yi -dwa 'egloole 'kooko- waa sɔ -jan 'yimale.

⁸ 'Bhii- -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «-Waanbhaa' -gblo -kpaa -o nii- 'e ta, 'kooko- waa sɔ yre ma yele-. 'Bhεε- 'kooko- waa sɔ -jan 'male -o 'trɔn mu 'e 'le. -E [k]la 'bhεε- gbεen- 'ke 'bhe nu 'tenle- -zɔn ma.»

⁹ -Bhlengbe Davidi 'a [p]ia 'ezin- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi dɔɔ: «Bhaa -o pε mu 'la bhle 'eke- ba, 'mu kle 'bhii- -o 'gbu 'kun bhee 'le, 'bhe 'pegee -o 'gbu 'kun yro 'le, 'bhεε- 'bhe kle -o 'gbu baa- pε 'le; 'bhe 'pegee 'bhe kle -o kleza -yɔɔ' 'e ma -sra 'le.

¹⁰ Bhaa -gblo kpa -o -yre mu 'e ta, 'bhεε- waa sɔ yre ma yele-. 'Bhεε- bhaa -o -kwa 'klule- bo -o ta -yren 'e 'kɔɔ 'tanji.»

¹¹ 'Mi -o -jan 'yilrokpale 'te dɔɔ: Izraeli mu 'e gaan 'sanlawoa pε ma, 'bhεε- -o baalawoa -za 'yɔɔ- 'yi, waa sɔ -o -lawlenle 'ezin- -li εε? 'Yooye! 'Dun- -o -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'kooko- 'bhe kle 'si 'bhεεke mu goza 'le -za yi; 'bhεε- 'kooko- 'ke 'bhe [k]la, 'woo- Izraeli mu -o zranwo 'mu ba.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Izraeli mu 'e baaza 'e -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe [k]la -trɔn -gbεnε 'le 'drunyan 'yi mεε mu 'e ma, 'bhe 'pegee 'ke -Waanbhaa' -o mazinalawoa 'bhe [k]la 'si 'bhεεke mu 'e ma -trɔn -gbεnε 'le 'ezin-, 'bhεε- 'ke -o 'kpen 'niinaa 'bhεε- -o [n]wa -Waanbhaa' ba 'le εε? 'Bhe 'laa nu klele -za 'wlan -gbεnε 'le 'ke 'bhe kan -za -vin mu 'e 'kpen ta εε?

Zuufu kle mu goza -za 'yi

¹³ 'Mi -o zan -janwole 'ka mu Zuufu kle mu 'e ni. -Waanbhaa' 'mi [k]la Zesu a 'winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba; 'mi 'ŋ 'gbu baa 'bhe ye 'e 'yi.

14 'Kooko- 'bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke 'bhe so klele-, 'mi a pe winboza 'e Zuufu kle mu 'e ba 'bhe 'a kle 'bheε- 'an pe 'si mu 'e -o zranwo 'mu ba, 'bheε- -o 'ke mu go -za 'yi.

15 -Amasroyi -Waanbhaa' 'woo- Izraeli mu 'e 'tolawoa -a noo-, 'kee- 'yee- 'gbu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'e 'kpale do ma. 'Bheε- 'ke -Waanbhaa' 'e gbεdo gbe drεwoa- -woo Izraeli mu 'e □la 'waati 'la ba, 'bheε- 'ke -yoo -kpaa -o 'kpayre- -lwa 'e □noo 'lεε εε? 'Bhe nu klele 'bhii- gbaa mu -bwele gale ba kpataakpa 'le, 'bheε -o bo -o -yre ma.

16 'Ke -o 'bluu kpu □lwa 'e 'bhe □naa -Waanbhaa' ni 'sraka 'le, 'bluu 'e 'kpen kle -Waanbhaa' a pe 'le, 'bheε- -ya kle 'wenj. 'Ke -o -yri do 'sene mu 'e □kpaa 'edanma -Waanbhaa' ni, -a gbe mu 'e 'mu kle 'ezin- 'wenj -Waanbhaa' a pe 'le.

17 Izraeli mu 'e -woo 'bhii- -wa 'kpee olivi diinj do gbεen-, 'bheε- -Waanbhaa' 'bhe gbe mu 'e 'ke takaan-. 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bheε- 'yoo- 'bhii- -bon 'yi olivi diinj gbe do gbεen-. -Waanbhaa' 'bhi -dwa -o 'yee- -wa 'kpee olivi -yri gbe mu 'e takaan- yre 'la □noo 'bhe 'lii. 'Bhe 'yi, -wa 'kpee olivi diinj 'e 'sene mu 'e -yi 'la 'mi zii', 'bhe -o 'bhi 'lebo- 'zi 'ezin-.

18 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' olivi gbe □lwa mu 'la takaan-, 'bheε- -e 'bhi -dwa 'mu 'lii, 'yaa 'mu maveεε. 'E so 'e 'gbu 'wasowole 'nale- -a ma εε? 'Bheε- 'ke 'yee 'wasowoa, -a 'yaango- 'bhii- 'bhi 'laa -o -yri 'sene 'e 'kwe 'si zii', 'duj- 'bhe -le 'bhi 'kwe 'si zii'.

19 'E nu a pele 'te doo: «-Waanbhaa' 'woo- -yri gbe mu 'la bhe -o takaan-, 'kooko- -e 'mi do -o -yaa yre 'la □noo- 'bhe □noo.»

20 Wlan -le 'bhe 'le! -Woo takaan- -waa' 'kpalekleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Bheε- 'bhi -o -o doyre 'e □noo, 'e 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Duj- 'yaa 'e 'gbu 'wasowole, 'bheε- -gblaan- -Waanbhaa' -lεε!

21 -Amasroyi -Waanbhaa' laa 'tole- Zuufu mu 'e ma gone- 'la gbεen-, 'bhe mu 'la 'mu -o 'ke olivi gbe -kpoo mu 'gbu 'e 'le, 'e 'yrekpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kebhlaale yaa nu -a 'tole- 'bhi ma -titi.

22 -Waanbhaa' a wlanya 'pegee -yaa' mεε mu 'kitikan gbeya -gloo 'e -glin doo: Mεε 'la zan mu -balaa' 'bheε- 'mu -gwa -yaa' zi 'e ta, -e 'mu 'kitikan 'eyootile. 'Duj- -yoo 'ewlanle 'bhi ma, 'kee 'gbu 'duj- □bwa -yaa' wlanya 'e 'yi; 'kebhlaale, -e nu 'bhi takanle 'ezin- 'bhii- -o -yri gbe takan gone- 'la gbεen-, 'bheε- -yee' go 'e doyre 'e □noo.

23 'Duj- 'ke Zuufu mu 'e -gwa -waa' 'kpalekleya zi 'e ta, -Waanbhaa' nu -o 'so gbe drεwole -o bloole- -yaa olivi diinj 'e ma yre 'la □noo 'elwale -so 'bhe □noo. -Amasroyi 'bhe 'senj -o -Waanbhaa' ni 'ke 'bhe -o bloo gbe drεwo 'ezin- olivi diinj 'e ma.

24 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bheε- 'ke 'yoo- 'bhii- -o -yri gbe 'la takaan- -bon 'yi olivi diinj do ma, 'bheε- -o □nwa 'e bloole -wa 'kpee olivi diinj -kpoo do 'gbu ma; 'bheε- 'duj- 'ka 'laa -o -yri diinj -gloo do 'le. 'Bheε- Zuufu mu 'e, -woo -wa 'kpee olivi diinj gbe -kpoo mu 'gbu 'e 'bheε- 'le, 'ke -wa □pia -woo bloo gbe drεwole -o -yaa -yri diinj 'la ma 'elwale 'bhe ma, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'di 'le -Waanbhaa' 'koo εε?

Izraeli mu 'e 'kpen goza -za 'yi

25 'N nεεnε- mu, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka gaanyi' wlan do 'lεε- do, 'kooko- 'ka 'laa 'ka 'gbu kun 'bhii- -zado' mεε mu gbεen-. 'Bhe gaanyi' wlan 'e 'bhe 'le doo Izraeli mu 'e 'lebo- laa nu 'sole- -o 'kpale Krisi 'yi, 'sani 'ke -Waanbhaa' Zuufu kle mu -lii yeke- 'la makwan- 'mu 'kpen niinaa' -Waanbhaa' ba 'elwale 'pe, 'bheε- -woo kpa a -yi.

²⁶ 'Bhe 'waati 'e ba 'te, 'bheε- Izraeli mu 'e 'kpen nu gole -za 'yi, 'bhii-
-Waanbhaa' a 'Sewe 'e -ya □pia gone- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε -Bhee Mi 'e nu dale Sion -wa 'e 'bheε- ta,

-e nu Zakobu 'sre mu 'e waa -ledɔɔkleya maza mu 'e gole -o -yi.

²⁷ * -Bhoolaya 'la 'mi nu 'bhe dɔle 'woo- 'pegee 'mi 'plen-, 'bhe -le bhe, 'ke
'η -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe mu 'e -gwa -o wiinj- 'waati 'la ba.»

²⁸ 'Ke -wa □sia 'woo- Izraeli mu 'e waa dɔlawole -Jan 'Nrale- 'e □la 'bhe
zi, -woo ye 'bhii- -Waanbhaa' -sɔɔnnii' mu; 'duj- 'bhe □kla 'trɔn- le 'ka mu
Zuufu kle mu 'gbu 'e ma. 'Bheε- 'duj-, 'ke 'wa □sia -Waanbhaa' Zuufu mu
'e makungbeya 'e zi, 'wa 'ye 'bhii- 'woo- Zuufu mu 'e 'wola- -za sɔ 'tanji
-Waanbhaa' ni -o -gbɔɔ mu 'e -zayi'.

²⁹ -Amasroyi 'ke -Waanbhaa' mεε -gbaa pe 'la ba, yaa zru mabɔɔ, 'bheε-
-e 'bhe pe 'e kun 'bhe mεε 'e 'kɔɔ. 'Bheε- -e mεε 'la zan mu -siila, yaa -a
-liiwli' mabɔɔ 'mu ma -titi.

³⁰ 'Elwale -sɔ, 'ka mu -yaa -Waanbhaa' -weli' 'e 'kafawo. 'Bheε- 'woo-
Izraeli mu 'e -o -Waanbhaa' -weli' 'la 'kafawo, 'bhe -le 'a □kla 'bheε- 'ka
'yrenklaa□ -Waanbhaa' ma -zɔn 'te.

³¹ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'woo- mu -Waanbhaa' -weli' 'e 'kafawo -zɔn,
'kooko- 'ka mu -yrenkla' 'ezin- -Waanbhaa' ma. 'Duj- 'ka mu -yrenklaa□
-Waanbhaa' ma gɔne- 'la gbεen-, 'woo- mu -yren nu 'klale- -a ma 'bheε-
gbεen- 'ezin-.

³² -Amasroyi -Waanbhaa' bhaaplenj mu 'kpen □kla -a 'kafawo mu 'le,
'kooko- -o 'kpen 'yrenkla- -a ma 'ezin-.

-Waanbhaa' a gblaanya -gbene

³³ 'Ee! Wlan 'e ni, -Waanbhaa' a pezanya 'e 'pegee -yaa' zadɔleya, 'bheε-
yaa -zayaangole 'e -danj' 'laa -o 'mu ma! -Yaa' -za ledulagbeya 'e 'bhe -o
'egbenele 'ke 'bhe kan bhaaplenj a -zadɔleya 'e ta. 'Bheε- -yaa' zi mu 'e
'yimale la bhaaplenj ta.

³⁴ 'Bhii- -a yɔɔnde le -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gɔne- 'la gbεen-
dɔɔ:

«-De 'gbu -le Mεεzan -Waanbhaa' 'kpeejan- 'e dɔ εε?

'Bheε- -de 'gbu -le sɔ klele- -a -lia mi 'le εε?

³⁵ -De 'gbu -le pe □naa 'yee- -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe εε,

'bheε- 'ke 'bhe kle 'bhii- 'bhe zan a ca 'le -a ma εε?»

³⁶ Mεε 'kedo- 'kpɔ! -Amasroyi pe 'kpen da 'yela- ba, 'bheε- pe 'kpen -o 'bhe
'yre ma 'yela- -sroyi', 'bheε- 'yele- a pe -le pe 'kpen 'le. Bhaa 'tɔbhɔleya bo
'yee- -Waanbhaa' ni yikpensee ta! Amiina.

ZESU 'YI MU 'E 'TAAWOGBEYA

12

'Taawogbeya dree -Waanbhaa' zi

¹ 'Ŋ nεεnε- mu, -kɔɔ' 'yrenklalawo -Waanbhaa' ma 'egbenele bhe, 'mi
-sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka gɔpe
-yremale mu, 'ke 'ka bo 'edarjma -a ni 'wej, 'bheε- 'ka sɔ -a ni. 'Ke 'ka
'bhe □kla, 'bhe -le nu klele -a gba gbeya wlan 'e 'le.

² 'Kaa- 'taawogbeya 'e yaa klele 'bhii- 'drunyan 'leε- 'yi mu 'e -waa' pe 'e
gbεen-. 'Duj- -kaa 'to 'ke -Waanbhaa' 'ka mabɔɔ, 'bheε- -e 'kpeeledangbeya
dree na 'ka ni. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaa' zru maza 'e, 'bhe 'pegee -za wlan
'e, 'bheε- -za 'la 'bhe sɔ -a ni, 'bhe 'pegee -za 'la 'bhe 'lepale -o, 'ka nu 'mu
dɔle.

³ -Waanbhaa' 'sej 'la □naa 'mi ni -yaa' -lileya 'e 'yi 'η ma 'bhe 'srɔyi, 'mi -o 'ka □lia zii' 'ke 'an pe 'ka 'kpen do do ni dɔɔ 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yele- mɛɛ gbhaan 'le 'ke 'bhe kan -a -danj' ta. Drɔɔn' mavɛɛleya zru -le kle 'ka 'kpen do do 'yi. -Waanbhaa' 'sej yɛke- 'la □naa 'ka ni, 'kaa- 'kpaleya 'e 'srɔyi -a -yi, -ka 'bheɛ- wlata za kle.

⁴ 'Bhii- bhaapɛɲ 'fle 'e -yoo do gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- -a dɔpɛ mu 'e -woo 'ebebele; 'bheɛ- 'mu 'kpen do do woye 'e gole -o 'eke- ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁵ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'e, -kɔɔ' -o 'ebebele; 'duɲ- kɔɔ' 'kpale- 'la -yoo do ma *Krisi 'yi, -kɔɔ' -o 'bhii- mɛɛ do. -Kɔɔ' blɔɔle -o 'eke- ma do do 'bhii- mɛɛ dɔpɛ mu 'e blɔɔle -o 'eke- ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁶ -Waanbhaa' □lia -kɔɔ' ma, 'bheɛ- -e 'sej mu □naa -kɔɔ' 'kpen do do ni, 'bhe 'sej mu 'e gole -o 'eke- ma. -Ya -lelajanwole 'sej □naa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan 'e 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'bhe 'sej 'e wlata za kle.

⁷ 'Ke -Waanbhaa' 'sej □naa mɛɛ 'la zan ni 'ke 'bhe yewo 'bhe -vin mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe ye 'e 'wo. 'Kee- mɛɛ daan 'sej □naa 'kela ni, 'bhe zan mɛɛ mu daan.

⁸ 'Kee- 'sej □naa mɛɛ 'la zan ni 'kaa 'bhe zruwla mɛɛ mu 'kpee, 'bhe zan bo 'bhe klele ma. 'Kee- 'sej □naa 'kela ni 'kaa 'bhe bhɔ mɛɛ mu ba 'bhe 'kɔɔpɛ- mu 'le, 'bhe zan 'e gbɛ ta kle taataa. 'Kee- 'sej □naa mɛɛ 'la zan ni 'kaa 'bhe kle mɛɛ mu -ledɔɔ' mi 'le, 'bhe zan 'bhe ye 'e 'wo 'bhe 'nii- 'e 'kpen 'le. 'Kee- 'sej □naa 'kela ni 'kaa 'bhe 'bhɔ -yɛn ma mɛɛ mu ba, 'bhe zan 'bhe kle 'bhe zrukpaalele.

Zesu 'yi mu a 'taawoza 'sɔniya 'le -o zru 'yi

⁹ 'Kaa 'eke- ba 'sɔniya 'e, 'bhe 'laa klele mɛɛ -yɛkɔɔza klele 'le. -Za 'la 'bhe 'laa lele 'bhe klele vɛnsi 'ka yin 'lii, 'bheɛ- 'ka blɔɔle bo -za 'wlan klele ma.

¹⁰ 'Ka -za sɔ 'eke- ni 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu. 'Bheɛ- 'ka 'kpen do do -gasikpa 'eke- -lɛɛ 'eke- -vavadelele 'tanjii.

¹¹ 'Ka 'laa lɛwawole, 'duɲ- -ka yewo 'egloɔle. -Ka yewo Mɛɛzan ni 'ka 'nii- 'e 'kpen 'le.

¹² 'Ka zrukpaale kle 'ka 'yɛɛkpale 'la -yoo -Waanbhaa' ta 'bhe -zayi'. -Ka -yɛn 'yikun 'ka zrubakpaale 'le, 'bheɛ- 'ka blɔɔle bo 'ka 'seriwole ma.

¹³ -Ka bhɔ 'ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e ba. 'Bheɛ- mɛɛ 'la zan mu nu 'ka ba, -ka 'mu 'cie 'si 'elrele.

¹⁴ Mɛɛ 'la zan mu -o -yɛnkpaa' zii' 'ka ta, -ka 'dumawo 'bhe zan mu 'e ni. -Kaa pe -Waanbhaa' ni dɔɔ 'bhe -o -dɔɔbo', 'duɲ- 'ka 'laa bhaa -yɔɔle' -o ma.

¹⁵ 'Ke mɛɛ 'la zan mu zrukpaale -o, 'ka mu 'pegee 'bhe zan mu zrukpaale kle 'eke- zi. 'Ke 'ke mu la 'mu -o wisi' zii', 'ka 'pegee 'mu wisi' 'eke- zi.

¹⁶ -Ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu magbaandele 'eke- ma, 'duɲ- 'ka zru bhɔ mɛɛ mazinaza -la zi. 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'kunle- -zadɔ' mu 'le.

¹⁷ 'Ke mɛɛ -za 'yɔɔ- □kla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigole 'bhe zan ma 'ke -za 'yɔɔ- 'le. -Ka dɔ kɛn 'ke 'ka -za 'wlan -la kleyre glin mɔkpen' 'yɛre ma.

¹⁸ 'Ke 'bhe sɔ klele-, 'ke -a -danjo' 'ka mu -la ma, 'ka 'pegee mɛɛ mu 'e 'kpen bo yilabla 'yi 'eke- 'yi.

¹⁹ 'Nj 'yienii mu, 'ke mɛɛ do -za 'yɔɔ- □kla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigoyɛ -glinɛ' 'bhe zan 'e ma. -Ka 'kaa- -za -zigole 'e 'to -Waanbhaa' kɔɔ. -Amasɔyi -a yɔɔndeɛle -o -yaa' 'Sewɛ 'e 'yi dɔɔ: «*Mi Mɛɛzan -Waanbhaa' pe dɔɔ 'mi -le nu 'kaa- -za mu 'e -zigole, 'mi 'gbu -le nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'wlata- -sra 'nale- -o ni.*»

²⁰ 'Bhɛɛ- -a yɔɔndeɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi 'ezin- dɔɔ: «'Ke gbɔn -o 'e 'sɔɔnnii 'ɛ dɛ 'zi, pɛbhle na -a ni. 'Ke -yi 'mi -lrɔ -o -a ma, mi yi na -a ni. 'Kee- 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, -e nu klɛɛ 'bhii- 'yoo- 'yrala' gbɔ -la dɔ 'zi -a wiiŋ- 'bhe kɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe.»

²¹ 'Yaa klɛɛ 'ke -za 'yɔɔ- 'sɛŋgo- 'kee 'le. 'Duŋ- dɔ klɛn 'kee- -za 'wlan klɛ 'bhɛɛ- 'e 'sɛŋgo- 'ke -za 'yɔɔ- 'le.

13

Zesu 'yi mu ŋgblo 'kpaaza- -o ta mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ □la

¹ Mɛɛ 'oo mɛɛ, 'bhe 'bhe ŋgblo 'kpala 'bhe ta mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ □la. -Amasroyi gbɛɛnanya 'kpen da -Waanbhaa' -la ba. Mɛɛ gbɛɛn mu 'la 'kpaale- -o bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'wiiŋ-, 'mu da -Waanbhaa' -la ba.

² 'Bhɛla- -zayile, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -wlɛnna -a ta mɛɛ gbɛɛn 'ɛ ma, 'bhe zan -wlɛnna- -Waanbhaa' a mɛɛ 'kpagbɛya 'ɛ 'bhɛɛ- ma. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -banjo' -Waanbhaa' a mɛɛ 'kpagbɛya 'ɛ 'yi, 'bhe zan mu -Waanbhaa' a -kpan 'ɛ baa- yre -la -glin 'zi -o 'gbu ta 'bhe gbɛɛn- bhe.

³ Wlan 'ɛ ni, 'ke 'bhi 'la -za 'wlan klɛ, mɛɛ gbɛɛn mu laa -o 'ke -gbɛɛn pɛ 'le 'bhi 'kɔɔ; 'duŋ- 'ke 'bhi 'la -za 'yɔɔ- klɛ, 'bhi -le gbɛɛn mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ -lɛɛ. 'Yoo- -a zi 'bhii- 'yaa -gbɛɛn' 'e ta mɛɛ gbɛɛn 'ɛ 'lɛɛ ɛɛ? 'Bhe 'yi, -za 'wlan klɛ, 'bhɛɛ- 'woo- mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ -o nu 'e 'to wlan pɛɛ.

⁴ -Amasroyi mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ -woo yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhi 'gbu -la -nrayiza 'yi. 'Duŋ- 'ke 'yoo- -za 'yɔɔ- klɛ 'zi, gbɛɛn -o -lɛɛ. -Amasroyi 'sɛŋ 'la 'bhe -o 'kɔɔ, 'bhe 'laa -o -o 'kɔɔ bhaama; 'bhe -o 'kɔɔ mɛɛ 'krowo zayi' -za 'yɔɔ- klɛɛ ma. -Woo yewo 'zi -Waanbhaa' -la ni; -o 'yaa' yran 'ɛ zɔɔn mɛɛ 'la zan -o -za 'yɔɔ- klɛ 'zi 'bhe zan 'ɛ ni -a 'krowolele.

⁵ 'Bhɛla- -zayile, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le 'ke 'ka 'ka ŋgblo 'kpalaa mɛɛ gbɛɛn mu 'ɛ □la. 'Ka 'laa 'bhe klɛɛ dɔɔŋ, 'kooko- -Waanbhaa a yran laa tɛn 'ka ma. 'Duŋ- -ka 'ka ŋgblo 'kpala -o □la, -amasroyi 'ka 'gbu 'a dɔ 'ka 'nii- 'yi 'bhii- -za 'lrele- 'le 'kele-.

⁶ 'Bhɛla- -zayile 'ezin-, 'ka 'nisra mu 'ɛ gbawo. -Amasroyi mɛɛ gbɛɛn mu 'la -woo 'bhe ye 'ɛ 'wo zii', -Waanbhaa' -le -o □bwa 'bhe ye 'ɛ ta, 'kaa -wa wo 'elrele 'ke -wa -leyan' -a ma.

⁷ 'Kɛla 'bhe -o 'ka 'kpen do do gbawopɛ, -ka 'bhɛɛ- klɛ: -Ka 'nisra -gɔɔn 'ɛ 'kpen gbawo 'ka sɔ -o gbawole mɛɛ 'la zan mu ni 'mu -la 'kɔɔ. -Ka -gbɛɛn mɛɛ 'la zan -o 'ke -gbɛɛn' 'le 'bhe 'lɛɛ; mɛɛ 'la zan -o 'ke -gasikpa pɛ 'le, -ka -gasikpa 'bhe zan 'ɛ 'lɛɛ.

'Taawole 'sɔniya a pɛ zi 'ɛ ta

⁸ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke yaa 'e go 'ka -za 'sɔle 'eke- ni 'ɛ 'bhe ba, mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ a ca laa klɛɛ 'ka ma -titi. -Amasroyi 'ke mɛɛ -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ɛ 'klosikun 'ke -ya -leyan' -a ma 'bhe gbɛɛn- bhe.

⁹ Wlan 'ɛ ni, Moizi a 'Toŋ mu 'la -wa pɛ dɔɔ: «'Yaa -yanbhɔɔya klɛɛ, yaa mɛɛ dɛɛ, yaa -faanwole, 'e yre 'laa 'bhɔɛ- mɛɛ 'kɔɔ pɛ zi.» 'Bhe 'pegeɛ 'toŋ -vin mu 'ɛ 'kpen 'lewla -jangɔ' do 'kpɔ 'ɛ 'bhe -le -gɛ dɔɔ: «'E -vindo' mi -za sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

¹⁰ 'Kee -vindo' mi -za sɔ 'e ni, yaa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klɛ -a ni. 'Ke mɛɛ mu -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ɛ 'klosikun 'ke -ya -leyan' -a ma.

-Kɔɔ' 'ploo- -gblo 'yi -za 'yɔɔ- mu klɛɛ ma

11 -Ka 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu 'kun 'elrele, -amasroyi 'waati 'la [b]hwa -zon -ge, 'ka 'gbu 'bhe 'waati 'e do. 'Ka bwe 'waati 'e [b]hwa 'kaa- yi 'e pla, -amasroyi -Waanbhaa' nu -koo' gole -za 'yi yi 'la 'le 'bhe yi 'e [b]hwa gban -wa -din, yaa -o -li 'egboonle -koo' ma, 'bhii- -e -yaa -koo' ma gone- 'la gbeen- -koo' 'kpale- 'e zisan' bhla 'e zi Krisi 'yi.

12 -Bi 'e [b]hwa gban 'egboonle, 'bhe- too -o zan 'klinle-. -O kleza mu 'la kle -gblo 'yi, -koo' 'ploo- 'mu ma; 'bhe- -koo' 'tebhile ba gwledanpe mu 'kla -koo' ta.

13 -Koo' 'taawogbeya 'e bakanle kle 'bhii- mee 'la zan mu -o 'taawo zii' -yrekpa- -o 'taawogbeya 'e -yoo gone- 'la gbeen-. -Koo' -koo' 'gbu 'klosikun 'elrele, -koo' 'laa -koo' 'taakpale pebhle -gbene -gbene bhlele zi, 'bhe 'pegee -ween 'mile- zi. -Koo' -koo' 'gbu 'klosikun -yralado maza mu 'flen oo, -yanhooza za mu oo, gwledanle 'pegee zranwale, 'mu 'kpen ma.

14 'Ka -si dree 'la 'sroowa [] Meezan Zesu Krisi 'sroyi, -ka 'bhe 'kla 'ka ta 'bhii- 'ka -baape' 'le. 'Ka 'laa 'tole- 'ke 'ka bo 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza 'e ta, 'ke 'ka 'ka 'gbu zrubo maza mu kle.

14

-Ka 'ka gbado 'eke- -la

1 'N nene- mu, 'ka ba mee 'la zan 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'laa -o 'egloole, -ka 'bhe zan 'kun 'elrele. 'Ke -yaa' pe 'kpeejan- 'e gole -o 'kaa- pe mu 'e ma, 'ka 'laa 'a 'topele 'bhe -zayi'.

2 Mee 'ke 'kpee ma, pebhle 'tole- pebhle, 'bhe -o 'ke bhlepe 'le. 'Dun- mee -bheeke' 'la 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'laa -o 'egloole, 'bhe a pebhle -dan' -le 'ke -zienbhe' mu 'te -la -le.

3 'Ke mee 'la zan pebhle 'tole- pebhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mee 'la zan laa pebhle 'kpen bhle 'bhe mavele; 'dun- mee 'la zan laa pebhle 'tole- pebhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mee 'la zan pebhle 'kpen bhle 'bhe 'kitikanle. -Amasroyi -Waanbhaa' 'e gbado -a [] 'ezin-.

4 -Dele 'bhi 'le 'bhe- 'yoo- mee -bheeke' a yewone 'e 'kitikan zii' ee? 'Ke -a dulale [b]wa 'egloole oo, 'kee- -balaa' oo, 'bhi a -me pe za -le 'bhe 'yi ee? -A zan a -za -le 'bhe 'le. 'Dun- -a dulale nu bole 'egloole, -amasroyi 'bhe 'senj -o Meezan ni 'ke 'bhe 'a do 'egloole.

5 Mee 'ke 'kpee ma, yi mu 'e 'ke mu gbla- -yiya' -a 'ke mu ni, 'bhe- 'dun- mee -bheeke' -yre 'yi, 'woo- yi mu 'e 'kpen -o do. 'Ka 'kpen do do 'kpale- kle -za yeke- 'la -yoo' a 'kpee 'bhe- 'yi.

6 'Ke mee 'la zan yi mu 'e ye 'bhii- -o gblaanya 'e gole 'eke- ma, 'bhe zan Meezan -ledo' -a ma 'bhe klegbeya 'e gbeen-. 'Bhe- 'ke mee 'la zan pebhle 'kpen bhle, 'bhe zan Meezan -ledo' -a ma 'bhe- gbeen-; -amasroyi -e -Waanbhaa' 'pubo- -yaa' pebhle 'e ma. 'Bhe- 'ke mee 'la zan laa pebhle 'kpen bhle, 'bhe zan Meezan -ledo' -a ma; -amasroyi -e -Waanbhaa' 'pubo- 'ezin- 'bhe ma.

7 Wlan 'e ni, -koo' 'kedo- 'kpo 'laa -o -koo' 'yre ma 'tre ta -ge -koo' 'gbu ni, 'bhe- -koo' 'kedo- 'kpo 'laa ga 'bhe 'gbu ni.

8 'Ke -koo' -o -koo' 'yre ma, -koo' -o -koo' 'yre ma Meezan -la ni; 'bhe- 'ke -koo' -gaa, -koo' -gaa Meezan -la ni 'ezin-. 'Bhe 'yi bhe, 'ke -koo' -o -koo' 'yre ma oo, 'ke -koo' -gaa oo, -koo -o Meezan -a pe 'le.

9 -Amasroyi Krisi -gaa, 'bhe- -e -bwela gale ba, 'kooko- -e kle gbaa mu 'pegee mee -yre male mu a Meezan 'le.

10 -Mele -kla 'bhe- 'bhi -o 'e nene- 'e 'kitikan zii' ee? 'Bhe- -mele -kla 'bhe- 'bhi 'e nene- 'e mavee-? 'Yaa 'yaango- 'bhii- -koo' 'kpen do do nu gele -Waanbhaa' a -klu ta -koo' 'kpen 'kitikan zayi' ee?

11 -Amasroyi -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ:

«Mi Mεεzan pe dɔɔ: 'N' yoo- 'η 'yre ma,
bhaapλη mu 'kpen nu nule -o 'kpɔ zenle 'mi 'λεε,
'bheε- -o 'kpen nu 'mi 'tɔbhɔle.»

12 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -kɔɔ' 'kpen do do nu gele -kɔɔ' 'kpen do do kleza 'ε 'yipele 'bhe 'gbu 'kɔɔ -Waanbhaa' ni.

-Kɔɔ' laa klele -kɔɔ' neene- baa- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi

13 -Kɔɔ' 'ploo- 'eke- 'kitikanle ma. 'Bheε- 'duŋ- -ka dɔ klen 'ke 'ka laa -za 'kedo- 'kpɔ kle 'ke 'bhe sɔ klele- 'ka neene- 'ε gaan 'sanpe- 'le, 'bheε- 'kee- kle -a baa- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

14 'Mi 'pegee Mεεzan Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'mi 'a 'yaango- 'bheε- 'mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- pe 'kpen -o 'wenj 'bhe 'gbu 'yi. 'Ke mεε 'la zan 'kpee ma, pe 'ke 'laa -o 'wenj, 'bhe pe 'ε yaa -o 'wenj 'bhe zan 'ε 'bheε- -yre 'yi.

15 'Ke 'bhi 'ε neene- do zrubatedɔ pebhle do -zayi', 'yaa -o 'taawo zii' 'soniya a pe zi 'ε ta. Kriɔi -gaa 'yee- 'ε neene- 'la ni, 'yaa 'tole- 'bheε- 'yaa- pebhle 'ε -zayi' -ε kle ni pe 'le.

16 'Ke pebhle 'ke lele 'ka mu -yre 'yi; 'duŋ- 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ke 'kaa □bhla, -o nu 'ka 'tɔ 'yɔɔ- pele 'bhe -zayi', 'bhe bhla 'ε ba, 'ka 'laa 'bhlele-.

17 -Amasroyi *-Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ε -danj' laa 'ke pebhle 'pegee mipe do -kplen 'le. 'Duŋ- -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ε 'bhe -le 'ke -ledɔɔleya 'pegee yilabla, 'bheε- zrukpa'a 'la *Lii 'Wenj 'ε 'mu na mεε ni, 'mu -la -le.

18 'Ke mεε 'la zan yewo Kriɔi ni 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'bhe zan -za sɔ -Waanbhaa' ni, 'bheε- bhaapλη mu 'a 'tɔ wlan pe 'ezin-.

19 'Bhe 'yi, 'η neene- mu, 'kela 'bhe -o yilabla ma 'zi 'le, 'bheε- 'ke -kɔɔ' sɔ fanɣandole 'eke- ta 'bhe 'le -kɔɔa' 'kpaleya 'ε 'yi, -kɔɔ' 'bheε- ziglin-.

20 -Waanbhaa' yelawoa 'ε neene- 'ε zru 'yi, 'bhi 'laa 'bhe ye -lrele' 'ε 'siele- pebhle drɔŋ do -la -zayi'. Wlan 'ε ni, pebhle 'kpen lele; 'duŋ- 'ke a bhleza 'ε □kla 'ε neene- baa- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe 'laa lele.

21 'Kela 'bhe -o -za 'lrele- 'le, 'bhe -le dɔɔ 'yaa wi bhlele 'bhe 'pegee 'yaa bole -drɔɔ 'mile- ma, 'bheε- 'kee ploo -za 'oo -za 'la 'bhe -o 'ke 'ε neene- baa- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe ma.

22 'E 'kpale- -o -za yεke- 'la 'yi 'ε 'gbu 'kpee, -a 'to 'ke 'bhe bo 'bhi do -kplen 'kpee -Waanbhaa' -yre □la. 'Bheε- 'ke mεε do laa -o -la 'zi -a 'gbu ta -a kleza do 'yi, 'bhe zan a pe -yinra'!

23 'Duŋ- 'ke mεε do -o pe do bhle 'zi, 'bheε- 'ke -a zru -o ple 'bhe pebhle 'ε ma, 'bhe zan -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe. -Amasroyi -ε -za 'la kle 'zi, -a 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'bhe sɔ -Waanbhaa' ni. 'Ke 'yoo- -za 'oo -za la klele-, 'bheε- 'kee 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'ε kleza 'ε sɔ -Waanbhaa' ni, -za 'yɔɔ- -le 'bhe 'le.

15

-Kɔɔ' bhɔ 'eke- ba -kɔɔa' 'kpaleya zi 'ε ta

1 -Kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -o 'egloole -kɔɔa' 'kpaleya 'ε 'yi *Kriɔi 'yi, -kɔɔ' dɔ -a -la 'ke -kɔɔ' bhɔ mεε 'la zan mu laa -o 'egloole 'mu 'kpaleya 'ε 'yi Kriɔi 'yi 'mu ba. -Kɔɔ' 'laa bole -kɔɔ' 'gbu 'nrayiza klele ma.

2 -Kɔɔ' 'kpen do do -za 'la 'bhe sɔ -kɔɔ' -vindo' mi ni, -kɔɔ' 'bheε- kle 'bhe ni, 'bhe 'gbu 'nrayiza 'yi; 'kooko- 'bhe a 'kpaleya 'ε baan' kla 'bhe ba.

3 -Amasroyi Kriɔi 'laa bole -a 'gbu 'nrayiza klele ma. 'Duŋ- 'bhii- -a yoondele -o gɔne- 'la gbεen- -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: «Mεε mu 'ε

-o 'bhi -Waanbhaa' -la -zwanwoa, -o 'bhe -zwanwo' mu 'ε □woa 'mi -la ma bhe.»

⁴ 'Bhεε- 'duŋ-, -o -jan mu 'la 'kpen □woa -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi 'elwaleta -so, -o 'mu 'kpen □woa -koo' mu -la daan zayi'. 'Bhe -jan mu zrubakpaa na -koo' ni, 'bhεε- -o 'fuudo- -koo' ta; 'kooko- -koo' 'yrikpale bo -Waanbhaa' ta.

⁵ -Waanbhaa' 'la zrubakpaa na mεε ni, 'bhεε- -e 'fuudo- mεε ta, bhaa 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka 'pegee 'ka -vin mu 'ε 'kpale- kle do ma, 'bhii- Zesu Krisi 'a □kla gōne- 'la gbεεn-.

⁶ 'Ke 'bhe □kla, 'ka 'kpen zru nu klele do, 'bhεε- 'ka nu -kooa' Mεεzan Zesu Krisi De -Waanbhaa' magbaandεle 'ka 'weli- do 'kpo' le.

Zesu Krisi □nwa 'si mu 'kpen -la -zayi'

⁷ 'Bhεla- -zayile, -ka 'eke- 'kun 'elrele 'bhii- *Krisi 'ka mu □kwan 'elrele gōne- 'la gbεεn-, 'kooko- 'bhe kle -Waanbhaa' 'tobhoyre' le.

⁸ Wlan 'ε ni, 'mi pe 'ka ni doo Krisi □nwa klele -Waanbhaa' a yewone 'le Zuufu mu 'ε ba; 'kooko- 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -za mu 'la kleza ta -koo' -gboo mu 'ε ni, -e 'mu 'leso-. 'Bhεε- 'kooko- 'bhe klegbeya 'ε 'yi, -ya zron -koo' ni 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' zru -o do.

⁹ Krisi □nwa 'ezin-, 'kooko- Zuufu kle mu 'ε 'mu -Waanbhaa' 'tobho-, -amasroyi -e mεε -yrenkla'; 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi gōne- 'la gbεεn- doo:

«'Bhεla- -zayile, 'mi nu 'e 'tobhole 'si 'bhεeke mu 'ε 'plen-;

'bhεε- 'mi nu 'e 'tobho ma 'sro mu 'kpale-»

¹⁰ -A pele -o 'ezin- -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi doo:

«'Ka mu 'si 'bhεeke mu 'ε, -Waanbhaa' 'si 'la makwan-, 'ka mu 'pegee 'bhe 'si 'ε 'ka zrukpaale kle 'eke- 'yi!»

¹¹ 'Bhεε- -a yōondεle -o 'ezin- 'yaa- 'Sewε 'ε 'yi doo:

«'Ka mu 'si 'bhεeke mu 'ε, -ka Mεεzan 'tobho;

'bhεε- 'si mu 'ε 'kpen, -kaa 'tobho ma 'sro mu 'kpa!»

¹² -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai 'a □pia 'ezin- doo:

«*Yese 'sre mu 'ε do nu nule,

'bhe nu yaale 'si mu 'ε 'kpen 'wiij-,

'Bhεε- 'si 'bhεeke mu 'ε 'yri nu bole 'bhεla- ta.»

¹³ -Waanbhaa' 'la -yoo -koo' 'yrikpale kli 'le, bhaa -e 'ka zru 'ε pa 'ke zrukpa' 'kpen 'pegee yilabla 'kpen 'le 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhe 'sroyi; 'kooko- 'ka -o 'ka 'yri 'la 'kpa zii' -a ta bhe, 'ka 'yrikpaleya 'ε baan' kla a ba Lii 'Wen' 'ε -glooya' a 'le.

Polu -o -yaa' yewogbeya 'ε 'yipe zii'

¹⁴ 'N neεne- mu, 'mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- wlanya -gbene 'la -yoo 'ka 'yi, 'bhεε- -zadoleya -gloon 'la -yoo 'ka 'yi bhe, 'ka so 'eke- 'kpeelekanle.

¹⁵ 'Bhεε- 'duŋ-, 'mi 'η 'yre ma -dwa 'egloole 'an -janwo' gbeya 'ε ma 'ka ni 'yee- 'sewε 'leε- 'yi yre 'ke □noo, 'kooko- 'ka -za □lwa mu 'la -daanna 'mu do 'ka 'kpee 'ezin-. 'Mi 'bhe □kla 'bhe gbεεn- bhe, -Waanbhaa' -lilawoa 'mi ma 'bhe -la -zayi';

¹⁶ 'kooko- 'mi kle Zesu Krisi a yewone 'le Zuufu kle mu 'ε ba. 'Mi 'η 'gbu □naa ye 'la ni, 'mi -o 'bhεε- 'wo zii' -yaa' -jan 'Nrāle- 'ε 'wolele. 'Kooko- Zuufu kle mu 'ε kle 'bhii- 'sraka 'la so -Waanbhaa' zru ni, 'bhεε- 'kee- 'bhe kle 'wenj Lii 'Wen' a -glooya' 'ε 'le.

¹⁷ 'Bhεla- -zayile, 'mi -o ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' ni, 'η so 'η -baale' 'bhe 'yi, 'mi 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

18 -Amasroyi, 'bhe 'laa so dole- 'mi 'kpee 'ke 'η -jan 'kedo- 'kpo wo, 'ke yaa 'e go Krisi -za 'la □kla 'bhe ba. 'YeLe- yewoa□ 'mi gbe zi, 'bheε- ya □kla 'ke Zuufu kle mu 'ε so dole- -a -la 'ke -o 'taawo -Waanbhaa' -weli' 'ε ta. -E 'bhe □kla 'mi 'wojan- mu 'ε 'pegee 'mi kleza mu 'ε fanjan- 'ε 'bheε- 'le,

19 'bhe 'pegee -glooya ma -toomasie mu 'pegee 'sole- maza mu 'le, 'bheε- Lii 'Wen' 'ε -glooya' a 'le. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'mi Krisi a -Jan 'NrAle- 'ε □woa 'ke 'an 'leyan- 'a ma, 'ke 'an san Zeruzalemu, 'ke 'η ge -a kpema -wa mu 'ε ta, 'bheε- 'ke 'η nu 'tenle- Iliri 'kleen 'ε ma.

20 'Duj- 'η zru maza -bheεke' 'laa -yaa 'bhe blaen, 'ke yaa 'e go 'ke 'η ge -Jan 'NrAle- 'ε 'wole- mee mu 'ε ni yre 'oo yre 'la waa Krisi 'to 'ε 'male- -lido' 'bhe □noo 'bhe ba; 'kooko- mee -bheεke' mu 'fe 'la gaan □bwa, 'mi 'laa 'an pe 'fegwle- 'ε do 'bhe ta.

21 'Duj-, -e □kla 'bhii- -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gone- 'la gbēen- doo:

«Waa -a 'to 'ε 'kanle- mee 'la zan mu ni, 'mu -le nu -a yele;

'bheε- mee 'la zan mu laa -yaa' -jan 'ε 'male-, 'mu -le nu -a dole.»

Polu -o Romu -wa 'ε ta geza 'ε 'wo zii'

22 'Bhe 'yi bhe, ye mu 'la bhe, 'mu -le 'ka ba geza 'ε 'saawoa- 'η 'koo gaan -bebe 'yi, 'bheε- 'naa gele 'ka ba ye.

23 'Duj- -zon 'mi □yaan 'an ye mu 'ε 'wolele 'kleen mu 'leε- 'yi -ge. 'Bhe leε -bebe -le -ge, 'ke 'mi bole -o 'ka ba geza 'ε yidole ma.

24 'Bheε- 'η 'kpee ma, 'ke 'η 'yoo- gele- EsiPAYIN 'kleen 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'kan 'ka ba ye. 'N 'kan bhla 'ε zi, 'η 'yri -o -a ta 'bhii- 'η nu 'ka 'yele-, 'bheε- 'η 'ka 'lro 'ε sane- kan. 'Ke -koo' -yrekpa' sa -gaa 'eke- 'yi 'elrele, 'η nu zi -yrewole 'ka ma, 'bheε- 'ka nu bhole 'η ba 'yee- 'kleen 'ε 'yi gelele.

25 'Duj- 'mi -o ge 'zi -zon Zeruzalemu 'taa 'ε ta bhonbape mu 'le 'η 'koo 'bhe □noo -Waanbhaa' a mee 'wen' mu 'ε ni.

26 -Amasroyi Masedwani Zesu 'yi mu 'ε 'pegee Akayi Zesu 'yi mu 'ε, 'yaa- zi 'bhii- -woo gbekla' 'eke- ta, 'bheε- -o bho Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'kooftenzan mu 'ε ba.

27 'Bhe -za 'ε klele □swa -o 'gbu -la ni. 'Duj- wlan 'ε ni, 'bhe mu a ca -yaa -o ma. -Amasroyi Zeruzalemu Zuufu Zesu 'yi mu 'ε -za 'wlan mu 'la 'sroowoa□ -Waanbhaa' 'koo Lii a pe zi 'ε zi, 'mu 'bhe mu -yicienna Zuufu kle mu 'ε ma; 'bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'woo- Zuufu kle mu 'ε -o bho Zuufu Zesu 'yi mu 'ε ba -o 'koope- mu 'ε 'le 'ezin-.

28 'Ke 'η □yaan 'bhe -za 'ε 'yrebagoλεle 'waati 'la ba, 'bhe 'pegee 'ke -woo gbeklaa- 'eke- ta pe mu 'la 'nalele, 'ke 'η □yaan 'mu 'lenalele 'waati 'la ba, 'η ge bhla 'ε zi EsiPAYIN 'kleen 'ε 'yi, 'η nu 'kanle- 'ka ba ye.

29 'Mi gelawo zii' 'ka ba ye, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η nu nule Krisi -yaa' 'duma -gbene 'la zinaa' 'η ta 'bhe 'le.

30 -Ayile, 'η neene- mu, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni -kooa' Meezan Zesu Krisi 'to 'ε -zayi', 'bhe 'pegee 'soniya 'la Lii 'Wen' 'ε 'bhe na -koo' ni 'bhe -zayi' doo -ka bho 'η ba 'an gwle 'ε danlele 'ke 'ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma -Waanbhaa' ni.

31 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'mi so -bhile Zude 'kleen 'ε 'yi mu 'la waa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu 'koo, 'bheε- 'kooko- 'mi -o ge 'zi bhonbape mu 'la 'le Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni, 'mu do 'mu 'kunle- -la.

32 'Ke 'bhe □kla 'bhe gbēen- bhe, 'mi nu bhole 'ka ba ye, 'η zrukpa' ta, 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'bheε- 'η nu 'η 'yitrele sa 'ka ba ye.

33 Bhaa -Waanbhaa' 'la yilabla na mee ni 'bhe kle 'ka 'kpen ba! Amiina!

16

Pɔlu 'gbu a pɛ 'pubɔwli mu

- 1 'Mi -o 'kɔɔ' nɛɛɛ- le Febe 'kwlanwole 'ka ma dɔɔ le wlan -le 'kɛle-. -Yoo Sankre Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ -waa' 'bhɔŋba- le mu 'ɛ do -la -le.
- 2 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, -kaa 'cie si 'elrele Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ -zayi', 'bhii-wa kle gɔɛɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ ni. 'Ke a mazadwa pɛ 'oo pɛ 'la ma, -ka bhɔ a ba 'bhe 'le. -Amasɔyi -E ɔbhwa -kɔɔ' nɛɛɛ- bebe ba, -e ɔbhwa 'mi 'gbu ba 'ezin-.
- 3 -Ka Prisili 'pegee 'bhe ɔnɔɔ Akilasi 'pubɔ-; 'an yewoyɔɔn plɛ 'ɛ Krisi a ye 'ɛ ta.
- 4 -O 'mi -gwa -za 'yi, 'bhɛɛ- 'woo- win -yaa nu bole -a -yi. 'Mi do -kplɛn 'laa -o 'pubɔ- 'zi; Zesu 'yi mu 'le mu 'la 'mu 'laa -o 'ke Zuufu mu 'le, 'mu 'kpen -o 'pubwa- 'ezin- -o kleza -lrele' mu 'ɛ ma.
- 5 Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la kla 'eke- ba -waa 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ka 'mu 'pubɔ- 'ezin-. -Ka 'ŋ 'yienii Epanɛti 'pubɔ- 'ezin-. 'Ye- 'e ɔkpaɛ Zesu 'yi 'elwale 'pe Azi 'kleɛn 'ɛ 'yi.
- 6 'Bhɛɛ- -ka Mari 'pubɔ- 'ezin-, 'bhe -le yewoa ɔ 'ebebele 'ka ni.
- 7 -Ka Andronikusi 'pegee Zuniasi 'pubɔ-, 'ŋ dɛ -nɛ Izraɛli mu -le -o -le, 'bhɛɛ- 'mi 'pegee 'woo- mu -yaa -kaso 'yi 'eke- zi. -O 'tɔbhɔle -o Zesu a 'winbɔwɔ mu 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -o ɔwlaɛ Zesu 'yi 'mi 'gbu 'lɛɛ.
- 8 -Ka Anpliyatusi 'pubɔ-, 'ŋ 'bhɛgwɛn- gbɛlaan 'gbu -le 'bhe 'le Mɛɛzan Zesu 'yi.
- 9 -Ka Rubɛn 'pubɔ- 'ezin-, 'ŋ yewoyɔɔn -le 'bhe 'le Krisi a ye 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -ka 'ŋ 'yienii Sitakisi 'pubɔ-.
- 10 -Ka Apɛlesi 'pubɔ-; 'ali- -e -yɛɛn mu 'la 'kpen ɔbhɛla, -a 'kpale- ɔbwa Zesu 'yi. -Ka Arisitobule a 'fa ɔla mu 'ɛ 'pubɔ-.
- 11 -Ka 'ŋ dɛ -nɛ Erɔdion 'pubɔ-. 'Bhɛɛ- Naasisi a 'fa ɔla mu 'la -woo ɔkpaɛ Mɛɛzan Krisi 'yi, -ka 'mu 'pubɔ-.
- 12 -Ka Trifeni 'pegee Trifozi 'pubɔ-; 'woo- le plɛ 'la bhe -woo Mɛɛzan Zesu a ye 'ɛ 'wɔ zii'. 'Bhɛɛ- -ka 'o nɛɛɛ- le Pɛɛsidi 'la -za sɔ 'ŋ ni 'egbenele 'bhe 'pubɔ- 'ŋ ni; -e yewoa ɔ Mɛɛzan Zesu ni 'ebebele.
- 13 -Ka Rufusi 'pubɔ-; Mɛɛzan Zesu a mɛɛ kplankplan 'gbu -le 'kɛle-. 'Bhɛɛ- -kaa nɛɛ 'pubɔ- 'mi ni 'ezin-; 'bhe ɔkla 'mi 'gbu nɛɛ 'le 'ezin.
- 14 -Ka Asɛnkriti 'pubɔ-, 'bhe 'pegee Flegon, 'bhɛɛ- Erimesi 'pegee Patrobasi, 'bhɛɛ- Erimasi 'pegee -kɔɔ' nɛɛɛ- -vin mu 'la -woo -o zi.
- 15 -Ka Filologi 'pegee Zuli 'pubɔ-; 'bhɛɛ- -ka Nere 'pegee 'bhe nɛɛɛ- le 'ɛ 'pubɔ-. -Ka Olenpasi 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'la 'kpen -o zi ye 'mu 'pubɔ-.
- 16 -Ka 'eke- 'pubɔ- 'eke- -tuubɔlele 'bhii- - nɛɛɛ- ma do mu Zesu 'yi. Zesu 'yi mu -le mu 'ɛ 'kpen 'ka 'pubwa-.

Pɔlu a -danma' -liawli'

17 'ŋ nɛɛɛ- mu, mɛɛ 'la zan mu Zesu 'yi mu 'ɛ 'yiciɛn-, 'bhɛɛ- -woo kle nipe 'le, 'bhe 'pegee 'o daangbɛya 'la ɔnaa 'ka ni waa dɔ 'bhe ɔla, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpee dɔɔ -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhe zan mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -ka 'ka 'gbu 'plɛngɔ- 'bhe zan mu 'ɛ ma.

18 -Amasɔyi, 'bhe mɛɛ- glɔɔn mu 'ɛ, waa -o -kɔɔa' Mɛɛzan Krisi a yewone mu 'le, 'duŋ- -o bole -o 'kpeɛɛdanle ma -o sɔ pɛ 'la 'bhlele, 'bhe 'pegee waa sɔ pɛ 'la 'bhlele 'bhɛɛ- ma. Mɛɛ 'la zan mu laa sɔ -za 'yɔɔ- 'pegee -za 'wlan gole- 'eke- 'yi, -o 'bhe zan -yini' -o -le ma -nra ma jan mu 'ɛ 'pegee waa -dawli' ma jan mu 'ɛ 'le.

¹⁹ 'Dun- 'ka mu, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'e 'klosikun gone- 'la gbēen-, mōkpen 'bhe dō. 'Bhela- -yile, 'mi zrukpaale -o 'egbenēle 'ka ba zayi'. 'Dun- 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle -zadō' mu 'le -za 'wlan a pe kle zi 'e ta, 'bhē- 'ka zru 'fleele- kle -za 'yōō- ba -yre ta.

²⁰ -A -vinbwa sa, 'bhē- -Waanbhaa' 'la yilabla na mēē ni 'bhe -Setran' a -glooya' 'e siē, 'bhē- -e 'yee- -Setran' kpalaa' 'ka gaan □la. Bhaa Mēēzan Zesu -li 'ka ma!

²¹ 'N yewoyōon Timote 'ka 'pubwa-; 'bhe 'pegee 'η de -nē Izraeli mu Lusisi 'pegee Zason, 'bhē- Sosipate.

²² 'Bhē- Tētusi 'la 'letre 'lē- yōōndia- 'mi ni, 'bhe 'ka 'pubwa- Mēēzan Zesu 'to 'yi.

²³ 'N zeti- mi Gayusi 'ka 'pubwa-. 'Bhē- Zesu 'yi mu -lēdo' 'e 'kpen kla 'eke- ba 'yela- 'fe 'e □la. -Wa 'lē- ta -goli' magaan mi Erasi 'ka 'pubwa-. 'Bhē- -kōō' nēnē- Kwaatusi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁴ [Bhaa -kōō' Mēēzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma! Amiina.]

-Waanbhaa' 'tōbhōza

²⁵ -Kōō' Waanbhaa' 'tōbhō! 'Mi -o -Jan 'Nrale- 'la 'wo zii' Zesu Krisi ba zayi' 'bhe 'yi, 'senj -o -Waanbhaa' ni 'kee- 'ka kle 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'e 'yi. -Waanbhaa' a gaanyiza 'la tagaanle -yaa lēē -bebe ta, -e 'bhe tapwela 'yee- -Jan 'Nrale- 'e 'le.

²⁶ 'Dun- 'saanige, -Waanbhaa' 'yee- gaanyiza 'e tapwela kpataakpa 'tēbhile ba. 'Yee- -Waanbhaa' 'la yaa ga -titi, -ya □kla 'bhē- 'si 'bhēēke mu 'e 'kpen 'yee- gaanyiza 'e dō -a -lēla' janwo mu 'e -jan mu 'la yōōndia- 'mu 'srōyi. -Ya -lēdulaa 'bhē- klegbeya 'e gbēen-, 'kooko- 'si mu 'e 'kpen -o kpa Krisi 'yi, 'bhē- -o 'yee- -Waanbhaa' -weli' ma.

²⁷ -Zadōleya -o -Waanbhaa' do -kplen -la 'kōō, bhaa 'tōbhōleya bo a ni Zesu Krisi 'srōyi 'waati 'e 'kpen ba! -Amiina!

PƆLU 'LETRE ƆLWA MI 'LA ƆKPAA KORENTI -WA 'E TA ZESU 'YI MU 'E NI Pɔlu 'letre Ɔlwa 'la Ɔkpaa Korenti -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ngblo

Korenti -wa 'e 'yaa- Akayi 'kleen 'e 'yi -wa -gbene do 'le. Akayi 'kleen 'e 'bhe -le -o 'kleen 'la sii -zon Greki mu a 'kleen 'bhe 'le. Korenti mu 'e 'yaa- 'ke yogba mu 'pegee -yanbhooya de mu -gbene mu -la -le. Lee mia ple bhe 'srwayizie mi 'e ma Zesu 'yale- 'e blaen, Pɔlu -ja 'yee- Korenti -wa 'e ta, 'bhe- -e lee do yeke- -gaa 'bhe Ɔnoo ye. Korenti mu 'la Ɔwlaa Zesu 'yi, -e 'mu Ɔklaa 'eke- ba, 'bhe- 'mu Ɔkla Zesu 'yi mu 'ledo- 'le (Kleza 18). Pɔlu -yaa bhla 'la ba Efesi -wa 'e ta, 'bhe- -e 'yee- 'letre Ɔlwa 'lee- Ɔkpaa Korenti Zesu 'yi mu 'e ni. 'Letre 'lee- 'kpale- -lee Korenti Zesu 'yi mu 'e 'ke mu -za 'ke mu -yilrokpaa 'yee- Pɔlu ma 'letre 'bheke- do 'yi. 'Bhela- -yile, -ya Ɔpia -a neene- Zesu 'yi mi do ni 'kaa 'bhe 'yee- 'letre 'lee- de -a ni (Korenti ƆLwa mi 1.1). -E 'yee- 'letre 'lee- 'yicienna -le ple.

-A -le Ɔlwa mi 'e 'yi (Korenti ƆLwa mi 1-6), Pɔlu 'pegee Korenti Zesu 'yi mu 'e -woo 'eke- ta jan Ɔmaa. 'Dun-, Pɔlu -za yaga -gloo 'gbu -la -yipia 'yee 'letre 'e 'le -lwa mi 'lee- 'yi:

1. Korenti Zesu 'yi mu 'e waa 'eke- -yima', 'bhe- -o -yicienle -o. (Korenti ƆLwa mi 1.1-10; 4.21)

2. -O do 'bhe 'gbu de na 'e do Ɔkla 'bhe 'gbu na 'le (Korenti ƆLwa mi 5).

3. Korenti Zesu 'yi mu 'e ge 'eke- 'le -klu ta -Waanbhaa' do kle mu 'e ba (Korenti ƆLwa mi 6), Pɔlu -o -liala doo 'woo- Zesu 'yi mu 'e -woo plen -yralado maza mu 'yrebago 'eke- plen-, 'bhe- -o 'kpale- bo do ma.

-A -le ple mi 'e 'yi (Korenti ƆLwa mi 7-16), Korenti Zesu 'yi mu 'e -za mu 'la 'yilrokpaa Pɔlu ma, -e 'mu 'lekwan- -o ni 'letre 'lee- 'yi. -A -le 'srwaple- mi 'e 'yi, -e gwlenaa yaaza -janwoa. -A -le 'srwaa- mi 'e 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- -a vu ta do mi 'e ma, -ya Ɔpia -o ni doo -woo 'gbu 'klosikon yo mu a -za ma. -E -we 'zi 'ke Meezan a pehhe 'e 'bhe- 'le (Korenti ƆLwa mi 1.2-34). 'Bhe blaen, -e pe -o ni doo -o Lii 'Wen 'e 'bhe a 'senj mu 'e ziglin-, 'bhe 'pegee -o bo 'soniya 'yi (Korenti ƆLwa mi 12-14). -E gbaa mu bweza gale ba -janwoa (Korenti ƆLwa mi 15).

'Yee- 'letre 'lee- 'lewlayre 'e noo- jan 'e 'bhe -le -a -le vu ta 'srwado- mi 'e 'le (Korenti ƆLwa mi 16). 'Yee- Pɔlu -o -a geza 'e Korenti -wa 'e ta 'bhe 'wo zii', -a noo- Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'bhe- -e nu -o -goli' 'la Ɔkpaa 'eke- ta Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ledo' 'e ni 'bhe 'sile-. -E 'yee- 'letre 'lee- -yaan -o -liale' 'pegee -o 'pubolele mu -la -le.

Pɔlu 'pegee Sositani a 'pubowli

¹ 'Mi Pɔlu 'la -e -swa -Waanbhaa' ni 'ke -yoo 'η sii, 'bhe- -ye 'η Ɔkle 'ke Zesu Krisi a 'winbowo mi 'le, 'mi 'pegee 'η neene- Sositani -le 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka ni,

² 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a mee -ledo' 'le Korenti -wa 'e ta, 'o 'ka 'pubwa-. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu 'ka Ɔkla -yaa' pe 'le, 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. Mee -vin mu 'la 'kpen -o 'drunyan 'e 'yi yrekpen- Ɔnoo, 'bhe- 'ke -woo kpa Meezan Zesu Krisi 'to 'e 'yi, -e 'ka mu 'pegee 'mu 'sila-, 'kooko- 'ka kle 'wenj. Zesu Krisi -o -waa' Meezan 'le, 'bhe- -yoo' 'o moo a pe Meezan 'le 'ezin-.

³ Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe- -o yilabla 'na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi

⁴ -Waanbhaa' -lileya 'la 'naa- 'ka ni Zesu 'srōyi, 'bhēla- -zayile 'an 'pubo- 'waati 'ε 'kpen ba 'kaa- -za ma.

⁵ -Amasrōyi 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'ka -gbaa pε 'kpen ba, 'bhē- -yoo -paa 'ka ta. -E -zadō' ma -jan -naa 'ka ni, 'bhē- 'ka -za -bebe dō 'yee- -Waanbhaa' ba zayi'.

⁶ 'O Zesu Krisi a -jan 'la □woa 'ka ni, 'kaa 'yimaa-, 'bhē 'pegee 'kaa □kwan 'ka gbε plε 'le; 'bhē- 'kaa □twa 'ka 'kpee 'elrele.

⁷ 'Bhēla- -zayi', Lii 'Wen a 'senj maza 'ε 'kedo- 'kpō 'laa 'kaanle- 'ka ma; 'ka mu 'la 'ka -o Mēezan Zesu Krisi 'nu yi 'ε magben 'zi bhe.

⁸ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'ka dōle 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi 'ke 'bhē ge 'tenle- Mēezan Zesu Krisi 'nu yi 'ε ma; 'kooko- 'kee- □nwa, waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpō ye 'ka zi.

⁹ -Amasrōyi -Waanbhaa' -liiwli' -o do. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka 'siila- dō 'ka mu 'pegee -a Gbe Zesu Krisi 'la -yoo -kōa' Mēezan 'le 'ka 'kpa do ma.

ZESU 'YI MU -LĒDO' 'E 'YICIENZA*Korēnti -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε 'yicienle -o*

¹⁰ 'Ŋ nēene- mu, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni Mēezan Zesu Krisi 'to 'ε 'yi dō -ka 'kpa do ma. 'Ka 'laa 'tolε- 'ke -za 'kedo- 'kpō 'ka 'yicien-; -ka 'kpa do ma -za 'ε 'kpen 'yi, 'ke 'ka 'kpeejan- 'pegee 'ka zru maza klε do 'kpō.

¹¹ Wlan 'ε ni, 'an □maa Klowe a 'fa 'la mu 'ε ta dō 'ka 'yicienle -o.

¹² -Za 'la 'bhē -o 'ka 'plen- 'bhē -le -gε: 'ka 'kpen do do -liiwli' gole -o 'eke- ma. 'Ka 'ke 'a pe dō 'bhē -o Pōlu -la zi; 'bhē- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dō 'bhē -o Apolōsi -la zi; 'bhē- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dō 'bhē -o Pieri -la zi; 'bhē- 'ka 'lēdo- 'a pe 'ezin- dō 'bhē -o Krisi -la zi.

¹³ 'Ka 'kpee ma Krisi 'yicienle -o εε? 'Mi Pōlu -le -gaa -yrigbēle 'ε ta 'ka ni εε? 'Bhē- taa- -o 'ka 'wiinfia□ -yi ba 'mi Pōlu -la 'to 'yi εε?

¹⁴ 'Mi -Waanbhaa' 'pubo-, -amasrōyi 'naa 'ka 'kedo- 'kpō 'wiinfelε -yi ba Zesu 'to 'yi; 'ke yaa 'ε go Kripusi 'pegee Gayusi ba.

¹⁵ 'Bhē ya 'ε 'yi bhe, mēε 'kedo- 'kpō 'laa sō -a pele- dō -o 'ka 'wiinfia□ -yi ba 'mi 'to 'yi.

¹⁶ 'Bhē- 'ezin-, 'mi Sitefanasi a 'fa □la mu 'ε 'wiinfia□ -yi ba, wlan -le 'bhē 'le. 'Dun- 'ke 'bhē go -a -yi, 'naa mēε -bhēeke' do 'kpō 'wiinfelε -yi ba.

¹⁷ -Amasrōyi Krisi 'laa 'mi 'winbōle mēε mu wiinfeyre nōo- -yi ba; 'dun- yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'nu -Jan 'Nrale- 'ε 'bhēε- 'wo mēε mu ni. 'Bhē- 'naa -o 'bhē 'wo zii' bhaaplen mu a -zadōleya ma -janwo' gbeya 'ε 'yi, 'kooko- 'bhē -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- -glooya' laa go 'bhē 'yi.

Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'pegee -yaa' -zadōleya 'ε 'le.

¹⁸ Wlan 'ε ni, -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- 'ε 'ke 'wa pe dō Krisi -gaa -yrigbēle 'ε ta, 'bhē -o 'ke -kwa maza 'le mēε 'la zan mu nile -o -Waanbhaa' a zi 'ε ta 'mu 'yre 'yi. 'Dun- -kōo' mu 'la -kōo- -o -bheε zi 'ε ta, 'bhē -o -kōo' mu -yre 'yi 'bhii- -Waanbhaa' a -glooya' 'le.

¹⁹ Wlan 'ε ni, 'kela yōndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi 'bhē -le -gε: «'Mi nu -zadō' mu a -zadōleya 'ε 'siele-, 'bhē- 'η nu mēε yikanle mu a yikanleya 'ε klεle bhaama za 'le.»

²⁰ 'Bhē klegbeya 'ε 'yi, -zadō' mu sō -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? 'Bhē- Zuufu mu a 'Toŋ daan mu 'ε sō -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? 'Bhē- 'drunyan 'lēε- 'yi zaabo mu 'ε sō -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? -Waanbhaa' 'gbu 'a -zrōna 'bhii- 'drunyan 'lēε- 'yi -zadō' mu 'ε -waa' zadōleya 'ε -yoo 'ke -kwa maza -la -le.

²¹ Wlan 'gbu 'ε ni, 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -waa' pε -zadoleya 'ε 'yi, waa 'sole- -Waanbhaa' dōle- 'bhε a pε -zadoleya 'ε 'yi. 'Bhεε- -woo Kriisi gaza 'ε -yriḡbεεle 'ε ta 'bhε 'wole- 'ε 'ye zii' 'ke -kwa maza 'le; mεε 'la zan mu 'ε □kpaā 'bhε -Jan 'Nrāle- wole 'ε 'yi, -e -swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mu go -za 'yi.

²² Zuufu mu -o -a zi 'bhii- 'o 'sole- maza mu kle 'mu -yṛε ma, 'bhεε Greki mu -o -zadoleya -la -glin 'zi.

²³ 'Duŋ- 'o mōō -o Kriisi gbaanza -yriḡbεεle 'ε ta 'bhε -jan 'nrāle- 'ε 'wo zii', 'bhε -jan -gloōn 'ε 'bhε 'laa -o 'ke wope 'le Zuufu mu 'ε ba, 'bhεε- 'bhε -o 'ke -kwa maza 'le Zuufu kle mu 'ε 'yṛε 'yi.

²⁴ 'Duŋ- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -siila -yaa' pε 'le, 'kee- -kla Zuufu mu 'le oo, 'kee- -kla Zuufu kle mu 'le oo; Kriisi -o 'bhε zan mu -yṛε 'yi 'ke -Waanbhaa' a -gloōya' 'pegee -yaa' -zadoleya 'le.

²⁵ -Amasrōyi bhaaplen mu -Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii- -kwa maza, -zadoleya -o 'mu 'yi 'ke 'bhε kan bhaaplen mu a -zadoleya 'kpen ta. 'Bhεε- -o -Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii- fanḡan- kle maza mu, 'mu fanḡan- -gloō 'yiya- bhaaplen mu a pε fanḡan- 'ε ni.

²⁶ 'N nεεnε- mu, -ka 'ka 'gbu 'siigbeya 'ε -Waanbhaa' 'kōō 'bhε -glin doo, 'bhεε- 'ka nu -a 'yaangole bhaaplenya 'ε ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhεε- -e 'ka -gwa -za -yi; -zadō' mu -bebe 'pegee mεε gbāan -bebe 'laa -o 'ka ba, 'bhεε- 'ka -bebe 'laa -o 'ke -bhlenḡbe mu a -gbāa -lii mu 'le.

²⁷ 'Bhεε- 'duŋ-, bhaaplen mu -za 'la kun 'bhii- -kwa maza, -Waanbhaa' 'bhεε- makwan- -yaa' pε 'le, 'kooko- -e -yraladō 'drunyan 'lεε- 'yi -zadō' mu 'ε ma. 'Bhε kleḡbeya 'ε 'yi 'ezin- bhe, bhaaplen mu -za 'la ye 'bhii- fanḡankleya maza, 'yee- -Waanbhaa' 'bhεε- makwan- -yaa' pε 'le, 'kooko- -e -yraladō 'drunyan 'lεε- 'yi fanḡan- ma mεε mu 'ε ma.

²⁸ 'Drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -o pε mu 'la ye 'bhii- bhaama za mu, 'bhεε- 'ke -woo mavεε, 'bhε 'pegee 'ke 'mu 'laa -o -yṛε 'yi pε 'kedo- 'kpo 'le, -Waanbhaa' 'bhεε- pε mu 'ε makwan-; 'kooko- -o pε mu 'la -za kun 'egloōle -e 'mu sie 'ke bhaama za mu 'ε 'le.

²⁹ -E 'bhε □kla 'bhε kleḡbeya 'ε 'yi bhe, 'kooko- bhaaplen 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhε 'gbu magbaandele 'yee- -Waanbhaa' -yṛε 'yi.

³⁰ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka 'pegee Zesu Kriisi □kpaā do ma, 'bhεε- Kriisi -kla -zadoleya 'la da -Waanbhaa' ba 'bhε 'le. 'Yela- 'srōyi, 'bhεε- -Waanbhaa' -kōō' 'ledōōla -a -yṛε 'yi, 'bhεε- -e -kōō' □kpaā 'edanma -yaa' pε 'le, 'bhε 'pegee -e -kōō' tagbawoa.

³¹ 'Bhela- -zayile, -a yōōndele -o -Waanbhaa' a 'Sεwe 'ε 'yi dōō: «'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'wasowo, 'bhε zan 'bhε 'wasowo Meezan Kriisi kleza 'ε 'bhεε- 'yi.»

2

Pōlu -o -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wo zii' ḡōnε- 'la ḡbεεn-

¹ 'N nεεnε- mu, 'n ḡelawoa 'ka ba -Waanbhaa' a gaanyiza 'la tagaanle -yaa 'bhe ba janwōle 'ka ni, 'naa klele -jan -ḡbεnε -ḡbεnε mu wolele 'ka ni 'bhii- 'sēwēdō mu -ḡbεnε mu 'ε ḡbεεn-, 'bhεε- 'naa 'a zṛonle 'ka 'ni 'bhii- 'mi a pε -zadoleya 'ε ḡblāan -yiya' 'ke 'bhε kan -waa' pε -zadoleya 'ε ta.

² -Amasrōyi, 'n 'yaa- 'ka 'plen- 'waati 'la ba, 'mi 'a □kpaā dōō 'naa -o 'n 'nii- 'nale pε -bhεεke' do 'kpo dōle ni, 'ke yaa 'e go Zesu Kriisi dōle ba, 'bhε 'pegee -a ḡbaanza 'ε *-yriḡbεεle 'ε ta 'bhε ba.

³ 'Mi 'gbu 'yaa- 'ka 'plen- 'waati 'la ba, fanḡan- 'laa -yaa 'n ta, 'bhεε- 'n □yaa bēen 'zi -ḡblāan 'ε 'kōō.

4 'Mi 'an pe mee mu daangbeya 'e 'pegee 'η 'yaa- -Jan 'Nrале- 'la 'wo zii', 'naa -yaa 'mu kle 'zi 'ke -janwole -gbene -gbene mu 'le 'bhii- bhaaplenj a -zadoleya maza jan gbeen-, 'dun- 'η Lii 'Wenj 'e 'bhe a -glooya' 'e -zronna gbe 'e 'kpen ma.

5 'Nj 'bhe □kla, 'kooko- 'kaa- 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'e 'bhe kli gbaanle laa kle bhaaplenj mu a -zadoleya ta, 'dun- 'ke 'bhe kli gbaanle kle -Waanbhaa' a -glooya' 'e 'bhee- ta.

-Waanbhaa' a -zadoleya

6 'Bhee- 'dun-, 'woo- -janwo zii' -zadoleya 'la ba zayi' Zesu 'yi mu 'la 'yrebakaan gban 'mu -la ni. 'Bhe -zadoleya 'e 'pegee 'drunyan 'lee- 'yi pe 'e waa -o do, 'bhee- yaa da -glooya' mu 'la 'kpaale- -o 'drunyan 'lee- 'yi mu 'e ta 'mu ba. -Amasroyi 'bhe -glooya' mu 'e 'mu -o 'ke 'sie pe 'le.

7 'Dun- 'woo- -Waanbhaa' a pe -zadoleya 'e 'bhe -la -janwo' zii', 'bhe -o 'ke gaanyiza 'le; 'bhee- -a gaanle -o 'drunyan 'yi mu 'e ma. 'Sani- 'drunyan klele plenj -Waanbhaa' 'koo, -e -koo' 'letwa □ bhee- -zadoleya 'e ba; 'kooko- e kle -koo' pe 'tobholeya 'le -Waanbhaa' ba.

8 'Drunyan 'lee- 'yi mee gblaana mu 'e 'kedo- 'kpo 'laa 'yee- -zadoleya 'lee- dole. 'Kee- 'kpa -wa do bi, waa -yaa nu a 'tole- 'ke -o Meezan 'tobhole 'e gbaan -yrighetele 'e ta 'bhee- -wa de.

9 'Dun- 'bhii- -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gone- 'la gbeen- doo:

«Bhaaplenj -yre 'laa -za mu 'la 'yee- -lido',
'bhe 'pegee- bhaaplenj laa -za mu 'la 'male- -a 'tron 'le;

'bhee- bhaaplenj laa a 'kpeeledanle pe mu 'la ma,
-Waanbhaa' -za so mee 'la zan mu ni, -e 'mu -la -letwa 'bhe pe mu 'e ba.»

10 'Bhee- 'dun-, 'bhe -za mu 'la gaanle -yaa, -Waanbhaa' 'mu -zronna -koo' mu -la ni -a Lii 'Wenj 'e 'le. Wlan 'e ni, Lii 'Wenj 'e -e -za 'e 'kpen 'yiglin- -a do zayi'; 'ali- 'kee- ge 'kpale- -Waanbhaa' 'gbu a -za tagaanle mu 'e 'kpen ta.

11 Mee 'kedo- 'kpo 'laa bhaaplenj 'kpeejan- do, 'ke yaa 'e go 'yee- bhaaplenj 'gbu 'nii- 'e ba. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi 'ezin- bhe, mee 'kedo- 'kpo 'laa -Waanbhaa' 'kpeejan- mu do, 'ke yaa 'e go Lii 'Wenj 'e 'bhe do -kpen ba.

12 'Bhee- 'dun-, -koo' mu Lii 'la 'sroowa-, 'bhe 'laa da 'drunyan 'lee- 'bhe 'yi. 'Dun- 'bhe Lii 'e -daa -Waanbhaa' -la ba. -E 'bhe Lii 'e □naa -koo' mu ni, 'kooko- -e pe -lrele' mu 'la □naa -koo' ni, -koo' so 'mu dole-.

13 'Waa -o 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhaaplenj a -zadoleya ma; 'dun- Lii 'Wenj 'e -yoo' daan 'zi 'kela 'le 'o 'bhee- 'wo zii'. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'o -Waanbhaa' a wlan mu 'e 'yipe- zii' 'yee- Lii 'Wenj 'e -yaa' -janwo' gbeya 'e 'bhee- zi.

14 'Dun- bhaaplenj 'gbu dogbeya 'e 'yi, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'e yaa -o -a -yi, yaa so dole- wlan mu 'la da 'yee- Lii 'Wenj ba 'mu □la. 'Bhe mu -o -a -yre 'yi 'ke -kwa maza mu 'le. 'Bhee- yaa so 'mu dole- titi, -amasroyi bhaaplenj 'gbu 'laa so 'mu dole- 'ke Lii 'Wenj 'laa bhole -a ba.

15 'Ke Lii 'Wenj 'e -yoo mee 'la zan 'yi, 'bhe zan 'e so -za mu 'e 'kpen bagole, 'bhee- -yoo do. 'Bhee- 'dun-, mee 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe zan 'e 'kitikanle.

16 -Amasroyi, -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo:

«De 'gbu -le Meezan 'kpeejan- 'e do ee?

-De 'gbu -le so -a -liale' ee? 'Dun- Kriji 'kpeejan- 'e -yoo 'o moo 'gbu -la 'kpee.»

3

-Waanbhaa' a yewone mu kleza

1 'Nj neene- mu, 'η -ja -Waanbhaa' a -jan 'e 'wole- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'naa 'ka 'kunle- 'bhii- -Waanbhaa' a Lii 'Wenj 'e -yoo mee 'la zan mu

'yi. Drōon' 'mi -janwoa 'ka ni 'ke 'η 'ka kun 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'la 'taawo- -o 'gbu zru maza ta. 'Kpaleya Krisi 'yi a pε zi 'ε ta, 'η 'ka □kwan 'bhii- -nε 'yientenne mu gbεεn-.

² 'N -janwoa 'ka ni wogbeya 'la 'yi, -e -kla 'bhii- 'η -yōn -la -naa 'ka ni 'bhii- -o -yōn na -nε 'yientenne mu ni gonε- 'la gbεεn-. -Amasroyi 'ke 'η 'yaa- pεbhle -gloo na 'ka ni, 'bhe 'laa -yaa nu 'solε- 'ka 'kpee. 'Ali- -zōn -li, 'ka 'laa sō pεbhle -gloo 'bhlele -titi, -amasroyi 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu a bhaaplen zru maza ta 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mεε mu 'ε gbεεn-.

³ Wlan 'ε ni, zran 'pegee sra mu -o 'ka 'plen-. 'Bhe klegbeya 'ε ma, 'kaa-zrōn 'zi 'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu zru maza mu -la ta, 'bhεε- 'ka 'kpen 'pegee 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε 'ka -o do.

⁴ 'Ke 'ka 'plen- mεε do 'a □pia dōo: «'Mi -o Polu -la zi». 'Bhεε- 'ke mεε 'bhεεke do 'a □pia 'ezin- dōo: «'Mi -o Apolosi -la zi». 'Ka 'laa- zrōn 'zi 'bhe 'yi 'bhii- 'ka mu 'pegee 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε 'ka 'taawogbeya 'ε 'bhe -o do εε?

⁵ Wlan 'gbu 'ε ni, Apolosi -o 'ke -mela -le εε? 'Bhεε- Polu -o 'ke -mela -le εε? 'O mōo -o 'ke -Waanbhaa' a yewonε mu drōn -la -le, 'bhεε- 'o mōo -la 'srōyi 'ka □swa 'ka 'kpale Zesu 'yi, 'bhεε- Mεεzan 'sen yeke- 'la □naa 'o 'kpen do do ni 'o 'bhεε- wlata yewoa□.

⁶ 'Mi 'an pε yewole 'ε □kla 'bhii- 'mi -yri diin 'ε □swa, 'bhεε- Apolosi -yi □klaa -a ta; 'bhεε- -Waanbhaa' -le 'a □kla 'bhεε- -ε gbaandia-.

⁷ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, mεε 'la zan -yri diin 'ε □swa, 'bhe 'pegee mεε 'la zan -yi □klaa -a ta, 'mu mεε ple 'ε waa -o 'ke -za 'kedo- 'kpo 'le; 'fōpe -Waanbhaa' 'la 'bhe 'a □kla 'bhεε- -ε gbaandia-, 'bhe -le -za 'kpen 'win 'le.

⁸ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, mεε 'la zan -yri diin 'ε □swa, 'bhe 'pegee mεε 'la zan -yi □klaa -a ta, 'mu mεε ple 'ε 'kpen -o do. 'Bhεε- -o 'kpen do do ye yeke- 'la □woa, -Waanbhaa' nu 'bhεε- wlata -trōn 'nalε- -o ni.

⁹ -Amasroyi, 'o mōo -o 'ke -Waanbhaa' a yewoyōon mu -la -le, 'ka mu -le 'bhii- -Waanbhaa' a gba 'ε 'le.

'Bhεε- 'ka -o 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' a 'fε 'bhεε- 'le.

¹⁰ -Waanbhaa' -lileya 'ε ma -e 'mi □gbaa -yaa' 'sen yeke- 'la ba, 'mi 'fεgwle- 'ε zibwa- 'bhii- 'fεdō- mi kplankplan do gbεεn-. 'Bhe blaen, 'ke mεε -bhεεke' do 'nule 'fεgwle- dōle 'bhe ta. 'Dun- -yoo 'bhii- mōkpen' 'ε 'yrekpa 'mu a pε 'fεgwle- dogbeya 'ε ba.

¹¹ Wlan 'ε ni, 'fεgwle- 'la 'bhe zibole -o, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le. 'Bhεε- mεε -bhεεke' 'laa sō 'fεgwle- -bhεεke' zibole 'ezin-.

¹² 'Ke mεε 'ke zan 'fεgwle- -dwa 'bhe 'fε gaan 'ε ta, 'ke -ya -kla 'ke -can 'le oo, 'kee- □kla 'ke -goli' 'pu 'le oo, 'kee- □kla vle -nε 'irele- -za -gloo mu 'le oo, 'kee- □kla 'ke -yri -gloo 'le oo, 'bhεε- 'kee- -kla -gaa 'le.

¹³ -Kōo' 'kpen do do 'woye- 'ε 'iregbeya 'ε ta nu 'pwεle- kpataakpa 'pεεlii- 'kitikan yi 'ε 'le. 'Bhe yi 'ε 'le, -kōo' 'kpen 'woye- 'ε -yoo ye -gloo 'la 'le, 'tε 'ε nu 'bhe zrōnle.

¹⁴ 'Ke mεε 'la zan 'fεgwle- -dwa 'yee- 'fε gaan 'ε ta, 'bhεε 'ke 'tε 'ε yaa 'bhe 'kpaciela; 'bhe zan nu 'bhe 'woye- 'ε ma -trōn 'srōowole.

¹⁵ 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'fεgwle- -dwa 'yee- 'fε gaan 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'tε 'ε -ya -kpaciela; 'bhe zan laa nu 'bhe 'woye- 'ε ma -trōn 'srōowole. 'Bhe zan nu gole -za -yi, 'dun- -e nu klεle 'bhii- -ε □mia 'tε 'yi.

¹⁶ 'Ka 'laa 'yaango 'bhii- 'ka mu 'gbu -le -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'le, 'bhεε- -a Lii 'Wen' 'ε -yoo 'ka 'yi εε?

¹⁷ 'Ke mεε 'la zan -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'trindwa- 'ke -ya sie, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε 'siele- 'ezin-. -Amasroyi -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε -yoo 'wen, 'ka mu 'gbu -o 'bhεε- 'le 'ezin-.

¹⁸ MEE 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe 'gbu 'yinile. 'Ke mee 'la zan 'gbu 'kpee ma, -yoo 'ke -zadɔ' mi 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'yɾɛ 'yi, 'bhe zan 'bhe 'gbu klɛ 'bhii- mee 'la zan ŋgblo laa- o 'bhe ta, 'kooko- -e -Waanbhaa' a pɛ -zadɔleya -zeze 'gbu 'ɛ 'bhe 'srɔowo-.

¹⁹ -Amasroyi, 'drunyan 'yi mu a -zadɔleya 'ɛ 'bhe -o 'ke 'truu- maza 'le -Waanbhaa' -yɾɛ 'yi. 'Bhɛɛ- wlan 'gbu 'ɛ ni, -a yɔɔndelee -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ kun -o 'gbu a -dawlɪ' ma bhee 'ɛ 'yi.»

²⁰ 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a 'Sewɛ -ya □pia 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ 'kpen 'kpeejan- dɔ, 'bhɛɛ- -ya 'yaango- 'bhii- -o 'kpeejan- mu 'ɛ -woo 'ke bhaama za 'le.»

²¹ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ŋ nɛɛɛ- mu, 'bhɛla- -zayile bhe, mee 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe -baale' 'bhe 'tanyɔɔn bhaapɛɲ mu 'yi. -Amasroyi 'kaa- pɛ -le pɛ 'kpen 'le.

²² 'Mi Pɔlu oo, Apolɔsi oo, Pieri oo, 'drunyan oo, bole -yɾɛ ma oo, gale oo, -zɔn pɛ mu oo, -kɔɔ' 'lɛɛ pɛ mu oo, 'kaa- pɛ -le 'mu 'kpen 'le.

²³ 'Dun- 'ka mu 'gbu -o 'ke Krisi a pɛ 'le, 'bhɛɛ- Krisi -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le.

4

Zesu Krisi 'winbɔwo mu 'ɛ 'woye- 'pegee -o ta -yɾɛn

¹ 'Ŋ nɛɛɛ- mu, -ka 'o 'kun 'bhii- Krisi a yewone mu, 'bhɛɛ- -o woye -le 'ke -Waanbhaa' a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la wolele.

² 'Bhe 'yi 'tɛ, ye 'ɛ gbɛkpale -o mee 'la zan mu 'kɔɔ, -o -za 'la kleɾɾɛ glin 'bhe zan mu 'ɛ 'kɔɔ 'bhe -le dɔɔ 'ke -o 'bhe ye 'ɛ wo, 'bhɛɛ- 'ke -o blɔɔle klɛ 'bhe ma.

³ 'Ke -yoo 'mi 'an pɛ 'le, 'ke 'ka mu 'mi 'kitikaan oo, 'ke bhaapɛɲ -bhɛɛke' mu 'mi 'kitikaan oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klɛ 'mi ni. 'Mi 'dun- laa sɔ 'ŋ 'gbu 'kitikanle 'an yewogbeya 'ɛ 'yi.

⁴ -Amasroyi, 'ŋ nii- 'ɛ 'bhe 'laa -o -la 'zi 'ŋ 'gbu ta -za 'yɔɔ 'kedo- 'kpɔ 'yi. 'Dun- 'naa sɔ a pele- 'bhe 'yi dɔɔ 'naa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klɛɛɛ -titi; -amasroyi Mɛɛzan -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'mi 'kitikan.

⁵ 'Bhɛla- -zayile, 'ka 'laa mee 'kedo- 'kpɔ 'kitikanle -Waanbhaa' 'kitikan yi 'la -dwa 'bhe 'lɛɛ. -Ka Mɛɛzan Zesu Krisi 'nu yi 'ɛ magben. 'Kee- -nwa, pɛ 'tolɛ- pɛ, 'ke 'bhe gaanle -o -gblo 'ɛ 'yi, -e nu 'bhe 'kpen tapwele kpataakpa 'pɛɛlii-; 'bhɛɛ- -e nu bhaapɛɲ mu 'kpeejan- gaanle mu 'ɛ tapwele. 'Ke 'bhe □kla 'tɛ, 'bhe yi 'ɛ 'le, -za 'la 'bhe -o 'ke 'tɔbhɔ maza 'le -kɔɔ' 'kpen do do nu 'bhe 'srɔowole -Waanbhaa' 'kɔɔ.

⁶ 'Mi 'an pɛ -jan 'ɛ □sia 'mi 'gbu 'pegee Apolɔsi -la ma 'ka mu daan zayi'. 'Ŋ 'bhe □kla, 'kooko- 'ka -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe 'yi jan 'ɛ daan dɔɔ: «'Kɛla 'bhe yɔɔndelee -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'kanle- 'bhe ta». 'Ka mu 'ezin-, 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe 'gbu magbaandɛle 'ke -ya pɛ dɔɔ -yoo mee do zita, 'bhɛɛ- -a zibole -o -a do ma.

⁷ -Amasroyi, -dele gbɛlaanya -naa 'e ni 'e -vin mu 'ɛ ta ɛɛ? -Mɛle 'e 'kɔɔ 'ke -Waanbhaa' laa 'bhe 'nale- 'e ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -le 'a □naa 'e ni, -mɛla ma 'bhɛɛ- 'yoo- 'e 'gbu 'wasowo zii' 'bhii- 'yee- 'laa 'bhe 'nale- 'e ni ɛɛ?

⁸ 'E! 'Ŋ nɛɛɛ- mu, 'ka mu kpɛdwa- gban 'dɛ! 'Ka □kla gban pɛzan mu 'le 'dɛ! 'Bhɛɛ- 'ka □kla -bhɛɛngbe mu 'le, 'dun- 'o mɔɔ laa klɛɛ 'ke -bhɛɛngbe mu 'le. 'Ke 'ka 'yaa- klɛ bi -bhɛɛngbe mu 'le kpataakpa, 'o mɔɔ 'ezin- 'o 'pegee 'ka mu 'yaa- nu klɛɛ 'ke -bhɛɛngbe mu 'le 'o 'pegee 'ka mu 'le.

⁹ -Amasroyi, -yoo 'mi ni 'bhii- -Waanbhaa' 'o mɔɔ Zesu a *winbɔwo mu 'ɛ □kla mɔkpen- 'zanta' mu -la -le: -yoo 'bhii- -woo' □kpaa 'edanɲa 'o deza -la

'kaama- mɔkpen' 'yre ma. -Amasroyi, 'o Ɔkla 'ke -glinpe' mu -la -le 'drunyan 'e 'yi -mleke' mu 'pegee bhaaplɛn mu 'e 'kpen 'kɔɔ.

¹⁰ 'O Ɔkla 'bhii- -kwani' mu Zesu Kriɔ 'to 'e -zayi'; 'duɲ- 'ka mu Ɔkla 'ke -zadɔ' mu 'le 'ka mu 'pegee Kriɔ 'a 'kpaledomaya 'e 'yi. 'O mɔɔ Ɔkla 'ke fanɟan- klezan mu 'le; 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'ka mu Ɔkla 'ke fanɟan- mɛɛ mu 'le. Mɛɛ mu -o 'ka mu -lɛdɔ' 'zi -a ma, 'duɲ- -woo 'o mɔɔ mavɛɛ- 'zi.

¹¹ 'Ali- 'kee- nu 'tenlɛ- -zɔn ma, 'woo- -yrenbhle' zii' gbɔn 'pegee -yi 'mi -lɔ 'kɔɔ; -baape' -lrele' mu laa -o 'o 'kɔɔ; -woo' tafe' zii', 'bhɛɛ- 'woo- 'kaan- zii' yreɟpen- Ɔnɔɔ.

¹² 'Woo 'gbu 'trɛbhɔ zii' yewolele 'o 'gbu 'kɔɔ. -Woo' -zwanwo', 'duɲ- 'o mɛɛ mu 'dumawo; -o -yrenkpa' 'o ta, 'duɲ- 'o 'bhɛ -yren mu 'e 'yikun-.

¹³ 'Ali- 'ke -woo' 'to 'siɛla-, 'wa zikpa -o ni 'ke 'o zru -dɔɔ 'le. 'O Ɔkla 'bhii- 'drunyan 'yi 'klele mu 'le, 'bhɛɛ- 'woo- 'bhii- mɔkpen' gaan -la pɛ mu 'le, 'ali- 'ke 'bhɛ nu 'tenlɛ- -zɔn ma.

¹⁴ 'N nɛɛnɛ- mu, 'naa -o 'sewe 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni -yraladɔ zayi' 'ka ma; 'duɲ- 'ɲ 'yoo- 'ka daan 'zi -za 'le 'bhii- 'ɲ 'nɛ mu 'la -za sɔ 'ɲ ni 'egbenele.

¹⁵ 'Ali- 'ke mɛɛ 'waa vu -o 'ka daan 'zi 'taawolele Kriɔ 'a 'zi 'e ta, 'ka dɛ -o do 'kpɔ -a ma. Wlan 'e ni, 'mi 'la 'mi -Jan 'Nrale- 'e Ɔwoa 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'ka 'gbu Ɔnaa Kriɔ ni, 'mi -le Ɔkla 'ka dɛ 'le Zesu Kriɔ 'a 'zi 'e ta.

¹⁶ 'Bhɛ ya 'e 'yi, 'mi -o -sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ 'mi -o 'taawo zii' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Kriɔ -a 'zi 'e ta, -ka 'ka 'kpa 'ɲ ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

¹⁷ 'Bhɛla- -zayile, 'mi -o Timote 'winbɔ- 'zi 'ka ba ye, 'yele- 'ɲ 'nɛ 'la -za sɔ 'ɲ ni 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ye -la zru -o do 'ɲ ni Mɛɛzan 'a ye 'e 'yi. 'Mi 'taawogbɛya 'e -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu Kriɔ 'a pɛ 'zi 'e ta, 'e nu 'bhɛ dɔlɛ 'ka 'kpee. 'Mi 'bhɛɛ- 'taawogbɛya -glɔɔn 'e daan yreɟpen- Ɔnɔɔ Zesu 'yi mu -le 'tolɛ- -le 'mu ni.

¹⁸ 'Ka 'plɛɲ- mɛɛ mu 'e 'ke mu 'kpee ma 'naa -yaa nu nule 'pwɛlɛ- 'ka ta, 'bhɛla- -zayile -woo 'gbu magbaandia.

¹⁹ 'Duɲ- 'ke Mɛɛzan -dwa -a -la, -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɲ ge 'ka ba ye. 'Ke 'bhɛ Ɔkla, 'woo- mɛɛ mu 'la -woo 'gbu magbaande, 'naa nu -o -liijan' -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu do -kplɛn 'male-, 'bhɛɛ- 'duɲ-, -o fanɟan- sɔ -za yeɛ- 'la klele ta 'ɲ nu 'bhɛ 'yelɛ- 'ezin-.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' a -bhleɲgbɛya 'e -a -dan' 'laa 'ke -janwole dɔɲ 'le; 'duɲ- 'bhɛ -o 'ke -o -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'la ye bhaaplɛn mu 'taawogbɛya 'e ma 'bhɛɛ- 'le.

²¹ 'Bhɛɛ- 'ka -o -a -de 'gbu -la 'zi ɛɛ? 'Kaa- 'zi 'bhii- 'ɲ ge 'ka ba ye 'ka zita zɔn gbanbhle do 'le 'ɲ 'kɔɔ taa- 'mi ge 'ka ba ye 'ke 'soniya 'pegee zru -dɔɔya' 'le 'ɲ 'kpee ɛɛ?

KORENTI ZESU 'YI MU 'E 'TAAWOGBEYA

5

-Za 'yɔɔ- mu 'la 'yaa- Korenti Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e 'plɛɲ-

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, mɛɛ mu -o -a pe 'zi yreɟpen- Ɔnɔɔ dɔɔ 'ka ba mu 'e 'ke mu -yanbhɔɔya kle. 'Bhɛɛ- -waa' pɛ -yanbhɔɔya 'e 'bhɛ -o 'eyɔɔle, 'ali- waa sɔ 'bhɛ -glɔɔn 'yele mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu ba. 'Wa Ɔmaa dɔɔ 'ka do 'bhɛ 'gbu dɛ na 'e Ɔkla 'ke -a na 'le.

² 'Bhɛ trala 'ezin-, 'ka 'pale- -o 'ke 'gbu gbalaanya 'le -Waanbhaa' a pɛ 'zi 'e ta. 'Ka ta -yaa sɔ -lɔwale' bi 'bhɛ -za 'e 'yi. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan 'bhɛ -Setran' maza 'e Ɔkla, 'ka 'yaa- sɔ bi 'bhɛ zan 'e -gbinle' 'ka 'plɛɲ-.

³ 'Mi 'gbu 'laa -o 'ka 'plɛɲ- ye 'ɲ 'gbu 'fle 'yi, 'duɲ- 'ɲ 'yoo- 'ka -din 'ɲ 'kpeɛɛdanle 'e 'yi. 'Mɛɛ 'la zan 'bhɛ -Setran' maza 'e Ɔkla, 'mi -kpan -balaa' gban 'bhɛ zan 'e ta, 'bhii- 'ɲ 'yaa- 'ka 'plɛɲ-.

⁴ 'Ke 'ka □klaa 'eke- ba 'waati 'la ba Mæzan Zesu 'to 'e 'yi, 'bhæ- 'ke 'mi □kla 'ka ba 'ŋ 'kpeeledanle 'e 'yi, 'bhæ 'pegee Mæzan Zesu a -glooya' 'e 'le;

⁵ -ka 'bhæ mæe -gloon 'e 'kpa -Setran' 'koo, 'kooko- 'ali- 'ke -Setran' -a 'fle 'e 'siela- oo, -e so gole- -za 'yi Mæzan Zesu 'nu yi 'e 'le. *

⁶ 'Zoo 'laa -o 'ka zi 'de 'ke 'ka 'ka 'gbu magbaande 'bhæ -za -gloon 'e 'yi! 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka -za 'yoo- sane- □twa 'ka 'plen-, -e 'ka 'kpen 'sie 'bhii- 'bluu -pæe 'wlen 'seke sane- 'bluu -pæe 'e 'kpen wlen gone- 'la gbæen- 'bhæ εε?

⁷ -Ka -za 'yoo- 'e go 'ka 'plen-, -yoo 'bhii- 'bluu -pæe 'wlen 'seke gwe; -ka 'bhæ kle 'kooko- 'ka so klele- 'wenj. 'Ke 'ka 'bhæ □kla, 'ka nu klele 'bhii- 'bluu -pæe dræe 'la 'ke 'bluu -pæe 'wlen 'seke laa -o 'bhæ ba -titi 'bhæ gbæen-. -Amasroyi Krisi -le □kla 'bhii- -kooa' pe Paki 'feti 'e ta 'sraka go -bhlaa gwlen bhlonε- 'e 'le, 'bhæe- -e -gaa -koo' mu -laa' -za 'yoo- ma.

⁸ 'Bhela- -zayile, -koo- -kooa' pe 'feti 'e kle, 'duŋ- -koo' laa 'bhæ klele 'ke 'bluu 'la -o 'bhæ -pæe 'e 'wlenna- 'ke 'seke gwe 'e 'le. 'Bhæ 'seke gwe 'e 'bhæ -le 'ke -yooa' 'pegee -yanbhooa maza mu 'le. 'Bhæe- 'duŋ-, -koo' 'yee- 'feti 'e kle 'ke 'bluu 'la 'ke 'seke laa -o 'bhæ -pæe 'e ba 'bhæe- 'le: 'bhæ 'bluu 'e 'bhæ -le -koo' zru wlan 'pegee -koo' 'kpee 'flele- 'le.

⁹ 'N 'letre □lwa 'la □kpa 'ka ni, 'mi 'a □pia 'ka ni 'bhæ 'yi doo 'ka 'pegee -yanbhooade mu laa 'taawole 'eke- zi 'tanji.

¹⁰ 'Duŋ- 'naa 'pele- doo 'ka 'laa 'ka 'mabæenle 'drunyan 'yi -yanbhooade mu 'e 'kpen -din. 'Bhæe- 'naa- -yaa -we 'zi 'ezin- 'ke -goli' 'flen zan mu 'pegee -faannii' mu 'le, 'bhæ 'pegee yogba mu. 'Kee- kle bi 'bhii- 'ŋ 'yaa- -we 'zi 'ke 'bhæ mæe mu 'e 'kpen 'le, 'ka 'yaa- nu gole 'drunyan 'e 'gbu 'yi.

¹¹ 'N 'yaa- 'kela 'pele 'bhæ -le -yaa doo 'ke mæe 'la zan 'a pe -a 'gbu ma doo -yoo -ke Zesu 'yi ni 'le, 'bhæe- 'ke -yoo -za 'yoo- mu 'læe- kle 'zi: -yanbhooa oo, -goli' 'flen oo, yogbale oo, mæe -zwanwole oo, -wæen dele oo 'bhæe- -faan. 'Ka 'pegee 'bhæ zan laa pebhlele 'eke- ta -titi.

¹² 'Bhæe- mæe 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi, 'mi 'an pe woye laa 'ke 'mu 'kitikanle 'le. -Waanbhaa' -le nu 'bhæ zan mu 'e 'kitikanle. 'Duŋ- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o 'kaa- 'klankeba 'e 'yi, 'ka so 'mu -laa' -za 'yoo- mu 'kitikanle.

¹³ Mæe 'la zan mu 'kpale- laa -o -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'bhæ zan mu 'e 'kitikanle. -A yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo: «-Ka mæe 'yoo- 'e go 'ka 'plen-.»

6

Zesu 'yi mu geza 'eke- 'le -klu ta 'bhæ 'laa -o 'ke -za 'trele- 'le

¹ 'Ke -za do -o 'ka do 'pegee 'bhæ næne- do 'plen-, -mele -kla 'bhæe- waa ge 'bhæ -za 'e 'yrebagole -Waanbhaa' a mæe 'wenj mu 'e ba; 'bhæe- -o ge mæe 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu -la ba εε?

² 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a mæe 'wenj mu 'e -o nu 'drunyan 'yi mæe mu 'e 'kitikanle εε? 'Bhæe- 'ke 'ka mu -le nu 'drunyan 'læe- 'yi mæe mu 'e 'kitikanle, -mela ma 'bhæe- 'ka 'laa so 'kaa- -za sane- mu 'e 'yrebagole 'ka 'gbu 'plen- εε?

³ 'Bhæe- 'ka 'laa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -koo' mu nu -mleke' mu 'e 'kitikanle εε? 'Bhæe- -mela ma 'ke -za 'ke □wlaa 'ka 'plen- 'tre ta -ge, 'ka 'laa so 'bhæ -za 'e 'yrebagole 'ka 'plen- εε?

* 5:5 5.5 Zesu 'yi mu -lwa mu 'e ba 'ke -o -yaa mæe do gbin -o plen- -za 'yoo- klele ma, -o -yaa pe doo -o 'bhæ zan 'e gbekpa- -Setran' koo. 'Bhæ zan 'e -gbinza' 'e -o plen-, 'bhæ 'win 'yaa- doo 'ke -zadowæe do 'bhæ zan 'e ma, 'bhæe- -e ploos 'bhæ -za 'yoo- 'e ma 'ke -ya zru niina- -Waanbhaa' ba.

⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke -za do -wlaa 'ka 'plen-, mɛɛ 'la zan mu laa -o Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ ba, -mɛla ma 'ka mu -la si 'kaa- -za 'ɛ 'kitikan mu 'le ɛɛ?

⁵ 'Mi pe dɔɔ 'bhɛ -o 'ke -yralado maza 'le 'ka mu 'gbu ma. 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, -o sɔ -zadɔ' mi do -srɔwole 'ka plen 'ke 'bhɛ sɔ 'bhɛ -za 'ɛ 'yrebagole 'ka nɛnɛ- 'ɛ 'pegee 'bhɛ nɛnɛ- 'bhɛɛke do 'ɛ 'plen-.

⁶ 'E! -Za 'lirele- laa 'bhɛ 'le 'de! 'Ke Zesu 'yi mi do ge -a nɛnɛ- Zesu 'yi -bhɛɛke' do 'le -klu ta mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu ba.

⁷ 'Ke -za -wlaa 'ka 'plen-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -ja klɛlɛ 'ke -klu ta geza 'le; 'kaa zrɔn 'bhɛ ma 'bhii- 'ka 'laa -o 'taawo zii' 'bhii- Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'ɛ gbɛɛn-. -Mɛla ma 'ka 'laa sɔ -lebiile maza -yrɛn 'yikunle ɛɛ? 'Bhɛɛ- -mɛla ma 'ka 'laa to 'ke -o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen si 'fenfenj 'ka 'kɔɔ ɛɛ?

⁸ 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'ka mu 'gbu -le -lebiile maza klɛ, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ mu 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ si 'fenfenj; 'duŋ- 'ka 'bhɛ klɛ 'ka nɛnɛ- Zesu 'yi mu -la ni.

⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -lebiile maza mu klɛ, 'mu laa nu gele -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -wa 'ɛ ta ɛɛ? 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile: mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu oo, yogba mu oo, -yanbhɔɔyade mu oo, 'gwlaan- mu 'la -woo 'tanyɔɔn 'gwlaan- klɛ -o na 'le oo,

¹⁰ -faannii' mu oo, mɛɛ 'kɔɔ -glɔɔ mu oo, -wɛɛnde' mu oo, mɛɛ -zwanwo' mu 'pegee mɛɛ 'la zan mu balaa' mɛɛ mu ta 'bhɛɛ- -o 'mu 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ si fanjan- ma. 'Bhɛ zan mu 'ɛ do 'kpɔ 'laa nu gele -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -wa 'ɛ ta -titi.

¹¹ 'Ka 'ke 'yaa- 'bhɛɛ mɛɛ -glɔɔn mu 'ɛ 'le 'elwale -sɔ. 'Duŋ- -zɔn, Zesu 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ □fia 'ke -a yien 'le, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'ka □kpaɛ 'edanɔma -yaa' pɛ mɛɛ 'wenj mu 'le. -E 'ka □kla mɛɛ -ledɔɔle mu 'le -a -yrɛ 'yi Mɛɛzan Zesu Krisi 'to 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee Lii 'Wenj 'ɛ 'le.

*Zesu 'yi mu 'fle 'ɛ -yoo 'ke *Lii 'Wenj 'ɛ 'yaayrɛ- 'le*

¹² 'Ka 'ke mu 'a pe dɔɔ: «-Za 'kpensee klɛ 'senj 'o ni». 'Duŋ- 'mi pe dɔɔ -za 'kpen 'laa -o 'elrele bhaaplenj ma. 'Mi sɔ -a pele- 'ezin- dɔɔ: «-Za 'kpensee klɛ 'senj -o 'ɲ 'ni bi». 'Duŋ- 'naa nu a 'tolɛ- 'ke 'ɲ klɛ pɛ 'kɛdo- 'kpɔ a lu 'le.

¹³ Mɛɛ 'ke mu 'a pe 'ezin- dɔɔ: «-O pebhle mu □kla mɛɛ vi -la 'kaama-, 'bhɛɛ- -o vi □kla pebhle -la 'kaama-». Wlan -le 'bhɛ 'le, 'duŋ- -Waanbhaa' nu 'woo- pɛ ple 'ɛ 'kpen 'siele-. Waa bhaaplenj 'fle 'ɛ klɛlɛ -yanbhɔɔya klɛle 'kaama. Mɛɛ 'fle 'ɛ -yoo 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a pɛ -la -le, 'bhɛɛ- 'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' -le 'a zan 'le.

¹⁴ 'Yee- -Waanbhaa' 'la Mɛɛzan Zesu -bwela gale ba, -e nu -kɔɔ' mu bwɛle 'ezin- gale ba -yaa' -glɔɔla 'ɛ 'le.

¹⁵ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle mu 'ɛ 'wole- 'ke Krisi 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'le ɛɛ? 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ɲ sɔ Krisi 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'le ɛɛ 'sile 'bhɛɛ- 'ɲ 'mu klɛ 'ke gwɛn -glin -le do dɔpɛ mu 'le ɛɛ?

¹⁶ 'Bhɛ 'laa sɔ klele- titi! 'Bhɛɛ- 'ka 'laa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke mɛɛ 'la zan 'pegee gwɛn -glin le do -kpaɛ do ma, -o mɛɛ ple klɛ 'fle do 'kpɔ -la -le ɛɛ? -Amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Woo- mɛɛ ple 'ɛ -o nu klɛlɛ mɛɛ 'fle do 'kpɔ 'le.»

¹⁷ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan 'pegee Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma, 'bhɛ zan 'ɛ 'pegee Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kpeeledan gbeya 'ɛ klɛ do 'kpɔ.

¹⁸ -Kaa klɛ gbɛ 'ɛ 'kpen ma 'ke 'ka ploɔ -yanbhɔɔya maza ma! Bhaaplenj -za 'yɔɔ- -glɔɔn 'bhɛɛke mu 'la klɛ, 'bhɛ mu -o bhaaplenj 'fle 'ɛ -goma'. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -a 'gbu □naa -yanbhɔɔya klɛle ni, 'bhɛ zan 'ɛ -e -za 'yɔɔ- -la klɛ 'zi -a 'gbu 'fle 'ɛ ni 'bhɛɛ gbɛɛn- bhɛ.

¹⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle 'e 'bhe -le 'ke Lii 'Wen' 'e yaayre 'e 'le ee? 'Yee- Lii 'Wen' 'la -yoo 'ka 'yi; 'bhe- -Waanbhaa' -le 'a Ɔnaa 'ka ni. 'Kaa- pe laa 'ka 'gbu' le.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'egbenele, Zesu gale 'e ma. 'Bhela-zayile, -ka -Waanbhaa' -ledɔ' -a ma 'ka 'fle 'e 'le.

POLU -O KORENTI ZESU 'YI MU 'E WAA -JAN MU 'E ZIKPA' ZII'

7

Polu -jan 'la Ɔwoa gwɛnna yaaza 'e ba zayi'

(Matie 19.3-12)

¹ 'Ka -za 'la 'yilɔkpa'a 'ɲ ma 'kaa- 'sɛwe 'e 'yi, 'ɲ 'yoo- zan 'bhe- 'mabɔle 'ka ni -ge. 'Mi 'kpee ma, 'ke 'gwlaan- do laa le 'sile-, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le.

² 'Dun-, 'kooko- 'ke -yanbhɔɔya maza laa kle 'ka 'plen-, 'bhe mabhaabho 'ke 'gwlaan- 'kpen do do le si; 'bhe- 'ke le 'kpen do do yalaa' gwɛnna.

³ 'Bhe ya 'e 'yi, le -nɔɔ kleza -o 'kela 'le, -e 'bhe kle -a na ni; 'bhe- 'le 'e 'bhe kleza -o 'kela 'le, 'bhe 'bhe kle 'bhe Ɔnɔɔ 'e ni.

⁴ -Amasroyi le 'e 'gbu a pe laa 'ke -a 'gbu 'fle 'e 'le, -a -nɔɔ -la pe -le 'bhe 'le. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, le -nɔɔ 'e 'bhe a pe laa 'ke 'bhe 'gbu 'fle 'e 'le, -a na -laa' pe -le 'ke 'bhe 'le.

⁵ 'Ka 'laa 'ka -bangole 'eke- 'yi, 'fɔke 'ka mee ple 'a Ɔkpa'a do ma dɔɔ 'ka -o 'waati sa klele- 'ka 'seriwole 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- 'bhe bla'an, -ka nu bo 'eke- 'yi, 'kooko-, 'ke 'ka gbe laa sɔ 'ka 'gbu 'yikunle ta, -Setran' 'laa nu 'ka 'ɛkanle, 'bhe- 'ka balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.

⁶ 'N' 'bhe -jan 'e 'wo zii' 'ka ni 'ka 'liale- drɔɲ -la -le, 'naa 'pele- 'ka 'taawo 'bhe zi kpanma.

⁷ 'Ke -yoo 'an pe 'le, 'mi -o -a zi 'bhii- mɔkpen' bo -o -gbaakɔɔ' 'le 'bhii- 'mi bogbeya 'e gbɛɛn-. 'Dun- -kɔɔ' 'kpen do do 'sen' do -la -srɔɔwoa -Waanbhaa' 'kɔɔ: -e -za 'e do kle 'sen' Ɔnaa mee do ni, 'bhe- -e -za 'bheke do kle 'sen' Ɔnaa mee -bheke' do ni.

⁸ 'N' sɔ -jan yeke- 'la 'wole -gbaakɔɔ' mu 'pegee gla'anle mu 'e ni 'bhe -le -ge dɔɔ: 'Ke -o bo -o do -kplɛn 'le 'bhii- 'mi bogbeya 'e gbɛɛn-, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le.

⁹ 'Dun- 'ke -wa Ɔya 'bhii- waa sɔ -o 'gbu 'yikunle, 'bhe bhla 'e ba, -o le 'pegee gwɛn' 'si. -Amasroyi le 'sile- 'pegee yaale gwɛnna 'bhe mabhaabho -gbakɔɔya ta, 'kee bo -a -lɔɔ 'papa' 'e 'le 'e ma.

¹⁰ 'N' 'yoo zan -jan 'lɛɛ- 'bhe- 'wole- le zan mu 'pegee gwɛnna le mu ni ('bhe -jan 'e 'bhe 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu ba; Mɛɛzan -la wojan -le 'bhe 'le), 'bhe -jan 'e 'bhe -le dɔɔ: 'Ke le 'la 'bhe yaale -o gwɛnna, 'bhe 'laa gole 'bhe Ɔnɔɔ 'e 'kɔɔ.

¹¹ 'Ke gwɛnna le 'la 'bhe -gwa 'bhe Ɔnɔɔ 'e 'kɔɔ, 'bhe le 'e 'bhe 'laa yaale gwɛn -bheke' pla; 'kebhlale, -o 'pegee -a -nɔɔ -benɲo' do ma, 'bhe- -e nu gbe drɛɛwo yaale 'bhe 'kɔɔ. 'Bhe- 'dun-, 'gwlaan- 'e 'bhe 'laa 'ploole- 'bhe 'na ma 'ezin-.

¹² 'Bhe- 'ɲ sɔ 'kela 'wole mee -vin mu 'e ni ('bhe -jan 'e da 'zi 'mi 'gbu -la ba, 'naa 'pele- dɔɔ Mɛɛzan -le 'bhe Ɔkpa'a 'mi 'lii) 'bhe -jan 'e 'bhe -le dɔɔ: 'Ke Zesu 'yi mi 'gwlaan- do na laa -o Zesu 'yi, 'dun- 'ke -a na 'e -dwa -a -la 'kaa 'bhe -o bole- -a 'kɔɔ, yaa 'ploole- 'bhe ma -titi.

¹³ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ke Zesu 'yi le do -nɔɔ -laa -o 'ke Zesu 'yi mi 'le, 'bhe- 'ke 'bhe Ɔnɔɔ 'e -dwa -a -la dɔɔ 'bhe le 'e bo -a 'kɔɔ, 'bhe Zesu 'yi le 'e yaa gole -a -nɔɔ 'kɔɔ.

14 -Amasroyi le □nɔɔ 'la 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, -o 'pegee -a na 'kpale- 'la -yoo do ma, -a -bɛɛnle' -o -Waanbhaa' -din -a na 'ε -zayi'. 'Bhɛɛ- le 'la 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, 'bhe 'pegee 'bhe □nɔɔ 'kpale- 'la -yoo do ma, 'bhe -bɛɛnle' -o -Waanbhaa' -din 'bhe □nɔɔ 'ε -zayi'. 'Kebhlaale, -o -nɛ mu 'ε 'mu 'laa -yaa nu klele -Waanbhaa' a pɛ 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -o yape mu 'ε do -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'la 'le bhe, 'woo- mu 'ezin-, -woo 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le.

15 'Duŋ- 'kee- □kla le 'ε 'bhɛɛ- 'le oo, 'kee- □kla -a -nɔɔ 'ε 'bhɛɛ- 'le oo, 'ke 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -o -a zi 'bhii- -e gwɛnna yaale 'ε 'kan, -wa 'to -ya 'kan. 'Ke -ya □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kee- □kla Zesu 'yi mi -nɔɔ 'ε 'bhɛɛ- 'le oo, 'kee- □kla Zesu 'yi mi le 'ε 'bhɛɛ- 'le oo, 'bhe bhle laa kle -li -a ma gwɛnna yaaza 'ε 'kɔɔ; -amasroyi -Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- 'ke -kɔɔ' bo yilabla -la -yi.

16 Wlan 'ε ni, 'bhi Zesu 'yi le, 'yaa 'yaango 'bhii- 'e □nɔɔ sɔ 'sii Zesu dɔle- 'bhi -la -zayi' εε? 'Bhɛɛ- 'bhi Zesu 'yi mi 'gwɛlaan-, 'yaa 'yaango- 'bhii- 'e 'na sɔ 'sii Zesu dɔle- 'bhi -la -zayi' εε?

'Taawogbeya 'la sɔ -Waanbhaa' ni

17 'Duŋ-, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do -gbaa 'seŋ yeke- 'la ba, 'bhe 'pegee -e 'ka 'siila- 'waati 'la ba dɔɔ 'ka kle -yaa' pɛ 'le, 'ka 'kpen do do -yaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka bo 'bhe bogbeya do 'kpɔ 'ε 'yi 'te. 'Ke 'ŋ -ja Zesu 'yi mu -lɛdo' 'oo -lɛdo' 'la ba, 'ŋ -o daan 'bhɛɛ- 'jan do 'kpɔ 'ε 'le.

18 'Ke -Waanbhaa' mɛɛ do -siila 'ke -a wlale -o 'klɛɛn 'yi, 'bhe zan 'ε bo 'bhe bogbeya 'ε 'yi. 'Duŋ-, 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan -siila 'ke yaa wlale -li 'klɛɛn 'yi, 'bhe zan 'ε yaa pele dɔɔ -e wlale- 'klɛɛn 'yi.

19 'Kee- □wɛlaa 'klɛɛn 'yi oo, 'ke 'yaa wlale 'klɛɛn 'yi oo, 'bhe 'laa -za 'ke kle. 'Kɛla 'bhe -o -a -yi 'egɔɔle, 'bhe -le 'kee -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'kɔsɔkɔn.

20 -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do 'siila- 'ka 'yaa- bogbeya 'la 'yi, -ka bo 'bhɛɛ- bogbeya 'ε 'yi 'te.

21 'Ke -Waanbhaa' 'e 'siila- 'ke 'yoo- 'ke lu 'le, 'yaa 'bhe 'ŋgamiwolɛ. 'Duŋ- 'ke 'bhe 'seŋ -o 'e ni 'kee sɔ klele- □kɔ 'le, 'bhe kle.

22 'Ke Mɛɛzan mɛɛ 'la zan -siila 'ke 'bhe zan -o 'ke lu 'le 'bhe bhla 'ε ba, 'bhe zan □kla □kɔ 'le, 'bhɛɛ- -yoo Mɛɛzan a pɛ 'le. 'Bhe kɛgbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, 'ke Krisi mɛɛ 'la zan -siila 'ke -yoo 'ke □kɔ 'le; 'bhe zan 'ε □kla 'ke Mɛɛzan a pɛ lu 'le.

23 -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'ebebele, 'bhɛla- -zayile, 'ka 'laa klele bhaapɛŋ 'kedo- 'kpɔ a lu 'le.

24 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do -siila bogbeya 'la 'yi, -ka bo 'bhɛɛ- bogbeya 'ε do 'kpɔ 'ε 'yi.

-Gbaakɔɔ' mu 'pegee glaanle mu a -za

25 Mɛɛ 'la zan mu laa le 'sile- -li 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu laa yaale -li gwɛnna, 'mi sɔ 'kɛla 'pele 'mu ni, 'naa 'pele- dɔɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' -le -jan -kpaa 'ŋ 'lii -o ni; 'duŋ- 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'gbu 'kpeejan- -la wo 'zi 'ka ni. 'Duŋ- Mɛɛzan -Waanbhaa' kɛlawoa 'ewlanle 'mi ma, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'ka kpa 'mi 'wojan- 'ε 'yi.

26 -Zɔn 'waati 'ε kɛlawoa 'egɔɔle bhe, 'ŋ zi jan 'ε 'bhe -le -gɛ: 'kɛla 'bhe -o 'mi 'yrɛ 'yi -za 'lrele- 'le 'bhe -le dɔɔ mɔkpen' bo 'mu 'gbu bogbeya 'ε 'yi.

27 'Ke le -o 'e 'kɔɔ, 'yaa 'ploole- 'e 'na 'ε ma. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke 'yaa le 'sile- -li, 'yaa 'pele- dɔɔ 'e le 'sile.

28 'Duŋ- 'kee le □sia, 'yaa -za 'yɔɔ- klele 'bhe 'le. 'Bhɛɛ- 'ke -gblane do yalaa' gwɛnna, 'bhe 'laa -za 'yɔɔ- klele 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ 'la zan mu le 'pegee gwɛn si, 'trɛbhɔ -o 'mu ma. 'Bhɛɛ- 'ŋ 'yoo -a zi 'bhii- 'bhe 'trɛbhɔ mu 'ε 'kan 'ka ma 'egbɔɔnle.

²⁹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'mi sɔ 'kela 'pele 'ka ni, 'bhe -le dɔɔ 'drunyan 'yan bhla 'ɛ □bhwa -wa -din. 'Bhɛɛ- 'kee- san -zɔn ma, 'ke le mu -o 'gwlaan- mu 'la 'kɔɔ, 'mu bo 'bhii- le laa -o 'mu 'kɔɔ.

³⁰ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o wisi' zii', 'mu bo 'bhii- 'mu wleyisriwole laa -o. 'Ke mɛɛ 'la zan mu -o zrukpa' 'yi, 'mu bo 'bhii- 'mu zrukpaale laa -o. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu pɛ mu lɔ, 'mu 'a kle 'bhii- pɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'mu 'kɔɔ.

³¹ Mɛɛ 'la zan mu -o 'drunyan 'yi -trɔn mu 'ɛ -glin 'zi, waa -o 'kpale- 'bhe -trɔn mu 'ɛ ma. -Amasɔyi 'drunyan 'pegee -a -yi pɛ mu 'ɛ 'kpen -o 'ke 'kanpɛ- 'le.

³² 'Mi 'gbu -o -a zi bi 'bhii- 'ka 'laa pɛ 'kedo- 'kpɔ 'ngamiwole. 'Ke le laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'ɛ 'wla Mɛɛzan -Waanbhaa' a pɛ -za mu 'ɛ 'bhe mu -la -yi; 'bhɛɛ- -ya 'gbu 'sɔ yɛ glin Mɛɛzan -Waanbhaa' ni.

³³ 'Dun- 'ke le -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'ɛ wla 'drunyan ta za mu -la -yi. -Ya 'gbu 'sɔ yɛ glin -a na ni.

³⁴ 'Bhe kɛgbeya 'ɛ 'yi, -a nii- 'ɛ 'yicienle -o pɛ plɛ -la plɛn-: -a na 'pegee -Waanbhaa'. 'Bhe kɛgbeya do 'kpɔ 'ɛ 'yi 'ezin-, 'ke -gblanɛ 'la 'bhe 'laa yaale -li gwɛnna, 'bhe 'bhe 'nii- 'ɛ wla Mɛɛzan -Waanbhaa' a -za mu -la -yi. -Ya zi 'bhii- -e kle -Waanbhaa' a pɛ 'le -a nii- 'pegee -a 'flɛ 'ɛ 'kpen 'le. 'Dun-, 'ke le 'la 'bhe 'yaale- -o gwɛnna, 'bhe 'bhe 'nii- 'ɛ wla 'drunyan ta za mu -la -yi; 'bhɛɛ- -ya 'gbu 'sɔ yɛ glin -a -nɔɔ 'ɛ 'bhɛɛ- ni.

³⁵ 'N 'yoo- jan 'la 'wo zii' bhe, 'bhe -o 'ka 'gbu 'nrayiza -la -le, 'dun- 'naa- -o -jan bhee bo yɛ glin 'zi 'ka 'lɛɛ. 'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'taawogbeya 'la 'bhe lele, 'ka 'bhɛɛ- 'si, 'bhɛɛ- 'ka bloole kle Mɛɛzan -Waanbhaa' ma 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le.

³⁶ 'Ke □zwan do dole -o -gbla do zi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe le 'ɛ 'lɔɔ -o dɛ 'zi 'egloole; 'bhɛɛ- 'ke -ya □ya 'ke yaa 'bhe 'silɛ- -a na 'le, -e nu -za 'yɔɔ- -la klele 'bhe gbɛɛn- bhe, 'mi pɛ dɔɔ -woo 'eke- 'si 'bhii- -a -lɔɔ -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -za 'yɔɔ- laa 'bhe 'le 'ke -ya bhele 'ɛ □sia -a na 'le.

³⁷ 'Dun-, 'ke □zwan do 'a □kpa' -a 'gbu 'kpee -a nii- 'ɛ 'kpen 'le dɔɔ yaa -o le 'silɛ, 'bhɛɛ- 'ke waa 'bhe 'wlalɛ- -a zi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -daa -a 'gbu ba dɔɔ -ya 'gbu zru maza 'ɛ 'yikunle. 'Ke 'yaa- -a bhele 'ɛ 'silɛ- -a na 'le; -e -za 'lɛle- -la -kla 'bhe 'le bhe.

³⁸ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu 'bhele- 'ɛ □sia 'ke -a na 'le, -e -za 'lɛle- -la □kla 'bhe 'le bhe. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan laa -a 'bhele- 'ɛ 'silɛ- -a na 'le, 'bhe kleza 'ɛ mabhaabho 'kela 'bhe 'bhe 'bhele- 'ɛ □sia 'bhe 'na 'le 'bhe a pɛ 'ɛ ta.

³⁹ 'Le 'tɔle- le, 'ke -a -nɔɔ 'laa galɛ -li, 'ke -waa' gwɛnna yaaza laa 'kanle- -li 'yee- 'pegee -a -nɔɔ 'plɛn-. 'Dun- 'ke -a -nɔɔ 'ɛ -gaa, 'ke yaale -swa -a ni 'gwlaan- -bhɛɛke' 'kɔɔ, -e 'bhɛɛ- kle; 'dun- -e yala- Zesu 'yi mi -la 'kɔɔ.

⁴⁰ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke 'bhe le 'ɛ yaa yaale gwɛn -bhɛɛke' pla, -a zrukpaale nu klele 'egbenele 'ke 'bhe kan -a yaale ma gwɛn -bhɛɛke' pla ta. 'Mi 'gbu -la zi jan -le 'bhe -jan 'ɛ 'le bhe; 'dun- 'mi 'gbu 'kpeejan- 'ɛ -yoo 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wɛn 'ɛ zru maza 'ɛ gbɛɛn-.

8

Yogba wi bhleza

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, -kɔɔ' zan yogba wi mu bhleza 'ɛ 'bhɛɛ- ba janwole -gɛ. 'Kaa pɛ dɔɔ: «-zayaangole -o 'o 'kɔɔ». 'Dun-, 'bhe -zayaangoleya -gloɔn 'ɛ 'bhe -le 'a kle 'zi 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'gbu magbaande 'zi, 'bhɛɛ- 'dun-, 'soniya 'ɛ 'bhe -le fangando mɛɛ a 'kpaleya 'ɛ ta.

² 'Ke mɛɛ 'la zan 'a pe -a 'gbu 'kpee dɔɔ -e -zayaango, 'ali- -zɔn, 'bhe zan a -zayaangoleya 'ɛ 'bhe 'le 'laa 'pale- -li.

³ 'Dun-, 'ke -Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, -Waanbhaa' 'bhe zan 'ɛ dɔ.

⁴ 'Ka 'η 'lɔkpaɔ yogba wi mu bhleza 'la ba -zayi' dɔɔ 'ke -kɔɔ' sɔ -o bhlele-taa- 'ke -kɔɔ' 'laa sɔ -o bhlele-. 'Wa 'yaango- 'bhii- yo laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

⁵ Mɛɛ 'ke mu -Waanbhaa' 'tɔkpa- lafle' 'yi pɛ mu 'pegee 'trɛ ta pɛ mu ma. Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'bhe zan mu 'kpee ma, <-waanbhaa'> -bebe -o, 'bhe 'pegee <mɛɛzan- -bebe -o 'trɛ ta 'pegee lafle' 'yi.

⁶ 'Dun- 'o mɔɔ 'kpee ma, -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ɛ 'bhe -o do 'kpɔ: 'bhe -Waanbhaa' 'ɛ 'bhe -le 'ke -kɔɔ' De 'le. 'YeLe- pɛ 'kpen □kla, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma 'yela- ni. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -o do 'kpɔ, 'bhe -le 'ke Zesu Kɛri 'le. Pɛ 'kpen □kla 'bhe -la -glɔɔya' 'yi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma 'bhe -la 'srɔyi.

⁷ 'Dun- mɔkpen' 'laa 'bhe wlan 'ɛ dɔ. Mɛɛ 'ke mu □mwa yo mu gbale zi 'ke 'bhe nu 'tɛnlɛ- -zɔn ma, 'bhɛɛ- -o wi mu 'la go yo mu 'ɛ ni 'sraka 'le, -o 'mu bhle. Waa -o 'egloole -o 'gbu 'nii- 'ɛ 'yi bhe, -woo 'gbu 'kpee 'ɛ 'trindɔ- 'bhe yogba wi mu 'ɛ 'bhlele- 'le.

⁸ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- pɛbhle laa sɔ 'o 'mabɛɛnle -Waanbhaa' -din. 'Ke 'waa yogba wi mu bhlele, 'bhe 'laa -za 'ke kle; 'bhɛɛ- 'ke 'woo- □bhla, 'waa nu -za 'kedo- 'kpɔ 'srɔɔwole 'bhe ma.

⁹ 'Dun-, 'bhe -za mu 'ɛ 'yi, -ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'kaa- mapɔɔnleya 'ɛ kle 'bhe zan mu 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

¹⁰ -Amasrɔyi, 'bhi 'la 'bhi 'bhe -za mu 'ɛ dɔ, 'ke mɛɛ 'la zan laa -o 'egloole 'bhe a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'ɛ □ya pɛbhle yrɛ nɔɔ- yogba 'fɛ 'ɛ □la; yaa nu 'zoo 'nale- -a 'gbu ni 'kee- yogba wi mu bhle ɛɛ?

¹¹ 'Ke 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, Kɛri -gaa mɛɛ 'la zan ni, 'yaa- zayaangoleya 'ɛ yaa nu klele 'bhe zan 'ɛ 'ni pɛ 'le ɛɛ?

¹² 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, 'e -za 'yɔɔ- -la □kla 'ɛ nɛɛnɛ- mu 'ɛ ni bhe, 'yoo- yakla- 'ɛ 'yaanmiwoza -la □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasrɔyi waa -o 'egloole waa 'kpaleya 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ezin- 'e -za 'yɔɔ- -la -kla Kɛri ni 'bhe gbɛɛn- bhe.

¹³ 'Bhɛla- -zayile, 'ke pɛbhle do -la -zayi' 'bhɛɛ- 'mi 'η nɛɛnɛ- do baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, 'naa nu wi bhlele 'ezin- -titi; 'kooko- 'naa nu klele 'η nɛɛnɛ- 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

9

Zesu 'winbɔwo mu 'ɛ -waa' ye 'ɛ ma -trɔn

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'kpee ma 'η bole laa -o 'η 'gbu ma ɛɛ? 'Naa- -o 'ke Zesu a 'winbɔwo mi 'le ɛɛ? 'Naa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu 'yele- kpataakpa ɛɛ? 'Ka mu 'gbu -le 'laa -o 'mi ye 'la □woa Mɛɛzan Kɛri ni, 'bhe ma -trɔn 'ɛ 'le ɛɛ?

² 'Ali- 'ke mɛɛ 'ke mu laa -o dɔle- -a -la 'ke -o 'mi kun 'bhii- Kɛri a 'winbɔwo mu 'ɛ do, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o 'ke 'bhe 'le kpataakpa. -Amasrɔyi 'ka -o 'ke Zesu 'yi mu 'la 'le bhe 'bhe -le 'a zɔn mɛɛ mu ni 'bhii- 'mi -o 'ke Kɛri a winbɔwo mi 'le.

³ Mɛɛ 'la zan mu 'mi 'tɔ 'yɔɔ- pɛ 'zi, 'mi 'η 'gbu ta gwledan 'bhe zan mu ba gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴ 'Mi -o 'bhe zan mu 'ɛ 'lɔkpaɔ dɔɔ: 'Woo- ye 'la 'wo zii' Kɛri ni, 'bhe 'seɲ 'laa -o 'o ni 'ke 'woo bhlepe 'pegee 'o mi -yi 'srɔɔwo- 'bhe ye 'ɛ ma ɛɛ?

⁵ 'Bhɛɛ- 'bhe 'seɲ 'laa -o bi 'o ni 'ke 'woo nɛɛnɛ- Zesu 'yi 'le 'ke si 'o na 'le, 'bhɛɛ- 'bhe ge 'o zi 'bhii- Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'ɛ 'pegee Mɛɛzan Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Piri mu 'a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe ɛɛ?

6 Taa- 'mi 'pegee Banabasi, 'o mɔɔ do -kplɛn 'kpo -le yewo, 'bhɛɛ- 'waa 'o 'gbu 'lɛbɔ- pɛ -srɔɔwo 'bhe ma ɛɛ?

7 -Srɔɔwe' mi 'ɛ -dele -gɔli' siɛ 'bhe 'gbu ta ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele pɛbhe bɔ 'bhɛɛ- yaa 'bhe bhaa bhle ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de 'gbu -le dri -lɛdo' balaa', 'bhɛɛ- yaa 'bhe dri -yon 'yi 'ɛ 'ke mi ɛɛ?

8 'Mi -jan mu 'la Ɔwoa bhe, waa da bhaaplɛɲ mu a 'sinii ta za mu 'te ba. 'Dun- -o da *Moizi a 'toɲ mu 'ɛ ba 'ezin-.

9 Wlan 'ɛ ni, Moizi -Waanbhaa' a 'toɲ 'lɛɛ- yɔɔndia- dɔɔ: «'Ke dri 'ɛ -yoo pɛbhe mu 'ɛ 'taan 'zi -a gaan -la bhla 'la ba, 'yaa 'lii 'ɛ 'yrelɛ-» 'Bhe klɛgbeya 'ɛ 'yi, 'o sɔ -a pele dɔɔ -Waanbhaa' -o dri mu yienkan' zii' ɛɛ?

10 Taa- yaa 'bhe -jan -gloɔn 'ɛ 'wɔle- -kɔɔ' mu -la ba zayi' bhe ɛɛ? Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'o 'bhe -jan 'la bhe 'bhe yɔɔndia- -kɔɔ' mu -la ni, -amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -o gba 'kpa zii', 'bhe 'yri bole -o -a ta 'bhii- -e nu pɛ -srɔɔwɔle 'bhe gba 'ɛ 'yi. 'Bhe klɛgbeya do 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o pɛbhe 'saan zii', 'bhe 'yri bole -o -a ta 'bhii- 'bhe dɔ nu klele pɛbhe 'ɛ ba 'ezin-.

11 'O -Waanbhaa' a -jan 'la Ɔwoa 'ka ni, -e -kla 'bhii- 'o *Lii 'Wɛɲ 'ɛ kleza -lɛle' mu -la Ɔbwa 'ka 'yi 'bhii- -o pɛbhe mu bɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'trɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke 'o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ke 'srɔɔwoa Ɔ 'o 'lɛbɔ- pɛ 'le, 'bhe -o 'ke -za 'lɔgole 'le ɛɛ?

12 'Ke mɛɛ 'ke mu sɔ 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'srɔɔwɔle, 'bhe 'seɲ 'laa -o bi 'o mɔɔ ni 'ke 'o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'ke 'srɔɔwo- ɛɛ? 'Dun- -o mɔɔ 'gbu -le 'laa -yaa sɔ bi 'bhe pɛ mu 'ɛ 'srɔɔwɔle 'ka 'kɔɔ 'bhe zan mu -lɛɛ 'ɛlwale 'pɛ ɛɛ? 'Dun- 'waa 'bhe klele. 'Bhɛɛ- drɔɔn' 'o -yɛɛn 'kpen 'yikwan Ɔ, 'kooko- 'waa -za 'kedo- kle 'ke 'bhe kle Krisi a -Jan 'Nrale- 'ɛ 'lɛbhulape 'le.

13 'Ka 'gbu 'a 'yaandɔ- 'bhii- mɛɛ 'la zan mu yewo -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ Ɔla, -woo 'gbu 'bhle pɛbhle -srɔɔwo' 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ Ɔla yewole 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu 'sraka mu 'ɛ kpa 'srakagoyrɛ 'ɛ Ɔɔɔɔ 'bhe zan mu dɔ -o 'woo- 'sraka gope mu 'ɛ ba.

14 'Bhe klɛgbeya do 'ɛ 'yi, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a 'lɛdulaa dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo zii', 'mu 'mu 'gbu 'lɛbɔ- pɛ mu -srɔɔwo' 'yee- Jan 'Nrale- wole 'ɛ ma.

15 'Dun- 'mi -Jan 'Nrale- 'la Ɔwoa 'ka ni, 'naa pɛ 'kedo- 'kpo 'kunyɛ- -glinle' 'ka 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- 'naa -o 'lɛtrɛ 'lɛɛ- dɛ 'zi 'ka ni, pɛ 'ke 'srɔɔwo zayi' 'ka 'kɔɔ. -Amasɔyi 'mi -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolawoa 'ka ni 'ke 'naa pɛ 'kedo- 'kpo kun 'ka 'kɔɔ 'bhe ma, 'bhe -za 'ɛ 'bhe -o 'mi -baaza' 'le. 'Bhɛɛ- 'ke 'ɲ -gaa 'bhe sɔ 'ɲ ni 'ke 'bhe kan 'ke -o 'yee- 'ɲ -baaza' 'ɛ -gwa 'ɲ 'yi 'bhe ta. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa sɔ 'yee- 'ɲ 'gbu -baaza' 'ɛ gole- 'mi 'yi.

16 -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wɔle- 'ɛ, 'naa -o 'bhe kle 'zi 'ɲ 'gbu mazɔn zayi'. -Amasɔyi -Waanbhaa' -le 'ɲ Ɔkla -a wo mi 'le kpanɲa. 'Bhɛɛ- 'ke 'naa 'a 'wɔle-, 'ɲ ta -yɛɛn!

17 'Kee- kle bi 'bhii- 'ɲ -dwa 'yee- ye 'ɛ 'wɔle- -la 'ɲ 'gbu 'win ta, 'ɲ 'yaa- nu 'bhe ma -trɔn 'srɔɔwɔle. 'Dun- 'naa -a kle 'zi 'ɲ 'gbu 'win ta, 'ɲ 'yoo- -a kle 'zi -Waanbhaa' -la ni, 'bhɛɛ- 'yele 'a gbɛkpa- 'mi 'kɔɔ.

18 'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- bhe, 'mi a pɛ -trɔn -o -a ma 'ke -mela -le ɛɛ? 'ɲ zrukpaale 'la -yoo 'ke 'ɲ 'yoo- 'yee- -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo zii' mɛɛ mu ni bhaama 'ke 'naa pɛ 'kedo- 'kpo kun -o 'kɔɔ, 'bhe -le 'ke 'mi a pɛ -trɔn 'ɛ 'le.

19 'Naa -o mɛɛ 'kedo- 'kpo a lu 'le. 'Mi 'ɲ 'gbu Ɔkla 'ke mɔkɛn' a yewɔnɛ 'le, 'kooko- 'ɲ gbɛsɔ mɛɛ -bebe klele- ta 'ke Zesu 'yi mu 'le.

20 'Ke 'ɲ 'yoo- Zuufu mu plɛɲ-, 'mi 'ɲ 'gbu kle 'bhii- Zuufu mi do gbɛɛn-, 'kooko- 'ɲ sɔ -o klele 'ke Zesu 'yi mu 'le. Mɛɛ 'la zan mu 'taawo Moizi a pɛ 'toɲ mu 'ɛ ta, 'ke 'ɲ 'yoo- 'bhe zan mu 'ɛ plɛɲ-, 'mi 'ɲ 'gbu kle 'bhii- 'bhe zan

mu 'e gbɛɛn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele- 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Dun- wlan 'gbu 'e ni, 'naa- -o 'taawo zii' Moizi a pɛ 'toŋ mu 'e 'yi jan mu 'e 'mu ta.

21 'Bhɛ klegbɛya do 'e 'yi, 'ke 'η 'yoo- mɛɛ 'la zan mu laa Moizi a pɛ 'toŋ mu 'e do 'mu 'plɛŋ-, 'mi 'η 'gbu klɛ 'bhii- 'bhɛ zan mu 'e gbɛɛn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele- 'ke Zesu 'yi mu 'le. Waa pele doo 'naa -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'e 'klosikun; -amasɔyi, 'mi 'gbu -o 'taawo zii' Krisi a pɛ 'toŋ mu 'e 'mu -la ta.

22 Mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egloole -o 'kpaleya 'e 'yi, 'mi 'η 'gbu klɛ 'bhii- 'bhɛ zan mu 'e gbɛɛn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'ke mɛɛ mu -o doɔgbɛya 'la gbɛɛn-, 'mi 'η 'gbu klɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'kooko- 'kee- kla gɔnɛ- 'oo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'η sɔ -o 'ke mu gole- -za 'yi.

23 'Mi 'bhɛ -za mu 'e 'kpen klɛ 'zi -Jan 'Nrɛle- 'e 'bhɛɛ- -zayi', 'kooko- 'η sɔ -a ma 'duma mu 'e 'ke 'srɔwɔle.

24 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- blasan- mu 'e blasan- kpan 'e ta, -o 'kpen blasan zaabɔlele. 'Dun- -o ba mɛɛ do 'kpɔ -le -blasanle ma -jara 'e 'srɔwɔ- ɛɛ? 'Ka mu 'gbu 'ezin-, -ka do 'egloole 'kaa- 'kpaleya zi 'e ta 'bhii- bla zaabo mu 'e gbɛɛn-; 'kooko- 'ka 'sɔ 'bhɛ ma -trɔn 'srɔwɔle.

25 'Dun- blasan- mu 'e, 'ke -woo daan 'zi blasanle ma 'waati 'la ba, -o 'trebho 'e 'kpen -gloɔn kpa -o 'gbu ta. 'Dun- -o 'bhɛ klɛ -jara 'la 'srɔwɔ- zayi' 'bhii- 'bhɛ ma -sra 'le, 'bhɛ 'la 'bhɛ 'laa -o 'ke -mɔpɛ' 'le bhɛ. 'Bhɛɛ- 'dun-, -koo' mu -kooa' pɛ 'e klɛ -sra 'la 'bhɛ 'srɔwɔ zayi', 'bhɛ -o 'ke -mɔpɛ' 'le yikpensee ta.

26 'Bhɛla- -zayile, 'η 'yoo- blasan- 'zi; 'dun- 'η 'yɛ gbaanle -o 'an blasanle 'e 'leyanyɛ do 'kpɔ 'e 'bhɛɛ- ta. 'Naa -o 'an pɛ ye 'e 'wo zii' 'bhii- gbɛkpuŋ- gwledan mi 'la -ya gbɛkpuŋ- mu 'e blin 'zi -ploɔ zi bhaama.

27 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'mi 'η 'gbu 'kun zii' 'egloole, 'bhɛɛ- 'naa 'η 'gbu 'flɛ 'e zru maza klɛ; 'kooko- -a -leyan' bhla 'e zi, 'mi 'la 'mi -Jan 'Nrɛle- 'e □woa mɛɛ mu ni, -Waanbhaa' laa nu 'mi gole blasan- mu 'la -jara 'e 'srɔwɔwoa- 'mu ba.

10

Izraeli mu 'e 'taawogbɛya -kpe 'e ta

1 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, -za 'la □tian -koo' -gbɔɔ mu 'e ma -kpe 'e ta Moizi a pɛ 'waati 'e ba, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhɛ do 'ka 'kpee. -Waanbhaa' lafle' -gblɛn do -dwa -o 'kpen trala laanima, 'ke -yoo -o 'kan zi 'e zɔn -o ni 'bhɛ 'le. -Ya □kla 'bhɛɛ- -o 'kpen wɛyi- 'ten 'e takaa- 'taawolele -yɛntɛrɛ' -kpaɛ 'e ta.

2 -E -kla 'bhii- -woo 'kpen 'wiɛnfia□ 'bhɛ wɛyi- 'e 'pegeɛ lafle' -gblɛn 'e 'yi, -o 'kpen 'pegeɛ Moizi a 'kpaledomaya 'e 'yi.

3 -Waanbhaa' -o 'kpen -lɛbwa 'ke pɛbhle -gloɔn do 'kpɔ -la -le 'ke 'bhɛ da lafle 'yi, 'bhɛɛ- -o 'kpen 'bhɛ □bhla.

4 -Waanbhaa' -yi 'la □naa -o ni, -o 'kpen 'bhɛɛ- □mia. Wlan 'e ni, 'bhɛ -yi 'e 'yaa- da tɔ ŋgblo do 'kpɔ -la -yi vlɛ -saa 'e □la, 'bhɛ vlɛ -saa 'e □la tɔ ŋgblo 'e 'yaa- da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- ge 'zi -o zi yɛkpen- □nɔɔ. 'Bhɛ vlɛ -saa 'e- 'yaa- 'ke Krisi 'toomasie -la -le.

5 'Ali- 'bhɛ -za 'wlan mu 'e 'kpen klele bla- -Waanbhaa' 'koo -o ni, 'o -gbɔɔ mu 'e -bebe 'laa -Waanbhaa' zru maza klɛle. 'Bhɛla- -zayile, -o -le -gbɛnɛ do -gaa -bɔn 'e 'yi -kpe 'e ta.

6 'Bhɛ -za mu 'la □kla 'mu □kla -a zɔnɔpɛ 'le -koo' mu ni doo -koo' 'laa 'taawole 'eyɔle 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn-.

7 'Bhɛɛ- 'ka 'laa klɛle yogba mu 'le 'bhii- -o 'ke mu 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi doo: «Mɛɛ mu 'e -o -yalaa', 'bhɛɛ- -o pɛbhla- 'bhɛ 'pegeɛ -o -wɛɛn □mia. 'Bhɛ bla- 'ke -woo -wɛnle', 'bhɛɛ- 'ke -o 'srotanle waa yoo 'e ni.»

8 -Koo' 'laa -koo' 'gbu 'nale- -yanbhooya dele ni, 'bhii- -o 'ke mu 'a □kla gone- 'la gbēen-, 'bhē- -o 'waa mia do bhē yaga (23.000) -gaa -yrekpaa' do kpo 'e □la.

9 -Koo' mu 'laa Mēezan -yidanle 'bhii- -a 'ke mu 'a □kla gone- 'la gbēen- 'bhē- mle mu -o 'sonkpa- , 'bhē- -o -gaa.

10 'Ka mu, 'ka 'laa bole 'ka 'la ma janwole ma mēē mu ma 'ka 'le □la, 'bhii- -a 'ke mu 'a □kla gone- 'la gbēen- 'bhē- -si 'kun -mleke' 'e 'bhē -o 'kpen □dia.

11 'Bhē -za 'yoo- -gloon mu 'la bhē, 'mu □tian -koo' -gboo mu 'e ma, 'kooko- -mu kle -za zronpe 'le -koo mu ni. 'Bhē- -woo yoon dia- 'sewe ta, 'kooko- -o kle -koo' mu 'kpeeleanpe mu 'le, -koo' mu 'la 'ke 'drunyan 'leyan yi 'e □bhwa gban -koo' mu -din bhē.

12 'Bhēla- -zayile, 'ke mēē 'la zan 'kpee ma 'bhē -o 'egloole 'bhē a 'kpaleya 'e 'yi, 'bhē zan 'bhē 'yrekpa 'bhē 'gbu ba 'elrele; 'kooko- yaa baale -za 'yoo- 'yi.

13 -Setran' -o -yidan' maza mu 'la kle 'zi 'ka ni, -e bhaapleŋ -vin mu 'e 'kpen 'yidan- 'zi 'bhē- gbēen-. 'Dun- -Waanbhaa' 'la yaa -liiwli' maboo -titi, 'bhē 'laa nu -a 'tole- 'ke -Setran' 'ka 'yidan- 'ke 'bhē ge 'kanle- 'kaa- fangan- yēke- 'e ta. 'Ke 'ka 'yidan- bhla 'e □bhwa -Setran' 'koo, -Waanbhaa' nu 'bhē yēke- fangan- 'nale- 'ka ni, 'kooko- 'ka so -Setran' a -yidangbeya 'e 'yikunle, 'bhē- 'ka go 'bhē 'yi.

-Waanbhaa' a mēē mu 'plooz- yogbale ma

14 'Bhēla- -zayile, 'η 'yienii mu, -ka 'ka 'plengo- 'egboon gbōonle- yogbale ma.

15 'Mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni, -yoo 'bhii- 'an wo zii' -zadō' mu -la ni. 'Bhē- 'ka 'gbu 'bhē -jan 'e 'yiglin- doo.

16 Mēezan Kri si a pēbhle 'waati 'e ba, -koo' -droo pēyan- 'la si 'bhē- -koo' 'pubo- 'seri kle -Waanbhaa' ni 'bhē ma 'bhē -le 'laa zron 'bhii- -koo' mu 'pēgee Kri si yien 'e -koo -o 'kpaledomaya 'yi eē? 'Bhē- -koo' 'bluu 'la takan kplokpo, 'bhē- 'ke -koo' 'bhē 'yicien- 'eke- ma, 'bhē -le 'laa -koo' mu 'pēgee Kri si 'fle 'e kpa do ma eē?

17 'Bluu 'e -yoo do 'kpo, 'bhē- 'bhē -le 'ke Kri si 'fle 'e 'le. 'Ali- 'ke -koo' -o 'ebebele, -koo' 'kpen kla 'eke- ba, 'bhē- -koo' kle 'fle do 'kpo. -Amasroyi -koo' 'kpen 'yee- 'bluu do 'kpo 'e 'yela- sasa bhle 'eke- zi.

18 -O -za 'la kle Izraēli mu 'e ba, -ka 'bhē -glin doo; mēē 'la zan mu 'sraka gope mu 'e bhle, 'bhē zan mu 'pēgee -Waanbhaa' kle 'kpaledomaya 'yi. -Amasroyi -o 'sraka gope mu 'la kpa 'srakagoyre 'e □noo, 'mu 'nale- -o -Waanbhaa' -la ni.

19 'N' 'yoo- -jan 'la 'wo zii' -ge 'bhē 'yi -o 'nale- -a ma eē? Taa- 'sraka go wi 'e 'bhē -za -o 'egloole eē? Taa- yo 'e 'bhē -za -o 'egloole eē?

20 'Yooye- 'de! 'Dun- 'mi -o -jan 'la 'wo zii', 'bhē 'yi -le doo yogba mu 'e, -o yogba pe mu 'la bhle, -o 'mu na 'zina mu -la ni; 'dun- - waa -o 'mu 'na Waanbhaa' ni -titi. 'Dun- 'naa- -o -a zi 'bhii- 'ka mu 'pēgee 'zina mu kle 'kpaledomaya 'yi.

21 'Ka 'laa so -droo 'e 'mile Mēezan a pe -droo 'mi pe 'e 'yi, 'bhē- 'ka -droo mi 'ezin- 'zina mu a pe -droo 'mi pe 'e 'yi. 'Ka 'laa so 'dun- 'ezin- Mēezan a pe 'e 'bhlele, 'bhē- 'ka ge 'zina mu a pe 'e 'bhlele.

* **10:10 10.10** -'Noolē' 'sewe 17.6-14. 'Elwaleta -so, Izraēli mu 'e 'yaa- -kpe 'e ta 'waati 'la ba, -woo -la ma janwoa- Moizi 'pēgee Aaron ma. 'Bhēla- -zayile, -Waanbhaa' -o 'krowoa-, 'bhē- -o ba mēē 'waa vu ta yizie 'pēgee mēē -keme 'srwape- -gaa (14.700).

²² Taa- 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka Mëezan a zran 'e 'lawlën- εε? 'Ka 'kpee ma, -kooa' pë fanġan- 'e 'yiya- -yaa' pë fanġan- 'e ni εε?

-Koo' -Waanbhaa' -ledo' -a ma -koo' kleza mu 'e 'kpen 'yi

²³ 'Ka 'ke mu a pe doo: «-Za 'kpen kle 'senj -o 'o ni». 'Dun- 'mi so -a pele doo -za 'kpen 'laa -o 'elrele bhaaplëj ma. 'Ali- 'ke 'ka 'ke mu 'a pe doo: «-Za 'kpen kle 'senj -o 'o ni». 'Dun- pë 'kpen 'laa 'kaa- 'kpaleya 'e baan' kla a ba.

²⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, mëe 'kedo- 'kpo 'laa 'bhe 'gbu do -kplën 'nrayiza klele, 'dun- -ka 'eke- -nrayiza -la kle.

²⁵ -O wi 'oo wi 'la ġon 'plëe 'yi, 'kee- -kla wi -ġloon 'oo wi -ġloon 'la 'le, -ka 'bhe bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatëdole 'bhe dayre ziglinle ma.

²⁶ -Amasroyi -a yooñdele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo: «'Trë 'pegee -a ta pë mu 'e 'kpen -o 'e Mëezan -Waanbhaa' a pë mu -la -le.»

²⁷ Mëe 'la zan laa -o Zesu 'yi 'ke 'bhe 'ka 'siila- pëbhle ma -a ba, 'kee- pëbhle 'oo pëbhle 'la □naa 'ka ni, -ka 'bhe 'bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatëdole 'bhe pëbhle 'e dayre ma.

²⁸ 'Dun- 'ke mëe 'ke 'ka 'kpeelekaan doo: «Yogba wi -le 'kele-». 'Bhe 'yi 'te, 'ka 'laa 'a 'bhlele-, mëe 'la zan 'ka 'kpeelekaan 'bhe -zayi', 'bhe 'pegee 'bhe zrubatëdo zayi'.

²⁹ 'Naa -o -a pe 'zi 'ka mu 'gbu zrubatëdole ma, 'ñ 'yoo- -we 'zi 'ka 'kpeelekan mi 'e 'bhe -la zrubatëdoza 'le.

'Bhe- 'ka 'ke mu nu a pele doo: «-Mëla ma 'bhe- mëe -bhëeke' zrubatëdoza 'e 'bhe so -dan' 'kpaale 'mi so -za yëke- 'la klele- 'mi 'gbu a mapoonleya 'e 'yi 'bhe ma εε?

³⁰ 'Ke 'ñ -Waanbhaa' 'pubwa- 'ñ pë 'la 'bhlele 'bhe ma, -mëla ma 'bhe- mëe nu 'ñ 'to 'yoo- 'pele- doo -mëla ma 'ñ 'bhe □bhla εε?»

³¹ 'Bhëla- -zayile, 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka -o pëbhle 'zi oo, 'ke 'ka -o pë 'ke mi 'zi oo, 'ke 'ka -o -za 'oo -za 'la kle 'zi, -ka -za 'kpen kle 'kooko- 'ka -Waanbhaa' 'to 'e bhö 'bhe 'yi.

³² 'Ka 'laa klele mëe 'kedo- 'kpo baa- pë 'le -za 'yoo- 'yi: Zuufu mu oo, Zuufu kle mu oo, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a pë mëe -ledo' 'e.

³³ -Ka 'taawo 'bhii- 'mi a pë 'taawogbeya 'e gbëen-: 'mi -o do 'zi 'egloole 'ke 'ñ so mōkpen' ni -za 'kpen 'yi. 'Naa 'ñ 'gbu do -kplën 'nrayiza kleyre ġlin, 'dun- 'mi mōkpen' -la 'nrayiza kle yre ġlin, 'kooko- -o 'kpen go -za 'yi.

11

1 -Ka 'taawo 'mi kleza zi 'bhii- 'mi 'taawo Kriši zi ġonë- 'la gbëen-.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA

Korenti Zesu 'yi le mu 'e -waa' -srungbōo' doza -o ngblo ma

² 'N nëe -në mu, 'mi 'ka 'tōbhō- ġbe 'e 'kpen ma, -amasroyi 'ñ -za do 'ka 'kpee 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe- 'ñ 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'ka -o 'taawo zii' 'mu ta 'elrele.

³ 'Dun- -za do -o ye 'ezin-, 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'bhe do, 'bhe -za 'e 'bhe -le doo: 'ġwlaan- 'kpen -kunġii -le 'ke Kriši -la -le, 'bhe- le 'e 'bhe -kunġii -le 'ke 'bhe □nōo 'e 'bhe- 'le; 'bhe- -Waanbhaa' -le 'ke Kriši -kunġii' 'e 'le.

⁴ 'Bhëla- -zayile, 'ke 'ġwlaan- 'la -ya 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke -yoo -Waanbhaa' -lëlanwo zii' oo; 'bhe- 'ke -srungbōo' -o -a ngblo ma 'bhe 'waati 'e ba, yaa -o -a -kunġii Kriši 'bhe 'ledo- 'zi -a ma 'bhe gbëen- bhe.

⁵ 'Dun- 'ke le 'la 'bhe -o 'bhe 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke 'bhe -o -Waanbhaa' -lëlanwo zii' oo, 'bhe- 'ke 'bhe ngblo ma flën- -o, 'bhe le 'e 'bhe 'laa -o 'bhe □nōo 'e 'ledo- 'zi 'a ma 'bhe klegbeya 'e 'yi. 'Bhe le 'e -yoo 'bhii- -a ngblo -ġwele' -le.

⁶ 'Ke le 'la 'bhe 'laa -o -a zi 'bhii- 'bhe -srungbɔɔ' dɔ 'bhe ngblo ma, 'bhe bhla 'ε ba, -ya win 'ε takan! 'Bhεε- 'ke 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke le do -a 'gbu 'win takaan- oo, 'ke -ya win 'ε -gwela oo, 'bhe -o 'ke -yraladɔ maza 'le bhe. 'Bhela- -zayile, 'mi pe dɔɔ 'kee- -srungbɔɔ' □dwa -a ngblo ma 'bhe mabhaabho.

⁷ 'Dun-, 'gwlaan- 'ε 'bhe 'laa -srungbɔɔ' dɔle 'bhe ngblo ma 'ke 'bhe -o 'bhe 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni. -Amasroyi -Waanbhaa' yee- 'gwlaan- □kla klegbeyā 'la 'yi 'yele- 'ke -Waanbhaa' bhooma 'le, 'bhe 'pegee 'yele- 'ke -Waanbhaa' a gblaanya 'ε zɔn pe 'le. 'Bhεε- 'dun-, 'le 'ε 'bhe -le 'ke 'gwlaan- a gblaanya 'ε zɔnpe 'le.

⁸ 'Wlan 'gbu 'ε ni, 'drunyan kle bhla 'ε zi, 'gwlaan- laa daε le 'yi, 'dun- le 'ε 'bhe -le -daa 'gwlaan- 'yi.

⁹ 'Bhεε- -Waanbhaa' laa 'gwlaan- kleε le -zayi', 'dun- -e le 'ε 'bhe □kla 'gwlaan- -la -zayi'.

¹⁰ 'Bhela- -zayile bhe, -mlεke' mu 'ε -zayi', le 'ε 'bhe -srungbɔɔ' dɔ 'bhe ngblo ma; 'bhεε- 'bhe kle -a ngblo 'kpaale- 'la -yoo -a -nɔɔ □la bhe 'bhe -toomasie 'le.

¹¹ -Kɔɔ' 'pegee Mεezan Krixi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'gwlaan- laa sɔ bole- 'bhe 'gbu ma le blaani; 'bhεε- le laa sɔ bole- 'bhe 'gbu ma 'gwlaan- blaani.

¹² 'Bhe klegbeyā do 'ε yi, 'drunyan kle 'waati 'ε ba -Waanbhaa' 'kɔɔ, -e 'gwlaan- 'fle 'ε gbe do -la □sia, 'bhεε- -e le □kla 'bhe 'le; 'bhεε- 'dun- le -le 'gwlaan- ya. 'Bhεε- pe 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

¹³ 'Ka mu 'gbu 'bhe 'glin doo, 'ke le -o -a 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni bhla 'la ba, 'bhεε- 'ke -a ngblo ma fler- -o, 'bhe -o 'ke -za 'lirele- 'le εε?

¹⁴ -Waanbhaa' a bhaaplɛn mu klegbeyā 'ε ma, -kɔɔ' 'gbu 'a 'yaango- 'bhe ma 'bhii- -yraladɔ maza -le 'bhe 'le 'ke 'gwlaan- laa a 'winle- mu 'ε takan 'bhεε- -yoo 'trole- to.

¹⁵ 'Bhεε- 'dun-, 'ke le 'bhe 'winle- mu 'ε 'trole- □twa, 'bhe -o 'ke -a -lireleya 'ε baan' -la -le. -Amasroyi -Waanbhaa' winle 'trole- mu -naa le ni, 'kooko- 'ke -o kle -a wiinj- 'bhii- sɔ gbεen-.

¹⁶ 'Dun- 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe zaabo 'o 'le ma 'yee- -za 'lεε- ta 'ezin-, 'bhe zan 'a 'yaango- dɔɔ 'o mɔɔ ta pe laa -o 'ke zaabolele, 'bhεε- -Waanbhaa' a mεε -lɛdɔ' mu 'ε ta pe laa 'bhe 'le 'ezin-.

Korenti Zesu 'yi mu 'ε 'yaa- Mεezan Krixi a pe 'ε bhle gɔnε- 'la gbεen-

¹⁷ 'Mi -o zan -jan mu 'la 'wole- 'ka ni 'saanibhe, 'naa sɔ 'ka 'tɔbhɔle 'bhe 'yi -titi. -Amasroyi, 'ke 'ka □klāa 'eke- ba, 'ka 'laa 'ka 'taawogbeyā 'lireleya 'ε baan' 'kla yre glin -a ba, 'dun- 'ka baan' kle 'eyɔole -a ma.

¹⁸ 'Mi 'a □maa dɔɔ 'ke 'ka □klāa 'eke- ba 'kaa- □klankeba yre mu 'ε □nɔɔ, 'ka 'laa -bɛngɔ' do ma, 'bhεε- 'ka 'yicienle kle. 'Mi 'dun- 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'bhe -jan 'ε gbe do -o 'ke wlan 'le.

¹⁹ 'Wlan 'ε ni, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'yicienle kle, 'kooko- mεε 'la zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu kplankplan 'gbu 'ε 'le 'ka 'plen-, -o sɔ 'mu dɔle-, 'bhεε- 'mu gole kle mεε -vin mu 'ε ma.

²⁰ 'Ke 'ka □klāa 'eke- ba dɔɔ 'ka -o Mεezan Krixi a pe 'ε 'bhlele, 'dun- 'ka 'laa -a bhle -a bhle gbeyā 'ε 'yi.

²¹ -Amasroyi 'ke 'ka □klāa 'eke- ba 'yee- pe 'ε 'bhle zayi', 'ka 'laa 'eke- magben. 'Bhεε- 'ka 'kpen do do 'bhe 'yre gbaan 'bhe 'gbu a pe 'ε 'bhεε- 'bhlele- ba. 'Bhεε- 'bhe 'leyanyre kle 'ka 'ke mu bolele gbɔn -le, 'bhεε- 'ka 'ke mu kpɛdɔle kle, 'ke 'mu -wεende'.

²² 'Bhe bhla 'ε ba, 'fe mu laa -o 'ka 'kɔɔ, 'ke 'ka pebhle 'mu □la, 'bhεε- 'ka -wεen mi εε? Taa- 'ka -o -Waanbhaa' a mεε -lɛdɔ' 'ε maveε- 'zi -a ma εε? 'Bhεε- pe 'kedo- laa -o mεε 'la zan mu 'kɔɔ, 'kaa- zi 'bhii- 'ka -yraladɔ 'mu

ma εε? 'N -mε pe jan -la wo 'ka ni 'ezin- εε? 'Kaa- zi 'bhii- 'η 'ka 'tobho εε? 'Naa so 'bhe klele- -titi!

Polu -o mεε daan 'zi Mεεzan Krisi a pe 'ε pebhlegbeya 'ε 'le

²³ Wlan 'ε ni, Mεεzan 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi -o 'ka mu daan 'zi 'ezin- 'bhεε- 'le. -O -yaa nu Mεεzan Zesu -lenale -a δε mu 'ε ni -bi 'la zi, -ε 'bluu 'ε □sia.

²⁴ 'Bhεε- -ε 'yanle- -Waanbhaa' 'pubolele 'bhe ma, 'kee- 'bhe takanle kplokplo 'bhεε- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «'bluu 'lεε- 'bhe -le 'ke 'η 'fle 'ε 'le, 'bhεε- -ε □kla 'ka ma 'sraka 'le. 'Ka nu 'bhεε- klele 'tanji, 'kooko- 'mi -za dɔ 'ka 'kpee.»

²⁵ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -o yanle pe 'ε 'bhlelele, 'kee- -drɔɔ peyan- do 'sile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' *-bhoolaya dree 'la -dwa 'yee- 'pegee bhaaplen mu 'ε plen- 'mi a pe yien 'ε -glooya' 'ε 'le, 'bhe -le -ge. 'Ke 'kaa- mi 'zi 'waati oo 'waati 'la ba, 'mi -za dɔ 'ka 'kpee.»

²⁶ -Amasroyi 'sani- -ε nu gele 'tenle- Mεεzan Zesu 'nule- 'ε ma, 'ke 'ka -o 'bluu 'lεε- 'bhle zii', 'bhe 'pegee 'ke 'ka -o -drɔɔ peyan- do 'lεε- 'mi zii' 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'ka -o 'mi gaza 'ε 'bhεε- 'wo zii' 'ezin- 'bhe gbεen- bhe.

²⁷ 'Bhela- -zayile, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan Mεεzan Krisi a 'bluu 'ε □bhla, 'bhe 'pegee 'kee- -yaa' -drɔɔ peyan- do 'ε □mia, 'bhεε- 'ke 'bhe zan 'taawogbeya 'ε yaa Mεεzan Krisi 'lɛdɔ- -a ma 'elrele, 'bhe zan -o -kpan -la baa- 'zi 'bhe 'gbu ta 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -amasroyi -ε Mεεzan Krisi 'fle 'ε 'pegee 'bhe yien 'ε mavεla.

²⁸ 'Bhela- -zayile, 'ka 'kpen do do 'bhe 'gbu zrubaglin 'elwale pe, 'bhεε- -ε so 'bluu 'lεε- 'bhlele, 'bhεε- -ε -drɔɔ peyan- do 'ε mi 'te.

²⁹ -Amasroyi 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'bluu 'ε □bhla, 'bhe 'pegee 'kee- -drɔɔ peyan- do 'ε □mia, 'bhεε- 'ke -o -yi -o 'kela 'le Mεεzan a pe 'fle 'ε ba zayi' 'ke yaa 'bhe dɔle; 'bhe zan -o -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe gbεen- bhe.

³⁰ 'Bhela- -zayile, gade mu -bebe 'pegee -sɔnzan' -bebe -o 'ka 'plen-, 'bhεε- 'ka -bebe -gaa gban.

³¹ 'Ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu zrubaglinna 'elwale 'pe, -Waanbhaa' a 'kiti 'laa nu klele -kɔɔ' ma.

³² 'Dun- Mεεzan Krisi -o -kɔɔ' mu 'kitikan zii' 'bhe 'pegee -ε -kɔɔ' 'krowo, 'kooko- -yaa' -kpan 'laa balaa' -kɔɔ' mu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ε ta 'eke- zi.

³³ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'η nεεnε- mu, 'ke 'ka □klaa 'eke- ba Mεεzan Krisi a pele 'ε 'bhle zayi', -ka 'eke- magben -a ma.

³⁴ 'Ke gbɔn -o mεε 'la zan δε 'zi, 'bhe zan pebhle 'elwale 'pe 'bhe 'gbu ba 'fe 'le ma, 'bhεε- -ε nu 'te. 'Ke 'bhe □kla, 'ke 'ka □klaa 'eke- ba, 'ka 'laa nu -Waanbhaa' a 'kiti 'ε 'wlenle- 'ka 'gbu ma. 'Ke 'mi □wlaa 'ka ba ye, 'η nu -za -vin mu 'ε 'mu -yrebagole 'ka 'plen-.

12

Lii 'Wen' 'ε 'sej mu 'la na mεε ni

¹ 'N nεεnε- mu, Lii 'Wen' 'ε 'sej mu 'la na mεε ni, -kɔɔ' 'mu ba janwo doo. 'N 'yoo -a zi 'bhii- 'ka wlan dɔ 'mu ba zayi'.

² 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dɔ 'waati 'la ba, 'ka gbaanle -yaa yo 'bhobho mu -la zi.

³ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'Lii 'Wen' 'ε -yoo mεε 'la zan -yi, 'bhe zan laa so -a pele dɔɔ: «Zesu 'danganwole -o!» 'Bhεε- 'ke Lii 'Wen' 'ε yaa -o mεε 'la zan -yi, 'bhe zan laa so -a pele- dɔɔ: «Zesu -o 'ke Mεεzan 'le!»

4 Lii 'Wenj 'e 'senj mu 'la na mɛɛ ni, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' a ye 'e wo, 'bhɛ 'senj mu 'ɛ -gloɔn -o 'ebebele; 'duɗ- -o 'kpen da 'yee- Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ɛ 'yela- -yi.

5 -E ye mu 'la na mɛɛ mu ni, 'mu -gloɔn -o 'ebebele, 'duɗ- mɛɛ mu yewo 'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' do 'kpɔ 'ɛ 'yela- ni.

6 'Bhɛɛ- yewogbeya 'ɛ -gloɔn -o 'ebebele, 'duɗ- 'yee- -Waanbhaa' do -kplɛn -le -o 'kpen klɛ fanjan- na -kɔɔ' 'kpen ni do do.

7 Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen do do 'yi, Lii 'Wenj 'ɛ -ya -gloɔya' 'ɛ zɔn klɛgbeya 'ɛ 'kpen -gloɔn 'yi, 'kooko- -e sɔ bhɔle- 'woo- Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen ba.

8 Lii 'Wenj 'ɛ -e -zadɔleya ma -jan na mɛɛ 'ke ni, 'bhɛɛ- -e yikanleya ma -jan na mɛɛ -bhɛɛke' do ni. 'Yee Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ɛ 'yele- 'mu 'kpen na.

9 'Yee- Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ɛ -e 'kpaleya -gbɛnɛ na mɛɛ 'ke ni; 'bhɛɛ- -e gadɛ mu -bhee 'senj na mɛɛ -bhɛɛke' do ni.

10 -E 'sɔle- maza klɛ 'senj na mɛɛ 'ke ni; 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj na mɛɛ -bhɛɛke' do ni; Lii Wlan 'la 'bhe da -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- bhla ma lii -yɔɔ' mu 'la da -Setran' ba, Lii 'Wenj 'ɛ 'senj na mɛɛ 'ke ni 'bhɛɛ- 'bhe sɔ 'mu lii -gloɔn plɛ 'ɛ bagogbeya dɔle-; 'bhɛɛ- wli -bhɛɛke' -gloɔn 'ɛ 'kpen 'la 'ke waa 'mu daanle, -e 'mu 'pe 'senj na mɛɛ -bhɛɛke' do ni; 'bhɛɛ- -e 'woowli -bhɛɛke' mu 'ɛ 'yipele 'senj na mɛɛ 'ke ni.

11 Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ɛ 'yele- 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen klɛ; -e 'woo- 'senj mu 'ɛ 'kpen 'yiciɛn- mɔkpen' ma do do; mɔkpen' do do 'pegee 'bhe a pɛ, 'bhɛɛ- za 'la 'bhe -benjgole -o -a 'gbu zru maza 'ɛ 'le, -e 'bhɛɛ- klɛ.

Zesu 'yi mu a 'kpaledomaya 'ɛ -yoo 'bhii- mɛɛ 'fle do 'kpɔ

12 Bhaapɛɗ 'fle 'ɛ -yoo do 'kpɔ, 'bhɛɛ- 'duɗ- a dɔpɛ mu 'ɛ -woo 'ebebele. 'Ali- 'ke 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'ɛ -woo 'ebebele, -o 'kpen -o 'fle do 'kpɔ -la -le. Kriɛi -o 'bhii- 'yee- 'fle 'ɛ -yaa' pɛ klɛgbeya 'ɛ 'bhɛɛ- gbɛn-.

13 -Amasɔyi, -o -kɔɔ' 'kpen 'wiɛɛfia Ɔ Lii 'Wenj do 'kpɔ -la -yi. -Kɔɔ Ɔklaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -kɔɔ' Ɔkla 'bhii- 'fle do 'kpɔ. 'Ke -kɔɔ' -o Zuufu mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o Zuufu klɛ mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o lu mu 'le oo, 'bhe 'pegee 'ke -kɔɔ' -o Ɔklɔ mu 'le oo, -kɔɔ' 'kpen Lii 'Wenj do 'kpɔ -la 'sɔɔwoa-.

14 Bhaapɛɗ 'fle 'ɛ dɔpɛ laa -o do 'kpɔ, 'duɗ- -a dɔpɛ mu 'ɛ -woo 'ebebele.

15 'Ke gaan -yaa pɛ bi gbɛ ni dɔɔ: «'Naa -o 'ke gbɛ 'le, 'bhɛla- -yile 'mi 'kpale- laa -o 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'ɛ ba». 'Bhe 'yaa- sɔ -a klɛle- 'bhɛɛ- yaa -yaa nu klɛle 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'ɛ do 'le ɛɛ?

16 'Bhɛɛ- 'ke 'trɔn 'yaa- pɛ bi dɔɔ: «'Naa -o 'ke -yɛɛbhe' 'le, -ayile 'mi 'laa -o 'fle 'ɛ -yaa' pɛ 'le». 'Bhe 'yaa- sɔ -a klɛle- 'bhɛɛ- 'trɔn 'laa klɛ 'yee- 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'ɛ do 'le ɛɛ?

17 'Ke 'fle 'ɛ 'kpen 'yaa- klɛ 'ke -yɛɛbhe' 'te 'le, -e -yaa nu 'sɔle- -jan 'male- -mɛla -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'kee- klɛ bi 'trɔn 'te 'le, -e -yaa nu pɛ ven mu 'silɛ- -mɛla -le ɛɛ?

18 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' laa 'fle 'ɛ klɛle bhaama. -E 'fle 'ɛ dɔpɛ mu 'ɛ 'kpen do do -kpa- a ma 'bhii- -e -yaa zi 'bhii- -ya klɛ -a zru maza 'le gɔnɛ- 'la gbɛn-.

19 'Bhɛɛ- 'ke 'fle 'ɛ 'kpen 'yaa- klɛ 'ke dɔpɛ do 'kpɔ 'le, -e 'yaa- sɔ klɛle- 'fle 'le ɛɛ?

20 'Bhe ya 'ɛ 'yi, dɔpɛ mu 'ɛ -woo 'ebebele, 'duɗ- 'fle 'ɛ -yoo do 'kpɔ.

21 'Bhe klɛgbeya 'ɛ 'yi, -yɛɛbhe' laa sɔ -a pele- gbɛlaa- ni dɔɔ: «'N maza laa -o 'e ma!» 'Bhɛɛ- ɛgblo laa sɔ -a pele- gaan mu ni dɔɔ: «'N maza laa -o 'ka ma!»

22 'Bhɛɛ- drɔɔn', dɔpɛ mu 'la fanjan- 'laa -o 'mu ta -kɔɔ' 'yɛ 'yi, -kɔɔ' maza -o 'mu -la 'gbu ma 'ebebele.

23 -Koo' 'kpee ma -koo' 'fle 'e ma yre mu 'la 'mu 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpo 'le, -koo' 'mu -la -gblakun' 'egbenele 'ke 'bhe kan -a -vin mu 'e ta. -Koo' 'fle yre mu 'la -woo 'ke -yralado ma yre mu 'le, -koo' 'mu -la kun 'elrele 'ke 'bhe kan -a yre -vin mu 'e ta.

24 'Bhe- 'duj-, -koo' 'fle 'e yre mu 'la waa -o 'ke -yralado ma yre mu 'le, -koo' 'laa 'mu kun 'elrele. -Waanbhaa' -koo' 'fle 'e □kla klegbeya 'la 'yi, 'bhe -le doo, -koo' 'laa a yre mu 'la ye -za 'kedo- 'kpo 'le, -o 'mu -la kun 'elrele.

25 -E 'bhe □kla 'bhe gbéen- bhe, 'kooko- 'fle dope mu 'e 'yicienle laa kle 'ke -o mabhaabho 'eke- ta; 'duj- -yoo □kla 'kooko- 'ke -o bho 'eke- ba.

26 'Ke 'fle 'e dope do -o -yrenbhle' zii', 'yee- 'fle yre 'e 'kpen -le -yrenbhle' zii' bhe. 'Duj- 'ke -wa dope do -ledwa 'bhe ma, -a dope -vin mu 'e 'kpen zrukpaale kle 'eke- 'yi.

27 'Duj- 'ka mu, 'ka mu -le 'ke Krisi 'fle 'e 'le. 'Bhe- 'ka 'kpen do do -o 'ke -a 'fle dope mu 'e 'ke -la -le.

28 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' mee 'ke mu □kpa mē mu wiinj- Zesu 'yi mu -ledo' mu 'e ba: -O wiinj- mee -le □lwa mi 'e 'bhe -le 'ke Zesu a 'winbowo mu 'e 'le; 'bhe- -a -le ple mi 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'e 'le; -a -le yaga mi 'e 'bhe -le 'ke mee daan mu 'e 'le. 'Mu ziten' mu 'e 'mu -le -Waanbhaa' 'sole- maza kle 'sen □naa mee 'la zan mu ni 'mu 'le, 'bhe 'pegee -e gade mu -bhee 'sen □naa mee 'la zan mu ni 'ezin-; 'mu a pe ziten' mu -le -e 'sen □naa 'ke mu 'la ni 'ke 'mu bho mee ba 'mu 'le. 'Bhe- -e mee 'ke mu □kla mee -ledo' 'mu 'le. 'Bhe- wli -bheke' mu 'la waa 'mu daanle -e 'mu 'pe 'sen □naa -a 'ke mu ni.

29 Taa- -a pele -o doo mōkpen' -o 'ke Zesu a 'winbowo mu 'le ee? Taa- mōkpen' -o -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'le ee? Taa- mōkpen' -o 'ke 'sole- maza kle mu 'le ee?

30 'Bhe- taa- -a pele -o doo gade mu -bhee 'sen -o mōkpen' 'ni ee? Taa- wli -gloon -bheke' 'pe 'sen -o mōkpen' 'ni ee? Taa- 'bhe wli -bheke' mu 'e 'yipe 'sen -o mōkpen' 'ni ee?

31 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'ka zrubho 'sen -gbene mu 'e 'mu -la -srōowole ma. 'Bhe- 'duj-, 'kela 'bhe -o pe 'kpen 'lee, 'j 'yoo- zan 'bhe zrōnle 'ka ni 'saanibhe.

13

'Soniya

1 Wlan 'e ni, 'ali- 'ke 'j so 'drunyan ta wli mu 'e 'kpen 'pele, 'ke 'j so -mleke' mu a wli mu 'e 'kpen 'pele, 'duj- 'ke 'soniya laa -o 'j zru 'e 'yi, 'j 'wojan- mu 'e -woo 'bhii- 'koobaa- 'weli- 'pegee -glee 'weli- gbēen-.

2 'Ali- 'ke -Waanbhaa' -lala'janwole 'sen -o 'j ni, 'ke gaanyiza 'kpen -yipe' 'sen -o 'j ni, 'bhe- 'ke -zayaangole 'e 'kpen 'sen -o 'j ni; 'ali- 'ke 'j 'kपालेया 'e 'bhe a -gbeneya 'e 'yi, 'ke 'j so a pele- vle goon mu ni doo 'mu 'yro 'mu gbaanyre mu 'e □noo, 'bhe- 'ke 'bhe 'ke mu 'mu kle 'j 'weli- ta; 'duj- 'ke 'soniya laa -o 'j 'yi, 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le.

3 'Ke 'mi 'j 'kōope- mu 'e 'kpen 'yicienna 'kōoflenzan mu ma -o -lebo' pe mu 'le, 'ali- 'ke 'mi 'j 'gbu □gwan 'bhii- lu do 'le, 'kooko- 'j bho 'woo- 'kōoflenzan mu 'e ba, 'bhe- 'ke 'mi 'j baa 'bhe -za 'e 'yi, 'duj- 'ke 'soniya laa -o 'j 'yi, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- 'j ma.

4 'Ke 'soniya -o mee 'la zan -yi, 'bhe zan 'bhe zrubakpalaa -za zi, 'bhe- wlaya -o -a zru 'e 'yi, -a -yre 'laa bho mee -bheke' 'kōope- zi, yaa 'gbu 'wasowo, 'bhe- yaa -a 'gbu magbaande mee ma.

5 'Bhe zan laa -yralado maza kle, yaa -a 'gbu do -kplen 'nrayiza kle, yaa -a yinmatonkpa blaale-, 'bhe- yaa mee kuku kpa -a 'kpee.

6 'Bhe zan laa 'bhe zrukpalaa -lebiimaza zayi'; 'duŋ- -ya zrukpalaa wlan -la -zayi'.

7 'Ke 'soniya -o mɛɛ 'la zan 'yi, 'bhe zan -za 'kpen 'sroma- yan, -ya kpa -za 'kpen 'yi, -a -yri 'kpale- bo pɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- -e -za 'kpen 'yikun-.

8 'Soniya laa yan -titi. 'Duŋ- -Waanbhaa' -lelajanwole mu nu yanle. Wli -bhɛɛke' 'pele 'ɛ nu yanle; 'bhɛɛ- -kɔɔa' -zayaangole 'ɛ nu yanle.

9 -Amasroyi -kɔɔa' -zayaangole 'ɛ 'lesole laa -o, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -Waanbhaa' -lela' jan mu 'la wo, 'mu 'lesole laa -o 'ezin-.

10 'Duŋ-, 'ke -za 'la 'bhe 'lesole -o, 'bhe Ɔnwa bhla 'la ba, 'kela 'bhe 'lesole laa -o, 'bhe nu yanle.

11 'Ŋ 'yaa- 'waati 'la ba -ne 'fientronne 'le, 'an -janwo' gbeya oo, 'ŋ 'kpeeledan gbeya 'pegee 'an -za 'kun gbeya, 'ŋ 'yaa- 'mu 'kpen kle matrunya -la -yi. 'Duŋ- 'ŋ gbaanladia, 'mi 'ploola- matrunya pla za 'ɛ ma.

12 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, -zon -kɔɔ' sɔ -za sane- drɔŋ 'la -yimale -Waanbhaa' ba zayi', 'bhe -o 'bhii- 'kee- pɛ do -glinna -dwalen' 'la 'yɛba- -o 'burɔɔ 'bhe 'yi, 'yaa- sɔ -a yɛ 'ɛ 'kpen 'yele gɔne- 'la gbɛɛn-. 'Duŋ- 'ke 'bhe yi 'ɛ Ɔbhwa, -kɔɔ' nu -Waanbhaa' yeke kpataakpa -kɔɔ' 'yɛbhe- ple 'ɛ 'kpen 'le. -Zon -kɔɔa' -zayaangole 'ɛ 'lesole laa -o; 'duŋ- 'ke 'bhe 'waati 'ɛ Ɔbhwa, -kɔɔ' nu -za 'kpen dole 'kee- ten -a -dan' ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -kɔɔ' mu do gɔne- 'la gbɛɛn-.

13 'Bhe 'yi bhe, pɛ yaga 'lɛɛ- 'mu -le nu bole -a nɔɔ-; 'bhɛɛ- waa yan -titi: 'kpaleya, 'bhɛɛ- 'ɛ 'yrikpale -za ta, 'bhe 'pegee 'soniya. 'Duŋ- 'kela 'bhe -za -o 'egloole -o 'kpen ba 'bhe -le 'ke 'soniya 'ɛ 'le.

14

Wli -bhɛɛke' pele 'seŋ 'pegee -Waanbhaa' -lelajanwole 'seŋ mu a -za

1 'Ŋ nɛɛɛ- mu, -ka do 'egloole 'ke 'ka 'soniya 'ɛ 'bhe -la ziglin-. 'Bhɛɛ- -ka *Lii 'Wen' 'ɛ 'bhe a 'seŋ mu 'ɛ mu -la ziglin- 'ezin-; 'duŋ- -ka do 'egloole 'ke 'ka -Waanbhaa' -lelajanwole 'seŋ 'ɛ 'bhɛɛ- ziglin- 'elwale 'pe.

2 Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ke mɛɛ 'la zan -o wli -bhɛɛke' mu pe 'zi, 'bhe zan laa -o -janwo' zii' bhaaplen mu ni, 'duŋ- 'bhe zan -o -janwo' zii' -Waanbhaa' -la ni. -Amasroyi mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -a pewli 'ɛ 'bhe 'yima-, 'bhɛɛ- Lii 'Wen' 'ɛ 'sroyi, -e sɔ wlan mu 'la 'mu gaanle -o 'mu tapwele.

3 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lelajanwo, 'bhe zan -janwo' bhaaplen mu -la ni, 'bhɛɛ- -e fanɔando 'mu ta, -o 'kpaleya 'ɛ baan' kla -a ba, 'bhɛɛ- -yoo lia.

4 'Ke mɛɛ 'la zan wli -bhɛɛke' pe, 'bhe zan fanɔando 'bhe 'gbu -la ta. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lelajanwo, 'bhe zan 'ɛ fanɔando Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'kpen -la ta.

5 'Mi -a zi 'bhii- 'ka 'kpen wli -bhɛɛke' mu -la pe; 'duŋ- 'kela 'bhe sɔ 'mi ni 'ezin- 'egbenele 'ke 'bhe kan 'kela bhe 'bhe ta, 'bhe -le doo 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'lelajanwo. -Amasroyi mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lelajanwo, 'bhe mabhaabho 'ke 'bhe kan mɛɛ 'la zan wli -bhɛɛke' mu pe 'bhe ta; 'foke 'bhe zan 'bhe 'pe wli -bhɛɛke' 'ɛ 'yipia[], 'kooko- fanɔan- do Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'kpen ta -waa' 'kpaleya 'ɛ 'yi.

6 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ŋ nɛɛɛ- mu, 'ŋ 'yoo -za do -la -yilɔkpale 'ka ma doo: 'Ke 'mi Ɔnwa 'ka ba, 'bhɛɛ- 'ke 'ŋ Ɔdwa wli -bhɛɛke' -la pele ma, 'bhe 'tron- nu klele 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Bhe 'tron- 'laa nu klele 'ka ma -za 'kɛdo- 'kpɔ 'le, 'foke -Waanbhaa' -za 'la 'bhe -zronna 'ŋ ni 'ke 'ŋ 'bhɛɛ- 'yipia[] 'ka ni, 'bhɛɛ- 'kee- -jan 'la Ɔkpaa 'mi 'lii 'ke 'ŋ 'bhe 'yiklaa[] 'ka 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'ke 'ŋ -za 'yaangoleya ma -jan do Ɔwoa 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ke 'ŋ 'ka -daanna -za do 'le. 'Ke

yaa klele 'bhe gbeen-, 'ka nu -tron 'e -dela -sroowole 'mi a pe wli -bheeke' pele 'e ma ee?

7 'Ali- nii- 'laa -o pe mu 'la 'yi, 'bhe- 'duj- 'ke -o so -wele-, 'bhe pe mu 'e 'ke mu -le 'ke -gofen' 'pegee -gitari gwe -gloon mu 'e 'le. 'Ke waa -o de 'zi 'elrele, -woo 'sro 'la 'kpa zii' -o -yi, -o so -o ple 'e 'kpen dawli 'e bagole dole- ee?

8 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -o gwledan mu 'e sii -klelonj' 'penwli- 'la 'le, 'ke 'bhe 'penwli- 'e bakanle laa -o kplankplan, gwledan mu 'e -de 'gbu -le nu 'bhe magaanle gwledanle 'e 'kaama- ee?

9 'Bhe -za 'yansi do 'kpo 'e 'bhe -le 'kaa- pe 'e 'le. 'Ke 'ka -o -jan 'la 'wo zii' wli -bheeke' 'e 'yi, 'bhe- 'ke waa 'bhe 'yima-, -o nu 'ka 'wojan- 'e 'yimale 'nale- -a ma ee? -Yoo 'bhii- 'ka -o -janwo' zii' -ploo -la zi bhaama.

10 Wli 'sre -gloon mu 'la -woo 'drunyan 'lee- 'yi, -o 'kpen -o 'ke -yima' pe 'le.

11 'Duj- 'ke mee do -o -janwo' zii' 'mi ni wli 'la 'ke 'naa 'bhe do 'bhe 'yi, 'bhe zan 'e kle 'mi 'yre 'yi 'bhii- 'cie do; 'bhe- 'mi kle 'bhe zan 'e 'yre 'yi 'bhii- 'cie 'ezin-.

12 'Bhe ya 'e 'yi, Lii 'Wen 'e 'senj mu 'la na mee ni, 'mu -la -sroowole' -lro kle 'ka ma, 'bhe- 'kela 'bhe so -Waanbhaa' a mee mu 'e -waa' 'kpaleya 'e baan' 'klale -a ba, -ka 'bhe- ziglin- 'egloole.

13 'Bhela- -yile, 'ke mee 'la zan -o wli -bheeke' pe zii', 'bhe zan 'a 'yrawo -Waanbhaa' ma doo 'bhe 'senj 'na -a ni 'kee- so -a 'gbu 'pe wli -bheeke' 'e 'yipele.

14 -Amasroyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' wli -bheeke' 'yi, 'η nii- 'e 'bhe -le kle 'seri 'yi, 'duj- 'naa -o -a kle 'zi 'η yikan' 'e 'le.

15 'Bhe ya 'e 'yi, 'mi so -mela klele- 'te ee? 'Mi so 'η 'seriwole -Waanbhaa' ni 'η nii- 'e 'le; 'bhe- 'duj-, 'η nu 'seriwole -a ni 'ezin- 'η yikan' 'e 'le. 'N nu 'srokpale 'η nii- 'e 'le; 'bhe- 'duj-, 'η nu 'srokpale 'η yikan' 'e 'le 'ezin-.

16 'Bhe- 'ke 'yoo- -Waanbhaa' 'pubo- 'zi 'e 'nii- 'e 'yi, mee bhaamale 'la 'yaale- -o -zamaa' 'e 'plenj-, 'bhe nu 'sole- -a pele- 'nale- -a ma «Amiina» 'yaa- 'seri 'e ma, 'ke yaa 'yaa- 'seri 'e 'yimale ee?

17 'Ali- 'ke 'yaa- -Waanbhaa' 'pubo- 'seri 'e □kla 'elrele gbe 'e 'kpen ma, 'bhe mee do 'e, 'yaa fangandole 'bhe a 'kpaleya 'e ta; -amasroyi yaa 'yaa- 'seri 'e 'yimale.

18 'Mi 'duj-, -Waanbhaa' 'pubo- -amasroyi, 'η so wli -bheeke' 'pele 'keek- kan 'ka 'kpen ta.

19 'Duj- 'ke Zesu 'yi mu 'e -woo -waa' 'klankeba □noo, 'bhe- 'ke 'η 'yoo- -o 'plenj-, -jango' 'soo 'la 'ke mee mu so 'mu -yimale, 'bhe- 'kooko- -o -za daan 'mu ma, 'bhe mu -la wole so 'mi ni 'ke 'bhe kan -jango' 'waa vu wole ta 'η 'koo wli -bheeke' 'yi.

20 'N neene- mu, -ka 'ploo- 'kaa- matrunya 'kpeeledan gbeya 'e ma, -ka 'ka 'kpeeledan 'bhii- mee -yrebakanle mu gbeen-. -Za 'yoo- a pe zi 'e ta, -ka 'ka 'gbu kle 'bhii- matrunne mu gbeen-, -amasroyi waa -za 'yoo- do. 'Duj- 'ka 'kpeeledan gbeya 'e ma, -ka kle mee -yrebakanle mu 'le.

21 'Tonj 'sewe 'e 'yi, -a yoondele -o doo Meezan -Waanbhaa' pe doo:

«Mi nu 'si 'bheke mu a wli -la 'sile-,

'bhe- 'η nu -jan 'kpale- 'cie mu -la -lii, 'bhe- -o nu -janwole 'an pe mee mu 'lee- ni,

'ali- 'ke 'bhe '□kla oo, waa nu -o 'tronkpale 'mi 'weli- 'e '□la.»

22 'Bhe klegbeya 'e 'yi, wli -bheeke' pele 'e, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'e -toomasie 'le mee 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu yre 'yi; 'duj-

-Waanbhaa' -lajalanwole 'ε, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'ε -toomasie 'le mεε 'la zan mu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'mu 'yre 'yi.

²³ 'Bhεε- 'ke Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'klankeba do -yi, -o 'kpen wli -bhεeke' mu 'pele- -saan; 'bhεε- 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'kee- □kla mεε -bhεeke' mu 'le oo, 'kee- □kla mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' -yi 'bhe 'ke mu 'le oo, 'ke 'mu □nwa wlale 'ka ta 'ke 'ka 'kpen -o wli -bhεeke' 'pe zii' 'waati 'la ba; waa nu -a pele doo 'ka 'kpen ηgblo -wlenle' -o εε?

²⁴ 'Dun- 'ke -yoo bi 'bhii- -o 'kpen -o -Waanbhaa' -lajalanwo 'zi 'waati 'la ba, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan laa 'ε 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'bhe □nwa wlale 'ka ta 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba; 'bhe 'pegee 'ke mεε 'la zan laa 'kaa- -za klegbeya 'ε do, 'ke 'bhe □nwa wlale 'ka ta 'ezin- 'yee- 'waati do 'kpo 'ε ba, 'bhe 'gbu nu -a 'yaangole 'bhii- 'bhe -o 'ke -za 'yoo- kle mi do 'le 'bhe wlan ma -jan mu 'la 'ma zii' -Waanbhaa' a mεε mu 'ε 'lii 'bhe ma.

²⁵ 'Bhεε- -za 'yoo- mu 'la -woo -a 'kpee, 'mu 'kpen ta nu 'pwεle- kpataakpa. 'Ke 'bhe □kla, -zadowεε 'ε 'koo, -e nu -a ηgblo kulale 'trε ma; 'bhεε- -e nu -Waanbhaa' gbale 'ke -ya pe -a 'gbu 'lii kpataakpa doo: «Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -o 'ka 'plen-!»

-O -za mu 'la kle 'ke Zesu 'yi mu 'ε □klaa 'eke- ba

²⁶ 'N nεεnε- mu, 'ke 'ka □klaa 'eke- ba 'waati 'la ba, -ka -za mu 'lεε- 'mu -la kle: 'Ke -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro -o 'ka do 'kpee, -ka 'bhe 'kpa; 'ke mεε daan ma -jan do -o 'ka 'ke 'koo, 'bhe zan 'bhe -jan 'ε 'wo; 'ke -Waanbhaa' -za do -zronna 'ka 'kela ni, 'bhe zan 'bhe 'pe; 'ke 'ka 'kela so wli -bhεeke' pele-, 'bhe 'bhe 'pe; 'bhεε- 'ke 'ka 'kela so 'bhe wli -bhεeke' 'ε 'yipele, 'bhe 'bhe 'yipe. 'Ke -za 'oo -za 'la 'bhe so -Waanbhaa' a mεε mu 'ε 'kpaleya 'ε baan' 'klale -a ba, -ka 'bhεε- kle.

²⁷ 'Ke mεε 'la zan mu -o wli 'pele, waa 'kanle- mεε ple, mεε yaga ta; 'dun- -wa kle do do 'eke- blaan, 'bhεε- 'bhe wli -bhεeke' 'ε 'yipe mi 'ε -sroowo' 'ka 'plen-.

²⁸ 'Ke 'bhe wli -bhεeke' 'ε 'yipe mi laa -sroowole 'ka 'plen-, 'bhe 'waati 'ε ba, mεε 'kedo- 'kpo 'laa wli -bhεeke' pele 'ka 'plen-. 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe wli -bhεeke' pe, 'bhe 'bhe 'wo 'bhe 'gbu 'kpee -Waanbhaa' ni.

²⁹ -Waanbhaa' -lala 'janwo mu 'ε, 'ke -Waanbhaa' -jan -kpa mu 'lii, waa 'kanle- mεε ple, mεε yaga ta 'ke -o -janwo'; mεε -vin mu 'ε 'mu 'mu 'trankpa -o wojan mu 'ε □la, 'bhεε- 'mu -o wlan yre glin.

³⁰ 'Ke -Waanbhaa' -za -zronna mεε 'ke ni, 'bhεε- 'ke mεε -bhεeke' do -o -janwo' zii' 'bhe 'waati 'ε ba, mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'elwale, 'bhe 'laa 'mole- -janwole 'ε zi, 'bhεε- -ya 'to 'ke -Waanbhaa' -za -zronna 'kela 'bhe ni 'bhe -janwo'.

³¹ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka 'kpen so -Waanbhaa' -lajalanwole 'eke- blaan do do; 'kooko- 'ka so 'eke- daanle-, 'bhεε- 'ka fangando 'eke- ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi.

³² -Waanbhaa' 'bhe -lajalanwole 'sen 'naa- mεε 'la zan mu ni, 'mu do klen 'ke 'bhe -lajalanwole 'sen 'Lii 'ε 'kpaale- bo -o -la.

³³ -Amasroyi -Waanbhaa' laa -koo' 'siile- 'ke -koo' bo -za kleyre noo- 'koo- 'gbu 'win ta, 'dun- -e 'koo- 'siila-, 'kooko- 'koo- bo yilabla 'yi.

'Bhii- -wa kle gōnε- 'la gbεεn- -Waanbhaa' a mεε mu 'plen- yre kpen- □noo bhe.

³⁴ 'Ke 'ka □klaa 'eke- ba, 'ka 'laa -jan 'nale- le mu ni 'ka 'plen-, -o tagale bo. -Woo 'gbu mazina 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Toj 'Sewe' 'ε 'yi gōnε- 'la gbεεn-.

³⁵ 'Ke -o 'ke mu -o -a zi 'bhii- -o -za 'ke 'yima, -o 'bhe 'yilrōkpa -o -nōo mu 'ε ma -o ba -le ma. -Amasrōyi -jan 'nale- le mu ni Zesu 'yi mu 'ε 'plenj-, 'bhεε- -o -janwo' -Waanbhaa' a 'fε 'ε □la, -za 'lrele- laa 'bhe 'le.

³⁶ -Waanbhaa' a -jan 'ε kli 'ε -daa 'ka mu -la ba taa- -a wole 'ε □tian 'ka mu do -kplēn -la ma εε?

³⁷ 'Ke mεε 'la zan 'kpee ma -yoo 'ke -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'le, 'bhεε- 'ke -a 'gbu 'kpee -ya 'yaango- 'bhii- Lii 'Wen' 'ε 'sεj do -naa -a ni, 'bhe zan 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o -jan 'la yōondε 'zi 'ka ni -gε, -Waanbhaa' wojan -le 'bhe 'le.

³⁸ 'Ke 'bhe zan laa dōle 'bhe -jan 'lεε- □la, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan dōle -titi.

³⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'η nεεnε- mu, -ka dō 'egloole 'ke 'ka pε 'la 'bhe ziglin- 'ka 'nii- 'ε 'kpen 'le, 'bhe klε -Waanbhaa' -lεlajanwole 'ε 'bhεε- 'le. 'Ke mεε 'ke mu -o wli -bhεeke' 'pe zii', 'ka 'laa 'bhe 'saawole 'bhe zan mu 'ε 'kōo.

⁴⁰ -Ka 'ka 'plenja- 'kpen klε -lεεya' ma do do.

MEE BWELE GALE BA A -ZA

15

Zesu bweza gale ba

¹ 'N nεεnε- mu, 'η -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'ka ni 'ke 'ka -dwa -a -la, 'bhεε- 'ka blōole -o -a ma 'egloole, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhe dō 'ka 'kpee 'ezin-.

² 'Ke 'ka 'taawoa□ 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε ta 'elrele 'bhii- 'mi 'ka -daanna 'kele- gōnε- 'la gbεεn- 'ka sō gole- -za 'yi -a ma. 'Kebhlaale, 'ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi, 'bhe □kla bhaama za 'le.

³ -O 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi 'ka mu -daanna 'bhεε- 'le 'elwale, 'bhe -le dōo: Krisi -gaa -kōo' a -za 'yoo- mu 'ε ma 'bhii- -a pele -yaa -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gōnε- 'la gbεεn-.

⁴ -Wa gbaa 'ε □bian, 'bhεε- -e -bwela gale ba -a gale blaana -yrekpaā' yaga mi 'ε ma, 'bhii- -a pele -yaa -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gōnε- 'la gbεεn-.

⁵ 'Yee- Zesu bwele blaana gale ba, -e -pwela Kefasi -la ba 'pe, 'bhεε- 'bhe blaana, -e -pwela -yaa' -klanlanε -vin vu ta plε 'ε ba. *

⁶ 'Bhe gole -a -yi, 'ke -ya 'gbu zrōnle- -a nεεnε- Zesu 'yi mu -kεmε 'soo 'ke -a tralape 'ke mu ni 'eke- zi: -o 'ke mu -kla gban 'ke siεle, 'bhεε- -o 'ke mu -o -li 'mu -yre ma -zōn.

⁷ 'Bhe blaana, -e -pwela Zaki ba, 'bhεε- boolazi -e -pwela -yaa' winbōwo mu 'ε 'kpen ba 'tε.

⁸ 'Bhe 'kpen blaana, 'kee- 'pwele 'mi ba 'tε, 'mi 'la 'mi -o 'bhii- -nε 'la -wa -yaa -a ya bhla 'ε 'lεε. †

⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -le -yaa' winbōwo mu 'ε 'kpen ba mεε 'fiēntrōnne 'le. 'Bhεε- 'duj- waa -yaa sō 'mi 'kunle 'bhii- -yaa' winbōwo mu 'ε do 'le; -amasrōyi 'η -yrenkpaā Zesu 'yi mu 'ε ta 'ebebele.

¹⁰ 'Duj- 'mi -o 'kεla 'le -zōn 'bhe -daa -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- ba. 'Bhεε- -e -lilawoa 'mi ma 'bhe 'laa klele bhaama za 'le -titi: 'bhεε- droon' 'mi yewoa- 'ebebele 'kee- kan Krisi a winbōwo mu -vin mu 'ε 'kpen ta. 'Duj- 'naa 'bhe ye 'ε 'wōle- 'η 'gbu a fangan- 'le, 'η □swa 'bhe 'wole -Waanbhaa' a pε -lileya 'ε 'bhεε- 'srōyi.

* **15:5 15.5** Zesu -le Piri 'tōkpaā- Kefasi Arameen wli 'ε 'yi: 'bhe 'yi -le dōo vlε. † **15:8 15.8** Zesu Pōlu 'siila -yaa' winbōwo mu 'ε 'kpen 'siile- blaana. 'Yee- Pōlu Zesu -dwa Zesu gale blaana, 'duj- Zesu a winbōwo mu -vin mu 'ε 'pegee 'yee- Zesu 'gbu yewoa- 'eke- zi -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba.

11 'Bhela -zayi', 'kee- □kla 'mi 'le oo, 'kee- □kla Krisi a 'winbowo mu -vin mu 'ε 'le oo, 'o 'kpen -o 'yee- -Jan 'Nrале -do 'kpo 'ε 'yela- wo 'zi, 'bhεε- 'ka mu 'gbu 'ka □kpaа 'yela -yi.

Zesu 'yi mu 'ε bweza gale ba

12 'Wa 'pelawo zii' doo Krisi -bwela gale ba; -mεla ma 'bhεε- mεε 'ke mu -o -a pe 'zi doo gbaа mu laа so bwele- gale ba εε?

13 'Bhεε- 'ke wlan -le 'bhe 'le doo gbaа mu laа so bwele- gale ba, 'bhe bhla 'ε ba *Krisi 'laа bwele gale ba.

14 'Bhεε- 'ke Krisi 'laа bwele bi gale ba, 'bhe bhla 'ε ba 'woo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe -o 'ke bhaаma jan 'le, 'bhεε- 'woo 'kpa zii' bhaаma za -la -yi.

15 'Bhεε- 'woo- Krisi bweza gale ba 'srεya- 'la kle 'zi, -yoo 'bhii- 'woo- bhla -la 'kpa zii' -Waanbhaа' ma. -Amasrōyi 'wa 'pe zii' doo -e Krisi -bwela gale ba, 'bhεε- 'duj- yaa 'bhe klele.

16 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke gbaа mu laа bwele gale ba, 'bhe bhla 'ε ba, Krisi 'laа bwele gale ba -titi.

17 'Bhεε- 'ke Krisi 'laа bwele gale ba; 'ka -o 'ka 'kpa zii' bhaаma za -la -yi. 'Bhεε- 'kaa- -za 'yoo- mu 'kwe 'ε -yoo -li 'ka 'wiinj-.

18 'Bhεε- mεε 'la zan mu -o □kpaа Krisi 'yi, 'bhεε- -o -gaa, -e kle 'bhii- 'bhe zan mu □nia -Waanbhaа' -yre 'yi 'bhεε- waa so gole- -a -yi -li -titi.

19 'Bhεε- 'o 'yri 'kpale- 'la -yoo Krisi ta 'kee- 'kpa bi 'bhe -dan' -le 'drunyan 'lεε- 'bhεε- ta pe mu drōj 'ε 'le, 'bhe bhla 'ε ba, -koo' mu -le -yren ma mεε mu 'le mεε mu 'ε 'kpen ba.

Zesu Krisi -bwela kpataakpa gale ba

20 Wlan 'gbu 'ε ni, Krisi -bwela gale ba. Mεε 'la zan mu -gaa, -Waanbhaа' 'yela- -bwela gale ba 'elwale 'pe 'mu ba. 'Bhεε- -ya -zronna 'bhe klegbeya 'ε ma, 'bhii- 'bhe gbaа mu 'ε nu bwele gale ba 'ezin-.

21 -Amasrōyi ga -wlaа 'drunyan 'lεε- 'yi mεε do -la kleza ma; 'bhe klegbeya do 'ε 'yi, gbaа mu bwe gale ba mεε do 'kpo -la kleza ma 'ezin-.

22 'Bhεε- bhaaplen mu 'kpen ga, -amasrōyi -o 'kpen -o Adamu klu 'yi mu 'le, 'bhe klegbeya do 'ε 'yi, mεε 'la zan mu 'kpale- -o Krisi 'yi, bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laа -o 'bhe ma, 'mu 'kpen nu 'bhe 'srōowole Krisi -la 'srōyi.

23 'Duj- -o 'kpen 'pegee -waa pe 'waati -le: Krisi -le □kla mεε □lwa mi 'ε 'le; 'bhεε- 'yee- blaаn, mεε 'la zan mu □kla -yaa' pe mu 'le, 'kee- □nwa 'waati 'la ba, 'bhe zan mu nu bwele gale ba.

24 'Bhe gole -a -yi, 'bhεε- 'drunyan 'yan yi 'ε nu bhole 'te. 'Bhe 'waati 'ε ba, Krisi nu -Setran' 'pegee 'zina mu 'ε -waa -kunliiya 'pegee -waa' 'senj, 'bhεε- -waa' -glooya' mu 'ε 'kpen 'siele-. 'Bhεε- -ε nu -bhlenjebeya 'kpale- mεε 'la zan -o 'ke -Waanbhaа' 'pegee -koo' De 'le 'bhe 'koo.

25 -Amasrōyi Krisi nu yaale -bhlenjbe 'yaakpe- 'ε ta 'sani 'ke -Waanbhaа' 'senjo- -a -soonnii' mu 'ε 'kpen 'le.

26 -E nu -a -danma' -soonnii 'la 'bhe a -glooya' 'ε 'siele-, 'bhe -le 'ke ga 'le.

27 Wlan 'ε ni, -a yōndeile 'la -yoo -Waanbhaа' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «-Waanbhaа' pe 'kpen ngblo -kpalaa' Zesu gaаn -la.» 'Ke -wa □pia doo «pe 'kpen», -Waanbhaа' laа -o 'bhe pe 'kpen 'ε ba. -Amasrōyi 'yee- -Waanbhaа' 'gbu -le pe 'kpen ngblo -kpalaa' Zesu gaаn -la.

28 'Kee- -yaаn pe 'kpen ngblo 'kpaalele Zesu gaаn -la 'waati 'la ba, 'yee- Zesu 'la -yoo 'ke -Waanbhaа' 'Gbe 'ε 'le, -ε nu -a 'gbu ngblo 'kpaale- -Waanbhaа' -la. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaа' gbeblōole nu klele pe 'kpen ta, 'bhεε- -a 'kpaale- nu klele bhaaplen mu 'kpen 'wiinj- 'te.

²⁹ 'Ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, mɛɛ 'la zan mu 'mu wiɪnfɛ' -yi ba gbaa mu ni, 'bɛɛ zan mu -yaa nu -mɛ -la klɛɛ ɛɛ? 'Bɛɛ- 'ke gbaa mu 'laa bwe gale ba, -mɛla ma 'bɛɛ- mɛɛ mu 'mu 'gbu 'wiɪnfɛ- 'mu ni ɛɛ? †

³⁰ 'Bɛɛ- -koo' mu 'gbu 'lɛɛ- ɛɛ? 'Ke gbaa mu laa bwe gale ba bi, -mɛla ma 'bɛɛ- -koo' -o -koo' 'gbu bo 'zi -yrɛn 'yi 'waati 'ɛ 'kɛn ba ɛɛ?

³¹ 'N nɛɛnɛ- mu, yi 'oo yi, 'ɲ -si 'ɛ 'kpaakpale -o ga ni, wlan -le 'bɛɛ 'le. 'Bɛɛ- 'ka mu 'gbu -le 'ɲ 'wasowo pɛ 'le -koo' mu 'pegee -kooa' Mɛɛzan Zesu Kriɛ a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

³² Efezi -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -woo 'eyooɛ 'bhii- sɔpɛ mu 'ɛ gbɛɛn-. 'N -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ta gwɛdaan- 'woo- Efezi mu 'ɛ ba, 'kee- 'kpa bi 'ɲ 'bɛɛ gwɛɛ 'ɛ □daan bhaaplɛn a pɛ zi 'ɛ 'bɛɛ- zi, 'bɛɛ 'trɔn 'yaa- nu klɛɛ 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'Bɛɛ- 'ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, 'bɛɛ 'yaa- nu klɛɛ 'ke bhaama za 'le. -E -yaa nu klɛɛ 'bhii- -wa pɛ -goon 'lɛɛ- 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- doo: «-Koo' pɛbhɛ, 'bɛɛ- -koo' -wɛɛn mi 'bɛɛ ta; -amasɔyi 'ke -koo' -gaa too 'ke -za 'kɛn □yaan.»

³³ 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -titi! -Amasɔyi 'mi pɛ doo: «'Ke 'ka 'pegee mɛɛ -yoo' mu 'taawo- 'eke- zi, -o zi -yoo' bo 'ka gaan -la.»

³⁴ -Ka 'ka yakla- dula-, 'bɛɛ- -ka 'plo- -za 'yoo- klɛɛ ma, -amasɔyi 'ka 'plɛn- mu 'ɛ 'ke mu laa -Waanbhaa' do -titi-. 'N 'bɛɛ 'pɛ zii' 'bɛɛ gbɛɛn- 'bɛɛ -o 'ke -yralado maza 'le 'ka mu 'gbu ma.

'Flɛ drɛɛ 'la nu klɛɛ mɛɛ 'la zan mu nu bweɛ gale ba 'mu ma

³⁵ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mɛɛ 'ke nu 'mi 'lɔkpɛɛ doo: «Gbaa mu bwe gale ba 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bɛɛ- 'flɛ -gloon 'ɛ -dele nu klɛɛ -o ma ɛɛ?»

³⁶ -Za 'yaango- kle! 'Kee pɛbhɛ do □bwa 'trɛ 'yi, 'ke yaa gale, 'bɛɛ- -ɛ bɔn 'ɛlwale 'pɛ, -ɛ so bhɔle- ɛɛ?

³⁷ 'E pɛbhɛ 'la bo 'trɛ 'yi, 'kee- □kla *ble bɛɛ 'le oo, 'kee- □kla pɛ 'tole- pɛbhɛ 'bɛɛ 'le, 'yaa klɛ 'bhii- 'ya -a diɲ 'ɛ si 'bɛɛ- 'ɛ 'bɛɛ so 'trɛ 'yi.

³⁸ 'E pɛbhɛ 'la bo 'trɛ 'yi, 'ke -Waanbhaa' a zi 'bhii- 'bɛɛ 'a klɛ -yri diɲ -gloon 'la 'le 'bɛɛ 'a klɛ 'bɛɛ- 'le. -E pɛbhɛ 'kɛn do do wlata -yri diɲ -la klɛ.

³⁹ Nii- -o 'trɛ ta pɛ mu 'la 'yi 'mu 'flɛ mu 'ɛ gole 'eke- ma: bhaaplɛn mu 'flɛ -o 'eta-, 'bɛɛ- 'trɛ ma wi mu a pɛ 'flɛ -o 'eta-, 'bɛɛ- maannɛ- mu a pɛ 'flɛ -o 'eta-, 'bɛɛ- kaa mu a pɛ 'flɛ -o 'eta- 'ezin-.

⁴⁰ Lafɛ 'yi pɛ mu 'flɛ -o 'eta-; 'bɛɛ- 'trɛ ta pɛ mu 'flɛ -o 'eta-. Lafɛ 'yi pɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ 'bɛɛ gole -o 'trɛ ta pɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ ma.

⁴¹ -Yrɛtɛbhɛ a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-, 'bɛɛ- laanima mlɛ a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-; 'bɛɛ- mlɛklennɛ mu a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-; 'ali- mlɛklennɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ gole -o 'eke- ma.

⁴² Gbaa mu bweza 'ɛ gale ba 'ɛ nu klɛɛ 'bɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-. 'Ke -o gbaa 'ɛ □bian, -yoo 'bhii- pɛbhɛ 'ɛ gbɛɛn-, -ɛ bɔn. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, yaa nu gale -li -titi.

⁴³ Gbaa 'ɛ -a bin bhla zi, -yoo 'eyooɛ, 'bɛɛ- fangan- 'laa -o -a ta. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, -ɛ klɛ 'ɛlɛɛ, 'bɛɛ- -ɛ klɛ 'ɛgloole 'ezin-.

⁴⁴ Gbaa 'ɛ -a bin bhla zi, -yoo 'ke 'flɛ 'pegee so bhaama -la -le. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, -ɛ nu klɛɛ 'flɛ 'la 'ke Lii 'Wɛɲ 'ɛ gbɛɛɔɔle -o 'bɛɛ ta 'bɛɛ- 'le. 'Ke bhaaplɛn zru maza gbɛɛɔɔle -o -kooa' 'trɛ ta 'flɛ 'ɛ ta, Lii 'Wɛɲ 'ɛ gbɛɛɔɔle nu klɛɛ -kooa' laflɛ 'yi 'flɛ 'ɛ ta 'ezin-.

† 15:29 15.29 Polu -yaa -we 'zi wiɪnfɛza 'le, -a 'kpaɛ- laa -yaa -a -yi 'bhii- 'bɛɛ mɛɛ go za 'yi. 'Dun- -ɛ -yaa -jan -la dan 'zi 'bɛɛ ma -a zɔn zayi' 'bhii- gbaa mu bwe gale ba wlan ma.

45 Wlan 'gbu 'ε ni, -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' bhaaplenj -lwa 'la □kla 'ke -o 'bhe siiAdamu, -ya nii- -wlaa 'bhe 'yi, 'bheε- 'bhe -kla 'ke bhaaplenj do 'le.» 'Dun- Adamu boolazi mi 'la 'bhe -o 'ke Krisi 'le bhe, 'bhe -o 'ke Lii 'la bole -yre ma -si 'ε na mεε ni 'bheε- 'le.

46 Lii 'Wenj 'ε -e 'fle dree 'la kle, yaa 'bhe klele 'elwale 'pe, 'dun- -o bhaaplenj 'fle bhaamale 'ε 'bheε- □kla 'elwale 'pe. 'Bheε- Lii 'Wenj 'ε -e 'fle dree 'la kle 'bhe nu 'bhe blaani 'te.

47 Adamu 'la □kla 'ke bhaaplenj -lwa 'ε 'le, -o 'bhe □kla 'ke 'tre bwe -la -le; 'dun- Adamu ple mi 'ε 'bhe -daa lafle' ma.

48 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, mεε 'la zan mu -o 'ke 'tre pe 'le, 'mu 'pwele- -o 'ke Adamu 'la -o 'bhe □kla 'ke 'tre bwe 'le 'bheε- 'le. 'Bheε- mεε 'la zan -daa lafle' ma, -yoo gɔnε- 'la gbεen-, mεε 'la zan mu -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu nu klele 'bheε- gbεen-.

49 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -o mεε 'la zan □kla 'ke 'tre bwe 'le 'bhe -le Adamu 'le. 'Bheε- -kɔɔ' -o 'bhe bhɔɔma 'le. 'Bheε- boolazi Zesu 'la -daa lafle' 'yi, 'kɔɔ- nu klele 'bhe bhɔɔma 'le 'ezin-.

50 'N nεεnε- mu, 'η 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe 'yi -le -gε: -kɔɔ' 'laa sɔ gele- -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya -wa 'ε ta -kɔɔa' 'tre ta 'fle 'ε 'le -kɔɔ' ma, 'bhe 'pegee -kɔɔ' yien 'le -kɔɔ' 'yi. -Kɔɔ' 'fle 'lεε- 'bhe -o 'ke bon pe 'le; 'bheε- -kɔɔ' 'laa sɔ bole- -kɔɔ' bogbeya 'lεε- 'yi, 'bheε- -kɔɔ' bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe 'srɔɔwo-.

51 'N 'yoo- -za tagaanle do -la -yipele 'ka ni dɔɔ: -Kɔɔ' 'kpɛn 'laa nu gale, 'dun- -kɔɔ' 'kpensee ma nu boole,

52 -lεyan' do 'kpɔ 'bhii- -yrekwan do bole gbεen-, 'ke -o -klelonj' boolazi mi 'ε □pian 'waati 'la ba. 'Ke -wa □pian 'waati 'la ba, gbaa mu nu bwele gale ba 'fle dree 'le 'mu ma, 'bhe 'fle dree 'ε 'bhe 'laa sɔ bonle- titi. 'Bheε- -kɔɔ' mu mεε -yre male mu 'ε, -kɔɔ' mu ma nu boole 'fle dree 'le -kɔɔ' ma.

53 -Amasɔyi 'fle 'la 'bhe -o -kɔɔ' ma, 'bhe -o 'ke bonpe 'le. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhe -le mabɔɔ 'pe, 'bheε- 'bhe kle 'fle dree 'la 'ke 'bhe 'laa sɔ bonle- -li -titi 'bhe 'le. 'Bheε- 'yee- 'fle 'la -yoo 'ke gape 'le, 'yele- mabɔɔ, 'bheε- yaa kle gape 'le -li 'sekeseke.

54 'Yee- -kɔɔ' 'fle 'la -yoo 'ke bonpe 'le, 'ke -a mabɔɔla 'waati 'la ba 'kela 'bhe 'laa bon -titi 'bhe 'le, 'bheε- 'ke 'yee- 'la -yoo 'ke gape 'le, -e mabɔɔla 'kela 'bhe 'laa ga -titi 'bhe 'le, 'ke 'bhe □kla 'te, 'bheε- -jan 'la yɔɔndeεe -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi 'bhe 'le nu 'sɔlε-, 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-O 'senjwa- 'ke ga 'le 'egbenele, 'bheε- ga 'trunjwoa□ 'fenfenj!»

55 «'Ee ga! 'Yaa- mεε -baliwo 'senj 'ε -yoo 'naa- -a ma εε?»

'Yaa- mεε dε -glɔɔya' 'ε -yoo 'naa- εε?»

56 'N nεεnε- mu, -ka 'bhe -glin doo! Mεε dε -glɔɔya' 'la -yoo ga 'yi 'bhe -le 'ke -za 'yoo- 'ε 'le; 'bheε- -za 'yoo- a pe -glɔɔya' 'ε 'bhe da 'tonj 'ε 'bheε- 'yi.

57 'Dun- -kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! -Amasɔyi 'yele- gwle ngblo □naa -kɔɔ' ni -za 'yoo- ta Mεεzan Zesu Krisi 'ε 'srɔyi!

58 -E klelawoa 'bhe gbεen- bhe, 'η nεεnε- mu 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele, -ka dɔ 'egloole, 'ka 'laa 'tolε- 'ke pe 'kedo- 'kpɔ 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe go -titi. 'Ka -o Mεεzan a ye 'la 'wo zii' bhe, -ka ge 'bhe 'wole- 'ε zi 'fanji, 'ke 'kaa kpa 'ka ngblo -yi 'bhii- 'ka -o ye 'la 'wo zii' 'yee- Mεεzan ni, 'bhe 'laa nu bole bhaama.

-ZA -BEBE BA JAN MU

16

Korenti Zesu 'yi mu 'ε -woo gbeklaa- 'eke- ta -goli' 'nalele Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni

¹ 'N nεene- mu, 'ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'la -woo Zeruzalemu -wa 'ε ta 'mu ni, 'η 'yoo- -a zi' 'bhii- 'ka dɔ klen 'ke 'ka 'a kle 'bhii- 'an □pia Galasi 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -wa kle gone- 'la gbεen- bhe.

² -Gbεeyi' 'tɔle- -gbεeyi' 'bhe 'yrekpaa- -lwa mi 'ε ma, 'ka 'kpen do do gbε sɔ -goli' yεke- 'la 'srɔɔwole ta, -ka 'bhεε- 'kpa 'eke- ta 'edanma; 'kooko- 'ka 'laa nu 'η 'nule- 'ε magbenε, 'bhεε- 'ka -goli' 'kpale- san 'te 'eke- ta 'mi 'yre ma.

³ 'Ke 'mi □nwa 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka mu 'gbu nu mεε mu makunε 'ka ba, 'bhεε- 'mi nu 'letre 'kpale- 'mu 'kɔɔ; 'kooko- 'mu ge 'ka -goli' 'la □kpaa 'eke- ta 'bhe 'le Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni.

⁴ 'Ke waa sɔ gele- 'mi blaen, 'mi nu 'kpale- -o ba, 'bhεε- 'o ge 'bhe 'taa 'ε ta 'eke- zi.

Pɔlu -o zan gele 'taa mu 'la ta, -e 'bhe -janwo' zii'

⁵ 'Mi nu 'kanle- Masedwani 'kleen 'ε 'yi 'pe, 'bhεε- 'η ge 'ka ba ye, -amasroyi 'η nu 'kanle- 'bhe 'kleen 'ε 'yi.

⁶ -Dɔke' 'η nu bole 'ka ba 'waati sa, 'bhεε- 'kee- -swa 'η ni, 'η nu -niinii' 'kpa 'waati 'ε 'kpen klele 'ka ba ye. 'Ke 'bhe □kla, 'η 'yaa- ge 'zi yre 'la □nɔɔ, 'ka nu bhɔle 'η ba gelele 'bhe □nɔɔ boolazi.

⁷ -Amasroyi 'naa- -o -a zi 'bhii- 'mi 'η 'yre drɔɔ bɔ 'ka ta 'η 'kan bhla zi. 'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'waati sa kle 'ka ba.

⁸ 'Bhεε- 'duɔɔ-, 'η nu bole Efezi -wa 'ε ta -ge 'ke 'bhe ge 'tenle- Pantekoti 'feti 'waati 'ε ma.

⁹ 'Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' a ye 'ε 'wo 'waati -gbεne 'ε □bhwa -a □nɔɔ; 'bhεε- 'η 'sɔɔnnii mu 'ε 'pale- -o -a nɔɔ- 'ebebele.

¹⁰ 'Ke Timote □nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele gbε 'ε 'kpen ma, 'kooko- -gblaen 'laa kle -a -yi 'ka 'plenj-; -amasroyi -yoo Mεezan Kisi a ye do 'kpo 'ε 'yela- wo 'zi 'bhii- 'mi gbεen-.

¹¹ Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -a maveεle! -Ka bhɔ -a ba 'kee- ge -yaa' 'taa 'ε ta 'edɔɔle; 'kooko- -ε nu 'tenle- 'mi ma -ge, 'mi 'pegee 'η nεene- Zesu 'yi mu 'ε 'woo- -a magben 'zi.

¹² -Kɔɔ' nεene- Apolosi, 'mi 'bhe 'liala- gbε 'ε 'kpen ma dɔɔ 'bhe 'pegee -kɔɔ' nεene- 'ke mu ge 'pwe 'ka ta ye; 'duɔɔ- yaa dɔle -a -la 'kee- ge 'saanibhe. 'Duɔɔ- 'ke 'bhe 'senj □kla -a ni yi 'la 'le, -ε nu gele 'ka ba ye.

Pɔlu a -jan 'lewlayre 'pegee -a -srawoyre

¹³ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka 'kpale- bo -Waanbhaa' 'yi. 'Bhεε- -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka fangando 'ka 'gbu ta.

¹⁴ -Ka -za 'tɔle- -za 'bhe kle 'ke 'soniya 'le 'ka 'yi.

¹⁵ 'N nεene- mu, 'ka Sitefanasi 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'ε dɔ: 'wole- □kla Zesu 'yi mu -lwa mu 'le Akayi 'kleen 'ε 'yi. -O 'gbu yewoa- -o zru 'ε 'kpen 'le 'ke -o bhɔ -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε ba.

¹⁶ -Ka 'ka ngblo 'kpala 'bhεε- mεε -glɔɔn mu -leε □la, 'bhεε- -ka 'ka ngblo 'kpala 'ezin- 'bhe 'yansi mεε mu 'la 'mu -o yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhii- 'woo- gbεen- 'mu □la.

¹⁷ Sitefanasi 'pegee Fɔɔtunatusi, 'bhεε- Akayikusi 'nulawoa 'mi -din, 'bhe □swa 'mi ni 'egbenele. -O □kla 'ka blaantazen 'le 'η -din -ge.

¹⁸ -O 'mi zrukpalaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o 'ka mu zrukpalaa 'ezin- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -Ka 'bhɛɛ- mɛɛ -gloɔn mu 'ɛ kleza -lrele' mu 'ɛ dɔ.

¹⁹ Azi 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kɔɛn 'ka 'pubwa-. 'Bhɛɛ- Akilasi 'pegee Prisili, 'bhe 'pegee Zesu 'yi mu 'la kla 'eke- ba -waa' 'fɛ 'ɛ □la, 'mu 'kɔɛn 'ka 'pubwa- gbɛ 'ɛ 'kɔɛn ma Mɛɛzan Zesu 'to 'yi.

²⁰ 'Ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'kɔɛn -o -gɛ, 'mu 'ka 'pubwa-. -Ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubo' 'bhii- nɛɛnɛ- ma dɔ mu.

²¹ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛbhɛ mu 'lɛɛ- yɔɔndia- 'ɲ 'gbu gbɛ ma: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa.»

²² 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke Mɛɛzan Zesu -za 'laa sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'dangan -o 'bhe zan 'ɛ ma! «*Maranata*». 'Bhe 'yi -le dɔɔ: Mɛɛzan Kriɛ, nu!

²³ Bhaa Mɛɛzan Zesu -li 'ka ma!

²⁴ 'Ka 'kɔɛn -za sɔ 'mi ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Kriɛ a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

**PŌLU 'LETRE PLE MI 'LA □KPA KORENTI
-WA 'E TA ZESU 'YI MU 'E NI**
**Pōlu 'letre ple mi 'la □kpa Korenti -wa 'e ta
Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ṅblo**

Pōlu -yaa' letre □lwa mi 'e 'kpale- Korenti -wa 'e ta Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni, 'kee- Timote 'winbōle 'kaa 'bhe ge -o taglin-, 'kooko- 'ke -woo 'taawo zii' gōne- 'la gbēen- 'yee- Pōlu -o -daanna -za mu 'la 'le 'mu ta -e 'bhe do.

Timote dale blaana Korenti -wa 'e ta, -e Zesu 'yi mu 'e ta jan mu 'la □klaa Pōlu 'koo, 'mu 'laa -yaa lele. 'Bhela- -zayile, 'ke 'yee- Pōlu 'gbu gele- -o ba ye, 'bhē- 'ke -ya 'kpankpanyanle -o ma dōo -woo 'taawogbeya 'e mabōo. -E bhōlawoa -o ba, 'ke -o do -yraladole -a ma 'bhe 'taawogbeya 'e ma, 'bhē- 'bhe 'a wleyisriwoa (Korenti Ple mi 2.5-11; 7.12). 'Bhe klēle 'te, 'ke 'yee- Pōlu 'niinale blaale- -a -zanta' Efezi -wa 'e ta, 'bhē- 'kee- wisile 'ebebele Korenti Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'taawogbeya 'e ma. 'Bhe 'yi bhe 'te, 'kee- 'letre 'bhēke do 'kpale -o ni -gblaan 'kla zayi' -o -yi (Korenti Ple mi 2.4; 7.8). 'Bhē- 'taaleeyi, -e Titi -la winbwa- dōo 'bhe ge 'bhe 'letre 'e 'le -o ni. 'Bhe 'letre 'e □nia zi 'lii. 'Bhe blaana, 'ke Pōlu gele- Masedwani 'klēn 'e 'yi, 'kee- Titi 'la 'winbwa- Korenti -wa 'e ta 'bhe 'yele 'bhe □nōo ye. 'Bhē- 'ke 'yee Titi 'woo- Korenti Zesu 'yi mu 'e ta jan -nrāle' wole- Pōlu ni dōo -wa 'wojan- mu 'e □maa, 'bhe 'pegee -woo 'taawogbeya 'e mabōola. Pōlu 'bhe 'male- 'te, 'kee- 'letre 'bhēke do 'kpale 'woo- Korenti Zesu 'yi mu 'e ni, -kōo' 'bhē- sii -zōn dōo: «Korenti mu a 'Letre Ple mi». 'Bhe 'letre 'lē- 'yi, Pōlu 'a 'yīpia□ -o ni dōo 'yele- 'woo- Korenti Zesu mu -ledo' 'e □klaa 'eke- ba, 'bhē- -yoo -liala dōo -woo 'eke- 'yima', -o -za 'so 'eke- ni, 'bhē- -o 'kpale- klē do ma. Pōlu 'yee- 'letre ple mi 'lē- 'yicienna -le yaga.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Korenti Ple mi 1-7), -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe 'fuu 'la -dwa -a ta -yaa' -yrenbhle' bhla 'e zi 'bhe -zayi', 'bhe 'pegee -za 'la 'yaa- 'yee- Pōlu 'gbu 'pegee Korenti Zesu 'yi mu 'e 'plēn- 'bhe 'yanle- 'e -zayi'. -E ye yekē- 'la □woa -o ba ye, 'bhe 'pegee -o -za so -a ni gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe -dwa -o 'kpee.

-A -le ple mi 'e 'yi (Korenti Ple mi 8-9), Korenti Zesu 'yi mu 'e ni -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhē- -o 'bhe kpa Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ni, -e bhe -jan 'e □woa -o ni. 'Bhela- -zayile, -yoo -liala dōo -woo ghe ta klē taataa -goli' 'nale- ma.

-A -le yaga mi 'e 'yi (Korenti Ple mi 10-13), bhla ma -Waanbhaa' 'lela janwo mu 'la -woo -la 'zi 'yee- Pōlu ta, -yoo -a 'gbu ta janwo 'zi 'mu ni.

'Yee- 'letre 'lē- 'leyanyre 'e □nōo, Pōlu 'a 'srawoa- Korenti Zesu 'yi mu 'e ma, 'bhē- -yoo zan gelawole -o ba ye bhe, -e 'bhe -janwoa -o ni 'ezin-.

Letre 'e zisanyre

¹ 'Mi Pōlu 'la -e □swa -Waanbhaa' ni 'ke -yoo 'ṅ makun, 'bhē- -yoo 'ṅ klē Zesu Krisi a winbōwo mi 'le; 'mi 'pegee -kōo' nēnē- Timote -le 'letre 'lē- 'kpa zii' 'ka ni. Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Korenti -wa 'e ta, 'bhe 'pegee -yaa' mē 'wenj mu 'la 'kpen -o Akayi 'klēn 'e 'yi, 'woo- 'yee- 'letre 'lē- 'kpa zii' 'mu -la 'kpen ni.

² Bhaa -kōo' Dē -Waanbhaa' 'pegee Mēezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhē- -yoo yilabla na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi

³ -Koo' -Waanbhaa' 'tobho, 'yele- -kooa' Meezan Zesu Krisi a -Waanbhaa' 'le 'bhe 'pegee -a De 'le. 'Bheε- 'yele- -koo' De 'la -koo' 'yrenkla- a ma 'bhe 'le, 'bhe 'pegee- Waanbhaa' 'la fangando -koo ta 'yele- 'bhe 'le.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' zruwla -koo' 'kpee -kooa' -yren mu 'ε 'kpen 'yi. -E 'bhe kle -koo' mu ni, 'kooko- -koo' mu so zruwlale mee 'la zan mu -o -yren -gloon 'ε 'kpen 'bhle zii' mu 'kpee 'ezin-.

⁵ Wlan 'ε ni, Krisi -yren mu □bhla -koo' mu ni 'ebebele gone- 'la gbεen-, -Waanbhaa' 'dun- nu zruwlale -koo' mu 'kpee 'egbenele 'bheε- klegbeya do 'ε 'yi Krisi 'srɔyi.

⁶ 'Ke 'woo- -yren mu bhle 'zi, 'bhe -yren mu 'ε 'mu -o 'ke zruwlapε 'le 'ka mu 'kpee, 'bhe 'pegee 'ka mu go pe 'le -za 'yi. 'Ke -Waanbhaa' zruwlaa- 'o moo 'kpee, -e 'bhe kle 'zi, 'kooko- 'o moo so zruwlale 'ka mu 'kpee, 'bheε- 'ka mu so 'o ta -yren mu 'ε yeke- 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

⁷ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'o 'kpale- 'la -yoo 'ka 'yi, 'bhe -o 'egloole. -Amasrɔyi 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka 'waa- -yren mu 'ε 'ke □bhla, -Waanbhaa' nu 'bhe yeke- zruwlale 'ka 'kpee 'bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-.

⁸ 'N nεenε- mu, -o -yren -gloon mu 'la □bhla *Azi 'kleen 'ε 'yi, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka 'mu do: -o -yren -kpa a 'o ta 'eyoolε 'kee- kan -a -dan' ta, 'fo 'o 'yri 'laa -yaa -li -a ta 'bhii- 'o nu bole 'o 'yre ma.

⁹ 'O moo 'gbu 'kpee ma 'o ga bhla 'ε □bhwa. 'Bhe 'kla- 'bhe gbεen- bhe, 'kooko- 'waa 'o kpa 'ezin- li 'o 'gbu 'yi, 'dun- 'kooko- 'woo 'kpa -Waanbhaa' 'la 'bhe gbaa mu bwe gale ba 'bhe do -kplen -la -yi.

¹⁰ 'Yee- -Waanbhaa' -le 'o -gwa 'bhe ga -gloon 'ε 'yi; 'bheε- 'yele- nu 'o gole 'ezin- 'bhe 'yansi -za -gloon mu 'ε 'yi. Wlan 'gbu 'ε ni, 'o 'yri -o -a ta 'bhii- e nu 'o gole 'ezin- 'bhe 'yansi -za -gloon mu 'ε 'yi.

¹¹ 'Ka mu 'gbu -o 'ka 'seriwo zii' 'ezin- 'waa- -za ma. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, mee -bebe -o 'seri mu 'la kle 'zi 'o ba zayi', -Waanbhaa' nu 'mu 'lekunle, 'kooko- 'kee- -yaa' -lileya 'ε -zronna 'o ni, mee -bebe mu nu a 'pubole 'bhe -zayi' 'waa- -za ma.

POLU 'PEGEE KORENTI ZESU 'YI MU 'ε 'PLENZAMU

Polu -o -yaa' 'taa 'bheεke ta geza wo 'zi

¹² Wlan 'ε ni, 'woo baa -za 'la 'yi 'bhe -le -ge: 'o 'gbu zru 'ε 'bhe -o -a pe 'zi 'o ni doo 'o 'taawoa □ 'drunyan 'leε- 'yi, 'bhe 'pegee 'o 'taawoa □ 'ka mu 'gbu ba -yre ta, 'o 'kpee 'fleele- 'pegee 'o zru do 'le; 'bhe 'kpee 'fleeleya 'ε 'pegee 'o zru klele do 'ε 'mu 'yaa- da 'zi -Waanbhaa' -la ba. 'Dun- 'o 'bhe □kla -Waanbhaa' -lilawoa 'o ma 'bheε- 'srɔyi, 'bhe 'laa dale bhaaplen a pe -zadoleya ba.

¹³ Wlan 'gbu 'ε ni, 'waa- 'letre mu 'ε 'yi, 'waa- -o -za 'bheεke do 'kpo yoonde 'zi 'ka ni, 'ke yaa 'e go 'ka -o 'kela tape 'zi, 'bhe 'pegee 'ka 'kela 'yima zii' 'mu -la ba. 'Bheε- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka nu -a -yimalε kplankplan 'ke -a -leyan' -a ma.

¹⁴ 'Bhii- 'kaa 'ke 'yimaa- gone- 'la gbεen- doo: Meezan Zesu 'nu yi 'ε 'le, 'o nu 'o -baale' 'ka mu 'yi, 'bheε- 'ka mu nu 'ka -baale' 'o moo 'yi 'ezin-.

¹⁵⁻¹⁶ 'N 'kpale 'la 'yaa- -a -yi 'bhii- 'ka 'kpeejan- -yaa 'bhe gbεen- bhe, 'n 'yaa- zi 'bhii- 'n ge -treε 'ka ba ye 'elwale 'pe, 'sani- 'n ge Masedwani, 'bheε- 'n niina- bhla 'ε zi Masedwani, 'n 'yaa- nu 'kanle- 'ezin- 'ka ba ye, 'kooko- 'ka bho 'n ba 'ke 'n so gele- 'tenle- Zude 'kleen 'ε ma. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'n 'yaa- nu -Waanbhaa' a 'duma 'ε 'nale- 'ka ni ganyan- ple.

¹⁷ 'Naa 'solε- gelawole 'ka ba ye, -o so -a pele- 'bhe ma doo 'naa 'ka ba geza 'ε 'kunle- 'egloole εε? Taa- 'n -za 'la 'ledulaa, 'n 'bhe kle 'bhii- 'drunyan

'yi bhaaplenj gbëen- 'ke 'η kle -liijan' ple wo mi 'le, 'bhëe- 'ke 'an pe döo: «-Aani'», 'bhëe- 'an pe 'ezin- «'On on ëë?»

¹⁸ -Waanbhaa' -o 'ke 'η 'srë 'le, 'bhëe- 'naa -o 'ke -liijan' ple mi wo mi 'le 'ke 'an pe döo: «-Aani'». 'Bhëe- 'an pe 'ezin- «'On on».

¹⁹ -Amasroyi -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi 'la 'mi 'pegee Siliven 'bhëe- Timote, 'o moo 'bhë 'la 'bhë a -Jan 'Nräle- 'ε □woa 'ka ba ye, 'bhë 'laa klele 'ke -liijan' ple mi wo mi 'le 'ke -ya pe «-Aani'» -jan do ma, 'bhëe- -ya pe «'On on» 'yee- -jan do 'ε ma. Dröon 'ke -ya □pia 'këla ma «-Aani'», -e bo 'bhëe- ta.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' 'bhë 'liiwli- -naa bhaaplenj mu ni -za mu 'la kleza ta, 'yee- Zesu Krisi -le 'mu 'kpen 'leswa□. 'Bhëla- -zayile, 'yela- 'to 'ε 'sroyi 'bhëe- 'o so -a pele- «Amiina». 'Bhëe- 'o so -Waanbhaa' 'töbhöle.

²¹ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'o moo 'pegee 'ka mu do 'eglöole. 'Yela- 'gbu -le -koo' mu -kpaä 'edanma -yaa' pë mu 'le.

²² 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a gbë blaän -kpalaa' -koo' ma, 'bhëe- 'bhë -le -koo' mu kle -yaa' pë mu 'le. 'Bhëe- -ya Lii 'Wëj 'ε □wlaa -koo' zru mu 'ε 'yi. -E -koo' 'letwa□ pë -lrele' mu 'la ba, -e Lii 'Wëj 'ε □kla 'mu 'yрэ 'lëe pë 'le.

²³ -Waanbhaa' -o 'η 'srë 'le, 'naa döle -a -la 'ke 'η ge 'ezin- Korënti -wa 'ε ta, -amasroyi 'naa -yaa zi 'bhii- 'η 'ka ta -yren 'ε baankpa' 'ezin-.

²⁴ 'Waa -o -a zi 'bhii- 'o kle 'ka ta -kunlii mu 'le 'kpaleyä a pë zi 'ε ta. -Amasroyi 'ka kli gbaanle -o 'eglöole 'kaa- 'kpaleyä 'ε 'yi. 'Dunj- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'pegee 'ka mu yewo 'eke- zi, 'kooko- 'ka zrukpalaa.

2

¹ 'Bhë klegbëya 'ε 'yi, 'mi 'gbu 'a □kpaä 'η 'kpee döo 'naa -o niinale 'ka ba ye, 'bhëe- 'η 'ka wleyisriwoza kle 'ezin-.

² -Amasroyi 'ke 'mi 'ka wleyisriwoa, -dele nu klele 'mi zrukpaä mi 'le ëë? 'Ka mu 'la 'ka -o 'mi zrukpaä' pë 'le, 'ke 'mi 'ka mu wleyisriwoa, 'ka mu nu 'solë- 'mi zrukpaale 'nale- -a ma ëë?

³ 'Bhëla- -zayile, 'mi 'letre □kpaä 'ka ni 'bhë klegbëya 'ε 'yi, 'kooko- 'ke 'η □bhwa 'ka ba ye, mëe 'la zan mu -o 'ke 'mi zrukpaä pë le, 'mu 'laa 'mi wleyisriwo. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi a pë zrukpaä' 'ε 'bhë -o 'ezin- 'ka mu 'kpen a pë zrukpaä' -la -le.

⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, 'η 'letre 'la □kpaä 'ka ni, -a kle bhla 'ε zi, 'η 'yaa- -yren -gbënë 'yi, 'bhëe- 'η blina- yien -yaa, 'bhë 'pegee wisi' -gböö -gbënë -yaa 'η 'yрэ ta. 'Naa 'letre 'ε 'kpale- 'ka ni 'ka wleyisriwo zayi', 'dunj-, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka -za so 'η ni 'kee- kan -a -dan' ta.

Pölu pe döo -o -za 'yöö- kle mi 'ε mazato

⁵ 'Ke mëe do □kla mëe mu wleyisriwo pë 'le, 'bhë zan laa 'mi do -kplën wleyisriwole, 'dunj- 'bhë zan 'ε 'ka 'kpen -la wleyisriwoa bhë. 'Dunj- 'ke 'naa 'kanle- -a -dan' ta, 'η so -a pele- döo -e 'ka 'lëdo- 'ε ta wleyisriwoa.

⁶ 'Ka -bebe 'a □kpaä do ma döo 'ka nu 'bhë zan 'ε 'krowole 'krowogbëya 'la 'yi, 'bhë nu 'bhë zan 'ε 'yibhöle 'bhë 'le.

⁷ 'Bhëe- dröon', -ka 'bhë zan 'ε mazato, 'bhëe- -ka fangandö -a ta; 'kooko- -a wleyisriwole 'ε 'bhë 'laa kan -a -dan' ta, 'bhëe- 'bhë ge klele -a fangan- kanpë- le.

⁸ 'Bhëla- -zayile, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpee döo -kaa zrön 'bhë zan 'ε ni 'bhii- -a -za so 'ka ni.

⁹ -Amasroyi 'mi 'letre □kpaä 'ka ni win 'la ma, 'bhë -le -gë döo 'mi 'ka 'yidaan- 'ke 'η so -a 'yaangole wlan 'gbu 'ε ma 'bhii- 'ka -o 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun zii' -za mu 'ε 'kpen 'yi.

¹⁰ 'Ke 'ka mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan mazatwa, 'mi nu 'bhe zan 'ɛ mazatole 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'ke 'mi mɛɛ do mazatwa -za do 'yi, 'mi 'bhe □kla 'ka mu -la -zayi', 'bhɛɛ- Krisi -o -koo' 'srɛ 'le.

¹¹ 'Bhe 'kpen win le doo 'ke -Setran' 'laa -dawli' 'kpaayrɛ- -srɔɔwo' -koo' gbe ta. -Amasrɔyi -za mu 'la kle -lɔ -o -a ma 'o 'mu 'gbu do.

Polu -ja Titi 'lepale Troasi

¹² 'Mi 'bhɔlawoa Troasi -wa 'ɛ ta Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zayi', 'an □ya 'bhii- Mɛɛzan -za mu 'ɛ 'kpen 'leswa □ gban 'ɛ 'lɛɛ 'ke 'ɛ sɔ yewole -a ni 'bhe □nɔɔ.

¹³ 'Dun- 'ɛ blina- yien -yaa 'egbenele, -amasrɔyi 'ɛ 'yrɛ 'laa -yaa 'ɛ nɛɛɛ- Titi ma. 'Bhela- -zayile, 'ɛ zi -yrɛwole Troasi □nɔɔ mu 'ɛ ma, 'ke 'ɛ gele- Masedwani -wa 'ɛ ta. *

Polu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi -Waanbhaa' bhɔlawoa -a ba 'bhe -zayi'

¹⁴ -Waanbhaa' 'ɛɛ! -Koo' mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, gwle ngblo 'la bole -o -a ni, 'bhe -o 'ezin- -koo mu a pɛ 'le 'tanji. -Yoo 'o winbo 'kaa 'o ge Krisi doza 'ɛ mɛɛ mu 'koo -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo yrɛkpen- □nɔɔ, 'bhe -Jan 'Nrɛle- 'ɛ zen 'bhii- -lasiklɔ -gbɛn 'nrɛle- 'ɛ zen yrɛkpen- □nɔɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁵ -Amasrɔyi 'o □kla Krisi a pɛ 'le, 'bhɛɛ- 'woo- 'bhii- Krisi a -lasiklɔ -gbɛn 'nrɛle- do gbɛɛn- -Waanbhaa' ni. Mɛɛ 'la zan mu -o -bheɛ zi 'ɛ ta, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o ni zi 'ɛ ta, 'yee- -lasiklɔ -gbɛn 'ɛ ten 'mu 'kpen ma.

¹⁶ Mɛɛ 'la zan mu -o ni zi 'ɛ ta, 'yee- -lasiklɔ -gbɛn 'ɛ -yoo 'eyɔole 'mu yin zi, 'bhɛɛ- -ɛ sɔ -o dele-. 'Dun- mɛɛ 'la zan mu -o -bheɛ zi 'ɛ ta, -a -gbɛn 'ɛ nra 'mu yin zi, 'bhɛɛ- -ɛ sɔ gele 'mu -le -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a zi 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- bhaaplɛɛ 'ɛ -de 'gbu -la fanjan- sɔ 'bhe ye -glɔɔn 'ɛ 'wole- ta ɛɛ?

¹⁷ 'Dun- 'o mɔɔ 'gbu -le sɔ 'bhe ye 'ɛ 'wole, -amasrɔyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'o 'winbwa-. 'Bhɛɛ- 'waa -o yaa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' -goli' -glin zayi', 'bhii- mɛɛ 'ke mu -o -a kle 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. Dɔɔn' 'yee- -Waanbhaa' 'o mɔɔ winbwa- 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'woyɛ- nɔɔ- *Krisi 'to 'yi. 'Bhela- -zayile, 'woo- -a wo 'zi 'o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee 'o 'kpee 'flele- 'le 'yee- -Waanbhaa' -yrɛ □la.

3

-Bhoolaya drɛɛ 'ɛ ta yewone mu

¹ 'N -janwɔa 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhe 'yi -le doo 'o mɔɔ 'gbu maza -o 'ke 'o ge 'o 'gbu zɔn 'lɛrɛ 'le 'o 'koo 'ka ba ye 'ezin- ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'o ge 'ka ba ye 'o 'gbu zɔn 'lɛrɛ 'le 'ka ni 'bhii- mɛɛ 'ke mu 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe ɛɛ, taa- 'kaa- zi 'bhii- 'woo 'gbu do 'lɛrɛ 'yrɛwo 'ka ma 'ke 'o 'bhe zɔn mɛɛ -bhɛɛke' mu ni 'bhii- 'woo- 'ke Krisi a winbɔwo mu -zeze 'gbu 'le ɛɛ?

² 'Lɛrɛ 'la 'bhe 'a zɔn 'bhii- 'o mɔɔ -o Krisi a winbɔwo mu -zeze mu 'gbu 'le 'bhe -le 'ka mu 'gbu 'le. -A yɔɔndeɛ -o 'o zru mu 'ɛ 'yi, mɔkpen' sɔ -a dole-, 'bhɛɛ- mɔkpen' sɔ -a tapele.

³ 'Wan 'gbu 'ɛ ni, 'ka mu 'gbu -le kpataakpa 'o mɔɔ zɔn 'lɛrɛ 'la Krisi 'bhe yɔɔndia- 'bhe -le 'waa ye 'ɛ 'srɔyi. Waa yɔɔndeɛ 'ke 'sɛwɛ yɔɔndɛpɛ -yi 'le, 'dun- -wa yɔɔndia- 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhe Lii 'Wɛɛ 'ɛ

* **2:13 2.13** 'Kee- san yrɛ 'lɛɛ- ma, Polu 'laa nu -wele' -li Titi 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- 'lɛrɛ 'lɛɛ- 'le 'srwɛplɛ- mi 'ɛ ma. 'Yee- 'lɛrɛ 'le pɛ mi 'ɛ 'pegee -a -le 'srwɛplɛ- mi 'ɛ 'plɛɛɛ-, -ɛ nu -wele' Mɛɛzan ye 'la gbekpa- -a -koo 'bhɛɛ- 'le.

'bhεε- 'le. Waa yɔɔndele vlɛpee' mu ta, 'duŋ- -wa yɔɔndia- bhaapɛŋ mu -la zru mu 'ε 'yi.

⁴ 'O 'kpale- -o 'bhεε- -jan 'ε 'yi Krisi 'srɔyi -Waanbhaa' -yrε □la.

⁵ 'Waa so a pele- dɔɔ 'bhε 'seŋ -o 'o 'gbu ni 'ke 'o 'bhε ye 'lεε- wo, 'duŋ- waa- pε 'seŋ 'ε 'bhε da -Waanbhaa' -la ba.

⁶ 'Yeɛ- 'a □kla 'bhεε- 'o mɔɔ -sɔa klεle- -yaa' yewonε mu 'le -bhoolaya drεε 'ε ta. 'Bhε -bhoolaya drεε 'ε kli gbaanle laa -o *'Toŋ 'la -o 'bhε yɔɔndia- 'bhε ta, 'duŋ- 'bhε kli 'ε gbaanle -o Lii 'Wεŋ 'ε 'bhεε- ta. 'Toŋ 'la -o 'bhε yɔɔndia- 'bhε ge mεε 'le ga a pε zi 'ε ta, 'duŋ- Lii 'Wεŋ 'ε 'bhε -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhεε- na mεε ni.

⁷ 'Toŋ 'la 'bhε 'sewebhε mu 'ε 'yɔɔndele -yaa vlɛpee' mu ta, 'bhεε- 'ke 'bhε 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pε zi 'ε ta, 'bhε 'na bhla 'ε zi -Waanbhaa' 'kɔɔ Moizi ni 'yee- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε 'pwela- -a -yi. 'Bhεε- 'bhε Moizi wɛyi' 'ε mabɔɔla -asiikɔɔ Izraeli -nε mu 'ε waa -yaa 'sɔle -a wɛyi' 'ε -gɛɛɛ'. 'Duŋ- 'bhε 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε 'bhε 'laa -yaa 'ke -mɔpε' 'le.

⁸ 'Ke 'Toŋ 'la 'bhε 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pε zi 'ε ta, 'bhε 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε 'yaa- 'bhε gbεen- bhe, 'bhε 'yi 'tε, Lii 'Wεŋ 'ε 'bhε 'woye- 'ε 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε gbɛaan -yi 'laa nu yalε- -yaa' pε 'ε ni εε?*

⁹ 'Toŋ 'la 'bhε 'woye- -le 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele bhaapɛŋ ta, 'ke 'bhε a 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε 'yaa- 'bhε gbεen-, Lii 'Wεŋ 'la 'bhε bhaapɛŋ -lɛdɔɔ' -Waanbhaa' -yrε 'yi, 'bhε a pε 'woye- 'tɔbhɔleya -bhile' -yrayra 'ε gbɛaan -yi 'laa nu yalε- -yaa' pε 'ε ni εε?

¹⁰ 'Wlan 'ε ni, 'tɔbhɔleya 'la □bhia 'elwaleta -sɔ 'bhε gbεen- bhe, 'bhε 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'le 'ke -wa -kpaɔ -zɔn 'tɔbhɔleya 'la -gbεnε 'yiya- -a ni 'yi 'bhε ma.

¹¹ -Amasrɔyi, 'ke 'kela 'yaa- 'ke 'kanpε- 'le 'bhε 'tɔbhɔleya 'ε 'yaa- bhi, 'kela 'bhε 'laa -o 'ke 'kanpε- 'le 'sekeseke, 'bhε a pε 'tɔbhɔleya 'ε yaa nu 'kanle- 'kela 'bhε -o 'ke 'kanpε- 'le 'bhε a pε 'ε ta εε?

¹² 'O 'yrikpale -o 'bhε ta 'bhε gbεen- bhe, 'bhεla- -yile, 'waa gbɛaan mεε 'kedo- 'kpɔ 'lεε -Jan 'Nrale- 'ε 'woyre- nɔɔ-.

¹³ 'O mɔɔ laa -a klε 'bhii- Moizi gbεen-. -E sɔ □klaa -a wɛyi', 'kooko- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'la 'yaa- -bhi 'zi -a wɛyi', Izraeli mu 'ε waa 'bhε 'tɔbhɔleya 'la 'yaa- 'ke 'kanpε- 'le 'bhε 'liiyre- 'ε ye.

¹⁴ 'Duŋ- Izraeli mu 'ε -woo 'trɔn 'yi -dwa 'egloole -Waanbhaa' ma. -Amasrɔyi 'ali- -zɔn -li, 'ke -woo -bhoolaya gwe 'ε ta 'sɛwε 'ε tape 'zi, -yoo 'bhii- sɔ do 'la 'klale- -yaa Moizi ŋgblo ma 'bhε 'yansi -gɛɛɛ -lɔ 'kpale- -o yikan' 'ε 'yre ta. 'Bhεε- waa 'yee- 'sɛwε 'ε 'yima-. 'Bhε sɔ 'ε 'bhε 'laa sɔ gole- 'fɔke mεε □wɛla Krisi 'pegee bhaapɛŋ mu a 'kpaledomaya 'ε 'yi; 'yee- Krisi do -kplɛn -le sɔ 'bhε sɔ 'ε gole- mεε yikan' 'ε 'yre ta.

¹⁵ 'Ali- -zɔn -li, 'ke -woo Moizi 'sɛwε mu 'la □dia 'mu tape 'zi, -yoo 'bhii- sɔ 'klale -o yikan' 'ε 'yre ta; 'bhεε waa sɔ -o -yimala.

¹⁶ 'Duŋ- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwε 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'bhε zru 'ε 'niinaa- Mεezan ba, 'bhεε- -e -dwa -yaa' -jan 'ε □la, -e 'yee- sɔ 'ε go 'bhε zan 'ε yikan' 'ε 'yre ta.»

¹⁷ 'Duŋ- 'woo- -we 'zi Mεezan 'la le, 'bhε -le 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wεŋ 'ε 'le. 'Bhεε- 'ke Mεezan Lii 'Wεŋ 'ε -yoo mεε 'oo mεε 'la zan zru 'yi, 'bhε zan bo 'bhε 'gbu ma.

* **3:8 3:7-8** Polu -o -bhoolaya gwe 'ε 'pegee -bhoolaya drεε 'ε dan 'zi 'eke- ma. -Bhoolaya gwe 'ε 'bhε kli gbaanle -yaa 'toŋ mu ta, 'duŋ- -bhoolaya drεε 'ε 'bhε kli gbaanle -o Lii 'Wεŋ 'ε 'bhεε- ta.

18 -Koo' mu 'la 'kpen wleyi' tapwele -o, 'koo- mu Meezan -Waanbhaa' a 'tobhōleya 'e zron mēe mu 'e ni -kpōsōo 'bhii- -dwalen' pē 'kpen tapwē gōnē- 'la gbēen- gbaklata. 'Bhe 'yi Meezan Lii 'Wen' 'e -koo' zru mu 'e maboo yi 'oo yi, 'koko- -koo' 'pwele- kle 'yee- Meezan 'le. 'Bhe 'yi, -koo' go 'tobhōleya do 'yi 'ezin-, 'bhēe- -koo' ge 'tobhōleya -bhēeke' gbalaan do 'yi. Meezan Lii 'Wen' 'e 'woye- 'e -yoo 'bhēe- gbēen- bhe.

4

Polu 'pegee -yaa' yewoyōon mu 'e -waa' yewogbeya

1 'O 'yrenklalawoa -Waanbhaa' ma, -e -yaa' -Jan 'Nrāle- 'e 'wole- 'e gbekpaa- 'o 'koo, 'bhēla- -zayile, 'o -gblozi' laa ga 'o ma.

2 Bhaaplen mu -yralado maza mu 'la 'kpen kle gaanyi', 'woo -bangwa 'mu 'kpen klele 'yi. 'Bhēe- 'waa -dawli' maza mu kle, 'bhēe- 'waa -Waanbhaa' a -Jan 'e maboo. Droon' 'woo- wlan 'la 'pe zii' kpataakpa -Waanbhaa' -yre □la, 'ke wlan -le 'kele- oo, 'ke bhla -le 'kele- oo, bhaaplen 'tōle- bhaaplen 'bhe 'bhe ye.

3 'Bhēe- 'dun-, 'woo- -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii', 'ke 'bhe bakanle laa -o kplankplan mēe 'ke mu -yre 'yi; 'bhe bakanle laa -o mēe 'la zan mu -o 'mu 'ni zi 'e ta 'mu -la -yre 'yi.

4 'Bhe zan mu 'e waa -o kpa Zesu 'yi, -amasroyi *-Setran' 'la gbēbloole -o 'drunyan 'lēe- ta, 'bhe -gblo □kpa -o yikan' 'e 'yre ta; 'koko- waa sō Kriisi a -Jan 'Nrāle- 'e 'bhe a 'tobhōleya -irele' 'e 'bhigbeya 'e 'yele. 'Yee- Kriisi -le 'ke -Waanbhaa' bhōoma 'e 'le.

5 'Wlan 'e ni, 'waa -o -Jan 'Nrāle- 'e 'wole- 'e kle 'zi 'o 'gbu ma janwolele. 'Dun- 'woo- Meezan Zesu Kriisi a -Jan 'e 'bhēe- 'wo zii', 'ke 'wa pe 'o 'gbu ma dōo 'woo- 'kaa- yewone mu 'le Zesu -zayi'.

6 -Amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya □pia dōo: «'Tēbhile kle -gblo 'e 'yi!» 'Yee- -Waanbhaa' do 'kpo 'e 'yele- 'tēbhile □klaa -koo' zru 'e 'yi, 'koko- -Waanbhaa' a 'tobhōleya 'la -yoo -bhi 'zi Kriisi wleyi', 'o 'bhe dō 'o zru mu 'e 'yi.

Polu 'pegee -yaa' yewoyōon mu 'e ta -yren mu

7 'Bhe 'tobhōleya 'e dōle 'e 'o 'koo 'bhe -o 'bhii- -naflo -gbene do 'la 'kpale- -o 'tre gbō mu 'yi. 'O mōo 'la 'woo- 'bhe -naflo 'kwe 'e 'si zii', fangan- 'laa -o 'o 'gbu ta, 'bhēe- 'woo- 'ke 'siere- 'le 'bhii- 'tre gbō mu gbēen-; 'koko- mōkpen' 'a ye 'bhii- 'bhe -glooya' -gbene 'lēe- 'bhe da -Waanbhaa' -la ba, 'bhēe- 'bhe 'laa da 'o mōo 'gbu ba.

8 Bhaaplen mu -o -yren -gloon 'e 'kpen kpa zii' 'o ta; 'dun- 'o fangan- 'e yaa yan. 'O zru ba 'te -o; 'dun- 'o 'yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta.

9 -Woo' 'yrebatedo 'zi 'ke -o -yrenkpa' 'o ta; 'dun- -Waanbhaa' laa 'a -banggo' 'o 'yi. -Woo' balaa' 'tre ma, 'bhēe- -woo' tafe; 'dun- -Waanbhaa' 'o 'lawlen-.

10 'Waati 'e 'kpen ba, 'ke 'o -ja yre 'oo yre 'la □nōo, -woo' dēyre -la -glin 'zi 'bhii- -o Zesu □dia gōnē 'la gbēen-. 'Dun- -Waanbhaa' gbe -o ta, 'koko- mōkpen' 'a ye 'bhii- Zesu -o -a -yre ma 'o 'fle mu 'e 'yi.

11 'Ali- 'woo- 'yre 'la ma bhe, -woo 'o dēyre -la -glin 'zi 'tanji Zesu 'to 'e -zayi'; 'koko- -wa ye 'bhii- 'yee- Zesu -o -a -yre ma 'o 'fle mu 'la 'mu -o 'ke gape 'le bhe 'mu 'yi.

12 -Woo 'o mōo dēyre 'la -glin 'zi bhe, 'bhēe- 'dun-, 'bhe blaan kle 'ka mu a pe bole -yre ma -si drēe 'e 'srōowolele.

13 'Bhēe- -Waanbhaa' -lēla' janwo mi 'e do 'a pia -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi dōo: «'Mi 'η 'kpalawoa -Waanbhaa' 'yi, 'bhēla- -zayile 'mi -janwoa -a 'to

'ε 'yi.» 'O mɔɔ 'o 'kpalaɔwa -Waanbhaa' 'yi 'ezin-, 'bhela- -zayile 'woo- -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii'.

¹⁴ Wlan 'ε ni, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la Mɛɛzan Zesu -bwela gale ba, 'bhe -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'yee- Zesu bwele gale ba 'eke- 'yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'bhe -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu 'pwele- 'eke- zi Zesu 'lɛɛ.

¹⁵ 'Woo- -za mu 'la 'kpen 'yikun zii', 'o 'mu kle 'zi 'ka mu -la -zayi', 'kooko- -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε zɔn mɛɛ -bebe ni, 'bhɛɛ- 'bhe gbɛɛn- bhe, mɛɛ -bebe nu 'yee- -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhɛɛ- -a 'to 'ε baan' nu bhɔle.

Taawole 'kpaleya ma

¹⁶ 'Bhela- -zayile, 'waa -o 'o 'gbu -gbɔzi' gale-. 'Ali- 'ke 'o 'fle 'lɛɛ- 'bhe -o 'sie zii', fangan- drɛɛ -le dɔ 'zi 'o 'nii- 'ε ta yi 'oo yi.

¹⁷ -Amasɔyi -yɛn 'fientɔnne 'la 'bhe -o -kɔɔ' ta -zɔn, 'bhe nu 'kanle-. 'Bhe -yɛn 'ε blaani' nu klele 'ke 'tɔbhɔleya -gbɛnɛ do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi 'bhɛɛ- 'le; 'bhe gblaan -yiya' 'yee- -kɔɔ' ta -yɛn 'fientɔnne 'lɛɛ- ni.

¹⁸ 'Bhe 'yi bhe, mɛɛ pɛ mu 'la ye -a -yɛɛ 'le, 'o mɔɔ laa -o 'mu -glin 'zi. 'Dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yɛɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'o mɔɔ -yɛɛ -o 'mu -la ta. -Amasɔyi -o pɛ mu 'la ye -o -yɛɛ 'le, 'mu -o 'ke 'kanpe- 'le; 'dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yɛɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'mu 'laa kan -titi.

5

¹ 'Fle 'la 'bhe -o 'o ma 'trɛ ta -gɛ, 'bhe -o 'bhii- sɔ 'kpaa do gbɛɛn-. 'Wa 'yaango- dɔɔ 'ke 'bhe 'siela- 'waati 'la ba, 'fɛ 'lɛɛle- do dɔle -o 'o 'lɛɛ lafle' 'yi. Bhaaplɛn mu laa 'bhe 'fɛ 'ε dɔle -o gbɛ 'le. 'Dun- -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe -dwa. 'Bhe 'fɛ 'ε yaa sɔ 'siela -titi.

² 'Woo- 'saanige 'drunyan 'la 'yi -gɛ bhe, 'woo wisi' zii', -amasɔyi -a -lɔ -gbɛnɛ 'gbu -o 'o ma 'ke 'o ge -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- -e 'waa- 'fle drɛɛ 'ε kla 'o ta.

³ Wlan 'ε ni, 'ke 'o 'bhe 'fle drɛɛ □klaa 'o ta 'waati 'la ba, 'o tafleɛn- 'laa nu bole.

⁴ 'Ke 'woo 'waa- 'trɛ ta 'fle 'lɛɛ- 'yi 'waati 'la ba, yi 'oo yi 'trɛbhɔ 'pegee wisile -le 'o ta 'ke 'kwe 'le. Yaa klele 'bhii- 'fle 'la 'bhe -le 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bhe go 'o ma. 'Dun- 'woo -a zi 'bhii- 'fle drɛɛ 'la 'bhe -o lafle' 'yi, 'o 'bhɛɛ- kla 'o ta; 'kooko- 'waa- 'trɛ ta 'fle 'la 'bhe -o 'ke gape 'le, -Waanbhaa' 'bhe tabɔɔ 'ke 'fle drɛɛ 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe 'si 'ε ma -titi 'bhe 'le.

⁵ -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe 'fle drɛɛ 'ε □kla 'o ni. -E Lii 'Wɛɛ 'la □naa 'o ni, -e 'bhɛɛ- -dwa -za 'wlan mu 'la -e nu 'mu klele 'o ni lafle' 'yi, 'mu 'yɛɛ 'lɛɛ pɛ le.

⁶ 'Bhela- -zayile, yi oo yi, 'woo zru dɔ 'egloole. 'Wa 'yaango- 'ke 'o □bwa 'o 'fle 'lɛɛ- 'yi 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'o 'plɛngole -o Mɛɛzan ma 'egbɔɔnle.

⁷ 'Woo- 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi 'bhɛɛ- zi, 'dun- 'waa- -o 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'bhe ye 'o 'yɛɛ 'le 'bhe zi.

⁸ Yi 'oo yi, 'woo- zru dɔ 'egloole. 'Woo -a zi 'bhii- 'fle 'la 'bhe -o 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'o go 'bhe 'yi, 'bhɛɛ- 'o ge bole Mɛɛzan Krisi -din.

⁹ 'Bhela- -zayile', 'ke 'o -gaa oo, 'ke 'o □bwa 'e 'yɛɛ ma oo, 'woo- dɔ 'zi 'egloole, 'kooko- 'o -za sɔ 'yee- Mɛɛzan ni 'elwale' pɛ.

¹⁰ -Amasɔyi -kɔɔ' 'kpen nu gele dulale Krisi a -klu 'ε 'le ma, 'bhɛɛ- -e nu -kɔɔ' 'kpen 'kitikanle; 'kooko- -kɔɔ' 'kpen do do -za 'oo -za 'la □kla 'drunyan

ta -ge, 'kee- kla -za 'wlan 'le oo, 'kee- kla -za 'yoo- 'le oo, -koo' 'bhe ma -sra 'sroowo-.

Krisi -le -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu kpa do ma

11 'Wa 'yaango 'bhii- -gblaandle' Meezan -lee 'bhe -o 'ke -za 'wlan 'le, 'bhela -zayile 'wa kle 'zi gbe 'e 'kpen ma 'ke -yaa' -jan 'e do mee mu 'e 'yi, 'bhe- 'ke -wa ye 'ke wlan 'le. 'Yee- -Waanbhaa' 'o moo 'gbu do kpataakpa, 'bhe- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu 'o moo do 'ezin- 'elrele 'ka 'gbu 'kpee.

12 'Waa -o 'bhe 'pe zi, 'kooko- 'woo 'gbu 'tobho- 'ka 'yre ta 'ezin-, 'duj- 'woo- 'bhe 'pe zii' win 'la ma 'bhe -le doo 'ke 'ka so 'ka 'wasowole 'o 'yi 'o 'woye- 'e -zayi'. 'Ke 'bhe [k]la, mee 'la zan mu -o 'gbu 'wasowo zii' 'kela 'yi 'peeli-, 'bhe- 'duj-, 'ke waa -o 'bhe 'le -o 'gbu 'kpee; 'ka so -jan zikpale 'bhe zan mu 'e ni gone- 'la gbéen-, 'ka 'bhe do.

13 Wlan 'e ni, 'ke mee 'ke mu -o 'o 'ye zii' 'bhii- -kwani' mu, 'duj- 'waa -o 'bhe 'le, -Waanbhaa' a ye 'e -zayi'. 'Bhe- 'ke -woo' [k]wan mee kplankplan mu 'le, 'bhe -o 'ka mu 'gbu -la ma 'ke -tron 'le.

14 -Amasroyi 'o -za [s]wa Krisi ni gone- 'la gbéen- 'bhe 'a kle 'bhe- 'o -za 'kpen kle 'soniya 'le 'o 'yi. 'O moo 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke 'yee- do -kpen -gaa -koo' 'kpen -zayi', 'bhe bhla 'e ba, -yoo 'bhii- -koo' mu 'kpen 'pegee 'yee- gaa 'eke- 'yi.

15 -E -gaa -koo' mu 'kpen ni, 'kooko- mee 'la zan mu -o 'mu -yre ma, 'bhe zan mu 'laa 'taawo 'mu 'gbu win ta 'ezin-; 'duj- -o 'taawo Krisi 'la -gaa, 'bhe- 'kee- -bwela, 'bhe a pe zru maza 'e 'bhe- ta.

16 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'saanige, 'waa mee 'kedo- 'kpo kun -li bhaaplen a pe 'kungbeya dron 'e 'yi. 'Ali- 'ke 'elwaleta -so 'o Krisi -kwan bhaaplen a pe 'kungbeya dron 'e 'yi, 'duj- 'saanige 'waa- kun -li 'bhe 'kungbeya 'e gbéen-.

17 -Amasroyi 'ke mee do 'pegee Krisi 'kpale- -o do ma, 'bhe zan 'e zru 'e maboo, 'bhe- -e kle mee dree 'le. -A kleza gwe mu 'e 'mu 'trunwo-, 'bhe- -a kleza mu 'e 'kpen kle 'edrele 'te.

18 'Bhe 'kpen da -Waanbhaa' -la ba, 'yele- -koo' mu 'pegee 'yee- 'gbu [k]paa do ma Krisi 'sroyi. 'Bhe- 'yele- 'yee- 'pegee bhaaplen a 'kpaledomaya ye 'e gbekpaa- 'o moo 'koo.

19 -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yaa- Krisi 'yi bhe, -e -yaa 'yee- 'pegee bhaaplen mu 'kpen 'kpa zii' do ma. Yaa -yaa -o kleza -yoo' mu 'e bo 'zi -kloosi 'yi. 'Bhe- -ya -pia 'o ni doo 'o 'yee- 'pegee bhaaplen a 'kpaledomaya ye 'e 'wo.

20 'Bhela- -yile, 'o moo -o -janwo' zii' Krisi 'to 'e 'yi. -Yoo 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le zruwla 'zi mee mu 'e 'kpee 'o moo -liijan' mu 'e 'le. 'O -sromabo 'zi 'ka ni 'yee- Krisi 'to 'e 'yi doo -kaa 'to 'ke 'ka 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

21 Krisi 'laa -za 'yoo- do 'kpo klele, 'duj- -za 'yoo- -kpan 'la 'yaa- nu baale -koo' mu ta, -Waanbhaa' 'bhe balaa' a ta, 'kooko- -koo' mu 'pegee 'yee- Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, -koo' kle mee -ledole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

6

1 'O klelawoa 'ke yewoyoon mu 'le -Waanbhaa' ba, 'woo- -sromabo 'zi 'ka ni doo 'ka 'laa -yaa' -lileya 'e 'sroowoza 'e klele 'ke bhaama za 'le.

2 -Amasroyi -Waanbhaa' 'a [p]ia doo:

«'Mi 'a pe -lileya zron 'waati 'e 'bhole-, 'mi 'η 'tronkpa- 'kaa- 'seri 'e [l]a, 'bhe- -an 'lekun,

'bhe- 'mi 'ka -gwa -za 'yi 'bhe yi 'e 'le.» 'Bhe 'yi bhe, -zon -le 'ke -Waanbhaa' a pe -lileya zron yi kplankplan 'gbu 'e 'le; 'bhe- -zon yi 'e 'bhe -le 'ezin- 'ka go yi 'gbu 'e 'le -za 'yi.

³ 'Waa- -o -a zi 'bhii- mɛɛ 'kedo- 'kpo 'waa- ye 'ɛ 'to 'yoo- pe. 'Bhela- -zayile 'waa- -o -a zi 'bhii- 'o kle -Waanbhaa' a zi 'ɛ 'liitan pɛ 'le mɛɛ 'kedo- 'kpo 'lɛɛ.

⁴ 'Bhɛɛ- droon', 'wa kle 'zi gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -woo' ye 'bhii- -Waanbhaa' a yewone kplankplan mu 'le. 'Bhela- -yile, 'woo- -yren 'ɛ 'kpen -gloon 'yikun zii' 'o zrubakpaa -gbɛnɛ 'le, 'kee- □kla wisi' -gbɔɔ doza mu 'le oo, 'kee □kla 'trebhoza mu 'le 'oo, 'woo- 'mu 'kpen 'yikun zii'.

⁵ -Woo' zita □zwan, 'bhɛ 'pegee -woo 'o □bwa -kaso 'yi, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu -lawlenna 'o ma. 'O ye -gloɔ -gloon 'yoo- 'ɛ 'kpen 'yikwan□. Yidɛkleya 'pegee gbɔn yikunle, 'o 'mu 'kpen 'yikwan□.

⁶ 'O 'taawogbɛya mu 'ɛ bakanle -o, 'o -Waanbhaa' do, 'bhɛ 'pegee 'o zrubakpaale -o, 'o zru lele, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo 'o zru mu 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee mɛɛ mu -za so 'o ni 'soniya -zeze 'gbu 'le.

⁷ 'O -Jan 'nrале- 'ɛ wo wlan ma, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a -glooya' 'ɛ 'le. 'O -lɛdooleya -la kle 'waa- gwledanpɛ 'le 'o 'soonnii 'ɛ ba, 'bhɛ 'pegee 'o 'gbu ta gwledanpɛ 'le.

⁸ Mɛɛ 'ke mu 'o 'tobho-, 'bhɛɛ- -a 'ke mu 'o maveɛ 'ezin-. -A 'ke mu 'o 'to wlan pe, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' mu -o 'o 'to 'yoo- pe 'ezin-. -Woo' ye 'bhii- bhla pe mu, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'woo- 'ke wlan pe mu -la -le.

⁹ -Woo' glin 'bhii- waa 'o do, 'bhɛɛ- 'duŋ- mɔkpen' 'o do. -Woo' ye 'bhii- ga mu, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'woo- 'o 'yrɛ ma -li kpataakpa. -O -yrenkpa' 'o ta, 'bhɛɛ- 'duŋ- waa so 'o dele-.

¹⁰ -O wleyisriwoza kle 'o ni, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'o zrukpaale -o 'egbɛnɛle 'tanji. -Woo' ye 'bhii- 'kooflenzan mu, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'woo- mɛɛ -bhɛɛke' -bebe mu kle 'zi pɛzan mu 'le. -Woo' ye 'bhii- pɛ 'kedo- 'kpo 'laa -o 'o 'koɔ, 'duŋ- 'waa- pɛ -le 'ke pɛ 'kpen 'le.

¹¹ 'O 'yienii Korenti mu, 'o -janwoa 'ka ni kpataakpa, 'bhɛɛ- 'waa -za 'kedo- 'kpo gaanle 'ka ma -titi.

¹² 'Ka mu 'gbu -za so 'o ni 'o zru 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'ka mu laa 'o mɔɔ -vavade.

¹³ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'mi -o -janwo' zii' 'ka ni 'bhii- -nɛ dɛ do -janwo' -a -nɛ mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Duŋ- 'ka mu 'ezin-, 'o -za 'so 'ka ni, -ka 'ka zru 'ɛ 'liiploo- 'o ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka 'kpee gaanle 'o ma -titi.

Mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'pegee Zesu 'yi mu do laa so klele- 'eke- ta -za 'yoo- 'yi

¹⁴ Mɛɛ 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi, 'ka 'pegee 'mu laa wlalɛ -za do ma. Taa- -lɛdooleya 'pegee -yooya' -o do ɛɛ? Taa- 'tɛbhile 'pegee -gblo -o do ɛɛ?

¹⁵ Krisi 'pegee Beliali 'so 'kpale do ma 'nale- -a ma ɛɛ? Taa- mɛɛ 'la zan 'e kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan laa 'e kpa -Waanbhaa' -yi -waa' -za 'ɛ -dele 'eke- ta ɛɛ? *

¹⁶ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'pegee yo mu -o do ɛɛ? -Amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'o mɔɔ 'flɛ 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -a gba 'fɛ -zeze 'gbu 'ɛ 'le, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- doo:

«'Mi nu yaale -o pɛŋ-, 'bhɛɛ- 'ŋ nu klele -o ba 'ke -o -ja yrɛ 'oo yrɛ 'la □noɔ. 'Mi nu klele waa -Waanbhaa' 'le, 'bhɛɛ- 'woo- nu klele 'mi a pɛ mɛɛ mu 'le.»

¹⁷ 'Bhela- -zayile, Mɛɛzan -Waanbhaa' pe 'ezin- doo:

«-Ka 'ka go -o pɛŋ-; 'bhɛɛ- -ka 'ka 'pɛŋgo- -o ma.

'Ka 'laa 'kunle- pɛ 'la 'bhɛ 'laa -o 'wɛŋ 'bhɛ ma.

'Ke 'ka 'bhɛ □kla, 'bhɛɛ- 'mi nu 'ŋ gbɛdole 'ka □la 'tɛ.

* 6:15 6.15 -Setran' to -le 'ezin- Ebre wli 'ɛ 'yi Beliali

18 'Mi nu klele 'ka De 'le,
 'bheε- 'ka mu nu klele 'mi gbe mu 'pegee 'mi 'lu mu 'le.
 Meezan -Waanbhaa' 'Senkpenzan 'a □pia 'bheε- gbεεn- bhe.»

7

1 'N 'yienii mu, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- nalawoa -za mu 'la ta -koo' ni 'bheε gbεεn- bhe, 'bhela- -zayile, -koo' -koo' 'fle mu 'ε 'pegee -koo' zru mu 'ε kle 'wenj 'ke -koo' go 'trindɔ- maza 'tɔle- 'trindɔ- maza 'bhe 'yi. -Koo' do klen 'ke -koo' klele 'wenj 'ε 'lepale kle, 'bheε- 'ke -koo' 'taawo- -Waanbhaa' a -lεεgblaanya 'ε 'yi.

Pɔlu zrukpaaza

2 -Ka 'ka zru mu 'ε 'liigo- 'o ni, 'bheε- 'o -za 'so 'ka ni 'ka 'kpee! 'Waa 'siele- mεε 'kedo- 'kpo ba, 'bheε 'pegee 'waa mεε kedo- 'kpo ngblo 'siele-, 'bheε- 'waa mεε 'kedo- 'kpo tabhlele.

3 'Naa -o 'bheε 'pe zii' 'ka 'tɔ 'yoo- pe zayi' 'de, 'duj- 'mi 'a □pia 'ka ni 'elwale gban dɔɔ 'ka -za so 'mi ni 'egbenele 'kee- kan -a -dan' ta. 'Ka 'soḡbeya -yoo' 'ε 'koo 'o ni, -asiikoo pe 'kedo- 'kpo 'laa so -koo' 'plengole 'eke- ma; 'ali- yaa do ga 'kpee 'ke 'bheε 'bheε kle.

4 'Mi 'gbu 'kpale- -o 'ka 'yi 'egbenele, 'mi so 'η -baale' 'ka mu 'yi. 'N 'yoo- yren mu 'la 'kpen 'yi -gε bhe, 'duj- 'fuudɔle -o 'η ta, 'bheε- 'η zrukpaale -o 'kee- kan -a -dan' ta.

5 Wlan 'ε ni, -a 'san 'η nule 'ε ma Masedwani -wa 'ε ta -gε, 'waa 'o 'yitre- yre sanε- 'gbu 'srɔɔwolε -lido'. -Woo' 'yrebatedɔ 'zi gbe 'ε 'kpen ma. Mεε 'ke mu -o gwledan 'zi 'o ba, 'bheε- -gblaan -o 'o zru 'yi.

6 'Duj- -Waanbhaa' 'la 'fuudo- mεε 'la zan mu -gblozi' gale -o 'mu ta, Titi 'nulawoa, -e 'fuudwa- 'o ta.

7 Titi 'nule- do -kplen 'laa klele 'fuudɔpe 'le 'o ta. 'Duj- -ya □pia 'o ni dɔɔ 'kaa- □kwan 'elrele gɔnε- 'la gbεεn- 'bheε 'fuudwa -a ta. 'Bheε- -ya □pia 'o ni 'ezin- dɔɔ 'η 'ye -lrɔ -o 'ka ma 'egbenele, 'bheε 'pegee -za mu 'la □tian 'η ma, 'mu 'ka wleyisriwoa, 'bheε- 'ka 'an -za -vavadε. 'Bhela- -zayile 'mi a pe zrukpaazaa' 'bheε -o 'egbenele.

8 'Ali- 'mi 'lεtre 'la □kpaazaa 'ka ni, 'ke 'bheε 'ka wleyisriwoa, 'bheε 'laa -zadɔwεε dɔle 'mi ma -titi. 'Bheε- 'duj-, 'an 'yelowoa 'bhii- -e 'ka wleyisriwoa 'waati sa, 'bheε- -zadɔwεε -dwa 'mi ma 'te.

9 'Duj-, 'mi zrukpaale -o -zon. 'Ka 'ka wleyisrilawoa 'bheε 'laa -o 'ke 'mi zrukpaaza 'le. 'Duj- 'kaa- wleyisriwoza 'ε 'bholawoa 'ka ba, 'bheε- 'ka 'ploola- 'ka 'joo 'yoo- mu 'ε ma, 'bheε -za 'ε 'bheε -le 'mi zrukpaaza 'le -zon. 'Kaa- wleyisriwoza -bengwa 'ke -Waanbhaa' zru maza 'ε 'le; 'bheε -la ma -le 'o -za 'la □kla 'ka ni, 'bheε 'laa klele -za 'yoo- 'le.

10 Wlan 'gbu 'ε ni, wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba, 'bheε -le 'a kle 'bheε- bhaaplenj ploo -za 'yoo- ma, 'bheε- -ya 'joo 'ε mabɔɔ; 'bheε klegbeya 'ε 'yi bhe, 'bheε- -e go -za 'yi. 'Bheε wleyisriwoza -gloɔn 'ε 'bheε 'laa -zadɔwεε dɔ mεε ma. 'Duj-, 'drunyan 'yi wleyisriwoza 'ε, 'bheε -le 'ke mεε nipe 'pegee mεε dεpe 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, -amasrɔyi bhaaplenj laa ploo -yaa' -za 'yoo- 'ε ma.

11 'Yee- wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba -e -za mu 'la □kla 'ka zru mu 'ε 'yi -ka 'mu -glin dɔɔ! -E 'ka □si 'ε mabɔɔla -zon, 'bheε- 'ka -o -Waanbhaa' a -za 'ε 'kun zii' 'elrele; -e -zadɔwεε -dwa 'ka ma. -Za 'la 'ka zru ma; 'bheε- 'ka gbilaan -za 'yoo- klele -lεε. 'N 'ye -lrɔ -o 'ka ma, 'bheε- 'ka -o dɔ 'zi 'egloole -Waanbhaa' a zi 'ε ta. 'Bheε- 'ka takanle -o -za 'yoo- 'ε 'krowo zayi'. 'Kaa -zronna zrongbeya 'ε 'kpen 'yi 'bhii- 'ka kleza laa -yaa 'yee- -za 'ε 'le.

¹² 'Mi 'letre 'la □kpa'a 'ka ni, 'naa klele mee 'la zan -za 'yoo- 'e □kla, 'bhe 'pegee 'yee-za 'yoo- 'e □tian mee 'la zan ma, 'mu do -kplen 'kaama-. 'Dun-, 'mi 'a □kpa'a 'ka ni, 'kooko- 'o -za -o 'ka 'koo 'egbenele gone- 'la gbēen- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ka 'kpen 'bhe do.

¹³ 'Bhela- -zayile, 'ka -za 'la □kla 'bhe 'fuudwa- 'o ta. 'Ka 'fuu la 'bhe -dwa 'o ta, 'bhe 'pegee 'ka fanngan- 'la -dwa Titi ta, 'bhēe- -a zrukpaale 'la -daa 'ka ba ye, 'bhe 'o mōo a pe zrukpa'a 'e baan' □klaa -a ba.

¹⁴ 'Ke 'mi 'gbu 'η 'wasowoa sa 'ka mu 'yi -a -yre ma, 'ka 'laa -yraladole 'η ma. 'O -jan 'la wo 'ka ni 'tanii wlan ma, 'bhe 'pegee 'woo 'waso sa 'la □woa 'ka mu 'yi Titi 'yre ma, 'bhe 'a -zronna 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'bhe klelele.

¹⁵ -Ayile -zon, 'ka za 'sole- -o Titi ni 'egbenele; -amasroyi 'ke -ya 'kpeeledaan 'ka mi 'wojan- 'e 'klosikwan gone- 'la gbēen- 'bhe ma, 'bhe 'pegee 'kaa 'cieya- □kla 'ke 'ka -gasi -gbene kpa a -lēe gone- 'la gbēen-, 'ka 'soniya 'e baan' 'kla zii' -a ba -a 'kpee.

¹⁶ 'Mi 'dun-, 'η zrukpaale -o 'ezin- 'egbenele, -amasroyi 'mi so 'η 'kpale-ka mu 'yi -za 'e 'kpen 'yi.

-GOLI' 'KPAZA- 'EKE- TA ZERUZALEMU ZESU 'YI MU 'E NI

8

Masedwani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'e -waa' -goli' 'kpaza- 'eke- ta

¹ 'N nēene- mu, -Waanbhaa' □lia Masedwani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'e ma gone- 'la gbēen-, 'woo- zan 'bhe -za 'e 'wole- 'ka ni.

² 'Trebho -gbene mu -yaa -o ta. 'Dun- zrukpa'a 'la 'yaa- -o -yi -dan' 'laa -yaa 'bhe ma. 'Ali- -waa' 'kooftenya 'e 'yi, -o -dwa -a -la 'ke -o -goli' -bebe kpa 'eke- ta, 'bhēe- -o bho Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ba 'bhe 'le.

³ 'Mi 'gbu -o 'bhe 'sre' 'le, 'bhēe- 'η so -a pele dōo -o gbe -swa -goli' yeke- 'la 'sroowole ta, -o 'bhēe- □naa. 'Ali- 'o yri -yaa goli' yeke- 'la ta -o -pinaa' 'bhe ta. Yaa klele 'bhii- mee -le 'bhe □wlaa -o zi, 'dun- -o 'gbu -le 'bhe □naa -o 'gbu zru ma.

⁴ -Woo' matēdwa -sromabolele 'o ni dōo 'o -dwa -a -la 'ke -o so bhole -Waanbhaa' a mee 'wenj mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.

⁵ -O -za 'la 'bhe □kla, 'bhe 'kaan- 'o mōo -yri -yaa -za yeke- 'la klele ta -o 'koo 'bhe ta: -woo 'gbu □naa 'elwale 'pe Mēezan Zesu ni, 'bhēe- -woo 'gbu □twa 'o mōo 'koo 'ezin-, 'bhe -za 'e 'kpen -daa -Waanbhaa' zru maza 'e 'bhēe- ba.

Polu a mee -liawli' 'koo -glooya' ba zayi'

⁶ 'Bhela- -zayile, 'o -sromabwa Titi ni dōo -e ge 'ka ba ye, 'kooko- -e ye -Irele' 'la zisaan- 'ke -ya pe 'ka ni 'ka -goli' 'kpa 'eke- ta, -e ge 'bhe ye 'e zi 'kee- 'bhe 'leyan-.

⁷ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka -o mokpen' 'lēe -za 'kpen 'yi: 'e pe 'kpaleya 'yi oo, -janwo' gbeya 'yi oo, -zadoleya 'yi oo, -za 'kpen -vavadele 'yi oo; 'bhēe- 'o -za so 'ka ni 'egbenele. 'Bhēe- 'dun-, -ka do 'ezin- klen 'ke 'ka kle mokpen' 'lēe -za 'breē -gloon 'lēe- klele 'yi.

⁸ 'Naa -a zi 'bhii- 'kaa kle kpanma. 'Dun- Zesu 'yi mu -vin mu 'e -woo 'kōope- mu 'e □naa gone- 'la gbēen- blaale-, 'mi -o 'bhēe- -jan 'e 'wo zii' 'ka ni droj. 'N' 'bhe 'wo zii' win 'la ma, 'bhe -le dōo 'ke 'ka mu so a zronle- 'ka klegbeya 'e ma 'bhii- 'kaa- pe 'soniya 'e 'bhe 'o 'ke wlan 'le.

⁹ -Amasroyi -kōoa' Mēezan Zesu Krisi 'bhe a -lileya 'e -zronna -kōo' ni gone- 'la gbēen-, 'ka 'gbu 'bhe do. 'Tōbhōleya -yaa -a 'koo, 'bhe 'pegee -e -yaa' pe 'kpen zan 'le lafle' 'yi, 'dun- 'ka mu -zayi' -e -nwa -a 'gbu klele

'ke -yren ma mee 'le 'tre ta -ge, 'bhee- -e -gaa, 'kooko- 'ka kle pezan 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

¹⁰ 'Bhe ya 'e 'yi bhe, 'mi -o 'η 'gbu 'kpeejan- -la wo zii' 'ka ni 'yee- -za 'e ta; 'bhee- 'mi pe doo: 'Ka -za 'la klele zisaan- leeli 'e 'le, -ka ge 'bhee- -gloon klele 'e zi. 'Ka mu, 'ka laa klele -a □lwa kle mu 'te 'le, 'dun- -a kle -lro -dwa 'ka mu 'la ma 'elwale 'pe, 'bhee- 'kaa □kla.

¹¹ 'Ka 'yee- -za 'la zisaan- 'ka zru 'e 'kpen 'le, -ka do klen 'ke 'kaa 'eyan- 'ka zru 'e 'kpen 'le 'ezin-, 'ke 'bhe -benjole kle 'ka 'fuu so -za yeke- 'la klele ta 'bhee- 'le.

¹² -Amasroyi, 'kee- pe na 'e zru -lrele' 'le, 'bhe -le so -Waanbhaa' ni. 'Bhee- 'dun-, 'kee gbeswa- pe 'la 'nale- ta, 'bhe -le so -a ni 'ke 'bhe kan 'e gbe laa 'sole- pe 'la 'nale- ta a ni 'bhe ta.

¹³ 'Naa 'pele- doo 'ka 'ka 'gbu kle 'kooflenzan mu 'le 'ka 'bho zayi' mee -bheeke' mu ba. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'kaa kle, 'kooko- 'ka 'kpen 'koope- mu 'e so 'eke- ni.

¹⁴ -Zon 'ka mu 'koo 'pale- -o, 'bhee- 'bhe 'sej -o 'ka ni 'ke 'ka bho 'kooflenzan mu ba. 'Bhee- yi 'la ta, 'ke pe 'kedo- 'kpo 'laa -o 'ka mu 'koo, 'bhee- 'ke 'woo- mu 'koo 'pale- -o, -o nu 'sole- bhole- 'ka mu ba. 'Ke 'bhe □kla, 'ka 'kpen nu klele do 'te.

¹⁵ 'Bhe kle 'bhii- -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gone- 'la gbeen- doo:

«Mee 'la zan 'bhe pe 'srē 'woola-, 'bhe a pe 'e -vin 'laa bole;
'bhee- mee 'la zan 'bhe pe sa -woola, 'bhe 'koope- 'e yaa 'kaanle-»

Titi 'pegee -a mado mu

¹⁶ 'Mi -Waanbhaa' 'pubo-, -amasroyi -e 'ka mu -vavade zruwlaa- Titi 'kpee 'bhii- 'mi 'ka mu -vavade gone- 'la gbeen- bhe.

¹⁷ 'O -jan 'la □woa -a ni, -e -dwa 'bhe □la. 'Bhee- droon', 'ka -za 'la -ya 'koo 'egbole bhe, -ya -dwa -a 'gbu 'kpee 'kaa -e gele- 'ka ba ye.

¹⁸ 'Woo- 'yee- Titi 'pegee 'o neene- 'bheeke do winbo 'zi 'ka ba ye. 'Bhe -koo' neene- 'e 'bhe -o Krisi a -Jan 'Nrale- 'e 'wo zii' gone- 'la gbeen-, Zesu 'yi mu 'e 'kpen -o -a 'to wlan 'pe 'zi 'bhe ma.

¹⁹ 'Bhe trala 'ezin-, Zesu 'yi mu -le mu 'e 'kpen 'yee- 'o neene- 'e makwan- 'kaa -e ge 'o zi 'bhe ye -lrele' 'e wo 'taa 'e ta. -E nu bhole 'o ba 'o -goli' yeke- 'la 'sroowo- 'bhe 'yicienlele. 'Woo- 'bhe ye 'lee- 'wo zii' 'yee- Meezan -Waanbhaa' 'to 'bho zayi'; 'bhe 'pegee 'wa zron 'zi 'bhe klegbeya 'e ma 'bhii- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bho 'o neene- mu 'e ba.

²⁰ 'Woo- 'bhe 'kpen kle 'zi 'bhe gbeen- bhe, -amasroyi 'waa -o -a zi 'bhii- -o -layre' -sroowo' 'o ta -za 'kedo- 'kpo 'yi 'yee- -goli' 'lee 'kungbeya 'e ma, -amasroyi -goli' sa laa 'kele-.

²¹ -Amasroyi 'woo- -za 'breē -la kleyre -glin 'zi, 'waa -o 'bhe -glin 'zi Meezan -Waanbhaa' do -kplen 'yre 'yi, 'dun- 'woo- 'bhe kleyre -glin 'zi 'ezin- bhaaplen mu -la -yre 'yi.

²² 'Woo- 'o neene- yaga mi 'la 'kpa zii' -o ba; 'o 'bhe 'yreglinna 'ke 'o ye -gloon 'e 'kpen kpa -a ta, 'dun- -ya 'kpen □kla -a zru 'e 'kpen 'le. 'Bhee- saanige 'ezin-, -a zru 'e 'kpen 'nale- -o -Waanbhaa' a ye 'e 'bhee- ni 'ke 'bhe kan 'elwale pe 'e ta, -amasroyi -a 'kpale- -o 'egbenele 'ka mu 'yi.

²³ 'Kee- □bwa Titi a pe 'e ta, 'bhe -o 'η 'mado- mi 'pegee 'η yewoyoon 'le 'ka mu ba. 'O neene- -vin mu 'la 'mu -o ge 'zi 'a zi, Zesu 'yi mu 'e 'kpen -le 'mu 'winbwa-.

²⁴ 'Bhela- -zayile, -kaa zron -o ni 'bhii- -o -za so 'ka ni 'egbenele, 'kooko- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o winbwa-, 'mu 'a 'yaango- 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'ke 'woo baa 'ka 'yi.

9

Bhɔza Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ba

1 'Ka nu -goli' la 'kpale- 'eke- ta, 'bhɛ- 'ka bhɔ Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ba 'bhɛ 'le, 'mi 'a ɔɣa 'bhii- win laa -o 'bhɛ ma 'ke 'ɲ 'sɛwɛdɛ 'ka ni 'bhɛ ba -zayi'.

2 -Amasɔyi 'ka 'yriwlale -o 'bhɛ -za 'ɛ klele ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ɲ 'bhɛ dɔ. 'Mi 'yaa- 'ɲ -baa 'zi 'ka mu 'yi 'bhɛɛ- -zayi' Masedwani mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ ma 'ke 'an pe -o ni dɔɔ: «'Kee- san lɛlii, 'ka mu Akayi 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu 'ɛ, 'ka 'yriwlale -yaa 'ke 'ka bhɔ -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛɲ mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.» 'Ka 'bhɛ -za 'ɛ klele -vavadia gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ zruwlaa- 'ezin- mɛɛ -bebe 'kpee.

3 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ɲ 'yoo- -kɔɔ' nɛɛnɛ- mu 'la 'winbɔ- 'zi 'ka ta ye, 'kooko- 'ɲ 'ka 'tɔlabhwa -o -yɛɛ ma, 'bhɛ 'laa kle bhaama za 'le. 'Dun- -ka dɔ klen, 'kooko- 'ka 'yriwlale bo 'sani- -o nule plɛɲ- 'bhii- 'an ɔɣia -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

4 'Ke 'bhɛ 'laa klele, 'ke -kɔɔ' nɛɛnɛ- Masedwani Zesu 'yi mu 'la ɔnwa 'ɲ zi 'ka ba ye, 'bhɛɛ- 'ke waa 'ka 'yriwlale yele, 'ɲ 'yoo- -gblaan 'zi -za do -la -lɛɛ dɔɔ 'o mɔɔ 'la 'kpale- -o 'ka 'yi, -yɛɛla' nu dɔle 'o ma, 'bhɛɛ- -e nu klele 'ka mu 'gbu ma -yɛɛla' 'le 'ezin-.

5 'Bhɛla- -zayile, 'mi 'ɲ 'kpeelɛdaan, 'bhɛɛ- 'an ɔɣia zi 'le 'ke 'ɲ -sromabo 'ɲ nɛɛnɛ- mu 'lɛɛ- ni, 'bhɛɛ- -o kan -so 'ɲ 'lɛɛ 'ke -o ge 'ka ba ye; 'kooko- 'ka -goli' 'la 'naza- ɔɣia, 'ka 'bhɛ -za 'ɛ 'yɛɛbago 'sani- 'ɲ 'nule- plɛɲ- 'ka ba ye. 'Ke 'bhɛ ɔkla, -e nu klele 'bhii- 'kaa ɔnaa 'ka zru 'ɛ 'kɛn 'le, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'nale- 'klin 'yi.

6 'Bhɛɛ- -ka -za 'lɛɛ- 'bhɛ dɔ 'ka 'kpee dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan gba sa ɔkpaa, 'bhɛ zan nu pɛbhaa sa -la -sɔɔwɔle. 'Ke mɛɛ 'la zan gba -gbɛnɛ ɔkpaa, 'bhɛ zan nu pɛbhaa -bebe -la 'sɔɔwɔle.

7 'Ka 'kɛn do do -goli' yɛkɛ- 'la 'nale- -dwa 'ka 'kɛn do do 'kpee, -ka 'bhɛɛ- 'na. 'Ka 'laa 'nale klin 'yi, 'bhɛ 'pɛgeɛ kɛɲma. -Amasɔyi mɛɛ 'la zan pɛ na 'bhɛ zrukpaale 'le, 'bhɛ zan -la -za sɔ -Waanbhaa' ni.

8 'Ke 'ka pɛ -naa 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'bhɛ 'sɛɲ -o -Waanbhaa' ni 'kee- -za 'wlan -gloɔn 'ɛ 'kɛn kle 'ka ni, 'kooko- 'waati 'ɛ 'kɛn ba 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma 'ka 'bhɛ 'sɔɔwo-, 'ke 'ka 'kɔɔ pa 'kele- 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ka sɔ -za 'wlan -gloɔn 'ɛ 'kɛn klele-.

9 'Bhii- -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan gbɛ ta -o taataa 'bhɛ pɛ na 'kɔɔflɛɲzan mu -la ni, 'bhɛɛ- -ya pa -o ta.

'Bhɛɛ- -yaa' wlanya 'ɛ -dan' 'laa -o 'bhɛ ma -titi.»

10 -Waanbhaa' 'la gba 'kpa pɛbhɛ mu na gba 'kpa mi 'ɛ ni, 'bhɛ 'pɛgeɛ 'ke -ya -lɛbɔ' pɛbhɛ na -a ni, 'yɛɛ- do 'kɔɔ 'ɛ nu 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma 'bhɛ 'nale- 'ka ni, 'bhɛɛ- -e 'ka 'kɔɔ pa 'kele-, 'kooko- 'ke mɛɛ 'la zan mu mazadwa 'ka ma, 'mu sɔ pɛ -bebe 'sɔɔwɔle 'ka 'kɔɔ.

11 -E nu -za 'wlan -gloɔn 'ɛ 'kɛn klele 'ka ni, 'kooko- 'ka sɔ mɛɛ -vin mu 'ɛ gbale- pɛ ba 'waati 'ɛ 'kɛn ba. 'Ke 'o ɔnwa, 'bhɛɛ- 'ka -goli' 'la ɔkpaa 'eke- ta, 'ke 'o 'bhɛ 'lɛnaa- 'waati 'la ba, mɛɛ -bebe nu -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhɛɛ- -wa 'tɔbhɔ- 'kaa- 'bhɔɲbapɛ 'ɛ -zayi'.

12 -Amasɔyi 'ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhɛ 'laa nu klele -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛɲ mu 'ɛ maza -yanwope dɔɲ 'le; 'dun- 'bhɛ nu -a klele 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe nu 'pubɔ- 'seri klele -Waanbhaa' ni.

13 'Kaa- 'bhɔɲbapɛ 'la 'o nu 'bhɛ 'lɛnale Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ɛ ni, 'bhɛ nu a zɔnle mɛɛ mu ni 'bhii- 'ka blɔɔle 'la -yoo -Waanbhaa' ma 'bhɛ -o 'ke wlan 'le. 'Bhɛ ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'ɛ nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'bhɛ ma, 'bhɛɛ-

-o nu a yeŋe 'bhe ma 'bhii- 'kaa- pelawo zii' dɔɔ 'ka 'kpale- -o Kriŋi a -Jan 'Nrале- 'e 'yi, 'ka -o 'taawo zii' 'bhe -jan 'e ta. 'Ke 'bhe □kla, -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔle, 'ka -o 'ka 'koope- mu 'la 'yicien- zii' 'ke 'ka bhɔ 'woo- mu 'pegee -kɔɔ' nɛɛnɛ- vin mu 'e 'kpen ba 'bhe -zayi'.

¹⁴ -Waanbhaa' -lileyu -gbenɛ 'la -zronna 'ka ni, 'bhe -zayi', -o nu -o 'seriwole -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'ke -wa zron 'ka ni 'bhii- 'ka -za sɔ -o ni.

¹⁵ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, -kɔɔ' -Waanbhaa' 'pubɔ- -a Gbe 'e 'nale- ma -kɔɔ' ni! -E 'kɔɔ- -gbaa -a Gbe 'la ba, waa sɔ 'bhe 'kpale pe 'kedo- 'kpo ma.

PɔLU -O -A KLELE 'E ZESU A WINBOWO MI 'LE 'BHE TA GWLEDAN 'ZI

10

-Waanbhaa' Pɔlu 'siila- ye 'la 'kaama-, -yoo 'bhe ta gwledan 'zi

¹ 'Mi Pɔlu 'gbu -le -za do -yɛwo' zii' 'ka ma -ge, -yidɔɔya 'pegee wlanya 'la -woo Kriŋi 'yi 'mu -zayi'. -Wa pe 'ŋ ma dɔɔ 'ŋ 'yɛ 'laa sɔ mɛɛ -yɛ ba 'ke 'ŋ 'yoo- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -wa pe 'ŋ ma 'ezin- dɔɔ mɛɛ -yɛ ma -gloo, 'ke 'ŋ 'plɛngole -o 'ka ma 'waati 'la ba.

² 'Mi -o -sromabo 'zi 'ka ni dɔɔ 'ke 'ŋ -ja 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka 'laa 'wlale- 'ŋ zi 'bhɛɛ- 'ŋ -jan -gloo wo 'ka ni. -Amasɔyi mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'o mɔɔ -o 'taawo zii' bhaaplɛŋ 'kpeeledan gbɛya zi, 'ŋ nu -jan -gloo 'wole- 'bhe zan mu 'e ni.

³ Wlan 'e ni, 'woo- 'ke bhaaplɛŋ mu 'le; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'waa -o gwledan 'zi 'bhii- bhaaplɛŋ mu a pe gwledan gbɛya 'e gbɛɛn-.

⁴ -Amasɔyi 'o gwledan gwledanpe mu 'la 'le, 'bhe mu laa -o 'ke bhaaplɛŋ mu a pe 'le. 'Bhe gwledanpe mu 'e -gloo'ya' 'e da -Waanbhaa' -la ba, 'bhɛɛ- -o sɔ -Setran' a fanŋan- 'e 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'e 'siele. 'Bhɛɛ- 'ezin- -o sɔ bhaaplɛŋ 'kpeeledangbɛya -yɔɔ' mu 'e 'siele.

⁵ 'Bhɛɛ- bhaaplɛŋ mu a magbaandele 'tɔle- magbaandele 'ke 'bhe a kle 'bhɛɛ- -o -vin mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'o mɔɔ 'bhe 'kpen 'yisie-. 'Bhɛɛ- bhaaplɛŋ mu 'kpeejan- mu 'la -woo 'eyɔɔle -Waanbhaa' ma, 'o 'mu kun 'bhii- -kaso 'yi mu 'kungbɛya gbɛɛn-; 'bhɛɛ 'o 'mu mabɔɔ, 'kooko- bhaaplɛŋ sɔ dɔle- Kriŋi a -jan 'e □la.

⁶ 'Bhɛɛ- 'ke 'wa □ya 'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'o 'wojan- mu 'e 'kpen ta 'elrele 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'o 'wojan- mu 'e 'kafawoa; 'o nu 'bhe zan 'e 'krowole.

⁷ 'Kela 'bhe -o wlan 'le -ka 'bhe -glin doo! 'Ke mɛɛ do 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -yoo 'ke Kriŋi a pe 'le, 'bhe zan 'a 'yaango- -a 'gbu 'kpee dɔɔ -yoo Kriŋi a pe 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'o mɔɔ 'gbu -o 'ezin- Kriŋi a pe 'le 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁸ -Amasɔyi -Waanbhaa' fanŋan- 'la □naa 'o ni 'ka mu ta, yaa 'bhe 'nale- 'o ni 'ka 'sie zayi', 'duŋ- -e 'bhe □naa 'o ni 'kooko- 'o 'bhɔ 'ka ba, 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya 'e baan' ge 'klalele -a ba. -E 'bhe fanŋan- 'la □naa 'o ni, 'ali- 'ke 'mi 'ŋ magbaandia sa 'bhe 'yi, 'bhe 'laa -yralado 'ŋ ma.

⁹ Yaa klele 'ka ni 'bhii- 'mi -a zi 'bhii- 'ŋ -gblaan 'kla 'ka 'yi 'ŋ 'letre mu 'la kpa 'ka ni 'mu 'le.

¹⁰ -Amasɔyi mɛɛ 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'mi Pɔlu -jan mu 'la kpa 'an 'letre mu 'e 'yi 'mu -o 'egloole, 'bhɛɛ- 'mu la mɛɛ ma; 'bhɛɛ- 'duŋ- 'ke 'ŋ -yoo -o 'plɛŋ- 'waati 'la ba, fanŋan- 'laa -o 'ŋ 'gbu ta, 'bhɛɛ- 'an -janwo' gbɛya 'e 'bhe 'laa mɛɛ zru kun.

¹¹ 'Ke mɛɛ 'la zan mu -o 'bhe 'yansi jan mu 'e wo zii' 'mi ma bhe, 'mu 'a 'yaango- dɔɔ 'o -janwo' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'waa- 'letre mu 'e 'yi, 'waa nu 'bhe -janwo' gbɛya 'e mabɔɔle 'ke 'o -ja 'waati 'la ba 'ka ba ye.

¹² Wlan 'e ni, mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu ye mɛɛ gbalaan mu 'le, yaa sɔ dɔle- 'o mɔɔ 'kpee 'ke 'wa pe 'o 'pegee 'bhe zan mu -o do, 'bheɛ- 'waa sɔ 'o 'gbu danle- 'mu ma. Waa -o dan pe -bheɛke' ma, 'ke yaa 'e go -o 'gbu ba; 'bhe -za 'la bhe 'bhe laa -o 'ke -zadokleya 'le ɛɛ?

¹³ 'Ke -yoo 'o mɔɔ a pe 'le, 'waa nu 'o 'gbu magbaandele, 'ke 'bhe kan -a -danj' 'e ta. -Waanbhaa' ye yeke- 'la gbekpaa- 'o 'kɔɔ 'ke 'o -ja 'bhe 'wole- 'e 'le 'fo 'ka ba ye, 'bhe -danj' -o yre 'la □nɔɔ, 'waa- pe 'e -danj' -o 'bheɛ- □nɔɔ.

¹⁴ 'O gelawoa 'ka ba, 'waa 'kanle- 'o -danj' 'e ta; -amasroyi 'o mɔɔ 'gbu -le -ja 'ka ba ye Kriasi a -Jan 'Nrале- 'wole- 'e 'le.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'waa 'kanle- 'o -danj' 'e ta, 'bheɛ- 'waa 'o 'gbu magbaandele mɛɛ -bheɛke' mu ye 'la □woa 'bhe 'yi. 'Bheɛ- drɔɔn' 'o 'yri -o -a ta 'bhii- 'kaa- 'kpaleya 'e baan' nu 'klale- -a ba, 'bheɛ- 'bhe klegbeya 'e 'yi, 'waa- ye 'e baan' nu -yidele, 'dunj- 'ke 'bhe 'laa kan -Waanbhaa' -danj' 'la 'kpalaa 'a ma 'bhe ta.

¹⁶ 'Bhe 'yi bhe 'te, 'o nu gele Kriasi a -Jan 'Nrале- 'e 'wole- 'kleen mu 'la -woo 'ka -zanta' mu 'yi. 'Bheɛ- 'dunj-, 'waa- zi 'bhii- 'woo 'gbu magbaandele mɛɛ -bheɛke' mu 'woye- 'e 'yi.

¹⁷ 'Bhe -za 'e ma jan yɔɔndele -o -Waanbhaa' -a 'Sewe 'e 'yi dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe 'ka magbaandele, 'bhe zan 'bhe 'gbu magbaande Meezan -Waanbhaa' -za 'la □kla 'bheɛ- 'yi.»

¹⁸ Wlan 'e ni, mɛɛ 'la zan 'a pe -a 'gbu ma dɔɔ -yoo 'ke mɛɛ wlan 'le, Meezan -Waanbhaa' laa dɔ 'bhe zan a -za □la; 'dunj- 'yee- -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan 'to wlan pe, -e dɔ 'bheɛ- zan a -za □la.

11

Pɔlu 'pegee bhla ma Zesu 'winbɔwo mu 'e 'plenja-

¹ 'E! 'Ke 'ka 'yaa sɔ bi 'an -kwa 'e sa 'yikunle! 'Dunj-, -kaa sa -yikun'!

² 'Ka -za 'sɔgbeya -yɔɔ' 'e 'kɔɔ 'η ni, -asiikɔɔ 'η 'yoo- zrwanwo 'zi 'ka ta, 'bhe zranwole 'e da -Waanbhaa' -la ba. 'Ka -o 'bhii- -gblane 'la yaa 'gwlaanza- 'yaango-, 'bheɛ- 'ke 'mi 'η 'liiwli- □naa -a 'fluwoza ta 'gwlaando 'kpɔ -la 'kɔɔ, 'bhe 'gwlaan- 'e 'bhe -le 'ke Kriasi 'le. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle 'wenj.

³ 'Dunj- 'ka blɔɔle 'la -yoo Kriasi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe, 'mi -o -gblaan 'zi dɔɔ 'ke 'ka 'ka 'kpeejan- mu 'e mabɔɔ, 'bheɛ- 'ka go 'yee- Kriasi zi; 'bhii- -Setran' lii □wlaa mle 'e 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- -e ɛvu 'yinia□ -dawl' ma.

⁴ -Amasroyi 'ke mɛɛ do □nwa 'ka ba, 'bheɛ- 'kee- Zesu 'bheɛke do -a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o Zesu 'la 'bhe a -janwoa 'ka ni 'bhe ma, -'kee- lii 'bheɛke a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o Lii 'Wenj' 'la 'ka 'bhe 'sɔɔwoa□ 'ka zru 'e 'yi 'bhe ma; 'bheɛ- 'kee- -Jan 'Nrале- -bheɛke' do □woa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o 'kela 'bhe □woa 'ka ni 'bhe ma. -Mela ma 'bheɛ- 'bhe yre do 'kpɔ 'e □nɔɔ bhe 'ka dɔ blaale- 'mu □la ɛɛ?

⁵ Wlan 'gbu 'e ni, 'ka 'bhe winbɔwo mu 'la kun 'bhii- 'winbɔwo mu 'tɔbhɔle, 'mi 'kpee ma waa kan 'mi ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi.

⁶ 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke -janwo' mi -gbɛɛ 'le mɛɛ mu -yre ta; 'bheɛ- 'dunj- -zayaangoleya a pe zi 'e ta, 'mi 'a 'ke dɔ 'bhe 'yi. 'O 'bhe -zrɔnna 'ka ni 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe 'pegee klegbeya 'e 'kpen 'yi.

⁷ 'Mi -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'e 'wolawoa 'ka ni 'ke 'naa pe 'kedo- 'kpɔ kun 'ka 'kɔɔ, 'bheɛ- 'mi 'η 'gbu mazinalawoa, 'kooko- 'η 'ka mu -lawlen', taa- 'mi -za 'yɔɔ- -la □kla 'bhe 'le bhe ɛɛ?

⁸ 'N 'yaa- yewo 'zi 'ka mu ni 'ka ba 'waati 'la ba, 'mi -dwa -a -la 'ke 'η Zesu 'yi mu -le -bheɛke' mu 'kɔɔpe- mu kun, 'kooko- 'η sɔ bhɔle- 'ka mu ba. 'N

-goli' □kwan -o 'koo, 'bhεε- 'duj- 'naa yewole -o ni, 'fo 'η yewoa- 'ka mu -la ni.

⁹ 'Bhεε- 'η 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'naa 'η 'gbu 'kwe 'kpale- mεε 'kedo- 'kpo 'wiin- 'ke 'η maza -yaa do -goli' ma. -Amasroyi, 'o nεεnε- mu 'la -daa Masedwani 'mu -le 'η maza -yaa pe 'oo pe 'la ma 'mu □naa 'η ni. -Za 'kpen 'yi, 'naa 'tole- 'ke 'η kle 'ka ta 'kwe 'le, 'bhεε- 'η nu 'bhεε- klele 'tanjii.

¹⁰ 'Bhε -le 'mi -baape' 'le. 'Duj- Krisi a pe wlan 'ε ma, mεε 'kedo- 'kpo 'laa nu 'bhe -baaza' 'ε 'saawole 'η 'koo Akayi 'kleen 'leε- 'kpen 'yi -ge.

¹¹ 'N 'bhe pe zii' win 'ε -dela ma εε? 'Bhe win le doo 'ka -za 'laa so 'mi ni εε? 'Duj- 'ka -za so 'η ni gone- 'la gbεen- -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'yaango-.

¹² 'N 'yoo- yewo 'zi 'ka ba gone- 'la gbεen-, 'η nu bole 'bhεε- yewogbeya do 'kpo 'ε ta. 'Ke 'η 'bhe □kla, mεε 'la zan mu -o 'a 'pe zii' -o 'gbu ma 'kaa -woo 'ke Zesu a 'winbowo mu 'le, 'bhe 'pegee 'ke -wa pe 'zi 'ezin- doo 'waa- pe yewogbeya 'ε 'pegee -waa' pe mu 'ε -woo do, 'bhe zan mu laa so 'mu 'gbu magbaandele.

¹³ 'Bhe mεε -gloon mu 'ε -woo 'ke bhla ma Zesu a 'winbowo mu -la -le, -o woye 'ε 'bhe -o 'ke mεε -yini' pe 'le. -Woo 'gbu kle 'bhii- Krisi a winbowo mu.

¹⁴ 'Bhe 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'o 'yre 'yi, -amasroyi -Setran' 'a 'gbu maboo, 'bhεε- -e kle 'bhii- -Waanbhaa' a -mleke' do 'la bhi -yrayra 'bhe gbεen-.

¹⁵ 'Bhe 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'ezin-, 'ke -yaa' pe yewone mu 'ε -woo maboo, 'bhεε- -woo 'gbu kle -Waanbhaa' a yewone 'ledoolo mu 'le. 'Duj- -o -leyanyre nu klele 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele -o ta -o kleza -yoo' mu 'ε ma.

Polu -yren mu 'la 'yikwan□ -yaa' Zesu a 'winbowoleya 'ε 'yi

¹⁶ 'Mi -o bo 'zi 'ezin- 'bhe -jan do 'kpo 'ε ta 'ke 'an pe 'ka ni doo mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'mi 'kunle- 'bhii- -kwani' do. 'Duj- 'ke 'ka 'mi □kwan 'bhii- -kwani' do, -ka do -a -la 'ke 'ka 'ka 'tronkpa 'mi 'wojan- 'ε □la, 'kooko- 'mi so 'η 'wasowole sa.

¹⁷ 'Mi -o 'kela 'wo zii' 'ke 'mi 'η 'wasowo 'bhe 'laa -o da 'zi Mεεzan -Waanbhaa' ba; 'η 'yoo- -janwo' zii' 'bhii- -kwa -o 'η 'yi.

¹⁸ 'Bhεε- 'duj-, mεε -bebe mu -o 'wasowo zii' -waa' bhaaplenya 'ε ma, 'mi so 'η 'gbu 'wasowole 'ezin-.

¹⁹ 'E! Ka mu 'la 'ka -o -zadō mu 'le, 'ka do -a -la 'ke 'ka -kwani' mu kleza mu -yikun' εε!

²⁰ Mεε 'la zan mu 'ka kle -waa' lu mu 'le, 'bhεε- -o 'ka tabhle; 'bhe 'pegee -o 'ka 'kooften balaa' 'ka 'koope- mu 'ε 'kpen 'silele; 'bhεε- 'ke -woo 'ka maveε; 'bhe 'pegee -o 'ka 'tron zon, 'ka 'bhe zan mu 'ε kleza mu 'ε 'yikun-.

²¹ -Eε! 'Bhe kle 'waa- fanjankleya -la ma, 'bhεε- 'waa 'sole- 'bhe 'yansi za mu 'ε klele- εε? 'N bhe 'bhe -yralado 'mi ma 'de.

'Bhεε- 'duj-, 'kee- so dole- mεε 'ke 'kpee 'bhεε- -ya baa -za 'ke 'yi; 'mi 'ezin- 'mi 'gbu so 'bhe klele-; 'ali- 'ke 'η -janwoa 'bhii- -kwani' do gbεen-.

²² 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Ebre mu 'le, 'mi 'duj- 'mi 'gbu -o Ebre mi 'le 'ezin-. 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Izraeli mu 'le, 'duj- 'mi 'gbu -o 'ezin- 'ke Izraeli mi 'le. 'Bhεε- 'ke -wa □pia doo -woo 'ke Abraamu 'nranε- mu 'le, 'mi -o 'ezin- -a -nranε -kpooso 'ε do 'le.

²³ 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Krisi a yewone mu 'le, 'mi -o 'ezin- -yaa' yewone 'le, 'bhεε- 'mi kan -o 'kpen ta 'egboon gboonle'. 'N 'yoo- -janwo -zii' 'bhii- mεε 'la zan 'gbu njblo laa -o 'bhe ta. 'Mi yewoa□ 'ke 'bhe kan -o 'kpen ta, -o 'mi □bwa -kaso 'yi 'ebebele 'ke 'bhe kan -o ta; -o 'mi tafia□ 'ebebele 'ke 'bhe kan -o ta. -A -lebwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'waati 'ke ba.

²⁴ Zuufu mu 'ε -woo 'η □zwan gaan 'soo. 'Bhεε- 'duŋ-, 'η zɔn gbε do do 'ε 'yi, -woo 'η tafia□ gbanbhle yan mia do bhe vu ta 'srwayizie.

²⁵ Romε mu 'ε 'mu 'η tafia□ -gloɔn yaga, 'bhεε- mεε mu kpoti mu □paa 'η ma -gloɔn do 'η dε zayi'. -Yitakon 'ε 'siela-'η 'le -gloɔn yaga wɛyi- 'ε ta, 'bhεε- 'η -bi do 'pegee -yrekpaa' do '□kla -yi 'ε ta.

²⁶ 'N-ja 'taa -bebe ta 'η gaan ma; 'duŋ- 'bhe □kla 'ebebele 'ke 'η 'winbo- -a -yi bi yue 'pale- mu 'ε ba, 'bhe 'pegee mεε dε mu 'ε 'kɔɔ. 'Ali- -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'η 'gbu a 'klɛn 'yi Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε 'kɔɔ. 'Kee- kpa -wa mu ta oo, 'kee- kpa -bɔnyi' yre mu nɔɔ- ta oo, 'kee- kpa wɛyi- ta oo, 'kee- kpa yre 'ε 'kpen ta, -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'gbu winbo- -a -yi. 'Ali- 'o nεεnε- mu 'la -wa pe -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zesu 'yi mu 'le, 'bhεε- 'duŋ- 'ke waa -o 'bhe 'le wlan 'ε ma, -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'mu 'kɔɔ.

²⁷ 'Mi ye -gloɔ mu □woa, 'bhεε- 'η 'trɛbhwa□. 'Waati -bebe ba, yi laa 'sɔlɛ- 'kpale 'η 'yre ta. 'Mi gbɔn 'pegee -yi 'mi -lɔɔ 'yikwan□. 'Bhεε- 'waati -bebe ba, 'mi 'suŋwlaa- kpanma. 'Mi □bwa 'ebebele -niinii' 'yi 'η tafleŋ- 'le.

²⁸ 'Naa sɔ -a 'kpen 'pele. 'Bhεε- 'ke 'bhe kpa 'kela bhe 'bhe ta, yi 'oo yi, Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ε 'kpen 'klankeba mu 'ε 'kpen 'ηgami -o 'η ma.

²⁹ 'Ke Zesu 'yi mi do 'kpaleya fanŋan- -gwa -a ta, 'bhe -za 'ε la 'mi ma 'bhii- 'mi 'gbu -le 'ke 'bhe zan 'ε 'le. 'Ke mεε do -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe 'la 'η ma 'kee- kan a -dan' ta.

³⁰ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi sɔ 'η 'gbu magbaandele, 'mi 'yaa- nu 'η magbaandele 'mi 'gbu a fanŋankleya 'ε 'yi.

³¹ Mεεzan Zesu Dε -Waanbhaa' 'a 'yaango- 'bhii- 'naa bhla pe. Bhaa mɔkpen' 'a 'tɔbhɔ 'waati 'ε 'kpen ba!

³² -Yrekpaa' do, 'η 'yaa- 'waati 'la ba Damasi, 'bhe □nɔɔ -bhleŋgbe Aretasi a -janmatii 'ε -ya □pia mεε 'ke mu ni dɔɔ 'mu 'e 'yrekpa zi mu 'la wla -wa 'ε 'kpee 'mu ba 'mi kun zayi'.

³³ Zesu 'yi mu 'ε 'mu 'mi □bwa ciε do 'yi, 'bhεε- -o bhle -yrela bhe ma; 'ke -woo 'η 'kanle 'fεgwle- 'ε trala, 'bhεε- -woo 'η zinaa' -a zanta'. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η □swa -bhile' 'yee- -janmatii 'ε 'kɔɔ.

12

Pɔlu pε 'la □ya -yre zi yele do 'yi

¹ 'N sɔ 'η 'gbu magbaandele εε? 'Duŋ- 'bhe 'laa -za 'ke 'yanwo- mεε ma. 'N 'yoo- zan Mεεzan -Waanbhaa' -za mu 'la -zɔnna 'η ni -yre zi yele 'yi 'mu ba janwole.

² 'Mi Krisi 'yi mi do dɔ, -za do □kla -a ni 'bhe lεε vu ta yizie -le -gε -zɔn. 'Bhe -za 'ε 'bhe -le dɔɔ -Waanbhaa' 'a □sia, 'bhεε- 'bhe -ja 'kele- 'bhe 'yaayre- 'ε □nɔɔ lafle- -dan' ma. 'Ke -ya □sia kpataakpa -a 'fle 'ε 'yi oo, 'ke -ya □sia -Waanbhaa' a -yre zi yele -la -yi oo, 'naa 'bhe dɔ. -Waanbhaa' do -kplen -le 'bhe dɔ.

³ 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -ja 'bhe 'gwlaan- 'ε 'le 'fɔpe lafle- -dan' ma. 'Duŋ- 'kee- -ja -a 'fle 'ε 'bhεε- 'yi oo, 'ke yaa gele 'bhe 'yi oo, 'naa 'bhe dɔ 'ke yaa 'ε go -Waanbhaa' do -kplen ba.

⁴ -Waanbhaa' 'a 'silawoa, 'bhεε- 'bhe -ja 'kele- 'bhe ba, 'kee- -jan 'ke mu male- 'bhe □nɔɔ: yaa dɔ bhaaplɛŋ 'kpee 'bhe -jan mu 'ε wo bhaaplɛŋ wli 'yi, 'bhεε- 'bhe 'seŋ 'laa -o bhaaplɛŋ ni 'kee- 'bhe wo.

⁵ 'Mi sɔ 'mi -baale' 'bhεε- mεε -gloɔn 'ε 'yi; 'duŋ- 'mi 'naa sɔ 'η -baale' 'η 'gbu 'yi. 'Mi sɔ 'η -baale' pε 'la 'yi 'bhe -le 'mi a pε fanŋankleya 'ε 'le.

⁶ 'Ke 'mi 'yaa- zi 'bhii- 'mi 'η 'gbu magbaande, 'naa -yaa nu klele -kwani' 'le, 'η 'yaa- nu wlan 'te -la pele. 'Dun- 'naa -a zi 'bhii- 'mi 'η 'gbu magbaande, 'kooko- 'mi -o -za -gloon 'la kle 'zi, 'bhe 'pegee 'mi -o -jan -gloon 'la 'wo zii' mεε mu -yre ma, waa nu 'η 'yele- mεε gbalaan do 'le 'ke 'bhe kan 'mu ta.

⁷ 'Bhe mεε 'kpeeleni maza -gbene mu 'la -e 'mu -zronna 'η ni -yre zi ye le 'ε 'yi 'mu -zayi', 'bhe 'pegee, 'kooko- 'naa 'η 'gbu magbaande 'mu 'yi, 'yee- -Waanbhaa' -yren 'yoo- do □kpa'a 'η 'fle 'ε ta; 'bhe -o 'bhii- -Setran' a winbowa mi do 'la 'woye- -le 'ke -yrenkpalele 'η ta, 'kooko- 'naa so 'η 'gbu magbaande.

⁸ 'Mi -sromabwa Mεεzan -Waanbhaa' ni -gloon yaga doo -yoo 'η go 'bhe -yren 'ε 'yi; 'bheε- -yaa dole -a □la.

⁹ Dron' -ya □pia 'η ni doo: «'N lilawo zii' 'e ma, 'bhe 'e 'yibho-, -amasroyi 'ke fanjan- 'laa -o 'e ta 'waati 'la ba, 'mi a pe -glooya' 'ε zron bhla -le 'bheε- 'le.»

'Bhela- -zayile, -e so 'mi ni 'ke 'mi 'η 'gbu baa 'η 'gbu a fanjankleya 'ε 'yi, 'kooko- Krisi a -glooya' 'ε 'bhe bo 'η ta.

¹⁰ 'Bhela- -zayile, 'η zrukpaale -o 'ke fanjan- 'laa -o 'η ta oo, 'ke -woo 'η -zwanwoa oo, 'ke -za -gloo -o 'η ta oo, 'ke -o -yrenkpa'a 'η ta oo, 'bheε- 'ke -o 'trebho □kpa'a 'η ta oo, 'mi 'a 'yaango -'bhii- 'η 'mu 'kpen 'yikun zii' Krisi -la -zayi'. -Amasroyi 'ke fanjan- 'laa -o 'η ta 'waati 'la ba, Krisi 'bhe a pe -glooya' 'ε wla 'η 'yi, 'bheε- 'waati 'ε ba, 'bheε- 'η do 'egloole.

Polu 'laa pe 'kedo- 'kpo 'kunle- Korenti Zesu 'yi mu 'ε 'koo

¹¹ 'Mi -o -janwo' zii' 'bhii- -kwani' do gbεen-! 'Dun- 'bhe -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Ka mu 'gbu -le -yaa so 'mi 'to wlan pele- mεε mu -yre ma. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le 'ka 'yre 'yi, 'ka -o 'kaa- winbowa mu 'tobhole mu 'la -za 'kun zii' 'egloole, 'mu mabhaa laa bho 'mi ta -za 'kedo- 'kpo 'yi.

¹² 'N 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'ka 'η zrubakpaagbeya -gbene 'ε □ya. 'Ka -Waanbhaa' a -glooya' 'ε 'toomasie mu 'ε -gloon 'ε 'kpen □ya, 'bhe 'pegee 'kpeeleni maza -gbene mu 'pegee 'sole- maza mu. 'Bhe kleza mu 'la bhe, 'mu -le 'a zron 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu a 'winbowa mi 'le.

¹³ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -ne pe -za 'wlan -la □kla -Waanbhaa' a mεε -vin mu 'ε ni, 'bheε- 'naa 'bhe 'yansi za klele 'ka mu ni εε? 'Ke yaa 'e go 'naa klelawole 'ka ta 'kwe 'le 'bhe ba. 'Ke -yoo 'bhe 'le, 'ka 'zoole-, 'η ngblo -o 'ka gaan -la 'bhe ma.

¹⁴ 'Mi -o zan gele 'an 'taa yaga mi 'la ta 'ka ba ye bhe, 'naa nu 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'kpaε- 'ka 'wiin-. 'Naa -o 'ka 'koope- mu 'ε zi, 'dun- 'ka mu 'gbu -la -za -o 'η ma. Wlan 'ε ni, -ne 'fientronne mu 'laa -goli' glin 'bheε- -woo yape mu 'ε 'lebo-; 'dun- -o yape mu -le -goli' glin 'bheε- 'mu -o -lebo' 'bhe 'le.

¹⁵ 'Ke -yoo 'mi a pe 'le, 'η zru -o 'η 'koope- 'tole- 'η 'koope- nale ma -o ni, 'ke 'mi 'gbu kpa 'bhe ta. -Ayile, 'ke 'ka mu -za so 'mi ni 'egloole 'bhe gbεen- bhe, 'bhe 'laa so -a klele- 'bheε- 'mi -za so 'ka mu ni 'ezin- εε?

¹⁶ 'Ka 'gbu 'a 'yaango -'bhii- 'naa 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'ε dole mεε 'kedo- 'kpo 'wiin-. 'Dun- -doke' 'ka 'plen- mεε 'ke mu nu -a pele doo: «'Polu bakanle laa -o! -Yaa' -dawliya 'ε ma, -yoo' 'koope- mu 'ε □bhla.»

¹⁷ 'Mi mεε 'la zan mu winbwa- 'ka ba ye, taa- 'mu -dawli' □kpa'a 'ka gbe ta, 'bheε- 'mu 'ka tabhla- εε?

¹⁸ 'Mi -sromabwa Titi ni doo 'bhe ge 'pwe- 'ka ta ye, 'bhe 'pegee 'o nεεnε- 'la 'ka 'bhe do bhe. Taa- Titi -dawli' □kpa'a 'ka gbe ta 'bheε- -e 'ka 'koope mu 'ε □bhla εε? 'O moo 'pegee Titi 'kpeejan- mu -o do; 'bheε- 'o 'kpen -o 'taawo zii' zi do 'kpo -la ta.

Polu blina- yi'en -o Korenti Zesu 'yi mu 'ε ba zayi'

¹⁹ 'Ka □mwa gban 'sii -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ 'o mɔɔ 'zoo 'na yre -la -glin 'zi 'o 'gbu ni 'ka 'yre ta; 'waa -o 'bhe kle 'zi. 'Woo -janwo' zii' -Waanbhaa' -yre ma 'o mɔɔ 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'N 'yienu mu, 'woo- 'bhe 'kpen 'pe zii' 'ka ni 'kooko- 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

²⁰ Yien -o 'kan zii' 'mi 'kpee dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -dɔke' 'naa nu bhole 'ka ta klegbeya 'la 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle 'bhe gbɛɛn- 'bhe 'yi oo, 'bheε- 'ka mu laa nu 'mi 'yele- yegbeya 'la 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi 'ye 'bhe 'yi 'sii oo. Yien 'la 'bhe -o 'kan zii' 'η 'kpee 'bhe win -le dɔɔ, 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bho 'ka ta 'ke sra mu -o 'ka 'plen-η, 'bhe 'pegee zranwo maza mu, 'bheε- wiya plaza mu, 'bhe 'pegee zaabo za mu, 'bheε- 'eke- 'topele 'pegee 'eke- 'tɔsiele, 'bheε- 'gbugblaanya 'pegee -za 'yaanmiwole mu.

²¹ Yien -o 'kan zii' 'η 'kpee 'ezin- dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'η ma 'ka 'yre ma. Mεε -bebe 'la -za 'yɔɔ- □kla -sɔ, 'bheε- zadɔwεε 'laa dɔle 'mu ma, 'bheε- -o bole -o -za 'yɔɔ- klele ma 'bhii- -o -yaa kle gɔnε- 'la gbɛɛn- 'elwale -sɔ. Waa 'ploole -waa' 'trinɔ- maza mu 'pegee -waa' -yanbhɔɔya dɛza, 'bheε- waa -za 'yɔɔ- kle 'flen mu 'la 'yaa- -o ma 'elwale -sɔ 'mu ma; 'kee 'η □wlaa 'ka ba ye 'η nu wisile 'ebebele 'ka -bebe 'taawogbeya mu 'ε -zayi'.

13

Pɔlu a -danjma' -liawli'

¹ 'N 'yoo- zan 'an 'taa yaga mi -la 'wole- 'ka ba 'taaleɣyi. 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la 'kitikanle, -ka mεε ple, mεε yaga kle 'ka 'srε 'le 'bhe -za 'ε ma.»

² 'N ge gbε ple mi 'ε ma 'ka ba, mεε 'la zan mu -za 'yɔɔ- □kla 'elwale -sɔ 'η -janwoa 'mu ni 'bhe 'pegee mεε -vin mu 'ε 'kpen ni. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ka ba ye -zɔn, 'η 'bhe zan mu 'ε 'kpeelekan zii' dɔɔ, 'ke 'η ge gbε dɛεwoa- 'ka ba 'ezin- 'waati 'la ba, 'woo- mεε 'la zan -za 'yɔɔ- □kla, 'naa nu 'mu 'pegee mεε 'kedo- 'kpɔ maplaale.

³ 'Kaa- zi 'bhii- 'kaa dɔ 'bhii- Krisi -le -jan 'kpa zii' 'mi 'lii; -ka 'ka zrukpala, 'ka nu 'bhe dɔle. Krisi 'laa -o fangan- kle zan 'le 'ka ba ye; 'bheε- drɔɔn' -ya -gloɔya' 'ε zɔn 'zi 'ka 'plen- ye.

⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, -wa -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta, -ya 'gbu klelawoa 'bhii- fangan- kle zan dɔ 'bheε- 'yi. 'Dun- -e -bwela gale ba, 'bheε- -ya -yre ma -zɔn -Waanbhaa' a -gloɔya' -la ma. 'O mu 'ezin-, 'o 'pegee 'yee- a 'kpaledomaya 'ε 'yi, fangan- 'laa -o 'o ta. 'Bheε- 'dun-, 'o nu bole 'o 'yre ma -Waanbhaa' a -gloɔya' 'bheε- 'srɔyi. 'Ka nu 'bheε- -gloɔya' 'ε 'yele- 'o taawogbeya 'ε ma 'ka ba ye.

⁵ -Ka 'ka 'gbu zrubaglin doo, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'ke 'ka -o 'kpaleya zi kplankplan 'gbu 'ε ta. -Ka 'ka 'gbu zrubaglin kplankplan doo. 'Ka nu a 'yele- 'bhii- Zesu Krisi -o 'ka 'yi. 'Fɔke 'ka 'ka 'gbu zrubaglinna, 'bheε- 'kaa □ya 'bhe ma 'bhii- 'ka -baliwoa 'ka 'kpale- ma -a -yi.

⁶ 'Bheε- 'dun-, 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu nu -a dɔle 'bhii- 'o mɔɔ -bali 'laa 'wole- 'o 'kpale- ma -a -yi.

⁷ 'Dun- 'o -sromabo -Waanbhaa' ni dɔɔ -e bho 'ka ba 'bheε- 'ka 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ kle. 'Waa- zi 'bhii- 'wa zɔn 'ka ni 'bhii- 'o sɔ -za klele-. 'Dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'ka 'ye -za 'wlan kle yre nɔɔ; -'ali- 'ke 'o mɔɔ -baliwoa 'bhe klele ma.

⁸ Wlan 'ε ni, 'waa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- 'ke 'bhe -Waanbhaa' a pe wlan 'ε 'lɛga-. 'O sɔ -za 'la klele- 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a wlan 'ε baan' ge zi -lɛε.

⁹ 'Ali- 'ke fangan- 'laa -o 'o ta, 'bhεε- 'ke fangan- -o 'ka mu ta, 'bhe 'o zrukpalaa. 'Duη- 'woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'kela 'yi, 'bhe -le dɔɔ 'kee- bhɔ 'ka ba 'ke 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhεε- -a -lepa'.

¹⁰ 'Bhεla- -zayile, 'η 'plengole -o 'ka ma 'waati 'la ba 'η 'letrε 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni, 'kooko- 'ke 'η -ja 'ka ba 'waati 'la ba ye, 'naa -jan -gloɔ wo 'ka ni, Mεεzan Krisi gblaanya 'la □naa 'η ni 'ka mu ta 'bhe ma. Yaa 'bhe gblaanya 'ε 'nalε- 'η ni 'ka 'sie zayi', 'duη- -e 'bhe □naa 'η ni 'kooko- 'η 'bhɔ 'ka ba 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba.

Polu 'srawoyrε

¹¹ 'N nεεnε- mu, 'kela 'bhe -o 'an -jan 'leyanyrε 'le, 'bhe -le dɔɔ -kɔɔ' -o bhe oo, 'ka zrukpaale kle! -Za 'la 'bhe sɔ 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' 'klale -a ba, 'bhεε- -ya -lepa', -ka 'bhεε- kleyrε -glin. -Ka zruwla 'eke- 'kpee 'ke 'ka fangandɔ 'eke- ta; 'ka 'kpale- kle do ma; -ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhεε- -Waanbhaa' 'la mεε -za sɔ -a ni, 'bhe 'pegee -e yilabla na mεε ni, 'bhe nu klele 'ka ba.

¹² -Ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubo' 'bhii- nεεnε- ma do mu. -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'la 'kpen -o -ge, 'mu 'ka 'pubwa-.

¹³ Bhaa Mεεzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhεε- bhaa -Waanbhaa' -yaa' 'soniya 'ε 'wla 'ka zru mu 'ε 'yi. 'Bhεε- bhaa 'ka 'kpen bo Lii 'Wenj 'ε -yaa' 'kpaledomaya 'ε 'yi!

**POLU 'LETRE 'LA □KPAА GALASI 'KLEEN 'E
'YI ZESU 'YI MU 'E NI**
**Polu 'letre 'la □kpaа Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu
'yi mu 'e ni 'bhe ngblo**

Polu -le Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e □kpaа 'eke- ta -le ma -le ma. Galasi 'kleen 'e 'yaa- Azi 'kleen 'e dreyi' yre 'la -o 'bhe sii -zon Tuuki 'kleen 'bhe- -le. Polu -le Zesu Krisi a -Jan 'Nrале- 'e □lwa □woа 'woo- Galasi □nоо mu 'e ni -yaa' 'taa □lwa mi 'e ta, 'bhe- -woo □kpaа Krisi 'yi.

Polu 'yee- 'letre 'le □kpaа 'waati 'la ba, 'ke mеe 'ke mu -o Galasi Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedo 'zi. 'Bhe mеe mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- Zuufu mu 'la □wlaа Zesu 'yi 'mu laа 'ploole- Moizi a 'toŋ mu 'e 'pegee Zuufu mu 'si ta -za mu 'e 'klosikunle ma. 'Bhe- -mu 'yaa- zi 'ezin- 'bhii- Zuufu kle mu 'la □wlaа Zesu 'yi 'mu Moizi a 'toŋ mu 'e 'klosikun kpaŋma, 'bhe -o 'mu wla kpaŋma 'kleen 'yi 'bhii- Zuufu mu 'e gbеen-. 'Dun- -waa' mеe daangbeya 'e gole -yaa Polu Zesu Krisi a -Jan 'Nrале- 'la □woа 'woo- Galasi Zesu 'yi 'mu 'e ni bhe ma. 'Bhe- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'taawole -saan gban bi 'woo- mеe mu 'e -waa' daangbeya 'e 'ta. 'Bhela- -zayile, Polu 'letre 'le- □kpaа -o ni 'kooko- -ya 'kpankpanyan -o ma doо 'kpaleya do -kplen 'kpo -la ma Krisi 'yi 'bhe- -Waanbhaа' mеe -ledоole ye -a -yre 'yi. 'Yee- Polu -yaa' 'letre 'e 'yicienna -le -gbene yaga:

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Galasi 1-2), 'yee- Polu, Zuufu 'kpee 'yi -kpооо 'gbu 'e □kla gоne- 'la gbеen- Zesu a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba, -e 'bhe 'yipia□. Polu 'kpee ma, -Waanbhaа' laа bhaaplen mu ye mеe -ledоole mu 'le -waa' Zuufu mu a 'toŋ mu -klosikunle ma, 'dun- -yoo ye mеe -ledоole mu 'le -waa' 'kpaleya do -kplen 'kpo 'e 'bhe- ma Zesu Krisi 'yi.

-A -le ple mi 'e 'yi (Galasi 3-4), Polu -o Moizi a 'toŋ mu 'e 'pegee -Waanbhaа' -liiwli' -za -glooya' mu 'e dan 'zi 'eke- ma. 'Ali- 'ke Moizi a 'toŋ mu 'e bhо bhaaplen ba -Waanbhaа' dolele, 'yee- -Waanbhaа' 'a -zronna -koo' ni 'bhii Abraamu 'bhe 'kpalawoa 'yee- -Waanbhaа' -liiwli' 'e 'yi, 'bhe- -e 'bhe □kwan mеe -ledоole 'le -a -yre 'yi; 'bhe □kla 'ke -yaa 'toŋ mu 'e 'lenale -li 'yee- Moizi ni.

-A -le yaga mi 'e 'yi (Galasi 5-6), -Waanbhaа' bhaaplen mu □bwa -o 'gbu ma gоne- 'la gbеen- -o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, Polu -o 'bhe 'yipe zii'. Wlan 'e ni, -koo' -koo' 'kpalawoa Krisi 'yi, 'bhe -le -koo' □bwa -koo' 'gbu ma. 'Dun- -kooа' boleya 'e -koo' 'gbu ma 'e, 'bhe win -le doо 'ke -koo' -vindo' mi -za so -koo' ni, 'bhe- 'ke -koo' 'bhe 'nrayiza kle. Polu zruwlaа- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'kpee 'ke -ya pe 'mu ni doо 'mu laа 'mu 'tronkpale bhla ma Zuufu mu daan mu 'e ni, 'bhe- -yoo -liala 'ezin- doо -woo -yrekpa' -o 'gbu ba 'woo- bhla ma Zuufu daan mu 'e -zayi', 'bhe 'pegee 'ke -o bo -waa' 'kpaleya 'e Krisi 'yi 'bhe ta.

Polu -o Galasi mu 'e 'pubo- 'zi

¹'Mi Polu 'la □kla Zesu Krisi a winbowo mi 'le, mi -le 'letre 'le- 'kpa zii' 'ka mu ni. 'Mi -o -yaa' winbowo mi 'la 'le bhe, 'bhe 'laа dale bhaaplen ba, 'bhe 'pegee bhaaplen laа 'mi bole 'bhe ye 'e ta. 'Dun- 'bhe -daа Zesu Krisi 'gbu 'pegee -koo' De -Waanbhaа' 'la 'a -bwela gale 'mu -la ba.

²'Mi 'pegee 'η neene- Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o -ge, 'o moо -le 'letre 'le- 'kpa zii' Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e ni.

³ Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Kriisi -li 'ka ma, 'bheε-
-o yilabla 'na 'ka ni.

⁴ Zesu Kriisi -le -a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo- mu 'ε ma, 'kooko-
-e -koo' go 'drunya 'lee- 'yi za -yoo' mu 'ε 'yi. -E 'bheε □kla 'bheε gbεen- bhe,
'kooko- -e -koo' De -Waanbhaa' zru maza 'ε kle.

⁵ Bhaa 'tobholeya bo 'yee- -Waanbhaa' ni 'waati 'ε 'kpen ba! Amiina!

-Jan 'Nrale- 'ε -yoo do 'kpo

⁶ 'N nεεnε- mu, -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila- Kriisi a lileya 'ε ma, 'ka 'ka -zanta'
'la -dwa 'bheε ni -gun blaale- gōnε- 'la gbεen-, 'bheε- 'ka 'niinaa -Jan 'Nrale-
-bheεke' zi, 'bheε 'mi 'liibhaala 'η ma 'egbenele.

⁷ Wlan 'gbu 'ε ni, -Jan 'Nrale- 'bheεke 'laa -o 'sekeseke Kriisi a pε 'ε blaan.
'N 'yoo- 'bheε 'pe zi' 'bheε gbεen- win 'la ma bhe, -amasroyi mεε 'ke mu -o
'ka zrubatedo 'zi. 'Bheε- -wa zi 'bhii- -Jan 'Nrale- 'la -yoo Kriisi ba zayi' -o
'bheε maboo.

⁸ 'Duj- 'o -Jan 'Nrale- 'la □woa 'ka ni, 'ali- 'kee- □kla 'o mōo 'gbu 'le oo,
'kee- □kla -mleke' do -la -le 'ke 'bheε -daa lafle' 'yi, 'bheε- 'bheε □nwa -Jan
'Nrale- -bheεke' do wolε 'ka ni 'ke 'bheε gole -o 'keleε- ma, bhaa -Waanbhaa'
a 'dangjan 'ε bala- 'bheε zan ta.

⁹ 'O 'bheε -jan 'ε □woa 'ka ni, 'bheε- 'mi -o bo 'zi -a ta 'ezin- 'ke 'an pe 'ka
ni dōo: 'Ka -Jan 'Nrale- 'la □maa 'o 'lii, 'bheε- 'ka -dwa -a -la, 'ke mεε 'oo
mεε 'la zan -Jan 'Nrale- -bheεke' □woa 'ka ni, 'bheε- 'ke 'bheε gole -o 'keleε-
ma, bhaa -Waanbhaa' a 'dangjan bala- 'bheε zan ta.

¹⁰ 'Bheε ya 'ε 'yi 'saanibhe, 'mi -o bhaaplen mu -la zrubho yre -glin 'zi
'η 'gbu ma taa- 'η 'yoo- -Waanbhaa' -la zrubho yre -glin 'zi 'η 'gbu ma εε?
'Duj- 'kee- 'kpa bi 'bhii- 'η 'yoo- -o bhaaplen mu -la zrubho yre -glin 'zi 'η
'gbu ma, 'naa -yaa nu klele Kriisi a yewone 'le.

POLU -O -JAN 'NRALE- 'ε TA GWLEDAN 'ZI

Waanbhaa' Pōlu makwan- gōnε- 'la gbεen- Kriisi a winbōwo mi 'le

¹¹ 'N nεεnε- mu, 'η 'yoo- -a zi' 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'η 'yoo- -Jan 'Nrale-
'la 'wo zii' 'ka ni, 'bheε 'laa -o 'ke bhaaplen 'kpeejan- 'le.

¹² 'Bheε- 'mi 'laa 'bheε 'srōowolε mεε 'kedo- 'kpo 'koo, 'bheε 'pegee mεε
'kedo- 'laa 'η daanle 'kele-. 'Duj- Zesu Kriisi 'gbu -le 'a -zronna 'η ni.

¹³ 'Duj- 'η 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi 'waati 'la ba 'elwale -so, 'bheε- 'η
'yaa- 'taawo- gōnε- 'la gbεen-, 'bheε- 'η 'yaa- -yrenkpa' 'eyōole -Waanbhaa'
a Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ta 'ke 'an kan -a -dan' ta, 'kooko- 'mi -o 'sie-, 'ka 'gbu
'mu □maa.

¹⁴ 'Bheε 'waati 'ε ba, 'o 'pegee mεε 'la zan mu -yaa 'flan ma do, 'η 'yaa- 'kan
'mu -bebe ta -kōo' Zuufu mu a 'seri ta za mu 'ε -klosikunza 'ε 'yi. 'Bheε-
'η 'yaa- -kōo' -gbōo mu 'si ta za mu 'ε -vavade 'kee- 'kan -o 'kpen ta.

¹⁵ 'Duj- -e □swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mi makun 'η 'yale- -lεε, 'bheε- -e
□lia 'mi ma 'kee- 'mi kle -yaa' pε yewone 'le.

¹⁶ 'Bheε- -e 'solawoa -a ni 'ke -ya gbe 'ε zron 'mi ni kpataakpa, 'kooko- 'η
'bheε 'a -Jan 'Nrale- 'ε 'wo Zuufu kle mu 'ε ni, 'naa gele mεε 'kedo- 'lrokpalε
'η □lia zayi' 'bheε 'waati 'ε ba.

¹⁷ 'Bheε- mεε 'la zan mu □kla Zesu a winbōwo mu 'le 'mi 'lεε, 'naa gele
Zeruzalemu 'mu ba 'mu 'lrokpa zayi'. Droon' 'η -ja blaale 'pe Arabu 'kleen
'ε 'yi, 'bheε- boolazi 'η 'niinaa- Damasi -wa 'ε ta.

¹⁸ 'Fō lεε yaga 'kanle- blaan, 'bheε- 'η -ja 'tε Zeruzalemu, 'kooko- 'mi
'pegee Piri 'eke- do. 'N -gbεyi' ple -kla -a -din 'bheε □noo ye.

¹⁹ 'Yee- blaan, 'naa Zesu a 'winbōwo mi 'bheεke do 'kpo 'yele- 'bheε 'waati
'ε ba, 'ke yaa 'ε go Meezan -nwagwlen' Zaki do -kplen ba.

²⁰ 'N 'sowεε- 'gbu 'ε ma, -Waanbhaa' -o 'η 'srε 'le, 'bhεε- 'mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni 'letre 'lεε- 'yi -ge, bhla laa 'ke 'bhε 'le.

²¹ 'Bhε 'taa 'ε blaana, 'η -ja Siri 'kleen 'ε 'yi, 'η gole 'bhε □nɔɔ, 'ke 'η gele-Silisi 'kleen 'ε 'yi.

²² 'Duj- 'bhε 'waati 'ε ba, Zesu 'yi mu -le mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'laa -yaa 'mi dɔ 'η wleyi' ma.

²³ -Wa □maa drɔŋ mεε 'ke mu ta dɔɔ: «Mεε 'la zan -yaa -yrenkpa' -kɔɔ' ta 'elwale -sɔ Zesu a -za 'ε 'yi, 'bhεε- -e 'kee- -yaa zi' 'bhii- -e 'kpaleya Zesu 'yi 'ε sɛ, -yoo 'bhεε- 'kpaleya -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' -zɔn.»

²⁴ 'Bhεε- 'bhε Zesu 'yi mu -le mu 'ε 'yaa- -Waanbhaa' 'tɔbhɔ- zii' 'mi ba zayi'.

2

Zesu 'winbɔwo mu 'ε -dwa Pɔlu a mεε daangbeyā 'ε □la

¹ Lεε vu ta yizie 'kanle- blaana, 'ke 'η, ge gbe drεεwole Zeruzalemu. Banabasi -ja 'η zi 'bhε 'taa 'ε ta, 'bhεε- 'η -ja Titi 'le 'η zi 'bhε □nɔɔ 'ezin-.

² 'N' ge gbe drεεwoa- Zeruzalemu, -amasrɔyi -Waanbhaa' 'gbu -le 'a -zronna 'η ni dɔɔ 'η ge -a nɔɔ-. 'N' 'bhɔle- ye 'tε, -Jan 'Nrale- 'la 'η 'yaa- 'bhε 'wo zii' Zuufu kle mu 'ε ni, 'η 'bhε 'yipia□ Zesu 'yi mu 'ε 'lεε mu 'ε ni 'edanma, 'kooko- 'η ye 'la 'ywoa gban 'elwale, 'bhεε- 'η 'yoo- 'kɛla 'wo zii' -zɔn 'mu 'laa kle bhaama yewole 'le.

³ 'Bhε -jan 'ε 'bhε □swa -o ni, 'ali- 'η yewoyɔɔn Titi 'ε, 'bhε 'la 'bhε 'yaa- 'ke Greki mi 'le, waa 'bhε 'wlale- kpanma 'kleen 'yi.

⁴ 'Ali- 'o bhla ma nεεnε- 'ke mu nulawoa 'klale- 'o zi mu 'ε ba, 'bhεε- -woo 'gbu □kla 'bhii- -woo Zesu 'yi mu kplankplan mu 'le. 'Bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -o 'yee- Titi 'wla 'kleen 'yi. -O □nwa wlale 'o 'plen- gaanyi', 'o 'klosikun zayi', -amasrɔyi Zesu 'o -gwa -za -yi gɔnε- 'la gbεen- 'ke -yoo' go 'toŋ mu a luya 'yi, 'bhεε- -yoo 'o bo 'o 'gbu ma 'o 'pegee 'yee- Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o -yaa -a zi' 'bhii- -o 'bhε -za 'ε 'yidɔ-. -O -yaa zi 'bhii- 'o dɔ Zuufu mu a 'toŋ mu 'ε 'klosikunle ma 'ezin- 'bhεε- 'o kle 'mu a lu mu 'le 'ezin-.

⁵ 'Duj- -o -yaa zi 'bhii- -o -za mu 'la kle 'waa dɔle 'mu 'waati sanε-; 'kooko- 'ka bo 'ka 'kpale- ma wlan 'la 'bhε -o -Jan 'Nrale- 'ε 'yi 'bhε 'yi.

⁶ 'Duj- 'o -yaa mεε 'la zan mu 'kun 'bhii- mεε gbilaan mu, 'ke -o -yaa -kunlii gbilaan mu 'le oo, 'bhε 'laa -za 'kedo- 'kpɔ kle 'mi ni, -amasrɔyi -Waanbhaa' laa bhaaplen mu bago. 'N' 'yaa- -Jan 'Nrale- 'la 'wo zii', 'woo- mεε gbilaan mu 'ε waa -jan 'bhεεke 'kpale- 'η 'wojan- 'ε ma.

⁷ 'Drɔɔn', -o 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhii- -e Pieri □kla gɔnε- 'la gbεen- -a wo mi 'le Zuufu mu 'ε ni.

⁸ -Amasrɔyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'mi □kla 'ke Zesu a winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba, 'bhii- -e Pieri □kla 'ke Zesu a winbɔwo mi 'le Zuufu mu 'ε ba gɔnε- 'la gbεen- bhε.

⁹ Zaki 'pegee Pieri 'bhεε- Zaan, -o -yaa 'mu 'la kun 'bhii- Zesu 'yi mu -lεε mεε gbilaan mu, 'mu 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'bhε ye 'ε gbεkpaā 'mi 'kɔɔ. 'Bhela- -zayile, -woo' gbe wlan □kpaā 'mi 'pegee Banabasi 'kɔɔ, 'bhii- 'o 'pegee 'woo- mu a 'kpaledomaya 'ε -tɔomasie 'le. 'O 'kpen 'a □kpaā do ma dɔɔ 'mi 'pegee Banabasi nu gele -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhεε- 'woo- mu nu gele -a wole- Zuufu mu 'ε ni.

¹⁰ -O -za do 'kpɔ -la -yεwɔa 'o ma 'bhε -le dɔɔ 'ke Zesu 'yi mu 'kɔɔflenzan mu -zadɔ' 'o 'kpee. 'Bhεε- 'mi 'η 'nii- □wlaa 'bhε -za 'ε klele 'yi.

Polu -laa Pieri ta Antiosi -wa 'e ta

11 'Dun- Pieri □nwa 'waati 'la ba Antiosi -wa 'e ta, 'mi □laa -a ta Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'yre ma; -amasroyi -e -za 'la □kla 'bhe 'laa -yaa lele.

12 Wlan 'e ni, 'bhe 'saan- -za 'lee- 'bhe- ta. Zaki Zesu 'yi Zuufu mu 'ke mu 'winbwa- Antiosi. 'Mu 'laa 'wlae- -li Antiosi 'waati 'la ba, 'yee- Pieri 'pegee Zuufu kle mu 'la -o -wlaa Zesu 'yi mu 'yaa- pebhle 'eke- ta. 'Dun- Zaki a winbowo mu 'e 'bhole- Antiosi, 'bhe- 'yee- Pieri 'mu 'yele, 'ke -ya -bangole pebhle ma 'yee- 'pegee Zesu 'yi Zuufu kle mu 'e 'le; -amasroyi Zesu 'yi Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- -a zi 'bhii- 'si 'bheke mu wla 'kleen 'yi -e -yaa -gblaan 'zi 'mu 'yre 'lee.

13 'Bhe klegbeya do kpo 'e gbēen- bhe, 'ke 'o nēēn- Zuufu -vin mu 'e 'mu a klele 'sanle 'bhii- 'yee- Pieri gbēen- mēē mu 'e -yre 'lee -gblaan 'e 'koo, -asiikoo Banabasi 'gbu -waa' mēē -yrekoowa 'taawole do 'kpo 'e □sia 'ezin-.

14 'Mi a 'yele- 'bhii- waa -yaa 'taawo zii' 'Jan 'Nrāle- 'e 'bhe a wlan 'e ta, 'ke 'an 'pele Pieri ni mokpen' 'yre ma kpataakpa doo: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mi -kpooso 'le, 'kee- -dwa -a -la 'bhe- 'e 'taawo- 'bhii- Zuufu kle do gbēen-, 'e so -a pele- 'nale- -a ma Zesu 'yi Zuufu kle mu 'e ni doo 'mu 'taawo kpanma 'bhii- Zuufu mu gbēen- ee?»

Mee go -za 'yi 'kpaleya -la ma

15 Wlan 'e ni, -koo' mu -o 'ke Zuufu 'kpee yi mu -kpooso 'gbu -la -le, 'bhe- -koo' mu laa -o 'ke 'si 'bheke mu 'la 'mu laa -Waanbhaa' a 'tonj mu 'e do 'mu 'le.

16 'Bhe- 'dun-, -koo' mu 'a 'yaango- 'bhii- mēē a 'kpaleya do -kpen 'kpo 'e 'bhe- ma Zesu Krisi 'yi, 'bhe- -e kle mēē -ledoole 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele 'kee- *Moizi a *'Tonj 'e -klosikwan, 'bhe- -a -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhela- -zayile, -koo' mu 'gbu 'ezin-, -koo' -koo' 'kpalawoa Zesu Krisi 'yi, 'bhe- -koo' □kla mēē 'ledoole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele -koo' 'ledoole □kla -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu -klosikunle -la ma. -Amasroyi, mēē 'kedo- 'kpo 'ledoole laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu 'klosikunle ma.

17 'Bhe- 'dun-, 'ke -koo' -o -koo' 'ledooleya -glin 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' -yre 'yi Krisi 'sroyi, 'bhe- 'ke -koo' mu 'gbu -ja klele 'ke -za 'yoo- kle mu 'le 'bhii- Zuufu kle mu 'e gbēen-, 'bhe 'a zron 'bhii- Krisi -le -koo' □bwa -za 'yoo- zi 'e ta ee? Wlan laa 'bhe 'le 'sekeseke.

18 'Mi 'la 'mi mēē mu -daanna doo -o go 'tonj a pe zi 'e ta, 'bhe- 'ke 'mi 'niinaa 'ezin-, 'bhe- 'ke 'mi mēē mu 'e daan gbe drēwole -saan doo -o 'taawo 'tonj a pe zi 'e ta, 'bhe bhla 'e ba, 'naa klele 'tonj 'e 'yisie mi 'le ee?

19 Wlan 'e ni, 'mi 'gbu -o 'bhii- 'η gale -le 'tonj a pe zi 'e ta. 'Bhe- 'naa -o -li 'tonj 'e □la. 'Tonj 'e 'bhe -le □kla 'η dēpe 'le 'elwale -so. 'Dun- 'η -gwa 'tonj 'e □la, 'kooko- 'η bo 'η 'yre -Waanbhaa' ni. -Yoo 'η ni 'bhii- -o 'mi 'pegee Krisi -gbaanna 'eke- 'yi -yrigbēle 'e ta, 'bhe- -o -gaa 'eke- 'yi.

20 'Bhela- -zayi, 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma -zon, 'naa 'η 'gbu kun 'bhii- 'η 'yoo- 'η 'yre ma -li, 'dun- Krisi -le 'bhe 'yre ma 'mi 'yi. -Amasroyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma bhaaplen 'fle 'e 'yi 'drunyan 'lee- 'yi -zon, 'η 'yoo- 'η 'yre ma 'ke 'η 'kpale- bo -Waanbhaa' Gbe 'la 'η -za □swa 'bhe ni 'bhe 'yi, 'bhe 'la 'bhe 'bhe 'gbu □naa ga ni 'mi -zayi' bhe.

21 'Naa -o 'η -bango' zii' -Waanbhaa' a -lileya 'e 'yi. -Amasroyi, 'kee- 'kpa bi mēē -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'Tonj 'klosikunle -la ma, 'bhe bhla 'e ba, Krisi -gaa bhaama 'de.

'TONJ 'PEGEE 'KPALAYA A -ZA

3

-Waanbhaa' bhaapleŋ -leḁḁole ye 'kpaleya do -kplɛn -la ma

¹ 'E! Galasi mɛɛ ŋgblo -yinile mu! -Dele 'ka ŋgblo -yinia ɛɛ? 'Dun- Zesu Krisi -gaa *-yriɓɓeɛle 'ɛ ta win 'la ma, 'mi 'bhe -zɔɔnna 'ka ni kpataakpa.

² -Ka 'ka 'trɔɔnbado doo, 'mi -o -a zi 'bhii- 'ŋ -jango' do 'kpo 'lɛɛ- 'yilɔkpa 'ka ma dɔɔ: 'Ka Lii 'Wen 'ɛ 'srɔɔwoa- 'toŋ mu -la -klosikunle -la ma, taa- 'kaa 'srɔɔwoa- 'ka -Jan 'Nrale- 'ɛ 'malawoa 'bheɛ- 'ka 'ka 'kpalawoa -a -yi 'bheɛ- ma ɛɛ?

³ -E [k]la 'nale- 'bheɛ- 'ka ŋgblo laa -o 'ka ta ɛɛ? 'Ka 'taawole -saan -Waanbhaa' a pe zi 'ɛ ta Lii 'Wen 'ɛ 'le; 'bheɛ- 'saanige 'ka -o -a zi' 'bhii- 'ka 'kaa- 'taa 'ɛ 'leyan bhaapleŋ a pe fanɓan- 'ɛ 'bheɛ- 'le ɛɛ?

⁴ 'Ka -yɛɛnbhla Zesu a -za 'ɛ ma bhaama ɛɛ? 'Dun- yaa sɔ klele- bhaama 'de!

⁵ -Waanbhaa' Lii 'Wen 'la 'na 'ka ni, 'bheɛ- -e 'sole- maza mu 'la kle 'zi 'ka 'pleŋ-, -e 'bhe mu kle 'zi 'kaa- 'toŋ mu -klosikunle -la ma taa- 'ka -Jan 'Nrale- 'ɛ 'malawoa, 'bheɛ- 'ka 'ka [k]paa -a -yi 'bheɛ- ma ɛɛ?

⁶ 'Bhe klegbeyaa do 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ -ya [p]ia Abraamu ba zayi' dɔɔ: «*Abraamu 'e [k]paa -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- 'bhe 'a [p]ya 'bhii- mɛɛ -leḁḁole 'le -yaa' 'kpaleya 'ɛ ma.*»

⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'kaa- 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan mu -le Abraamu 'sɛ mu 'gbu 'ɛ 'le.

⁸ -A -leḁḁole -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ -e nu Zuufu kle mu 'ɛ -leḁḁole -a -yɛ 'yi 'mu a 'kpaleya -la ma -a -yi. 'Bheɛ- -yile, -e -jan 'nrale- 'lɛɛ- 'bhe [w]oa Abraamu ni 'elwale -sɔ -yaa' 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ: «*-Waanbhaa' nu 'tre ta 'si mu 'ɛ 'kpen 'dumawole 'bhi -la 'srɔyi.*»

⁹ 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'e [k]paa -Waanbhaa' -yi, 'bheɛ- 'bhe 'a 'dumawoa. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan mu 'mu [k]paa -Waanbhaa' 'yi 'bhii- Abraamu gbɛɛn- -e nu 'mu 'dumawole.

¹⁰ Wlan 'ɛ ni, mɛɛ 'la zan mu 'kpen bole -o *Moizi a *'Toŋ 'ɛ 'klosikunle ma 'taŋii, -Waanbhaa' a danɓan' 'mu ma. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ: «*-Za 'oo -za 'la yɔɔndeɛle -o 'Toŋ 'sewe 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan laa 'bhe 'kpen 'klosikunle, -Waanbhaa' a 'danɓan -o 'bhe zan 'ɛ ma.*»

¹¹ -A pele -o droon' kpataakpa dɔɔ mɛɛ 'kedo- 'kpo 'leḁḁole laa -o -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'Toŋ -klosikunle ma. 'N' 'bhe 'pe zii' win 'la ma, -amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ: «*Mɛɛ 'la zan -leḁḁole -o -Waanbhaa' -yɛ 'yi, 'bhe zan nu bole -yɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwole 'bhe 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' -yi.*»

¹² 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'klosikun, 'bheɛ- -a -leḁḁole kle -Waanbhaa' -yɛ 'yi, 'bhe zan maza laa -o 'bhe 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -Amasroyi -a yɔɔndeɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi 'kaa: «*'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'toŋ mu 'ɛ 'klosikwan, 'bhe zan nu bole -yɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwole 'mu -la ma.*»

¹³ Zesu Krisi -kɔɔ' -gwa *'Toŋ 'a 'danɓan 'ɛ [l]a, 'bheɛ- -a 'gbu 'bhe 'danɓan 'kwe 'ɛ [s]ia. -Amasroyi -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ: «*'Ke -o mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -gbaanna -yri 'ɛ ta, 'danɓan -o 'bhe zan ma.*»

¹⁴ 'Bhe klegbeyaa 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a 'liiwli- [n]aa 'duma 'la 'naza- ta Abraamu ni, -o 'bhe 'duma 'ɛ [n]aa Zuufu kle mu 'ɛ ni Zesu Krisi -la 'srɔyi, 'bheɛ- -ya -liiwli' [n]aa *Lii 'Wen 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni, -kɔɔ' 'bhe 'srɔwo- -kɔɔ' 'kpaleya -la ma.

'Toŋ 'pegee -liiwli' nale a -za

15 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'ŋ -jan 'lɛɛ- 'kpale 'drunyan ta -za do ma: 'ke mɛɛ do 'a 'liiwli- ɲnaa pɛ do ta, 'kee- 'bhɛ -liiwli' 'ɛ yɔɔndia-, 'bhɛɛ- 'ya gbɛ blaɛn -kpalaa' 'bhɛ ɲla, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liiwli' 'ɛ -saawole, 'bhɛɛ- waa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ 'kpale 'bhɛ ba.

16 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhɛ, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- ɲnaa Abraamu 'pegee -a 'srɛ 'ɛ ni. 'Dun- -a pele laa -o -Waanbhaa' 'a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Yɛɛ- 'pegee -a 'srɛ mu». 'Bhii- 'kee- 'yaa -we 'zi mɛɛ -bebe -la -le. -Ya ɲpia dɔɔ: «'E 'srɛ do -kplɛn 'kpɔ». -Ya -zɔɔna 'bhɛ ma 'bhii 'bhɛ 'srɛ 'ɛ 'bhɛ -le 'ke Krisi 'le.

17 -Ka 'ka 'trɔnbado 'elrele doo, 'ŋ 'yoo- -o -a zi' 'bhii- 'ŋ -jan 'lɛɛ- 'bhɛ 'wo: -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la ɲnaa 'elwale -za 'la klele ma, -e -dulaa' 'bhɛɛ- ta. Lɛɛ -kɛmɛ yizɛ 'ke lɛɛ mia do bhɛ vu 'kanle- blaɛn, 'yɛɛ- -Waanbhaa' ɲkaan Moizi ba, 'kee- 'toɲ mu 'ɛ 'lenale Izraɛli mu 'ɛ ni. 'Dun- 'bhɛ 'toɲ mu 'ɛ waa sɔ -ya -liiwli' yɔɔnde le 'la ɲtwa 'bhɛ 'saawole, 'bhɛɛ- waa sɔ -ya -liiwli' 'la ɲnaa 'bhɛ 'yisiele.

18 'Bhɛɛ- 'kee- 'kpa bi 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'ciɛn 'ɛ na mɛɛ ni Moizi a 'toɲ mu 'ɛ -klosikunle -la ma bhaaplɛɲ 'kɔɔ, 'bhɛ 'ciɛn 'ɛ 'bhɛ 'laa -yaa sɔ dale- li -liiwli' nale ba. 'Bhɛɛ- 'dun-, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la ɲnaa Abraamu ni 'bhɛ -la ma 'bhɛɛ- -e -yaa' -lileya 'ɛ -zɔɔna -a ni.

19 -Ka 'dula- doo! -Waanbhaa' 'toɲ mu 'ɛ ɲnaa win 'ɛ -dela ma ɛɛ? -Yoo ɲnaa, 'kooko- -ya zɔɔn bhaaplɛɲ mu ni 'bhii- -wa zru maza 'ɛ -yisiele. 'Dun- 'woo- 'toɲ mu 'ɛ ɲbwa -a nɔɔ- ye 'fɔke 'bhɛ ge 'tenle- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'ɛ ɲnaa 'yɛɛ- Abraamu 'srɛ 'la ba zayi' 'bhɛ 'nule- ma. 'Bhɛɛ- -e 'yɛɛ- 'toɲ mu 'ɛ gbɛkpa- -mleke' mu -la 'kɔɔ 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'mu -o -lenaa Moizi ni; 'bhɛɛ- Moizi ɲkla -o -lena' mi 'le Izraɛli mu 'ɛ ni.

20 'Dun- mɛɛ plɛɲ- mi 'ɛ 'bhɛ 'laa -o mɛɛ do 'kpɔ 'plɛɲ- mi 'le, 'bhɛɛ- 'dun- -Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

'Toɲ mu 'ɛ 'naza- 'ɛ Moizi ni 'bhɛ win -o 'ke -mɛla -le ɛɛ?

21 Taa- 'toɲ mu 'ɛ 'nale -Waanbhaa' 'kɔɔ Moizi ni, 'bhɛ 'lawlenle -o 'yɛɛ- -Waanbhaa' -liiwli' 'nale 'ɛ 'bhɛɛ- 'kaama- ɛɛ? Wlan laa 'bhɛ 'le 'sekeseke 'dɛ! 'Ke 'Toɲ 'yaa- sɔ bi bole -yrɛ ma -si 'nale mɛɛ ni, 'bhɛ bhla 'ɛ ba, bhaaplɛɲ -lɛdɔɔle -yaa nu klele -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'toɲ -klosikunle -la ma.

22 'Bhɛɛ- 'dun-, -Waanbhaa' 'a 'Sɛwɛ -ya -pia kpataakpa dɔɔ 'drunyan ta pɛ mu 'ɛ 'kplɛn 'kpaale -o -za 'yɔɔ- fangan- 'ɛ ɲla. 'Kooko- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- ɲnaa pɛ 'la 'naza- ta, 'ke mɛɛ 'la zan 'ɛ ɲkpa- -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ zan sɔ 'bhɛ 'bhɛ pɛ 'ɛ 'srɔɔwole 'bhɛ 'kpaleya -la ma Zesu Krisi 'yi.

23 'Sani- 'kpaleya Krisi 'yi 'ɛ 'bhɛ 'waati 'ɛ 'bhɔle- plɛɲ-, Moizi a *'Toɲ 'ɛ gbɛblɔɔle -yaa 'o ta 'bhii- -kaso 'yi mu gbɛɛn-. -A 'kpaale- ɲbwa 'o ta 'fɔke 'bhɛ ge 'tenle- 'kpaleya zi 'ɛ zɔɔnle ma 'o ni.

24 'Bhɛ klegbeya 'ɛ 'yi, Moizi a 'toɲ 'ɛ 'yaa- 'o -lɛdɔɔ' mi 'le 'ke 'bhɛ ge 'tenle- Zesu Krisi nule ma. 'Kooko- 'o 'lɛdɔɔle sɔ klele- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kpaleya -la ma Krisi 'yi.

25 'Kee- 'san 'kpaleya Krisi 'yi 'ɛ 'bhɛ nu, -kɔɔ' ŋgblo 'kpaale- 'laa -o -li 'bhɛ -lɛdɔɔ' mi 'ɛ ɲla.

26 -Amasɔyi, 'ka 'kplɛn -o 'ke -Waanbhaa' -nɛ mu -la -le 'kaa- 'kpaleya 'ɛ ma Zesu Krisi 'yi.

27 Wlan 'ɛ ni, -o 'ka mu 'la 'kplɛn 'wiɲfia ɲ -yi ba, 'kooko- 'ka 'pegee Krisi 'kpale- kle do ma, 'ka 'yɛɛ- Krisi a 'taawogbeya drɛɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ɲsia 'bhii- -o dunɛ- drɛɛ kla -o ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhɛ.

28 'Bhɛla -zayile -zɔn, 'kee ɲkla Zuufu mi 'le oo, 'kee ɲkla Zuufu kle 'le oo, 'kee ɲkla lu 'le oo, 'kee ɲkla ɲklo 'le oo, 'kee ɲkla 'gwlaan- 'le oo, 'kee ɲkla le 'le oo, 'bhɛ 'laa -za 'kedo- kle -li. -Amasɔyi, 'ka 'kplɛn ɲkla do Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

29 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke 'ka □kla Kri si a pe 'le, 'ka □kla 'te Abraamu 'srɛ -kpɔsɔɔ mu 'le. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -a 'ciɛn 'la 'naza- ta Abraamu ni, 'ka mu nu 'bhe 'srɔɔwɔle 'te.

4

1 -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'bhe 'wɔle- 'bhe -le -ge: 'Ke -nɛ do a pe -le -a dɛ 'ciɛn 'e 'le; 'ke -yoo -yaa' matruɲya 'e 'yi 'waati 'la ba, -a bogbɛya 'e gole laa -o lu do bogbɛya 'e ma, 'ali- 'ke -yaa' pe -le -a dɛ 'ciɛn 'e 'kpɛn 'le.

2 'Ke -yoo matruɲ 'le 'waati 'la ba, -a ηgblo 'kpaale- bo -a gooba mu 'e 'pegee -yaa' -za 'yɛɛbago mu 'e 'mu -la □la, 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- -a dɛ 'waati 'la -dwa 'bhe ma.

3 'Bhe kɛgbɛya do 'e 'yi, -kɔɔ' mu -yaa 'elwale 'bhii- nɛ matruɲɛ mu gbɛɛn- 'ezin-. -Kɔɔ' yaa- matruɲ 'le 'waati 'la ba, -kɔɔ' ηgblo 'kpaale- yaa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -za mu 'kungbɛya mu 'e □la 'bhii- lu mu gbɛɛn-.

4 'Duɲ- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'bhe 'bhɔle-, 'ke -ya Gbe 'e winbɔle. -O 'bhe □yaa bhaaplɛn a pe yagbɛya 'e 'yi le do ma, 'bhɛɛ- 'bhe ηgblo 'kpaale- yaa Zuufu mu a 'toɲ mu 'e □la,

5 'kooko- mɛɛ 'la zan mu ηgblo 'kpaale- yaa 'toɲ mu 'e □la, -e 'bhe zan mu go 'mu □la, 'bhɛɛ- -yoo kɛ -Waanbhaa' a -nɛ mu 'le.

6 'Bhɛɛ- -kɔɔ' kɛlɛlawo -Waanbhaa' -nɛ mu 'la 'le bhe, 'yee- *-Waanbhaa' 'a Gbe *Lii 'Wen 'e □kpa -kɔɔ' zru mu 'e 'yi. 'Bhe -le 'a kɛ 'bhɛɛ- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' 'siile dɔɔ: «-Kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa!»

7 'Bhe kɛgbɛya 'e gbɛɛn- bhe, 'yaa -o -li 'ke lu 'le, 'duɲ- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -nɛ -la -le. 'Bhɛɛ- 'ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -nɛ 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'ciɛn 'la □twa -a -nɛ mu 'e 'lɛɛ, 'e nu 'bhe 'srɔɔwɔle.

Pɔlu blina- yiɛn -o Galasi mu 'e ba zayi'

8 'Elwale -sɔ, 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dolawo bhe, 'ka 'yaa- pe mu 'la 'mu a luya 'yi, 'mu 'yaa- bhla ma -waanbhaa' mu 'le.

9 'Duɲ- -zɔn, 'ka -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'e dɔ, 'η sɔ a pele- 'ezin- dɔɔ -Waanbhaa' 'ka dɔ, -e □kla 'nale- 'bhɛɛ- 'ka -o niina- 'zi 'woo- bhla ma -waanbhaa' mu 'e ba ɛɛ, 'woo- 'la -o fangan- 'laa -o, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'ke 'truu- ma pe mu 'le, 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka kɛ gbe drɛɛwo 'mu -laa' lu mu 'le 'ezin- ɛɛ?

10 'Ka yi 'ke mu oo, mlɛ 'ke mu oo, 'waati 'ke mu oo, 'bhɛɛ- lɛɛ 'ke mu -za kun 'egɔɔle 'ke 'bhe kan -a 'ke mu ta. -Mɛla ma 'ka 'bhe kɛ ɛɛ?

11 'Nη! 'N blina- yiɛn -o 'kaa- -za ma, -amasɔyi 'naa- zi 'bhii- 'η ye 'la □woa 'ka ni 'bhe bo bhaama.

KRISI Mɛɛ BO 'BHE 'GBU MA LII 'WEN 'E 'SRɔYI

12 'N nɛɛɛ- mu, 'ka 'zoole-, -ka bo 'ka 'gbu ma, 'bhii- 'mi gbɛɛn-. -Amasɔyi -Jan 'Nrɛle- 'e -zayi', 'η bole -o 'η 'gbu ma 'bhii- 'ka mu gbɛɛn-. 'Ka 'laa 'siɛlɛ- 'η ba -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yi.

13 -Kɔɔ' 'eke- □lwa □ya 'waati 'la ba, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η 'flɛ 'yi ga do -le 'a □kla 'bhɛɛ- 'η -dulaa' 'ka ba, 'bhɛɛ- 'η -Jan 'Nrɛle- 'e □woa 'ka ni.

14 Ga 'gbu 'la 'yaa- 'η ma 'η 'flɛ 'e 'yi, 'bhe □kla 'ka mu ta -yɛn 'le. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'ka 'laa -yɛnɛlɛ' 'η ma, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka 'plɛngɔle 'η ma. Drɔɔn' 'ka 'η -gblakwan 'elɛle 'bhii- -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do, 'bhe 'pegee- 'bhii- Zesu Kri si 'gbu drɔɔn' gbɛɛn- 'ezin-.

15 'Ka zrukpaale 'yaa 'egbenele 'mi ba zayi' 'bhe 'waati 'e ba 'dɛ! 'Duɲ-, 'bhe zrukpaal- gbɛɛnɛ 'e 'bhe -o 'naa- -zɔn ɛɛ? 'Mi sɔ 'ka 'to wlan pele- jan 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le dɔɔ: 'Mi 'sɔ gbe -yɔɔ' 'e 'kɔɔ' 'ka ni, 'ali- 'ke 'bhe 'yaa- sɔ kɛlɛ-, 'ka 'yaa- nu 'ka 'yɛɛbhe mu 'e 'yɔlɛ-, 'bhɛɛ- 'ka -o na 'mi ni.

16 'Bhεε- 'η wlan 'la □pia 'ka ni, 'bhe -la ma 'bheε- 'mi □kla -zɔn 'ka 'sɔɔnnii 'le εε?

17 'Woo- mεε mu 'la -woo 'ka -vavade 'zi 'egbenele bhe, -kaa 'yaango- 'bhii- -o 'kpee 'fleele- laa -o 'ka ma. -Wa zi 'bhii- -o -za 'la 'bhe kle 'bhe -le dɔɔ 'ke -o 'ka 'plenjo- 'η ma, 'bheε- 'ka dɔ 'woo- zi 'ke 'ka 'woo- mu -vavade 'egbenele.

18 Wlan 'ε ni, 'kee- -za 'Irele- -vavade 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhe -o 'ke -za 'Irele- 'le. 'Dun- 'kaa- -za -vavadele 'ε -dan' 'laa gole 'ke 'η 'yoo- 'ka ba 'waati 'la ba 'bhe ma.

19 'N 'ne mu, 'η 'yoo- -yrenbhle' gbe drεwo 'zi 'ka ma, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhle' gɔnε- 'la gbεen-. 'N nu bole 'bhe -yren- gɔɔn 'ε 'bheε- 'bhlele- ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Krisi -si 'ε 'wlae- ma 'ka zru mu 'ε 'yi.

20 'N 'yoo yre 'la □nɔɔ -zɔn, 'mi -o -a zi 'bhii- 'η kle 'ka 'plen- 'waati 'lεε- ba, 'koko- 'mi 'an -janwo' gbeya 'ε 'ka ni 'bhe mabɔɔ. -Amasroyi 'η 'yoo- klin 'yi 'ka ba zayi'.

Agaa 'pegee Sara a -za

21 -Ka 'ka 'trɔnbado 'η ni doo: 'Ka mu 'la 'ka -o -a zi' 'bhii- 'ka 'ka ngblo 'kpala Moizi a 'toŋ mu 'ε □la, 'woo- 'toŋ mu 'ε -jan 'la □woa 'ka 'laa 'bhe 'yimale εε?

22 -Amasroyi -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ Abraamu gbe -yaa ple. -Ya do -yaa lu le do ta, -o -yaa 'bhe le 'ε sii Agaa. 'Bheε- -ya -bhεεke' do 'ε 'yaa- □klo le 'ε ta, -o -yaa 'bhe le 'ε sii Sara.

23 'Yee- Abraamu 'kela 'srɔɔwoa- lu le 'ε ta, -o 'bhe □yaa bhaaplen a pe -neya' gbeya drɔŋ 'ε 'bheε- 'yi. 'Dun- -e 'kela 'srɔɔwoa- □klo- le 'ε ta, -o 'bhe □yaa -Waanbhaa' -liiwli' 'ε 'bheε- ta.

24 'Woo le ple 'lεε- waa -za 'ε -yoo -za do -la ma dan ma jan 'le. -Amasroyi 'woo- le ple 'ε -woo 'ke -Waanbhaa' a -bhoolaya ple -la -le. *Agaa 'bhe -o 'ke 'yee- -Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee Moizi 'plen- Sinai vle gɔɔn 'ε 'wiin- 'bheε- 'le. Agaa 'kpee yi mu 'ε 'mu -o 'ke lu mu 'le.

25 Sinai vle gɔɔn 'ε -yoo Arabu 'kleen 'ε 'yi; -o sɔ Agaa 'kpale -zɔn Zeruzalemu ma. -Amasroyi Zeruzalemu 'pegee -a ta mu 'ε 'kpen -o luya 'yi.

26 'Dun- Zeruzalemu drεε 'la 'bhe -o laanima, 'bhe -le 'ke □klo le 'ε 'bheε- a -za 'ε 'le. 'Bheε- -kɔɔ' mu nεε 'le 'bheε- 'le.

27 -Amasroyi -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'yee- □klo le 'ε ba zayi' dɔɔ:

«'E zrukpala, -nε 'ya kle!

'E zrukpa' 'ε ta -gbekan', 'bhi 'la 'bhi 'laa le mu ta -bla zenle -yrenbhlele -lido'!

-Amasroyi -o -ploola le 'la ma, 'bhe 'nε mu 'ε nu klele 'ebebele 'ke 'mu kan gwlenna le 'ε 'bhe 'nε mu 'ε ta.»

28 'Ka mu 'η nεnε- mu, 'ka mu -o -Waanbhaa' a -liiwli' 'ε ta -nε mu -la -le, 'bhii- -o Izaki □yaa gɔnε- 'la gbεen- Abraamu ma 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'ε ta.

29 'Elwale ta -sɔ, -o -nε 'la 'bhe □yaa bhaaplen a pe yagbeya 'ε 'yi, 'bhe 'yaa- -yrenkpa' -o -nε 'la 'bhe □yaa -Waanbhaa' Lii 'Wen' 'ε fanjan- 'yi 'bhe ta. 'Ali- -zɔn -yoo 'bheε- gbεen- 'ezin- -gee'.

30 'Dun- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'bhe pe 'nale- εε? 'Bhe pe dɔɔ: «Lu le 'ε 'pegee -a gbe 'ε -gbin. -Amasroyi lu le 'ε gbe 'ε dɔ laa -o -a dε 'ciεn 'ε ba -o 'pegee □klo le 'ε gbe 'ε 'le.»

31 'Bhela- -zayile, -kɔɔ' mu laa -o 'ke lu le 'ε 'bhe 'nε mu 'le, 'dun- -kɔɔ' mu -o 'ke □klo le 'ε 'bheε- 'nε mu 'le.

5

Krisi -koo' -bwa -koo' 'gbu ma

¹ Krisi -koo' -bwa -koo' 'gbu ma, 'bhεε- -koo' □kla □klo -zeze mu 'gbu 'le. -Ka do 'egloole, 'bhεε- 'ka 'laa 'tole- 'ke 'ka 'wla gbe drεεwo luya 'yi 'ezin-.

² -Ka 'ka 'tronbado 'η ni doo! 'Mi Pōlu pe 'ka ni dōo: «'Ke 'ka □wlaa 'klεεn 'yi, 'bhe bhla 'ε ba, Krisi -za 'la □kla, 'bhe 'laa nu -za 'ke 'yanwolε 'ka ma».

³ 'Mi 'bhe 'kpankpanyan 'zi 'ka ma 'ezin-, 'ke 'an pe 'ka ni dōo 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -wlaa 'klεεn 'yi, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhe zan 'ε 'toŋ mu 'ε 'kpen 'klosikun kpanma.

⁴ 'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'gbu klεyre -glin zi' mεε -lεdōole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi Moizi a 'toŋ 'ε -klosikunle ma, 'ka 'plεngole -o Krisi ma. 'Bhεε- 'ka gbe 'kaanle- -o -Waanbhaa' a -lileya 'ε ba.

⁵ 'Ke -yoo -koo' mu a pe 'le, -koo' 'yrikpale -o -a ta -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε 'srōyi 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' nu -koo' mu 'yεle- mεε -lεdōole mu 'le - -a -yre 'yi, -kooa' 'kpaleya 'ε ma Krisi 'yi.

⁶ -Amasrōyi, 'ke -koo' 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma, 'ke -o -koo' □wlaa 'klεεn 'yi oo, 'ke waa -koo' 'wlale- 'klεεn 'yi oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo kle. -Za 'la 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'ke -koo' -koo' kpa Krisi 'yi, 'bhεε- 'ke -koo' 'soniya 'ε 'yizakle.

⁷ 'Ka 'yaa- ge 'zi bi 'elrele zi -lεε 'kaa- 'kpaleya zi 'ε ta. -Dele □nwa 'ka dulale, 'bhεε- -ya □kla 'ke 'ka ploo wlan ma zi 'ε ma εε?

⁸ -O -jan -glōon 'la □woa 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'ka □kpa 'bhe 'yi, 'bhe laa da -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhεε- -e 'ka □kla -yaa pe 'le 'bhe ba.

⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'seke sanε- -le 'bluu -pεε 'ε 'kpen wlen εε?

¹⁰ 'Bhεε- 'duŋ-, 'η 'kpale- -o Mεεzan 'yi 'kaa- -za ma, 'bhii- 'ka 'kpeeledangbeya gole laa nu klele 'an pe 'ε ma. 'Duŋ-, mεε 'oo mεε 'la zan -o 'ka zrubatedo 'zi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε 'krowole.

¹¹ 'N 'nεnε- mu, 'kaa □ya εε? 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi -o 'klεεn 'yi 'wlaza 'ε 'bhεε- 'wo zii' bi dōo 'bhe -le mεε go -za 'yi, -mele □kla 'bhεε- -woo 'η 'yrebatedo 'zi εε? 'Ke -yoo bi 'bhe gbεen- bhe, 'η 'yoo- Krisi gbaanza -yrigbεεle 'ε ta 'la 'wo zii' bhe, 'bhe -za 'ε yaa -yaa nu wlale- mεε 'kedo- 'kpo 'yi.

¹² 'N 'yoo- -a zi' 'bhii- mεε 'la zan mu -o 'ka zrubatedo 'zi 'klεεn 'yi 'wlaza- 'ε 'le, 'bhe zan mu 'ε -woo 'plεngo- 'fenfen 'kaa- 'klankeba 'ε ma.

¹³ 'Ka mu 'η 'nεnε- mu, -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'ke 'ka bo 'ka 'gbu ma. 'Duŋ- 'kaa bole 'ka 'gbu ma 'ε 'bhe 'laa klele 'ke -za -yoo' 'la klele □swa 'ka ni 'bhe kle wli 'le. Drōon- 'ka yewo 'eke- ni 'soniya 'le.

¹⁴ -Amasrōyi -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'kpen 'klaleketa 'ε 'lewlayre -le -jangō do 'kpo 'lεε- 'bhεε- 'le dōo: «'E -vindo' mi -za 'so 'ε ni 'bhii- 'ε -za so 'ε 'gbu ni gōnε- 'la gbεen-»

¹⁵ 'Duŋ-, 'ka 'laa 'taawole 'bhii- -bon 'yi wi -yoo' mu gbεen-, 'ke 'ka bo 'eke- 'sonkpale ma, 'bhεε- 'ke 'ka 'eke- madinwo. 'Ka 'ka 'gbu 'klosikun 'ke 'ka 'laa 'eke- sie.

-Ka 'taawo Lii 'Wen 'ε zru maza mu 'ε ta

¹⁶ 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wolε- 'ka ni, 'bhe -le -gε dōo: -Ka 'taawo Lii 'Wen 'ε zru maza 'ε ta, 'bhεε- 'ka 'laa nu bole 'ka 'gbu zru maza klele ma.

¹⁷ -Amasrōyi 'ε 'gbu zru maza zibole -o Lii 'Wen 'ε zru maza mu 'ε ma. 'Bhεε- Lii 'Wen 'ε zru maza mu 'ε gole -o -koo' 'gbu 'fle 'ε zru maza mu 'ε ma. 'Woo- zru maza -glōon plε 'la bhe -o zibole -o 'eke- ma -koo' ta, -asiikoo 'ke -za 'la klele □swa 'ka ni 'ka 'fuu 'laa so 'bhe klele- ta.

18 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke Lii 'Weŋ 'ɛ 'ka 'lɛdɔɔ-, 'ka ŋgblo 'kpaale- laa kle -li Moizi a 'toŋ mu 'ɛ faŋgan- 'ɛ ɔla.

19 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'gbu 'flɛ 'ɛ zru maza -yɔɔ' mu 'ɛ -kɔɔ' 'mu 'gbu dɔ, 'wole-ge: -yanbhɔɔya oo, 'triŋdɔ- maza oo, 'gwlaan- 'pegee le 'flɛnya- oo,

20 yo gba zru oo, 'srɔn oo, 'eke- mafinyanwole oo, 'sradole oo, 'zranwole oo, 'yran zru oo, 'wi pla za oo, 'gwle zru oo, 'bhe 'pegee 'eke- 'yicienle -lɛ ma -lɛ ma -za oo;

21 -yrɛbhɔle pɛ zi oo, -wɛɛndɛle 'pegee gbɔniya oo, 'bhɛɛ- 'bhe klegbeya -glɔɔn mu 'ɛ. 'Mi 'ka 'kpeelekan zii' -o ba zayi', 'bhii- 'an ɔkla gban -sɔ 'ɛlwale gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke 'an pɛ dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'bhe -za 'yansi mu 'ɛ kle, 'mu 'ciɛn 'laa nu klelɛ *-Waanbhaa' a -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta.

22 'Duŋ-, Lii 'Weŋ 'ɛ -za 'la kle mɛɛ do -si 'ɛ 'yi 'bhe -le -ge: 'Soniya oo, 'zrukpa' oo, 'yilabla oo, 'zrubakpa' oo, 'wlanya oo, 'zru -lreleya oo, 'zru klele do oo,

23 'yidɔɔya oo, 'bhɛɛ- 'ɛ 'gbu 'yikunle -za klele ma. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -o 'ɛyɔɔle 'Toŋ a pɛ zi 'ɛ zi.

24 Mɛɛ 'la zan mu ɔkla Zesu Kriŋi a pɛ 'le, -woo 'gbu zru maza mu 'ɛ -gbaanna -yriɛbɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o 'pegee Kriŋi -gaa 'eke- 'yi.

25 'Ke Lii 'Weŋ 'ɛ -si drɛɛ ɔnaa -kɔɔ' ni, -kɔɔ' 'duŋ- 'taawo -a zru maza -la ta.

26 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'gbu magbaandɛle, -kɔɔ' 'laa 'eke- liiglinle, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'yrɛ 'laa 'bhɔle- 'eke- zi.

6

Bhɔle 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le

1 'N nɛɛnɛ- mu, 'ke 'ka ɔklaa 'ka nɛɛnɛ- do ba 'ke -yoo -za 'yɔɔ- kle 'zi, 'ka mu 'la 'ka -o 'ɛglɔɔle Lii 'Weŋ 'ɛ 'yi, -ka 'yee- 'ka nɛɛnɛ- 'ɛ bɔ gbɛ drɛɛwo zi -lrele' 'ɛ ta 'ka zru -dɔɔ 'le. 'Bhɛɛ- -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba, 'kooko- -za 'yɔɔ- laa 'ka mu 'lekan- 'ezin-.

2 -Ka bhɔ 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le. 'Ke 'ka 'bhe ɔkla, 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ka nu 'taawole Kriŋi a 'toŋ 'ɛ ta.

3 'Ke mɛɛ do 'kpee ma -yoo 'ke mɛɛ gbalaan do 'le, 'duŋ- 'ke yaa -o 'ke pɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'le, -ya 'gbu -la -yini' 'zi bhe.

4 'Ka 'kpen do do 'bhe 'gbu 'taawogbeya 'ɛ -glin 'ke -yoo 'elrele doo. 'Ke -ya ɔya 'elrele, -ɛ nu -a -baale' -a 'gbu kleza 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- yaa nu 'bhe 'kpale- mɛɛ -bhɛɛke' kleza 'ɛ ma.

5 -Amasɔyi, -kɔɔ' 'kpen do do kleza 'kwe 'ɛ nu klele -kɔɔ' 'gbu 'wiinj-.

-Kɔɔ' -za -glɔɔn 'la kle, -kɔɔ' 'bhɛɛ- ma -trɔn 'srɔɔwo-

6 'Ke -o mɛɛ 'la zan daan 'zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'le, 'bhe zan 'ɛ bhɔ -a daan mi 'ɛ ba -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le.

7 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -jan 'lɛɛ- ma: Waa 'sɔnsi- -Waanbhaa' ma. 'Ke mɛɛ pɛbhe -glɔɔn 'la ɔbwa, -ɛ nu 'bhɛɛ- pɛbhaa -glɔɔn 'ɛ 'kanle-.

8 'Ke mɛɛ 'la zan -a 'gbu 'flɛ zru maza mu -yɔɔ' mu kle, 'bhe zan 'ɛ 'lɛyanyɛ -le 'ke ga 'le. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan Lii 'Weŋ zru maza -lrele' kle, Lii 'Weŋ 'ɛ nu -a klele 'bhɛɛ- 'bhe zan bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhɛɛ- 'srɔɔwo-.

9 'Kɔɔ- gbɛ zi laa 'kanle- -za 'wlan klele ma. -Kɔɔ' -gblozi' laa gale 'bhɛɛ- -kɔɔ' ploɔ -za 'wlan klele ma, 'ke 'bhe 'waati 'ɛ ɔbhwa, -kɔɔ' nu 'bhe ma ɔtrɔn 'srɔɔwole.

10 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi bhe, 'ke 'bhe kle 'waati -o -kɔɔ' 'kɔɔ bhla 'la ba, -kɔɔ' -za 'wlan kle mɔkpen' ni, -kɔɔ' 'bhe kle 'gbu -kɔɔ' nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'mu -la ni 'ebebele.

-Liawli' -leyanyre 'pegee 'pubowli

11 -Ka 'sewebhe -gbene -gbene mu 'lee- -glin doo, 'mi 'gbu -le 'sewe 'lee- de 'zi 'η 'gbu 'koo, 'bhe- 'an kpa 'ka ni.

12 Mee 'la zan mu 'kpen -o -a zi' 'bhii- -o 'ka 'wla 'kleen 'yi kpanma; 'duj- -o 'bhe kle 'zi drη 'kooko- mee mu 'woo- mu 'gbu -za kle. 'Bhe- waa- zi 'bhe gbeen- bhe, 'bhii- -o -yrenkpa' -o ta Krisi gbaanza 'e 'yi -yrigbeele 'e ta.

13 'Woo- mee mu 'la -woo mee mu 'wla 'zi 'kleen 'yi, -woo mu 'gbu 'laa Moizi a 'toj mu 'e 'klosikun. 'Duj- -wa zi 'bhii- -o 'ka 'wla 'kleen 'e 'yi, 'kooko- -o so -o -baale' bhekpoo 'kpaza- 'yi 'ka 'fle mu ma.

14 'Duj- 'ke -yoo 'mi 'an pe 'e 'le, 'mi 'naa -a zi' 'bhii- 'mi 'η -baa' pe 'kedo- 'kpo 'yi, 'ke yaa 'e go -kooa' Meezan Zesu Krisi gbaanza 'e -yrigbeele 'e ta 'bhe -la ba. Wlan 'e ni, 'yee gbaanza 'e -yrigbeele 'e ta 'e -zayi, 'drunyan 'lee- 'yi pe mu 'e waa -o 'mi 'yre 'yi -li -zake' 'le, 'bhe- 'mi 'laa -o -li 'drunyan 'lee- 'yi mee mu 'e 'yre 'yi pe 'ke 'le 'ezin-.

15 -Amasroyi, 'ke -woo 'e [wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa 'e wlale 'kleen 'yi oo, 'bhe 'laa -zake' kle. Pe 'la 'bhe -za -o 'egloole, 'bhe -le -Waanbhaa' bole -yre ma -si dree 'la [wlaa -koo' zru mu 'e 'yi 'bhe- 'le.

16 Mee 'la zan mu 'kpen -o 'taawo zii' -jan yeke- 'lee -ta, 'mi pe 'bhe zan mu 'e ni doo: Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'na 'bhe zan mu 'e ni, 'bhe- -o -yrenkla' -a ma. 'Duj- 'woo- mu do -kplen 'laa 'kele-, 'η 'yoo- -we 'zi -Waanbhaa' a mee mu 'e 'kpen -la -le, 'wo -le 'ke Izraeli mu 'e 'le.

17 'Bhe ya 'e 'yi, 'kee- go -zon pe 'e blaen, 'ka 'zool-, mee 'kedo- 'kpo 'laa 'η 'trebhole 'ezin- 'woo- -za mu 'e -o -zayi'. -Amasroyi, Zesu 'soonni mu 'e -woo 'η zonlawoa -a -zayi, 'bhe bhekpoo mu 'e 'mu -le 'η 'fle ma -ge. 'Bhe bhekpoo mu 'lee- 'mu -le 'a zron 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu -a lu 'le.

18 'N neene- mu, bhaa -kooa' Meezan Zesu Krisi a -lileya 'e bo 'ka 'kpen 'nii- 'e 'yi! Amiina.

PŌLU 'LETRE 'LA □KPAА ZESU 'YI MU 'LA 'YAA- EFEZI -WA 'E TA 'MU NI Pōlu 'letre 'la □kpaа Efеzi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ngblo

Pōlu 'letre 'lɛɛ- □dia 'waati 'la ba 'ke -yoo -kaso 'yi Rōmu -wa 'e ta. Efеzi -wa 'e 'bhe -le -yaa Azi 'kleen 'e gbɛ do 'la -o 'bhe sii -zōn Tuuki 'bhe □nōo -wa -gbɛnɛ 'gbu 'e 'le. Pōlu -le 'yee- Efеzi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □klaа 'eke- ba, 'bheɛ- -yoo □kla Zesu yi mu -lɛdo' 'le. -E lɛɛ yaga -gaa Efеzi -wa 'e ta 'kee- 'bhe □nōo Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e kpa do ma 'elrele. Efеzi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e □kla 'ebebele 'fōke -o -yaa a kpe ma -wa mu 'e 'kpen ta. Efеzi -wa 'e ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'mu 'yaa- 'mu 'yrekpa- 'yee- Efеzi -wa 'e kpe ma Zesu 'yi mu 'e ba. 'Dun- Pōlu 'laа 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'kpale- 'woo- Efеzi Zesu 'yi mu do -kplɛn ni, -ya -kpaа Efеzi -yaa 'kleen 'la 'yi 'bhe □nōo Zesu 'yi mu 'e 'mu -la 'kpen ni. 'Bhela- -zayile, Pōlu 'laа mɛɛ 'kedo- 'kpo 'tōkanle 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'yi.

-Kōo' so 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'yicienle -le ple. -A -le □lwa mi (Efеzi mu 1-3) 'e 'yi, Pōlu -Waanbhaа' 'tōbhwa, 'bheɛ- -ya 'pubwa- -e 'duma mu 'la □naа -kōo' ni -kōo' 'pegee Zesu Kriѕi a 'kpaledomaya 'e 'yi 'bhe -zayl'. -Amasrōyi, mɛɛ 'la zan mu -o □kpaа Kriѕi 'yi, Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu, Zesu 'mu 'kpen □klaа 'eke- ba, 'bheɛ- -o □kla -Waanbhaа' -nɛ 'wenj mu 'le. -O 'bhe -Waanbhaа' -nɛ 'wenj mu 'e 'mu -la sii «Zesu 'yi mu». Pōlu 'a 'seriwoа waa -za ma, 'kooko- -o Lii 'Wenj 'e 'srōowo-, 'bheɛ- -o Kriѕi a 'sōniya 'e 'yima-.

-A -le ple mi 'la 'bhe -o -a -le boolazi mi 'e 'le (Efеzi 4-6), 'bhe 'yi, Pōlu 'a □pia Zesu 'yi mu 'e ni dōo -o 'taawogbeya 'e kle 'elrele, 'kooko- 'bhe so -Waanbhaа' ni.

'Yee- 'letre 'lɛɛ- 'leyanyre 'e 'yi (Efеzi 6.10-18), Pōlu Zesu 'yi mu 'e 'liala- dōo -o -Waanbhaа' gwledanpe mu 'e 'si, 'kooko- -o so dōle- 'egloole -Setran' a mɛɛ -lɛkan' maza mu 'e 'mu 'lɛɛ.

'Pubōwli

¹ 'Mi Pōlu 'la 'mi -o 'ke Zesu Kriѕi a winbōwo mi 'le -Waanbhaа' a zru maza ma, 'mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu Zesu 'yi mu 'la 'ka -o [Efеzi -wa] 'e ta, 'ka mu 'la 'ka blōole -o -Waanbhaа' ma, 'bheɛ- 'ka 'pegee Zesu Kriѕi -o 'kpaledomaya 'yi bhe.

² Bhaа -kōo' Dɛ -Waanbhaа' 'pegee Mɛɛzan Zesu Kriѕi -li 'ka ma, 'bheɛ- -o yilabla na 'ka ni.

KRISI A Mɛɛ GOZA -ZA 'YI

-Waanbhaа' -za 'wlan mu 'la na mɛɛ ni Kriѕi 'tō 'e 'yi

³ -Kōo' -kōoа' Mɛɛzan Zesu Kriѕi Dɛ -Waanbhaа' 'tōbhō! -Kōo' mu 'pegee Kriѕi 'kpale- 'la -yoo do ma, -e 'duma □naа -kōo' ni, 'bheɛ- -e -za 'wlan mu 'e 'kpen -glōon □naа -kōo' ni lafle 'yi. 'Bhe -za 'wlan mu 'e da Lii 'Wenj 'e 'bheɛ- ba.

⁴ -Waanbhaа' -kōo' mu makwan- 'drunyan 'e klele -lɛɛ -a -kōo, 'bheɛ- -e -kōo' □kla 'ke -yaa' pɛ mɛɛ mu 'le Kriѕi 'srōyi; 'kooko- -kōo' kle 'wenj, 'bhe 'pegee 'ke -za 'yōo- do 'kpo 'laа kle -kōo' zi -a -yre 'yi.

⁵ -Yaa' 'sōniya 'e ma, 'yee- -Waanbhaа' 'gbu 'a 'lɛdulaa 'elwale -so 'kaa -e nu -kōo' klele -a -nɛ mu 'le Zesu Kriѕi 'srōyi. 'Bhe klele -swa -a ni -a 'gbu zru maza ma.

⁶ 'Bhe 'yi, -koo' 'a 'tobho -yaa' -lileya -gbene 'e -zayi'. -E 'bhe -lileya 'e □naa -koo' ni 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma -a Gbe 'la -za so -a ni 'egbenele 'bhe 'sroyi.

⁷ Krisi □kla 'ke -kooa' -za 'yoo- mu 'e ta gbawope 'le -a yien 'la 'klalaa 'bhe ma, 'bheε- -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu 'e -sroma -yaan -yaa' -lileya 'e 'sroyi.

⁸ -Waanbhaa' 'bhe -lileya -gbene 'e □naa -koo' ni 'kee- kan -a -dan' ta; -koo' -zadoleya -gloon 'e 'kpen 'pegee yikan' 'e 'kpen -gloon 'sroowoa- 'bhe -lileya 'e 'bheε- fanga- 'e 'sroyi.

⁹ -A zru maza 'la tagaanle -yaa -e 'bhe -zronna 'koo- mu ni; -e 'bhe zronle 'e 'ledulaa 'elwale gban -so Krisi 'sroyi.

¹⁰ -E nu -a zru maza 'e 'lesole 'ke 'bhe 'waati 'e □bhwa. 'Bhe zru maza 'e 'bhe -le 'ke lafle' 'yi pe mu 'kpen 'pegee 'tre ta pe mu 'kpen 'klalele 'eke- ba 'le, 'bheε- -yoo 'kpen ngblo kpalaa' -kunlii do 'kpo -la □la; 'bhe -kunlii 'e 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

¹¹ -Koo' 'pegee 'yee- Krisi 'kpaledomaya 'e 'sroyi, -Waanbhaa' 'gbu -koo' mu makwan- 'ezin-, 'bheε- -e -koo' □kpa 'edanma -yaa' pe mee mu 'le 'elwale gban -so. 'Yee- -Waanbhaa' -za 'kpen kle -e -za -yεke 'la 'ledulaa 'bheε- ma.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, -koo' mu 'la -koo' -koo' 'yrikpaa- Krisi ta 'elwale 'pe, -koo' -Waanbhaa' a 'tobholeya 'e 'srokpa 'te!

¹³ 'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'pegee 'yee- Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'ka -Waanbhaa' a wlan ma -Jan 'e □maa. 'Bhe -le -Jan 'Nrale- 'la 'ka -gwa -za -yi 'bhe 'le, 'bheε- 'ka 'ka □kpa Krisi 'yi. 'Bheε- -Waanbhaa' -yaa' -toomasie 'e □kpa 'ka ma, 'bhe -toomasie 'e 'bhe -le -ya -liiwli' -naa 'ka ni Lii 'Wen' 'la 'naza- ta 'bheε- 'le.

¹⁴ -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e -za 'wlan 'la kle -koo' ni, Lii 'Wen' 'e 'bhe -le 'mu 'yre 'lεε pe 'le. 'Ye- 'a kle 'bheε- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' a pe mee mu 'le. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'yee- -Waanbhaa' nu mee 'la zan mu -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu tagbawole 'fenfen yi 'la 'le, 'woo- 'bheε- yi 'e magben 'zi, 'kooko- -koo' -yaa' 'tobholeya 'e 'srokpa-.

Polu -a 'seriwole

¹⁵ 'N neεε- mu, 'an 'malawoa doo 'ka 'kpale- -o Mεεzan Zesu 'yi, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -za so 'ka ni,

¹⁶ 'bhela- -zayile, yi 'oo yi, 'η bole -o -Waanbhaa' 'pubole ma 'kaa- -za ma, 'ke 'mi 'η 'seriwo;

¹⁷ 'kooko- -kooa' Mεεzan Zesu Krisi a -Waanbhaa', -koo' De 'tobhole 'e, bhaa a Lii 'Wen' 'e -ya kle 'ke 'ka 'pale- kle 'ke -zadoleya 'le, 'bheε- 'kaa do 'ke -a -leso' a ma.

¹⁸ 'Bheε- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e 'ka 'kpejan- mu 'e bakan' 'wen, 'kooko- 'ka 'ka 'yrikpa -e 'ka 'siila- pe 'la ma 'bhe ta, 'bheε- 'ka 'bhe 'yima-. 'Bheε- 'kooko- -e -za 'wlan 'sre 'Irele- mu 'la □twa 'ka mu 'pegee -yaa' pe mee mu 'e 'kpen 'lεε-, 'ka so 'mu dole-.

¹⁹ 'Bheε- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e -glooya' -gbene 'la □twa -koo' mu ni, -koo' mu 'la 'kpale- -o -a -yi, -koo' 'bhe do. 'Bhe -glooya' 'la kan pe 'kpen ta -e 'bheε- -zronna -a fangan- 'e 'le.

²⁰ -Waanbhaa' 'bhe -glooya' 'e 'pegee -a fangan- 'e -zronna Krisi bwe yi 'e 'le gale ba, 'bheε- -ya -yalaa' lafle' 'yi 'tobho ma yaayre 'e □noo.

²¹ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -e Krisi -kpa 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, fanganzan mu oo, 'bheε- -bhleḅge mu 'kpen 'wiin-. 'Bheε- 'kee- kpa -zon 'drunyan 'lεε- 'yi 'to 'oo 'to 'la ta, 'bheε- 'kee- ge 'kpale- 'drunyan 'la 'bhe -o zan 'bhe 'yi 'to -gloon 'e 'kpen ta, Zesu 'to 'e gblaana -yiya' mu 'kpen ni.

²² -Waanbhaa' pe 'kpen 'kpalaa Krisi a -glooya' 'ε □la, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o -a -yi, -e 'yee- Krisi □kla mu 'kpen -Kunlii -gbene' le.

²³ 'Bhe mεε mu 'klale- keba 'ε 'bhe -le 'ke 'yee- Krisi 'fle 'ε 'le. Krisi -o 'klale- keba 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε- -yoo pa 'egbenele. -Yoo lafle' 'pegee 'tre ta yreken- □noo, 'bhεε- -a 'kpaale- -o pe 'tole- pe 'bhe 'wiinj-.

2

-Waanbhaa' -koo' -gwa ga 'yi, 'bhεε- -e -koo' □bwa bole -yre ma -si dree 'yi

¹ 'Elwale -so, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa 'ka 'yaa- -za 'yoo- -gloon mu 'la 'kpen kle 'mu -zayi'.

² 'Ka 'yaa- 'taawo zii' 'bhe mu -la zi 'bhii- 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen 'a kle gone- 'la gbεen-. Lii -yoo' mu 'la -woo lafle' 'pegee 'tre 'plen -Setran' -le -o -kunlii gbalaan 'ε 'le. 'Yee- -Setran' lii 'ε 'bhe -le mεε 'oo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' -klosikun 'mu 'kpen 'yi.

³ -Koo' mu 'kpen 'ezin-, -koo' 'yaa- 'taawo- 'elwale 'bhii- 'woo- mεε mu 'ε 'taawogbeya 'ε gbεen-. -Koo' 'yaa- 'taawo- -koo' 'gbu zru maza mu 'pegee -koo' 'gbu 'kpeejan- mu -la ta. -Koo' 'pegee 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen kleza mu -yaa do. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a zrupliile 'ε 'yaa- nu 'tenle- -koo' 'kpen ma.

⁴ 'Duj- -koo' 'yrenkla -Waanbhaa' ma 'egbenele, 'bhεε- -yaa' 'soniya -gbene 'ε -zayi',

⁵ -koo' mu 'la gale -yaa -koo' kleza -yoo' mu 'ε ma, -e bole -yre ma -si dree □naa -koo' ni -koo' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- 'sroyi 'bhεε- 'ka -gwa -za 'yi.

⁶ -Koo' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -koo' 'pegee 'yee- 'bwela 'eke- 'yi gale ba; 'kooko- -koo' mu 'pegee 'yee- yalaa' lafle' 'yi -bhleighbeya yaayre □noo.

⁷ -E 'bhe wlanya 'ε -zronna -koo' ni Zesu Krisi 'sroyi, 'kooko- 'waati mu 'la 'kpen -o zan bhole bhe, 'drunyan ta pe 'kpen -yaa' -lileya -gbene 'la 'ke waa so 'bhe 'kpale pe 'kedo- 'kpo ma -koo' 'bhe do.

⁸ -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- ma, 'bhεε- -e 'ka -gwa -za 'yi 'kaa- 'kpaleya -a -yi 'bhe 'sroyi. 'Ka gole 'ε -za 'yi bhe, 'bhe 'laa dale 'ka mu 'gbu a fanjan- 'ε ba, -Waanbhaa' -le 'ka -gwa -za 'yi bhaama;

⁹ 'bhe 'laa dale 'ka 'gbu kleza -Irele' mu 'ε ba, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe 'gbu 'wasowole.

¹⁰ -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le -za 'kpen □kla. -Koo' 'pegee Zesu Krisi a kpaledomaya 'ε 'yi, -e 'koo- □kla mεε dree mu 'le, 'kooko- -e kleza -Irele' mu 'la 'ledulaa -koo' 'leε -so, -koo' so 'mu klele-.

Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu □kla do Zesu Krisi 'sroyi

¹¹ 'Bhεla- -zayile, -ka -za 'leε- 'bhe do 'ka 'kpee: 'Elwale -so, 'ka mu Zuufu kle mu, waa -yaa 'ka wla 'kleen 'yi. 'Bhεla- -yile Zuufu mu 'ε 'yaa- 'ka sii 'kleen 'yi 'wla kle mu; 'bhεε- -o -yaa pe -o 'gbu ma doo -woo 'kleen 'yi 'wlale- -klosikun mu 'le, -amasroyi -o 'kleen 'yi 'wlale -toomasie kpa -o 'gbu 'fle ma.

¹² 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ka 'laa -yaa Krisi do, -Waanbhaa' Izraeli 'si mu 'la makwan-, 'ka 'laa -yaa mu ba; -e -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa mεε mu 'ε 'plen -a -liiwli' 'ε ta, 'ka mu laa -yaa 'bhe ba; 'bhεε- 'ka yrikpaza do 'kpo 'laa -yaa 'drunyan 'leε- 'yi. 'Ka 'pegee -Waanbhaa' 'kpale- laa -yaa do ma.

13 'Dun- -zon, 'ka 'pegee Krisi Zesu a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'ka 'mu 'la 'plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -so, 'ka 'ka 'mabeenna -a -din Krisi klelawoa 'sraka 'le 'bhe 'sroyi.

14 Wlan 'e ni, Krisi 'gbu -le yilabla 'na -koo' ni, 'yele- Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu -kla 'si do 'kpo. 'Woo- 'si ple 'la bhe, -soonaya -yaa -o plen- 'bhii- 'fegwle- do gbēen-. 'Dun- Krisi 'a 'gbu klelawoa 'sraka 'le bhe, -e 'bhe -soonaya 'e -gwa -o plen-.

15 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ton ta za mu 'la 'kpen 'yaa- Zuufu mu 'e 'pegee Zuufu kle mu 'e 'yicien, -e 'mu 'legaa-. -Ayile, Krisi Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'e □kla 'si drēe do 'kpo 'le, 'bhe- -e yilabla □wlaa -o 'pegee 'mu plen-.

16 Krisi galawoa *-yriḡbēe 'e ta, -e -soonaya -gwa 'woo- 'si ple 'e 'plen-; 'bhe- -yoo □klaa 'eke- ba 'bhii- mēe do 'kpo. 'Bhe 'yi, -e 'woo- 'si ple 'e □kpaa do ma, 'bhe -yoo 'pegee -Waanbhaa' -kpaa do ma.

17 'Bhe klegbeya 'e 'yi, Krisi □nwa yilabla ma -Jan 'Nrale- 'e 'wole- Zuufu kle mu 'la 'plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'ka mu ni, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'mabeenle -o -Waanbhaa' -din 'mu ni.

18 -Ayile, 'o 'kpen -o 'kpaledomaya 'la 'yi Krisi 'yi, 'o moo Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'e, 'o so 'o 'mabeenle 'o De -Waanbhaa' -din -a Lii 'Wen' 'e 'sroyi.

19 'Bhe 'yi, 'ka mu Zuufu kle mu 'e, 'ka 'laa -o -li 'ke 'cie mu 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o -li dayre gboon mu 'le. 'Dun- 'ka mu □kla -Waanbhaa' a -bhleḡbe -wa 'e 'ne mu 'le -yaa' 'fa -la mu 'le.

20 'Ka mu □kla 'bhii- 'fe -gbēe do gbēen-; 'bhe- Zesu a *winbowo mu 'e 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'mu -o 'yee- 'fegwle- 'e gaan 'le. 'Bhe- Zesu Krisi 'gbu -le 'ke 'yee- 'fegwle- 'e zen ta vle -kpuḡ 'e 'le.

21 'Yee- vle -kpuḡ 'e 'yele- 'fegwle- 'e 'kpen 'yikun 'egloole 'kee- san 'traa, 'bhe- 'kee ge 'tenle- laanima. 'Bhe- -e kle -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbēe do 'le, -yoo 'wen, 'bhe- -yoo 'ke Mēzan a pe 'fe 'le.

22 -Waanbhaa' 'ka mu □klaa 'eke- ba 'ezin- Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -e 'ka □kla 'bhii- -a Lii 'Wen' 'e bo 'fe -gbēe do gbēen-.

3

Polu □kla -Jan 'Nrale- 'e 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'e ni

1 'Bhela- -zayi', 'mi Polu 'la 'ḡ 'yoo- kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'e -zayi', 'kooko- 'mi kle -Jan 'Nrale- 'e 'wo mi 'le 'ka mu Zuufu kle mu 'e ni, 'mi -o 'ḡ 'seriwo zii' 'kaa- -za ma.

2 -Waanbhaa' □lia 'mi ma gōne- 'la gbēen-, 'bhe- -ye 'ḡ □kla 'ke -Jan 'Nrale- 'e 'wo mi 'le 'ka mu ni, 'ka 'bhe -za 'e □maa gban 'co.

3 -Waanbhaa' 'gbu -le -yaa' gaanyiza 'e tapwela 'mi ni, 'ḡ 'bhe- ba jan sa yōndia- gban 'elwale 'ka ni 'letre 'lēe- 'yi.

4 'Ke 'ka -o 'bhe -jan 'e tapele 'waati 'la ba, -Waanbhaa' yikan' 'la □naa 'mi ni, 'bhe- gaanyiza 'la -yoo Krisi ba za 'le, 'ḡ 'bhe -dwa gōne- 'la gbēen-, 'ka 'gbu nu 'bhe 'yele-.

5 -Waanbhaa' laa 'yee- gaanyiza 'e tapwēle 'elwaleta mu 'e ni, 'bhii- -ya tapwela gōne- 'la gbēen- -zon -a Lii 'Wen' 'e 'le Krisi a pe winbowo 'wen mu 'e 'pegee -yaa' pe -lela' janwo mu 'e ni.

6 'Bhe gaanyiza 'e 'bhe -le -ge: Zuufu kle mu 'e 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, -o 'pegee Zuufu mu 'e 'cien □kla do, 'bhe- -o 'pegee 'bhe mu -o 'bhii- mēe do. -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa -za 'brēe mu 'la

'naza- ta Zuufu mu 'ε ni -o dɔ -o 'mu ba 'ezin-, -woo 'kpalawoa -Jan 'Nrале- 'ε 'yi 'bhe 'srɔyi.

7 -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -ye 'η □kla 'ke -yaa' yewone 'le -Jan 'Nrале- 'ε 'wo zayi' -yaa' -glooɔya' 'la 'bhe -o 'η 'yi 'bhe 'srɔyi.

8 'Mi 'la 'mi -o 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'ε 'kpen -zanta' mi 'le, -Waanbhaa' □lia 'mi ma 'kee- 'mi kle -yaa' -Jan 'Nrале- 'ε 'wo 'mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni, 'kooko- Krisi a -naflo 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -o 'bhe dɔ.

9 'N 'bhe -Jan 'Nrале- 'ε 'wolawo zii' bhe, 'yee- -Waanbhaa' 'a kle 'bheε- 'η -yaa' gaanyiza 'ε tapwe', 'kooko- mɔkpen' 'a dɔ kpataakpa. 'Yee- -Waanbhaa' -le pε 'kpen □kla, 'bheε- 'yele- 'yee- gaanyiza -twa Krisi 'yi 'sani- -e 'drunyan kle.

10 'Bheε- 'kooko- 'bhe klegbeya 'ε 'yi, 'senzan- mu 'la 'pegee -kunlii mu 'la -woo lafle' 'yi, -o 'kpen -Waanbhaa' a -zadɔleya -gloɔn 'ε 'kpen dɔ Zesu yi mu -ledo' 'ε 'srɔyi.

11 'Yee- -Waanbhaa' -za mu 'la klele -ledulaa 'sani- 'drunyan klele plen- -a 'kɔɔ, -e □nwa 'mu 'lesole -kɔɔa' Meezan Zesu Krisi 'srɔyi.

12 -Kɔɔ' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'yi, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'kpaleya 'ε ma, -kɔɔ' sɔ -kɔɔ' mabeenle -Waanbhaa' -dɔn -kɔɔ' 'gbu ma 'ke -gblaana 'laa kla -kɔɔ' 'yi.

13 'Bhela -yile, 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ 'ka -gblɔzi' laa gale 'ka ma 'η -yren mu 'la 'bhle zii' 'ka ma 'mu -zayi'. 'Woo- -yren mu 'ε 'mu -le 'ka mu 'gbu 'tɔbhɔpe mu 'le.

Polu a 'seriwole 'leyanyre

14 'Bhela- -zayile, 'mi 'η 'kpɔ zen -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' -leε, 'bheε- 'mi 'η 'srɔyi -a ni.

15 'Yee- 'la -yoo -Waanbhaa' a 'fa -la mu 'ε 'kpen Dε 'le bhe, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'tre ta mu 'kpen ta, 'mu 'kpen dε -le 'yela- -le

16 -Yaa' 'tɔbhɔleya 'la 'bhe -o 'egbenεle, 'ke waa sɔ 'bhe danle- pε 'kedo- 'kpɔ ma 'bhe 'srɔyi, 'mi -sromabɔ -a ni dɔɔ -e -glooɔya' 'kpen dɔ 'ka ta -a Lii 'Wεj 'la 'bhe -o yewo 'zi 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhe 'le.

17 'Bheε- 'η -sromabɔ -a ni dɔɔ Krisi bo 'ka zru mu 'ε 'yi 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhe -zayi', 'bhe 'pegee 'ke 'ka kli gbaanle bo 'egloɔle -yaa' 'sɔniya 'ε 'yi.

18 'Kooko- 'ka mu 'pegee -Waanbhaa' a mεε 'wεj mu 'ε 'ka 'kpen Krisi a 'sɔniya 'ε 'laata- oo, -a gboɔnya oo, -a 'troleya oo, 'bhe 'pegee -a -dun' -o 'egboɔnle gɔnε- 'la gbεn- oo, 'ka sɔ 'mu 'kpen 'yimale.

19 'Bheε- Krisi a 'sɔniya 'la kan bhaaplen mu a -zadɔleya 'ε 'kpen ta, 'ka sɔ 'bhe dɔle-. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaa' nu 'ka zru mu 'ε 'pale- 'ke -a 'gbu dɔgbeya 'ε 'kpen 'le.

20 'Yee- -Waanbhaa' sɔ -za 'kpensee klele- -kɔɔ' ni 'ke 'bhe kan 'ali- -kɔɔ' pε yεke- 'la 'yrewo- -a ma, 'bhe 'pegee -kɔɔ' -kɔɔ' 'kpeeledan pε yεke- 'la ma 'mu ta, -yaa' -glooɔya' 'la 'bhe -o yewo 'zi -kɔɔ' zru mu 'ε 'yi 'bhe 'le.

21 -Kɔɔ' mu 'la □kla Zesu 'yi mu -ledo' 'le, 'bheε- 'ke -kɔɔ' -o Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, bhaa -kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔ 'ε magbaandε yi 'oo yikpensee ta. Amiina!

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA DREε

4

Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpen 'klale- keba 'ε -woo 'bhii- mεε do 'kpɔ

1 'Bhe 'yi bhe, 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi Meezan 'to 'e -zayi', 'mi 'sromabo 'ka ni doo 'ka 'taawogbeya 'e kle 'elrele 'ke 'bhe -benjo' -Waanbhaa' 'ka 'siila-za 'la 'kaama- 'bhe 'le.

2 'Yi 'oo yi, -ka 'ka 'gbu mazina, 'bhe- 'ka 'yi kle 'edoole, 'bhe 'pegee 'ka zrubakpaale kle -za klele ma. 'Ka 'eke- -yikun' 'ke 'ka -za so 'eke- ni;

3 'ke 'ka do 'egloole, 'kooko- Lii 'Wen 'e 'kpaledomaya 'la 'wlaa 'ka 'plen- 'bhe bo 'ka 'plen-, 'bhe- 'ka bo yilabla 'yi.

4 'Wlan 'e ni, 'ka 'kpen 'kla 'bhii- mee do 'kpo, 'bhe- Lii 'Wen do 'kpo -le 'ka 'kpen 'yi. 'Bhe 'pegee -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'kooko- 'ka 'yrikpale bo -za do 'kpo -la ta.

5 Meezan -o do 'kpo -koo' 'kpen 'wiij-, 'bhe- -koo' 'kpen -koo' kpa 'yela- do -kpen 'yi, 'bhe- 'wiijfeza -yi ba Zesu 'to 'e 'yi 'bhe -o do 'kpo.

6 'Bhe- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'yele- -koo' 'kpen De 'le; 'bhe- 'yela- 'kpaale- -o mōkpen' 'wiij-, 'yele- yewo -koo' 'kpen 'le, 'bhe- 'yele- -koo' 'kpen zru 'e 'yi.

7 'Dun- -Waanbhaa' -lilawoa -koo' ma, 'bhe- -ya Lii 'Wen 'sen 'e -glōon 'kpen 'naa -koo' 'kpen do do ni, 'bhe- 'bhe -benjole -o 'ke ye yeke- 'la Krisi -koo' 'kpen do do do 'kla 'bhe 'le 'bhe- 'le.

8 'Bhela- -zayile, -a yōndeale -o Zesu ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo:

«E -saan laanima 'egboonle,

-ya -soonnii' mu 'e 'kla -kaso 'yi mu 'le,

'bhe- -e -za 'wlan mu 'kla bhaaplen mu ni.»

9 'Ke -wa 'pia doo: «E -saan laanima», -o 'bhe 'yima- 'nale- ee? 'Bhe 'yi -le -e -zinaa' 'tre 'la 'egboonle 'elwale 'pe.

10 'Bhe 'yi, 'yee- mee 'la zan -zinaa' 'tre 'la, 'yee- do 'kpo 'e 'yele- -saan laanima lafle' 'e 'kpen trala 'ezin-, 'kooko- -e 'drunyan 'e 'kpen pa.

11 'Yele- 'sen 'naa- mee mu ni, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla -yaa' winbowo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla -Waanbhaa' a -lela- janwo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ezin- -jan 'Nrale- 'e 'wo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ke -Waanbhaa' a mee mu 'e gooba mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ke -Waanbhaa' a mee mu 'e daan mu 'le.

12 -E 'bhe 'kla 'bhe gbeen- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e 'kpen -yaa' ye 'e wo, 'bhe- 'kooko- mee 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o Krisi 'yi, 'mu do 'egloole 'mu a 'kpaleya 'e yi.

13 'Bhe- 'kooko- -koo' 'kpen -koo' kpa 'yee- -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi 'yi, 'bhe- 'ke -koo' 'bhe do 'elrele. 'Bhe- -koo' 'taawogbeya 'e baan' nu gele zi -le 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bhe 'lepale ma 'bhii- Krisi 'gbu 'lesole -o gone- 'la gbeen-. -Koo' nu klele mee -yrebakanle mu 'le.

14 'Bhe 'yi, -koo' 'laa nu bole 'ezin- -titi -kooa' matrunya 'e 'yi 'ke -koo' kle 'bhii- -plooo zi pe mu 'le, 'ke -koo' ge -koo' 'le, 'bhe- 'ke -koo' nu -koo' -zanta'. -Koo' 'laa nu -a 'tole- 'ke mee 'yini- mu 'e 'mu -koo' 'yini- 'mu a bhla ma daangbeya 'e 'pegee 'mu a -dawli' maza mu 'e 'le.

15 'Droon', 'ke -koo' wlan 'pia 'soniya 'le -koo' zru ba, -koo' nu dole klen 'ke -koo' 'pwale- kle 'yee- Krisi 'le -za 'kpen 'yi; 'yee- -le 'ke mee 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -kunlii 'le.

16 'Bhe- 'yele- -koo' 'kpen kun 'egloole. -Koo' -o 'bhii- -a dope mu 'e gbeen-, 'bhe- 'ke -koo' 'kpen do do -koo' 'woye- 'e 'woa 'eta- 'eta-, -a 'fle 'e 'kpen do 'egloole 'bhe- -e gbaande 'soniya 'yi.

Taawogbeya dree Krisi 'yi

17 -Ayile, 'n 'yienii mu, 'kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'n 'yoo- zan 'bhe- 'wole- ka ni -zon Meezan 'sroyi doo: 'ka 'laa 'taawole 'ka 'gbu 'win ta 'bhii-

mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'a klɛ ɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -O dɔ -o 'gbu 'kpeɛjan- mu 'te 'mu -la zi, 'bhɛɛ- -o bhaama za mu 'te -la klɛ.

¹⁸ -Gblo 'kpale- -o -o yikan' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -si drɛɛ 'la 'bhe na mɛɛ ni, -woo 'niigwa- 'bhe 'yi waa -zadɔkleya 'ɛ 'pegee -o zru -glooɔya' 'ɛ ma.

¹⁹ -Yrala' laa dɔ -li -o ma -za 'yɔɔ- klɛ zi ta, -woo 'gbu ɔnaa yanbhooɔya maza mu 'ɛ 'kpen -gloɔn ni, 'bhɛɛ- waa sɔ -o 'gbu 'yikunle -za 'yɔɔ- 'tole-za 'yɔɔ- 'bhe klɛle ma, 'bhɛɛ- 'mu klɛle laa -o -yibhɔ'.

²⁰ 'Dun- 'ka mu, 'ka -za 'oo -za 'la -daanna Krisi ba za 'yi 'bhe 'laa -o 'bhe gbɛɛn-.

²¹ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ka Zesu a za -maa; 'bhɛɛ- -o 'ka -daanna wlan 'la -yoo -a -yi 'bhe 'le.

²² 'Ka 'taawogbɛya gwe 'ɛ ta, 'ka 'yaa- mɛɛ -yini' maza mu 'la klɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'yaa- 'ka siɛ, -ka 'ploo 'mu ma 'fenfenj.

²³ -Kaa 'to 'ke -Waanbhaa' Lii 'ɛ 'ka klɛ mɛɛ drɛɛ mu 'le 'ka 'kpeɛɛdangbɛya 'ɛ 'yi.

²⁴ 'Bhɛɛ- -ka dɔ 'taawogbɛya drɛɛ 'la -Waanbhaa' 'bhe ɔkla 'bhe ta, 'bhe 'taawogbɛya 'ɛ 'bhe -le -ɛdɔkleya 'pegee 'wenɔya- 'la da wlan ba 'mu 'le.

²⁵ 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ploo- bhla pele ma; 'bhɛɛ- 'ka 'kpen do do wlan pe 'bhe -vindo' mi ni, -amasroyi -kɔɔ' 'kpen -o mɛɛ do.

²⁶ 'Ke -za 'ke ɔlaa 'e ma, 'bhɛɛ- 'ke 'yee zrupliila, 'yaa 'tole- 'bhe -za 'lale- 'ɛ 'bɔ -za 'yɔɔ- 'yi; 'yaa- 'tole- 'kee yi 'bhe zruplii- 'ɛ 'le 'e 'kpee.

²⁷ 'Ka 'laa 'tole- 'ke -Setran' 'ka 'ɛkanyɛ -srɔɔwo', 'bhɛɛ- -e 'senɔgo- 'ka 'le.

²⁸ 'Ke 'ka ba mɛɛ 'la zan -yaa -faanwo' 'elwale, 'bhe zan 'ploo -faan 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -e dɔ 'egloole 'kee- yewo -a 'gbu ni, 'kee- sɔ -a 'gbu 'nii- maza -srɔɔwole'; 'kooko- 'senj 'laa -o mɛɛ 'la zan ni -e sɔ bhɔle- 'bhe ba.

²⁹ 'Ka 'laa 'tole- 'ke -jan 'yɔɔ- do 'kpɔ da 'ka 'lii; 'dun- -ka wlanya ma jan 'te -la wo. -Ka 'bhɛɛ- 'wlata- -janwo', 'kooko- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe ɔmaa 'ka 'lii, fangando 'bhe zan ta, 'bhɛɛ- 'bhe klɛ 'duma 'le 'bhe zan ni.

³⁰ 'Ka 'laa -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'ɛ talrwale. -Waanbhaa' 'bhe gbe blaɔn yɔɔn 'la 'kpalaa -kɔɔ' ma 'yele- 'bhe -tɔɔmasie 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- -kɔɔ' tagbawoza 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhe zrɔn yi kpataakpa 'ɛ ma.

³¹ 'Bhɛla- -zayile, yin ma 'tonkpale oo, zruplii- oo, yran oo, -gbekanle mɛɛ ta oo, 'bhe 'pegee -zwanwole, -ka 'ploo- 'mu 'kpen ma. 'Bhɛɛ- -ka 'ploo yienya 'tole- yienya 'bhe ma 'ka 'plenj-.

³² -Ka -za 'wlan klɛ 'eke- ni, -ka 'eke- -yrenkla', 'ke 'ka 'eke- mazato 'bhii- -Waanbhaa' -li 'ka mu ma ɔnɛ- 'la gbɛɛn- Krisi 'sroyi.

5

'Taawole -Waanbhaa' a 'ɛbhile 'ɛ ba

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka -o -Waanbhaa' -nɛ mu 'la -za sɔ -a ni 'egbenele bhe, -ka dɔ klen 'ke 'ka 'ka kpa -a ma 'kaa 'taawogbɛya 'ɛ 'yi.

² -Ka 'taawo 'soniya 'yi, 'bhii- -kɔɔ' -za -swa Krisi ni ɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -ya 'gbu 'naa- -kɔɔ' mu ma -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka 'la ɔswa 'bhe ni 'bhe 'le.

³ 'Ka -o 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'la le bhe, -yanbhooɔya za oo, 'trindɔ- maza oo 'bhe 'pegee -yɛbhɔ' maza, waa male dɔɔ -o 'bhe 'yansi za mu 'ɛ klɛ 'ka 'plenj-, -amasroyi, 'bhe -za mu 'ɛ klɛle 'ɛ 'bhe 'laa gaa -Waanbhaa' a mɛɛ mu ba.

4 'Bhẹ- 'ezin- 'wloso ma jan oo, -yraladɔ ma jan oo, 'bhẹ 'pegee 'truu- ma jan mu, 'mu 'la 'mu 'laa -o 'ke wopɛ 'le 'ka 'plen-, -ka 'ploo 'mu 'kpen ma. 'Dun- -Waanbhaa' 'pubɔ- ma jan mu -le da 'ka 'lii.

5 -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yanbhooɔya 'pegee 'trinɔɔ- maza, 'bhẹ- 'koo- 'glooɔya' kle, 'bhẹ zan 'ɛ 'ciɛn -su 'kedo- 'kpɔ 'laa -o Krisi 'pegee -Waanbhaa' a -bhleɲgbeya -wa 'ɛ ta. -Amasɔyi 'koo- 'glooɔya' 'ɛ 'bhẹ -o 'bhii- yo gbale gbɛɛn-.

6 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'ka 'yini- 'ke -a -lii bhla ma -jan mu 'ɛ 'le. Mɛɛ 'la zan mu mɛɛ mu -yini' bhla ma jan mu 'le -o -Waanbhaa' a yran 'ɛ wlen -o 'gbu ma 'bhẹ- gbɛɛn-. -Amasɔyi -woo 'ke -kala' mɛɛ mu 'le -Waanbhaa' ma.

7 'Bhẹ 'yi, 'ka 'pegee 'bhẹ mɛɛ -glɔɔn mu 'kaa- -za 'kedo- 'kpɔ laa klele 'eke- ta.

8 'Elwaleta, 'ka 'yaa- -gblo -la -yi; 'dun- -zɔn 'ka -o 'tebhile ba 'te 'ka 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. -Ayile -ka 'taawo 'elrele 'bhii- 'tebhile ba mɛɛ mu gbɛɛn-.

9 Mɛɛ 'la zan mu -o 'tebhile ba, 'bhẹ zan mu -za 'lrele- 'pegee -ledɔɔleya maza kle, 'bhẹ- -o 'taawo- wlan ma zi -la ta.

10 -Ka dɔ 'egblole, 'bhẹ- -za 'la 'bhẹ sɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' ni, 'ka sɔ 'bhẹ dɔle-.

11 Mɛɛ 'la zan mu -o -gblo 'yi, -o kleza mu 'ɛ waa mɛɛ maza -yanwo'; ka 'pegee 'woo mu a -za 'kedo- 'kpɔ laa klele 'eke- ta. 'Bhẹ- drɔɔn', -ka -o kleza -yoo' mu 'ɛ tapwe' kpataakpa.

12 Wlan 'ɛ ni, 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -o -za mu 'la kle gaanyi', waa sɔ 'mu 'gbu 'pele -yrala' 'ɛ 'koo.

13 -Amasɔyi 'ke -o 'yee- gaanyiza mu 'ɛ 'kpen tapwɛla 'tebhile ba, -yoo 'bhii- -woo 'joo -zeze 'gbu 'ɛ 'bhẹ- tapwe' zii' kpataakpa bhe.

14 'Bhẹ- 'ke -o pɛ 'la tapwɛla 'tebhile ba kpataakpa, 'bhẹ kle 'tebhile -la -le. 'Bhela- -zayi' -wa pe dɔɔ:

«'Bhi 'la 'bhi -o yide 'zi, bwe!

Bwe gbaa mu 'ɛ 'plen-;

'bhẹ- Krisi nu 'e takanle 'ke -yaa' 'tebhile 'ɛ 'le.»

15 'Bhẹ ya 'ɛ 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'kaa- 'taawogbeya 'ɛ ma. 'Ka 'laa 'taawole 'bhii- mɛɛ kloɔ mu, 'dun- -ka 'taawo 'bhii- -zadɔ' mu.

16 'Ke -Waanbhaa' 'waati 'oo 'waati 'la □naa 'ka ni, 'ka 'laa 'bhẹ 'siɛɛ-; -amasɔyi, -zɔn 'waati 'ɛ -yoo 'eyɔɔle.

17 'Bhela- -zayile, 'ka 'laa klele 'ke mɛɛ yikan' kle mu 'le, 'dun- -ka dɔ klen 'ke 'kela 'bhẹ -o 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' zru maza 'le 'ka 'bhẹ- dɔ.

18 'Ka 'laa 'ka 'taakpale -wɛɛn 'mile- zi, 'bhẹ- -e 'ka dɛ: 'ke bhẹ □kla, 'ka gbɛ laa sɔ 'ka 'gbu 'yikunle ta. 'Dun- -kaa 'to 'bhẹ- Lii 'Wen' 'ɛ -e 'ka zru 'ɛ pa.

19 -Ka 'fuudɔ- 'eke- ta 'ke 'sro -glɔɔn mu 'la 'kpen Lii 'Wen' 'mu na 'ka ni 'mu 'kpalele. -Ka 'srokpa 'ke 'ka Mɛɛzan 'tɔbhɔ' 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le.

20 'Waati 'oo 'waati, -ka -koo' Dɛ -Waanbhaa' 'pubɔ- -za 'kpen 'yi -kooa' Mɛɛzan Krisi 'tɔ 'ɛ 'yi.

21 -Ka 'ka ɲgblo 'kpala 'eke- -la 'kaa- -gasikpaleya ma Krisi 'lɛɛ.

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu plenɔa mu

22 'Ka mu le mu, -ka 'ka ɲgblo 'kpala 'ka □nɔɔ mu 'ɛ □la 'bhii- 'ka 'ka ɲgblo kpala' Mɛɛzan Krisi □la gɔɛ- 'la gbɛɛn-.

23 Le -nɔɔ 'ɛ 'bhẹ -le -a na ta -kunlii 'le 'bhii- Krisi -o 'ke Zesu 'yi mu -ledɔ' 'ɛ ta -kunlii 'le gɔɛ- 'la gbɛɛn-. 'Yee- Zesu 'yi mu -ledɔ' 'ɛ -woo 'bhii- Krisi 'fle 'ɛ gbɛɛn-, 'bhẹ- 'yele- -o -Bhee Mi 'le.

24 Zesu 'yi mu -ledo' 'e -woo ngblo kpala' Krisi □la gōnē- 'la gbēen-, 'ezin- le mu 'ε -o 'kpen do do -o ngblo 'kpala -o -nōō mu □la -za 'kpen 'yi 'bhēē- gbēen-.

25 'Dun- 'ka mu le -nōō mu 'ε, 'ka 'na mu 'ε -za 'sō 'ka ni 'bhii- Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -za □swa Krisi ni gōnē- 'la gbēen- 'bhēē- -ya 'gbu □naa ga ni 'sraka 'le 'mu -zayi'.

26 -E 'bhē □kla 'bhē gbēen- bhe, 'kooko- -e Zesu 'yi mu -ledo' 'ε kpa 'edanma -Waanbhaa' a pē 'le, 'kee- -yaan -o 'kpee 'ε 'fleelele 'waati 'la ba -yi 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'ε fanjan- 'le. *

27 -E 'bhē □kla 'ezin-, 'kooko- -e 'woo- Zesu 'yi mu -ledo' 'ε zrōn -a 'gbu 'yrē □la waa -Ireleya -gbēnē 'ε 'yi, 'bhē 'pegee 'kē -waa pē -yōō' do 'kpō 'pegee pē 'trindole do 'kpō ye -o ma. 'Dun- 'kē -o klē 'wēj, 'bhēē- waa 'joo 'yōō- 'kēdo- 'kpō ye -o zi.

28 'Bhē klēgbeya do 'ε 'yi, le -nōō mu 'ε -o na mu 'ε -za 'sō -o ni, 'bhii- -o 'gbu 'flē 'ε -za sō -o 'gbu ni gōnē- 'la gbēen-. 'Kē mēē 'la zan na -za sō -a 'gbu ni, -a 'gbu -za sō -a 'gbu ni 'ezin-.

29 Wlan 'ε ni, mēē 'kēdo- 'kpō 'laa -a 'gbu 'flē mafinyanwole -lido'; drōōn' mēē 'tōle- mēē, 'bhē 'bhē 'gbu 'flē 'ε kun 'elrele 'bhēē- -ya -lēbō', 'bhii- Krisi -yaa' pē mēē mu 'ε -gblakun' gōnē- 'la gbēen-.

30 -Amasrōyi, -kōō' 'kpen do do -o 'bhii Krisi 'flē dōpē mu 'ε gbēen-.

31 -A yōōndele -o -Waanbhaa' a 'Sēwē 'ε 'yi dōō: «'Gwlaan- nu gōlē -a dē 'pegee -a nēē -din, 'bhēē- 'yee- 'pegee -a na nu gele; -e nu blōlē- -a na 'ε ma, 'bhēē- -o mēē plē nu klēlē mēē do 'kpō 'le.»

32 'Bhē -jan 'la bhe, 'bhē 'yi -o 'egbēnēle; 'η 'yoo- -we 'zi 'kē Krisi 'pegee -yaa' mēē mu 'ε 'plēnza- 'ε 'bhēē- 'le.

33 -Za 'la □bwa 'bhē -le dōō 'ka 'kpen do do 'ka 'na -za 'sō 'bhē 'gbu ni 'bhii- -a -za sō -a 'gbu ni gōnē- 'la gbēen-. 'Bhēē- le 'ε, 'bhē 'bhē □nōō 'lēdō- -a ma 'ezin-.

6

-Nē mu 'pegee -o yapē mu plēnza

1 -Nē mu, Mēēzan Krisi -a zi' 'bhii- 'ka 'ka 'yapē- mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'klōsikun; -amasrōyi 'bhē -le lele -a -yrē 'yi.

2 -A yōōndele -o -Waanbhaa' a 'Sēwē 'ε 'yi dōō: «'E dē 'pegee 'e nēē -lēdō' -a ma,» 'bhē -le 'kē -Waanbhaa' a 'tōj 'ε □lwa mi 'gbu 'ε 'le -yaa' 'tōj vu 'ε ba. 'Bhēē- -ya -liiwli' □kpaa 'bhē 'tōj 'ε zi.

3 'Bhēē- -e 'bhē -liiwli' 'ε -klōsikun win □naa dōō: «'Kooko- 'e nu klēlē zrukpa' 'yi, 'bhēē- 'e mō 'ε 'yrē ma 'trē ta -gē.»

4 'Ka mu -nē dē mu, 'ka 'laa yran wlalē 'ka 'nē mu 'ε 'yi. 'Dun- -ka -o 'tro 'elrele 'kē 'ka -za 'yōō- go -o 'kōō, 'bhēē- -ka -o daan Mēēzan a pē zi 'ε 'le.

Yewonē mu 'pegee -o -kunlii mu plēnza

5 'Ka mu yewonē mu, -ka 'ka -kunlii mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'klōsikun bhaaplēnya 'ε ma, 'kē 'ka -gblaan' -o -lēē 'egbēnēle, 'ka zru -Irele' 'le 'bhii- 'ka Krisi 'gbu 'wojan- 'ε 'klōsikun gōnē- 'la gbēen-.

6 'Ka 'laa -o -klōsikunlē -o -yrē 'kōō, 'ka -za 'sō zayi' -o ni; 'dun- -ka -Waanbhaa' zru maza klē 'kē 'ka 'taawo- -o wojan ta 'ka zru 'ε 'kpen 'le, 'ka -o 'kē Krisi -a yewonē mu 'la 'lē bhe 'bhē -zayi'.

* 5:26 5.26 Elwale -sō Izraeli 'klēen 'ε 'yi, -o -yaa le drēē 'ε fē, 'bhēē- -wa baa -a dō yi 'ε 'le, 'bhēē- -o gē -a nalē -a -nōō ni, 'bhē -la -tōōmasie ma jan -le -gē.

7 -Ka yewo -o ni 'ka 'kpee 'lrele- 'le 'bhii- 'ke 'ka -o yewo 'zi Mæezan 'gbu -la ni; 'ka 'laa 'bhe klele 'bhii- 'kaa kle 'zi bhaaplen mu do -kplen -la ni.

8 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mæe 'tøle- mæe, lu mu 'pegee □klo mu, -o 'kpen do do nu -waa' -za wlan mu 'e ma -sra 'srøowole Mæezan 'koo.

9 'Bhæe- 'ka mu -kunlii mu 'ezin-, -ka 'kaa- yewone mu 'e 'kun 'elrele; 'ka 'laa 'pæenle- -o ta 'ke 'ka -gblaan kla -o -yi. 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'pegee 'woo- mu, 'ka 'kpen ta -kunlii' 'e 'bhe -o lafle' 'yi, 'bhæe- 'ka 'kpen -o do -a -yre 'yi.

-Waanbhaa' a mæe mu 'e -waa' gwledanpe mu

10 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le doo -ka fangando 'ka 'gbu ta 'ka 'pegee Mæezan Zesu a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'bhæe- -yaa' -glooy' 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srøyi.

11 -Waanbhaa' gwledanpe 'la 'kpen na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ka so dole- 'egloole -Setran' 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'e 'læe.

12 -Amasrøyi, -koo' 'laa -o gwledan 'zi bhaaplen mu ba. 'Dun- 'e pe 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee fanganzan mu 'la 'mu -o yewo 'zi 'ke -Setran' 'le 'tre ta -ge, 'bhæe- laanima lii -yoo' mu 'la 'yaale- -o -za 'yoo- klele 'kaama-, -koo' -o gwledan 'zi 'mu -la 'kpen ba.

13 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' gwle danpe mu 'la na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ke -Setran' 'wlenna- 'ka ma, 'ka so gwledanle -a ba yi -yoo' ta. 'Bhæe- 'ke 'ka □yaan 'bhe gwle 'e danlele, 'ka bo 'egloole.

14 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bhæe- 'kaa- magben: -Ka wlan 'e 'kun 'egloole 'bhii- 'ka 'sentru do 'ka 'saanla 'ka ta pe mu ta gøne- 'la gbæen-, -ka -lædoolaya kle 'bhii- -srwase' mu ta piibhe dunc- gbæen-.

15 -Jan 'Nræle- 'la yilabla na mæe ni, -ka 'bhe 'wole- 'e -vavade 'bhii- 'ka -sawla 'wlale 'ka gaan ma -vavade gøne- 'la gbæen-.

16 'Ka 'kpaleyà Krisi 'yi yikpen- ta 'bhe kle 'bhii- -srwase' mu 'koo piibhe -laa mu 'la -woo 'gbu -bæe mu 'e tagaan 'mu 'le 'mu gbæen-; 'kooko- 'ka so -Setran' a 'sabhe- -bhile mu 'e 'kpen 'liile 'bhe 'le.

17 -Waanbhaa' 'ka golawoa -za 'yi, 'bhe kle 'bhii- 'ka ngblo ma piibhe 'faa gbæen-; -ka 'bhe 'wla 'ka ngblo ma. Lii 'Wen' 'e -gokun' 'la □kpaà 'ka 'koo, -ka 'bhe 'si, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a -Jan 'e 'le.

18 -Ka 'ka 'seriwo 'waati 'e 'kpen ba Lii 'Wen' 'e 'sen' ta, -ka 'seri' 'e -gloon 'e 'kpen kle -Waanbhaa' ni, 'bhæe- -ka -sromabo -a ni gbe 'e 'kpen ma. 'Ka 'laa 'ka 'yre zi -gblaanle' 'bhe klele ma 'waati 'e 'kpen ba. -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' a mæe mu 'e 'kpen a -za ma.

19 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ezin-; 'kooko- -Waanbhaa' -Jan 'Nræle- 'e 'wo gbeya zron 'η ni. 'Bhæe- 'kooko- 'ke -gblaan 'laa kle 'η zru ba 'ke 'η 'yoo- -Jan 'Nræle- tagaanle 'e tapwe' zii' mæe mu ni.

20 Krisi 'mi □kla 'ke 'yee- -Jan 'Nræle- 'e 'wo mi 'le; 'η 'yoo- -zøn -kaso 'yi 'yela- wole 'e ma. -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ke 'naa gblaan 'ke 'η 'yoo- -a wole- mæe mu ni -a wogbeya 'e 'yi.

Polu -o -a -srawo' zii' Efezi Zesu 'yi mu 'e ma

21 -Koo' næene- Tisiki 'la -za so 'η ni; Mæezan a yewone 'lrele- -le 'kele-. 'Ye- lu -ge za mu 'e 'kpen 'yipele 'ka ni, 'kooko 'ka 'mi ba za 'pegee 'η 'yoo- -za yæe- 'la kle 'zi 'mu do.

22 'Mi -a winbo 'zi 'ka ta ye 'mi 'gbu 'yre ma, 'kooko- 'ka 'o ta jan mu ma, 'bhæe- -e fangando 'ka ta.

23 Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Mæezan Zesu Krisi yilabla 'pegee 'soniya, 'bhæe- 'kpaleyà na -koo' næene- mu 'e 'kpen ni.

²⁴-Kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Kɛsi -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛɛ-'ke -dan' 'laa -o -waa' 'sɔniya 'ɛ ma, bhaa -Waanbhaa' -li 'mu 'kpen ma!

**PŌLU 'LETRE 'LA ŪKPAĀ ZESU 'YI MU 'LA
'YAA- FILIPU 'MU NI
Pōlu 'letre 'la Ūkpaā Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi
mu 'ε ni 'bhe ŋgblō**

Filipu -wa 'ε 'yaa- Masedwani 'kleen 'ε 'yi -wa -gbene do -la -le. 'Bheε- Masedwani 'kleen 'ε 'bhe 'yaa- Greki mu a 'kleen 'ε 'fanggayi. Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo', 'mu -le -yaa Pōlu Zesu 'yi mu Ūlwa 'la Ūkla 'bhe 'kleen 'ε 'yi 'bheε- 'le (Kleza 16.11-40). Pōlu gelawoa Mēezan a ye 'ε 'wole- -wa 'bheεke mu 'ε ta, Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'mu -le bhōŋba -goli' Ūkpaā -a ni. 'Letre 'leε- 'yi, Pōlu -o 'pubwa- -wa glaan' mu 'la Ūkpaā -o neene- Epafroditi 'kōō 'bhe ma. 'Bhe glaan' mu 'kpa bhla 'ε ba, Pōlu -yaa -kaso 'yi, 'dun- -e 'bhe glaan' mu 'ε 'srōolawoa, 'mu 'a zrukpalaa.

-A -le Ūlwa mi 'ε 'yi (Filipu 1.1-26), Pōlu Filipu Zesu 'yi mu 'ε waa -za 'wlan 'ε 'yidwa-, 'bheε- -yoo 'pubwa- 'bhe ma. -E -yaa -kaso 'la 'yi, -e 'bhe -janwoa -o ni. 'O 'yee- 'letre 'leε- 'yipele -a -le do do 'ε ma:

Pōlu pe Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dōō -o 'kpale- kle do ma, 'bhe 'pegee -woo ŋgblō 'kpala -o -leε mu 'ε Ūla, 'bheε- -o -gasikpa 'eke- -leε (Filipu 1.27-2.18).

'Bhe blaān, Pōlu Timote 'pegee Epafroditi 'winbōza 'ε Filipu 'bhe ba janwoa- (Filipu 2.19-30).

-Ya Ūpia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dōō -o yri bo -o 'gbu -za 'le Zuufu mu a bhla mā 'toŋ mu 'ε daan 'mu ma (Filipu 3). -Amasrōyi, 'mu 'yaa- pe 'zi dōō Zesu 'yi mu 'la 'mu 'laa 'wlaε- 'kleen 'yi 'kaa -o 'mu 'wla 'kleen 'yi kpaŋma, 'koko- 'mu go -za 'yi, 'bheε- 'mu 'le dōole kle -Waanbhaa -yre 'yi.

Pōlu 'a Ūpia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dōō -wa blaanta gōōn -a 'taawogbeya 'ε 'yi, 'bhe 'yi -le -yaa dōō -woo 'gbu gbekpa' Zesu Krisi 'kōō (Filipu mu 4).

'Yee- 'letre 'leε- 'leyanyre 'ε 'yi, -e Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'liala-, 'bheε- -yoo 'pubwa 'ezin- -o glaan' mu 'la Ūkpaā -a ni 'mu ma.

Pōlu a 'pubōwli

¹ Mi Pōlu 'pegee Timote 'woo- Zesu Krisi a yewone mu 'le. 'O mōō -le 'letre 'leε- 'kpa zii' mēε 'la zan mu -o -Waanbhaa' a pe 'le Zesu Krisi 'srōyi Filipu -wa 'ε ta 'mu -la ni. 'Bheε- 'o 'yee- 'letre 'leε 'kpa zii' 'ezin- Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -o -leε mu 'ε 'pegee 'mu 'bhōŋba- mu 'ε 'mu -la ni.

² Bhāa -kōō' Dε -Waanbhaa' 'pegee Mēezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bheε- -o yilabla na 'ka ni.

Pōlu -a 'seriwo zii' Filipu Zesu 'yi mu -ledo' 'ε waa -za ma

³ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'ka -za -dwa 'ŋ 'kpee, 'ŋ -Waanbhaa' 'pubō- 'kaa- -za ma.

⁴ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'ŋ 'yoo 'ŋ 'seriwo zii' 'ka 'kpen a -za ma, 'ŋ 'bhe kle 'ŋ zrukpaale 'le.

⁵ -Amasrōyi 'ka Ūbhwa 'ŋ ba -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole 'le mēε mu ni, 'kee- san -a zisanle 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- -zōn ma.

⁶ 'Mi 'gbu 'kpale- -o -za 'leε- 'bheε- 'yi dōō -Waanbhaa' 'la 'yee- ye -Irele' 'ε zisaan- 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhe klegbeya 'ε gbēen- bhe, -e nu bhōle 'ka ba 'ke 'ka 'bhe ye 'ε wo 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma Zesu Krisi 'nu yi 'ε 'le.

⁷ 'Ke 'mi 'ŋ 'kpeelēdaan 'ka 'kpen -a -za ma 'bhe gbēen- bhe 'bhe lele. -Amasrōyi 'ka -za -o 'ŋ 'kōō 'egbōle 'tanji. 'Bheε- -Waanbhaa' 'duma 'la 'naa- 'mi ni, -kōō 'kpen 'bhe sasa -srōōwoa. 'Ke 'ŋ Ūkla -kaso 'yi -zōn oo,

'ke 'η -ja -klu ta Zesu a -jan 'ε 'λεε zaabo yre nɔɔ- oo, -a wlan pe yre nɔɔ-mɔkpen' yre ma oo, 'yee- ye do 'kpo 'ε -kɔɔ 'kpen 'a □woa 'eke- zi.

8 -Waanbhaa' -o 'η 'srε 'le, -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'kpen -za sɔ 'η ni 'ebebele 'bhii- 'ka -za sɔ Zesu Krisi ni gɔnε- 'la gbεεn-.

9 'N -za 'λεε- 'bhεε- 'yrewo- -Waanbhaa ma 'an 'seri mu 'ε 'yi 'ka ba zayi', 'an 'yrewo- -a ma dɔɔ 'kaa- 'sɔniya 'ε baan' kla -a ba, 'ke 'ka -zadoleya -srɔɔwo', 'bhεε- 'ka yikan' maza dɔ.

10 'Kooko- 'ke 'ka sɔ -za 'Irele- bagole -za 'yɔɔ- ma. 'Ke 'ka 'bhε □kla bhe, 'ka nu kleε mεε 'wen' mu 'le, 'bhεε- waa nu -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpo 'yεε- 'ka zi Krisi 'nu yi 'ε 'le.

11 'Bhεε- Zesu Krisi 'srɔyi, 'ka nu -ledɔɔleya maza mu -la kleε. 'Ke 'bhε □kla, 'ke mεε mu 'ε -o 'ka kleza -Irele' mu 'ε □ya, -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔε, 'bhεε- -wa magbaande.

Krisi -le bole -yre ma -si kplankplan 'gbu 'ε 'le

12 'N nεεnε- mu, 'mi -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'η -yren -gloɔn 'la □bhla bhe, 'bhε 'a □kla 'bhεε- mεε -bebe -Jan 'Nrale- 'ε baan' □maa.

13 'Wlan 'ε ni, -janmatii 'ε -yaa 'fa □la mu 'ε 'kpen 'pegee mεε -bhεeke' mu 'ε -wa 'yaango- 'bhii- 'η 'yoo- -kaso 'yi Krisi 'tɔ 'ε 'bhεε- ma.

14 -Woo 'η 'yelowoa -kaso 'yi bhe, 'η nεεnε- -bebe Zesu 'yi mu 'ε -woo 'kpa baanwoa- Mεεzan 'yi. 'Bhεε- -o ngblo -dwa -o -lii -Waanbhaa' -jan 'woyre- 'ε □nɔɔ, 'ke -gblaan 'laa kla -o -yi.

15-17 'Wlan 'ε ni, -a 'ke mu -o Krisi a -jan 'ε wo zii' mεε mu ni -o zru -Irele' 'le, -wa kle 'zi 'sɔniya -la -le -o zru mu 'ε 'yi. -Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'η □kpa 'η 'kpayre- 'λεε- □nɔɔ, 'kooko- 'η kle -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε ta wlan pe mi 'le. 'Dun- -a 'ke mu -o 'yee- Krisi a -za 'ε 'wo zii' -o 'kpee 'yɔɔ- 'pegee zranwolele -o zru ba. -Wa zi 'bhii- -o gwle bɔ 'mi ma, 'bhεε- 'ke mεε mu -o 'tɔbhɔ- 'ke 'bhε kan 'mi ta. 'Bhe klegbeya 'ε gbεεn- bhe, 'η 'yoo- -kaso 'la 'yi bhe, -woo 'an -yren 'ε baan' -la 'kla zii' 'a ba.

18 'Bhe 'laa -za 'ke kle. 'Ke -o 'kpeejan- mu □kla 'eyɔɔle oo, 'ke -o 'kpeejan- mu □kla 'elrele oo, -woo Krisi a -za 'ε 'wolawo zii' mεε mu 'ε ni gbε 'ε 'kpen ma bhe 'bhε -le 'mi zrukpa' zii'. 'Bhεε- 'η nu bole 'η zrukpaale 'le 'ezin-.

19 -Amasrɔyi 'an 'yaango- 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'η ma bhe, 'bhε 'pegee Zesu Krisi Lii 'la 'bhɔ zii' 'η ba bhe, 'woo- -za mu 'ε 'kpen nu kleε 'η 'bhεyre- 'le, 'bhεε- 'η 'pwεyre- 'le -kaso 'ε 'yi.

20 'Wlan 'ε ni, 'mi -o 'bhεε- magben 'zi 'η zru 'ε 'kpen 'le, 'bhεε- 'η 'yri -o 'bhεε- ta. -Za 'kedo- 'kpo 'laa nu kleε 'η ma 'ke -yrala' 'le. 'Bhεε- drɔɔn', -zɔn 'pegee 'waati 'ε 'kpen ba, 'η nu Krisi magbaande 'η zrubakpaale -gbεnε 'le 'η 'flε 'ε 'yi, 'ali- 'ke 'η -gaa oo, 'ke 'η □bwa 'η 'yre ma oo, 'bhε 'kpen -o 'η ma do.

21 -Amasrɔyi Krisi -le 'η bole 'η 'yre ma 'trε 'λεε- ta -ge 'bhε 'win 'le, 'bhεε- ga -o 'η ma 'ke -trɔn 'le.

22 'Dun- 'ke 'η sɔ bole 'η 'yre ma, 'bhεε- 'η ye 'ke wo 'ke 'bhε kle 'elrele mεε ma, 'bhε 'yi, 'η 'ke 'gbu 'la si -o plε 'ε ba 'naa 'bhε dɔ 'dε.

23 'N 'klina- 'tε 'η zru maza plε 'ε plen-: -A -lrɔ 'η ma 'bhii- 'η ga 'bhεε- 'η ge Krisi ba. 'N 'yoo- 'bhεε- zi 'gbu.

24 'Dun- 'ka mu -za 'yi, 'ke 'η □bwa -sɔ 'η 'yre ma 'trε 'λεε- ta -ge, 'bhε -o -za 'Irele- 'le 'ka mu ma.

25 'N 'gbu 'kpaale -o -a -yi, 'bhεε- 'an 'yaango- 'bhii- 'η nu bole 'drunyan 'λεε- 'yi -ge 'waati sa 'ka 'kpen -din 'ezin-. 'Kooko- 'ke 'η bhɔ 'ka ba, 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhε 'pegee 'ke 'ka zrukpaale kle 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi.

²⁶ 'Bhe 'yi, 'ke 'η 'niinaa 'ka ba ye, 'bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka nu 'ka -baale' 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi 'mi ba zayi'.

²⁷ 'Dun- 'kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le dɔɔ 'kaa 'taawogbeya 'ε -gaale' kle Krisi -a -Jan 'Nrale- 'ε ba. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ke 'η 'nwa 'pwele- 'ka ta oo, 'ke 'naa 'nule- oo, 'η nu -jan 'nrale- male 'ka ta dɔɔ 'ka bole -o 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhe- 'ka 'kpale- -o do ma, 'bhe 'pegee 'ka 'kpeejan- -o do. 'Bhe- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'an ma 'ka ta 'ezin- dɔɔ 'ka -o yewo 'zi 'eke- zi 'ka zru do 'le, 'kooko- mεε mu 'ε -o -Jan 'Nrale- 'ε ma 'bhe- -woo kpa Krisi 'yi.

²⁸ 'Kee- 'kla gɔn 'oo gɔn- 'la gbεen-, 'ka 'laa 'tole- 'ke -gblaan kla 'ka 'yi 'ka 'sɔɔnnii mu 'ε 'lεε. -O kleza mu 'ε 'mu a zɔn 'bhii- -woo -o ni zi 'ε 'bhe- ta, 'bhe- 'ka mu 'taawogbeya 'ε 'bhe 'a zɔn 'bhii- 'ka mu -gwa -za 'yi. 'Bhe -za mu 'ε 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

²⁹ -Amasɔyi -Waanbhaa' laa -lile' 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka 'ka kpa dɔɔn Krisi 'yi, 'dun- -e -lia 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka -yrenbhle' -a ni.

³⁰ 'Ka 'η 'ya gwle 'la dan yre nɔɔ- 'elwale -sɔ Krisi 'sɔɔnnii mu 'ε ba, 'mi 'pegee 'ka mu -o 'bhe- gwle do 'kpɔ 'ε dan 'zi 'eke- zi -zɔn; 'ali- 'η 'yoo- 'bhe- gwle 'ε dan 'zi -zɔn -li 'bhii- 'kaa- ma 'zi 'η 'lii gɔn- 'la gbεen- bhe.

2

Zesu Krisi 'a 'gbu mazinaa, 'bhe- -Waanbhaa' 'a magbaandia

¹ 'Kaa 'kpaledomaya 'ε Krisi 'yi 'bhe -o fangandɔ 'zi 'ka ta εε? -Yaa' 'sɔniya 'ε zruwla 'zi ka 'kpee εε? 'Ka 'pegee Lii 'Wen 'ε 'kpale- -o do ma εε? 'Ka -o 'eke- ma 'ewlanle εε? 'Bhe- 'ka 'eke- -yrenkla' εε?

² 'Bhe 'yi 'te, -ka 'an zrukpa 'ε 'lesɔ 'ke 'ka 'kpale kle do ma, 'ke 'ka -za sɔ 'eke- ni, 'ke 'ka zru kle do, 'bhe- 'ke 'ka 'kpeejan- kle do.

³ 'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klele 'ke zaabolele 'ke 'ka 'kanyre- glin 'eke- ta, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'ka 'gbu 'tɔbhoyre -glin bhaama -za 'kpen 'yi; 'dun- -ka 'ka 'gbu mazina. 'Bhe- -ka 'eke- ye 'bhii- 'ka gblaana -yiya' 'eke- ni.

⁴ 'Ka 'laa 'ka do -kplenne- 'nrayiza kleyre -glinle', -ka 'eke- 'nrayiza kleyre -la -glin 'ezin-.

⁵ 'Ka 'taawogbeya 'ε kle 'bhii- mεε mu 'la 'pegee Zesu Krisi 'kpale- do ma 'mu 'taawogbeya 'ε gbεen-.

⁶ 'Yee- 'la -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbeya -yaa do 'tanii, 'dun- -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbeya 'la 'yaa- do bhe, -a blɔole laa bole 'bhe dɔgbeya 'ε ma.

⁷ 'Dɔɔn- 'ya nii- -gwa 'bhe 'kpen 'yi, 'bhe- -ya 'gbu 'kla 'bhii- lu do gbεen-. -Ya 'gbu 'kla bhaaplen do 'le, 'bhe- -ya 'gbu 'kla 'bhii- bhaaplen dɔgbeya 'ε gbεen-.

⁸ -Ya 'gbu mazinaa, 'bhe- -e 'taawoa- -Waanbhaa' -weli' ta 'ke 'bhe ge 'tenle- -a gale ma. 'Ali- -e -dwa -a -la 'kee ga -yribεεle 'ε ta, ('bhe ga gbeya -gloɔn 'la 'yaa- 'ke -yraladɔ maza 'le bhe).

⁹ 'Bhela -zayile, -Waanbhaa' 'a 'yalaa- lafle' 'yi 'yaayre- -gbene 'ε 'bhe- 'nɔɔ. 'Bhe- 'bhe 'tɔ do -naa -a ni, 'bhe 'tɔ 'ε gblaana -yiya' 'tɔ 'kpen ni,

¹⁰ 'kooko- Zesu 'tɔ ma, -Waanbhaa' gbε klepe 'tole- -a gbε klepe, 'kee- 'kla lafle' 'yi oo, 'kee- 'kla 'tre ta -ge oo, 'bhe- 'kee- 'kla 'tre 'la oo, -o 'kpen -o 'kpɔ zen -a 'la, 'bhe- -wa gba.

¹¹ 'Ke mɔkpen' 'a pe kpataakpa -o -lii dɔɔ Zesu Krisi -o 'ke Mεεzan 'le, 'bhe- -wa De -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'drunyan 'lεε 'yi

12 'Bhe 'yi, 'η 'yienii mu, 'ka 'taawoa □ 'tanjii 'η 'weli- 'ε ta gōne- 'la gbēen- 'η 'yaa 'ka -din 'waati 'la ba, 'ali- 'naa -o 'ka -din 'waati 'la ba bhe, -ka 'taa baanwoa- 'η 'weli- 'ε ta. -Waanbhaa' 'ka golawoa -za 'yi, -ka dō klen 'ke 'ka 'bhe 'wlata- 'taawogbeya kle 'ke -Waanbhaa' -lεεgbiaan 'le 'ka 'yi, 'ke 'ka -gasikpa -a -lεε.

13 -Amasrōyi -Waanbhaa' -le bhō 'zi 'ka ba, 'kooko- -a zru maza klele 'so 'ka ni, 'bhεε- 'ka sō 'bhε klele-, 'ke 'bhε 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -za 'lrele- yεke- 'la 'lɛdulaa 'mu kle do.

14 'Ka 'laa -za 'kpen klele 'ka 'la ma janwole, 'pegee zaabolele.

15 'Kooko- mεε 'laa -za 'yōō do 'kpō ye 'ka zi, 'bhεε- 'ka kle 'wenj. 'Ke 'ka kle -Waanbhaa' a -ne mu 'la 'ke waa -sōj' do 'kpō ye 'mu zi 'mu 'le. 'Ka -o 'saanigε bhaaplεj mu 'la 'plεj- bhe, -o -lεbiile -o, 'bhεε- -woo 'eyōole. -Ka mu -bhile' kle 'woo- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε 'plεj- 'bhii- mlεklen- mu bhi gōne- 'la gbēen- lafle' 'yi.

16 -Jan 'Nrale- 'la bole -yre ma -si na mεε ni, -ka 'bhe 'wo -o ni. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'η ngblo ma 'wlenjwlenj nu wolε 'ka mu ba zayi' Krisi 'nu yi 'ε 'le. 'Bhe nu -a zrōnle 'bhii- 'η 'trεbhō 'la □bhla, 'bhe 'pegee 'η ye 'la □woa, 'mu 'laa bole bhaama za 'le.

17 'Kaa- 'kpaleya 'ε Krisi 'yi, 'bhε -o 'bhii- 'ka -o 'sraka -la go 'zi -Waanbhaa' ni. 'Dun- 'ali- 'ke -o 'mi □dia, 'mi 'an pε yien 'ε 'bhε -le nu klele -yi -dōō 'le 'bhε 'sraka 'ε ta. 'Kee- -kla 'bhe gbēen- bhe, 'η zrukpaale -o, 'bhεε- 'η 'yoo- 'ka 'kpen 'kpa zii' 'an pε zrukpaā' 'ε ba.

18 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ka mu, 'ka zrukpaale kle, 'bhεε- -ka 'mi 'kpa 'kaa pε zrukpaā' 'ε ba 'ezin-.

Timote 'pegee Epafroditi 'woye-

19 'Ke Mεεzan Zesu -dwa -la, -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'η Timote 'winbō- 'ka ta ye. 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, 'bhεε- 'kee- □nwa 'ka ta jan mu wolε 'η ni, 'bhe nu fangandōle 'η ta.

20 Mεε 'kedo- 'kpō 'laa -o 'η -din -ge 'ke 'mi 'pegee 'bhε zru kle do 'bhii- 'yee- Timote gbēen-. 'Ye- 'ka mu 'gbu yienkan 'egbenele.

21 Mεε mu 'ε 'kpen bole -o 'gbu 'nrayiza -la klele ma, 'dun- waa Zesu Krisi 'nrayiza kle.

22 'Dun- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Timote 'a -zrōnna 'bhii- -yoo 'ke yewone 'lrele- 'le. -Ya 'gbu □twa -Jan 'Nrale- 'ε 'wole ni, 'bhεε- 'mi 'pegee 'yee- 'bhe ye 'ε □woa 'eke- zi 'bhii- -ne do 'pegee -a dε.

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'mi 'an pε -za 'ε 'lεwlagbeya □ya yi 'la 'le, 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'η nu 'yee Timote winbōle 'ka ta ye.

24 'Bhεε- 'dun-, 'mi 'gbu 'kpale- -o Mεεzan 'yi 'bhii- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'mi 'gbu ge 'ka ba ye.

25 'Sani- 'bhe 'waati 'ε 'bhōle- plεj-, 'mi 'a □ya zi 'le 'ke 'mi 'η nεεne- Epafroditi winbō 'ka ba. 'Ye- 'η yewoyōōn 'pegee 'η 'bhōnba- mi 'le -Jan 'Nrale- 'ε ta gwledanlele. 'Nj maza -yaa pε mu 'la ma, 'ka 'yela- winbwa- 'bhεε- -e □nwa 'mu 'le 'η ni.

26 'Ka 'kpen 'lro -o -a dε 'zi 'egbenele, -amasrōyi 'kaa 'malawoa 'kaa- ga -yaa -a ma, bhe 'a zrubatedwa.

27 Wlan 'ε ni, ga -yaa -a ma, -a -lε □bwa sa 'kee- kle siele'. 'Dun- -e -bheelawoa, 'yee- do -kplenne' 'yren 'laa 'klale- -Waanbhaa' ma, 'mi -la -yren □klaa 'bhe ma 'ezin- 'bhe gbēen- bhe. 'Kooko- yaa kle 'η wleyisriwole keta plε 'le.

28 'Bhela- -yile, 'η 'yoo- 'η -gbaanwo' zii' 'bhεε- 'an 'winbō- 'ka ba. 'Kooko- 'ke 'kaa □ya 'ka zrukpalaa, 'bhεε- 'mi 'a pε wleyisriwole 'ε mazinaa 'te.

29 'Kee- □bhwa 'ka ba ye, -kaa 'kun 'te 'ka gbε ple 'pegee 'ka zrukpaale 'le, 'bhe 'pegee Meezan 'to 'ε -zayi'. -Ka 'bheε- mee -gloon mu 'ε 'ledo- a ma.

30 -Amasroyi, -a -le □bwa sa 'kee- ga Kriisi -a ye 'ε -za ma. 'Ka 'η glaani' □kpaapε mu 'la ba, 'ka mu 'gbu 'laa -yaa so nule- 'mu 'le 'η ni; -a nu bhla 'ε zi 'bheε pε mu 'ε 'le 'η ni, -a win -yaa zan bole -a -yi.

3

-Ledoolaya -zeze -Waanbhaa' -yre 'yi

1 'An -jan 'ε 'leyanyre -yoo 'kela 'le 'bhe -le doo 'η neεneε- mu, 'ka zrukpaale kle 'ka 'pegee Meezan a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Ke 'η □bwa 'η -jan do 'la 'η 'bhe □woa 'ka ni 'elwale gban 'bhe ta 'ezin-, 'bhe 'laa mi 'trebho-. 'Bhe kle 'ka mu 'gbu -la ma -tron le.

2 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele ye -yoo wo mu 'ε ma, -woo 'eyoolε 'bhii- -gbaan' mu. -Ka 'ka 'gbu 'kun 'ezin- 'elrele -o ma: 'Woo- 'kpee ma wlale 'kleen 'yi 'ε 'bhe -le mee kle -Waanbhaa' -ne kplankplan 'le.

3 Wlan 'ε ni, -koo' mu Zesu 'yi mu 'ε, -koo' mu 'gbu -le -Waanbhaa' -ne -zeze mu 'ε 'le. -Amasroyi -koo' -Waanbhaa' gba -a *Lii 'Wen 'ε -glooya' 'ε 'le. -Koo' -koo' 'gbu baa Zesu Kriisi -la -yi. 'Bheε- -koo' 'kpale laa bo bhaaplen mu a 'sinii ta za mu 'yi.

4 'Mi 'dun-, 'mi 'yaa- so 'η 'kpale bhaaplen mu a 'sinii ta -za mu 'ε 'yi doo -o so 'mi gole -za 'yi. -Dele so a pele doo 'bhe 'woo 'sinii ta za mu 'ε □kla 'ke 'bhe kan 'mi ta εε?

5 -O 'mi □wlaa 'kleen 'yi 'η 'ya le blaani -yrekpaap' 'srwaa- mi ma. 'N 'yoo- Izraeli mi -kpooso 'le 'kee- san 'η □ya yi 'ε ma, 'bheε- 'η da Benzame a -gbaa 'bheε- 'lii, 'bhe 'pegee 'η 'yoo- Ebre 'kpee yi 'le. Farizi mu 'la Zuufu mu 'si ta 'ton mu -za 'ε kun 'egloole, 'η 'yaa- 'dun- 'mu do 'le.

6 'Bhe 'waati 'ε ba, 'η 'yaa- Zuufu mu a 'ton mu 'ε -vavade 'kee- kan a -dan' ta. 'Bhela- -yile, 'η 'yaa- -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bheε- 'ke mee do Zuufu mu a 'ton mu 'ε 'klosikwan, 'bheε- -a -ledoolε kle -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ke -yoo 'mu 'le bi 'η so a pele- doo waa -soη' 'kedo- 'kpo 'yele- 'η ma 'mu 'yi.

7 'Dun- 'bhe -za mu 'la 'yaa- -nafan maza mu 'le 'mi ma, 'η 'mu ye 'saanige 'bhii- bhaama za mu Kriisi -zayi'.

8 'Bheε- 'ezin- 'gbu, 'mi 'drunyan ta za mu 'ε 'kpen ye 'bhii- bhaama za mu, 'η Meezan Zesu Kriisi dolawoa 'bhe -zayi'. Meezan Zesu Kriisi dole 'ε, 'bhe mabhaabho -za 'kpen ta. 'Bhela- -zayile 'mi 'η 'niigwa- 'woo- -za mu 'ε 'kpen 'yi, 'bheε- -woo 'η yre 'yi 'bhii- blinpe, 'kooko- 'η 'srɔwope kle 'ke Kriisi do -kplenne' 'le.

9 'Bheε- 'kooko- 'o 'pegee 'yee- 'kpale- kle do ma. 'N 'ledoolε 'laa kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'ton mu -klosikunle ma. 'Dun- 'mi 'η 'kpale- 'la -yoo Kriisi 'yi bhe, 'bhe -le 'η 'ledoola -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bheε- 'dun-, -ledoolaya 'la da -Waanbhaa' ba -o 'bhe 'srɔwo- 'kpaleyā -la ma.

10 'N 'yoo- -za do 'kpo 'la zi, 'bhe -le Kriisi dole 'le, 'bhe 'pegee 'ke -glooya' 'la 'bhe 'a -bwela ga le ba 'η 'bhe do 'ezin-. 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'mi yaa -yren 'ε 'ke 'bhle, 'bheε- -e kle 'η ni 'bhii- 'mi 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi.

11 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η 'yrikpale -o -a ta 'bhii- 'η nu bwele gale ba.

'Taawole -Waanbhaa' a zi 'ε ta 'ke 'ya 'leyan- a ma

12 Yaa klele 'ε 'pegee- 'η □tian 'an pε 'taawole 'ε 'leyanyre ma, 'bheε- 'η 'bhe ma -tron 'ε 'srɔwoa- gban. 'Bheε- yaa klele 'ezin- 'ε 'pegee 'η □kla gban 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η kle 'kela 'le 'bheε- 'le. 'Dun- mi -o do 'zi klen 'ke

'η ge 'an 'taawole 'ε zi, 'kooko- 'an ma -trɔn 'ε 'srɔɔwo-, -amasrɔyi Krisi 'mi makwan- gban -yaa' pε 'le.

13 'N nεεnε- mu, yaa klele 'e 'pegee 'mi ɔ'tian 'an pε 'taawole 'ε -dan' ma, 'bhεε- 'an ma -trɔn 'ε 'srɔɔwoa- gban. 'Dun- 'η 'yoo- -za 'lεε- 'bhεε- kle zi: 'Mi 'η 'niigo- 'η -zanta' pε mu 'ε 'yi, 'bhεε- 'mi 'η 'sεnε gbaan zii' 'η 'lεε pε mu 'ε 'srɔɔwole- zi.

14 'Bhε 'yi, 'η 'yoo- 'η 'yregbaan- 'zi 'an 'taawole 'ε -leyanyrε 'ε 'bhεε- ta, 'ke 'η ge -a -dan' ma, 'kooko- -Waanbhaa' 'η 'siila- -jara 'la ma Zesu Krisi 'srɔyi, 'η 'bhε 'srɔɔwo- lafle' 'ε 'yi.

15 'Bhε ya 'ε 'yi, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'la 'krɛn 'yrebakanle -o Zesu a pε zi 'ε ta bhε, 'bhε 'kpeeledangbeyā -glɔɔn 'ε 'bhε -le kle -kɔɔ' 'krɛn 'yi. 'Dun- 'ke 'ka 'kpeeledangbeyā 'ε yaa -o 'bhε gbεen bhε, -Waanbhaa' nu a klele 'bhεε- 'kaa 'yima- kplankplan.

16 'Kee- ɔ'kla gɔn 'oo gɔnε- 'la gbεen-, -kɔɔ' 'taawoa ɔ -Waanbhaa' a zi 'ε ta gɔnε- 'la gbεen- 'kee- nu 'tɛnlε- -zɔn ma, -kɔɔ' ge -kɔɔa' 'taa 'ε zi 'yee- klegbeyā do 'ε gbεen-.

17 'N nεεnε- mu, 'mi -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'ε ta gɔnε- 'la gbεen-, -ka 'taawo 'bhεε- gbεen- 'ezin-. 'O mɔɔ 'bhε 'taawogbeyā 'ε -zrɔnna 'ka ni. Mεε 'la zan mu -o 'taawo zii' 'bhii- 'bhε 'taawogbeyā 'ε gbεen-, -ka 'ka 'yɛkpa -waa' 'taawogbeyā 'ε zi, 'bhεε- 'kaa kle 'bhii- 'woo mu gbεen-.

18 -Amasrɔyi, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'wole- 'ka ni -gε, 'η 'bhε ɔ'woa gban 'ka ni 'elwale, 'bhεε- 'η 'yoo- bɔ 'zi -a ta 'ezin- 'ke wisile 'le dɔɔ mεε -bebe 'taawogbeyā 'ε 'bhε -o 'bhii- Krisi -gaa -yrigbεele 'ε ta win 'la ma waa 'bhε 'klosikun.

19 'Dun- 'bhε mεε mu 'ε 'leyanyrε -le 'ke -jranama 'tε 'ε 'bhεε- 'le. -Amasrɔyi -o yri bɔ -o bhle pele ta 'bhii- mεε yri bɔ -Waanbhaa' ta gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- 'kela 'bhε -o 'ke -yraladɔ maza' 'le, -woo baa 'bhεε- 'yi. -O 'trε ta za mu 'te -la yienkan.

20 'Dun- 'o mɔɔ a pε yaayrε 'ε 'bhε -o -Waanbhaa' ba lafle' 'yi. 'Woo- 'Bhεε Mi Mεεzan Zesu Krisi magben 'zi, 'kee- da 'bhε ɔ'noɔ ye, 'bhεε- -e nu -gε.

21 'Bhε 'yi 'tε, -e nu -kɔɔa' -yɛndε' ma 'fle mu 'ε mabɔɔle, 'bhεε -yoo kle 'fle drεε mu 'le 'bhii- -yaa' pε 'fle 'tɔbhɔle 'la yaa ga -titi 'bhε gbεen-, -yaa' -glɔɔya' 'la 'kee nu pε 'krɛn ηgblo 'kpaale- -a 'gbu ɔ'la 'bhε 'le 'bhεε- 'le.

4

1 'Bhε ya 'ε 'yi bhε, 'η nεεnε- mu, 'bhεε- 'η 'yienii mu, 'ka 'lrɔ -o 'η ma 'egbenele. 'Ka mu -le 'mi a pε zrukpaā' win 'ε 'le, 'bhεε- 'mi 'η baa 'ka mu -la -yi. -Ka dɔ klɛn, 'η 'yienii mu 'ke 'ka bɔ 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

Pɔlu a -danma' -liawli'

2 Evodi 'pegee Sentisi, 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'kpa do ma, 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

3 'Bhεε- 'ezin- 'bhi 'η yewoyɔɔn 'la zru -o do 'mi ni, 'mi -sromabɔ 'bhi ni dɔɔ bhɔ 'woo- le ple 'la bhε -o ba. -Amasrɔyi -woo 'sεnε 'gbu -gbaanna 'η zi -Jan 'Nrāle- 'ε zɛnlele, 'woo- mu 'pegee Klema, 'bhεε- 'an yewo 'yɔɔn -vin mu 'ε. -O 'tɔ mu 'ε yɔɔndeλε -o bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'sεwε 'yi.

4 'Ka zrukpaale kle 'tanji 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Mi -o bɔ 'zi 'yee- -jan do 'kpɔ 'ε ta dɔɔ: 'Ka zrukpaale kle!

5 -Kaa 'to 'ke mɔkrɛn' 'kaa- -yidɔɔya 'ε ye. Mεεzan nu bhla -o zan bhɔle.

6 'Ka 'laa 'ka 'ηgamiwole -za 'kedo- 'kpo 'yi. 'Duj- 'ke 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma, -ka 'bhe 'yrewo -Waanbhaa' ma 'seri 'yi, 'bheε- 'kaa 'pubo- 'bhe ta 'ezin-.

7 'Bheε- -Waanbhaa' a yilabla 'la kan bhaaplen mu so -za mu 'la yimale 'mu 'kpen ta, 'bhe nu 'ka zrubakpaale, 'bheε- 'bhe 'ka 'nii- zen 'ka ta 'ka 'pegee Zesu Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

8 'N nεene- mu, 'η zi jan 'la □bwa 'bhe -le ge: Wlan maza oo, -gasikpale oo, -ledole oo, -za bakanle oo, -za 'la so -Waanbhaa ni oo, -za 'irele- oo, 'bhe 'pegee mεε 'tobho maza, 'ka 'yri bo 'bhe -za -gloon mu 'leε- 'mu -la 'kpen ta.

9 'Ka -za 'la -daanna 'η ba, 'bheε- 'ka -za 'la 'srɔwoa- 'η 'koo, 'bhe 'pegee 'ka -za 'la □maa 'η ta, 'bheε- 'ka -za 'la klele -ya 'η 'koo, -ka 'bhe 'yi za mu kle. 'Bheε- -Waanbhaa' 'la yilabla na mεε ni, 'bhe nu klele 'ka ba.

Polu -o Filipu mu 'ε 'pubo- 'zi waa glaan' mu 'ε ma

10 'N zrukpaale -o 'egbenele 'mi 'pegee Mεezan a 'kpaledomaya 'ε 'yi; -amasroyi, 'kaa zrɔn gbε drεwoa- 'bhii- 'η -za -o 'ka 'kpee 'ezin-. 'Ka 'kpeeledanle -yaa -a ta 'bhii- 'ka -za 'wlan kle 'η ni. 'Duj- 'bhe 'senj -le 'laa -yaa 'ka ni.

11 Yaa klele 'bhii- 'η maza -o pe 'ke ma 'bheε- 'η 'yoo- 'bhe -jan 'ε 'wo zii'. Drɔon, 'ke pe 'oo pe 'la 'bhe -o 'η 'koo, 'kee- □kla 'ebebele oo, 'kee- □kla sanε- oo, 'mi daanle -o 'bhe 'le 'ke 'mi 'η zrukpaala pe yεke- 'la -yoo 'η 'koo 'bhe ma.

12 'N so bole- 'bhii- 'kooflenzan, 'bheε- 'η so bole bhii' pεzan 'ke pe -paa 'η ta. 'Waati 'ε 'kpen ba, 'bhe 'pegee yre 'kpen nɔo-, 'η daanle -o 'ke 'η zrukpaale 'le -za ma: 'Ke 'η kpe dole -kla oo, 'ke gbɔn -o 'η dε 'zi oo, 'ke 'η 'koo 'paa- oo, 'ke 'η 'kooflenj- -kla oo, 'η daanle -o 'η zrukpaalele -za 'kpen 'yi 'waati 'kpen ba.

13 'N so -za 'kpen klele-, Kriisi 'la fangando 'mi ta 'bhe 'sroyi.

14 'Bheε- 'duj-, 'η yrebate 'yaa- 'waati 'la ba, 'ka 'bhɔlawoa 'η ba, 'bhe -o 'ke -za 'irele- 'le.

15 'Ka mu Filipu mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -a 'san 'η -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- zisaan, 'bheε- 'ke 'η go Masedwani -wa 'ε ta, Zesu 'yi mu -le 'bheεke do 'kpo 'laa 'bhɔle- 'η ba -o 'koope- mu 'le, 'bhe 'pegee 'ke -o 'mi a ye 'ε ma -trɔn 'ε 'ke 'srɔwo-, 'ke yaa 'ε go 'ka mu a Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'bheε- do -kpen ba.

16 'Ka mu -le 'bhe □kla. 'Ali- 'η 'yaa- bhla 'la ba Tesaloniki 'ka 'η glaan' □kpa 'η maza -yaa pe mu 'la ba 'mu 'le, 'bheε- 'ka 'bhe □kla -gloon ple.

17 Yaa klele 'bhii- 'mi -o 'ka 'koope- mu -la -glin 'zi. 'Mi -o pe 'la 'bhe zi 'bhe -le doo 'ke 'ka 'ka kleza -irele' mu 'ε ma -trɔn 'srɔwo-, 'bheε- -o pa 'ka ta.

18 'Ka 'η glaan' kpa- pe mu 'la ba, 'η 'mu 'kpen 'srɔwoa-, 'bheε- drɔon', -o -paa 'η ta. 'Kee- 'san Epafroditi □nwa 'woo- pe mu 'ε 'le 'η ni, 'η 'koo 'pale- -o. -Woo 'bhii- 'sraka 'la -gblen nra 'bhii- -lasiklɔ gbεen-. 'Bhe 'sraka -gloon 'ε 'bhe -le so -Waanbhaa ni, 'bheε- -ya -lekun'.

19 'Mi 'kpale- -o 'mi a -Waanbhaa' 'yi, 'bhii- e nu 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma 'mu 'nale- 'ka ni, 'bheε- e 'mu pa 'ka ta Zesu Kriisi 'sroyi, -yaa' 'tobholeya -gbene 'ε ma.

20 -Koo' -koo De -Waanbhaa' 'ε 'tobho yikpensee ta! Amiina!

Polu -a -srawoyre

21 -Ka -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε 'kpen 'pubo- 'η ni -koo' 'pegee Zesu Kriisi a 'kpaledomaya 'ε ma. -Koo' nεene- Zesu 'yi mu 'la -woo' 'η -din -ge 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²² -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'la 'kpen -o -ge, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-; 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -o yewo 'zi -Bhlegbe -gbene Sezaa 'ε 'ε 'ε □la, 'mu 'ka 'pubwa- 'egbenele 'ezin-

²³ Bhaa Mεεzan Zesu Krisi a -lileya 'ε bo 'ka ta.

PŌLU 'LETRE 'LA □KPAĀ ZESU 'YI MU 'LA 'YAA- KOLŌSI -WA 'E TA 'MU NI PŌlu 'letre 'la □kpaā KolŌsi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ngblo

-O 'kleen 'la sii -zon Tuuki, KolŌsi -yaa 'bheε- 'yi -wa 'e do 'le. -O -yaa PŌlu 'bhegwlen- do 'la sii Epafraſi 'bhe -le 'yee- KolŌsi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □kpaā 'eke- ma, 'bheε- -yoo □kla Zesu 'yi mu -ledo' 'le. PŌlu 'gbu 'laa gele -lido' 'yee- KolŌsi -wa 'e ta. 'Duŋ- Epafraſi -le □nwa -a pele a ni doo bhla ma mεε daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedo 'zi. 'Bhela- -yile, PŌlu 'letre 'leε- □kpaā -o ni, 'kooko- -e fangando -o ta, 'bheε- -ya pe -o ni doo -o bloole bo mεε daangbeya -lrele' 'e 'bhe ma, 'bheε- waa gbaanle bhla ma mεε daangbeya 'e 'bhe zi. 'Letre 'leε- 'bhe de bhla 'e zi 'ke PŌlu -o -kaso 'yi. -E 'letre 'leε- 'pegee Efezi mu a 'letre, 'bheε- Filemo a pe 'e 'kpen □dia 'waati do ba.

'Letre 'leε- 'le □lwa mi 'e 'yi (KolŌsi 1.1-14) PŌlu 'pubo- □naa 'pe -Waanbhaa ni KolŌsi Zesu 'yi mu 'e ba zayi'.

'Bhe blaani, -yoo -daanna -za mu 'la 'le Zesu Kriſi ba zayi', 'bhe 'pegee Zesu -za mu 'la □kla -o ni, -e 'mu 'kpen -dwa -o 'kpee (KolŌsi 1.15-2.3). Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bheε- 'yele- pe 'kpen □kla. -E galawoa -yrigbeele 'e ta 'bhe -le -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' □kpaā do ma.

PŌlu pe doo -Jan 'Nrāle- a pe mεε daangbeya 'e gole -o bhla ma mεε daan mu 'e 'mu a pe 'e ma. -Amasroyi, Zuufu mu a mεε daangbeya 'e 'pegee Greki mu a mεε daangbeya 'e lafle' 'yi -mleke' mu 'ba zayi' 'pegee 'kleen 'yi 'wlaza-, 'bheε- Zuufu mu a 'feti -klosikunza, 'bhe 'pegee 'ton' 'bheεke mu 'bheε- -o 'soon mu, 'woo- bhla ma mεε daan mu 'e -o 'mu 'kpen 'yizaala 'eke- ba (KolŌsi 2.4-23).

PŌlu Zesu 'yi mu 'e 'taawogbeya -lrele' 'e -zadwa -o 'kpee, -amasroyi -woo mεε do -o 'pegee Zesu Kriſi a 'kpaledomaya 'e 'yi (KolŌsi 3.1-4.6).

'Letre 'leε- 'leyanyre 'e □nnoo (KolŌsi 4.7-18), PŌlu -o 'pubwa-, 'bheε- -e 'sewego do □dia -o ni -a 'gbu gbe ma.

PŌlu -o KolŌsi mu 'e 'pubo- 'zi

¹ 'Mi PŌlu 'la 'ŋ 'yoo- 'ke Zesu Kriſi a winbowo mi 'le -Waanbhaa' zru maza ma, 'mi 'pegee 'ŋ neene- Zesu 'yi mi Timote -le 'letre 'leε- 'kpa zii',

² 'ka mu 'o neene- mu 'e ni, 'ka mu 'la 'ke -Waanbhaa' 'ka □kpaā 'edanma -yaa' mεε mu 'le, 'bheε- 'ke 'ka bloole- -o Kriſi a -za 'e ma KolŌsi wa 'e ta. Bhaa -koo' De -Waanbhaa' -yaa' 'duma 'pegee -yaa' yilabla 'e 'na 'ka ni.

PŌlu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'seri kle 'zi

³ Yi 'oo yi, 'ke 'woo- 'o 'seriwo zii' 'kaa- -za ma, 'o Mεezan Zesu Kriſi De -Waanbhaa' 'pubo-.

⁴ -Amasroyi 'wa □maa doo 'ka 'kpale -o Zesu Kriſi 'yi 'egloole, 'bheε- -Waanbhaa' a mεε mu 'e 'kpen -za so 'ka ni.

⁵ 'Kaa- 'kpaleya 'e 'pegee 'kaa- 'soniya 'e kli gbaanle -o 'ka 'yrikpale -o -Waanbhaa' pe mu 'la □twa 'ka 'leε lafle' 'yi 'mu -la ta. -A 'san 'ka wlan ma -Jan 'Nrāle- 'e □lwa ma, 'ka 'yrikpale bole -o 'bheε- pe mu 'e ta.

⁶ -O 'yee -Jan 'Nrāle- do 'kpo 'la 'wo zii' 'ka ba ye, 'bheε- la do -kpen 'wole- 'e zen 'zi 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □nnoo 'ezin-. 'Bhela- 'a 'to zii' 'bheε- mεε mu -o -za 'lrele- mu kle 'zi, 'bhii- -ya -kla 'ka mu ba gone- 'la gbeen- -a 'san

'ke 'ka -Waanbhaa' a -lileya 'ε □lwa 'ε ma, 'bhεε- 'kaa □ya 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le bhe.

⁷ 'Waa- yewoyoon Epafrasi 'la -za so 'o ni 'egbenele, 'bhe -le 'ka -daanna 'bhe -za mu 'ε 'le; 'bhe -la bloole -o Krisi a ye 'ε ma 'ka ba ye.

⁸ Lii 'Wen 'ε -Waanbhaa' a 'soniya 'la □kpa 'ka 'kpee, 'yele- □nwa 'bhe 'pele- 'o ni.

KRISI 'KPAALE- -O PE 'KPEN 'WIINJ-

⁹ 'Bhela- -zayile, -a 'san 'o 'ka ta jan 'ε ma, 'kee- kpa -yrekpaa' ma oo, 'kee kpa -bi zi ma oo, 'waa ploo 'o 'seriwole ma 'kaa- -za ma 'ezin-. 'Woo 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka so -a zru maza 'ε dole-; 'bhεε- 'kee- so -zadoleya 'ε 'kpen 'pegee yikan' 'nale 'ka ni -a Lii 'Wen 'ε 'le.

¹⁰ 'Ke 'bhe □kla, 'ka 'taawogbeya 'ε so Mεεzan Zesu 'ledole -a ma, 'bhεε- 'ka so -a zru maza klele- yikpen- ta. 'Bhεε- 'ka nu 'sole- -za 'wlan 'kpen -gloon klele-, 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dole 'ε baan' kla -a ba.

¹¹ 'Woo 'seriwo 'ezin- -a ni doo -e -yaa' 'tobholeya ma -glooya' 'ε 'bhe zen 'ka ta, 'bhεε- -e 'fuudo- 'ka ta, 'kooko- 'ka so -yren 'ε 'kpen -gloon 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

¹² -Ka -koo' Dε -Waanbhaa' 'pubo- 'ka zrukpaale 'le, -amasroyi, -ya □kla 'bhεε- 'ka do -o -e 'cien 'la □twa -yaa' mεε 'wen mu 'la -woo 'taawo zii' -yaa' 'tebhile 'ε ba 'bhe ba.

¹³ 'Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -koo' -gwa -Setran' 'la -yoo -gblo ti -gbene 'ε 'yi 'bhe -a -glooya' 'ε 'yi, 'bhεε -e -nwa -koo' 'le -a Gbe 'la -za so -a ni 'egbenele 'bhe a -bhlengbeya -wa 'ε ta.

¹⁴ 'A Gbe Zesu gale 'ε 'bhela- 'sroyi 'bhεε- -Waanbhaa' -koo' tagbawoa, 'bhe 'pegee -e -kooa' -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma □yaan.

Zesu Krisi -o -Waanbhaa' bhooma 'le

¹⁵ Zesu Krisi -le -Waanbhaa' 'la waa ye 'bhe bhooma kpataakpa 'ε 'le. 'Ye- -yaa 'tre ta pe 'kpen klele -leε.

¹⁶ -Amasroyi -Waanbhaa' pe 'kpen □kla 'yela- gbε zi: lafle' 'yi pe mu oo, 'tre ta pe mu oo, -yre pe mu 'la ye oo, 'bhεε- waa so pe mu 'la 'yele oo, -bhlengbe 'kleen mu oo, -o -yi -bhlengbe mu oo, mεε gbilaan mu oo, -Waanbhaa' pe 'kpen □kla Zesu Krisi -la gbε zi, 'bhεε- -yoo 'kpen □kla 'yela- ni.

¹⁷ -E -yaa -a -yre ma 'drunyan ta pe 'kpen 'leε, 'bhεε- -a fanjan- 'ε 'bhe -le 'drunyan ta pe mu 'ε 'kpen to -o dulayre mu 'ε □noo.

¹⁸ 'Yee- Krisi -le -a 'gbu 'fle 'ε ngblo 'le; 'bhεε- -a 'fle 'ε 'bhe -le Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'klankeba 'ε 'le. 'Ye- -za 'kpen zisanyre 'le; 'bhεε- 'yela- □lwa -bwela gale ba, 'kooko- -a 'kpaale kle pe 'kpen 'wiinj-.

¹⁹ -Amasroyi -e -swa -Waanbhaa' 'gbu ni 'ke -wa dogbeya 'ε 'kpen ye 'yee- Krisi -la -yi.

²⁰ Zesu 'sroyi, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'kee- 'yee- 'pegee 'drunyan ta pe mu 'ε 'kpen kpa do ma: 'e pe laanima pe mu oo, 'e pe 'tre ta pe mu oo, -o 'kpen. Zesu yien 'la 'kalaa -yrigbeεle 'ε ta, 'bhe -la -zayi' 'bhεε- 'yee- -Waanbhaa' yilaba □waa 'yee 'gbu 'pegee bhaaplen mu plen-.

²¹ 'Ka mu, 'ka plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -so, 'bhεε- 'ka 'yaa- -a -soonnii' mu 'le 'ka kleza -yoo' mu 'ε 'pegee 'ka 'kpeejan- -yoo' mu 'ε ma.

²² 'Dun- -zon, -Waanbhaa' 'ka mu 'pegee 'yee- 'gbu □kpa do ma Zesu gale ma 'bhe a bhaaplen 'fle 'ε 'yi. -E 'bhe □kla, 'kooko- -e so 'ka dulale' 'yee- 'gbu -Waanbhaa' 'yre □la 'ke 'ka kle 'wen, 'bhεε 'ke waa -la yre ye 'ka ta -za 'kedo- 'kpo' 'yi, 'bhe 'pegee 'ke waa -sonj' 'bhe do ye 'ka ma.

²³ 'Dun- 'ka kli gbaanle bo 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi; 'ka 'yrikpale -o pe 'la ta, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhe 'sroowa- -Jan 'Nrale- 'ε 'yi, 'ka 'laa 'tole- 'ke

pe 'kedo- 'kpo 'a kle 'bhεε- 'ka ploo 'bhe -yrikpagbeya 'ε ma -titi. 'Ka 'yee- Jan 'Nrale- 'la □maa, -o 'yela- wo 'zi 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □noo mεε mu 'ε ni; 'bhεε- -Waanbhaa' 'mi Pōlu □kla -yaa' yewone 'le 'yee- Jan 'Nrale- 'ε 'yela- wole 'kaama.

Pōlu -o -Waanbhaa' a yewo 'zi Zesu 'yi mu 'ε ni

²⁴ N nεεε- mu, 'mi -o -yrenlabhle zii' -zōn 'ka mu ni, 'bhe 'mi zrukpalaa. -Amasroyi, 'η -yren mu 'la 'bhle zii' -ge 'η 'fle 'yi, 'bhe mu -o Kriisi -yren mu 'la □bhla 'mu -lepa' pe 'le. 'Mi -o 'bhe -yren mu 'ε 'bhle zii' Zesu Kriisi 'fle 'ε 'bhεε- ni; 'bhe 'fle 'ε 'bhe -le Zesu 'yi mu -leđo' 'ε 'le.

²⁵ -Waanbhaa' 'mi □kla Zesu 'yi mu -leđo' 'ε -waa' yewone 'le 'ka mu ni, 'ke 'η 'yee- 'jan 'ε wo 'ka ni 'ke 'an 'leyan a ma.

²⁶ 'Bhe -jan 'ε 'bhe -la tagaanle □bwa bhaaplen mu 'kpen 'leε, 'kee- 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle. 'Dun- -zōn, -e 'bhe -zōnna -yaa' pe mεε 'wenj mu 'ε ni.

²⁷ -Trōn -gbεε 'la -yoo 'bhe gaanyiza 'ε 'yi 'drunyan 'yi 'si mu 'ε 'kpen ni, 'bhεε- 'kee- lele bhe, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhe do. 'Bhe gaanyiza 'ε 'bhe -le -ge: Kriisi -o 'ka zru mu 'ε 'yi, 'bhεε- -ya kle 'ke 'ka 'yrikpale bo -a ta 'bhii- 'ka nu kleε -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'ε 'yi.

²⁸ 'Bhe 'yi bhe, 'o mōo -janwo' zii' 'yee- Kriisi -la ba zayi' mεε mu 'ε ni, 'ke 'o zruwla mεε 'tole- mεε 'bhe 'kpee, 'bhεε- 'ke 'woo- daan -Waanbhaa' a -zadōleya 'ε 'kpen 'le. 'Kooko- 'ke 'o mεε 'tole- mεε 'bhe zrōn -Waanbhaa' ni -a -lepalele Kriisi 'sroyi.

²⁹ 'Bhela- -zayi', 'η 'yoo- do 'zi 'egloole 'ke 'η yewo Kriisi a fangan- ma -glooya' 'la -yoo 'η 'yi 'bhe 'le.

2

Kriisi -o 'ke -zadōleya 'ε kli 'le

¹ N nεεε- mu, wlan 'ε ni, 'η 'yoo- do 'zi 'egloole 'ka mu ni gōε- 'la gbεεn-, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'bhe do. N 'yoo- do 'zi 'egloole 'ka mu 'pegee Laodise mu 'ε, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen 'laa 'η 'yele- -lido' 'mu -laa' -za ma.

² N 'yoo- 'bhe kle 'zi, 'kooko- -woo zru do 'egloole, 'ke -o 'kpale- kle do ma 'soniya 'ε 'yi; 'bhεε- 'ke -o 'pale- kle 'ke 'yikanle 'le. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -o nu -Waanbhaa' a gaanyiza 'ε dole, 'bhe gaanyiza 'ε 'bhe -le 'ke Kriisi 'le.

³ -Waanbhaa' a -zadōleya 'ε 'yi pe -lirele' mu 'ε 'kpen 'pegee -yaa' -zayaangole 'ε 'yi pe -lirele' mu 'ε 'kpen magaanle -o 'yee- Kriisi -la -yi.

⁴ N 'yoo- 'bhe 'pe zii' 'ka ni bhe, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'ka 'yini- -a -le ma -nra jan mu 'ε 'le.

⁵ -Ali- 'ke 'η 'plengole -o 'ka ma 'η 'fle 'ε 'yi, 'η 'yoo- 'ka -din 'η 'nii- 'ε 'yi. 'An 'malawoa doo 'ka -o 'taawo zii' 'elrele, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o Kriisi 'yi 'egloole, 'bhe 'η zrukpalaa.

Pōlu a -liawli' Kriisi zi 'taa 'ε ba zayi'

⁶ 'Bhe -ya 'ε 'yi bhe, 'ka Zesu Kriisi □sia 'kaa Mεεzan 'le gōε- 'la gbεεn-, -ka 'taawo -a zi 'elrele.

⁷ 'Ka kli gbaanle bo -a ta 'bhii- -yri 'sεεε mu 'ε 'tre kun -a -la gōε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -ka 'ka 'si 'ε do 'yela- ta. -Ka bo 'egloole 'tanjii 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhii- -o 'ka -daanna doo 'kaa kle gōε- 'la gbεεn- bhe; 'bhe 'pegee -ka -Waanbhaa' 'pubo- 'ka nii- 'ε 'kpen 'le -e -za mu 'la □kla 'ka ni 'mu ma.

⁸ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'ka 'yini bhaaplen mu a bhaama -zadōle mu 'ε 'le; 'bhe bhaama -zadōle mu 'ε kli gbaanle -o bhaaplen mu a 'si ta za mu -la ta, 'bhe 'pegee -waa'

'kpeeledangbeya mu 'e 'drunyan 'yi -za mu ma. 'Dun- 'bhe 'kpeeledangbeya mu 'e gole -o Krisi a pe -zadoleya 'e ma.

⁹ -Amasroyi, -Waanbhaa' dɔgbeya 'e 'kpen -o Krisi a bhaaplen 'fle 'e 'yi.

¹⁰ 'Bhe- 'ka pe 'kpen 'sroowa- 'ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. 'Yela- 'kpaale -o -kunlii mu 'e 'kpen 'pegee 'sen 'tole- 'sen 'mu 'kpen 'wiinj-.

¹¹ 'Ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, -o 'ka [w]laa 'kleen 'yi 'yee- Krisi 'yi. Yaa pe 'kleen 'e 'yi wlale 'e bhaaplen laa 'bhe klele -a gbe -le. 'Dun- yaa' pe 'kleen 'yi 'wlale- 'e 'bhe -le 'ka -gwa 'ka 'joo gwe mu 'e 'pegee 'kaa- za 'yoo- mu 'e 'yi.

¹² -O 'ka 'wiinjelawoa -yi ba, -e [k]la 'bhii- 'ka -gaa, 'bhe- -o 'ka 'pegee Krisi [b]ian 'eke- 'yi; 'bhe- 'ka 'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba. -Amasroyi 'ka 'ka [k]paa -Waanbhaa' a -glooya' la 'bhe Krisi -bwela ba 'bhe- 'yi.

¹³ 'Elwaleta, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa -Waanbhaa' -yre 'yi 'kaa- za 'yoo- mu 'e -zayi', 'bhe 'pegee 'kaa- 'kleen 'yi wlalekleya 'e -zayi'. 'Dun- -zon, -Waanbhaa' bole -yre ma -si 'na gbe dreewoa- 'ka ni 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'bhe- -e -kooa' -za 'yoo- mu 'e 'kpen -sroma -yaan -koo' ni.

¹⁴ -Koo' kleza -yoo' mu 'la 'kpen yɔndele -yaa, 'bhe- 'bhe 'sewe 'kpaale -yaa -koo' 'kaama- -koo' 'tonj mu 'la 'yisiela 'mu -zayi'; Krisi 'bhe 'sewe 'yoo- 'e 'kpen 'liila-; -amasroyi -e -koo' ma 'kiti 'kwe [s]ia a ga -yrigbeele 'e ta.

¹⁵ Krisi gaza 'e -yrigbeele 'e ta, 'bhe 'sroyi, -Waanbhaa' -glooya' -gwa -Setran' a 'senzan- mu 'e 'pegee -yaa' -kunlii mu 'e 'koo. 'Bhe klegbeya 'e gbɛɛn- bhe, -ya -zronna mokpen' ni kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi 'senywa [b] 'bhe mu 'le.

¹⁶ 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'ka 'laa 'tole- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpo -janwo' 'ka ma: 'ka 'le pele oo, 'ka mi pe oo, 'feti yi -klosikunza mu oo, 'bhe 'pegee mle dree 'pwe yi 'feti 'bhe- 'ka 'yitre yi -za mu -zayi'.

¹⁷ 'Bhe -za mu 'e 'yaa- -za mu 'la 'yaa- zan nule 'mu -la -toomasie 'le; 'dun- Krisi -le wlan kpataakpa 'gbu 'e 'le.

¹⁸ 'Ka 'laa 'tole- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpo 'a kle 'bhe- -e 'ka go 'ka 'taawo zi -Irele' 'e ta 'bhe ta, 'ke -ya kle 'bhii- -ya 'gbu mazina 'zi, 'bhe- -e -mleke' mu kle -yaa' -waanbhaa' 'le 'kee- 'mu gba. 'Bhe mɛɛ -gloon mu 'e, -o waa -yre zi yele mu -la -za kun 'egloole; 'bhe- -waa' bhaaplenya 'kpeeledangbeya 'e ma, -woo 'gbu magbaande.

¹⁹ 'Bhe mɛɛ -gloon mu 'e -o bloole laa bo Krisi 'la 'bhe -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'e ngblo 'le 'bhe ma. 'Bhe- 'dun-, -koo' mu -o 'bhii- -a 'fle dɔpe mu -la -le, 'bhe- -koo' bloole -o -a ma 'egloole 'bhii- -koo' -fasa mu 'e bloole -o bhele' mu 'e ma gɔne- 'la gbɛɛn-. 'Bhe- klegbeya 'e 'yi, -a 'fle gbaande 'bhii- -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e gbaande gɔne- 'la gbɛɛn-.

'TAAWOLE KRISI 'PEGEE MEE A 'KPALEDOMAYA 'E 'YI

Mɛɛ 'pegee Krisi gale 'eke- 'yi, 'bhe- -o -bwele' 'eke- 'yi gale ba.

²⁰ 'Ka mu 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi, 'bhe- -e 'ka -gwa 'drunyan ta lii -yoo' mu 'e waa -glooya' 'e [l]a. 'Bhe- -mele [k]la 'bhe- 'ka -o 'taawo zii' 'bhii- 'drunyan 'lee- 'yi mɛɛ mu 'e gbɛɛn- ɛɛ? -Mele [k]la 'kaa- 'to zii' 'bhe- -o 'bhe 'tonj -gloon mu 'e do 'ka 'wiinj- ɛɛ, 'ke -wa pe 'ka ni doo 'ka -o -klosikun kpanma?

²¹ -O pe 'ka ni 'ka 'laa 'tonj mu 'la 'yisiela 'mu -le -ge: «'Ka 'laa pe 'lee- 'bhe 'silɛ-. 'Ka 'laa pe 'lee- 'bhe danle 'ka nre ma». 'Bhe- «'ka 'laa 'kunle- pe 'lee- 'bhe ma.»

²² 'Bhe pe mu 'e -woo 'ke bhle pe mu -la -le bhaama. 'Ke -woo [bhla, 'ke -o -yaan. Bhaaplen] 'si ta 'tonj mu 'pegee bhaaplen] daangbeyaya mu -le 'woo-'tonj mu 'e -le.

²³ Wlan 'e ni, 'ke 'o 'woo- -za mu 'e -glinna, -o kle mee -yre 'yi 'bhii -zad'o maza mu. -Amasroyi -woo 'gbu zru 'yi gba gbeyaya -la kle, -o 'gbu mazinalele, 'bhe 'pegee 'ke -o -yrenkpa' -o 'gbu 'fle 'e ta -za -gloon 'e 'kpen klelele. 'Bhe- -duj-, 'woo- 'tonj mu 'e waa so -o -yikunle -o 'fle 'e zru maza mu klele ma.

3

¹ 'Ka 'pegee Krisi -bwela gale ba 'eke- 'yi. 'Bhe 'yi 'te, pe mu 'la -woo -Waanbhaa' ba laanima, -ka 'bhe mu -la ziglin-; Krisi 'yaale- -o 'bhe yre 'e 'bhe- [nwo, -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'e [nwo.

² -Waanbhaa' -si dree 'la [twa 'ka ni laanima, 'ka 'yri bo 'bhe -la ta, 'bhe- 'ka 'laa bole 'ka 'kpeeledanle ma 'tre ta pe mu ma.

³ -Amasroyi, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- ka -gaa. 'Bhe- 'ka 'si dree 'e pegee Krisi magaanle -o -Waanbhaa' ba laanima.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'kaa- bole -yre ma -si -zeze 'e 'bhe -le Krisi 'le; 'kee- [nwa yi 'la 'le, 'ka mu 'pegee 'yee- nu 'pwele- -yaa' 'tobholeyaya 'e 'yi.

-Si gwe 'pegee -si dree

⁵ -Ka 'ploo- 'kaa 'tre ta 'joo gwe mu 'e 'kpen ma; 'bhe 'joo gwe mu 'e 'ke mu -le -ge: -yanbhooaya oo, mee 'kpee 'triindo- maza oo, -za 'yoo- kle -lro oo, zru maza -yoo' mu oo, 'bhe 'pegee 'drunyan ta pe mu 'flen, -amasroyi 'drunyan ta pe mu 'flen 'e 'bhe -o 'ezin- 'bhii- yogbale.

⁶ 'Duj- mee 'la zan mu laa 'taawo -Waanbhaa' a -jan 'e ta, 'ke -o 'bhe -za 'yoo- -gloon mu 'e kle, -yaa' 'kiti 'e nu 'tenle- 'bhe zan mu ma.

⁷ 'Elwale -so, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yaa- 'mu -za 'yoo- -gloon mu 'e 'mu -la kle.

⁸ 'Duj- -zon, -ka 'ploo- 'bhe -za mu 'lee- 'kpen ma: yran oo, yin ma 'tonya-oo, 'kpee 'yooya- oo, 'bhe- mee 'tosie maza mu. 'Ka 'laa 'tole- 'ke -zwanwo' 'pegee 'wloso ma jan 'kedo- 'kpo da 'ka 'lii.

⁹ 'Ka 'laa bhla pele 'eke- ni, -amasroyi 'ka 'plooda- 'ka 'joo 'yoo- gwe mu 'e 'pegee 'ka -yaa -za gwe mu 'la kle 'mu ma.

¹⁰ 'Bhe- 'ka 'joo dree -la [sia. 'Bhe- 'joo dree 'e baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'kooko- 'ka so -Waanbhaa' dole-, 'bhe- 'ka kleza mu 'e kle 'bhii- 'yee- 'gbu 'la 'ka [kla -a kleza mu 'e gbéen-.

¹¹ 'Bhela- -zayile, 'kee [kla Zuufu kle 'le oo, 'kee [kla Zuufu mi 'le oo, 'ke -woo 'e [wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa 'e 'wlae- 'kleen 'yi oo, 'kee 'yoo- -zadokle 'le oo, 'kee 'yoo- -bon 'yi mi 'le oo, 'kee [kla lu 'le oo, 'kee [kla [klo 'le, 'bhe 'laa -za 'ke kle -li. 'Duj- Krisi -la -za -o 'egloole 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta. 'Bhe- 'yele- -koo' 'kpen zru 'e 'yi.

Zesu 'yi mu 'e -woo 'ke bhope 'le 'eke- ba

¹² -Waanbhaa' 'ka malakwan bhe, 'bhe- -e 'ka [kla -yaa' pe mee 'wenj mu 'le edanja, 'bhe 'pegee 'ka -za [swa -a ni, 'ka 'yrenkla 'eke- ma, 'ke 'ka kle 'ewlanle 'eke- ma, -ka 'ka mazina 'eke- -lee, 'ka 'yi kle 'edoole 'eke- ma, 'bhe- -ka 'ka zrubakpala 'eke- zi.

¹³ -Ka bho 'eke- ba; 'bhe- -ka 'eke- mazato. 'Ke 'ka do 'a -siala 'bhe -vindo' mi ba, -ka 'eke- mazato, 'bhii- Meezan Zesu 'ka mu mazatwa gone- 'la gbéen-.

¹⁴ 'Bhe- 'kela kpa 'bhe -za mu 'e 'kpen 'wiinj-, 'bhe -le doo 'ka -za 'so 'eke- ni, 'soniya 'e 'bhe -le nu 'ka 'kpale- do ma, 'bhe- -a 'leso-.

15 Bhaa Krisi a yilabla 'e kle 'ka zru ba. -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhεε- yilabla 'e 'kaama-, 'kooko- 'ka kpa do ma, 'bhεε- 'ka kle mεε do. -Ka -Waanbhaa' 'pubo- 'tanjii 'bhe ma.

16 -Kaa 'to 'ke Krisi a -jan 'ε bo 'ka zru 'ε 'yi, 'bhεε- -e 'ka zru 'ε pa 'keekan -a -danj' ta. -Ka yakla- bo 'eke- gaan -la, 'ke 'ka 'eke- lia -zadolele. -Ka -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro mu 'pegee -a 'pubo- 'sro mu 'kpa -a ni 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

17 'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la klele-, 'kee- □kla -janwole 'le oo, 'kee- □kla 'ka kleza 'le oo, -kaa 'kpen kle Mεεzan Zesu 'to 'ε 'yi, 'ke 'ka -koo' De -Waanbhaa' 'pubo-.

Zesu 'yi mu bogbeya 'eke- 'yi

18 'Ka mu le mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka □noo mu 'ε □la. 'Bhe klegbeya -gloon 'ε, 'bhe -le so Mεεzan -Waanbhaa' ni.

19 'Ka mu 'gwlaan- mu, 'ka 'na mu -za 'so 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka yin ma 'tonkpale -o ma.

20 'Ka mu -ne mu, -ka 'ka 'yape- mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpen 'yi. 'Bhe -le so Mεεzan -Waanbhaa' ni.

21 'Ka mu -ne de mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'ne mu 'ε 'yi, 'kooko- -o -gblazi' laa nu gale -o ma.

22 'Ka mu lu mu, -ka 'kaa- 'tre ta -ge -kunlii mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpen 'yi. 'Ka 'laa 'bhe klele -o -yre 'koo, 'ka 'laa -o zrubho yre -glinle' 'ka ma 'kaa- -za klele mu 'ε 'yi. 'Duŋ- -kaa kle 'ka zru wlan 'le, 'ke 'ka gbilaan Mεεzan -Waanbhaa' -leε.

23 'Ke 'ka -o ye 'oo ye 'la 'wo zii', -kaa wo 'ka zru 'ε 'kpen 'le; 'bhii- 'ka -o -a kle 'zi Mεεzan Zesu -la ni; 'bhεε- 'ka 'laa- kle 'zi bhaaplenj mu do -kplen ni.

24 -Amasroyi 'ka 'gbu 'a 'yaango doo Mεεzan -Waanbhaa' 'ka 'cien 'la □twa 'ka 'leε, 'ka nu 'bhe 'sroowole 'bhii- 'ka 'woye- 'ε ma -sra 'le. 'Ka -o yewo 'zi Mεεzan 'la ni 'bhe -le Krisi 'le.

25 'Duŋ- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'taawoa□ 'eyoole, 'bhe zan nu 'bhe ma -sra 'sroowole. -Waanbhaa' laa bhaaplenj mu go 'eke- ma.

4

1 'Ka mu -kunlii mu, -ka 'kaa- yewone mu 'ε 'kun 'elrele 'ke 'kaa kle -ledooleya ma, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o bagole. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'gbu -kunlii -gbene 'ε 'bhe -o laanima.

Polu a -danjma' -liawli'

2 -Ka bo 'ka 'seriwole ma 'tanjii, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le -a klele ma, 'ke 'ka -Waanbhaa' 'pubo- 'bhe ta.

3 'Bhεε- 'ezin-, -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waa- -za ma, 'kooko- -e 'bhe bhla -lirele' na 'o ni 'bhεε- 'o so -Jan 'Nrале- 'ε 'wole, 'bhe 'pegee 'ke 'o so Krisi a gaanyiza 'ε 'pele mεε mu ni. 'Nj 'yoo- -zon -kaso 'yi 'bhεla- ma.

4 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'ŋ so 'yee- gaanyiza 'ε 'wole- mōkpen' ni kpataakpa, 'bhεε- -wa -yima' 'elrele, 'bhii- -ya □pia 'ŋ ni 'an kle gone- 'la gbena-.

5 -Ka kle -zadō' mu 'le 'kaa- 'taawogbeya 'ε 'yi mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'plenj-. 'Ka so -za yeke- 'la klele-, 'waati 'tole- 'waati, -ka 'bhεε- kle.

6 'Ke 'ka -o -jan 'oo -jan 'la 'wole mεε mu ni, -kaa 'to -e kle -jan 'nrале- 'le; 'bhεε- -e kle -o -lre jan 'le. 'Kooko- 'ke -o 'ka 'lrokpa- -za 'oo -za -la ma, 'ka so 'bhe zikpale -o 'kpen ni do do.

Polu -o -a -srawo' zii' Kolosi Zesu 'yi mu 'e ma

7 -Koo' nɛɛnɛ- Tisiki nu 'mi ta -jan mu 'ɛ 'kpen 'wole 'ka ni; -a -za so 'o ni 'egbenele, 'bhɛɛ- -a zru -o do Mɛɛzan Zesu ni, 'bhɛɛ- 'o 'pegee 'yele- 'bhe a ye 'ɛ 'wo zii' 'eke- zi.

8 'Mi 'gbu 'a 'lawlenna -a ma 'ke 'an 'winbo- 'ka ta ye, 'o ta janwo zayi' 'ka ni, 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke 'kaa [ɲa, fanɲan- baan' nu do 'ka ta.

9 'N 'yoo- -koo' nɛɛnɛ- Onezimu 'kpa zii' 'yee- Tisiki ba, 'bhɛɛ- 'ɲ -wo winbo 'ka ba ye. Onezimu zru -o do 'o ni, 'bhɛɛ- -a -za so 'o ni 'egbenele, 'bhe 'pegee 'ka 'gbu a mɛɛ -le 'kele-. -Za 'oo -za 'la [kla -gɛ, -o nu 'bhe 'kpen 'yipele 'ka ni ye.

10 Arisitaki [la 'o 'pegee 'bhe -o -kaso 'yi -gɛ, 'bhe 'ka 'pubwa-; 'duɲ- Banabasi a yewoyoon Maki 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'O 'ka 'kpeeɛkaan 'elwale gban -so 'yee- Maki 'la ba zayi' doo 'kee- -nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele.

11 -O -yaa mɛɛ 'la zan sii Zesu Zutusi, 'bhe 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'Woo- mɛɛ yaga 'la bhe, 'wola- 'pegee 'mi -o yewo 'eke- zi -Waanbhaa' a -bhlenɲbeya -jan 'ɛ 'wolele mɛɛ mu 'ɛ ni. 'Wole- 'ke Zuufu mu 'la [wlaa Zesu 'yi -gɛ 'mu 'le. -O fanɲan- -dwa 'mi ta 'egbenele.

12 'Bhɛɛ- 'ezin-, -koo' nɛɛnɛ- Epafrasi 'ka 'pubwa-. 'Bhe -o 'ezin- 'ka 'gbu a mɛɛ mu 'ɛ do 'le. 'Bhɛɛ- -yoo 'ke Zesu Krii a yewone 'Irele- do 'le. -A nii- 'wlale- -o -a 'seriwole 'yi 'kaa- -za ma 'tanɲii, 'kooko- 'kaa- 'kpaleyɛ 'ɛ baan' kla -a ba, 'bhɛɛ- 'ka do 'egloole, 'ke 'ka 'yriwlale kle -Waanbhaa' zru maza 'ɛ 'kpen klele ma.

13 Wlan 'ɛ ni, 'ka mu Kolosi mu 'pegee Laodise Zesu 'yi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Yerapolisi Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen, 'ka -za -o Epafrasi 'koo 'egloole; 'mi 'gbu -o 'bhe 'srɛ 'le.

14 -Koo' 'yiɛnii -drɔɔdrɔɔ' mi Luki 'pegee Demasi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

15 -Koo' nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la -woo Laodise -wa 'ɛ ta, -ka 'mu 'pubo- 'o ni. 'Bhɛɛ- Nifa 'pegee Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la kla 'eke- ba -yaa' 'fɛ 'ɛ [la, -ka 'mu 'pubo- 'o ni 'ezin-.

16 'Ke 'ka [yaan 'yee- 'lɛtrɛ 'lɛɛ- tapelele 'waati 'la ba, -kaa na Laodise Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu 'a tape 'ezin-. 'Duɲ- 'lɛtrɛ 'kela [kaan Laodise, 'ke 'bhe [wlaa 'ka ba ye, 'ka mu 'bhe tape 'ezin-.

17 -Kaa pe Arisipi ni doo Mɛɛzan Krii 'a 'siila- ye 'la 'kaama-, -e 'bhe -gblakun' 'kee- 'bhe wo 'elrele.

18 'Mi Polu 'gbu -le 'sɛwɛyoon 'lɛɛ- dɛ 'zi 'ɲ 'gbu 'koo doo: «'Mi Polu 'ka 'pubwa-» 'Mi -o -kaso 'la 'yi -gɛ, 'mi -za 'laa gole 'ka 'kpee. Bhaa -Waanbhaa' 'ka -doobo'!

**POLU 'LETRE □LWA 'LA □KPAA ZESU 'YI MU
'LA 'YAA- TESALONIKI -WA 'E TA 'MU NI
Pōlu 'letre □lwa 'la □kpaā Tesaloniki -wa 'e
ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ngblo**

Tesaloniki -o 'ke Masedwani 'kleen 'e 'yi -wa -gbene mu 'e do 'le. -O -yaa mēe 'la zan sii Siliven, 'bhē- 'ke -wa 'tōkpaā- Silasi 'bhe 'pegee Timote -le □bhwa Pōlu ba Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'klalele 'eke- ba. Pōlu 'laa 'mole- -a nōō-, -amasrōyi Zuufu mu 'e 'bhe 'saawoa- -a 'kōō (Kleza 17). -E gole Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'kee- gele- Akayi 'kleen 'e 'bhe 'yi. 'Dun-, -e gole Masedwani 'te, 'kee- Timote 'winbōle Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'kooko- 'ke 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, -e sō 'bhe 'yaangole 'mu ta -yren 'e 'kōō.

Timote dale 'mu taglinle, 'bhē- -e 'mu ta jan -nrāle' mu 'e 'klale- 'yee- Pōlu 'kōō, -a zrukpaagbeya -yōō 'e 'kōō, 'kee- 'letre 'lē- dele- -o ni. 'Letre 'lē- 'yi, -Waanbhāa' -za 'brēe mu 'la □kla -a ni, -e -Waanbhāa' 'pubwa- 'mu ma 'elwale 'pe. 'Bhē- -e Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e -liaala dōō -o bo -o 'kpale ma Zesu 'yi, 'bhē- 'ke -waa' 'kpaleyā 'e baan' kla 'bhe ba.

Pōlu yewoa- 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'plen- gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe -dwa -o 'kpee. -A zrukpaale -o, -amasrōyi, 'ali- mēe mu 'e -yren mu 'la □kpaā -o ta, -o blōole □bwa -o 'kpale ma Krisi 'yi, 'bhē- -o ye -lro -yaa Pōlu (1 Tesaloniki 1-3).

A -le yizie mi 'e 'yi (1 Tesaloniki 4.1-12), Pōlu □bwa 'ezin- -o 'taawogbeya -lrele' -jan 'e 'bhe ta, 'bhe 'pegee -o 'plenngoza -yanbhōōyā klele ma, 'bhē- 'ke -o -za sō 'eke- ni.

-A -leyanyre 'e □nōō (1 Tesaloniki 4.3-5.11), Pōlu □bwa Zesu 'nu gbe gaan ple mi 'e ta, 'bhe 'pegee gbaa mu bwele gale ba 'e 'bhe -za 'e ta. Pōlu 'yee- 'letre 'lē- □yaan -o -liawli' mu 'pegee 'pubōwli, 'bhē- -o 'dumawole mu -la -le.

Pōlu 'pegee -yaa' yewoyōōn mu 'e -woo Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'pubō- 'zi

¹ 'Mi Pōlu 'pegee Silasi 'bhē- Timote, 'o mōō 'gbu -le 'letre 'lē- □dia 'ka mu Zesu 'yi mu -ledo' 'la 'ka -o Tesaloniki -wa 'e ta 'ka mu ni. 'Ka -o -kōō' Dē -Waanbhāa' 'pegee Mēezan Zesu Krisi a pē 'le. Bhāa -Waanbhāa' -li 'ka ma, 'bhē- -e -yaa' yilabla 'e na 'ka ni.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpagbeya 'e □swa Pōlu ni.

² 'O -Waanbhāa' 'pubō- 'tanjii 'ka 'kpen ba zayi', 'bhē- 'woo- 'seriwo 'tanjii 'kaa- -za ma.

³ 'Wlan 'e ni, 'ka 'ka □kpaā Krisi 'yi gōne- 'la gbēen-, 'bhē- 'ka 'bhe 'yizakla; 'ka yewoa- -a ni gōne- 'la gbēen- 'soniya 'le 'ka 'yi, 'bhe 'pegee 'ka 'yrikpale 'la -yoo 'egloole Mēezan Zesu Krisi ta; 'bhe -za mu 'e dō 'o 'kpee 'waati 'e 'kpen ba 'ke 'woo- 'seriwo zii' -kōō' Dē -Waanbhāa' ni.

⁴ 'O nēēnē- mu, 'wa 'yaango- 'bhii- 'ka -za □swa -Waanbhāa' ni, 'bhē- -e 'ka makwan- yaa pē 'le.

⁵ 'O -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'ka ni; 'waa 'bhe klele 'o 'liijan- bhaama 'te 'wolele 'ka ni, 'dun- 'wa □kla 'ke -Waanbhāa' a -gloōyā 'pegee *Lii 'Wen 'e 'mu -la -le. 'Bhē- 'o 'kpale- yaa -a -yi 'bhii- wlan -le 'kele-. 'O 'taawoa□ 'ka 'plen- gōne- 'la gbēen- 'ka 'gbu 'bhe 'yaango- 'bhii- 'bhe 'yaa- 'ka 'gbu 'nrayiza 'le.

⁶ 'Ka mu 'gbu 'taawoa ['bhii- 'o mɔɔ 'gbu 'pegee Mɛɛzan Krisi 'taawogbeya 'ε gbɛɛn-. 'Ali- 'ka 'yaa- 'trɛbhɔ -bebe 'la 'yi, 'ka -dwa -Waanbhaa' a -jan 'ε [la 'ka zrukpaale 'la da Lii 'Wɛŋ a -gloɔya' 'ε ba 'bhɛɛ- 'le.

⁷ 'Bhɛ klɛgbeya 'ε 'yi, Masedwani 'klɛɛn 'ε 'pegee Akayi 'klɛɛn 'ε 'yi Zesu 'yi mu 'ε, 'mu 'kpen nu 'taawole 'kaa- pe 'taawogbeya 'ε 'bhɛɛ- zi.

⁸ Wlan 'ε ni, Mɛɛzan a -Jan 'ε dalawoa 'ka mu ba, -ε [zian Masedwani 'pegee Akayi 'klɛɛn mu 'ε 'yi; 'duŋ- yaa bole 'mu do -kplɛn ta; 'ka 'kpagbeya 'ε -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ -jan 'ε [zian yrɛkpen- [nɔɔ 'ezin-, -asiikɔɔ 'o maza laa -yaa -li 'bhɛ -jan 'ε 'wole- ma mɛɛ mu 'ε ni, -amasroyi -wa -maa gban.

⁹ 'Ka 'o 'cieya- [kla 'elrele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, mɔkpen' -o 'bhɛ 'pe zii'. 'Bhɛɛ- -wa pe zii' 'ezin- 'kaa 'ka 'ploola- 'kaa yo mu 'ε gbale ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma, 'ke -yee' 'ewlanle, 'ka 'ka zru -niinaa' 'bhɛ ba, 'bhɛɛ- 'ka 'bhɛ gba.

¹⁰ 'Bhɛɛ- 'ka -o -a Gbe Zesu 'la -e 'bhɛ -bwela gale ba, 'bhɛ 'magbɛn- 'zi 'ke 'bhɛ da laanima. 'Bhɛ Zesu 'ε, 'bhɛ -le -kɔɔ' go -Waanbhaa' a 'kiti 'ε 'yi.

POLU 'PEGEE TESALONIKI ZESU 'YI MU 'E 'PLENZA-

2

Polu yelawoa Tesaloniki -wa 'ε ta

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'o gelawoa 'ka ba, yaa klɛlɛ 'ke bhaama za 'le.

² 'Kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- mɛɛ mu 'o -zwanwoa, 'bhɛɛ- -o -yrɛnkpa a 'o ta 'elwale 'pe Filipu -wa 'ε ta. 'Duŋ- -Waanbhaa' fangandwa 'o ta, 'bhɛɛ- 'o [nwa -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ε 'wole- 'ka mu ni Tesaloniki 'tɛ, 'ali- 'ke mɛɛ mu 'ε waa -yaa dɔle- -a [la 'ke 'o 'bhɛ wo bhe.

³ Wlan 'ε ni, 'waa -o 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'ε 'wo zii' bhla ma, 'bhɛ 'pegee 'o 'kpee 'yɔɔ- 'le. 'Bhɛɛ- 'waa -o mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'yiniyrɛ -glin 'zi.

⁴ Drɔɔn' -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'o -janwo' -janwo' gbeya 'la 'yi, 'woo- 'bhɛɛ- klɛ 'zi. -Amasroyi, -a 'gbu 'a [ya 'bhii- -a -gaale' 'o ba 'kee- -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ε gbɛkpa 'o mɔɔ 'kɔɔ. 'Waa -o -janwo' zii', 'kooko- 'o sɔ mɛɛ mu ni, 'duŋ- 'woo- -a zi 'bhii- 'o sɔ -Waanbhaa' 'la mɛɛ zrubaglin 'bhɛɛ- ni.

⁵ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'waa 'ka 'yini ma -janwole 'ka ni; 'bhɛɛ- 'waa 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'ε wole 'ka ni 'waa -goli' 'fɛnyɔ- 'ε ma, -Waanbhaa' 'gbu -o 'o 'srɛ 'le.

⁶ 'Waa 'o 'gbu 'tɔbhɔyrɛ -glinlɛ' -lido' mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kɔɔ: 'kee- 'kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ -bhɛɛke' mu ta oo, 'waa 'bhɛ klɛlɛ -lido'.

⁷ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'woo- Krisi a winɔwo mu 'la 'le bhe, 'o 'yaa- sɔ 'waa- mɛɛ gbalaanya 'ε gbɛnkpaale 'ka ta 'bhii- 'kwe. 'Duŋ- 'waa 'bhɛ klɛlɛ, drɔɔn' 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'o 'yaa- 'ka 'kun zii' 'o 'yidɔɔ- 'le 'bhii- 'ke -nɛ nɛ do -o -yɔn 'na zii' 'a 'nɛ 'ε ni -e 'bhɛ -gbɛlakun' gɔnɛ 'la gbɛɛn-.

⁸ 'Bhɛ ya 'ε 'yi, 'ka -za 'sɔ gbɛ -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'o ni, 'waa -yaa zi 'bhii- 'o bo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'tɛ 'ε 'bhɛ 'wole- ma 'ka ni; 'duŋ- 'o 'yaa- zi 'bhii- 'woo' 'gbu 'si 'ε 'na 'ka ni 'ka -za 'sɔ gbɛ -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'o ni.

⁹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'o yewoa ['egloole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ 'pegee 'o 'trɛbhwa ['ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛ -o 'ka 'kpee: -bi zi oo, -yrɛkpa a' oo, 'o yewoa ['egloole 'o gbɛ ma, 'kooko- 'woo 'gbu maza gope -srɔɔwo', 'bhɛɛ- 'waa klɛ 'ka ta 'kwe 'le, 'o 'yaa- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'ε 'wo zii' 'ka ni bhla 'la ba.

¹⁰ 'Ka mu 'gbu -o 'o 'srɛ 'le, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -o 'o 'srɛ 'le 'ezin-. 'Ka mu 'la 'ka 'ka [kpaa Krisi 'yi bhe, 'o 'taawoa ['ka 'plɛŋ- 'o 'kpee 'fleele- 'le, 'bhɛ 'pegee 'o 'lɛdɔɔle -yaa, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ 'yɛlɛ- 'o zi.

11 'Kaa 'yaango- 'ezin- dɔɔ 'o 'ka 'kpen do do -gblakwan 'elrele 'bhii- nɛ de -a 'gbu 'nɛ mu -gblakun' 'elrele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

12 'O zruwlaa □ 'ka 'kpee, 'bhɛɛ- 'o □bwa -a pele ma 'ka ni dɔɔ -ka 'taawo 'elrele 'ke 'bhɛ sɔ -Waanbhaa' ni. 'Yee- -Waanbhaa' -le 'ka 'siila-, 'kooko- 'ka dɔ kle -yaa' -bhleŋgbeya 'pegee -yaa' 'tɔbholeyaa' 'ɛ 'mu ba.

13 'O -Waanbhaa' 'pubo- 'tanjii -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma 'ezin-. 'O 'yee- -Waanbhaa' a -jan 'la □woa 'ka ni, 'ka -dwa -a □la. 'Ka 'laa 'yɛlɛ- 'bhii bhaapɛŋ mu wojan gbɛɛn-; 'duŋ- 'kaa □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'le. 'Bhɛɛ- 'duŋ- yoo 'ke 'bhɛɛ- 'le kpataakpa. 'Bhɛɛ- yoo yewo 'zi 'ka mu 'la 'ka 'ka □kpa -a -yi 'ka zru mu 'ɛ 'yi.

14 Wlan 'ɛ ni, 'ŋ nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'la -woo 'ke Zesu Krisi 'yi a pɛ 'le Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'ka mu 'mu a 'taawogbeya 'ɛ 'bhɛɛ- □sia bhe; -amasrɔyi Zuufu 'ke mu -yrenkpa 'mu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu a pɛ mɛɛ mu 'ɛ 'mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

15 'Woo- Zuufu mu 'ɛ, -o 'ke mu -le -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mu 'ɛ □dia 'elwale -sɔ; 'bhɛɛ- -o 'ke mu -le 'a □kla 'bhɛɛ- mɛɛ mu Mɛɛzan Zesu □dia; 'bhe 'laa -mɔlɛ' -li, 'wola- 'ke mu -yrenkpa 'o mɔɔ ta 'ezin-. Waa sɔ -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- -o -sɔɔnnii' -o 'ke mɔkpen' 'le.

16 'Ke 'woo- -a zi 'bhii- 'o -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu go -za 'yi, -o 'bhe 'saawo- 'o 'kɔɔ. 'Bhe kleŋgbeya 'ɛ 'yi, 'o waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ baan' -la 'kla zii' 'a ba. 'Duŋ- 'bhe 'lɛyanyɛ -le 'ke -Waanbhaa' a 'kiti 'yɔɔ- 'ɛ baayɛ 'le -o ta.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ɛ ye -lɔ -o Polu ma

17 'O nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ golawoa 'ka -din 'waati 'dama ta 'o 'flɛ 'ɛ 'yi, waa pele 'o 'nii- 'ɛ 'yi, 'ka taglin- 'lɔ -gbɛnɛ -dwa 'o ma 'egbole.

18 'Bhɛla- -zayi', 'o 'yaa- zi 'bhii- 'o ge gbɛ drɛɛwo 'ka ba ye 'ezin-, 'ali- 'mi Polu 'gbu 'bhe 'yidangbɛ 'damawoa; 'duŋ- -Setran' 'bhe 'saawoa- 'o 'kɔɔ.

19 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -de mu -le □kla 'o 'yrikpa pɛ 'le ɛɛ? -De mu -le 'o zrukpa' pɛ 'le ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de mu -le 'o 'wasowo pɛ 'le ɛɛ? Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'le, 'ka mu -le nu klelɛ 'o 'yrikpa pɛ 'le, 'bhe 'pegee, 'ka mu -le nu klelɛ 'waa-zrukpa pɛ 'pegee 'o 'wasowo pɛ 'le Mɛɛzan Zesu 'lɛɛ.

20 Wlan 'ɛ ni, 'ka mu -le 'o 'wasowo pɛ pegee 'o zrukpa' pɛ 'le.

3

1 'Bhe □nɔɔ 'mɔlawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa sɔ -li 'bhe 'yikunle; 'bhɛla- -yile, 'ke 'wa 'kpale do dɔɔ 'mi 'pegee Silasi bo -sɔ Ateni -wa 'ɛ ta.

2 'Bhɛɛ- 'ke 'woo nɛɛnɛ- Timote winbole 'ka ta ye. 'Yee- 'pegee 'o mɔɔ -o yewo 'zi 'eke- zi -Waanbhaa' ni 'ke 'o Krisi a -Jan 'Nrale- 'ɛ wo. 'Wa 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- -e ge zruwla 'ka 'kpee, 'bhɛɛ- -e fangando 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi.

3 'Bhɛɛ- 'kooko-, -o -yren mu 'la kpa zii' -kɔɔ' ta 'saanigɛ, 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa ploɔ 'bhe 'kpale- ma Zesu 'yi. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yren mu 'la 'mu -kɔɔ' ta, -Waanbhaa' 'kɔɔ -za -le 'mu -le.

4 -Amasrɔyi 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'o 'ka 'kpeelɛkaan dɔɔ mɛɛ mu nu -yrenkpale -kɔɔ' ta. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'o 'ka 'kpeelɛkaan -za 'la mu 'le, 'mu -le bho 'zi bhe.

5 'Bhe □nɔɔ 'mɔlawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa sɔ -li 'bhe 'yikunle, mi 'gbu Timote 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -e ge 'bhe 'ye. -Amasrɔyi yien -yaa 'kan zii' 'ŋ 'kpee dɔɔ -Setran' 'laa nu 'ka 'lɛkanle, 'bhɛɛ- -e 'ka 'yini-. 'Ke 'bhe □kla, 'o ye 'la □woa 'ka ba ye, 'bhe nu klelɛ bhaama yewole 'le.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpaleya 'e Polu zrukpalaa

⁶ 'Dun- Timote dalawoa 'ka taglin- yre 'e Ɔnoo, -e 'ka ta jan 'nrале- Ɔwoa 'o ni. -Ya Ɔpia 'o ni doo 'ka 'kpale- -o Kriisi 'yi 'elrele, 'bhεε- -a -za so 'ka ni. -Ya Ɔpia 'o ni 'ezin- doo 'o -za -o 'ka 'kpee 'tanjii, 'bhε 'pegee 'ka mu ye -lro 'o ma gɔnε- 'la gbεεn-, 'o moo ye -lro -o 'egloole 'ka mu ma 'bhεε- gbεεn- 'ezin-.

⁷ 'O nεεε- mu, -o 'ka ta jan 'e 'wolawoa 'o ni, 'ali- 'ke 'woo- 'trεbhɔ 'pegee -yren mu -la -yi, 'bhε fangandwa 'o ta, 'kaa- 'kpaleya 'e -zayi'.

⁸ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka dolela -yoo 'egloole 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'o so 'o 'trele 'te.

⁹ 'Bhεε- 'o so -Waanbhaa' 'pubole 'nale- -a ma 'ka ba zayi', 'ka zrukpa' -gbεε 'la -zinaa' 'o ta 'yee- -Waanbhaa' -yre Ɔla 'bhe -zayi' εε?

¹⁰ -Bi zi 'pegee -yrekpa', 'o -sromabo 'egloole -Waanbhaa' ni doo -e zi na 'o ni 'bhεε- 'o so gele- 'ka taglinle. 'Ke 'bhe Ɔkla, 'waa 'sole- 'ka daanle- 'kela 'le 'kpaleya a zi 'e ta, -o nu 'ka daanle 'bhe 'le, 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya Zesu 'yi 'bhe 'lepa-.

¹¹ Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'gbu 'pegee Mεεzan Zesu Kriisi zi na 'o ni, 'bhεε- 'o so gele- 'ka taglinle.

¹² Bhaa Mεεzan kaa 'solekeniya 'e baan' kla 'a ba, 'bhεε- mεε mu 'e 'kpen baan' so 'ka ni, 'bhii- 'ka mu -za so 'o moo ni gɔnε- 'la gbεεn-.

¹³ Bhaa -e fangando 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi bhe 'bhe ta; 'kooko- 'ka kle 'wenj, 'bhεε- waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi -koo' De -Waanbhaa' -yre Ɔla, Mεεzan Zesu 'pegee -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'kpen 'siila- -yaa' pe 'le 'mu nu yi 'le.

POLU A -LIAWLI' MU

4

Taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni

¹ 'O nεεε- mu, 'kela 'bhe -o -jan 'leyanyre 'le 'bhe -le doo 'ka so 'taawole gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- 'ka so -Waanbhaa' ni, 'ka 'bhe -daanna 'o moo -la 'koo. 'Dun- 'ka -o 'taawo zii' 'bhεε- gbεεn-. 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le doo 'o -sromabo 'ka ni Mεεzan Zesu 'to 'yi doo -ka 'ka 'taawogbeya -lrele' 'e baan' 'kla a ba.

² Wlan 'e ni, 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'bhεε- 'wa Ɔpia 'ka ni 'ka 'mu kle 'ka 'mu do; 'bhe -za mu 'e -daa Mεεzan Zesu -la ba.

³ -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- 'ka bo 'edanma -yaa' pe mεε 'wenj mu 'le, 'bhεε- 'ka 'ka 'plεngo- -yanbhooya ma.

⁴ 'Bhεε- 'ke 'ka 'kpen do do bo 'bhe 'na 'le 'wenj -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhεε- 'ke bhaapleɲ mu 'ka -ledo' -a ma 'bhe -zayi'.

⁵ 'Ka 'laa 'tole- 'ke zru maza -yoo' kle -lro gbɲkpa 'ka ta, 'ke 'ka bo -za 'yoo- kle ma 'bhii- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbεεn-.

⁶ 'Kela 'bhe -o le 'pegee 'gwlaan- plenza 'e 'le, 'bhe -le doo mεε 'kedo- 'kpo 'laa -naanaa' maza klele -a nεεε- Zesu 'yi mi na 'e 'le, 'bhεε- 'bhe -glin 'lro 'laa dole -a ma. 'O 'bhe -jan 'e Ɔwoa gban 'ka ni 'elwale, 'bhεε- 'o 'bhe 'kpankpanyaan 'ka ma doo 'ke mεε 'la zan 'bhe -za -gloon 'e kle, Mεεzan -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e 'krowole.

⁷ -Amasroyi -Waanbhaa' laa -koo' 'siile- -yanbhooya klele ma, 'dun- -e -koo' 'siila- 'ke -koo' bo 'edanma -yaa' pe mεε 'wenj mu 'le.

⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e -bangwa 'taawole ma 'ɲ -jan mu 'la 'waa- 'ka ni 'mu ta, 'bhe zan 'laa 'bhe -bangole bhaapleɲ do -kplen 'liijan- 'yi; 'dun- -ya -bangwa -Waanbhaa' 'la 'bhe Lii 'Wenj 'e Ɔnaa 'ka ni 'bhεε- 'liijan- 'e 'yi 'ezin-.

⁹ 'Kela 'bhe -o nɛɛnɛya 'yi 'soniya 'ɛ 'le, 'ka maza laa -o 'bhe ma 'ke -o 'bhe 'sɛwɛdɛ 'ka ni 'ezin-; -amasrɔyi -Waanbhaa' 'gbu 'ka -daanna gban dɔɔ 'ka -za 'sɔ 'eke- ni.

¹⁰ 'Bhɛɛ- 'ka -o 'bhɛɛ- klɛ 'zi wlan 'ɛ ni 'ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen ni Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Dun- 'o mɔɔ -o zruwla 'zi 'ka 'kpee dɔɔ -ka 'bhɛɛ- baan' 'Irele- klɛ 'ezin-.

¹¹ Bole 'ke 'yi 'edɔɔle 'ɛ, 'bhe -le klɛ 'ka zru maza 'le. -Ka dɔ 'egloole 'ezin- 'ke 'ka 'kpen dɔ do 'ɛ 'yɛkpa- 'bhe 'gbu a -za mu 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -ka yewo 'ka gbɛ ma 'ke 'ka sɔ 'ka 'gbu mazagole, 'bhii- 'wa □pia 'elwale gban 'ka ni gɔnɛ- 'la gɛɛn- bhe.

¹² 'Ke 'ka 'bhe □kla, mɛɛ 'la zan mu laa 'o Zesu 'yi 'mu nu -gasikpale 'ka 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu klɛlɛ mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ ta 'kwe 'le.

Zesu 'yi mu 'la -gaa gban 'mu a -za 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi 'nuza-

¹³ 'N nɛɛnɛ- mu, mɛɛ 'la zan mu -gaa gban, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka wlan dɔ 'mu ba -zayi', 'kooko- 'ka wleyisriwole laa bo 'bhii- mɛɛ 'la zan mu yrikpale laa -o bole -yɛ ma -si 'ɛ ta -o gale blaɛn 'mu gɛɛn-.

¹⁴ -Amasrɔyi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zesu -gaa, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba. 'Bhe klɛgbɛya dɔ 'ɛ 'yi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- Zesu 'yi mu 'la -gaa, -Waanbhaa' nu 'mu bwele gale ba Zesu 'srɔyi, 'bhɛɛ- -o pegee Zesu nu klɛlɛ 'eke- zi.

¹⁵ Mɛɛzan -jan 'la □woa 'o ni kpataakpa, 'o mɔɔ 'mu -la wo zii' 'ka ni -ge dɔɔ Zesu 'nu yi 'ɛ 'le, -kɔɔ' mu 'la nu klɛlɛ -kɔɔ' 'yɛ ma -li 'bhe yi 'ɛ 'le, -kɔɔ mu laa nu 'kanle- mɛɛ 'la zan mu -gaa gban 'mu 'lɛɛ.

¹⁶ -Amasrɔyi -a pele -o dɔɔ 'bhe yi 'ɛ 'le, Mɛɛzan 'gbu nu -janwole 'egloole 'pe, 'bhe blaɛn, -kɔɔ' nu -mlɛkɛ' -kunlii dɔ -gbekanwli 'ɛ 'malɛ-. 'Ke 'bhe -gwa -a -yi, -o nu -Waanbhaa' a -klɛlɔŋ' 'ɛ 'penle-. 'Ke 'bhe □kla, Mɛɛzan Zesu 'gbu nu zinale 'tɛ, 'kee- da lafle' ma, 'bhɛɛ- 'bhe bhla dɔ 'kpɔ 'ɛ ba, Zesu 'yi mu 'la -gaa 'elwale gban -sɔ, 'mu nu bwele gale ba.

¹⁷ 'Bhe blaɛn, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'la nu klɛlɛ -li 'kɔɔ- 'yɛ ma 'bhe yi 'ɛ 'le, -Waanbhaa' a fanjan- 'ɛ nu -kɔɔ' mu 'pegee 'woo- mu 'kpen binale, 'bhɛɛ- -ɛ ge -kɔɔ' 'kpen 'le laanima Zesu 'lɛpayɛ nɔɔ- lafle' -gblo 'ɛ 'yi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' nu bole 'tanjii Mɛɛzan -Waanbhaa' 'le.

¹⁸ 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'fuudɔ- 'eke- ta 'bhe -jan mu 'lɛɛ- 'le.

5

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka maza laa -o 'ke 'o 'sɛwɛdɛ 'ka ni 'woo- -za mu 'ɛ klɛ yi 'ɛ 'pegee -o klɛ 'waati 'ɛ ta.

² -Amasrɔyi 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Mɛɛzan Zesu 'nule 'ɛ nu 'klalɛ- mɛɛ ba, 'bhii- -faannii' kla mɛɛ ba -bi zi gɔnɛ- 'la gɛɛn-.

³ 'Ke 'drunyan ta mɛɛ 'a □pia bhla 'la ba dɔɔ: «-Kɔɔ' -o yilabla 'yi -zɔn, 'bhɛɛ- kɔɔ' -gwa -za 'yɔɔ- 'kpen 'yi.» 'Bhe bhla dɔ 'kpɔ 'ɛ ba 'tɛ, -yɛn- gbɛnɛ dɔ nu baale -o ta, 'bhii- le kpele dɔ -bla zenle 'ɛ klɛ -a ba gɔnɛ- 'la gɛɛn-; 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa nu -bhile' -a -yi 'bhe yi 'ɛ 'le.

⁴ 'Dun-, 'n nɛɛnɛ- mu, 'bhe yi 'ɛ yaa nu 'klalɛ- 'ka mu ba 'bhii- -faannii' dɔ balaa' mɛɛ ta gɔnɛ- 'la gɛɛn- -a -yibɛɛnazi. -Amasrɔyi 'ka mu 'laa -o 'ke -gblo 'yi mu 'le.

⁵ Wlan 'ɛ ni, 'ka 'kpen -o 'ke 'tɛbhile ba -nɛ mu -la -le, 'bhe 'pegee 'ka -o 'ke -yɛkpa- -nɛ mu -la -le. -Kɔɔ' -gwa -bi zi za mu 'pegee -gblo 'yi za mu 'ɛ zi.

⁶ 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' 'laa bole yidɛle ma 'bhii mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu gɛɛn-. 'Dun- -kɔɔ' 'yakla- dulale klɛ, -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'taakpale -za 'kpen zi.

7 -Amasrɔyi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- mɛɛ yidɛ -bi -la zi, 'bhɛɛ- -wɛɛn dɛ mu 'ɛ -wɛɛn 'mu dɛ -bi -la zi 'ezin-.

8 'Dun- -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -o -yɛrɛkpa'a a pɛ 'le bhe, -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'taakpale -za zi. -Kɔɔ' -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' a 'sɔniya 'ɛ klɛ -kɔɔ' tagaan pɛ mu 'le 'bhii- 'elwaleta -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -o -bɛɛ mu 'ɛ tagaan piibhe dunɛ- mu 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'yri bo -Waanbhaa' ta, 'bhɛɛ- 'bhe klɛ -kɔɔ' go pɛ 'le -za 'yi, 'bhii- -srwase' mu bhee -o ngblo ma piibhe 'faa mu 'ɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- gwledan yɛ nɔɔ-.

9 -Amasrɔyi, -Waanbhaa' laa -kɔɔ' 'kpale- 'ɛdanɔma -kɔɔ' 'krowo -zayi'. 'Dun- -e -kɔɔ' mu □kpa'a 'ɛdanɔma, 'kooko- 'ke -kɔɔ' go -za 'yi -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'srɔyi.

10 'Bhɛla- -yile, Zesu Krisi -gaa -kɔɔa' -za ma, 'kooko- 'ke -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yɛ ma oo, 'ke -kɔɔ' -gaa oo, -kɔɔ' 'pegee 'yee- bo -kɔɔ' 'yɛ ma 'eke- 'yi -a nu yi 'ɛ 'le.

11 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -ka zruwla 'eke- 'kpee 'ke 'ka fanɔando 'eke- ta 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi 'bhii- 'kaa- klɛ zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

Pɔlu a -liawli' 'ɛ -leyanyɛ

12 'Bhe trala 'ezin-, 'ɲ nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -sromabɔ 'ka ni dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -o 'trɛbhɔ zii' 'ka daanle 'le 'kpaleya zi 'ɛ ta, 'ke -woo 'ka 'lɛɛ mu 'le, 'bhɛɛ- -woo 'ka 'lia zii' Mɛɛzan a zi 'ɛ ta bhe, -ka -gasikpa 'mu 'lɛɛ.

13 -Ka -o 'kun 'elrele, 'bhɛɛ- -o -za 'sɔ 'ka ni 'egbenele -waa' ye 'ɛ -zayi'. -Ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle.

14 'N nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -o -sromabɔ 'zi 'ka ni 'ezin- dɔɔ lrwanii- mu 'la bole -o 'kaanle- ma, -ka 'mu 'kpeelɛkan, 'kooko- -o yewo, 'bhɛɛ- -ka 'fuudo- -gblaannii' mu 'ɛ ta, 'bhe 'pegee fanɔan- 'laa -o mɛɛ 'la zan mu ta -Waanbhaa' zi 'ɛ ta, -ka bhɔ 'mu ba. 'Bhɛɛ- -ka 'ka zrubakpala mɔkpen' zi.

15 -Ka 'ka 'yɛrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -za 'yɔɔ- -zigo' -za 'yɔɔ- 'le. 'Dun- 'tanjii, -ka -za 'wlan -la klɛyɛ -glin 'eke- ni, 'bhɛɛ- -ka 'bhe klɛ mɔkpen' ni 'ezin- 'waati 'ɛ 'kpen ba.

16 'Ka zrukpaale klɛ 'tanjii.

17 'Bhɛɛ- 'ka 'laa 'ploole- 'ka 'seriwole ma -Waanbhaa' ni.

18 -Ka -Waanbhaa' 'pubɔ- -za mu 'ɛ 'kpen 'yi. -Amasrɔyi -Waanbhaa' -o 'bhɛɛ- -za -gloɔn 'ɛ zi 'ka 'kɔɔ, 'ka mu 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

19 'Ka 'laa Lii 'Wɛɲ 'ɛ -dewole 'ka zru 'ɛ 'yi.

20 -Waanbhaa' -jan mu kpa mɛɛ 'la zan mu -lii, 'bhɛɛ- 'mu 'a -lɛlajanwo mɛɛ mu ni, 'ka 'laa 'bhe -lɛlajanwole mu 'ɛ mavɛɛle.

21 -Ka -jan mu 'ɛ 'kpen baglin- kplankplan, 'bhɛɛ- 'kɛla 'bhe -o wlan 'le -ka 'taawo 'bhɛɛ- ta.

22 -Ka -ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele -za 'yɔɔ- 'kpen -gloɔn ma.

Pɔlu -a 'pubɔ- 'seri

23 Bhaa -Waanbhaa' 'la -yoo yilabla zan 'le, 'bhe 'ka 'flɛ 'kpen klɛ 'wɛɲ. Bhaa 'ka 'si oo, 'ka 'nii- oo, 'ka 'gbu 'flɛ 'ɛ 'kpen bo 'wɛɲ 'fɔkɛ 'bhe ge 'tɛnlɛ- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu nu yi 'ɛ ma, 'ke waa 'triɲ- do 'kpɔ ye 'ka ma.

24 Mɛɛ 'la zan 'ka 'gbu 'siila-, 'bhe nu 'bhe -za 'ɛ klɛlɛ; -amasrɔyi -yoo 'ke zru do zan 'le.

25 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka mu 'ka 'seriwo 'ezin- 'waa- -za ma.

26 'Ka 'kpen 'eke- tuubɔ' 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu.

27 'N ngblo -o 'ka gaan □la Mɛɛzan 'tɔ 'yi 'ɛ dɔɔ: -Ka 'lɛtrɛ 'lɛɛ- tape -kɔɔ' nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen ni.

28 Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma.

PŌLU 'LETRE PLE MI 'LA □KPAА ZESU 'YI MU 'LA 'YAA- TESALONIKI -WA 'E TA 'MU NI Pōlu 'letre ple mi 'la □kpaа Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ᵑgblo

Pōlu 'letre ple mi 'la □kpaа Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e ni, 'bhe 'yi, -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'elwale 'pe 'mu a -za ma, -amasrōyi, 'ali- mēē mu -yren mu 'la □kpaа 'mu ta, 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Kriisi 'yi, 'bhēē- Kriisi -za sō 'mu ni 'egbenele. Pōlu zruwlaa- 'mu 'kpee, 'ke -ya pe 'mu ni dōō -za 'la 'bhe 'yaa- 'mu -yrebatedo 'zi 'mu do klen 'bhe 'yikunlele.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (2 Tesaloniki 1), Pōlu zruwlaa- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpee -o ta -yren mu 'e ba zayi'. 'Bhēē- -e Mēēzan Zesu 'nuza- 'e 'bhe do gbe drēwoa- -o 'kpee, 'bhe 'pegee -o gole -za 'yi, 'bhēē- mēē 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' -o ta 'mu 'krowoza 'e -Waanbhaa' 'kōō.

Pōlu bō gbe drēwoa- Mēēzan nuza 'e ta 'ezin- (2 Tesaloniki 2.1-12). -Amasrōyi, mēē 'ke mu Zesu 'yi mu 'e -gblozi' -gaa 'ke -wa pe 'mu ni dōō Mēēzan □nwa gban. Pōlu 'a □pia 'mu ni kpataakpa 'kaa, 'sani- Zesu 'nule- 'e plēᵑ, mēē -yōō do nu 'pwele- -a -yi 'elwale 'pe. -Za 'yōō -kle -glooya' -o -a 'kōō, 'bhēē- -e nu -wlenle' -Waanbhaa' ma. 'Duᵑ- Mēēzan Zesu nu a klele 'bhēē- 'yee- mēē -yōō' 'e ga.

Pōlu pe Zesu 'yi mu 'e ni dōō -o do 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhe 'pegee -o bo -o 'seriwole ma (2 Tesaloniki 2.13-3.5).

'Letre 'lēē- 'leyanyre 'e -din (2 Tesaloniki 3.6-15), Pōlu Zesu 'yi mu -lēdo' 'e ba jan -bhēēke' □woa. 'Bhe -jan 'e 'bhe -le -yaa dōō 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'ke mu laa -o dole- -a -la 'ke -o yewo. 'Bhēē- 'yee- Pōlu 'a □pia -o ni dōō -o 'bhe zan mu 'kpelekan, -amasrōyi, -o 'taawogbeya 'e gole -o -yoo -daanna -za mu 'le Kriisi ba zayi' mu ma.

'Letre 'leyanyre 'e 'yi, Pōlu 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'pubwa-, 'bhēē- -yoo 'dumawoa.

Pōlu 'pegee -yaa' yewoyōōn mu 'e -woo Tesaloniki mu 'e 'pubo- 'zi

¹ Mi Pōlu 'pegee Silasi 'bhēē- Timote, 'o mōō -le 'letre 'lēē- □dia. 'Bhēē- -kōō De -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Kriisi a mēē -lēdo' 'la -woo Tesaloniki -wa 'e ta, 'woo- 'letre 'lēē- 'kpa zii' 'ka mu -la ni.

² Bhaa -kōō' De -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Kriisi -li 'ka ma, 'bhēē- -o waa yilabla 'e 'na 'ka ni.

Bhaaplen 'kitikanza Kriisi 'nu yi 'le

³ 'ᵑ nēēnē- mu, 'ke 'o -Waanbhaa' 'pubo- 'tanji 'kaa- -za ma, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. -Amasrōyi 'ka 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba, 'bhēē- 'kaa- 'solekeniya 'e 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba 'ezin-.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'o mōō 'o baa 'ka mu 'yi -Waanbhaa' a mēē -lēdo' 'e 'plēᵑ- -Amasrōyi -o -yren 'pegee 'trēbhō mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'ka ta, 'ka 'mu 'yikun zii' 'bhe 'pegee 'ka 'kpale- bole -o Kriisi 'yi.

⁵ 'Ka ta -yren mu 'e 'mu -o -a zrōn 'zi 'bhii- -Waanbhaa' a bhaaplen mu 'kitikanle 'e 'lēdoole -o wlan 'e ni, 'bhēē- 'bhe 'a zrōn 'bhii- 'kaa- pē -le -Waanbhaa' a -bhlenᵑbeya 'e 'le. -Amasrōyi, 'ka -o -yrenbhle' zii' 'bhēē- -bhlenᵑbeya 'e ma.

⁶ Wlan 'e ni, -Waanbhaa' a -lēdooleya 'e ma, mēē 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta; -e nu 'bhe -yren yēkē- 'e -zigoole 'bhe zan mu 'e ma 'ezin-.

⁷ -O -yrenkpa' zii' 'ka mu 'la ta, -e nu -yitre' nale 'ka mu 'pegee 'o mɔɔ ni, 'ke Mɛɛzan Zesu 'pwɛla- -a -yi yi 'la 'le 'kee- da lafle' ma 'yee- 'pegee -yaa' -mleke' -gɔɔ mu 'ɛ 'le.

⁸ -E nu nule 'te nre -gbɛnɛ do -la -yi. Mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do, 'bhɛɛ- 'ke waa 'taawo- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a -jan 'Nrale- 'ɛ ta, -e nu 'mu 'krowole.

⁹ 'Bhɛ -yren 'ɛ nu klɛle -yren -gbɛnɛ 'le. -O nu 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ 'plɛngole Mɛɛzan -Waanbhaa' ma yikpensee ta 'ke -dan' 'laa klɛ 'bhɛ ma, 'bhɛɛ- waa nu 'sɔle- -Waanbhaa' a gblaanya 'ɛ 'yele -titi.

¹⁰ 'Bhɛ yi 'ɛ 'bhɛɛ- 'le, Mɛɛzan Zesu nu nule 'te. 'Ke 'bhɛ □kla, -e -yaa' mɛɛ 'weŋ mu 'la makwan- -yaa' pɛ 'le 'mu nu 'a 'tobhole; 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'ɛ 'ɛ 'kpa- -a -yi, 'mu 'kpen nu 'a -glinle', 'bhɛɛ- 'mu 'yɛrbhɔ -a zi. 'Ka mu nu klɛle 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ ba, -amasɔyi 'o -jan mu 'la □woa 'ka ni, 'ka 'ka □kpa' mu 'yi.

¹¹ 'Bhɛla- -yile, 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'woo 'seriwo 'kaa- -za ma. 'Wa 'yɛrowo- -Waanbhaa' doɔ -e 'ka 'siila- 'taawogbɛya -gɔɔn 'la 'kaama-, 'ka 'taawo- -bhɛɛ- ta. 'Bhɛɛ- 'wa 'yɛrowo- -a ma 'ezin- doɔ yaa -gɔɔya' 'ɛ ma, 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'ka zru maza 'lɛle- mu 'la klɛ -e bhɔ 'ka ba 'mu klɛlele; 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'bhɛ 'lesɔ-.

¹² 'Bhɛ 'yi 'te, mɔkpen' nu Mɛɛzan Zesu 'tobhole 'ka klɛza mu 'ɛ ma; 'bhɛɛ- 'ka mu nu 'tobholeya -srɔɔwole 'yee- 'kɔɔ 'ezin-. 'Bhɛ -lileya 'ɛ da -kɔɔa' -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi -la ba.

2

-Za mu 'la nu klɛle Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'ɛ 'lɛɛ

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, Mɛɛzan Zesu Krisi nu nule. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' mu nu -kɔɔ' 'lɛkpale 'eke- ta -a -din. 'Bhɛla- -yile, 'woo- zan -za do -yɛrowole 'ka ma doɔ:

² 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'ka zrubatɛdo, 'bhɛɛ- -e -gblaan kla 'ka 'yi, 'ke -ya pe 'ka ni doɔ Mɛɛzan nu yi 'ɛ □bhwa. 'Ali- 'ke mɛɛ 'ke 'a □pia 'ka ni 'kaa -Waanbhaa' 'bhɛ -jan 'ɛ □kpa- -a -lii oo, 'bhɛ 'pegee 'ke -ya □pia doɔ 'bhɛ -jan 'ɛ -daa 'o mɔɔ -la ba oo, 'bhɛɛ- 'ke -ya □pia doɔ 'o mɔɔ -le 'bhɛ 'lɛtrɛ 'ɛ □kpa- -a 'kɔɔ oo, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhɛ 'yi.

³ 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke -o 'ka 'yini- gbɛ do 'kpɔ ma. -Amasɔyi 'sani- Mɛɛzan nu yi 'ɛ 'bhɔle- 'plɛŋ-, mɛɛ -bebe nu -wlɛnlɛ' -Waanbhaa' ma, 'bhɛɛ- -woo -bangɔ' -yaa' -jan 'ɛ 'klosikunle 'ɛ 'yi 'ɛlwale 'pɛ. 'Bhɛ bla- -o pɛ 'la sii <Mɛɛ -Yɔɔ> 'bhɛ nu 'pwɛle- -a -yi. -Yoo 'ke 'sie pɛ 'le -jranama 'te 'yi -Waanbhaa' 'kɔɔ.

⁴ 'Yee- Mɛɛ -yɔɔ 'ɛ nu -a -bangole -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ 'pegee -e nu -a -bangole bhaaplɛŋ mu gba pɛ 'tolɛ- gba pɛ 'bhɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -e nu gele yaale * -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -gbɛnɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- -ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le.

⁵ 'N 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'ŋ 'yee- -jan mu 'lɛɛ- □woa 'ka ni, waa -o -li 'ka 'kpee ɛɛ?

⁶ 'Duŋ- -zon pɛ 'la 'bhɛ -o 'yee- Mɛɛ -yɔɔ' 'ɛ 'yikun zii', 'kooko- -e nu -a nu 'yi 'ɛ dole -o 'waati 'la ba 'bhɛɛ- ba, 'ka 'gbu 'bhɛ do.

⁷ 'Yee- -gɔɔya' -yɔɔ' 'la -yoo mɛɛ mu klɛ 'zi -kala' mɛɛ mu 'le -Waanbhaa' ma, -e yewole □saan gban gaanyi'. 'Duŋ- pɛ 'la 'bhɛ 'a 'yikwan □ 'kee- nu 'tenle- -zon ma, 'ke 'bhɛ 'laa gɔle -a -lɛɛ, yaa so 'pwɛle -a -yi.

⁸ 'Ke 'bhɛ -gwa 'yee- Mɛɛ -Yɔɔ' 'ɛ -lɛɛ 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -e 'pwɛ a -yi 'te. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan Zesu Krisi -lii -ploɔ 'ɛ nu 'yee- Mɛɛ -yɔɔ' 'ɛ dɛlɛ. 'Bhɛɛ- -a nu bhla 'ɛ zi 'tebhile -yɛyɛra 'ɛ nu 'yee- Mɛɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kpaciɛle 'fenfen.

⁹ 'Yee- MEE -yoo' 'e nu 'pwale- -a -yi 'ke -Setran' a -glooya' 'e 'le -a ta. 'BhEE- -e nu 'sole- maza -gloon 'e 'kpen 'pegee 'kpeeleni maza -toomasie mu 'e 'kpen klele, 'kooko- 'kee- so mee mu -yiniile.

¹⁰ -E nu -za 'yoo- -gloon 'e 'kpen klele, 'kooko- mee 'la zan mu -o ni 'zi 'e ta, -e 'mu 'yini-. -Woo 'ni 'zi 'e ta, -amasroyi wlan 'la 'bhe 'yaa- so -o gole-za 'yi, 'bhe -za 'laa 'sole- -o ni.

¹¹ 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a □twa 'ke -glooya' -do -o -yini', 'bhEE- -woo kpa bhla 'yi.

¹² 'Bhe klegbeya 'e 'yi, mee 'la zan mu laa 'mu 'kpale- wlan 'e 'yi, 'bhEE- 'ke -za 'yoo- klele □swa 'mu ni, -Waanbhaa' a -kpan nu baale 'mu ta.

-Waanbhaa' Zesu 'yi mu 'e makwan- 'mu gole 'kaama- -za 'yi

¹³ 'Ke -yoo 'o moo a pe 'le, 'o neene- mu, 'waa so 'ploole -Waanbhaa' 'pubole 'kaa- -za ma, 'ka mu 'la 'ka -za so MEEzan ni 'egbenele bhe. -Amasroyi -Waanbhaa' 'ka mu -la makwan- 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka so gole-za 'yi Lii 'Wen 'la -ya kle 'bhEE- 'ka 'taawogbeya 'e kle 'wen 'bhe 'sroyi, 'bhe 'pegee 'ka 'kpale 'la -yoo -Waanbhaa' a Wlan 'e 'yi 'bhe 'sroyi.

¹⁴ -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhEE- 'kaama-, -Jan 'Nrale- 'la 'o 'bhe □woa 'ka ni 'bhe 'sroyi. -E -yaa zi 'bhii- 'ka do kle -kooa' MEEzan Zesu Krisi a 'tobholeya 'e ba.

¹⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'o neene- mu, -ka bo 'egloole. 'O -jan 'oo -jan 'la □woa 'ka ni, 'kee- □kla 'o 'liijan- mu 'le oo, 'kee- □kla 'o 'ke mu 'la yoodia- 'letre 'yi 'mu 'le bhe oo, 'mu bo 'ka 'kpee 'egloole.

¹⁶ Bhaa -kooa' MEEzan Zesu Krisi 'pegee -koo' De -Waanbhaa' 'la -koo' -za □swa 'bhe ni, 'bhEE- 'bhe □lia -koo' ma 'bhe 'fuudo- -koo' ta, 'fuudole 'la -dan' 'laa 'bhe ma, 'bhe 'pegee -e -yrikpaleya -Irele' 'la □naa -koo' ni 'mu 'le.

¹⁷ Bhaa -kooa' MEEzan Zesu Krisi 'pegee -koo' De -Waanbhaa' 'ka zru 'e pa 'fuudole 'le, 'bhEE- 'kee- fangando 'ka ta, 'kooko- 'ka so kleza -Irele' 'tolekleza 'Irele- 'bhe klele-, 'bhe 'pegee 'ke 'ka so -jan 'Irele- -gloon 'e 'kpen 'wole.

3

Polu -o Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'lia zii' 'kaa 'mu 'e 'seriwo -waa' -za ma

¹ 'Waa -jan 'Eyanyre -le doo -ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma, 'kooko- MEEzan -a -jan 'e zen blaale- 'yrekpen- □noo, 'bhEE- mokpen' 'a 'ledo- -a ma 'bhii- wa -ledwa -a ma gone- 'la gbEen- 'ka ba ye.

² -Ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma 'ezin-, 'kooko- -Waanbhaa' mee -yoo' 'pegee mee yiEne mu kan 'o ma 'egboonle. -Amasroyi mokpen' 'laa 'e kpa -Waanbhaa' 'yi.

³ 'Duη- MEEzan zru -o do. -E nu fangando 'ka ta, 'bhEE- -e 'ka tagbin-Setran' 'EE.

⁴ 'O 'kpale- -o -a -yi 'ka ba -zayi', doo 'o -za mu 'la □pia 'ka ni, 'ka -o 'mu kle 'zi, 'bhEE- 'ka nu bole 'mu klele ma yikpensee.

⁵ Bhaa MEEzan bhō 'ka ba, 'kooko- 'ka -za so -Waanbhaa' ni gone- 'la gbEen-, 'ka 'bhe do, 'bhe 'pegee, 'kooko- 'ka 'ka zrubakpalaa 'bhii- Krisi 'bhe zrubakpalaa gone- 'la gbEen- -yren 'yi.

Polu -a -liawli' yewole ba zayi'

⁶ 'N neene- mu, 'o -za 'LEE- 'bhe 'kpankpanyanle 'ka ma MEEzan Zesu Krisi 'to 'yi doo -koo' neene- 'tole- -koo' neene- 'la lrwawo, 'bhEE- -a bole -o 'kaanle- 'te ma, 'bhe 'pegee 'ke yaa 'taawo 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'mu zi, -ka 'ka 'plenjo- 'bhe zan 'e ma.

⁷ 'Kaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- 'ka 'ka kleza kpa 'waa pɛ kleza 'ɛ ma, 'ka 'gbu 'bhɛ dɔ. -Amasrɔyi 'o 'yaa- bhla 'la ba 'ka ba ye, 'waa lrwawole.

⁸ Waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ a pɛbhlele bhaama. Drɔɔn' -bi zi oo, -yrekpaa' oo, 'o yewoa □ 'egloole, 'bhɛɛ- 'o 'trɛbhwa □; 'kooko- 'o sɔ 'o 'gbu mazagole, 'bhɛɛ- 'waa kle mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ta 'kwe 'le.

⁹ 'Wa klelawoa 'bhɛ gbɛɛn- bhe, yaa klele 'bhii- 'bhɛ 'sɛŋ 'laa -yaa 'o ni 'ke 'o pɛbhle 'ka ba. 'Dun- 'o yewoa- 'ke 'woo 'gbu mazago, 'kooko- 'ka 'bhɛɛ- yɛ- za kle.

¹⁰ 'O 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'o 'bhɛ 'toŋ 'ɛ -dwa 'ka ni dɔɔ «'Ke mɛɛ 'o mɛɛ 'la zan laa -a zi 'bhii- -e yewo 'bhɛ zan laa pɛlele -titi.»

¹¹ 'Wa □maa dɔɔ 'ka ba mɛɛ 'ke mu -o lrwawo 'zi, 'bhɛɛ- -o bole -o 'kaanle- ma, 'ke -woo gaan bɔ mɛɛ -bhɛɛke' mu a -za mu 'yi.

¹² 'Bhela- -yile, 'wa 'pɛ zii' 'bhɛ zan mu ni, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee Mɛɛzan Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ -o yewo 'tanjii, 'bhɛɛ- -woo 'gbu mazago.

¹³ 'Ka mu 'gbu 'o nɛɛnɛ- mu, 'ka mu gbɛ zi 'laa 'kanle- -za 'wlan klele ma.

¹⁴ 'O -jan mu 'la □woa 'ka ni 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'ɛ -banɔwɔ 'mu -klosikunle ma, -ka 'bhɛ zan 'kpa 'ka 'yrɛ 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- -za 'ke 'laa klele 'eke- ta 'bhɛ zan 'ɛ 'le, 'kooko- -yraladɔ -a ma.

¹⁵ 'Dun-, 'ka 'laa 'kunle- 'bhii- 'ka 'sɔɔnnii, -kaa -lia 'bhii- 'ka nɛɛnɛ- do gbɛɛn-.

Pɔlu 'srawoyrɛ 'pegee yaa 'dumawoyrɛ

¹⁶ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, bhaa yilabla -o Mɛɛzan 'la 'kɔɔ, 'bhɛ 'gbu yilabla 'na 'ka ni 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'bhɛ 'pegee yrɛ 'ɛ 'kpen □nɔɔ! Bhaa Mɛɛzan -Waanbhaa' kle 'ka 'kpen ba!

¹⁷ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ- dɛ 'zi -gɛ: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa-». 'Mi 'ŋ 'gbu gbɛbblaŋ kpala' 'an 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'kpen □la 'bhɛɛ- gbɛɛn- -gee' bhe. 'Mi 'gbu gbɛbblaŋ -le 'bhɛ 'le bhe.

¹⁸ Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma!

PÖLU 'LETRE □LWA 'LA □KPAА TIMOTE NI Pölu 'letre □lwa 'la □kpaа Timote ni 'bhē ngblo

Timote -yaa da Likaoni 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhē sii Lisitri 'bhē- □nōō (Kleza 14.6). -O 'bhē- 'kleen 'e sii -zōn Tuuki. Timote de -yaa 'ke Greki mi 'le, 'bhē- -a nēē -yaa 'ke Zuufu le 'le. Pölu Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'e □woa Lisitri -wa 'e ta, 'bhē- Timote 'pegee -a nēē Enisi, 'bhē- -a -jie Loisi 'mu 'mu 'gbu □naa Zesu ni. Pölu ge gbe drēwole Lisitri, 'kee- Timote 'kunle döō 'bhē 'bhō 'a ba Mēēzan a ye 'e 'wolele, 'bhē- -o -ja 'yrekpen- □nōō (Kleza 16.1-3).

'Letre 'lē- 'yi, 'wa ye 'bhii- Pölu -gwa Azi 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o 'bhē sii Efezi 'bhē ta, 'bhē- -e □nwa Masedwani 'kleen 'e 'yi. -A ge bhla 'e zi, -e Timote □twa Efezi, 'kooko- 'bhē bhō 'bhē □nōō Zesu 'yi mu 'e ba bhla ma mēē daan mu 'e -zayi' (1 Timote 1.3). Pölu 'letre 'lē- □dia, 'kooko- -e 'fuudo- Timote ta, 'bhē- 'ke -ya lia -e -yaa ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' a mēē -lēdo' 'e 'plen- Efezi -wa 'e ta 'bhē -za 'e 'le. 'Yee- 'letre 'lē- 'yi -jan mu 'e 'mu -le -ge:

Pölu -o -we 'zi mēē 'la zan mu -yaa wlan ma mēē daangbeya 'e to -a nōō-, 'bhē- -o bhla ma mēē daangbeya kle (1 Timote 1.3-7; 4.1-3; 6.3-5). -O -yaa 'bhē bhla ma mēē daangbeya 'e kle -Waanbhaa' a 'ton' 'pegee 'kpaleya Zesu 'yi 'mu -la ta.

-A -le ple mi 'e 'yi, Pölu Zesu 'yi mu 'e -daanna -o 'seriwolele, 'bhē- -yoo -liala döō -o bo -o 'seriwolele ma (1 Timote 2).

-A -le yaga mi 'e 'yi, Pölu -o daan 'zi zilē- mu 'e waa 'taawogbeya -lrele' e ba zayi' (1 Timote 3).

-E 'fuudwa- Timote ta -Waanbhaa' a ye 'e 'wolele (1 Timote 4-7; 6-21). Timote 'yaa sō a klele- gōnē- 'la gbēen- 'bhē- -e mēē -le -glōōn -bebe 'e -gblakun 'elrele 'bhii- Zesu Krisi a -klanlāne kplankplan do -Waanbhaa' a mēē -lēdo' 'e ba, Pölu 'bhē -jan 'e □woa -a ni.

'Letre 'lē- 'leyanyre 'e 'yi (1 Timote 6.11-21), Pölu zruwlaa- Timote 'kpee döō -e 'kpaleya 'e ma gwle -lrele' 'e dan.

Pölu -o Timote 'pubō- 'zi

¹ 'Mi Pölu -o 'ke Zesu Krisi a *winbōwo mi 'le, -amasrōyi -kōō' 'Bhee Mi -Waanbhaa' 'pegee -kōō' 'yrikpale -o Zesu Krisi 'la ta, 'mu -le 'a □pia 'η ni döō 'η kle 'kele-.

² 'Mi -o 'letre 'lē- 'kpa zii' 'bhi Timote -la ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η gbe -zeze 'gbu 'e 'le 'kpaleya a pe zi 'e ta bhe. Bhaa -kōō' De -Waanbhaa' 'pegee -kōō' Mēēzan Zesu Krisi -li 'e ma, 'bhē 'pegee -o yilabla 'na 'e ni, 'bhē- 'e 'yrenkla- -o ma.

Bhla ma mēē daan mu

³ 'N ge bhla 'e zi Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'η zruwlaa- 'e 'kpee döō 'e bo Efezi -wa 'e ta. -Amasrōyi mēē 'ke mu -o mēē mu daan 'zi 'ke bhla ma daangbeya 'yōō- mu 'le. -A pe 'mu ni döō 'mu 'ploō- 'bhē bhla ma daangbeya -glōōn mu 'e ma.

⁴ -A pe -o ni döō -o blōole laa bolē 'elwaleta -za 'yiflen mu 'e ma, 'bhē 'pegee -o 'ploō- zaabole ma -o -gbōō 'saa mu 'e 'tō mu 'e ta. 'Bhē -za mu 'e 'mu -o zaa -wlenpe' mu 'te -la -le 'ka 'plen, 'bhē- -o -lebengole laa -o 'ke

-Waanbhaa' zru maza -ledulale 'ε 'bhe 'le, 'bhe 'pegee waa 'ka 'kpaleya 'ε Kriisi 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

⁵ 'N 'bhe -jan 'lεε- 'wo zii' 'e ni win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'ke 'sɔniya kle bhaaplen mu 'ε plen-; 'sɔniya 'la 'bhe da zru 'wenj do 'pegee 'kpee 'fleele-do 'yi, 'bhe 'pegee 'kpaleya 'la -yoo 'ke 'kpaleya -zeze 'gbu 'ε 'le 'bheε- 'yi.

⁶ Mεε 'ke mu -gwa gban 'bhe wlan ma zi -lrele' 'ε ta. 'Bheε- -o bole -o zaabole 'gbansaan 'te -la ma 'ke -woo 'gbu 'yini- -sɔ.

⁷ -Wa zi 'bhii- -o kle Moizi a 'tonj mu 'ε daan mu 'le, 'duj- waa -o 'gbu 'wojan- mu 'ε 'yima-; 'bheε- -woo mεε mu daan 'zi -za mu 'la 'le -o zru 'ε 'kpen 'le, -o 'gbu 'laa 'mu 'yidɔ-.

⁸ -Kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'ε -yoo 'ke -za 'lrele' 'le 'ke mεε 'a 'yi za -kla 'elrele.

⁹ 'Bheε- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- waa 'Tonj 'ε klele mεε -ledɔole mu 'kaama-. -Wa □kla mεε -yɔɔ' mu 'pegee -kala' mεε mu, 'bheε- mεε 'kpee 'yɔɔ- mu 'pegee -za 'yɔɔ- kle mu -la 'kaama-. -Wa -kla mεε 'la zan mu laa gblaana -Waanbhaa' -lεε, 'bhe 'pegee -a 'tɔsiε mu, 'bheε- mεε 'la zan mu 'mu dε 'pegee 'mu nεε dε, 'bhe 'pegee mεε dε mu -la 'kaama-.

¹⁰ 'Bheε- -yanbhɔɔya dε mu oo, 'gwlaan- mu 'la yilaa' 'mu 'tanyɔɔn 'gwlaan- mu ba oo; lu gɔn mu oo, 'bhlani- mu oo, mεε 'la zan mu -o 'sienwo- -Waanbhaa' ma bhla 'le oo, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen -za mu 'oo -za mu 'la kle 'ke 'mu 'pegee daangbeya 'ledɔole 'ε 'lebengole laa -o, -o *'Tonj 'ε □kla 'mu 'kpen -la 'kaama-.

¹¹ -O -Jan 'Nrale- 'la gbekpaa- 'mi 'kɔɔ, 'bhe daangbeya 'ε -daa 'yee-daangbeya dɔole 'ε 'yela- -yi. 'Yee- -Jan 'Nrale- 'ε -e -Waanbhaa 'la 'duma na -kɔɔ' ni 'bhe a 'tɔbhɔleya 'ε 'bheε- wo.

Pɔlu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi 'bhe a 'lileya 'ε -zayi'

¹² 'Mi -kɔɔa' Mεεzan Zesu Kriisi 'pubɔ, 'yele- fangandwa 'η ta 'bheε- 'η □swa -yaa' ye 'ε 'wole. 'Mi 'an 'pubɔ- 'ezin-, -amasrɔyi -ye 'η □ya -yaa' ye 'ε 'wo mi 'le.

¹³ 'Mi 'la 'mi 'yaa- 'elwale -sɔ -Waanbhaa' 'tɔsiε mi 'le 'ke 'η -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bheε- 'η 'yaa- -za kle yran ma. 'Duj- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma, -amasrɔyi 'η 'yaa- -za mu 'ε kle -zadɔkleya 'pegee 'kpalekleya -la ma Kriisi 'yi.

¹⁴ Mεεzan -Waanbhaa' -lia 'η ma 'egbenele 'ke 'mi 'η kpa Zesu Kriisi 'yi, 'bheε- 'ke -a -za sɔ 'η ni.

¹⁵ 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wole- -ge 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bheε- -a -gaale' -o mɔkpen' ba 'ke -o dɔ 'bhe □la; 'bhe -le dɔɔ: Zesu Kriisi □nwa 'drunyan 'yi -za 'yɔɔ- kle mu -la gole -za 'yi. 'Mi Pɔlu -le -o 'kpen ba -za 'yɔɔ- kle mi -gbene' gbu 'ε 'le.

¹⁶ 'Duj- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma 'egbenele. 'Bheε- -e -yaa zi 'bhii- 'mi Pɔlu 'la 'mi -o 'ke -za 'yɔɔ- kle mu 'ε 'kpen ba -za 'yɔɔ- kle mi -gbene 'gbu 'ε 'le bhe, Zesu Kriisi 'bhe a 'zrubakpaa -gbene 'ε zɔn 'mi ni. -E 'bhe 'kla- bhe, 'kooko- mεε 'la zan mu -o -kpaa -a -yi, 'bhe -za 'ε kle 'mu daanpe 'le, 'bheε- 'mu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwo-.

¹⁷ -Bhlangbe -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'waati 'ε 'kpen ba, bhaa -kɔɔ' 'a 'ledɔ- -a ma, 'bheε- -kɔɔ' 'a 'tɔbhɔ. Yaa ga -titi, 'bhe 'pegee mεε laa ye 'ε -yre 'le, 'bheε- 'yele- 'ke -Waanbhaa' do -kplen 'le -zɔn 'pegee -yikpensee ta. Amiina!

Pɔlu -o Timote □lia zii dɔɔ -a blɔole bo -a 'kpaleya 'ε ma Kriisi 'yi

¹⁸ 'N 'nε Timote, 'η 'yoo- zan 'η zi jan 'la 'wole- 'e ni 'saanibhe, 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -janwoa 'e ba zayi' gɔnε- 'la gbεen- -sɔ; bhaa 'bhe -jan 'ε kle 'fuudɔpe 'le 'e ta, 'bheε- 'yee 'gbu ma gwle -lrele' 'ε dan.

¹⁹ 'E 'kpale- bo Krisi 'yi, 'e 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhe 'kpee 'fleeleya 'e 'bhe 'laa -o -li mεε 'ke mu 'yi. Waa -o 'trɔnkpale 'elrele -o 'kpeejan- mu 'ε □la, 'bhela- yile -waa' 'kpaleyā Krisi 'yi 'ε 'bhe 'siela- 'bhii- -yitakonj do 'siεgbeya gbεen- yi ta.

²⁰ 'Bhe mεε -gloɔn mu 'ε 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Alezandri 'le. 'Bhela- zayile, 'mi -o -lεnaa -Setran' ni, 'kooko- 'bhe -o 'krowo-, 'bhεε- -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'to 'siele- laa lele -titi.

2

-Liāza' 'Seriwogbeya ba zayi'

¹ 'N 'yoo- -za 'lεε- 'bhεε- 'yrεwole ma 'elwale 'pe dɔɔ -ka pε mu -yrεwo' -Waanbhaa' ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo a ni, 'bhe 'pegee 'ke 'kaa 'sromabo, 'bhεε- 'ke 'kaa 'pubɔ- bhaaplɛnj mu 'kpen ba zayi'.

² -Ka 'ka 'seriwo -bhleŋgbe mu 'pegee mεε gbalaan mu 'ε 'kpen ma, 'kooko- -kɔɔ' yrε ba 'kpaale- klε, 'ke -kɔɔ' bo 'edɔɔle, 'bhe 'pegee 'ke -kɔɔ' blɔɔle bo -Waanbhaa' ma, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' 'taawogbeya 'ε klε 'elrele bhaaplɛnj mu 'ε 'plɛnj-.

³ 'Bhe -le 'elrele 'bhe 'pegee 'bhe -le sɔ mεε -Bheε Mi -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplɛnj mu 'kpen go -za 'yi, 'bhεε -o sɔ wlan 'ε dole-.

⁵ -Amasrɔyi -Waanbhaa' -o do 'kpɔ, 'bhεε- mεε 'la zan -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛnj mu kpa do ma 'bhe -o do 'kpɔ: 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'bhe -le □kla bhaaplɛnj do 'le.

⁶ 'Yele- 'a 'gbu 'naa- bhaaplɛnj mu 'kpen ta gbawopε 'le; -e 'bhe 'kla- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'bhεε- ba, 'bhe gbεen- bhe, -ya -zronna dɔɔ -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplɛnj mu 'kpen go -za 'yi.

⁷ 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' -jan 'ε 'wo mi 'le 'bhe 'pegee -yaa' winbɔwo mi 'le. 'N 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni, bhla laa 'kele! -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- 'kaa 'ŋ Zuufu kle mu 'ε daan 'kpaleyā 'pegee wlan 'le.

⁸ 'N 'yoo- -a zi 'gbu 'bhii- 'gwlaan- mu -o 'seriwo yrε 'ε 'kpen □nɔɔ 'ke -woo gbε wlan laanima. -Wa kle -o 'fleele- 'le, 'bhεε- waa klεle 'ke yran 'le -o zru ba, 'bhe 'pegee sra 'le.

Zesu 'yi mu 'taawogbeya

⁹ 'Mi -o -a zi 'ezin- 'bhii- le mu -o -baa' 'elrele. Waa -o -taakpale -o -baa gbeya 'ε 'zi 'ke -wa kan -a -danj ta. Waa -o -taakpale -o wintangbeya 'ε zi; 'bhεε- waa -o -baale' 'ke -can pε mu 'pegee blina- 'yrɔnne 'plεεle- mu 'le, 'bhεε- waa tape 'plεεle- mu 'klalε- -o ta.

¹⁰ 'Dunj- -woo -lreleya 'ε zron 'ke -za 'lrele- mu -la klεle 'le. Le mu 'oo le mu 'la -wa pe dɔɔ -o -gasikpa -Waanbhaa' -lεε, -wa klε 'bhεε- klegbeya 'ε gbεen-.

¹¹ 'Bhεε- 'ezin-, 'ke 'ka -o -Waanbhaa' a 'fe 'ε □la, le mu yaale bo -o tagalele, 'bhεε- 'ke -woo 'trɔnkpā -o daangbeya 'ε □la; 'bhεε- -woo 'gbu ngblo 'kpala 'gwlaan- mu □la.

¹² 'Naa -a zi 'bhii- le mu mεε daan -Waanbhaa' a 'fe 'ε □la, 'bhεε- 'ke -woo 'gbu kpa 'gwlaan- mu wiinj-. 'Dunj- le mu tagale bo, 'bhεε- -woo 'trɔnkpā daangbeya 'ε □la.

¹³ 'Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' Adamu -la -kla 'elwale 'pe, 'bhεε- -e 'εvu -kla boolazi.

¹⁴ -Setran' laa Adamu -yidanlε, 'bhεε- -e 'bhe 'yinia-; 'dunj- -Setran' 'εvu -la 'yidaan-, 'bhεε- -e 'bhe 'yinia□. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi 'εvu 'laa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'klɔsikunle.

¹⁵ 'Bh  - 'duŋ-, le nu -n  mu yale; -Waanbhaa' nu -a gole -za 'yi 'ke -a 'kpale bwa Krisi 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -o bloole bwa 'soniya '  ma. 'Bh  - 'ke -o 'taawogbeya '  bakanle kla 'wen, 'bhe - 'ke yaa -taakpa' -za zi.

3

Zesu 'yi mu -l  mu 'taawogbeya

¹ Wlan ma jan do 'gbu -le -ge d  : 'ke m   do -o -a zi' 'bhii- -e kle Zesu 'yi mu -le mu a zil - 'l  mu '  do 'le, 'bhe zan -o ye kplankplan 'gbu -la zi 'bhe 'le bhe.

² Zesu 'yi mu -le mu '  -waa' zil - mu '  'taawogbeya '  kle 'elrele, 'bhe - 'ke waa -za 'yoo- do 'kpo ye -o zi. -A na kle do 'kpo, -e 'so -a 'gbu 'yikunle -za ma, 'ke yaa -a -taakpa' -za zi, 'ke -o -gasikpa -a -l , -e 'cie mu 'kun 'elrele, 'bhe - -e 'so m   mu daanle- 'elrele.

³ Yaa klele -w en mi 'le, gwle laa 'sol - -a ni. 'Duŋ- -a -yi kle 'edool , 'bhe - -e kle m   'kpa mi 'le 'eke- ma. 'Bh  - yaa -goli' 'flen 'laa klele.

⁴ 'Bh  - 'ezin-, -e 'so -a 'gbu a 'fa -la mu '  'ledool  'elrele. 'Bh  - -e 'so -a klele- 'ke -a -n  mu '  'mu' a 'weli- ma, 'bhe - 'ke -o -gasi -gben  kpa -a -l .

⁵ -Amasroyi 'ke m   do laa so -a 'gbu a 'fa -la mu '  'ledool  'elrele, -e nu 'sol - -Waanbhaa' a m   -ledo' '  -gbalakunle 'nale- -a ma 'elrele   ?

⁶ Yaa klele 'duŋ- Zesu 'yi mi d   'le; 'kebhaale, -e nu -a 'gbu 'yele- m   gbhaan 'le m   mu -yre ta, 'bhe - 'bhe klegbeya '  'yi, -kpan 'la -balaa' -Setran' ta, 'bhe -gloon nu baale -a ta.

⁷ 'Bh  - 'ezin- 'duŋ-, m   'la zan mu laa -o Zesu 'yi, 'mu 'so -a 'to wlan pele-; 'koko- waa mafinyanwo, 'bhe - -e bo -Setran' a bhe mu '  yi.

Zesu 'yi mu -le mu '  -waa' 'bhonba- mu ' 

⁸ 'Bhe klegbeya do '  'yi, Zesu 'yi mu -le mu '  -waa' 'bhonba- mu '  'ezin-, 'mu kle m   kplankplan mu 'le, 'bhe - -o -liiwli' laa klele ple mu 'le; waa klele -w en 'mi mu 'le 'bhe 'pegee waa -goli' 'sroowole -dawli' 'kpalele m   mu gb  ta.

⁹ -O bloole bo -o 'kpee 'fleele- 'le -waa' 'kpaleya wlan 'la tagaanle -yaa 'elwale -so 'bhe ma.

¹⁰ -O 'woo- 'bhonba- mu '  'yreglin- 'elwale 'pe; 'bhe - 'ke waa -za 'yoo- do 'kpo 'yele- -o zi, 'bhe - -o so -waa' bhonba ye '  'wole 't .

¹¹ 'Bhe klegbeya do '  'yi, bhonba le mu kle le kplankplan mu 'le, waa klele m   'to 'yoo- 'pe le mu 'le, -o 'so -o 'gbu 'yikunle -za ma, 'bhe - 'ke -o zru kle do -za 'kpen 'yi.

¹² 'Bhonba- 'gwlaan- ' , 'bhe kle le do 'kpo -la -noo 'le, 'bhe - -e 'so -a 'gbu 'n  mu '  'pegee -yaa' 'fa la mu '  'ledool  'elrele.

¹³ 'Ke m   'la zan mu -waa' 'bhonba- ye '  woa 'elrele, -o nu -o -ledole -a ma; 'bhe - -o zrubazinale kle 'egbenele -waa' 'kpaleya '  'yi Krisi 'yi.

Gaanyiza 'la -yoo -Jan 'Nrale- '  'yi

¹⁴ Timote, 'ŋ 'yoo- 'letre 'kpa zii' 'e ni, -amasroyi 'ŋ 'yri -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa 'bhe - 'ŋ ge 'pwel - 'e ta ye.

¹⁵ 'Duŋ- 'ke 'ŋ mwa 'ke 'naa nu 'e ta, 'ŋ 'letre 'la dia 'e ni -ge bhe, 'e nu -za yek - 'la klele -Waanbhaa' a m   -ledo' '  'plen-, 'e nu 'bhe dol  'bhe ma. 'Bhe -Waanbhaa' a m   -ledo' '  'bhe -le 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe a 'fa la mu '  'le. -Yaa' m   mu -ledo' '  'bhe -le 'bhii- wlan '  la yri 'pegee -a -yitenpe 'le.

16 Waa so zaabole 'bhe ta, -Jan 'Nrale- 'la tagaanle -yaa 'elwaleta -so, 'bheε- 'ke 'bhe a kle 'bheε- Zesu 'yi mu 'ε -gasikpa -Waanbhaa' -lεε 'bhe -o 'egbenele. 'Yee- Jan 'Nrale- 'ε 'bhe -le -geε; Kriṣi 'gbu 'pwela- -a -yi bhaapleŋ do 'le; -Waanbhaa' Lii 'Weŋ 'ε 'bhe 'a -zronna mεε mu ni 'bhii- -a -lεdoole -o. -E -pwela -mlεke' mu ba; 'bheε- -o -yaa -janwoa 'trε ta 'si mu 'ε pleŋ-; 'bheε- -woo -kpaā -a -yi 'drunyan 'lεε- 'yi; 'bheε- -Waanbhaa' 'a Ɔsia 'bheε- 'bhe -ja 'kele- lafle' 'yi 'toḅholeya 'yi.

4

Bhla ma mεε daan mu

1 *Lii 'Weŋ 'ε -ya Ɔpia kpataakpa doo 'ke 'drunyan 'yan bhla 'ε Ɔbhwa -wa -din 'waati 'la ba, mεε 'ke mu nu 'ploole- -o 'kpaleya 'ε ma Kriṣi 'yi; 'bheε- -o nu dole mεε -yini' lii mu 'ke mu zi, 'bhe 'pegee 'mu a daangbeya 'la da -Setran' ba 'bhe zi.

2 Mεε -yrekooza kle mu 'pegee bhla ma mεε daan mu 'ε nu -o -yiniε. -O 'kpee 'ε 'tilale -o 'bhii- -gla tilagbeya gbεen- -za 'yoo- mu 'ε 'koo.

3 -O mεε mu daan doo waa yaale gwlen na, 'bheε- -wa pe -o ni doo -o pele 'ke mu 'to -o 'soon 'le. -Waanbhaa' 'duŋ- 'bhe pebhle mu 'ε Ɔkla, 'kooko- 'ke Zesu 'yi mu 'la -o wlan 'ε do, -o -Waanbhaa' 'pubo- 'mu ma 'bheε- -woo bhle.

4 -Amasroyi, -Waanbhaa' pe 'oo pe 'la Ɔkla 'bhe 'kpen lele; -koo' 'laa -koo' -bangole pebhle 'kedo- 'kpo 'yi; 'ke -koo' -o pe 'oo pe 'la 'bhlele, -koo' -Waanbhaa' 'pubo- 'bhe ma 'pe, 'bheε- -koo' 'a bhle 'te.

5 -Amasroyi pebhle 'tole- pebhle, -Waanbhaa' 'bhe kle 'weŋ -yaa' -jan 'ε 'pegee 'seriwole 'le.

Zesu Kriṣi -a yewone 'Irele-

6 Timote, 'kee -koo' neεne- mu 'ε -daanna -za mu 'la bhe -o 'kpen 'le, 'ε nu klele Zesu Kriṣi a yewone 'Irele- 'gbu 'le. 'E nu -a zronle 'bhe gbεen- 'te 'bhii- 'yoo- 'ε zru 'ε 'lebo 'zi 'ke 'kpaleya ma -jan 'ε 'le, 'bheε- 'yoo- 'taawo zii' daangbeya -Irele' 'ε 'bheε- zi.

7 'Duŋ- 'elwaleta can mu 'la -woo 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bheε- 'ke -o gole -o 'kpaleya a pe jan mu 'ε ma, 'yaa 'ε 'tronkpale' mu -la -titi.

8 'Duŋ- do klen 'kee blooole bo -Waanbhaa' ma; -amasroyi 'fle yikan' maza klele -za sa -la -yanwo' mεε ma. 'Bheε- 'duŋ- 'kee blooole Ɔbwa -Waanbhaa' ma 'bhe -o 'elrele mεε ma -za 'kpen 'yi; -amasroyi 'bhe -zon bole -yre ma -si 'ε na -koo' ni, 'bhe 'pegee -e boolazi bole -yre ma -si 'ε 'naza- pe -koo' ni.

9 'Bhe -jan 'ε 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bheε- mōkpen' so 'ε 'kpale -a -yi.

10 'Bhela- -yile, 'woo- yewo 'zi 'egloole 'ke 'woo 'sene wla, -amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe -le 'o 'yrikpape 'le; 'bheε- 'yele- 'ke bhaapleŋ mu 'kpen 'Bhee mi 'le, 'bheε- 'duŋ- mεε 'la zan mu 'gbu 'mu 'kpaā- Kriṣi 'yi, -e 'mu go -za 'yi -zon 'pegee yikpensee ta.

11 -A pe -o ni -o 'bheε- -za 'ε kle, 'bheε- 'yoo- daan 'kele-.

12 'Yaa 'tole- 'ke mεε 'kedo- 'ε mafinyanwo 'yaa- -zwanneya 'ε ma. 'Duŋ- -a 'to 'ke mεε 'la zan mu 'kpale- -o Kriṣi 'yi, -o 'yaa- -janwo' gbeya 'ε 'pegee 'ε 'taawogbeya ye, 'bheε- -o 'yaa- 'soniya -gloon 'pegee 'ε 'kpaleya 'ε, 'bheε- 'ε 'kpee 'fleeleya 'ε 'mu ye; 'kooko- -o so -o 'kpale 'ε ma 'mu 'kpen 'yi.

13 'Sani- 'ŋ gele pleŋ- 'ε ta ye, do klen 'kee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε tape mεε mu ni, 'ke 'yoo- lia 'bhe 'pegee 'ke 'yoo- daan 'kele-.

14 'E Lii 'seŋ 'la 'sroowoa- bhe, 'ke -Waanbhaa' 'bhe 'naza- 'ε Ɔkpaā -a -lala' janwo mu 'ε 'lii, 'yaa 'ε 'yre zi -gblaanle' yewole ma 'bhe 'le-. -Ya naza 'ε

'pelawoa -a -lela janwo mu 'e ni, 'bhεε- Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu -ledo' 'ε 'mu 'mu gbεkpa- 'e ta 'mu 'seriwolele, 'bhεε- -ya 'srɔɔwoa- 'tε.

¹⁵ Dɔ klen 'kee 'bhe -za mu 'ε 'kpen kle 'ke 'yoo- 'leyan- -a ma; 'bhεε- 'e 'gbu 'na 'yee- ye 'ε ni 'e nii- 'ε 'kpen 'le. 'Ke 'bhe □kla, mɔkpen' nu -a yele 'bhii- 'yoo- ge 'zi zilεε- -Waanbhaa a ye 'ε 'yi.

¹⁶ Yaa- 'taawogbeya 'pegee 'yaa- daangbeya 'ε -o -klosikun 'elrele. Dɔ klen 'bhe klele ma. 'Ke 'ya □kla 'bhe gbεεn- bhe, 'e nu 'e 'gbu gole -za 'yi, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -o 'trɔnkpa zii' 'e ni, 'mu nu gole -za 'yi 'ezin-.

5

-Liawli' glaanle mu 'pegee zilεε- mu, 'bhεε- 'bhɔŋba- mu ba zayi'

¹ 'Yaa -jan -gloo 'wole- 'gwlaan- gbalaan 'kedo- 'kpɔ ni, 'duŋ- zruwla -a 'kpee 'bhii- 'e dε. 'BHεε- -zwanne mu 'ε 'kun 'bhe 'kungbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, 'bhii- 'e 'gbu nεεε- mu gbεεn-.

² 'Bhe ya 'ε 'yi 'ezin-, le gbalaan mu 'ε 'kun 'bhii- 'e nεε mu, 'bhεε- le 'seebaane mu 'ε 'kun 'bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi 'bhii- 'e nεεε- -le mu 'e 'kpee 'fleele- 'le.

Glaanle mu 'kungbeya

³ Le mu 'la -woo glaanle -zeze mu 'gbu 'le, -o -ledo' -a ma.

⁴ 'Duŋ- 'ke glaanle mu 'la 'nε mu 'pegee -o 'nranε- mu -o, 'bhe -nε mu 'ε -woo -gasi 'la 'kpa zii' -Waanbhaa' -lεε bhe, -o 'bhe 'kpa 'elwale 'pe 'ke -o bho -o 'gbu a 'fa -la mu 'ε ba. -O yapε mu 'ε -za 'la □kla -o ni 'elwale gban -sɔ, -o 'bhe yeke- za mu kle 'mu ni. 'Bhe klegbeya -gloɔn 'ε 'bhe -le sɔ -Waanbhaa' ni.

⁵ Le 'la 'bhe -o 'ke glaanle -zeze 'gbu 'le, 'bhεε- 'ke 'bhɔŋba- mi do 'kpɔ 'laa -o 'bhe 'kɔɔ, -ya -yrikpa' -Waanbhaa' ta, 'bhεε- -e bo pε -yrewole ma 'bhe ma 'seri 'yi -bi zi 'pegee -yrekpa'.

⁶ 'Duŋ- glaanle 'la 'bhe bole -o 'bhe 'gbu 'nrayiza mu klele ma, 'bhe -o 'bhii- 'bhe -gaa gban 'ali- 'ke -ya -yε ma -li.

⁷ 'Bhe -jan 'lεε- 'wo -o ni, 'kooko- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ ye -o zi.

⁸ 'Ke mεε 'la zan laa -yaa' mεε mu -gblakun' 'elrele, 'ali- 'ke 'bhe kpa -yaa' pε 'fa □la mu 'gbu 'ε ta 'elwale 'pe, 'bhe zan laa -o -li 'kpaleya zi 'ε ta; 'ali- a -yɔɔ- 'yiya' mεε 'la zan laa -Waanbhaa' dɔ 'bhe zan ni.

⁹ 'Ke glaanle 'la 'bhe 'ya lεε -lii 'ε □kaan lεε mia yaga ta, 'bhεε- 'ke -a yaale -yaa 'gwlaan- do 'kpɔ -la 'kɔɔ; 'e sɔ 'bhεε- glaanle -gloɔn 'ε 'tɔ 'ε sεwewole glaanle mu 'tɔ 'ε ba.

¹⁰ 'Ke mɔkpen' 'a dɔ -a kleza -lrele' mu 'ε ma: 'ke -wa 'yaango- 'bhii- -ya -nε mu 'ε 'trola- 'elrele, 'kee- -yaa' 'cie mu kun 'elrele, -e -Waanbhaa' a mεε 'weŋ mu 'ε gaan mafia-, 'kee- -yaa bho -yren ma mεε mu ba, 'bhεε- -e -yaa -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen -la kleyre glin mεε mu ni.

¹¹ 'Duŋ- 'yaa dɔle glaanle 'seebaane mu 'ε 'mu 'tɔ 'sεwewole -la. -Amasroyi 'ke 'drunyi ta pε -lɔ 'ε -dwa -o ma, 'bhεε- -wa pε dɔɔ -o yaale' gwlen na; 'bhe kle gbeya 'ε 'yi, -o ploɔ Krisi a zi 'ε ma.

¹² 'BHεε- 'bhela- -yile, -kpan balaa' -o 'gbu ta, -amasroyi -woo -liiwli' 'la 'naa- -Waanbhaa' ni dɔɔ -o nu bole Krisi a pε 'le, waa bo 'bhe ta 'bhεε- -o 'bhe 'yisie-.

¹³ 'BHεε- 'ezin-, -o woye laa -o, 'bhela- -yile -o kanaa' 'fε mu 'ε 'kpen □la; 'duŋ- -za 'la 'bhe -o 'eyoole 'ezin- 'bhe -le -o -le ma nra, 'bhe 'pegee -o -le ta laa ga -jan ta -titi. 'BHεε- -o wo jan laa 'kela 'bhe 'le -o 'bhεε- wo.

¹⁴ 'Bhela- -yile, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- glaanle 'seebaane mu 'ε -o yala- gwlen na, 'bhεε- 'ke -o -nε mu -srɔwɔwɔ', 'bhεε- 'ke -o waa 'fa -la mu 'ε 'lɛdɔɔ- 'elrele; 'kooko- -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'laa sɔ -o 'tɔ 'yɔɔ- peyre 'kedo- 'kpo 'srɔwɔwole.

¹⁵ 'Naa 'o 'bhe 'pe zii' bhaama, -amasrɔyi 'woo- glaanle mu 'ε 'ke mu -ploola gban -Waanbhaa 'a zi dɔɔle 'ε ma, 'bhεε- 'mu gbaanle -o -Setran' zi.

¹⁶ 'Ke Zesu 'yi le do dε -nε mu 'ke mu -o 'ke glaanle mu 'le, -e -yaa' glaanle mu 'ε -gblakun', 'kooko- 'bhe glaanle mu 'ε waa bo Zesu 'yi mu 'ε ta 'kwe 'le, 'bhεε- 'mu sɔ bhɔle- glaanle mu 'la mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o 'mu 'kɔɔ 'bhe mu ba.

Zesu 'yi mu a zilεε- mu 'kungbeya

¹⁷ Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la 'mu -o 'mu a ye 'ε 'wo zii' 'elrele, -ka 'mu 'lɛdɔɔ- -a ma 'eke- trala ple, -ka 'bhe kle 'ke mu 'gbu 'la -Jan 'Nrale- 'ε wo, 'bhεε- -o mεε mu daan 'kele- 'mu -la ni.

¹⁸ -Amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke dri 'ε -yoo pεbhe 'taan zii' -a gaan 'ε 'le 'waati 'la ba, 'yaa -a -lii 'yrele-;» 'bhεε- -a yɔɔnde le -o 'ezin- dɔɔ: «'Yewone 'ε -yaa' pε -le 'ke -a -sra 'ε 'le.»

¹⁹ 'Ke mεε do -o -la 'zi Zesu 'yi mu a zilεε- mi do ta -za do 'yi, 'yaa dɔle 'bhe [la; 'fɔke mεε ple, mεε yaga 'sii, 'bhεε- 'mu kle 'e 'srε 'le 'yee- -za 'ε ma.

²⁰ Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la bole -o -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhe -jan 'ε 'wo mɔkpen' 'yre ma kpataakpa; 'kooko- mεε -vin mu 'ε 'mu gblaan -za 'yɔɔ- klele ma.

²¹ 'N 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'kwlanwole 'e ma 'egloole -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'bhεε- -Waanbhaa' -mleke' mu 'la makwan- 'mu 'yre ma dɔɔ: Do klen 'kee 'toj mu 'lεε- 'kpen 'kɔsɔsikun, 'bhεε- 'yaa -a do mabhaabhɔle -a do ta; 'bhe 'pegee 'yaa bhaaplenj mu gɔle 'eke- ma.

²² 'Yaa 'kɔɔle- 'e gbekpale ma mεε 'kedo- 'kpo ta, 'bhεε- 'e ye gbekpa -a 'kɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdɔɔ' 'ε 'plenj-. 'Bhεε- 'ka 'pegee mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'kpale- do ma -za 'yɔɔ- kle yayi'. 'E 'gbu 'bo 'e zru 'wenj 'le.

²³ 'Yaa bole -yi do -kplen 'mile- ma; -wεen sanε- 'mi 'e 'kpee 'la za 'ε 'pegee 'e ma yikpen- ta ga 'fientrɔnne mu 'ε -zayi'.

²⁴ Mεε 'ke mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε gaanle laa -o 'mu ma 'sani- -woo 'kitikan; 'dunj- mεε 'ke mu a pε -za 'yɔɔ- mu 'ε -o 'mu ye boolazi -a ma.

²⁵ 'Bhe klegbeya do 'kpo 'ε 'yi, kleza -lrele' mu 'ε gaanle laa kle 'mu ma, 'mu 'pwele- kle -gbaklaa 'edile; 'ali- 'ke 'ke mu 'la 'mu ta laa 'pwele- venj-, 'mu tagaanle laa bo.

6

Lu mu 'ε -woo zan mu -lɛdɔɔ' a ma

¹ Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o 'ke lu mu 'le, -o -gasikpa -o zan mu 'ε 'lεε 'ke -woo -lɛdɔɔ' a ma gbε 'ε 'kpen ma; 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa sɔ -Waanbhaa' 'tɔ 'ε 'siele 'bhe 'pegee 'ke waa sɔ -za 'yɔɔ- pele- -kɔɔa' daangbeya 'ε ma.

² Lu mu 'la 'mu zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu 'le, -o -gasikpa 'mu 'lεε, 'bhεε- waa pele dɔɔ -o 'kpen -o 'ke nεnε- ma do mu 'le. Drɔɔn' -o yewo 'mu ni 'elrele gbε 'ε 'kpen ma; -amasrɔyi -woo yewo 'zi mεε 'la zan mu ni, 'bhe mu -o 'ke -o -yiɛnii' Zesu 'yi mu 'le. Mεε mu 'ε daan 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu -le, 'bhεε- 'ya 'kpankpanyan -o ma.

-Gɔli' flen 'pegee bhla ma daangbeya mu

³ 'Ke mεε 'ke mεε mu daan daangbeya 'bhεεke 'le, 'bhεε- 'ke yaa 'taawo- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'wojan- 'wenj mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke yaa 'taawo-

daangbeya 'la 'bhe 'a kle 'bheε- Zesu 'yi mu -gasikpa -Waanbhaa' -lεε 'bhe ta,

⁴ 'bhe zan -o 'bhe 'gbu magbaande 'zi, 'bheε- yaa -za 'kedo- dɔ. 'Dun- zaabo -lɔ 'ε 'bhe -o -a ma 'bhii- ga, 'bheε- gwle 'kanle sɔ -a ni jan 'le bhaama. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu nu 'ke zranwole 'pegee sra 'le, 'bheε- zwanwole 'pegee 'kpee jan -yɔɔ' mu 'le;

⁵ 'bheε- zaabole mu 'la waa yan. 'Bhe zaabole mu 'la waa yan 'mu da mεε la zan mu 'nii- 'ε -gaa, 'mu -la ba; 'bheε- waa wlan dɔ -titi. -O 'kpee ma, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o 'ke -naflo -glinza' -la -le.

⁶ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o -za 'wlan 'srɔɔwo zi 'le, 'ke mεε 'ε zru -kpalaa' pε yeke- 'la -ya 'kɔɔ 'bhe ma.

⁷ -Amasɔyi -kɔɔ' 'laa nule pε 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ 'trε ta -gε, 'bheε- 'dun- -kɔɔ' 'laa nu gele pε 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ.

⁸ 'Bhɛla- -yile, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'le pεle 'pegee -kɔɔ' ta pε mu -srɔɔwoa 'bhe -kɔɔ' 'yibhɔ-.

⁹ 'Dun- 'ke mεε 'la zan mu -o -a zi 'bhii- -o kle pεzan mu 'le, -o balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bheε -Setran' a bhee -o kun. 'Bhe bhee 'ε 'bhe -le 'ke 'truu- maza mu -bebe 'pegee zrubhɔ maza 'yɔɔ- mu 'le; 'bhe mu -o siε 'bheε- -o ni 'fenfen.

¹⁰ Wlan 'ε ni, -goli' 'flen 'ε 'bhe -le 'ke -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen -gloɔn kli 'le. 'Yee- -goli' 'flen 'ε 'kɔɔ, mεε 'ke mu □nia 'kpaleya zi 'ε ma 'egbɔɔnle; 'bheε- -o 'ɲgami -gbenε 'srε kpa -o 'gbu ma.

'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'bhe ta gwle -lrele'

¹¹ 'Dun- 'bhi Timote, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke -Waanbhaa' a mεε 'le bhe, blasan- 'bhe -za mu 'la bhe 'mu 'kpen 'lεε. 'Bheε- -lɛdɔɔleya zi oo, -Waanbhaa' -lεεgblaanya oo, 'kpaleya oo, 'soniya oo, zrubakpaaleya oo, 'bhe 'pegee -yidɔɔya 'mu 'kpen -la ziglin-.

¹² Dɔ 'egloole 'bheε- 'ε 'kpaleya Kriisi 'yi 'ε 'bhe ta gwle -lrele' 'ε dan. 'Bheε- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'kun. -Waanbhaa' 'ε 'siila- 'bheε- bole -yre ma -si 'ε 'kaama-; 'bheε- 'yee 'kpalawoa Kriisi 'yi 'ε 'bhe ba jan -lrele' □woa mεε 'srε 'yre ma kpataakpa.

¹³ 'Mi jan 'lεε- 'kwlanwo- 'ε ma -Waanbhaa' 'la -si na pε mu 'kpen ni, 'bhe 'yre ma; 'bhe 'pegee Zesu Kriisi 'la -a 'gbu ta -jan 'lrele- -woa Pɔnsi Pitalti 'yre ma.

¹⁴ 'Mi -o -jan 'lεε- 'kwlanwo zii' 'ε ma 'egloole dɔɔ -a -klosikun 'elrele, 'bheε- waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- 'ε zi, 'bhe 'pegee bo 'wen' 'ke 'bhe ge 'tenle- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Kriisi 'pwε yi 'ε ma.

¹⁵ 'Yee Kriisi 'pwε yi 'ε nu klele 'waati 'la -Waanbhaa' 'bhe 'lɛdulaa 'bheε- ba. 'Yela- do -kplen 'kpaale- -o pε 'kpen 'wiinj-, 'bheε- 'yele- 'ke -bhlenjgbe mu 'kpen a -bhlenjgbe 'le, 'bhe 'pegee Mεεzan mu 'kpen a Mεεzan 'le.

¹⁶ 'Yela- do -kplen 'laa ga -titi; -a boyre 'ε 'bhe -o 'ke 'tebhile 'la 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'ε 'mabεenle 'bhe -din 'bheε- 'le. Bhaaplɛj 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe 'yele- -lido', 'bheε- bhaaplɛj 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhe 'yele. -Yaa' pε -le 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -gloɔya' 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma 'mu 'le! Amiina!

'Pezan mu -liale'

¹⁷ -Jan 'lεε- 'bhe 'kwlanwo 'egloole -zɔn 'drunyan 'lεε- 'yi pεzan mu 'ε ma dɔɔ waa -o 'gbu 'wasowole, 'bheε- -o -yrikpale laa bole -naflo pε mu 'la waa mɔ 'mu ta; 'dun- -o -yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta. 'Yele- -kɔɔ' gba pε 'kpen ba 'ebebele, 'kooko- -kɔɔ' -kɔɔ' zrukpalaa 'bhe ma.

¹⁸ -A 'kwlanwo -o ma 'egloole dɔɔ -o -za 'wlan kle, 'bhεε- -o kleza -lirele' mu 'ε kle 'esrele; -o 'kɔɔ 'laa klele 'egloole, 'bhεε- -o dɔ -a -la 'ke -woo 'kɔɔpe- mu 'ε 'yiciɛn- mεε -bhεeke' mu ma.

¹⁹ 'Ke -o 'bhe □kla, -o nu -o 'gbu -leε -naflo zre dɔle 'bhe gbεεn- bhe boolazi; 'bhe -naflo 'ε 'bhe lele 'bhεε- 'bhe 'laa 'sie -titi. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -o nu bole -yre ma -si -zeze 'gbu 'ε 'bhe 'srɔɔwole.

Pɔlu -o -a -srawo' zii' Timote ma

²⁰ 'N 'nε Timote, -Waanbhaa' -za mu 'la gbekpaa- 'e 'kɔɔ, -o 'kun 'e gbε ple 'le. 'Ploo- bhaama -janwole mu 'la waa -o 'ke 'kpaleya zi 'ε ta janwo gbeya mu 'le 'mu ma; 'bhe 'pegee 'yaa 'e 'εbɔle bhaama zaabole mu 'yi; 'bhe zaa -gloɔn 'ε bɔ mu 'ε -woo 'gbu 'kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'dun- waa -o 'ke 'bhe 'le.

²¹ Mεε 'ke mu 'kpee ma -o 'bhe -zadɔleya 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhεε- 'dun- -o 'kpaleya zi 'ε 'bhe □twa -a nɔɔ-

Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'ε zina- 'ka ta!

POLU 'LETRE PLE MI 'LA □KPAА TIMOTE NI Pōlu 'lɛtrɛ plɛ mi 'la □kpaа Timote ni 'bhɛ ngblo

Pōlu -yaa 'waati 'la ba -kaso 'yi Rōmu -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e 'lɛtrɛ 'lɛɛ- □dia (2 Timote 1.8; 1.16-17; 2.9), 'bhɛɛ- -ya □kpaа Timote ni. 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, Timote -yaa Efezi -wa 'ɛ ta. Pōlu 'a □pia 'yee- Timote ni dōo -e nu 'tɛn -a ma Rōmu (2 Timote 4.9), -amasrōyi, 'yee- Pōlu 'gbu 'kpee ma, -yaa' pɛ 'trɛ ta 'ɛ 'yan bhla 'ɛ □bhwa gban -wa -din (2 Timote 4.6). 'Yee- Pōlu 'gbu yewoa- 'egloole Mɛɛzan Zesu Krisi ni, 'bhɛla- -zayile, -e -yaa zruwla 'zi Timote 'kpee dōo 'bhɛ 'e 'kpa -a ma -yaa' pɛ 'taawogbɛya 'ɛ 'yi.

Pōlu 'a □pia Timote ni dōo 'bhɛ 'bhɛ ta -yrɛn 'ɛ 'yikun-, 'bhɛɛ- 'bhɛ do 'egloole 'bhɛ a 'kpaleya 'ɛ 'yi (2 Timote 1.3-2.13).

'Bhɛɛ- -ya □pia Timote ni 'ezin- dōo 'bhɛ blōole bo 'Sɛwɛ 'Wɛn mu 'ɛ 'yi jan mu 'ɛ ma. -E -jan yɛkɛ- do 'kpɔ 'la □woa -yaa' 'lɛtrɛ □lwa 'ɛ 'yi dōo Timote 'yri bo 'bhɛ 'gbu -za 'le bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ ma, -e □bwa 'bhɛɛ- ta 'ezin- (2 Timote 2.14-4.5).

'Yee- 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'lɛyanyrɛ 'ɛ □nɔɔ, Pōlu -janwoa -a 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- -e Zesu 'yi mu 'ke a 'pubowli mu □kpaа Timote ni (2 Timote 4.6-22).

Pōlu -o Timote 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Pōlu -o 'ke Zesu Krisi a 'winbōwo mi 'le, -Waanbhāa' zru maza ma; 'yee- -Waanbhāa' 'gbu -le bole -yrɛ ma -si 'naza- □pia bhaaplɛn mu ni Zesu Krisi kleza 'ɛ 'srōyi.

² 'N 'yoo- 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'kpa zii' 'e ni Timote, 'bhi -le 'ke 'nɛ 'la 'bhɛ -za sɔ 'nɛ ni 'bhɛ 'le. Bhaa -kɔɔ' Dɛ -Waanbhāa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi 'e -dōobo', 'bhɛɛ- 'e 'yrɛnkla- -o ma, 'bhɛ 'pegee -o yilabla 'na 'e ni!

Pōlu -o Timote 'lia zii' bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ ba zayi'

³ 'Mi -Waanbhāa' 'pubɔ-; 'nɛ 'yoo- -yaa' ye 'ɛ 'wo zii' 'nɛ 'kpee 'fleele- 'le 'bhii- 'nɛ 'taa- mu 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Bi zi 'pegee -yɛkpaа' 'e -za 'laa ni 'nɛ 'kpee 'an 'seri mu 'ɛ 'yi.

⁴ 'O 'piila- bhla zi 'eke- ma, 'e wisia□ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ke 'bhɛ -dwa 'nɛ 'kpee, -e klɛ 'nɛ ni 'bhii- 'mi 'e 'ye 'bhɛɛ- 'nɛ zrukpalaa.

⁵ 'Kpaleya -zeze 'gbu 'la -yoo 'e zru 'ɛ 'yi, 'bhɛ -za 'laa go 'nɛ 'kpee. 'Bhɛ 'kpaleya -gloɔn 'ɛ 'bhɛ -le -yaa 'e -jie Loisi 'pegee 'e nɛɛ Enisi 'yi; 'bhɛɛ- 'nɛ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o 'kpa gbɛya 'ɛ -Waanbhāa' 'yi 'bhɛɛ- yɛkɛ- -le 'bhi 'yi 'ezin-.

⁶ 'Bhɛla- -zayi', 'mi 'seri 'la □kla -Waanbhāa' ni 'yaa- -za ma 'ke 'mi 'nɛ 'gbɛkpa 'e ta, 'bhɛɛ- -yee' gbalawoa -gloɔya' 'la ba, -a 'to 'ke 'bhɛ -gloɔya' 'ɛ bo 'e ta.

⁷ -Amasrōyi -Waanbhāa' -kɔɔ' -gbaa Lii 'Wɛn 'la ba, 'bhɛ 'laa -kɔɔ' kle -gbalaannii' 'le, 'duɲ- 'bhɛ -gloɔya' 'pegee 'sɔniya, 'bhɛɛ- -zadoleya -la -naa -kɔɔ' ni.

⁸ 'Bhɛla- -zayile, -yrala' laa dɔlɛ 'e ma Mɛɛzan a -jan 'ɛ 'wole- ma mɛɛ mu ni. 'Mi 'duɲ- 'la 'mi -o -kaso 'yi -a 'to 'ɛ -zayi', -yrala' laa dɔlɛ 'e ma 'mi -zayi'. 'Bhi 'pegee 'mi 'o -yrɛnbhle' 'eke- 'yi -jan 'Nrɛle- 'ɛ -zayi', 'bhɛɛ- -Waanbhāa' -gloɔya' 'ɛ ta.

⁹ 'Yee- -Waanbhāa' -le -kɔɔ' -gwa -za 'yi, 'bhɛɛ- 'yele- -kɔɔ' 'siila- dōo -kɔɔ' kle -a 'gbu a mɛɛ mu 'le. 'Duɲ- 'yaa -kɔɔ' gole -za 'yi -kɔɔ' kle -za -lrele' mu 'ɛ ma, -e -kɔɔ' -gwa -za 'yi -a 'gbu -za yɛkɛ- 'la 'lɛdulaa, 'bhɛ 'pegee -yaa'

wlanya 'ε 'mu -la ma. -E -koo' -gbaa 'bhe wlanya 'ε ba, -koo' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheε- -e 'bhe □kla 'waati 'la ba 'ke yaa 'drunyan klele -li.

¹⁰ -Zon -koo' 'Bhee Mi Zesu Krisi □nwa 'yee- -Waanbhaa' a wlanya 'ε zronle mεε mu 'ε ni. -E ga a pe fangan- 'ε 'bhe -gwa 'bhe 'yi, 'bheε- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'laa sie -titi, -e 'bhe 'pwela -mokpen' 'yre ma kpaatakpa -Jan 'Nrале- 'ε 'sroyi.

¹¹ 'Yee- -Jan 'nrале- 'ε 'yela- wole 'kaama-, 'bheε- -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' winbowa 'pegee -yaa' mεε mu daan mi 'le.

¹² 'Bhela- -zayi' 'ezin-, 'η 'yoo- 'bhe -yren -gloon mu 'leε- 'bhle zii'; 'duj- waa -o 'ke 'η ma -yrala' 'le. -Amasroyi 'η 'yrikpale bole -o mεε 'la zan ta, 'η 'bhe zan 'ε do; 'bheε- 'η 'kpale -o -a -yi 'bhii- doo -e pe 'la gbekpaa- 'η 'koo, 'bhe 'senj -o -a ni 'ke -ya -yrekpa' 'bhe ba, 'foke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan 'leyan 'yi 'ε ma.

¹³ 'Mi 'e -daanna wlan ma -jan mu 'la 'le bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan, 'bheε- 'taawo -o ta 'e 'kpaleya 'pegee 'soniya 'la 'bhe -o 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'yi 'bhe 'le.

¹⁴ 'E daangbeya 'lrele- mu 'la 'srowoa- bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan Lii 'Wen' 'la -yoo 'e 'yi, 'bhe -glooya' 'ε 'le.

¹⁵ 'E 'gbu 'a 'yaango- doo -Waanbhaa' a mεε mu 'la 'kpen -o *Azi 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'η do -kplen □twa -a noo-; Fizeli 'pegee Erimozeni mu -o 'bhe mεε mu 'ε ba.

¹⁶ 'Duj- bhaa Mεεzan -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'ε zron Onezifo 'pegee 'bhe a 'fa -la mu 'ε ni. -Amasroyi -e 'fuu -dwa 'mi ta gbε 'ε 'kpen ma; 'ali- 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi, -e 'mi 'yelawoa, 'bhe 'laa -yraladole -a ma.

¹⁷ 'Drōon', -e bhōlawoa Rōmu -wa 'ε ta, -e 'mi ziglinna gbε 'ε 'kpen ma -a zru 'ε 'kpen 'le 'sani- -e ge 'tenle- 'η ma.

¹⁸ 'Bhaa -Waanbhaa' 'bhe a wlanya 'ε zron -a ni 'drunyan 'leyan 'yi 'le. -E -za 'wlan mu 'la 'kpen □kla 'η ni Efezi -wa 'ε ta, 'ε 'gbu 'bhe 'yaango- kpaatakpa.

2

Mεε klele Zesu Krisi a -srwase' mi wlan 'le

¹ 'Bhi 'η 'ne Timote, do 'egloole -lileya 'la -yoo Zesu Krisi 'yi 'bhe 'yi.

² 'Mi 'e -daanna 'kela 'le mεε 'srε 'yre ma, 'bhe gbekpa mεε 'la zan mu -o 'ke mεε wlan mu 'le, 'bheε- 'ke -o so mεε -bhεeke' mu daanle- 'bhe 'le 'ezin- 'mu 'koo.

³ 'Yaa- pe -yrenbhle', 'bhii- Zesu Krisi a -srwase' mi wlan do.

⁴ -Srwise' mi 'kedo- 'kpo 'laa -a 'gbu bo 'tre ta za mu 'yi, 'ke -ya zi 'bhii- -a -za 'so -a -kunlii 'ε 'ni.

⁵ 'Bheε- 'ke mεε do -o zaabo 'zi mεε -bhεeke' mu 'le blasanlele -jara 'srowo zayi', 'ke yaa blasanle blasan' gbeya 'toj mu 'ε ta, yaa so 'bhe blasanle -jara 'ε 'srowole.

⁶ 'Bheε- gbakpa' mi 'la ye -gloo 'ε □woa -yaa' gba 'ε 'yi, 'yele- gba 'ε ta pebhaa -lwa mu 'ε kan mi 'le.

⁷ 'N' 'yoo- 'kela 'wo zii' 'e ni -ge bhe, 'e 'kpeeledan 'bhe ma 'elrele; -amasroyi Mεεzan -Waanbhaa' nu a klele 'bheε- 'e -za 'kpen 'yima-.

⁸ 'Davidi 'nrane- Zesu Krisi a -za 'ε bo 'e 'kpee, 'yele- -bwela gale ba; 'bhii- 'an pe -Jan 'Nrале- 'ε 'bhe -a 'wo 'zi gōne- 'la gbēen-.

⁹ 'N' 'yoo- -yrenbhle' zii' 'yee- -Jan 'Nrале- 'ε 'yela- wozza 'ε ma, 'bheε- -woo' 'η gbε ta □bwa 'ke piibhe kpele- 'le 'bhii- -za 'yoo- kle mi do gbēen-. 'Duj- -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'bhe 'yrele- laa -o.

10 'Bhela- zayi', 'η 'yoo- za 'kpen 'yikun zii' -Waanbhaa' mεε mu 'la zan mu makwan- 'mu- zayi'; 'kooko- 'mu so gole -za -yi Zesu Krisi 'srōyi, 'bhεε- 'tobhōleya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, -o so 'bhe 'srōwōle.

11 -Jan mu 'lεε- 'mu -o 'ke wlan 'le dōo:

«'Ke -kōo' 'gbu -gaa -kōo' 'pegee Zesu Krisi 'le, -kōo' mu 'pegee 'yee- Krisi nu bole -kōo' 'yre mā 'eke- 'yi 'ezin-.

12 'Bhεε- 'ke -kōo' -za 'yikwan □ 'yee- 'le, -kōo' mu 'pegee 'yee- nu yaale -yaa' -bhlengebeya yaayre 'ε □ nōo.

'Dun- 'ke -kōo' -kōo' -banjwa -a -yi dōo -kōo' 'laa dō, 'yee- nu -a -banjgole -kōo' mu 'yi dōo yaa -kōo' mu dō 'ezin-.

13 'Ke -kōo' 'laa bole -kōo' 'liijan- do ta, 'yee- nu bole -a -liijan' do 'kpo 'ε ta. -Amasrōyi yaa so -a -liijan' mabōole, 'bhεε- -e zaabo -a 'gbu 'ε ma.»

-Waanbhaa' a yewone 'Irele- do

14 Bo -jan 'lεε- 'bhe dōle ma mεε mu 'ε 'kpen 'kpee, 'bhεε- -a pe -o ni 'e 'sowεε- ma -Waanbhaa' -yre ma dōo waa srādole -jango' mu ta. -Amasrōyi srādole 'ε 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- mεε ma, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan mu -o 'trōnkpa 'bhe -jan mu 'ε □ la 'mu -la 'siele- ba.

15 Dō 'egloole 'ke 'yee 'gbu zron -Waanbhaa' ni 'bhii- -yaa' yewone 'Irele- 'la -za so a ni 'bhe 'le, 'bhεε- yaa kle 'e ma -yrala' 'le 'yee- -Waanbhaa' -yre □ la; -yaa' wlan ma -jan 'ε daan kplankplan.

16 'E 'plengo -balo 'yiflen mu ma, 'bhe 'pegee -jan mu 'la gole -o 'kpaleyā zi 'ε ma. -Amasrōyi 'woo- bhaama janwo mu 'ε -woo 'plengo- yi 'oo yi -Waanbhaa' ma.

17 -O -liijan' mu 'ε -za mu sie 'eyōole 'bhii- bhε -yōo' bhaaplen 'fle 'ε bhle 'eyōole gōne- 'la gbεen-. 'Bhe mεε -gloōn mu 'ε 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Fileti mu 'le.

18 -O -gwa gban wlan ma zi 'ε ta, 'bhεε- -wa pe dōo gbaa mu bweza 'ε gale ba 'bhe yi 'ε □ bhwa gban; -o 'bhe pelawo zii' bhe, -o mεε -bebe 'yini zii' 'ke -o 'mu go 'kpaleyā zi 'ε ta.

19 'Dun- -Waanbhaa' 'fegwle- gaan -gloōla □ bwa, 'bhe 'laa so 'siele -titi; -jan -gloōn mu 'lεε- 'mu -la yōōndele -o ta dōo: «Mεεzan -Waanbhaa' 'gbu -yaa' pε mεε mu 'ε dō.» 'Bhe 'pegee: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a □ pia dōo 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a pε mεε 'le, 'bhe zan 'bhe gaan go -za 'yōo- zi 'lii.»

20 'E -gbene do -la, 'tasa 'ε 'kpen -gloōn -le ye: -a 'ke mu laa -o 'ke -can 'pegee piibhe drōn 'le, 'dun- -a 'ke mu -o 'ke -yri 'pegee 'tre 'le 'ezin-. -A 'ke mu 'la 'mu -o 'ke -can 'pegee piibhe 'le 'mu -o 'ke -zabla' yi gbilaan ta pε mu -la -le, 'bhεε- -a -vin mu 'ε 'mu -o 'ke yikpensee ta pε mu 'le.

21 'Ke mεε 'la zan 'bhe 'bhe 'gbu 'plengwa- 'woo- -za 'trinle- mu 'la bhe -o ma, 'bhεε- -a 'kpee 'fleele- kle. 'Bhe zan nu klele 'bhii- -can 'tasa mu 'la -o 'mu si -zabla' yi -gbene mu ta 'bhe mu gbεen-. -E nu klele 'wenj, 'bhεε- -ya zan do -kplen maza -yanwo'; 'bhεε- -a -lεmagaanle -o ye -Irele' 'ε 'kpen -gloōn 'wo zayi'.

22 'N 'ne Timote, blasan- -zwanne mu zrubhō za -yōo' mu 'ε 'lεε. 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen Mεεzan -Waanbhaa' gba -o 'kpee 'fleele- 'le, 'e 'mabεen- 'mu -la -din, 'bhεε- 'ke 'ka -lεdōoleya oo, 'kpaleyā oo, 'soniya 'pegee yilabla ziglin-.

23 'Dun- 'yaa 'e 'lεbōle klooya ma -jan mu 'pegee 'truu- ma -jan mu 'yi, -amasrōyi -woo 'ke gwle 'pōpe- 'le.

24 'Dun- 'bhe 'laa lele 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a yewone gwledan. 'Dun- kle mεε wlan 'le mōkpen' ma, 'kee- so mεε mu daanle, 'bhεε- 'kee- so mεε mu a -yōōya' 'ε 'yikunle.

²⁵ Mɛɛ 'la zan mu zaabo -Waanbhaa' -a yewone 'e 'le ma, -e 'so -jan zikpale 'mu ni -a zru -doo 'le, 'bhɛɛ- -yoo bo zi -lrele' ta; -dɔke' yi do ta, -Waanbhaa' nu -a klele 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ dɔ -o ma, 'bhɛɛ- -o ploo -o kleza -yoo' mu 'e ma, 'bhe' pegee -woo zru niinaa' 'bhe ba, 'bhɛɛ- -o wlan 'e dɔ.

²⁶ 'Bhe' 'yi, -o -yɛɛ ba nu 'kanle- 'elrele, 'bhɛɛ- -o nu gole -Setran' 'la 'bhe a bhee mu -o -kwan 'bhe zru maza kle zayi' 'mu 'yi.

3

Bhaapɛɛɛ mu kleza mu 'drunyan 'yan bhla zi

¹ -A 'yaango- dɔɔ 'ke 'drunyan 'leyan yi 'e □bhwa -wa -din, 'waati mu 'e nu klele 'egloole.

² Wlan 'e ni, bhaapɛɛɛ mu nu -o 'gbu do -kplɛn -la -zadɔle 'egloole; -waa' -goli' 'flɛn nu klele, -o nu -o 'wasowole 'ke -woo 'gbu magbaandɛ, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' 'to sɛ. -O nu -o yape mu 'e 'kafawole, -o nu klele mɛɛ kloo mu 'le; 'bhɛɛ- waa nu -gasikpale -Waanbhaa' a pɛ 'weɛɛ mu 'e 'lɛɛ -titi.

³ Mɛɛ -yɛɛn 'laa nu 'klale- -o ma -titi; -waa nu mɛɛ mazatole -titi; -o nu mɛɛ 'to 'yoo- 'pele-. Waa nu 'sole- -o 'gbu 'yikunle -za 'yoo- klele ma, -o nu klele 'eyoole, 'bhɛɛ- -za 'wlan kle mu nu klele -o -sɔɔnnii' mu 'le.

⁴ -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbɛ ta 'bhɛɛ- -woo 'eke- -yini'; -o yin ma 'tɔn nu klele 'waati 'e 'kpen ba, -o nu -waa' -za 'kpen klele 'ke -o 'gbu magbaandelele. 'Bhɛɛ- -o 'gbu 'nrayiza mu nu 'sole- -o ni 'ke 'bhe kan -Waanbhaa' ta.

⁵ -O nu -a klele mɛɛ mu -yɛɛ ta 'bhii- -o gblaana -Waanbhaa' -lɛɛ, 'duɛɛ -o 'gbu 'kpee waa nu dɔle -Waanbhaa' a -glooya' 'e □la. 'E 'plɛngɔ- 'bhe mɛɛ -gloɔn mu 'e ma 'egboɔnle.

⁶ 'Woo- mɛɛ mu 'e 'ke mu ge wlale yɛɛtɛɛ 'bhii- mɛɛ mu gbɛɛn- 'fɛ mu 'e □la, 'bhɛɛ- -o le fangan- kle 'ke mu -yini' -waa' -dawli' ma daangbeya mu 'e 'le; 'bhe le mu 'e 'mu -za 'yoo- -gloɔn 'e 'kpen -la -kla 'elwale gban -sɔ, 'bhɛɛ- -za 'yoo- kle 'flɛn -gloɔn 'e 'kpen -le -o -lɛkan'.

⁷ 'Waati oo 'waati, 'woo- le mu 'e -o -za dɛɛ daan, 'duɛɛ -waa 'tenle- -li wlan 'e dole ma.

⁸ 'Elwaleta -sɔ Zanɛsi 'pegee Zanbɛsi -wlɛnna -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Moizi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ-, -woo -wɛn 'zi wlan 'e ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-; -o ni- 'e 'sɛle- -o, 'bhɛɛ- -o 'kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'e 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- -o ma.

⁹ 'Duɛɛ -waa nu bhɔle 'egboɔnle -o kleza mu 'e 'yi, -amasɔyi mɔkpen' nu -a 'yaangole 'bhii- -woo 'ke -zadɔkle mu 'le, 'bhii- Zanɛsi 'pegee Zanbɛsi a pɛ -za 'e 'leyaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

Pɔlu -o Timote □lia zii'

¹⁰ 'Bhi 'ɛɛ 'ne Timote, 'bhi 'mi 'an pɛ daangbeya 'e ta 'taawoa□, 'bhɛɛ- 'e 'mi a pɛ 'taawogbeya 'e □sia. 'N' yaa- zan -za mu 'la klele 'yee □kpaɛ 'ɛɛ ma 'mu klele 'yi, 'bhɛɛ- 'ɛɛ 'kpagbeya 'e Krisi 'yi oo, 'ɛɛ zrubakpaaleya oo, 'an 'soniya 'pegee 'an -yɛɛn 'yikungbeya 'e 'yee □kpaɛ 'ɛɛ ma 'mu 'kpen 'yi.

¹¹ 'Bhɛɛ- -o -yɛɛnkpaa 'mi ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe' pegee 'an -yɛɛnbhle' gbeya, 'e 'mu -ya. Waa -yɛɛn 'e -gloɔn 'e -dela 'kpale- 'mi ta Antiosi 'pegee Ikoniomɔ 'bhɛɛ- Lisitri -wa mu 'e ta ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'naa -yɛɛn 'e -gloɔn 'e -dela -yikunle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'duɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'mi -gwa -o 'kpen 'yi.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -a zi' 'bhii- -e 'taawo -Waanbhaa' a -lɛɛgblaanya 'le -o 'pegee Zesu Krisi 'kpaledomaya 'e 'yi, -o nu -yɛɛnkpale 'bhe zan ta 'bhɛɛ- kɛgbeya do 'e 'yi.

¹³ 'Dunj- mɛɛ -yoo mu 'ɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu bakanle laa -o, -o nu gele -za 'yoo- baan' -la klelele, -o nu mɛɛ mu -yinile, 'bhɛɛ- -o 'woo- mu 'gbu 'yinile 'ezin-.

¹⁴ 'Bhi 'dunj-, 'e -za 'la -daanna 'bhɛ 'pegee 'e 'kpale- -o -za 'la 'yi, 'e bloole bo 'mu ma 'egloole. 'Ya -daanna mɛɛ 'la zan 'koo, 'e 'gbu 'bhe zan do.

¹⁵ -A 'san 'yaa- matrunya ma, -Waanbhaa' a -jan mu 'la 'mu -o yaa' 'Sewe 'ɛ 'yi, 'e 'mu do. 'Woo- -jan mu 'ɛ so 'e klele- -zadɔ' mi 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- □kpa Zesu Krisi 'yi, -o so 'e gole- -za 'yi.

¹⁶ -Jan 'oo -jan mu 'la -woo -Waanbhaa' a 'sewe 'ɛ 'yi, 'mu -daa Lii 'Wen' 'ɛ 'sej 'ɛ 'bhɛɛ- ba. 'Bhɛla- -zayi', -woo mɛɛ daanpe -lrele' mu 'le, 'bhɛ 'pegee -o wlan do mɛɛ 'yi 'ke -o mɛɛ bo zi -lrele' ta, 'bhɛɛ- -o mɛɛ tro 'ke -woo 'e bo -ledooleya zi 'ɛ ta.

¹⁷ 'Kooko- mɛɛ 'la zan -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'ɛ ta, -a daanle kle -yaa' 'Sewe 'ɛ 'yi jan 'ɛ 'kpen 'le gbɛ 'ɛ 'kpen ma 'ke -a -leyan' -a ma, 'bhɛɛ- -e so ye wlan 'ɛ 'kpen -gloon 'wole.

4

-Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wole- mɛɛ mu ni

¹ 'Mi -o -jan 'lɛɛ- 'bhe 'wo zii' 'e ni fanjan- ma -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'yre □la, doo 'yee- Zesu Krisi -le nu gbaa mu 'pegee mɛɛ -yre male mu 'kitikanle. 'Bhɛɛ- 'mi -a wo 'zi 'e ni 'ezin- -a 'nuza- 'ɛ 'pegee -yaa' -bhleŋgbeya yaaza 'ɛ 'to 'yi, doo:

² -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wo mɛɛ mu ni, 'ke 'ya 'kwlanwo- -o ma, 'ali- 'kee- -kla 'waati 'lrele- ba oo, 'kee- -kla 'waati 'yoo- ba. -A wo mɛɛ mu 'ɛ ni, 'kooko- 'ke -a wlan -dwa -o -yi, -o so -o zru maboole, 'ke -o 'ke mu □nia, -o -ledoo' zi -lrele' ta, 'bhɛɛ- -o -lia 'e zrubakpaalele 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ke 'yoo- daan.

³ -Amasroyi 'bhe 'waati -o zan bhole 'bhɛɛ- bhaaplɛŋ mu laa nu dole -li -a -la 'ke -woo 'trɔŋkpa- -Waanbhaa' a daangbeya 'ledoole 'ɛ □la. 'Dunj- -o 'gbu zru maza mu 'ɛ ma, -o nu mɛɛ daan mu 'srɛ 'ke mu -lɛkpale 'eke- ta -o -din; 'bhɛɛ- 'ke 'trɔŋkpale -swa -o ni -jan -gloon mu 'la □la, -o nu a pele doo 'mu 'bhɛɛ- 'wo -o ni.

⁴ -O nu -o 'trɔŋ mu -liitanle wlan 'ɛ 'lɛɛ; 'bhɛɛ- 'trɔŋkpale nu 'sole- -o ni bhaama can mu -la □la.

⁵ 'Dunj- 'bhi, 'so 'e 'gbu 'yikunle -za 'kpen 'yi, -yren 'yikun, 'yoo- -Jan 'Nrale- 'la 'wo mi 'le, 'bhe ta ye 'ɛ 'wo. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'wo 'elrele gbɛ 'ɛ 'kpen ma.

Pɔlu -o -a zi janwo 'zi Timote ni

⁶ 'Ke -za □bwa 'mi ta, 'mi 'gbu klele 'ɛ 'bhii- 'sraka 'ɛ ta -yi -doo 'le 'bhe 'waati 'ɛ □bhwa gban; 'bhɛɛ- 'an pɛ 'trɛ ta yan bhla 'ɛ □bhwa -wa -din.

⁷ 'N' 'yaan- gwle -lrele' 'ɛ danlele, 'bhɛɛ- 'mi an blasanle 'ɛ 'leyaan-; 'bhɛɛ- 'n' □bwa 'kpaley a zi 'ɛ ta 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma.

⁸ 'Bhɛla- -zayile, 'n nu -ledooleya ma -jara 'ɛ 'srɔwole. Mɛɛzan Zesu Krisi 'la -yoo 'ke 'kitikan mi -lrele' 'ɛ 'le, 'bhe nu 'bhe -jara 'ɛ 'nale- 'n ni 'drunyan 'leyan yi 'ɛ 'le. 'Dunj- yaa nu 'bhe 'nale- 'mi do -kplɛn 'kpɔ ni; mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yre -o -a 'pwɛ 'yi 'ɛ 'lɛɛ 'soniya 'le 'mu zru ba, -e nu 'yee- -jara yɛke- do 'kpɔ 'ɛ 'nale- 'bhe zan mu 'ɛ 'kpen ni 'ezin-.

Pɔlu a -jan ngblo 'wlayɛ-

⁹ Do klɛn 'kee nu 'tenle- 'n ma blaale-.

¹⁰ -Amasroyi, 'tre ta pe mu 'lee 'flen 'e -zayi', Demasi 'η do -kplen □twa -a nɔɔ-, 'bhεε- -e -ja Tesaloniki -wa 'ε ta. Kresansi -ja Galasi 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- Titi -ja Dalimasi 'kleen 'ε 'yi.

¹¹ Luki do -kplen -le □bwa 'η -din. 'E 'nu bhla zi, 'ka 'pegee Maki 'nu 'eke-zi; -amasroyi -e nu bhole 'η ba 'egbenele 'an ye 'ε 'wolele.

¹² 'N Tisiki 'winbwa- Efēzi -wa 'ε ta.

¹³ 'Bhεε- 'e 'nu bhla 'ε zi, 'kan Troasi -wa 'ε ta Kaapusi ba; 'bhεε- 'an dune- tralape -gbene 'la □bwa -a nɔɔ- ye nu 'bhε 'le 'η ni. 'Sewe kpo mu 'ε 'pegee wi 'fle 'sewe kpo 'la 'klule- -o 'mu -za 'laa 'nile- 'e 'kpee, nu -o 'kpen 'le 'ε 'kɔɔ.

¹⁴ -Tɔn mi Alezandri yienya 'yɔɔ- -gbene -kla 'mi ni. Meezan -Waanbhaa' -le nu -e -za 'yɔɔ- yeke- 'la □kla 'mi ni, 'bhε zigole -a ma.

¹⁵ 'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'gbu 'klosikun -a ma 'elrele, -amasroyi -e -zaabwa 'o 'le ma 'o 'wojan- mu 'ε 'kpen 'yi.

¹⁶ 'N ge gbe -lwa 'la □woa -klu ta 'an -za 'ε 'yipe yre nɔɔ-, mee 'kedo- 'kpɔ 'laa dɔle 'mi zi ta; -o 'kpen 'η do -kplenne' □twa -a nɔɔ-. Bhaa -Waanbhaa' laa -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε bole -klosi 'yi.

¹⁷ 'Durj- Meezan -Waanbhaa' -le □bhwa 'mi ba, 'bhεε- -e fangandwa 'mi ta; 'koko- 'η sɔ -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole gbe 'ε 'kpen ma 'ke 'an -leyan' -a ma. 'Bhεε- 'koko- Zuufu kle mu 'ε 'mu 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε ma 'ezin-. 'Bhεε- mee mu 'la 'kpen 'yaa- zi 'bhii- -woo 'η dε, 'η -gwa -o 'kɔɔ; 'bhεε- -e -kla 'bhii- -woo 'η -gwa -jara 'lii.

¹⁸ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Meezan -Waanbhaa' nu 'mi gole -za 'yɔɔ- 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε- -e nu 'mi -dɔɔ 'wlale- -yaa' -bhleighbeya yaayre 'ε □nɔɔ lafle' 'yi. 'Yela- -a pe -le 'ke 'tɔbholeya 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

Pɔlu a -danma' 'pubɔ-

¹⁹ Prisili 'pegee Akilasi, 'bhεε- Onezifɔɔ a 'fa -la mu 'ε 'mu 'pubɔ- 'η ni.

²⁰ Erasiti □bwa Korēnti -wa 'ε ta, 'bhεε- 'η Trofimu gadele 'ε □twa Miletī -wa 'ε ta.

²¹ Dɔ klen 'kee nu -niinii' 'kpa 'waati 'ε 'lee. Ebulusi 'pegee Pudēnsi, 'bhεε- Linusi 'pegee Klodia, 'bhεε- -kɔɔ' nēene- mu 'ε 'kpen 'ka 'pubwa-.

²² Bhaa Meezan -Waanbhaa' kle 'e 'nii- 'ε ba.

Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma! Amiina.

PŌLU 'LĒTRĒ 'LA □KPAĀ TITI NI

Pōlu 'lĒtrĒ 'la □kpaā Titi ni 'bhĕ ngblo

Titi -yaa Greki mi 'le, 'bhĕĒ- -e -yaa Zesu a winbōwo mi Pōlu a yewoyōon 'le Mĕĕzan a ye 'ē 'yi. -E -ja 'taa -bebe ta 'ke Pōlu 'le 'ke -o ge Zesu a -Jan 'Nrale- 'wolele. 'LĒtrĒ 'lĕĒ- 'yi, 'wa □ya 'bhii- Pōlu Titi □twa Krĕti, 'kooko- -e bhō Zesu 'yi mu -lĕ drĕĒ mu 'ē ba (Titi 1.5). 'Bhii- 'wa □ya gōĒĒ- 'la gbĕĒĒ- Pōlu a 'lĒtrĒ □lwa 'ē 'yi Timote ni, Pōlu Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ē □liala.

'LĒtrĒ 'lĕĒ- 'yi, Pōlu 'a □pia Titi ni dōo -e zilĕĒ- mu 'kpa Zesu 'yi mu -lĕ mu 'ē 'kpen do do wiinj-. -Ya □pia Titi ni dōo, mĕĒ -glōon 'la -e -yaa nu 'bhĕ 'kpālĕ- Zesu 'yi mu -lĕ 'tōle- -lĕ 'bhĕ 'wiinj-, 'bhĕ zan 'ē 'taawogbeya 'ē klĕ 'elrele (Titi 1.5-9). Pōlu pe Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ē ni dōo -o do mĕĒ daangbeya wlan 'gbu 'ē 'bhĕĒ- zi, 'bhĕĒ- -wa pe Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ē 'siĕ- 'mu ni dōo 'mu a mĕĒ daangbeya 'ē 'bhĕ 'laa -o kplankplan.

Pōlu 'gwlaan- gbalaan mu 'pegee le gbalaan mu 'la 'yaa- Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ē ba, 'mu pegee -zwanne mu 'pegee -gblanĕ 'bhĕĒ- lu mu, 'mu 'kpen 'liala- (Titi 2-3). -Waanbhaa' -o -gwa -za 'yi gōĒĒ- 'la gbĕĒĒ- 'kooko- -o bo -o 'gbu ma, -e 'bhĕ 'yipia□ -o ni; 'bhĕĒ- -e zruwlāa- -o 'kpee dōo -za 'la 'bhĕ 'lĕdōole -o -o 'bhĕĒ- klĕ 'ke 'bhĕ ge 'tenle- Zesu 'nule- ma.

'LĒtrĒ 'lĕĒ- 'leyanyre' 'ē 'yi, Pōlu pe Titi ni dōo mĕĒ 'la zan mu mĕĒ mu pō 'eke- ma, 'bhĕĒ- 'ke -woo -yicien' -e 'bhĕ zan mu 'ē -gbin -o plenj-. 'BhĕĒ- -e -liawli' 'ke mu 'pegee 'pubowli' 'ke mu -naa -a ni.

Pōlu -o Titi 'pubō- 'zi

¹ 'Mi Pōlu, 'ŋ 'yoo- 'ke -Waanbhaa' a yewonĕ 'le, 'bhĕĒ- 'ŋ 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbōwo mi 'le; 'mi -lĕ 'lĒtrĒ 'lĕĒ- 'kpa zii' 'ē ni. -Waanbhaa' mĕĒ 'la zan mu makwan-, -yoo 'ŋ 'winbwa- 'kaa 'ŋ 'bhĕ zan mu 'ē bō 'kpaleyā a pĕ zi 'ē ta, 'bhĕĒ- 'an klĕ 'ke -o wlan ma daangbeya 'la sō bhōle- -o ba, 'bhĕĒ- -o bo -Waanbhaa' a -lĕĕgbalaanya 'ē 'yi 'bhĕ dō.

² 'BhĕĒ- 'kooko- -o yrikpale bo bole -yrĕ ma -si 'la -dan' laa -o 'bhĕ ma 'bhĕ ta. -Waanbhaa' laa bhla pe -titi, -ya -liiwli' -naa 'bhĕĒ- bole -yrĕ ma -si 'ē 'naza- ta -kōo' ni 'drunyan klele -lĕĒ -a 'kōo.

³ -Kōo' 'BhĕĒ Mi -Waanbhaa' 'gbu 'waati yĕĕ- 'la -dwa 'bhĕ 'bhōle-, 'keĕ- yaa -Jan 'ē zronle- -kōo' ni. 'BhĕĒ- -e -yaa' -Jan 'ē 'wole gbĕkpaā- 'mi 'kōo, 'kaa 'ŋ 'bhĕ 'wo bhaaplĕj mu 'ē ni.

⁴ 'Mi Pōlu -lĕ 'lĒtrĒ 'lĕĒ- 'kpa zii' 'bhi Titi ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'ŋ 'nĕ kpataakpa 'le 'kpaleyā a pĕ zi 'ē ta, 'yĕĕ- 'kpaleyā do 'kpō 'la -yoo -kōo 'kpen 'yi bhe. Bhaa -kōo' Dĕ -Waanbhaa' 'pegee -kōo' 'BhĕĒ mi Zesu Krisi -lĕ 'ē ma, 'bhĕĒ- -o yilabla na 'ē ni!

-O ye -glōon 'la gbĕkpaā- Titi 'kōo Krĕti 'trĕ 'ē ta

⁵ 'Mi 'ē □twa Krĕti 'trĕ 'ē ta, 'kooko- -za mu 'la 'naa 'yanle- 'mu yrebagoĕle, 'ē 'mu -yrebago. 'BhĕĒ- zilĕĒ- mu makun' Zesu 'yi mu 'ē ba, 'bhĕĒ- 'mu 'kpa -wa mu 'ē 'kpen do do ta Zesu 'yi mu -lĕ do do 'ē 'wiinj-, 'bhii- 'an □pia 'ē ni □ya klĕ gōĒĒ- 'la gbĕĒĒ- bhe.

⁶ Waa 'joo 'yōo- bhĕ do 'kpō 'yeĕ- Zesu 'yi mu 'ē -waa' zilĕĒ- mu 'ē 'kedo- 'kpō 'taawo gaan 'ē zi, 'bhĕĒ- -a na klĕ do 'kpō, 'bhĕ 'pegee -a -nĕ mu 'ē -blōole' klĕ Krisi ma. 'BhĕĒ- 'mu 'joo 'laa klĕle 'eyōole, 'bhĕ 'pegee 'mu 'laa 'mu yape mu 'ē 'kafawole.

⁷ Wlan 'ε ni, Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mi 'ε 'woye- -le 'ke -a -yɾεkpalele -Waanbhaa' a ye 'ε ba. 'Bhela- -yile, waa 'joo 'yoo- bhε do 'kpɔ 'yele- -a 'taawo gaan 'ε zi -titi. 'Bhεε- yaa -a 'gbu magbaandele, yaa klele yrannii- 'le, 'bhε 'pegee yaa klele -wεεnmi' mi 'pegee gwle -glin mi 'le, 'bhεε- yaa -goli- 'glinle' -dawli' ma.

⁸ 'Dun- -e kle 'cie mu -gblakun' mi -lrele' do 'le, 'bhεε- -za 'wlan klele 'so -a ni. -A -lεdɔole kle, 'bhεε- -e kle 'wenj, 'bhε 'pegee -e so -a 'gbu 'yikunle.

⁹ -A blɔole bo -Waanbhaa' a -Jan 'la -o so -o 'kpale 'bhε 'yi 'bhε ma 'egɔole, 'bhii- -wa -daanna 'kela 'le bhε. 'Ke 'bhε [k]la -e nu 'sole- mεε mu -liale', 'bhεε- -e fangando 'mu ta daangbeya -lεdɔole a pε zi 'ε ta. 'Bhεε- -e nu 'sole- -a -lεma' zaabo mu 'ε 'mu 'gbu 'niyre- 'ε zronle- 'mu ni.

¹⁰ Wlan 'ε ni, mεε -bebe -o -wlen 'zi wlan ma daangbeya 'ε ma. -O -naanaa' ma jan mu -la wo, 'bhεε- -o mεε mu -yini'. -O 'bhε mεε -gloɔn mu 'ε ye mεε 'la zan mu 'a pe mεε ni dɔɔ -o wla kpanjma 'kleεn 'yi 'bhεε- -o go -za 'yi 'bhε zan mu 'ε 'mu -la plεn-.

¹¹ 'Yaa- -jan mu 'ε dɔ -o -yi, 'bhεε- waa so -jan 'bhεεke 'wole; -amasɔyi, 'wole- 'fε mu 'ε 'kpen [l]a mu 'ε 'mu a 'kpaleya 'ε sie. -O mεε mu daan -za 'la 'bhε 'laa -o 'ke daanpε 'le 'bhεε- 'le, 'kooko- -o -goli' kun mεε mu 'koo -dawli' ma.

¹² Kreti 'trε ta mi do, -o 'gbu a -zadɔ' mi do -le 'a [p]ia dɔɔ: «Kreti mu -o 'ke bhlanii- mu 'le 'waati 'ε 'kpen ba, -woo 'bhii- sɔpε mu gbεεn-, lrwanii- mu -le -o -le, 'bhεε- -o bo -o 'kpeelɛdanle ma pε bhlele 'te -la ma.»

¹³ 'Bhε -jan 'ε, 'bhε -o 'ke wlan 'le. 'Bhela- -zayile, 'ke 'a 'kela 'bhε 'yinia-, -la 'bhε ta 'egɔole, 'kooko- -a 'kpaleya 'ε Krisi 'yi 'bhε bakan' 'elrele.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke waa blɔɔ Zuufu mu a bhaama can mu 'ε ma, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'mu -zanta' -dwa -Waanbhaa' a wlan 'ε ni, waa blɔɔ 'mu a 'tonj mu 'ε ma.

¹⁵ Mεε 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, pε 'kpen -o 'wenj 'mu -yre 'yi. 'Dun- mεε 'la zan mu 'kpee 'trin- -o, 'bhεε- 'ke waa -o kpa Krisi 'yi, 'pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'wenj 'bhε zan mu 'ε -yre 'yi. -Amasɔyi -o 'kpeelɛdaangbeya 'ε -yoo 'eyɔole, -asiikɔɔ waa so -za 'wlan 'pegee -za 'yoo- bagole dɔle-.

¹⁶ -Wa pe -o -lii dɔɔ -o -Waanbhaa' dɔ, 'dun- -o kleza mu 'ε gole -o -o -liijan' mu 'ε ma. -O 'kpee -o 'eyɔole, 'bhεε- -woo -kala' mu 'le -Waanbhaa' ma, 'bhε 'pegee waa so -za 'lrele- 'kedo- 'kpɔ klele-.

2

'Gwlaan- gbilaan 'pegee le gbilaan mu -liawli'

¹ 'Bhi Titi 'dun-, 'kela 'bhε -bεngole -o 'ke daangbeya 'lεdɔole 'ε 'le, 'bhεε- 'wo mεε mu 'ε ni.

² -A pe 'gwlaan- gbilaan mu 'ε ni dɔɔ waa -o -taakpale -za mu zi. -Wa kle 'ke -o so -gasikpale -o -lεε, 'bhε 'pegee -o kle -zadɔ' mu 'le. 'Bhεε- -o kle 'egɔole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi Krisi 'yi, 'bhε 'pegee -waa' 'soniya 'ε, 'bhεε- waa zrubakpaaleya 'ε 'yi.

³ 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -a pe 'ezin- le gbilaan mu 'ε ni dɔɔ 'mu 'taawogbeya 'ε kle 'wenj. Waa klele mεε 'tɔpe le mu 'pegee -wεεnmi' le mu 'le. 'Bhεε- -o kle mεε mu -lia le mu 'le.

⁴ 'Bhεε- -o 'so 'seebaane mu daanle- 'mu [n]ɔɔ mu 'pegee 'mu 'nε mu 'ε -za 'solele 'mu ni.

⁵ 'Bhεε- 'woo- 'seebaane mu 'ε kle le yikanle mu 'le, 'bhεε- -o 'kpee 'fleele- kle. 'Bhεε- -o 'so -waa' 'fε mu 'ε 'kunle 'elrele, 'bhε 'pegee -o kle le wlan mu 'le. -O 'kpen do do 'bhε ngblo 'kpala 'bhε [n]ɔɔ [l]a, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa so -jan 'yoo- 'kedo- 'kpɔ 'wole -Waanbhaa' a -jan 'ε ma.

-Zwanne mu -liawli'

⁶ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -zwanne mu 'e [lia doo -o kle -zadɔ' mu 'le -za 'kpen 'yi.

⁷ 'Bhi 'duŋ-, 'bhi kle -za 'wlan kle mi 'le 'ke mɛɛ mu 'e ye, 'bhɛɛ- -o sɔ -o kpale 'e ma 'yaa- 'taawogbeya 'e 'yi. Mɛɛ mu daan 'e zru -Irele' 'le 'pegee 'e 'nii- 'le.

⁸ 'E 'wojan- mu 'e 'ledɔɔle kle, 'bhɛɛ- 'ke waa sɔ zaabɔle 'mu ta, 'kooko- -kɔɔ' 'sɔnnii mu laa sɔ 'joo 'yɔɔ- bhe 'kedo- 'kpɔ 'yele -kɔɔ' 'taawo gaan 'e zi, 'bhɛɛ- -yraladɔ -o ma.

Lu mu -liawli'

⁹ -A pe lu mu 'e ni doo -woo 'gbu ngblo 'kpala -o zan mu 'e [la -za 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -o 'mu zru maza mu kle gbɛ 'e 'kpen ma. Waa zaabɔle 'mu 'le ma.

¹⁰ 'Bhɛɛ- waa 'mu a pe 'kedo- 'kpɔ 'faanle-. 'Duŋ- -o blɔɔle bo 'mu ma 'tanji, 'kooko- mɛɛ mu sɔ -kɔɔ' 'Bhee Mi -Waanbhaa' a daangbeya 'e 'ledɔle -a ma.

-Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e -zɔɔnna gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhaapɛɛ mu ni

¹¹ 'Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e -zɔɔnna bhaapɛɛ mu ni, 'bhɛɛ- 'bhe -le -kla bhaapɛɛ mu 'kpen gɔpɛ 'le -za 'yi.

¹² 'Bhɛɛ- -yaa' -lileya 'e -kɔɔ' daan doo -kɔɔ' 'ploɔ- 'taawogbeya -yɔɔ' 'pegee 'trɛ ta zru maza -yɔɔ' mu ma, 'kooko- -kɔɔ' sɔ 'taawole yikan' ma 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'ke -kɔɔ' 'ledɔɔle kle, 'bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -lɛɛgblaanya kle -kɔɔ' 'yi.

¹³ -Kɔɔ' 'taawogbeya 'e kle 'elrele 'bhɛɛ- gbɛɛn- bhe, 'ke 'bhe ge 'tenɛ- -kɔɔ' 'yi -Irele' 'la 'bhole-magben 'zi 'bhe ma. 'Bhe yi 'e 'le, -kɔɔa' -Waanbhaa' -gbɛɛ 'e, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'Bhee Mi Zesu Krisi a 'tɔbhɔleya 'e nu 'pwɛɛ- -a -yi 'tɛ.

¹⁴ -Ya 'gbu 'naa- -kɔɔ' ni -kɔɔ' ma 'sraka 'le; 'kooko- -e -kɔɔ' 'wiin- -za 'yɔɔ- mu 'e 'kpen go, 'bhɛɛ- -e -kɔɔ' kle -a 'gbu ni -yaa' pe 'si 'wen do 'le, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' -za 'Irele- klele -vavade.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'bhɛɛ- 'yansi jan mu 'e 'wo mɛɛ mu 'e ni, 'ke 'yoo- lia 'egbɔle. 'Bhɛɛ- 'ke -a 'ke mu 'la 'yinia-, 'mu bo zi -Irele' ta. 'Yaa 'tole- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'e mavɛɛ.

3*Zesu 'yi mu 'taawogbeya dɛɛ*

¹ -A doo Zesu 'yi mu 'e 'kpee doo -woo 'gbu ngblo 'kpala -o -kunlii mu 'e 'pegee -waa mɛɛ gbɛɛn mu 'e [la. 'Bhɛɛ- -o 'mu 'wojan- mu 'e 'klosikun, 'bhɛɛ- -woo yiriwla -za 'wlan 'kpensee -gloɔn klele 'le.

² -A doo -o 'kpee 'ezin- doo waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'tɔ 'yɔɔ- peɛ, 'bhɛɛ- waa gwɛɛɛnɛ, 'bhe 'pegee -o kle mɛɛ mazato mu 'le; 'bhɛɛ- -o -yi kle 'edɔɔle 'gbɛɛɛnɛ mɛɛ mu 'e 'kpen ma.

³ -Amasɔyi -kɔɔ' mu 'gbu 'yaa- 'elwale -sɔ -zadɔkle mu 'le -Waanbhaa' ba zayi, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'laa -yaa -a -weli- -klosikun, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'nile- -yaa. -Kɔɔ' 'yaa- -kɔɔ' zru maza 'kpen -gloɔn 'pegee pe 'fɛn mu 'e 'kpen a lu mu 'le. -Kɔɔ' 'yaa- 'kpee 'yɔɔya- 'e 'kpen -gloɔn kle, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'yaa- zranwo pe 'kpen ta. -Kɔɔ' ven -yaa si mɛɛ mu yin -lii, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'yaa- 'eke- mafinyanwo.

⁴ 'Duŋ- -kɔɔ' 'Bhee -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'pegee -yaa' 'soniya 'e -zɔɔnna bhaapɛɛ mu ni.

⁵ 'Bhɛɛ- -e -koo' -gwa -za 'yi; 'bhe 'laa dale -koo' mu 'gbu kleza -ledoole mu 'ɛ ba, 'duɲ- 'bhe -daa -koo' mu 'gbu 'yɛn 'la □klaa -a ma 'bhɛɛ- ba. -Koo' -gwa -za -yi -amasɔyi, Lii 'Weɲ 'ɛ, 'bhe -koo' 'kpee 'triɲ- 'ɛ □fia, 'bhɛɛ- -e bole -yɛ ma -si dɛɛɛ -naa -koo' ni.

⁶ -Waanbhaa' Lii 'Weɲ 'ɛ -zinaa' -koo' mu ta niima 'kee- kan -a -dan' ta, -koo' 'pegee mɛɛ 'Bhee mi Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

⁷ 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, -yaa' -lileya 'ɛ ma, -e -koo' kle mɛɛ -ledoole mu 'le -a -yɛ 'yi, 'bhɛɛ- -koo' 'yɛkpale -o bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ta, 'bhe kle -koo' 'ciɛn 'le.

⁸ 'Bhe -jan 'la bhe, 'bhe -o 'ke wlan 'le. 'N 'yoo- -a zi' 'bhii- 'e 'bhe 'kpankpanyan mɛɛ mu 'ɛ ma, 'kooko- 'ke -a 'ke mu -o □kpa -Waanbhaa' 'yi, 'mu do klen 'bhɛɛ- 'mu za 'wlan mu kle. 'Bhe -le lele, 'bhɛɛ- 'bhe -le mɛɛ maza -yanwo'.

⁹ 'Duɲ- zaabole bhaama za mu 'pegee -koo' -gbɔɔ mu 'to mu ta oo, sɔɔɔle mu oo, 'pɔke- maza mu Moizi a 'toɲ mu 'ɛ ta, 'ploo 'mu 'kpen ma. -Nafan 'laa -o -yi, 'bhɛɛ- waa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- mɛɛ ma.

¹⁰ Mɛɛ 'la zan Zesu 'yi mu 'ɛ -yiciɛn' 'ke -yoo -yini', 'bhe zan 'ɛ 'kpeelekan -glɔɔn do, -glɔɔn plɛ. 'Ke yaa dole -a -la, 'e 'gbu 'e 'plenɔ- 'bhe zan 'ɛ ma.

¹¹ 'Ya 'yaango- 'bhii- 'bhe mɛɛ -glɔɔn 'ɛ -gwa gban -Waanbhaa' a zi -ledoole 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -yoo -za 'yoo- zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta, 'bhe 'pegee -e -Waanbhaa' a -kpan baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe klegbɛya 'ɛ 'yi.

Pɔlu a -danɲa' -liawli'

¹² 'Kee- □kla Aatemasi 'le oo, 'kee- □kla Tisiki 'le oo, 'ke 'mi -o 'kela 'winbwa 'e ta ye, 'e gaan -la 'si 'bhɛɛ- 'e nu 'tenle- 'ɲ ma Nikopolisi -wa 'ɛ ta; -amasɔyi 'an □kpa doo -niinii' 'kpa 'waati 'ɛ nu 'kanle- 'ɲ ta 'bhɛɛ- □nɔɔ ye.

¹³ 'Kee so 'kela 'bhe klele-, 'bhe kle 'kee bhɔ 'kitikan mi Zenasi 'pegee Apolosi ba -o nu bhla 'ɛ zi -waa' 'taa 'ɛ ta, 'kooko- -o gbɛ laa 'kaanle- pɛ 'kedo- 'kpɔ ba.

¹⁴ 'Yoo 'ke -za 'le 'ke -kooa' pɛ nɛɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ -o -za 'wlan mu klele daan, 'kooko- -o so mɛɛ -bhɛɛke' mu maza -yanwole 'waati -glɔɔ ba, 'bhɛɛ- 'kooko- waa bo bhaama mɛɛ mu 'le.

¹⁵ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o 'mi -din -ge, 'mu 'e 'pubwa-. -Koo' -za so mɛɛ 'la zan mu ni 'kpaleya a pɛ zi 'ɛ ta, 'mu 'pubɔ- 'ɲ ni. Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma!

ՔՉԼՍ 'ԼԵՏՐԵ 'ԼԱ ԻՔՐԱԱ ՖԻԼԵՄՉ ՈՒ ՔՉԼՍ 'ԼԵՏՐԵ 'ԼԱ ԻՔՐԱԱ ՖԻԼԵՄՉ ՈՒ 'ԲԻԷ ՂԵԾԸ

ՔՉԼՍ 'լետրե 'լէս՝ճիա ՖիլեմՉ ու 'աատի 'լա Բա 'կե -յոօ -կասօ 'յի Րօմս -ա 'է տա, 'Բիէ- ՖիլեմՉ -յաա Կօլօսի -ա 'է տա. 'Բիէ 'յաա- 'Բիէ- -ա 'է տա Յէսս 'յի մս -լէժօ 'է Բա. Յէսս 'յի մս 'է 'յաա- կլա 'էկե- Բա, 'Բիէ- -ա 'սերիա 'յէլա 'ֆէ 'է ի՛լա. ՔՉԼՍ -լէ 'յէ- ՖիլեմՉ ի՛ալա Յէսս 'յի. ՖիլեմՉ ա Լս ժօ -յաա -օ -յաա 'Բիէ սի Օնէզիմս, 'Բիէ 'տօ 'է 'յի -լէ ժօ «Բիժիա մի».

'Յէ- Օնէզիմս Բասաան- 'Բիէ շան ՖիլեմՉ 'կօժ, 'Բիէ- -է -յա ՔՉԼՍ շի -կասօ 'յի Րօմս. -Է -յաա ՔՉԼՍ -ժին Բիլա 'լա Բա, -յա իՔրաա Յէսս 'յի, 'Բիէ- -է իՔլա Յէսս 'յի մի 'լէ. - Է իՔիա ՔՉԼՍ Բա 'էբէբէլէ. 'Յէ- Օնէզիմս- 'կքալէ- -յաա ՔՉԼՍ 'յի, 'ժսն- 'Բիէ 'քէքէ ՖիլեմՉ -յաա Բիէգլէնյա մա.

'Բիէլա- -շայիլէ 'յէ- ՔՉԼՍ 'ա իՔրաա ժօ -է քէլ- Օնէզիմս 'լէ ՖիլեմՉ տա յէ; -ամասրօյի, -աա 'տօն 'է տա, 'կէ Լս 'լա 'յաա- Բիլան 'Բիէ շան 'է 'կօժ, -օ -յաա 'Բիէ 'կրօա 'էյօլէ. 'Բիէլա- -յիլէ, -ա քէ Բիլա 'է շի -ա շան Բա, ՔՉԼՍ 'լետրէ ժօ իճիա ՖիլեմՉ ու, 'Բիէ- 'Բիէ 'Բիէ իՔրաա -ա 'կօժ.

'Բիէ 'լետրէ 'է 'յի, ՔՉԼՍ -սրօմաԲա ՖիլեմՉ ու 'կաա 'Բիէ 'Բիէ քէժօ 'յէ- Օնէզիմս ի՛լա. 'Բիէ- 'յէ- ՔՉԼՍ -սրօմաԲա ՖիլեմՉ ու 'կաա յաա Օնէզիմս 'կսնէ- 'Բիի- -յաա' Լս, 'ժսն- -է 'Բիէ 'կսն 'Բիի- -ա յէնէ- ժօ քէն- Յէսս Կրիսի 'սրօյի.

ՔՉԼՍ -օ ՖիլեմՉ 'քսժ- 'շի

1 'Մի ՔՉԼՍ, -օ 'մի 'լա իՔաա -կասօ 'յի Յէսս Կրիսի ա -յան 'է 'ալէ -շայի' Բիէ, 'մի 'քէքէ 'ղ յէնէ- Տիմօթէ -լէ 'լետրէ 'լէ- 'կքա շի' 'Բի ՖիլեմՉ ու, 'Բի 'լա 'Բի -օ 'աա- յէաժօն 'լէ, 'Բիէ- 'է -շա սօ 'օ ու 'էքնէլէ Բիէ.

2 'Օ 'յէ- 'լետրէ 'լէ- 'կքա շի' Յէսս 'յի մս -լէժօ 'լա կլա 'էկե- Բա 'Բի ՖիլեմՉ ա 'ֆէ 'է ի՛լա 'մս -լա ու, 'Բիէ- 'ա 'կքա շի' 'էզին- 'օ յէնէ- Յէսս 'յի Լէ Աքիա, 'քէքէ Արիսիպի 'մս ու; -աա 'քէքէ 'մս -լա 'տրէԲիա ի՛ 'էյօլէ -ԱաանԲաա' ա յէ 'է 'ալէ- 'է -շայի'.

3 Բաա -կօժ' Ը- ԱաանԲաա' 'քէքէ Մէէշան Յէսս Կրիսի -լի 'կա մա, 'Բիէ- -օ յիլաԲա յա 'կա ու.

ՔՉԼՍ -օ -ԱաանԲաա' 'քսժ- 'շի ՖիլեմՉ ա -շա մա

4 'Բի 'ղ յէնէ- ՖիլեմՉ, 'աատի 'օօ 'աատի, 'կէ 'ղ 'յօօ- 'ղ 'սերիա շի' -ԱաանԲաա' ու, 'ան 'քսժ- 'յաա- -շա մա.

5 -Ամասրօյի 'է 'կքալէ- -օ Մէէշան Յէսս 'յի քն- 'լա քն- 'Բիէ- -ԱաանԲաա' ա մէ 'աքն մս 'է -շա սօ 'է ու քն- 'լա քն- 'ղ -շաժօլէ -օ 'Բիէ 'յի.

6 'Բիէլա- -շայիլէ, 'մի -սրօմաԲժ-ԱաանԲաա' ու ժօ -կօժ' կլէաա ժօ -կօժ' 'կքալէ 'է Յէսս 'յի 'Բիէ մա, -յէ 'Բաանժօ 'էլօլէ 'յաա- 'կքալէ 'է 'յի; 'Բիէ- 'Բիէ 'կքալէ 'է 'սրօյի, -կօժ' քէ -Լրէլէ' մս 'լա 'կքն 'սրօաա- Կրիսի 'կօժ, 'է 'մս ժօ կլանկլան.

7 'Ղ յէնէ- ՖիլեմՉ, -ԱաանԲաա' սօ 'է ու քն- 'լա քն- 'Բիէ 'մի շրկալաա 'էքնէլէ, 'Բիէ- 'Բիէ 'ֆս -քնէն ժօ 'մի տա 'էզին- -Ամասրօյի 'է շրաա- -ԱաանԲաա' ա մէ 'աքն մս 'է 'կքն 'կքէ 'էզին-.

ՔՉԼՍ -օ -սրօմաԲժ 'շի ՖիլեմՉ ու Օնէզիմս Բա շայի'

8 'Բիէ կլէքէյա 'է 'յի, 'ղ յէնէ-, 'ալի- 'Բիէ 'սէն -օ 'մի ու Կրիսի 'տօ 'է 'յի 'Բիի- 'կէ 'մի 'ա ի՛քիա 'է ու 'է -շա 'լա կլէ 'է 'Բիէ- կլէ.

⁹ 'Duj- 'sɔniya 'e ma, -e □swa 'mi ni, 'bhii- 'η -sromabo 'e ni. 'Mi Pɔlu 'la 'mi -o 'gwlaan- gbalaan 'le, 'bhɛɛ- -o 'mi 'la □bwa -kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'e -zayi' bhe.

¹⁰ 'Mi -sromabo 'zi 'e ni Onezimu -la ba -zayi'; -kaso 'fɛ 'lɛɛ- □la, 'yele- kla 'ke 'mi 'nɛ 'le 'o 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'mi -kla 'bhii- -a dɛ. *

¹¹ 'An 'yaango- 'bhii- yaa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwole 'e ma 'elwaleta -sɔ, 'duj- zɔn, -yoo -za 'yanwo zii' 'bhi 'pegee 'mi ma.

¹² 'Mi -o ge 'zi 'kɛle- 'e ta ye 'ezin-; -e □kla 'bhii- 'η 'gbu 'kpee yi -kpɔsɔɔ do 'le.

¹³ 'N 'yoo- 'waati 'la ba -kaso 'yi, 'η 'yaa- zi bi 'bhii- 'an 'to 'η -din -gɛ, 'kooko- -e klɛ 'bhi tabɔɔ mi 'le yewolele 'mi ni.

¹⁴ 'Duj-, 'naa- -o -a zi 'bhii- 'η -za 'kedo- 'kpɔ klɛ 'ke 'bhe 'laa sɔ 'e zru ni: 'kee -za 'wlan klele- 'mi ni, -a klɛ 'e 'gbu zru ma, 'yaa klele 'mi 'yre 'kɔɔ kpaɲma.

¹⁵ -Dɔke 'bhi 'pegee Onezimu, 'ka 'piilalawoa 'eke- ma 'waati sa; 'kooko- kee- nu gbɛ drɛɛwoa- 'e ba, 'bhɛɛ- 'ka bo -nraleyɔ 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa klɛ 'bhe ma oo.

¹⁶ 'Duj- -zɔn, yaa -o -li lu 'te 'le, -a mabhaabho lu ta; -e -kla -kɔɔ' nɛɛɛ- do 'le, 'bhɛɛ- -a -za sɔ 'o ni. -A -za -o 'mi 'gbu 'kɔɔ 'egloole; -zaanko 'bhi 'gbu 'lɛɛ-, -a -za 'laa nu klele 'bhi 'gbu 'kɔɔ 'egloole 'ezin- 'ke 'bhe kan 'mi ta ɛɛ? -Amasroyi yaa nu klele 'yaa- lu 'te 'le -li, 'duj- -e nu klele 'e nɛɛɛ- zeze 'gbu 'le Mɛɛzan Zesu a pɛ zi 'e zi.

¹⁷ 'Duj- 'ke 'yoo- 'mi 'kun zii' 'bhii- 'e 'bhɛgwlen- -zeze 'gbu 'le Zesu 'yi, Onezimu 'kun 'elrele 'bhii- 'e 'mi kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁸ 'Ke -a 'siezɔ- -o 'e ba -za 'ke 'yi oo, 'ke 'yaa- ca 'ke -o -a ma oo, 'bhe 'to 'mi ma.

¹⁹ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ dɛ 'zi 'η 'gbu 'kɔɔ 'kaa 'mi 'gbu Pɔlu nu 'bhe ca 'e gbawole 'e ni. 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'mi 'gbu a ca laa -o 'bhi 'gbu ma 'ezin- ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'naa- nu 'duj- 'bhe ca 'e -za dɔle 'e 'kpee: 'bhe ca 'e 'bhe -le dɔɔ 'bhi 'e 'gbu -si 'e 'kpen' na 'mi ni.

²⁰ 'Bhe 'yi, 'bhi 'η nɛɛɛ- Filemɔ, 'mi -sromabo 'e ni dɔɔ 'e 'bhe -za 'wlan do 'kpɔ 'la bhe 'bhe klɛ 'mi ni Mɛɛzan Zesu -zayi'. 'N zrukpaala 'bhe klegbeya 'e 'yi -kɔɔ' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e -zayi'.

²¹ 'Mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi -o -sromabo 'zi 'e ni -za 'la kleza 'yi, 'e nu 'bhe klele. 'Bhɛɛ- 'an 'yaango- 'bhii- 'e nu 'kɛla 'bhe klele, 'bhe nu -yiyalɛ 'mi pe 'e -za 'la klɛ 'bhe ni.

²² 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'fɛ 'kpee do -lɛmagaan, 'bhɛɛ- 'ya 'to 'η 'lɛɛ -sɔ, -amasroyi 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'η ma, 'η 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o nu 'ploole- 'η ma 'ka ni yi do ta.

Pɔlu a -danjma' pubowli

²³ Epafraasi 'la 'pegee 'mi -o -kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'e -zayi', 'bhe 'e 'pubwa-.

²⁴ 'Bhɛɛ- 'an yewoyɔɔn -vin mu 'ɛ, Maki 'pegee Arisitaki, 'bhɛɛ- Demasi 'pegee Luki, 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁵ Bhaa Mɛɛzan Zesu Krisi 'ka bo 'edɔole!

* 1:10 1.10 Onezimu 'to 'e 'yi -le dɔɔ «mɛɛ la zan -za 'yanwo- mɛɛ ma»

EBRE MU A 'LETRE Ebre mu a 'letre 'ε ngblo

Mεε 'la zan 'letre 'lεε- □dia yaa 'gbu 'to 'ε 'kanle- mεε ni. 'Dun- 'yee- 'letre 'lεε- zan -o mεε 'la 'le 'bhe zan Grēki wli 'gbu 'ε dō 'elrele, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε dō kplankplan, 'bhε 'pegee -e Zuufu mu a 'toŋ mu 'ε dō 'ezin- kplankplan 'gbu. Mεε 'ke mu pe dōo Polu -le 'a zan 'ε 'le, 'bhεε- mεε -bhεεke' 'lεdo- pe dōo Apolōsi -le 'a zan 'ε 'le (Kleza 18.24-28, 1 Korēnti 3.5-9; 4.1-2). Mεε 'la zan 'yee- 'letre 'lεε- □dia, -ya □dia win 'la ma, 'bhe -le dōo 'ke -ya pe -o -yaa -yrenkpa' zii' Zuufu mu 'la □wlaa Zesu Krisi 'yi 'mu ni dōo 'mu dō 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ε 'yi. -Ya □pia 'mu ni 'ke 'mu -ploola 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhεε- 'ke 'mu dō gbe drεεwoa- Zuufu mu a 'toŋ mu 'ε 'klosikunle ma, 'mu 'laa nu -trōn 'srōowole 'bhe ma. -Amasrōyi Zesu Krisi mεε goza -za 'yi jan 'la □woa 'bhe -le 'ke wlan 'le.

-O sō 'yee- Ebre mu a 'letre 'ε 'yicienle -le ple: -A -le □lwa mi 'ε (Ebre 1.4-10.18) 'bhε 'a zron 'bhii- Zesu gbilaan -yiya' lafle' 'yi -mleke' mu 'ε ni. -A gbilaan -yiya' Moizi 'pegee -bhoolaya gwe 'ε ta 'sraka 'lεna mu -gbenε mu 'ε ni. -Waanbhaa' -yre 'yi, Zesu -o 'ke 'Sraka 'Lεna mi gbilaan 'le. -Yoo 'bhii- Mēlikizedeki gbεen-, 'bhε 'la 'yaa- 'ke -bhleŋgbe 'pegee 'sraka 'lεna mi 'le Abraamu a pε 'waati 'ε ba bhe. Zesu 'a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kōōa' -za 'yōō- mu 'ε ma. 'Bhεε- 'dun-, -o -yaa 'sraka mu 'la go 'elwaleta -sō, 'mu 'laa -yaa sō mεε a -za 'yōō- mu 'ε taliile.

-A -le ple mi 'ε 'yi (Ebre 10.19-13.17), 'letre 'lεε- zan 'ε -yoo zruwla 'zi Ebre mu 'ε 'kpee dōo -woo zrubakpala -waa' 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhii- 'elwaleta mu 'ε 'mu 'a □kla gōnε- 'la gbεen- bhe.

-E -yaa' 'letre 'ε 'leyanyre 'ε □kla 'ke mεε mu 'pubole 'pegee 'mu 'dumawolele.

-BHŌOLAYA DRĒE 'E GBLAAN -YIYA' 'BHŌOLAYA GWE 'E NI

-Jan 'ε zisanyre

¹ 'N nεεnε- mu, 'elwaleta -sō, -Waanbhaa' -jan -kpaā -a *-lεla' janwo mu 'ε 'lii, 'bhεε- 'mu -janwoa -kōō' -gbōō mu 'ε ni -glōōn -bebe 'le 'bhε 'pegee gbe 'ε 'kpen -glōōn ma.

² 'Dun- -zōn 'waati mu 'lεε- ba, 'woo- 'waati mu 'la -woo 'ke 'waati boolazi mu 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -jan -kpaā -a Gbe 'ε 'lii, 'bhεε- 'bhε 'bhε □woa -kōō' mu ni. -E pε 'kpen □kla -a Gbe 'ε 'bhεε- gbe zi; 'bhεε- -ya -kpaā pe 'kpen 'wiinj-.

³ -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'bhile 'ε 'kpen -o 'yela- -yi, 'bhεε- 'yele- -Waanbhaa' bhōōma kpataakpa 'gbu 'ε 'le. -Yaa' 'sole- ma jan 'ε 'bhε -le 'drunyan ta pε mu 'ε 'kpen kun 'elrele. -E yanle bhaapleŋ mu a -za 'yōō- mu 'ε golele -o ma, 'ke -yoo kle 'wen, 'kee- gele- yaale lafle' 'yi laanima -Waanbhaa' 'la 'bhε a -glōōya' 'ε 'kpaale- -o pε 'kpen 'wiinj-, 'bhε -din 'tōbho ma yaayre 'ε □nōō.

-Waanbhaa' 'tō gbilaan □naa Zesu Krisi 'ke 'bhe kan -mleke' mu a pε 'ε ta

⁴ 'Bhε 'yi 'tε, -Waanbhaa' 'a □kla 'bhεε- -a Gbe 'ε □kla 'egblaanle 'ke 'bhε -yiya' -mleke' mu 'ε ni, 'bhela- -yile 'tōbho ma 'tō 'la 'bhε gbilaan -yiya' -mleke' mu a pε 'tō mu 'ε ni, -Waanbhaa' 'bhεε- □naa -a ni.

⁵ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' laa pele -lido- -mleke' 'kedo- 'kpō ni dōo: «'Bhi -le 'ke 'η Gbe 'ε 'le,

'bhεε- 'mi □kla -zɔn 'e Dε 'le.»

'Bhεε- yaa pele -mleke' 'kedo- 'kpɔ ba za 'yi dɔɔ:

«'Mi nu klele -a Dε 'le,

'Bhεε- 'yee- nu klele 'mi Gbe 'le.»

⁶ 'Duj- -Waanbhaa' -yaa zan -a Gbe 'la 'bhe -o 'ke -a -nε □lwa 'ε 'le 'bhe 'winbɔle 'waati 'la ba, -ya □pia dɔɔ:

«-Mleke' 'tɔle -mleke' 'mu 'kpen 'e 'kpɔ zen -a -la, 'bhεε- -wa gba.»

⁷ 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' -jan 'leε- 'bhεε- □woa -mleke' mu 'ε ba zayi' dɔɔ:

«-Woo 'ke -yaa' winbɔwo mu 'le, 'bhεε- -woo 'ke -yaa' yewonε mu 'le, -o kan blaale- 'bhii- -ploɔ 'kangbeyɑ gbεεn-, 'bhεε- -o yran 'bhii- 'tε nre mu gbεεn-.»

⁸ 'Duj- 'yee- -Waanbhaa' 'kela □woa -a Gbe 'ε ba zayi', 'bhe -le -ge dɔɔ:

«'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhεε- -yaa- -bhleɲgbeyɑ 'ε -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi.

'E yaa- -bhleɲgbeyɑ 'ε kle -leɔɔleyɑ -la ma.

⁹ -Za 'leɔɔle -le sɔ 'e ni, 'bhεε- -za 'yɔɔ vɛnsi 'e yin 'lii.

'Bhela- -zayile, 'ee! -Waanbhaa', yaa- -Waanbhaa' 'ε -yoo 'e makwan-,

'bhεε- -yee' □kpaɑ 'edanma -yaa' pε 'le,

'bhεε- -yrɔn 'la 'bhe 'e zrukpalaa 'egbenεle -e 'bhe □klaa 'e 'wiɲɲ-

'E -za □swa -a ni 'ke 'bhe kan 'e -vin mu 'ε ta.»

¹⁰ 'Bhεε- -Waanbhaa' pe 'ezin- -a Gbe 'ε ba za 'yi dɔɔ:

«'Bhi Mεεzan, 'bhi -le 'trε □kla 'kee- san -a zisan' bhla zi 'ε ma,

'bhεε- 'bhi -le lafle' □kla 'e 'gbu 'kɔɔ.

¹¹ 'Bhe pε mu 'ε 'kpen nu 'kanle-;

'duj- 'bhi nu bole 'e bogbeyɑ do 'ε 'yi.

'Trε 'pegee lafle' nu -kroyawole 'bhii- dune- do -kroyawo gɔnε- 'la gbεεn-.

¹² 'E nu -o gbekpale 'bhii- -o dune- tralape 'ε gbekpa 'eke- 'yi gɔnε- 'la gbεεn-.

-O nu -o tabɔle 'bhii- mεε 'a ta dune- mu tabɔɔ gɔnε- 'la gbεεn-:

'Duj- 'bhi nu bole 'e bogbeyɑ do 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhi 'laa nu -kroyawole -titi.»

¹³ 'Bhεε- -Waanbhaa' laa pele- -lido- -mleke' 'ε 'kedo- 'kpɔ ni dɔɔ:

«Nu yala- 'ɲ -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ -ge,

'sani- 'ɲ yan 'ε 'sɔɔnnii mu 'ε klelele 'ε gaan -la pε 'le.»

¹⁴ 'Bhεε- -mleke' mu 'ε 'kpen 'laa -o 'ke lii mu 'le bi εε? -Woo -le 'ke

-Waanbhaa' a winbɔwo mu 'le, 'ke -o yewo -a ni. Mεε la zan mu -o 'ke go pε mu 'le -za 'yi, -Waanbhaa' -o winbɔ 'bhe zan mu 'ε ta, 'kooko- -o ge bhɔ 'bhe zan mu 'ε ba.

2

-Waanbhaa' a mεε goza -gbenε -za 'yi

¹ 'Bhela- -zayi', -kɔɔ' wlan ma jan mu 'la 'maa- bhe, -kɔɔ' -o 'kun -kɔɔ' gbε pε 'le; 'kooko- -kɔɔ' 'laa nu nilε, 'bhεε- -kɔɔ' wlan ma zi 'ε to -a nɔɔ-.

² 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' -jan mu 'la □kpaɑ -mleke' mu 'ε -lii, 'bhεε- 'ke -woo □woa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni, -o -kla 'ke wlan 'le. Mεε 'la zan mu laa 'bhe -jan mu 'ε 'kɔsɪkunle, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -o -banjgwa -o -yi, 'mu 'bhεε- wlata -yren 'srɔɔwoa-.

³ -Kɔɔ' nu -bhile' -Waanbhaa' a mεε 'krowole 'ε 'yi 'nale, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'yrezigblaanna -yaa' mεε gole -za 'yi -gbenε 'ε ma εε? Mεεzan -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe mεε gole -za 'yi 'ε jan □lwa 'ε □woa; 'bhεε- 'bhe blaana, mεε 'la zan mu Mεεzan Zesu 'weli- 'ε □maa, 'mu 'a -zrɔnna 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le kpataakpa.

4 -Waanbhaa' 'gbu 'bhe pe □kpa -waa' pe 'sreya- klele 'e ba 'kee- mee 'kpeeleni maza mu 'pegee 'sole- maza mu 'kpen -gloon kle gbe 'e 'kpen ma. 'Bhe- -ya -zronna 'ezin- dɔɔ -o wɔjan mu 'e -woo 'ke wlan 'le 'kee- Lii 'Wen 'e 'bhe a 'senj mu 'e 'nale -o ni -a 'gbu zru maza 'e ta.

Bhaaplen mu go -za 'yi Zesu Krisi -la -sroyi'

5 Wlan 'e ni, 'woo- 'drunyan dree 'la 'bhe 'nuza- pe 'zi bhe, -Waanbhaa' laa 'bhe ta -kunliiya 'e gbekpale -mleke' mu 'kɔɔ.

6 Drɔɔn -a yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e yre do nɔɔ- dɔɔ: «-Waanbhaa', mee -o 'ke -mela -le ee 'bhe- -a -za dɔ 'e 'kpee ee? 'Bhe- bhaaplen gbe 'e -yoo 'ke -mela -le ee? 'Bhe- 'ya -gblakun' ee?

7 'Ya mazinaa -mleke' mu □la 'waati sa ba, 'bhe- 'e 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya □kpa -a wiin- 'bhii- -bhलगbe do gbɛn-.

8 'Bhe- 'e pe mu 'kpen 'kpalaa -a gaan -la.»

'Bhe- 'ke -wa □pia dɔɔ -Waanbhaa' pe 'kpen 'kpalaa -a gaan -la, 'bhe 'yi 'le dɔɔ pe 'kedo- 'kpo 'laa -o 'ke -a 'kpaale- laa -o 'bhe 'wiin-. 'Dun- 'waa 'yele- li 'bhii- -a 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-.

9 'O 'kela 'bhe dɔ 'bhe -le dɔɔ -Waanbhaa' Zesu mazinaa -mleke' mu -la 'waati sa ba, 'kooko- -e ga bhaaplen mu 'kpen ni -Waanbhaa' a -liley 'e ma. -Ayile -zon, -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya -naa -a ni 'bhii- -bhलगbe, -e ga -yren 'la □bhla mɔkpen' ni 'bhe -zayi'.

10 Wlan 'gbu 'e ni, -Waanbhaa' -kaan mee 'la zan ba, 'bhe- -e 'drunyan ta pe 'kpen □kla, 'bhe- -e 'woo- pe mu 'e 'kpen □kla mee 'la zan ni, 'bhe Zesu 'e; -e -swa -a ni 'bhii- -e 'bhe- a 'tɔbhɔleya 'e 'lepa- 'bhe -yren 'la □bhla 'bhe 'le, 'kooko- mee -bebe so klele- -Waanbhaa' -ne mu 'le, 'bhe- -o kle -yaa' 'tɔbhɔleya 'e baan' 'le; -amasroyi Zesu Krisi -le -o go mi 'le -za 'yi.

11 'Bhe- 'dun-, Zesu 'la mee mu kle 'wen 'bhe- -yoo go -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'yi, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu -o 'wen, -o 'kpen De -o do. 'Bhela- yile 'bhe 'laa -o 'ke -yrala' Zesu ma 'ke -yoo sii -a neene- mu.

12 Wlan 'e ni, 'yee- Zesu 'a □pia -Waanbhaa' ni dɔɔ:

«'E -Waanbhaa', yoo- -Waanbhaa' -la -le, 'η nu 'bhe 'pelε- 'η neene- mu 'e ni, 'bhe- 'η nu 'e 'tɔbhɔle 'ke 'srokpalele mɔkpen' 'yre ma 'ke 'o 'kpen 'klale- -o 'eke- ba 'waati 'la ba.»

13 'Bhe- -ya □pia 'ezin- dɔɔ:

«'N nu 'η 'yrikpale -Waanbhaa' -la ta.»

'Bhe- -ya □pia 'ezin- dɔɔ:

«-Waanbhaa' -ne mu 'la mu □naa 'η ni 'mi 'pegee 'mu -le 'eke- 'yi -ge.»

14 Zesu -ne mu 'la -gwa -za 'yi, 'ke 'mu -o 'ke bhaaplen mu 'le bhe, 'bhela- yile 'yee- Zesu 'gbu □kla 'ke bhaaplen do 'le 'bhii- 'mu gbɛn-. -E 'bhe □kla 'bhe gbɛn- bhe, 'kooko- 'kee- -gaa, -e sɔ -Setran' 'la ga fanjan- -o 'bhe 'kɔɔ, 'bhe 'siele.

15 'Bhe- 'kooko- mee 'la zan mu -yaa -Setran' a luya 'yi, 'bhe- 'ke -o -yaa gbalaan ga -leε -o -si 'e 'kpen 'yi, -e 'bhe zan mu 'e go 'bhe luya 'e 'yi.

16 Wlan 'gbu 'e ni, Zesu 'laa nule bhɔle -mleke' mu ba, 'dun- -e -nwa bhɔle Abraamu 'sre mu -la ba.

17 'Bhela- yile, 'bhe □kla -za 'lrele- 'le 'ke -a 'pwele- kle -a neene- mu 'e 'le gbe 'e 'kpen ma, 'kooko- -e kle -waa' 'sraka 'lena mi gbalaan 'la 'ke 'bhe mee -yrenkla', 'bhe- 'ke 'bhe 'liiwli- -o do; 'bhe- 'kee- -Waanbhaa' a ye 'e wo, 'kooko- -e -yaa' mee mu 'e waa -za 'yɔɔ- mu 'e -sroma 'yan.

18 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'yee- 'gbu -yrenbhɔlawoa, 'bhe 'pegee -Setran' a 'lekanlawoa -za 'yɔɔ- klele ma, -e nu 'sɔle- bhɔle -Setran' -o mee 'la zan mu -lekan' zii' -za 'yɔɔ- klele ma 'bhe zan mu 'e ba.

3

Zesu Krisi gblaana -yiya Izraeli mu a Moizi 'e ni

¹ 'Bhela- -zayile, 'η nεεne- mu, -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhεε- -e 'ka □kpaā 'edan̄ma -yaa' pε 'le, -ka 'ka 'yrekpa Zesu ta doo; 'yele- 'ke -Waanbhaa' a winbowa mi 'pegee -yaa' *'sraka 'lena mi -kun̄lii gblaana 'gbu 'la 'o 'kpale- -o 'bhε 'yi 'bhεε- 'le; 'bhεε- 'o 'yela ba janwo 'zi.

² Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' 'yee- Zesu □kpaā -yaa' ye 'ε 'bhεε- 'kaama-; 'bhεε- -a blōole □bwa 'yee- -Waanbhaa' ma 'bhii- Moizi 'a □kla gōne- 'la gbēen- 'yee- -Waanbhaa' a 'fε 'ε □la mu 'ε 'kpen 'plen̄-.

³ 'Fedo- 'mi 'ε, -o 'bhεε- -ledo- 'a ma 'ke 'bhε kan 'fε 'ε 'gbu ta. 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, Zesu a pε 'tobhōleya 'ε gblaana -yiya' Moizi a pε 'tobhōleya 'ε ni.

⁴ Wlan 'ε ni, bhaaplen̄ -le 'fε 'tōle- 'fε 'bhε dō, 'duŋ- -Waanbhaa' -le pε 'kpen dō mi 'le.

⁵ Moizi 'duŋ- zru □bwa do -Waanbhaa' ni 'bhε a pε mεε mu 'ε 'kpen 'plen̄- -E -yaa' 'bhε a yewone -la -le, 'kee- 'bhε a -jan mu 'ε 'yikla- mεε mu 'ε 'kōō.

⁶ 'Duŋ-, Krisi zru -o do -Waanbhaa' ni 'bhii- -a Gbe, 'bhεε- 'yela- 'kpaale- -o pε 'kpen 'wiin̄- 'bhε a 'fε 'ε □la. -Kōō' mu -le -yaa' 'fε -zeze 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- -kōō' -kōō' kpa -a -yi, 'bhε pegee -kōō' 'yrikpale bo a ta 'ke 'bhε ge 'ten̄le- -a -leyanyre ma.

-O -yitrε' 'la □twa -Waanbhaa' a mεε mu 'ε ni

⁷ 'Bhela- -zayile, 'bhii- *Lii 'Wen̄ 'ε -ya pε 'zi gōne- 'la gbēen- dōo:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa -zōn,

⁸ 'ka 'laa 'ka 'trōn̄ 'yi dōle 'egloole -a ma,

'bhii- 'ka -gbōō mu 'a □kla gōne- 'la gbēen- 'ke -o -wlen̄ -Waanbhaa' ma -kpe 'ε ta,

'bhεε- -wa -yre -glinna.

⁹ 'Bhε yre 'ε □nōō, 'ka -gbōō mu 'ε -o 'mi -Waanbhaa' -buŋbwa 'ke -o 'mi -yreglin'.

'Bhεε- 'duŋ-, -woo 'η kleza mu 'ε □ya lεε mia plε ta.

¹⁰ 'Bhela- -zayile, 'mi 'η zrupliila -o ma,

'bhεε- 'η pε dōō: <-O 'kpeeledan̄ gbeya mu 'ε ma, -o nile -o 'waati 'ε 'kpen ba;

'bhεε- waa 'an pε zi 'ε dōle -lido'>

¹¹ 'Bhε 'la gbe -yōō' 'ε 'kōō 'η ma, 'ke 'mi 'gbu 'η 'sienwole -jan 'lεε- ta dōō:

'Mi -yitrε' yre 'kleen̄ 'la □kpaā 'edan̄ma -waa' pε 'le, waa nu gele 'bhε □nōō -titi!»

¹² 'N̄ nεεne- mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ke 'bhε yεke- mεε zru -yōō 'laa kle 'ka ba, 'ke yaa kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'ke -ya -zanta' dō -Waanbhaa' -yre male 'ε ni.

¹³ Drōōn̄ 'yi 'oo yi, 'ke 'bhε 'sen̄ -o 'ka ni, -ka 'fuudo- 'eke- ta do do, 'kooko- 'ka 'kedo- 'kpō 'laa 'bhε 'trōn̄ 'yi dō 'egloole, 'bhεε- -za 'yōō- 'bhε zan 'ε 'yini-.

¹⁴ Wlan 'ε ni, -kōō' mu 'pegee Krisi 'wlale- -o -za do ma, 'ke -kōō' □bwa 'egloole 'kpaleyā 'la -kōō' 'a zisaan- 'bhε ma 'bhε ta, 'bhεε- 'ke -kōō' 'a 'leyan- bhε ma.

¹⁵ 'Bhε ya 'ε 'yi, -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dōō:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa -zōn,

'ka 'laa 'ka 'trōn̄ 'yi dōle 'egloole -a ma, 'bhii- 'ka -gbōō mu a □kla gōne- 'la gbēen- 'ke -o wlen̄ -Waanbhaa' ma.»

¹⁶ 'Bhεε- -de mu 'gbu -le -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa, 'bhεε- -o -wlen̄na -a ma εε? 'N̄ bhε, Moizi 'pwela- mεε 'la zan mu 'kpen 'le Ezipu 'kleen̄ 'ε 'yi, 'mu -le 'kele-.

17 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a zrupliila -de mu 'gbu -la ma lɛɛ mia plɛ ta ɛɛ? Mɛɛ 'la zan mu -za 'yoo- -kla, 'bhɛɛ- -o -gaa -kpe 'ɛ ta, 'bhɛ zan mu -le 'kele-.

18 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa- mɛɛ mu 'ɛ -de 'gbu -la ni doo: «*Waa nu wlale -titi 'klɛɛn 'la 'ɣ 'bhe [kpaɔ 'ɛdaŋma -o -yitrɛ] yrɛ 'le 'bhe 'yi bhe ɛɛ?*» -Ya 'sienwoa- mɛɛ 'la zan mu -wlɛnna -a ma -kpe 'ɛ ta 'mu -la ni.

19 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, 'ɣ nɛnɛn- mu, 'wa 'yaango- doo -o 'kpalekleya -la ma -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- waa 'sole- wlale- 'bhe -yitrɛ' yrɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

4

1 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la [ɰtwa -koo' ni doo -koo' nu gele wlale -e -yitrɛ' yrɛ 'la [ɰtwa -koo' lɛɛ 'bhe 'yi 'bhe 'yi 'laa gale -li. -Koo' 'kela 'bhe 'yienkan 'bhe -le 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpo' laa bo zizan- 'bhe -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo wlale 'ɛ 'yi.

2 -Amasɔyi -o -Jan 'Nrɛle- 'la [ɰwoa -koo' mu ni, -o 'bhɛɛ- yɛkɛ- do 'kpo 'ɛ [ɰwoa -koo -gbɔɔ mu 'ɛ ni -kpe 'ɛ ta 'ezin-. -O 'bhe -jan 'ɛ 'malawoa, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwole -o ma, -amasɔyi -wa malawoa waa -o 'kpale- -a -yi.

3 -Koo' mu 'la -koo' -koo' 'kpaɔ- -a -yi, -koo' [ɰwlaa 'yee- -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a [ɰpia pe gbɛya 'la 'yi doo:

«*Mi 'ɣ zru 'la 'pliila- -o ma, 'an [ɰpia -o ni doo 'mi -o -letwa -yitrɛ' yrɛ 'la ba, waa nu wlale 'bhe yrɛ 'ɛ [ɰoo -titi!]*»

'Dun- 'yee- -Waanbhaa' 'bhe -jan 'lɛɛ- [ɰwoa 'waati 'la ba 'kee- -yaan gban -yaa' ye mu 'ɛ 'wolele 'drunyan kle bhla 'ɛ zi.

4 'Bhɛɛ- -a pele -o -Waanbhaa' 'a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi yrɛ do noo- doo: «-*Waanbhaa' -yaan -yaa' ye mu 'ɛ 'wolele 'ke 'bhe 'san 'drunyan 'ɛ kle 'waati 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -ya -yitrɛla 'bhe -yrekpaɔ' 'srwaple- mi 'ɛ ma.*»

5 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'Sɛwɛ 'yi yrɛ -bhɛɛke' [ɰoo, -ya [ɰpia 'ezin- doo: «*Waa nu wlale -titi 'mi -o -letwa -yitrɛ' yrɛ 'klɛɛn 'la ba 'bhe [ɰoo.*»

6 Mɛɛ 'la zan mu -Jan 'Nrɛle- 'ɛ [ɰlwa [ɰmaa, 'bhe zan mu laa 'sole- wlale- 'yee- -yitrɛ' yrɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi -o 'kpakleya 'ɛ ma -Waanbhaa' -yi; 'bhɛla- -yile, mɛɛ -bhɛɛke' mu so wlale- 'yee- -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo.

7 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' yi -bhɛɛke' do -dwa 'ezin-; 'bhe -le 'ke «-Zon 'le». 'Bhe blaani 'waati gbɔɔn sa 'kanle-, 'kee- 'yee- -jan do 'kpo 'ɛ 'kpale 'ezin- -bhɛngbe Davidi 'lii doo:

«*'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ɛ [ɰmaa -zon, 'ka 'laa 'ka 'trɔn 'yi dole 'egloole.*»

8 Wlan 'ɛ ni, 'kee- kpa bi 'bhii- Zozue -ja 'ke Izraeli mu 'ɛ 'le 'bhe -Waanbhaa' a -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo, -Waanbhaa' laa -yaa nu yi -bhɛɛke' do doo wole boolazi.

9 'Bhe 'yi 'tɛ, -Waanbhaa' -yaan -yaa' ye 'ɛ 'wolele, 'bhɛɛ- -ya -yitrɛla -yrekpaɔ' 'srwaple- mi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛɛ- yɛkɛ- -yitrɛ' yrɛ [ɰtwa gban -yaa' pɛ mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ.

10 -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -wlaa 'bhe -Waanbhaa' -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo, 'bhe zan 'bhe 'yitrɛ' 'bhe a yewole 'ɛ ma 'bhii- -Waanbhaa' 'bhe 'yitrɛla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe a pɛ yewole 'ɛ ma.

11 'Bhɛla- -zayile, -koo' do klen 'ke -koo' ge wlale 'yee- -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo; -koo' 'a kle 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpo' laa gbaan -koo' -gbɔɔ mu a 'trɔn 'yi -glooyi' dole 'ɛ zi, 'bhɛɛ- yaa wla 'yee- -yitrɛ' yrɛ 'ɛ [ɰoo.

12 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -ya -yrɛ ma, 'bhɛɛ- fanɣan- -o -a -yi. -A -le -yiya- -gokun' 'lɛ plɛ ni. -E wla mɛɛ -yi 'fo 'kee- ge 'tenle- -a zru 'ɛ 'pegee -a nii- 'ɛ -dan' ma; 'bhe 'pegee -e ge 'tenle- mɛɛ bhele' boyrɛ 'ke ma

'pegee -a bhele' -bon mu 'e ma. -E bhaaplenj 'kpeejan- mu 'e 'pegee -a zru -yi jan mu 'e 'kpen baglin- 'bheε- -yoo dō.

¹³ Pε 'kedo- 'kpō magaanle laa -o -Waanbhaa' lεε. Pε 'kpen tapwele -o -a lεε kpataakpa. -Kōō' 'kpen nu -kōō' kleza mu 'ε 'kpen -zanta' pele 'yela- lε ma.

Zesu -le 'ke 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'gbu 'ε 'le

¹⁴ 'Bhela- -zayi', -kōō' -o 'kpaleyā zi 'la ta bhe, -kōō' 'sene gbaanle bo 'bheε- ta. -Amasroyi -kōōa' 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'ε 'bhe -le 'ke 'yee- Zesu 'le. 'Yele- -ja lafle' ma, 'bheε- -e -ja yaale -Waanbhaa' -yre □la, 'bheε- 'yele- ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.

¹⁵ -Kōō' 'yren sō 'klale -kōōa' pe 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'ε ma, 'bheε- -e bhō -kōō' ba -kōōa' fangankleya 'ε 'yi. -Amasroyi -Setran' 'a 'lekaan- -za 'yōō- -gloōn 'ε 'kpen 'le, 'bhii- -kōō' mu gbεen-, 'dun- yaa -za 'yōō- do 'kpō klele -titi.

¹⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, -kōō' -kōō' 'mabεen- 'te 'yee- -lileya zan -Waanbhaa' 'ε -yaa' -bhlengbe 'yaakpe- 'ε -din -kōō' zrubakpaale 'le. 'Ke 'bhe □kla, -e nu -kōō' 'yrenklale, 'bheε- -e -li -kōō' ma -kōō' 'bhōnba- 'waati wlan 'ε ba.

ZESU -O -KŌŌA' 'SRAKA 'LĒNA MI -KUNLIĪ GBILĀAN 'LE

5

-Waanbhaa' Zesu □kpaā 'bhii- -kōōa' 'Sraka 'Lena -Kunlii Gbilaan 'le

¹ 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'tole- -kunlii gbilaan 'ke -o 'bhe makun bhaaplenj mu 'ε ba, 'kee- yewo -Waanbhaa' ni bhō zayi' bhaaplenj mu ba. -E pε mu 'pegee 'sraka mu go -Waanbhaa' ni -waa' -za 'yōō- mu 'ε ma.

² -Yaa' bhaaplenya 'ε ma, 'bhe 'pegee -yaa' fangankleya 'ε ma, mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' a -za mu 'ε dō, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -ploola -yaa' zi 'ε ma, 'bhe zan mu 'ε 'yren sō 'klale 'yee- 'gbu ma.

³ 'Yee- 'gbu a fangankleya 'ε ma, -e sō 'sraka mu gole- -a 'gbu a -za 'yōō- mu 'ε ma, 'bhii- -e 'sraka go -yaa' mεε mu 'ε 'mu a -za 'yōō- mu 'ε ma gōnε- 'la gbεen- 'ezin-.

⁴ Mεε 'kedo- 'kpō laa sō -a 'gbu 'bhōle, 'bheε- -ya pe -a 'gbu ma dōō -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'le. -Waanbhaa' -le 'a sii, 'bheε- -ya kle 'ke 'bhe 'le 'bhii- -e Aaron □kla 'kele- gōnε- 'la gbεen-.

⁵ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-, Krisi 'laa -a 'gbu 'bhōle- 'kee- kle 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'le. 'Dun- -Waanbhaa' -le 'a □pia -a ma dōō:

«'Yoo- 'η Gbe 'le,

'bheε- 'mi □kla -zōn 'e Dε 'le.»

⁶ -Waanbhaa' 'a □pia 'ezin- -yaa' 'Sewe 'ε gbe do 'yi dōō:

«'E nu bolε 'waati 'ε 'kpen ba 'ke 'Sraka 'lena mi 'le, 'bhii-Melikizedeskia pε klegbeya 'ε gbεen-.»

⁷ Zesu 'yaa- 'drunyan lεε- 'yi 'waati 'la ba, -ya 'seriwoa -Waanbhaa' ni, 'bhe 'pegee -e 'bhe 'sromabwa 'kee- -gbekan' 'egloole, 'kee- wisi, 'kooko- 'ke 'bhe sō -a gole ga -yren 'yi. 'Bheε- -Waanbhaa' -yaa' 'seri 'ε 'lekwan- -a ngblo 'kpaaleya ma -Waanbhaa' -la.

⁸ 'Ali- -e -yaa' 'ke -Waanbhaa' Gbe 'la 'le bhe, -e 'taawole -Waanbhaa' -weli' ta 'ε -daanna 'yee- -yren mu 'ε 'bhlelele.

⁹ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -ya -zrōnna mεε mu 'ε ni 'bhii- -e □kla mεε -lεsolele. 'Bheε- -e □kla mεε 'la zan mu 'kpen 'a 'weli- 'ε 'klosikun, 'mu 'kpen go mi 'le -za 'yi. -Yaa' pε mεε gole -za 'yi 'ε -danj' 'laa -o 'bhe ma -titi.

¹⁰ -Waanbhaa' 'a Ɔpia -a ma dɔɔ -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'le, 'bhii- Melikizedeki a pe kle gbeya 'e gbɛɛn-.

-Kɔɔ' 'laa 'ploole- -kɔɔ' 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi

¹¹ N ɛɛɛɛ- mu, -jan -bebe -o 'ɲ zi 'ke 'ɲ 'bhe wo 'ka ni 'yee -za 'lɛɛ- ba za 'yi. 'Duɲ- 'naa sɔ -a baan' -yipele 'ka ni, -amasɔyi 'kaa- -za 'yimale la.

¹² Wlan 'ɛ ni, -a nɔɔ- Ɔmwa gban 'ka 'yaa- sɔ klele- bi mɛɛ daan mu 'le 'ka -za mu 'la -daanna 'mu ma. 'Duɲ- 'ali- -zɔn, 'ka maza -o -li 'ke -o 'ka daan gbe drɛɛwo 'ke mɛɛ -za Ɔlwa mu 'la daan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yi 'mu -la -le 'ezin- ɛɛ? 'Ka maza -o -yɔn 'mile- ma -li 'bhii- -nɛ 'yientɛnɛ mu gbɛɛn-, 'ka 'laa- zi 'bhii- 'ka pebhle -glɔɔ bhle ɛɛ?

¹³ Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ 'la zan a pele -danj' -le 'ke 'nɔnɔ 'mile- 'le, 'bhe zan -o -li 'ke -nɛ 'yientɛnɛ do -la -le. 'Bhɛɛ- -a -yrɛ bakanle laa -o 'kee- -za 'lɛdɔle 'kegee -za 'yoo- go 'eke- 'yi.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, pebhle -glɔɔ -o 'ke mɛɛ -yrɛ bakanle mu a pe -la -le, 'mu 'la 'mu daanle -o -za mu baglinlele, 'bhɛɛ- -o sɔ -za 'wlan 'pegee -za 'yoo- gole- 'eke- 'yi.

6

¹ 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' Kriɛ a -za Ɔlwa mu 'la -daanna, -kɔɔ' 'laa bole 'mu ta, -kɔɔ' -yaa' -za mu 'ɛ baan' daan 'ke -kɔɔa' zɔn 'bhe ma 'bhii- -kɔɔ' 'yrɛ bakanle -o Kriɛ a pe zi 'ɛ ta. 'Waa- zi 'bhii- 'o bo gbe drɛɛwo 'yee- Kriɛ a -za Ɔlwa mu 'ɛ ta, 'bhe mu -le 'bhii-: 'ploole kleza -yoo' mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'e zru niinale -Waanbhaa' ba 'ke 'yee kpa -a -yi oo,

² mɛɛ wiɪɲfeza -glɔɔn mu 'ɛ ta daangbeya oo, gbe 'kpale mɛɛ mu wiɪɲ- 'bhɛɛ- 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'mu ma oo, gbaa mu bwele gale ba za 'bhe 'pegee 'drunyan ta 'kiti 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -za.

³ -Kɔɔ' ge -kɔɔ' 'lɛɛ -Waanbhaa' a pe zi 'ɛ ta! -Kɔɔ' nu 'bhɛɛ- -za mu 'ɛ klele 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la.

⁴ 'Bhɛɛ- 'o sɔ -mɛ pe jan -la wole- mɛɛ 'la mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yima- gbe do -woa, 'bhɛɛ- 'duɲ- -o -gwa -yaa' zi 'ɛ ta bhe 'lɛɛ-? 'Woo- 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yimaa- bi, 'bhɛɛ- -o -dwa bi -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ -la, 'bhɛɛ- -o -yaa' Lii 'Wɛɲ' 'ɛ 'srɔɔwoa- bi.

⁵ 'Bhɛɛ- -wa Ɔya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ lele, 'bhe 'pegee -o -kɔɔ' 'lɛɛ 'drunyan 'ɛ 'bhe 'yi -glɔɔya' mu 'ɛ -dwa.

⁶ 'Ke 'bhe zan mu -balaa' 'bhɛɛ- 'ke -o -ploola 'taawole ma -Waanbhaa' a pe zi 'ɛ ta, 'bhe 'senj' laa nu klele -li 'mu ni 'ke -o ploo- waa' -za 'yoo- mu 'ɛ ma 'bhɛɛ- -woo 'kpa gbe drɛɛwo Kriɛ 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -woo 'taawogbeya 'ɛ mabɔɔ. -Amasɔyi, -e kle 'bhii- -woo -Waanbhaa' Gbe 'ɛ gbaan gbe drɛɛwo 'zi 'ezin- -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -wa kle mɔkpen' 'sonsi ma pe 'le.

⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke la ban yi 'oo yi 'trɛ 'la ta, -yi 'ɛ wla 'yee- 'trɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -a -dɔɔ bole kle gbe 'ɛ 'kpen ma. 'Bhɛɛ- 'bhe kle gbakpa' mu 'ɛ -nrayiza 'le; -amasɔyi -waa' gba la pe mu 'ɛ bhɔ 'elrele -a ta, -wa ye 'bhe ma 'bhii- -Waanbhaa' 'yee- 'trɛ 'ɛ -dɔɔbwa.

⁸ 'Duɲ- 'ke -bɔn 'yoo- 'pegee lɛɛ mu drɔɲ -le Ɔbhwa 'yee 'trɛ 'ɛ ta, yaa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- mɛɛ ma. -Ayile -Waanbhaa' nu 'bhe 'trɛ 'ɛ danjanwole 'bhɛɛ- -e kle 'ke 'kpacie pe 'le.

⁹ N 'yienii mu, 'ali- 'ke 'woo- -jan -glɔɔ 'wo 'zi 'ka ni 'bhe gbɛɛn- bhe, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu -o zi -lrele' 'la 'bhe sɔ 'ka gole- -za 'yi 'bhɛɛ- ta.

¹⁰ -Waanbhaa' -o -za 'yido- mi 'le. 'Ka 'yelawoa, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ -za -swa 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka Ɔbhwa 'mu ba, 'bhe 'pegee 'ka -o bhɔ 'zi 'mu ba -zɔn -li; 'bhe -za mu 'ɛ 'mu 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpee -titi.

¹¹ 'Durj- 'o mɔɔ -o -a zi 'bhii- 'ka 'kpen do do -Waanbhaa -a -za mu 'e -vavade 'bhɛ- gbɛɛn-, 'ke 'a -leyan- 'a ma; 'kooko- 'ke 'ka 'yrikpale 'e 'lɛsɔ-.

¹² 'Waa -a zi 'bhii- 'ka klɛ lrwanii- mu 'le. 'Durj- mɛɛ 'la zan mu bole -o mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhɛ- 'ke -wa klɛ -o zrubakpaa ta, -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- □naa pɛ 'la 'naza- ta, 'bhɛ- 'ke 'bhe zan mu 'bhɛ pɛ 'e 'srɔɔwoa□, -ka 'ka 'kpa 'bhɛ- zan mu 'e ma.

-Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pɛ 'la 'naza- ta Abraamu ni

¹³ -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pɛ 'la ta Abraamu ni, -ya 'sienwoa□ 'bhe ta. Yaa -yaa sɔ -a 'sienwole 'tɔ 'bhɛke ta 'ke 'bhe gbilaan -yiya- 'a 'gbu 'tɔ 'e ni, -amasrɔyi mɛɛ -bhɛke' gbilaan -yi 'laa ya 'yee- 'gbu ni. 'Bhɛla- -yile -ya 'sienwoa□ -a 'gbu ma.

¹⁴ 'Yee- -Waanbhaa' 'a □pia Abraamu ni dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwɛɛ- ta, 'η nu 'e -dɔɔbole 'ke 'mi 'e 'srɛ mu 'e klɛ 'ebebele gbe 'e 'kpen ma.»

¹⁵ 'Bhe klegbeyaa 'e gbɛɛn- bhe, Abraamu 'a zrubakpala, 'bhɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa -a ni pɛ 'la 'naza- ta, -e 'bhe 'srɔɔwoa-.

¹⁶ Wlan 'e ni, mɛɛ mu -o 'sienwo- pɛ 'la 'tɔ 'yi, 'bhe pɛ 'e gbilaan -yiya' 'woo- 'gbu ni. 'Ke -woo 'sienwoa□ pɛ 'la ta, -wa 'yaango- 'bhɛ- ma 'bhii- -o wɔjan 'e -yoo 'ke wlan 'le, 'bhɛ- waa sɔ zaabole -li 'bhe ta.

¹⁷ Mɛɛ 'la zan mu 'cien 'yaa- nu klele -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa pɛ -Irele' mu 'la ta 'mu 'le, -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -ya zrɔn 'mu ni kpataakpa 'bhii- yaa -a -liiwli' 'e mabɔɔ -titi, 'bhɛla- -yile -ya 'sienwole □kpaa 'ezin- -a -liiwli' nale 'e ta.

¹⁸ -Za plɛ 'lɛɛ- waa sɔ 'mu mabɔɔle -titi: -liiwli' nale pɛ do ta, 'bhe 'pegee 'sienwole. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pɛ 'la ta, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'sienwoa□ 'bhe ta, yaa sɔ bhla pele- -titi 'bhe mu 'yi. 'Bhe -jan 'e fangandɔ -kɔɔ' mu ta 'egbenele, -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' 'ploola- -za 'kpen ma, 'bhɛ- 'ke -kɔɔ' 'yrikpale bole -o 'egloole 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pɛ 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni 'bhe ta.

¹⁹ -Kɔɔ' 'yrikpale 'la -yoo 'bhe pɛ 'e ta bhe, 'bhe -yrikpaleya 'e 'bhe -kɔɔ' mu klɛ 'egloole 'bhii- -batɔn' dula- piibhe -kpuj -gbɛɛ 'e -e -batɔn' 'e kun 'egloole gɔɛ- 'la gbɛɛn- -yi 'e ba. 'Bhe yrikpaleya 'e yaa bɛɛn -titi, -yoo 'egloole, 'bhɛ- -e bho -kɔɔ' ba. 'Bhɛla- -yile, sɔgbe 'la dɔle -o laanima -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e □la, -e kan 'bhɛ- 'yi; 'bhɛ- -e ge wlale -Waanbhaa' gbayrɛ 'fɛ 'kpee 'wen 'e □la.

²⁰ Zesu -ja wlale -kɔɔ' 'lɛɛ 'bhɛ- yrɛ 'e □nɔɔ -kɔɔ' mu ni. 'Bhɛ- -e □kla 'ke 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbilaan 'le 'bhe □nɔɔ 'bhii- Melikizedeki -kla -kɔɔ' ni gɔɛ- 'la gbɛɛn-. -E nu bole -yaa' -kunliiya 'e 'yi yikpensee ta.

7

Melikizedeki -yaa 'ke -bhleŋgbe 'pegee -Waanbhaa' 'a 'Sraka 'lɛna mi 'le

¹ 'Yee- Melikizedeki 'yaa- 'ke -bhleŋgbe 'le Salemu -wa 'e 'yi, 'bhe 'pegee -e -yaa 'ezin- 'ke laanima -Waanbhaa' 'la 'bhe 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiinj- 'bhe 'a 'sraka 'lɛna mi 'le. 'Bhe 'waati 'e ba, Abraamu -ja gwledanɛ 'klɛɛn 'bhɛke mu ta -bhleŋgbe mu 'e ba, 'bhɛ- -a 'sɛngwa- 'mu 'le. -A da bhla 'e zi 'bhe gwledanyrɛ 'e □nɔɔ, 'ke Melikizedeki gele- -a -lepale 'ke 'bhe 'dumawole 'a ni.

² 'Bhe klele 'tɛ, Abraamu pɛ mu 'la 'kpen □sia gwledanyrɛ 'e □nɔɔ -e mu 'kpen do do 'ledulayrɛ vu mi 'e □naa 'yee- Melikizedeki ni. Melikizedeki 'yi -le dɔɔ: «-ledɔɔleya -za sɔ -bhleŋgbe 'la ni.» 'Bhɛ- -e -yaa 'ezin- -bhleŋgbe 'le Salemu -wa 'e ta, 'bhe Salemu 'yi -le dɔɔ: «Boleya -dɔɔ sɔ -bhleŋgbe 'la ni.»

³ Waa de do, 'bhεε- waa -a nεε do, 'bhe 'pegee waa -a -gboo mu do. -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi yre 'kedo- 'kpo 'laa -a yayre jan 'pegee -a gayre -jan wo. -Yoo 'bhii- -Waanbhaa' Gbe 'ε gbεen-; 'bhe ya 'ε 'yi, -yoo 'ke 'sraka 'lena mi 'le 'waati 'ε 'kpen ba.

⁴ 'Ka 'laa -a yele 'bhii- 'yee- Melikizedeki -o 'egblaante εε? -Koo- -gboo Abraamu 'pe 'oo pe 'la 'sroowoa- gwledan yre 'ε □nnoo, -e 'bhe 'mu 'kpen -ledulayre vu mi 'ε □naa 'yee- Melikizedeki ni.

⁵ 'Dun- Levi 'sre mu 'ε ba, 'ke mu 'la 'yaa- 'ke 'sraka 'lena- mu 'le, 'bhεε- Moizi -a pe 'tonj 'ε ta, 'mu 'yaa- pe 'tole- pe 'bhe 'ledulayre vu mi 'ε 'kun -o 'gbu nεεnε- Izraeli mεε mu 'ε 'koo. 'Bhεε- 'dun-, -o 'kpen -o 'ke Abraamu 'sre mu -la -le.

⁶ Melikizedeki 'laa -yaa 'ke Levi 'sre 'le, 'dun- Abraamu 'koope- 'tole- 'koope-, -e 'bhe 'ledulayre vu mi 'ε 'sroowoa□, 'bhεε- -e Abraamu 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa 'bhe ni -e 'dumawoa 'bhe ni.

⁷ Zaa laa -o 'bhe ta, mεε 'la zan 'dumawo mεε -bhεεke' ni, 'bhe zan gblaana -yiya' 'ke 'bhe kan -e 'dumawoa mεε 'la zan ni 'bhe ta.

⁸ 'Sraka 'lena mu la mεε mu 'ε 'koope- mu 'ε -ledulayre vu mi 'ε kun, 'mu -o ga pe 'le. 'Dun-, Melikizedeki 'la pe -ledulayre vu mi 'ε □kwan Abraamu 'koo, 'bhe -o 'bhe 'yre ma 'bhii- -Waanbhaa' 'Sewe 'ε -ya □pia gbe 'la gbεen-.

⁹ 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'bhe 'koope- mu 'ε 'ledulayre vu mi 'ε 'nalawoa Melikizedeki ni, -e □kla 'bhii- Levi 'gbu -le -kaan 'yee- Abraamu 'yi 'bhεε- -ya 'koope- -ledulayre vu mi 'ε Melikizedeki ni.

¹⁰ 'Yee- Melikizedeki -ja Abraamu 'lepa yre nnoo- 'waati 'la ba, Levi -yaa Abraamu koo 'yi.

¹¹ -Waanbhaa' 'tonj mu 'ε □naa Izraeli mu 'ε ni 'waati 'la ba, 'bhe 'tonj mu 'ε kli -le -yaa 'ke Levi a pe 'sraka 'lenaleya 'ε 'bhεε- 'le. Aaron -yaa 'ke Levi 'sre mu 'ε do -la -le. 'Ke 'bhe 'sraka 'lena mu 'ε 'yaa- so bi mεε mu gole- waa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi 'ke -wa -leyan' -a ma, mεε maza laa -yaa nu dole -li 'sraka 'lena mi -gloon 'bhεεke ma 'ke 'bhe kle 'bhii- Melikizedeki gbεen-, 'bhe 'laa -yaa nu dale Levi a pe -gbaa 'ε 'lii 'bhii- Aaron gbεen-.

¹² 'Bhεε- 'ke -o 'sraka 'lena mu 'ε taboola, -o 'tonj 'ε 'bhe taboo 'ezin-.

¹³ 'Bhεε- woo -we 'zi -kooa' Mεezan 'la 'le bhe, 'bhe 'laa -yaa 'ke Levi 'sre mu 'ε do 'le. 'Bhe -yaa da -gbaa 'bhεεke -la -lii, 'bhεε- 'bhe -gbaa 'ε 'lii mεε 'kedo- 'kpo 'laa klele 'sraka 'lenale mi -lido'.

¹⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, 'wa 'yaango- doo -kooa' pe Mεezan Zesu 'ε 'yaa- da Zuda 'si mu 'ε 'mu -la ba; 'dun- Moizi 'sraka 'lena mu 'la ba janwo 'zi, yaa -jan 'kedo- 'kpo 'wole- Zuda a pe 'si mu 'ε ba za 'yi.

Zesu a pe 'sraka 'lenale 'ε -danj' 'laa -o 'bhe ma

¹⁵ Zesu klelawoa 'ke 'sraka 'lena mi 'le bhe, 'bhe 'a zron 'bhii- -yoo zi 'le 'ke 'sraka 'lenaleya 'ε taboo, 'bhεε- mεε -bhεεke' do kle 'sraka 'lena mi 'le 'bhii- Melikizedeki -a pe klegbeya 'ε gbεen- 'ezin- bhe.

¹⁶ Yaa klele 'ke 'sraka 'lena mi 'le bhaaplen mu a pe 'tonj ta za ma; 'dun- -a -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma -titi, 'bhe a pe -glooya' 'ε 'bhεε- ma, 'bhεε- -e -kla 'kele-.

¹⁷ 'Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «E nu bole 'ke *sraka 'lena mi 'le yikpen- ta 'bhii- Melikizedeki a pe 'ε gbεen-.»

¹⁸ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -o 'tonj □lwa 'ε 'bhe 'saawoa-, -amasroyi fangan- 'laa -yaa -li 'bhe 'yi, 'bhεε- 'bhe 'laa -yaa so -za 'kedo- 'kpo 'yanwole mεε ma.

¹⁹ 'Moizi a *Tonj 'ε yaa -za 'kedo- 'kpo 'yanwole 'ke -ya -leso' a ma. 'Dun- -zon 'o -yrikpaleya 'la 'sroowoa-, 'bhe mabhaabho -a -lwale' pe 'ε ta, 'bhεε- 'bhe 'sroyi 'o so 'o mabεenle -Waanbhaa' -din.

²⁰ 'Bhɛɛ- 'ezin-, -Waanbhaa' 'gbu 'a 'sienwoa □ kpataakpa 'kaa Zesu nu klele 'ke 'sraka 'lena mi 'le yikpen- ta. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ- vin mu 'ɛ 'mu 'laa klele 'sraka 'lena mi 'le -Waanbhaa' 'sienwole ma.

²¹ 'Dun- Zesu kle bhla 'ɛ zi 'sraka 'lena mi 'le, -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'sienwo ma janwoa- dɔɔ:

«'Mi Mɛɛzan -Waanbhaa', 'mi 'sienwoa- 'mi 'pegee 'ɲ 'sɔwɛɛ- ta, 'naa nu 'ɲ 'liiwli- 'ɛ mabɔɔle -titi,

'e nu bole 'ke 'sraka 'lena mi 'le waati 'ɛ 'kpen ba.»

²² -Waanbhaa' -bhoolaya drɛɛ 'la -dwa 'yee- 'pegee 'kɔɔ- mu 'plen-, Zesu Krisi -le 'bhe ta beli dɔpe 'ɛ 'le. 'Bhɛla -yile, 'bhe -bhoolaya 'ɛ mabhaabɔ -a -lwa pɛ 'ɛ ta.

²³ 'Bhe trala 'ezin, Moizi a pɛ 'ton 'waati 'ɛ ba, 'sraka 'lena mu 'ɛ waa -yaa mɔ -waa' 'sraka 'lenaleya 'ɛ 'yi ga 'plii ba. -O -yaa zen do do 'eke- blaen, 'bhɛla- -yile -o 'yaa- 'ebebele.

²⁴ 'Dun-, Zesu 'laa galawo -titi, -e bo -yaa' 'sraka 'lenaleya 'ɛ 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa kle 'bhe ma.

²⁵ 'Bhɛla- -yile 'ezin-, 'ke mɛɛ 'la zan mu 'mu mabɛɛnna -Waanbhaa' -din, Zesu sɔ 'bhe zan mu 'ɛ gole -za -yi 'ke -ya -leyan' a ma; -amasrɔyi -ya -yrɛ ma 'tanjii, 'bhɛɛ- -ya 'seriwo -Waanbhaa' ni -waa' -za ma.

²⁶ Zesu -le 'bhe 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaen -gloɔn 'la -kɔɔ' maza -yaa 'bhe ma 'bhe 'le, 'kee- kle -kɔɔ' mu 'pegee -Waanbhaa' plen- mi 'le. -Amasrɔyi -yoo 'wenj, -yaa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klele, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yɛle- -a zi; -Waanbhaa' 'a 'plengwa- -za 'yɔɔ- kle mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- e -ja -a 'kpale- 'egboɔnle lafle' 'ɛ -danj' ma.

²⁷ -A maza laa -o 'kee- 'sraka go yi 'oo yi -a 'gbu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'kee- 'sraka -bhɛɛke' mu go mɛɛ- vin mu 'ɛ ma, 'bhii- 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaen -vin mu 'ɛ gbɛɛn-. -Ya 'gbu 'nalawoa 'sraka 'le, -e 'bhe □kla -leyan' do 'kpɔ, 'bhɛɛ- -e -yaan.

²⁸ Wlan 'gbu 'ɛ ni, Moizi a 'Ton 'ɛ ta, -o -yaa mɛɛ 'la zan mu kle 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaen mu 'ɛ 'le, 'mu 'yaa- sɔ -za 'yɔɔ- klele-. 'Dun- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa- Moizi a 'ton 'ɛ 'nale- blaanta, 'kaa -a Gbe 'ɛ 'bhe -le kle 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaen 'gbu 'ɛ 'le 'waati 'ɛ 'kpen ba; 'bhɛɛ- 'bhe 'leswa □ gbe 'ɛ 'kpen ma.

8

Zesu -le -kɔɔa' 'Sraka 'lena mi -kunlii gbalaen 'ɛ 'le

¹ 'O 'yaa- -jan mu 'la 'wo zii', 'ke 'gbu 'la -za -o 'egloole 'bhe -le -ge: 'Sraka 'lena mi -kunlii gbalaen 'lɛɛ- 'bhe 'la 'yansi -gloɔn -o -kɔɔ' 'kɔɔ. -A yaale -o lafle' 'yi -Waanbhaa' 'la 'ke -danj' 'laa -o -titi 'bhe a gbalaanya 'ɛ ma, 'bhe a -bhleɲge 'yaakpe- 'ɛ -din 'tɔbhɔ ma yaayrɛ 'ɛ □nɔɔ.

² -Yoo' -yaa' 'sraka 'lenale -kunlii gbalaanya ta ye 'ɛ wo zii' -Waanbhaa' gbayrɛ 'wenj 'ɛ 'bhɛɛ- □nɔɔ; bhaaplenj laa 'bhe gbayrɛ 'ɛ dɔle 'bhe 'gbu 'kɔɔ, 'dun- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe -dwa.

³ 'Sraka 'lena -kunlii gbalaen 'tɔle- 'sraka 'lena -kunlii gbalaen -o 'bhe -yalaa' 'bhe yaayrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'kooko- -e pɛ mu 'pegee 'sraka mu -la -lena -Waanbhaa' ni. 'Bhe kleɲgeya do 'ɛ 'yi 'ezin- bhe, -kɔɔa' pɛ 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaen 'ɛ, 'bhe sɔ 'ezin- pɛ mu 'ke 'nale -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- -e -yaa bi 'trɛ 'lɛɛ- ta -ge 'drunyan 'ɛ 'yi, yaa -yaa nu klele -titi 'ke 'sraka 'lena mi 'le. -Amasrɔyi 'sraka 'lena mu -o gban -ge, 'bhɛɛ- 'mu -le 'sraka mu 'ɛ 'lena- -Waanbhaa' ni Zuufu mu 'ɛ -waa' 'ton mu 'ɛ ta.

5 'Bhe mu -o 'sraka 'lenaleya ye 'la 'wo zii' 'tre ta -ge -Waanbhaa' ni -a gbayre 'wenj 'e □□□□, 'bhe -o 'ke -o -za yeke- 'la kle 'zi laanima lafle' 'yi 'bheε- -tōomasie 'le. Moizi -yaa zan -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e dōle 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dōo: «'Mi 'η gbayre sōkpaā' -glōōn 'la -zronna 'e ni vlē gōōn 'e 'wiij- dō klēn 'ke 'ya dō 'te 'bheε- gbēen.»

6 'Duj- -zōn, Krisi a pe ye 'e 'bhe gbalaan -yiya' 'woo- 'sraka 'lena mu -bhēeke' mu 'e -waa' pē ye 'e ni. -Amasroyi -bhoolaya drēε 'e ta, 'yele- 'ke -Waanbhaa' 'pegee bhaapleŋ mu pleŋ- mi 'le. 'Bhe -bhoolaya drēε 'e gbalaan -yiya' -bhoolaya -lwa mi 'e ni; 'bheε- -a kli gbaanle -o -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- mu 'la 'naa- 'ke 'mu gbalaan -yiya' -a □□lwa mu 'e ni, 'mu -la ta.

7 'Ke -sōŋ' 'laa -yaa bi -bhoolaya □□lwa 'e ma, waa -yaa nu -a tabōōle 'ke -bhoolaya drēε -bhēeke' 'le 'ezin-.

8 'Duj- -Waanbhaa' -za 'yōō- mu 'la □□ya -yaa' mēε mu 'e zi, 'bhela- -zayile -e -lale' -saan 'mu ta 'ke -ya pe dōo:

«'Mi Mēεzan pe dōo 'bhe yi -o zan bhōle,

'bheε- 'η nu -bhoolaya drēε dōle 'mi 'pegee Izraēli mēε mu 'pegee Zuda a mēε mu 'e pleŋ-.

9 Yaa nu klele 'bhii- 'η -bhoolaya 'la -dwa 'mi 'pegee -o -gbōō mu 'e pleŋ- 'bhe gbēen-

'mi -o 'kunlawoa -o gbe ma, 'bheε- 'η -o 'pwela- Ezipu 'klēn 'e 'yi bhe.

'Duj- -o -gbōō mu 'bhe -bhoolaya 'e 'yisiela; 'bhela- -zayile 'mi -o □□twa -a nōō- 'ezin-.

10 'Duj- 'mi Mēεzan -Waanbhaa' pe 'ezin- dōo

'bhe yi mu 'e 'kanle- blaen, 'mi nu -bhoolaya 'la dōle 'mi 'pegee Izraēli mēε mu 'e 'pleŋ- 'bhe -le -ge.

'Mi nu 'an 'toŋ mu 'e 'kpale- -o nii- 'e 'yi,

'bheε- -woo -yima', 'bheε- 'η nu -o yōōndele -o zru mu 'e 'yi, 'kooko- -woo -klōsikun.

'Mi nu klele -waa' -Waanbhaa' 'le, 'bheε- -o nu klele 'mi 'an pe mēε mu 'le.

11 'Bhe 'waati 'e ba, mēε 'kedo- 'kpō maza 'laa nu dōle -li 'bhe -vindo' mi, 'pegee 'bhe nēεnε- ma 'ke 'bhe 'a daan dōo:

Dō klēn 'kee Mēεzan -Waanbhaa' dō.

-Amasroyi 'kee- kpa matruŋne mu ta oo, 'kee- kpa mēε gbalaan mu ta oo, -o 'kpen nu 'mi dōle.

12 'Mi nu -waa' -za 'yōō- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle-,

'bheε- waa -za 'yōō- mu 'e -za 'laa nu dōle -li 'η 'kpee.»

13 -A pele 'e -bhoolaya drēε, 'bhe 'yi -le dōo -a -lwa mi 'e 'bhe □□kla 'egwele.

'Bheε- 'ke pe □□lwa mi 'e □□kla 'egwele, 'bhe kle -a 'truŋwo bhla 'e □□bhwa -wa -din.

9

-Bhoolaya gwe 'pegee -Bhoolaya drēε

1 'Toŋ mu -yaa *-bhoolaya -lwa 'e 'bhe ta 'ezin-, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' gba gbeya 'pegee -yaa' 'tre ta -ge gbayre 'e ma 'toŋ mu -la -le.

2 Bhaapleŋ mu -Waanbhaa' gbayre do -dwa, 'bhe 'yaa- 'ke sōkpaā' do 'le. 'Bhe sōkpaā' 'e □□la 'e 'yicienle -yaa 'kpee ple: -o -yaa -a 'kpee -lwa mi 'e sii yre 'wenj. -'Fitran gbō 'e 'pegee -tabali 'e 'yaa- 'bheε - □□nōō. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni, 'mu 'kpaale- -yaa' 'bheε- -tabali 'e ta.

3 Sōgbe do dōle -yaa 'yee- sōkpaā' 'e 'kpee ple 'e 'pleŋ-. -A 'kpee ple mi 'la 'yaa- sōgbe 'e -zanta', -o -yaa 'bhe sii yre 'wenj 'penpenj.

4 Ansansi 'kpacieyre do -yaa 'yee- yre 'wenj 'penpenj 'e □nɔɔ. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'yee ansansi 'kpacieyre 'e ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plenj- bhoolaya do 'kesu 'e 'yaa- 'yee- yre 'wenj 'penpenj 'e □nɔɔ 'ezin-. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'bhe 'kesu 'e ma 'ezin- yreken- □nɔɔ. -Can gbo do -yaa 'yee- 'kesu 'e 'yi; 'bhɛɛ- pebhle 'la □daa lafle 'yi, 'ke -o -yaa 'bhe sii mani, 'bhe 'ke 'yaa- 'yee- 'kesu 'e 'yi. Aaron a 'beni 'la 'plɔn □bhwa, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'bhe -bi □kla, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a -bhoolaya do ma -jan mu 'e 'sewewole -yaa vle 'peene mu 'la 'ta, 'mu 'kpen 'yaa- 'yee- 'kesu 'e 'yi.

5 -Mleke' 'tɔbhɔle ple 'la -o 'mu sii Seruben, 'mu -yrine' ple 'kpale- -yaa 'yee- 'kesu 'e trala, 'mu -le -yaa -a zɔn 'bhii- -Waanbhaa' -yaa 'yee- yre 'e □nɔɔ. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu ma 'sraka mu 'e go 'yre 'la □nɔɔ, 'woo- -mleke' 'e -o gbenronj- mu 'e lii -yaa kla 'bhe yre ba -yre ta. 'Dunj- 'waa nu dole 'bhe -jan mu 'e 'kpen 'peeneendele ma do do 'saanibhe.

6 Pe mu 'e 'kpen 'kpale- -yaa 'bhe gbɛɛn- bhe; yi 'oo yi, 'sraka 'lena mu 'e 'yaa- wla 'yee- sokpaa' 'kpee □lwa mi 'e □la, 'bhɛɛ- -o -yaa waa 'sraka lenale ye 'e wo.

7 'Dunj- 'sraka 'lena mi -kunlii gblaan 'e 'bhe do -kplen 'kpo -le -yaa wla -gloɔn do lɛɛ do -a 'kpee ple mi 'e □nɔɔ. 'Kee- -yaa ge 'zi wlale 'bhe □nɔɔ, -e -yaa 'sraka go wi yien 'e si, 'bhɛɛ- -e ge 'sraka gole 'bhe 'le -Waanbhaa' ni -a 'gbu a pe -za 'yɔɔ- mu 'e ma 'pe, 'bhe 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'mu a -za -yɔɔ' mu 'e ma 'ezin-.

8 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'e 'yaa- zɔn 'zi bhaaplenj mu ni doɔ -Waanbhaa' gba sokpaa' 'e 'kpee ple mi 'la 'yaa- 'ewenle 'penpenj waa -yaa so 'bhe 'liigole mɔkpen' ni, 'ke -Waanbhaa' gba sokpaa' □lwa mi 'e 'bhe -o -li -a nɔɔ- ye.

9 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu -yaa 'ke -zɔn za mu 'e ma -tɔɔmasie 'le. 'Bhe 'yi -le doɔ wi 'sraka mu 'e 'pegee 'sraka gope -bhɛɛke' mu 'e, 'mu laa so 'bhe 'sraka 'e go mi 'e zru 'e klele- 'elrele 'ke -ya -leso'.

10 'Bhe 'sraka gope mu 'e 'ke mu 'yaa- 'ke pebhle mu 'le, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa 'ke -wɛɛn mu 'le; 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa bhaaplenj mu 'fleeza- mu 'la gole -yaa 'eke- ma 'seri ta za 'yi mu 'le. -O □bwa 'bhɛɛ- 'toŋ mu 'e 'yi za klele ma 'ke 'bhe nu 'tenle- -za mu 'e 'kpen 'niinale ma -Waanbhaa' 'kɔɔ.

11 'Dunj- Krisi □nwa, 'bhɛɛ- -e □kla 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gblaan 'le -Waanbhaa' pe -lrele' mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu ta. -E □wlaa sokpaa' 'la 'bhe □la, 'bhe -o 'egblaanle, 'bhe 'lreleya 'e -lesole -yiya' -Waanbhaa' gba sokpaa' □lwa mi 'e ni. Bhaaplenj mu laa 'bhe sokpaa' 'e dole, 'bhɛɛ- 'bhe 'laa -o 'ke 'tre ta -ge 'drunyan lɛɛ- 'bhe a pe 'le.

12 Krisi □wlaa yre 'wenj 'penpenj 'e □nɔɔ- gloɔn do 'kpo, 'bhɛɛ- -a -dangwa 'bhe ta. 'Dunj- yaa wlale 'bhe □nɔɔ 'ke bhoo gwlen mu yien 'pegee drine- mu yien 'le. -Ya 'gbu yien 'e □naa, 'bhɛɛ- -e -kɔɔ' -gwa -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'yi 'fenfenj yikpensee ta.

13 Mɛɛ 'la zan mu 'kpee 'trinɔɔle -yaa -waa' 'sinii ta za 'e ma, -o -yaa 'bhe zan mu 'kpee 'flee 'ke bhoo gwlen 'pegee dri gwlen yien mu -la le, 'bhe 'pegee dri da 'la 'ke -o 'bhe wi 'e 'kpaciela -o 'bhe -yie 'e si, 'bhɛɛ- -o 'bhe zan mu 'kpee flee 'bhɛɛ- 'le 'ezin-.

14 'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- bhe, Krisi a pe yien 'e 'lɛɛ-? 'Bhe 'la 'bhe -gloɔya' 'yiya- pe 'kpen ni bhe. -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'la -yoo 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe fanjan- 'e 'srɔyi, 'yee- Krisi 'a 'gbu □naa -Waanbhaa' ni 'ke 'sraka 'le, 'trinj bhe do 'kpo 'laa -o -yaa pe 'sraka 'e ma. 'Bhe ya 'e 'yi, 'yee- Krisi yien 'e nu -kɔɔ' zru mu 'e 'fleele- 'kee- -za 'yiflenj mu go -o 'yi; 'kooko- -kɔɔ' so -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe gbale-.

Zesu yien 'e 'bhe -le 'ke -bhoolaya dree 'e ma 'toomasie 'le

15 'Bhela -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya dree 'la -dwa -a 'gbu 'pegee -koo' mu plen- bhe, 'bhε- 'ke -o bhε ta 'sεwedia bhe, 'bhe -bhoolaya 'ε ta, Kri- 'le -kla 'ke -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' plen- mi 'le. Bhaaplen mu -za 'yoo- mu 'la □kla -o -yaa 'waati 'la ba -bhoolaya □lwa 'ε 'yi, Kri- 'gaa 'kooko- -e 'mu go 'bhe -za 'yoo- mu 'ε 'yi. 'Bhela -yile, -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -siila, 'bhε- -ya -liiwli' □naa -a 'cien 'la 'na zayi' 'mu ni, 'mu so 'bhe 'srɔowole; 'bhe pe -Irele' mu 'ε 'mu 'laa so yanle- -titi.

16 'Ke mεε do 'sani- -a gale plen-, -e 'sεwe do □dia -a 'cien 'yiciengbeya 'ε ma, waa so -za 'kedo- 'kpo klele- 'ke 'yee- 'sεwe 'ε 'le 'pe, 'ke 'yee- 'sεwede mi 'ε yaa gale -li.

17 'Ke 'cien zan 'ε -ya -yre ma -li 'waati 'la ba, -waa so -e 'cien 'yiciengbeya 'sεwe -la □dia 'bhe bole- -klosi 'yi. 'Dun-, 'kee- -gaa 'waati 'la ba, 'bhε- -o so 'bhe -jan 'ε bole- -klosi 'yi 'ε.

18 'Bhela -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya □lwa 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa' mεε mu 'ε 'plen-, waa 'sɔle- 'bhe -bhoolaya 'ε 'klosikunle, 'fo -o wi do -la □dia 'bhε- -o 'bhe 'yien 'ε -klalaa' 'elwale 'pe.

19 'Moizi -yaa' mεε mu 'ε 'kpen 'lekpaa- 'eke- ta, 'bhε- -e -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'kpen □woa 'mu ni 'pe 'bhii- -a yɔondele -o -Waanbhaa' a 'Sεwe 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen-. 'Bhe blaen, 'kee- drine- 'pegee bhoo gwlen mu 'ke mu dele-; 'bhε- 'kee- 'mu yien 'ε 'pegee -yi 'yizaale 'eke- ba. 'Bhε- 'kee- Izɔpu -yri 'laa 'pegee -bhlaa 'cie- 'ten 'yrele 'eke- ma 'bhii- -maanne do gbεen-; 'bhε- 'kee- yien 'ε 'wianle -yaa' mεε mu 'ε 'kpen 'pegee 'sεwe 'ε ta.

20 -E -yaa 'bhe 'wian zii' -o ta 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka mu plen- bhe, yien 'lεε- 'bhe -le 'bhe zron pe 'le. -Ka 'taawo 'bhε- -bhoolaya -jan 'ε ta.»

21 'Bhε-, 'ke Moizi yien -wianle' 'ezin- -Waanbhaa' gba sokpaa' 'ε 'pegee -a gba pe mu 'ε 'kpen ta.

22 'Toŋ 'ε ta za 'ε ma, -o pe 'tole- pe 'bhe kle 'wenj yien -la -le. 'Bhε- -Waanbhaa' laa so -za 'yoo- mu ma -sroma 'yanle -titi 'ke yien 'laa 'klaale- 'pe.

Zesu -le 'ke -za 'yoo mu 'ε go 'sraka 'le

23 -Waanbhaa' gba sokpaa' 'ε 'pegee -a □la pe mu 'ε -woo 'ke lafle' 'yi pe mu 'ε 'mu -la ma -toomasie 'le, 'bhε- -o -yaa so -o klele- 'wenj 'bhε- gbεen-. 'Dun- -o -yaa so 'woo- lafle' 'yi pe mu 'ε klele- 'wenj 'sraka go mu 'la 'le -yoo 'bhii- 'mu mabhaabho 'tre ta -ge 'sraka mu 'ε ta.

24 Kri- 'laa gele wlale bhaaplen -Waanbhaa' gba sokpaa' 'la -dwa 'bhe □la. 'Dun- bhaaplen 'kela 'bhe do, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' sokpaa' -zeze 'gbu 'ε 'bhε- -toomasie -la -le. Kri- 'ja wlale lafle' 'yi, 'bhε- -e -dulaa' -Waanbhaa' -yre □la, -kooa' -za mu 'ε ta janwo zayi'.

25 Zuufu mu 'ε ba, -waa' 'sraka 'lena mi -kunlii gblaen 'ε wla -gloon do -lεε do ta -Waanbhaa' gba 'fε 'kpee 'wenj 'penpen 'ε □la 'ke wi yien -la -le. 'Dun- Kri- 'laa wlale -a noo- 'ke -ya 'gbu kle 'ke 'sraka 'le -gloon -bebe 'le.

26 'Ke 'bhe kle bi, -a 'san 'drunyan klele ma, Kri- -yaa nu -yrenbhlele. 'Saanibhe 'drunyan 'yan bhla 'la □bhwa -ya -din bhe, Kri- □nwa klele 'sraka 'le -gloon do 'kpo. -E -nwa -a 'gbu 'nale- 'ke 'sraka 'le, 'kooko- -e -za 'yoo- klele -yiga'.

27 Bhaaplen 'oo bhaaplen, 'bhe -o 'ke ga pe 'le -gloon do 'kpo. -A gale blaen, 'bhε- -Waanbhaa' a 'kitikan.

28 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Kri- 'a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -gloon do 'kpo, 'kooko- -e mεε -bebe go 'mu -a -za 'yoo- mu 'ε 'yi. -E nu nu gbε dreevole

'ezin-, 'duŋ- yaa nu nule -za 'yoo- mu go zayi'; mɛɛ 'la zan mu -o -a magben 'zi, -e nu nule 'mu -la gole zayi' -za 'yi.

10

Zesu a pe 'sraka 'e 'bhe -le so bhaaplen klele- 'wenj 'bheɛ- ya -leso'

¹ Moizi a 'tonj mu 'e yaa pe mu 'e -woo gɔnɛ- 'la gbɛɛn- kpataakpa 'mu zroŋ; 'duŋ- 'bhe mu -o 'ke -Waanbhaa' -za 'wlan mu 'la □twa -koo' 'lɛɛ, 'mu -la lii 'le. 'Bhela -zayi' bhe, -o 'woo- 'sraka mu 'la go yi 'oo yi 'bheɛ- lɛɛ 'oo lɛɛ 'yee- 'tonj mu 'e ta, mɛɛ 'la zan mu -yaa -Waanbhaa' gba 'bhe gbɛɛn- bhe, waa 'solɛ- 'bhe zan mu 'e klele- 'wenj -titi 'ke -wa -leso' -a ma.

² 'Ke 'bhe 'sraka mu 'e 'yaa so bhaaplen mu klele- 'wenj ganyan- do 'kpo, 'bheɛ- -e -leso', bhaaplen mu laa -yaa nu -li -o 'gbu 'yele- 'ke -za 'yoo- kle mu 'le. 'Bheɛ- waa -yaa nu 'sraka 'bheɛke gole -li -titi.

³ Wlan 'gbu 'e ni, bhaaplen mu 'sraka mu 'la go, 'mu -waa' -za 'yoo- mu 'e -zadɔ' -o 'kpee lɛɛ 'oo lɛɛ.

⁴ -Amasroyi dri gwlen mu yien 'pegee bhoo gwlen mu yien laa so bhaaplen mu a -za 'yoo- gole- -titi.

⁵ 'Bhela- -zayile, Kriŋi 'nu bhla 'e zi 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, -ya □pia -Waanbhaa' ni doo:

«'E zru laa bhɔle wi 'sraka 'pegee pe -bheɛke' 'sraka do 'kpo ma; 'duŋ- 'e mi 'flɛ 'ɛ □kla, 'kooko- 'ŋ 'bhe na 'e ni 'ke 'sraka 'le.

⁶ -O wi 'sraka mu 'la kpacie 'srakagoyɛ 'ɛ □nɔɔ, 'bhe 'pegee -o 'sraka mu 'la go -za 'yoo- mu -sroma 'yan pe 'le, 'mu do 'kpo 'laa so 'e ni.

⁷ 'Bheɛ- 'yi 'an □pia doo: 'Mi 'gbu -le -ge, 'ŋ 'yoo- zan; a yooɔnde -o 'ŋ ba -zayi' 'yaa- 'sewe 'e 'yi doo: <'Ŋ 'yoo- zan, 'an -Waanbhaa', 'e zru maza kle zayi'.>»

⁸ Kriŋi 'gbu 'a □pia -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe doo: «'Yaa -o wi 'sraka 'pegee pe -bheɛke' 'sraka do 'kpo zi; 'bheɛ- 'e zru laa bhɔ 'sraka 'kpaciele 'pegee -za 'yoo- mu ma -sroma 'yan 'sraka mu do 'kpo ma 'ezin-.» 'Bheɛ- 'duŋ-, -o 'bhe 'sraka mu 'e go 'tonj 'e ta.

⁹ 'Bhe blaŋ, 'ke Kriŋi 'a 'pele 'ezin- doo: «'Ŋ 'yoo- zan 'e zru maza kleɣɛ nɔɔ-.» 'Bhe kleɣbeya 'e 'yi bhe, -Waanbhaa' 'a gbagbeya □lwa 'e 'bhe 'saawoa-, 'bheɛ- -ya taboola 'ke -a gbagbeya dɛɛ -bheɛke' do 'le.

¹⁰ Zesu Kriŋi -Waanbhaa' zru maza □kla. -Ya 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni, -gloɔn do 'kpo 'bheɛ- -e -yaan. 'Bhe kleɣbeya 'e 'yi, -e -koo' □kla 'wenj 'kee- -koo' go -kooa' -za 'yoo- mu 'e 'yi.

¹¹ 'Sraka 'lena mi 'tole- 'sraka 'lena mi, 'bhe bo 'bhe gaan ta yi 'oo yi 'kee- -yaa' 'sraka lenale ye 'e wo, 'kee- 'sraka -gloɔn do 'kpo 'e go 'waati -bebe ba. 'Duŋ- 'bhe 'sraka mu 'e 'mu 'laa -yaa so bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'e gole -o ma.

¹² 'Duŋ- Kriŋi 'sraka do 'kpo -la -gwa bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'e ma. 'Bhe 'sraka do 'kpo 'e 'bhe -le -kla yikpen- ta pe 'le 'ke 'bhe 'yi 'laa ga -titi. 'Bhe blaŋ, -e -ja yaale 'tanji -Waanbhaa' -din 'toɔho ma yaayɛ 'e □nɔɔ lafle' 'yi.

¹³ -A yaale -o 'bhe □nɔɔ ye, 'sani -Waanbhaa' 'a 'soɔnnii mu 'e kle -a gaan -la pe 'le.

¹⁴ 'Bhe kleɣbeya 'e 'yi, -yaa' pe 'sraka do 'kpo 'e 'sroyi, mɛɛ 'la zan mu -kla 'wenj 'ke -o go -waa' -za 'yoo- mu 'e 'yi, -e 'mu □kla 'elrele 'ke -yoo -leso'. -O nu bole -waa' -Ireleya -lesole 'e 'yi yikpensee ta.

15 *Lii 'Wenj 'e 'bhεε- do 'kpo 'e -zronna wlan ma kpataakpa. Wlan 'e ni -ya □pia 'elwale -so doo:

16 «Mεεzan 'a □pia doo 'mi nu -bhoolaya 'la dole 'mi 'pegee 'woo- mu plen-, 'bhe yi mu 'e 'kanle- blaen,

'bhe -le -ge: 'Mi nu 'an 'tonj mu 'e 'kpale -o zru mu 'e 'yi;

'bhεε- 'η nu -o yoondele -o nii- 'e 'yi.»

17 «-Waa' -za 'yoo- mu 'e 'pegee -o -yinia yre mu 'la □noo, 'mu -za 'laa nu dole -li 'η 'kpee -titi.»

18 'Bhεε- 'ke -o -za 'yoo- -sroma -yaan yre 'la □noo, -o maza laa -o -li 'sraka gole ma -za 'yoo- mu ma 'bhe 'yre 'e □noo.

'KPALEYA 'PEGEE -ZA 'YIKUNLE

-Koo' -koo' 'mabeen- -Waanbhaa' -din -kooa' 'kpaleya 'e 'yi

19 'Bhe ya 'e 'yi bhe 'η neene- mu, Zesu yien 'e 'sroyi, -koo' so wlale- yre 'wenj 'penpenj 'e □noo -koo' mapoonle 'le.

20 -E zibhe dree -kpalaa' -koo' ni 'ke 'bhe kan sogbe 'la -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'kpee 'e 'yicien- 'bhe 'yi. 'Bhe zibhe 'e 'bhe -le ge -koo' 'le -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe □noo. 'Bhe sogbe 'e 'bhe -le 'ke -ya 'gbu 'nalawoa 'ke 'sraka 'le 'bhe 'le.

21 'Yela- 'kpale- -o -Waanbhaa' a 'fe 'e 'wiinj- 'ke *'sraka 'lena mi -kunlii gbhaan 'gbu 'e 'le.

22 'Bhe ya 'e 'yi, 'η neene- mu, -koo' -koo' 'mabeen- 'te -Waanbhaa' -din -koo' zru do 'kpo 'le, 'bhεε- -koo' 'kpaleya 'e -a -yi 'bhe 'lesole kle; 'ke -koo' 'kpee 'fleele- 'le, 'bhεε- -za 'yoo- gbij laa kpa -li -koo' 'nii- 'e ta, 'ke -koo' 'fle 'fele- kle -yaa' -yi 'fleele- 'penpenj 'e 'le.

23 -Koo' 'yri 'la 'kpale- -o -a ta, 'ke -koo' -o 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhe, -koo' do klen 'ke -koo' bloole bo 'bhe ma 'egloole. -Amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -liiwli' -naa -koo' ni, yaa a -liiwli' 'e maboole -titi.

24 -Koo' 'yakla- bo 'eke- -za 'le, 'kooko- 'ke 'koo- 'fuudo- 'eke- ta 'solekeniya 'le, 'bhεε- 'ke -koo' so -za 'wlan klele-.

25 -Koo' 'laa 'ploole- -kooa' 'klankeba 'e ma, 'bhii- mee 'ke mu a kle gone- 'la gbεen-. 'Dunj- -koo' 'eke- □lia; -amasroyi -koo' -o Mεεzan Zesu 'nu yi 'e beenle ye 'zi -koo' -din kpataakpa.

26 'Ke 'koo- □yaan Krisi a wlan 'e dolele, 'bhεε- 'ke -koo' -za 'yoo- □kla -koo' 'gbu 'yre ma, 'bhe 'sraka 'bhεeke 'laa -o -li 'ke 'bhe -koo' 'a -za 'yoo- mu 'e go -koo' ma.

27 'Kela □bwa -koo' ma 'ezin-, 'bhe -le 'ke -koo' bo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'pegee 'te 'yranle- 'e 'magbenle ma -gbhaan 'le -koo' 'yi. 'Bhe 'te 'e 'bhe -le nu -Waanbhaa' -soonnii' mu 'e 'kpen 'kpaciele.

28 'Ke mee 'oo mee 'la zan Moizi a 'Tonj 'e 'yisiela, 'kee- □kla mee ple le oo, 'kee- □kla mee yaga 'le oo, 'ke 'mu -o 'yee- 'tonj 'yisieza 'e 'sre 'le, -o 'yee- mee 'e de, 'bhεε- -a -yren 'laa kla mee 'kedo- 'kpo ma.

29 'Bhεε- 'ke -yoo 'bhe gbεen- bhe, 'ke mee 'la zan -Waanbhaa' Gbe 'e maveela 'leε- εε? 'Bhεε- -bhoolaya 'la -yoo -koo' 'pegee -Waanbhaa' plen- 'bhe ma yien 'e, 'ke 'bhe □yaan mee 'la zan klelele 'wenj, 'bhεε- 'ke 'bhe zan 'e 'bhe -za 'e □kwan 'bhii- bhaama za 'le bhe 'leε- εε? 'Bhεε- Lii 'Wenj 'la -Waanbhaa' 'bhe □naa -koo' ni -lileya ma, 'kee- 'bhe -zwanwoa, waa nu -yren -gloon 'e -dela 'kpale- 'bhe zan ta εε? -Ka 'ka 'kpeeledan doo, 'bhe -yren 'yoo- nu -yiyale mee 'la zan 'bhe Moizi a 'tonj 'e 'yisiela 'bhe a pe -yren 'e ni.

³⁰ Wlan 'e ni, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -le 'a □pia dɔɔ: «'Mi -le nu -za 'kpen -zigole.» -Ya □pia 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛzan nu -yaa' mɛɛ mu 'e 'kitikanle.»

³¹ -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'ke -yaa' -kpan 'e -balaa' -kɔɔ' ta 'bhe -o 'ke -gbalaan maza -gbɛɛ 'gbu 'le 'dɛ!

³² 'Elwale -so, 'ka golawoa -gblo 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -Waanbhaa' a 'tɛbhile 'e 'srolawoa, 'ka -yrenbhla 'ebebele gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka 'woo- yren mu 'e -yikwan gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe -za mu 'e dɔ 'ka 'kpee.

³³ 'Waati 'ke ba, -o -yaa 'ka -zwanwo', 'bhɛɛ- -o -yaa -yrenkpa' 'ka ta mɔkpen' 'yre ma. 'Bhɛɛ- 'waati 'ke ba 'ezin-, -o -yaa -yrenkpa' zii' mɛɛ 'la zan mu ta, 'ka 'yaa- bhɔ 'bhe zan mu 'e ba 'bhe mu a -yren mu 'e 'yi.

³⁴ Wlan 'gbu 'e ni, -o mɛɛ 'la zan mu □bwa -kaso 'yi, 'ka □bhwa 'mu ba. 'Ka -dwa -a □la 'ka zrukpaale 'le 'ke -o 'ka 'kɔɔpe- mu 'e kun 'ka 'kɔɔ. 'Ka 'bhe □kla, -amasroyi 'ka 'yaa- 'yaango- 'bhii- -naflo mu 'la -woo 'ka 'kɔɔ, 'mu mabhaabhɔ 'ka 'kɔɔpe- □lwa mu 'e ta. -Dan' 'laa -o 'bhe -naflo mu 'e ma lafle' 'yi.

³⁵ 'Bhela -yile, 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi, 'ka 'laa 'ploole- 'bhe ma -titi. -Amasroyi -tron -gbɛɛ -o -a ma 'ka 'lɛɛ -Waanbhaa' ba.

³⁶ Wlan 'gbu 'e ni, 'ka maza -o -yren 'yikunle ma, 'kooko- 'ke 'ka □swa -Waanbhaa' zru maza klɛle-, -ya -liiwli' □naa pe 'la 'naza- ta, 'ka sɔ 'bhe 'srɔɔwole.

³⁷ -A pele -o -Waanbhaa' 'Sɛwe 'e 'yi dɔɔ:

«-A -vinbwa 'waati sa, 'waati sane- 'gbu,
'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -o zan nule' 'bhɛɛ- 'bhe nu.
Yaa nu -mɔle' -li.

³⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -lɛdɔɔle -o 'mi 'yre 'yi, 'bhe zan 'e nu bole 'bhe 'yre ma 'kpaleya -la ma 'mi 'yi.

'Duŋ- 'ke -ya plɛngwa- 'mi ma, 'bhe 'laa nu 'sɔle- 'mi ni.»

³⁹ Mɛɛ 'la zan mu go zi -lrele' 'e ta, 'bhɛɛ- -o ge klɛle ni pe 'le, 'o mɔɔ laa -o 'bhe mɛɛ -glɔɔn mu 'e 'le. 'O 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ -o -bhee zi 'e 'bhɛɛ- ta.

11

'Kpaleya -o 'ke -mɛla -le

¹ 'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'e 'bhe -o 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'E 'yrikpale -o pe 'la ta, 'yee kpa -a -yi 'bhii- 'e nu -a 'srɔɔwole, 'bhɛɛ- 'e 'yre 'laa -o pe 'la ma, -e kle 'e ni 'bhii- 'e 'yre -o -a ma; 'bhe -le 'ke 'kpaleya 'e 'le.

² 'Yee- 'kpaleya 'lɛɛ- 'yela- ma, 'bhɛɛ- 'elwaleta mu 'e ba za □swa -Waanbhaa' ni.

³ 'Kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'drunyan 'yi pe 'kpen □kla -a -liijan' 'e 'bhe a -glɔɔya' 'bhɛɛ- 'le. 'Bhe klegbeyaa 'e 'yi, -kɔɔ' 'yre -o pe mu 'la 'kpen ma 'drunyan' 'e 'yi -ge, -Waanbhaa' -o □kla pe 'la 'le mɛɛ -yre 'laa kpa 'bhe ma.

⁴ 'Abeli a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e 'sraka 'la -gwa -Waanbhaa' ni, 'bhe mabhaabwa Kaen a pe 'e ta. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a □pia -a ma dɔɔ mɛɛ -lɛdɔɔle, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -yaa' 'sraka 'e 'lɛkwan□. 'Ali- 'Abeli galawoa bhe oo, -a 'kpaleya 'e 'bhe -o -janwo' zii' -li -zɔn 'kɔɔ- ni.

⁵ 'Enɔki a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a □sia, 'ke 'bhe ge 'kele- lafle' 'yi laanima, 'bhɛɛ- -e -gwa gale 'yi. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo' 'kpa' 'laa -a 'yɛle- 'ezin- -titi. 'Duŋ- -a 'sile- -lɛɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ lafle' 'yi, -Waanbhaa' 'a -zronna mɔkpen' ni 'bhii- -a -za □swa 'bhe ni.

6 'Ke 'kpaleya laa -le, mɛɛ 'kedo- 'kpo -za 'laa -yaa so 'sole -Waanbhaa' ni -titi. 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'mabɛɛnna -Waanbhaa' -din, 'bhe zan 'e 'kpa -a -yi 'pe 'bhii- -Waanbhaa' -o, 'bhɛɛ- 'bhe zan 'e 'kpa -za 'yi 'bhii- 'ke mɛɛ 'la zan mu -a ziglinna -e 'bhe ma -tron na 'mu ni.

7 Noe a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e -batonj' -gbɛɛ do -dwa, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -yaa' 'fa [la mu 'ɛ -gwa -za 'yi 'bhe ma. -Waanbhaa' 'a 'kpeelɛkaan -za mu 'la 'yaa- zan klele 'ke waa 'mu 'yele- 'mu ma; 'bhɛɛ- -ya [kpaa -Waanbhaa' -yi. 'Bhela- -yile -e -gblaanna -Waanbhaa' -lɛɛ. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e 'drunyan ta mɛɛ mu 'ɛ -waa' -za 'yoo- mu 'ɛ tapwela, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'a -kpan -balaa' 'mu ta. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a [pia -a ma 'ezin- doo mɛɛ -lɛdoole.

8 Abraamu a 'kpaleya ma, -Waanbhaa' 'a 'siilawoa 'bhɛɛ- -e 'bhe 'weli- 'ɛ 'klosikwan. Abraamu -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -yaa zan 'kela 'nale- -a ni -e 'bhe zi 'ɛ [sia. -E -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e -ja yɛɛ 'la [noo, yaa -yaa 'bhe [noo 'ɛ do.

9 -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'kleen 'la 'naza- -woa -a ni, -e [nwa yaale 'bhe 'yi 'cie 'le. -E -yaa yi sokpaa' mu -la [la. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- [naa 'yee- 'kleen do 'kpo 'ɛ 'naza- ta Izaki 'pegee Zakobu ni 'ezin-.

10 -Amasroyi Abraamu 'yri 'yaa- -wa -gbɛɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ta, -wa 'la 'ke 'bhe gaan bole -o 'trɛ 'yi 'egboonle. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -le 'bhe -wa 'ɛ dogbeyaa 'ɛ [pia 'bhɛɛ- -ya -dwa zi.

11 'Kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- Sara -ne 'srɔwoa- 'bhe a -neyakleya 'ɛ 'yi. 'Ali- -yaa' looneya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' 'a [kla 'bhɛɛ- -e -ne 'srɔwoa-. -Amasroyi -ya [kpaa -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la 'e 'liiwli- [naa -a ni 'bhe nu bole 'bhe 'liiwli- 'ɛ ta.

12 'Bhe ya 'ɛ 'yi, Abraamu, -a noo- bhe do 'kpo 'ɛ, 'ke -neyale a pe zi 'ɛ zi, 'bhe -gblozi' -gaa gban bi, 'bhe 'srɛ mu [kla 'ebebele 'bhii- mleklenne 'pegee weyi- 'le ma -yɛntre' mu gbɛɛn-.

13 'Bhe mɛɛ mu la bhe, 'mu 'kpen -gaa -o 'kपालe -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'bhe 'liiwli- -naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔwoole. 'Dun- -e [kla 'bhii- -o -yɛɛkpaa 'mu ma 'egboonle, 'bhɛɛ- -o 'mu -vavadia. 'Bhɛɛ- -woo 'gbu [kwana 'bhii- 'cie mu 'pegee 'kan mu 'le 'trɛ 'lɛɛ- ta -ge.

14 Mɛɛ 'la zan mu 'bhe -jan -gloon 'la bhe 'bhe wo, 'bhe zan mu 'gbu 'a zron 'bhe ma kpataakpa 'bhii- 'mu 'yaa- 'kleen do -la -glin 'zi.

15 -O -gwa 'kleen 'la 'yi, 'kee- 'kpa bi 'bhɛɛ- -lɔɔ -yaa -o ma, -o -yaa so niinale -o -zanta' 'bhe 'yi 'ezin-.

16 'Dun- 'kleen 'bhɛɛke 'la 'bhe mabhaabho -waa' 'kleen [lwa 'ɛ ta, 'bhe -la -lɔɔ -o ma; 'bhe 'kleen 'ɛ 'bhe -o lafle' 'yi laanima. 'Bhela- -yile, -o -Waanbhaa' 'siilawo -waa' -Waanbhaa', 'bhe 'laa -yralado 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ma; wlan 'ɛ ni, 'bhe 'gbu -wa -gbɛɛ do -dwa gban -o ni -o -lɛɛ.

17 Abraamu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a zru 'la -glinna, 'bhɛɛ- -e -dwa -a -la 'kee- Izaki na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- -Waanbhaa' 'a [pia 'yee- Abraamu -la ni 'elwale -so doo 'bhe nu -a 'srɛ mu klele 'ebebele. 'Bhɛɛ- -e -dwa -a -la 'kee- 'yee- -ne bhe do 'kpo 'ɛ na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

18 -Waanbhaa' 'a [pia 'yee- Abraamu 'gbu -la ni doo: «'E 'srɛ mu 'ɛ nu dale Izaki -la -yi, 'bhɛɛ- 'e 'to nu bloole 'mu -la ta.»

19 -A 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- 'ali- 'ke Izaki -gaa, 'bhe 'sen 'yaa- -Waanbhaa' ni 'ke 'bhe 'bhe bwe gale ba. 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a gbe 'ɛ 'niinalawoa -a ma, -yoo 'te 'bhii- 'bhe -gaa, 'bhɛɛ- 'bhe -bwela gale ba.

20 Izaki a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e 'dumawoa -a gbe Zakobu 'pegee Ezau ni.

21 Zakobu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -a ga bhla 'ε zi, 'kee- Zozefu 'ne ple 'ε 'kpen 'dumawole. -E -kulaa' -a 'taawo 'beni 'ε ta 'bhεε- -e -Waanbhaa' -gbaa.

22 Zozefu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -a ga bhla 'la □bhwa -wa -din, Izraeli mu 'ε 'yaa- nu 'pwele- 'waati 'la ba Ezipu 'kleen 'ε 'yi, -e 'bhe 'lesjanwoa. 'Bhεε- -o -yaa nu -za 'la klele -a bhele' mu 'ε 'le -e 'bhe klegbeya 'ε -zronna -o ni.

23 Moizi de mu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -wa yale, 'ke -wa magaanle mle yaga ta. -Wa □ya 'bhii- -e -yaa lele bhe, 'bhela- -yile waa -gblaanle' -bhleŋgbe 'ε 'bhe 'wojan- 'ε 'kafawole ma (-amasroyi 'bhe 'a □pia bi -o Zuufu 'ne 'yientenne mu 'ε 'kpen de).

24 *Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e gbaanladi, yaa dole -a -la 'ke -wa sii Ezipu mu a -bhleŋgbe 'lune 'ε gbe.

25 -E -dwa -a -la 'ke -o -yrenkpa' 'yee- 'pegee -Waanbhaa' a mee mu 'ε ta 'eke- 'yi, 'sani- -e nu bole -a -yinraza mu klele ma -za 'yoo- 'yi 'waati sa ba.

26 -Ya □ya 'bhii- -yrenbhlele 'bhii- Mεε -Bhee Mi Krisi gbεen-, 'bhe mabhaabho Ezipu 'kleen 'yi -naflo mu 'ε 'kpen ta. -Amasroyi -a -yre -yaa 'egboone pe -la ta, -a -yre gbaanle -yaa -Waanbhaa' -yaa nu -a -sra 'la 'nale- 'bhεε- ta.

27 Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e -gwa Ezipu 'kleen 'ε 'yi. Yran 'la 'yaa- 'bhe Ezipu -bhleŋgbe 'ε zru ba, yaa gbalaanle 'bhe 'leε. -Ya zru □twa gbe do zi, 'bhii- -a -yre -yaa -Waanbhaa' 'la waa 'bhe ye -titi 'bhe ma.

28 -A 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhεε- -e Paki 'feti -dulaa'. -Ya □pia Izraeli mu 'ε ni doo -o -bhlaa gwlen bhlonε- mu de, 'bhεε- -woo yien mu 'ε kan -waa' 'fe mu 'ε 'liikonj mu 'ε ma; 'kooko- mee de -mleke' 'ε 'kan bhla 'ε zi, yaa Izraeli mu 'ε -o -ne □twa mu 'ε de.

29 Izraeli mu 'ε -waa' 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -o weyi- 'ten 'ε takaan-, 'bhεε- -o -kaan -a -yi 'bhii- 'ke -o 'taawo zii' 'tre □kpa ta. 'Dun- Ezipu mee mu 'ε -wa pele doo -o 'bhe 'yansi za 'ε klele- 'ke weyi- 'ε 'kpale -o 'kpen ta.

30 Izraeli mu 'ε -waa' 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhεε- -o 'mlinlawoa Zeriko -wa 'ε zi -yrekpa' 'srwaple- ta, 'ke 'bhe -wa 'ε zi 'fegwle- 'ε 'klaale.

31 Gwlen -glin le Raabu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -o 'pegee mee 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kafawoa 'mu 'laa gale 'eke- 'yi. -Amasroyi Izraeli mee 'la zan mu -nwa Kanaa 'kleen 'ε 'klosikunle gaanyi', -e 'mu □kwan 'elrele.

32 'Bhεε- 'an pe -li 'nale- 'ezin- εε? 'Waati 'laa -o 'η 'koo 'ke 'η Zedeon oo, Baraki oo, Samuson oo, Zefite oo, Davidi oo, 'bhεε- Samieli 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu -vin mu 'ε waa -janwo'.

33 -O 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -o 'sengwa- 'ke -bhleŋgbe 'ke mu 'le, 'bhe 'pegee -o -ledooleya ma 'taawoa□. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhεε- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, -o 'mu -sroowoa. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhεε- -woo 'ke mu nalawoa -jara mu ni, 'bhεε- 'mu laa 'sole- -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele- 'mu ni.

34 'Bhεε- 'yee- 'kpaleya do 'kpo 'ε 'yela- ma, -wa 'ke mu -blinna 'te 'lesonle -yansaan mu 'yi, 'dun- 'bhe 'laa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele 'mu ni. 'Bhεε- -o -yaa zan -o 'ke mu dele 'ke -gokun' mu 'le, 'dun- 'mu -swa -bhile' 'mu de mu 'ε 'koo. 'Bhεε- -waa' fangankleya 'ε 'niinaa 'ke -glooya' 'le. -O 'ke mu □kla 'gwlaan- -gloo mu 'le gwledanyε mu noo-, 'fo 'kleen 'bhεεke mu -yi gwledan mu 'ε 'kpen blasaan- -o -leε.

35 Le 'ke mu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -waa' gbaa 'ke mu -bwela gale ba, 'bhεε- -o 'mu □kpa -o 'koo.

'Bhɛɛ- 'duŋ- -o -yɾɛn 'yɔɔ- -kpaɔ mɛɛ 'ke mu ta 'bhɛɛ- 'mu -gaa; 'bhɛɛ- waa dɔlɛ -a -la 'ke -woo go 'bhɛ -yɾɛn 'ɛ 'yi, 'kooko- 'ke -o -gaa -Waanbhaa' -o bwe gale ba; 'bhɛɛ- 'bhɛ -si 'ɛ 'lɾɛle- -yiya' 'trɛ ta pɛ -si 'lɛɛ- ni.

³⁶ -Wa 'ke mu malɾɔgwa, 'bhɛɛ- -woo zita □zwan 'ke gbanbhle mu 'le. -Wa 'ke mu gbɛ tabwa- 'ke kpɛlɛ- mu 'le, 'bhɛɛ- -woo □bwa -kaso 'yi.

³⁷ -Woo 'ke □dia kpoti 'palele 'mu ma. -Woo 'ke mu takaan- kpu plɛ 'ke -yri takan' -si 'le, 'bhɛɛ- -wa 'ke mu □dia 'ke -gɔkunj' 'le. -O -yaa ge 'kaanlele yɾɛkɾɛn- □nɔɔ, -bhlaa 'flɛ mu 'pegee bhoo 'flɛ mu 'le -o ta 'bhii- -waa' dunɛ- mu gbɛɛn-. -Za 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ, -o -yɾɛn 'yɔɔ- -kpaɔ -o ta, 'bhɛɛ- -woo □kwan 'eyɔɔle gbɛ 'ɛ 'kɾɛn ma.

³⁸ 'Drunyan 'lɛɛ- -gaale' laa -yaa -o ba -waa pɛ 'kpaleya -lɾɛle' 'ɛ ma! -O -kanaa' -kpe mu 'ɛ 'pegee vlɛ gɔɔn mu 'ɛ ta; -o -yaa yi vlɛ -gluu mu 'pegee 'trɛ □la -gluu mu -la zi.

³⁹ 'Bhɛ mɛɛ mu 'la bhe, -o 'kɾɛn ba za □swa -Waanbhaa' ni -o 'kpaleya 'ɛ ma; 'duŋ- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -o ni pɛ mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔɔwolɛ.

⁴⁰ -Waanbhaa' pɛ 'la □twa -kɔɔ' mu ni, 'bhe mabhaabhɔ pɛ 'kɾɛn ta. -Waanbhaa' laa -yaa zi 'bhii- 'woo- mu 'ten -za 'lɾɛleya -lɛsɔlɛ 'ɛ ma -kɔɔ' mu blaɛn.

12

-Kɔɔ' -yɾɛn 'yikun 'bhii- Krisi 'a 'yikwan □ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'woo- mɛɛ 'la zan mu -o -kpaɔ -Waanbhaa' 'yi, -woo -kɔɔ' 'srɛ -zamaa' -gbɛnɛ do 'le, 'bhɛɛ- -o 'mlingole -o -kɔɔ' zi. 'Bhɛla- -yile, -za 'oo -za 'la 'bhe -o -kɔɔ' zru 'ɛ kpɛɛɔ 'zi 'bhii- 'kwe do gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -kɔɔ' 'yikliŋ- zii', 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -o 'sɔle gele- zi -lɛɛ -kɔɔa' 'kpaleya a zi 'ɛ ta; -kɔɔ' 'plo- 'bhe 'kɾɛn ma, -za 'yɔɔ 'la 'bhe blɔɔ blaale- -kɔɔ' ma, -kɔɔ' 'plo- 'duŋ- 'ezin- 'bhe ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- blasanle 'la ma -kɔɔ' a 'kpaleya 'ɛ yi, -kɔɔ' -kɔɔ' 'niwla 'bhɛɛ- 'yi.

² Zesu 'le -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ kli 'le, 'yela- 'srɔyi 'bhɛɛ- -kɔɔ' bo -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ 'yi 'ke -a -lɛsɔ'. 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' 'yɾɛ gbaanle bo 'yela- ta. -E gale -yɾigbɛɛle 'ɛ ta 'bhe 'yikwan□, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -yɾaladɔ ma gale 'le bhe. -Amasɾɔyi zrukpaɔ' 'la -o 'bhe □twa -a ni -a -lɛɛ, -a nii- □bwa 'bhɛɛ- ta. 'Bhɛɛ- -zɔn, -a yaale -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ɛ -din 'tɔbhɔ ma yaayɾɛ 'ɛ □nɔɔ.

³ -Ka 'ka 'kpeeledan Zesu ma doo; -za 'yɔɔ kle mu -wlɛnna -a ma, 'bhɛɛ- -o -yɾɛnkpaɔ -a ta 'eyɔɔle. -E 'bhe -za mu 'ɛ 'kɾɛn 'yikwan□ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'ka 'kpeeledan 'bhe ma doo; 'kooko- 'ka 'trɛ 'laa bhɔ, 'bhɛɛ- 'ka -gblozi' ga.

⁴ -Amasɾɔyi 'ka -o gwle 'la dan 'zi -za 'yɔɔ- 'ɛ ba bhe, 'ka 'laa 'bhe danle -li 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka gale ma.

⁵ -Waanbhaa' 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'bhii- -ya -nɛ mu lia gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mu □nia gban -gun 'ka 'kpee ɛɛ? -E pɛ dɔɔ:

«'N gbe, 'ke Mɛɛzan -yɾɛnkpaɔ 'e ta, 'e 'krowo zayi', 'yaa 'bhe 'yelɛ- bhaama za 'le.

'Bhɛɛ- 'e 'fiuu 'laa gɔlɛ 'e ta 'kee- -la 'zi 'e ta -za 'ke 'yi.

⁶ -Amasɾɔyi mɛɛ 'la zan -za sɔ Mɛɛzan ni, -e 'bhɛɛ- zan 'krowo-

'Bhɛɛ- -ya -nɛ 'tolɛ- nɛ 'bhɛɛ- zita zɔn.»

⁷ Wlan 'ɛ ni, Mɛɛzan -o -yɾɛn mu 'la 'kpa zii' 'ka ta bhe, -ka -o -yikun', 'bhɛɛ- 'bhe -yɾɛn mu 'ɛ 'mu 'a zɾɔn 'bhii- -Waanbhaa' -o 'ka 'kun zii' 'bhii- -a -nɛ mu -Amasɾɔyi -nɛ 'ɛ -de 'gbu -le, 'bhɛɛ- -a dɛ laa -za 'yɔɔ- go -a -kɔɔ -a 'krowolele ɛɛ?

8 'Ke yaa 'ka 'krowole 'bhii- -ya kle -a -ne mu 'e 'kpen ni gone- 'la gbëen-, 'bhe 'yi -le döo 'ka 'laa -o 'ke -a -ne -zeze mu 'gbu 'le; 'duñ- 'ka -o 'ke -naazine mu -la -le.

9 -Koo' 'ya de mu 'e 'mu -koo' 'krowo-, 'bhëe- -koo' 'mu -ledö' a ma. 'Bhe 'ya 'e 'yi, 'ke -koo' De -Waanbhaa' -za 'yoo- -gwa -koo' 'koo-, -koo' 'laa so 'ke -koo' 'yee- -ledö' -a ma 'ke 'bhe kan -koo' 'ya de mu 'e ta ee? 'Kooko- bole -yre ma 'la -dan' 'laa -a ma -koo' 'bhe 'sröowo- ee?

10 -Koo' 'ya de mu 'la 'mu -o 'tre ta -ge 'mu 'yaa- -za 'yoo- go -koo' 'koo' 'waati sa ba, -za 'la 'bhe 'ledöle -o 'mu 'yre 'yi 'bhe kleza 'yi. 'Duñ- -Waanbhaa' -za 'yoo- go -koo' 'koo- -koo' 'gbu 'nrayiza 'yi, 'kooko- -e -koo' kle 'wen' 'bhii- 'yee- 'gbu -o 'wen gone- 'la gbëen-.

11 Wlan 'e ni, 'ke -woo mee do 'krowo zii', 'bhe la -a ma, 'bhëe- -a zrukpaale laa kle, 'duñ- -ya wleyisriwo. 'Duñ- 'ke -o mee 'la zan mu -trola 'bhe gbëen- bhe, 'bhe zan mu yilabla 'sröowo' boolazi 'bhëe- -o -ledöo'.

-Koo' -koo' 'nii- wla 'kpaleya 'e 'yi

12 'Bhela- -zayile, -ka fangando 'ka 'gbu ta, 'bhëe- 'ka -gblozi' 'la gale -o bhe, -ka dö 'egloole.

13 -Ka 'taawo zibhe -ledöole mu zi, 'kooko- fangan- kplankplan laa -o mee 'la zan mu ta, 'mu so fangan- 'sröowole; 'bhëe- -o 'taawogbeya 'e 'ledöo-.

14 -Ka dö klen 'ke 'ka 'pegee məkpen' bo 'eke- 'yi 'edöole; 'bhëe- -ka dö klen 'ke 'ka 'taawogbeya 'e kle 'wenj. -Amasroyi mee 'kedo- 'kpö 'laa so Mëezan yele- 'ke -yaa klele 'wenj.

15 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'kooko- mee 'kedo- 'kpö 'laa bloo -Waanbhaa' a -lileya 'e 'yi. -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- mee 'kedo- 'kpö 'laa to 'ke -za 'lale- 'dimi 'e 'sene gbaan -a zru 'yi, 'bhëe- -ya -yide'; 'bhëe- 'bhe blaankle 'ke 'yee- -za 'lale- 'dimi kle mee mu 'pö pe 'le 'eke- ma, 'bhëe- -e mee -bebe zru 'e 'sie-.

16 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- 'ke mee 'kedo- 'kpö 'laa kle -yanbhöoyade mi 'le 'ka ba, 'bhëe- 'ke yaa -Waanbhaa' a pe mu 'e mavee 'bhii- Ezau gbëen-. 'Yee- Ezau 'a 'niigwa- -yaa- -naagwlenya 'e 'yi pe -koo dö 'kpö -la 'bhle -zayi'.

17 'Bhëe- 'ka 'gbu 'a 'yaango- döo boolazi, -e -yaa -a zi' 'bhii- -a de 'a 'dumawo, 'bhëe- 'bhe 'laa döle 'bhe □la. -Zadöwëe □bwa -a ma, 'bhëe- -e wisia□ -a de -le ma 'egloole, 'duñ- klegbeya -bhëeke' 'laa -yaa -li -a ma.

18 Yaa klele 'bhii- 'ka 'ka 'mabëenna vle goon do -la -din 'ke -o so -o gbeyanle 'bhe ma 'bhii- Izraeli mu 'e gbëen-. 'Bhe vle goon 'e 'bhe -le -yaa Sinai vle goon 'e 'le: 'Te 'yranle- do -yaa -a wiinj-, 'bhëe- -gblo -gbëne do -yaa -a ta, 'bhe 'pegee la -lee -plooo -gbëne do -yaa 'kan zii' -a ta.

19 'Bhëe- yaa klele 'bhii- 'ka -klelon' 'penwli- do 'pegee mee -weli- -gloo do -la □maa 'bhii- Izraeli mee mu 'e gbëen-. -Amasroyi -o 'bhe mu malawoa, 'ke -wa pele- döo waa -jan -bhëeke' do 'kpö 'wolë- -o ni 'ezin- -titi.

20 -Amasroyi -o -jan 'la □woa -o ni, 'bhëe- waa -yaa zi 'bhii- -o -jan 'lëe- 'bhe 'ma 'ezin- 'bhe -le -yaa döo: «'Trepë- 'oo 'trepë-, 'ke 'bhe □yaan vle goon 'e ma, 'ali- 'kee- -kla 'ke -wa 'kpee wi 'le oo, 'kee- □kla bhaaplëj 'le oo, -o kpoti 'pa 'bhe ma, 'bhëe- -wa de.»

21 -O -yrekpaa 'bhe -za mu 'la 'kpen ma, -o -gblaan gbe -yoo' 'e 'koo, 'ke Moizi 'a 'pele döo: «-Gblaankle 'e 'koo, -di □kaan 'h' yi, 'bhëe- 'h' 'yoo- bëen 'zi -kpakpa!»

22 'Ka 'laa 'ka 'mabëenne Sinai vle goon 'e -din, 'duñ- 'ka mu 'ka 'mabëenna Sion vle goon 'e 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -yaa' -wa -gbëne 'e 'bhëe- -din. 'Ka 'ka 'mabëenna -yaa' -wa 'la -o 'bhe sii laanima Zeruzalemu 'bhëe- -din; -mleke' 'saa mu 'e 'klale -o 'eke- ba 'bhëe- □noo zrukpa' ba.

²³ 'Ka 'ka 'mabεenna -Waanbhaa' a -ne □lwa mu 'la 'klale- -o 'eke- ba, 'bhεε- 'ke -woo 'tō mu 'ε □dia lafle' 'yi, 'mu -la -din. 'Ka 'ka 'mabεenna -Waanbhaa' -la -din. 'Ye- 'ke bhaaplej mu 'kpen 'pegee mee 'la zan mu -ledoole -lesole -yaa 'yee- 'gbu 'yre' 'yi, 'ke 'mu -gaa gban, 'bhεε- 'ke 'mu lii mu 'ε -woo lafle' 'yi; 'yele- 'ke 'mu 'kpen 'kitikan mi 'le.

²⁴ 'Ka 'ka 'mabεenna 'ezin- Zesu -la -din; 'yele- -bhoolaya dree 'ε ta -Waanbhaa' 'pegee bhaaplej mu plenj- mi 'le. 'Bhεε- 'ka 'ka 'mabεenna -a yien 'la 'klalaa- 'bhεε- -din. 'Bhe yien 'ε □klaa win 'ε mabhaabho Abeli a pe 'ε ta.

²⁵ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, -Waanbhaa' 'la -yoo janwo zii' 'ka ni 'kee- 'ka lia, 'ka 'laa 'ka -bangole 'ka 'tronkpale -la -a ni. 'Elwale ta -so, -Waanbhaa' -yaa Izraeli mu 'ε 'lia zii' 'tre ta -ge 'bhεε- waa dole -a -la 'ke -woo 'tronkpa a ni, 'bhεε- waa 'sole- gole- -Waanbhaa' a 'krowole 'ε 'yi. 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'la -weli' 'ε □daa laanima 'bhεε- -e -janwoa -koo' ni, 'ke -koo' -koo' -bangwa -a -yi, -koo' nu gole -yaa' 'krowole 'ε 'yi 'nale- -a ma εε?

²⁶ -Waanbhaa' 'la 'weli- 'tre 'ε -bεenna -so, 'bhe -o 'bhe 'liiwli- na 'zi -koo' ni -zon dōo: «'N nu 'tre 'ε been gbe dreevole; 'naa nu 'yee- do -kplen beenle 'taaleysi, 'dun- 'η nu lafle' 'ε 'bhe beenle 'ezin-»

²⁷ 'Bhe -jango' do 'la bhe dōo: «'Ezin- gaan do», -ya zron 'bhe ma 'bhii- -e 'tre ta pe mu 'la □kla 'mu 'kpen nu beenle, 'bhεε- 'mu go 'mu dōyre 'ε □nōo, 'bhεε- 'mu 'kpen 'tringo-; 'kooko- 'ke pe mu 'la waa been, 'mu do -kplen -le bo ye.

²⁸ 'Bhεε- 'dun-, -koo' 'pegee 'yee- nu bole -bhleighbeya -wa 'la ta, 'bhe 'laa nu gole 'bhe dōyre 'ε □nōo -titi. 'Bhela- -yile, -koo' -Waanbhaa' kleza -Irele' 'ε 'yido-, 'bhεε- -koo' 'a gba gba gbeya 'la 'bhe so -a ni 'bhεε- 'yi; 'ke -koo' 'a 'ledo- -a ma, -a -leegblaani 'le -koo' 'yi ye.

²⁹ -Amasroyi -kooa' -Waanbhaa' 'ε -yoo 'bhii- 'te 'la 'kee- mee kpacie 'pilipili, 'bhεε- 'ke a blaani laa bo -titi.

13

-Liawli' mu

¹ 'N neεne- mu, 'ka -za 'la so 'eke- ni bhe, -ka 'ka 'yregbaan- 'bhe ba 'kaa- Zesu 'yi neεneya 'ε 'yi.

² 'Ka 'kpeele 'laa 'nile- mee mu 'cie 'sile ma, 'bhεε- 'ka -o 'kun 'elrele. -Amasroyi mee 'ke mu 'yaa- 'bhεε- 'yansi za 'ε kle, 'bhεε- -o -mleke' mu 'ke 'cie □sia -o ba; 'dun- waa yaangole 'bhii- 'mu 'yaa- 'ke -mleke' mu 'le.

³ -Kaso 'yi mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bhεε- -kaa kle 'bhii- 'ke 'ka 'pegee mu 'gbu -o 'eke- 'yi -kaso' 'ε 'yi. -O -yrenkpa' zii' mee 'la zan mu ta, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bhεε- -kaa kle 'bhii- 'ka 'pegee 'wole- -yrenbhle' zii' 'fle do 'yi.

⁴ Mōkpen' gwlenna yaaza 'ε 'ledo- -a ma, 'bhεε- 'gwlaan- 'pegee -a na, waa -waa' gwlenneya 'ε 'trindole 'ke -yanbhooya dele 'le. -Amasroyi -Waanbhaa' nu mee 'joo 'yoo- mu 'ε 'pegee -yanbhooya de mu 'kitikanle.

⁵ 'Kaa- -goli' 'flen 'laa klele; 'dun- 'ka zru bo pe yeke- 'la -yoo 'ka 'koo 'bhεε- ni. -Amasroyi -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia dōo: «'Naa nu 'η plengole -titi 'e ma, 'bhεε- 'naa nu 'e do -kplen 'tolε- -a nōo- -titi.»

⁶ 'Bhela- -zayile, 'o so a pele- 'o 'sowεε- 'kpen ma dōo:

«Mεεzan -le 'η 'bhōba- mi 'le, 'naa nu -gblaanle' pe 'kedo- 'kpo' leε.

Bhaaplej so -me pe -za -la klele- 'mi ni εε?»

⁷ 'Ka 'ledo- mu 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □lwa □woa 'ka ni, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee. -O 'taawoa□ gōne- 'la gbεen- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma,

-ka 'bhe 'klosikun; 'bheε- -woo -kpaα -Waanbhaa' -yi gōnε- 'la gbēen-, -ka 'ka 'kpa -o ma 'bhe klegbeya 'ε gbēen-.

8 Zesu Krisi -o -a dogbeya 'ε 'yi 'tanji: -e -yaa gōnε- 'la gbēen- 'elwale, -yoo 'bheε- gbēen- -zōn; 'bheε- -e nu bole 'bheε- gbēen- 'tanji.

9 'N nēnε- mu, -ka 'laa 'tolε- 'ke -o 'ka 'yini- 'ke daangbeya -gloōn 'bheεke mu 'le. 'Ke -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε 'yi fanggan- -wlaa -kōō' zru 'ε 'yi, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. Pēbhle mu ta 'toŋ mu 'ε 'mu laa sō fanggan- 'wlae bhaaplēŋ zru 'yi, 'bheε- 'mu 'laa -za 'kedo- 'kpō 'yanwole -titi 'mu 'klosikun mu 'ε ma.

10 Zuufu mu a 'sraka 'lena mu 'la -o 'sraka mu 'ε go *'srakagoyrε 'ε □nōō sokpaa' 'ε □la, -a 'senj 'laa -o 'mu ni 'ke -o 'kōō- mu 'gbu a pε 'sraka gopε mu 'ε 'ke bhle.

11 *'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'ε, 'bhe wla 'ke wi yien 'ε 'le 'fεkpee 'wenj 'penpenj 'ε □la; 'bheε- -e 'bhe go 'ke 'sraka 'le -za 'yōō- mu 'ε go zayi'. 'Dunj- -o wi mu 'la yien 'ε □kla 'ke 'sraka 'le -o 'mu kpacie 'pεēlii- -wa 'ε -goma'.

12 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Zesu -yrenbhla 'bheε- -wa □dia -wa 'ε -goma'; 'kooko- -e bhaaplēŋ mu kle 'wenj -a yien 'ε 'le.

13 'Bhela -yile 'ezin-, -kōō' go -wa 'ε 'kpεe, 'bheε- -kōō' ge -a -lεpayrε nōō- -wa 'ε -goma'; 'kooko- -o -yrala- -gloōn 'la -dwa -a ma, -kōō' 'bhe -yrala -gloōn do 'kpō 'ε 'yikun- 'ezin-.

14 -Amasrōyi -kōō' bo -wa 'laa -o -gε 'drunyan 'lεε- 'yi, 'ke 'bhe sō -mole' 'waati 'ε 'kpen ba. -Wa 'la nu dale -Waanbhaa' ba 'o 'yre -o 'bheε- ta.

15 'Yee- Zesu 'srōyi, -kōō' -Waanbhaa' 'tōbhō 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -kōō' 'bhe kle 'bhii- -kōōa' 'sraka 'le 'yee- 'gbu -Waanbhaa' ni: 'bhe 'yi -le dōō -kōō' 'yee- -Waanbhaa' 'tō 'ε magbaandε -kōō' 'lii.

16 -Kōō' 'yi 'laa 'nilε- -za 'wlan klele 'pegee bhōle 'eke- ba ma; 'bhe -za -gloōn mu 'ε 'mu -o 'bhii- 'sraka mu 'la -za sō -Waanbhaa' ni.

17 -Ka 'ka 'lεε mu 'ε 'weli- -lεdō' a ma, 'bheε- -ka 'ka ŋgblo 'kpala -o -la. -Amasrōyi -o -yren -o 'ka 'si 'ε gooba; 'bheε- -o nu -o kleza mu 'ε 'yipele -Waanbhaa' ni. -Kaa kle 'kooko- -o sō -waa' ye 'ε 'wole zrukpaα' ta, 'bheε- waa wole 'ke -o -la ma janwolele. 'Ke -wa wo 'zi -o -la ma janwolele, 'ka mu 'gbu 'laa nu -trōn 'kedo- 'kpō 'srōōwole 'bhe ma.

18 -Ka bo -Waanbhaa' -sromabōle ma 'o ni 'kaa- 'seri mu 'ε 'yi. 'O 'kpale- -o 'o 'gbu 'yi, 'bheε- 'waa la 'o 'gbu ta -za 'yōō- 'kedo- 'kpō 'yi. -Amasrōyi 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'taawo 'elrele gbε 'ε 'kpen ma 'waati 'ε 'kpen ba.

19 'Mi -o 'ka makwle' zii' dōō -ka -sromabō -Waanbhaa' ni 'mi ba zayi', 'kooko- 'ŋ sō niinale blaale- 'ka ta ye.

'PUBO-

20 -Waanbhaa' 'la -yoo 'ke yilabla 'na mi 'le, 'yele- -kōōa' Mεεzan Zesu 'la 'bhe -o 'ke -Bhlaa gooba mi -gbenε 'ε 'le 'bhe -bwela gale ba; 'bheε- -e -bhoolaya 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -dwa yien 'le 'yee- 'pegee -kōō' mu plēŋ-.

21 Bhaa 'yee- -Waanbhaa' 'ε 'bhō 'ka ba, 'bheε- 'ka sō -za 'wlan 'ε 'kpen -gloōn klele-, 'bheε- 'kaa zru maza 'ε 'kpen kle. 'Bheε- bhāa -za 'la 'bhe sō -a ni, -e bhō -kōō' ba 'ke -kōō' sō 'bhe klele- Zesu Krisi 'srōyi. Bhaa 'tōbhōleya bo 'yee- Zesu ni 'waati 'ε 'kpen ba! -Amiina!

22 'N nēnε- mu, 'mi 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'lεtrε 'lεε- 'yi -gε bhe, -ka -o 'kun 'ka zru -dōō 'le. Drōōn' naa klele -janwole -bebe 'le 'ka ni.

23 'N 'yoo -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango -bhii- -o -ploola -kōō' nēnε- Timote ma -kaso 'ε 'yi. 'Kee- □bhwa 'ŋ ba -gε 'sani- 'ŋ gele plēŋ- 'ka ba ye, 'mi 'pegee 'yee- nu gele 'pwεle- 'ka ta ye.

²⁴ -Ka 'ka 'ledoo- mu 'e 'kpen 'pubo-, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e 'kpen. -Koo' neene- mu 'la 'kpen -o Itali 'kleen 'e 'yi -ge, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-.

²⁵ Bhaa -Waanbhaa' a -lileya 'e bo 'ka 'kpen ta! Amiina.

ZAKI 'LETRE 'LA YƆNDIA- Zaki 'letre 'la yƆndia 'bhe ngblo

-Dele 'ke Zaki 'le ɛɛ? Mɛɛ -bebe pe dɔɔ Zaki -o 'ke Mɛɛzan Zesu Krisi nɛɛɛ-
le (Matie 6.35, Maki 6.3, Galasi 1.19, 1 Korenti 15.7). -E -yaa Zesu 'yi mu
-ledɔ' 'la 'yaa- Zeruzalemu 'mu a zilɛɛ- mu 'ɛ do 'le (Klɛza 15.13-21, Galasi
2.9). Zaki 'letre 'lɛɛ- ɲdia, 'bhɛɛ- -ya ɲkpa Izraeli -gbaa vu ta plɛ 'ɛ ni.
'Dun- yaa -yaa -we 'zi 'ke Izraeli -gbaa gwe -zeze 'gbu mu 'ɛ 'le, -e -yaa
-we 'zi 'ke Zuufu mu 'la -woo 'gbu ɲnaa Zesu ni 'mu -la -le. Mɛɛ mu ɲyaa
-yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhɛla- -yile 'mu -gwa Izraeli 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ-
'mu -ja 'kleen 'bhɛɛke mu 'yi. Zaki pe dɔɔ 'bhe Zuufu -gloɔn mu 'ɛ 'mu -le
-Waanbhaa' a mɛɛ kplankplan mu 'ɛ 'le. 'Letre 'lɛɛ- 'yi, -e zruwlaa- -o 'kpee
dɔɔ -woo ta -yren mu 'ɛ 'yikun. 'Bhɛɛ- -ya ɲpia -o ni 'ezin- dɔɔ -woo 'gbu
kle -zadɔ' mu 'le, 'bhɛɛ- -woo ngblo 'kpala -o -lɛɛ mu 'ɛ ɲla, 'bhe 'pegee 'ke
-o 'taawo 'elrele -waa' 'kpaleya zi 'ɛ ta. -E pezan mu -liala dɔɔ 'mu 'laa 'mu
'gbu magbaandɛle 'mu 'kɔɔ -goli' 'ɛ -zayi, 'bhɛɛ- -e 'kɔɔflenzan mu -liala
'ezin-.

Zaki -yaa' 'letre 'ɛ 'yi -jan ngblo mu 'ɛ ɲpia (Zaki 1). -Ya nɛɛɛ- Zesu 'yi
mu 'ɛ 'kpeelekaan dɔɔ -woo -yrekpa' -o 'gbu ba. -Yoo -liala 'ezin- dɔɔ waa
pezan mu do -kplen 'ledɔle -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kɔɔflenzan mu mafinyanwo.
'Bhɛɛ- droɔn' -e pe -o ni dɔɔ -o bho 'kɔɔflenzan mu 'ɛ ba (Zaki 2).

Mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bhɛɛ- 'ke -wa zi 'bhii- -o mɛɛ
-bhɛɛke' mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le, Zaki 'bhe zan mu 'ɛ -liala dɔɔ
waa -o 'gbu magbaandɛle, 'bhe 'pegee sradɔle laa 'solɛ- -o ni, 'bhɛɛ- -woo
'gbu 'wojan- mu 'ɛ 'klosikun 'elrele (Zaki 3.1-4.12).

-E pezan mu -liala 'ezin- dɔɔ - woo -yrekpa' -o 'gbu ba, 'kooko- waa -o
'gbu magbaandɛ (Zaki 4.13-5.6).

Zaki a 'letre 'ɛ 'lɛyanyrɛ 'ɛ ɲnɔɔ, -e -za dɔ gbe drɛɛwoa- Zesu 'yi mu 'ɛ
'kpee dɔɔ -o bo 'egloole -o ta -yren mu 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee -e pe -o ni dɔɔ
-woo 'seriwo mɛɛ 'la zan mu -o -yren 'yi 'bhe 'pegee gadɛ mu 'mu a -za ma.

Zaki a 'pubɔwli

¹ 'Mi Zaki 'la 'ɲ 'yoo- 'ke -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi a yewonɛ
'le bhe, 'mi -le 'letre 'lɛɛ- de 'zi. 'Ka mu Zesu 'yi mu 'la -daa Izraeli -gbaa vu
ta plɛ 'ɛ 'lii, 'bhɛɛ- 'ka zenle -o 'drunyan 'yi 'kleen 'bhɛɛke mu -yi yrekpen-
ɲnɔɔ, 'ɲ 'yoo- 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni 'ke 'ɲ 'ka 'pubɔ-.

Mɛɛ zrubaglinza mu 'pegee -za -gloɔ mu -yikunle

² 'Nɲ nɛɛɛ- mu, 'ke -za -gloɔ 'oo -za -gloɔ 'la ɲtian 'ka ma, -kaa ye 'bhii-
'ka zrukpa' pe -gbene -le.

³ 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke -o 'ka 'kpaleya 'ɛ 'yidaan- 'ke -za -gloɔ 'le, 'bhɛɛ-
'bhe 'ka daan -za -gloɔ 'yikunlele.

⁴ 'Dun- -kaa 'to 'ke -o 'kaa- -za 'yikun zru 'ɛ ye gbe 'ɛ 'kpen ma, 'kooko-
'ka kle mɛɛ -lesole mu 'le, 'bhɛɛ- waa 'joo 'yoo- 'kedo- 'kpɔ ye 'ka zi.

Mɛɛ 'seriwoza -zadɔleya -srɔɔwo zayi'

⁵ 'Ke -zadɔleya laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'ka ba, 'bhe zan 'bhe 'yrewo
-Waanbhaa' ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- 'bhe zan ni. -Amasroyi,
-Waanbhaa' gbe ta -o taataa pe nale ma mɔkpen' ni, 'bhɛɛ- yaa la mɛɛ ta
pe nayre nɔɔ- mɛɛ ni.

⁶ 'Dun-, 'ke 'bhe zan -o 'bhe -zadɔleya 'ɛ 'yrewole, -a 'kpale- kle
-Waanbhaa' 'yi 'bhii- -e nu a -srɔɔwole, 'bhɛɛ- yaa -a zru klele ple 'bhe

'yrewole 'e ma. -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan -a zru kle ple, 'bhe zan -o 'bhii-
weyi- 'poo do 'la 'ke -ploo 'bhe 'lawlen-, -ya been, 'bheɛ- -ya wian yrekpen-
□noo.

⁷ 'Bhe zru ple zan 'e, 'bhe 'laa 'bhe -yrikpale pe 'kedo- 'kpo 'srɔowole ta
Mɛɛzan -Waanbhaa' 'koo.

⁸ 'Bhe zru ple zan 'e, yaa bo -a -liijan' do 'kpo ta -a 'taawogbeya 'e 'yi.

Kooflenya 'pegee -nafloya

⁹ 'Ke -koo' nɛɛnɛ- 'la -yoo 'kooflenzan 'le, -ya 'gbu 'wasowo -a 'lawlenle
'pegee -a klele mɛɛ gbalaan 'le -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe -zayi'.

¹⁰ 'Bheɛ- 'duɲ-, pezan 'e 'bhe 'bhe 'gbu 'wasowo 'bhe 'gbu mazina zayi'.
-Amasroyi -e nu 'kanle- blaale 'bhii- -bon -bi 'laa mo gone- 'la gbɛɛn-.

¹¹ -Yretɛbhe wlan, 'bheɛ- -e bhi 'egloole, -e -bon 'e de, 'bheɛ- 'bhe ga.
'Ke 'bhe □kla, -a -bi 'e balaa', 'bheɛ- 'bhe -lreleya 'e 'kpen go 'bhe 'yi. 'Bhe
klegbeya 'e 'yi 'ezin-, yi do ta, pezan 'e nu 'kanle- blaale- 'ke -a -yregbaanle
-o 'waati 'la ba -yaa' ye mu 'e ba.

-Za mu 'la mɛɛ -lekan' 'bheɛ- -wa bo -za 'yoo- 'yi

¹² 'Ke Zesu 'yi mi 'oo Zesu 'yi mi 'la -za -gloo 'yikwan□, 'bhe zan a pe
-yinra! -Amasroyi 'kee- □yaan -za -gloo 'e 'yikunlele, -e nu 'bhe ma -trɔn
'srɔowole 'ke bole -yre ma -si 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa 'bhe 'nale-
ta -a -za so mɛɛ 'la zan mu ni 'bhe 'le. *

¹³ 'Ke -za 'yoo- klele -o mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -lekan zii', 'bheɛ- -e -balaa' -za
'yoo- 'yi, 'bhe zan laa pele doo: «-Waanbhaa' -le 'η 'lekan zii' -za 'yoo- klele
'le.» -Amasroyi pe 'kedo- 'kpo 'laa so a klele- 'bheɛ- -Waanbhaa' -za 'yoo-
kle, 'bheɛ- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu laa mɛɛ 'kedo- 'kpo 'lekan- -za 'yoo- klele
'le.

¹⁴ 'Duɲ- mɛɛ 'tole- mɛɛ, -a 'gbu zru maza mu 'e 'mu -le -a 'gbu 'lekan-
'bheɛ- -wa glaan yretete, 'bheɛ- 'mu 'a kun.

¹⁵ 'Ke -a zru maza -yoo' mu 'e -wa -yinia, -wa -balaa' -za 'yoo- 'yi. 'Ke -za
'yoo- 'e gbaandia-, 'bheɛ- -a -yiyaa -a zru 'e ni, 'bhe 'leyan- 'ke 'yee- mɛɛ 'e
gale -la -le.

¹⁶ 'η nɛɛnɛ- mu 'la -za so 'η ni 'egbenele, 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile.

¹⁷ Mɛɛ -srɔowo' pe 'kpen 'lrele- 'pegee -o mɛɛ gba pe -lesole -lrele' 'la ba
'mu 'kpen da -koo' De -Waanbhaa' 'la laanima 'bheɛ- ba. 'Ye- yretɛbhe
'pegee mle, 'bheɛ- mleklen- mu 'e □kla. Yaa -a 'gbu maboo -titi, 'bheɛ- -gblo
'kpayre- laa -o -a ma.

¹⁸ -A 'gbu zru maza ta, 'bheɛ- -e -si dreɛ -naa -koo' ni -yaa' wlan ma jan
'e ma. -E 'bhe □kla, 'kooko- -koo' so klele- 'bhii- -a klepe dreɛ mu 'e -lwa
mu 'le.

Trɔnkpale -jan □la 'bheɛ- -a -yizaklele

¹⁹ 'η nɛɛnɛ- mu 'la -za so 'η ni 'egbenele, -kaa 'yaango- doo mɛɛ 'tole- mɛɛ
'bhe 'yriwlale kle 'bhe 'trɔnkpale ma -jan □la 'elwale 'pe, 'duɲ- yaa 'koole-
-janwole ma 'bhe 'pegee yaa a zrupliile blaale-.

²⁰ -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe zrupliila, 'bhe zan laa -za 'ledɔle kle
-Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe 'le.

²¹ 'Bhela- zayile, pe 'oo pe 'la 'bhe mɛɛ 'kpee 'trindɔ-, 'bhe 'pegee -yooya'
-gloon 'e 'kpen, -ka 'ploo 'mu 'kpen klele ma. 'Bheɛ- -Waanbhaa' a -jan 'la
□bwa 'ka 'kpee, -ka 'bhe 'kun 'ka zru -doo 'le, 'bhe -le so 'ka gole- -za 'yi.

* **1:12 1.12** -Zablayre □noo, 'ke mɛɛ 'la zan 'senj 'yaa- wo 'bhe gwledanyoon 'e 'le, -o -yaa -yri 'laa
zungbhe do bo 'bhe zan 'e ngblo ma 'bhe 'senjoza 'e -toomasie 'le.

²² 'Ka -Waanbhāa' a -jan 'la □maa, 'ka 'laa bole 'ka 'trōnkpale drōj ma -a □la, -kaa -yizakē; 'kebhlaale 'ka -o 'ka 'gbu -la 'yini zii' 'bhe gbēen- bhe.

²³ 'Ke mēē 'la zan 'e 'trōnkpaa -Waanbhāa' a -jan 'e □la, 'bhēē- 'ke yaa 'taawole -a ta, 'bhe zan -o 'bhii- mēē 'la zan -a 'gbu wleyi' -glinna -dwalenj' do 'yi, -ya 'gbu ye 'bhii- -yoo gōnē- 'la gbēen-.

²⁴ 'Bhēē- 'kee- 'yaan- -a 'gbu wleyi' -glinlele 'waati 'la ba, -e jila, 'bhēē- -ya 'gbu wleyi' 'e □ya gōnē- 'la gbēen- 'bhe ni -a 'kpee 'bhe yrē do 'e □nōō bhe.

²⁵ 'Toj 'la 'bhe 'lēsole -o, 'bhēē- 'ke 'bhe -kōō' bo -kōō' 'gbu ma, 'ke mēē 'oo mēē 'la zan 'e 'yrekpaa- -a -yi 'elrele, 'bhēē- 'ke -a blōole- □bwa 'bhe 'toj 'e ma, 'bhēē- 'ke yaa bole -a 'trōnkpale ma drōj -a -la, 'bhe 'pegee 'kee- ni -a 'kpee; 'duj- 'kee- 'taawoa□ -a ta, -Waanbhāa' nu 'bhe zan 'e -dōōbole -a klēza mu 'e 'kpen 'yi.

²⁶ 'Ke mēē 'la zan 'a 'gbu ye 'bhii- -yoo -Waanbhāa' gba mi 'le, 'duj- 'ke 'bhe zan gbe laa sō 'bhe 'gbu 'lē ta, 'bhe zan -o 'bhe 'gbu 'yini zii' 'bhe 'yi 'bhe gbēen- bhe. 'Bhe zan a 'seri 'e 'bhe -o bhaama.

²⁷ 'Duj- -wa pe 'kela ma dōō 'seri 'wenj 'bhe 'pegee 'seri -kpōōō -kōō' Dē -Waanbhāa' -yrē 'yi 'bhe -le -gē: twenē- mu 'pegee glaanle mu -gblakun' 'ke -woo 'trebho 'yi, 'bhēē- 'yaa 'tolē- 'ke 'drunyan 'yi pe mu 'e 'kpee 'trinjo-.

2

-Kōō' 'laa pēzan mu mabhaabhōlē 'kōōflēnzan mu ta

¹ 'Ŋ nēnē- mu, 'ka 'kpale- 'la -yoo -kōōa' Mēēzan Zesu Krisi 'tōbhōlē 'e 'yi, 'ka 'laa 'eke- bagole.

² 'Ŋ 'bhe 'pe zii' win 'la ma, 'bhe -le -gē: 'kee- □kla 'bhii- mēē plē -nwa wlale 'ka 'klale- o 'eke- ba yrē 'la □nōō 'bhe □nōō. -A do -o 'ke pēzan 'le, 'bhēē- 'bhe -can 'kplō □bwa 'bhe gbe ma, 'bhēē- 'bhe -baale' -o 'ke dūnē- 'lrele- do 'le. 'Bhēē- mēē -bhēēke' do 'e 'bhe -o 'ke 'kōōflēnzan 'le, 'bhēē- dūnē- kplē do -le 'bhe ta.

³ 'Ke 'ka 'yrekpaa- mēē 'la zan -baale' -o 'elrele 'bhe ma, 'ka -gasikpa 'bhe 'lēē, 'bhēē- 'kaa pe 'bhe ni dōō: «Nu yala- mēē gbilaan yaayrē 'lēē- □nōō -gē.» 'Bhēē- 'kaa pe 'kōōflēnzan 'e ni dōō: «'Bhi, bo 'e gaan ta». 'Ke 'ka 'laa 'bhe 'pele-, 'ka sō -a pele- -a ni 'ezin- dōō: «'Bhi 'nu 'yala- 'trē ma 'ŋ gaan ma -gē.»

⁴ 'Ke 'ka 'bhe □kla 'bhe gbēen- bhe, 'ka 'laa -o mēē 'ke gbilaan -yiya' zii' mēē 'ke ni 'ka ba ēē? 'Bhēē- 'ka 'laa -o mēē mu 'kitikan zii' 'ka 'kpeejan- yōō' mu 'e 'le ēē?

⁵ 'Ŋ nēnē- mu 'la -za sō 'ŋ ni 'eglōole, -ka 'ka 'trōnbado doo: -Waanbhāa 'drunyan 'lēē- 'yi 'kōōflēnzan mu 'e makwan-, 'kooko- -o klē mēē gbilaan mu 'le -waa' 'kpaleya -gbēnē 'e ma; 'bhēē- -o 'cien klē 'yee- -Waanbhāa' 'a 'liiwli- □naa -bhlēngbeya -wa 'la 'naza- ta -a -za sō mēē 'la zan mu ni 'bhe 'le.

⁶ 'Bhēē- 'ka mu, 'ka -yraladwa mēē 'kōōflēnzan 'e ma -mēla ma ēē? -De mu -le -yrēnkpa' zii' 'ka ta ēē, 'bhēē- -de mu -le 'ka 'kun 'bhēē- -o ge 'ka 'le -klu ta, pēzan mu 'e 'wole- 'laa 'bhe klē ēē?

⁷ 'Woo- pēzan mu 'e 'wole- 'laa -o Zesu Krisi 'to 'lrele- 'la -yoo 'ka ma 'bhe 'sie zii' ēē?

⁸ 'Wlan 'e ni, 'toj 'la 'bhe -za 'gbu -o 'eglōole -Waanbhāa' a -bhlēngbeya 'e ta, 'bhēē- 'ke 'bhe yōōnde le -o -yaa' 'Sewē 'e 'yi 'bhe -le -gē dōō: «'E -vindo' mi -za 'sō 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sō 'e 'gbu ni gōnē- 'la gbēen-.»

⁹ 'Duj- 'ke 'ka -o mēē mu bago 'zi, 'ka -o -za 'yōō- -la klē 'zi 'bhe 'le bhe. 'Bhēē- 'toj 'e -kpan baa- 'zi 'ka ta, -amasrōyi 'ka -o -a 'yisii zii'.

10 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'kpen 'klosikun, 'bɛɛ- 'ke -ya go do 'kpo 'yisiela -o ba, -e kle 'bhii- -ya 'kpen -la -yisiela bhe -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -kpan baale -o -a ta.

11 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' 'la -ya ꞑpia doo: «'Yaa -yanbhooɔya klele,» 'yee-do 'kpo 'ɛ 'yela- ꞑpia 'ezin- doo: «'Yaa mɛɛ dele.» 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke 'yaa -yanbhooɔya klele, 'duŋ- 'kee mɛɛ ꞑdia, -e Moizi a 'toŋ 'ɛ 'kpen -la -yisiela bhe.

12 'Bhe 'yi, -ka -janwo' 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'a 'yizakle 'bhii- -o nu bhaaplen mu 'la 'kitikanle 'ke 'toŋ 'la 'bhe mɛɛ bo 'bhe 'gbu ma 'bhe 'le.

13 Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ mu -yren 'laa 'klale- mɛɛ 'la zan ma, 'bhe zan -yren 'laa nu 'klale- -Waanbhaa' ma, 'ke -yoo -a 'kitikanle yi 'la 'le. 'Duŋ-, 'ke mɛɛ -yrenkla' mɛɛ 'la zan ma, 'bhe zan -yrenklale 'ɛ -Waanbhaa ma 'bhe 'yi nu yale -Waanbhaa' a 'kiti 'la -yoo 'bhe zan 'ɛ ma 'bhe ni.

'Kpaleya 'pegee kleza 'Irele- mu

14 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke mɛɛ do 'a ꞑpia doo -a 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bɛɛ- 'ke yaa 'bhe 'kpaleya 'ɛ zron -a kleza mu 'ɛ ma, 'bhe 'tron- -o -a ma -mela -le ɛɛ? 'Bhe 'kpaleya -gloon 'ɛ so -a gole- -za 'yi ɛɛ?

15 'Kee- ꞑkla 'e nɛɛnɛ- 'gwlaan- 'le oo, 'kee- ꞑkla 'e nɛɛnɛ- 'le oo, 'bɛɛ- -o ta fleŋ- -o, 'bhe 'pegee pele kplankplan laa -o 'koo 'tanji,

16 'bɛɛ- 'ke 'ka do 'a ꞑpia -o ni doo: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka -dooɔo! -Ka ge pe ꞑkla 'ka ta 'bɛɛ- -niinii' go 'ka ma, 'bhe 'pegee -ka pebble 'bɛɛ- 'ka kpedo.» 'Bɛɛ- 'ke -o mazadwa pe 'la ma, 'ke 'ka 'laa 'bhe 'nale- -o ni, 'bhe 'duma 'ɛ -mela 'yanwo- 'ka ma ɛɛ?

17 'Kpaleya a pe -za 'ɛ -yoo 'bɛɛ- gbɛɛn- bhe. 'Ke 'yee 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bɛɛ- 'ke 'yaa 'bhe 'wlata- za mu kle, 'yaa- 'kpaleya 'ɛ -yoo 'ke bhaama za -la -le.

18 'Duŋ- mɛɛ do nu -a pele 'e ni doo: «'Bhi 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bɛɛ- 'mi -za 'Irele- mu kle!» 'Ke 'bhe ꞑkla, 'mi nu -a -lekunle 'bhe zan ni doo: «'E 'kpaleya 'ɛ zron 'ŋ ni 'kee kleza mu laa -o 'bhe ba; 'bɛɛ 'mi nu 'mi a pe 'kpaleya 'ɛ zronle 'e ni 'ŋ kleza mu 'ɛ 'le.»

19 'Bhi pe doo 'e 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bhe -o 'ke -za 'Irele- 'le. 'Duŋ- 'zina mu 'ɛ -woo kpa -Waanbhaa' yi 'bɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-, 'bɛɛ- -o bɛɛn -gblaan 'ɛ 'koo -a -leɛ.

20 -Zadokle! 'Yoo- -a zi 'bhii- 'ya 'yima 'bhii- 'kpaleya 'la 'ke kleza mu laa -o 'bhe ba, 'bhe -o 'ke bhaama 'kpaleya 'le ɛɛ?

21 -Waanbhaa' -koo- -gbɔo Abraamu ꞑkla 'ke mɛɛ -ledoole -a -yre 'yi 'nale- -a ma ɛɛ? Yaa klele -a kleza mu -la ma ɛɛ? -E -Waanbhaa' -weli' 'ɛ ꞑmaa, 'bɛɛ- -ya gbe -nɛ Izaki -kwan, 'bɛɛ- -e 'bhe ꞑkpa 'srakagoyre 'ɛ ꞑnoo, 'bɛɛ- -e -yaa zan bi 'bhe dele, 'bɛɛ- -e 'bhe kle 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

22 'E 'bhe ꞑya 'te ɛɛ! -A 'kpaleya 'ɛ 'pegee -a kleza mu 'ɛ 'yaa- 'eke- 'yi. 'Bɛɛ- -a kleza mu 'ɛ -yaa' 'kpaleya 'ɛ 'leswaꞑ.

23 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe -e 'kela ꞑpia 'bɛɛ- 'leswaꞑ, -ya ꞑpia doo: «*Abraamu 'ɛ ꞑkpa -Waanbhaa' 'yi, 'bɛɛ- 'bhe 'a ꞑya 'bhii- mɛɛ -ledoole 'le -yaa' 'kpaleya 'ɛ ma.» 'Bɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'siila- 'bhe 'bhegwlen-.

24 'Ka 'bhe ꞑya ɛɛ! -Waanbhaa' laa mɛɛ ye mɛɛ -ledoole 'le -a 'kpaleya do -kplen ma, 'duŋ- -ya ye mɛɛ -ledoole 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ɛ ba 'mu -la ma.

25 'Bhe klegbɛya do 'kpo 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' gwlen -glin le Raabu ꞑya le -ledoole 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ɛ ba 'bɛɛ- ma. 'Yee- Raabu -le

Izraeli mu a yre ma -klosikun mu 'e ɔkwani 'elrele, 'bhe- -yoo -gwa -za 'yi 'ke -yoo bo zi -bheke' do ta -o jila bhla 'e zi.

²⁶ Wlan 'e ni, 'bhii- 'ke nii- 'laa -o mee 'fle 'la 'yi, 'bhe -o gbaa 'le gɔne- 'la gbɛen-, 'bhe klegbeya do 'e yi, 'ke kleza mu laa -o 'kpaleya 'la 'yi, 'bhe 'kpaleya 'e gale -o.

3

-Koo' gbeso -koo' 'le ma 'kpaale- ta gɔne- 'la gbɛen-

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'laa klele 'ebebele 'ke 'kaa pe doo 'ka -o klele- 'Waanbhaa' a -Jan 'e daan mu 'le. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -koo' mu mee daan mu 'e, -o nu -koo' mu 'kitikanle 'egloole 'ke 'bhe kan mee -vin mu 'e ta.

² -Koo' 'kpen 'yini- 'e -gloɔn -bebe 'le. 'Ke mee do -yi 'laa ni -titi -a 'wojan- mu 'e 'yi, 'bhe zan 'e 'bhe -o 'ke mee -lesole do 'le. 'Bhe- -a gbeso -a 'gbu 'fle 'e 'yikunle ta -a kleza mu 'e 'kpen 'yi 'ezin-.

³ 'Ke -koo' wi -soo' blasan- bhle bo-a -lii, 'kooko- -e 'koo- zru maza kle. 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, -koo' mu so 'woo- wi -soo' 'e 'ledoole -za 'e 'kpen 'yi.

⁴ -Ka 'ka 'yrekpa 'ezin- -yi ta -batonj' -gbɛnɛ mu 'e ta doo: 'ali- -woo 'egbenele bhe oo, 'bhe 'pegee -ploɔ -gbɛnɛ mu -le so -o -yrɔnle', 'duɲ- -o bhɔpe 'fientronne do -le -o -ledoo' 'ke -o bho mi 'e -ya zi 'bhii- -o ge yre 'la ɔnɔɔ -o ge 'bhe- ɔnɔɔ.

⁵ 'Bhe ya 'e 'yi bhe, bhaaplen nre 'e -yoo 'ke -koo' 'fle 'e dope 'fientronne do -la -le. 'Duɲ- -ya 'gbu magbaande 'kee- -jan -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu wo. -Ka 'ka 'yrekpa 'ezin- doo, 'te 'kleɛnne do -le so -boɔ -gbɛnɛ do 'kpen 'kpaciele.

⁶ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, mee nre 'e -yoo 'bhii- 'te gbɛen-. 'Ye- 'ke -za 'yoo- kli 'gbu 'e 'le. -Yoo -koo' dope mu 'e ba, 'duɲ- 'yele- -koo' 'fle 'e 'kpen 'trɪɲɔɔ-. -Yoo 'bhii- 'te 'la da 'zi -jranama 'te 'yi, 'bhe- -e bhaaplen a 'tre ta -si 'e 'kpen 'sie-.

⁷ -Bon 'yi sɔpe mu 'e 'kpen -gloɔn -o, maanne- mu 'kpen -gloɔn -o, wi mu 'la 'kpen 'taawo- 'mu vi ta 'mu 'kpen -gloɔn -o, 'bhe 'pegee weyi- ba wi mu 'e 'kpen -gloɔn, bhaaplen 'kpaale- -o 'mu 'kpen 'wiin-.

⁸ 'Duɲ- bhaaplen do 'kpo gbɛ laa 'sɔle- -lido' mee nre 'e 'yikunle ta. Pe -yoo' -le 'kele-, bhaaplen do 'kpo gbɛ laa so -a -yikunle ta. -Yoo 'bhii- mle -baa'.

⁹ -Koo' 'koo De Meezan -Waanbhaa' -doɔbo- -koo' nre do 'kpo 'la 'le, -koo' mee mu 'la -Waanbhaa' -o ɔkla -a bhooɔma mu 'le 'mu 'danganwo 'yee- nre do 'kpo 'e 'yela- -le 'ezin-.

¹⁰ 'Duma da -lii do 'kpo 'la ɔnɔɔ, 'dangan da 'yee- -lii do kpo 'e 'yela- nɔɔ- 'ezin-. 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'laa 'tole- 'kee- kle 'bhe gbɛen-.

¹¹ -Yi 'nrale- 'pegee -yi yienle, -o ple -kpen 'laa so 'pwele -yi -gluu do 'yi.

¹² 'N nɛɛnɛ- mu, figi diinj do laa so -a bhaa klele- 'ke olivi 'le, 'bhe- -droɔ diinj do laa so 'bhe bhaa klele- 'ke figi bhaa 'le. 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, -yi 'nrale- 'pegee -yi yienle, -o ple -kpen so dale- to ngblo do 'yi ee?

-Zadoleya 'la da -Waanbhaa' ba

¹³ -De 'gbu -le -zadɔ' mi 'le 'ka ba ee? 'Bhe- -de 'gbu -la yikanle -o 'ka ba ee? 'Bhe zan 'e 'bhe 'a zɔn a 'taawogbeya -Irele' 'e 'pegee -a kleza mu 'la -e 'mu kle -a zru -doɔ 'pegee -zadɔleya 'le 'mu ma.

¹⁴ 'Duɲ- 'ke 'ka zru 'pale- -o 'ke zranwole 'pegee 'ke zaabole zru 'le 'ka 'kpee, 'ka 'laa 'ka 'wasowole 'ke 'kaa pe doo 'ka -o 'ke -zadɔ' mu -le. -E kle 'bhii- 'ka -o wlan 'e malaboo 'zi 'bhe gbɛen- bhe.

¹⁵ 'Bhe -zadoleya -gloon 'e 'bhe 'laa da laanima -Waanbhaa' ba. 'Dun- 'bhe da 'drunyan 'lee- 'bhe- 'yi, 'bhe da bhaaplen zru -la -yi, 'bhe- 'bhe -o -Setran' koope- -la -le.

¹⁶ -Amasroyi 'ke zranwole zru 'pegee zaabo zru -o yre 'oo yre 'la □noo, -za 'yizaale -o 'bhe- □noo, 'bhe 'pegee kleza -yoo' 'e 'kpen -gloon

¹⁷ 'Dun- -zadoleya 'la da -Waanbhaa' ba, 'ke 'bhe -o mee 'la zan 'yi, 'bhe zan -si 'e -yoo 'wenj, yaa gwle glin, 'bhe- -a -yi -o 'edoolo, -e mee -klosikun, 'bhe- -e mee -yrenkla' 'ebebele, 'bhe 'pegee -e -za 'lrele- -bebe kle. Yaa mee mu bago, 'bhe 'pegee yaa -za kle mee -yre 'koo.

¹⁸ 'Ke mee 'la zan mu yilabla ziglin, -o -waa -za mu 'kpen kle yilabla 'yi. 'Bhe- 'bhe 'leyanyre kle 'ke -ledoolo 'le.

4

Bhegwlenya 'kpale 'drunyan ta pe mu ma

¹ Gwle mu 'pegee sra mu 'la -woo 'ka 'plen-, 'mu -o da 'zi -me -la ba ee? Zru maza -yoo' mu 'la gwledan 'eke- ba 'ka zru 'e 'yi, 'kooko- -o gbebloo 'ka ta, waa -o da 'zi 'mu -la ba ee?

² 'Ka 'yrebho- pe mu zi, 'dun- 'ka 'laa so -o -sröowole; 'bhe- 'ka mee de, 'bhe 'pegee 'ka zranwo; 'dun- 'ka zru laa kpalaa'. 'Ka 'yrebho- pe 'la zi, 'ka 'laa so 'bhe 'sröowole. 'Bhela- -yile, gwle mu 'pegee sra mu -o 'ka 'plen-. 'Ka mu 'dun-, 'ka -o pe 'la zi, 'ka 'laa 'bhe 'sröowo-, -amasroyi 'ka 'laa pe -yrewogbeya 'e do -Waanbhaa' ma.

³ 'Ali- 'ke 'ka pe -yrewoa -Waanbhaa' ma, 'ka 'laa 'bhe 'sröowo-, -amasroyi 'kaa 'yrewo win 'la ma, 'bhe -o 'eyoolo. 'Kaa 'yrewo 'ka 'gbu 'nrayiza -la kle zayi'.

⁴ Zru ple zan mu! -Ka mu pe doo 'ka -o -Waanbhaa' zi, 'bhe- 'ka pe 'ezin- doo 'ka -o 'drunyan 'yi pe mu zi. 'Ka 'laa 'yaango- doo 'ke mee 'oo mee 'la zan 'bhe bhegwlenya -kpa 'drunyan ta pe mu ma, 'bhe zan kle -Waanbhaa' -soonni' 'le ee?

⁵ Yaa klele 'ka ni 'bhii- -jan 'la -yoo -Waanbhaa a 'Sewe 'e 'yi 'bhe -o bhaama jan 'le, 'bhe -jan 'e 'bhe -le doo: «Waanbhaa' 'a Lii 'la □kpa -koo' 'yi bhe, -e zranwo -a zru 'e 'kpen 'le 'bhe ta, 'bhe- -ya zi 'bhii- 'bhe bo 'yee- do -kpen -la ni.»

⁶ 'Bhe- droon', 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'e gbalaan -yiya' -yaa' zranwole 'e ni, 'bhela- -yile -yaa' 'Sewe -ya 'pia- doo: «Mee 'la zan mu 'mu 'gbu magbaande mee ma, -Waanbhaa' wlen 'bhe zan mu ma. 'Dun- mee 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e li 'bhe- zan mu 'e ma.»

⁷ 'Bhe ya 'e 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' -lee, -ka do -Setran' 'lee 'egloole. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhe- -Setran' nu 'ka 'tole- 'sro, -e nu blasanle, 'bhe- -ya plengo 'ka ma 'egboonle.

⁸ 'Ka mu, -ka 'ka 'gbu 'mabeen- -Waanbhaa' -din, 'bhe- -Waanbhaa' 'gbu nu -a mabeenle -ka mu -din 'ezin-. 'Ka mu -za 'yoo- kle mu, -ka 'ploo- -za 'yoo- mu klele ma 'fenfenj, 'bhe- 'ka mu zru ple zan mu, -ka 'ka 'gbu 'kpee 'e kle 'wenj.

⁹ -Ka 'ka wleyisriwo, 'bhe- -ka bhee la pe mu □kla 'ka ta, -ka wisi' 'bhii- 'ka -o bhee la. -Ka 'kaa- 'sonsile 'e 'niina- 'ke wisile 'le, 'bhe- -ka 'kaa zrukpa' 'e niina- 'ke wleyisriwole 'le.

¹⁰ -Ka 'ka 'gbu mazina Meezan -Waanbhaa' -lee, 'bhe- -e nu 'ka 'lawlenle.

'Ka 'laa 'eke- 'to 'yoo- pelo

¹¹ 'N neene- mu, 'ka 'laa 'eke- 'to 'yoo- pelo. 'Ke mee 'la zan 'bhe neene- do 'to 'yoo- □pia, 'bhe 'pegee 'kee- 'bhe 'kitikaan, 'bhe zan 'e -e -Waanbhaa' a 'Tonj 'bhe- 'yisile zii' bhe, 'bhe 'pegee -ya 'kiti -la 'kan zii' 'bhe gbéen- bhe.

'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'toŋ 'ɛ 'kitikaan, 'bɛɛ zan laa klɛ -li -a -klɔsikun mi 'le, 'bɛɛ zan klɛ -a 'kitikan mi -la -le.

¹² -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ke 'Toŋ 'ɛ 'kpa mi 'le, 'bɛɛɛ -'yela- do -kplɛn -le mɛɛ mu a 'kitikan mi 'le. 'Yela- do -kplɛn -le sɔ mɛɛ gole -za 'yi, 'bɛɛɛ -'bɛɛ 'seŋ -o 'yela- do -kplɛn ni 'kee- mɛɛ klɛ ni pɛ 'le. 'Dun- 'bhi 'la 'bhi -o 'e -vindo' mi 'ɛ 'kitikan zii', -dele 'bhi 'le ɛɛ?

-Naflo pɛ mu -o 'ke mɛɛ -lekanpɛ mu -la -le

¹³ -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ka mu 'la 'kaa pɛ doo: «'Kee- □kla -zɔn oo, 'kee- □kla too, 'o nu gele 'taa ta -wa do ta. -O nu lɛɛ do klɛle -a nɔɔ-. 'O nu yawo wole -a nɔɔ- ye, 'bɛɛɛ- 'o nu -goli' 'srɔɔwole -a nɔɔ-.»

¹⁴ 'Dun-, -za 'la nu klɛle too, 'ka 'laa 'bɛɛ do -zɔn 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba. 'Ka 'si 'ɛ -yoo 'bhii- 'tɛ -gbɛn do gbɛɛn. 'Ke 'tɛ -gbɛn 'ɛ -e 'wlɛnna-, -e mɔ 'waati sa, 'bɛɛɛ- -e piɩlaa' 'eke- ma, 'bɛɛɛ- -e ni mɛɛ -yɛɛ ba.

¹⁵ 'Ka mu, -kaa pɛ drɔn' doo: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'o nu bole 'o 'yɛɛ ma, 'bɛɛɛ- 'o nu -za 'lɛɛ- 'bɛɛ klɛle, 'bɛɛɛ- 'o nu -za 'la bɛɛ 'bɛɛ klɛle.»

¹⁶ 'Bɛɛɛ- 'dun-, 'ka mu, 'ka 'ka baa 'ka 'gbu 'wasowo ma 'liijan- -gbɛɛɛ -gbɛɛɛ mu 'ɛ 'le. 'Bɛɛ 'wasowogbeyaa 'ɛ, 'bɛɛ 'laa lele.

¹⁷ 'Bɛɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan sɔ -za 'wlan klɛle-, 'ke yaa 'bɛɛ klɛle, -e -za 'yɔɔ- la klɛ 'zi 'bɛɛ gbɛɛn- bɛɛ.

5

Pezan mu 'kpeelekan za mu

¹ 'Ka mu pezan mu, -ka 'ka 'trɔnbado doo! -Klɔlɔɔ' maza mu 'la nu 'tɛnɛ- 'ka ma, -ka wisi' 'bɛɛɛ- -ka -gbekan' 'mu -zayi'.

² 'Kaa- -naflo mu 'ɛ 'pa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, -woo bɔn 'zi. 'Bɛɛɛ- 'ka ta pɛ mu 'ɛ 'pa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, 'bɛɛɛ- -glolo' mu -o bhle 'zi.

³ -Can □bwa 'kaa- -can mu 'ɛ 'pegee 'kaa- -goli' mu 'ɛ ma. -Can 'ɛ nu klɛle 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma 'srɛ 'le. -E nu klɛle 'bhii- 'tɛ do gbɛɛn-, 'bɛɛɛ- -e nu 'ka 'flɛ 'ɛ 'kɛn 'bhlele-. 'Ka 'kaa- -naflo mu 'ɛ zɛɛ -dwa 'eke- ta, 'bɛɛɛ- 'dun- 'drunyan' 'yan yi 'ɛ □bhwa -wa -din gban.

⁴ -Ka 'ka 'yɛɛkpa doo! Pɛbhaa 'kan yewone mu 'la -o 'kaa- gba mu 'ɛ ta pɛbhaa mu 'ɛ 'kaan- 'ka ni, 'ka 'laa 'mu a ye 'ɛ ma -sra 'lɛsɔle 'ɛ 'nale- 'mu ni. 'Bɛɛɛ- -o wisia□ 'ɛglɔle 'bɛɛ -za 'ɛ 'yi, 'bɛɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -Gloo -waa' wisiwli mu 'ɛ □maa.

⁵ 'Ka 'kaa- boleɩa 'trɛ ta 'ɛ □kla 'kaa- -trɔn ma pɛ -la -yi, 'bɛɛɛ- zru maza 'tɔle- zru maza 'la klɛle □swa 'ka ni, 'ka 'bɛɛɛ- 'kɛn □kla. 'Bɛɛ ya 'ɛ 'yi, 'ka -blaala 'bhii- wi blaale mu 'la de yi 'ɛ -yoo zan bhɔle 'mu gbɛɛn-.

⁶ Mɛɛ 'la zan laa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klɛle 'ka ni, 'ka -kpan -balaa' 'bɛɛɛ- ta, 'bɛɛɛ- 'kaa □dia, 'ke waa -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛ.

Zrubakpaaleɩa 'pegee 'seriwole

⁷ 'Nj nɛɛɛ- mu, -ka 'ka zrubakpala 'ke 'bɛɛ ge 'tɛnɛ- Mɛɛzan Zesu Krisi 'nule- 'ɛ ma. -Ka gba 'kpa mi 'ɛ -glin doo: -E yaa gba 'ɛ ta pɛbhaa mu 'la -za -o -a 'kɔɔ 'ɛglɔle 'mu -la 'kan bhla 'ɛ magbɛn. 'Kee- san la -lwa mi 'ɛ banle ma, 'kee- nu 'tɛnɛ- la boolazi mi 'ɛ banle ma, -ya zrubakpalaa -yaa' gba la pɛ mu 'ɛ zi.

⁸ 'Ka mu 'dun- 'ezin-, -ka 'ka zrubakpala 'bɛɛɛ- gbɛɛn-, -ka 'ka zru do 'ɛglɔle, -amasɔɩy Mɛɛzan 'nu yi 'ɛ □bhwa gban -wa -din.

⁹ 'Nj nɛɛɛ- mu, 'ka 'laa 'la ma janwole 'eke- ni, 'kooko- -Waanbhaa' laa nu 'ka 'kitikanle. Mɛɛzan Zesu Krisi 'nu yi 'ɛ □bhwa gban -wa -din, 'yele- 'ke 'Kitikan mi 'gbu 'ɛ 'le.

¹⁰ 'N neene- mu, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -janwoa Meezan 'to 'e 'yi, -woo zrubakpalaa -waa' -yren mu 'e 'yi gone- 'la gheen-, -ka 'mu a zrubakpaagbeya 'e -glin doo, 'bhee- 'ka 'ka 'kpa -o ma 'bhe 'yansi klelele.

¹¹ -Ka 'ka 'tronbado doo! Mee 'la zan mu -yren 'yikun-, 'wa pe doo waa pe -yinra'. 'Ka Zobu a -yrenyikungbeya 'e □maa. Meezan -Waanbhaa' pe 'la □naa -a ni -yaa' -yren 'yikunle 'e blaana, 'ka 'gbu 'bhe do. -Amasroyi Meezan -Waanbhaa' mee -yrenkla', 'bhee- -yoo 'ewlanle mee ma.

¹² 'N neene- mu, 'mi so -za 'gbu 'la 'bhe -glooya' 'kpankpanyanle 'ka ma, 'bhe -le doo 'ka 'laa lafle' 'pegee 'tre 'bhlele-, 'bhee- 'ka 'laa 'ka 'sienwole pe 'kedo- 'kpo ma. 'Kaa- «-Aani» kle 'kaa- «-Aani» 'le. 'Bhee- 'kaa- «-Yooye-» kle 'kaa- «-Yooye-» 'le! 'Ka 'laa -jan 'bheeke 'kpale- 'bhe ma, 'kooko- -Waanbhaa' a -kpan 'laa balaa' 'ka ta.

'Seriwole gade mu ma

¹³ 'Ke 'ka ba mee do -o -yrenbhle' zii', -ya 'seriwo -Waanbhaa' ni. 'Bhee- 'ke mee 'la zan zrukpaale -o, 'bhe zan -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro mu 'kpa.

¹⁴ 'Ke ga -o 'ka do ma, 'bhe zan Zesu 'yi mu 'e -waa' zilee- mu 'e 'sii-. 'Bhe mu nu 'mu 'seriwole -Waanbhaa' ni -a ma, 'ke -wa wiinj- sro 'ke -yran 'le Meezan 'to 'e 'yi.

¹⁵ 'Ke -woo 'seriwoa -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi, gade mi 'e nu -bheele'. Meezan nu 'klenya 'nale- -a ni, 'bhee- 'bhe zan -za 'yoo- mu 'la □kla, -e nu 'bhe zan a -za 'yoo- mu 'e ma -sroma 'yanle-.

¹⁶ 'Bhe 'yi, 'n neene- mu, -ka 'kaa- -za 'yoo- mu 'e do, 'bhee- 'ka -o pe 'eke- ni. 'Bhee- -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'eke- a -za ma, 'kooko- 'ka bhee. 'Ke mee 'la zan -ledoole -o -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ke -ya 'seriwoa -Waanbhaa' ni -a zru 'e 'kpen 'le, -glooya' -gbene do kle -yaa' 'seri 'e 'yi.

¹⁷ -Waanbhaa' -lela' janwo mi Eli -yaa bhaaplen 'le 'bhii- -koo' mu gheen-: -E -sromabwa -Waanbhaa' ni -yaa' 'seri 'e 'yi, 'kooko- la laa ban, 'bhee- la laa banle -titi 'tre ta lee yaga 'pegee mle 'srwado- ta.

¹⁸ 'Bhe blaana, -ya 'seriwo gbe dreewoa- 'ezin- -Waanbhaa' ni 'kaa la ban, 'bhee- la -baan 'ezin-. 'Bhee- 'ke -yri diinj mu 'e -woo -bhaale'.

¹⁹ 'N neene- mu, 'ke 'ka do □nia wlan a pe zi 'e ma, 'bhee- 'ka ba mee -bheeke' do 'bhe zan 'e bo gbe dreewo wlan a pe zi 'e ta.

²⁰ -Kaa 'yaango- doo 'ke mee 'la zan -za 'yoo- kle mi do -gwa 'bhe 'ni zi 'e ta, -e kle 'bhii- -e 'bhe -za 'yoo- kle mi 'e 'si 'e -gwa -za 'yi. 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'bhe zan 'e nu -a klele 'bhee- -Waanbhaa' -za 'yoo -bebe 'sromayan.

PIERI 'LETRE □LWA 'LA YƆNDIA-

Pieri a 'letre □lwa mi 'e ngblo

-Dele Pieri 'ke 'le eε? -Yoo Zesu 'a winbɔwo mu vu ta ple 'la makwan- 'mu do 'le. Pieri 'to 'e -yoo Grɛki wli 'yi 'to 'le, 'bhɛ- -a -yi -le dɔɔ «Vɛ». Zesu -le 'bhe 'to 'e □kpa -a ma. -A -zwana' 'to -le Simo, 'bhɛ- -e -yaa da Galile 'tre ta -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Betesaida (Zaan 1.43) 'bhɛ- ta. Pieri 'pegee -a nɛnɛ- Andre -yaa kaade Galile -draa 'e 'bhɛ- ba. 'Dun- Zesu -o 'siile, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yrɔ mu 'e ma, 'ke -o nule- dɔle Zesu zi. Zesu gele blaana lafle' 'yi, Pieri Zesu a -Jan 'Nrale- 'e □woa Zeruzalemu 'pegee Zude, 'bhɛ- Samari 'klɛn mu 'e 'yi. 'Ali- -e -ja 'yee- -Jan 'Nrale- 'e 'wole 'fo Rɔmu -wa 'e ta. -Wa □dia 'bhɛ- □nɔɔ 'ke -wa gbaan -yrigbɛle do ta.

'Letre 'lɛ- 'yi, Pieri pe -kɔɔ' ni dɔɔ -o -yaa Siliven 'la sii 'ezin Silasi 'bhe -le 'yee- 'letre 'lɛ- □dia (Pieri □Lwa mi 5.12).

-E 'yee- 'letre 'lɛ- □kpa Zesu 'yi mu 'la zenle -yaa 'klɛn 'ledo- 'la -o 'bhe sii -zon Tuuki 'mu -la ni (Pieri □Lwa mi 1.1). 'Bhe 'waati 'e ba, -o -yaa -yrenkpa' zii' 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'e ta. 'Bhela -zayile Pieri 'letre 'lɛ- □dia -o ni fangando zayi' -o ta. Pieri 'a -dwa -o 'kpee dɔɔ -Waanbhaa' nu -o gole -za 'yi, 'bhe 'pegee -yoo -letwa -a 'cien 'la ba lafle' 'yi 'bhe 'nale- -o ni. -O nu 'bhe 'cien 'e 'srɔowole 'ke Zesu 'nu gbe drewoa- 'drunyan 'leyan yi 'e 'le. (Pieri □Lwa mi 1.2-12). -Ayile, -ya □pia -o ni dɔɔ -o bo 'egloole -o 'kpaleyaa 'e 'yi, 'ali- 'ke -yren mu -o ta 'yee- 'letre 'lɛ- de 'waati 'e ba.

Pieri -o -liala dɔɔ -o 'taawogbeya 'e kle 'elrele mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'plen, 'bhe 'pegee -o 'gbansaan 'plen- 'ezin- (Pieri □Lwa mi 1.13-4.19). -Ya □pia -o ni dɔɔ -o Krihi blaanta gɔɔn 'bhe 'taawogbeya 'e ma. Krihi 'bhe -yrenbha, 'bhɛ- 'dun- yaa -za 'yoo- klele.

-Yaa' 'letre 'lɛ- 'leyanyre 'e □nɔɔ (Pieri □Lwa mi 5), Pieri Zesu 'yi mu 'e 'pegee -o -lɛɛ mu 'e 'liala- 'ezin.

Pieri a 'pubowli

¹ 'Mi Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krihi a *winbɔwo mi 'le, 'mi -le 'letre 'lɛ- 'kpa zii' 'ka mu 'la -Waanbhaa' 'ka makwan- 'ka mu -la ni. 'Ka mu 'la 'ka □kaan 'eke- ma, 'bhɛ- 'ka -ja klele 'ke 'cie mu 'le Pɔn 'pegee Galasi, 'bhɛ -Kapadosi 'pegee *Azi, 'bhɛ- Bitini 'klɛn mu 'e 'yi.

² 'Kɔɔ- De -Waanbhaa' -le 'ka makwan- 'a 'gbu zru maza 'la -e 'bhe 'ledulaa 'elwale gban -so 'bhe ta. *Lii 'Wen 'e -e 'ka □kla -yaa' pe mɛɛ 'wen mu 'le, 'kooko- 'ka Zesu Krihi 'klosikun, 'bhɛ- -a yien 'la 'klalaa 'kaa- -za ma 'sraka 'le 'bhe 'ka zru mu 'e kle 'wen. Bhaa 'yee- -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhɛ- -e yilabla na 'ka ni 'kee- pa 'ka ta.

'E 'YRIKPALE BO Mɛɛ GOLE -ZA 'YI 'E 'BHɛ- TA

Zesu 'yi mu 'yrikpaza kplankplan

³ -Kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krihi De 'e! -Yaa' mɛɛ -yrenklagbeya -gbɛnɛ 'e ma, -e Zesu Krihi -bwela gale ba, 'bhɛ- -e bole -yre ma -si dreɛ -naa -kɔɔ' ni 'bhe ma. 'Bhe klegbeya 'e gbɛn- bhe, -kɔɔ' 'yrikpale -o -a ta 'bhii- bole -yre ma -si -o -kɔɔ' 'kɔɔ.

⁴ 'BHɛ-, -Waanbhaa' -yaa' mɛɛ mu 'e 'kpen 'letwa □ 'bhɛ- 'cien 'e ba, -kɔɔ' 'yrikpale -o 'bhɛ- ta. 'Bhe 'cien 'e bhe laa so 'siele, 'bhɛ- 'bhe 'trin' laa so dɔle-, 'bhe 'pegee 'bhe -lreleya 'e 'bhe 'laa so gole- 'bhe 'yi. -Waanbhaa' 'ka 'letwa □ 'bhɛ- 'cien 'e ba lafle' 'yi.

5 'Bhɛɛ- 'ka mu a 'kpaleya 'ɛ ma, 'yee- -Waanbhaa' -o 'ka tagbin- 'zi -so -yaa- -glooya' 'ɛ 'le, 'kooko- 'sani- 'ka gole -za 'yi 'bhe 'lebɛngole 'la -yoo -a 'koo 'bhe zɔn yi 'ɛ 'bhole plɛn- 'ka ni kpataakpa 'drunyan 'leyan yi 'ɛ 'le.

6 'Bhe -za mu 'ɛ 'kpen -le 'ka 'yilablawa pɛ 'le, 'ali- 'ke -o 'ka 'yɛbatɛdo 'zi -yɛn mu 'ɛ 'kpen -gloon 'le -zɔn 'waati sa ba.

7 'Bhe -yɛn mu 'ɛ 'mu -le nu a zɔnlɛ 'bhii- 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi. 'Dun- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhe mabhaabhɔ 'ke 'bhe kan -can ta, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke 'siɛ pɛ 'le bhe. 'Bhɛɛ- 'dun-, -o -can 'ɛ yie, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ke -can -kpɔsɔɔ 'le -o 'bhe dɔ. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, -o 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yidan-, 'kooko- -wa -glooya' 'ɛ dɔ. 'Ke 'bhe [k]la, 'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- 'kpaleya 'ɛ nu kleɛ 'ka 'tɔbhɔpɛ 'le, 'bhe 'pegee -e nu kleɛ 'ka magbaandɛpɛ 'le, 'bhɛɛ- -o 'ka 'lɛdɔ- -a ma.

8 'Bhɛɛ- 'ka 'laa Zesu 'yeɛ- -lido', 'dun- -a -za sɔ 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'kpale- -o -a -yi -zɔn, 'ali- 'ke 'ka 'laa 'a 'yeɛ- -lido'. 'Yela- -zayi', 'ka zrukpaale -o 'egbenele, 'bhɛɛ- waa sɔ 'bhe zrukpa' 'ɛ 'bhe a gbalaanya 'ɛ 'pele -o -lii, 'bhɛɛ- -a 'tɔbhole -o.

9 -Amasɔyi 'ka nu kaa- Zesu 'yi 'kpaleya 'ɛ ma -trɔn 'srɔwɔle, 'bhe -trɔn 'ɛ 'bhe -le 'ka lii mu 'ɛ goza 'le -zayi'.

10 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o ka goza 'ɛ -zayi' 'bhe ziglinna 'elwale gban -sɔ gbɛ 'ɛ 'kpen ma 'ke -o 'trɛbhɔ-. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -yaa nu -yaa' -lileya 'ɛ zɔnlɛ 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o 'bhe 'lɛɛ -janwoa.

11 Krisi Lii 'la 'yaa- -o -yi, 'bhe 'a -zɔnna -o ni dɔɔ Krisi -yaa nu -yɛrɛnhleɛ 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- 'bhe blaɛn, -e -yaa nu 'tɔbhɔleya -srɔwɔle. 'Bhɛɛ- -zayile, -o -yaa dɔ 'zi klɛn 'ke -o 'bhe -za mu 'ɛ klɛ 'waati 'pegee 'mu klegbeya 'ɛ dɔ.

12 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a -zɔnna -a -lɛla' janwo mu 'ɛ ni dɔɔ -e -yaa -jan 'la 'kla zii' -o 'koo, -waa' pɛ laa -yaa 'bhe 'le, 'dun- 'ka mu a pɛ -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe -jan 'ɛ 'bhe -le 'ke -Jan 'Nrale- 'ɛ 'le. Krisi -a -janwo' mu 'ɛ -woo 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ka ni -zɔn bhe -Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'la [k]paa 'kee- da lafle' ma 'bhe -glooya' 'ɛ 'le. 'Ali- -mlɛkɛ' mu 'ɛ 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'yee- -za do 'kpo 'ɛ dɔ.

-LIAWLI' MU ZESU 'YI MU 'ɛ 'TAAWOLE BA ZAYI'

Taawogbeya 'wɛɲ

13 'Bhɛɛ- -yile, -ka 'ka 'niiwla -za kleɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le. -Waanbhaa' nu 'ka gbale -yaa -lileya 'la ba 'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka 'yrikpale 'ɛ 'kpen bo 'bhɛɛ- ta.

14 -Ka 'taawo -Waanbhaa' -weli' ta. 'Bhɛɛ- 'ka 'laa Krisi dɔɛ -li 'waati 'la ba 'elwale -sɔ, 'ka 'yaa- 'ka zru maza -yoo' mu 'la klɛ, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke 'mu bo 'ka 'lɛdɔɔle ma.

15 'Dun- -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe -o 'wɛɲ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu 'ezin-, -ka klɛ 'wɛɲ 'ka 'taawogbeya 'ɛ 'kpen 'yi 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

16 Wlan 'ɛ ni, -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi dɔɔ: «-Ka klɛ 'wɛɲ, -amasɔyi 'mi -o 'wɛɲ.»

17 'Kaa- 'seri mu 'ɛ 'yi, 'kaa pɛ -Waanbhaa' ma dɔɔ 'ka Dɛ. 'Bhɛɛ- 'yele- bhaapɛɲ mu 'kpen 'kitikan -o 'kpen do do klɛza mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- yaa bhaapɛɲ mu bago. 'Bhɛɛ- -yile, 'ka -o 'ka 'yɛ ma -li 'waati 'la ba 'bhii- 'cie mu 'le 'trɛ ta -ge, -ka 'taawo 'elɛle 'bhɛɛ- -ka -gbalaan' -Waanbhaa' -lɛɛ.

18 'Ka 'taawogbeya gwe -yoo' 'la [s]ia 'ka dɛ mu 'ɛ zi, 'bhe 'laa -yaa -za 'kedo- 'kpo -yanwo' 'ka ma. 'Dun- 'kaa 'yaango -'bhii- -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'egbenele, 'bhɛɛ- -e 'bhe 'taawogbeya -yoo' 'ɛ -gwa 'ka 'koo. Yaa 'ka tagbawole 'ke 'siɛ pɛ mu 'le 'bhii- -goli' 'pegee -can gbɛɛn-,

19 -e 'ka tagbawoa 'ke Krisi yi'en -za -glɔɔ 'ε 'bhεε- 'le. -Ya 'gbu □kla 'bhii- 'sraka go -bhlaa gwlen bhlonε- do 'la 'ke -sɔŋ' do 'kpɔ 'laa -o 'bhε ma, 'bhεε- 'ke 'bhε 'ciε- mu 'ε do 'kpɔ tilale laa -o.

20 -Waanbhaa' laa 'drunyan klele -li 'waati 'la ba, -e Krisi -la makwan-. 'Bhεε- 'drunyan 'yan bhla 'la □bhwa -wa -din bhe, Krisi 'a 'gbu tapwela kpataakpa 'ka mu -la -zayi'.

21 'Yela- 'srɔyi, 'bhεε- 'ka -o 'ka 'kpa zii' -Waanbhaa' 'la 'bhε 'yee- Krisi -bwela gale ba 'bhεε- 'ke 'bhε 'tɔbhɔleya □naa -a ni 'bhε 'yi. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'kpaleya 'ε 'pegee 'ka 'yri bole -o -Waanbhaa' -la ta.

22 'Ka wlan 'ε 'klosikunlawoa, 'bhεε- 'ka □kla 'wenj, 'kooko- 'ka nεnε- mu 'ε -za sɔ 'ka ni 'ka zru 'ε 'kpen 'le wlan ma. 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni 'egloole 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

23 -Waanbhaa' a -jan 'ε 'ka □kla mεε drεε mu 'le. Yaa -jan 'ε -yoo -o 'bhii- pebhe 'la yaa ga. Yaa kan -titi, bhεε- -e bo -a -yrε ma 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -danj' 'laa kle -a ma.

24 -A pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ:

«*Bhaaplenj mu 'kpen 'laa -o 'ke mɔpe 'le 'bhii- -bɔn gbεen-*

'Bhεε- bhaaplenj -lreleya 'ε 'bhε 'laa mɔ 'bhii- -bɔn -bi 'laa mɔ gɔnε- 'la gbεen-

-Bɔn 'ε ga 'bhεε- -a -bi 'ε balaa'.

25 'Bhεε- 'durj-, Mεεzan a -Jan 'ε -yoo 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε- -danj' 'laa -o -a ma.» 'Bhε -jan 'ε 'bhε -le 'ke -o -Jan 'Nrale- 'la □woa 'ka ni 'bhε 'le.

2

-Waanbhaa' a -Jan 'ε -yoo 'bhii- mεε -leɔɔ' pebhle do gbεen-

1 'Bhε 'yi, -ka 'plooyi enya oo, -dawli' maza oo, mεε -yrεkɔɔza klele oo, mεε -yrεbhɔ' maza oo, 'bhε 'pegee mεε 'tɔ 'pele ma.

2 -Kaa kle 'bhii- -nε 'yientenne mu gbεen-: -yɔn 'mi -lɔɔ dɔ -o ma 'waati 'ε 'kpen ba gɔnε- 'la gbεen-, -Waanbhaa' a -jan 'ε 'lɔɔ dɔ 'ka ma 'bhεε- gbεen-. -Yaa' -jan 'ε -yoo 'bhii- -nɔɔ 'la 'yizaale laa -o pε 'kedo- 'kpɔ 'le, -yoo 'wenj. 'Yee- -jan 'ε 'yele- 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'bhεε- 'ka sɔ gole- za 'yi.

3 -Amasrɔyi, 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «*'Ka 'gbu 'a □ya 'bhii- Mεεzan -Waanbhaa' -o 'ewlanle.*»

Krisi -o 'bhii- vle -yrεmale do gbεen-

4 -Ka 'ka 'mabεen- 'yee- Mεεzan -din. 'Yele- 'ke vle 'la -ya -yrε ma 'bhε 'le. Bhaaplenj mu -o -bangwa -a -yi, 'bhεε- 'durj- -Waanbhaa' 'a makwan□, 'bhεε- -a -za -o 'egloole 'bhε 'kɔɔ.

5 'Ka mu 'gbu, 'ka -o 'bhii- vle -yrε male mu -la -le, -Waanbhaa' 'ka □sia, 'kooko- 'ka fangandɔ dɔ 'eke- ta, 'bhεε- 'ka kle -a Lii 'Wenj 'ε bo 'fε 'le. 'Bhεε- 'ka kle -yaa' 'sraka 'lena mu 'wenj 'le, 'kooko- 'sraka mu 'la sɔ -a zru 'ε ni 'ka 'mu na -a ni -a Lii 'Wenj 'ε 'le Zesu Krisi srɔyi'.

6 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ:

«*-Ka 'ka 'yrεkpa doo, 'η vle do makwan-. 'Yela- -za -o 'egloole 'fεgwle- 'ε do vle mu 'ε 'kpen ba,*

*'bhεε- 'yele- 'fε 'ε 'kpen 'yikun- 'Ŋ 'yoo- -a gbaan 'zi Sion -wa 'ε ta.**

'Ke mεε 'la zan 'ε □kpaa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'bhε zan ma -titi.»

* 2:6 2.6 Matie 21.42. -O -yaa Zeruzalemu sii 'ezin- Sion.

7 'Ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -a -yi, 'yee- vle 'ε -za -o 'egloole 'ka mu 'koo. 'Dun-
mεε mu 'la zan mu 'kpale- laa -o -a -yi, -a yooḁdele -o -Waanbhaa' a 'Sewe
'ε yi dɔo: «'Fε dɔ mu 'ε -woo -bangwa vle 'la 'yi 'fε dɔ bhla 'ε 'zi,
'bhe -le □kla 'ke 'fεgwε- 'ε gaan -la vle -kpuŋ -gbene 'gbu 'ε 'le, 'bheε- 'bhe
-le 'fε 'ε 'kpen 'yikun.»

8 «'Yele- □kla mεε mu gaan 'sanpe- 'le,
'bheε- 'yele- □kla mεε mu baape 'le.»

-Amasroyi waa dɔ -a -la 'ke -woo kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi. 'Bhela-
zayile, -Waanbhaa' a -ledulaa dɔo -e kle -o gaan 'sanpe- pegee -o baape
'le.

9 'Bheε- 'dun-, 'ka mu -le -Waanbhaa' 'si 'la makwan- 'bhe 'le. 'Ka mu -o
'sraka 'lena -bhleŋbe mu 'le, 'bheε- 'ka mu -o -yaa' 'si 'wenj 'la 'kpale- -o
'edanma 'bhe 'le, 'kooko- 'kaa kleza 'Irele- -gbene mu 'ε wo mεε mu ni. -E
'ka 'siila- dɔo 'ka go -gblo mu 'ε 'yi 'bheε- 'ka 'nu -yaa' 'tεbhile -Irele' 'ε ba.

10 'Elwale, 'ka 'laa -yaa 'ke -Waanbhaa' a pe mεε mu 'le, 'dun- 'ka □kla
-zon -yaa' pe mεε mu 'le. 'Elwale, 'ka 'yren 'laa -yaa □kla -Waanbhaa' ma,
'dun- -zon 'ka 'yrenkla- -a ma.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA 'DRUNYAN 'LEε- 'YI

-Waanbhaa' a yewone mu 'ε 'taawogbeya

11 'N 'yienii mu, 'ka -o 'cie mu 'pegee 'taa ta ge mu 'le 'drunyan 'LEε- 'yi
-ge. 'Bhela- -zayile, 'mi -o 'sromabo 'zi 'ka ni dɔo -ka 'ploo 'kaa- bhaapleŋ
zru maza mu klele ma. 'Woo- bhaapleŋya zru maza mu 'ε 'wole- gwledan
'ka 'gbu ba.

12 -Ka 'taawo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu pleŋ- 'elrele. 'Ke
'ka 'bhe □kla, 'ali- 'ke -o bhla 'kpa zii' 'ka ma dɔo 'ka -o -za 'yoo- kle 'zi, 'ke
-Waanbhaa' □nwa -o -si 'ε 'yi yi 'la 'le, -o nu 'ka kleza -Irele' mu 'ε 'yele-
'bheε- -o nu -Waanbhaa' 'toḁhole.

13 Mεezan -zayi', -ka 'ka ngblo 'kpala bhaapleŋ mu a -kunliiya 'tole
-kunliiya 'bhe □la: -ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala -bhleŋbe □la, Mεezan -zayi',
'yela- 'kpaale- -o mokpen' 'wiij-.

14 'Bheε- -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -janmatii mu 'ε □la. 'Yee- -bhleŋbe
'ε 'yele- -o winbo 'kaa -o -za 'yoo- kle mu 'ε 'krowo, 'bheε- -o -za 'wlan kle
mu 'ε 'toḁho-.

15 -Amasroyi, -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'ka -za 'wlan kle, 'kooko- mεε 'la zan
laa wlan 'ε dɔ 'mu 'pegee -zadokle mu 'ε 'ka 'mu 'liitan-.

16 -Waanbhaa' 'ka klelawoa □klo mu 'le bhe, 'ka 'laa 'tole- 'ke 'ka bo -za
'yoo- klele ma 'kaa- bole 'ka 'gbu ma 'ε 'bhe 'to 'yi. 'Bheε- 'dun-, -ka 'taawo
'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a yewone mu.

17 -Ka mokpen' 'ledɔ- -a ma, 'ka neene- mu 'ε -za 'so 'ka ni, 'bheε- -ka
-gblaan- -Waanbhaa' 'leε, 'bhe' pegee -ka -bhleŋbe 'ε 'ledɔ- -a ma.

-Ka Zesu Krisi blaanta -gɔon- 'yrenbhlele 'yi

18 Yewone mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -kunlii mu 'ε □la, 'ke 'ka -gasikpa
-o -leε 'egbenele. 'Ka 'laa 'ka ngblo 'kpaale- 'ke mu 'la 'mu -o 'ewlanle,
'bheε- 'ke 'mu 'yi -o 'edoole 'mu dɔ -kplen -la □la. 'Ali- 'ke mu 'la 'mu a -za
-o 'egloole -ka 'ka ngblo 'kpala 'mu □la 'ezin-.

19 Wlan 'gbu 'ε ni, 'ke -o -yrenkpa' zii' 'ka ta bhaama, 'bheε- 'ke 'ka -o 'mu
-yren mu 'ε 'yikun zii' 'kaa- gasikpale ma -Waanbhaa' -leε 'bhe -zayi', 'bhe
-o 'ke -za 'Irele- -Waanbhaa -yre 'yi.

20 Wlan 'ε ni, 'ke 'ka -za 'yoo- □kla, 'bheε- -o 'ka 'krowo- 'bhe -zayi', 'bheε-
'ke 'ka -o 'bhe -yren 'ε 'yikun zii', -tron 'laa -o 'bhe ma. 'Bheε- 'dun-, 'ke 'ka

-za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke -woo -yrenkpa' zii' 'ka ta, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- do 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

²¹ -Waanbhaa' -koo' 'siila- -yren 'yikunle -la ma. -Amasroyi, Krisi 'gbu -yrenbhla 'ka mu ni, 'bhεε- -e 'bhe □kla 'bhe gbεen- bhe, 'kooko- 'ka 'ka kpa 'yee- ma -yren 'yikunle 'le.

²² Yaa -za 'yoo- do 'kpo klele -lido', 'bhεε- bhla laa dale -a -lii -titi.

²³ -Wa -zwanwoa, 'bhεε- yaa 'bhe -zwanwo' 'ε zigole 'ke -zwanwo' 'bhεεke 'le. -O -yrenkpa -a ta, yaa 'duŋ- -gblaan 'klale- mεε 'la zan mu -yrenkpa -a ta 'mu 'yi. Drɔɔn' -Waanbhaa' 'la mεε mu 'kitikan -lɛdooleya ma, -e -yaa' -za 'ε 'kpen gbεkpa -' bhe 'koo.

²⁴ Zesu Krisi 'gbu -le -kooa' -za 'yoo- mu 'kwe □sia -a 'gbu 'fle 'yi -yrigbεεle 'ε ta. -E 'bhe □kla, 'kooko- -koo' ga -za 'yoo- ba -yre ta, 'bhεε- -koo' bo -koo' 'yre ma -lɛdooleya ma -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Ka mu -bheela 'yela- a -yrenbhlele ma.

²⁵ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka 'yaa- 'bhii- -bhlaa mu 'la 'mu 'la □nia 'mu gbεen-; 'bhεε- -zɔn, 'ka □kla 'bhii 'ka 'niinaa- 'ka gooba mi 'ε ba. 'Bhe -le 'bhe 'yrekpa- zii' 'ka ba yikpensee ta.

3

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu -o kleza -o 'kela 'le 'eke- ni

¹ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala 'ka □noo mu 'ε 'la, 'kooko- 'ke 'ka 'ke mu □noo mu laa 'mu kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'ka 'taawogbeya -lrele' drɔŋ 'te 'ε □ya, 'bhe 'a kle 'bhεε- -woo kpa Zesu 'yi 'ke 'bhe kan 'ka 'wojan- mu 'ε ta -o ni,

² 'ke -o 'gbu 'ka 'taawogbeya 'weŋ 'te 'ε 'pegee 'kaa- -gasikpa gbeya -Waanbhaa' -lεε 'mu □ya.

³ 'Ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'laa 'kaa- -lreleya 'ε -glinle' 'ka 'fle ma, 'ke 'ka 'ka 'win tan, 'ke 'ka 'ka baa -can pε mu 'yi, 'bhe 'pegee dune- 'plεεle- mu 'le 'ka ta.

⁴ 'Duŋ- -ka 'ka zru -yi -lreleya 'ε -ka 'bhεε- ziglin-; 'bhe 'la 'bhe 'laa 'kan -titi bhe. 'Bhe -le 'ka 'yi kle 'edoole, 'bhεε- 'ka kle 'ewlanle. 'Bhe -la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi.

⁵ 'Elwaleta le 'weŋ mu 'la -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -o yrikpale -yaa' -Waanbhaa' ta, 'mu 'yaa- 'bhεε- gbεen-. 'Mu 'yaa- 'mu 'gbu ngblo kpala' 'mu □noo mu 'ε □la,

⁶ 'Bhii- Sara gbεen-. -E -yaa 'taawo- -a -noo Abraamu 'weli- ta, 'bhεε- -e -yaa 'bhe sii: «'N Zan». 'Ka mu □kla -zɔn -a 'srε mu 'le, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke 'ka 'laa 'taawole 'ke -gblaan 'kedo- 'kpo' le 'ka zru ba.

⁷ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ka mu 'gwlaan- mu, -ka 'ka 'na mu 'ε 'kun 'elrele. -Kaa 'yaango 'bhii- le mu 'laa -o 'egloole 'bhii- 'gwlaan- mu gbεen-. -Ka -o -lɛdo' -a ma, 'bhεε- -kaa 'yaango- 'bhii- 'ka 'pegee 'woo- mu 'ciεn -le nu klele 'ke -Waanbhaa' nu -lile' 'ka ma bole -yre ma -si 'la 'nale- le 'bhεε- 'le. -Ka 'bhεε- kle, 'kooko- -za 'kedo- 'kpo' laa do 'kaa- 'seriwole 'ε 'lεε -Waanbhaa' ni.

-Yrenbhlele -za 'lɛdoole kleza 'yi

⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ka 'kpen 'kpa do ma 'ke 'ka 'kpeejan- kle do, 'bhεε- 'ka 'yrenkla- 'eke- ma. 'Ka -za 'so 'eke- ni 'bhii- nεεnε- ma do mu, 'bhεε- -ka 'ka 'gbu mazina 'eke- -lεε.

⁹ 'Ka 'laa -za 'yoo- -zigole 'eke- ma 'ke -za 'yoo- 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -zwanwole -zigole 'ke -zwanwole 'le. Drɔɔn' -ka 'eke- 'dumawole, -amasroyi -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhεε- ma, 'kooko- -e 'ka 'letwa□ 'duma 'la ba, 'ka mu 'gbu 'bhe 'duma 'ε 'srɔowo-.

¹⁰ Wlan 'ε ni, -a yɔɔndeɓe -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ:
 «'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -yaa' 'tre ta yaale 'ε kle 'elrele,
 'bhεε- -e zrukpa' 'srɔɔwo- 'drunyan 'lεε- 'yi,
 'bhε zan 'ploo -jan 'yɔɔ- wole ma,
 'bhε 'pegee mεε -yini' ma jan mu ma 'ezin.

¹¹ 'Bhε zan 'e 'plenjo- -za 'yɔɔ- zi ma, 'bhεε- -e -za 'wlan kle.
 -E yilabla ziglin- 'bhεε- -e bo 'bhεε- ziglinle ma.

¹² -Amasroyi Mεεzan -Waanbhaa' -yɾε -o mεε -lɛdɔɔle mu 'ε ta, 'bhεε- -ya
 'trɔnkpa 'mu a 'seriwole mu 'ε □la.

'Duj- yaa wleyi' pɔɔn mεε 'la zan mu -za 'yɔɔ- kle 'mu ma.»

¹³ -De 'gbu -le nu -yrenkpale 'ka ta, 'ke 'ka 'niwɓale -o -za 'wlan kleza 'yi
 εε?

¹⁴ 'Bhεε- 'duj-, 'ke 'ka -o -yrenbhle' zii' -za 'lɛdɔɔle kle -zayi', 'kaa- pε
 -yinra' 'Ka 'laa -gblaanle' bhaaplɛj mu -gblaanpe' -lεε, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka
 zrubatɛdɔle.

¹⁵ 'Duj-, 'ka mu, -ka Kriɓi 'lɛdɔ- -a ma 'ka zru mu 'ε 'yi, 'ke 'kaa dɔ 'bhii-
 -kaa Mεεzan. 'Ka 'yrikpale 'la -yoo -Waanbhaa' ta, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan
 'bhε 'yilrɔkpa' 'ka ma, 'ka 'lɛbɛngole kle 'waati 'ε 'kpen ba 'ke 'ka 'bhε 'yipe
 'bhε zan ni.

¹⁶ 'Duj-, -ka 'bhε kle 'ka zru -dɔɔ 'le, 'bhε 'pegee -gasikpalele 'bhε zan
 'ε -lεε. 'Bhεε- 'ka 'kpee 'fleele- kle, 'kooko- 'ke mεε 'ka 'tɔ 'sɛε zii' -za 'yɔɔ-
 'tɔkpalele 'ka ma, 'bhε 'pegee 'ke -woo 'ka 'tɔ 'sɛε zii' 'ka taawogbeya -lrele'
 'ε ma Kriɓi 'yi, -yɾaladɔ 'bhε zan mu 'ε ma.

¹⁷ Wlan 'gbu 'ε ni, -yrenbhlele -za 'wlan klele -zayi' 'ε, 'ke 'bhε -o 'ke
 -Waanbhaa' 'kɔɔ- za 'le, 'bhε mabhaabho -yrenbhlele -za 'yɔɔ- klele -zayi'
 'ε 'bhε ta.

¹⁸ Kriɓi 'gbu -yrenbhla ga 'kɔɔ -gɓɔɔn do 'kpo bhaaplɛj mu a -za 'yɔɔ- mu
 'ε ma. 'Yee- 'la 'lɛdɔɔle -yaa, 'bhεε- -e -gaa mεε -lɛbiile mu -zayi', 'kooko- -e
 ge 'ka 'le -Waanbhaa' ba. 'Yee- 'la -e -kla 'ke sɛε -le -yaa' bhaaplɛj 'flε 'ε 'yi,
 'bhεε- -e -bwela gale ba Lii 'Wej' 'ε 'yi.

¹⁹ 'Yee- Lii 'Wej' 'ε 'yi, Kriɓi -ja -yaa' pε 'kpen -baliwoza 'ε 'wole- mεε 'la
 zan mu -gaa gban, 'bhεε- 'ke 'mu lii mu 'ε -woo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε
 magben 'zi, 'mu ni. *

²⁰ Noe -yaa -batoj' -gbene 'ε dɔ 'zi 'waati 'la ba Waanbhaa' 'a zrubakpalaa
 bhaaplɛj mu 'ε zi. 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke yaa 'e go mεε -lε 'fientronne do
 'kpo ba, 'mu -le □wɓlaa 'yee- -batoj' -gbene 'ε 'yi, 'bhεε- 'mu -gwa -za 'yi:
 'mu 'yaa- mεε 'srwaa-.

²¹ 'Bhε -za 'ε 'bhε -o 'ke mεε wiinjɛza -yi ba 'la 'ka go -za 'yi -zɔn 'bhεε-
 -tɔomasie 'le. 'Bhεε- wiinjɛza 'ε 'bhε 'laa -o 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'flε ma 'trinj go
 -a 'fɛlele. 'Bhε wiinjɛza 'ε 'yi -le dɔɔ -kɔɔ' 'gbu 'nale- -Waanbhaa' ni -kɔɔ'
 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhε -za 'ε 'kpen □swa klele- Zesu Kriɓi bweza 'ε gale ba
 'bhεε- 'srɔyi.

²² -E -ja lafle' 'yi, 'bhεε- -e -yalaa' -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɾε
 gbɓaan 'ε □nɔɔ, 'bhεε- 'kee- kpa -mlɛkε' mu ta oo, 'kee- kpa laanima -kunlii
 mu ta oo, 'kee- kpa -gɓɔɔya' mu 'ε 'kpen ta, -a 'kpaale- -o 'mu 'kpen 'wiinj-.

4

'Taawogbeya dɾεε

* **3:19 3:19** 2 Pieri 2.4, 1 Pieri 3.22s, Zudi 6. Mεε 'ke mu pe 'ezin- dɔɔ -woo -we 'zi lii mu 'la 'le -ge
 'mu -le -mlɛkε' mu 'la 'pegee -Setran' -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi' mu 'le.

¹ Krisi -yrenbhlelawoa -a 'fle 'ε 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'yriwla yrenbhlele ma. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'la zan -yrenbhla -a 'fle 'yi Krisi 'to 'ε -zayi', 'bhe zan ploo -za 'yoo- klele ma,

² 'kooko- 'ka 'kaa- 'tre ta yaale -vin 'ε kle -Waanbhaa' zru maza klele 'le, 'bhεε- 'ka 'laa bole 'ezin- 'ka 'gbu zru maza -yoo' mu 'ε klele ma 'bhii- 'elwaleta -so.

³ 'Bhe □swa 'bhe 'yi -gee! -Ka 'ploo- 'bhe -za mu 'ε ma. Elwaleta -so, 'ka □mwa 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza mu 'ε ta 'bhii- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbεεn-. 'Ka 'yaa- 'taawo- 'eyoole gbe 'ε 'kpen ma 'ke 'ka -za mu 'lεε- kle: -yanbhooya oo, -yrebho' maza mu oo, -wεende' maza mu oo, -taakpale pe bhlele 'pegee -wεεn 'mile- zi 'ke 'kaa kan -a -dan' ta oo, 'bhe 'pegee- yo mu gbale, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -za 'yoo- -gbεε 'le bhe.

⁴ -Zon, 'woo- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do -o 'kpeelenile -o ma doo -mela ma 'ka 'laa 'ka 'gbu na -li 'bhii- 'woo- mu gbεεn- -yanbhooya 'yoo- 'la kan -a -dan' ta 'bhe ni; 'bhela- -yile -o 'ka 'to 'yoo- pe.

⁵ 'Dun-, -o nu -o kleza -yoo' mu 'ε 'kpen 'yipele -Waanbhaa' 'la -yoo zan bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle yi do ta 'bhe ni. -E nu bhaaplen -yre male 'pegee bhaaplen mu 'la -gaa gban 'mu 'kpen 'kitikanle.

⁶ 'Bhela- -zayile, mεε 'la zan mu -gaa gban, -o -Jan 'Nrale- 'ε □woa bi 'mu 'ke mu ni 'ezin-, 'kooko- -waa' bhaaplen 'fle 'yi, -woo 'kitikan 'bhii- bhaaplen 'kpen gbεεn-, 'bhεε- 'kooko- Lii 'Wen 'ε 'sroyi -o so bole- -o -yre ma 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -o 'bhe 'yre ma gōε- 'la gbεεn-.

BOLE 'EKE- 'YI 'ε 'BHε A -ZA

-Waanbhaa' 'ka -gbaa 'senj mu 'la ba, -ka-o 'kun 'elrele

⁷ 'N nεεε- mu, 'tre ta pe 'kpen 'yan bhla □bhwa -wa -din. 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'gbu 'yikun za klele ma, 'bhεε- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka so 'ka 'seriwole -Waanbhaa' ni.

⁸ 'Elwale 'pe, 'ka -za 'so 'eke- ni 'egloole. -Amasroyi 'soniya -za 'yoo- -bebe tagaan.

⁹ -Ka 'eke- 'kun 'elrele 'kaa- 'fe mu 'ε □la, 'bhεε- 'ka 'laa 'bhe klele 'ka 'la ma janwolele.

¹⁰ 'Ka 'kpen do do 'senj yeke- 'la 'sroowoa- -Waanbhaa' 'koo, -ka 'bhεε- wlata -za 'wlan kle 'eke- ni. -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'senj -gloon mu 'la □naa 'ka 'kpen ni 'ka 'bho zayi' 'eke- ba, -ka 'bhe 'senj mu 'ε -gblakun' 'elrele.

¹¹ 'Ke -janwo' 'senj -o mεε 'la ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo. 'Ke mεε 'la zan □kla 'ke yewone 'le, -Waanbhaa' 'senj yeke- 'la □naa 'bhe zan ni, -e 'bhe ye 'ε 'wo fangan- yeke- 'la -Waanbhaa' 'bhe na -a ni 'bhεε- ta. -Kaa kle, 'kooko- -za 'tole- -za 'bhe 'yi, 'tobholeya 'kpen bo -Waanbhaa' -la ni Zesu Krisi 'to 'yi. 'Bhe -laa pe -le 'ke 'tobholeya 'pegee -glooya' 'le -zon pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Yrenbhlele 'bhii- Zesu 'yi mi do gbεεn-

¹² 'N 'yienii mu, 'ka -o -yren -gbεε mu 'la 'bhle zii' bhe 'mu -o -la 'zi 'ka ma 'papa 'bhii- 'te 'lagbeya gbεεn-. 'Bhe 'laa klele 'ka ma 'ka 'kpeeleni maza 'le. 'Bhe -yren mu 'ε 'mu -o 'kaa 'kpaleya 'ε 'yidanpe 'le. Yaa klele 'ka ni 'bhii- 'bhe 'yansi za laa so 'tenle 'ka ma.

¹³ 'Drōon' 'ka zrukpaale kle, -amasroyi -yoo 'bhii- 'ka -o Krisi a -yren 'ε 'ke 'la bhle 'zi bhe. 'Bhe klegbeya 'ε gbεεn- bhe, 'ke Krisi a 'tobholeya 'ε 'pwela -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- zrukpa' 'ε 'le nu 'pale- 'ezin-.

¹⁴ 'Ke -o 'ka -zwanwoa Krisi 'to 'ε -zayi', 'kaa- pe -yinra', -amasroyi -Waanbhaa' a Lii 'Wen' 'tobhole 'ε zinale -o 'ka ta!

15 'Dun-, 'ka 'kedo- 'kpo 'laa -yrenbhlele -za 'yoo- -bhæeke- 'zayi' 'bhii- mæe dele oo, -faanwole oo, kleza -yoo' 'ke, 'bhe 'pegee -a gaan bole mæe -bhæeke' -a -za ba, 'mu -zayi'.

16 'Dun-, 'ke mæe 'la zan -yrenbhla 'ke -yoo Zesu 'yi mi 'le, 'bhe 'laa -yraladole 'bhe zan ma. Drɔɔn' 'bhe zan -Waanbhaa' 'tobho Zesu 'to 'la -ya ma 'bhe -zayi'.

17 -Zon, -Waanbhaa' a 'kitikanle zisan' bhla 'e □bhwa -a 'gbu a 'fa -la mu 'e ma. 'Bhæe- 'dun- 'ke 'yee- 'kiti 'e zisaan- -koo' mu -la ma 'elwale 'pe, mæe 'la zan mu laa -o 'kpale- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'e 'yi, -a -leyanyre nu klele 'mu ma 'nale- -a ma 'ke -yoo 'mu 'kitikanle eε?

18 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gɔne- 'la gbæen- doo:
«'Ke mæe -ledoole gole -za 'yi 'e 'bhe □laa,
'bhe bhla 'e ba -za 'yoo- kle mu 'la waa gblaana -Waanbhaa' -læe -waa' a pe
'e nu klele 'nale- -a ma 'te eε?»

19 'Bhe 'yi bhe, mæe 'la zan mu -o -yrenbhle' zii' -Waanbhaa' zru maza kle zayi', -woo 'gbu 'nii- 'e 'kpen gbekpa -Waanbhaa' 'la pe 'kpen □kla 'bhe 'koo, 'bhæe- -o bo -za 'wlan klele ma. 'Yee- -Waanbhaa' laa a -liiwli' maboo -titi, 'dun- -ya -liiwli' -yizakle 'tanji.

5

Zesu 'yi mu 'e -waa' zilæe- mu 'e 'woye-

1 Mæe 'la zan mu -o zilæe- mu 'le Zesu 'yi mu 'e 'plen-, 'ɲ 'yoo- zan zruwlale 'mu 'kpee. 'Mi 'gbu -o 'ezin- Zesu 'yi mu 'e waa zilæe- mi -la -le. Krisi -yrenbhla gɔne- 'la gbæen- 'mi 'gbu -o 'bhe 'sre 'le. 'Bhæe- 'mi 'gbu do nu klele -yaa' 'tobholeya 'la 'bhe -o zan 'pwela- -a -yi 'bhe ba. 'Mi pe 'ka mu zilæe- mu 'e ni doo:

2 -Waanbhaa' mæe 'la zan mu gbekpaa- 'ka 'koo, -ka -o 'kun 'elrele 'bhii- -bhlaa gooba mu -o -yrekpa- -waa' -bhlaa 'ledo- 'e ba gɔne- 'la gbæen-. 'Ka 'laa klele kpanma; 'dun- -kaa kle 'ka zru -doo 'le -Waanbhaa zru maza ta. 'Ka 'laa klele -goli' 'sroowo zayi'; 'dun- -kaa kle 'ka zru 'e 'kpen 'le.

3 -Waanbhaa' 'woo- mæe mu 'la gbekpaa- 'ka 'koo, 'ka 'laa 'ka gbinjka' gbe -yoo' wole -o ta, 'dun- 'ka mu 'gbu kle -waa' -za daan ma mæe mu 'le.

4 'Ke 'bhe □kla, Zesu 'la 'bhe -o 'bhii- -bhlaa gooba -kunlii gblaana 'e 'le, 'ke 'bhe 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka nu -bhleŋge ngblo ma 'faa 'tobhole 'la 'bhe 'lreleya 'e yaa sie -titi, 'bhe 'sroowole.

Zesu 'yi mu -liawli'

5 'Bhe klegbeyaa 'e 'yi bhe, 'ka mu -zwanne mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'kaa- zilæe- mu 'e □la. 'Bhæe- 'ka mu 'kpen, 'ka 'gbu mazina 'eke- -læe. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sewe 'e 'yi doo: «Mæe 'la zan mu -o 'gbu magbaande, -Waanbhaa' wlan 'bhe zan mu ma. 'Dun- mæe 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e -li 'bhe zan mu 'e ma.»

6 'Bhe 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' 'la -glɔɔya' 'e 'kpen -o -a 'koo 'bhe 'læe; 'kooko- -e yi 'la 'bhe -dwa 'ke 'bhe yi 'e □bwa, -e nu 'ka 'lawlenle.

7 -Ka 'kaa 'ngami mu 'e 'kpen 'kwe 'e do -a wiin-, -amasroyi Zesu 'kaa- -za yienkan.

8 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bhæe- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba! 'Ka 'soonnii -Setran' 'e, -yoo 'kaan zii' 'bhii- -jara 'la -yoo ge 'zi gbinalale -yaa' wi -glinyere' noo-, 'bhæe- -ya bhle.

9 -Ka do -a -læe 'egloole, 'bhæe- -ka 'ka 'sene gbaan 'egloole 'kaa- 'kpaleyaa 'e 'yi; 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- -ka neene- Zesu 'yi mu 'la -woo 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □noo 'mu -o 'bhæe- 'yansi -yren mu do 'kpo 'e 'bhle zii' 'ezin-.

¹⁰ 'Dun- -Waanbhaa' -o -za 'wlan zan 'le. 'Yele- 'ka 'siila- 'ka 'pegee Zesu Kri si a 'kpaledomaya 'e 'yi doo 'ka do kle -yaa' 'tobhōleya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ba. -E nu -lile' 'ka ma, 'bhe- 'ka so -yren mu 'e 'yikunle. 'Ke 'ka □yaan -yrenbhlele 'waati sa ba, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu 'kaa- 'kpaley a 'e 'lesole 'kee- 'fuu 'pegee fangando 'ka ta 'egloole; 'bhe- mēē 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sole- 'ka baale' -titi.

¹¹ 'Yela- a pe -le 'ke -glooya' 'le -zon 'pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Danma' pubo- mu

¹² 'N 'sewe 'la 'kpa zii' 'ka ni -ge bhe, Silasi -le □bhwa 'η ba -a dēlele 'le. 'N 'yee- Silasi kun 'bhii- 'η nēē- 'la zru -o do. 'N 'letre 'fiētrōnne -la dē 'zi 'ka ni, 'kooko- 'η zruwla 'ka 'kpee, 'bhe- 'an pe 'ka ni kpataakpa doo 'ka bloole bo -Waanbhaa' a -lileya 'la 'bhe -o 'ke -lileya wlan 'gbu 'e 'le 'bhe ma.

¹³ Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Babiloni -wa 'e ta, 'bhe- 'ke -Waanbhaa' -o makwan- 'mu 'ka 'pubwa-. Maki 'la -yoo 'ke 'η gbe 'le 'kpaley a pe zi 'e ta Kri si 'yi, 'bhe 'ka 'pubwa- 'ezin-.*

¹⁴ 'Ka -za 'so 'eke- ni, 'bhe- -ka 'eke- 'pubo- 'ke 'ka 'eke- -tuubo' 'bhii- nēē- ma do mu. Bhaa yilabla bo 'ka 'kpen ta 'ka 'pegee Kri si a 'kpaledomaya 'e 'yi!

* 5:13 5.13 -Woo -we 'zi Babiloni 'la 'le -ge 'bhe -le 'ke Romu 'le, Rome mu a -wa-gbene 'e.

PIERI 'LETRE PLE MI 'LA YOONDIA- Pieri a 'Letre ple mi 'ε ηgblo

Pieri 'letre ple mi 'lεε- □dia Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -la ni. -Ya □pia -o ni dɔɔ -yaa' pe 'tre yan bhla 'ε □bhwa -wa -din. 'Bhela -zayile, -yoo -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu do gbε drεwo 'zi -o 'kpee 'ezin-. 'Letre □lwa mi 'ε 'yi, Pieri 'a □pia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -o bo 'egloole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali-ke mεε mu 'ε -yrenkpa -o ta. 'Letre ple mi 'lεε- 'yi, -yoo -liala dɔɔ -o mεε daangbeya -lrele' 'la -o 'bhe □maa 'ε -o bo 'bhεε- ta 'tanji; 'bhεε- waa dɔle bhla ma mεε daangbeya mu 'ε zi. (Pieri Ple mi 1.1-15), 'letre 'lεε- win -le 'kela 'le 'bhe -le 'yee- Pieri Zesu 'yi mu 'ε -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu do 'zi 'mu 'kpee 'ezin.

'Elwale 'pe (Pieri Ple mi 1.16-21), -e Zesu Krisi ba Jan -Nrاله' 'ε 'bhε -dwa -o 'kpee. 'Yee- Pieri 'gbu 'pegee Zesu a Winbɔwo mu -vin mu 'ε -woo 'bhe -Jan 'Nrاله- 'ε 'sre 'le. -Waanbhaa' -jan □kpa -a -lεla' janwo mu 'ε 'lii Lii 'Wen' 'ε 'le, 'bhεε- 'mu -yaa' 'Sεwe 'Wen' 'ε yoondia-. 'Bhe mu -o 'ezin- -a 'sre 'le.

Pieri bhla ma mεε daan mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε tapwela mɔkpen' ni kpataakpa (Pieri Ple mi 2). Zudi -jan 'kpankpanyaan bhla ma mεε daan mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεen-, Pieri 'bhεε- 'yansi za □kla 'ezin- 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε ma -yaa' 'letre ple mi 'ε 'yi.

-A -le yaga mi 'ε 'yi, mεε 'la zan mu -yaa pe 'zi dɔɔ Mεezan Zesu 'laa nu nule, 'bhεε- -e 'drunyan 'yi mu 'ε 'kitikan, 'Pieri -jan zikpa -'mu ni. -Ya □pia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ 'ke Zesu -o -a nule 'ε tado 'zi, -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -o -a zrubakpa zii' bhaaplen mu zi. -Amasroyi, yaa -o -a zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpɔ kle nipe 'le. 'Dun- -ya zi 'bhii mɔkpen' 'plo -za 'yoo ma, 'bhεε- -woo zru niinaa' (Pieri Ple mi 3.9).

'Letre 'lεε- 'leyanyrε 'ε 'yi, Pieri -o -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε kle 'wen, 'bhεε- 'ke waa -la yre -srɔɔwo' -o ta -za 'kedo- 'yi Krisi 'nu 'yi 'ε 'le (Pieri Ple mi 3.11-18).

Pieri a 'pubowli

¹ 'Mi Simɔ Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a yewone 'pegee -yaa' winbɔwo mi 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lεε- dε 'zi. 'Mεε 'la zan mu 'yee- 'kpaleya -za -glɔɔ do 'kpɔ 'la -yoo 'o mɔɔ 'kɔɔ 'bhe 'srɔɔwoa- -kɔɔa' -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' 'Bheε Mi Zesu Krisi 'lεdɔɔleya 'ε ma, 'mi -o 'yee- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhe zan mu 'kpen -la ni.

² Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'pegee yilabla na 'ka ni 'bhεε- -yoo pa 'ka ta 'ebebele, 'ke -ya kle 'bhεε- 'ka 'yee- -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔa' Mεezan Zesu dɔ!

-Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- 'bhεε- -e -kɔɔ' makwan- ye 'la 'kaama-

³ -Waanbhaa' -a -glɔɔya' 'ε ma, -e -kɔɔ' -gbaa pe 'oo pe 'la 'bhe sɔ -a klele- 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma, 'bhe 'pegee -kɔɔ' blɔɔle bo 'yee- ma, 'bhe 'kpen ba. -Ya □kla, 'bhεε- mεε 'la zan -kɔɔ' 'siila- dɔɔ -kɔɔ' dɔ kle 'bhe 'gbu a 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe a wlanya -gbene 'ε ba -kɔɔ' 'bhe zan dɔ.

⁴ 'Bhe 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe wlanya 'ε ma, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- mu 'la -za -o 'egloole, 'bhεε- 'ke -woo 'egblaandle 'mu □naa -kɔɔ' ni. -E -yaa zi 'bhii- 'bhe -liiwli' mu 'ε 'srɔyi 'ka sɔ gole- 'drunyan 'la 'siele- -o 'ke bhaaplen zrubho ma -za -yoo' mu 'ε 'le 'mu 'lεε, 'bhεε- 'ka zru mu 'ε kle 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu zru 'ε gbεen-.

5-7 'Bhela- -zayile, -ka do klen 'ke 'ka 'kpaleya 'e 'taawogbeya -lrele' na 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'taawogbeya -lrele' 'e 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -Waanbhaa' do; 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dole 'e 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka so 'ka 'gbu 'yikunle -za klele ma. 'Ka 'gbu 'yikunle 'e 'bhe zrubakpaa na 'ka ni, 'bhεε- 'ka zrubakpaa 'e 'bhe -Waanbhaa' -lεεgbiaan wla 'ka zru 'e 'yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -lεεgbiaan 'e 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -za so 'eke- ni 'bhii- nεεne- ma do mu; 'bhe 'solekeniya 'e 'bhe -le 'soniya 'la 'bhe 'laa mεε bago 'bhe na 'ka ni.

8 'Ke 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -o 'ka zru 'yi 'ebebele, 'mu nu -a klele 'bhεε- 'ka 'laa bo bhaama; 'ka nu -kooa' Mεεzan Zesu Krisi baandole 'tanji, 'bhεε- 'ka nu klele mεε -yrebakanle mu 'le.

9 'Dun- 'bhe -za mu 'la bhe, 'ke 'mu 'laa -o mεε 'la zan zru -yi, 'bhe zan -o 'bhii- -yre 'wi mi do gbεen-, 'bhεε- yaa so yre ma yelee-. -Waanbhaa' 'a dogbeya gwe 'la 'yaa- -za 'yoo- 'yi 'bhe golawoa -a 'koo, 'bhe -za 'e 'nia -a 'kpee.

10 'Bhela- -zayile, 'η nεεne- mu, -ka do klen 'ke 'kaa zron 'bhii- -Waanbhaa' 'ka 'siila-, 'bhεε- -e 'ka makwan- wlan ma yaa pe 'le. 'Ke 'ka 'bhe 'kla, 'bhe gbεen- bhe, 'ka 'laa nu baale -za 'yoo- yi -titi.

11 'Bhe klegbeya 'e gbεen- bhe, -Waanbhaa' nu -kooa' Mεεzan 'pegee -koo' 'Bhee mi Zesu Krisi -a -bhleṅgbeya -wa 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi, 'bhe 'liigole 'egbenele 'ka ni, 'bhεε- 'ka wla 'bhe noo-.

12 'Bhela- -zayile, yi 'oo yi, 'η bo 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -la -za dole ma 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka -o do, 'bhεε- 'ke 'ka bloole -o 'ka wlan 'la 'srowoa- 'bhe ma 'egloole.

13 'N 'yoo- li 'η 'yre ma 'η 'fle 'lεε- 'yi 'tre 'lεε- ta -ge 'waati 'la ba, 'an 'ya 'bhii- -za wlan 'le 'ke 'η bo 'bhe -za mu 'e dole ma 'ka 'kpee, 'kooko- 'ka 'yri 'laa go 'ka 'gbu -za 'le,

14 -Amasroyi, 'bhii- -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'gbu 'a -zronna 'η ni gōne- 'la gbεen- bhe, 'an pe 'tre ta bole 'e 'yan bhla 'bhwa -wa -din.

15 'Dun-, 'η nu dole 'egloole 'ke 'η 'ka daan 'bhe -za mu 'e 'le, 'kooko- 'an pe 'tre ta 'e 'yanle- blaana, 'woo- -za mu 'e do 'ka 'kpee.

Mεε 'la zan mu Krisi a 'tobhōleya 'e 'ya

16 'Wlan 'e ni, 'o 'ka -daanna -kooa' Mεεzan Zesu Krisi a -glooya' ma nu gbe ple mi 'e 'la 'le, 'waa 'e bhe 'sile- bhaaplen a yikanleya ma can mu zi. 'Dun- 'o 'yee Zesu 'e 'ya kpataakpa 'o 'yrebhe- mu 'le -yaa' 'tobhōleya 'e 'kpen 'yi.

17 -Amasroyi, -a De -Waanbhaa' 'tobhōle 'e 'bhe 'a 'ledwa- -a ma, 'bhεε- 'bhe 'a 'tobhwa- 'waati 'la ba, 'bhe 'kla 'o moo 'gbu 'yre ma, 'bhεε- 'bhe 'weli- 'e -daa lafle' ma 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «'N Gbe 'la -za so 'η ni 'egbenele, 'yele- -ge; 'η 'yela- makwan- 'bhεε- 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenele.»

18 'O moo 'pegee 'yee- 'gbu 'yaa- 'waati 'la ba vle goon 'wen' 'e 'wiin-, 'o moo 'gbu 'bhe mεε -weli' 'e 'maa 'ke 'bhe da lafle' ma.

19 'Bhe ya 'e 'yi, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -lεlajanwo mu 'e 'wojan- 'e 'bhe -o 'ke wlan 'le. -Ka 'ka 'tronkpa 'bhe 'la 'elrele. -Amasroyi, 'ke Zesu 'nwa 'e -yaa' 'tobhōleya 'e nu -bhile- -koo' zru mu 'e 'yi 'wen' 'bhii- -lanbha do 'la 'bhi zii' yre do noo- -gblo 'yi, 'bhεε- -e nu 'ka zru mu 'e bakanle 'bhii- -zrwanz- bunbhaa yre ma kan gōne- 'la gbεen- 'wen.

20 -Kaa 'yaango- 'elwale 'pe doo: -Waanbhaa' -lεlajanwo mu 'e -jan mu 'la 'kpen 'woa, mu 'laa 'mu do 'kpo 'wole- -wle mu 'gbu 'winta-.

21 'Wlan 'e ni, 'woo- -Waanbhaa' -lεlajanwo mu 'e 'kedo- 'kpo 'laa dale -lido' bhaaplen 'gbu zru maza ba, Lii 'Wen' 'e 'bhe -le 'sen 'naa bhaaplen mu ni, 'bhεε- -o -Waanbhaa- -lεlajanwoa.

2

Bhla ma -Waanbhaa -lela' -janwo' mu

¹ 'Elwaleta, bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu -yaa Izraeli mɛɛ mu 'ɛ 'plen- gɔne- 'la gbɛɛn-, 'bhe kɛgbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi, bhla ma mɛɛ daan mu nu -wɛnle' 'ka 'plen- 'bheɛ- gbɛɛn- 'ezin-. -O nu -dawli' 'kpale- 'ka gbɛ ta, 'bheɛ- -o nu wlalɛ 'ka 'plen- 'ke bhla ma mɛɛ daangbɛya mu 'le, 'bheɛ- -o 'ka 'sie-. Zesu 'la 'bhe -o Mɛɛzan 'le 'bheɛ- 'ke 'bhe -o tagbawoa, -o nu -o -bangolɛ 'bhe 'yi. 'Bhe 'yi bhe, -o 'gbu 'sie -yren nu baalɛ -o 'gbu ta blaalɛ, 'bheɛ- 'bhe -o sie.

² Mɛɛ -bebe nu dɔlɛ -o zi, 'bheɛ- 'mu nu -waa' -yanbhɔɔya maza mu 'ɛ 'yansi klɛlɛ. -O klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma, mɛɛ mu nu -Waanbhaa' a wlan ma zi 'ɛ 'tɔ 'sielɛ-.*

³ -Goli' 'flenya- 'ɛ ma, 'woo- bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ -o nu 'ka 'yinilɛ 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bheɛ- -o 'ka tabhle. 'Dun-, 'kiti 'la 'bhe -o -lɛɛ, -zɔn 'laa 'bhe 'kan yi 'ɛ dɔlɛ, 'bheɛ- -o 'sie -yren 'ɛ 'bhe nu 'klalɛ- -o ba blaalɛ.

⁴ Wlan 'ɛ ni, -mlɛkɛ' mu 'la -za 'yɔɔ- □kla 'elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' laa 'tolɛ- 'mu ma, -yoo -yrela 'ke kpɛlɛ- mu 'le, 'bheɛ- -yoo -blinna -gluu 'trole- gbɛnɛ 'ɛ 'yi -gblo 'ɛ yi. -O 'kpale- -o 'bheɛ- yrɛ 'ɛ □nɔɔ ye 'ke -o 'kitikan yi 'ɛ magben.

⁵ 'Bheɛ- 'elwaleta -sɔ, mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ- -kla Noe a pɛ 'waati 'ɛ ba, -Waanbhaa' laa 'tolɛ- 'mu ma 'ezin-. -E la gblo -gbɛnɛ 'ɛ -baan, 'bheɛ- -yi 'ɛ -kpa 'drunyan 'ɛ 'pegee -a -yi mɛɛ -yɔɔ' mu 'ɛ 'kpen ta. Noe 'la 'bhe 'yaa- zi -lɛdɔlɛ 'ɛ ba janwo 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni, -Waanbhaa' 'bhe do -kplɛn 'pegee 'bheɛ- a 'fa -la mu 'srwaplɛ- -la -gwa -za 'yi.

⁶ 'Bhe trala 'ezin-, -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ -balaa' Sodomu 'pegee Gomɔɔ -wa mu 'ɛ ta, 'bheɛ- -yoo 'kpaciela 'fenfenj 'ke 'tɛ 'le. 'Bhe -za 'ɛ □kla -za 'la 'yaa- nu 'tenlɛ- mɛɛ 'la zan mu laa gbɛlaan -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu ma 'bhe ma -tɔmasie 'le.

⁷ 'Dun- -Waanbhaa' mɛɛ -lɛdɔlɛ Loti -gwa -za 'yi 'yee- -wa mu 'ɛ 'sie 'waati 'ɛ ba. -A yaayɔɔn' mu a -yanbhɔɔya ma 'taawogbɛya -yɔɔ 'ɛ, 'bhe 'pegee 'mu a -Waanbhaa' -lɛɛgbɛlaankleya 'ɛ, 'mu 'a 'trɛbhwa□ 'eyɔlɛ.

⁸ Wlan 'ɛ ni, 'yee- mɛɛ -lɛdɔlɛ Loti yaalɛ 'la -yaa -o ba, -e -yaa -o klɛza -yɔɔ mu 'la ye, 'bhe 'pegee -e -yaa -o wojan mu 'la ma yi 'oo yi, 'bhe 'yaa- yrenkpa' zii' -a nii- 'ɛ ta.

⁹ 'Wa 'yaango- 'bhe -za mu 'la bhe 'mu ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan mu gbɛlaan -Waanbhaa -lɛɛ, Mɛɛzan sɔ -o gole- -o zrubaglin -za -glɔɔ 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee 'yee -Waanbhaa mɛɛ 'yɔɔ- mu 'ɛ kpa 'edanma -o 'krowo- zayi' -yaa' 'kitikan yi 'ɛ 'bheɛ- 'le.

¹⁰ Mɛɛ 'la zan mu dɔlɛ -o -o 'gbu 'flɛ zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ɛ zi, 'bheɛ- 'ke -o -Waanbhaa' a gbɛlaanya 'ɛ maveɛ, -e nu 'bhe zan mu -la 'krowolɛ 'eyɔlɛ.

'Nj bhla ma mɛɛ daan mu 'la -waa' -janwoa 'ka ni 'elwale bhe, -woo' 'gbu magbaandɛ, 'bheɛ- -o 'gbu 'kpee ma -o sɔ -za 'kpensee klɛlɛ-. 'Bheɛ- lafle' 'yi mɛɛ 'tabhɔlɛ mu 'la 'kpaalɛ- -o bhaaplɛn mu wiinj-, waa gbɛlaan 'mu -zwanwole ma.

¹¹ 'Ali- -mlɛkɛ' mu 'la 'mu fanjan- 'pegee 'mu -glɔɔ 'yiya- 'woo- bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ ni, 'mu laa 'bhe laanima mɛɛ 'tabhɔlɛ mu 'ɛ 'kitikan, 'bheɛ- waa -mu -zwanwo' Mɛɛzan -Waanbhaa' -yre □la.

¹² 'Dun-, 'woo- bhla ma mɛɛ daan mu 'la bhe, -woo -zadɔklɛ mu 'le 'bhii- wi mu 'la -o 'mu □kla 'mu 'kunza- 'pegee 'mu dɛza zayi'. Waa pɛ 'la dɔ, -o 'bheɛ- -zwanwo; 'bheɛ- -o klɛza -yɔɔ' 'kwe 'ɛ nu baalɛ -o 'gbu ta, 'bheɛ- -o ga.

* 2.2 2.2 Elwaleta, -o -yaa mɛɛ dole Zesu □la 'ɛ 'bhe sii <Wlan ma zi>

13 -O 'gbu nu -o kleza -yoo' mu 'e ma -sra 'sroowole. -O 'gbu zrubho maza -yoo' mu 'e 'mu -la klele so -o ni mokpen' yre ma -yrekpaa' kpataakpa. 'Ke 'ka 'pegee 'woo- mu -o pebhle 'zi 'eke- ta, -o -yralado mee ma -waa' 'trindo- maza mu 'e 'le. 'Bhe 'yi, -o zrukpaale kle -waa' mee -yini' maza mu 'e 'yi.

14 -Yanhoooya klele 'te -la dole -o -yre ta, 'bhe- -o 'tre 'laa bho -za 'yoo- klele ma. Fanjan- 'laa -o mee 'la zan mu ta -Waanbhaa' a pe zi 'e ta, -o -dawli' kpa 'mu gbe ta, 'bhe- -o 'mu 'yini-. -Goli' 'flen -o zru ba, 'bhe- -Waanbhaa' a 'dangan -o ma.

15 -O zi -ledoole 'e bhe [twa -a noo-, 'bhe- -woo 'gbu 'yinia]. -O Bosoo gbe Balaamu a pe 'taawogbeya -yoo' 'e 'bhe- [sia. Wlan 'e ni, 'yee- Balaamu 'laa dole -a -la 'kee- 'taawo- -Waanbhaa' -weli' ta, 'bhe- -e -dwa -a [la 'ke -ya 'gbu bo -za 'yoo- klele 'yi -goli' 'flen ma. †

16 'Dun-, -Waanbhaa' -jan sa -kpan 'kpalaa -a -lii 'bhe 'weli- 'kafawoza 'e 'yi. Wlan 'e ni, -soofali 'la 'bhe 'laa so -janwole, 'bhe -janwoa -a ni 'bhii- bhaaplɛŋ do gbɛɛn-. 'Bhe 'yi, 'bhe 'a [kla 'bhe- 'yee- -Waanbhaa' -lɛlajanwo mi 'e -ploola -yaa' klooya maza 'e ma.

17 'Woo- bhla ma mee daan mu 'e, -woo 'bhii- 'to ngblo mu 'la 'yi -yi 'e 'bheela-. 'Bhe- -woo 'ezin- 'bhii- la -gblo mu 'la 'ke -ploo 'e -yoo blin la banle -lɛɛ 'mu gbɛɛn-. -Waanbhaa' 'woo- mee mu 'e 'letwa [yre 'la 'bhe -o -gblo 'tilale -gbɛɛ 'e 'yi 'bhe- ba.

18 -Jan -gbɛɛ -gbɛɛ 'pegee 'waso ma jan mu -le da -o -lii. Mɛɛ 'la zan mu -gwa -za 'yoo- kle mu 'e 'plɛŋ- 'edreɛ dreɛle, 'bhe- 'ke 'mu dole -o Zesu zi, -o 'mu 'lɛkan- -o 'gbu 'fle zrubho maza -yoo' mu 'e 'le, 'bhe 'pegee -waa' -yanhoooya maza mu 'e 'le.

19 -Woo -liiwli' na 'mu ni doo 'mu nu bole 'mu 'gbu ma, 'bhe- 'dun-, 'woo- mu 'gbu -o -o 'gbu zrubho maza -yoo' mu 'e 'mu -laa' lu mu 'le. -Amasroyi 'ke mee 'la zan 'sɛngwa- 'e 'le, 'e kle 'bhe zan a lu -la -le.

20 Wlan 'gbu 'e ni, mee 'la zan mu -o 'niigwa- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mee 'trindo- maza pe mu 'e 'yi, -o -kooa' Mɛɛzan 'pegee -koo' 'Bhe Mi Zesu Krisi dolawoa bhe -zayi'; 'bhe- 'ke -wa 'twa- 'ke 'bhe pe mu 'e bloo gbe dreewo -o nii- ta, 'bhe zan mu 'e -si 'e kle 'eyoole 'kee- kan -a -lwa 'e ta.

21 'Ke 'bhe zan mu laa -ledooleya ma zi 'e dole bi, 'bhe mabhaa -yaa nu bhole -o 'gbu ma 'ke -o 'yee- zi 'e do 'bhe- -woo -bango' -woo -daanna -Waanbhaa' 'tonj 'wej mu 'la 'le 'mu 'yi.

22 'Woo- mee mu 'la bhe -o -gɔon ple 'lɛɛ- 'mu 'yi jan 'e 'lɛso-: «-Gbaan' 'e -ya -piila pe 'la 'le, -e -niinaa' 'bhe- 'bhlele- ta.» 'Bhe-: «-O -yaan [swa 'la 'felele, -e -ja -a -gloo gbe dreewole -pɛɛ 'e ba 'ezin-.» 'Woo- gɔon ple 'la bhe -o -yi -le 'ke 'woo- mee mu 'la bhe -o kleza 'e 'bhe- 'le.

3

Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'e ma -tɔomasie

1 'N 'yiɛnii mu, 'an 'sewe de gbe ple mi -le 'ka ni 'kɛlɛɛ- 'le. 'Woo- 'sewe ple 'e 'kpen 'yi, 'n 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'n [bwa 'mu dole ma 'ka 'kpee, 'ka 'liaza- -zayi', 'koko- 'ka 'kpeejan- mu 'e 'ledoole kle.

2 'N 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'wej mu 'e -o -jan mu 'la [woa 'ka ni 'elwaleta -so, 'bhe -jan mu 'e do 'ka 'kpee. 'Bhe- *'Tonj 'la

† 2:15 2.15 -Noole 'sewe 22.4'Elwaleta -so, -o -yaa -bhleŋgbe do sii Balaki. 'Bhe 'yaa- zi 'bhii- 'bhe -goli' 'wla 'yee- Balaamu gbe [la, 'koko- -e so Izraeli -ne mu 'e 'danganwole. 'Yee- Balaamu 'laa dole 'mu 'danganwole -la. 'Bhe- 'dun-, -ya [wlaa Izraeli -ne mu 'e zi 'bhe- 'mu -yanhoooya klele 'pegee yo mu gbale -saan 'si 'bheke mu 'le.

-kooa' Mæezan 'pegee -koo' -Bhee mi Krisi 'bhe □naa -yaa winbowo mu 'e ni 'ka daanpe 'le, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhe 'Toη 'ε -zadō 'ka 'kpee 'ezin-.

³ -Kaa 'yaango- 'elwale 'pe 'bhii- 'ke 'drunyan 'yan bhla 'ε □bhwa -wa -din, mæε 'ke mu nu 'pwele- -a -yi, 'bhæε- -o nu mæε 'la zan mu 'kpale- -o Zesu 'yi 'mu malrōgole. -O nu 'taawole -o 'gbu zrubho maza mu 'te mu -la zi.

⁴ 'Bhæε- -o nu -a pele 'ka ni dōō: «Zesu pe -e nu nu gbe dræwole, 'bhæε- -a 'gbu -o 'naa- εε? 'Bhæε- 'o -gbōō mu 'a 'nule- 'ε magbian- 'fruu, 'bhæε- 'mu -gaa; -a 'san 'drunyan klele ma, pe 'kpen -o 'bhe bogbeya 'ε 'bhæε- 'yi, 'bhæε- -za 'kedo- 'kpo ma laa bōole -li!»

⁵ -Wa pe 'zi 'bhe 'pegbeya 'ε gbæen- bhe, -amasroyi waa -o -a zi 'bhii- -o -za 'læε- 'bhæε- dō: 'Elwaleta -sō, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'tre □kla -a -liijan' 'le. -E 'tre 'plenḡwa- -yi mu 'ε ma; 'bhæε- -e 'tre 'ε 'lekpa- 'eke- ta -yi mu 'ε plen-.

⁶ 'Bhe kleḡbeya do 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'elwaleta 'drunyan 'ε 'siela- 'ke la gblo -gbenε do -la -le.

⁷ 'Duη-, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'tre 'ε □kpa- 'edanma -yaa' -jan do 'kpo 'ε 'le -o 'kpacie zayi' 'te 'le. -O 'kpacie yi 'ε nu klele mæε -yōō' mu 'ε 'kitikanle yi 'ε 'pegee -o 'siε yi 'ε 'bhæε- 'le.

⁸ 'Bhe 'kpen 'yi bhe, 'η 'yienii mu, -za 'læε- 'bhe -za 'laa gole 'ka 'kpee -titi: Mæezan -Waanbhaa' -yre 'yi, -yrekpa- do -o 'bhii- -yrekpa- 'waa dō; 'bhæε- -yrekpa- 'waa do -o 'bhii- -yrekpa- do.

⁹ Mæε 'ke mu -o -a pe 'zi dōō Mæezan -o -a gbetadō 'zi -a -liiwli' 'ε 'lesole ma. Wlan laa 'bhe 'le! 'Yee- Mæezan -Waanbhaa' -o -a zrubakpa- zii' 'ka zi, 'bhæε- -ya zi 'bhii- 'ka 'kpen go -za 'yi, 'bhæε- 'ka 'kedo- 'kpo 'laa kle 'ke 'siε pe 'le. Wlan 'ε ni, -ya zi 'bhii- mōkpen' 'plo- 'mu kleza -yōō' mu 'ε ma, 'bhæε- -woo zru niinaa' 'yee- 'gbu ba.

¹⁰ 'Bhæε- 'duη-, Mæezan Zesu 'nu yi 'ε nu 'klale- -kōō' ba 'bhii- -faannii' kla mæε ba ḡnε- 'la gbæen-. 'Bhe yi 'ε 'le, lafle' nu 'kanle- 'ke mæε -gblaan pe -weli' -gbenε do 'le; 'te nu bōle laanima pe mu 'ε 'kpen 'yi 'bhæε- -o yie, 'tre 'pegee -a ta pe mu 'ε 'kpen nu 'kpaciele. *

¹¹ 'Ke pe 'kpen nu 'siεle- 'bhe kleḡbeya 'ε gbæen- bhe, -ka dō klen 'ke 'ka 'taawogbeya kle 'wen- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhæε- 'ke 'ka bloole bo 'egloole -a ma.

¹² -Kaa nu yi 'ε magben, 'bhæε- 'ke 'ka sō -za 'la klele- -ka 'bhe kle, 'bhæε- 'kaa 'nu yi 'ε 'lasi-. 'Bhe yi 'ε 'le, 'te nu bōle lafle' 'pegee -a -yi pe mu 'ε 'kpen 'yi, 'bhæε- -o nu -yiele'.

¹³ 'Duη- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -kōō' ni dōō -e nu lafle' dræε 'pegee 'tre dræε nale -kōō' ni. -Lædōleya maza 'te -le nu klele 'bhe yre dræε 'ε □nōō. 'O mōō -o 'bhæε- magben 'zi 'te.

¹⁴ 'Bhela- -zayile, 'η 'yienii mu, 'ka -o 'bhe yi 'ε malagben 'zi bhe, -ka dō klen 'ke -Waanbhaa 'ka ye 'ka 'kpee 'flele- 'le, 'ke waa 'joo 'yōō- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi; 'bhæε- 'ke yilabla kle 'ka 'pegee -Waanbhaa' plen-.

¹⁵ -Kaa 'yaango- 'bhii- -kōōa' Mæezan -o -a zrubakpa- zii' -kōō' zi, 'kooko- -kōō' go -za 'yi; 'bhii- -kōō' nεnε- Pōlu 'la -za sō -kōō' ni 'bhe 'sεwε □kpa- 'ka ni ḡnε- 'la gbæen- bhe 'ezin-, -Waanbhaa' -zadōleya 'la -naa -a ni, 'bhe 'le.

¹⁶ -E -janwoa 'bhæε- gbæen- -yaa' 'letre mu 'ε 'kpen 'yi 'yee- -za 'ε ba zayi'. -Yaa' 'letre mu 'ε 'yi yre 'ke mu -yimale la. 'Bhela- -yile, -zadōkle mæε mu

* **3:10 3:10** 'Ke -wa □pia Mæezan a yi 'ε, -woo -we 'zi 'ezin- -Waanbhaa' a 'kitikan yi gbalaan 'ε 'bhæε- 'le. 'Bhe yi 'ε 'le, -e nu bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle.

'la 'ke waa dɔɛ -li 'egbole -o 'kpaleya 'e 'yi, -o 'bhe yre mu 'e ɲɔɔ jan mu 'e mabɔɔla. -Wa klelawo zii' 'bhe gbɛɛn-, -woo 'gbu 'sieyre- -la -glin 'zi bhe.

¹⁷'Dun- 'ka mu 'ɲ 'yiɛnii mu, 'mi 'ka 'kpelekaan -zɔn. 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bheɛ- 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ -yɔɔ' mu 'e -waa' 'yinileya 'e 'tɛn 'ka ma, 'bheɛ- 'bhe 'ka go 'ka dulayre -lirele' 'e ɲɔɔ.

¹⁸'Dun-, -ka dɔ klen 'ke 'ka -kɔɔa' Mɛɛzan 'pegee -kɔɔ' 'Bhee Mi Zesu Krisi a -lileya 'e baando yi 'oo yi, 'bheɛ- -a dɔleya 'e 'ka 'kɔɔ 'bhe baan' kla 'bhe ba. Bhaa 'tɔbhɔleya bo -a ni -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

ZAAN 'LĒTRĒ □LWA 'LA YƆƆNDIA- Zaan a 'lĒtrĒ □lwa mi 'e ngblo

Mĕ mu 'e -wa □pia dɔɔ Zaan 'la 'yaa- 'ke Zesu a winbɔwo mi 'le 'bhe -ja yaale Efezi -wa 'e ta. 'Bhĕ- 'duŋ-, Pɔlu -le 'a □nɔɔ Zesu -za 'e zibwa-. -Ayile, Zaan 'bhole- Efezi, 'kee- klele- -a nɔɔ- Zesu 'yi mu -le mu 'e waa zilĕ- mi 'le. 'Bhela- -zayile, -e 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'e sii dɔɔ «'N 'ne mu». Zaan 'lĒtrĒ yaga -la □dia. -A □lwa mi 'e, yaa 'bhe 'kpale- mĕ 'kɔɔ ni, 'bhe 'pegee yaa 'bhe 'kpale- Zesu 'yi mu -le 'kɔɔ ni; 'duŋ- -e 'bhe □dia Zesu 'yi mu -le mu 'kpen -la ni.

-E -jan gaan -gbenĕ plĕ 'la □woa 'bhe 'lĒtrĒ 'e 'yi 'mu -le -ge: (1 Zaan 1) Zaan 'a □pia Zesu 'yi mu 'e ni dɔɔ -o dɔ zi -lĕdɔle 'e 'bhĕ- zĭ. 'Bhe 'yi -le dɔɔ -woo kpa Mĕzan Zesu 'yi, 'bhĕ- -o -za sɔ 'eke- ni.

-E -jan gaan plĕ mi 'la □woa 'bhe -le dɔɔ -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla ma mĕ daan mu 'e ma (1 Zaan 2.18-29; 4.1-6).

Zesu a -Jan 'e bole -yrĕ ma -si na mĕ ni

¹ 'Kee- san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, -Jan 'Nrāle- 'la bole -yrĕ ma -si na mĕ ni 'bhe 'yaa- ye. 'Bhĕ- 'duŋ- 'o 'bhe -Jan 'e □maa, 'bhe 'pegee- 'wa □ya 'o 'yrĕbhe- mu 'le, 'woo 'yrekpa -a ta kplankplan, 'bhĕ- 'o □kwan -a ma 'o gbĕ mu 'le.

² Mĕ 'la zan -yaa bole -yrĕ ma -si na mĕ ni 'bhe 'pwela- -a -yi. 'Yele- yaa bole -yrĕ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -le, 'bhĕ- 'yele- -yaa 'o Dĕ -din 'waati 'e 'kpen ba, 'bhĕ- -e -pwela -a -yi 'o ni. 'Bhela- -zayile 'woo- -a 'srĕya- kle 'zi 'ka ni.

³ 'O mɔɔ pĕ 'la □ya, 'bhĕ- 'ke 'wa □maa, 'o mɔɔ 'bhe -la 'wo 'zi 'ka ni 'ezin-; 'kooko- 'o 'pegee 'ka mu kle 'kpaledomaya 'yi. 'Bhĕ- -kɔɔ' 'pegee -kɔɔ' Dĕ, 'bhĕ- -a Gbe Zesu Krisi kle 'kpaledomaya 'yi.

⁴ 'Bhe 'yi, 'o 'bhe -za mu 'e 'sewede 'zi 'ka ni, 'kooko- -kɔɔa' zrukpaaleya 'e -lĕpa'.

'Taawole 'tebhile ba', 'bhĕ- 'ploole- -za 'yɔɔ- klele ma

⁵ 'O -jan 'la □maa Zesu Krisi 'lii, 'bhĕ- 'ke 'woo- 'bhe 'wo zii' 'ka ni, 'bhe -le -ge: -Waanbhaa' -o 'ke 'tebhile 'le, 'bhĕ- -gblo do 'kɔɔ 'laa -o -a -yi.

⁶ 'Ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ -kɔɔ' 'pegee 'yee- -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhĕ- 'ke -kɔɔ' -gblo 'yi za mu kle 'zi, 'bhe bhla 'e ba -kɔɔ' -o 'ke bhlanii- mu 'le, 'bhĕ- -kɔɔ' 'laa -o 'taawo zii' wlan ta.

⁷ 'Duŋ-, 'ke -kɔɔ' 'taawo zii' 'tebhile ba 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o 'ke 'tebhile 'le gɔnĕ- 'la gbĕn-, -kɔɔ' 'kpen -o 'kpaledomaya 'yi -kɔɔ' 'pegee -kɔɔ' 'yɔɔn mu 'e 'le; 'bhĕ- 'bhe klegbeya 'e 'yi, -a Gbe Zesu yien 'e 'bhe -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'kpen go, 'bhĕ- 'bhe -kɔɔ' kle 'wenj.

⁸ 'Ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ -za 'yɔɔ- laa -o -kɔɔ' 'yi, -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'gbu 'yini zii' 'bhĕ- gbĕn- bhe, 'bhĕ- wlan 'laa -o -kɔɔ' 'yi.

⁹ 'Ke -kɔɔ' -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e -dwa -Waanbhaa' -yrĕ □la, 'bhĕ- 'ke -kɔɔ' -o □pia -a ni kpataakpa, -e nu -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e ma -sroma 'yanle-, 'bhe 'pegee -e nu -kɔɔ' kleza 'yɔɔ- mu 'e 'kpen gole -kɔɔ' 'yi, 'bhĕ- -e -kɔɔ' kle 'wenj. -Amasɔyi, -Waanbhaa' -liijan' -o do, 'bhĕ- -a -lĕdɔle -o.

¹⁰ 'Duŋ-, 'ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ -kɔɔ' 'laa -za 'yɔɔ- klele, 'bhe 'yi, -kɔɔ' -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le; 'bhĕ- yaa -jan -'e 'kela □woa -kɔɔ' 'laa dɔle 'bhe □la.

2

-Waanbhaa' a -jan -klosikunza

¹ 'ne mu, 'n 'yoo- jan mu 'l- 'swd 'zi 'ka ni, 'kooko- 'ka 'laa -za 'yoo- kl. 'Dun-, 'ke m 'la zan -za 'yoo- kl, -kooa' m d -o -koo' D -Waanbhaa' -din 'b -le -koo' tagwledan mi 'le, 'b -le 'ke Zesu Krisi 'le, m -ledoole -le 'kele-.

² 'Yelee- 'a 'gbu kl -koo' ma 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo- mu ' -zayi', 'kooko- -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu ' ma -sroma yan. 'Dun- yaa kl 'sraka 'le -koo' mu d -kpl 'kpo a -za 'yoo- mu -sroma 'yan zayi', - kl 'sraka 'le 'drunyan 'yi mu ' 'kpen a -za 'yoo- mu ma -sroma 'yanza- -la -le.

³ 'Ke -koo' -Waanbhaa' a -jan mu ' 'klosikun, -koo' 'a 'yaango- b- ma 'bhii- -koo' 'a d.

⁴ 'Ke m 'la zan 'a  d: «'Mi 'a d», 'B- 'ke 'b zan laa -yaa' -jan mu ' 'klosikun, 'b zan -o 'ke bhlanii- 'le, 'b- wlan laa -o 'b zan ' 'yi.

⁵ 'Dun-, 'ke m 'la zan -yaa' -jan ' 'klosikun, 'b zan 'a zr 'b ma kpataakpa 'bhii- -Waanbhaa' 'soniya ' 'lepale -o 'b zru ' 'yi. -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'b -le -g.

⁶ 'Ke m 'la zan 'a  d -o 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'b zan 'taawogbeya ' kl 'bhii- Zesu 'taawoa g- 'la gb-.

'Eke- ba 'soniya ta 'tonj dr

⁷ 'n 'yienii mu, 'naa -o 'tonj dr 'kpa zii' 'ka ni. 'n 'tonj gwe 'la  'ka ni 'elwale gban -s 'b- 'ke 'ka -dwa 'b -la b 'yee- -jan 'Nrale- 'l- 'wole- zisan' bhla ' zi, 'b -le 'kele-. 'Yee- 'tonj gwe ' 'yele- 'ke 'ka -jan 'la  'ma 'b 'le.

⁸ 'B- 'dun-, ' s -a pele- d ' 'yoo- 'tonj dr -la 'swd 'zi 'ka ni 'ezin-; -wa dr ' ye Zesu 'yi, 'b- -wa ye 'ka mu 'yi 'ezin-. -Amasr, -gblo mu ' -woo 'kan zii', 'b- 'tebhile -zeze 'gbu ' 'b 'bhile- -saan gban.

⁹ 'Ke m 'la zan 'a  d 'b -o 'taawo zii' 'tebhile ' ba, 'b- 'ke -a n- -za 'laa s -a ni, 'b zan ' 'b -o -li -gblo -gb -la -yi.

¹⁰ 'Ke m 'la zan n- -za s -a ni, 'b zan ' 'b -o 'tebhile ' ba. 'B 'yi, -za 'yoo- d 'kpo 'laa -o -a -yi 'ke 'b s kl- 'ke m -b' baa- p 'le -za 'yoo- 'yi.

¹¹ 'Dun-, 'ke m 'la zan n- vensi -a yin 'lii, 'b zan ' 'b -o -gblo 'yi. -Yoo 'taawo zii' -gblo 'yi; 'b- yaa -a geyre d, -amasr -gblo -kpa -a -y ta.

'Drunyan ta p mu -za 'laa 's- 'ka ni

¹² 'n 'n mu, 'n 'yoo- jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu ' ma -sroma -yaan Krisi 'to ' -zayi'.

¹³ -N d mu, 'n 'yoo- jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr Krisi 'la -ya -y ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla ' ma, 'ka 'b d. -Zwan mu 'pegee -gbla mu, 'n 'yoo- jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr 'ka 'senjgwa- 'ke -Setran' 'le.

'n 'n mu, 'n -jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr 'ka -koo' D -Waanbhaa' -dwa.

¹⁴ -N d mu, 'n -jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr m 'la zan -o -a -y ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla ' ma, 'ka 'b zan ' d. -Zwan mu 'pegee -gbla mu, 'n -jan 'l- 'b- 'swd 'zi 'ka ni, -amasr 'ka -o 'eglo 'b- -Waanbhaa' a -jan ' -yoo 'ka 'kpee, 'b- 'ka 'senjgwa- 'ke -Setran' 'le.

15 'Drunyan -za 'laa 'sole- 'ka ni, 'bhεε- -a -yi pε 'kedo- 'kpɔ -za 'laa 'sole- 'ka ni 'ezin-. 'Ke 'drunyan -za sɔ mεε 'la zan ni, -koo' Dε -Waanbhaa' a 'soniya 'ε yaa -o 'bhε zan zru 'ε 'yi.

16 -Amasroyi, -za 'yoo- kle -lro 'la do mεε 'fle 'ε ma oo, mεε -yɾε 'bhɔpε- mu oo, 'bhε 'pegee 'ke mεε 'ε 'gbu magbaandε -a 'kooɾε- -zayi', 'bhε -za mu 'la bhe, 'mu 'kpen -o 'ke 'drunyan 'yi pε mu 'le. -O do 'kpɔ 'laa da -koo' Dε -Waanbhaa' ba, 'duŋ- -o da 'drunyan -la -yi.

17 'Drunyan -o 'ke 'kanpε- 'le, 'bhε 'pegee -a -yi mεε -yɾε 'bhɔpε- mu 'ε 'kpen. 'Duŋ- 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhε zan bo 'bhε 'yɾε ma, 'bhεε- -dan' 'laa kle -yaa' bole -yɾε ma -si 'ε ma.

Krisi 'Sɔonnii

18 'N 'nε mu, 'drunyan 'yan bhla 'ε □bhwa -wa -din! 'Kaa □maa doo Krisi 'Sɔonnii 'ε -yoo zan nule; 'bhεε- 'duŋ-, Krisi 'sɔonnii -bebe mu -nwa gan -zon, 'wa 'yaango- 'bhεε- ma 'bhii- 'drunyan 'yan yi 'ε □bhwa -wa -din.

19 'Woo- Krisi 'sɔonnii mu 'la bhe, -o -daa -koo' 'pleŋ, 'duŋ- waa -yaa -koo' a pε mεε -zeze mu 'gbu 'le. -Amasroyi, 'ke -o 'kpa bi -koo' a pε mεε mu 'le, -o -yaa nu bole -koo' ba. -O golawoa -koo' ba, -wa ye 'bhεε- ma kpataakpa 'bhii- -o do 'kpɔ 'laa -yaa -koo' 'a pε mεε mu 'le.

20 'Bhεε- 'duŋ-, 'ka mu laa -o 'bhii- 'woo- mu gbεen-. 'Ka mu Lii 'Wεŋ 'ε 'sɔowoa- Krisi 'la -yoo 'wεŋ 'bhε 'koo. 'Bhεε- -zayaangoleya -o 'ka 'kpen 'koo.

21 'N 'letre 'lεε- □kpaa 'ka ni, yaa kleε 'ka ni 'bhii- 'ka 'laa wlan 'ε do; 'duŋ- 'ka wlan 'ε do, 'bhεε- 'kaa 'yaango- 'bhii- bhla do 'kpɔ 'laa da wlan 'ε ba.

22 'Bhε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'a □pia doo Zesu 'laa -o 'ke Mεε -Bhee mi -kpɔsɔo Krisi 'le, bhlanii- -kaan 'bhε zan 'ε ta εε? 'Bhε zan -le 'ke bhlanii- 'ε 'le, 'bhεε- 'bhε -le 'ke Krisi -Sɔonnii' 'ε 'le. -Amasroyi, -ya -bangwa -Nε Dε 'ε 'pegee -a Gbe 'ε 'yi.

23 'Wlan 'ε ni, 'ke mεε 'la zan 'ε -bangwa -Nε 'ε 'yi, 'bhε zan 'ε 'bhε 'ε -bangwa -a Dε 'yi 'ezin- 'bhεε- gbεen- bhe. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan -Nε 'ε do, -a Dε -o 'ezin- 'bhε zan 'ε ba.

24 'Bhela- -yile, 'ka -jan 'la □maa 'kee- san -Jan 'Nrale- 'ε 'wole zisan bhla 'ε ma, 'bhε -jan 'ε bo 'ka 'kpee. 'Ka -jan 'la □maa 'kee- san -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- zisan' bhla 'ε ma, 'ke 'bhε □bwa 'ka 'kpee, 'ka mu 'pegee -Nε 'bhεε- -a Dε 'ka 'kpale- bo do ma.

25 'Bhεε- Krisi 'a 'liiwli- -naa -za 'la 'naza- ta -koo' ni 'bhε -le 'ke -Waanbhaa' ba bole -yɾε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhεε- 'le.

26 Mεε 'la zan mu -o 'ka 'niyɾε- -glin 'zi, 'ŋ 'yoo- 'sewede 'zi 'ka ni 'wola- ba zayi'; 'kooko- 'ka 'ka 'yɾεkpa 'ka 'gbu ba 'elrele -o ma.

27 'Ka mu 'gbu, Krisi Lii 'Wεŋ 'ε □naa 'ka ni. -A Lii 'Wεŋ 'ε bole -o 'ka 'yi bhe, 'bhela- -yile 'ka maza laa -o mεε -bhεεke' do ma 'ke 'bhε 'ka daan. Wlan 'gbu 'ε ni, Lii 'Wεŋ 'ε -yoo 'ka daanlawo zii' -za 'kpen 'la 'le bhe 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le, 'bhεε- bhla laa -o 'mu ba. 'Bhela- -yile, -e 'ka daan 'zi -za mu 'la 'le bhe, -kaa -o -klosikun, 'bhεε- 'ka 'pegee Krisi 'kpale- bo do ma.

28 'Bhε 'yi -zon, 'ŋ 'nε mu, 'ka mu 'pegee Krisi 'kpale- bo do ma; 'kooko- 'kee- -pwela -a -yi yi 'la 'le, -e bhɔ -koo' ta 'ke -koo' 'kpale- -o -a -yi. 'Bhεε- -yɾala' laa do -koo' ma -a nu 'yi 'ε 'le, 'ke -koo' 'plengole kle -a ma.

29 'Ke 'kaa 'yaango- 'bhii- Krisi 'lɛdoole -o, -kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'taawoghɛya -lɛdoole -o 'bhε zan -o 'ke -Waanbhaa' -nε 'le.

3

-Waanbhaa' a -ne mu 'taawogbeya

¹ 'N neene- mu, -koo' -za □swa -koo' De -Waanbhaa' ni gone- 'la gbreen-, -ka 'bhe -glin doo! -Koo' -za 'la □swa -a ni bhe, 'bhela- -yile -e -koo' 'siila- -a -ne mu. Wlan -le 'bhe 'le 'bhe- -koo' -o 'bhe- 'gbu 'le. -Ayile 'drunyan 'yi mu 'e waa -koo' do; -amasroyi waa -koo' De -Waanbhaa' dole.

² 'N 'yienii mu, -koo' -o -zon -Waanbhaa' a -ne mu 'le. -Koo' ma nu boole 'bhe- -koo' nu klele 'kela 'bhe 'le, waa 'bhe zronle -li -koo' ni. 'O moo 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke Krii -nwa yi 'la 'le, -koo' nu klele 'bhii- 'yee- 'gbu -o gone- 'la gbreen- 'bhe- gbreen-. -Koo' nu 'pwele- 'kele-, -amasroyi -koo' nu -a yele -a bogbeya 'e 'yi.

³ 'Ke mee 'oo mee 'la zan yrikpale -o Krii ta 'bhe gbreen- bhe, 'bhe zan 'e 'bhe 'bhe 'gbu 'kpee 'e 'flee- 'bhii- 'yee- Krii 'gbu 'kpee 'fleele- -o gone- 'la gbreen-.

⁴ 'Ke mee 'oo mee 'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan -Waanbhaa' a *'Tonj 'e 'yisile. 'Bhe- -za 'yoo- klele 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a 'Tonj 'yisile 'e 'le.

⁵ 'Bhe- 'kaa 'yaango- 'bhii- Zesu Krii -nwa 'tre ta, 'kooko- -e mee mu ma -za 'yoo- mu 'e go. -za 'yoo- do 'kpo 'laa -o 'yee- -yi.

⁶ 'Bhe 'yi, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'pegee 'yee- -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe zan laa -za 'yoo- kle. 'Bhe- 'ke mee 'oo mee 'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan laa Zesu yele -lido', 'bhe- yaa -a dole -lido' 'ezin-.

⁷ 'N 'ne mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke mee 'kedo- 'kpo 'ka 'yini-. 'Ke mee 'la zan -ledoole maza kle, 'bhe zan 'gbu 'ledoole -o 'ezin-, 'bhii- 'yee- Zesu Krii 'gbu 'ledoole -o gone- 'la gbreen-.

⁸ 'Ke mee 'oo mee 'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan -o 'ke -Setran' a pe 'le. -Amasroyi -a 'san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, -Setran' -le -za 'yoo- kle. 'Bhe- -Waanbhaa' Gbe 'e □nwa 'tre ta, 'kooko- -e -Setran' kleza mu 'e 'sie-.

⁹ 'Ke mee 'oo mee 'la zan -o 'ke -Waanbhaa' -ne 'le, 'bhe zan laa bo -za 'yoo- klele ma, -amasroyi -Waanbhaa' zru -o 'bhe zan 'e 'yi. 'Bhe- yaa so -za 'yoo- klele-, -amasroyi -Waanbhaa' a □kla 'bhe 'ne 'le.

¹⁰ -za 'la 'bhe 'a kle 'bhe- -Waanbhaa' -ne mu 'e gole -o -Setran' a pe -ne mu 'e ma 'bhe -le -ge: 'ke mee 'oo mee 'la zan laa -ledooleya maza kle, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ke mee 'la zan neene- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le 'ezin-.

-Koo' -za 'so 'eke- ni

¹¹ 'Ka -jan 'la □maa 'kee san 'ka 'kpaleya 'e zisan' bhla 'e ma 'bhe -le -ge doo: -koo' -za 'so 'eke- ni.

¹² -Koo' 'laa klele 'bhii- Kaen gbreen-. -E -yaa 'ke -Setran' 'ne 'le 'bhela- -yile -ya 'nwagwlen- Abeli □dia. 'Bhe- -e 'bhe □dia -mela ma ee? -E 'bhe □dia, -amasroyi -yaa' pe kleza mu 'e 'yaa- 'eyoole, 'bhe- -a 'nwagwlen- a pe kleza mu 'e 'ledoole -yaa.

¹³ 'N 'neene- mu, 'ke 'ka vensi 'drunyan 'yi mee mu 'e yin 'lii, 'bhe 'laa 'ka 'kpeelenile 'ka ma.

¹⁴ -Koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -gwa ga 'yi, 'bhe- -koo' □nwa wlale bole -yre ma -si dree 'yi, -amasroyi -koo' neene- mu -za so -koo' ni. 'Bhe- 'ke mee 'la zan neene- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan 'e bole -o ga 'yi.

¹⁵ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mee 'tole- mee 'bhe neene- vensi -a yin -lii, 'bhe zan -o 'ke mee de mi 'le. 'Bhe- 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe 'laa -o mee de mi 'kedo- 'kpo 'yi.

¹⁶ Pe 'la 'bhe 'a kle 'bhe- -koo' 'soniya 'e do, 'bhe -le 'ke Zesu Krii 'a 'gbu -si 'e □kla 'ke 'sraka 'le, 'bhe- -e -gaa -koo' ni. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -koo' mu 'ezin-, -koo' -koo' 'gbu -si 'e 'na -koo' neene- mu 'e -zayi'.

17 'Bhɛɛ-ka 'ka 'trɔnbado doo! 'Ke 'drunyan ta pɛ mu -o mɛɛ 'la zan 'koo, 'ke -ya nɛnɛ- 'ɛ □ya 'ke 'bhɛ mazadwa pɛ 'ke ma -a 'koo, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'yrɛn 'laa 'klalɛ- a ma; -ɛ sɔ a pele- 'bhɛ bhla 'ɛ ba 'kaa -Waanbhaa' a 'soniya -o -a zru 'ɛ 'yi ɛɛ?

18 'N 'nɛ mu, -kooa' 'sole- 'ke ni 'ɛ 'bhɛ 'laa bole -koo' 'liijan- 'te ta. 'Ke -koo' -za sɔ 'eke- ni, -koo' 'bhɛ 'yizakɛ kpataakpa.

19 'Bhɛ kɛgbeya 'ɛ 'yi, -koo' 'a 'yaango- doo -koo' -o 'taawo zii' wlan ma zi ta. 'Bhɛ kɛgbeya do 'kpo 'ɛ 'yi 'ezin- -koo' zru ba nu klɛɛ 'edooɛ -Waanbhaa' -yrɛ □la.

20 'Bhɛɛ- 'ke -koo' -o -la zru 'zi -koo' 'gbu ta -koo' zru -yi -za 'yoo- 'ke 'yi, Waanbhaa' gblaana -yiya- -koo' 'gbu zru 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -ɛ -za 'kpɛnsɛɛ do.

21 'N 'yienii mu, 'ke -koo' zru laa -o -la 'zi -koo' 'gbu ta -za 'yoo- 'ke 'yi, -koo' zrubazinale -o -Waanbhaa' -yrɛ □la.

22 'Bhɛɛ- 'ke -koo' pɛ 'oo pɛ 'la 'yrɛwoa- -a ma, -koo' 'bhɛ 'srɔowo- -a 'koo. -Amasroyi, -koo' -yaa' 'tonj mu 'ɛ 'klosikun, 'bhɛɛ- -za 'la sɔ -a zru 'ɛ ni -koo' 'bhɛɛ- klɛ.

23 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'tonj 'lɛɛ- 'bhɛɛ- □naa -koo ni, 'bhɛ -le -gɛ: -ya zi 'bhii- -koo' -koo' 'kpa -a Gbe Zesu Krisi 'tɔ 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -ya zi 'ezin- 'bhii- Krisi 'a □pia -koo' ni doo -koo' -za 'sɔ 'eke- ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -koo' 'bhɛɛ- klɛ.

24 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' 'tonj mu 'ɛ 'klosikun, 'bhɛ zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' bo 'bhɛ zan 'ɛ -yi. -Waanbhaa' Lii 'Wɛj 'la □naa -koo' ni, -koo' 'a 'yaango- 'bhɛɛ- ma 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' bole -o -koo' 'yi.

4

-Waanbhaa' Lii 'Wɛj 'ɛ gole -o -Setran' lii 'ɛ ma

1 'N 'yienii mu, mɛɛ 'la zan mu -a pe 'zi 'kaa *Lii 'Wɛj -o -yi, 'ka 'laa 'ka 'kpɛɛ- -o 'kpɛn 'yi. -Ka -o -yreglin 'pɛ, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'ke lii 'la -yoo -o -yi 'bhɛ da -Waanbhaa' ba. -Amasroyi, bhla ma -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu -bebe □zian gban 'saanige 'drunyan 'ɛ 'yi.

2 'Ka sɔ -a 'yaangole pɛ 'la ma 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wɛj 'ɛ 'bhɛ -le -o -yi, 'bhɛ -le -gɛ: 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'a □pia doo Zesu Krisi -nwa 'drunyan 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- -ɛ □kla 'ke bhaapɛn do 'le kpataakpa, lii 'la -yoo 'bhɛ zan 'ɛ 'yi bhɛ da -Waanbhaa' -la ba.

3 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa Zesu Krisi doɛ 'bhɛ doɛgbeya 'ɛ gbɛɛn- bhɛ, lii 'la -yoo 'bhɛ zan 'ɛ -yi, 'bhɛ 'laa da -Waanbhaa' ba. 'Duɲ- 'bhɛ zan 'ɛ 'yi lii 'ɛ da Krisi 'Sɔonnii 'ɛ 'bhɛɛ- ba. 'Ka 'yela- nuza □maa, 'bhɛɛ- -ɛ -nwa gban 'drunyan 'ɛ 'yi 'saanige.

4 'Ka mu 'n 'nɛ mu, 'ka -o 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'le, 'bhɛɛ- 'ka 'sɛngwa- 'ke bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'le. -Amasroyi, Lii 'Wɛj 'la -yoo 'ka 'yi bhe 'bhɛ -gloo 'yiya- lii 'la -yoo 'drunyan 'yi 'bhɛ ni.

5 'Woo- bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ, -woo 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛ -laa pɛ mɛɛ mu 'le, 'bhɛla- -yile -o -janwo' 'drunyan 'yi mu a -janwo' gbeya gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'drunyan 'yi mu 'ɛ 'mu 'e 'trɔnkpa -o ni.

6 'Bhɛɛ- 'duɲ, 'o mu -o 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'le -le. 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' do, 'bhɛ zan 'ɛ 'trɔnkpa- 'o 'wojan- 'ɛ □la. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ mɛɛ 'le, 'bhɛ zan laa 'e 'trɔnkpa- 'o 'wojan- 'ɛ □la. -Koo' 'a 'yaango- 'bhɛɛ- ma 'bhii- wlan ma Lii 'Wɛj 'ɛ gole -o mɛɛ -yini' lii 'ɛ ma.

-Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le

⁷ 'N 'yienii mu, -koo' -za 'so 'eke- ni; -amasroyi, 'soniya da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhe 'yi, 'ke mee 'la zan neene- mu -za so a ni, -Waanbhaa' 'bhe zan -kla 'ke -a -ne 'le 'bhe- 'bhe zan -Waanbhaa' do.

⁸ 'Ke mee 'la zan neene- mu -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -Waanbhaa' do; -amasroyi, -Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le.

⁹ -Waanbhaa' -yaa' 'soniya 'e -zronna -koo' ni gone- 'lee- 'bhe- gbéen-: -Ya Gbe -ne bhe do 'kpo 'e 'winbwa- 'drunyan 'yi, 'kooko- -koo' bo 'koo- -yre ma 'bhe 'sroyi.

¹⁰ 'Bhe- -Waanbhaa' a 'soniya 'e yaa klele 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' -za -swa -koo' mu -la ni 'pe. 'Dun- -koo' mu -la -za -swa 'yee- ni, 'bhe- -ya Gbe 'e 'winbwa-, 'bhe- 'bhe □kla -koo' mu ma 'sraka 'le. 'Bhela- -zayile -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu 'e ma -sroma -yaan.

¹¹ 'N 'yienii mu, 'ke -koo' mu -za -swa -Waanbhaa' ni 'egbenele 'bhe gbéen- bhe, -koo' mu -za 'so 'eke- ni 'bhe klegbeya 'e do 'kpo 'e 'yi 'ezin-.

¹² Mee 'kedo- 'kpo 'laa -Waanbhaa' ye- lido; 'dun- 'ke -koo' -za so 'eke- ni, -Waanbhaa' bo -koo' 'yi, 'bhe- -yaa' 'soniya 'la -yoo -koo' 'yi, 'bhe 'lepa-.

¹³ -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhe- 'yee- -o -koo' mu 'yi, 'bhe -le -ge: -Ya Lii 'Wej 'e □naa -koo' ni.

¹⁴ -Koo' De -Waanbhaa' 'e -ya Gbe 'e 'winbwa- 'drunyan 'yi, 'kooko- -e kle bhaaplen mu -Bhee Mi 'le. 'O moo 'gbu 'bhe □ya 'bhe- 'wa 'srya- kle 'zi.

¹⁵ 'Ke mee 'oo mee 'la zan 'a □pia doo Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le, -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'e 'yi, 'bhe- 'bhe zan bo -Waanbhaa' -yi.

¹⁶ 'Bhe- -koo' 'solawo -Waanbhaa' ni 'o moo 'gbu 'bhe 'yaango-, 'bhe- 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi. -Waanbhaa' a pe -le 'soniya 'le; 'ke 'soniya -o mee 'la zan zru ba, 'bhe zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bhe- -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'e 'yi.

¹⁷ -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'e 'lepale -o -koo' zru ba 'bhe -le -ge: 'kitikan yi 'e 'le, -koo' zru ba nu klele 'edoole, -amasroyi -koo' 'taawogbeya 'e 'drunyan 'yi -ge 'bhe 'pwele- -o 'ke Zesu Krisi a pe 'taawogbeya 'e 'le.

¹⁸ 'Kee- neene- mu -za so 'e ni 'yaa -gbiaan. 'Ke 'soniya -zeze 'gbu -o yre 'la □noo -gbiaan 'laa kle 'bhe yre 'e □noo. Mee gbiaan -za 'yoo- 'krowoza 'e 'bhe- -lee. -Ayile 'ke -gbiaan -o mee 'la zan zru ba, 'soniya -zeze 'gbu 'laa -o 'bhe zan 'e zru ba.

¹⁹ 'Ke -yoo 'o moo a pe 'le, 'o moo 'gbu -za -swa -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe, 'bhela- -yile 'o neene- mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' -za so 'o ni.

²⁰ 'Ke mee 'la zan 'a □pia doo: «-Waanbhaa' -za so 'n ni». 'Bhe- 'ke -a neene- 'e 'bhe vensi -a yin 'lii, 'bhe zan -o 'ke bhlanii- 'le. -Amasroyi wlan 'gbu 'e ni, 'yee neene- 'la ye, 'ke 'bhe -za 'laa so 'e ni; -Waanbhaa' 'la 'yaa 'bhe ye, 'ya zron -mela ma 'bhii- 'bhe -za so 'e ni ee?

²¹ 'Bhe- Zesu Krisi 'tonj 'lee- 'bhe- □twa -koo' ni doo: 'ke mee 'la zan 'a □pia doo -Waanbhaa' -za so -a ni, 'bhe zan neene- -za 'so 'bhe 'gbu ni 'ezin-.

5

-Koo' 'sejgwa- 'drunyan 'le -kooa' 'kpaleya -la ma

¹ 'Ke mee 'oo mee 'la zan 'e □kpa- -a -yi 'bhii- *Zesu -o 'ke *Krisi 'le, -Waanbhaa' 'bhe zan kle 'ke -a -ne 'le. 'Bhe- 'ke -ne mu 'e de 'e -za so mee 'la zan ni, 'woo- -ne mu 'e -za so 'bhe zan 'e ni 'ezin-.

² -Koo' 'a 'yaango- pe 'la ma 'bhii- -Waanbhaa' -ne mu 'e -za so -koo' ni, 'bhe -le -ge: -Waanbhaa' -za so -koo' ni, 'bhe- -koo' -yaa' 'tonj mu 'e 'yizakde.

³ Wlan 'e ni, 'ke -Waanbhaa' -za so mee 'la zan ni, 'bhe zan -yaa' 'tonj mu 'e 'klosikun; 'bhe- -yaa' 'tonj mu 'e waa -o -koo' ta 'bhii- -kwe kpinle do gbéen-.

⁴ -Amasroyi, -Waanbhaa' -ne 'tole- -Waanbhaa' -ne so 'senggole 'drunyan 'le. -Kooa' 'kpaleya 'ε Zesu 'yi 'bhela- 'sengwa- 'ke 'drunyan 'le.

⁵ 'Bhe 'yi, -dela 'sej so wole- 'drunyan 'le, 'ke yaa 'e go mee 'la zan 'ε □kpa-a -yi 'bhii- Zesu -o 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le 'bhe ba.

-Waanbhaa' Zesu Krisi 'sreya- □kla

⁶ 'Yee- Zesu Krisi -le -nwa 'drunyan 'ε 'yi, 'ke -yi 'pegee yien 'le. Yaa nule -yi do -kplen 'le, 'duj- -e □nwa 'ezin- 'ke yien 'le. 'Bhe ya 'ε 'yi, Lii 'Wen 'ε 'bhe -le 'bhe -za mu 'ε 'sreya- kle, -amasroyi 'yee- Lii 'Wen 'ε -yoo wlan 'le.
*

⁷ Wlan 'ε ni, Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe 'la 'le bhe 'bhe -za 'ε 'sre -o yaga.

⁸ 'Mu 'sre yaga 'ε 'mu -le Lii 'Wen 'ε, 'bhe 'pegee -yi, 'bheε- -a yien. 'Woo- 'sre yaga 'la bhe -o 'kpale- -o do.

⁹ 'O do bhaaplen mu a 'sreya- klele -la; 'duj- -Waanbhaa' a pe 'sreya- klele 'ε 'bhe mahaabhō bhaaplen mu a 'sreya- klele 'ε ta. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a Gbe 'ε 'sreya- -kla.

¹⁰ Wlan 'ε ni, 'ke mee 'la zan 'ε □kpa-a -Waanbhaa' Gbe 'ε 'yi, -Waanbhaa' -jan 'la 'woa- -a Gbe 'ε ba zayi' bhe, 'bhe -jan 'ε -yoo 'bhe zan 'ε 'gbu 'yi. 'Duj- 'ke mee 'la zan laa 'ε 'kpale- -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le. -Amasroyi, -Waanbhaa' -jan 'la 'woa -a Gbe 'ε ba zayi', yaa 'kpale- 'bhe 'yi.

¹¹ 'Bhe 'sreya- klele 'ε 'bhe -le -ge: 'yee -Waanbhaa' bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe□naa -koo' ni, 'bheε- 'bhe -o -a Gbe 'ε 'yi.

¹² 'Ke mee 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε -woo 'kpaledomaya 'yi, bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma -o 'bhe zan 'koo. 'Duj- 'ke mee 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε waa -o 'kpaledomaya 'yi, 'yee- -si 'ε yaa -o 'bhe zan 'ε 'koo.

-Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma

¹³ 'N 'letre 'leε- □kpa 'ka ni, 'koko- 'ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' Gbe 'ε 'to 'yi, 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'ka 'koo.

¹⁴ 'Bheε- 'o 'kpale- -o -a -yi 'o zru 'ε 'kpen 'le doo 'ke 'o pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma 'ke 'bhe 'leβengole -o -a zru maza 'le, -ya 'tronkpa 'o ni, 'bheε- -e 'waa 'seri 'ε 'lekun-.

¹⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke 'o pe 'la 'yrewoa- -a ma, -ya 'tronkpa 'o ni; 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'o pe 'la 'yrewoa- -a ma, -e 'bhe □naa gban 'o ni.

¹⁶ -Za 'yoo- 'la 'bhe 'laa -o 'ke mee nipe 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'bhe mee plengo -Waanbhaa' ma yikpensee ta, 'ke 'yee- neεne- do -ya 'ke -yoo 'bhe -za 'yoo- 'ε kle 'zi, 'e 'seriwo -Waanbhaa' ni -yaa' -za ma. 'Bheε- -Waanbhaa' nu -si 'nale- mee 'la zan mu laa -za 'yoo- 'la kle mee nipe 'le 'mu ni. 'Duj- -za 'yoo- -gloon do -o ye, 'bhe -le 'ke mee nipe 'le, 'bheε- 'bhe mee plengo -Waanbhaa' ma. 'Naa -o -a pe 'zi 'ka ni doo 'ka 'ka 'seriwo 'ka neεne- -yaa' -za ma 'bhe -zayi'.

¹⁷ 'Ledookleya maza 'kpen -o 'ke -za 'yoo- 'le. 'Duj- -za 'yoo- 'ke mu laa -o mee nipe 'le, 'ke 'mu mee plengo -Waanbhaa' ma yikpensee ta.

¹⁸ 'O moo 'a 'yaango- 'bhii- 'ke -Waanbhaa' mee 'oo mee 'la zan -kla 'ke -a -ne 'le, 'bhe zan laa -za 'yoo- kle. -Waanbhaa' Gbe 'ε -ya -yrekpa' 'bhe zan 'ε ba; 'bheε- -Setran' 'gbu 'laa so -za 'kedo- 'kpō klele- 'bhe zan 'ε ni.

* 5:6 5.6 'Yee- jangaan' 'leε- 'yi -o 'ebebele. Mee 'ke mu pe doo -yi 'pegee yien 'mu -o -we 'zi 'ke Zesu gaza 'ε 'bheε- 'le. -A ye Zaan 19.34. 'Bheε- mee -le -bheεke' do pe 'ezin- doo 'yee- jangaan' 'leε- -yoo -we 'zi 'ke Zesu 'wiinfeza 'pegee -Waanbhaa' a pebble 'ε 'mu -la -le.

¹⁹ 'O mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- 'woo 'ke -Waanbhaa' a pɛ mɛɛ mu 'le, 'bhɛɛ-Setran' a fangan- 'kpaale- -o 'drunyan 'ɛ 'kpɛn 'wiinj-.

²⁰ 'Bhɛɛ- 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ □nwa, 'bhɛɛ- -e yikan' □naa -kɔɔ' ni, 'kooko- -kɔɔ' 'yee- wlan ma -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ɛ dɔ. 'Bhɛ 'yi, -kɔɔ' 'pegee 'yee- wlan ma -Waanbhaa' -kɔɔ' -o 'kpaledomaya 'yi -a Gbe Zesu Krisi 'sroyi. 'Bhɛɛ- -a Gbe 'ɛ 'bhɛ -le 'ke 'yee- wlan ma -Waanbhaa' 'gbu 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ -le bole -yɛ ma -si 'la -dan 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'le.

²¹ 'Ŋ 'nɛ mu, -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elɛɛle, 'bhɛɛ- 'ka 'ka 'plɛŋgo bhaaplɛŋ mu a bhla ma -waanbhaa' mu 'ɛ ma.

ZAAN 'LĒTRĒ PLE MI 'LA YŌNDIA- Zaan a 'lĕtrĕ 'ĕ plĕ mi 'ĕ ngblo

Zesu a winbowo mi Zaan, -e -yaa Efēzi -wa 'ĕ ta Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ĕ 'lĕe mi 'le. -E 'lĕtrĕ 'lĕe- ōdia Zesu 'yi mu -lĕ 'bhĕeke do' ni 'ezin-. Zaan -o 'bhĕ ōnō Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ĕ 'kpa zii' le do ma, 'bhĕla- -zayile, -e Efēzi -Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ĕ 'siila- «'N Nĕĕ». 'Yee- 'pegee Zesu 'yi mu -lĕdo' 'la kla 'eke-ba, -e 'mu 'siila- dōo «-A do 'ĕ nĕnĕ- lĕ». Zaan pe 'bhĕ Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ĕ ni dōo -o -za 'sō 'eke- ni, 'bhĕe- -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla ma mĕĕ daan mu 'ĕ 'lĕe. -Ya ōpia 'woo- Zesu 'yi mu 'ĕ ni dōo 'ke 'bhĕ bhla ma mĕĕ daan mu 'ĕ ōnwa -o ba, waa 'mu 'cieya- klele -titi.

Zaan a 'pubōwli

¹ 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -lĕdo' 'ĕ -o -lĕe mi -la -le, 'bhĕe- 'mi -le 'lĕtrĕ 'lĕe- 'kpa zii' 'bhi 'ŋ nĕnĕ- le 'la -Waanbhaa' 'e makwan-, 'bhi 'pegee 'e 'nĕ mu 'ĕ ni. 'Ka -za sō 'ŋ ni wlan 'gbu 'ĕ ni. 'Ka -za 'laa sō 'mi do -kplĕn 'kpō ni, 'duŋ- 'ka -za sō 'ezin- mĕĕ 'la zaan mu 'kpen Kriſi a wlan 'ĕ dō 'mu -la ni.

² 'Ka -za sō 'o ni, -amasroyi Kriſi a wlan 'ĕ bole 'e bole -o -kōo' 'yi, 'bhĕe- -e nu bole -kōo' 'yi yikpenſee ta 'ke -danŋ' 'laa kle -a ma.

³ Bhaa -kōo Dĕ -Waanbhaa' 'pegee -a *Gbe Zesu Kriſi -waa' -lileya 'pegee waa mĕĕ -yrenklale, 'bhĕe- -waa' yilabla mu 'ĕ na -kōo' ni, 'kooko- -kōo' bo wlan 'pegee 'sōniya 'yi.

'Taawole wlan ma 'pegee 'sōniya 'yi

⁴ 'Mi 'e 'nĕ mu 'ĕ 'ke mu yelewao 'ke -woo 'taawo zii' wlan ma zi 'ĕ ta, 'bhii- -kōo Dĕ -Waanbhaa' 'a ōpia -kōo' ni -kōo' 'a kle gōnĕ- 'la gbĕen- bhĕ, 'bhĕ 'ŋ zrukpalaa 'egbĕnĕle.

⁵ 'Bhĕe- 'ŋ nĕnĕ- le, 'ŋ 'yoo zan 'kela 'wole- 'e ni -zōn bhĕ, 'Toŋ drĕĕ 'laa 'ke 'bhĕ le. 'O 'yee- 'Toŋ ōlwa 'la 'srōōwoa- 'kee- 'san 'drunyan zisan' bhla 'ĕ ma, 'ŋ 'yoo 'bhĕe- 'sĕwĕ 'kpa zii' 'e ni 'ezin- dōo: -kōo -za 'sō 'eke- ni.

⁶ 'Bhĕe- 'sōniya 'ĕ 'bhĕ 'yi -le dōo 'ke -kōo' 'taawo- -Waanbhaa' 'a 'toŋ mu 'ĕ ta. -Ka 'taawo 'bhĕ 'Toŋ 'ĕ 'bhĕe- ta 'bhii- 'kaa ōmaa -Jan 'Nrāle- 'ĕ 'wole 'ĕ zisan' bhla zi gōnĕ- 'la gbĕen-.

-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba bhla ma mĕĕ daan mu 'ĕ ma

⁷ Mĕĕ -yini' mu -bebe zenle -o 'drunyan 'ĕ 'yi; 'bhĕe- waa dō Zesu Kriſi klele 'ĕ bhaaplen -kposōo do 'le 'bhĕ ōla. -O mĕĕ -yini' mi 'ĕ 'pegee Kriſi 'Sōnnii' 'ĕ dō 'bhĕe ma.

⁸ 'Bhĕla- -zayile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele; 'kooko- -kōo' ye 'ĕ ma -trōn 'ĕ yaa ni 'ka 'kōo, 'bhĕe- -duŋ-, 'kooko- 'ke 'ka 'yee- ye 'ĕ ma -trōn 'lesole 'ĕ -srōōwo'.

⁹ 'Ke mĕĕ 'oo mĕĕ 'la zan laa bole Kriſi mĕĕ -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhĕe- 'kee- yaa pe -jan ōkpa 'mu ba; 'bhĕ zan 'pegee -Waanbhaa' laa -o 'kpaledomaya 'yi ma. 'Duŋ- 'ke mĕĕ 'oo mĕĕ 'la zan ōbwa Kriſi mĕĕ -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhĕ zan 'pegee -kōo' Dĕ -Waanbhaa', 'bhĕe- -a Gbe -o 'kpaledomaya 'yi.

¹⁰ 'Ke mĕĕ 'oo mĕĕ 'la zan -nwa 'ka ba, 'bhĕe- 'kee- 'ka -daanna -jan 'bhĕeke mu 'le 'ke 'mu gole -o Kriſi a pe -jan mu 'ĕ ma, 'ka 'laa dōle -a -la 'ke 'bhĕ zan 'ĕ -ya zen 'ka ba; 'bhĕe- 'ka 'laa 'bhĕ zan 'ĕ 'pubōle.

¹¹ -Amasroyi, 'ke mĕĕ 'la zan -dwa -a -la 'kee- 'bhĕ zan 'ĕ 'pubō, -e kle 'bhii- 'bhĕ zan -o dō 'zi 'yee- mĕĕ 'ĕ zita -a kleza -yōo' mu 'ĕ 'yi.

-Dajma' 'pubo-

¹² -Jan -bebe -o -li 'η zi, 'duη- 'naa -o -a 'kpen klele- 'ke 'sewedele drōη 'le. 'N 'yri -o ta 'bhii- 'η nu gele 'pwele- 'ka ta, 'bheε- -koo' -koo' zi janwo 'eke- ni kpataakpa. 'Ke 'bhe [k]la, 'bheε- -kooa' yilabla 'ε 'lepa.

¹³ 'Bhe 'yi 'tε, 'e neεε- le 'la 'ke -Waanbhaa' 'a makwan-, -a -ne mu 'ε -woo 'e 'pubwa-.

ZAAN 'LETRE YAGA MI 'LA YƆNDIA- Zaan a 'letre yaga mi 'e ngblo

Zesu a winbowo mi Zaan -le 'letre 'lɛɛ- ɔdia, 'bhɛɛ- -ya ɔkpaa Gayusi ni. Gayusi -o Zesu 'yi mi do -la -le. 'Waa -za 'bhɛɛke do 'kpo do -a ba za 'yi, 'ke yaa 'e go -e ge Zesu 'yi mu -ledo' 'la ba 'mu ba.

'Dun- 'letre 'lɛɛ- 'yi, 'wa ɔya 'bhii- Zaan mɛɛ 'la zan mu winbwa- -a ba, -e 'mu ɔkwan 'elrele. Wlan 'e ni, Zaan 'yaa- mɛɛ mu winbo 'yee- Gayusi 'pegee yaa Zesu 'yi mu -ledo' 'e ba -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'e 'wo zayi'. 'Dun- -o -yaa mɛɛ do sii Diotrefi. -E -yaa 'bhe -wa 'e ta Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'lɛɛ mu 'e do 'le. Zaan mɛɛ 'la zan mu winbwa- a noo-, 'yee- Diotrefi 'laa 'mu 'cieya- 'sile-, 'bhɛɛ- 'yee- Zaan 'la 'yaa- -o -lɛɛ 'mi 'le, -e 'bhe 'to 'yoo- ɔpia. Zaan 'letre 'lɛɛ- ɔkpaa Gayusi ni 'bhe 'pubo- zayi' 'bhe kleza -lrele' mu 'e ma, 'bhɛɛ- -ya ɔpia 'bhe ni doo 'bhe 'laa Diotrefi kleza yeke- mu 'e klele.

'Ezin-, -ya ɔpia Gayusi ni doo mɛɛ 'la zan -yaa ge 'zi 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'le -a ta ye, -e 'bhe zan 'e 'cieya- 'si 'elrele. -O -yaa 'bhe mɛɛ 'e sii Demetriusi. 'Bhe 'yaa- yewo 'zi 'ezin- Meezan ni.

'Letre 'lɛɛ- 'yoo' daan -za 'la 'le, 'bhe -le doo mɛɛ 'la zan mu 'kpen yewo - Waanbhaa' ni, -koo' 'mu 'kun 'soniya 'le.

Zaan a 'pubowli

1 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'e -o -lɛɛ mi -la -le. 'Mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi 'η 'yienii Gayusi ni, 'bhi -la -za so 'η ni 'egbenele.

2 'N 'yienii gbalaan, 'mi 'η 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'yaa- -za ma doo -ya kle 'bhɛɛ- 'yaa- -za mu 'e 'kpen do zima; 'bhɛɛ- 'e 'klenyawole kle 'e 'fle 'yi, 'bhii- 'e lii 'e 'klenyawole -o gone- 'la gbɛɛn-.

Gayusi blooza -Waanbhaa' ma

3 'O nɛɛɛ- mu 'la -daa 'e ba ye, 'bhɛɛ- 'ke -o -nwa -ge, -woo 'e ta jan 'la ɔwoa 'η ni, 'bhe 'η zrukpalaa 'egbenele. -Wa -pia 'η 'ni doo 'e bloole -o wlan 'e ma, 'bhɛɛ- 'e 'taawo zii' wlan a pe zi 'e ta 'elrele.

4 'Ke 'an ɔmaa doo 'η 'nɛ mu 'e -woo 'taawo zii' wlan a pe zi 'e ta, 'η zrukpaaza -bhɛɛke' gbalaan 'laa -o 'bhe -za 'e blaan.

Nɛɛnya Zesu 'yi

5 'N 'yienii, 'yoo- -za 'la kle 'zi -koo' nɛɛɛ- mu 'e ni, 'ali- -woo 'ke 'cie mu 'la 'le bhe, 'ke 'yee zru bo do 'bhe -za 'e klele ni, -za 'lrele- -le 'bhe 'le.

6 -O 'yaa- mɛɛ -za klegbeya 'e ɔwoa Zesu 'yi mu -ledo' 'e yre ma. 'E 'zoole-, -o ge 'zi -waa' 'taa 'la ta bhe, 'kee gbɛ -swa pe yeke- 'la ma, bho -o ba bhogbeya 'la 'ke 'bhe so -Waanbhaa' ni 'bhɛɛ- 'le.

7 Wlan 'e ni, -woo 'taa ta Krisi a ye 'e 'bhɛɛ- 'kaama, 'bhɛɛ- waa dole -a -la 'ke mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'bho -o ba.

8 -Koo' mu Zesu 'yi mu 'e, -koo' do -a -la 'ke -koo' bho 'bhe mɛɛ -gloɔn mu 'e ba. 'Ke -koo' 'bhe ɔkla, -e kle 'bhii- -koo' 'pegee 'woo- mu -o 'e gbɛkla' zii' 'eke- ta, 'ke -koo' wlan ma zi 'e zron mɛɛ mu ni.

Diotrefi 'pegee Demetriusi mu ma jan

9 'N 'letre 'fientronne do ɔkpaa Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni. 'Dun- -e so Diotrefi 'la ni 'ke -ya 'gbu kle -o ta -kunlii 'le, yaa dole 'waa- pe -jan 'e ɔla.

10 'Bhela -zayile, 'ke 'η -ja 'ka ba yi 'la 'le, -e -za 'yoo- mu 'la 'kpen kle, 'η nu 'bhe 'kpen 'pele- 'ka 'yre ma: -e bhla mu 'la 'kpa 'o ma; 'bhɛɛ- yaa do -a

-la 'ke -koo' nɛɛɛɛ- mu 'ɛ -woo zen -a ba. 'Bhɛɛ- 'ke -koo' nɛɛɛɛ- mu 'la 'mu -a zi 'bhii- 'mu -koo' nɛɛɛɛ- mu 'ɛ 'ciɛya- klɛ 'mu ba, yaa do 'bhɛ □la 'ezin-; 'bhɛɛ- droon' -e 'mu gbin -waa' klankeba yɛɛ 'ɛ □noo.

¹¹ 'Bhi 'ŋ 'yienii Gayusi, 'yaa -za 'yoo- klɛ mi 'ɛ blaɛn goonle -za 'yoo- kɛlelele, 'duŋ- -za 'lrele- klɛ mi -la blaɛn -goon. 'Ke mɛɛ 'la zan -za 'lrele- klɛ, 'bhɛ zan -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan -za 'yoo- klɛ, 'bhɛ zan 'a zron 'a klɛza mu 'ɛ ma 'bhii- yaa -Waanbhaa' do.

¹² Mɔkpen' -o Demetriusi 'to wlan 'pe 'zi. -Yoo 'taawo zii' wlan ma zi 'la ta, 'bhɛ 'gbu -le klɛ 'zi -a 'to wlan pe pɛ 'ɛ 'le. 'O mɔo 'gbu 'ezin-, 'woo- -a 'sɛya- klɛ 'zi; 'bhɛɛ- 'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'woo- 'kɛla 'wo zii' wlan -le 'bhɛ 'le.

-Dajma' pubo-

¹³ -Jan -bebe -o 'ŋ 'zi -li 'ke 'ŋ 'bhɛ wo 'e ni, 'duŋ- 'naa 'bhɛ 'kpen kɛle- 'ke 'lɛtrɛ dele 'le.

¹⁴ 'N 'yri -o -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa, 'bhɛɛ- 'mi 'pegee 'bhi nu 'eke- yeɛ, 'bhɛɛ- 'woo 'eke- zi janwo 'eke- ni kpataakpa.

¹⁵ Bhaa 'e bo 'edoole! 'E 'bhɛgwɛn- mu 'la -woo -gɛ, 'mu 'e 'pubwa-

'Bhi 'duŋ-, 'o 'bhɛgwɛn- mu 'ɛ 'kpen 'pubo- 'o ni do do.

ZUDI 'LETRE 'LA □KPAZ ZESU 'YI MU 'E NI Zudi a 'letre 'e ngblo

Zudi 'pegee Zaki -yaa -kooa' Meezan Zesu Kriisi 'nwagwlen- mu 'le (Matie 13.55; Maki 6.3). -E 'letre 'lee- □kpaaz Zesu 'yi mu -ledo' 'la ni 'waa 'bhe do. 'Dunj- 'wa 'yaango- 'bhii- -ya □kpaaz -kooa' Meezan Zesu a winbowa mu 'e -o Zesu -za 'e zibwa- mee mu 'la 'plen- 'mu -la ni. -E -jan yeke- 'la □woa 'letre 'lee- 'yi 'bhe 'pwele- -o 'ke Pieri -jan yeke- 'la □woa 'bhe a 'letre ple mi 'e 'yi 'bhe- 'le (2 Pieri 2). -A -yi jan 'e 'bhe -le doo bhla ma mee daan mu 'ke mu -yaa ge Zesu 'yi mu 'e 'plen- -o 'sie zayi' -waa' bhla ma mee daangbeya mu 'e 'le. 'Bhe mee mu 'e 'taawogbeya 'e ma, 'bhe- Zudi 'letre 'lee- □dia 'woo- Zesu 'yi mu -le mu 'e ni 'kaa -o do 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhe- -o 'bhe 'kpaleya 'e ta gwledan.

¹ 'Mi 'la 'mi -o Zesu Kriisi a yewone 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'n 'yoo- Zaki neene- 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lee- de 'zi. -Koo' De -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la -za so a ni, 'bhe- -ya -yrekpa' 'ka mu 'la ba Zesu Kriisi 'sroyi, 'mi -le 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka mu ni.

² Bhaa 'ka 'yrenkla- -Waanbhaa' ma 'egbenele, 'bhe- bhaa -yaa' yilabla 'pegee -yaa' 'soniya 'e 'pa 'ka ta 'ebebele.

Bhla ma mee daan mu

³ 'N 'yienii mu, -a -lro -gbene 'gbu 'yaa- 'n ma doo 'n 'letre 'kpa 'ka ni 'mi 'pegee 'ka mu a pe gole -za 'yi 'e ba zayi'. 'Mi 'a □ya 'bhii- 'yee- 'letre 'lee- dele 'e □wlaa 'n 'zi 'ke 'an kpa ni, 'kooko- 'n zruwla 'ka 'kpee, 'bhe- -Waanbhaa' 'kpaleya 'la □naa mee 'la zan mu 'kpen -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu ni, 'mu 'bhe tagwledan. -E 'bhe 'kpaleya 'e □naa 'mu ni -layan' do 'kpo.

⁴ Wlan 'e ni, mee 'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -lee, 'mu 'ke mu -wlaa 'ka 'plen- gaanyi'. Waa mee daangbeya 'e ma, -Waanbhaa' -ligbeya 'e mee ma -o 'bhe maniina 'zi. 'Bhe- -kooa' -Kunjii do 'kpo 'e 'pegee -kooa' Meezan do 'kpo 'la 'bhe -o 'ke Zesu Kriisi 'le bhe, -woo -bang'o' zii' 'bhe 'yi. 'Bhe klegbeya 'e gbeen- bhe, 'kiti 'la nu -o 'kunle-, 'bhe -za 'e yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'elwale gban -so.

⁵ 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'n -za 'lee- do 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka 'bhe -za 'e 'kpen do, 'yele- -ge doo: Meezan -Waanbhaa' Izraeli mu 'e -gwa luya 'yi Ezipu 'kleen 'e 'yi -gloon do 'kpo, 'dunj- boolazi, mee 'la zan mu laa -o 'kpale- -a -yi, 'mu 'kpen □kla 'ke gape 'le.

⁶ 'Bhe- -za 'lee- 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee 'ezin-, 'bhe -le doo: -glooya' 'la 'yaa- mleke' 'ke mu 'koo, 'bhe 'laa -o -yibhole, 'dunj- -o -gwa -o 'gbu yaayre 'e □noo. -Ayile -Waanbhaa' -o -yrela 'ke piibhe kpee- mu 'le yikpensee ta. 'Bhe- -yoo □bwa -kaso 'yi -gblo -gbene 'e 'yi, 'bhe- -o nu bole 'bhe 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'kitikan yi -gbene 'e ma.

⁷ 'Bhe- -za 'la □kla Sodomu 'pegee Gomoo, 'bhe- -o kpe ma -wa mu 'e ni, 'bhe -za 'e do 'ka 'kpee. 'Bhe -wa mu 'e ta mu 'e □kla -kala' 'le -Waanbhaa' ma 'bhii- 'woo- mleke' mu 'e gbeen-: -o bole -yaa -yanbhoooya dele ma, 'bhe- -waa 'gwlaan- mu 'yaa- yilaa' 'eke- 'le. -O □bwa 'bhe- -klele ma 'ke -Waanbhaa' a 'te 'la yaa lii -titi 'bhe baale' -o ta 'bhii- -o 'krowope 'le. -O 'krowole 'e □kla -koo' mu 'kpeelekan -toomasie 'le.

⁸ 'Bhe- mee -yoo- mu 'la □wlaa 'ka 'plen- bhe, Sodomu 'pegee Gomoo ta mu 'e -o -za 'yoo- mu 'la □kla, 'woo- mee -yoo- mu 'e -o 'bhe- -yansi ma -za -yoo' mu kle 'zi 'ezin-. -Waa' bhla ma 'kpeejan- mu 'e 'mu 'a kle 'bhe- -woo

'gbu 'fle 'e 'trindɔ-. 'Bhɛɛ- -o Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'e mavɛɛ, 'bhɛ 'pegee -o -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'tɔbhɔle mu 'e -zwanwo'.

⁹ 'Dun- 'ali- Miseli 'la 'bhɛ -o 'ke -mlɛkɛ' mu a -kunlii gbilaan -gbɛɛ 'e 'le, 'bhɛ 'laa 'bhɛ 'yansi za klɛɛ. -O 'pegee -Setran' 'yaa- zaabo 'zi 'waati 'la ba Moizi gbaa 'e ta, yaa dole -a -la 'kee- -Setran' -zwanwo'. -Ya ꞑpia 'bhɛ ni drɔɔn' dɔɔ: «*Bhaa Mɛɛzan 'e 'krowo!*»

¹⁰ 'Dun- 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'e waa pɛ 'la dɔ, -o 'bhɛɛ- -zwanwo'. -Woo 'bhii- wi gbɛɛn-, -o 'yikanle laa -o, 'bhɛɛ- -za 'la dɔ -o ngblo 'yi, -o 'bhɛ -la klɛ 'te. 'Bhɛ klegbɛya 'e gbɛɛn- bhɛ, 'bhɛ klɛ -o 'gbu 'nipe- 'le.

¹¹ 'Ka ta -yɛn! -O Kaen a pɛ 'taawogbɛya -yɔɔ' 'e 'bhɛɛ- ꞑsia. -Goli' 'flɛn 'e ma, -woo 'gbu 'yinia ꞑ 'bhii- Balaamu gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o nu gale 'bhii- Kore gbɛɛn-, -amasɔyi -woo -wlɛn 'zi -Waanbhaa' ma 'bhii- Kore 'wlɛnna- *Moizi ma gɔɛɛ- 'la gbɛɛn-.*

¹² 'Ke 'ka -o 'kaa- Zesu 'yi nɛɛɛya pɛ 'e 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ-, -o klegbɛya -yɔɔ' mu 'e klɛ 'kaa- pɛbhle 'e 'siɛpɛ- 'le. -Woo -taakpa' pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- zi 'kee- kan -a -dan' ta. -O bo 'o 'gbu do -kplɛn -la -nrayiza klɛle ma -waa' pɛbhle bhla 'e zi, 'bhɛɛ- -yrala' laa dɔ -o ma. -Woo 'bhii- la 'la 'kee- -tilaa', 'bhɛɛ- yaa ban, 'dun- -a 'kpen kan 'ke -ploɔ 'le. 'Bhɛɛ- -woo 'ezin- 'bhii- -yri diiɲ mu 'la waa -o bhaa klɛ -yri mu bhaa klɛ bhla zi, 'bhɛɛ- -woo 'bhii- -o -yri diiɲ mu 'la 'yrola-, -o -gaa, 'bhɛɛ- -o ꞑkla -o -kpaɛ 'le 'fɛɲfɛɲ.

¹³ -O -waa' -yralado maza mu 'e zen yɛkɛpɛn- ꞑnɔɔ 'bhii- wɛyi- 'pɔɔ mu 'la 'ke -woo -yiwlɛaa, 'bhɛɛ- -o wian gɔɛɛ- 'la gbɛɛn- wɛyi- bhɔɲ 'e ta. -Woo 'bhii- mlɛklɛn- mu 'la -woo 'kaan zii' 'bhɛɛ- waa -o gɛyɛ dɔ. -Waanbhaa' yɛ do -twa -o -lɛɛ -gblo -gbɛɛ do 'yi, 'bhɛɛ- -o nu bolɛ 'bhɛɛ- ꞑnɔɔ 'tanjii.

¹⁴ 'Bhɛɛ- Enɔki, -kɔɔ' -gbɔɔ 'srwaplɛ- mi 'e 'kee- san Adamu ma, 'bhɛ -Waanbhaa' -lɛla janwoa- 'elwale gban -sɔ 'wola- ba zayi' dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, Mɛɛzan 'pegee -yaa' -mlɛkɛ' 'wɛɲ 'saa 'ɛ, -woo zan nule,

¹⁵ 'trɛ ta mɛɛ mu 'e 'kpen 'kitikanlɛ. -E nu -kpan baalɛ -za 'yɔɔ- klɛ mu 'kpen ta -amasɔyi -o 'wlɛnna 'yɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' ma -o klɛza -yɔɔ' mu 'e 'pegee waa -gasi 'la kpa -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- -wa -zwanlawo 'mu 'kpen -zayi'.»

¹⁶ 'Woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'lɛɛ- -o zru laa kpalaɛ', 'bhɛɛ- -woo -la ma janwo 'tanjii. -O 'taawo- -o 'gbu 'yɛbhɔ pɛ -yɔɔ' mu -la zi. -O 'waso ma jan -gbɛɛ -gbɛɛ mu wo, 'bhɛɛ- -o -dawli' kpa mɛɛ mu gbɛ ta 'mu 'kɔɔpɛ- mu 'sɔɔwo zayi'.

Zesu 'yi mu 'kpeɛɛkan za mu

¹⁷ 'Dun- 'ka mu 'ɲ 'yienii mu, -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a *winbɔwo mu 'ɛ -o -jan mu 'la 'woa- 'elwale gban 'mu -za dɔ 'ka 'kpeɛ.

¹⁸ -Wa ꞑpia 'ka ni dɔɔ: «'Drunyaɲ 'yan bhla 'e zi, mɛɛ 'ke mu nu -Waanbhaa -a 'tonj mu 'e malɔgɔlɛ, 'bhɛɛ- -o nu 'taawolɛ -o 'gbu 'yɛbhɔ pɛ -yɔɔ' mu -la zi.»

¹⁹ Lii 'Wɛɲ 'laa -o 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'e 'yi, 'bhɛɛ- -o 'taawo- -o 'gbu a bhaaplɛɲ zru maza -la ta, 'bhɛɛ- -woo Zesu 'yi mu 'e -yiciɛn' mu 'le.

²⁰ 'Dun- 'ka mu 'ɲ 'yienii mu, -ka fangando 'ka 'gbu ta, 'ke 'ka 'ka 'kpaleya 'wɛɲ 'e Krisi 'yi 'bhɛ baan' kla 'bhɛ ba. -Ka 'ka 'seriwo Lii 'Wɛɲ a -glɔɔya' 'e 'le.

²¹ 'Bhɛɛ- -ka bo -Waanbhaa' a 'soniya 'e 'yi. 'Bhɛɛ- -ka -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a mɛɛ -yɛɛnkale zɔɲ 'waati 'e magbɛn. 'Ke 'bhɛ 'waati 'e ꞑbhwa, -e

* 1:11 11 -Noolɛ' 'sɛwɛ 16.1-5; 22.7-35. -Ka 'bhɛ 'yi -glin 'ezin Ebre mu 11.4

nu a zronle 'ka ni 'bhii- bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'ka 'koo.

²² Mee 'la zan mu -o 'kpee kle ple -za ma, 'mu 'yrenkla 'ka ma.

²³ 'Ezin-, -ka mee 'ke mu go -za 'yi -o 'gbu a bhaaplenj zru 'e 'bhe- ta 'ke 'ka 'mu go 'kiti 'te 'e 'yi. -A 'ke mu -yrenkla' 'ka ma -Waanbhaa' -leegblaan 'le 'ka mu 'gbu zru ba. 'Dunj- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba, 'bhe- 'ka 'laa 'ka 'mabeenle 'woo- mee -yoo' mu 'e -din, 'koko- 'ka 'laa nu -o 'kleza -yoo' mu 'e 'sile- 'bhii- ga -yoo' 'e 'yivlin- mee mu ma gone- 'la gbeen-.

-Waanbhaa' 'to magbaandele

²⁴ 'Senj -o -Waanbhaa' ni 'ke -ya -yrekpa' 'ka ba, 'koko- 'ka 'laa bo -za 'yoo- 'yi. 'Bhe- -e so 'ka dulale -yaa' 'tobholeya 'e 'le 'ke -za 'yoo- 'trinle- san- 'laa kle 'ka zru mu 'e 'yi, 'ka 'zrukpaale -gbene 'le.

²⁵ Bhaa 'tobholeya oo, gbalaanya oo, -glooya' oo, 'bhe 'pegee fangan- bo -koo' 'Bhee Mi -Waanbhaa' do -kplen 'kpo ni, -kooa' Meezan Zesu Krisi 'sroyi -zon 'pegee yikpensee ta! Amiina!

ZESU -ZA MU 'LA -ZRŌNNA ZAAŊ NI, 'BHĒE- -YOO YŌŊNDIA- 'MU -LE -GE -Yre zi yele 'sewe 'ε ngblo

Zesu Krisi a *winbowa mi Zaan -le 'letre 'lεε- □dia, 'bhĒe- -ya -kpa a Zesu 'yi mu -le 'srwaple 'la 'yaa- Azi 'klĕen 'ε drɛyi' yre 'la -o 'bhĒe sii -zŏn Tuuki 'bhĒe □nɔɔ 'mu ni. 'BhĒe 'waati 'ε ba, Rome mu a -bhleŋgbe -gbene 'ε 'yaa- yrenkpa' zii' Zesu 'yi mu 'ε ta. -O 'yee- Zaan 'gbu □kwan, 'bhĒe- -wa □kla 'ke -kaso 'yi mi 'le, 'bhĒe- -o -ja 'kele- weyi- 'mlingole -yaa 'klĕen gbε do 'la zi 'bhĒe □nɔɔ; -o -yaa 'bhĒe 'klĕen gbε do 'ε sii Patimɔsi. Zaan -yaa 'bhĒe yre 'ε □nɔɔ 'waati 'la ba, 'ke Mɛezan Zesu Krisi 'pwele -a ba -yre zi yele do 'yi. 'BHĒE- 'bhĒe 'a □pia -a ni dɔɔ -e -za 'la □ya -e 'bhĒe -yɔɔnde. 'Letre 'ε 'yi, Zaan 'a □pia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ Zesu 'laa nu -a tadɔle nule ma -li. 'BHĒE- -yoo zan nule -a -nε mu 'ε gole 'kiti 'la 'bhĒe -o zan baale mɛε wlan mu 'pegee mɛε -yɔɔ' mu ta 'bhĒe 'yi, 'bhĒe 'kiti 'ε 'bhĒe -le 'kiti -dan' ma pε 'la -yoo -Setran' 'pegee -yaa' pε mu 'ε 'kpen ma 'bhĒe 'le. Zesu nu nule pε 'tolepe 'ke 'bhĒe -gaa'le' laa -o laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ε ba 'bhĒe 'siεle-.

'Yee- 'letre 'le □lwa mi 'ε 'yi, Mɛezan Zesu 'pwela- yee- Zaan ba gɔne- 'la gbĕen-, -e 'bhĒe 'yigɔonna.

Zaan -yaa' 'letre 'ε 'yicienna -le 'srwaple-. 'BHĒE- -e 'bhĒe 'le 'srwaple- 'ε 'kpen do do -yicienna -le 'srwaple- 'ezin-. 'Woo- -le 'srwaple- 'ε 'wole- -ge:

1. 'Letre 'srwaple- 'la Zaan 'mu □kpa a Azi 'klĕen 'ε 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε ni (-A -le 2-3)
2. 'Sewε kpo 'ε blɔɔyre 'srwaple- (-A -le 4.1-8.6)
3. 'Klelonj' 'srwaple- (-A -le 8.7-11.19)
4. -Tɔomasie -gbene 'srwaple- (-A -le 12.1-15.8)
5. -Waanbhaa' a yran pɛyan- 'srwaple- (-A -le 16.1-20)
6. Babiloni ma -jan 'srwaple- (-A -le 17.1-19.10)
7. -Yre zi yele -dan' ma pε 'srwaple- 'drunyan 'leyan bhla 'ε ba zayi' (-A -le 19.11-22.5).

'Sewε 'ε 'leyanyre 'ε □nɔɔ, Zesu 'a 'liiwli- □naa -a nuza 'ε ta dɔɔ: «-A -vinbwa sa 'bhĒe- 'η 'nu gbε drɛεwo!» Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'a pε 'eke- zi dɔɔ: «Mɛezan nu!»

-Jan 'ε zisanyre

¹ Gaanyiza mu 'la 'yaa- zan bhɔle, 'ke Waanbhaa' 'mu tapwela Zesu Krisi ni 'kaa -yoo zrŏn -yaa' yewone 'ε ni 'mu -le -ge. Zesu -yaa' -mleke' 'ε winbwa- -yaa' yewone Zaan ba dɔɔ 'bhĒe 'nu 'woo- -za mu 'ε zrŏn 'yee- Zaan ni.

² 'Mi Zaan -za 'oo -za mu 'la 'kpen □ya, 'η 'mu 'kpen □woa. 'BhĒe -za mu 'ε 'mu -le -Waanbhaa' -jan 'la □klaa 'mi 'kɔɔ, 'bhĒe 'pegee Zesu Krisi wlan 'la -zrŏnna 'mi ni, 'mu 'le.

³ 'Ke mɛε 'la zan -jan mu 'la -daa -Waanbhaa a 'Sewε 'ε 'yi 'mu tape mɛε mu ni, 'bhĒe zan a pε -yinra! 'BHĒE- 'ke mɛε 'la zan mu -o 'trŏnkpa- 'woo- jan mu 'ε □la, 'bhĒe- 'ke -woo -klɔsikwan, 'bhĒe zan mu a pε -yinra' 'ezin! -Amasroyi 'woo- -za mu 'ε kle yi 'la dole -o, 'bhĒe □bhwa gban -wa -din.

Zaan -o Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε 'pubɔ- 'zi

⁴ 'Mi Zaan -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' *Azi 'klĕen 'ε 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε ni. 'Mi 'ka 'pubwa- -Waanbhaa' 'to 'yi; 'yee- 'la -ya -yre ma yikpensee ta, -e -yaa 'elwaleta -sɔ, 'bhĒe- -yoo zan nule, bhaa -e -li 'ka ma, 'bhĒe- -e

yilabla 'na 'ka ni! 'Bhεε- lii 'srwaple- 'la dulale -o -yaa' -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma, bhaa 'mu 'li 'ka ma, 'bhεε- 'mu yilabla na 'ka ni 'ezin-.*

⁵ Bhaa Zesu Kriṣi -li 'ka ma, 'bhε 'pegee -e yilabla 'na 'ka ni. 'Ye- 'ke -Waanbhaa' 'srε 'ε 'le, 'bhεε- -a zru -o do 'bhε ni; 'bhεε- 'yela- -lwa -bwela gale ba. 'Ye- 'ke 'trε ta -bhleṅgbe mu 'ε 'kpen a -Bhleṅgbe 'le. -Koo' -za so 'yela- ni, 'bhεε- 'yele- -koo' -gwa -kooa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi a yiεn 'la 'klalaa- a gayre 'ε □noo 'bhε 'le.

⁶ 'Bhεε- 'yele- -koo' □kla 'ke *'sraka 'lεna mu 'pegee -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya -wa 'ε ta mu 'le; 'kooko- -kooa' Dε -Waanbhaa' gba. Bhaa 'tobholeya 'pegee -glooya' bo Zesu Kriṣi ni -zon 'pegee yikpensee ta! Amiina!

⁷ -Ka 'ka 'yrekpa doo, -e nu nule lafle' -gbleṅ mu 'ε 'yi! Mεε 'tole- mεε 'bhε nu -a yele, 'ali- 'kee- kpa mεε 'la zan mu 'kpen 'a □pwan -a 'siεn 'yi 'ke -dibhe' 'le bhε 'mu 'kpen ta.

'Tre ta -gbaa mu 'ε 'kpen nu wisile -zadowεε 'koo -a ba -zayi'. -E nu klele 'bhεε- gbεεn- -gee' 'te!

Amiina!

⁸ Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan pe doo: «'Mi -le Alifa 'pegee Omega 'le», 'bhε 'yi -le doo -za zisanyre, 'pegee -za 'leyanyre. † -Ya -yre ma -zon, 'bhε 'pegee -e -yaa -a -yre ma 'elwaleta -so, 'bhεε- -yoo zan nule!

Zaan Kriṣi □ya -yre zi yele do 'yi

⁹ 'Mi Zaan -o 'ke 'ka nεεnε- 'le. 'Mi 'pegee 'ka mu nii- 'ε 'kpale- -o do ma Zesu a -yrenbhlele ma, 'bhε 'pegee -yaa' -bhleṅgbeya 'ε 'yi, 'bhεε- -yaa' -yren 'yikunle 'ε 'yi. -Woo 'η □kwan 'bhii- -kaso 'yi mi do, 'bhεε- -o -ja 'η 'le Patimosi 'kleen 'ε 'yi: wεyi- 'mlingole -yaa 'bhε 'kleen 'ε zi. 'N 'kun win 'ε 'bhε -le -yaa 'kaa 'η -Waanbhaa' a -jan 'ε□woa mεε mu ni, 'bhε 'pegee 'η Zesu 'srεya- □kla.

¹⁰ Mεεzan gba yi 'ε 'le, Lii 'Wεj 'ε -zinaa' 'η ta, 'bhεε- 'η -weli' do -maa 'η -zanta' 'egloole, 'bhεε- 'bhε 'yaa- -we zii' 'bhii- -kleleṅ' 'penwli- gbεεn-.

¹¹ 'Bhε -weli' 'ε 'yaa- pe 'zi 'η ni doo: «'E pe 'la 'yele- 'bhε yoonde 'sewe do 'yi, 'bhεε- -ya kpa Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'la -woo *Azi 'kleen 'ε 'yi 'mu ni: 'ke mu 'la -woo Efezi -wa 'ε ta oo, Simiini oo, Pεεgamu oo, Tiatiri oo, Saadesi oo, Filadelifi oo, 'bhεε- Laodise.»

¹² 'Mi 'η 'yre 'mlingole 'η zi, 'kooko- mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'η ni 'η 'bhε 'ye. 'N 'bhε klele 'te, 'ke 'η -can -lanbha dulape 'srwaple- yele-.

¹³ Mεε do dulale -yaa 'woo- -lanbha dulape 'srwaple- 'ε plεη-; 'bhε mεε 'ε 'pwele- -yaa 'ke bhaapleṅ gbe do 'le. Dunε- gboon do 'la 'yaa- -a ta 'bhε 'yaa- zinaa' 'fo -a gaan ma, 'bhεε- -can 'sentru do dole -yaa -a -bu ta.

¹⁴ -A win 'flele- -yaa 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwleṅ- -buu' 'flee gbeya gbεεn-. 'Bhεε- -a -yrebhe' mu 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'eten -kleen- -kleenle' 'bhii- 'te nre -bhigbeya gbεεn-.

¹⁵ -A gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- piibhe 'ten gbεεn-: -o 'tranle- -yaa 'eten -banbanle 'bhii- 'ke -o piibhe □bwa 'te 'yi -e tran gone- 'la gbεεn-. -A -weli' 'ε 'yaa- 'egloole 'bhii- vle -saa ta -yi 'yrole- -wegbeya gbεεn-.

¹⁶ Mleklen- 'srwaple- -yaa -a gbe -yie' 'ε -lii, 'bhεε- -gokunbhe do -le plε 'yaa- da 'zi -a -lii. -A wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'penpen 'bhii- -yrekpaa' -yrebhe -bhigbeya gbεεn-.

* **1:4 1.4** Lii 'srwaple- 'ε 'mu -o -we 'zi 'ke Lii 'Wεj 'ε 'bhεε- 'le. † **1:8 1.8** Alifa 'pegee Omega -o 'ke Greki mu a 'sewebhe -lwa 'pegee waa 'sewebhe -dan' ma pe 'ε 'mu -la -le.

17 'An 'yele-, 'ke 'η baale' -a gaan ma 'bhii- 'η -gaa. -Ya gbe -yie' 'ε □kpaā 'η ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'η ni dōo: «'Yaa -gblaanle', 'mi -le 'ke mεε -lwa mi 'ε 'le, 'bhε 'pegee mεε -dan' ma mi 'ε 'le.

18 'N 'yoo- 'η 'yre ma. 'N -gaa bi, 'duj- 'η 'yoo- -zōn 'η 'yre ma, 'bhεε- 'η nu bole 'η 'yre ma yikpensee ta. 'N 'sengwa- 'ke ga 'le, 'bhεε- gbaa mu a -wa 'ε 'gborobhe 'ε -yoo 'η 'kōo.

19 'E 'yre -o pε 'la ma bhe, 'bhε yōondε: 'kela 'bhε -o 'saanibhe, 'bhε 'pegee 'kela 'bhε nu klele boolazi, -o 'kpen yōondε.

20 'E mleklenne 'srwaple- 'la □ya 'η gbe -yie' 'ε 'lii, 'bhε 'pegee 'ε -can -lanbha dulape 'srwaple- 'la □ya, 'bhε gaanyiza mu 'ε 'yi -le -ge: mleklenne 'srwaple- 'ε 'mu -le 'ke Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε -waa' -mleke' mu 'ε 'le. 'BHεε- -can -lanbha dulape 'srwaple- 'ε 'mu -le 'ke 'woo- Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε 'le.»

ZESU 'YI MU -LE 'SRWAPLE- 'E -WAA' 'LETRE MU

2

1. -O 'letre 'la □kpaā Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ni

1 Zesu 'a □pia Zaan ni dōo: «-Jan 'lεε- -yōondε, 'bhεε- 'ya kpa Zesu yi mu -ledo' 'la -woo Efezi -wa 'ε ta, -waa' -mleke' 'ε ni, 'bhε 'ya pe a ni dōo:

Mleklen- 'srwaple- 'ε -woo mεε 'la zan gbe -yie' 'ε 'lii, 'bhεε- 'kee- 'taawo- -can -lanbha dulape 'srwaple- 'ε 'plen- 'bhε pe dōo:

2 'Mi 'e kleza mu 'ε 'kpen dō, 'mi 'ε 'woye- 'ε 'pegee 'yaa- -yren 'yikungbeya 'ε 'η 'mu dō. 'An 'yaango- 'bhii- 'yaa sō mεε -yōo' mu 'ε mazatole. Mεε 'la zan mu 'a pe -o 'gbu ma dōo -woo 'ke Kriisi a winbōwo mu 'le, 'bhεε- 'duj-, 'ke waa -o 'mu 'le, 'yoo- zrubaglinna, 'bhεε- 'ya □ya 'bhii- -woo 'ke bhlanii- mu 'le.

3 'E -yrenyikun, 'bhεε- 'ε -yrenbhla 'mi 'to 'ε -zayi'. 'BHεε- 'ε -gblōzi' 'laa gale.

4 'Duj- 'η 'yoo- -la 'zi 'e ta -za dō 'la 'yi 'bhε -le dōo: -o 'ploola- 'yaa- 'soniya □lwa 'ε ma. *

5 'E -balaa' yre 'la □nōo, 'ε 'kpeeledan dōo, 'bhεε- 'bhε dō 'ε 'kpee. -Zadōwεε dō 'ε ma, 'bhεε- 'ε ploō -za 'yōo- klele ma; 'bhεε- 'yee kleza -lwa mu 'ε kle. 'Ke 'yaa 'bhε klele, 'η nu nulε 'ε ta, 'bhεε- 'η nu 'yaa- -lanbha 'ε gole -a dulayre 'ε □nōo; 'fōke -zadōwεε -dwa 'ε ma, 'bhεε- 'kee 'ploola- -za 'yōo- klele ma 'ke 'yee- zru 'niinaa 'mi ba.

6 'BHεε- 'duj-, -za 'la 'bhε sō 'η ni 'e zi 'bhε -le -ge: -o mεε -ledo' 'la sii Nikolaiti mu 'mu kleza -yōo mu 'ε vensi 'ε yin 'lii, 'bhii- -o vensi 'ezin- 'mi yin 'lii gōne- 'la gbεen-.

7 'Ke mεε 'la zan 'trōn -o 'bhε ngblo ma, *Lii 'Wen' 'ε -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ε ni, 'bhε zan 'bhε 'trōnbado 'bhε -jan 'ε ni! 'Ke mεε 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, bole -yre ma -si -yri diiη 'la -yoo -Waanbhaa' ba, 'mi 'gbu nu 'bhε bhaa 'ε 'ke 'nale- 'bhε zan 'ε ni 'kaa -ya bhle.

2. -O 'letre 'la □kpaā Simiini Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ni

8 «-Jan 'lεε- -yōondε, 'bhεε- 'ya kpa Zesu yi mu -ledo' 'la -woo Simiini -wa 'ε ta, -waa' -mleke' 'ε ni, 'bhεε- 'ya pe a ni dōo:

Mεε 'la zan -o 'ke mεε -lwa mi 'ε 'le, 'bhε 'pegee 'ke -yoo 'ke mεε -dan ma mi 'ε 'le, 'yee- mεε 'la zan -gaa, 'bhεε- -e -bwela gale ba, -e pe dōo:

* 2:4 2.4 -Woo 'soniya 'la ma 'bhε -le Zesu -za -yaa sō Efezi -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε ni 'elwaleta gōne- 'la gbεen-, 'bhε 'pegee -waa' 'eke- 'soniya 'ε, -o -ploola 'mu 'ma.

9 'Mi 'yaa- 'trɛbhɔ mu 'ɛ 'pegee 'e 'kɔɔflɛnyaa 'ɛ 'mu do; 'bhɛ- 'duŋ-, 'yoo- 'ke pɛzan 'le. Mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi -o 'gbu ma doɔ -woo 'ke Zuuɔu mu 'le, 'bhɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le; 'bhɛ zan mu 'e 'tɔ 'yɔɔ- pe gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi 'bhɛ -za 'ɛ do. 'Bhɛ zan mu -o 'ke -Setran' a 'fɛ do -la mu 'kɔɔnkeba 'le.

10 'E nu -yren -gloɔn 'la 'bhleɛ-, 'yaa -gblaɛnɛ' 'bhɛ 'lɛɛ. 'E 'trɔnbado doo! -Setran' nu -a kleɛ 'bhɛ- -o 'ka 'ke mu bɔ -kaso 'yi, 'ka zrubaglin zayi'. 'Ka nu -yrekpaɔ' vu ta -yrenbhleɛ. 'Duŋ- 'e zru bo do 'mi ni, 'ke 'bhɛ ge 'tenle- 'e gale ma; 'bhɛ- 'mi nu 'bhɛ ma -trɔn 'nale- 'e ni 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'le.

11 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhɛ ŋgblo ma, Lii 'Wen' 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'trɔnbado 'bhɛ -jan 'ɛ ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛŋgwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhɛ zan laa nu gagbeyaa ple 'mi 'ɛ dole.

3. -O 'lɛtrɛ 'la [kpaɔ Pɛɛgamu -Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

12 «-Jan 'lɛɛ- 'bhɛ yɔɔndɛ, 'bhɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Pɛɛgamu -wa 'ɛ ta -waa' -mleke' 'ɛ ni, 'bhɛ- 'ya pe a ni doɔ:

-Gɔkɔŋbhɛ 'la 'lɛ -o ple 'bhɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛ zan 'ɛ pe doɔ:

13 'E 'yaale- -o yre 'la [nɔɔ 'ŋ 'bhɛ do. 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'yaayrɛ- 'ɛ 'bhɛ -o 'ke -Setran' 'yaakpe- 'ɛ 'bhɛ- 'le. 'Bhɛ- 'duŋ-, 'e blɔɔle -o 'ŋ ma 'egloɔle, 'bhɛ- 'yaa 'ploole- 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Ali- 'ŋ 'srɛ Antipasi 'la 'bhɛ 'bhɛ zru [bwa do 'mi ni, -o 'bhɛ delawoa 'ka ba -Setran' 'yaayrɛ 'ɛ [nɔɔ; 'bhɛ 'duŋ- [bwa 'bhɛ 'kpale- ma 'mi 'yi 'bhɛ 'waati 'ɛ ba. †

14 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- zan -lale' 'e ta -za do -la -yi, 'bhɛ -le doɔ: 'e ba mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu blɔɔle -o Balaamu -a mɛɛ daangbeyaa 'ɛ ma. 'Yee- Balaamu -yaa Balaki daan doɔ 'bhɛ 'a kle gbe' 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ balaa' -za 'yɔɔ- 'yi 'ke -o yo gba wi mu bhle, 'bhɛ 'pegee 'ke -o yilaa' le mu ba. ‡

15 'Bhɛ klegbeyaa do 'ɛ 'yi 'ezin-, 'bhi a mɛɛ 'ke mu blɔɔle -o Nikolaiti mu a mɛɛ daangbeyaa 'ɛ ma.

16 'Bhɛla- -zayile, -zadowɛɛ do 'e ma, 'bhɛ- 'ploɔ- 'e kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma 'ke 'yee zru niinaa' 'mi ba. 'Kebhlaale, 'ŋ 'yoo- zan nule 'e ta blaale, 'bhɛ- 'ŋ nu gwledanɛ 'woo- mɛɛ mu 'ɛ ba 'ŋ 'lii -gɔkɔŋbhɛ 'ɛ 'le.

17 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhɛ ŋgblo ma, Lii 'Wen' 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'trɔnbado 'bhɛ -jan 'ɛ ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛŋgwa- 'ke -Setran' 'le, 'ŋ nu mani 'la magaɛnle -o, § 'bhɛ 'pegee kpoti 'pu do nale 'bhɛ zan 'ɛ ni; 'bhɛ- 'tɔ drɛɛ do yɔɔndɛle nu kleɛ 'bhɛ kpoti 'pu 'ɛ ta. Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa 'bhɛ 'tɔ 'ɛ do, 'ke yaa 'e go -o kpoti 'ɛ [naa mɛɛ 'la zan ni 'bhɛ do -kplen ba.

4. -O 'lɛtrɛ 'la [kpaɔ Tiatiri Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

18 «-Jan 'lɛɛ- yɔɔndɛ, 'bhɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Tiatiri -wa 'ɛ ta -waa' -mleke' 'ɛ ni, 'bhɛ- 'ya pe a ni doɔ:

† 2:13 2.13 Pɛɛgamu -wa 'ɛ 'tɔbhɔle -yaa -yaa' bhla ma -waanbhaa' mu 'ɛ gbale ma. -A dole -yaa Zeruzalemu 'fanɔɔyɛ. Gɔɔn do -yaa 'yee- Pɛɛgamu -wa 'ɛ ta. Mɛɛ mu -yaa yo -bebe gba 'bhɛ- gɔɔn 'ɛ 'wiin-. 'Duŋ- wlan 'ɛ ni, -o -yaa -Setran' -la gba 'zi 'bhɛ [nɔɔ bhɛ 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ. ‡ 2:14 2.14 Mɛɛ -nɔɔ 'sɛwe 22-24. Balaki -yaa -bhleŋgbe gbɛɛn do -la -le. 'Waati do ba, -o -yaa mɛɛ 'la zan sii Balaamu -ɛ 'bhɛ 'siila- doɔ 'bhɛ 'nu Izraɛli -nɛ mu 'ɛ 'dangan-wo -ni goli' ma. 'Duŋ- 'bhɛ 'laa dole 'bhɛ -za 'ɛ klele -la -a ni. 'Bhɛ- -duŋ-, 'waati 'ke ba boolayi, yee- Balaamu -yanbhoɔyaa 'pegee yogbale [wɛɛ Izraɛli mu 'ɛ zi; 'bhɛ- 'bhɛ 'laa 'sɔle- -Waanbhaa' ni. § 2:17 2.17 Mani 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' -yaa Izraɛli -nɛ mu 'ɛ 'lebo- pebhle 'la 'le -kpe 'ɛ ta 'bhɛ- 'le.

-Waanbhaa' Gbe 'la 'ke -a -yrebhe' mu 'e bhi 'eten -kleen' -kleenle' bhii-
'te nre -bhighbeya gbéen-, 'bhe- 'ke -a gaan -laa mu 'e -woo 'egloole 'bhii-
piibhe 'ten gbéen-, 'bhe pe dōo:

19 'Mi 'e kleza mu 'e dō; 'an 'yaango- 'bhii- 'η -za sō 'e ni, 'bhe- 'e 'kpale-
-o 'mi 'yi, 'e yewo 'mi ni 'elrele 'bhe 'pegee 'e -yrenyikun. 'An 'yaango- 'ezin-
'bhii- 'e -za 'lrele- mu 'la kle 'zi -zōn 'mu kan 'e 'ke mu 'la □kla 'elwaleta
'mu ta.

20 'Dun- 'η 'yoo- zan -lale' 'e ta 'yoo- Zezabeli mazato zii' -za 'la 'yi 'bhe-
'yi. * 'Bhe le 'la bhe 'bhe -o 'bhe 'gbu 'kun zii' 'ke -Waanbhaa' a -lela' -janwo'
le do -la -le. 'Dun- -yoo 'an yewone mu 'e 'yini- -yaa' mēe daangbeya 'e 'le,
'bhe- -e -yanbhōōya klele wla 'zi 'mu zi; 'bhe- -ya pe 'mu ni dōo 'mu yo
gba wi mu bhle.

21 'Mi 'waati □naa -a ni, 'kooko- -zadowēe dō -a ma, 'bhe- -e 'ploo- -yaa'
-za 'yoo- mu 'e ma, 'bhe- -ya zru niinaa' mi ba; 'dun- yaa dōle -a -la 'kee-
ploo- yaa' gwlen -glinle' 'e ma.

22 -Ka 'ka 'yrekpa doo, 'η nu 'yee- 'pegee mēe 'la zan mu -yanbhōōya
□kla -o blinle yilape do ta, 'bhe- 'η -yren -gbenē kpa -o ta, 'fōke -zadowēe
-dwa 'mu ma, 'bhe- 'ke 'mu -ploola 'mu a -za 'yoo- mu 'e ma.

23 'Bhe blaen, 'η nu -a -nē mu 'e dēle. 'Bhe- Zesu 'yi mu -le mu 'e 'kpen
nu a dōle 'bhii- 'mi -le bhaaplen 'mu 'kpejan- mu 'pegee -o zru maza mu
'e dō. 'N nu 'ka 'kpen do do kleza wlatā -sra 'nale- 'ka ni.

24 'Dun-, 'ka mu 'an mēe -vin mu 'la 'ka -o Tiatiri, 'ka mu laa blōole
'bhe daangbeya 'yoo- 'e ma. 'Bhe- -o -za mu 'la sii <-Setran' a gaanyiza
-gbenē mu.> 'Ka 'laa 'mu dōle. 'Mi 'dun- pe 'ka ni dōo, 'mi 'naa nu 'kwe
'bheke dōle 'ka 'wiin-.

25 'Dun-, pe yeke- 'la -yoo 'ka 'kōo bhe, -ka 'ka gbēblōo 'bhe ta 'egloole,
'ke 'bhe ge 'tenle- 'η 'nule- ma.

26 'Dun-, 'ke mēe 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le, 'bhe- 'ke mēe 'la zan
□bwa yewole ma 'mi ni 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'η nu 'senj 'nale-
'bhe zan 'e ni, 'bhe- -e yalaa' 'si mu 'e 'kpen 'wiin-.

27 <-E nu -o -ledōole -glōōya' ma piibhe 'beni do 'le; 'bhe- -e nu -o -wile'
'bhii- -o 'tre gbo mu wi 'edile gōne- 'la gbēen-> 'Mi 'gbu 'senj 'la 'srōōwoa- 'η
De 'kōo, 'η nu 'bhe- yeke- 'senj 'nale- 'bhe zan 'e ni.

28 'Bhe- 'η nu zrwanzī -bunbhaa 'e 'nale- 'bhe zan ni. †

29 'Ke mēe 'la zan 'tron -o 'bhe ngblo ma, *Lii 'Wen' 'e -yoo -jan 'la 'wo
zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'tronbadō 'bhe -jan 'e ni!

3

5. -O 'letre 'la □kpa Saadesi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

1 «-Jan 'lēe- yōōnde 'bhe- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Saadesi -wa 'e
ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhe- 'ya pe a ni dōo:

-Waanbhaa' lii 'srwape- 'e 'pegee mlēklenne 'srwape- 'e -woo mēe 'la
zan 'kōo, 'bhe pe dōo: 'Mi 'e kleza mu 'e dō; 'e 'tōbhōle -o dōo 'yoo- 'e 'yre
ma, 'bhe- 'dun- 'e gale -o.

2 'E 'yri bo 'e 'gbu -za 'le, 'bhe- fangandō mēe -vin mu 'la □bwa 'e 'kōo,
'bhe- 'ke 'mu -o zan gale 'mu ta. -Amasroyi 'mi 'a □ya 'bhii- 'e kleza mu 'e
'lreleya 'e 'lepale laa -o 'an -Waanbhaa' 'e -yre 'yi.

3 'E -Waanbhaa' a -jan 'e 'srōōwoa- gōne- 'la gbēen-, 'bhe- 'ya □maa
gōne- 'la gbēen-, 'mu bo 'e 'kpee. -A -klosikun 'elrele, 'bhe- -zadowēe

* 2:20 2.20 -Bhengbe le do -le -yaa 'ke Zezabeli 'e 'le. 'Ye- yoghale 'pegee -yanbhōōya klele □wlaa
Izraeli -ne mu 'e zi. 'Bhe yo gbalaen 'e do 'to -le -yaa Baali. † 2:28 2.28 -A ye 22.16.

dɔ 'e ma, 'bhe 'pegee 'ploo- 'yaa- 'za 'yoo- mu 'e ma, 'bhe- 'e zru niina- 'Waanbhaa' ba. 'Kee 'yri- 'gwa 'e 'gbu- 'za 'le, 'ŋ nu nule 'klale 'e ba 'bhii- 'faannii' dɔ kla mɛɛ ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; 'bhe- 'yaa nu 'ŋ 'nu 'waati 'e dɔle.

⁴ 'Bhe- 'duŋ-, Zesu 'yi mu 'ke mu -o 'e ba Saadesi -wa 'e ta, 'mu laa 'mu ta dune- mu 'e 'trɪndɔle. 'Bhe zan mu nu dune- 'pu mu 'klale- 'mu ta, 'bhe- 'o 'pegee 'mu nu 'taawole 'eke- zi; -amasroyi, 'bhe -gaale- 'o -o ba 'ke -waa' pɛ klɛ 'bhe -za 'lrele- 'e 'bhe- 'le.»

⁵ «'Bhe klegbɛya dɔ 'e 'yi, mɛɛ 'la zan nu 'sɛngɔle -Setran' 'le, -o nu 'bhe zan 'e -baale' 'ke dune- 'pu mu 'le. Mɛɛ 'la zan mu nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' laa -o 'bhe ma 'bhe 'sɔɔwɔle, 'mu 'tɔ mu -o 'sɛwe 'la 'yi, 'naa nu 'bhe zan mu 'e 'tɔ 'e 'liile- 'bhe 'sɛwe 'e 'yi. 'Ŋ nu 'bhe zan mu 'e 'tɔkanle 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'pegee -yaa- -mleke' mu 'e 'yre ma dɔɔ 'bhe zan -o 'ke 'an pɛ mɛɛ mu 'le.

⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

6. -O 'sɛwe 'la [kpa Filadelifi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

⁷ «-Jan 'lɛɛ- 'yɔɔndɛ, 'bhe- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Filadelifi -wa 'e ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhe- 'ya pɛ a ni dɔɔ:

Mɛɛ 'la zan -o 'wen, 'bhe- 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe. 'Yee- 'la 'ke -bhleŋgbe Davidi a 'fɛ 'lii 'gborobhe 'e -ya 'kɔɔ bhe. 'Yee- 'la 'kee- 'fɛ 'e 'liigwa-, 'bhe- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle; 'bhe- 'ke -ya -liitaan mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liigole -titi, -e pɛ dɔɔ:

⁸ 'Mi 'e kleza mu 'e dɔ. 'E 'yɛkpa -ge doo: 'Mi 'fɛ 'liigole do -dwa 'e 'lɛɛ, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle. Wlan 'e ni, fangan- kplankplan 'laa -o 'e ta, 'bhe- 'duŋ-, 'ye 'an -jan 'e 'klosikwan; 'bhe- 'yaa 'e -banɔle 'ŋ 'tɔ 'e 'yi.

⁹ 'E 'yɛkpa -ge doo: 'ŋ 'yoo- zan -za 'lɛɛ- 'bhe- klele -Setran' -a mɛɛ -ledo' 'e ni; 'woo bhlanii- mu 'la -wa pɛ -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhe- 'duŋ-, waa -o 'ke Zuufu mu 'le -o zru 'e 'yi. 'Ŋ nu -a wlale -o zi 'bhe- -o nu nule -o 'kpɔ zenle 'e 'lɛɛ -ge, 'kooko- woo 'e 'ledo- -a ma. 'Bhe- -o nu -a dɔle kpataakpa 'bhii- 'e -za [swa 'ŋ ni.

¹⁰ -Amasroyi 'e 'mi a pɛ -yren 'yikun ma jan 'e 'klosikwan, 'bhela- -yile -yren 'la -yoo zan baale 'drunyan 'yi mu 'e ta -o zrubaglin zayi', 'mi nu 'ŋ gbekpale 'e ta 'bhe 'waati 'e ba.

¹¹ -A -vinbwa sa 'bhe- 'ŋ nu! 'E 'kpale 'la -yoo 'ŋ 'yi, bo 'bhe ta 'egloole; 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'yaa- -bhleŋgbe ŋgblo ma 'faa 'e 'kunle- 'e 'kɔɔ.

¹² 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- -Setran' 'le, 'ŋ nu 'bhe zan klele 'bhii- 'mi a -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e -gwa 'e dreyi- 'yri 'e gbɛɛn-, 'bhe- yaa nu 'pwele- -li 'bhe [la. 'Ŋ nu 'an -Waanbhaa' 'tɔ 'e 'yɔɔndɛle 'bhe zan ta, 'bhe 'pegee 'ŋ nu -Waanbhaa' -wa 'e 'tɔ 'e 'yɔɔndɛle 'bhe zan ta. 'Bhe -wa 'e 'bhe -le 'ke Zeruzalemu -wa dɛɛ 'la nu dale 'an -Waanbhaa' ba laanima, 'bhe- -e zinaa' 'trɛ ma 'bhe- 'le. 'Mi 'gbu nu 'ŋ 'tɔ dɛɛ 'e 'yɔɔndɛle 'bhe zan 'e ta 'ezin-.

¹³ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

7. -O 'lɛɛ 'la [kpa Laodise -wa 'e ta Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

¹⁴ «-Jan 'lɛɛ- 'bhe 'yɔɔndɛ, 'bhe- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Laodise -wa 'e ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhe- 'ya pɛ a ni dɔɔ:

Mεε 'la zan 'tɔ -le -Amiina, -Waanbhaa' a -janwo' mi 'la zru -o do -a ni, 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe; 'bhεε- 'ke -yoo -Waanbhaa' klεpe mu 'ε 'kpen dayre 'le bhe; -e pe dɔɔ:

¹⁵ 'Mi 'e kleza mu 'ε dɔ; 'an 'yaango- 'bhii- 'e -drwale' laa -o, 'bhεε- 'yaa -o wlowlo 'ezin-. 'Kee 'yaa- kle 'woo- klegbeya ple 'la bhe -o do 'le, 'bhe mabhaa -yaa' nu bhɔle.

¹⁶ 'Dun-, 'yoo- wlowlo bhe, 'bhεε- 'e -drwale' laa -o, 'bhe 'pegee- 'e 'tɛdole laa -o 'papa, 'η 'yoo zan 'η 'piile- 'kee 'le.

¹⁷ -Amasroyi 'ya pe dɔɔ 'e 'gbu -o 'ke pezan 'le, 'bhεε- 'e -naflo 'srɔɔwoa-, 'bhe 'pegee 'e maza laa -o pe 'kedo- 'kpo ma. 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'trebho 'pegee -yren -o 'e ta. 'Bhεε- 'yaa 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'ke 'kɔɔflenzan 'le, 'bhe 'pegee 'e 'yre 'wile- -o, 'bhεε- 'e tafleŋ- -o εε?

¹⁸ -Ayile, 'mi -o zan 'e 'liale- dɔɔ -o -can 'la -wa 'yiela- 'te 'yi, 'bhεε- 'ke -wa bagwa- 'wen, 'bhe 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e kle pezan 'le. 'Ezin-, 'e ta dune- 'pu mu 'ε 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ 'yaa- -yraladɔ ma tafleŋya 'ε tagaanle. 'Bhe trala 'ezin-, 'e 'yre 'laanekpape -lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ yre ma yele-.

¹⁹ 'Ke mεε 'la zan mu -za sɔ 'mi ni, 'bhεε- 'ke 'mu 'yinia-, 'mi 'bhe zan mu 'ε bɔ zi ta, 'bhεε- 'mi -o 'kpen 'krowo-. 'Mi -vavade, 'bhεε- -zadɔwεε dɔ 'e ma, 'bhεε- 'e plo- -za 'yoo- klele ma, 'bhεε- 'yee zru niina- 'mi ba.

²⁰ 'E 'yrekpa -ge doo: 'Nj dulale -o 'fe 'ε 'lii, 'bhεε- 'η 'yoo- kɔkɔde 'zi; 'ke mεε 'la zan 'η 'weli- 'ε □maa, 'bhεε- 'kee- 'fe 'ε 'liigwa- 'η ni. 'Nj nu wlale 'bhe zan ba 'fe 'ε □la, 'bhεε- 'η nu pebhlele 'bhe zan ba, 'bhεε- 'bhe zan nu pebhlele 'mi ba.

²¹ 'Mi 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhεε- 'η -ja yaale 'η De -din -yaa' -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le, 'η nu 'bhe zan 'ε yaale 'η -din -an -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta.

²² 'Ke mεε 'la zan 'tron -o 'bhe nɔblo ma, *Lii 'Wen 'ε -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ε ni, 'bhe zan 'bhe 'tronbadɔ 'bhe -jan 'ε ni!»

'SEWE KPO 'E BLOJYRE 'SRWAPLE- 'E 'LIIGOLE

4

-Waanbhaa' yaale -o -yaa' -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta lafle' 'yi

¹ 'Bhe blaana 'ezin-, 'mi 'η 'yrekpale 'ke 'η 'fe do -liigole yele- lafle' 'yi.

'Nj -weli' 'la □lwa □maa 'bhii- -klɛlon' 'penwli-, 'bhεε- 'kee- -yaa -janwo' zii' 'η ni, 'bhe pe 'η ni dɔɔ: «'San, 'bhεε- 'e nu -ge, 'bhεε- -za 'la 'bhe nu klele 'keleε- blaana, 'η nu 'bhe zronle 'e ni.»

² 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke *Lii 'Wen 'ε zinale 'η ta, 'kee- gele- 'η 'le lafle' 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'η -bhleŋgbe 'yaakpe- do yele-. 'Bhεε- mεε do yaale -yaa 'bhe kpe 'ε ta.

³ 'Bhe mεε 'la 'yaale- -yaa, 'bhe -yaa -bhi 'zi 'bhii- vlεnε- -za -gloɔ mu 'la -o 'mu sii zasipe 'pegee saadwani 'bhigbeya gbεen-. 'Bhεε- -glenɔgbaan do 'mliigole -yaa 'bhe -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε zi. 'Bhe -glenɔgbaan 'ε 'yaa- bhi 'bhii- vlεnε- -za -gloɔ 'la -o 'bhe sii emerɔdi.

⁴ 'Bhεε- 'mi -bhleŋgbe 'yaakpe- -bhεεke' mia do bhe yizie (24) dulale □ya 'yee- -bhleŋgbe 'yaakpe- -lwa mi 'ε zi. 'Bhεε- 'gwlaan- gbilaan mia do bhe yizie (24) yaale -yaa 'bhe -bhleŋgbe 'yaakpe- mia do bhe yizie 'ε ta; dune- 'pu mu -yaa 'mu ta, 'bhe 'pegee -bhleŋgbe nɔblo ma -can 'faa mu -yaa 'mu nɔblo ma.

⁵ 'La -yrebole mu 'pegee pe -weli' mu, 'bhεε- -gblan' 'pεε wli mu -yaa da 'zi 'yee- -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'yi. -Fitran 'bhile- -yranle' 'srwaple- -yaa -bhi

'zi 'yee- -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e 'le ma: 'wole- 'ke -Waanbhaa' lii 'srwaple- 'e 'le.

6 'Bhɛɛ- yre do -yaa 'yee- -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e 'le ma; 'bhe 'yaa- 'bhii- yi 'laata- dele do gbɛɛn-; 'bhe 'yre ta -yaa bhi -yrayra 'bhii- -dwalen, 'bhe 'pegee 'bhii- - vlɛnɛ- 'la -za -o 'egloole 'ke -wa sii krisitali 'bhe gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- pɛ -yre male yizie (24) 'e -yaa 'yee- -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e -dɪn, 'bhɛɛ- 'mu 'mlingole -yaa -a zi. -O -lɛɛ 'pegee -o -zanta' 'e 'kpen 'pale- -yaa 'ke -yɛɛbhe' mu 'le.

7 'Woo- pɛ -yre male mu 'e, -o -lwa mi 'e 'pwele- -yaa 'ke -jara do 'le; -a plɛ mi 'e 'pwele- -yaa 'ke dri gwɛlɛnɛ- do 'le; -a yaga mi 'e wleyi' 'e 'pwele -yaa 'ke bhaapɛn do wleyi' 'e 'le; 'bhɛɛ- -a yizie mi 'e 'pwele- -yaa 'ke 'bibi 'la 'ke -yoo 'si zii' 'bhe 'le.

8 'Woo- pɛ -yre male yizie 'e, -o 'kpen do do gbɛɛnɔn- -yaa 'srwado-; 'bhɛɛ- -o -yɛɛbhe' mu 'e 'mlingole -yaa -o zi yɛɛkpen- [kɔɔ], 'bhe 'pegee -o gbɛɛnɔn- mu 'e [la. -Yɛkpaɔ] 'pegee -bi zi oo, -o -yaa bo -a pele ma doo: «Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Sɛɛkpenzan, -yoo 'weɲ, -yoo 'weɲ, -yoo 'weɲ. 'E 'yaa- 'elwale gban -so, 'bhɛɛ- -yoo -zɔn, 'bhɛɛ- -yoo zan nule!»

9 'Yee- mɛɛ 'la zan yaale -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya -yre ma yikpɛnsee ta, 'ke pɛ yre male yizie 'e -wa 'tɔ magbaandele, 'bhe 'pegee 'ke -wa 'tɔbhɔle, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele -a ni «'Nɔcie!» 'Bhɛɛ- 'bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba,

10 'gwlaan- gbɛlaan mia do bhe yizie 'e -woo 'kpɔ zen -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- -wa gba; 'yee- 'la -dan' 'laa -o -yaa pɛ bole -yre ma 'e ma -titi. -O -yaa -waa' -bhleṅgbe ɲgblo ma -can 'faa mu 'e go, 'bhɛɛ- -o 'mu kpɛlaa' -yaa' -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e 'lɛɛ, 'ke -wa pe doo:

11 «'Waa- Mɛɛzan -Waanbhaa', -a -gaale' -o 'e ba 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -glooya' bo 'e ni, 'bhɛɛ- 'ke 'woo 'e 'lɛdo- -a ma. 'E 'trɛ ta pɛ 'kpen [kɛla. 'E pɛ 'kpen [kɛla, 'bhɛɛ- pɛ 'kpen -o ye 'bhi -la zru maza 'e 'srɔyi.»

5

-A -gaale' -o -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- do -kplɛn 'e ba 'kee- 'sɛwe kpo 'e 'liiploo-

1 'Bhe blaɛn, 'ke 'ɲ 'sɛwe kpo do 'klule- yele-. 'Bhe 'yaa- mɛɛ 'la zan yaale -yaa -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e ta 'bhɛɛ- gbɛ -yie' -lii. 'Sɛwe yɔɔndele -yaa 'yee- 'sɛwe kpo 'e 'yre ple 'e ta. -A -liitanle bloole -yaa 'ke -tɔɔmasie 'srwaple- 'le. *

2 'Bhɛɛ- 'ɲ -mlɛke' -gloɔ do [ya, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- pɛ 'zi 'bhe 'weli- gɛloɔ 'e 'le doo: «'Bhe -gaale' -o -de 'gbu -la ba 'kee- 'sɛwe kpo 'e 'liiploo-, 'bhɛɛ- -e -tɔɔmasie bloyre mu 'e go -a ta ɛɛ?»

3 'Duɲ-, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'trɛ ta mu 'pegee 'trɛ [la mu ta oo, 'bhe mɛɛ laa yeɛ -o ba 'ke 'bhe so 'yee- 'sɛwe 'e 'liiploole 'bhɛɛ- ya -yiglin'.

4 'ɲ 'bhe 'yele-, 'ke 'ɲ wisile 'ebebele, -amasɔyi, 'bhe mɛɛ laa yeɛ 'ke 'bhe so 'yee- 'sɛwe kpo 'e 'liiploole, 'bhɛɛ- ya -yiglin'.

5 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbɛlaan mu 'e do 'a 'pele 'ɲ ni doo: «'Yaa wisile, 'e 'yɛɛkpa -gɛ doo, mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- -Setran' 'le 'bhe -le -gɛ: Zuda 'nɛ 'la -yoo 'bhii- -jara do gbɛɛn-, *Davidi 'nrane- 'e, 'yela- 'sɛngwa- -Setran' 'le, 'kooko- -e 'yee- 'sɛwe kpo 'e 'liiploo-, 'bhɛɛ- -ya ta -tɔɔmasie bloyre mu 'e go -a ta.»

* 5:1 5.1 'Woo- 'sɛwe mu 'e 'laata- dele -yaa, 'bhɛɛ- -o -yaa -o klu 'bhii- -saa gbɛɛn-; 'bhɛɛ- -o -yaa bhle bo -o ta. 'Bhe 'sɛwe kpo mu 'e 'mu 'laa -yaa 'bhii- -zɔn 'sɛwe mu 'e gbɛɛn-.

6 'Bhe klele 'te, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlone- do dulale yele- -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε drɛyi'. 'Yee- -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε dulale -yaa pɛ -yre male yizie 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mu 'ε 'plen-. -E -yaa 'bhii- 'sraka go -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'la -wa □dia gban 'bhe gbɛɛn-. -A -mlɛ -yaa 'srwaplɛ-, 'bhɛɛ- -a -yɛbbhe' -yaa 'srwaplɛ-. 'Bhe 'yɛbbhe- 'srwaplɛ- 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a lii 'srwaplɛ- 'la □kpaā 'drunyan 'ε 'yi yɛkpen- □nɔɔ 'mu 'le.

7 -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε -ya mabɛɛnle, 'kee- 'yee- 'sɛwɛ kpo 'ε 'sile mɛɛ 'la zan yaale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhe gbɛ -yie' 'ε 'lii.

8 -E 'sɛwɛ kpo 'ε 'sile-, 'ke pɛ -yre male yizie 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mia do bhe yizie 'ε -woo 'kpo zenle- 'yee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'lɛɛ, 'ke -wa gbale-. 'Srokpa -gitari -glɔɔn gwe -yaa -o 'kpen do do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -can gbɔ mu -yaa 'o 'kɔɔ. 'Bhe -can gbɔ mu 'ε 'pale- -yaa 'ke ansansi 'le. 'Bhe ansansi mu 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'weŋ mu 'ε -waa' 'seri mu 'ε 'le.

9 -O -yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro drɛɛ do 'kpa zii' dɔɔ:
«'Bhe -gaale' -o 'bhi -la ba 'kee 'sɛwɛ 'ε 'si, 'bhɛɛ- 'ya 'lii blɔyre nɔɔ- -tɔɔmasie mu 'ε go. 'E -gaa 'bhɛɛ -e □kla 'ke 'sraka 'le.

'E 'yien □kla 'ke bhaaplɛŋ mu ta gbawopɛ 'le -Waanbhaa' ni: bhaaplɛŋ 'tole- bhaaplɛŋ, 'ke -o da 'si mu 'ε kpen ba, 'ke -o wli mu 'ε 'kpen pɛ, 'bhɛɛ- 'ke -o da 'klɛɛn mu 'ε 'kpen 'yi.

10 'Yoo- -kla 'ke -bhleŋgbe 'klɛɛn do 'yi mu 'le, 'bhe 'pegee 'sraka 'lena mu 'le -kɔɔa' -Waanbhaa' 'ε ni. 'Bhɛɛ- -o nu klele -bhleŋgbe mu 'le 'trɛ ta -gɛ.»

11 'Mi 'η 'yɛkpalɛ 'ezin-, 'ke 'η -mlɛkɛ' -bebe 'weli male-: -o -yaa -mlɛkɛ' 'mliyon -bebe bhɔ. -O dulale mliŋgole zenle -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'pegee pɛ -yre male mu 'ε, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbilaan mu 'ε zi.

12 -O -yaa 'srokpa zii' -o -weli- -glɔɔ mu 'ε 'yi dɔɔ:
«-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'la -gaa, 'bhɛɛ- -e -kla 'ke 'sraka 'le, 'bhe -gaale' -o -a ba 'kee- -glɔɔya' oo, -nafloya oo, -zadɔleya oo, fangan oo, 'lɛdɔle a ma oo, magbaandɛleya 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya 'srɔɔwo-!»

13 'Bhɛɛ- lafle' 'yi pɛ mu 'kpen oo, 'trɛ ta pɛ mu oo, 'trɛ □la pɛ mu oo, 'bhe 'pegee wɛyi- ba pɛ mu 'ε 'kpen, 'η -wo 'kpen 'weli- -maa. 'Bhɛɛ- 'drunyan ta pɛ mu 'ε 'kpen 'yaa- 'srokpa zii' dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan yaale -o -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε -waa pɛ -le 'ke magbaandɛleya oo, -lɛdɔle a ma oo, 'tɔbhɔleya 'pegee -glɔɔya' 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta!»

14 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- pɛ -yre male yizie 'ε -wa pele- 'eke- zi dɔɔ:
«-Amiina!» 'Bhɛɛ- 'gwlaan- gbilaan mu 'ε -woo 'kpo □zian, 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

6

1. -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'sɛwɛ kpo 'ε ta -tɔɔmasie blɔyre □lwa mi 'ε -gwa: 'Senzan-

1 'Bhe blaān 'ezin-, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'yele. -E 'sɛwɛ kpo 'ε ta -tɔɔmasie blɔyre □lwa mi 'ε -gwa. 'Bhe klele 'te, 'ke 'η 'trɔŋkpale pɛ -yre male yizie 'ε do -weli' ma 'bhii- -gblan 'pɛɛ wli gbɛɛn- dɔɔ: «Nu!»

2 'Mi 'η 'yɛkpalɛ, 'ke 'η wi -soo' 'pu do yele-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa 'yee- wi -soo' 'ε ta, 'sa do -yaa 'bhe 'kɔɔ; 'bhɛɛ- -o -bhleŋgbe ŋgblo ma 'faa do -wlaa 'bhe ŋgblo ma. -E -jilaa 'bhii- gwle ŋgblo □bwa mɛɛ 'la zan ni, 'bhɛɛ- -a 'seŋ nu wolɛ -a -sɔɔnnii' mu 'ε 'le, 'bhɛɛ- -e nu 'seŋ baan' 'srɔɔwolɛ 'ezin-.

2. -Tɔɔmasie blɔyre plɛ mi: Gwle

³ 'BhƐ blaan, 'ke -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'Ɛ -tɔɔmasie blɔɔyɛ plɛ mi 'Ɛ gole-. 'BhƐ- 'ke 'ŋ pɛ -yɛ male plɛ mi 'Ɛ 'bhƐ 'weli- 'Ɛ male- dɔɔ: «Nu!»

⁴ 'BhƐ klɛle 'tɛ, 'ke wi -soo' 'bhƐke do 'pwɛle 'a -yi: 'BhƐ 'yaa- 'etɛn -banbanle 'bhii- 'tɛ gbɛɛn-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa 'bhƐ -soo' 'Ɛ ta, -o 'sɛŋ □naa 'bhƐ ni, 'kooko- 'bhƐ yilabla go 'fɛŋfɛŋ 'trɛ ta, 'bhƐ- 'kooko- bhaaplɛŋ mu gwledan 'eke- ba 'ke -woo 'eke- dɛ. -O -gɔkunjbhƐ -gbɛnɛ do -kpaa 'bhƐ 'kɔɔ.

3. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ yaga mi: -Gu

⁵ 'BhƐ gole -a -yi, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'Ɛ -tɔɔmasie blɔɔyɛ yaga mi 'Ɛ gole-. 'BhƐ- 'ke pɛ -yɛ male yaga mi 'Ɛ 'bhƐ 'a 'pele dɔɔ: «Nu!» 'Mi 'ŋ 'yɛkpale, 'ke 'ŋ wi -soo' ti do yele-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta, pɛ dan 'kilo do -yaa 'bhƐ 'kɔɔ.

⁶ 'BhƐ- 'ke 'ŋ pɛ -weli' do male- 'bhii- mɛɛ -weli' do gbɛɛn- 'woo- pɛ -yɛ male yizie 'Ɛ 'plɛŋ-. 'BhƐ 'yaa- pɛ 'zi dɔɔ: «-Mlɔ 'kilo do 'plɛɛ -o denie -goli' tanbha do 'le ('bhƐ -o -yɛkpaa' do ta ye -sra -la -le). 'BhƐ- kpla 'kilo yaga 'plɛɛ -o 'ke -yɛkpaa' do ta ye -sra -la -le 'ezin-. * 'Dunj- -yrɔn 'pegee -dɔɔ 'Ɛ 'mu 'to ye, 'yaa -za 'kedo- 'kpɔ klɛle 'mu ni.»

4. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ yizie mi: Ga

⁷ 'BhƐ blaan, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlone- -e -tɔɔmasie blɔɔyɛ yizie mi 'Ɛ gole-, 'bhƐ- 'ke 'ŋ 'trɔŋkpale pɛ -yɛ male yizie mi 'Ɛ 'weli- 'Ɛ ma 'ke -ya pɛ 'zi dɔɔ: «Nu!»

⁸ 'Mi 'ŋ 'yɛkpale, 'ke 'ŋ wi -soo' do yele-: 'bhƐ tilagbɛya 'Ɛ 'yaa- 'bhii- 'tɛbwɛ- gbɛɛn-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhƐ sii ga. 'BhƐ- gbɛɛn mu a -wa 'Ɛ gbaanle -yaa -a zi. 'BhƐ- -o 'sɛŋ □naa 'woo- ga 'pegee gbɛɛn mu a -wa 'Ɛ ni dɔɔ -o 'drunyan 'yi mu 'Ɛ 'ledulayɛ yizie mi 'Ɛ dɛ 'ke -gɔkunj' 'pegee -gu, 'bhƐ- ga mu 'la 'yivlin- mɔkɛn' ma, 'bhƐ 'pegee -bɔn 'yi sɔɔpɛ mu 'Ɛ 'le.

5. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ 'Soo mi: -O mɛɛ 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'Ɛ -zayi'

⁹ 'BhƐ blaan, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'Ɛ -tɔɔmasie blɔɔyɛ 'soo mi 'Ɛ gole-. 'BhƐ klɛle 'tɛ, -o mɛɛ 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'Ɛ -zayi', 'bhƐ 'pegee -o 'ke 'mu 'la □dia -Waanbhaa' a 'sɛya- klɛle ma, 'ŋ 'bhƐ zan mu 'Ɛ lli mu 'Ɛ □ya *sɛrakagoyɛ 'Ɛ □la.

¹⁰ 'BhƐ mu -pɛɛna 'egloole 'ke -wa pɛ dɔɔ: «'O Zan -glɔɔ 'pegee 'o Zan 'wɛŋ, 'bhƐ- 'o Zan wlan, 'trɛ ta mu 'la -woo' 'o □dia, 'e nu -kpan baale 'mu ta 'o dɛza 'Ɛ -zigo' zayi' 'waati 'Ɛ -dela ba ɛɛ?»

¹¹ -O dune- 'pu mu -naa -o 'kɛn do do ni, 'bhƐ- -wa □pia -o ni 'kaa- woo zɛɛbakpala -so 'waati sa, 'sani- -o -lii 'Ɛ 'lɛsɔ- 'ke mɛɛ mu -yaa nu -o nɛɛnɛ- mu 'la dɛle 'bhƐ 'pegee -o -yaa nu -waa' yewoyɛn mu 'la dɛle 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn- 'mu 'le.

6. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi: -Waanbhaa' a yran -wlen yi

¹² 'BhƐ blaan, 'ke 'ŋ *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'Ɛ 'yele 'ke -yoo -tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi 'Ɛ go 'zi. -E 'bhƐ gole, 'ke 'trɛ 'Ɛ bɛɛnle- 'egbɛnɛle. 'BhƐ- 'ke -yɛɛbɛ 'Ɛ 'tilale 'bhii- -gla -yi ba sɔ tilagbɛya gbɛɛn-; 'bhƐ- 'ke mlɛ 'Ɛ 'kɛn 'tranle 'etɛn -banbanle 'bhii- yien gbɛɛn-.

¹³ 'BhƐ- 'ke mlɛklɛnne mu 'Ɛ baale' 'trɛ ma, 'ke -o da laanima 'bhii- 'ke -ploo -gbɛnɛ do -o 'kan zii' -e figi diinj mu 'Ɛ bɛɛn gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhƐ- -yoo bhɛɛ mu 'Ɛ 'klalaa 'trɛ ma.

* 6:6 6.6 -Gu 'Ɛ 'kɔɔ, pɛ mu 'Ɛ 'plɛɛ 'yaa- kan -o 'plɛɛ □lwa mu 'Ɛ ta -glɔɔn vu. Pɛbhle -yaa, 'dunj- mɛɛ laa -yaa sɔ -a -lɛle' -a 'plɛɛ 'Ɛ 'kɔɔ.

¹⁴ Lafle 'trunwoa□ mee -yre ba, 'bhii- -o -saa do klu gōne- 'la gbēen-, 'bhē- -o ge 'kele-. 'Bhē- vlē gōon mu 'e 'kpen 'pegee weyi- 'mlingole -o 'tre mu 'la zi, 'mu 'kpen -gwa 'mu dōyre mu 'e □nōo.

¹⁵ 'Bhē- 'tre ta -bhleṅgbe mu oo, mee gbilaan mu oo, -srwase' -kunlii mu oo, pezan mu oo, fangan- zan mu oo, lu mu 'e 'kpen 'pegee □klo mu 'e 'kpen -woo magaanna vlē -gluu mu 'e zi, 'bhe 'pegee vlē gōon mu 'e 'plenj-.

¹⁶ -O -yaa pe 'zi vlē gōon mu 'e 'pegee vlē -saa mu 'e ni dōo: «-Ka bala- 'o ta, 'bhē- 'ka 'o magaan mee 'la zan yaale -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e ta 'bhe 'lē, 'bhe 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e -yaa' yran 'e 'lē.

¹⁷ -Amasroyi -waa' yran yi -gbēne 'e □bhwa -zōn. -De 'gbu -le so -bhile' -a -yi ēē?»

7

-Waanbhaa' -tōomasie mu 'la □kpa Izraēli mu 'e ma

¹ 'Bhe blaana, 'ke 'ḥ -mleke' yizie dulale yele- 'tre zen yizie 'e ta. -O 'tre ta -ploo dayre yizie 'e □kwana, 'kooko- -ploo 'laa so 'kanle -li 'tre 'pegee weyi-, 'bhē- 'ke yaa so 'kanle -yri diinj 'kedo- 'kpo' yi.

² 'Bhē- 'ḥ -mleke' 'bhēke do □ya 'ke 'bhe da -yretēbhe -wlenyire' nōo-. -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe a -tōomasie 'kpape- -yaa 'bhe 'kōo. 'Yee- -Waanbhaa' 'a □pia -mleke' yizie 'la ni 'kaa 'mu -za 'yōo- kle 'tre 'pegee weyi- 'e ni, 'yee- -mleke' 'e -pēenna 'mu ta 'egloole 'ke -ya pe dōo:

³ «'Ka 'laa -za 'yōo- 'kedo- 'kpo klele 'tre oo, weyi- oo, 'bhē- -yri diinj mu 'e ni 'sani- 'ḥ yan -tōomasie do 'kpalele -kōoa' -Waanbhaa' a yewone mu 'e 'mlēlii.»

⁴ -O -Waanbhaa' a -tōomasie 'e □kpa mee 'la zan mu -mlēlii, 'ḥ 'mu 'lii 'e □maa: 'Mu 'yaa- mee 'waa -keme do 'ke mee 'waa mia ple bhe yizie (144.000), 'bhē- 'mu 'yaa- da Izraēli -gbaa mu 'e 'kpen -la -lii.

⁵ Mee 'waa vu ta ple -daa Zuda a pe -gbaa 'e 'lii (12.000), 'bhē- -o -tōomasie 'e □kpa 'mu 'mlēlii;

'bhē- mee 'waa vu ta ple -daa Ruben a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

'bhē- mee 'waa vu ta ple -daa Gadi a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

⁶ mee 'waa vu ta ple -daa Azee a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

mee 'waa vu ta ple -daa Nefitali a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

'bhē- mee 'waa vu ta ple -daa Manase a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

⁷ mee 'waa vu ta ple -daa Simeon a pe -gbaa 'lii 'e (12.000);

mee 'waa vu ta ple -daa Levi a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

'bhē- mee 'waa vu ta ple -daa Isakaa a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

⁸ mee 'waa vu ta ple -daa Zabulon a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

mee 'waa vu ta ple -daa Zozefu a pe -gbaa 'e 'lii (12.000);

'bhē- mee 'waa vu ta ple -daa Benzame a pe -gbaa 'e 'lii (12.000).

-Zamaa' -gbēne do 'la -gwa -za 'yi

⁹ 'Bhe blaana, 'mi 'ḥ 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'ḥ -zamaa' -gbēne do yele-: mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so 'bhe -zamaa' 'e 'yi mee mu 'e 'nōole. 'Kleen mu 'e 'kpen 'yi mu -yaa ye; -gbaa mu 'e 'kpen 'lii mu -yaa ye; 'si mu 'e 'kpen 'yi mee mu -yaa ye, 'bhē- wli mu 'e 'kpen a mee mu -yaa ye. -O 'kpen dulale -yaa -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e 'pegee *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e 'le ma dune- pu mu 'le -o ta, 'bhē- -za 'laa mu -yaa -o 'kōo.

¹⁰ -O -yaa 'pēen zii' 'egloole 'ke -wa pe dōo:

«'Waa- -Waanbhaa' 'la 'yaale- -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhe 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e 'wole- 'o mōo -gwa -za 'yi!»

11 -Mleke' mu 'e 'kpen dulale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'pegee 'gwlaan-gblaana mu 'e, 'bheε- pe -yre male yizie 'e zi. -Woo 'kpo □zian 'bheε- -woo ŋgbo -kulaa' 'tre ma, -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'le ma, 'bheε- -o -Waanbhaa' -gbaa.

12 'Ke -wa pe dɔɔ:
«-Amiina!

'Waa- -Waanbhaa' -a pe -le 'ke 'tɔbhɔleya oo, magbaandeleya oo, -zadɔleya oo, 'pubɔ- oo, lɛdɔle a ma oo, -gloɔya' 'pegee fanɔan- 'le -zɔn 'pegee -yikpensee ta!
-Amiina.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gblaana mu 'e do 'ŋ 'lɔkpaale dɔɔ: «Dunε- 'pu mu -o mεε 'la zan mu ta, -dele 'mu 'le εε? 'Bheε- -o -daa yre 'e -dela nɔɔ-εε?»

14 'Bheε- 'an zikpaa- -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'bhi -le 'bhe dɔ.» 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- 'ŋ ni dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -gwa -yren -gbene 'e 'yi, 'wole- 'kele-. -O -waa dunε- mu 'e □fia, 'bheε- -woo -fleela -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e yien 'e ba.

15 'Bhela- -zayile,
-o dulale -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'le ma, 'ke -wa gba -bi zi 'pegee -yrekpaa' -a Gba 'Fe -Gbene 'e □la.
Mεε 'la zan yaale -o -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhe nu bole -o plɛŋ, 'ke -yoo tagbin.

16 Gbɔn laa nu -o dɛle -li, 'bheε- -yi mi -lɔ 'laa nu -o dɛle -li 'ezin-; -yretɛbhe 'laa nu -lale' -o ma -li, 'bhe 'pegee 'tɛfuu 'laa nu dɔle -o ma -titi.
17 -Amasɔyi, -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -yoo -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhe nu -o -gblakunle 'bhii- -bhlaa gooba mi do 'bhe a -bhlaa mu -gblakun' gɔnε- 'la gbene-, 'kee- ge -o -le tɔ ŋgbo mu 'e zi. 'Bhe tɔ ŋgbo mu 'e 'yi -yi 'e nu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'nale- -o ni. 'Bheε- -Waanbhaa' nu -o -yreyi' mu 'e 'kpen gole -o -yre □la.»

8

7. -Bhlaa Gwlen Bhlonε- blɔɔyre 'e -tɔɔmasie 'srwaple- mi 'e -gwa

1 *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e -tɔɔmasie blɔɔyre 'srwaple- mi 'e gole, 'ke pe 'kpen 'e tadole 'tete lafle' 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'lere do 'ke -a 'traa ma.

2 'Bheε- -mleke' 'srwaple- 'la dulale -o -Waanbhaa' -le ma, 'ŋ 'mu □ya; -o -klelon' 'srwaple- □kpaa 'mu 'kɔɔ.

3 'Bheε- -mleke' -bhεeke' do -nwa dulale *'srakagoyre 'e -din; ansansi -can 'kpaciepe do -yaa 'bhe 'kɔɔ. -O ansansi -bebe □naa- -a ni, 'kooko- -e 'mu 'pegee -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'e 'kpen a 'seri mu 'e go 'ke 'sraka 'le -can 'srakagoyre 'la -yoo -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'le ma 'bhe ta.

4 Ansansi 'e 'tegblen- 'e 'wlenna 'kee- da ansansi 'kpaciepe 'la 'yaa- -mleke' 'e 'kɔɔ 'bhe 'yi, 'bheε- 'kee- ge laanima 'ke -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'e -waa' 'seri mu 'e 'le.

5 'Bhe blaana, 'ke -mleke' 'e ansansi 'kpaciepe 'e 'sile, 'ke -ya 'pale 'ke 'srakagoyre 'e ta 'tε 'e 'le, 'bheε- 'ke -ya blinle- 'tre ta. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblaana mu 'e 'pεele, 'bhe 'pegee pe -weli' 'ke mu 'le, 'bheε- la -yrebole mu 'le. 'Bheε- 'tre -beenna.

-KLELON' 'SRWAPLE-

1. -Klelon' □lwa mi 'e 'penyre-

6 -Klelon' 'srwaple- -yaa -mleke' 'srwaple- 'la 'kɔɔ, 'mu 'yaa- zan -o 'penle-.

7 -Mleke' ɔlwa mi 'e 'bhe 'bhe a pe -Klelon' 'e ɔpian. 'Bhe klele 'te, 'ke -goobhe' la banle-, 'bheε- 'ke -o 'te 'pegee yien -yizaale ke ba 'klaale 'tre ta. 'Bheε- 'ke -o 'tre 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'kpaciele. 'Tre ta -yri diinj mu 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'bhe 'kpaciela, 'bhe 'pegee 'tre ta -bon -doo mu 'e 'kpen.

2. -Klelon' ple mi 'e 'penyre-

8 'Bhe blaana, 'ke -mleke' ple mi 'e 'bhe 'bhe a -Klelon' 'e 'penle. 'Bhe klele 'te, 'kee- klele- 'bhii- vle goon -gbene do gbeen- 'ke 'te bole- 'bhe 'yi, 'bheε- 'ke -o 'bhe blinle- weyi- 'e ba. 'Bhe klele 'te, 'ke weyi- 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'niinale 'ke yien 'le.

9 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, weyi- ba pe -yre male mu 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'kpen -gaa; 'bhe 'pegee -baton' mu 'e -o -ledulayre yaga mi 'e 'kpen 'siela-.

3. -Klelon' yaga mi 'e 'penyre-

10 'Bhe blaana, 'ke -mleke' yaga mi 'e 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'e 'penle. 'Bhe klele 'te, 'ke mleklenne -gbene do gole- lafle' 'yi, 'bheε- 'ke 'bhe 'nule baale. 'Bhe 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yani do -bhigbeya gbeen-. 'Bheε- 'yee- mleklenne -gbene 'e ɔnwa baale 'tre ta yue mu 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'pegee to ngblo mu 'e ba.

11 -O -yaa 'bhe mleklenne 'e sii: «Abisenti». 'Bhe 'yi -le doo «-Yri diinj yienle». 'Tre ta -yi mu 'e 'ledulayre yaga mi 'e yiendwa- 'bhii- kwe -yron gbeen-. Mεε -bebe -gaa 'woo- -yi yienle mu 'e 'koo.

4. -Klelon' yizie mi 'e 'penyre-

12 'Bhe blaana, 'ke -mleke' yizie mi 'e 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'e 'penle. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yretbhe 'pegee mle 'bheε- mleklenne mu 'e 'ledulayre yaga mi 'e 'yre ta. 'Bheε- -yrete' laa 'pwele- -yrekpa' do -ledulayre yaga mi 'e 'bhe ta; 'bhe klegbeya do 'e 'yi, mle laa -bhile' -bi do -ledulayre yaga mi 'e ba 'ezin-.

13 'Mi 'η 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'η 'bibi do yele- 'ke 'bhe -o 'si zii' 'egboon gboonle' lafle' 'yi, 'ke 'bhe 'a pe 'bhe 'weli- -gloo 'e 'yi doo: «'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! -Amasroyi -mleke' -vin yaga 'e 'mu 'yaa- zan 'mu a pe -klelon' mu 'e 'penle-!»

9

5. -Mleke' 'soo mi 'e 'bhe a pe -klelon' 'penyre-

1 'Bhe blaana, 'ke -mleke' 'soo mi 'e 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'e 'penle. 'Bheε- 'ke 'η mleklenne do yele-, 'bhe -daa laanima, 'bheε- 'bhe ɔnwa baale 'tre ta. 'Bheε- -o -gluu 'trole- -gbene do 'e 'bhe a gborobhe 'e ɔkpaa -a 'koo. *

2 Mleklen- 'e -gluu 'trole- -gbene 'e 'liigwa-, 'bheε- 'ke 'tegblen- do 'pwele -a -yi; 'bhe 'yaa- bhii- 'te -gbene do -gblen gbeen-. 'Bhe 'tegblen- 'e -yretbhe 'pegee -ploo 'e 'tilaa.

3 'Bhe klele 'te, 'ke 'siesie- -gama mu 'pwele 'yee- 'tegblen- 'e 'yi, 'bheε- 'ke -o zenle- 'tre ta yrekpen- ɔnoo. 'Bheε- 'ke -o -zaanweele mu a 'senj -yεke 'e 'nale -o ni 'tre ta.

4 'Bheε- -wa ɔpia -o ni doo waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele 'tre ta -bon mu 'pegee -yri diinj 'tole- -yri diinj 'mu ni. -Waanbhaa' a -toomasie laa -yaa mεε 'la zan mu -mlelii-, -o 'senj ɔnaa -o ni 'kaa -o -za 'yoo- mu kle 'bhe zan mu 'te -la ni.

* 9:1 9.1 'Elwaleta -so, Zuufu mu 'e 'kpee ma mleklen- mu baaza 'e 'bhe 'yaa- 'ke laanima pe -yremale mu -la baaza -toomasie 'le.

5 -Wa ɔpia -o ni 'ezin- dɔɔ waa 'mu dele, 'duŋ- -o -yrenkpa' 'mu ta mle 'soo ɔla. -O -yaa -yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhe -yaa la 'bhii- -zaanweele -baa' gbɛɛn-.

6 'Bhe mle 'soo 'ɛ ɔla, bhaaplen mu 'ɛ nu ga -glinle', 'duŋ- waa nu -a 'srɔɔwole. -O nu -a pele dɔɔ -o gale-, 'duŋ- ga nu 'kanle- -o ma 'egbɔɔnle.

7 'Woo- 'siesie- -gama mu 'ɛ 'pwele- -o 'ke wi -soo' mu 'la 'lekpaale -o gwledanle 'kaama- 'mu 'le. Pɛ 'ke mu -yaa -o wiinj- 'bhii- -bhleŋgbe mu ŋgblo ma -can 'faa mu gbɛɛn-, 'bhe- -o wleyi' mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke bhaaplen wleyi' 'le.

8 -O winle mu 'ɛ 'yaa- tro 'bhii- le mu winle gbɛɛn-, 'bhe- -o 'sɔnbhe- mu 'ɛ 'yaa- srasra 'bhii- -jara 'sɔnbhe- mu gbɛɛn-.

9 -Bɛɛ tagaan piibhe -laa mu -yaa -o -bɛɛ mu 'ɛ ta. 'Bhe- -o gbɛɛɔɔn- mu bɛɛn wli 'ɛ 'yaa- 'bhii- gwledan -mazini 'la 'ke wi -soo' -bebe -o -a -glaan 'zi gwledan bhla 'ɛ zi 'bhe' wegbeɔya 'ɛ gbɛɛn-.

10 -O wee mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke -zaanweele mu a mɛɛ 'paape- mu 'ɛ 'le. -O 'seŋ 'la ɔnaa -o ni 'kaa -o -yrenkpa' bhaaplen mu ta mle 'soo ɔla, 'bhe 'seŋ 'ɛ 'yaa- -o wee mu 'ɛ 'mu -la -yi.

11 -Gluu 'trole- -gbɛɛ 'ɛ ta -mleke' 'ɛ ɔyaa waa -bhleŋgbe 'le. 'Bhe 'to 'yaa- Ebre wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Abadɔn». 'Bhe- -o -yaa 'bhe pe Grɛki wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Apoliyɔn». 'Bhe 'yi -le dɔɔ: Pɛ 'sie mi.

12 -Klɔlɔɔ' ɔlwa mi 'ɛ ɔyaan. -Klɔlɔɔ' 'bheke ple -o ye, 'mu nu nule 'keleɛ- blaan.

6. -Mleke' 'srwado- mi 'ɛ 'bhe a pe -klelonj' 'penyre-

13 'Bhe blaɛn, 'ke -mleke' 'srwado- mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pe -klelonj' 'ɛ 'penle. 'Bhe- 'ke 'ŋ pe -weli' do 'male. -Can *srakagoyɛ 'la dulale -o -Waanbhaa' -le ma, 'yee- pe -weli' 'ɛ 'yaa- da 'zi 'bhe 'mle yizie 'ɛ 'yi.

14 'Bhe- 'bhe -yaa pe 'zi -klelonj' 'yaa- -mleke' 'srwado- mi 'la 'kɔɔ 'bhe ni dɔɔ: «-Mleke' yizie 'la 'yrele- -o Efrati yue 'ɛ -din -o 'plool-»

15 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'ploole 'bhe -mleke' yizie 'ɛ ma; -o 'lekpaale -yaa 'lere 'la 'kaama-, 'bhe 'pegee mle oo, -yrekpa' oo, 'bhe- 'waati 'la 'kaama-, 'bhe bhla 'ɛ ɔbhwa. -Woo 'ploola-, 'kooko- -o bhaaplen mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ de.

16 -Srɔwase' mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'ɛ ta -o 'mu 'lii 'ɛ ɔpia 'ŋ ni: 'mu -yaa 'mliyon -kɛmɛ ple (200.000.000).

17 'Ŋ -yre zi yele 'la ɔkla, 'ŋ 'woo- wi -soo' mu 'ɛ 'pegee -o ta mu 'ɛ ɔya gɔɛ- 'leɛ- 'bheɛ- gbɛɛn-: 'Bhe -soo' mu 'ɛ ta mu 'ɛ, -o -bɛɛ tagaan piibhe -laa mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'eten -banbanle 'bhii- 'te nre gbɛɛn-, -a 'ke mu -yaa 'etile -gilɔŋ 'bhii- lafle' 'yre ta gole gbɛɛn-, 'bhe- -a 'ke mu -yaa 'eten 'wlenwlenle 'bhii- -blaɛn 'tranle- gbɛɛn-. Wi -soo' mu 'ɛ ŋgblo mu 'ɛ 'yaa- 'bhii- -jara ŋgblo mu gbɛɛn-. 'Te 'pegee 'tegbɛn- 'bhe- 'seke 'yaa- 'pwe zii' -o -lii.

18 'Te 'pegee 'tegbɛn-, 'bhe- 'te 'seke mu 'la 'yaa- da 'zi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ 'lii 'mu -le bhaaplen mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ ɔdia.

19 -Amasɔyi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ fanɔan- 'ɛ 'yaa- -o -lii 'pegee -o wee mu 'ɛ 'mu -la -yi. -O wee mu 'ɛ 'mu 'yaa- 'bhii- mle mu gbɛɛn-, 'bhe- 'mu ŋgblo mu -yaa 'mu yin 'lii. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu kle 'zi bhaaplen mu ni 'mu -la -le.

20 'Duŋ- 'woo- -klɔlɔɔ' yaga 'ɛ waa mɛɛ 'la zan mu dele, -zadɔwɛɛ 'laa dɔle 'mu ma, 'ke 'mu plool 'mu kleza 'yɔɔ- mu 'ɛ ma. 'Mu 'laa 'ploole- 'zina mu gbale ma, 'bhe 'pegee yo mu 'la klele- -o 'ke -can 'le oo, -gɔli' 'le oo, piibhe 'ten 'le oo, vle 'le oo, 'bhe- -yri 'le 'mu gbale ma. 'Duŋ- 'bhe yo mu 'ɛ 'mu 'laa sɔ yre ma yele-, 'bhe- 'mu 'laa sɔ -jan 'male, 'bhe 'pegee 'mu 'laa sɔ 'taawole.

21 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ waa 'ploole- 'ezin- 'e pe mɛɛ dele oo, 'srɔn klele oo, -yanbhɔɔya dele oo, 'bhɛɛ- -faanwole ma.

10

-Mlɛkɛ' 'sɛwɛ kpɔnɛ- do □kpaɔ Zaan 'kɔɔ

1 'Bhɛ blaɔn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' -glɔɔ 'bhɛɛke do yele- 'ke -yoo da 'zi laflɛ' ma. La -gblo do 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -woo baa dune- 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -glɛngbaan do 'mlɛngole -yaa -a ngblo ma. -A wleyi' 'ɛ 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yretɛbhɛ -bhigbeyɔ gbɛɛn-; 'bhɛɛ- -a 'kpaan mu 'ɛ 'yaa- tran 'bhii- 'tɛ nrɛ -wlenle' gbɛɛn-.

2 'Sɛwɛ kpɔnɛ- do -liiploole -yaa -a 'kɔɔ. -Ya gbɛ -yie' ta gaan 'ɛ 'bhɛ -dulaa' wɛyi- 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya gbɛ -koo ta gaan 'ɛ 'bhɛ -dulaa' trɛ ma.

3 'Bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'egloole 'bhii- -jara do -wegbeyɔ gbɛɛn-. -E yanle 'pɛɛnlele, 'ke -gblɔŋ' 'srwaplɛ- 'ɛ 'pɛɛle 'eke- zi.

4 -O 'pɛɛle-, 'ŋ 'yaa- zan 'woo- -gblɔŋ' 'srwaplɛ- 'pɛɛwli- 'ɛ -jan 'la □woa 'bhɛ yɔɔndeɛ, 'ke 'ŋ -weli' do male- laanima 'ŋ -zanta', 'ke 'bhɛ -a pe 'zi 'ŋ ni dɔɔ: «-Gblɔŋ' 'srwaplɛ- 'ɛ -o -jan 'la □woa, 'bhɛ 'kpa 'e 'kpee, 'dun- 'yaa 'bhɛ yɔɔndeɛ.»

5 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' 'la dulale □ya wɛyi- 'pegeɛ 'trɛ 'ɛ ta, 'bhɛ 'bhɛ gbeyiɛ 'lawlenle laflɛ' ma.

6 'Bhɛ blaɔn 'kee- bhaa wli 'kunle 'ke -ya pe dɔɔ: -Waanbhaa' 'la 'yoo- 'e 'yre ma -zɔn 'pegeɛ yikpɛnsee ta, 'bhi -le laflɛ' 'pegeɛ pɛ mu 'la 'kpen -a -yi 'mu □kla. 'Bhi -le 'trɛ 'pegeɛ 'bhɛ ta pɛ mu 'ɛ 'kpen □kla. 'Bhɛɛ- 'bhi -le wɛyi- 'pegeɛ -a ba pɛ mu 'ɛ 'kpen □kla. 'Mi 'pegeɛ 'an -Waanbhaa' 'ɛ ta 'mi pe dɔɔ: «'Waati 'ɛ □bhwa, 'bhɛɛ- gbetadole laa -o -a -yi -li.

7 'Dun-, 'ke -mlɛkɛ' 'srwaplɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pe -klelonj' 'ɛ □pian 'waati 'la ba, -Waanbhaa' nu -yaa' gaanyiza 'ɛ 'lesole. 'Bhɛ gaanyiza 'ɛ 'bhɛ -le -e -za 'la □kpaɔ -a -lɛla' janwo mu 'la 'mu -o -yaa' yewonɛ mu 'le 'mu 'lii 'bhɛɛ- 'le.»

8 'Bhɛɛ- 'ŋ -weli' 'la □maa 'ke 'bhɛ da laflɛ' ma, 'bhɛ pe 'ŋ ni 'ezin- dɔɔ: «'Sɛwɛ kpɔnɛ- 'la 'liiploole -o -mlɛkɛ' 'la dulale -o wɛyi- 'pegeɛ 'trɛ 'ɛ ta -a 'kɔɔ, ge 'bhɛ 'kun -a 'kɔɔ.»

9 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'ŋ gele- 'yee- -mlɛkɛ' 'ɛ ba -yre ta, 'bhɛɛ- 'an □pia -a ni dɔɔ -e 'sɛwɛ kpɔnɛ- 'ɛ 'kpa 'ŋ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -e pe 'ŋ ni dɔɔ: «-A 'si 'bhɛɛ- 'ya miin. -A yien nu dɔle 'e 'kpee, 'dun- -e nu -nrɛle' 'e 'lii 'bhii- -zɔ 'yrɔn 'nragbeyɔ gbɛɛn-.»

10 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'ŋ 'yee- 'sɛwɛ kpɔnɛ- 'ɛ 'sile -mlɛkɛ' 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'an 'miinle. -E -yaa nra 'ŋ 'lii 'bhii- -zɔ 'yrɔn gbɛɛn-; 'dun- 'an 'miinle-, 'ke -a yien dɔle- 'ŋ 'kpee.

11 'Bhɛ blaɔn, 'ke -wa pele- 'ŋ ni dɔɔ: «'Bhi -le nu -Waanbhaa' -lɛla' janwole 'si -bebe mu ni, 'bhɛ 'pegeɛ 'klɛɛn -bebe mu -yi mu ni, 'bhɛɛ- wli -bebe a mɛɛ mu ni, 'bhɛ 'pegeɛ -bhlenjbe -bebe mu ni.»

11

-Waanbhaa' 'sreya- klɛ mi plɛ

1 'Bhɛ blaɔn, 'ke -o togo do 'kpale 'ŋ 'kɔɔ; 'bhɛ 'yaa- 'bhii- 'beni do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o pe 'ŋ ni dɔɔ: «'E 'wlen-, 'bhɛɛ- ge -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'pegeɛ *'srakagoyrɛ 'ɛ dan. Mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' gba a nɔɔ- 'mu nɔɔ 'ezin-.

² 'Dun- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεne 'ε -gben 'yi 'pεeliiryε 'ε, 'bhe 'to ye, 'yaa 'bhe danle. -Amasroyi -o 'bhe □naa Zuufu kle mu 'ε 'mu -la ni. -O nu -Waanbhaa' a -wa 'ε 'siele- mle mia ple bhe ple -la (42).

³ 'N nu a klele 'bheε- 'η 'srε ple 'ε -woo 'η 'lɛlajanwo mεε mu ni -yrekpaa' 'waa do 'ke -yrekpaa' -kεmε ple 'ke -yrekpaa' mia yaga -la (1.260). 'Bheε- -o nu dunε- kple mu 'klale- -o ta 'bhii- -bheela mεε mu gbεen-»

⁴ -Waanbhaa' 'srε ple 'ε 'wole- 'ke olivi diinj ple 'pegee -fitran ple 'la dulale -o 'trε Zan -Waanbhaa' -lεε 'mu 'le.

⁵ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi' 'bhii- 'bhe -za 'yoo- kle -o ni, 'tε 'pwe -o -lii, 'bheε- 'bhe -o -soonnii' mu 'ε kpacie. 'Ke mεε 'la zan -o -za 'yoo- kleyre -glin 'zi -o ni, 'bhe zan nu gale 'bheε- gagbeya 'ε 'yi.

⁶ 'Bhe 'sej -o ni 'ke -o lafle' 'liitan-, 'kooko- la laa ban 'trε ta 'waati 'la -o nu -Waanbhaa' -lɛlajanwole mεε mu ni 'bhe ba. 'Bheε- 'bhe 'sej -o ni 'ezin- 'ke -o -yi maboo 'ke yien 'le. 'Bheε- 'waati oo 'waati 'la 'ke -za 'yoo- -gloon 'la klele -swa -o ni bhaaplen mu ni, -o bheε- kle.

⁷ 'Ke -o -yaan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wolele 'waati 'la ba, 'bheε- srɔpe 'la da -gluu 'trole- -gbεne' 'ε 'yi, 'bhe nu gwledanle -o ba. 'Bhe 'sej nu wole 'ke -o -le, 'bheε- 'bhe -o dε.

⁸ -O gbaa mu 'ε 'kpaale- nu bole -zabla' -kpan 'ε ta -wa -gbεne 'ε 'kpee, -o Mεεzan -gbaanna -yrigbεele 'ε ta yre 'la □noo bhe. -O so 'yee- -wa 'ε 'kpale Sodomu -wa 'ε ma 'bhe 'pegee Ezipu 'klεen 'ε ma -Waanbhaa' a pε zi 'ε zi, 'woo- mεε mu 'ε kleza -yoo' mu 'ε ma.

⁹ 'Drunyan ta 'klεen 'yi mu oo, -a noo- -gbaa mu oo, -a -yi wli mu oo, 'bheε- -a noo- 'si mu 'ε 'kpen. -O 'kpen nu -o gbaa mu 'ε -glinle' -yrekpaa' yaga 'pegee -a 'traa □la; 'bheε- waa nu dɔle -a -la 'ke -woo bin.

¹⁰ 'Trε ta bhaaplen mu 'ε zrukpaale nu klele 'woo- mεε ple 'ε gaza 'yi. -O zrukpaagbeya -yoo' 'ε 'koo, -o nu 'eke- glaan mu 'kpale- pε mu ba. -Amasroyi 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi ple 'la bhe -o 'trεbhɔ -bebe -kpa a 'trε ta mu ta.

¹¹ 'Dun- 'bhe -yrekpaa' yaga 'pegee -a 'traa 'ε 'kanle- blaana, nii- do -daa -Waanbhaa' ba, 'bhe □wlaa -o -yi, 'bheε- 'ke -o bole -yre ma -si 'srɔowo gbe drεwole 'ezin-. 'Bhe klele 'tε, 'ke -woo -wlenle' -o gaan ta. -Ayile, 'ke -gblaan -gbεne do 'klale mεε 'la zan mu 'kpen -o □ya 'mu 'yi.

¹² 'Bhe □noo bhe, 'ke -o -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da laanima, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi ple 'ε ni dɔo: «-Ka 'san, 'bheε- -ka nu -gε!» -Woo -wlenna, 'bheε- -o -ja lafle' 'yi la -gblo do 'yi, -o -soonnii' mu 'ε 'yre ma.

¹³ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'trε bεenle- 'egbεnele; 'bheε- 'ke -wa -gbεne 'ε gbe vu mi 'ε 'klaale. 'Bhe klele 'tε, 'ke mεε 'waa 'srwaple- (7.000) gale- 'yee- 'trε bεenle 'ε 'yi. Mεε -vin mu 'la □bwa, -di □kaan 'mu 'yi, 'bheε- 'mu laanima -Waanbhaa' 'ε 'tɔbhwa-.

¹⁴ -Klɔlɔɔ' ple mi 'ε 'bhe □yaan; 'dun- -a -vinbwa sa 'bheε- -a yaga mi 'ε 'bhe bhɔ 'saanibhe.

7. -Mleke' 'srwaple- mi 'ε 'bhe 'bhe a pε -klelon' 'ε □pian

¹⁵ 'Bhe blaana, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'ε 'bhe 'bhe a -klelon' 'ε 'penle. 'Bhe klele 'tε, 'ke -weli' -gloo mu dale- lafle' 'yi 'ke -wa pe dɔo:

«Mεεzan -Waanbhaa' 'pegee -e mεε 'la zan makwan-, *Krisi 'ε, -waa pε -le 'ke 'drunyan ta -bhleighbeya 'ε 'le.

-E nu yaale 'drunyan 'ε ta 'bhii- -bhleighbε -zɔn 'pegee yikpensee ta!»

¹⁶ 'Gwlaan -gblaan mia do bhe yizie (24) 'la 'yaale- -yaa -waa' -bhleighbε 'yaakpe- mu 'ε ta -Waanbhaa' -lε ma, 'mu -balaa' 'mu 'kpɔ ta 'trε ma, 'ke -woo ngblo kulale; 'bheε- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

17 'Ke -wa pe dɔɔ:
 «Mɛɛzan -Waanbhaa', 'Senkpenzan, 'bhi 'la 'bhi -o 'e 'yre ma -zɔn, 'bhe 'pegee 'e 'yaa- 'e 'yre ma 'elwale gban -sɔ.
 'Woo 'e 'pubɔ- 'yaa- -gloɔya' -gbɛnɛ 'ɛ ma, 'bhe 'pegee 'yaa- -bhleŋgbeya 'ɛ -zayi'.

18 'Trɛ ta 'si mu 'ɛ -woo zrupliila, 'duŋ- 'bhi a pe yran yi 'ɛ ɔbhwa.
 Gbaa mu 'kitikan yi 'ɛ ɔbhwa. 'Yaa- yewonɛ mu 'la 'ke -woo 'e 'lɛla- -janwo' mu 'le, 'bhɛɛ- 'yaa- mɛɛ 'weŋ mu 'ɛ, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu gblaan 'e 'lɛɛ;

'ke -o -kla mɛɛ gblaan mu 'le oo, 'ke -o -kla -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'le oo, -o 'kpen klɛza mu 'ɛ ma -sra 'na yi 'ɛ ɔbhwa.

Mɛɛ 'la zan mu 'trɛ ta mu 'ɛ siɛ, 'bhe zan mu 'siɛ yi 'ɛ ɔbhwa 'ezin-»

19 -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la 'bhe -o lafle' 'yi -o 'bhe 'liigwa-. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛŋ mu plɛŋ- -bhoolaya dɔ 'kesu 'ɛ 'ŋ 'bhe ɔya -Waanbhaa' gbayrɛ 'weŋ 'ɛ ɔnɔɔ. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke la 'e 'yreɔle, 'bhe 'pegee -weli' mu -yaa ye, 'bhɛɛ- -gblan' mu 'pɛɛla-; 'trɛ -bɛɛnna, 'bhe 'pegee -goobhe' la 'tɛn gblo -gbɛnɛ do -baan.

-YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

12

1. Le do 'pegee mɛ gblo -gbɛnɛ 'ɛ ma -jan

1 'Bhe blaɛn, 'ke 'kpeɛleni maza -gbɛnɛ do 'pwɛle -a -yi laanima lafle' 'yi: le do -le -yaa 'kɛle-. -Yrɛtɛbhe 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -o dune- do kla mɛɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, laanima mɛ 'kpaale- -yaa -a gaan mu 'ɛ ɔla, 'bhe mɛklɛnne 'vu ta plɛ le -yaa -a ngblo ma -bhleŋgbɛ ngblo ma 'faa 'ɛ 'le.

2 -A kpele -le -yaa. 'Bhɛɛ- -a -bla zenlawoa -a ta, 'bhe -yrɛn 'ɛ 'lagbeya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -a -lii, -e -yaa -gbekan' zii'.

3 'Bhe blaɛn, 'ke 'kpeɛleni maza 'bhɛɛke do 'pwɛle 'a -yi lafle' 'yi 'ezin-: mɛ gblo -gbɛnɛ do -le -yaa 'bhe 'le, 'bhe 'yaa- 'ɛtɛnle 'bhii- 'tɛ gbɛɛn-. 'Bhe ngblo -yaa 'srwaple-, 'bhe 'pegee 'bhe 'mɛ -yaa vu; 'bhɛɛ- -bhleŋgbɛ ngblo ma 'faa 'srwaple- -yaa 'bhe ngblo 'srwaple- 'ɛ ma.

4 -E mɛklɛnne mu 'ɛ 'lɛdulayrɛ yaga mi 'ɛ -glaanna 'ke -a wee 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'kee- 'mu blinle- 'trɛ ma. 'Bhɛɛ- -e -ja dulalɛ le 'la 'bhe 'yaa- 'bhe 'ya zii' 'bhe 'lɛɛ, 'kooko- 'ke 'bhe 'bhe 'nɛ 'ɛ ɔyaa 'te, -e 'bhe 'nɛ 'ɛ 'pɛɛɛ- 'eke- ma 'pilipili.

5 'Bhɛɛ- le 'ɛ -ya -yaa 'ke 'gwlaan- -nɛ do 'le. 'Bhe -nɛ 'ɛ 'bhe -le nu 'si mu 'ɛ 'kpen -lɛdɔle 'ke piibhe 'beni do 'le 'bhe 'kɔɔ. 'Duŋ- -o -ja 'yee- -nɛ 'ɛ 'le laanima -Waanbhaa' a -bhleŋgbɛ 'yaakpe- 'ɛ -din.

6 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke le 'ɛ blasanle, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -kpe 'ɛ ta. -Waanbhaa' yre do 'la 'lɛmagaanna -a ni, -e -ja bole 'bhɛɛ- yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ ye, 'kooko- -wa -lɛbɔ' 'bhe ɔnɔɔ ye -yrekpa' 'waa do 'ke -yrekpa' -kɛmɛ plɛ 'ke -yrekpa' mia yaga ta (1.260).

7 Gwle -wlɛnna 'tɛ lafle' 'yi. -Mɛkɛ' mu -kunlii Miseli 'pegee -yaa' -mɛkɛ' mu 'ɛ gwɛdaan- mɛ gblo -gbɛnɛ 'ɛ ba. 'Yee- mɛ gblo -gbɛnɛ 'ɛ 'pegee -yaa' -mɛkɛ' mu 'ɛ gwɛdaan- -mɛkɛ' Miseli 'pegee 'bhe a -mɛkɛ' mu 'ɛ ba.

8 'Duŋ- -waa 'senjole 'ke -mɛkɛ' Miseli 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- waa 'solɛ- bole- lafle' 'yi 'ezin- -li.

9 'Bhɛɛ- -o 'yee- mɛ gblo -gbɛnɛ 'ɛ -blinna 'pɛɛlii-. 'Yele- 'ke mɛ gwe 'ɛ 'le. -Wa sii 'Zina 'pegee -Setran'. 'Yele- 'drunyan ta mu 'ɛ 'kpen 'yini-. -Wa -blinna 'trɛ ta, -o 'yee- 'pegee -yaa' -mɛkɛ' mu 'ɛ -blinna 'trɛ ta. *

* 12:9 12.9 -Woo -we 'zi 'ke Adamu 'pegee 'ɛvu 'yiniza 'ɛ 'bhɛɛ' 'le mɛ 'ɛ 'kɔɔ.

¹⁰ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bheε- 'ke 'bhe 'a pe doo:

«-Waanbhaa' a mεε -bhee bhla 'ε □bhwa -zon! -Kooa' -Waanbhaa' 'ε -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' -bhleṅgbeya yi 'ε □bhwa -zon; 'bhe 'pegee -e Kriṣi 'la makwan-, 'bheε- 'kee- 'bhe □kla Mεε -Bhee Mi 'le bhe, 'bhe a pe 'sej kle bhla 'ε □bhwa 'ezin-.

-Amasroyi mεε 'la zan -yaa la 'o nεεnε- mu 'ε ta, -yrekpaa' 'pegee -bi zi -Waanbhaa' -le ma, -o 'bhe zan 'ε -gbian lafle' 'yi.

¹¹ 'O nεεnε- mu 'ε 'seṅgwa- 'kele-, *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'yien- 'ε -glooya' 'ε 'sroyi, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'sreya- 'la □kla mεε mu ni 'bhe -zayi'.

'Bheε- -o -dwa -a -la 'ke -woo 'gbu na Zesu ni, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma.

¹² 'Bhela- -zayile, lafle' 'pegee -a -yi mu 'ε, 'ka zrukpaale kle!

'Duη- 'ka mu 'tre 'pegee weyi-, -yren -o 'ka ta!

-Amasroyi 'Zina -zinaa' 'ka ba -yre ta, 'bheε- yran 'te -la wlale -o -a -yi, -amasroyi -a 'gbu 'a 'yaango 'bhii- -yaa' pe 'waati 'ε -vin 'laa bole 'ebebele 'ezin- -li.»

¹³ 'Bhe klele 'te, 'yee- mle gblo -gbene 'ε -ya 'yelawoa 'bhii- -wa -blinna 'tre ta, 'kee- 'kpale- 'sanle le 'la 'bhe -ne 'gwlaan- 'ε □yaa 'bhe zi.

¹⁴ 'Bhe klele 'te 'ezin-, 'ke -o 'bibi -gbene do gbeyron- ple 'ε 'nale- le 'ε ni, 'kooko- 'bhe 'si, 'bheε- 'bhe ge -kpe 'ε ta 'bhe yaayre 'la -o 'bhe 'lemagaanna gban 'bhe ni 'bhe □noo mle gblo -gbene 'ε ma 'egboonle. -O nu a -lebole 'bheε- □noo ye 'leε yaga 'ke -a 'traa □la.

¹⁵ 'Bhe 'yi 'te bhe, 'ke mle gblo -gbene 'ε -yi 'pwele -a -lii 'bhii- yue do gbεen- 'ke 'bhe ge le 'ε zi, 'kooko- 'bhe -yi 'ε 'poo 'ε so le 'ε -glaanle'.

¹⁶ 'Duη- 'bhe klele 'te, 'ke 'tre 'nule bhole 'yee- le 'ε ba: 'tre 'bhe 'lii 'ε 'poola-, 'bheε- -yi 'la 'pwela- mle gblo -gbene 'ε 'lii, -e 'bhe 'kpen □mia 'fenfen.

¹⁷ 'Bhe klele 'bhe gbεen- bhe 'ezin-, 'ke mle gblo -gbene 'ε -ya zrupliile' le 'ε ma, 'bheε- 'kee- gele- gwledanle 'yee- le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε ba. 'Bhe le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε 'mu -le mεε 'la zan mu 'kpen -Waanbhaa' a 'toj mu 'ε 'klosikun, 'bheε- 'ke -o bloole -o Zesu a wlan 'ε ma 'mu' lea.

¹⁸ 'Bhe 'yi, 'ke 'yee- mle gblo -gbene 'ε gele- dulale weyi- 'ε bhonla -yrentre' 'ε ta.

13

2. Srope 'la 'pwela- weyi- 'ε ba

¹ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η srope do 'pwele- yele- weyi- 'ε ba. -A -mle -yaa vu, 'bheε- -a ngblo -yaa 'srwaple-. -Bhleṅgbe ngblo ma 'faa 'yaa- -a -mle mu 'ε 'kpen do do ma. 'Bheε- -Waanbhaa' 'to 'sie ma 'to mu yoondele -yaa -a ngblo mu 'ε 'kpen do do ma.

² 'Ŋ srope 'la □ya, 'bhe 'pwele- -yaa 'ke 'trwane do 'le. 'Bhe gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- -kwe' gaan mu gbεen-; 'bheε- 'bhe 'lii 'ε 'yaa- 'bhii- -jara do -lii. Mle gblo -gbene 'ε 'bhe 'bhe a -glooya' 'pegee 'bhe 'yaakpe- 'ε, 'bheε- 'bhe a gbalaanya 'ε 'kpen □naa -a ni.

³ 'Bheε- 'η 'yee- srope 'ε ngblo 'ε do □ya, -e -kla 'bhii- 'bhe madinwole -yaa, 'bheε- -e -yaa 'bhii- 'bhe 'yaa- zan gale 'bhe bhe 'ε 'koo. 'Duη- 'bhe bhe -yoo' 'ε '□yaan. 'Bhe klele 'te, 'druyan ta mu 'ε 'kpen 'yrebhogbe -yoo' 'koo 'yee- srope 'ε zi, 'ke -o 'kpen dole- -a zi.

⁴ -Woo 'kpo □zian mle gblo -gbene 'ε 'leε, 'bheε- -o 'bhe □gbaa, -amasroyi 'bhe -le fangan- -naa srope 'ε ni. -Woo 'kpo -zian 'yee- srope 'ε 'leε, 'bheε-

-o 'bhe -gbaa, 'ke -wa pe dɔɔ: «Srɔpe 'e 'kpa ma mɛɛ 'laa -o! -De 'gbu -le so gwledanle -a ba ɛɛ?»

5 -O 'sej ɲnaa srɔpe 'e ni, 'kooko- -e sɔ -a 'gbu magbaande ma jan mu, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'tosie ma jan mu wole-. -O 'bhe 'sej 'e ɲnaa -a ni kee- bo 'bhe klele ma mle mia ple bhe ple ɲla (42).

6 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- srɔpe 'e -jan 'yɔɔ- wole 'sanle -Waanbhaa' ma, 'kee- 'bhe 'to 'e 'sie-, 'bheɛ- 'kee- 'bhe gbayre 'wenj 'e -zwanwo', 'bhe 'pegee 'kee- lafle' 'yi mu 'e -zwanwo'.

7 -O 'sej ɲnaa -a ni dɔɔ -e gwledan -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'e ba, 'ke -a 'senjgo- 'mu 'le. -O 'sej ɲnaa -a ni -gbaa mu 'e 'kpen oo, 'si mu 'e 'kpen oo, wli mu 'kpen oo, 'bheɛ- 'kleɛn mu 'e 'kpen 'yi mu ta.

8 'Tre ta mu 'la 'kpen 'to 'laa -o *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'la -gaa 'ke 'sraka 'le 'drunyan zibo bhla 'e zi 'bhe a bole -yre ma -si 'sewe 'e 'yi, 'bhe zan mu -le nu 'e 'kpo zenle 'yee- srɔpe 'e 'leɛ, 'bheɛ- -wa gba.

9 «Ke mɛɛ 'la zan 'tron -o -a ɲgblo ma, 'bhe zan 'e 'tronbado -jan 'leɛ- ni. 10 'Ke -a -ledulale -o dɔɔ mɛɛ 'la zan -o bope 'le -kaso 'yi, -o nu 'bhe zan 'e bole -kaso 'yi. 'Bheɛ- 'ke -a -ledulale -o dɔɔ -o mɛɛ 'la zan de 'ke -gokun' 'le, -o nu 'bheɛ- zan dele 'ke -gokun' 'le. 'Bhela- -zayile, -yoo 'ke -za 'le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'e -o -za 'yikun-, 'bheɛ- -woo kpa Zesu 'yi.»

3. Srɔpe 'la 'pwela- 'tre ɲla

11 'Bhe blaɛn, 'ke 'ɲ srɔpe -bheɛke' do yele- 'ezin- 'ke 'bhe -o 'pwe zii' 'tre ɲla. -A -mle -yaa ple 'bhii- -bhlaa gwlen bhlone- do -mle mu gbɛɛn-, 'bheɛ- -e -yaa -janwo' zii' 'bhii- mle gblo -gbɛɛn do gbɛɛn-.

12 -E -yaa -za 'kpen kle 'zi srɔpe -lwa mi 'e 'bhe a fangan- 'e 'le 'bhe 'gbu 'yre ma. -E -yaa a wla 'zi 'drunyan ta mu 'e 'kpen zi dɔɔ 'mu 'mu 'kpo zen 'yee- Srɔpe ɲlwa 'e 'leɛ 'bheɛ- -o 'bhe gba. 'Bhe ma 'da 'la 'yaa- zan 'bhe dele 'bhe ɲyaan.

13 'Yee- Srɔpe ple mi 'e 'yaa- 'sole- maza -gbɛɛn mu kle 'zi mɛɛ mu 'e 'yre ma, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'te zinale ma -a 'kɔɔ 'tre ta 'ke 'bhe da lafle' 'yi.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o fangan- yeke- 'la ɲnaa -a ni, -e -yaa 'sole- maza mu 'la kle 'zi srɔpe ɲlwa 'e 'yre ma, -e 'drunyan ta mu 'e 'yinia- 'mu 'le, 'ke -ya pe 'mu ni dɔɔ -o srɔpe ɲlwa 'la madingwa 'ke -gokun' 'le, 'bheɛ- 'ke 'bhe ɲbwa 'bhe -yre ma bhe, 'kaa -o 'bhe bhɔɔma -yrine' ɲyaan.

15 'Bhe blaɛn, -o 'sej ɲnaa srɔpe 'e ni, 'bheɛ- -e nii- -wlaa -a bhɔɔma -yrine' 'e 'yi, 'kooko- 'bhe sɔ -janwole 'ke 'bhe 'a pe mɛɛ mu ni dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'laa -o 'kpo zenle srɔpe 'e bhɔɔma -yrine' 'e 'leɛ 'bheɛ- -wa gba, -o 'bhe zan mu 'e de.

16 -Ya ɲkla 'bheɛ- -o pe yɔɔn do kpalaa' kpanjma mɛɛ mu 'e 'kpen gbe -yie' -lii, 'bhe 'pegee -o -mlelii': mɛɛ 'fientronne mu oo, mɛɛ gbilaɛn mu oo, pezan mu oo, 'kooɲenjan mu oo, lu mu oo, 'bheɛ- ɲklo mu 'kpen.

17 Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa -yaa sɔ pe -lele', 'bhe 'pegee pe gonle-, 'ke 'yee- pe yɔɔn 'e yaa -o 'bhe zan ma: 'yee- pe yɔɔn 'e 'ke yaa klele srɔpe ɲlwa 'e 'to 'e 'le, -e kle -a 'to 'e 'lii 'e 'bheɛ- 'le.

18 -Zadoleya maza -le -ge. 'Ke mɛɛ 'la zan yikanle -o, 'bhe zan sɔ srɔpe 'e 'to 'e 'lii 'e 'yi -o 'kela 'le 'bhe dole. -Amasroyi, bhaapɛɲ do 'to 'lii -le. -A -lii -o -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado- (666). *

* 13:18 13.18 'Sewebhe 'kpen do do wlaɛ pe -lii -yaa Zuufu mu 'e ba. 'Bhe 'sewebhe mu 'e 'kpen 'klale- ke ba 'mu 'yaa- -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado-. Mɛɛ 'ke mu pe dɔɔ Rome mu 'e -waa' -bhɛngbe do 'to -le -yaa 'kele-.

14

4. -Yre zi yele yizie mi

¹ 'Bhe blaam, 'ŋ 'yaa- 'ŋ 'yrekpa zii' bhla 'la ba, 'ke 'ŋ -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'ɛ dulale yele- Sion vle goon 'ɛ 'wiinj-. Mɛɛ 'waa -kɛmɛ do 'ke mɛɛ 'waa mia ple 'bhe yizie -yaa -a zi (144.000). -A 'gbu 'to 'ɛ 'pegee -a Dɛ 'to 'ɛ yɔɔndele -yaa 'bhe mɛɛ mu 'ɛ 'mlɛlii.

² 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'ŋ pɛ -weli' do male- 'ke 'bhe da laanima lafle' 'yi: 'Bhe -weli' 'ɛ -gblo -yaa 'bhii- -yi 'pɔɔ wli mu 'pegee -gblan' 'pɛɛ wli gbɛɛn-. 'Yee- weli' 'ɛ 'yaa- 'ezin- 'bhii- 'srokpa -gitari- glɔɔn gwe mu 'wegbeya gbɛɛn-.

³ 'Woo- mɛɛ 'saa mu 'ɛ dulale -yaa -bhleŋgbe 'ɛ 'yaakpe- 'ɛ 'pegee pɛ -yre male yizie, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'lɛ ma. -O -yaa 'sro drɛɛ do 'kpa zii'. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa so 'bhe 'sro 'ɛ daanle- 'ke yaa 'ɛ go mɛɛ 'waa -kɛmɛ do 'ke mɛɛ 'waa mia ple bhe yizie (144.000) 'la 'ke -Waanbhaa' 'mu tagbawoa 'drunyan ta mɛɛ mu 'ɛ ba 'mu do -kplɛn ba.

⁴ 'Bhe mɛɛ mu 'la bhe, -woo 'gbu 'flɛ 'ɛ 'ɔtwa 'wen' 'ke waa 'gwlaan 'pegee le -za 'kedo- 'kpɔ dɔ. -O 'kpen gbaanle -yaa -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'ɛ zi 'ke 'bhe 'yaa- gele- yre 'oo yre 'la 'ɔɔɔ. -Waanbhaa' -o tagbawoa bhaaplen mu 'ɛ ba, 'kooko- -o klɛ -Waanbhaa' 'pegee 'yee- -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- -waa' pɛ mɛɛ -lwa mu 'le.

⁵ 'Bhla do 'kpɔ 'laa dale -lido' -o -lii, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ do 'kpɔ 'yele- -lido' -o zi.

5. -Yre zi yele 'soo mi

⁶ 'Bhe blaam, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' -bhɛkɛ' do 'yele- 'ke 'bhe 'si zii' 'egboonle laanima lafle' 'yi; -Jan 'Nrale- do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma -e -yaa zan 'bhe 'wole- 'drunyan ta mu 'ɛ ni dɔɔ: 'Klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'yi mu oo, 'bhɛɛ- gbaa mu 'ɛ 'kpen oo, 'bhe 'pegee wli mu 'ɛ 'kpen 'pe mu 'kpen.

⁷ -E -yaa pe 'zi 'egloole dɔɔ: «Ka -gblaam' -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- -ka 'tohbɔleya na -a ni! -Amasroyi -yaa 'kitikan yi 'ɛ 'ɔbhwa. -Ka 'ka 'kpɔ zen -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- -kaa gba, 'yele- lafle' 'pegee 'trɛ, 'bhɛɛ- wɛyi- 'pegee to ŋgblo mu 'ɛ 'kpen 'ɔkla.»

⁸ 'Bhe blaam, 'ke -mlɛkɛ' ple mi do dɔle- -a -lwa mi 'ɛ zi, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «E -balaa', -e -balaa! Babiloni -wa -gbɛɛ 'ɛ -balaa! 'Ye-ye- 'yaa' 'gwlen -glinza' 'flen 'ɛ do 'klɛɛn 'kpen 'yi mu 'ɛ ma. 'Bhe 'gwlen -glinza' 'flen 'ɛ 'yaa- 'bhii- -e -wɛɛn -glɔɔ 'ɔnaa -o 'kpen ni, 'bhɛɛ- 'bhe -o 'ɔdia.»

⁹ 'Bhe blaam, 'ke -mlɛkɛ' yaga mi 'ɛ dɔle- -a -lwa ple 'ɛ zi; 'bhe -yaa pe 'zi 'egloole dɔɔ: «Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'ɛ kpɔ 'ɔzian sɔpɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -gbaa, 'bhe 'pegee 'ke -ya -tɔɔmasie 'ɔkpa -a -mlɛlii' 'pegee -a 'kɔɔlaali,

¹⁰ 'Bhe zan nu -Waanbhaa' a yran pɛyan- do 'ɛ 'mile- 'bhii- -wɛɛn -glɔɔ 'la waa 'yizaale 'bhe gbɛɛn-. 'Bhe zan nu -yrenbhlele 'eyɔɔle 'tɛ 'pegee 'sɛke 'tɛ 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'wen' mu 'ɛ 'pegee *-Bhlaane' Gwlen Bhlonɛ- 'yre 'ɔla.

¹¹ 'Tɛ 'la 'bhe -yrenkpa' -o ta, 'bhe -gblɛn 'ɛ wlen 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ke -dan' 'laa klɛ 'bhe ma. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen sɔpɛ 'ɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'ɛ 'ɔgbaa, 'bhe 'pegee -wa -tɔɔmasie 'ɛ 'ɔkpa mɛɛ 'la zan mu 'kpen ma, 'mu 'laa nu 'sɔle- 'mu 'yitrele -yrekpa' 'pegee -bi zi.»

¹² 'Bhela- -zayile, mɛɛ 'la zan mu -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le bhe, 'ke -o yaa 'toŋ mu 'ɛ 'klosikon, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpale- -o Zesu 'yi, -waa' -yren 'yikun bhla 'ɛ 'ɔbhwa.

¹³ 'Bhe blaam, 'ke 'ŋ -weli' do male- 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- pe dɔɔ: «A yɔɔnde dɔɔ: <Ke mɛɛ 'la zan mu -gaa 'ke -o bole -o Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, 'kee- san -zɔn ma, -waa pɛ -yinra!>» Lii 'Wen' 'ɛ pe

doo: «'Bhe -o 'ke wlan 'le. -Woo -yitre' -waa' ye -gloo mu 'e 'wole- blaana, 'bhe- -o kleza -lrele' mu 'e -za 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpee.»

6. -Yre zi yele 'srwado- mi

¹⁴ 'Bhe blaana, 'mi 'η 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'η la -gblō 'pu do yele-, 'bhe- mæ do yaale -yaa 'bhe ta 'bhii- bhaaplen gbe do gbæen-. -Bhlegbe ngblo ma -can 'faa do -yaa -a ngblo ma, 'bhe- -gōjlo -lele' do -yaa -a 'koo.

¹⁵ 'Bhe- 'ke -mleke' 'bheke do 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la 'ke -ya pe mæ 'la zan yaale -yaa la -gblō 'e ta 'bhe ni 'egloole doo: «'Yaa-gōjlo 'e 'si, pēbhaa 'e 'kanle san, -amasroyi pēbhaa 'kan bhla 'e □bhwa; 'drunyan ta pēbhaa 'e 'tranna-, 'bhe- -a 'kan bhla 'e □bhwa!»

¹⁶ 'Bhe klele 'te, mæ 'la zan yaale -yaa la -gblō 'e ta, 'ke 'bhe -gōjlo 'e 'sile, 'bhe- 'kee- yewole 'kele- 'tre 'e ta 'bhii- -o -mlo kan gōne- 'la gbæen-.

¹⁷ 'Bhe- 'ezin-, 'ke -mleke' 'bheke do 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la -yoo lafle' 'yi 'bhe □la; -gōjlo -lele' do -bheke' 'yaa- 'bhe 'koo 'ezin-.

¹⁸ 'Bhe blaana, 'ke -mleke' 'bheke do 'pwele *'srakagoyre 'e □noo, -glooya' 'yaa- 'bhe 'koo 'te ta. 'Bhe pe 'kela -gōjlo- 'lele- 'e 'yaa- 'bhe 'koo 'bhe ni 'egloole doo: «'Yaa- -gōjlo 'e 'si, 'bhe- -tre ta -droo bhaa -vlo mu 'e 'kan, -amasroyi -o bhaa mu 'e 'tranna- gban.»

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -mleke' 'e -gōjlo 'e 'sile; 'bhe- 'ke 'bhe 'tre ta -droo bhaa mu 'e 'kanle. 'Bhe- 'kee- -droo bhaa mu 'e 'klale -droo bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhe -le -Waanbhaa' a yran -gbene 'e 'le.

²⁰ -Droo bhaa -yigo' -gluu 'e 'yaa- -wa 'e kpe ma. -O -droo bhaa mu 'e 'taanna- -o gaan 'le 'bhe- □noo; mæ yien -yaa 'pwe zii' 'bhe -droo bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhe mæ yien 'e 'wianna- 'fo 'bhe ge 'tenle- 'kilo -keme yaga ta 'tre ma; 'bhe- -e -yaa so bhōle- mæ -blina.

15

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi

¹ 'Bhe blaana, 'ke 'η -toomasie do -bheke' 'yele lafle' 'e 'yi, 'bhe 'yaa- 'egbenele, 'bhe- 'bhe 'yaa- mæ 'kpeeleni ma pe 'le: -klolo' 'srwaple- -yaa -mleke' 'srwaple- 'koo. 'Bhe -klolo' mu 'e 'yaa- 'ke -klolo' mu 'e 'leyampe -la -le. 'Wole- -yaa -Waanbhaa' a yran 'e -dan' 'le.

² 'Bhe blaana, 'ke 'η yre do yele- 'bhii- weyi- 'la 'yre -o 'bhii- -dwalen' gbæen-; 'te 'yizaale -yaa -a ba. Mæ 'la zan mu 'sengwa- 'ke srope 'e 'le, 'bhe- 'ke -waa dole -a -la 'ke -wa -bhōma -yrine' 'e gba, 'bhe 'pegee 'ke -wa 'to 'sewe 'e yoon -lii 'e kpa -o ma, 'η 'bhe zan mu 'e □ya 'ezin-. 'Mu dulale -yaa weyi- 'la 'yre ta -o 'bhii- -dwalen' 'bhe ta; -Waanbhaa' -gitari -gloon gwe 'la □naa -o ni, 'mu -yaa -o 'koo.

³ -O -yaa -Waanbhaa' a yewone *Moizi a 'sro 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e -yaa' 'sro mu 'kpa zii' doo:

«Mæzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan, 'e kleza mu 'e -woo 'egbenele,

'bhe 'pegee -woo 'ke 'kpeeleni maza mu 'le!

'Bhi -le 'ke 'tre ta 'si mu 'e 'kpen a -bhlegbe 'le,

'yaa- zi mu 'e 'ledōole -o, 'bhe 'pegee -woo wlan ma zi mu 'le!

⁴ Mæzan, -dele so a pele- doo 'bhe 'laa gblaana 'e 'leε,

'bhe- yaa 'e 'tōbhō- εε?

-Amasroyi, 'bhi -la do -kplen 'kpo -o 'wen, 'kleen 'e 'kpen yi mu nu nule -o 'kpo zenle 'e 'leε, 'bhe- -woo 'e gba.

-Amasroyi mōkpen' a □ya 'bhii- 'yaa- 'kitikangbeya mu 'e 'ledōole -o.»

⁵ 'Bhe blaana, 'mi 'η 'yrekpale, -Waanbhaa' gbayre 'wen' 'la -a gbayre sokpaa' 'e 'yaa- 'bhe □la, 'ke 'η 'bhe 'liigole yele- lafle' 'yi.

⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke -kloloo' 'srwaple- 'e 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'koo, 'mu 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la; dunε- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bheε- 'mu 'yaa- bhi 'zi -yrayra. -Can 'sentru mu dōle -yaa -o -bu ta.

⁷ 'Pe -yre male yizie 'ε, -a do -can 'paa 'srwaple- -naa -mleke' 'srwaple- 'ε ni. 'Bhe 'paa mu 'ε 'pale- -yaa 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -zon 'pegee yikpensee ta 'bhe a yran 'ε 'bheε- 'le.

⁸ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε 'pale 'ke -Waanbhaa' a 'tobholeya 'teghlen- 'pegee -yaa- -glooya 'ε 'le. Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so wlale- -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε □la, 'sani- -kloloo' 'srwaple- 'la 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'ε 'koo 'mu yan.

-WAANBHA A YRAN PEYAN- 'SRWAPLE-

16

1. -Waanbhaa' a yran peyan- □lwa mi

¹ 'Bhe blaam, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε □la; 'bheε- 'bhe 'yaa- pe 'zi -mleke' 'srwaple- 'ε ni dōo: «-Ka ge -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- 'ε 'klaala 'tre ta!»

² 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' □lwa mi 'ε 'pwele, 'kee gele- -yaa' pe yran peyan- do 'ε 'klaale 'tre ta. 'Bheε- 'ke -gbloko' 'tonle- 'pwele -yasaa -yasaa srōpe 'ε 'toomasie 'ε 'yaa- mεε 'la zan mu ma, 'bheε- 'ke -o -yaa -a bhōoma -yrine' 'ε gba 'mu ma.

2. -Waanbhaa' a yran peyan- ple mi

³ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' ple mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale weyi- 'ε ba. 'Bhe klele 'te 'ke weyi- 'ε 'kpen klele- 'ke yien 'le, 'bhii- mεε gbaa do yien gbēen-, 'bheε- pe -yre male mu 'la 'yaa- weyi- 'ε ba, 'mu 'kpen -gaa.

3. -Waanbhaa' a yran peyan- yaga mi

⁴ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yaga mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale yue mu 'pegee to ngblo mu 'ε ba. 'Bheε- 'bhe -yi mu 'ε 'kpen □kla 'ke yien 'le.

⁵ -Glooya' -o -mleke' 'la 'koo -yi ta, 'η 'bhe 'weli- 'ε □maa 'ke 'bhe -a pe 'zi dōo:

«'Bhi 'la -yoo, 'bheε- 'e 'yaa- 'elwale gban, 'e 'ledōole -o, 'bheε- 'yoo- 'wen, -amasrōyi 'e 'kiti 'lεε- □kaan 'ledōoleya ma.

⁶ -Amasrōyi, -o 'yaa- mεε 'wen mu 'ε 'pegee 'e 'lela- -janwo' mu 'ε □dia 'ke -woo 'yien 'ε 'klalaa 'tre ma.

'Bheε- 'bhi 'dun- mεε yien -naa -o de mu 'ε ni -o mi yi 'le. 'Bhe 'yi, -woo kleza -yoo' mu 'ε 'wlata- za -la -srōwoa!»

⁷ 'N -weli' do □maa 'ke 'bhe da *srakagoyre 'ε □noo, 'bheε- 'bhe 'yaa- -a pe 'zi dōo: «'E! Mεezan -Waanbhaa', 'Senkpenzan, 'yaa- 'kiti mu 'ε -woo wlan ma, 'bheε- -o -ledōole -o!»

4. -Waanbhaa' a yran peyan- yizie mi

⁸ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yizie mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale -yretēbhe 'ε ta, 'bheε- 'ke -o 'sen 'nale -yretēbhe 'ε ni dōo -e bhaaplen mu 'ε 'kpacie 'ke -a -yi 'te 'ε 'le.

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'tefuu -gbene do bhaaplen mu 'ε 'kpaciele, 'bheε- -o -yaa -Waanbhaa' 'la 'sen -o 'bhe 'koo 'woo- -kloloo' mu 'ε ta 'bhe 'tōsie ma jan -yoo' mu 'wo 'zi. 'Dun- -zadowεε 'laa dōle -o ma 'ke -o ploō -za 'yoo- klele ma, 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bheε- 'ke -o 'bhe 'tōbho-.

5. -Waanbhaa' a yran peyan- 'soo mi

10 -Mleke' 'soo mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klalaa srøpe 'e 'yaakpe- 'e ta. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yaa' -bhleŋgbe 'kleen 'e 'kpen ta. 'Bhe- bhaaplen mu 'e 'yaa- -o gbenebhe mu 'e 'sonkpa zii' -o ta -yren 'e 'lagbeya -yoo' 'e 'koo.

11 'Bhela- -yile, -o -yaa laanima -Waanbhaa' 'to 'sie ma jan mu wo 'zi, 'bhe -yren 'e 'pegee 'bhe -gbloko' mu 'e 'lagbeya -yoo' 'e 'koo. 'Dun- -zadawee laa dole -o ma 'ke -o plo- -za 'yoo- klele ma, 'bhe- 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba.

6. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwado- mi

12 -Mleke' 'srwado- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klalaa yue -gbene 'la -wa sii Efrati 'bhe 'yi 'e ba. 'Bhe klele 'te, 'ke yue 'e 'bheele; 'koko- -bhleŋgbe mu 'la 'yaa- da -yretēbhe 'pweyre- noo-, 'mu 'kanyre- ye.

13 'Bhe blaen, 'ke 'η lli -yoo' yaga ye- . -A do -pwela mle gblo -gbene 'e lli 'e 'le, -a -bhēeke' do -pwela srøpe 'e lli 'e 'le, 'bhe- -a yaga mi 'e 'pwela- bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e lli 'e 'le. -O -yaa 'bhii- -sran mu gbēen-.

14 'Wole- 'ke 'zina lli mu 'la 'sole- maza mu kle' mu 'le. -O ge 'drunyan 'yi -bhleŋgbe mu 'e 'kpen ba, -o -lekpa' zayi' 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -O nu 'bhe gwle 'e danle 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yi -gbene 'e 'bhe- ta.

15 Mēzan pe doo: «'E 'trōnbado doo, 'mi nu nule 'bhii- -faannii' kla mē ba gōne- 'la gbēen-! 'Ke mē 'la zan □bwa -a 'yre ma, 'bhe- 'kee- -yaa' dune- mu 'e □twa -a ta; 'koko- 'ke yaa 'taawo- -a tafleŋ- 'le, 'bhe- 'ke -yrala' laa do -a ma 'ke mē mu 'a □ya, 'bhe zan a pe -yinra'.»

16 'Woo lli yaga 'e -o 'tre ta -bhleŋgbe mu 'e 'kpen 'lekpa- 'eke- ta yre 'la -o 'bhe sii Ebre wli 'e 'yi doo: «Aamagedōn» 'bhe- □noo.

7. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- mi

17 'Bhe blaen, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale laanima -plo- 'e zi. 'Bhe klele 'te, 'ke -weli' -glo- do dale- -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e □la -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'yi, 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «-E □yaan 'te!»

18 'Bhe klele 'te, 'ke la 'e 'yrebole lafle' 'yi, 'bhe 'pegee pe wli 'ke mu 'kele, 'bhe- -gblan' mu -pēela, 'bhe- 'ke 'tre bēenle- 'egbenele. -A 'san bhaaplen mu -o 'tre ta -ge 'ke 'bhe nu 'tenle- 'bhe yi 'lē- ma, 'bhe 'yansi 'tre bēenle laa klele -lido' 'egbenele 'bhe gbēen- -titi.

19 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -gbene 'e 'wile, 'bhe- 'ke -a -yicienle -le yaga; 'bhe- 'kleen mu 'e 'yi -wa mu 'e 'klalaa-. Babiloni -wa -gbene 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee 'te. -E -yaa' yran -gbene 'e □klaa 'yee- -wa 'e ta mu 'e ta.

20 -Yi 'milingole -yaa 'tre yre mu 'la zi, 'mu 'kpen 'trunwoa□, 'bhe- mē -yre 'laa 'kpale- vle goon 'kedo- 'kpo ma 'ezin- -li.

21 'Bhe- -goobhe' la gblo -gbene do -baan: 'bhe -goobhe' la 'e bhe do gbij 'e 'yaa- 'kilo mia ple (40) bhō. 'Bhe -goobhe' la gblo -gbene 'e 'bhe -le -daa lafle' 'yi, 'bhe- -e -baan bhaaplen mu ta. 'Bhe klele 'te, 'ke bhaaplen mu 'e -o -Waanbhaa' 'tosie ma jan -glo- 'e 'kpen 'wole 'yee- -goobhe' la 'e -zayi'. -Amasroyi 'yee- -goobhe' la 'e 'yaa- 'eyoole 'kee- kan a -dan' ta.

BABILONI -WA 'E MA JAN 'SRWAPLE-

17

1. Gwlen -wē le 'e ma 'kiti

1 'Bhe za mu 'e 'kanle blaen, 'paa 'srwaple- 'e 'yaa- 'woo- -mleke' 'srwaple- 'la 'koo, -o do 'e 'mabeenna 'η -din, 'bhe- 'ke -ya pele- 'η ni doo: «Nu -ge

doo, 'bhɛɛ- 'ŋ nu gwɛn -wɛɛ le 'ɛ ma 'kiti 'ɛ zɔnɛ 'e ni. 'Yee- gwɛn -wɛɛ le 'ɛ 'yaale -o -yi gbɛlaan mu bhɔŋla.

2 'Trɛ ta -bhɛŋgbɛ mu 'ɛ -yanbhɔɔya □kla -a ba; 'bhɛɛ- -yaa' gwɛn -wɛɛza' 'flɛn 'ɛ 'trɛ ta bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'kɛn □dia 'bhii- -drɔɔ a mɛɛ dɛgbɛya gbɛɛn-»

3 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'kɛ *Lii 'Wɛŋ 'ɛ zinale 'ŋ ta, 'bhɛɛ- 'kee- geɛ- 'ŋ 'le -kɛ do ta. 'Ŋ 'le do yaale -ya 'bhɛ □nɔɔ srɔpɛ 'tɛn do ta. 'Bhɛ srɔpɛ 'ɛ ngbɔ -yaa 'srwapɛ-, 'bhɛɛ- -a -mlɛ -yaa vu: -Waanbhaa' 'tɔsɛ ma 'tɔ mu 'tɛ -la yɔɔndɛɛ -yaa -a ma yrɛkɛn- □nɔɔ.

4 'Yee- le 'ɛ -baale- -yaa 'kɛ -bhɛŋgbɛ -baa 'sɔ 'tɛn 'wɛŋwɛŋ do 'le, 'bhɛ 'pɛgɛɛ -baa -can pɛ mu, 'bhɛɛ- vlɛ -za -gɔɔ mu, 'bhɛ 'pɛgɛɛ -gbɛɛŋ mu 'ɛ 'kɛn -gɔɔn -le -yaa -a ma. -Can 'paa do -yaa -a 'kɔɔ, 'bhɛ 'pale- -yaa 'kɛ mɛɛ mu klɛza 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kɛn -gɔɔn 'le, 'bhɛ 'pɛgɛɛ -yaa 'trɛŋdɔ- maza -yanbhɔɔya maza mu 'ɛ 'kɛn 'le.

5 'Tɔ do yɔɔndɛɛ -yaa -a -mlɛlii': -doodoo 'yi 'tɔ -le -yaa 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'tɔ 'ɛ yɔɔndɛɛ -yaa dɔɔ:

«Babilɔni -wa -gbɛnɛ,
'trɛ ta -yanbhɔɔya dɛ mu nɛɛ,
'bhɛ 'pɛgɛɛ -za 'yɔɔ- 'kanle- -a -dan' ta
'bhɛ klɛ mu nɛɛ.»

6 'Mi 'yee- le 'ɛ □ya; -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛŋ mu 'la 'pɛgɛɛ -o mɛɛ 'la zan mu □dia -waa' Zesu 'srɛya- klɛɛ ma, -e 'mu yɛn 'ɛ □mia, 'bhii- 'kɛ mɛɛ -drɔɔ -mia 'ɛbɛɛɛ -e mɛɛ dɛ gɔɔn- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- -a dɛ 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'An 'yele-, 'kɛ 'ŋ 'liibhaale 'ŋ 'gbu ma 'ɛgbɛɛɛɛ.

7 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'kɛ -mlɛkɛ' 'ɛ -ya pɛɛ- 'ŋ ni dɔɔ: «Mɛɛɛ -kla 'bhɛɛ- 'ɛ 'kɛɛɛni zii' 'ɛ ma ɛɛ? Srɔpɛ 'la le 'la bhɛ -a bina- 'zi, 'bhɛɛ- 'kɛ -a ngbɔ -o 'srwapɛ-, 'bhɛ 'pɛgɛɛ -a -mlɛ -o vu, 'ŋ 'yoo- zan gaanyiza do 'yipɛɛ 'ɛ ni -o pɛɛ -kɛn ba zayi'.

8 'E srɔpɛ 'la □ya bhɛ, -e -yaa 'ɛlwale -a -yrɛ ma; 'duŋ- yaa -o -li -a -yrɛ ma. -E nu 'pɛwɛɛ- -gluu gbɔɔn 'tɔɛɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e nu geɛɛ -a 'sɛɛyrɛ- 'ɛ □nɔɔ. Waa 'drunyan ta mu 'la 'tɔ yɔɔndɛɛɛ boɛ -yrɛ ma -si 'la 'kɛ -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi -a 'san 'drunyan zibɔ yi 'ɛ ma -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhɛ zan mu 'kɛɛɛ nu nɛɛ 'mu ma 'kɛ 'mu 'yee- srɔpɛ 'ɛ □ya. -Amasrɔyi, -e -yaa -a -yrɛ ma 'ɛlwale -sɔ, 'duŋ- yaa -o -li -a -yrɛ ma, 'bhɛɛ- 'duŋ- -e nu 'pɛwɛ gbɛ drɛɛwɔɛ 'ɛzin- -a -yi.»

9 «'Bhɛ -za 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'kɛ yikan' maza 'pɛgɛɛ -zadɔ' maza 'le. Srɔpɛ 'ɛ ngbɔ 'srwapɛ- 'ɛ 'bhɛ mu -o 'kɛ vlɛ gɔɔn 'srwapɛ- -la -le. Le 'ɛ 'yaale -o 'bhɛɛ- vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'wiŋŋ-.

10 'Woo- srɔpɛ ngbɔ 'srwapɛ- 'ɛ, -woo' 'ɛzin- -bhɛŋgbɛ 'srwapɛ- -la -le: 'woo- -bhɛŋgbɛ mu 'ɛ -o 'soo 'laa -o -li, 'mu -balaa' gban, -a do yaale -o -zɔn 'bhɛ a -bhɛŋgbɛya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -a 'srwapɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'laa nɛɛ -li. 'Duŋ- 'kee- -nwa yaalɛ -yaa' -bhɛŋgbɛya 'ɛ 'yi bhɛɛ 'la ba, yaa nu -mɔɛɛ' 'bhɛ 'yi.

11 Srɔpɛ 'la 'yaa- 'bhɛ 'yrɛ ma 'ɛlwale -sɔ, 'bhɛɛ- 'kɛ yaa -o -li -a -yrɛ ma, 'bhɛ 'gbu -o 'ɛzin- -bhɛŋgbɛ 'srwaa- mi 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le -bhɛŋgbɛ 'srwapɛ- -lwa mu 'ɛ do 'le-, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'gbu -o ge 'zi 'bhɛ 'niyrɛ- 'ɛ 'bhɛɛ- □nɔɔ.»

12 «'E -mlɛ vu 'la □ya, 'mu -le 'kɛ -bhɛŋgbɛ vu 'la 'mu laa yaalɛ -li 'mu a -bhɛŋgbɛya yaayrɛ 'ɛ □nɔɔ; 'duŋ- -o nu 'sɛŋ 'nalɛ- -o ni, 'bhɛɛ- -o yalaa' -bhɛŋgbɛya 'yi 'waati sa ba -o 'pɛgɛɛ srɔpɛ 'ɛ 'le.

13 'Woo- -bhɛŋgbɛ vu 'ɛ -o 'kɛn -o -za do 'kpɔ -la zi: woo -a zi 'bhii- -o -waa' -gɔɔya' 'pɛgɛɛ waa fanŋan- 'ɛ 'na srɔpɛ 'ɛ ni.

14 -O nu gwledanle *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε ba, 'duŋ- 'bhe 'senj nu wole 'ke -o -le. -Amasroyi 'bhe -le 'ke Mεεzan mu 'kpen a Mεεzan 'le, 'bhe 'pegee -bhlenjbe mu 'kpen a -Bhlenjbe 'le. -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -sila, 'bheε- -e mεε 'la zan mu makwan-, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu zru [ɓ]wa do 'yee -Waanbhaa' ni, 'bhe mεε mu 'ε 'kpen 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -o 'senj nu wole 'ke 'woo- -bhlenjbe vu 'ε 'pegee sɔpε 'ε 'le.»

15 -Mleke' 'ε pe 'η ni 'ezin- dɔɔ: «'E -yi mu 'la [ɲ]ya, 'ke gwlen -wεε le 'ε 'yaa- -o bhoŋla bhe, 'wole- 'ke 'kleεn 'ke 'yi mu 'le, 'bhe 'pegee -zamaa' 'ke mu, 'bheε- 'si 'ke mu 'pegee wli 'ke mu 'le.

16 'E wi -mle vu 'la [ɲ]ya gwlen -wεε le 'ε ven nu 'sile- 'mu 'pegee sɔpε 'ε yin 'lii. -O nu -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen 'kunε-, 'bheε- -wa taflenj- balaa'. 'Mu nu -a dεle, 'bheε- -wa 'fle 'ε bhle, 'bheε- -o nu -a 'fle -vin 'ε 'kpaciele 'te 'yi.

17 Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -le 'a [ɲ]kpa- o ŋgblo -yi dɔɔ 'yee- 'gbu -za 'la 'ledulaa gban -o 'bheε- kle, 'bheε- -o zru maza kle do; 'bheε- -o waa -bhlenjbeya fanjan- 'ε 'na sɔpε 'ε ni, 'sani- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a -jan 'ε 'lesole plɛŋ-.»

18 «'E le 'la [ɲ]ya bhe, 'bhe -le 'ke -wa -gbεnε 'la -yaa' fanjan- 'ε 'kpaale- -o 'tre ta -bhlenjbe mu 'ε 'kpen 'wiinj- 'bhe 'le.»

18

2. -Jan plε mi: Babiloni baayre

1 'Bhe bla- 'ke 'η 'yɛkpa- -mleke' 'bhεeke do ma 'kee- da lafle' 'yi. Fanjan- -gbεnε do -yaa -a 'kɔɔ; 'bheε- -a -lrejbeya -yrayra 'ε 'bhe 'tre 'ε 'kpen taka- 'weŋ.

2 -E -gbekaan -a -weli' -gloo do 'yi dɔɔ:

«-E -klalaa', -e -klalaa', Babiloni * -wa -gbεnε 'ε 'klalaa. -E [ɲ]kla 'zina mu a -wa 'le, 'bheε- -e -kla 'ke 'zina 'trinle- 'ε 'kpen -glo- gaanyre 'le;

'bhe 'pegee maanne- 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen -glo- gaanyre 'le, 'bheε- maanne- mu 'la 'kpen -za 'laa sɔ mεε ni, -e -kla 'mu 'kpen gaanyre 'le 'ezin-.

3 -Amasroyi, 'drunyan ta mu 'ε 'kpen -yanbhɔɔya [ɲ]kla -a ba, 'ali- -yaa' -yanbhɔɔya 'flen 'ε -yoo 'kpen [ɲ]dia 'bhii- -dɔɔ a mεε dεgbeya gbεen-. 'Tre ta -bhlenjbe mu 'ε -yanbhɔɔya [ɲ]kla -a ba, 'bheε- 'plegɔn- mu 'ε [ɲ]kla 'ke pεzan mu 'le -yaa' pε -lrele' mu -bebeya 'ε -zayi'.»

3. -Jan yaga mi: Babiloni ta -yren

4 'Bheε- 'η -weli' -bhεeke' do [ɲ]maa 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bheε- 'bhe 'yaa- pe 'zi dɔɔ:

«'Mi a pε mεε mu, -ka go -wa 'lεε- 'kpee, 'kooko- 'ka 'laa nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'ke klele, 'bheε- 'kooko- -o ta -klɔlɔɔ mu 'ε 'ke mu laa nu 'tenle- 'ka ma.

5 -Amasroyi, -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'pa gbe -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ, 'mu -dwa 'eke- ta 'bhii- zre dεgbeya gbεen- 'ke 'bhe ge 'tenle- lafle' ma. 'Bheε- -a kleza -yɔɔ' mu 'ε -zadwa -Waanbhaa' 'kpee.

6 -E mεε -bhεeke' mu [ɲ]kwan 'eyɔɔle gɔnε- 'la gbεen-, -kaa 'kun 'bheε- 'kungbeya yeke- do 'kpɔ 'ε 'yi 'ezin-; 'bheε- -kaa kleza -yɔɔ' mu 'ε 'mu -la yeke- 'niina- -a ma -glo- plε. -E -dɔɔ pɛyan- do 'la [ɲ]naa 'ka ni, -dɔɔ -glo- 'la -glo- 'yiya- 'bhe ni -glo- plε -ka 'bheε- yeke- pɛyan- do na -a ni.

* 18:2 18.2 Mεε 'ke mu pe Babiloni [ɲ]kla wi -glo- 'ε 'kpen gaanyre 'le.

7 -Ya 'gbu 'tɔbhwa- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'kee- bo -yaa' pɛ -lrele' 'srɛ mu 'ɛ 'trɔnbhɛle ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- -yren 'pegee 'trɛbhɔ 'kpa -a ta.

-Amasrɔyi -ya pe 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <N' yaale- -o 'bhii- -bhɛngbe le do gbɛɛn-, 'naa -o 'ke glaanle do 'le, 'bhɛɛ- bheela za laa nu 'tɛnlɛ- -titi 'ŋ ma.>

8 'Bhɛla- -zayile, -klɔɔɔ' mu 'lɛɛ- 'mu nu baalɛ -a ta -leyan' do 'kpɔ: Ga 'pegee bhee la za, 'bhɛɛ- -gu.

'Bhɛɛ- 'tɛ nu -a 'kpaciele, -amasrɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' 'la 'bhe a -kpan 'a -balaa' 'a ta 'bhe -o 'egɔɔle.»

9 'Ke 'bhe □kla, 'trɛ ta -bhɛngbe mu 'la 'kpen -yanbhoɔya □kla -a ba, 'bhe 'pegee 'ke -o □bwa -yaa' pɛ -lrele' -trɔn 'srɛ 'ɛ 'bhɛle- ma, 'ke -o -yrɛkpa ba bhla 'la ba -wa 'ɛ 'kpacieyrɛ 'tɛgbɛn- 'ɛ ma; -o nu wisilɛ 'ke -woo -la ma janwo -a ba zayi'.

10 -O -gbɛlaanlawo zii' -a ta -yren -gbɛnɛ 'ɛ 'lɛɛ, -o nu dulalɛ 'egbɔɔnle -a ma, 'ke -wa pe dɔɔ:

«'Ee -klɔɔɔ' maza! 'Ee -klɔɔɔ' maza! 'Ee, 'waa- -wa -gbɛnɛ Babiloni 'ɛ, fanjan- ma -wa 'ɛ!

-Waanbhaa' a -kpan 'ɛ -balaa' 'e ta -leyan' do 'kpɔ 'bhɛɛ- gbɛɛn- -gee' ɛɛ!»

11 'Trɛ ta 'plɛɛgɔn- mu 'ɛ 'kpen nu wisilɛ 'ke -o -gbɛkan' 'yee- Babiloni -wa 'ɛ -zayi', -amasrɔyi mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu -waa' 'plɛɛ gɔnpɛ mu 'ɛ 'lɔlɛ- 'ezin- -titi:

12 -waa' -can oo, waa -goli' 'pu oo, waa vlɛnɛ- -za -glɔɔ mu oo, waa -gbɛɛfɛn mu oo, waa sɔ 'plɛɛle- fɛɛfɛɛ oo, waa sɔ 'tɛn -klɛn' -klɛn' 'pegee -o sɔ 'la □taan 'ke -wlɛnnɛ' -buu' mu 'le oo, 'bhɛɛ- waa sɔ 'tɛn 'wɛnɔwɛn mu. -Yri mu 'la 'mu yeɛ -yaa 'la 'mu -glɔɔn 'ɛ 'kpen oo; 'bhe 'pegee -o pɛ mu 'la 'kpen □kla 'ke bie 'sɔnbhɛ- 'le oo, -o - pɛ mu 'la 'kpen □kla 'ke -yri -za -glɔɔ mu 'le oo, 'bhe 'pegee piibhɛ 'tɛn 'le oo, 'bhɛɛ- piibhɛ -zeze 'gbu 'le oo, 'bhe 'pegee vlɛnɛ- 'pu mu 'le.

13 'Bhɛɛ- -zien ba bhoyo- -gbɛn 'nrɛle- 'ɛ -glɔɔn 'ke mu oo, mɛɛ 'flɛ 'lre -yrɔn mu oo, ansansi mu oo, 'bhe 'pegee ansansi -gbɛn 'nrɛle- -glɔɔn plɛ 'la -o 'mu do sii miri, 'bhɛɛ- -wa -bhɛɛke' do 'ɛ sii ansansi oo; -drɔɔ oo, -yrɔn oo, ble † pii 'pegee ble bhe oo; 'bhɛɛ- dri mu 'pegee -bhɛlaa mu oo, wi -soo' mu 'pegee gwledan -mazini 'mu oo; 'ali- lu 'pegee gwledanyrɛ nɔɔ- kaso 'yi mu.

14 'Woo- 'plɛɛgɔn- mu 'ɛ 'kpen pe Babiloni -wa 'ɛ ni dɔɔ: «'Ee! Pɛ mu 'la 'lɔɔ -yaa' 'e ma, 'mu -jilaa, 'bhɛɛ- 'mu 'e plɛngwa- 'e ma. 'Yaa- pɛ -lrele' mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'yaa- -naflo pɛ mu 'ɛ 'kpen □nia 'e 'kɔɔ. 'Yaa nu -o yeɛ -li -titi.»

15 'Plɛɛgɔn- mu 'la □kla pɛzan mu 'le 'yee- Babiloni -wa 'ɛ ta -waa' yawo 'ɛ ma, 'mu nu 'mu plɛngɔle -a ma 'egbɔɔnle, -yren -gbɛnɛ 'la nu baalɛ -a ta 'bhe 'lɛɛ -gbɛlaan 'ɛ 'kɔɔ. -O nu 'wisilɛ 'ke -o -gbɛkan' 'bhii- -woo bhee la.

16 -O nu -a peɛ dɔɔ:

«-Kasi' -klɔɔɔ' maza! -Kasi' -klɔɔɔ' maza! -Wa -gbɛnɛ 'la -baale' -yaa 'ke sɔ 'plɛɛle- fɛɛfɛɛ, 'pegee sɔ 'tɛn -klɛn' -klɛn', 'bhe 'pegee -bhɛngbe ta sɔ 'tɛn 'wɛnɔwɛn mu 'yi; 'bhɛɛ- -a -baale' -yaa' 'ezin- 'ke -can -baa pɛ mu 'le, 'bhe 'pegee vlɛnɛ- -za -glɔɔ mu, 'bhɛɛ- -gbɛɛfɛn mu 'yi.

17 'Bhe -naflo -bebe mu 'la bhe 'mu 'kpen 'siɛla- -leyan' do 'kpɔ!»

-Batoŋ' 'bhɔ mu 'ɛ 'kpen, 'bhe 'pegee wɛyi- 'taa ta ge mu 'ɛ 'kpen, 'bhɛɛ- -batoŋ' 'yi yewo mu 'ɛ, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'kpen yewo wɛyi- ta; -o 'kpen -o plɛngwa- Babiloni -wa 'ɛ ma 'egbɔɔnle.

† 18:13 18.13 Ble 'ɛ 'pwele- -o 'ke -mlɔ 'le. -O 'bluu kle 'yela- pii 'ɛ 'le.

18 -O -wa 'e 'kpacie 'tegblen- 'e 'yele-, 'ke -wa pele- 'egboole dɔɔ: «'Ee! -O sɔ -wa 'e -dela gbilaanya 'kpale Babiloni -wa 'e ma eε?»

19 'Bhεε- -o 'trɛbwe- □sia, 'ke -o 'bhε 'klale -o wiinj-, 'bhεε- 'ke -o wisile 'ke -o -gbekan' 'bhii -woo bhεε -la, 'ke -wa pe dɔɔ: «'Ee -klolɔɔ' maza! 'Ee -klolɔɔ' maza! 'Yee- -wa -gbεε 'lεε- 'yela- ta 'bhεε- -batonj' mu -o mεε 'la zan mu 'kpen 'kɔɔ weyi- ta, 'mu □kla 'ke pεzan mu 'le.

'Dunj- 'yee- -wa 'e 'siela- -lɛyan' do 'kpɔ.»

20 'Dunj- 'ka mu lafle' 'yi mu, 'ka zrukpaale kle! -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu oo, Kriɔi a winbɔwo mu oo, 'bhε 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu, 'ka 'kpen zrukpaale kle 'ezin-!

-Amasroyi -Waanbhaa' a -kpan 'e -balaa' Babiloni -wa -gbεε 'e ta, -e -za 'yɔɔ- mu 'la □kla 'ka ni 'mu -zayi'!

4. -Jan yizie mi: Babiloni 'sieryε-

21 'Bhε klele 'te, 'ke -mlεke' -glɔɔ do vlε -kpuj -gbεε do 'sile, 'bhε 'yaa- 'bhii- pɛbhε zɔn -wee -gbεε do gbεεn-. -E 'bhε vlε -kpuj -gbεε 'ε 'silawoa, 'kee- 'bhε blinle- weyi- 'ε ba 'ke -ya pele- dɔɔ:

«-O nu Babiloni -wa -gbεε 'ε 'klaale- -lɛyan' do 'kpɔ fangan- ma gɔnε- 'lεε- 'bhεε- gbεεn- -gee' -a ma, 'bhεε- waa nu -a yele -li 'sekeseke.

22 Waa nu -gitari -glɔɔn gwe dε wli mu male -li -titi 'bhi ba, waa nu 'srokpawli mu male -li -titi; 'bhεε- waa nu -klelonj' 'penwli- mu, 'pegee -gofen' 'penwli- mu male -li 'ezin- -titi.

'Bhεε- waa nu gbε ma yewo mu 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'ezin- -li -titi, 'bhε 'pegee waa nu pɛbhε zɔnwli mu male -li -wee 'yi 'e ba -ge -li -titi.

23 Waa nu -lanbha 'bhile- yele 'e ba -ge -li.

'Bhεε- waa nu le drεε 'pegee -a -nɔɔ 'weli- male 'e ba -ge -li.

-Amasroyi 'yaa- 'plεεgɔn- mu 'ε 'mu -le -yaa mεε gbilaan mu 'le 'trε ta. 'E 'si mu 'ε 'kpen 'yinia- -yaa' 'srɔn maza mu 'ε 'le.»

24 'Bhε trala 'ezin-, -amasroyi -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu, 'pegee -o -yaa' mεε 'wenj mu 'la □dia, -o mεε 'la zan mu 'kpen □dia 'trε ta, 'mu 'kpen yien 'ε -klalaa' 'trε ma 'bhi -la ba.

19

5. -Jan 'soo mi: -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro □lwa mi

1 'Bhε blaɔn, 'ke 'η -weli' do male- 'ke 'bhε lafle' 'yi, 'bhε 'yaa- 'bhii- -zamaa' 'srε -gbεε do -weli' gbεεn-, 'ke -ya pe dɔɔ:

«Aleluya!

'Bhε 'yi -le dɔɔ: -Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! 'Ye- mεε go -za 'yi, 'bhεε- 'tɔbhɔleya 'pegee -glɔɔya' -o 'yela- pε 'le!

2 -Amasroyi, -e 'kitikan wlan ma, 'bhε 'pegee -lɛdɔɔleya -la ma!

-E -kpan -balaa' gwlen -wεε le 'la 'yaa- 'trε ta mεε mu 'ε 'sie zii' 'ke 'bhε a -yanbhɔɔya 'flen 'ε 'le 'bhε ta, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'krowoa- 'bhε a yewone mu 'ε dεza 'yi.»

6. -Jan 'srwado- mi: 'Sengɔza 'sro □lwa mi

3 'Bhε blaɔn, 'ke -wa pe gbε plε mi wole- 'ezin- dɔɔ:

«Aleluya!

-Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'srokpa! Babiloni -wa 'ε 'kpacieyε nɔɔ- 'te -gblen 'ε nu -wlɛnlε' -zɔn 'pegee yikpensee ta!»

4 'Bhε klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbilaan mia do bhε yizie 'ε 'pegee pε -yre male yizie 'ε -woo 'kpɔ zenle- 'trε ma, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-, 'ke -a yaale -o -yaa' -bhlenjgbe 'yaakpe- 'ε ta; 'ke -wa pe dɔɔ:

«Amiina! Aleluya!»

7. -Jan 'srwaple- mi: 'Senjoza 'sro Ple mi

5 'Bhe 'yi 'te, 'ke -weli' 'bheke do dale -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'yi, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele doo:
«-Waanbhaa' a yewone mu 'e, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la gbalaan -a -leɛ,
'ka mu meɛ gbalaan 'pegee meɛ 'fientronne mu, 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'tobho!»

-Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e -yaa' le dree doyre noo- 'feti 'e ba jan

6 'Bhe blaana, 'ke 'ŋ -zamaa' 'sre do -weli' -gloo do male-. 'Bhe -weli' -gloo 'e 'yaa- -we 'zi 'bhii- weyi- 'poo baawli gbeya gbene-, 'bhe 'pegee -gblan' 'pewli- gbeya gbene- 'ke -ya pe doo:
«Aleluya!

-Amasroyi -kooa' Meezan Waanbhaa' 'Senkpenzan 'e -yalaa' -yaa' -bh- leŋgbeya 'e 'yi.

7 -Koo' zrukpaale kle, 'bhe 'pegee -koo' kle zrukpa' -gbene 'yi, 'bhe- -koo' -Waanbhaa' 'tobho!

-Amasroyi, *-Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e -yaa' le dree do yi 'e [bhwa, 'bhe- -a na dree 'e 'lemagaanle -o -a ni.

8 -O so 'pu -yrayra feefe do -naa -a ni 'kaa -e -ya -baa' 'bhe 'yi.»
'Bhe so 'pu -yrayra 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a meɛ 'wenj mu 'e -o kleza -ledoole mu 'e 'le.

9 -Mleke' 'e pe 'ŋ ni 'kaa 'an yoonde doo: «-O meɛ 'la zan mu -siila -Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e -yaa' le dree doyre 'e [noo pebble 'e ma, 'bhe zan mu a pe -yinra.» 'Bhe- -ya [pia 'ŋ ni 'ezin- doo: «-Jan 'le- 'bhe -o 'ke -Waanbhaa wajan -kposoo 'e 'bhe- 'le.»

10 'Bhe klele 'te, 'ke 'ŋ baale' 'ŋ 'kpo ta 'yee -mleke' 'e gaan ma, -a gba zayi' 'ŋ 'koo, 'dun- -e pe 'ŋ ni doo: «'Yaa 'bhe klele, 'mi -o yewone 'le 'bhii- 'bhi gbene- 'ezin-, 'bhii- -koo' neene- mu 'la 'kpen -o Zesu 'sreya- kle 'zi 'mu gbene-. -Waanbhaa' do -kpen -le 'ke gba pe 'le!»

Wlan 'e ni, Zesu wlan 'la -zronna, 'bhe -le -Waanbhaa' -lelajanwole 'e kli 'e 'le.

-DAN' MA -YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

1. -Yre zi yele- [lwa mi: Wi -soo' 'pu do ta mi

11 'Bhe blaana, 'ke 'ŋ lafle' 'e 'liigole yele-, 'bhe- wi -soo' 'pu do -pwela -a -yi. Meɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhe sii <Zru do Zan 'pegee Wlan Zan>. -E 'kitikan, 'bhe- -e gwledan meɛ -yoo mu ba -ledooleya -la ma.

12 -A -yrebhe' mu 'e 'yaa- bhi 'bhii- 'te nre -bhigbeya gbene-; 'bhe- -bhleŋgbe ngblo ma 'faa -bebe 'yaa- -a ngblo. 'To 'la 'bhe yoondele -yaa -a ma, meɛ 'kedo- 'kpo 'laa -yaa 'bhe do 'ke yaa' 'e go 'yee do -kpen ba.

13 'Bhe- dune- 'la 'yaa- -a ta, 'bhe 'kpen 'tranle- -yaa 'ke yien 'le. -A 'to -le -yaa: «-Waanbhaa' a -Jan.»

14 'Lafle' 'yi gwledan mu 'e gbaanle -yaa -a zi wi -soo' 'pu mu ta. -O 'kpen tape mu 'e klele -yaa 'ke so 'pu 'penpen 'irele- mu 'le.

15 -Gokun' 'lele- do -yaa da -a -lii- -e nu gwledanle 'tre ta 'si mu 'e ba 'bhe- 'le, 'bhe- -a 'senjo- 'ke -o -le. -E nu -o -ledoole fangan- ma piibhe 'beni do 'le 'a 'koo. -E nu 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yran -yoo' 'e zronle -o ni -o 'taanlele 'bhii- 'ke -woo -droo bhaa 'e 'yigo- 'zi bhla 'la ba -wa taan -o gaan 'le gone- 'la gbene- -droo 'yigo- -gluu 'e 'yi.

16 'To do yoondele -yaa -a ta dune- 'e ta, 'bhe 'pegee -a -gblo 'e ma, 'bhe 'yaa- doo:

«-Bhleŋgbe mu a Bhleŋgbe, Meezan mu a Meezan.»

2. -Yre zi yele ple mi: -Mleke' do -o -yretεbhe 'ε 'yi

¹⁷ 'Bhe blaam, 'ke 'η -mleke' do dulale yele- -yretεbhe 'ε 'yi. 'Bhe -gbekaan 'egloole maanne- mu 'la 'kpen 'yaa- 'si laanima lafle' 'yi 'mu ni 'ke -ya pe dɔɔ: «-Ka nu 'ka 'lekpa 'eke- ta -Waanbhaa' a pebble -gbene 'ε ma!

¹⁸ 'Kooko- -bhleγγbe mu oo, 'srwase -kunlii mu 'pegee 'srwase mu oo, wi -soo' mu 'pegee 'mu ta mu oo, bhaaplenj mu 'ε 'kpen, lu mu 'pegee □klo mu oo, 'bheε- mεε gbalaan mu 'pegee mεε 'fientronne mu, -ka -o 'kpen 'bhle.»

3. -Yre zi yele yaga mi: Srɔpe 'ε 'pegee -yaa' bhla ma -lela' janwo mu 'ε

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'η srɔpe 'ε 'pegee 'tre ta -bhleγγbe mu 'ε, 'bheε- -waa' gwledan mu 'ε 'yele. -O -lekpaale -yaa' 'eke- ta gwledanle 'kaama- mεε 'la zan 'sanle- -yaa wi -soo' 'pu 'ε ta 'bhe 'pegee 'bhe a gwledan mu 'ε ba.

²⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o srɔpe 'ε 'pegee bhla ma -lela' janwo mi 'ε 'kunle. 'Bhe bhla ma -lela' janwo mi 'ε 'yaa- 'sole- maza mu kle 'zi 'yee- srɔpe 'ε 'yre □la. -A gbeswa- mεε 'la zan mu srɔpe 'ε -yaa' 'toomasie 'ε □kpaa 'mu ma, 'bhe 'pegee 'ke 'mu 'yaa- 'yee- srɔpe 'ε bhooma -yrine' 'ε gba 'mu -yinile ta. -Woo ple 'kpen -blinna -o -yre male mu 'ε 'le 'te -bhlalii 'ε 'pegee 'seke 'te -yansaan 'ε 'yi.

²¹ -O mεε -vin mu 'ε □dia 'ke -gokunbhe 'la 'yaa- da 'zi wi -soo' 'pu ta mi 'ε 'lii 'bheε- 'le. 'Bheε- maanne- mu 'ε 'kpen kpedwa- -o wi 'ε 'bhlelele.

20

4. -Yre zi yele yizie mi: -O mεε gblo -gbene 'ε 'yrela- leε 'waa do ta

¹ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η -mleke' do zinale yele- 'kee- da lafle' ma. -Gluu 'trole- -gbene 'ε 'bhe 'gborobhe 'ε 'pegee piibhe kpele- -gbene do -yaa -a 'kɔɔ.

² -E mεε gblo -gbene 'ε □kwan -a 'kɔɔ. 'Bhe mεε 'ε 'bhe -le 'ke mεε gwe 'la 'bhe -o 'zina mu a -kunlii 'le, 'bhe 'pegee -Setran' 'le. 'Bheε- -mleke' 'yee- mεε gblo -gbene 'ε 'yrela- 'ke piibhe kpele- 'le leε 'waa do ta (1.000).

³ 'Bheε- 'ke -ya blinle- -gluu 'trole -gbene 'ε 'yi, 'bheε- 'kee- 'bhe bhe bole- -a ta; 'bhe blaam 'ke -ya gbelaan -toomasie 'ε bɔɔle- 'bhe -gluu 'trole -gbene 'ε lii 'ε ta, 'kooko- waa so -a -liigole, 'bheε- 'kooko- 'yee- mεε gblo -gbene 'ε yaa so 'tre ta 'si mu 'ε 'yinile 'ezin-, 'sani- leε 'waa do 'ε (1.000) 'kanle- ptenj-. 'Ke 'bhe leε 'waa do (1.000) 'ε □kaan, -a ledulale -o -Waanbhaa' 'kɔɔ dɔɔ -o 'plooo -a ma 'waati sa.

5. -Yre zi yele 'soo mi: -Setran' -baliwoyre

⁴ 'Bhe blaam 'ezin-, 'ke 'η -bhleγγbe 'yaakpe- 'ke mu yele-. Mεε 'la zan mu yaale -yaa 'mu ta, -o 'kitikan 'senj □naa 'mu ni. 'Bheε- -o mεε 'la zan mu □dia 'mu a Zesu 'srɔya- klele ma, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wole- ma mεε mu ni, 'bheε- mεε la zan mu laa srɔpe 'ε 'pegee -a bhooma -yrine' 'ε gbale, 'ke waa 'yee- srɔpe 'toomasie 'ε 'kpale- -o -mlelii' 'pegee -o 'kɔɔlaalii, 'η 'bhe zan mu 'ε 'kpen lii mu 'ε □ya. -O -bwela gale ba, 'bheε- -o 'pegee Krixi -yalaa- -bhleγγbeya 'yi leε 'waa do (1.000) ta.

⁵ 'Dun- mεε gbaa -vin mu 'ε 'mu 'laa bwele gale ba 'ke 'bhe ge 'tenle leε 'waa do (1.000) 'ε 'yanle- ma. 'Bhe -le □kla 'ke mεε gbaa mu -bwele' gale ba □lwa mi 'ε 'le.

⁶ Mεε 'la zan mu □kla 'bhe gbaa mu bwele gale ba -lwa mi 'ε ba, -waa pe -yinra' 'de! -Waanbhaa' -o □kpaa 'edanma -yaa pe 'le. Ga gbeya ple mi 'ε * 'bhe 'laa nu -za 'kedo- 'kpo klele -li -o ni. -O nu klele -Waanbhaa' 'pegee

* 20:6 20.6 'Bhe -le mεε blinle 'ε 'te -gluu gbɔɔn 'trole- 'ε 'yi, 'bhe 'pegee 'te -bhlalii 'ε 'yi 'le.

Krisi a 'sraka 'lena- mu 'le, 'bhεε- -o 'pegee Krisi nu yaale -bhlenjbeya 'ε 'yi 'woo lεε 'waa do (1.000) 'ε ta.

-Setran' 'pegee -yaa' gwledan mu 'ε -baliwoyrs

⁷ 'Bhε lεε 'waa do (1.000) 'ε 'kanle- blaana, -o nu 'ploole- -Setran' ma, 'bhεε- -e pwe -yaa' -kaso 'ε 'yi.

⁸ -E nu gele 'si mu 'la 'kpen -o 'tre zej yizie 'ε ta 'mu 'yiniyrs noo-. 'Bhε 'si mu 'ε 'to -le Gogi 'pegee Magogi 'le. † -E nu -o 'kpen 'lεkpale 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -Woo 'ebebele 'bhii- weyi- 'le ma -yrentrebhe gbeεn-.

⁹ -O 'saa 'ε -woo zan 'tre ta yrekpen- □noo, 'bhεε- -woo zan 'mlingole -Waanbhaa' a mεε 'wej mu 'ε 'pegee -yaa' -wa 'la -za so -a ni 'egbenele 'mu zi. 'Dun- -woo 'bhεε- □noo bhe oo, 'ke 'te do dale- lafle' 'yi, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele -wiao!

¹⁰ 'Bhε klele 'te, 'yee- 'zina mu ta gwlen 'la 'yaa- mεε mu 'yini zii', -wa □kwan, 'bhεε- -wa -blinna 'te -bhlalii 'pegee 'seke 'te 'ε 'yi. Srope 'pegee bhla ma -lala' janwo mi 'ε 'mu -o 'bhεε- yrs 'ε □noo -so. -O nu -yrenbhele 'bhεε- □noo ye -yrekpaa' 'pegee -bi zi, 'bhe 'pegee -zon 'pegee yikpensee ta.

6. -Yre zi yele 'srwado- mi: -dan' ma 'Kiti

¹¹ 'Bhε gole -a -yi, 'ke 'η -bhlenjbe 'yaakpe- -gbεne 'pu do 'pegee 'bhe ta mi 'ε 'yele. 'Tre 'pegee lafle' blasaan- -a -lεε, 'bhεε- 'mu 'trunwoa□ 'fenfen, 'bhεε- waa nu 'mu yele 'ezin- -titi.

¹² 'Bhε blaana 'ezin-, 'ke 'η mεε gbaa mu 'ε 'yele: mεε gbilaana mu 'pegee mεε 'fientronne mu; -o 'kpen dulale -yaa -bhlenjbe 'yaakpe- 'ε 'le ma. 'Bhεε- -o 'sewe kpo mu -liiploola. 'Bhεε- -o 'sewe kpo -bhεeke' do -liiploola 'ezin-: 'bhe -le -yaa 'ke -Waanbhaa' ba bole -yrs ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a 'sewe kpo 'ε 'le. 'Bhεε- mεε mu 'ε -o -za mu 'la 'kpen □kla -o gale -lεε, -woo -o 'kitikaan 'ke 'bhe 'lεbenjgole kle -o kleza mu 'ε 'le, -o kleza mu 'la yoondele -yaa 'bhe 'sewe kpo mu 'ε 'yi.

¹³ 'Bhε klele 'te, mεε 'la zan mu -gaa weyi- 'ε ba, weyi- 'mu 'kpen 'pwela-, 'bhεε- -yoo -naa. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε -o mεε 'la zan mu □kwan, -o 'mu 'kpen 'pwela-. 'Bhεε- -o 'bhe zan mu 'ε 'kpen do do 'kitikaan -o kleza mu 'ε ma.

¹⁴ 'Bhε blaana, 'ke -o ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε blinle- 'te -bhlalii 'ε 'yi. 'Bhe 'te -bhlalii 'la bhe 'bhe -le 'ke gale ple mi 'ε 'le.

¹⁵ Waa mεε 'oo mεε 'la zan 'to -yoondele 'yele- -Waanbhaa' ba bole -yrs ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe a 'sewe 'ε 'yi, -o 'bhe zan 'ε -blinna 'te -bhlalii 'ε 'yi.

21

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi: Lafle' drεε 'pegee 'Tre drεε

¹ 'Bhε blaana, 'ke 'η lafle' drεε 'pegee 'tre drεε yele-. -Amasroyi lafle' gwe 'pegee 'tre gwe 'ε 'mu 'trunwoa□, 'bhεε- weyi- 'laa -yaa -li -titi.

² 'Bhεε- 'η -Waanbhaa' a -wa 'ε □ya, Zeruzalemu -wa drεε 'ε. -E -daa -Waanbhaa' ba lafle' ma, 'bhεε- -e -zinaa' 'tre ma. -A -lεmagaanle le -yaa 'bhii- le drεε 'la 'bhe -baala 'ke -woo ge 'zi -a dōle -a -noo 'ε ba.

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'η -weli' -glōo do male- 'ke 'bhe da -bhlenjbe 'yaakpe- 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhe pe doo: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, -Waanbhaa' gbayrs 'wej 'ε -yoo bhaapleη mu pleη- 'saanige! -E nu bole -o pleη-, 'bhεε- -o nu klele -yaa' pe 'le. 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ba.

† 20:8 20.8 Ezekiel a 'Sewe 38-39. Gogi 'pegee Magogi -o -we 'zi 'ke 'tre ta 'kleen mu 'ε 'kpen 'yi mu -la -le; waa so -o -noole' 'bhii- -yrentrebhe mu gbeεn-.

4 -E nu -o -yreyi' mu 'e 'kpen gole -o -yre □la. 'Bhɛɛ- ga 'pegee bhee 'kpale-laa nu klele -li, 'bhe 'pegee waa nu -gbekanwli male 'ezin- -li. 'bhɛɛ- -yren mu laa nu klele -li. -Amasroyi 'drunyan gwe 'e 'bhe 'truɲwoa□, 'bhɛɛ- 'bhe 'laa -o -li ye.»

5 Mɛɛ 'la zan yaale -yaa -bhleɲgbe 'yaakpe- 'e ta 'bhe pe doo: «-Ka 'ka 'yɛkpa -ge doo, 'ɲ pe mu 'kpen kle gbe drɛɛwo 'zi 'edɛɛle.» 'Bhɛɛ- -ya □pia 'ɲ ni doo: «-A yɔɔnde doo: <'N' 'yoo -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe -woo 'ke wlan kpataakpa 'le, 'bhɛɛ- mɛɛ so 'e 'kpale -o -yi.»

6 'Bhe blaɲ, 'ke -ya pele- 'ezin- doo: «-E -yaan 'te! 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, 'bhe 'yi -le doo: <-Za zisanyre 'pegee -za 'ɛyanyɛɛ>. 'Ke -yi 'mi -lɔ -o mɛɛ 'la zan de 'zi, 'mi nu mi yi nalɛ 'bhe zan 'e ni bhaama, 'bhe -yi 'e da to ɲgbo 'la 'yi 'bhe 'yi -yi' 'e -si na mɛɛ ni.

7 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛɲgwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan nu pe mu 'la bhe 'mu -la sɔɔwole 'mi 'koo. 'Mi nu klele 'bhe zan a -Waanbhaa' 'le, 'bhɛɛ- 'bhe zan nu klele 'ɲ 'nɛ' 'le.

8 'Duɲ- -gblaannii' mu oo, mɛɛ 'la zan mu laa -o kpa 'mi 'yi oo, mɛɛ -yoo' mu oo, mɛɛ de mu oo, -yanbhooɔya de mu oo, 'sɔɔnnii mu oo, yogba mu oo 'bhe 'pegee bhlanii- mu 'kpen, -o 'kpen geyɛ nu klele 'ke 'te -bhlalii 'papa 'pegee 'sɛke 'te -yansaɲ 'mu -la -le. 'Bhe -le 'ke gale ple mi 'e 'le.»

Zeruzalemu -wa drɛɛ

9 'Bhe blaɲ, -kloɔɔ' 'srwaple- 'e 'yaa- -mlɛke' 'srwaple- 'la 'koo 'paa 'srwaple- 'yi bhe, 'bhe -mlɛke' 'e do □nwa -a pele 'ɲ ni doo: «Nu -ge doo, 'bhɛɛ- 'ɲ nu le drɛɛ 'e zɔɔnle 'e ni, *-Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e 'na drɛɛ 'ɛ.»

10 -Waanbhaa' Lii 'e -zinaa' 'ɲ ta, 'bhɛɛ- -mlɛke' 'e -ja 'ɲ 'le vle goon -gbɛɛ 'trole- do wiɲ. 'Bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' -a -wa 'e zɔɔnle 'ɲ ni, Zeruzalemu -wa 'la da 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ba laanima, 'bhɛɛ- 'kee- zinaa' 'trɛ ma bhe.

11 -Waanbhaa' a -lɛleya 'e 'bhe 'yaa- -bhi 'zi -a ta 'bhii- 'tebhile gbɛɛn-. -A -bhigbeya -yɛɛɛ 'e 'yaa- -bhii- vlɛnɛ- -za -gloɔ 'pu 'pɛɲpɛɲ do; 'bhii- zasipe 'bhigbeya 'e gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -a -yre ta -yaa bhi 'bhii- vlɛnɛ- -za -gloɔ 'la -o 'bhe sii krisitali.

12 'Fɛgwle- 'trole- -gbɛɛ do dole -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa drɛɛ 'e zi, 'bhe 'lii 'yaa- vu ta ple, 'bhɛɛ- -mlɛke' vu ta ple -yaa 'bhe 'fɛgwle- -lii vu ta ple 'e gooba. Izraɛli -gbaa vu ta ple 'e 'to mu 'e yɔɔnde -yaa 'woo- 'fɛgwle- -lii vu ta ple 'e ta.

13 -A -lii yaga -yaa -yɛtebhe -wleɲɛɛ' nɔɔ-, 'bhɛɛ- -a -lii 'bhɛɛke yaga -yaa -tre 'fangayi. 'Bhɛɛ- -a -lii 'bhɛɛke yaga -yaa weyi- ba -yre ta; 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' yaga -yaa -yɛtebhe baayɛ nɔɔ-.

14 'Fɛgwle- 'la 'yaa- 'yee- Zeruzalemu -wa 'e zi, 'bhe gaan 'e bole -yaa vle vu ta ple -la ta; 'bhɛɛ- -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e -yaa' winbowo mu vu ta ple 'e 'to mu 'e yɔɔnde -yaa 'mu vle vu ta ple 'e -mu -la ta.

15 -Mlɛke' 'la 'yaa- -janwo' zii' 'ɲ ni, pedanpe do -yaa 'bhe 'koo, 'bhe 'yaa- 'ke -can togo do 'le. -E -yaa zan -wa 'e 'pegee -a -lii mu 'e, 'bhɛɛ- -a zi 'fɛgwle- 'e 'mu danle.

16 -Wa 'e zɛɲ -yaa yizie, -a gbɔɔnya oo, -a -laata' oo, -a 'troleɔya laanima oo, 'mu 'kpen 'yaa- do. -Mlɛke' 'e -wa 'e -daan -a 'koo togo 'e 'le: -a gbɔɔnya 'e 'yaa- 'kilo' waa ple 'ke 'kilo -kɛmɛ yizie (2.400). -A gbɔɔnya 'pegee -a -laata', 'bhɛɛ- -a 'troleɔya 'e 'kpen 'yaa- do.

17 'Bhɛɛ- -mlɛke' 'fɛgwle- 'e -daan 'ezin-: -a 'troleɔya 'e 'yaa- mɛtrɛ mia yaga 'bhe vu ta ple (72), 'bhii- bhaapɛɲ mu a pe pedangbeya 'e gbɛɛn-.

18 'Yee- 'fɛgwle- 'la dole -yaa Zeruzalemu -wa 'e zi 'bhe 'yaa- 'ke vlɛnɛ- -za -gloɔ 'la -o 'bhe sii zasipe 'bhɛɛ- 'le. 'Yee- -wa 'e 'gbu dole -yaa 'ke -can -kpɔɔɔ kpataakpa 'gbu -la -le, 'bhɛɛ- mɛɛ -yaa so 'e 'gbu lii ye 'bhe 'yi.

19 -Wa 'e zi 'fagwle- 'e gaan mu 'e mabaale -yaa vlene- -za -gloo -gloon mu 'e 'kpen -la -le: -A gaan □lwa mi 'e mabaale -yaa 'ke vlene- -za -gloo 'la -o 'bhe zaspie 'bhεε- 'le; -a ple mi 'e 'yaa- 'ke safii 'le, -a yaga mi 'e 'bhe 'yaa- 'ke kalisedwani 'le, -a yizie mi 'e 'bhe 'yaa- 'ke emerodi 'le;

20 -a 'soo mi 'e 'yaa- 'ke saadoniki 'le, -a 'srwado- mi 'e 'yaa- 'ke saadwani 'le, -a 'srwaple- mi 'e 'yaa- 'ke krisoliti 'le, -a 'srwaa- mi 'e 'yaa- 'ke berili 'le, -a 'srwayizie mi 'e 'yaa- 'ke topazi 'le, -a vu mi 'e 'yaa- 'ke krizoprazi 'le, -a vu ta do mi 'e 'yaa- 'ke yasenti 'le, 'bhεε- -a vu ta ple mi 'e 'yaa- 'ke ametisiti 'le.

21 -Wa 'e 'lii vu ta ple 'e klele -yaa 'ke -gbεεfin vu ta ple 'le; -a -lii 'e 'kpen do do klele -yaa 'ke -gbεεfin -gloon do 'kpo -la -le. -Wa 'e 'kpee -zabla' -kpan 'e 'yaa- 'ke -can -kposoo 'gbu -la -le, mεε -yaa so 'e 'gbu lii yeke -a -yi 'bhii- mεε so 'e -gbu 'yele 'vere 'fleele- do 'yi gone- 'la gbεεn-.

22 'Dun- 'naa -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'e 'bhe 'yele- 'yee- -wa 'e 'kpee, -amasroyi -a noo- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'e 'bhe -le 'ke Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan 'gbu 'e 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'bhεε- 'le.

23 -Wa 'e maza laa -yaa -yretεbhe 'pegee laanima mε ma, 'bhεε- mεε yre ma ye, -amasroyi -Waanbhaa' -Ireleya 'bhile- -yrayra 'e 'bhe 'yaa- -a takan 'wenj; 'bhεε- -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'bhe -le 'a ta 'tebhile 'le 'ezin-.

24 'Tre ta 'si mu 'e nu 'taawole -yaa' 'tebhile 'e ba, 'bhεε- 'tre ta -bhleŋgbe mu 'e nu nule 'mu a -naflo pe mu 'e 'le 'yee- -wa 'e 'kpee.

25 Waa nu 'yee- -wa 'e 'liikonj mu 'e 'liitanle -yrekpa' 'pegee -bi zi, -amasroyi -bi 'laa nu 'pole- -a noo- -titi.

26 -O nu gele 'tre ta 'si mu 'e -waa' -naflo mu 'e 'pegee -o 'koope- mu 'e 'le 'yee- -wa 'e ta.

27 'Dun- pe 'trinje- 'kedo- 'kpo 'laa nu wlale -a noo- ye; 'bhεε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -za 'yoo- kle, 'bhεε- 'ke -yoo 'ke bhlanii- 'le 'bhe zan laa nu wlale -a noo- ye. -O mεε 'la zan mu 'to yoon dia- bole -yre ma -si 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a 'sewe 'e 'yi, -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e 'yaa' 'sewe 'e, 'bhe zan mu 'gbansaan 'te -le nu wlale -a noo- 'yee- -wa 'e ta.

22

1 'Bhe blaun, yue 'la -yi 'e -si na mεε ni -mleke' 'bhe -zronna 'η ni. -E -yaa 'flee 'penpen 'bhii- 'vere 'bhigbeya gbεεn-, 'bhεε- -e -yaa -yro 'zi 'kee- da -Waanbhaa' 'pegee *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e waa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'yi.

2 -E -yaa -yro 'zi -wa 'e 'kpee -zabla' -kpan 'e dreyi', 'bhεε- -yri diinj 'la 'bhe -si na mεε ni 'bhe 'sole- -o 'yee- yue 'e 'yregbe- ple 'e ta. 'Bhe -yri diinj 'e 'bhe 'bhe bhaa kle ganyan- vu ta ple lee do 'e 'kpee, 'bhe 'yi -le doo -ya bhaa kle mε 'tole- mε 'bhe ta. -A -laane' mu 'e so mεε 'klenyawole.

3 'Danggan 'laa nu klele -a □noo ye. -Waanbhaa' 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e -waa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e nu klele -wa 'e 'kpee, 'bhεε- -yaa' yewone mu 'e nu -a gbale.

4 -O nu -a -wleyi' 'e 'yele- kpataakpa, 'bhεε- -a 'to 'e yoondele nu klele -o -mlelii'.

5 -Bi 'laa nu 'pole- -li 'yee- -wa 'e ta, 'bhεε- -o maza laa nu dole -li -lanbha 'pegee -yretεbhe ma -o takan' zayi; -amasroyi, Mεεzan -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ta 'tebhile 'le. -O nu yaale -waa' -bhleŋgbeya yaayre 'e □noo -zon 'pegee yikpensee ta.

-Jan 'leyanyre

6 'Bhe blaun, 'ke -mleke' -ya pele- 'η ni doo: «'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe, -woo 'ke wlan -kposoo 'le, 'bhεε- mεε so 'e 'kpale -o -yi. Mεεzan -Waanbhaa' 'la -ya *Lii 'Wenj 'e na -a *-lela' janwo mu 'e ni, 'yele-

-yaa' -mlɛkɛ' 'ɛ 'winbwa-, 'kooko- -a -vinlabwa sa, 'bhɛɛ- -e -za 'la klɛ, -e 'bhɛ zɾɔn -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ni.»

7 Zesu pe dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo! -A -vinbwa sa, 'bhɛɛ- 'ŋ nu! -Waanbhaa' -jan mu 'la -zɾɔnna -a -lɛla' janwo mu 'ɛ ni 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o -klosikwan, 'bhɛ zan a pɛ -yinra!»

8 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhɛ, 'mi Zaan 'gbu -le 'woo- -za mu 'ɛ ɱmaa, 'bhɛɛ- 'ŋ -o ɱya. 'N 'yanle- -o male 'pegee -o yelele, -mlɛkɛ' 'la 'bhɛ -o -zɾɔnna 'ŋ ni, 'ke 'ŋ baale' 'ŋ 'kpo ta 'bhɛ gaan ma 'bhɛ gba zayi'.

9 'Dun- 'bhɛ -mlɛkɛ' 'ɛ pe 'ŋ ni dɔɔ: «'Yaa 'bhɛ klɛlɛ! 'Mi -o -Waanbhaa' a yewonɛ 'le 'bhii- 'bhi 'pegee 'e nɛnɛ- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi jan mu 'ɛ 'klosikun 'mu gbɛɛn-. 'Yaa mɛɛ 'kedo- gbalɛ, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba!»

10 'Bhɛ gole -a -yi, 'ke -ya pele- 'ŋ ni 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' -jan mu 'la -zɾɔnna 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ke 'yoo- yɔɔndia- 'sɛwɛ kpo 'lɛɛ- 'yi, 'yaa -o tagaanle 'ke 'yoo- to 'e do -kplɛn -a pɛ 'le; -amasɾɔyi -e 'waati 'la -dwa 'woo- -za mu 'lɛɛ- klɛ bhla 'ɛ 'le, 'bhɛ ɱbhwa gban -wa -din.

11 'Ke mɛɛ 'la zan -za 'yɔɔ klɛ, 'bhɛ zan bo -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan zru 'trin-ŋ -o, 'bhɛ zan bo 'bhɛ a zru 'trinɔya- 'ɛ 'yi; 'ke mɛɛ 'la zan -lɛdɔɔle -o, 'bhɛ zan bo 'bhɛ a -lɛdɔɔleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -o 'weŋ 'bhɛ zan bo 'ewɛŋle -Waanbhaa' ni.»

12 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo, -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ŋ nu! 'Ka 'kpen 'sra- -o 'mi 'kɔɔ, 'ka 'kpen do do -za yɛkɛ- 'la ɱkla 'ŋ nu 'bhɛɛ- wlata -sra 'nale- 'ka 'kpen ni do do.

13 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, mɛɛ -lwa mi 'pegee -dan' ma mi 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee -za zisanyɛ 'pegee -za 'lɛyanyɛ 'le.»

14 Mɛɛ 'la zan mu -waa' dune- mu 'ɛ ɱfia 'ke -woo -fleela, 'bhɛ zan mu 'a pɛ -yinra! -Ayile, 'bhɛ 'sɛŋ nu klɛle -o ni 'ke -o bole -yɛ ma -si -yri diiŋ 'ɛ bhaa 'ɛ 'ke bhle, 'bhɛɛ- -o sɔ wlale- -wa 'ɛ 'kpee 'ke -o kan -a -lii mu 'ɛ ɱnɔɔ.

15 'Dun- -gbaan' 'plalu mɛɛ mu oo, 'sɾɔnnii mu oo, -yanbhɔɔyade mu oo, mɛɛ dɛ mu oo, yo gba mu oo, bhla pele sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛ zan mu 'kpen nu bole 'pɛɛlii-.

16 «'Mi Zesu 'mi 'an -mlɛkɛ' 'ɛ 'winbwa- -za mu 'lɛɛ- 'woyɛ- nɔɔ- kpataakpa Zesu 'yi mu -le mu 'ɛ ni dɔɔ: -Za mu 'lɛɛ- 'kpen -o 'ke wlan 'le. 'Mi 'le 'ke -bhleŋgbe Davidi a 'fa -la mi kli 'ɛ 'pegee -a 'sɛɛ 'le, 'bhɛɛ- 'mi -le 'ke zɾwanzi -burɱbhaa 'ɛ 'le.»

17 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'pegee Le dɾɛɛ 'ɛ -wa pele- dɔɔ: «'Nu!» 'Ke mɛɛ 'la zan -jan 'lɛɛ- ɱmaa, 'bhɛ zan 'a 'pɛ dɔɔ: «'Nu!» 'Ke -yi 'mi -lɾɔ -o mɛɛ 'la zan ma, 'bhɛ zan nu. 'Ke mɛɛ 'la zan maza -o -yi 'la bole -yɛ ma -si na mɛɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'si bhaama.

18 -Waanbhaa' -jan mu 'lɛɛ- ɱklaa -a -lɛla' janwo mi 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'mu yɔɔndia 'sɛwɛ kpo 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'woo- -jan mu 'lɛɛ- ɱmaa, 'mi pe 'bhɛ zan ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan -a 'ke ɱkpa -a ma, -o -klɔɔɔ' mu 'la ɱwoa 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan a -klɔɔɔ' 'ɛ baan' 'klale a ba 'bhɛɛ- -klɔɔɔ' mu 'ɛ 'le.

19 'Bhɛɛ- -o -jan mu 'la -zɾɔnna, 'bhɛɛ- 'ke -woo yɔɔndia- -Waanbhaa' 'Sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'a 'ke -gwa -a ba, -o bole -yɛ ma -si -yri diiŋ 'la 'pegee -wa 'weŋ 'la -o 'mu ba janwoa- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan dɔ gole 'mu ba.

20 Mɛɛ 'la zan 'a ɱpia dɔɔ -jan mu 'lɛɛ- -woo 'ke wlan 'le bhɛ, 'bhɛ zan pe dɔɔ: «'Wlan -le 'kele-, -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ŋ nu!»

-Amiina! Mɛɛzan Zesu, nu 'tɛ!

21 Bhaa Mɛɛzan Zesu -li 'ka 'kpen ma!